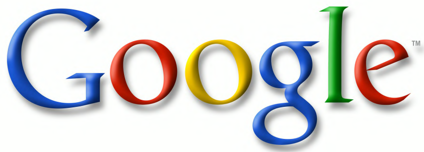
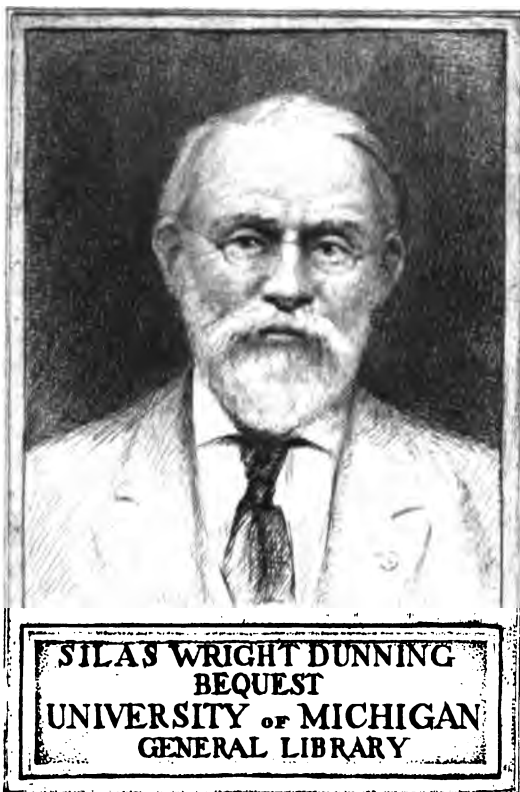

DE

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, nevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERKNIEUWS *der*
LUTHERSCHE GEMEENTENS
deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

TWAALFDE DEEL.

AGT STUKKEN,

Van January tot Juny 1762.

Vercierd met *Koopere Plaaten*.

TE AMSTERDAM,
By BERNARDUS MOURIK,
Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1762.

Printed in the Netherlands

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JANUARY 1762.

INLEIDING.

T*Hans hervatten wy onzen Arbeid, welk onze Leezeren als noch by aanhoudinge hebben gelieven te begunstigen, en wenschen aan dezelven met den aanvang van dit Jaar alle Zeegeningen, waar na een iegelyk van hen, in zyn Stand of Staat zou konnen wenschen.*

Wy betuigen onze oprechte dankzeggingen, aan de Perzoonen die ons behulpzaam geweest zyn, tot het verryken van onzen Mercurius, *door het mededeelen van fraaije Stukken; wy zyn dien aangaande ook verplicht aan eenige Heeren Predikanten en byzondere Leeden van de Gemeentens, toegedaan de onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis; alle verzoeken wy te continueeren met ons hulpe te bieden, tot het voortzetten, uitbreiden en verbeeteren van dit ons Maandelyksch Werkje in 't algemeen en het* Luthersch Kerknieuws *in 't byzonder.*

Die geene, welke ons tot dus verre in deezen noch geen bystand hebben gegeven, hoopen wy zullen, aangespoord door het voorbeeld van andere, ons daar mede, in dit Jaar, gelieven te vereeren.

By dit alles moeten wy echter op het nadrukkelykste verzoeken, ons geene dan echte en gegronde Berichten, te willen toezenden, vermits wy van naamlooze, of van zulke Geschriften, welke niet gevoeglyk noch betaamelyk zyn om bekend gemaakt te worden, geen het minste gebruik, zullen, noch konnen maken.

De Hoop van Vrede is wel opgewakkerd in den loop van het voorleden Jaar, edoch deszelfs einde heeft die niet bekroond, maar integendeel alle onderhandelingen, ten dien einde ondernomen, vruchtloos doen worden, en het getal der Oorlogende Mogendheden vergroot. Groot-Brittannien en Spanjen, onlangs Vrienden, zyn thans Vyanden geworden; en dit moet ongetwyfeld eene vergrooting van Bloedstorten

en andere Rampen na zich sleepen. De Hemel behoede ons lieve Vaderland en bestiere de Herten en Raadsbesluiten van 's Lands Overheden, op dat de Vreede, byna overal verbannen, by ons blyve woonen, en de Ingezetenen deszelfs lieffelyke Vruchten by aanhoudinge en ongestoord mogen plukken.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Den 21 *November* had de Ridder *Correro*, Ambassadeur van *Venetien* zyne eerste Audientie by den Groot-Vizier, en werd den 24 tot die van den Grooten Heer toegelaaten. Men heeft aan een Venetiaansch Schip ter dezer Rhede leggende toegestaan, dien Ambassadeur by zyn passagie door het Kanaal, met het Geschut te salueeren; een bewys van de zonderlinge achting der Porte voor zyne Excellentie, door dien aan de Schepen in 't algemeen verboden is geworden, om eenen Kanonschoot te doen geduurende het swanger gaan der tweede Sultane, wier bevalling, men alle oogenblikken verwagt, te zullen verneemen. Byaldien zy van een Prins in 't Kraambedde komt, zullen 'er zo wel in 't *Seraglio* als in deeze Stad prachtige Festynen gegeven en groote Vreugde bedreven worden.

Den 27 *November* ontstond brand in eenige Huizen naby het Tuighuis gelegen, en de Wind de Vlammen doende overslaan naar de Voorstad van *Pera*, zo geraakte die geheele Wyk in Vlam. Maar door de voorzorgen en de spoedige hulpe welke de Sultan daar aan deed toebrengen, die zich in Perzoon benevens zyne Ministers naar de brand begaf, wierd dezelve na verloop van 2 of 3 uuren gelukkig geblust, zonder andere schade veroorzaakt te hebben, dan dat eenige Woon-Huizen en Winkels daardoor in de Assche gelegd zyn; het Tuighuis is behouden, en de Inwoonders van *Pera* zyn, behalven de schrik, bevryd gebleven.

PORTUGAL. Lissabon. Tot dus verre is het onderwerp der algemeene redeneeringen van deeze Residentie-Stad gevallen, op alles wat zeeker Genoodschap van Geestelyken aangaat; maar thans begind men van eene geheel andere Stoffe te spreeken, alzo men wil dat een Vredebreuk tusschen *Spanje* en *Engeland* onvermydelyk en zelfs reeds werkelyk geschied zy; indien dit gegrond is, zullen wy ons in geen al te aangenaame toestand bevinden, aangezien wy ons bezwaarlyk zullen kunnen onzydig houden, en party neemende zullen wy daarom niet te beeter weezen; eerlang zal men zien wat ons Ministerie dien aangaande zal besluiten.

SPAN-

SPANJE. Madrid. Wanneer de Koning reeds moede was om langer de opgeblazendheid te verdragen, met welke het Britsche Ministerie onze Zaaken heeft behandeld, zonder bepaling en met onbeschaamdheid de ontegenzeggelyke Regten voor niets agtende, alleenlyk om dat dezelve strydig waaren aan haare ambitieuse inzigten; en wanneer zyne Majesteit te regt ongerust was, ziende dat de Britsche Koning de zo zeer voordeelige Conditien, welke Vrankryk hem tot de Vreede had aangeboden, verworpen hebbende, niets anders beoogde als om den Oorlog te doen duuren, de rest der Fransche Etablissementen in *America* te bemagtigen, en vervolgens op die van Spanjen te vallen, ten einde alleen Meester van *America*, en van de Navigatie en Commercie te worden, zo heeft Mylord *Bristol*, Engelsche Ambassadeur by den Koning, op een zo stoutmoedige als onverdraaglyke toon gevraagd, of zyn Majesteit voorneemens was zig met *Vrankryk* tegen *Engeland* te vereenigen, en te gelyker tyd een prompt en Cathagorisch Antwoord geëischt, daar by voegende, dat hy de weigering als een Aggressie en Declaratie van Oorlog aanmerken en zig retireeren zoude. De Koning heeft geordonneerd hem tot Antwoord te geeven, dat de eerste Aggressie en Declaratie van Oorlog te Londen geschied was, van het moment af aan, dat men besloten had, een zo hoogmoedige als weinig gepaste Demarche te doen, en dat hy konde vertrekken als het hem goeddagt. Zyn Majesteit heeft aan den Graaf *van Fuentes*, zyn Ambassadeur by den Koning van Groot-Brittannien, order gezonden, van ten spoedigste het Londensche Hof te verlaaten, en dus is alle Correspondentie tusschen de beide Hoven afgebroken. Alle Spanjaarden bidden de Goddelyke Voorzienigheid de Wapenen van zyn Majesteit te willen zeegenen, die zyn Magt by die der andere Mogendheden voegd, welke een regtmaatige zaak vervolgen of zullen vervolgen, ten einde de Opgeblazenheid en Hoogmoed der Engelsche Natie, die hem zo onregtvaardig getergd heeft, te fnuyken.

De Koning heeft den Hertog *van Choiseul*, Minister van Staat van zyn Allerchristelykste Majesteit wegens het Departement van Oorlog en der Marine, als mede den Graaf *van Fuentes*, deszelfs gewezene Extraordinaris Ambassadeur in Engeland, tot Ridders van de Gulden Vlies Orde gecreëerd. De eerste om dat hy het Werktuig geweest is, waar van het zyn Allerchristelykste Majesteit behaagd heeft zig te bedienen, tot het onderhouden en nauwer toehaalen der Unie

tusschen de beide Monarchen; en de tweede, om hem een blyk van deszelfs vergenoeging te geeven, over de standvastigheid, iever en gevoeglykheid, met welke hy te Londen de waardigheid van de Spaanse Kroon, wanneer dezelve te onregt tot den Oorlog uitgedaagd wierd, gesouteneerd heeft.

Men verwagt eerstdaagsch de Oorlogsverklaring van dit Hof te voorschyn te zien komen, die van Engeland werd verzeekerd reeds in handen van ons Ministerie te zyn. Ondertusschen verneemd men, dat het Hof order heeft gezonden aan deszelfs Ambassadeur te *Londen*, de Graaf *van Fuentes*, de volgende MEMORIE te overhandigen.

DE Graaf *van Fuentes*, Ambassadeur van den Catholyken Koning by zyn Britsche Majesteit, heeft een Courier van zyn Hof ontfangen, waar by men hem kennis geeft, dat Mylord *Bristol*, Ambassadeur van zyn Britsche Majesteit aan het Hof van *Madrid*, aan den Minister van Staat, Heer *Wall*, gezegt heeft, dat hy order had een Cathegorisch Antwoord te verzoeken op de volgende Vraag, namelyk: Of Spanjen voorneemens was, zig met Vrankryk te allieren, en om te gelyker tyd te declareeren, dat hy de weigering op zyn antwoord, als een beginzel en Oorlogs-Declaratie aanmerken, en zig dus genoodzaakt zien zoude het Spaansche Hof te verlaaten. De gemelde Staats Minister heeft hem hier op geantwoord: Dat diergelyke demarche niet konden voortvloeyen dan uit de geest van hoogmoed en oneenigheid, welke tot ongeluk van het Menschelyk Geslagt nog maar al te zeer in het Britsche Gouvernement regneerde, en dat men van dat oogenblik afaan, de Oorlog declareerde, en de waardigheid des Konings ten uiterste beledigd vond, dat hy, Minister konde vertrekken wanneer en op wat wyze hy het goedvond.

Men ordonneerd derhalven aan den Graaf *van Fuentes*, om het Britsche Hof en de Staaten van Engeland te verlaaten, en aan zyn Britsche Majesteit, de Engelsche Natie en aan de geheele Wereld te declareeren, dat de verwoestingen, waar in zig de beide Natien, Spanjaarden en Engelschen gingen dompelen, niet anders moeten toegeschreeven worden, dan aan de hoogmoed en kwalyk geplaatste heerschzugt van die geene, welke het roer der Regeering gestuurd heeft, en het nog, schoon in een andere hand, houd: Dat, indien zyn Catholyke Majesteit zich verschoond heeft, om op het Tractaat in questie tusschen zyn Catholyke en Allerchristelykste Majesteiten, het welk men meende den 15 *Augustus* geteekend te weezen, en Conditien, betrekkelyk op Engeland, te bevatten, het uitsluit te geeven, daar toe zeer goede reeden gehad heeft. De Koninglyke waardigheid vereischte, dat zyn Majesteit deszelfs regtmaatige gevoeligheid deed blyken, over de weinige omzigtigheid, of liever te zeggen insultante wyze met welke de zaken van Spanjen behandeld zyn, geduurende het Ministerie van den Heer *Pitt*, welke, schoon overtuigd zynde van de regtmatigheid van 's Konings pretensie,

eg-

egter tot zyn gewoon en laatste antwoord zeide, dat hy niets zoude toegeeven, tot dat den Tour van *Londen* met den Deegen in den vuist ingenoomen wierd.

Daarenboven is zyn Majesteit zeer gechoqueerd geweest over de hoogmoedigen en heerszuchtigen Toon, op welke men hem den inhoud van het Tractaat heeft afgevraagt. Indien men het respect verschuldigd aan de Koninglyke Majesteit, gemenageerd had, zoude men daar van zonder moeite onderrigting gekregen hebben, het Spaansche Ministerie had aan dat van Engeland vrymoedig kunnen zeggen, het geen den Graaf *van Fuentes*, op expresse order des Konings publiek gedeclareerd heeft, namentlyk: Dat het gemelde Tractaat niet anders dan een Conventie tusschen de Familie van Bourbon is, het welk geen het minste bevat, dat op den tegenwoordigen Oorlog betrekking heeft. Dat daar in wezentlyk een Articul tot weederzydse Guarantie der Staaten van de beide Souvereinen was, maar dat daar by gespecificeerd stond, dat die Guarantie zig niet verder uitbreidde als over de Staaten, die aan Vrankryk, na het einde van den tegenwoordigen Oorlog zouden overig blyven. Dat, schoon zyn Catholyke Majesteit reeden had zig te offenseeren over de ongereegelde manier, op welke men aan den Franschen Minister Heer *de Bussy*, de Memorie, welke hy gepresenteerd had, om de Verschillen tusschen Spanjen en Engeland te gelyker tyd met den Oorlog tusschen Vrankryk en Engeland voorn. te termineeren, heeft terug gezonden, zo heeft dezelve zulks egter uit liefde voor de Vreede ontveinst, en aan Mylord *Bristol* een Memorie doen ter hand stellen, waar in men klaarblykelyk aantoond, dat de Demarche van Vrankryk, welke de Minister *Pitt* tegen de borst was, nog de wetten van de Neutraliteit, nog de opregtheid der Souvereine krenkte. Dat daarenboven, de Koning van Spanjen tot een nieuwe blyk van zyn vreedzaam gevoelen aan den Koning van Vrankryk zyn Neef heeft geschreeven, dat indien de Unie in questie, de Vreede met Engeland eenigermaate retardeerde, hy toestemde, om zig daar van te separeeren, ten einde geen hinderpaalen aan zo groot een welzyn toe te brengen. Maar men ontdekte wel haast dat zulks niet dan een voorwendzel van den Engelschen Minister was, want die van Vrankryk zyne Negotiatie voortzettende, zonder verder de minste melding van Spanjen, en voor Engeland zeer voordeelige en honorabele Conditien proponeerende, zo verwierp de Heer *Pitt*, tot groote verwondering van de gantsche Wereld, dezelve met verontwaardiging, en deed te gelyker tyd zyn kwaade intentie tegens Spanjen blyken, tot hoon der Britsche Raad zelfs. Wat het ongelukkigste is, hy heeft in zyn verderffelyk dessein, niet dan al te zeer geslaagt. Deeze Declaratie gedaan zynde, zo verzoekt de Graaf *van Fuentes* zyn Excellentie Mylord *Egremont*, van zyn onderdaanig respect aan zyn Britsche Majesteit te presenteeren, en voor hem de Paspoorten enz. te verzoeken, ten einde hy, met zyn Familie en gevolg zonder de minste onrusting, de Staaten van Groot-Brittannien kan verlaaten, en over Zee steeken.

Het

Het antwoord van het *Britsche Hof* op deeze Memorie, Wereldkundig gemaakt, luid als volgd.

De *Graaf* van Egremont, *Secretaris van Staat van zyn Britsche Majesteit, heeft van zyn Excellentie de Graaf* van Fuentes, *Ambassadeur van den Catholyken Koning aan het Londensche Hof, een Geschrift ontfangen, in het welke, behalven de Notificatie van zyn rappel en het verzoek tot de noodige Passpoorten, om uit de Staaten des Konings te kunnen vertrekken, hy goedvond in materie te treeden, over het geen 'er tusschen de beide Hoven gepasseerd is, met inzigt om het Hof van Londen te doen doorgaan, als den oorsprong van alle die ongelukken, die uit de ontstaane rupture zouden kunnen volgen. Ten einde niemand misleid worde door de Declaratie, welke het zyne Excellentie behaagd heeft, aan den Koning, aan de Engelsche Natie en de gantsche Wereld te doen: Zo is 't: Dat, niettegenstaande de van alle grond en welvoeglykheid ontbloote aanwryving van de geest van Hoogmoed, welke zyn Excellentie voorgeeft onder 't Britsche Gouvernement, tot ongeluk van het Menschelyk Geslagt, te regneeren, en niettegenstaande de ongereegeldheid en onbetaamelykheid, van zig op de Engelsche Natie te beroepen, even als of dezelve van haaren Koning konde afgescheiden worden, voor welke de duidelykste gevoelens van liefde, pligt en vertrouwen, in het hart van al zyn Onderdaanen zyn gegraveerd, de Graaf* d'Egremont, *op order van zyne Majesteit, vermydend, in dit antwoord alle geest van declamatie en verbittering, gelyk meede alles wat de waardigheid der Souvereinen zoude kunnen krenken, zonder zig te verneederen tot lasteringen tegens simple particulieren, met exactitude en d'uiterste omzigtigheid, alleen het voorgevallene zal verhandelen. Het is op de verklaaring der zaaken, dat hy aan gantsch Europa en de geheele Wereld overlaat, om te oordeelen over de zuiverheid der intentie van den Koning, en van de opregtheid der wenschen, welke zyne Majesteit niet opgehouden heeft te doen, als meede over de door hem altoos, hoewel te vergeefs, getoonde moderatie, tot maintien der Vriendschap en goede Verstandhouding, tusschen de Britsche en Spaansche Natien.*

De Koning zekere informatie ontfangen hebbende, dat het Hof van Madrid, in het geheim, verbintenissen met dat van Versailles had aangegaan, dat de Fransche Ministers hun best deeden, om aan alle de Hoven van Europa dezelve als offensief tegens Groot-Brittannien, te doen doorgaan; die apparentien, combineerende met de Demarches welke het Spaansche Hof even te vooren tegens zyn Majesteit gedaan had, en avoueerende zyn toestemming (schoon die avoueering door Apologien gevolgd is) op de Memorie den 23 July, *door den Heer* de Bussy *Minister-Plenipotentiaris van den Allerchristelykst Koning, aan den Secretaris van Staat, des Konings gepresenteerd; en zyn Majesteit daar na, zeeker berigt van den Marsch der Troepen en van de Militaire-Operatien, welke men in alle de Havens van Spanje maakte, ontfangen hebbende, agte dat zyne waardigheid en voorzigtigheid vereischten, van aan deszelfs Ambassadeur te Madrid, door een Expresse, in dato den* 25 October *te ordonneeren, van in de gemodereerdste en vriendelykste termen, de Communicatie te vraagen van het Tractaat, onlangs tusschen de*

de Hoven van Madrid en Versailles gesloten, of ten minste van de Articulen die op het belang van Groot-Brittannien konde rapport hebben, en ten einde alles te vermyden, welk geoordeeld mogt worden, de minste krenking aan de waardigheid, of zelfs de delicatesse van zyn Catholyke Majesteit te kunnen toebrengen, zo vond zich de Graaf van Bristol *geauthoriseerd, zich met verzeekeringen te vergenoegen, indien zyn Cathol. Majesteit mogt aanbieden, die te geeven, namentlyk: Dat de Verbintenissen niets bevatte, het welk strydig was tegens de Vriendschap, welke tusschen de beide Kroonen subsisteerde; of het geen nadeelig was aan de belangen van Groot-Brittannien, onderstelde dat men zwaarigheid maakte om het Tractaat te toonen. De Koning konde geen doorslaander blyken geeven van de staat welke hy op de goede trouw van zyn Catholyke Majesteit maakte, dan hem een volkomen constance zonder bepaling, te betuigen in een zo importante zaak, welke zo essentieel zyn eigen waardigheid, het welzyn van deszelfs Koningryken, en het geluk van zyn Volk, betroffen.*

Hoe groot was de verwondering des Konings, wanneer hy, in plaats van een opregte satisfactie te ontfangen; welke hy met reeden verwagtte, door zyn Ambassadeur vernam, dat dezelve zig by den Spaanschen Minister te dien einde geaddresseerd hebbende, hy nooit dan een weigering tot het geeven van een voldoenend Antwoord op de regtmatige Vraage van zyn Majesteit, konde erlangen; dat men die weigering had verzeld met termen van Hoogmoed, Animositeit en Bedreiging, en welke de geringe dispositie van Vriendelykheid van het Spaansche Hof zo weinig bevestigde, dat de moderatie van zyne Majesteit en deszelfs genomene Resolutie, om al zyn vermogen in te spannen tot voorkoming van een onvermydelyke rupture, absolut nodig was om dezelve over te haalen tot het doen van de laatste poging, met aan zyn Ambassadeur order te geeven van zig by den Spaanschen Minister te adresseeren, ten einde dezelven te vraagen, om hem van de intentie van het Spaansche Hof, in tegenstelling van dat van Groot-Brittannien, in deeze conjuncturen te informeeren: Of hetzelve Verbintenissen gemaakt of desseinen gesmeed had, van zig by de Vyanden des Koning, in deezen Oorlog te voegen? Of het zig eenigermaate van de Neutraliteit, die het tot hier toe observeerende was, wilde verwyderen? en aan die Minister vervolgens te verstaan te geeven: Dat, indien men alle satisfactie op zulke regtvaardige, zo noodzakelyke en interessante Vraagen weigerde, de Koning een diergelyk refus niet anders konde aanzien als een authentique bekentenis, dat de party van Spanjen reeds genoomen was, en dat 'er aan zyn Majesteit niet anders overbleef, dan maatregelen te neemen, welke zyn Koninglyke voorzigtigheid hem, voor de Eer en Waardigheid van zyn Kroon, en voor de Welvaart en bescherming van zyn Volk dicteerde, en zyn Ambassadeur te rappelleeren.

Deeze laatste demarche was, tot ongeluk van de publieke rust, voor het belang van de beide Natien en het welzyn van 't Menschdom, al zo vrugteloos dan de voorige. De Spaansche Minister niets meer ontziende, antwoordde flaauwtjes: Dat van dat oogenblik af aan den Oorlog gedeclareerd, en de Koninglyke Waardigheid aangerand was, en dat de Grave van *Bristol* konde vertrekken wanneer en op wat wyze hy het goedvond.

En

En ten einde de Declaratie in het waare dagligt te brengen: Dat, indien men het aan zyn Catholyke Majesteit verschuldigde respect gemenageerd had, daar van zonder de minste zwaarigheid uitsluiting zoude zyn gegeeven geworden, en de Spaansche Minister had vryelyk kunnen zeggen, gelyk de Heer *de Fuentes* het op expresse order des Konings publiekelyk declareerd: Dat het gemelde Tractaat niet dan een Conventie tusschen de Familie van *Bourbon* was het welk niets bevat het geen de minste betrekking, op den tegenwoordigen Oorlog heeft, en dat de daarin gespecificeerde Guarantie zich niets anders moet verstaan, dan voor de Staaten die aan Vrankryk, na den tegenwoordigen Oorlog blyven zullen.

Men verklaard, dat, wel verre van voorneemens te zyn van in het respect te manqueeren, het welk men erkend aan de gekroonde hoofden verschuldigd te weezen, de aan den Graaf van Bristol *gezondene Instructien altoos geweest zyn, om de requisitien, raakende de verbintenissen, tusschen de Hoven van Madrid en Versailles, met alle betamelykheid en mogelyke menageering te doen. En de vraag van een Cathagorisch Antwoord is niet geschied, dan na het herhaalde piquantste refus om de minste voldoening te geeven, en tot dat men het tot het uiterste had laten komen. Het is daarom, dat indien het Spaansche Hof voorneemens geweest was, om die zo nodige satisfactie, nooit te geeven, het geen de minste reeden had, die naaredenen tot het oogenblik dat zy van geen nut meer konden zyn, uit te stellen. Maar gelukkiglyk de termen waar in dezelve zyn bevat, spaaren ons het leedweezen van dezelve niet eerder ontfangen te hebben, want men ontdekt in den eersten opslag, dat het Antwoord geenzints overeenkomende is met de Vraag. Men zogt daar door onderrigt te worden.* Of het Spaansche Hof van voorneemen was zig by de Franschen onze Vyanden te voegen, om Groot-Brittannien den Oorlog aan te doen, of wel van Neutraliteit af te gaan? *In plaats dat het Antwoord betrekking heeft op het enkel Tractaat dat men zegt den* 15 Augustus *geslooten te weezen, zo vermeid men zorgvuldig van een woord te zeggen, het geen eenige de minste explicatie kan geven, over de gevoelens van Spanjen tegens Groot-Brittannien, en de verdere Verbintenissen, welke het zelve in de tegenwoordige Crises, zou kunnen geslooten hebben.*

Na een zo exacte als getrouwe Wederlegging van het geen 'er tusschen de beide Hoven gepasseert is, laat men aan de onpartydige Wereld over om te oordeelen wie van beide de Hoven altoos voor de Vreede, en wie voor den Oorlog geweest is.

Voor 't overige heeft de Graaf d'Egremont *d'eer van zyn Excellentie den Graaf* van Fuentes, *op order des Konings, bekent te maken, dat hem de noodige Paspoorten zullen gëexpedieerd, en alle gemakken tot zyne reize, na de Haven welke hy het convenabelste vind, zullen bezorgt worden.*

POMMEREN. Colberg. De dapperste Verdediging, waar van byna geen voorbeeld in onze dagen gevonden is; een getrouw en heldhaftig Gouverneur; eene Bezetting vervuld van moed; in een woord Pruissische Troepen, hebben nochtans niet kunnen beletten, dat deeze Stad zich eindelyk, uit gebrek van Levensmiddelen, alzo

de

de Zoldaat niet meer dan een pond brood, zonder iets anders daarby, in vierentwintig uuren tot onderhoud had, na een Beleg van omtrent zes maanden aan de Russen heeft moeten overgeven, en wel op de volgende Voorwaarden, vervat in de CAPITULATIE, dewelke den 16 *December* 1761, tusschen zyne Excellentie, den Rus-Keizerlyken Luitenant-Generaal en Ridder *Graaf van Romanzoff*, en den Koninglyke Pruissische Colonel en Commandant der Stad COLBERG, den Heer *van der Heyde*, gesloten is geworden.

Art. I. DE Vesting *Colberg* wordt aan de Troepen van haare Rus-Keizerlyke Majesteit, onder Commando van zyne Excellentie den Heer Luitenant-Generaal Graaf *van Romanzoff*, op de volgende Conditien overgegeeven.

II. Het Guarnisoen en de Artillery, met al het geen tot de Armee behoort, zig tegenwoordig in *Colberg* bevindt, en tot den Militairen Staat betrekkelyk is, verkrygt eenen vryen Aftocht, en wel het Guarnisoen en alle de Soldaaten met geladen Geweer en met 60 scherpe Patroonen voor ieder Man; wyders met vliegende Vaandels, slaande Trommel en klinkend Spel. *Afgeslagen. Het Guarnisoen zal, ten opzigte van de standvaste en dappere Verdediging met klinkend Spel en vliegende Vaandels door de Moolen-Poort uit de Vesting marscheeren, aldaar het Geweer afleggen, en Krygsgevangen zyn.*

III. Ieder Soldaat van het Guarnisoen neemt zynen Rantsel en Knapzak met Provisie van Brood, Victualie en Brandewyn mede, zo veel hy dragen kan, en zal dezelve aan hem zonder visiteering gelaaten worden. *Afgeslagen. De Soldaaten behouden hunne Rantsels, en alleenlyk daar in hun Brood voor drie dagen.*

IV. Onder dezen vryen Aftocht worden ook alle Familien der Officiers, Onder Officiers en Gemeenen, beneevens hunne beweeglyke Have en Goederen, als ook alle de tot het Gouvernement behoorende Bedienden en hunne Familien, en die van de Vivres begreepen; alle dewelke, gelyk het gezamentlyk Guarnisoen, hunne Equipagie, Goederen en Effecten zullen mogen mede neemen. *Afgeslagen. De Heeren Officiers zullen alleenlyk hunne Equipagie beneevens de beweeglyke Goederen en Effecten behouden, ook zal het aan hunne Familien vryſtaan hen te volgen, of zig te begeven werwaards zy willen. De overige Koninglyke Bedienden zyn, even eens als het Guarnisoen, Krygsgevangen.*

V. Ieder Bataillon zal 2 stukken Kanon met de daar toe behoorende Ammunitie, à 100 scherpe Schoten ieder Stuk gereekend, met brandende Lonten mede neemen. De overige Ammunitie en Artillery zullen aan de Troepen van haare Rus-Keizerlyke Majesteit getrouwelyk overhandigt worden, en de Paarden tot het Transport dezer Artillery, en al het geen tot den vryen Aftocht behoort, by het Land zonder Betaaling gelevert worden. *Afgeslagen. De Artillery en Munitie van Oorlog zullen aan den Heer van* Muller, *Rus-Keizerlyken Luitenant-Colonel, getrouwelyk aangeweezen en uitgelevert worden.*

VI. By den Aftocht van het Guarnisoen zullen de in Pommeren staande Rus-Keizerlyke Troepen geadverteerd worden, hetzelve langs den naasten Weg na *Oud-Stettein*, werwaards de Commandant de Marsch-Route verkooren heeft, zonder eenigen hinder te laaten passeeren, en geduurende dien Marsch van het aanrukkend Guarnisoen geenerhande Tegenweer te vergen. *Het Krygsgevangen Guarnisoen zal door de Rus-Keizerlyke Troepen na de voor het zelve gedestineerde Plaats geëscorteerd worden; doch de Heeren Staf- en Opper-Officiers zullen, volgens de by hen te gevene Renversalen, zonder Escorte, zich na de hen aangewezene Plaatzen in* Pruissen *hebben te vervoegen.*

VII. Haare Koninglyke Hoogheid, de zich binnen *Colberg* bevindende Gemaalin van den Markgraaf *Hendrik*, zal benevens derzelver Hofstaat en Domestiquen door het Guarnisoen na *Oud-Stettyn* geconvoyeert; tot het inpakken haarer Equipagie, Meubilen, Guarderobe en andere Effecten iemand te rug gelaten; aan Hoogstdezelve langs de naasten Weg na *Oud-Stettyn* nagevoert, en daar toe de behoorlyke Sauvegardes gegeven worden. *Haare Koninglyke Hoogheid de Vrouwe Markgravin zal met al het geen tot Derzelver Hofstaat behoort, binnen* Colberg *blyven, en aldaar het goedvinden en de Ordres van haare Rus-Keizerlyke Majesteit afwachten.*

VIII. De Koningl. Cassen en Archiven, zonder eenig onderscheid en uitzondering, vertrekken met het Guarnisoen na *Oud-Stettyn*, en zullen niet doorzocht, noch in het allerminste gekrenkt worden. *Afgeslagen. De Koninglyke Cassen en Archiven zullen zonder onderscheid getrouwelyk aan den Heer Colonel* van Rennekampf *aangewezen en overgelevert worden.*

IX. De geene, welke van het Guarnisoen, de Armee en het Hospitaal zich hier bevinden, als mede die anderzins tot dezelve en den Militairen Staat behooren, en wegens Ziekte niet kunnen uitmarscheeren, blyven te *Colberg* achter, zonder Krygsgevangen te zyn, ook zullen dezelve van de behoorlyke Medicamenten voorzien worden. De Convalescenten zullen, zo dra zy kunnen vertrekken, aan het naastgelegene Koninglyke Pruissische Corps, onder Rus-Keizerlyke Sauvegarde, overgelevert worden. *Afgeslagen. Alle de Zieken en Gekwetsten van het Guarnisoen en de Armee zyn en blyven, zonder exceptie, gelyk alle de andere, Krygsgevangen. De overige Gouvernements- en verdere Bedienden zullen, naar onderzoek en bevinding hunner bezigheden, behoorlyke Resolutie wegens hunnen toekomenden Staat ontfangen.*

X. De Doctoren, Opzienders en Chirurgyns van 't Hospitaal en de daar van dependeerende mindere Bedienden, zullen eveneens gelyk het Guarnisoen, den vryen Aftocht genieten, behalven de geene dewelke echter nooit als Krygsgevangene zullen geconsidereert worden. *Afgeslagen.*

XI. De Veld Apotheek en Hospitaals-Gereedschappen blyven in eigendom van zyne Majesteit den Koning van Pruissen. *Afgeslagen. Het eene en het ander zal aan den Russischen Veld-Medicus* Rauscher *behoorlyk aangewezen en geëxtradeert worden.*

XII. De gezamentlyke Inwoonders, buiten alle uitzondering, zullen voor alle Plundering beveiligd zyn. *Toegestaan.*

XIII.

XIII. De Inwoonders der Stad, de Kerken, Kloosters en Hospitaalen zullen by derzelver Godsdienst, oude Privilegien en Vrydommen gemaintineert, en gezamentlyk met geene andere Lasten bezwaart worden, dan zy gewoon geweest zyn aan zyne Koninglyke Pruissische Majesteit te betaalen. *De vrye Oeffening van Religie word toegestaan; doch het overige zal van de allerhoogste Resolutie van haare Rus-Keizerlyke Majesteit afhangen.*

XIV. Vermits ook binnen de Stad, zo wel in alle de voorgaande als in deze laatste Belegering, terstond, zo dra de Vesting geattaqueert wierd, het Geluy van de Toorens, en het slaan der Uurklokken opgehouden is, zo zullen de Stads Kerken en Kloosters van de Redemtie- of zogenaamde Klokken-Gelden bevrydt blyven. *Toegestaan.*

XV. De in *Colberg* zig bevindende Koninglyke Bedienden, Ontfangers der Posteryen, Impoften en Licenten, zullen met hunne contante Penningen den vryen Aftocht hebben, zonder hunne Cassen en Registers te laaten visiteeren; de geene echter, welke genegen zyn te blyven, zullen derzelver Tractementen gelyk te vooren genieten, even eens, als of zy nog werkelyk in Koninglyken Pruissischen dienst stonden. *Afgeslagen. De zogenaamde Koninglyke Pruissische Kassen zullen zonder eenige exceptie aan den Heer Colonel* van Rennekampf *getrouwelyk opgelevert, en de Amptenaaren en Bedienden, de welke in Functie blyven, in hunne voorige Tractementen gecontinueerd worden.*

XVI. Alle de anderzins zig tegenwoordig binnen *Colberg* bevindende Koninglyke Bedienden, en de zogenaamde Exemptien die daar buiten zyn, of derzelver Weduwen en Kinderen, als mede alle de geene, die geduurende den Oorlog met hunne Huisgezinnen na *Colberg* hebben moeten vluchten, zullen gelyke Vryheid hebben zig terstond van hier te mogen begeven, of ongemolesteerd te blyven. *Toegestaan.*

XVII. Het Guarnisoen zal 12 bedekte Wagens mede voeren, zonder dat dezelve op eenigerhande wyze gevisiteerd of tegengehouden mogen worden. *Afgeslaagen.*

XVIII. Zo dra het Guarnisoen uittrekt, zullen in alle de Straaten en op derzelver Hoeken behoorlyke Sauvegardes geplaatst worden, ten einde de Stad en alle derzelvers Inwoonders voor eene Plundering of andere Wanorde en Overlast gedekt mogen zyn. Deze Sauvegardes zullen zo lang voor de Gelder-Poort blyven staan, tot dat het gantsche Guarnisoen, tot den laatsten Man toe, dezelve zal gepasseerd zyn. *Zo dra de Stad in Russische handen is, zal voor de Veiligheid van alle derzelver Inwoonders behoorlyke zorg gedragen worden.*

XIX. De Officiers die geene eigene Paarden hebben, zullen tot hun Transport door het Land, of by den Magistraat, van Voorspan en Wagens, ten minsten tegen Betaaling volgens de daar van zynde Ordonnantie, voorzien worden. *Toegestaan.*

XX. De te rug blyvende Familien der Officiers, en de geene, welke anderzins tot het Guarnizoen behooren, zullen de vryheid hebben van zo lang binnen de Stad zich op te houden, tot dat zy kunnen vertrekken, of wel in het geheel te blyven. In beide gevallen zullen dezelve van behoorlyke Sau-

vegardes voorzien, en in alle hun Eigendom, Goederen en Persoonen ongekrenkt gemaintineert worden. *Toegestaan.*

XXI. De Equipagien en Effecten der Officiers en anderen, welke tot het Guarnizoen behooren, indien dezelve niet alle teffens en spoedig getransporteert kunnen worden, zullen tot de Afhaaling toe, onder de Commissionarissen in veilige Bewaaring blyven. *Toegestaan.*

XXII Het geen de binnen *Colberg* zig bevindende Rus-Keizerlyke Kryggsgevangenen, van den tyd hunner Gevangenschap tot den Datum dezer Capitulatie toe, aan Tractementen en Brood ontfangen hebben, zal by de naastkomende Uitwisseling aan zyne Majesteit den Koning van Pruissen vergoed worden. *Afgeslagen.*

XXIII. De zig alhier bevindende Gecondemneerden tot den Vesting Bouw, en gearresteerde Officiers en Gemeenen, zullen met het Guarnisoen, onder deszelfs Escorte, mede na *Oud-Stettyn* vertrekken. *Afgeslagen.*

XXIV. De Domestiquen der Officiers, zy mogen Soldaten zyn of niet, zullen mede aan den vryen Aftocht deel hebben. *Die van de Stafs- Hoofd- en Opper-Officiers werden toegestaan, doch de Soldaten daar buiten gesloten.*

XXV. Het Guarnisoen, benevens al het geen tot de Armee behoord, zal na Verloop van 24 uuren, na dat deeze Capitulatie geratificeerd is, door de Gelder-Poort uitmarscheeren. Van de Rus-Keizerlyke Troepen zal een Commando voor de Lauenburger Poort geposteerd staan, en door eenen Tamboer geadverteerd worden, wanneer het Pruissisch Guarnisoen uitgemarcheerd is, en de Sauvegardes in de Straaten geplaatst zyn. *Afgeslagen. Het Guarnisoen zal immediaat na het sluiten dezer Capitulatie uitmarscheeren, en alle de Wachten en Poorten zullen door de Rus-Keizerlyke Troepen afgelost en bezet worden.*

XXVI. Vermits ook geduurende het Beleg verscheidene Schepen in de Haven gearriveerd zyn, en te vermoeden staat, dat dezelve voor Rekening van de Kooplieden dezer Stad bevracht geweest, doch by de tegenwoordige Omstandigheden aan de Koninglyke Pruissische Armee, als derzelver Eigenaaresse, niet toegedeelt geworden zyn, zo zal men van de Russische Zyde Zorg draagen, dat gemelde Kooplieden daar aan niet te kort komen, en behoorlyke Schadelooshouding mogen genieten. *Zulks zal van de Goedertierenheid haarer Rus-Keizerlyke Majesteit dependeeren.*

XXVII. De Maykuble, de Haven, de Zoutberg en de Zout-Bronnen zullen in hunnen tegenwoordigen Toestand geconserveert, en op geenerhande wyze bedurven worden. *Toegestaan.*

XXVIII. Van dit oogenblik aan, tot dat deeze Capitulatie geratificeerd is, zal by de wederzydsche Partyen geen Schoot meer op elkander gedaan worden. *Toegestaan.*

Voor 't overige zal by deze Capitulatie geene andere verklaaring en beduiding gelden, dan die in de voorenstaande XXVIII. Articulen woordelyk vervat is.

Van dezelve zullen twee eensluidende Exemplaaren tegen den anderen uitgewisselt worden.

In-

Indien echter de eene of de andere omstandigheid mogt overgeslaagen en uitgelaaten zyn; dan zal men, daar omtrent eens geworden zynde, ook van de Koninglyke Pruissische zyde, tot nadere opheldering en afdoening gewillig en bereid zyn.

Gedaan voor *Colberg* 16 (5) *December* 1761.

(*Onderteekend*)

(L.S.) C. ROMANSOFF.	(L.S.) VON DER HEYDE.
	(L.S.) C. E. v. SCHMILING, Colonel.
(L.S.) Luitenant-Generaal Quartiermeester VORST WAESIMSKY.	(L.S.) C. P. v. SCHLADEN, Koninglyke Pruissische Major van de Infantery.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 4 *December*, werd de Geboorte-verjaaring van de Groot-Vorstin met veel luister gevierd. De Keizerin zich des anderendaags, Verjaardag van deszelfs komst tot den Throon, indispoost bevindende, is dit Feest ten Hove niet gevierd geworden. Zedert is Haare Keizerlyke Majesteit hersteld en geniet thans een gewenschte gezondheid.

ZWEDEN. Stokholm. De Koning heeft bevel gezonden aan den Generaal-Luitenant van Ehrenschwärd, Commandant en Chef onzer Armee in Pommeren, het volgende Manifest naar de Meklenburgsche Landen te laten afgaan.

IN aanmerking van den bedroefden toestand, waar in het Hertogdom Meklemburg-Schwerin, door de invasie der Koningl. Pruissische Troepen gebracht is, vinde ik my verplicht een Corps Troepen derwaards te zenden, om de vyandlykheden te doen staaken, waar door die Landen niet alleen van jonge Manschap ontbloot, maar ook door de veelvuldige Contributien geheel uitgeput worden. Weshalven aan de Hertoglyke Meklemburgsche-Schwerinsche Onderdaanen, by deze op het ernstigste aanbevoolen word, om, tot bereiking van dit heilzaam oogmerk, op hunne trouw en onderwerping, niets mede te werken om aan de gemeene Vyanden, 't zy door Contributien of Leverantien, hoedanig dezelve ook zouden mogen genaamd worden, de behulpzaame hand te bieden. En dewyl ik hoope en vertrouwe dat zy hier in hunne onderdanigste plicht zullen betrachten, vordere ik niet meer van den Lande, als Vouragie voor het gering getal Troepen, 't welk ik zal detacheeren; en dat op alle plaatzen Vouragien mogen in gereedheid gehouden worden, om het proviand transport voor dezelve, tot aan de herwaards strekkende grenzen te leeveren.

Gedaan in 't Hoofdkwartier te Straalsund, *den* 22 December 1761.

(*Was geteekend*) AUGUST EHRENSCHÄRD.

DENEMARKEN. Koppenhagen. Men heeft alhier bericht bekomen dat de in het begin van het Jaar 1761, door zyne Koninglyke Ma-

Majesteit, ter Vervordering der Wetenschappen en Vermeerdering der aan het Gemeenebest voordeelige Kundigheden, na de Oosterse Landen gezondene Geleerden, om zich hoofdzaakelyk in het by ons tot nog toe weinig bekende *Arabia Felix* geduurende den Tyd van 3 Jaaren op te houden, na dat dezelve gepasseerden Zomer te Constantinopolen den behoorigen Toestel en Voorbereidingen, tot eene zo verre en voor de Literatuur zo gewigtige Reize, gemaakt hadden, en aldaar van alle daar toe vereischte Behoeftens, en wel byzonder van Pasporten en Recommandatie Brieven, zo door den Grooten Heer als door de aan de Ottomannische Porte resideerende vreemde Ministers, voorzien zynde, om alom veilig te kunnen reizen en Toegang te hebben, den 27 *September* laatstleden, over de Middelandsche Zee, te *Alexandria* in Ægypten behouden en in goeden Welstand gearriveerd waren. Gemelde Heeren hebben Permissie bekomen eenige Maanden te *Groot-Cairo* te mogen blyven, en van daar hunne Route voorby den Berg *Sinaï* te neemen, waaromstreeks zy de in de Rotsen aldaar uitgehouwene aloude Opschriften, welke naar alle Vermoeden van den Tyd *Mosis* en geduurende het Verblyf der Kinderen Israëls in de Woestyne herkomstig zyn, naauwkeurig zullen onderzoeken en na teekenen, om daar door ongetwyfeld aan de Geschiedenissen der gewyde Schriften een nieuw Licht en groote Opheldering te bezorgen: Vervolgens zullen zy hunne Reize over de Roode Zee na het Gelukkig *Arabien* voortzetten, en van tyd tot tyd van derzelver Ontdekkingen aldaar hunne Berichten herwaards laaten afgaan.

DUITSCHLAND. Weenen. De Veldmarschalk *Daun* en de Baron van *Loudon* alhier gearriveerd zynde, woonen vlytig de Raadsvergaderingen ten Hove by. Men verneemd dat 'er in de Pruissische Armee groote schaarsheid van Levensmiddelen is; zedert dat de Poolen weigeren iets aan dezelve te leveren, uit hoofde der kwaade Geldspecien welke men aan dezelve in betaling gaf.

Breslau. Zyne Majesteit onze beminden Vorst geniet thans eene gewenschte gezondheid, en arbeid dagelyks om zodanige toebereidzelen te maken, waar door alle de onderneemingen zyner machtige Vyanden zullen kunnen verydeld worden. Toen Hy de tyding van de overgaaf van *Colberg* vernam, vraagde hy aan den Officier, welk dezelve overbragt: *of hy naar Pommeren te rug keerde*; en als deeze hem antwoorde dat dit van zyne Majesteit afhing zeide hy: *zo zegt*

dan

dan dat ik met de Commandant te vreden ben: welk eene zeldzaame gelatenheid! Tusschen den Koning en *Londen* is eene Conventie gesloten om elkander wederzydsch geduurende den Winter niet te ontrusten, en dus is het bloedvergieten voor eenige maanden gestremd, en een ieders wensch is dat zulks voor altoos moge zyn! Ook roept by de thans alhier hervatte Winter vermaaken de een den anderen toe.

Die hoffnung winckt von ihren guldenen Throne
Bedrängten Völkern zu;
Der Oelschweig windet sich um unsers Friderichs Krone,
Und huldreich schenkt er Länderen ruh.
dat is,
De hoop vaorspeld van haaren gulden Troon
Bedrukte Volken Vreé.
De Olyftak, die zich vlecht om onzes Frederiks Kroon,
Schenkt nut aan Land en Steé.

Rostock. De Pruissische Troepen zyn wederom door dit geheele Hertogdom verspreid, en het Hoofdkwartier van den Prins *Eugenius van Wurtemberg*, is binnen deeze Stad opgerecht. Dat der Zweeden is thans te *Demmin*, het zelve zou na het binnenste gedeelte van Zweeds-*Voor-Pommeren* reeds overgebragt zyn, doch op bekomen tyding, dat een corps Russen tot derzelver versterking aanrukte, is zulks achter gebleven.

Neurenberg. De Ryks-Armee heeft haare Cantonneerings-Kwartieren wederom veranderd, en zig van *Hoff* in *Voigtland*, alwaar de Frankische Cavalery legt, door *Thuringen* over *Jena*, *Weymar* tot aan *Eisenach* uitgebreidt; zynde het Hoofd-Kwartier te *Saalfeld* opgerecht, en daar benevens nog een groot gedeelte der Keur-Saxische Landen, tot *Naumburg* en *Weissenfels* toe, door dezelve beslagen: Daar en tegen heeft de Fransche Cavallery de Winter-Kwartieren binnen dezen Kreits zodanig betrokken, dat in het Graafschap *Cassel* 3 Compagnien, in dat van *Limburg* gelyke 3 Compagnien, en in dat van *Erpach* de 660 Man *Volontaires de Flandre*, geinquartierd, en de overige in het Bisdom *Wurtzburg*, namentlyk in de Ambachten van *Arnstein*, *Aspach*, *Bisschoffsheim*, *Carlstad*, *Ebenhausen*, *Fladungen*, *Gemunden*, *Heidingsfeld*, *Homburg* aan de *Werra*, *Kitzingen* aan de *Saal*, *Kitzingen* aan den *Mayn*, *Mauerstad* en *Veitshofen* verlegd zyn. Ieder Regiment bestaat uit 2 Escadrons, en ieder Escadron uit 5 Compagnien van 40 Paarden, behalven nog 11 Paarden aan Surplus voor de Officiers, en 60 voor den grooten Staf: dus be-

draagt

draagt de dagelyksche Fouragie voor een Regiment 468 Rations, en voor de gezamentlyke Cavalery omtrent 5673. Wyders zyn van deze zyde, tot goedmaking der noodzakelyke Oorlogs Kosten en andere Ongelden voor 't aanstaande Jaar 1762, wederom 80 Kreitz-Römer-Maanden aan en omgeslagen.

Leipzig. De Prins *Hendrik van Pruissen*, bevind zich zedert eenige dagen in deeze Stad; van dewelke weder eene Contributie van drie Millioenen Ryksdaalders is geëischt, maar hoe en op wat wyze dezelve zal kunnen opgebragt worden, zal de tyd moeten leeren.

Hildesheim. De Geboorte-verjaaring van den Doorluchtigen Prins *Ferdinand van Brunswyk*, wierd alhier den 12 *January* met de uiterste pracht gevierd. Het deezer dagen door die van de Tegenparty der Pruissisch Gezinden hieromstreeks en elders verspreidde geruchten, dat zyne Majesteit de Koning in *Silesien* zeer subiet zou overleden zyn, komt ten eenemaal te vervallen dewyl men de verzekerde Tyding van daar ontfangen heeft, dat Dezelve van eene volmaakte Gezondheid jouïsseert, en onvermoeid den Arbeid in zyn Cabinet blyft vervorderen. De Franschen houden zich binnen *Göttingen* tegenwoordig gansch gerust; doch nu en dan stroopen derzelver Partyen tot *Nordheim* en *Moringen* toe. In het Vorstendom van *Grubenhagen* bevinden zich de Ingezeetenen ten platten Lande in zeer slechte Omstandigheeden, dewyl dezelve geduurende het voorleeden Jaar aan ordinaire Leverantien hebben moeten opbrengen. I. aan zogenaamde Douceurgelden, ten behoeve der Stafs Officieren der Bezetting van *Göttingen*, 204000 Fransche Livres; II. eene byzondere Contributie van 200000 Ryksdaalders; III. over de 500000 Rations Fourage; IV. van ieder groot Dorp 3000, en van ieder klein 2000 Bossen Stroo; V. hebben de Ambachten 150 Koppels, ieder van 4 Paarden, welke uit het Bronswyksche ontvoerd zyn, voor 200 Ryksdaalders contant Geld, en dus in het geheel voor 30000 Ryksdaalders, moeten overneemen; VI. zyn, behalven ruim 50000 Vaamen Brandhout, nog 1500 Zakken Koolen uit de Forsten van *Harst* en *Niedeck* opgeleverd, en VII. moeten nog 60000 Palissaden gehakt en aangebragt worden; zonder van de Executie en andere Kosten van Doormarchen, Inkwartieringen, Fouragien enz., te gewagen.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Hoop van Vrede, waar mede men zich eenigen tyd gevleid heeft, is thans verder dan

ooit

ooit van ons afgeweeken, veroorzaakt door de Vredebreuk met *Spanjen*, tegen welk Ryk de Koning eene Raadsvergadering den 2den dag van dit Jaar (1762) te *St. James* gehouden, de onderstaande OORLOGSVERKLARING teekende, luidende dezelve aldus:

GEORGE R. *Het bestendig voorwerp onzer attentie, zedert onze komste tot den troon, is geweest, indien mogelyk een einde te maken van de rampen des Oorlogs, en de publike rust op eenen vasten en duurzamen grond te vestigen. Ter voorkomingen dat die rampen zich verder uitbreidden, en vermids de volmaakste eensgezindheid tusschen Groot-Britannie en Spanje ten alle tyde uitmaakt het wederzydsche belang van beide Natien, zoo is steeds ons ernstig verlangen geweest, de naauwste vriendschap met den Koning van Spanje te onderhouden, en de verschillen tusschen ons en die kroon op de minlykste wyze te vereffenen. Dat voorwerp hebben we steeds bedoelt, niet tegenstaande de veelvuldige blyken van partydigheid, door de Spaanschen ten behoeve van onze Vyanden de Franschen betoont, geduurende den loop van den tegenwoordigen Oorlog, en zulks strydig tegen hunne neutraliteit; en daar en tegen zyn zeer wezenlyke blyken gegeeven van de vriendschap en achting van 't Hof van Groot-Britannie omtrent den Koning van Spanje en deszelfs Familie.*

Na een gedrag, zoo vriendlyk en zoo zeer ter goeder trouwe aan onze zyde, verstrekte 't ons tot groote verwondering, te verneemen, dat den 21 July *laatstl. door den Heer* de Bussy, *Minister-Plenipotentiaris des Konings van Vrankryk, een Memorie overgeleevert aan eenen van onze eerste Secretarissen van Staat, uitdruklyk betrekking hebbende tot de verschillen tusschen ons en de kroon van Spanje, en behelzende, dat by aldien die onderwerpen eenen Oorlog mogten veroorzaken, de Koning van Vrankryk verplicht zoude weezen, om deel daar in te neemen. Onze verwondering nam toe, wanneer naderhand deeze ongehoorde en beleedigende uitstap, gedaan door een Mogendheid, in Oorlog met ons zynde, door den Spaanschen Minister jegens onzen Ambassadeur te Madrid erkend werd, geschied te weezen met volkomene goedkeuring en toestemming van den Koning van Spanje*

Doch vermids die erkenning gepaart ging met de betamelykste verantwoordingen, van wegens den Koning van Spanje, en met verzekeringen, dat een zoodanige Memorie nimmer zoude zyn ingeleevert geworden, by aldien hadt kunnen voorzien worden, dat wy dezelve als een beleediging zouden opneemen, en dat de Koning van Spanje bereidwillig en gereed was, om alle zyne verschillen met Groot-Britannie onder tusschenkomst of medeweeten van Vrankryk te vereffenen; vermids wy kort daar aan 't genoegen hadden, door onzen Ambassadeur te Madrid onderrecht te worden, dat de Spaansche Minister, kennisse gekreegen hebbende van de verspreide geruchten rakende een op handen zynde Vredebreuk, hem had te kennen gegeeven, dat de Koning van Spanje ten geenen tyde meer geneegen geweest ware om een goede verstandhouding met ons aan te kweeken; en vermids de Spaansche Ambassadeur, aan ons Hof resideerende, herhaalde verklaaringen ten dienzelven effecte deed, zoo achteden wy ons zelven rechtlievenheids- en voorzichtigheidshalven verplicht, ons te onthouden van tot uiterstens te komen.

Dezelve tedere oplettenheid achter voor het welzyn van onze Onderdaanen, de welke ons verhinderde, ons met verhaasting in te laaten in eenen Oorlog tegen Spanje, byaldien dezelve met eenige mogelykheid konde vermyd worden, maakte het noodzaaklyk voor ons, te trachten, dat wy met zekerheid onderrecht wierden aangaande de verbindtenissen en wezendlyke oogmerken van 't Hof van Spanje. Dienvolgens, dewyl wy bericht ontfingen, dat onlangs verbindtenissen waren aangegaan tusschen de Hoven van Madrid *en* Versailles, *en dewyl kort daar aan door de Ministers van Vrankryk door geheel Europa verbreid wierd, dat de inhoud van die verbintenissen vyandlyk tegen Groot Britannie ware, en dat Spanjen op 't punt stond, om zich in den Oorlog te mengen, zoo bevolen wy aan onzen Ambassadeur, om in de vriendelykste bewoordingen te verzoeken om communicatie van de Tractaten, onlangs tusschen Vrankryk en Spanje gesloten, of wel van zoodanige Artikelen daar van, dewelken een onmiddelyke betrekking hadden tot de belangen van Groot-Britannie, byaldien 'er zulke weezen mogten, of eindelyk ten minsten om een verzekering, dat 'er geene waren, onbestaanbaar met de vriendschap, tusschen ons en de Kroon van Spanje subsisteerende.*

Onze verwondering en gevoeligheid was groot, toen wy vernamen, dat wel verre van voldoening op een zoo redelyk en billyk verzoek te geeven, de Spaansche Minister antwoord geweigert had, gepaard met gezegdens en bewoordingen van eenen zeer vyandlyken inhoud. En vermids wy terzelver tyd vernamen, dat in Spanje, zoo ter Zee als te Land groote krygstoerustingen gemaakt wierden, zoo achteden wy volstrekt noodzaaklyk, noch eenmaal te trachten, om indien mogelyk een Vredebreuk voor te komen. Derhalven gelasteden wy onzen Ambassadeur, om op een moedigen doch vriendlyken toon te vragen, of het Hof van Madrid *voorneemens ware, zich by de Franschen, onze Vyanden, te voegen, ten einde vyandlyk tegen Groot-Britannie te ageeren, of van hare Neutraliteit af te stappen, en om, byaldien hy den Spaanschen Minister weigerachtig bevond, omtrent het geeven van een duidelyk antwoord; als dan op de bedaardste wyze te kennen te geeven, dat het weigeren en ontwyken van 't beantwoorden van een zoo billyke vraag, alleen konde spruiten hier uit, dat de Koning van Spanje zich reeds verbonden had, of voorneemens ware, party te kieze tegen ons; en aangemerkt behoorde te worden als een bekentenis van zulk een vyandlyk voorneemen, en als gelykstandig met een Oorlogs-Verklaring, en dat hy derhalven bevel had, om 't Hof van* Madrid *ten eersten te verlaaten.*

De aanhoudende weigering van 't Hof van Spanje, om de minste voldoening te geeven, ten opzichte van eenige deezer billyke vragen aan onze zyde, en de plechtige verklaring, ter zelver tyd door den Spaanschen Minister gedaan, dat zy den Oorlog toen reeds als werklyk verklaart aanmerkten, strekten tot een bewys, dat hunne resolutie, om beleedigender wyze te ageeren, zoo volstrekt, en onherroeplyk ware genomen, dat dezelve niet langer ontveinst nochte ontkent konde worden.

Nademaal *dierhalven de Koning van Spanje aangezet is geworden, om buiten eenige terging aan onze zyde, den Oorlog als tegen ons begonnen aan te merken, gelyk dezelve dan ook inderdaad te* Madrid *is verklaart; zoo vertrouwen wy, dat*

dat wy door den zeegen van God, over de rechtmatigheid van onze zaak, en door de bystand van onze beminde Onderdaanen, in staat zullen weezen, om de heerschzuchtige oogmerken te verydelen, die deeze unie tusschen de twee Telgen van den Huize van Bourbon hebben ten weege gebracht, eenen nieuwen Oorlog veroorzaakt hebben, en de gevaarlykste gevolgen voor geheel Europa bedreigen.

Dienvolgens hebben we Goedgevonden te verklaren, gelyk wy verklaren by deezen, den Oorlog tegen den gem. Koning van Spanje, *en wy zullen, in gevolge van zodaanige verklaring, den voorsz. Oorlog met allen nadruk voortzetten, waar in de eere van onze Kroon, het welzyn van onze Onderdaanen, en de voorspoed van deeze natie, die wy voorneemens zyn, ten allen tyde met onze uiterste macht te handhaven en te ondersteunen, een zo groot belang hebben.*

En wy gelasten en gebieden by deezen onze Generaals en de Commandanten van onze Troepen, onze Commissarissen ter waarneeminge van 't emplooi van onzen Opper-admiraal van Groot-Britannie, de Steedehouders van onze verscheidene Graafschappen, de Gouverneurs van onze Forten en Bezettingen, en alle andere Officieren en Soldaaten onder hen, ter Zee en te Land, te verrichten en ter uitvoering te brengen alle daden van vyandlykheid in de voortzetting van deezen Oorlog, tegen den gem. Koning van Spanje, *zyne vassalen en Onderdaanen, en zich tegen hunne onderneemingen aan te kanten; Willende en begeerende wy, dat alle onze Onderdaanen hier van kennisse bekomen, denwelken wy van nu voortaan scherplyk verbieden, eenige correspondentie of gemeenschap te onderhouden met den* Koning van Spanje, *of derzelver Onderdaanen.*

En wy beveelen by deezen aan onze Onderdaanen, en waarschouwen alle andere perzoonen, van welke natie zy mogen zyn, niet te transporteeren of over te voeren eenige Soldaaten; Geweer, Buskruid, Krygsbehoeftens, of andere contrabande Goederen, na eenige van de Territorien, Landen, Colonien, of andere Landschappen van gem. Koning van Spanje; *Verklarende, dat welk Schip of Vaartuig ook moge ontmoet worden, transporteerende of overvoerende eenige Soldaaten, Geweer, Buskruid, Krygsbehoeftens, of andere contrabande Goederen na eenige der Territoiren, Landen, Colonien of Landschappen van gem.* Koning van Spanje, *dezelven, genomen zynde, voor goeden en wettigen prys zullen worden verklaard. En nademaal in onze Koningryken nog verscheide der Onderdaanen des* Konings van Spanje *zouden kunnen weezen, zo verklaaren wy, by deezen, dat onze Koninglyke wille zy, dat alle de Spaansche Onderdaanen, dewelken zich schuldplichtig omtrent ons zullen gedragen, veilig zullen zyn voor hunne Perzoonen en Effecten.*

Gegeeven in ons Hof te *St. James*, den 2 *January* 1762: in het tweede Jaar van onze Regeering. GOD *bewaare den* Koning.

Dienvolgens steegen den 4, de Officieren en Sergeanten van Wapenen, en de Trompetters voor de Kon. stallingen te *St. James* te Paard; en van daar tot voor de poort van 't Paleis voortgereeden zynde, las *Clarencieux*, Wapenkoning, zyn Majts. declaratie van

Oorlog, en de Heraut *Somerset* proclameerde dezelve vervolgens overluid. Dit verricht zynde, geschiedde een processie in de volgende order; te weeten I. Een detachement gardes Grenadiers te Paard. II. De Gerechtsboden van *Westmunster*, twee en twee, met hunne staven in de hand. III. De Onderschouten van *Westmunster*. IV. De Opper-constabel van *Westmunster*, met zynen staf in de hand. V. De Bedienden van den Hoog bailluw van *Westmunster*, te Paard, met witte roeden in de hand. VI. De Vice-bailluw van *Westmunster*. VII. De Bedienden van den Opperhofmeester van *Westmunster*. VIII. De Opper hofmeester zelve. IX. Eenige Tamboers. X. De Tamboer-major. XI. Eenige Trompetters. XII. De Sergeant trompetter met zyn halskraag, en houdende zynen staf in de hand. XIII. *Bluemantle*, bedienden der Herauten. XIV. *Rouge-Dragon* en *Rouge-Croix*, bediende der Herauten, tusschen twee Sergeanten van Wapenen. XV. De Heraut *Lancaster*, tusschen twee dito. XVI. De Heraut *Somerset*, tusschen twee dito. XVII. De Wapenkoning *Clarencieux*, tusschen twee dito. XVIII. Een detachement Gardes te Paard, onder bevel van den Colonel *Carpenter*.

Te Charing-cross las de Heraut *Somerset* de Declaratie, en de Heraut *Lancaster* proclameerde dezelve; van daar begaf de processie zich na *Temple-bar*, alwaar de bedienden van *Westmunster* zich daar van afscheidden; vermids de poorten gesloten waren, zo trad *Bluemantle* toe, verzelt van twee Kon. Trompetters, en na dat dezelven tweemaal geblazen hadden, klopte hy aan, en van binnen gevraagd zynde, *Wie daar?* antwoordde hy, *De Officieren van Wapenen, dewelken ingelaten wenschen te worden, om 's Konings Oorlogs-verklaring tegen Spanjen te proclameeren.* Hierop wierden de poorten geopend, en hy wierd door den Stads-marschalk begeleid na den Lord major, die, vezeld van de Scheepenen, Griffier en Stads-Raden binnen de poort hem inwachtede, aan wien hy 's Konings bevel vertoonde, waar na hy weder uittrad, en de geheele processie vervolgens ter poorten intoog. Aan 't einde van de Kanzelerie-laan las *Lancaster* de Declaratie, en *Rouge-Croix* proclameerde dezelve; aan 't einde van de Houtstraat geschiedde de leezing door *Rouge-Croix*, en de proclamatie door *Rouge-Dragon*, en na dat eindelyk 't eerste door *Rouge-Dragon*, en 't laatste door *Bluemantle* voor de Kon. Wisselbank nog eens verricht was, ging de processie uit elkander, geschiedde die leezingen en proclamatien alomme onder een

on-

onbeschryflyken toevloed van menschen, die door hun gejuich hun genoegen desweegens opentlyk te kennen gaven.

VRANKRYK. Parys. Het Tractaat van Vriendschap en vereeniging, tusschen onzen Koning en zyne Katholyke Majesteit den 15 *Augustus* laatstleden gesloten, en den 8 *September* uitgewisseld, voerd de naam van *Pacte de Famille*; het zelve behelsd, buiten de Inleiding, waar in de redenen beider Mogendheden aangetoond worden, welke dezelve tot het sluiten van diergelyk een Verbond, hebben in XXVIII. Artikels in substantie:

I. Beide de Koningen zullen voortaan alle Mogendheid, dewelke eenen van beide Derzelven vyandlyk aanvalt, voor hunnen riciproquen Vyand houden.

II Hunne Majesteiten guarandeeren elkander alle hunne Staaten, in welke Werelds Deelen dezelve mogen gelegen zyn; doch dezelve Guarantie bedoelt alleenlyk den Staat der wederzydsche Bezittingen, waar in zy zich zullen bevinden, zo dra beide de Koningen met alle andere Mogendheden bevredigd zyn.

III. De Koning van beide de Sicilien en de Infant-Hertog van Parma zullen van gelyke Guarantie jouïsseeren, en reciproquelyk de Staaten van hunne Aller-Christelykste en Catholyke Majesteiten guarandeeren, en de wederzydsche Secoursen bepaald worden.

IV. Hoewel deeze onderlinge en onverbreekelyke Guarantie met alle der Macht der twee Kroonen zal gehandhaafd worden, zo zullen hunne Majesteiten echter de wederzydsche eerste Secoursen bepaalen.

V. VI. en VII. Deeze worden in haare Qualiteit en Quantiteit, zo aan Oorlog-Schepen en Fregatten, als Land-Troepen te Voet en te Paard gefixeerd, als mede waar en wanneer dezelve, op Requisitie van eene dier Mogendheden, zullen gefourneerd worden.

VIII. De Oorlogen, welke zyne Aller-Christelykste Majesteit gehouden zal zyn, uit hoofde zyner Verbintenissen omtrent de Tractaaten van Westphalen, als mede ten opzichte van andere Alliantien, met de Vorsten en Staaten van Duitschland en het Noorden aangegaan, te moeten voeren, zullen daar van uitgeslooten zyn; ten ware, dat eenige Zee-Mogendheid in dezelve Deel kwam neemen, of Vrankryk zelve te Land mogt geattaqueerd worden.

IX. De requireerende Mogendheid zal ter Verzekering, dat de gerequireerde de bepaalde Secoursen ter gestipuleerde Tyd in gereedheid hebben, een of meer Commissarissen mogen zenden.

X. en XI. De gerequireerde Mogendheid zal aan de requireerende maar eene Voorstelling doen nopens het Gebruik van het gestipuleerde Secours; doch slechts, wanneer eenigerhande Onderneeming zonder Uitstel dient geëxecuteerd te worden, en gansch niet in ordinaire Gevallen, wanneer de gerequireerde Mogendheid alleenlyk verplicht is, het Secours op zynen

Grond

Grond en Domeinen, ter plaatse alwaar de requireerende zulks begeerd, in gereedheid te houden.

XII. en XIII. Het Verzoek om Secours zal genoeg zyn tot Bewys, dat de Requirant het zelve benodigd, en de Gerequireerde gehouden zyn hetzelve te fourneeren, en dat de laatste onder geenerhande Voorwendzelen zig daar van zal mogen excuseeren; maar, zonder in eenige Discussie te treden, het gestipuleerde Getal Scheepen en Troepen, 3 Maanden na het Verzoek, aan den eersten in volle Eigendom moeten leeveren.

XIV. en XV. De Scheepen en Troepen zullen ten laste van den Requirant blyven, en de Gerequireerde zal andere Oorlog Scheepen gereed houden, voor de geene welke verlooren mogten geraaken, als mede de noodige Recruten en Reparatien voor de Land-Troepen.

XVI. Wanneer beide de Mogendheeden door eenen of meer Vyanden besprongen worden, zullen hunne Majesteiten eene Lyn trekken; alle hunne Magt by den anderen voegen, onder en met den anderen, naar Omstandigheeden van Zaaken, byzondere Schikkingen maaken; hunne respective Plans en Operatien, zo in het politique als het militaire, ontwerpen, en met een reciproque en volkomene Eensgezindheid executeeren.

XVII. en XVIII. Zy zullen naar geenerhande Voorslagen van Vreede luisteren, noch dezelve doen, dan met wederzydsche Toestemming; het Belang der geallieerde Kroonen, zo wel in Vrede als Oorlogs-Tyden, als eigen behartigen; in de geleedene Schade en behaalde Voordeelen respectivelyk deelen, en zodaanig te ageeren, als of beide de Monarchien maar een en het zelve Lighaam uitmaakten.

XIX. en XX. De Koning van Spanjen neemt aan, voor den Koning der beide Sicilien, de Verbintenissen van dit Tractaat na te komen, en de Ratificatie van dien Prins te bezorgen; mits het by zyne Siciliaansche Majesteit te fourneerene Secours naar advenant van de Uitgestrektheid zyner Magt zal bepaald worden. De 3 Monarchen verbinden zich voor altoos, de Waardigheid en de Rechten van hun Huis, en van alle de uit hetzelve gesprootene Princen, in haar geheel te houden en te verdeedigen.

XXI. en XXII. Geene andere Mogendheid, dan de geene, welke tot het Doorluchtig Huis van Bourbon behooren, mag genoodigd noch toegelaten worden in dit Tractaat te accedeeren. Hunne respective Staaten en Onderdaanen zullen mede deel neemen in de Verbintenissen en Voordeelen, onder de Souvereinen aangegaan en opgerecht, en niet kunnen doen nog onderneemen tot nadeel van Derzelver volmaakte Correspondentie.

XXIII. Het Recht van *Aubaine* word ten opzichte der Onderdaanen van hunne Katholyke en Siciliaansche Majesteiten vernietigd; dezelve zullen in Vrankryk gelyke Voorrechten als de Inboorlingen genieten, en de Franschen in Spanjen en beide de Sicilien op gelyken Voet, als de natuurlyke Onderdaanen van beide die Monarchen, behandeld worden.

XXIV. De Onderdaanen van de 3 Souvereinen zullen in Derzelver respective Europische Staaten, voor zo veel de Scheepvaart en den Koophan-

handel aangaat, gelyke Voorrechten en Vrydommen als de Nationaale genieten.

XXV. Men zal de Mogendheden, met dewelke de 3 Souvereinen Contractanten reeds eenige Tractaten van Commercie mogten hebben aangegaan, of in 't vervolg zouden willen sluiten, by tyds onderrechten, dat deeze onderlingse Behandeling der 3 Natien in de 3 Ryken, geenzins aangehaald mag worden, nog hen tot een Voorbeeld zal kunnen dienen; blyvende alle de andere Natien van die Voorrechten en Vrydommen uitgesloten.

XXVI. De Partyen Contractanten zullen elkander hunne Alliantien en Negotiatien getrouwelyk communiceeren; en wel voornamentlyk, wanneer dezelve tot hunne onderlingse Belangen eenige Betrekking mogten hebben. Hunne Ministers zullen aan alle de Hoven van Europa in eene volkomene Harmonie, en in een volmaakt goed Vertrouwen met den anderen leeven.

XXVII. Die van Vrankryk en Spanjen zullen zich aan de Hoven hunner Residentien, ten opzichte van den Rang en Voorrang, hebben te gedragen na het Voorschrift van het Ceremonieel, het geen in dit Articul breeder gestipuleerd word. En eindelyk is in het

XXVIII. Bepaald de wederzydsche Ratificatie van dit tegenwoordig Tractaat.

„ Geenerhande Mogendheid word daar door geprejudicieerd. De wederzydsche Guarantie der Contractanten bedoeld niets anders, dan hunne respective Bezittingen ten tyde der toekomende algemeene Bevrediging. En alle de Voorwaarden en Clausulen van dit Tractaat, waar in Engeland niet genoemd nog gedesigneerd word, zyn volstrekt van den Oorsprong, het Onderwerp, de Beweegredenen en de Gebeurtenissen van den tegenwoordigen Oorlog, onafhangelyk.

NEDERLANDEN. Maastricht. Thans is men bedaard van den schrik veroorzaakt door het springen van het Kruid-Magazyn, in onzen voorgaanden *Mercurius*, bladz. 120 gemeld; wy zullen onzen Leezeren een nette Afbeelding in een kunstige Plaat, en de omstandige beschryving daar van, mede deelen, in het Stukje van *half Maart* aanstaande.

's Gravenhage. Den 30 *December* 1761, is de Staat van Oorlog voor den Jaare 1762, door den Raad van Staten *en corps* ter Vergadering van de Generale Staten overgebragt.

Den 16 *January*, woonde Haare Doorl. Hoogheid Mevrouwe de Princesse van *Nassau Weilburg*, voor de eerstemaal na Haare bevalling de Godsdienst by.

Zedert het passeeren van een Expresse uit Duitschland naar Engeland, verneemd men dat de Regeerende Keizerin aller Russen *Elizabeth*

zabeth de I, Dochter van Keizer *Petrus de I*, en geboren den 29 *December* 1709, den 5 deezer Maand *January*, te *Petersburg* overleden is.

LYST van de PERSONEN, welke na den 21 *December* 1761, binnen de Stad *Alkmaar* en Jurisdictie van dien zyn *getrouwd*.

In de Kerk. *Hendrik Veenhuys*, met *Willemina Weening*.
Jan Karman, met *Claasje Veen*.
Arie Edenburg, met *Maria Eva Weyers*.
Gerrit Hendriks Houtman, met *Maartje Jans Leyen*.
Balthazar Breede, met *Leena Baars*.
Cornelis Jans, met *Ariaantje Jans*.
Samuel de Redder, met *Albertje Carels*.
Jan van Nines, met *Gysberts Vonk*.
Op 't Stadh. *Claas Pieters Gauwerts*, met *Maartje Cornelis*.
Jan Opdam, met *Jannetje Willems Wakker*.
Dirk Kieftenburg, met *Grietje Jans van Bergen*.
Gerrit Praalder, met *Johanna Gielink*.
Cornelis Eyer, met *Gebbetje Buys*.

En Overleden zedert den 21 *December* 1761, deeze volgende PERSONEN:

Anna de Haas, Weduwe Jb. Veen.
Jan Rens.
Sophia Welmers, Huysvrouw van Gr. Vermeulen.
Margaretha van Vyfhuyse.
Elsje Visser.
Tryntje de Wit.
Ytje Delfzyl, Weduwe Hendk. Reyne.
Hendrik van Duuren.
Jan Hendrik Straatmeyer.
Hendrik Beuning.
Tryntje Huysman.
Juffr. Clasina Bol, Weduwe de Heer Vr. Soest.
Yda Sybrands.

1762.

Fredrik Jeers.
Dirk Meyer.
Elisabeth van der Mieden, Dogtertje van den Heer en Mr. Gualterus George Gideon van der Mieden.
Annegie Jans Swart.
Pieter Jesse.
Coenraat Oslangenbergh.
Elisabeth Kaats.
Maartje Cornelis.
Marytje Weybroek.
Antje Tenget.
Sybrand Jesse.
Pieter Kuyper.
Lysbeth Helot.
'*t Kind van* Pieter Dammis.
Dirk van Kleef.
Maria Mager.
Adriana van der Wal.
Teuntje de Haas.
Daniel Philippo.
Catryntje Smit.
'*t Kind van* Cornelis Dekker.
Jan Meyer.
Maarte Willems Scharma.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Den 30 *December*, zyn tot Burgemeesteren der Stad *Medenblik* verkooren, de W. E. G. H. *Karel Heynsius van Willigen*, President, *Jan Bourgonje* en *Jan Hendrik Brouwer*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Delft*, de W. E. G. H. Mr. *Guiljelmus van Bleiswyk*, Mr. *Jacob van der Lely*. Mr. *Adriaan Wevering* en Dr. *Dirk van Heemskerk*; tot

tot Schepenen de E. A. Heeren Mr. *Jacob Cael*, Dr. *Nicolaas Schuyl*, *Adriaan van Staveren*, *Gerard Cocq*, Dr. *Willem van Blommenstein*, Mr. *Franc van der Burgch*, Heer van Spieringshoek, en Mr. *Nicolaas Kraayvanger*; en tot Schepenen Commissarissen de Heeren Mr. *Cael*, Dr. *Schuyl*, en *van Staveren*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Zierikzee* zyn aangesteld de E. Gr. Achtb. Heeren *Martinus Jan de Jonge* en *Jacob de Witte* Heer van Elkerzee, Bruynesse en Botland, in plaatze van de Heeren Mrs. Ant. Iman Massis en Ant. van Alphen.

Door de Heeren Gedeputeerden Staten van Stad en Lande is aangesteld tot Raadsheer in het Hof van Justitie te *Groningen*, de Heer Mr. *B. H. Knok*, Secretaris der gem. Provintie en in deszelfs Plaats tot Secretaris de Heer *E. Leeve van Middelstum*.

Uit eene overgeleverde Nominatie van een tripelgetal Perzonen, is door H. Ed. Gr. Mog. tot Raad ende Vroedschap der Stad *Alkmaar* verkooren de W. Ed. Gestr. Heer, Mr. *Jacob van Foreest* Heer van Petten en Nolmerban.

De Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Antonius Mattheus* zyne Demissie als Advocaat Fiscaal van hun Ed. Gr. Mog. in de thans by Collecte geheven wordende Gemeenelands Middelen verzocht en bekomen hebbende, is in deszelfs plaats daar toe aangesteld: de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Gerard Hoyer* Pensionaris der Stad Brielle.

Door Haar Hoog Mog. is tot Raad ter Admiraliteit van het Noorder-Kwartier aangesteld, de Ed. Achtb. Heer *Jan Oudewagen*, Burgemeester der Stad Enkhuizen, enz.; en tot Minister by het Hof van Spanjen, de Heer *Doublet*, Heere van Groeneveld, thans Extraord. Envoje by het Hof van Zweeden.

Volgens Jaarlyksche gewoonte is op den 4 *January* met de gewoone Plechtigheden de Magistraat der Stad *Veere* veranderd, zynde als Burgemeesters voor den Jaare 1762 geïnstalleerd, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Laurens Nebbens* en *Johannes de Vriendt*: en als Schepenen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Bernard Laurens de Beaufort*, *Paulus Meyn*, Mr. *Ant. Jacob de Marinissen*, Mr. *Willem Hendr. van Cattenburg*, *Stefanus van der Hoef*, *Hendrik Milet*, *Maximiliaan Noest*, *Guillaume Frederic Godin* en *Jan Cornelis Couvert*.

Te *Groningen* is de Raadskeuze dier Stad met de gewoone Plechtigheden verricht, en zyn daar toe verkoozen de Heeren Burgemeesters *Emmen* en *van Sysen*, als ook de Raadsheeren *Alsforphius*, *de Drews*, *J. Trip*, *Wolters*, *Ter Borch* en *B. van Iddekinge*: tot Gezwoorens de Heeren *M. van Bolhuys*, *J. J. Appius*, *L. Sylman*, *H. Wolthers*, *V. B. Trip*, *H. Lohman* en *W. H. Lohman*.

Op den 1 *January* 1762 is uit eene overgeleverde Nominatie door Hun Ed. Groot Mog. als exerceerende de Voogdye over zyne Hoogheid den Heere Prince Erf Stadhouder, tot Burgemeester der Stad *Gorinchem* voor den Jaaren 1762 en 1763 verkooren, de Wel Ed. Gestr. Hr. *Johan Hendrik Verboom*.

Tot Schepenen dier Stad en den Lande van Arckel de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Diederik van Bleyswyk*, Vryheer van Eethen en Meeuwen, Jonkheer *Simon Petrus Collot Descury*, Heer van Sliedrecht en Naaldwyk, Dr. *Jacobus van Velzen*, *Adriaan van Cruyskerken*, *Jacob van Dam*, *Johan Snoek*, Gysbertsz. en Mr. *Theodorus van Diepenbrugge*; als mede tot Scheepenen Commissarissen over der Gemeenelands Middelen, de Ed. Achtb. Heeren *van Bleyswyk*, *Descury* en *Velzen*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Gouda* voor den Jaare 1762, de Heeren Mr. *Dirk de Lange*, President, Mr. *Gerard van Brandwyk*, Heere van Bleskinsgrave, Mr. *Dirk Æmilius Jongkint* en Mr. *Cornelis Adrianus van den Kerkhoven*, en tot Schepenen, de Heeren Mr. *Gualterus de Moor*, President, *Dirk Verrysst*, Mr. *Jacob Speelman*, Heere van Nuland, Mr. *Vincent van Eyk*, Mr. *Cornelis van der Burch*, *Willem van der Hoeve* en *Ja-*

cob Boon van Ostade. En daar uit tot Schepenen Commissarissen, de Heeren *Dirk Verryst*, Mr. *Jacob Speelman*, Heer van Nuland; en *Jacob Boon van Ostade*; en door de Vroedschap dier Stad tot Mede Raden in dezelve Vroedschap, de Heeren *Willem van der Hoeve*, *Jacob Boon van Ostade* en Mr. *Martinus Toulon.*

Tot Burgemeesteren der Stad *Enkbuizen*, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Cornelis François Duyvensz.*, President; Mr. *Andries Kluppel*, *Pieter Som* en *Hilbrand Willem van Vossen*; en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Hendrik Raarda*, *Jo's Brandenburg*, *Pieter Ebbenhorst*, Mr. *Tade Pau*, *Meindert Elias van Vossen*, *Jan Koning* en Mr. *Hugo Adr. van Bleiswyk*, en tot Schepenen-Commissarissen de Heeren *Raarda*, *Brandenburg* en *Ebbenhorst*.

Tot Schepen der Stad *Medenblik*, zyn verkooren de E. A. Heeren *Cornelis Rootjes*, President; *Nanning Gorier*, *Christiaan Dyk*, *Claas Cos*, *Jan Jacobsz. Roos*, *Claas Gordonier* en *Cornelis Zalm*; en tot Schepenen-Commissarissen van des Gemeene Lands Middelen de Heeren *Rootjes*, *Dyk* en *Cos*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De Hooge Pryzen getrokken in de Eerste Classe der Generaliteits 43ste Lotery, met deszelfs Devijsen.

10077	*Geluk Outje* . .	f 1000
15911	*Promelle* . .	1000
30515	*Beeter als te vooren.* .	1000
27274	*Weldoen en Vrolyk zyn.*	1000
2915	*Jonge trek wat Goeds.* .	1000
2482	*je souhaite la Pais't un bon lot.*	1000
10002	*Nooit tyd zonder stryd* .	5000
11738	*Geluk by van der Hoeven.*	2000
3912	*By A. Blusse 't loopt seer wel mee.*	1000
20229	*Maastroom* . .	1000
32451	*Vivat Ille.* . .	1000
16998	*'t Geluk komt onverwagt.*	1000
22304	*Geluk in 't Nieuwe Jaar.*	1000
27260	*Weldoen en Vrolyk zyn*	3000
11939	*Om de Hoogste Prys.* .	1000
23145	*By J. Morescoin de Veenestr.*	15000
29627	*Welkom lang Verwagte.* .	1000
7514	*'t Geluk komt onverwagt.*	10000
17282	*By van Tol net van Pas.*	1000
22445	*By Stoeder geduls overwind.*	1000
24787	*Geluk in de 43ste Lotery.*	1000
29873	*Zal 't nu eens lukken.*	1000
9404	*jou kleyne Guyt is dat trekken.*	1000
13002	*De Vriendschap.* .	1000
34165	*Maat houd staat.* .	1000
30069	*Hoe meer hoe liever.*	1000
12294	*Men kan 't niet ruiken.*	1000

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. In ons Stukje voor de Maand *September* laatstleden, maakten wy onzen Leezeren bekend dat het Pourtret van Ds. *Wilhelm August Klepperbein*, fraai gesneeden, het licht zag; niet onaangenaam meenen wy, zal 't dezelven zyn hier by te hebben eene

NAAMLYST van alle de Heeren Predikanten der *Luthersche Gemeentens* in de Provintie van *Holland*, die geportraitteert en in 't kunstige Plaaten gebragt zyn, door de navolgende Meesters.

Batevelt (Johannes van), te Amsterdam, obiit 1653, door *W. Delff*, sculp.

Blom (Johannes Erasmus), te Amsterdam, obiit 1683, door *Z. Webber*, delin. en *J. de Visscher*, sculp.

Ja-

Jacobus (*Boon*), te Amsterdam, nog in leven, door *J. M. Quinkhard*, pinx. en *P. Tanje*, sculp.
Born (*Henricus van*). te Amsterdam, obiit 1701, door *J. de Jongh*, sculp. en ook door *Maas*, pinx. en *Blooteling*, sculp.
Colerus (*Johannes*), in 's Gravenhage, obiit 1707, door *J. F. Bodecker*, pinx. en *J. J. Wilant*, sculp. en ook door *J: Voorbout*, pinx. en *J. Gole*, fec.
Cordes (*Paulus*), te Amsterdam, obiit 1674, door *C. de Pas*; sculp.
Gorël (*Harmanus van*), te Amsterdam, nog in leven, door *D. v. d. Smissen*, pinx. en *J. Houbraken*, sculp.
Hageman (*Henricus*), te Amsterdam, nog in leven, door *P. Louw*, pinx. & fec.
Heggerus (*Rudolphus*), te Leiden, obiit 1665, door *Suyderhoef*, sculp.
Hoppe (*Coenradus*). te Amsterdam, obiit 1670, door *J. Veenhuysen*.
Klepperbein (*Wilhelm August*) te Amsterdam, nog in leven, door *J. M. Quinkhart*, pinx. en door *P. Tanje* begonnen, en volbragt door *J. Houbraken*, sculp.
Ligarius (*Remerus*), te Amsterdam, obiit 1680.
Manné (*Johannes Hermanus*), te Haerlem, obiit 1730, door *J. Wandelaar*, delin. en *G. Schoute*, sculp.
Pambo (*Johan Gotlieb*), in 's Gravenhage, obiit 1757.
Petri (*George Henricus*), te Zaandam, obiit 1704, door *P. van Gunst*, sculp.
Schelhamer (*Johannes*), in 's Gravenhage, obiit 1699, door *J. Episcopius*, pinx en *H. Barry*, sculp.
Spisius (*Johannes*), in 's Gravenhage, obiit 1708, door *J. Gole*, fec.
Taddel (*Elias*), te Amsterdam, obiit 1660, door *C. de Past*, sculp.
Tilsyn (*Christianus*), te Amsterdam, nog in leven, door *D. v. d. Smissen*, pinx. en *J. Houbraken*, sculp.
Victor (*Coenradus*), te Haerlem, obiit 1657.
Visscher (*Adolphus*), te Amsterdam, obiit 1613.
Visscher Adolpz. (*Adolphus*) te Amsterdam, obiit 1652, door *C Dusart*, pinx. en *J. J. Wilant*, sculp.
Vos (*Henricus*), te Amsterdam, obiit 1708, door *J. F. Bodecker*, pinx. en *J. J. Wilant*, sculp.

BODEGRAVEN Het gemelde in ons laatste Stukje, rakende het prediken en beroepen van Ds. *J. Hamelau*, by deeze Gemeente, is ons van eene hand toegekomen, welk ons aan deszelfs echtheid geenzints deed twyfelen; maar thans beeter onderricht zynde, kunnen wy niet nalaten te melden dat de opgemelde Leeraar alhier op den 29 *November* heeft gepredikt, en zyn Text genomen uit *Rom.* 1. *vs.* 19, 20 *Want, dat men weet dat 'er een Godt is, dat is hun openbaar: want Godt heeft het hun geopenbaard, daar mede, dat Gods onzienlyk Weezen, dat is, zyn eeuwige Kracht, en Godheid, word gezien, zo men dat waarneemd aan de Werken, namentlyk, aan de Schepping der Wereld; zo, dat zy geen ontschuldiging hebben*; en daarop den 6 *December* alhier beroepen is.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 14de *December* 1761. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag, *den* 14 *December* 1761.
't *Kind* van Lubbertus Haring. *N. K.*
't *Kind* van Evert van Setten. *O. K.*
Woensdag, *den* 16 *dito.*
Jacobus Ypelaar, *Oud-Schipper in dienst der Ed: Oost Indische Compagnie.* W. K.
Jan Hendrik Duyts. *N. Z. K.*
Pieter Herftad, *geweezene Secretaris der Retoer Vloot van de Ed: Oost Indische Compagnie.* L. O. K.
Magdalena Arrendorp, Weduwe van Jacobus Zera. *O. K.*
Johanna Boelen. *O. K.*
't *Kind* van Klaas Kruyer. *E. T. K.*
't *Kind* van Hans Pieters. *L. N. K.*
't *Kind* van Albertus Berteling. *E. K.*
Donderdag, *den* 17 *dito.*
Dithmar Schacht, *Raffinadeur.* N. Z. K.
Hendrik Liesveld. *N. O. K.*
Arie van der Vliet, *Scheeps-Timmerman.* O. O. K.
Carel Jacobus van Iperen, Behuwd-Zoon van Gerbrand Ravekes. *O. K.*
Arend van Roon. *N. K.*
Gerrit Beekman, *Opziender van de Koorenbeurs.* O. K.
Anna Kuythaan, Huysvrouw van Casper Heytman. *L. O. K.*
't *Kind* van Fredrik Tesch. *E. K.*
Vrydag, *den* 18 *dito.*
Hermanus Vrooman, *Veer Schipper op Amersfoort.* N. K.
Johanna Ottingh, Huysvrouw van Leonardus Bugge *N. K.*
Swaantje Groen, Huysvrouw van Albertus Cobbe. *Z. K.*
't *Kind* van Christoffel Stapelaar. *W. K.*
Saturdag, *den* 19 *dito.*
Abraham van Limburg, *Boekhouder ter Reekenkamer dezer Stad en Openbare Notaris.* N. Z. K.
Hendrik van de Rieze, *Waagdrager in 't Swarte Asch Voem.* E. Y. K.
Jan Kramer. *O. K.*
Jean Martel. *N. K.*

Clara Hagebos, Weduwe van Daniel van der Straten. *E. K.*
Susanne Faneuil, Weduwe van Daniel Olivier. *W. A. K.*
Debora Vonk, Behuwd Dogter van wylen Coenraad Beuker. *Z. K.*
't *Kind* van Everardus Dudon. *E. N. K.*
't *Kind* van Mighelfe Mighielfe. *N. O. K.*
Maandag, *den* 21 *dito.*
Ambrosius van Kampen. *W. K.*
Anna van den Berg, *Bej. Dogter.* N. K.
't *Kind* van Hendrik Femer. *L. O. K.*
Dingsdag, *den* 22 *dito.*
Marie Sara Porché, Weduwe Jean Richard. *W. A. K.*
Margaretha Helt, Huysvrouw van Dirk Haanebeek. *L. N. K.*
't *Kind* van Jan Lammers de Jonge. *O. K.*
Woensdag, *den* 23 *dito.*
Jan te Hafelo. *Z. K.*
Gysbert van der Hans, *Scheeps-Timmerman.* O. O. K.
Jan Dirkse Oly, *Scheeps-Timmerman.* O. O. K.
Margareta Wyntjes, Laatst Weduwe van Arent van Roon. *O. K.*
Anna Elisabeth Marcus, Huysvrouw van John Rant. *W. K.*
Maria Sleuterman, Huysvrouw van Jan Hana. *N. K.*
't *Kind* van Willem van Homrigh. *Z. K.*
Donderdag, *den* 24 *dito.*
Christiaan Nasby, *Scheeps-Timmerman.* O. O. K.
Dirk Bos. *N. K.*
Johanna van Santen, Weduwe van Mattheus Wissenberg. *O. K.*
Cornelia Spindelo, Huysvrouw van Willem Rosier. *Z. K.*
Margareta Muller, Huysvrouw van Jan Jacob Adam *L. N. K.*
Catharina ten Kate. *N. K.*
Margaretha Geel. *N. K.*
Maandag, *den* 28 *dito.*
Johan Philip Ciecelius, *Kamerbewaar-*

der

der van het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit alhier. O. K.
Vrouwe Agneta Margareta Munter, Huysvrouw van de Heer en Mr. Jacob Boreel Jansz., *Raad en Advocaat Fiscaal in 't Ed: Mog: Collegie ter Admiraliteit alhier, uit Engeland alhier gebragt.* O. K

Dingsdag, den 29 dito.

Mattheus de Swart. *N. Z. K.*
Angenis Pleunis, Laatst Weduwe van Dirk van Eldik. *Z. K.*
Anna Margareta Steenbergen, Weduwe Bertram Nieuwenhoven. *L. N. K.*
Anna Catharina Mensing, Huysvrouw van Pieter van Sichem. *N. K.*
't *Kind* van de Ed: Heer Jan van Loon de Jonge. *N. K.*
't *Kind* van Johannes Rodenberg. *L. N. K.*

Woensdag, den 30 dito.

Jan van Ep. *E. T. K.*
Jacob Meus, *Koorndrager.* W. K.
Barber Vis. *Z. K.*
Geertruy Elisabeth Jas, Dogter van Fredrik Jas. *W. K.*
Anna Fockink, *Geestelyke Dogter.* N. K.

Donderdag, den 31 dito.

Jacobus Scholten Marcusz. N. K.
Otto van Grafhorst. W. K.
Reynier Steenbergen, Jongste Zoon van Jan Steenbergen. N. Z. K.
Hendrik Blank. *Z. K.*
Jan Steenbergen. *N. Z. K.*
Johanna Dortmont, Weduwe van Hendricus Salomons. *L. O. K.*
Elisabeth Baaks. Z. K.

Vrydag, den eersten January 1762.

Johannes Holtkamp. *A. K. H.*
Sara Gardeyn, Huys en Kraamvrouw van Harmanus Masier. Z. K.
Maria de Wit. O. K.

Saturdag, den 2 dito.

Jan Steenbergen. *N. O. K.*
Gerrit te Pas. *W. K.*
Klaas Sieriks Wyngaart, *Scheeps-Timmerman.* O. O. K.
Adrianus van Oort, Jongste Zoon van Hendrik van Oort. A. K. H.
Agatha Maria Pancras, Weduwe Mr. Pieter Rendorp, *Heere van Marquette, Burgemeester en Raad, &c.* O. K.
Marie la Bourdette, Weduwe Jean Lamarque. W. A. K.
Gesiena Evers, Huysvrouw van Gerrit Floors. *W. K.*
Maria Kemp, Huysvrouw van Hendrik de Jong. *O. K.*
Neeltje Jacobs, Huysvrouw van Reyndert Soll. *N. O. K.*
Francyntje Huybers, Huysvrouw van Johannes Buys. *L. K. H.*
Elisabeth Smit, *Bejaarde Dogter.* N. O. K.
't *Kind* van Pieter Stil. L. N. K.

Zondag, den 3 dito.

Gerrit Schouten. A. K. H.

Maandag, den 4 dito.

Guillelmo van Ingen. *O. K.*
Jacoba van Pothoven, Huysvrouw van Arnoldus Lutjes. *W. K.*

Dingsdag, den 5 dito.

Jan Abraham Graafman. *N. K.*
Pieter Kock, *Leydse Schipper op het binnen Veer.* W. K.
Helena Spiek, Weduwe van David Roobol. *N. K.*
Sophia van der Ley, Huysvrouw van Pieter Oudendyk. *E, T. K.*
Dorote Kroese, Huysvrouw van Harmanus Tap. *N. K. H.*
Antoinette Cabrier. *W. A. K.*
't *Kind* v. Johannes Schreuder. Nicol. Z. K.
't *Kind* van Pieter Reeters. O K.

Woensdag, den 6 dito.

Hendrik Giefeler, *Mr. Broodbakker.* L. O. K
Liewe Wiersma. *A. K. H.*
Evert Hendrik Heuker. *A. K. H.*
Alida Barrels, Wed. Coenraad Milius. *O. K.*
Rebekka Meyers. *A. K. H.*
Geertruyd Sickema, Dogter van Reynier Sickema. *L. K. H.*
Twee *Kinderen* van Barent Hambeek. *O. K.*

Donderdag, den 7 dito.

Hendrik Willemse. *W. K.*
Hendrik van Greuningen. *O. K.*
Anne van Helmerberg, Weduwe van Abraham Vogelsang. *L. N. K.*

Jan

Jan Maagh. *N. Z. K.*
Catharina van Rheenen, Weduwe van Arent Smits. *N. Z. K.*
't *Kind* van Albertus Rynders. N. K.
't *Kind* van A. de Roos. *N. K.*

Vrydag, den 8 dito.

Henricus Branger. *N. K.*
Valentin Nedermeyer, Eenige Zoon van Bertram Nedermeyer. *L. O. K.*
Pieter Matthes, Oudste Zoon van Jan George Matthes. *L. O. K.*
Aaltje Steyn, Wed: Jacobus Bernard. *W. K*
Catharina Meyer, Weduwe van Abraham Westeroos. *K. K. H.*
't *Kind* van Evert Gerritse. *E. T. K.*

Saturdag, den 9 dito.

Abraham v. Willigen, *Rooymeester*. N. O. K.
Cornelis Lam. *N. O. K.*
Anthonie van Ling. *N. K.*
Jan van Saffom. *W. K.*

Zondag, den 10 dito.

Jan Kasemeyer Plaats. *K. K. H.*
Pieter Mulder. *A. K. H.*
Maria Mesh, Laatst Weduwe van Robbert Thomasz. *A. K. H.*
Janneetje Schoenmaker, Huysvrouw van Dirk Weesel. *K. K. H.*
Grietje Hassenberg, Huysvrouw van Willem Roetworm. *A. K. H.*
Catarina Styger, *Bej. Dogter*. L. K. H.

Maandag, den 11 dito.

Johanna Maria van de Velde. *W. K.*
't *Kind* van den Ed: Heer Scheepen Mr. Salomon Dedel. *O. K.*

Dingsdag, den 12 dito.

Johannes van Ophoven. *N. O. K.*
Daniel Blok. *L. N. K.*
Jan Mulder, *Koorndrager*. L. N. K.
Johan Christiaan Boon. W. K. H.
Willem Blok, *Scheeps Timmerman*. K. K. H
Hendrik van Buuren, Zoon van Jan van Buuren de Jonge. *O. O. K.*
Magdelena Maria Crommelin, Weduwe Jan Fizeaux. N. K.
Emmetje Bogt, Weduwe van Barent Heesman. N. O. K.
Margreta Brandig, Weduwe van Mouris Meyer. A. K. H.

Esther Cornelia Groen, Jongste Dogter van Barend Groen, *Stads Straatemaakers Baas*. W. K.
't *Kind* van Jan Carel Matthes. N. K.
't *Kind* van Isaak Maal. N. O. K.

Woensdag, den 13 dito.

Anna Bruyna, Oudste Dogter van Gerrit Bruyna. *N. Z. K.*
Claasje Blaauw, Dogter van Jan Blaauw. N. O. K.

Donderdag, den 14 dito.

Sofia Johanna Sena, Laatst Weduwe van Vincent van Laren. W. K.
Catharina Ismark, Huysvrouw van Adrianus Molleman. L. O. K.

Vrydag, den 15 dito.

Lambertus Roghé, *Makelaar*. N. K.
Maria Verwey, Weduwe van Jan van Oostveen. *L. K. H.*

Saturdag, den 16 dito.

Michiel 't Hoen, *Schuitevoerder*. O. Z. K.
Willem van Segveld. N. K.
Nicolaas Salve. O. K.
Christoffel Hilbrands, *Opper-stuurman in dienst der Oost-Ind. Compagnie*. L. O. K.
Catharine Vestenburg, Weduwe van Arent Blocker. Z. K.
Anna van der Beeke, *Bej. Dogter*. Z. K.
Anna Magdalena Mulder, Oudste Dogter van Jan Daniel Mulder. L. K. H.
't *Kind* van Willem 't Hoen. N. K.

Zondag, den 17 dito.

Dirk Stoltze. W. K. H.
Catharina Brouwer, Laatst Weduwe van Douwe Hoeksma. L. K. H.

Maandag, den 18 dito.

Hendrik de Hey, *Helbardier van 't Ed. Mog. Coll. ter Admiraliteit alhier*. O. K.
Fredrik Oudenheuvel, Oudste Zoon van Barent Oudenheuvel. N. O. K.
Dirk Bierman, Jongste Zoon van Jan Bierman. Z. K.
Catharina Beuker, Huysvrouw van Ernst Lodewyk Heytseberg. L. O. K.
Johanna Raven. W. K.

Dingsdag, den 19 dito.

Steven Duyfkens. N. Z. K.
Catrina Swekkers, Weduwe van Hendrik

drik Willekens. A. K. H.
Sara de la Court, Huysvrouw van Mr. Jan van de Poll Pietersz., *Regeerende Schepen*. O. K.
Geertruy van Halmaal. W. K.
Catharina Kloester. Z. K.

Donderdag, den 21 dito.

Hermanus Diteman. W. K.
Jan Tieman. L. O. K.
Jan Jacob Thiel. N. K. H.
Barendina Affenberg, Huysvrouw van Jurriaan Piederriet. A. K. H.

Vrydag, den 22 dito.

Isaac Roer, *Plaatsnyder*. L. K. H.
Cornelia van Waard, Weduwe van Christiaan Sigmond. L. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 11 *January* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Dirk van Asseltsteeg (*P. de Haen*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy. *f* 1400, verkogt.
Grimburgwal (Dezelve, Een Huys en Erve, op de). *f* 4000, verkogt.
Overtoom (Dezelve, Een Huys, Agterhuys en Erve, aan den), over den Overhaal in den Banne van Slooten. *f* 1050, in slag *f* 50, opgehouden.
Zeedyk (Dezelve, Een Huys en Erve, op de). *f* 900, verkogt.

MynHeeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Saturdag den 16 *January* 1762, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Angeliersstraat (De Helft in een Agterhuys en Erve, in de), Zuydzyde, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat, het agterste Agterhuys in de Bezemmaakers Gang. *f* 250, verkogt.
Haantjehoek Steeg (Een Huys en Erve, in de). *f* 2150, in slag *f* 100,
Raamstraat (Een Huys en Erve, in de). *f* 2525, in slag *f* 60,
Raamstraat (Een Huys en Erve, in de). *f* 1600, in slag *f* 20,
Raamstraat (Een Huys en Erve, in de). *f* 1600, in slag *f* 70,
Raamstraat (Een Huys en Erve, in de) *f* 1525, in slag *f* 30,

Dezelve Heeren hebben op Saturdag den 23 *January* 1762, deeze onderstaande Perceelen doen verkoopen.

Kalverstraat (Drie Huyzen en Erven, te zamen in een Koop, te weeten: Twee in de), Westzyde, by de St. Luciesteeg, en Een op de Pypemarkt, in 't Turfhoksteegje. *f* 3200, in slag *f* 400,
Prinsegragt (Een Huys en Erve, op de), Oostzyde, by de Beerenstraat, in een Gang. *f* 250, in slag *f* 350,
Uttechtse Dwarsstraat (Een Huys en Erve, in de), by de Reguliersgragt. *f* 1925, in slag *f* 80,

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 25 *January* 1762, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Agtergragt (*A. Menssendyk*, *C. Heeneker*, *C. Menssendyk* en *H. Roosendaal*, Een Huys en Erve, op de), over de Ossemarkt. *f* 8000, in slag *f* 200.
Agtergragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naast het gemelde Perceel. *f* 3150, in slag *f* 150.

Blom-

Blomstraat (*C. Angel* en *A. Buys*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, op de Hoek van de eerste Dwarsstraat. *f*5900, in slag *f*225, verkogt.

Boomdwarsstraat (*P. de Mortier*, *P. Magenius G. Jarman*, Een Huys en Twee Agterhuyzen in een Koop en derzelver Erven, in de eerste). *f*2000, in slag *f*300, opgehouden.

Elandsstraat (*P. Suyderhoff*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy. *f*4000, in slag *f*500, verkogt.

Haarlemmer Houttuinen (*C. Treurniet*, *H. Laarman*, *H. Sluyter* en *A. Buys*, Een Pakhuys en Erve, mitsgaders een Agterhuys en Loots in een Koop, in de), tusschen de Dommerstraat en Teertuynen, daar de Stad *Hinloopen* in de Gevel staat. *f*9500, in slag *f*900, opgehouden.

Heeregragt (*C. Pullen*, *H. Moens*, *I. van Eyk*, *A. van Asperen*, *J. Boll*, *F. Römer Danielsz.*, *P. Suyderhof* en *J. de Bosch Jeronimusz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Harte- en Wolvestraaten. *f*57500, in slag *f*10000, verkogt.

Heerlykheeden (*G. Hoeneker*, *B. Tiedeman* en *I. Bruyn*, De Ambachts) der groote en kleine Koppel, mitsgaders Marschalker Weerd met alle de Tiendens van de groote en kleine Koppel, alles geleegen in de Provintie van Utrecht. *f*6000, in slag *f*600, opgehouden.

Kathuizers Kerkhoff (*P. de Mortier*, *P. Magenius* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, agter het). *f*1325, in slag *f*30, verkogt.

Kyzersgragt (*C. Pullen*, *H. Moens*, *I van Eyk*, *A. van Asperen*, *J. Boll*, *F. Römer Danielsz.* *P. Suyderhoff* en *J. de Bosch Jeronimusz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Ree en Beerestraaten. *f*30500, in slag *f*9500, opgehouden.

Lauwerierstraat (*G. Rebel*, Een Huys en Erve, op den Zuyderhoek van de) en Prinsegragt. *f*4500, in slag *f*20, verkogt.

Mandemaakerssteeg (*W. Ebbenhorst*, *H. Moens* en *J. Ottens de Jonge*, Een Huys en Erve, in de). *f*1725, in slag *f*250, verkogt.

Mandemaakerssteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, mede in de). *f*1350, in slag *f*100, verkogt.

Reestraat (*C. Pullen*, *H. Moens*, *I. van Eyk*, *A. van Asperen*, *J. Boll*, *F. Römer Danielsz.*, *P. Suyderhoff J. de Bosch Jeronimusz.*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, by de Kyzersgragt. *f*6350, in slag *f*250, verkogt.

Getal der Huizen, Hofsteden, Landeryen enz., welke geduurende het geheele Jaar 1761, op het Heeren Logement te *Amsterdam* verkogt zyn, benevens derzelver gantsche beloop:

Perceelen	Somma	Perceelen	Somme
29 in *January*	*f* 195829:--	36 in *July*	*f* 124464:--
12 in *February*	*f* 64326:--	24 in *Augustus*	*f* 109913:--
27 in *Maart*	*f* 189809:--	29 in *September*	*f* 218515:--
47 in *April*	*f* 152096:--	35 in *October*	*f* 135164:--
25 in *Mey*	*f* 79823:--	17 in *November*	*f* 41022:--
25 in *Juny*	*f* 128390:--	73 in *December*	*f* 403512:--
	f 810273:--		*f* 1032590:--
		van hier nevens	*f* 810273:--
		Geheele Som	*f* 1842863:--

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand FEBRUARY 1762.

BERIGT

Van den Luitenant Admiraal

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Aan de Hoog Mogende Heeren
Staaten Generaal der Vereenigde
Nederlanden.

DE Ondergeschreeve Officier heeft de Eer gehad te ontfangen uw Hoog Mogende Hoog gerespecteerde Resolutie, van dato 27 October 1761., benevens het Copia Requeſt van den Kapt. *Jan Hoeufft*, met negen Bylagen.

Waar op de Onderschreeve de Eere heeft aan Uwe Hoog Mogende onderdaniglyk het navolgende te berigten.

Dat ter occasie, van het verongelukken van 's Lands Schip van Oorlog *de Meermin*, op het Gom, gecommandeert geweeſt door den Kapitein *Evert Bisdom*, de Ondergeschreeve door het Ed. Mogende Collegie ter Admiraliteit te Amſterdam, is verzogt geworden, in de Krygsraad te assiſteeren, als President, ter Examen van dat zo even gemelde verlooren gaan van 's Lands Schip.

De Ondergeschreeve heeft in de Krygsraad alles mondeling en schriftelyk geëxamineerd, wat ter materie dienen konde, vervolgens de Verklaringen door alle Opper, Subalterne en Onder-Officieren laten beëedigen, als wanneer de Kapt. *Jan Hoeufft* te dier tyd *mondeling* aan de Krygsraad berigte, dat hy Kapt. in den Haag hadde *hooren vertellen*, dat zeekere Juffrouwen tot nadeel van de Kapiteinen *Bindom*, en zyn tweede Kapitein *Limborgh van der Kragt*, *vertelt zouden hebben:* waar op de ondergesz. repliceerde, de Krygsraad, op Vrouwe vertellingen, geen Notitie nam, maar wel op mondelinge Examen en beëedigde Verklaringen, dat aan den ondergesz. meede diergelyks was voorgekomen door een Oud Wyf, (hebbende Vrienden, en Naastbestaande te avanceeren *NB:*)

De Ondergeschreeve daar verder byvoegde, dat hy de Oude Wyve praatjes, niet opraapte, maar liet leggen; dat vertoornde de Kapt. *Jan Hoeufft* tot bang zien, te meer, wyl zyne Vertelling by niemand approbatie vond; met wat intentie de Kapt. *Hoeufft* zodanig frivol bezwaar, tot laste van zyn ongelukkige meede Officieren inbragt, kan niet anders begreepen worden, als om die twee Officieren by den Krygsraad ondiensten te doen: zo als in 't vervolg noch sterker zal doorstraalen, tot zyn eige schande.

Na het Examen volbragt hebbende, berigten en Verklaaringen, onder Eeden laaten bevestigen, heeft de ondergesz. het Advis van den Heer Vice Admiraal *Pieterson* gevraagt, die met een gratieus Compliment het Pre advis van den ondergesz. verzogt, daar dan in bewilligde, en de ondergeschreeve zyn Advis eerst, heeft gegeven, en dat bekleede met verscheide suffisante redenen, in 't breede uitgehaald, met exempels bygebragt, en waarom het verlooren gaan van 's Lands Schip *de Meermin*, als een ongeluk gerekend moest worden, en de Officieren vry gesprooken van wandevoir.

Op dit Advis behaagden het de Kapt. *Jan Hoeufft* zyn drift den toom te vieren, en als vooren zo even gemeld, zyn wrevelige geest gantsch onverstandig en onkundig uit te laaten, met assurant aan den Lieutenant-Admiraal toe te duwen, dat hy President meer zaken bybragt tot opheldering, en verantwoording, als de Kapiteinen in questie, en verdere Officieren zelver bygebragt hadden, dat de ondergeschr. Officier hem beantwoorde met te zeggen, als die Officieren vier-en-zestig Jaaren ter Zee gediend zouden hebben, zo als de ondergeschreeve, zy Lieden, als dan ook niets vergeten zouden, tot hunne Verantwoording by te brengen.

Welk insolent gezegde van de Kapt. *Jan Hoeufft* wilde te kennen ge-

geven; als of de ondergeschr. Officier, een Advocaat was van die Officieren, en by gevolg een partydig Regter.

Onverstandig was de reproche van Kapt. *Jan Hoeufft* aan den President, terwyl eenig Lid van den Krygsraad, zyn gegeeve advis, het zy voor, of tegen, met kragtige redenen en argumenten moet bekleeden en bevestigen.

Onkundig was die reproche van Kapt. *Jan Hoeufft* aan den Lieutenant-Admiraal, alzo een iegelyk Lid van den Krygsraad verschuldigd is te suppleeren, aan het geene dat iemant in een regtsgeding, door Confusie in zyn zaak komt te vergeeten, of anderzints te manqueeren tot zyn verantwoording by te brengen.

Hoog Mogende Heeren, dat Pré-advis van den ondergeschreeven wierd by eenparigheid van Stemmen goedgekeurd en gearresteerd, het verloren gaan van 's Lands Schip *de Meermin* te verklaren een ongeluk te weezen, en de Officieren vry te verklaren van wandevoir.

De reedenen van het groot gevaar van de plaats daar *de Meermin* verloren is, in de Sententie en vryspraak sterk uitgehaalt zynde, gaf dat occasie aan het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam, het advis van den Krygsraad af te vragen of 'er *MET MOGELYKHEID* eenig middel uit te denken zoude weezen, tot meerder securiteit voor 's Lands Navigatie, in het aandoen en passeeren van de Hoofden, in de Winter Maanden.

De Krygsraad wederom vergaderd zynde, heeft de ondergesz. zyne gedagten over die zaak schriftelyk aan den Krygsraad voorgedragen; *daar by wel Expresselyk verzogt*, dat een ieder NB. van de Leeden, zyn Advis meede schriftelyk wilde opstellen, en overgeven, waar op eenpariglyk alle de Leeden, uitgezonderd de Kapt. *Jan Hoeufft* van Sentiment waren van een *proef te neemen*, van het geene de ondergeschreeven Officier had uitgedagt, uit consideratie van de hooge noodzakelykheid tot voorkoming van zo zwaare schadens te lyden op dat Gom, gelyk uw Hoog Mogende wederom in de Couranten van 30 October laastleeden gezien hebben, dat twee Koopvaarders van de Ingezeetenen op dat Gom in groot gevaar vast zaaten; nog in de Amsterdamsche Courant van 3 November, en de Haagsche Courant van 4 November, twee andere Scheepen op het Gom, groote schaaden geleeden hebben. In de Haerlemsche Courant, dato 12 December 1761. In de Amsterdamsche Courant, dato als vooren, staat, tusschen den 2 en 9 deezer, is door Mist en Sneeuw. op het Gom verongelukt, het Schip *Zeeburg*, Kapt. *Jan Crocque*, of *Jan Castelyn*, van Middelburg na de Kust van Guinee, 't Schip en Lading is weg; wordende nog een Chaloup met 8 Man ver-

vermist. In de Lydsche Courant, dato 15 February 1762, meld, dat nog een Schip op het Gom gebleeven is; dat het zesde Schip is, dat deeze Winter verloren is gegaan.

Tegen dat Advis kante zig de Kapt. *Hoeufft* aan, waar op de ondergesz. hem Kapt. antwoorde, dat hy zyn Advis schriftelyk aan d'Admiraliteit moest overgeven (dat hy aannam) en de volgende Dag in de Krygsraad bragt; als wanneer dat Advis in de Krygsraad wierd voorgeleezen, *alle de Leeden* hun zelven met contrainte van lachen hebben onthouden; het zelve is hier aan geannexeert onder N°. 1. waar in UW Hoog Mogende, met een opslag van 't oog zullen zien, hoe sinisterlyk de letter van dat Advis, door den Kapitein *Hoeufft* verdraaid is, in het Request aan UW Hoog Mogende gepresenteerd, tot klagte over den ondergeschreeven; UW Hoog Mogende zien daar wat woordewisseling 'er geweest zyn, over de discreperende sentimenten van Kapt. *Hoeufft*, daar die Kapt. onbeschaamd durft avanceeren in zyn Request dat de ondergeschreeven geen tegenspraak kan veelen.

Dat de Godsdienst geoeffend werd op 's Lands Scheepen, is zeer noodzakelyk, wanneer Gods weêr en wind, en 's Landsdienst dat toelaat, en wanneer een storm waaid en een Zeeman op laager wal, banken of klippen bezet is, is 'er geen tyd om de publicque Godsdienst te oeffenen, maar een ieder moet in, en voor zig zelven bidden, als 't op verdrinken aankomt, en teffens werkzaam zyn, tot het laatste moment, 's Landsdienst betragten, dat ook Godsdienst is daar aan te voldoen: en wel principaal voor een Kapt. om zyn Volk niet lafhartig te maaken; maar goeden moed in te scherpen, op de hoop dat Godt uitkomst kan geven als het water aan de lippen is gekomen.

Het Advis van den Kapt. *Jan Hoeufft* houd in, vyf Articulen, alle *stelliger* wyze dat de zaken gedaan MOETEN WERDEN; eensdeels de recommandatie van 't bidden, anderdeels de verwaande recommandatie aan de Regeering, van NUGTERE, ERVARE en KUNDIGE Officieren aan te *moeten* stellen, als

ARTICEL I.

Dat alle Commandanten van Vloten of Scheepen dagelyks GODT *moeten* laaten aanbidden, enz.

NB. Dit is het Advis, in antwoord op de vraag na middelen om geen Schipbreuk op het Gom te lyden.

ART. II.

Dat 'er tot Commandanten van de Scheepen *WERDEN* aangesteld, KUN-

KUNDIGE, ERVAARE en NUGTERE subjecten die WAAKZAAM zyn, enz.

A r t. III.

De tweede Kapiteinen, of tweede Persoonen, *MOETEN* WERDEN aangestelt, NUGTERE, ERVAARE en KUNDIGE Lieden.

A r t. IV.

Zo meede de Stuurlieden *moeten* BEQUAAM, KUNDIG, ERVAREN aangesteld WORDEN.

A r t. V.

Waardig van attentie.

Kapitein *Hoeufft* geeft wonderlyke zaken voor, tot gemeene best, zyn *GERING Oordeel*, vind die inpracticapel, daarom zal hy die verborgen houden; te zien in 't Copia Advis hier aan geannexeert onder N°. I.

Als het nu Uwe Hoogmogende goetgunstiglyk behaagd, deeze vyf Articulen na de letter te confronteeren, met de verdraaide explicatie, die de Kapt. *J. Hoeufft* in zyn Requeſt daar aan geeft, zal zig openbaren, by wie alle verdraajinge huisvest; in het gemelde Request staat als volgt,

Daar nogtans de Suppliant geen andere meeninge en intentie gehad heeft, dan te verklaaren, dat hem geene andere middelen voor handen scheenen tot eviteering van de voorgehoude gevaaren: DAN HET AANSTELLEN VAN BEQUAME OFFICIEREN, waar mede de Suppliant op het heiligste Verklaard niets anders bedoeld te hebben, dan dat geene anderen, dan de ordinaire weegen en middelen, DEWELKE INGESLAAGEN en in 't WERK GESTELD WORDEN, aan hem voor handen scheenen, waar van het maintineeren van het NUGTEREN zyn, en het BIDDEN, volgens de ordres van uw Hoog Mogende een blyk geven, enz.

Hoog Mogende Heeren, het onderscheid vertoond zig klaar, dat het laatst gestelde uit het Request, zodanig gesteld is, NUGTERE, BEQUAME, KUNDIGE ERVARE Officieren *aangesteld worden*, en dat de eerste vyf Articulen uit het ADVIS luiden, dat: DAT ZY VAN DAT CARACTER AANGESTELD *moeten worden.*

Zo dat dan waarheid is, de Kapt. *Jan Hoeufft* zyn heilige meening en intentie zo geweest is, zo heeft hy niet geweeten nog verstaan, wat hy in zyn Advis geschreeven heeft; en was die meening zo opregt en zo heilig, waar toe diende dan de instructive recommandatie, terwyl

NUG-

NUGTERE, BEQUAME, ERVARE, KUNDIGE Officieren, by de Regeering *aangesteld worden*, ook niemand na zyne verdraaide meening, zyn schryven verstaan moet, maar na de Letter, en dat was zyn remedie, om op het Gom geen Schipbreuk te lyden.

Hoog Mogende Heeren, niet alleen dat de Kapt. *Jan Hoeufft*, de Letter van zyn gegeeven Advis *verdraaid*, om te remedieeren aan de ridicule zin, die een iegelyk daar uit begrypt, maar ook met zyn CAMELIOENS Aanhitzers, die van daag zodanig verdraaid, van wit zwart, en morgen van zwart wit maken; om, was het mogelyk onder hatelyke termen, en indecente gezegdens, den ondergesz. onder het oog van Uw Hoog Mogende te brengen, als of hy de Kapt. *Jan Hoeufft*, bezyden de waarheid, zyne Geschriften valschelyk zoude hebben geinterpreteert.

De Krygsraad afgelopen zynde, met het examen van *de Meermin*, heeft de Kapt. *Hoeufft*, alomme geproneert van zyne fraaye, kundige, discrepeerende sentimenten, over het Advis van den Krygsraad om te *PROBEEREN*, *NB.* het voorgeslagen middel door den ondergesz. uitgedagt tot meerder securiteit om 't Gom, en de Vlaamsche Banken mis te zeilen, hy Kapitein niet alleen by monde, maar ook schriftelyk een Memorie daar over gepresenteert heeft, aan het Ed. Mogende Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam, zo wydlopig, uitgebreid als verward, in veele pointen, dat geen groote Zeemanschap vertoond, en boeken papier nodig zouden wezen, om alles te eclaircisseeren en op te lossen, edog! by het slot zegd de Kapt. *Hoeufft*, zekere zaaken niet te verstaan, nogtans is hy zeer ferriel met te zeggen: dat deugd niet, en ganrsch onvrugtbaar, om aan te toonen, dat beeter is.

Op welke Memorie van den Kapt. *Jan Hoeufft*, en alomme agterbakse verspreide raisonnementen van die Kapitein, heeft de ondergeschreeven tot opheldering van de duistere, en by hem Kapitein onverstaanbare zaken, de Articulen ter verklaring aan alle de Admiraliteiten verzonden, hier aan geanneneert onder N°. 2.

Uwe Hoog Mogende zullen in dat document met een opslag van het oog zien, of den inhoud zo duister en onverstaanbaar is.

Uwe Hoog Mogende zullen daar ook teffens in zien, dat de zaak door den ondergeschreeven uitgedagt, ten besten van 't gemeen *te probeeren in 't groot*, *NB. reeds zedert Eeuwen in het klein in trein is geweest, en nog is, en wel van groote dienst bevonden word*, dat alles buiten de remarques blyft van den Kapitein *Jan Hoeufft*, schoon wel attentie meriteert by een oplettend Officier.

Na het scheiden van den Krygsraad heeft iemand aan den Kapt. *Jan Hoeufft* gereprocheert de mallice in zyn Advis van NUGTERE, ERVAA-

WAARE, KUNDIGE en BEQUAME Officieren aan te moeten stellen NB. in antwoord op de vraag, of met mogelykheid middelen uit te denken zyn, tot meerder securiteit tegens het verongelukken van Schepen op het Gom, en de Vlaamse Banken, in 't passeeren van de Hoofden, in een tyd, dat de Kapiteinen *Bisdom*, en *Limborg van der Kragt* in het geval zyn, en voor den Krygsraad ter verantwoording staan, het welk een nadelig denkbeeld van hun caracter moest geeven.

De Kapitein *Hoeufft* verontschuldigt zig in beide zyne verdeedigingen, dat zyn meening niet geweest is iemand te beledigen, daar voor eerst tot antwoord op diend, dat hy dan de kragt van zyn schryven en gezegdens niet verstaat, dat geen avantagieus denkbeeld van zyn Perzoon geeft, also die verontschuldiging gantsch niet te vereffenen is, met zyne gezegdens in de Krygsraad, tot kwaadaardig bezwaar van die Officieren ingebragt, hier te voren beschreven.

De Kapt. *Hoeufft* brengt meede op die zelfde wyze lasterlyk by in zyn Requeft, en beschuldigd den ondergesz. van geen tegenspraak te kunnen duiden op zyn Advis enz. als of hy Kapt. *Hoeufft*, geen vryheid gehad heeft, in zyne deliberatie te advisseeren.

Uwe Hoog Mogende zullen zien *het contrarie van dien*, dat de Kapt. *Hoeufft* assurant genoeg geweest is, van den ondergesz. te critizeeren in deszelfs Advis, op een onverstandige en disrespectueuze wyze, hier te voren aangetoond; en tot staving van zyn critiq humeur bybrengt, het Advis van de Zee-Officieren van de Maas, zonder naauwkeurige reflectie te hebben gemaakt, dat het Advis van die Officieren tweeledig is, waar uit klaar blykt, dat die Officieren niet eenparig geweest zyn; want een periode zegt, *wy ondergesz. zyn van begrip, dat de schoten die op het Zuid en Noord-Voorland, in manieren als 't gemelde Advis dicteerd*, *VAN WEINIG NUT KUNNEN WEEZEN.*

Een andere periode luid als volgd: *zo dat het ons ondergesz. voorkomt dat de gemelde schoten, op het Zuid, en Noord Voorland te doen, wel kunnen strekken in een enkeld geval* TOT BEHOUD VAN EEN SCHIP.

Daar op tot wederlegging diend? dat 't is het *voor één Schip* GOED, het is ook teffens GOED *voor meelen* te gelyk; uit andere perioden is wel te zien, dat die Officieren meede onder hun Lieden gediscrepeert hebben in sentiment.

Gevolgelyk' at wederom niet ter goedertrouw door de Kapt. *Hoeufft* bygebragt, zo als alle zyne stellingen zyn.

Waarom den ondergesz., genoodzaakt is geweest, de agterbakse discoursen van den Kapt. *Jan Hoeufft* tegen te gaan, en ten dien einde een te-

tegen Advis, tót wederlegging van Kapt. *Hoeufft* heeft verzonden, en ter geleide daar van de Brief, waar van Copia geannexeert onder N°. 3.

De Kapt. *Hoeufft* beklaagt zig daar over in deeze termen.

Dat wyders de Suppliant met de uiterste surprise heeft vernomen, dat de Admiraal Schryver *zo verre in zyn DRIFT tegens den Suppliant is vervoerd geworden, dat hy in zyne gemelde Missive DIRECT BEZYDEN DE WAARHEID heeft kunnen stellen, dat de Suppliant het Schip Hilversbeek twee à drie malen in een reis aan den grond zoude hebben gezeild.*

Uwe Hoog Mogende zullen uit zyn eigen (volgende) perioden zien dat hy de zaken als zaken bekend, edog, met eene beschryving van de oorzaak, *DIRECT BEZYDEN DE WAARHEID*, luidende als volgt.

Dat het eene waarheid is, dat 's Lands-Schip van Oorlog in den Jaare 1750, *DRIE MAAL is aan den grond gezeild, maar niet ter plaatse en op den tyd daar en wanneer de Suppliant de directie van het aanstellen der Coerssen van het Schip heeft gehad, maar in tegendeel, wanneer zulks is geweest van het departement van de Lootzen, die aan Boord waren.*

De Kapt. *Hoeufft* bekend de zaak, dog legt die schuld sinisterlyk op de Lootzen, *die nooit ter verantwoording zyn gekoomen NB.*

Uwe Hoog Mogende moeten daar omtrent geinformeert zyn, dat een Lootsman moet verantwoorden voor de tyd dat hy na de droogten toezeild, voor de cours die hy daar toe steld, opmerken, bakens, en tonnen enz. op de diepte om zandbanken en klippen mis te zeilen.

De Kapits of Commandanten van de Scheepen, blyven altoos voor haar reekening, en verantwoording, de manœuvres van het Schip, daar de Loots niet meede te doen heeft, en zodanig dat als de Loots ietwes zegt, gedaan moet werden, als coers veranderen, wenden, draaien, te ankeren, onder Zeil gaan, Zeil meerderen of minderen, dat de Commandanten van de Scheepen verpligt zyn, zulks aanstonds te verrigten, als meede, wel te zorgen dat een BEQUAAM Stuurman *NB.* wel peilt de dieptens van de gronden, en zo daar in het geringste manqueert, staat de verantwoording voor den commandeerenden Officier, en de Loots blyft buiten schuld van alle ongelukken.

Dit laatste verzwygt Kapt *Hoeufft*, en wel abusivelyk, uw Hoog Mogende daar mede misleidende, om zyn baan schoon te maken, en de schuld van *alles* op de Lootsen te leggen: *die zich nooit verantwoord hebben NB.*

(Het vervolg in de halve Maand Maart 1762.)

EU-

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Eindelyk is de wensch vervuld van den Sultan, van het Hof en van het gantsche Ryk, door de geboorte van een Prins, waar van de tweede Sultane, den 24 *Dec.* 1761 bevallen is, aan welken men de naam van ZELIM heeft gegeeven.

PORTUGAL. Lissabon. Het Hof de gewisse naricht bekomen hebbende dat de Kroon van Groot-Brittannien aan die van Spanjen den Oorlog verklaard heeft, zo zyn verscheide Raadsvergaderingen ten Hoven gehouden, en men verneemd nu dat zyne Majesteit verklaard heeft, eene naauwkeurige onzydigheid daar by te zullen in acht neemen.

SPANJE. Madrid. 's Konings Oorlogs-Verklaring (*waar van wy melding maakten in ons voorgaande Stukje, bladz.* 4.) is deezer dagen alhier afgekondigd en luid als volgt:

DE KONING.

ALhoewel ik reeds voor eene Verklaaring van Oorlog had kunnen aanmerken de buitensporige stoutheid, waar toe de Lord *Bristol*, Ambassadeur van den *Britschen Koning*, zich vervordert heeft, wanneer hy mynen Staats-Dienaar *Don Richard Wall* vraagde: *Waar in de Verbintenissen bestonden, dewelke ik met* Vrankryk *had aangegaan?* en uitdruklyk daar byvoegde, of wel bedreigde: *dat indien men hem daarop geen onbewimpeld Antwoord geliefde te geven, hy myn Hof zoude verlaten, en myne weigering voor eenen Aanval houden.* En ofschoon myne Verduldigheid, wanneer Ik door die schampere bejegening getergt wierd, reeds begon te verveelen, meer dan een en andermaal, op wezendlyke Voorwerpen, ondervonden te hebben, dat de Regeering van *Engeland*, geen ander Rechten erkennen wil, dan die van zyne onmaatige Heerschzucht en onbepaalde Overmacht, dewelke dezelve tegen alle andere Mogendheden ter Zee oeffent: Zo heb Ik echter inmiddels willen afwachten, of die Bedreiging door derzelver Werkstelligmaking zoude volvoert worden, dan of het Hof van *Engeland*, de krachteloosheid van diergelyke Middelen, omtrent myne Waardigheid en de Eer myner Kroon, erkennende, geene andere wegen zoude zoeken in te slaan, dewelke My beter behaagden, en My alle deze schampere bejegeningen konden doen verveelen.

Maar wel verre van daar, dat de Engelsche Hoogmoed zich binnen de paalen van Recht en Billykheid zoude gehouden hebben; zo word Ik in tegendeel onderrecht, dat de *Britsche Koning*, den tweeden dezer Maand, in zynen Raad beslooten heeft aan *Spanjen* den Oorlog te verklaaren.

Redenen waarom Ik, zyn aan My gegeven Voorbeeld tot myn uiterst leedwezen moetende volgen, waar toe Ik van myne zyde nooit den eersten stap gedaan zoude hebben, om dat hy My zo afschuwelyk als onmenschelyk toeschynt, by myn Decreet van den 15 *dezer* bevoolen heb, van nu af aan den Oorlog van myne zyde insgelyks tegens den Koning van Engeland, zy-

ne Ryken, Staaten en Onderdaanen, te verklaaren; en dat gevolgelyk na alle de Gewesten myner Staaten, alwaar het noodig zal zyn, de behoorlyke Beveelen, tot derzelver en myner Onderdaanen Verdediging, als mede, om aanvallender wyze den Vyand te keer te gaan, zullen worden verzonden.

Myn Krygsraad wordt derhalve gelast, de vereischte schikkingen te maken, ten einde deze *Declaratie van Oorlog*, aan myn Hof en in myne Koningryken, met de in diergelyke gelegenheden gewoone Formaliteiten, gepubliceert mogen worden, en dat men dienvolgens tegens de Onderdaanen van Engeland allerhande Vyandlykheden zal hebben te pleegen: Dat alle de geene, welke geene genaturaliseerde Spanjaarden zyn, myne Koningryken zullen hebben te ontruimen; daar binnen geenerhande Koophandel te dryven, en dat geene andere van hunne Natie, dan alleenlyk de Ambachts-Lieden, zullen mogen blyven.

Dat myne Onderdaanen voor het toekomende, met die van Engeland en de Staaten dier Kroon, geenerhande Negotie zullen doen in eenige Specien van derzelver Producten, Visscheryen, hoe genaamd, byzonder in Aberdaan, Manufactuuren en andere Waren; zynde dezelve, uit krachte van dit Verbod, werkelyk en volstrekt afgekeurd en als ondeugend verklaard, en verders alle Vertier van die Effecten, Producten, Visscheryen, Aberdaan, Koopwaaren en Manufactuuren der Engelsche Domeinen opgeheven; en zal voortaan geen Schip, welk het ook zy, met de voorsz. Goederen geladen, in myne Havens toegelaten worden; dat men ook dezelve, als in myne Koningryken ongeoorloofd en verboden, niet over Land zal mogen invoeren, alhoewel zy aangebragt en opgeslagen zyn in Vaartuigen, Bagagien, Magazynen, Winkels en Huisen van Kooplieden of andere Particulieren, myne Onderdaanen en Vasallen, of die van andere Ryken en Staaten, met welke Ik My in Vrede, Verbond en vryen Koophandel bevind, en die Ik geenzins in hun Recht zoek te verkorten, en veel minder de Vrede, Vryheid en Vrydom te krenken, welken hunne Schepen, uit krachte der Tractaaten, ten opzichte van geoorloofde Commercie in myne Koningryken, toekomt, noch ook aan de eigene en byzondere Producten hunner Landen, Provincien en Conquesten, en verdere Koopmanschappen en Manufactuuren, eenig nadeel toe te brengen.

Ik beveel wyders, dat alle de Kooplieden, welken nog van eenigen Voorraad van Visch, Aberdaan en andere uit de Engelsche Bezettingen aangebragte Waaren, voorzien zyn, dezelve zullen hebben op te geven by eene specifique Lyst, het zy aan myn Hof, of elders waar zulks behoort, en wel binnen de 14 dagen, zonder eenig verder uitstel, te rekenen van den dag der Publicatie deezer tegenwoordige Verklaaring, aan zodanige Amptenaaren, welke by den Marquis *de Squilace*, Generaal Superintendent myner Inkomsten, daar toe zullen benoemt worden, om alles behoorlyk te bekrachtigen; dat daarenboven alle de voorsz. Specien, van de welke zodanige behoorlyke Lysten niet ingekomen zyn, na verloop van 14 dagen, terstond zullen geconfisqueert worden. Aangaande de aangegevene worden 2 Maanden toegestaan, om dezelve in die tusschentyd, zonder eenige verdere Pro-

longtie, aan den Man te brengen; na het verloop van dezelve zullen de Kooplieden het overschot op de Tollen, of waar geene Tollen zyn, in zodanige Huizen leveren, als daartoe kunnen dienen, om door de daar toe gestelde Officiers, of in derzelver plaats door het Gerecht, openbaar verkocht, en het Provenu aan de respective Eigenaars overhandigt te worden: zonder dat eenigerhande zoort dier Koopmanschappen, by deeze formeel op de voorsz. wyze verboden, wederom in hunne Magazynen of Winkels zal mogen te rug keeren.

Ik heb den Marquis *de Squilace*, Generaal-Superintendent myner Inkomsten, van eene byzondere Commissie, met alle behoorlyke Volmagt, voorzien, om in die qualiteit, en gelyk voorsz staat, zorg te doen dragen, dat die verbodene Commercie in het toekomende alom belet worde, en ten dien einde ten spoedigsten zodanige Beveelen en Instructien af te vaardigen, als hy tot bereiking van een zo gewigtig Oogmerk zal oordeelen te behooren; in de eerste Instantie zelve en door zyne Gesubstitueerden, kennis te neemen en te doen neemen van alle contentieuse voorvallen, die ter zake van Contrabande mogten komen te gebeuren, met Apel aan den Raad der Eilanden in het Hof van Justitie; wordende echter daar van uitgenomen gelyke gevallen omtrent Militaire Contrabanden, Wapenen, Marine, en andere Oorlogs-Behoeftens, by de Tractaten van Vrede breedvoerig aangewezen, welker kennisneemingen aan den Krygsraad en de Militaire Rechtbanken toebehooren.

Eindelyk ordonneer Ik, dat al het geen voorschreeven staat, nagekomen, volvoert en vervult worde, op alle de zwaare Straffen, welke by de Wetten, Constitutien en Koninglyke Ordonnantien, in voorige tyden en by gelyke gelegenheden, gestatueert zyn, en die ook tot alle myne Onderdaanen en Inwoonders myner Koningryken en Staaten zullen betrekking hebben, zonder op hunne Qualiteit en alle Privilegiën gade te slaan. Myne Wille en Welbehagen is, dat deeze myne *Oorlogs-Verklaaring*, zo spoedig als maar mogelyk is, ter kennis myner Onderdaanen gebragt worde; ten einde zy zo wel hunne Persoonen en Effecten voor de Geweldenaryen der Engelschen kunnen dekken, als ook dezelve te keer gaan door het uitrusten van Caapers, en door andere Middelen, welke by het Recht van den Oorlog gewettigd zyn.

Gegeven te Buen-Retiro *den* 16 January 1760.

IK DE KONING.

Op Bevel van den Koning mynen Meester.

DON MIGUEL DE MUZQUIZ.

Deeze Copy is eensluidende met het Origineel, ter Secretarye van den Krygsraad, onder myn Departement berustende.

D. Miguel de Muzquiz.

INGEMERLAND: Petersburg. Den 25 *December* (oude styl) zynde den 5 *January*, is deze Residentie-Stad, zo wel als de ge-

samentlyke Landen, van deeze wyduitgestrekte Monarchie, in de uiterste droefheid gedompeld geworden, vermids het den Koning der Koningen, volgens zyn vrymagtig Raadsbesluit dien dag behaagde, de Allerdoorluchtigste en Grootmachtigste Keizerin, Alleen-heerscheresse van alle Russen, en groote Vrouwe, Vrouwe Elizabeth-Petrowna, Souvereine Vrouwe te Moskow, Kiow, Wlodimitie en Novogrod; Czarin in Casan, Astracan en Siberie; Vrouwe van Pleskow; Grootvorstin te Smolensko; Hertogin van Esthland, Lyfland en Carelie; Heerscheresse van Twer, Jugorie, Permie, Wiatken, Bulgarie, enz.; Grootvorstin van 't beneeden deel van Nowgorod, van Czernickow, Resan, Rostow, Jaroslaw, Bielosero, Udorie, Obdorie en Condinie; Keizerin van 't geheele Noordsche gewest; Vrouwe van 't Landschap Iwerie, van de Carthalinsche en Georgische Czaren, en van de Karbadinsche, Circassische en Gorskische Vorsten; Vrouwe en Alleenheerscheresse van veele andere Landschappen; Dochter van wylen den Doorluchtigen en Grootmachtigen Vorst *Peter den Grooten*, enz. enz. enz.; na een zwaare ziekte uit den tyd in de eeuwigheid op te roepen.

Wylen haar Rus-Keizerl. Majesteit was gebooren den 29 *December* 1709, en beklom haares Vaders Troon den 6 *December* 1741. Haar hooge Opvolger en Erfgenaam, thans zyne Keizerl. Majesteit is genaamt *Carolus Petrus Ulricus*, regeerend Hertog van Holstein-Sleeswyk, wiens naam echter, toen hy tot Troons-Opvolger in het Russische Ryk benoemt wierd, verandert is geworden in *Petrus Pederowitz*, zulks hy dien Troon nu beklommen heeft met den naam van *Petrus* den III, zynde gebooren den 21 *February* 1728, en den eersten *September* 1745 in huwelyk getreeden met *Catharina Alexiewna*, te voren genaamt *Sophia Frederica Augusta* van Anhalt-Zerbst-Domburg, gebooren den 2 *Mei* 1729, uit welk huwelyk gesprooten is de Grootvorst *Paulus Pederowitz*, gebooren den eersten *October* 1754. Hoe zwaar en smertelyk dit verlies voor alle de Onderdaanen deezer Landen zy, is het zelve, door de Godlyke Voorzienigheid, tot algemeenen troost der Liefhebbers van 't Vaderland vergoed in onzen tegenwoordigen Keizer en Czaar; want zo dra haar Keizerl. Majesteit overleeden was, begaven alle de aanweezende Grooten des Ryks, zich ten eersten na zyn thans regeerende Keizerl. Majesteit, om aan denzelven den Eed van getrouwheid en hulde af te leggen; en na dat alles wat by diergelyke gewichtige veranderingen

derlingen nodig geacht word, verricht was, wierd daar van by de volgende *Proclamatie* aan 't Gemeen kennis gegeven:

DOor Godsgenade Wy *Peter III.*, Keizer en Zelfbeheerscher aller Russen, enz. enz. enz. Doen hier mede allen en eenen iegelyken kond en te weeten, dat volgens den wille van den Almachtigen, onze geliefde Moeije, de groote Vrouwe en Keizerin *Elisabeth Petrowna*, alleenheerscheresse van alle Russen, na 't uitstaan van een zwaare krankheid, den 4 deezer het tydelyke met het eeuwige verwisseld, en aan Ons, als den waaren Erfgenaam, den volgens alle Rechten, Prerogativen en Ryksbeschikkingen ons toebehoorenden Throon, benevens de Souvereine Regeering overgelaten heeft, in welke qualiteit alle onze getrouwe Onderdaanen reeds in den jaare 1742 aan Ons, als aan den rechtmaatigen Erfgenaam van den Rus-Keizerlyken Throon, den Eed hebben afgelegt.

Nademaal wy nu volgens het rechtvaardig Raadsbesluit Gods, door bemiddeling van onze geliefde Moeije, de Keizerin *Elisabeth Petrowna*, tot den door ons geërfden Rus-Keizerlyken Throon gekomen zyn, denwelken Hoogstdezelve na het overlyden van de Keizerin *Anna-Iwanowna* geusurpeert gezien heeft, en derhalven met recht nodig en veilig heeft geacht, denzelven met behulp van getrouwe Zonen des Vaderlands te herwinnen, en Ons na haar overlyden tot haren Opvolger en waren Erfgenaam te bestemmen; zo hebben Wy by ons tegenwoordig beklimmen van den Rus-Keizerlyken Throon allergenadigst bevolen, om door het tegenwoordige Manifest aan een iegelyk bekend te maken, dat Wy, na het voorbeeld van de door wylen haar Keizerl. Majt. in de Regeering bewezene uitneemende grootmoedigheid, Ons ten hoofdregel voorgesteld hebben, om by de beheersching van het Russische Ryk zo wel haare minzaamheid en genade na te volgen, als ook in allen deele in de voetstappen te treden van den schranderen Monarch *Peter den Groten*, en op die wyze 't welzyn van onze getrouwe Onderdaanen en Zonen des Vaderlands noch meer te doen toenemen.

Dienvolgens zullen alle en een iegelyk, zo Geestelyke als Wereldlyke Persoonen, zich hier na dienen te richten, Ons, als hunnen waaren aangebooren Heere en Keizer, trouw en oprecht te dienen, en zulks ook met eenen Eed te bekrachtigen. *Gegeeven te* St. Petersburg *den* 25 December 1761 (5 January 1762.)

(*Was geteekent*) PETER.

De Rouw van het Hof, wegens wylen de overledene Keizerin, is by een Reglement, gedateerd den 12 *January*, voor een gantsch Jaar en in 4 Quartieren verdeeld, waar in dezelve trapswyze verminderd word; het eerste begint met den allerdiepsten, 4 Weeken na den Sterfdag, en het laatste cesseert den 2 *February* 1763.

Prins *George van Holstein-Gottorp*, is te Petersburg gearriveert, en by hunne Keizerlyke Majesteiten op het minzaamsten ontfangen; door

door den Keizer reeds tot *Gouverneur-Generaal* van het Koningryk *Pruissen* genomineerd, en daar benevens het Prédicament van *Koninglyke Hoogheid* aan denzelven toegelegt geworden.

Men ziet alhier in Druk een *Beriobt van de Krankheid en het Overlyden haarer Majesteit de Keizerin* Elisabeth Petrowna, *hoogstzal. en glorieuser Memorie, en der Beklimming van den Throon door zyne Keizerlyke Majesteit* PETER den III, waar in onder anderen voorkomt de volgende Aanspraak, by zyne Eminentie den Aartsbisschop van *Novogrod*, aan beide hunne tegenwoordige Keizerlyke Majesteen gedaan, wanneer dezelve by de gantsche Clergie, den 5 *January* (N. S.) in de Hof-Capel, begeleid door het geheele Hof, gerecipieert wierden:

Wie is vermogend, de wonderbaare Bestiering des Heeren uit te spreeken? Wie kan zyne onnaspoorlyke Voorzienigheid doorgronden? De nieuw gebooren Koning aller Koningen Jesus Christus, *heeft ten dage der Vreugde, welke over de gantsche Wereld zo rykelyk uitgebreid wierd, ons met eene zwaare droefheid bezogt. Maar, ô onuitspreekelyke goedheid! hoe wonderbaarlyk betoont zich des Heeren allerheiligsten Wille aan u, ô* Rusland! *Hy vervult teffens en terstond onze Herten wederom met vreugde en gejuich, vermits het hem behaagt, zynen geliefden Dienaar, den Neef en afstammeling der Russische Monarchen, te wettigen, om over ons te heerschen, en den reeds zo lang te vooren bestemden, zeer gewenschten en allerdierbaarsten Heer en Keizer* Peter Petrowitsch, *het Evenbeeld van* Peter den Groten, *zo wel naar den Naam als in der Daad, den Souvereinen en Erflyken Throon aller Russen te laten beklimmen.*

Wat kunnen wy Zoonen van Rusland *meer doen, dan dat wy onze Herten aan den Allerhoogsten Beheerscher der Ryken op Aarde tot een Dank-Offer aanbieden? Gelukzalig* Rusland! *Godt heeft aan u den geenen geschonken, die hem daar toe voorzien was! Hy heeft den Uitverkoorenen uit zyn Volk verhoogt.*

Maar wat zullen wy aan U, allerdierbaarste Monarch, op deezen dag, door Gods oneindige Genade tot onzent zo uitsteekend verheerlykt, voor eene Offerbande brengen, Geene Maagd, de stem van Petrus, *uwen Naamgenoot, hoorende, wilde, van vreugde en blydschap de Deur niet openen: Wy, die tegenwoordig uw Aangezigt beschouwen, en teffens uwe stem hooren, kunnen even zo min van vreugde onzen Mond openen; doch openen daar tegen aan U onze door liefde en getrouwigheid ontvlamde Harten. Wy brengen U, het geen reeds te vooren uw Eigendom was. Beklim den Throon uwer Voorvaderen, welke aan U in het Jaar* 1742 *door onzen Eed reeds erflyk verzekerd was, en wiens rechtmaatig Bezit Europa en Asien U toegewezen hebben! Uwe Regeering zy voorspoedig! Wees een machtig Verdediger van het Ryk! Bescherm uwe Moeder, de Christelyke Kerk, in welke Gy door den Heiligen Geest zyt ingelyfd! Verstrek den verdrukten tot troost; den godlozen tot verschrikking! Bemin de Rechtvaardi-*

eigen, en laat uwe eigene Oogen en Handen de Werktuigen van eenen zo grooten Dienst zyn.

Barmhertig Heer, Vader aller Goedheid en Godt van alle Vertroosting! Gy zelve hebt hem op den Russischen Throon verheven: Gy hebt hem de Kroon en Scepter overhandigt: Gy hebt hem Rusland, *uw Eigendom, toevertrouwd! Behoed hem, benevens de rechtgelovige Keizerin en den tederen Tak van deezen allerdoorluchtigsten Stam, tot in de laatste tyden, voor alle openbaare en verborgene Vyanden! Verleen hem Sterkte en Wysheid, om uw Volk te richten naar Rechtvaardigheid! De Herten der Koningen zyn in uwe Handen, ô Heer! Laat, Heere, ook zyn Hert in uwe Handen eeuwiglyk blyven.*

DENEMARKEN. Koppenhagen. Veele zyn alhier van gevoelen, dat het Sterfgeval der Keizerinne van Rusland verandering in het politiek Systema deezer tyden zal te weeg brengen, terwyl andere beweeren dat derzelver Opvolger *Peter de III*, ontwyfelbaar alle, de door wylen haare Keizerlyke Majesteit aangegaane Verbintenissen, zal nakomen; wat eigentlyk daar van zy zal de tyd best oplossen. Dit is ten minsten zeker, dat de Graaf *van Hordt*, welk als Pruissische Krygsgevangen te *Petersburg* gedeteneerd werd, niet alleen ontslagen, maar ook op Nieuwejaarsdag ter Keizerlyke tafel genodigd, en boven dien door den nieuwen Monarch aller Russen met een zeer kostbaare deegen beschonken is. Ook is de beruchte Graaf *van Tottleben*, voorheen meer dan eens onder het getal der overledenen gesteld, in zo verre ontslagen, dat hy in zyn wooning Arrest houden, en zyn gehouden gedrag voor de Krygsraad verdeedigen moet. Uit dit alles zou men niet geheel zonder grond, derven en kunnen besluiten dat 'er eenige Negociatien op het tapyt zyn, om het bloedvergieten, zo mogelyk, te doen eindigen.

DUITSCHLAND. Weenen. De berichten die de Keizerin-Koningin by continuatie van haaren Minister te *Petersburg* ontfangt, blyven verzekeren, dat de Tractaaten, tusschen de beide Hoven in weezen, geene de minste verandering zullen bekomen; ondertusschen is deezer dagen een groote Krygsraad gehouden over eenige Depeches door eenen Expressen van daar herwaarts gebragt, en zo men zegt, daar op bevel gegeven aan den Generaal *Laudon*, om ten eersten naar de Armee in Silezïen te rug te keeren. De Graaf *O-Donel*, die by afzyn van den Generaal-Veldmarschalk Graaf *van Daun*, het bevel over ons Leger in Saxen voerd, heeft van daar deezer dagen gemeld, dat zyne Excellentie besłooten hebbende het vyandlyke Cordon van de zyde van *Freiberg* en *Dresden* te doen ontrusten, daar

van de Expeditie aan den Gen.-Major Baron *van Ried* opgedragen, en daar toe de volgende Troepen onder zyn Commando gestelt had: 6 Compagnien Grenadiers, 1 Compagnie Carabiniers van *O-Donel*, een Bataillon van *Leopold Daun*, onder bevel van den Luitenant-Colonel *de Pierce*; 2 Escadrons Cuirassiers van *Stampach*, gecommandeerd by den Luitenant Colonel Graaf *van Rindsmaul*; het Regiment Hussaaren van den *Keizer*, onder bevel van den Luitenant-Colonel *van Kisz*; een Detachement Hussaaren van *Seczeny*, onder Commando van den Colonel *Petruzky*; een Colom *Warasdynen*, gecommandeerd by den Colonel *Szeedelarovich*, en eene Colom *Ottocaniers*, by den Luitenant Colonel *Ziska*.

De Baron *van Ried* schaarde alle deze Troepen 's avonds den 20 *January*, in zodanige order, dat zy 's anderendaags ochtens, met het krieken van den dag, en op het sein van eenen Kanonschoot, by wyze van Divisien, tegen de te *Katzenhäuser* by *Meissen* geretrancheerde vyandlyke Posten konden voortrukken, om dezelve teffens, en eensklaps te attaqueeren. Men droeg zorg, dat de marsch zo geheim en stil als mogelyk volvoert wierd; men nam voorbedachtelyk eenen omweg, om de Pruissische Voorposten niet te alarmeeren, en de Vyanden hielden zich nog gantsch gerust, wanneer hunne Detachementen binnen *Borna* en *Eula* geattaqueert wierden; doch kwamen wel haast op de been, maar wierden van alle kanten zo hevig besprongen, dat zy geen tyd hadden van behoorlyken tegenstand te doen. Zeven verscheidene Retranchementen wierden geforceert; de Vyanden, met de grootste bravoure en dapperheid, daar uit verdreven, en tot aan de *Katzenhäuser* nagezet: 100 Volontaires van *Leopold Daun*, drongen met de Croaten tot *Landenhäuser* door, terwyl de Luitenant-Colonel, die het Bataillon van het zelfde Regiment commandeerde, met de overige Troepen onder zyn Commando, de Pruissischen uit *Ober Eula* deed verhuizen, en zonder éénen Man te verliezen, van hen verscheidene gevangen maakte.

Het Regiment Hussaaren van den Keizer, tusschen de *Katzenhäuser* en de geavanceerde Posten der Vyanden geplaatst, om hen de Retraite af te snyden, heeft het voorsz: oogmerk volkomen bereikt, en daarenboven nog, met de Zabels in de vuist, een van de vyandlyke Retranchementen by *Wendish-Borna* aan de *Katzenhäuser* geattaqueert; zonder eenen schoot te doen, 2 Stukken Kanon vermeestert, en alle de Manschappen, die zich daar binnen bevonden, in de

de pan gehakt, behalven de geenen die tot Krygsgevangen gemaakt wierden, onder dewelke zich ook de Major *Schack* bevindt.

Het verlies der Pruissische Troepen aan Dooden en Deserteurs, bestaat ten minsten in 500 Man, en wy hebben maar 4 Dooden en 14 Gekwetsten bekomen.

Behalven de 2 Stukken Kanon, hier boven gemeld, heeft de Major *van Eichelburg* een derde, en de Generaal Graaf *van Brunian*, een vierde van 6 pond vermeestert. Deze Generaal heeft aan het goed succes dier Expeditie, door den Baron *van Ried* zo voordeelig volvoerd, zeer veel toegebracht, wanneer hy de Pruissischen uit hunne Retranchementen by *Nossen* dreef, en dezelve over *Illendorf* tot achter de Redout van *Radowitz* vervolgde.

Berlyn. Men vleid zich alhier met de hoop dat de dood der Keizerinne van Rusland groote en voordeelige gevolgen voor onzen Koning zal hebben. Immers wil men met zekerheid weeten: Dat het Russische Corps onder den Generaal *van Czernichew*, by *Köben* den Oder gepasseerd en naar Poolen op marsch gegaan zy; Dat de Magazynen in Poolen, door de Russen aangelegd, door de Pruissische Entrepreneurs, voor contant geld overgenomen werden; Dat Rusland 40000 Man in Engelsche Soldy zal doen overgaan; Dat alle de vyandlykheden tusschen Rusland en Pruissen, van nu af aan zullen ophouden. Deeze tydingen, wat al te voordeelig om 'er als nog geloof aan te slaan, zyn niettemin van zodaanig een aart, dat de hoop tot Vrede eenige waarschynlykheid bekomt; echter zal men best doen de confirmatie daar van af te wachten, terwyl men ondertusschen zeeker weet dat de nieuwe Russische Monarch zeer geneegen is, het blaakende en alvernielende Oorlogsvuur te blussen, en het plengen van Menschenbloed te doen ophouden.

Hamburg. By de Fransche en Geallieerde Legers, is thans alles zeer stil. Van *Stargard* in Pommeren, heeft men dat de Russische Troepen bevel bekomen hebben, geene vyandlykheden meer tegen de Pruissische te onderneemen, 't geen door Brieven van *Magdeburg* bevestigd werd.

Het overlyden der Keizerin van Rusland, geeft stoffe tot redeneeringen, zo ten aanzien van den invloed die het zelve hebben kan op de Oorlogszaken, als met betrekking tot het recht 't geen de Groot-Vorst, tegenwoordigen Keizer *Peter den III*, tot den Scepter des Russische Ryks heeft, men moet zich errinneren, zegt men, dat

Alexis Michaelowitz, drie Zoonen had, als *Fedor*, *Jan* en *Peter*. *Fedor*, regeerde na *Alexis* in het jaar 1676, en overleed in 1682. *Jan* en *Peter* volgden hem als toen te zamen in de Regeering op. *Jan* genaamd *Jan de II*, die in 1696 stierf, had 3 Dochters, *Catharina*, *Anna* en *Proscovia*. *Peter*, genaamd *Peter de* I, had een Zoon en twee Dochters: men weet wat het noodlot van zyn Zoon *Alexis* was; dat zyn oudste Dochter *Anna*, Hertoginne van Holstein wierd, en in 1728 stierf; en dat *Elizabeth*, laatste Czarinne, zyn jongste Dochter was. Na de dood van *Peter de* I, op den 28 *January* 1725, aanvaarde *Catharina* zyn Gemalin, de Regeering. *Peter de* II, Kleinzoon van *Peter de* I, by den ongelukkigen *Alexis*, wonnen klom vervolgens op den Throon. Tot hier toe heeft de jongere Branche het boven de oudste overgehaald. In 't jaar 1730, toen *Peter de* II stierf, scheen het dat de jonger Branche met het Keizerlyke Purper zoude bekleed zyn geworden; en dat de Kroon als toen zoude overgaan op den jongen Hertog van *Holstein*, wiens Moeder, oudste Dochter van *Peter de* I, in 't jaar 1726 gestorven was, of dat zo den Hertog al te jong voor de Russen scheen, de Princes *Elizabeth*, jongste Dochter van *Peter de* I, hem aan 't Hoofd van 't Ryk zoude remplaceeren; maar men proclameerde *Anna*, tweede Dochter van *Jan de* II. Broeder van *Peter de* I. De Russen allegeerden tot een beweegreden van hunne verandering van Order, dat zy tot hier toe de jonger boven de ouder Branche geprefereert hadden ter gedagtenis van *Peter de* I, de wyste, de grootste van hunne Czaars: Zy verzekeren, dat zy dezelve noch om dezelfde reden zouden prefereeren, met zich den Hertog van Holstein tot hunnen Meester te geeven, zo zyn jongheid hen niet deed vreezen voor een al te lange Minderjarigheid; in welken tyd zy (om zo te spreeken) onder de Duitschers zoude staan. Zy eindigde hunne Justificatie, met te zeggen, dat nademaal 'er geen mannelyk Oir meer in de een of andere Branche was, om een Keizer te creëeren, het de zte beter was tot de oudste Branche te keeren; en gevolgelyk verkoren zy de Princes *Anna*, eenige in wezen zynde Dochter van *Jan de* II. Deeze Keizerin stierf den 28 *October* 1740: Zy defigneerde tot haar Successeur *Jan de* III, haar Neef, Kleinzoon van *Jan de* II, door zyn Moeder *Catharina*, Hertoginne van *Mecklemburg*; Hy regeerde (gelyk men weet) tot den 6 *December* 1741, onder de Voogdy van den Hertog *van Courland*; en de Natie bracht als toen zyn Scepter weder op de jonger Branche, willende geregeert

wor-

worden, niet door den jongen Hertog van *Holstein*, Zoon van de oudste Dochter van *Peter de I*, (*alleenlyk om zyne jonge Jaaren*,) maar door *Elizabeth*, (die nu is komen te overlyden) tweede Dochter van denzelfden Czaar. Heden beklimt de Hertog van *Holstein* den Throon, waar op hy scheen in 't Jaar 1730, voor de eerstemaal te moeten zitten, en voor de tweedemaal in 't Jaar 1741, onder den naam van *Peter de III*.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De beide Huizen van het Parlement, hebben den 16 *January* (1762), hunne Deliberatien hervat, en de Koning zich derwaards begeven hebbende, deed aan dezelve de volgende

AANSPRAAK.

MYLORDS en EDELLIEDEN.

IK heb Ulieden zo meenigmaal verzekert van myne oprechte geneigdheid, om van de Elenden des Oorlogs een einde te maken, en de algemeene Rust op eenen vasten en duurzaamen voet te herstellen, zo dat geen onzydig Persoon, het zy van binnen of van buiten, My kan verdacht houden, van eenen onnodigen nieuwen Oorlog in *Europa* te willen doen ontsteeken.

Doch Ik moet Ulieden tot myn leedwezen verwittigen, dat Ik, zedert Ulieder Reces, My zelve onvermydelyk heb verplicht gevonden, den Oorlog tegen *Spanjen* te verklaaren; om Redenen, te dier gelegenheid in myne publieke Declaratie aangeweezen, en derhalve acht Ik het onnoodig te zyn, Ulieder Oplettendheid door derzelver herhaaling op te houden.

Myn eigen Gedrag zedert de komst tot den Throon, als mede dat van wylen den laatsten Koning, mynen Groot-Vader, omtrent *Spanjen* gehouden, heeft genoegzaame blyken gegeven van onze Toegenegenheid en Vriendschap, mitsgaders van de afkeerigheid, om verscheidene welgefundeerde Klagten, welke men zoude hebben kunnen aanhaalen, te doen gelden; zynde in tegendeel alle Oplettendheid ten opzichte der Belangen en Voordeelen van den Catholyken Koning en deszelfs Familie gebruikt; en dus is het een Onderwerp van de uiterste verwondering voor My geweest te ondervinden, dat in deeze Conjunctuuren van Tyden, tusschen die Kroon en *Vrankryk* eene wederzydsche Verplichting aangegaan, en een Tractaat geslooten was, om alle de Takken van het Huis van *Bourbon* te vereenigen, en wel met de allerheerschzuchtigste en gevaarlykste Inzichten, om de Commercie en de Onafhangkelykheid van gansch het overige van *Europa*, en wel voornamentlyk die van myne Koningryken, te krenken.

Wat moeite ook moge genomen worden, om deeze onrechtvaardige Handelingen van het Hof van *Madrid* te coloreeren, zo vind Ik echter niets, het geen Ik aan My zelve daar omtrent zoude hebben te verwyten; en alhoewel Ik niets, waar door die Vredebreuk zoude hebben kunnen voorgekomen worden, onbezorgt gelaten heb, zo bevond Ik echter oorbaar en

noodzakelyk te zyn, My tegen alle en een ieder uitkomst te prepareeren. Ik vertrouw derhalve op de Zegening van Godt, de Rechtvaardigheid myner Zaak, de ieverigen en magtigen Bystand myner getrouwe Onderdaanen, en op de medehulp myner Bondgenooten, die henzelven in den verderfelyken en buitenspoorigen Toeleg myner Vyanden ingewikkeld bevinden.

Ik deel deeze myne Considerätien met Ulieden, en ben van het allerrechtvaardigste Vertrouwen, dat de Eer myner Kroon, en de Belangen myner Koningryken, in Ulieder handen veilig en behouden zyn.

Deeze AANSPRAAK is vervolgens door *Dank-Adressen* der beide Huizen beantwoord, maar vermits dezelve doorgaans omtrent van een inhoud zyn, en verzeekeringen van eerbied en bereidwilligheid vervatten, zullen wy dezelve alhier niet plaatzen.

De Gemeentens hebben zedert aan den Koning ingewilligd alle de nodige Subsidien, tot het krachtdadig voortzetten van den Oorlog; en het is byna ongeloofelyk, hoe veel Commissievaarders thans gereed leggen, om op de vyandlyke Schepen te kruissen.

VRANKRYK. Parys. Toen de Koning den *6 January*, zynde het Feest der *H. drie Koningen*, te *Versailles* een zo genaamd *grand Couvert* hield, en zyne Majt. met de Koningin en de verdere Koninglyke Familie soupeerde, kwamen twee Persoonen, de eene in de Kleding van een *Abt*, en de andere als een particulier Man in het Groen; doch beide in een vry gering Gewaad, om by het gem. Couvert tegenwoordig te zyn: De Guarde du Corps, dewelke by die gelegenheid de Wacht had, weigerde hun de Inkomst om redenen, dat zy niet na behooren gekleed waren: Evenwel bleven deeze twee Persoonen aandringen om by den Koning te komen, waar tegen de Guarde zich steeds bleef aankanten: Zy dan over deeze weigering kwaadaardig geworden, wagtende het oogenblik af, dat de Guarde zyn Post verlaaten had: kort daar aan vonden zy hem in een Gallery daar geen licht was, en alwaar zy hem gantsch onverwagts op het lyf vielen; steekende hem met een Jagt Mes op meer dan eene plaats, waar na zy, in verbeelding van hem gedood te hebben, de vlucht namen.

Dit bovenstaande is een verhaal van de verklaaring, welke de *Guarde du Corps* daar omtrent gedaan heeft, doch zedert is men in onzekerheid geraakt of dezelve wel waar was; te meer, dewyl naderhand die Soldaat alles ontkend heeft, zo als uit het volgende blyken zal.

Na dat de Chirurgyns des Konings, onderzoek gedaan hadden op de Wonden, die de *Guarde du Corps* voorgaf door een Jagt-Mes gekreegen te hebben, bevonden zy dat het niet als kratsen en steeken

van

van ſpelden waren, zonder bewys dat zulks door een Pook of Jagt-Mes konde gedaan zyn; derhalven was het op deezen grond dat de Chirurgyns hun verſlag deeden: hier op heeft de Major van de Guardes du Corps, verzeld van verſcheide bediende van 't Gerecht, den Guarde op verſcheide ſtukken ondervraagt, en vermits hy in het geven van zyne Antwoorden grootelyks verſchilde, en zich in meer dan eenen Zaak tegenſprak, heeft hy eindelyk verklaard, dat hy alleen de Uitvinder van 't geheele Werk was; dat hy op hoope van zich eenen Naam te zullen maaken, en daar door eenigermaate zyn fortuin te bevorderen, het gantſche geval zelfs verzonnen, en, met oogmerk om aan zyne Leugentaal eenig geloof te doen geeven, zich zelfs op vyf à zes plaatzen ligtelyk gekwetſt had.

Uit dien hoofde heeft men den meergem. Guarde na de Baſtille gebragt, daar hy door den Lt. Generaal van de Politie, wederom meer dan eens ondervraagd is, en nogmaals herhaald heeft, dat hy ter oorzake van het Gevaar, 't geen hy valſchelyk voorgegeven had te hebben uitgeſtaan, zich gevleid had een Penſioen of geſchenk van den Koning te zullen erlangen, en daar door in ſtaat te geraken om zyne Schulden te betalen.

Alzo nu de Koning van de geheele Zaak ten volle onderrecht geworden is, heeft zyn Majt. deszelfs begeerte dien aangaande aan den dag gelegt, en wel, dat het *Proces* tegen deezen Ongelukken, volgens gewoonte, eerſt in het Châtelet, en naderhand in 't Parlement by wyze van Appell zou worden opgemaakt. Zo dra men dan des Konings gevoelen hier omtrent vernomen had, is de gem. Guarde uit de Baſtille naar het Gevangenhuis van het Groot Châtelet gebragt.

Terwyl nu deeze zo vreemde Zaak aanleiding gaf tot groote nieuwsgierigheid hoe toch de Rechters over zo een buitengewoone Misdaad, waar omtrent in de Wetten niet is voorzien, een Vonnis zouden uitwyzen, hebben de Rechters tot hunne geruſtheid, maar tot Ongeluk van den Misdaädiger, in de Geſchiedenis van *Lodewyk de* XIII, een diergelyk Misdryf gevonden, 't welk in het Jaar 1642 begaan is, als wanneer de Dader met het Rad geſtraft wierd.

Het is dan na dit evengen. Voorbeeld dat het Châtelet den Guarde du Corps tot de zelfde ſtraf heeft veroordeeld, mits dat hy alvoorens op de gewoone en buitengewoone Pynbank gebragt zal worden en verklaren zal, op wiens raad en aanhitzing hy een zo vreemd Beſluit genomen heeft; Dat hy vervolgens op drie verſcheide Plaatzen; te

wee-

weeten voor de Hoofd-Kerk, de Louvre en het Stadhuis, *Amende honorable* zal doen, en eindelyk levendig geradbraakt zal worden.

Dit Vonnis door het Parlement geconfirmeerd zynde, is de Sententie tegen deze Guarde du Corps *Paul René du Truche de la Chaux*, in zo verre verzacht dat hy op den 4 February in plaats van geradbraakt te worden, na alvorens de *Amende honorable* gedaan te hebben, met de koorde gestraft is.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage*. Van wegen hun Ed. Gr. Mog. is eene Publicatie na de respective Steden dezer Provincie verzonden, waar by geordonneerd word, hoedanig de *Attestatien de Vita*, om Lyfrenten op 't Comptoir-Generaal, en op particuliere Gemeene Lands Comptoiren te ontfangen, moeten opgesteld zyn; en waar van de Formulieren worden aangeweezen, &c.

De Uitschryving van de Jaarlyksche DANK- VAST- en BEDEDAG, door hun Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, tegen den 24 *February* (1762), vastgesteld, en naar de Respective Provintiën afgezonden, luid als volgd:

EDELE MOGENDE HEEREN,

WAnneer Wy in het voorleedene Jaar, als een Volk op een zonderlinge wyze beweldadigt, plechtelyk gevierd hebben de beschermende hand des Allerhoogsten, die tot hier toe Ons bewaard heeft voor zyne oordeelen, en Ons in gerustheid heeft doen woonen, in het midden van de beroeringen en onheilen van Europa, zoo vleiden Wy Ons met de aangenaame hoop, dat de naastvolgende jaarlyksche Plechtigheid van dit zoort, een dag zoude zyn geweest van dankzegginge, niet alleen voor Ons zelve, maar ook voor alle Onze Nabuuren; Wy hoopten de gruwelen van een Oorlog te hebben zien wyken, voor de gevoelens van billykheid en meededogentheid; Wy hoopten de heevige Vyandschap ontwapend te hebben gezien, door de beschouwing van de elende, die dezelve heeft te wegen gebragt, en de Vrede hersteld, tot blydschap van zo veel Menschen, die, of ongelukkige Lyders of angstige Aanschouwers zyn geweest van de tegenwoordige onlusten.

Maar deeze hoop is ten grooten deelen verdweenen, door de nieuwe beginzelen van Oorlog, waar mede Europa word gedreigd, de Menschheid bedroefd, en deezen Staat bekommert. Het uitzicht word hoe langer hoe duisterder, in plaats van op te klaaren. De raadslagen der Vorsten, tot herstelling van de Vreede, zyn verydeld, en de weegen der Voorzienigheid scheinen allezints geschikt, om opmerking te verwekken, ootmoedigheid in te boezemen, liefde voor het Vaderland te verwekken, en het oog te doen vestigen op den Almagtigen Regeerder van Koningryken en Staaten, door wien de Volkeren opkomen en ondergaan.

In een zo bekommerlyke gesteldheid van zaaken hebben zondige Natien reeden om te vreezen, en de Landen, die tot hier toe in 't midden van de Storm gerust heb-

hebben gezeeten, hebben grond te dugten, dat het misbruik van genooten weldaden en zegeningen, wel eens oorzaak zoude kunnen zyn, dat haare rust wierd gestoord, en zy in het algemeen ongeluk wierden ingewikkeld.

Ingevolge van deeze consideratien, vergeleeken met de tegenwoordige gesteldheid van deeze Republiek, de zonderlinge zegeningen die dezelve geniet; de zonden en overtreedingen, waar meede ze de goedheden van den Hemel heeft beantwoord; en de oordeelen die men reeden heeft te vreezen, hebben de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, met Onze bewilliging, goedgevonden uit te schryven een Algemeenen Dank-, Vast- en Beede-Dag, over alle de geunieerde Provintien, geassocieerde Landschappen, Steeden en Leeden van dien, tegens Woensdag, die weezen zal den 24 Febrúary *eerstkomende, om ten zelven dage Ons en Ons Land op te draagen aan de bescherming des Allerhoogsten, om te erkennen en aan te bidden het gebied van zyne Voorzienigheid, om met dankbaare lippen en herten te pryzen de wonderen van die zonderlinge goedheid, die deezen Staat in een tyd van gevaar gedekt, en Onze Godsdienst en Vryheid, Huysgezinnen en Bezittingen, Regten en Voordeelen, voor de hand van onderdrukking en voor de verwoestingen van den Oorlog, die in andere gedeeltens van de Wereld geveld zyn, bewaard heeft, om terzelver tyd ootmoedig te erkennen Onze onwaardigheid van de zegeningen die Wy genooten hebben, en onder een waaragtig berouw en leedweezen over de zonden die Wy bedreeven hebben, af te bidden de oordeelen die Wy reeden hebben te vreezen; om de Goddelyke barmhertigheid te smeeken om vergeeving van alle Onze overtreedingen, en om zyne genadige bystand tot bekeering en verbeetering van leeven en van zeeden, ten einde den Allerhoogsten de dierbaare blyken van zyn gunst van Ons niet mooge aftrekken; maar Land en Kerk met de schaduwe van zyne beschermende Voorzienigheid bedekken, alle vreeze en bekommering van Ons afwenden, en Onze goedertierne Weldoener blyve tot aan het einde der dagen.*

En terwyl de Inwoonderen van dit Land de aanhoudendheid van haare welstand afsmeeken, behooren dezelve haare Gebeeden aan den Hemel ook op te zenden voor de hooge Overigheid, onder welkers Regeering zy de onwaardeerlyke zegeningen van Vryheid en Vreede genieten: Dat de Goddelyke Wysheid mooge voorzitten in haare Vergaderingen, haare raadslagen bestieren, en haar geeven den geest van eendragt en voorzigtigheid, waakzaamheid en kloekmoedigheid, die haar in deeze hagchelyke toestand geëerde Werktuigen mogen maken, tot behoud van de voorrechten die Wy bezitten, en afweering van de onheilen die Wy vreezen: Dat hy alle haare onderneemingen voorspoedig wil maaken, tot bewaringe van de Vreede, bevorderingen van de Commercie, aanmoediging van Deugd, voortzetting van nuttige Kunsten en Wetenschappen, en vermeerderinge van de luister en voorspoed van deeze Republiek.

Wy moeten by deeze gelegenheid den Goddelyken zegen ook afsmeeken over den Persoon en opvoedinge van Zyne Doorlugtigste Hoogheid den Heere Prince van Oranje en Nassau, Erf-Stadhouder der Vereenigde Nederlanden, het geliefde Voorwerp van Onze hoop en verwagting; dat de God zyner Vaderen zyne dierbaare dagen wil verlengen, en hem verryken met alle die Heldenhoedaanigheden en Christelyke Deugden, die een groot en goed Prins kunnen uitmaaken, en dat

by

by onder het wys bestier van den Doorlugtigsten Prins, die voor zyn opvoeding zorg draagt, en hem in zyn eigen gedrag een uitmuntend voorbeeld geeft, te zyner tyd bekwaam gemaakt moge worden, om een roemruchtig Voorstander te zyn van Onze Regten en Voordeelen, Burgerlyke en Godsdienstige.

Ook behooren Wy, aangedaan met een gevoelig meedelyden over de elendige toestand van die ongelukkige Landen, die beroofd zyn van de zegeningen die Wy genieten, en die zugten onder de lasten van den Oorlog, onze Gebeden op te offeren aan den Koning der Koningen, dat hy de harten van Koningen en Princen wil neigen, tot gevoelens van Menschlievendheid en Regtvaardigheid, en eindelyk eens uitblusschen de Oorlogsvlamme, die zo een groot gedeelte van Europa met elende en verwoestinge bedekt heeft.

Eindelyk zal het ook Onze pligt zyn, by deeze plegtige geleegendheid de Goddelyke bescherming af te smeeken, ten behoeve van het gantsche Protestantsche Weezen, en byzonder van de Gereformeerde Kerken in Ons Vaderland, ten einde die dagelyks meer en meer mogen bloeyen in Godvrugt en in Deugd, en den arbeid van derzelver Leeraaren bekroond moge worden met wezendlyke en duurzaame Vrugten: Alles tot grootmakinge van des Heeren Allerheiligste Naam, voortplantinge en aanwas van de waare Christelyke Gereformeerde Religie, conservatie van Onze duurgekochte Vryheid, en Onzer aller Zielen Zaligheid, enz.

Amsterdam. De Heeren van de Gerechten deezer Stad, hebben verscheide Keuren doen publiceeren, zo gerenoveerde als nieuwe, te weeten: van de Maaten op het Koorn, als Tarwe, Rogge, Garst, Boekwyt &c. bestaande in 14 Articulen, en zal aanvang neemen met 't Jaar 1763; als meede dat de Kooplieden op Hamburg, Rouaan, Breemen, Londen, &c. dat vry de Scheepen zullen mogen bevragten, maar dat het Binnenlandsvaarders Gild, een 's Jaars zal mogen visiteeren. Dat met geen Bouteljes &c. by de Huizen geloopen mag werden om te verkoopen; en eenige verandering in zommige Gildens &c.

De NAAMEN *der verkooren* OUDERLINGEN, in de Gereformeerde Gemeeente, *in den Jaare* (1762), *zyn:*

Aldert van Thiel.	Jacobus van Lingen.	Jan Fredrik Guillermet.
Johan Heinius.	Jan van Hekeren.	Cornelis van Santen.
Jacobus Wastyn van der Hagen.	Jan de Laat.	Evert Muller.
	Lucas Lentelink.	Jan Held.
Poulus van Driest.	Jurrian Beekman.	Hendrik Volkers.

De NAAMEN *der* DIACONEN *zyn:*

Marten Kooy.	Joannes de Broen.	Jan Bon.
Gysbert van Deventer.	Petrus Schouten.	Heddrik Luberti.
Jacobus Hoogland.	Petrus Benier.	Barend Ketel Warnartsz.
Gysbert Jan Noording.	Dominicus van Pelt.	Willem Muyderman.
Jacobus Egeling.	Pieter Mourits.	Jan Did. Herm. Hagedoorn.
Douwe Goedhard.	Cornelis vnn Bevoort.	Hermanus Remmers.
Bernardus ten Ham.	Gerrit Ravekes.	Jan van Alstée.

LYST

LYST der TEXTEN, gepredikt op den *Dank-, Vast- en Bededag*, den 24 *February* 1762, in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken

Te AMSTERDAM,

NOORDER KERK.
Voorm. *Temmink*, Pred. 8: 11–13.
Nam. *G. Schierbout*, Pred. 8: 11.
Avond *de Lange*, Zeph. 2: 1, 2.

OUDEZYDS KAPEL.
Voorm. *van Schelluyne*, Joan. 1: 23.
Nam *Perizonius*, Hosea 9: 1.

NIEUWEZYDS KAPEL.
Voorm. *van Essen*, Pred. 7: 14–20.
Nam. *Kessler*, Spr. 10: 22–25.

ZUYDER KERK.
Voorm. *de Bruin*, Zeph. 3: 6–8.
Nam. *Noordbeek*, Amos 6: 1–6.
Avond *van den Broek*, Jer. 10: 22–24.

OUDE KERK.
Voorm. *Gener*, Jer. 13: 16.
Nam. *Buurt*, 1 Kon. 18: 21.
Avond *Boskoop*, Ps. 25: 21, 22.

NIEUWE KERK.
Voorm. *Ten Brink*, Jer. 13: 15–17, 21.
Nam. *van der Vorm*, Luc. 13: 6–9.
Avond. *Kuilkoen*, Joan. 14: 27.

WESTER KERK.
Voorm. *Kuilenkamp*, Jes. 30: 15.
Nam. *Schutte*, Openb. 2: 4.
Avond *Bodde*, 2 Chron. 15: 1, 2.

GASTHUYS KERK.
Vroegp. *van den Broek*, Job 1: 13, 14.
Voorm. *Eck*, Jes. 1: 2–4.
Nam. *A. S. de Roy*, Prop. Jer. 6: 8.

EYLANDS KERK.
Voorm. *Terwerode*, Micha 6: 6–8.
Nam. *van Muyden*, Spr. 1: 32, 33.

OOSTER KERK.
Voorm. *Scrrurier*, Ps. 33: 8–12.
Nam. *Tyken*, Ps. 9: 9–12.

AMSTEL KERK.
Voorm. Prof. *Cuttenius*, Jes. 26: 10–12.
Nam. *Becol*, Amos 5: 6.

LYST van de PERSONEN, welke na den 24 *January* 1762, binnen de Stad *Alkmaar* en Jurisdictie van dien zyn *getrouwd*.

In de Kerk. *Jan Schuffel*, Jonkman, met *Geertje Swaan* Jonge Dogter.
Hendrik van Rekelinghuizen, met *Cornelia Valk*.
Jan Nicolaas van der Steen, met Jonkvr. *Clara Johanna van Veen*.

En Overleden zedert den 23 *January* 1762, deeze volgende Persoonen:

Jan van der Vegt.
Jannetje Robbesteyn, Wed. Jb. Peeters.
De Heer Jan Stroo.
Elizabeth Engelaar, eene Vreemde.
't Jonggeboore Kindje van Dezelve.
Catharina Claesje, Huisvr. van Andries Stronder.
Jannetje Jans, Wed. Hend. van Riedbroek.
Cornelia Poortbuurgh, gesepareerde Huisv. van Theunis Mulder.
Pieter Jans Vlag, Zoontje van Pieter Jan Vlag.
Jan Lisjambre, Zoontje van Hendrik Lisjambre.
Hendrik Onsman, Zoontje van Hendrik Onsman.
Aaltje Baar, Wed. Jan Boom.
Marie van Os, Bejaarde Dogter.
Jurriaan Hilbogh.
Marytje Schoutten.
Lysbeth Ties, Huisv. van Douwe de Jong.
Kniertje Heere, Wed. Gerrit van Steyn.
Paulus Helor.
Marytje Koppedrayer.
Dirkje Groen, Dogtertje van Johanna Ormee.
Guurtje Rykhorst, Dogtertje van Justus Rykhorst.

Jan Grisee.
Guurtje Ariens, Dogter van Ary Verwer.
Grietje Tysz. Huisv. van Pieter Symons.
Jacobus Top.
Albert Hoflaat.
't Kind van Andries Derrie.
Hendrik Cornelis Bakker, Zoontje van Cornelis Bakker.
Jan Korper, Zoontje van Pieter Korper.
Jonkvr. Catharina van Kinschot.
Hermanus Blauw, Zoon van Fred. Blauw.
Frans Jans Paardebos.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Op den 2 *January* is de Magistraat der Stad *Thiel* veranderd, en zyn aangesteld tot President Burgemeester, de Heer *Pagniet*, Heere van Kermensteyn, en tot tweede Burgemeester, de Heer *van Leeuwen*; tot Schepenen, de Heeren *Schul*, *van den Steen*, Heere van Ommeren, *Piek*, Heere van Zoelen, *Dykmeester*, *Bartens*, *Cok* en *van Lidt de Jeude*. Ook zyn de commissien, die met *Mey* aanstaande aan deeze Stad zullen komen, vergeeven, en gecommitteert in de Staten Generaal, voor den tyd van drie jaren, de Heer *Piek*, Heere van Zoelen; in de Admiraliteit van *Amsterdam*, de Heer *van Leeuwen*, van *Mey* 1762 tot *November* 1763, en dan de Heer *de Pagniet*, Heere van Kermenstein, van *November* 1763, tot *Mey* 1765; in de binnenlandsche Ordinaire Deputatie, voor den tyd van drie jaren, de Heer *Bartens*; in de extraordinaire Deputatie, voor drie jaren, de Heer *Dykmeester*, en tot beneficeering van den Neder Rhyn en Yssel voor drie Jaren, de Heer *Cok*.

Den 26 *dito*, is by de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vreedschappen der Stad *Brielle* tot Pensionaris dier Stad aangesteld, de W. E. Gestr. Heer Mr *Jacob Willem de la Bassecour*, in de plaats van den W. Ed. Gestr. Heer Mr. *C. Hoyer*, thans Advocaat Fiscaal van des Gemeene Lands Middelen.

Den 27 *dito* is door de Heeren Gecommitteerde Raden aangesteld, de Hr. Mr. *Bonifacius Mathias Pons*, tot Leenman der Graaflykheid van *Zeeland*, bewesten *Schelde*, in plaats van den Heer en Mr. *Jan Boudaan*, Heer van *Schellag*, vertrokken naar *Amsterdam*.

Den 30 *dito* is tot Raad in de Vroedschap te *Purmerende* aangesteld, de W. E. Gestr. Heer *Simon Appel*, in de plaats van wylen den Heer *la Couriere*.

De Heer en Mr. *Pieter de la Court*, oud Schepen en Raad der Stad *Amsterdam*, is van wegens den E. A. Raad gecommitteerd, om, in de plaats van den Heer en Mr. *Anthony Warin* sessie te nemen, in het Collegie der Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en Westvriesland; en om zitting te neemen in het Ed M. Coll. ter Admiraliteit t'*Amsterdam* de W. E. Gr. A. Heer Mr. *Gerrit Hoofd*, Raad en oud Burgermeester.

Den 1 February zyn door den W. E. A. Raad tot Burgemeesteren der Stad *Amsterdam* verkooren, de W. Ed. Gr. A. Heeren Mr. *Egbert de Vry Temminck*, Mr. *Cornelis Hop* en *Jan Calkoen*, en tot oud Burgemeester de W. E. Gr. A. Heer Mr. *Gerard Aarnoud Hasselaar*. Insgelyks zyn uit een overgeleverde Nominatie van veertienen, door de Ed. Gr. Mog Heeren Staten van Holland en Westvriesland, tot Schepenen dier Stad geëligeerd, de W. E. A. Heeren *Thomas van Son*, Mr. *W. T. Mogge van Haamstede*, *Quiryn Willem van Hoorn*, Mr. *Jacob Augustinus van Son*, Mr. *Marten Adriaan Beels*, *Abraham Dedel* en Mr. *Fredrik Alewyn*; tot President Schepen de Ed. Achtb. Heer Mr. *Jan van de Poll*, Pietersz. en tot Vice-President de Ed. Achtb. Heer Mr. *Jacob Elias*, Arnoutsz. en tot Schepenen Commissarissen over de Gemeene Lands middelen, de Ed. A. Heeren Mr. *Willem Ferd. Mogge van Haamstede*, *G. W. van Hoorn*, Mr. *J. A. van Son*, Mr. *M. A. Beels*, *A. Dedel* en Mr. *F. Alewyn*.

AAN-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 31 *December* 1761. overleed te *Delft*, in den Ouderdom van ruim 60 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Joan Karel de Roo*, Heer van *Roosenburg* en *Blankenburg*, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester dier Stad.

By Hunne Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal is het *Octrooy der West Indische Compagnie* deezer Landen voor den tyd van 30 Jaaren geprolongeerd.

Den 21 *January* 1762. overleed in 's *Gravenhage* de Heer *Jan Philip Prevost*, Major en Kapitein ten dienste deezer Landen, als mede Contrarolleur-Generaal der Hollandsche Fortificatien.

Op het einde van het Jaar 1761, is te *Grätz* in 't *Voigtland*, zeker Mans-Perzoon in den Ouderdom van 135 Jaar overleden.

Aan het *Vlieland*, op de Oostwal, zyn den 16 en 18 *January* gevonden drie *Cagelotten* en door de Visschers van ter *Schelling* twee anderen, van groote en gedaante als die wy beschreven hebben in ons voorgaande Stuk bladz. 227., en aan *Texel* is komen aandryven. Nooit is iets diergelyks op onze Kusten gebeurd.

Den 23 *dito* overleed te *Purmerende*, de Wel Ed. Gestr. Heer *Xaverius la Couriere*, regeerend Burgemeester en Raad enz. der voorsz. Stad.

De Heeren Mr. *Albert Jan de Drews*, Raadsheer der Stad *Groningen*, mitsgaders Gecommitteerde Raad in 't Collegie ter Admiraliteit te *Harlingen*, is binnen de eerstgem. Stad overleeden; gelyk mede t' *Amsterdam* op den 1 *Febr.* de W. E. G. Hr. *Ernst de Petersen*, Schout by Nacht van Holland en Westvriesland.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente, staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 3 en 17 *Maart* onder Voorzittinge van Do. *Henricus Hageman*.

Op den Algemeenen *Dank Vast-* en *Beededag*, gehouden den 24 *February* 1762., zyn by deeze Gemeente de volgende Texten gepredikt:

OUDE KERK.	NIEUWE KERK.
Voorm. *Tiffeyn*, Jer. 47: 6, 7.	Voorm. *Hageman*, Ezech 30: 31.
Nam. *Boon*, Jer 7: 12, 13, 14.	Nam. *Mulder*, Jes. 48: 17, 18.
Avond *Klepperbein*, Jes. 26: 10.	Avond *van Garel*, Jona 3: 10.

'S GRAVENHAGE. De Leerrede ter gelegenheid van de Inwyding der nieuwgebouwde Kerk deezer Hofplaats door Ds. C. *van der Heiden* uitgesprooken, is thans van de Drukpers gekomen onder den tytel van: *Het echte Opschrift der Godgewyde Kerk-Tempelen*, enz. groot 28 bladzyden in Quarto, behalven de Opdragt aan zyne Doorl. Hoogh. *Lodewyk*, Hertog van Brunswyk-Wolffenbuttel, enz. en een Vers van *J. B. Vintcent*. De Eerwaarde Schryver begint zyne Leerreden met de woorden van den Koninglyken Propheet David in zyn 122 *Ps. vs.* 1, 2. *Ik verheuge my dies, dat my gezegd is, dat wy zullen in 't Huis des Heeren gaan: en dat onze Voeten zullen staan in uwe Poorten, ô Jerusalem!* en toond aan by welke gelegenheid deezen *Psalm* is opgesteld geworden, waarna hy tot het Gebed treed, 't geen niet alleen toepasselyk maar ook teffens zielroerend is. Hier op volgd zyn Eerw. Text, vervat in de woorden *Genesis* 28 *vs.* 17.

Hoe heilig is deeze Plaats! hier is niet anders, dan een Huis Gods! en hier is de Poort des Hemels! De Eerw. Leeraar zegd te zullen beschouwen. Het echte opschrift der Godgewyde Kerk Tempelen vervat in Jacobs ontrukkende Taal: *hoe heilig is enz.*

I. *De wonderbaare uitroeping des Aartsvaders in den Text:*

II. *Dat Jacobs ontrukkende Taal het echte Opschrift aller Godgewyde Kerk Tempelen is:*

Het begin maal myner aanmerkingen, zegt de Leeraar, over de woorden van onzen Text, bestaat hier in dat de Godvruchtige Jacob zegt voor eerst in 't algemeen: *Hoe heilig is deeze Plaats!* De Plaats welke hier bedoeld word, was naby de Stad, dat is te zeggen, onder het gebied van Luz, wiens naam Jacob veranderd heeft, noemende deeze plaats Beth-El, dat is (naar de kracht der taale des H. Geestes) 't Huis Gods.

Hierna gaat de Eerw. Schryver over tot de woorden van Jacob: *hier is niets anders dan een Huis Gods! en hier is de Poort des Hemels*, en na dezelve verklaard en opgehelderd te hebben, treed hy tot zyn tweede afdeling, waar by hy betoogd, dat Jacobs ontrukkende Taal het echte opschrift aller Godgeweide Kerk-Tempelen is, en zulks geschied, en met veele Texten der H. Schrifture beweezen zynde, komt zyn Eerw. tot zyne toeëigening dewelke hy aldus begind: Zie daar G. H. het echte Opschrift der Godgewyde Kerk-Tempelen, vervat in Jacobs verrukkende Taal: *hoe heilig is deeze Plaats! dit is niet anders dan een Huis Gods! en dit is de Poort des Hemels!*

Ons bestek niet toelaatende hier van breeder te spreeken, wyzen wy den Leezer tot de Predicatie zelve.

AMERSFOORT. Op Zondag den 31 *January* 1760, heeft onze Eerw. Leeraar Do. *Johannes Hamelau*, onder een groot getal Toehoorderen van deeze geliefde Gemeente zyn afscheid genoomen, zynde ter deezer gelegentheid zyn Eerw. Textwoorden geweest, die van den Apostel *Judas* vs. 20 en 21. *Gy myne beminden, bouwt u op uw allerheiligste Geloof door den H. Geest, en bidt en behoudt u in de Liefde Gods, en wagt op de barmhertigheid onzes Heeren Jesu Christi ten eeuwigen Leeven.* Waaruit zyn Eerw. ons voorstelde het heilzaam besloten Leeraarampt, met woorden van vermaning; en tot een algemeene Inleiding de woorden uit *Hand.* 21. vs. 12: 13, 14 en 15. ten grondlegging nam.

BODEGRAVEN. Den 24 *February* (1760) heeft de Wel Eerw. Heer *W. Noordenhout*, Predikant te *Leyden*, al hier de Gemeente voorgesteld, de Wel Eerw. Heer *Johannes Hamelau*, met eene Leerreden over 1 *Thess.* 5: 12, 13. *Maar wy bidden U (lieve) Broeders, dat gy erkent die onder U arbeiden en u voorstaan in den Heere, ende u vermaanen: Houdt ze des te liever om haar Werk, en zyt vreedzaam met haar.* Waarop de Bevestigde des Namiddags den H. Dienst aanvaard heeft, met eene Predikatie over 2 Cor. 5: 20. *Zo zyn wy nu dan Gezanten in Christus plaatse, even als of God vermaande door ons; we bidden wy van Christus plaatse, laat u met God verzoenen.*

Zinspreuk. Vaarwel.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 13de *January* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag, den 13 January 1762.

Vrouwe Johanna van Groot, Weduwe van de Heer en Mr. Jan Hinlopen. *W. K.*

Woensdag, den 20 dito.

Adrianus de Bie. O. O. K.

Jan Vaesbaal, *Koerameester*, N. Z. K.

Catrina de Groot, Weduwe Johannes Eekhout. *N. K.*

Billetje Varnis, Huysvrouw van Christiaan Everard. *W. K.*

't *Kind* van Christoffel Vermey. *E. N. K.*

Donderdag, den 21 dito.

Abraham Knippingh. *N. O. K.*

Christiaan de Bruyn, *Schipper op de West.* L. N. K.

Gerrit Bruggenburg. *Z. K.*

Hendrik de Jong, Oudste Zoon van Harmanus de Jong. *N. K.*

't *Kind* van Gerrit de Jong. *Z. K.*

Twee *Kinderen* van Jan Renssen. *W. K.*

Vrydag, den 22 dito.

Cornelis Giethoorn, *Mr. Kleermaker*. W. K.

Cornelis Koster, *Scheepstimmerman*. O. O. K.

Saturdag, den 23 dito.

Evert van Recklinghuysen, *Mr. Kok en Pasteybakker*. Z. K.

't *Kind* van Gerrit Bauricius. O. K.

Zondag, den 24 dito.

Benjamin Mouncenau, *Diamantsnyder*. A. K. H.

Jacob Pietersz. Sluyswagter. *K. K. H.*

Aeltje Roelofsze, Weduwe van Hans Rudolf Lounensse. *A. K. H.*

Maria Bertyn. *L. K. H.*

Maandag, den 25 dito.

Matthys Houtman. *L. N. K.*

Hendrik Gallenkamp, *Mr. Vleeshouwer*. L. O. K.

Maria Banst, Huysvrouw van Albert Herst. *L. K. H.*

't *Kind* van Pieter Hulk. *L. N. K.*

't *Kind* van Gerrit Ontman. *L. N. K.*

Dingsdag, den 26 dito.

Nicolaas Menkema. *N. Z. K.*

Pieter Maas. *N. K.*

Dirk Wenfink, *Waagdrager*. W. K.

Adrianus Redoch, Jongste Zoon van de Weduwe Hendrik Redoch. *O. K.*

Catharina Beuker, Huys en Kraamvrouw van Berent Boot. *O. O. K.*

Susanna Conink, Huysvrouw van Abraham Conink Willemsz. *O. Z. K.*

Sara Christina Nentwig. *N. O. K.*

't *Kind* van Albertus Allebe. *E. N. K.*

Woensdag, den 27 dito.

Barent Bogt, *Mr. Sleeper*. N. O. K.

Catharina Banker, Weduwe Pieter van der Meulen. *N. O. K.*

Rebekka Holweg, Huysvrouw van Daniel Holthuyzen. *K. K. H.*

't *Kind* van Pieter Cnapenburg. *E. N. K.*

Donderdag, den 28 dito.

Johannes Bruyn, *Mr. Boekdrukker*. N. K.

Pieter Bent, *Scheepstimmerman*. O. O. K.

Jan Hendrik Bennevelt, *Kamerbode van de Ed. Oost-Indische Compagnie*. L. O. K.

Anna Holman, Huys- en Kraamvrouw van Kasparis Teloo. *A. K. H.*

Sara Verhoeve, Huysvrouw van Dirk Plaat. *W. K.*

't *Kind* van wylen Lucas ten Kate. *W. K.*

Vrydag, den 29 dito.

Mr. Casperus Antonius Cooyenberg, *Advocaat*. O. K.

Jan Albert Koopman. *L. N. K.*

Elisabeth Decker, Weduwe Jacobus Westerveld. *W. K.*

Maria Rykaart, Weduwe van Coenraad Schulken. *O. Z. K.*

Catarina Erasmus, Huysvrouw van Michiel Hamelo. *L. O. K.*

Agnes Corten. *O. K.*

't *Kind*

't *Kind* van Georg Willem Nieman. *L. O. K.*

Saturdag, den 30 dito.

Pieter Buys. *N. O. K.*
Jurrian Casperse Schut. *O. K.*
Jurrian Hovert. *A. K. H.*
Maria Bruyning, Huysvrouw van Gerrit van Beek. *O. O. K.*
Gerritje Braneknadt, Huysvrouw van Cornelis Engelen. *N. Z. K.*
Maria Leepel. *N. O. K.*
't *Kind* van Hermanus Stoopendaal. *W. K.*

Zondag, den 31 dito.

Harmanus Mulder. *L. K. H.*
Dirk Heeremans van der Horn, Zoon van wyl. Dirk Heereman v. d. Horn. *K. K. H*
Catharina Jurriaans, Weduwe van Nicolaas Holmer. *A. K. H.*
Elisabeth Ferey, Weduwe van Pierre de la Chaumette *L. K. H.*
Elsje Tonner, Oudste Dogter van Hans Tonner. *K. K. H.*

Maandag, den eersten February 1762.

Jacob Salm. *E T. K.*
Catharina Joosten Lublink, Weduwe van Hermanus Witmon. *L. K. H.*
Anna Mals, Huysvrouw van Pieter Witmond. *W. K.*
Maria Vaughan, Huysvrouw van Thomas Randle. *O. O. K.*
Marritje Balleman, Huysvrouw van Jan Heuft. *O. K.*
Anna Zente, Huysvrouw van Jacob van Rosedaal. *O. K.*
Catharina Hoogkamer, Huysvrouw van Dirk van der Meer. *L. K. H.*
Anna Martha Hagedoorn, Dogter van wylen Jan Barentsz. Hagedoorn. *L. O. K*

Dingsdag, den 2 dito.

Matthys Borgh. *L. N. K.*
Hendrik Steenbrink, *Mr. Kleermaker.* L. O. K.
Anna Marshoorn, Laatst Weduwe van Pieter de Graaf. *L. H. K.*

Woensdag, den 3 dito.

Paulus Lublink, Eenigste Zoon van Paulus Lublink. *L. N. K.*

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 8 *February* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Agterburgwal (*C. v. Arrewyne*, *J. S. Hendriks*, *P. v. der Schley* en *J. v. Arrewyne* Een Huys en Erve, op de), Oostzy, 't tweede bezuiden het hoekhuis van de, Rozemarynsteeg, *f* 6400, in slag *f* 1000, verkogt.

Agterburgwal (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, op de), Oostzy, 't eerste benoorden de Rozemarynsteeg, *f* 8500, in slag *f* 3200, verkogt.

Blomgragt (*J. Schoonhoven*, *B. v. den Noort* en *P. de Heen*, Vyf Sesdeparten in een Huys en Erve, op de), Noordzy, tusschen de Prinsengragt en eerste Brug, *f* 2000, in slag *f* 10, verkogt.

Bruyk Weerlands (*C. van Arrewyne*, *J. Slebes Hendriksz*, *P. van der Schley* en *J. van Arrewyne*, Een), groot 15 Morgen met zyn Huismans Wooning, aan de Amstelveense Weg, de eerste Plaats van den Overtoom, *f* 5050, in slag *f* 30, opgehouden.

Egelantierstraat (*J. Steenbergen*, Een Huis en Erve, in de), voorby de tweede Dwarsstraat, *f* 410, in slag *f* 70, verkogt.

Haarlemmerplyn (*H. Sluyter*, *G. de Rooy*, *F. Hollingerius* en *H. Sluyter de Jonge*, Een Huys en Erve, op het), mitsgaders een Stal op de Baangragt, by 't Haarlemmerplyn in een Koop, *f* 4000, in slag *f* 90, opgehouden.

Heerengragt (*J. van Wattens*, *H. Moens*, *E. Croese*, *W. van Otterloo* en *F. Römer Danielsz*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, bezuiden 't hoekhuis van de Brouwersgragt, *f* 9000, in slag 700, verkogt.

Hoedemakerspad (*J. Schoonhoven*, Een Tuyn en Huyzinge, op het), Zuydzy, daar de Standvastigheid boven den ingang van de Poort staat, *f*550, in slag *f*30, verkogt.

Keizersgragt (*J. van Wattens*, *H. Moens*, *E. Croese*, *W. van Otterloo* en *F. Römer Danielsz*, Een Huis en Erve, op de), Oostzy, benoorden de Hartestraat, *f*27200, in slag *f*1000, verkogt.

Kolk (*J. van Wattens* en *W. Duyzenddaalders*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, het derde Huys van de Nieuwezyds Voorburgwal, *f*7500, in slag *f*1500, opgehouden.

Lindestraat (*C. van Arrewyne*, *J. Slebes Hendriksz*, *P. van der Schley* en *J. van Arrewyne* Een Huys en Erve, in de), Noordzy, voorby de laatste Dwarsstraat, *f*1450, in slag *f*125, verkogt.

Nicolaasstraat (*J. Schoonhoven*. *J. Carstensz. Anthonisz.* en *A. Hanenbergh*, Een Huys en Erve, in de St.), en een Pakhuys en Erve, in de Geertruydsteeg, in een Koop, *f*2050, in slag *f*650, verkogt.

Nieuwendyk (*G. van Hoorn* en *N. A. van Hoorn*, Een Huys en Erve, op de), op de hoek van de Karnemelksteeg. *f*4000, in slag *f*1000, verkogt.

Prinsengragt (*J. Schoonhoven*, *B. van den Noort* en *P. de Hoen*, Vyf Sesdeparten in een Huys, Agterhuys en Erve, op de), Westzy, over de Reesluis, *f*4000, in slag, *f*400, verkogt.

Tiggelstraat (*J. Slebes Hendriksz.*, *W. van Otterloo*, en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, in de), het zesde Huys voorby de Gieterstraat, Oostzy, *f*1075, in slag *f*80, verkogt.

Zeedyk (*H. Sluyter*, *G. de Rooy*, *F. Hollingerius* en *H. Sluyter de Jonge*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Moolen en Boomstegen, *f*4300, in slag *f*100, verkogt.

De onderstaande *Makelaars* hebben op *Maandag*, den 22 *February* 1762, de volgende *Perceelen* verkogt.

Agterburgwal (*C. Hoeneker*, *G. van Opboven* en *J. Gaubert*, Een Huys, Agterhuys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de Oudezyds), Oostzy, op de hoek van de Suyvetters Sloot, *f*6000, in slag *f*600, verkogt.

Blomdwarsstraat (*N. Bremer*, *H. Laarman*, *F. Römer Danielsz.* en *H. Broekhuizen*, Een Huys en Erve, in de eerste), *f*2675, in slag, *f*20, verkogt.

Brouwersgragt (*W. J. van den Bergh* en *F. Römer Danielsz*, Een Huys en Erve, aan 't eind van de), *f*1975, in slag *f*700, verkogt.

Elandsgragt (*N. Bremer*, *H. Laarman*, *F. Römer Danielsz.* en *H. Broekhuizen*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, *f*2925, verkogt.

Geldersche Kaay (*P. de Hoen*, *D. van Schorrenbergh* en *G. de Rooy*, Een Huys en Erve, op de), het tweede Huys van de laate Haversteeg, *f*4000, in slag *f*700, verkogt.

Heeregragt (*J. van der Streng*, *W. van Heyningen*, *C. Hoeneker*, *N Bremer*, *J. van Orsoy* en *J. Blaauw*, Een Huys en Erve, op de), over de Warmoesgragt, *f*45000, in slag *f*7000, verkogt.

Heeregragt (Dezelve, Een Koetshuis en Stal, op de), op de Noorderhoek van de Drie Koningstraat, *f*14000, in slag *f*3600, verkogt.

Hoedemakerspad (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, zynde drie Wooningen onder een Dak, op het), onder Nieuwer Amstel, *f*575, in slag *f*2, opgehouden.

Jan.

Jan Hansen Pad (N. *Bremer*, H. *Laarman*, F. *Römer Danielsz.* en H. *Broekhuizen*, Een Huys en Erve, ten einde het), *f*190, in slag *f*5, verkogt.

Jonkerstraat (P. *de Hoen*, D. *van Schorrenbergh* en G. *de Rooy*, Een Huys en Erve, in de), het tweede Huys van de Oude Schans, *f*1500, in slag *f*30, verkogt.

Keizersgragt (C. *Hoeneker*, J. *Frent*, C. *van den Broek Corneliss.* en C. *Angel*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Prinsestraat en Brouwersgragt, *f*11700 in slag *f*1400, verkogt.

Keizersgragt (Dezelve, Een Agtste Part in een Pakhuys en Erve, genaamt de Jonge Moor, naast het laatstgemelde Perceel, *f*1250, in slag *f*150, verkogt.

Laurierstraat (H. *Laarman* en P. *Magenius*, Een Huys en Erve in de), Zuid West-zy, by de eerste Dwarsstraat, *f*3175, in slag *f*3, verkogt.

Lindegragt (N. *Bremer*, H. *Laarman*, F. *Römer Danielsz* en H. *Broekhuizen*, Een Huys, Loots of Pakhuys en Erve, op de), Zuidzy, *f*1350, in slag *f*3, verk.

Lindegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naast 't laatstgem. Perceel, *f*1225, in slag *f*10, verkogt.

Lindegragt (H. *Laarman* en P. *Magenius*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, met drie Agterhuizen in de Prince Liefhebbers Gang, in de Goudsbloemstraat agter het gemelde Perceel, te zamen in een Koop, *f*4175, in slag *f*20, verk.

Marken (P. *de Hoen*, D. *van Schorrenbergh* en G. *de Rooy*, Een Huys en Erve, op), het tweede Huys van de Steenwerf, *f*1975, in slag 275, verkogt.

Marken (W. *van Eelen* en C. *van Eelen*, Een Huys en Erve, op), Oostzy, by de Raapenburger Brug, *f*2150, in slag *f*50, opgehouden.

Plantagie (J. *Posthumes* en A. *Buys*, Een Thuyn en Huyzinge, in de Nieuwe), op de Middelweg, op de hoek van de Groene Laan, daar 't Mooretje boven de Poort staat, *f*4200, in slag *f*200, opgehouden.

Princegragt (N. *Bremer*, H. *Laarman*, F. *Römer Danielsz* en H. *Broekhuizen*, Een Huys en Erve, op de), by het Moolenpad, in de Bleekersgang, *f*590, in slag *f*7, verkogt.

Reguliers Breestraat (J. *Meeuw*, Een Huys en Erve, op de), *f*6350, in slag *f*20, verkogt.

Rokkin C. *Hoeneker*, C. *van Ophooven* en J. *Gaubert*. Een Huys en Erve, aan de Westzyde van 't), tusschen de Gapers en Duifjessteegen, *f*10000, in slag *f*1000, verkogt.

Roozestraat (N. *Bremer*, H. *Laarman*, F. *Römer Danielsz.* en H. *Broekhuizen*, Een Huys en Erve, in de), *f*2025, in slag *f*20, verkogt.

Tuinstraat (H. *Laarman* en P. *Magenius*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy by de Princegragt, op de hoek van de Printegang, met twee Agterhuyzen in dito Gang, in een Koop, *f*3300, in slag *f*200, verkogt.

Thuin (N. *Bremer*, H. *Laarman*, F. *Römer Danielsz.* en H. *Broekhuizen*, Een) en Huizinge op het Nieuwe Tuinpad, *f*825, in slag *f*150, verkogt.

Thuin (P. *de Hoen*, Een), Drie Huyzen, twee Agterhuizen, en Erven, in een Koop, aan de Wetering of Hoogtervaart, eenige Huyzen bezuiden de Weg van de Slaa-Tuintjes, *f*2050, in slag *f*50, opgehouden.

Utrechtse Dwarsstraat (P. *de Hoen*, D. *van Schorrenbergh* en G. *de Rooy*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Reguliersgragt en Utrechtsestraat, *f*2275, in slag *f*10, verkogt.

Wetering (N. *Bremer*, H. *Laarman*, F. *Römer Danielsz.* en H. *Broekhuizen*, Een Huys en Erve, aan de Overzyde van de), over het Nieuwe Tuinpad, *f*450, in slag *f*5, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand MAART 1762. EERSTE STUK.

Vervolg van 't Berigt *van den Luit: Admiraal C. SCHRYVER, aan Haar Hoog Mog. de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op de Requeste van Kapitein J. HOEUFFT.*

Uwe Hoog Mogende moeten verder geinformeert zyn, dat op ondiepe Gronden de Lootlynen gemerkt werden op vamen, en voeten, en wel door Stuurlieden gemerkt, met witte, roode, of blaauwe lapjes laken, om de voeten te onderscheiden, dat alle *ERVARE, KUNDIGE Zee-Kapiteinen*, altoos een Stuurman gebruiken om te Looden, alzoo die, hunne zelfs gemaakte merken, best kennen; de Kapt. *Hoeufft* had op 's Lands Schip *Hilversbeek*, als het verlooren is gegaan, geen kundig Stuurman aan 't Loot gesteld, maar een Matroos, die onkundig was van de merken, waar door de Lootsman misleid is geworden, 't geen de ware oorzaak is geweest, dat 's Lands Schip *Hilversbeek* vast zeilde, waar van de schuld voor rekening van den Kapt *Jan Hoeufft* open staat, en nog ter zyner verantwoording, zynde nooit door een Krygsraad van Zee-Officieren gezuiverd van zyn directie.

De Kapt. *Hoeufft* beroept zig, dat hy weder geëmplojeert is, en dat tot zyn Justificatie neemt, en allegeert; *een Heer* van den Raad kan hem gratie hebben willen doen, op zyn *Tourbeurt* hem een Schip te geeven, dat geneest Kapt. *Hoeufft* geensints van de zaak ten zynen laste nog open staande.

Die Lootsman heeft zig ten allen tyden ONOPHOUDELYK beklaagt, over zyne gevangenis van dertig weeken, daar de Kapt. *Hoeufft* hem te Enkhuyzen in gebragt hadde, *daar in by nooit is verhoord, of tot verantwoording gekomen is in al dien tyd*, als alleenlyk het moment van zyn ontslaging, uitwyzens zyne *klagten, en beede* om protectie, en Justitie, gemeld in zyn Requeft aan Uwe Hoog Mogende gepresenteerd, met drie bylagen, dienende tot zyn verdediging, hier aan geannexeert onder N. 4, 5, 6, 7. teffens tot bevestiging dienende, van het geen den ondergesz. avanceert.

Dat zyn totale Ruïne veroorzaakt heeft, dertig weeken zonder Kostwinning, voor een gemeen Zeeman en boven dien al wat hy had zyne Vrienden verreist hebben, om zyn ontslag te besolliciteeren, *onder voordraging van zyn onschuld*, zo als uwe Hoog Mogende uit de Documenten onder de Nommero's 4, 5, 6, en 7. alles zullen bevestigd zien.

Aangaande het VERZEILEN en VERLIESEN van dat Schip *Hilversbeek*, diend onder het oog van uw Hoog Mogende gebragt te werden; dat de Kapitein *Binkes*, door den Raad ter Admiraliteit te Amsterdam, gezonden is na het Schip *Hilversbeek*, het welk op de Spaanderbank, by Enkhuyzen vast zat, daar komende *vond hy al het Volk aan Boord van 't Schip*, en vraagde na de Kapitein *Hoeufft*, daar hem op geantwoord wierd, die zit in de Roef van de Kaag, die op zyde van het Schip lag; wel, roept hem zei de Kapt. *Binkes*, dat gedaan wierd, en de Kapt. *Hoeufft* uit de Roef van de Kaag, aan boord van het Schip kwam, vraagde Kapt. *Binkes*, hoe dat het met het Schip stond, de Kapt. *Hoeufft* antwoorden; wy hebben gepompt, maar niet gewonnen, zynde na gissing circa veertien voeten water in het Schip.

Als de Kapt. *Jan Hoeufft* van den beginne af aan zyn Volk aan 't pompen gehouden had, zoude het water tot geen veertien voeten zyn aangewassen.

De Kapt. *Binkes* ordre van den Raad hebbende, als de Kapt *Hoeufft* geen kans zag, om het Schip te redden, dat hy als dan die Kapitein een ordre zoude overgeven, om met zyn Volk naar Amsterdam te gaan; en verder hy Kapitein *Binkes* middelen zoude beramen, om het Schip te redden, daar toe hy aanstonds een accoord aan ging, op approbatie van den Raad ter Admiraliteit, met Luiden van *Wieringen*, voor een derde van de waarde van het Hol, of Lighaam van het Schip, als zy het gemelde Schip salveerden.

NB. welke Lieden van *Wieringen* met groote veertig Man, het Schip hebben leeg gepompt, en in 's Lands Hok gebragt *DAT KAPT.* JAN HOEUFFT *HAD MOETEN DOEN.*

Dit is kort het zakelyke, dat Uw Hoog Mogende in 't breede gantsch circumstantieel kunnen zien, in het bericht van den Kapitein *Binkes*, eigenhandig geschreven overgegeven, en de Copie daar van, hier aan geannexeert, onder N°. 8.

Uw Hoog Mogende zullen daar in zien of den ondergeschreven, na het affirant abusivelyk voorgeven van Kapt. *Hoeufft* en zyn aanhangers, waarheid geschreven heeft; de waarheid, die de zo even gemelde Kapt. *Hoeufft*.

Hoeufft en zyne onkundige aanhangers; zorgvuldig gespaart hebben, om Uw Hoog Mogende te misleiden, indien het mogelyk waare.

Aangaande de twee voorige reizen, dat de Kapt. *Jan Hoeufft* met het Schip *Hilversbeek*, aan de grond gezeild is, *de Lootsen zyn nooit geboord NB.*

Maar alles is door die Kapitein verduisterd en gesmoord: Echter, dit zeer aanmerkelyk is, dat de Kapitein *Jan Hoeufft* drie maal in de reis aan de grond zeilt, dat andere Kapiteinen in haar gansche leeftyd niet eens gebeurd.

De remarque zal den ondergeschreven aan het oordeel van Uw Hoog Mogende overlaaten. Echter! kortelyk daar op vraagd, als alles na het voorgeven van Kapt. *Hoeufft* dependeert van NUGTERE, ERVAARE, KUNDIGE en BEQUAME Officieren, onder wat zoort Kapt. *Hoeufft* behoord, die driemaal aan de grond zeilt in een reis.

Edoch, al schoon die zaken gesmoord zyn in zommige opzichten, *omtrent de varantwoording*, zal de ondergeschrevon UW HOOG MOGENDE van zommige particulariteiten kunnen berichten.

Wanneer de Kapitein *Jan Hoeufft*, met het Schip *Hilversbeek* voor de eerstemaal in 't gat van Texel aan de grond zeilde, is daar veel over te doen geweest; (*NIET OVER DE VERANTWOORDING;*) maar alzo by Kapt. *Hoeufft* zyne VOORIGE GEMAAKTE ZWAARIGHEDEN, over *zeer geringe Lekkasien*, by deeze occasie veel maalen verdubbelde, om met 's Lands Schip na Zee te gaan, alles breedvoerig aangehaald in het berigt van den Kapt. *Binkes*, onder N°. 8. hier annex, en omstandig bevestigt in N°. 9. daar aan volgende, daar noch by gevoegd zullen werden de Copien van de Brieven door de Kapt. *Hoeufft* aan de Admiraliteit te Amsterdam geschreeven, als 't gerequireert werd.

Die VERDUBBELDE ZWAARIGHEDEN gingen zo verre, dat Haar Edel Mogende, die in handen gaven van zeeven Officieren, om te examineeren, of de klagten van den Kapitein *Hoeufft* gefundeert waren, waar van uw Hoog Mogende den uitslag van dat besoigne kunnen zien, in het Advis van gemelde Officieren hier aan geannexeert onder N. 9.

Over welk Advis de Kapitein *Hoeufft* na zyn verstand, en aangebooren aart te dier tyd meede veel malcontente resonnementen voerde, en wel over de Periode, dat:

De Kapt. Hoeufft geen de minste reden heeft gehadt, om zyne Reis na

Curacao, *INGEVOLGE DESZELFS INSTRUCTIE NB. niet te vervolgen*,

Als meede

Wy oordeelen het Schip Hilversbeek *volkomen in staat te weezen, van de Reis te doen; en daar toe den Kapt.* Hoeufft *te gelasten van met de eerste geleegentheid Zee te kiezen, OM ALLE KWAADE GEVOLGEN VOOR TE KOMEN.*

Die kwaade gevolgen waren gefundeert, om het Scheepsvolk door het MURMUREREN van Kapt. *Hoeufft, over de geringe Lekkasie* niet lafhartig te maken en aan het muiten te brengen, onwillig te worden, van met dat zogenaamde lekke Schip na Zee te gaan.

Geringe lekkasien uitwyzens N°. 8, en 9. hier annex.

Het *advis* van die Officieren aan den Raad gegeven van den Kapt. *Hoeufft, spoedig na Zee te ordonneeren*, was Kapt. *Hoeufft* wederom een stof van critique, zo verstandig als die alle van hem zyn, gelyk N°. 10. hier aan geannexeert dat meede vertoont, want na zyn ordinaire *MEENING*, was die periode in de functie' van den Raad getreeden, *MEENENDE* dat zulks een ordre aan hem gegeven was, waar over hy te dier tyd veel malle praat uitsloeg, en tot heeden nog niet vergeeten kan. hy van die Officieren veroordeeld wierd, dat hem tot heeden geemelik maakt, daar nog by te remarqueeren is in N°. 10. dat iemant, die zo ligtveerdig voor bagatellen den Eedt gebruikt, ook geen zwaarigheid zal maken, om alles te verdraaijen na zyn convenientie, onder pretext, van een *heilige Meening*.

Wanneer de Kapt. *Hoeufft* met zyn gepretendeerd leck Schip *Hilversbeek* van Curacao geretourneert was, zeilde hy wederom in het gat van Texel aan de grond, als wanneer het op zyn Schip in een groote desordre is toegegaan, zodanig, dat het Gemeen aan het plunderen is gegaan, en een Kist daar contanten in waaren ter transport, op braaken, en eenige honderde stukken van agten daar uit roofden, zo als dat by het Publicq begroot is op zes hondert pezos, het welk alles in de duisterheid is afgehandeld, en gesmoord.

De moeijelykheden, die de Kapt. *Hoeufft* met al zyne *opgeraapte zwaarigheden*, en tegen haspelen aan de ordres van de Admiraliteit veroorzaakt heeft, hoe zyn die te vereffenen, met al zyn geswets, in het Request gesteld, over zyne gedaane diensten, tot *GROTE SATISFACTIE* van zyne Heeren en Meesters.

Het laatste Advis van Officieren toont alles het contrarie daar van.

Als

Als mede drie copien ordres van den Raad ter Admiraliteit aan Kapt. *Hoeufft* gezonden, om met 's Lands Schip *Hilversbeek* op het spoedigste, met de eerste gelegentheid na Zee te zeilen, en de Navigatie en Commercie, MET ZYN VERTOEVEN, NIET LANGER, NIET MEERDER TE DOEN LYDEN, hier aan geannexeert onder nummero's 11, 12, 13. en daar aan volgende Resolutie van den Raad ter Admiraliteit, met verzoek aan de Vlag-Officieren om te examineeren al het murmureeren van Kapt. *Jan Hoeufft* over zyne frivole gepretendeerde zwaarigheden, wegens zeer geringe lekkasien, en waarom hy Kapt. *Hoeufft* tegens ZYNE ONTFANGENE INSTRUCTIE niet in Zee was gezeild, hier aan geannexeert onder N°. 14. daar nog by te brengen zal weezen, veele verklaaringen, als: van de onder Equipagie Meester Kapt. *Binkes*, van alle opper- en onder-Baazen op 's Lands Werf, en eindelyk met nog veele Brieven van den Kapt. *Jan Hoeufft*, geschreeven aan het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit, alle opgevuld met frivole zwarigheden en klagten, veel te volumineus om hier alles by te brengen, alvoorens zulks gerequireert werd.

Niet tegenstaande al het voorsz., proneert de Kapt. *Hoeufft*, dat hy den LIEUTENANT ADMIRAAL *Schryver*, door een Proces van Injurien, zyn PERSOON in de EERSTE plaats, en Godt, en de Heilige Justitie om Vergiffenis zal doen bidden.

Dat is de OUDSTE en de EERSTE STEEDEHOUDER van den Heer Kapt. ADMIRAAL GENERAAL in de Republiek subject, over het verrichten van 's Lands dienst? en wel door een Officier wiens gedrag zo enorm is als hier voorsz. staat, en waar van exempels zyn, dat voor veel minder misverstanden van desobedientie aan de ontfangen ordres, Kapiteinen van haar dienst voor veele Jaaren zyn gesuspendeert geworden, en andere voor diergelyke zwaarder delicten, de Kop voor de Voeten zyn gelegt

De Kapt. *Hoeufft* schermutseld geweldig in zyn Request, voor zyn geschonde Eer, die hy zelfs bekladt, met alles bezyden de Waarheid, aan uw Hoog Mogende te berigten, en te misleiden, was het hem mogelyk; edog, terwyl hy na zyn eigen voorgeven, zomtyds zaaken schryft die hy anders *MEEND*, zal hy hier ook wel zyn Reputatie *MEENEN*, voor zyn Eer, en pretendeeren een groot Zeeman te weezen, daar de passagien met het Schip *Hilversbeek* een groote vlak in brengt, en dat wederom zich zelven te wyten heeft.

Dat aan hem wederlegd word, zyne gehouden conduiten, omtrent de Resolutie van den Krygsraad, en andere Advisen, en den ondergesz. met aan te toonen hy Kapt. *Hoeufft*, haar Hoog Mogende abusivelyk informeert; moet hy die vlek in zyn reputatie, aan zyn eigen wrevelig

hu-

humeur toeschryven, en aan niemant anders, alzo zyn verwaant woelen, zyne flegte directie met 's Lands Schip HILVERSBEEK heeft opgekrabd en openbaar doen worden.

Uw Hoog Mogende permitteeren my, eene remarque te maken, als alle Journalen, op 's Lands Scheepen te houden, verpligt wierden, op den Eed, aan 't Land gedaan, die te stellen, zo als alle zaken voortkomen, passeeren en afgehandeld zyn, zoude er veeltyds ontdekt worden, dat nu verduistert blyft, of aan de Regeering verkeert werd gerapporteert, en tot schande van de Republicq verstrekken, zo binnen, als buiten 's Lands, waar van den ondergesz. verscheide passagies, ter kennisse van uw Hoog Mogende zoude kunnen brengen.

Den ondergesz. vermag by deeze occasie niet verbergen, aan uw Hoog Mogende, hoe dat veele Kapiteinen, ja meest alle klagen over de vervalle subordinatie in den Zee-dienst, zo van het mindere Caracter tot het meerdere by opklimming, gelyk uw Hoog Mog. in deeze Historie, een kragtig bewys hebben, van den Kapt *Hoeufft*, omtrent de persoon van den ondergesz., die hem durft aanvallen, met Requesten en Memorien, opgevuld met ONWAARHEDEN, uitgedrukt met insolente termen, als: een faamrovend Libel-Schryver, gelyk hy zich bediend in zyn Request aan den Raad ter Admiraliteit gepresenteert, zo als men mag zeggen, dat in voorige tyden zulks ongehoorde zaken waren, ja zelfs durft men bestaan, uw Hoog Mogende te misleiden met informatien *alle bezyden de Waarheid*.

Hoog Mogende Heeren, het verval van subordinatie, gaat zo ver, dat het superieure Caracter, het inferieure ontzien moet, zelfs met sacrifice van 's Lands dienst, of men haald de haat van gantsche Familien op den hals tot vyanden, dat den ondergesz. dagelyks gevoelt.

Men durft alles onderneemen, en komt het te mislukken, de vrienden dekken de pot toe, en smooren de zaak.

Alle het welke den ondergeschreven aan de Hoogwyze directie van uw Hoog Mogende respectueuselyk overlaat, om aan hem Kapitein *Jan Hoeufft*, zodanige Correctie te geeven, *anderen ten Exempel*, zo als uw Hoog Mogende ten besten van 's Lands dienst, tot maintiën van de subordinatie zullen vermeenen te behooren, waar meede den ondergesz. uw Hoog Mogende alle zeegeningen toewenscht, en de eere heeft te blyven, met het allerdiepste respect.

(*was geteekend*)

C. SCHRYVER.

Am-

Hoedemakerspad (*J. Schoonhoven*, Een Tuyn en Huyzinge, op het), Zuydzy, daar de Standvastigheid boven den ingang van de Poort staat, *f*550, in slag *f*30, verkogt.

Keizersgragt (*J. van Wattens*, *H. Moens*, *E. Croese*, *W. van Otterloo* en *F. Römer Danielsz*, Een Huis en Erve, op de), Oostzy, benoorden de Hartestraat, *f*27200, in slag *f*1000, verkogt.

Kolk (*J. van Wattens* en *W. Duyzenddaalders*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, het derde Huys van de Nieuwezyds Voorburgwal, *f*7500, in slag *f*1500, opgehouden.

Lindestraat (*C. van Arrewyne*, *J. Slebes Hendriksz*, *P. van der Schley* en *J. van Arrewyne* Een Huys en Erve, in de), Noordzy, voorby de laatste Dwarsstraat, *f*1450, in slag *f*125, verkogt.

Nicolaasstraat (*J. Schoonhoven*. *J. Carstensz. Anthonisz.* en *A. Hanenbergh*, Een Huys en Erve, in de St.), en een Pakhuys en Erve, in de Geertruydsteeg, in een Koop, *f*2050, in slag *f*650, verkogt.

Nieuwendyk (*G. van Hoorn* en *N. A. van Hoorn*, Een Huys en Erve, op de), op de hoek van de Karnemelksteeg. *f*4000, in slag *f*1000, verkogt.

Prinsengragt (*J. Schoonhoven*, *B. van den Noort* en *P. de Hoen*, Vyf Sesdeparten in een Huys, Agterhuys en Erve, op de), Westzy, over de Reesluis, *f*4000, in slag, *f*400, verkogt.

Tiggelstraat (*J. Slebes Hendriksz.*, *W. van Otterloo*, en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, in de), het zesde Huys voorby de Gieterstraat, Oostzy, *f*1075, in slag *f*80, verkogt.

Zeedyk (*H. Sluyter*, *G. de Rooy*, *F. Hellingerius* en *H. Sluyter de Jonge*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Moolen en Boomstegen, *f*4300, in slag *f*100, verkogt.

De onderstaande *Makelaars* hebben op *Maandag*, den 22 *February* 1762, de volgende *Perceelen* verkogt.

Agterburgwal (*C. Hoeneker*, *G. van Ophoven* en *J. Gaubert*, Een Huys, Agterhuys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de Oudezyds), Oostzy, op de hoek van de Suyvetters Sloot, *f*6000, in slag *f*600, verkogt.

Blomdwarsstraat (*N. Bremer*, *H. Laarman*, *F. Römer Danielsz.* en *H. Broekhuizen*, Een Huys en Erve, in de eerste), *f*2675, in slag, *f*20, verkogt.

Brouwersgragt (*W. J. van den Bergh* en *F. Römer Danielsz*, Een Huys en Erve, aan 't eind van de), *f*1975, in slag *f*700, verkogt.

Elandsgragt (*N. Bremer*, *H. Laarman*, *F. Römer Danielsz.* en *H. Broekhuizen*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, *f*2925, verkogt.

Geldersche Kaay (*P. de Hoen*, *D. van Schorrenbergh* en *G. de Rooy*, Een Huys en Erve, op de), het tweede Huys van de laate Haversteeg, *f*4000, in slag *f*700, verkogt.

Heeregragt (*J. van der Streng*, *W. van Heyningen*, *C. Hoeneker*, *N. Bremer*, *J. van Orsoy* en *J. Blaauw*, Een Huys en Erve, op de), over de Warmoesgragt, *f*45000, in slag *f*7000, verkogt.

Heeregragt (Dezelve, Een Koetshuis en Stal, op de), op de Noorderhoek van de Drie Koningstraat, *f*14000, in slag *f*3600, verkogt.

Hoedemakerspad (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, zynde drie Wooningen onder een Dak, op het), onder Nieuwer Amstel, *f*575, in slag *f*2, opgehouden.

Jan-

te houden. Dit na te zien in het raport van de Kapt. *Binkes*, onder nommero 8. hier te voren geännexeert.

Alzo was hy Kapitein *Hoeufft* in dit geval al wederom de Eerste VERLATER, daar 't een Kapt. best past de laatste te weezen.

Dat zelve berigt van den Kapt. *Binkes*, raporteert dat de Kapt. *Hoeufft* hem geantwoord heeft, op de vraag na den toestand van zyn Schip, WY HEBBEN GEPOMPT MAAR NIET GEWONNEN, dat hadde de Kapt. *Hoeufft* van den beginnen aan moeten continueeren in plaats van in de Kaag te gaan zitten, daar meede hy het opgaf zyn Schip te redden, daar van afziende. NU! DIE EEN ZAAK OPGEEFT DIE VERLAAT DEZELVE, en gaat in de Kaag zitten.

Alzo is hy Kapt. *Hoeufft*, rechtveerdig te beschuldigen, dat hy ontydig zyn Schip verlaaten heeft, en by tyds om een goed heen komen uitzag, zynde in een sterke MEENING, zo als hy den Kapt. *Binkes* meede met sterke verzekeringe tragte te overtuigen, van de onmogelykheid om zyn Schip te behouden, gevolglyk was 'er in zyn MEENING niets anders te doen, als te *vlugten*, en *het SCHIP te VERLATEN*, welke zwaarigheden nog zo groot niet waaren, gelyk gebleeken is, door de middelen die de Kapt. *Binkes* vervolgens in 't werk stelde, om dat Schip door de Kapt. *Hoeufft* VERLATEN, te behouden, alles hier te vooren in het berigt van voornoemde Kapitein nommero 8. in 't breede te zien.

Alle welke middelen de Kapt. *Hoeufft* ook in 't werk hadde KUNNEN en MOETEN stellen, in plaats van in de Kaag te gaan zitten, alzo heeft hy alle middelen van pompen en balien (het laatste daar niet eens van gesprooken is) ontydig geabandonneert, en verlaten.

Nu! die Spaasteekt; *Verlaat* zyn Land, die uitscheid met *Pompen* en *Balien*, *VERLAAT* zyn Schip, en zo het daar door verlooren gaat, is hy daar oorzaak van.

Actum in 's Gravenhage den
28 November 1761.

(*was geteekent*)

C. SCHRYVER.

(*Het vervolg den eersten April 1762.*)

E U-

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Zedert de geboorte van den Prins *Zelim* (ziet ons voorgaande *Stuk*, bladz. 41.) is de *Capitan Pacha* of Groot Admiraal afgezet, en zal, na men geloofd naar het Eiland *Candia* in ballingschap gezonden worden.

SPANJE. Madrid. Zo het waar is dat de Engelschen ons verrast hebben met hunne Oorlogs-Verklaaring, welke wy niet zo schielyk verwachtten, en dienvolgens ook alle het nodige niet in gereedheid hadden, zo is ook niet minder waar, dat door dit gantsche Ryk alle vlyt werd aangewend, om zo wel ter Zee als te Land tegen onze Vyanden met nadruk te kunnen ageeren, waar van de Wereld eerlang de bewyzen zal zien.

ITALIEN. Romen. De Paus gaat alle namiddagen de Carnavals Masquerades bezichtigen.

Den 12 *February*, des avonds, waren veele aanzienlyke Persoonen van de beide Sexen in 't Paleis van den Marquis *d'Asti* by een gekomen, om tegenwoordig te zyn by zekere *Opera Comique*, tot welker Vertooning men in een zeer groote Zaal van dat Paleis expres een Theater had opgeregt; Naauwlyks was met deze Oprera een begin gemaakt, of de gantsche vloer van dit Vertrek storte in, waar door elf Perzoonen ongelukkiglyk om 't leven geraakt, en meer dan vyftig gevaarlyk gekwest zyn: Dit laatste Noodlot is aan den bovengem. Marquis zelfs overgekomen, zoo als ook aan één der jonge Prinsen uit het Huis *Borghese* enz en aan den Heer *Delci*, aan wien beide zyn Deyen gebrooken zyn: juist terzelver tyd waren drie Kardinaalen, de Groot-Connestabel Colonna met zyne Gemaalin, en nog eenige andere Persoonen in een Vertrek, leggende naast aan de voorn: groote Zaal, bezig om met elkander een Discours te houden, en waren op 't zelfde oogenblik dat dit naare Toeval gebeurde, van zins om de Zaal in te treeden, doch gelukkiglyk daar nog buiten zynde hebben zy maar alleen de Ontsteltenis gehad dat zy een zo beklaaglyk Schouwspel voor hunne oogen zien moesten.

Zedert zyn 'er verscheide van deeze gekwetste Perzonen overleden. De beruchte Boekhandelaar *Pagliarini* (*zie deszelfs geval in de Mercurius van January bladz. 2. en 3. en December bladz.* 1.10. 1761) heeft voor zyne geledene rampen, een goed fortuin gemaakt, en is van hier naar *Napels* vertrokken, om aldaar op eene Jaarwedde van 1800 Scudis, als Directeur-Generaal der Koninglyke Drukkery te fungeeren; zynde daarenboven door den Koning van *Portugal* met noch 6000 gelyke Scudis begiftigd: ook wil men dat by het aanstaande Verdrag der verschillen tusschen den Apostolischen Stoel en zyn

allergetrouwste Majesteit, wel voorbedachtelyk zal vastgesteld worden, denzelven in zyne voorige eere volkomen te herstellen.

INGERMERLAND. Petersburg. Onze nieuwe Souverein bevestigd zyne Regeering met weldaden. Zyne Keizerlyke Maj. heeft den Russischen Adel gelyk andere Europische Vazalen, vry verklaard, om voortaan, zonder daar toe verlof van den Keizer te verzoeken, gelyk voorheen moest geschieden, vreemde Landen te mogen bezoeken. Deeze zonderlinge Gunst heeft het Corps van den Adel doen besluiten, om het Standbeeld van hunnen weldoenden Monarch, op te rechten.

DENEMARKEN. Koppenhagen. Onze Monarch is van de mazelen aangetast, edoch dezelve wel uitgekomen zynde, bevind zyne Majesteit zich naar tyds omstandigheid zeer wel.

DUITSCHLAND. Weenen. Het vertrek van den Generaal *Laudohn* naar *Silezien* is uitgesteld, edoch moeten alle de andere Officiers zich voor den 1 *Maart*, by hunne Corpsen laten vinden.

Augsburg. Zedert eenige dagen begint men wederom sterk te spreeken van het alhier te houden Congres, vermits men vaststeld dat de Keizer van Rusland de rust in het Ryk in het Noorden zoekt te herstellen. Het volgende gemeld uit eene der voornaamste Steden van de Staten des Konings van Pruissen, indien 't gegrond is, geeft daar toe groote hoope: *Hoe zeer ook onze Vyanden de waarheid trachten te verdonkeren, door 't verspreiden van nadeelige geruchten, ten opzichte van den tegenwoordigen toestand van zaken tusschen onzen Souverein en den Keizer van Rusland, is nochtans zeker, dat alle vyandlykheden, tusschen de wederzydsche Troepen opgeschort zyn en blyven, uit krachte van eenen stilstand van Wapenen; weshalven 't gerucht van zelf vervalt, het welk geloopen heeft, als of de Russen op nieuws Contributien in de Staten van onzen Souverein hadden uitgeschreeven. Offschoon we van hier noch eenige gunstige berichten zouden kunnen geven, welken ons van goederhand zyn toegezonden, achten wy echter raadzaam, dezelve te verzwygen, tot dat die zaken hunne volkomene rypheid bekomen hebben, teneinde daar door de tegenparty de moeite te benemen, om dezelven te contradiceeren, en hunne tegenstellingen met waarschynlykheden te sterken.*

Berlyn. Wy worden meer en meer gesterkt in de hoope die wy hebben op een aanstaande Vrede, ten minsten is het zeeker dat 'er tusschen onzen Monarch en den nieuwen Keizer van *Rusland*, eenige nego-

cia-

ciatien, zo niet gesloten, op het tapyt zyn, hebbende de Koning twee Ministers naar *Petersburg* afgezonden; inmiddels gaan nochtans de Oorlogspreparatien hun gang, en onze Troepen zyn thans wederom zo voltallig als ooit.

Hamburg. Men verzekerd dat de Inwoonders van *Rensburg* en *Glukstad*, gelast zoude zyn, zich in de eerste voor een, en in de tweede voor twee jaren, van behoorlyke provisiën te voorzien; dit zo zynde, moet men aldaar eenig Oorlogs onweer duchten. De Franschen eischen zwaare contributiën van de Stad *Göttingen*, hier uit wil men besluiten, dat die Troepen dezelve zullen ontruimen. Van *Dusseldorp* werd van goederhand gemeld, dat de Heer *van Cambefort*, welk by de laatste inval der Franschen, in Oostvriesland, zo veel van zich heeft doen spreeken, alle oogenblikken aldaar uit *Parys* verwacht wierd, om op nieuws het bevel over zyn vry-Corps te aanvaarden.

De Magistraat van *Leipzig*, is eindelyk met het Pruissisch generale Krygs-Directorium overeengekomen, om in 4 termynen de somma van 1200000 Ryksdaalders, in plaats van drie Milliöenen te betalen, zonder als noch te weeten op hoedanige wyze dezelve zullen byeen te brengen zyn.

Brunswyk. De hoop op eene totale verandering in het Systema van 't Russische Hof, waar mede men zich, sedert eenige weeken, gevleid heeft, begint t'eenemaal te verdwynen. Men verzekert nu, dat al wat men zich van dit Hof belooven kan, is deszelfs gezindheid om goede officien aan te wenden tot herstelling der harmonie tusschen de oorloogende Mogendheden, en byzonderlyk tot het treffen eener particuliere Vrede, tusschen de Keizerin-Koningin en den Koning van Pruissen. Men debiteert hier nog eene andere tyding, te weeten, dat het Deensche Hof op 't punt staat om eene alliantie te sluiten met het Hof van Londen, volgens welke, 20000 Man Deensche Troepen in Britsche soldy zouden overgaan, en dienen tot versterking van 't Geallieerde Leger, Doch de verstandigste slaan aan deeze tyding zo weinig geloof, als aan de voorgaande. Ondertusschen, verzekert men, dat Prins *Ferdinand*, in eenen ernstigen Brief aan 't Hof van Londen, om versterking heeft aangehouden, voor reden geevende, dat de Hessische, de Brunswyksche, en zelfs de Engelsche Regimenten, op verre na, niet voltalig waren.

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen*. Men ziet hier zeekere

Artikelen van accomodement met het Hof van *Petersburg* aangegaan, maar dewelke by verstandige Lieden werden aangemerkt, als voortbrengzelen onzer Nieuwschryveren, wiens herssenen vruchtbaar in diergelyke verdichtzelen zyn. Eerlang zullen onze Vlooten gereed zyn om ter bestemde Expeditien in Zee te kunnen loopen.

Voor eenige dagen heeft het Hof weder een expressen van *Petersburg* ontfangen, over wiens depeches ten eersten een groote Raadvergadering ten Hove gehouden is. Men zegt, dat die depeches onder anderen behelsden een verklaaring van den Keizer van Rusland, aangaande zyne geneigtheid, om de Vrede herstelt te zien, welke verklaaring ook van wegens zyn Ruskeizerlyke Majesteit aan de Hoven van *Weenen*, *Versailles* en *Dresden* gedaan is, met byvoeging van eenige voorslagen ter bereikinge van dat heilzaam werk, en met toezegging, dat zyn Ruskeizerlyke Majesteit gaarn alles zou toebrengen, ten einde het sluiten der Vrede te verhaasten.

VRANKRYK. Parys. De Marschalk Hertog *van Broglio*, en de Graaf deszelfs Broeder zyn naar hunne Landgoederen in ballingschap gezonden; en de Koning heeft het bevel zyner Legers aan den beneden Rhyn aan den Prins *van Soubize*, en den Marschalk *d'Estrees*, die teffens door zyne Majesteit tot Hertog gecreëerd is, opgedragen. Dit laatste vereischt echter als noch confirmatie. Van *Lisbon* heeft men dat de Koning van *Portugal*, na alle waarschynlykheid, niet neutraal blyven, maar de party der Engelsche zou kiezen, doende die Monarch zyne Land- en Zeemagt merkelyk vermeerderen. Van *Martinique* word gemeld dat de Engelsche aldaar wel geland zyn, maar dat men voor hunne onderneeming geenzints beducht is, en wy twyfelen niet, of ons Escader van *Brest* gelukkig met een Spaansch Escader vereenigd en derwaarts gestevend zynde, zal in staat zyn onze Vyanden van daar te verdryven.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Den 28 *February*, zynde de Verjaaring des Geboortedags van Haare Doorl. Hoogheid Mevrouwe de Princes van *Nassau Weilburg*, die toen in het twintigste Jaar haares ouderdoms getreden is, heeft Hoogstdezelve de complimen van Gelukwensching ontfangen van zyne Hoog-Vorst. Doorl. den Prins Erfstadhouder, en van de Leden van staat, de uitheemsche Ministers en andere Perzonen van aanzien, zynde gemelde zyn Doorl. Hoogheid deswegens insgelyks gefeliciteerd geworden.

Den 8 *Maart*, ontfing zyne Doorl: Hoogheid de Heere Prince

ERF-

ERFSTADHOUDER, die toen in het vyftiende Jaar van zynen Ouderdom getreeden is, de gewoone Complimenten van gelukwensching, en werd des middags, benevens veele Persoonen van hoogen Rang, door hunne Doorl. Hoogheden den Prins en de Princes van *Nassau-Weilburg*, ter maaltyd onthaald; hebbende voor 't overige veele Particulieren, zo door 't uitsteeken van Vlaggen als door Illuminatiën, Vuurwerken enz. hunne vreugde by die gelegenheid wederom doen uitblinken; ook ziet men het volgende *Vers* by die occasie:

Juich! Batavieren! *Juich! denk hoe de tyd komt nad'ren,*
Dat Uw *beminde* HOOP, *den* FLONKER-STAR *der* STAAT,
Den Zetel *zal bekleên, in 't midden van den* Raad
Van Uw REGEERDERS! *ja, van* Neêrlands *trouwe* VAD'REN.
Uit! uit! Uw *blydschap, laat de Lugt van vreugde dreunen.*
Eerbiedig, groet Uw VORST, *nu d'ed'le dag berdaagd*
Van ZYN Geboorte, *daar den* Thuin-Maagd *roem op draagd,*
Die op haar Speer *en* Hoed, *de dierb're Vreê doed leunen.*
Leef! leef! ô JONGE VORST! ô TELG *uit* NASSAUS BLOED.
Den Hemel zy Uw Schild; *de Almagt* Uw *behoed*
Voor snoo gevaaren, die Uw *nimmer komen dreigen.*
ô GODT! *uw goede gunst bestraal deez' waarde* HELD!
Laat ZYNE Levens-ZON *door* Uw *steeds ingesteld,*
Van tweemaal zeven Jaar, *tot hooger Jaaren steigen.*

LYST der TEXTEN, gepredikt op den *Dank-*, *Vast-* en *Bededag*, den 24 *February* 1762, in de Gereformeerde Kerken, als:

Te HAERLEM.

GROOTE KERK.
Voorm. *Hesbusius*, Jes. 59: 1, 2.
Nam. *Luyken*, Ps. 122: 1, 6, 1 deel.
Avond *Hansen*, Jerem. 4: 15, 16.

NIEUWE KERK.
Voorm. *Spykers*, Ps. 147: 12, 14.
Nam. *van Asperen*, Ps. 81: 14-17.

BAKENESSER KERK.
Voorm. *Trellont*, Jer. 8: 6, 7.

JANS KERK.
Voorm. *Veegens*, Zeph. 3:7, 8. 1 deel.
Nam. *van Eybergen*, Jer. 13: 15, 16.

Te LEYDEN.

PIETERS KERK.
Voorm. *de Jong*, Lev. 26: 3, 4, 5.
Nam. *Hoogvliet*, Rom. 11: 22.

HOOGLANDSE KERK
Voorm. *van Spaan*, Ezech. 36: 32.
Nam. *Caen*, Jes. 55: 5, 6.

LOOTS KERK.
Voorm. *van Gilst*, Jer. 2: 31.
Nam. *Munnekemolen*, Spr. 1: 33.

MAARE KERK.
Voorm. Prof. *van Schelle*, Jer. 5: 1.
Nam. *Zoutmaat*, Ps. 48: 10, 11.
Gecollecteerd f 1323-10-0.

GASTHUIS KERK, Avond *de Mey*, 2 Chron. 32: 25, 26.

Te DORDRECHT.

		Gecollecteerd
GROOTE KERK.	Voorm. *Geerling*, Deut. 32: 6.	f 307- 0-0
	Nam. *van de Casteele*, Jes. 1: 19, 20.	f 538-10-0
	Avond *Roffyn*, Jer. 2: 31.	f 143- 0-0
AUGUSTYNE KERK	Voorm. *vander Kemp*, Rom. 11: 22	f 992- 0-0
	Nam. *Robyn*, Jer. 31: 16.	f 232- 0-0
	Avond *Semeyns*, Jer. 18: 9, 10.	f 1058- 0-0
NIEUWE KERK.	Voorm. *van Breugel*, Zeph. 2: 1, 2, 3.	f 210-10-0
	Nam. *Bareuth*, Job 36: 11, 12.	f 67- 0-0
		f 3548- 0-0

Waar voorspoed en gewin vertroosten ramp en leed,
De honger word gespysd, de naaktheid word gekleed,
De kranke hulp erlangd tot stilling van zyn lyden,
De voorzorg waakt uit vrees voor kommerlyke tyden,
De welvaart in haar loop de elende niet vergeet,
De mededeelzaamheid zich aan de nooddruft meet;
Daar roep' men vrylyk uit, (hoe zeer 't ook schynt te stryden,)
Dat de ARMEN *in 't geluk der* RYKEN *zich verblyden.*

Te 's GRAVENHAGE.

GROOTE KERK.
Voorm *Mol*, Deut. 10: 12.
Nam. *Muilman*, Jer. 7: 8-11.
Av. *Munnekemolen*, Luc. 19: 41, 42.
Nam. *Pielat*, Deut. 32: 15.
Av. *Engels*, *Hoogd.* Luc. 18: 8.

KLOOSTER KERK.
Voorm. *Castendyk*, 1 Kon. 8: 56-58.

NIEUWE KERK.
Voorm. *Nieuwland*, Rom. 2: 4, 5.
Nam. *Rauwerts*, Deut. 8: 19, 20.

Gecollecteerd f 3335.

In de Stede OUDEWATER.

Voorm. *Ploos van Amstel*, Openb. 2: 5. | Nam. *de la Moraisiere*, Jer. 13: 11.

Te HAASTREGT.

Voorm. *Ledeboer*, Matth. 3: 12 | Nam. Ps. 147: 12, 14.

Te ROTTERDAM en SCHIELAND.

GROOTE KERK.
Voorm. *Knock*, Exod 19: 4, 5.
Nam. *Bonnet*, Micha 6: 6.
Avond *de Heyde*, 2 Chron. 7: 14.

PRINSE KERK.
Voorm. *Hoffstede*, Jes. 5. 't geheele Kap. doch byzonder (vs. 18.)
Nam. *van Marle*, Ezech. 36: 32.

ZUYDER KERK.
Voorm. *Patyn*, Ezech. 12: 21-28.
Nam. *Bruining*, Ps. 46: 8, 9.
Avond *Du Vignon*, Spreuk. 16: 7.

OOSTER KERK.
Voorm. *Ham*, Gen. 35: 2-5.
Nam. *van der Kemp*, Ps. 147: 12-14.

SCHIEDAM, Groote Kerk.

Voorm. *Geisweit*, Jes. 1: 19, 20. | Nam. *Hayens*, 1 Petr. 5: 6.

BER-

BERGSENHOEK.
Voorm. *Tokens*, Jeſ. 26: 18.
Nam. Jeſ. 26: 20.

KRALINGEN.
Voorm. *van der Groe*, Jeſ 63: 11, 12.
Nam. Klaagl. 3: 28, 29.

BLEYSWYK.
Voorm. *'s Jacob*, Ezech. 22: 30, 31.
Nam. Hoſea, 5: 14.

KAPELLE AAN DEN YSSEL.
Voorm. *van de Kaſteele*, 2 Kon. 9: 22.
Nam. Jeſ. 1: 19, 20.

ZEVENHUYZEN.
Voorm. *Fenema*, Jeſ. 26: 12.
Nam. 2 Kon. 9: 22.

HILLEGONDSBERG.
Voorm. *Campingh*, Deut. 32: 6.
Nam. Jeſ. 1: 19: 20.

MOERKAPELLE.
Voorm. *Holſtein*, Pſ. 28: 5.
Nam. 2 Chron. 12: 12.

PORTUGAL.
Voorm. *Bieruma*, Matth. 12: 38-41.
Nam. Job. 34: 29.

HOOGVLIET.
Voorm. *Sprenger*, Luc. 12: 54-57.
Nam. Joh. 12: 35, 36.

CHARLOIS.
Voorm. *Bylert*, 2 Tim. 3: 1-5.
Nam. Klaagl. 1: 12.

PERNIS.
Voorm. *van der Poel*, Rom. 2: 5.
Nam Jeſ. 55: 7.

RHOON.
Voorm. *Hubert*, Jer. 14: 19.
Nam. Jeſ. 1: 2.

YSSELMONDE.
Voorm. *Evenhuis*, Jer. 8: 15, 16.
Nam. Jer. 13: 16.

Te UTRECHT.

		Gecollecteerd
DOMS KERK.	Voorm. Pr. *Bonnet*, Amos 5: 6.	*f* 655-11-0
	Nam. Prof. *Burmannus*, Jeſ. 1: 4.	*f* 286-1-0
	Av. Bedeſtond *van Rees*, Jer. 3: 12.	*f* 357-17-0
JANS KERK.	Voorm. *du Toict*, Amos 7: 4.	*f* 688-9-0
	Nam. *Römer*, Luc. 19: 41.	*f* 342-2-0
JACOBI KERK	Voorm. *Hoefnagel*, Pr. Deut. 29: 10-13.	*f* 97-2-0
	Av. Bedeſt. Prof. *Elsnerus*, Pſ. 34: 6.	*f* 291-4-0
BUUR KERK.	Voorm *de Beveren*, Jer. 26: 1-3.	*f* 155-4-0
	Nam *van Kortenhoef*, Jer. 4: 14.	*f* 277-10-0
NICOLAI KERK.	Voorm. *Hinlopen*, Jeſ. 63: 17.	*f* 240-17-0
GEERTE KERK.	Nam. *Segaar*, Jer. 3: 22-25.	*f* 268-14-0
	Voorm. *Bachine*, Jeſ. 26: 20.	*f* 156-5-0
CATHARINE KERK.	Nam. *Engel*, Ezech. 36: 32.	*f* 240-0-0
		f 4059-16-0

Vaart dus met weldoen voort, in bange en donkre dagen,
Stort voor 's Lands heil tot God Uw vuurige gebeên,
Uw liefdegaaf verkwik Vorſt Jezus arme Leên,
Zulks zal, ô Utrechts *Volk! den Hoogſten welbehagen;*
Gy kunt tot ryker winſt uw ſchatten nooit beſteên.

Maas-

Maastricht. Wy hebben onzen Leezeren, in ons stukje van *January* laatstleden *bladz.* 23, eene nette afbeelding in een kunstige Plaat, en daarby de omstandige beschryving van het springen van het Kruid-Magazyn alhier, beloofd mede te deelen; thans volbrengen wy onze belofte.

Het was op Maandag den 21 *December* 1761, 's morgens een kwartier over 2 Uuren, dat verre de meeste Inwoonders deezer Stad uit hunne Rust werden opgewekt, door een verschrikkelyke slag, van welkers oorzaak niemand in 't zelve ogenblik eenig gegrond denkbeeld kon maken, men meende dat het de uitwerking was van een zwaare Aardbeving, om zo veel te meer vermits, zedert eenige weinige Jaren herwaards, verscheide Schuddingen op ons halfrond en ook in deze Stad en deszelfs omtrek gevoeld zyn; veele Menschen vlugten dienvolgens uit hunne huizen op de straat; men bleef echter niet lang in deeze dwaling, maar vernam dat het Kruid-Magazyn (*) gelegen op de Jekerstraat, omtrent de Comedie aan de Commel onder de Wal, was in de Lucht gesprongen. In dit Kruid-Magazyn waren 36000 ponden Buskruid, wat nadeel daar door is veroorzaakt geworden, kan niet wel worden opgemaakt en is onuitsprekelyk: de Huizen van haare Hoogheid Mevrouw de Princes *van Hessen Philipstal*, en van den Baron *van Celis*, naast aan de Wal staande, mitsgaders de Wacht genaamd de *Hoogeschuur*, zyn in een Puinhoop veranderd en het onderste boven gekeerd, inzonderheid dat van den voornoemden Baron, waar van geen eene Steen op den anderen gebleeven, en alles met de Grond gelyk gemaakt en bedekt is geworden; de Wacht met alle de manschap is opgevlogen en hier en daar by stukken en brokken verspreid geworden; het Huis van de bovengemelde Princes is echter maar in zo verre ingestort als zy daar in was rustende, waar door zy dan ook alleen het leven verlooren heeft, zynde zy na haar lighaam opgedolven te hebben, bevonden aan het Aangezigt gekwetst te zyn; alle deszelfs Bedienden en Paarden zyn onbeschadigd gebleven. De jonge Juffer of Freule *Celis* is benevens haar Kamenier en hondje gehelyk verplet, van onder de Puinhoopen gehaald, als wanneer een Kanarie-vogeltje 't welk by haar in de Kamer geweest was, daar uit kwam vliegen; de Koetzier is behouden gebleven maar tot de Schouwders toe in de aarde geslagen, en de Paarden zyn gesalveerd, aangezien de Stal ten einde van een groote Tuin was gelegen; hy is echter omtrent twee Uuren daar na, 't zy van schrik, 't zy door den slag bezeerd, overleeden; zes Soldaten van het Regiment Oranje-Vriesland, die de wacht aldaar hadden, zyn alle dood gevonden, hebbende eenige hunne Patroontassen, doch geheel verbrand, noch op zyde; een

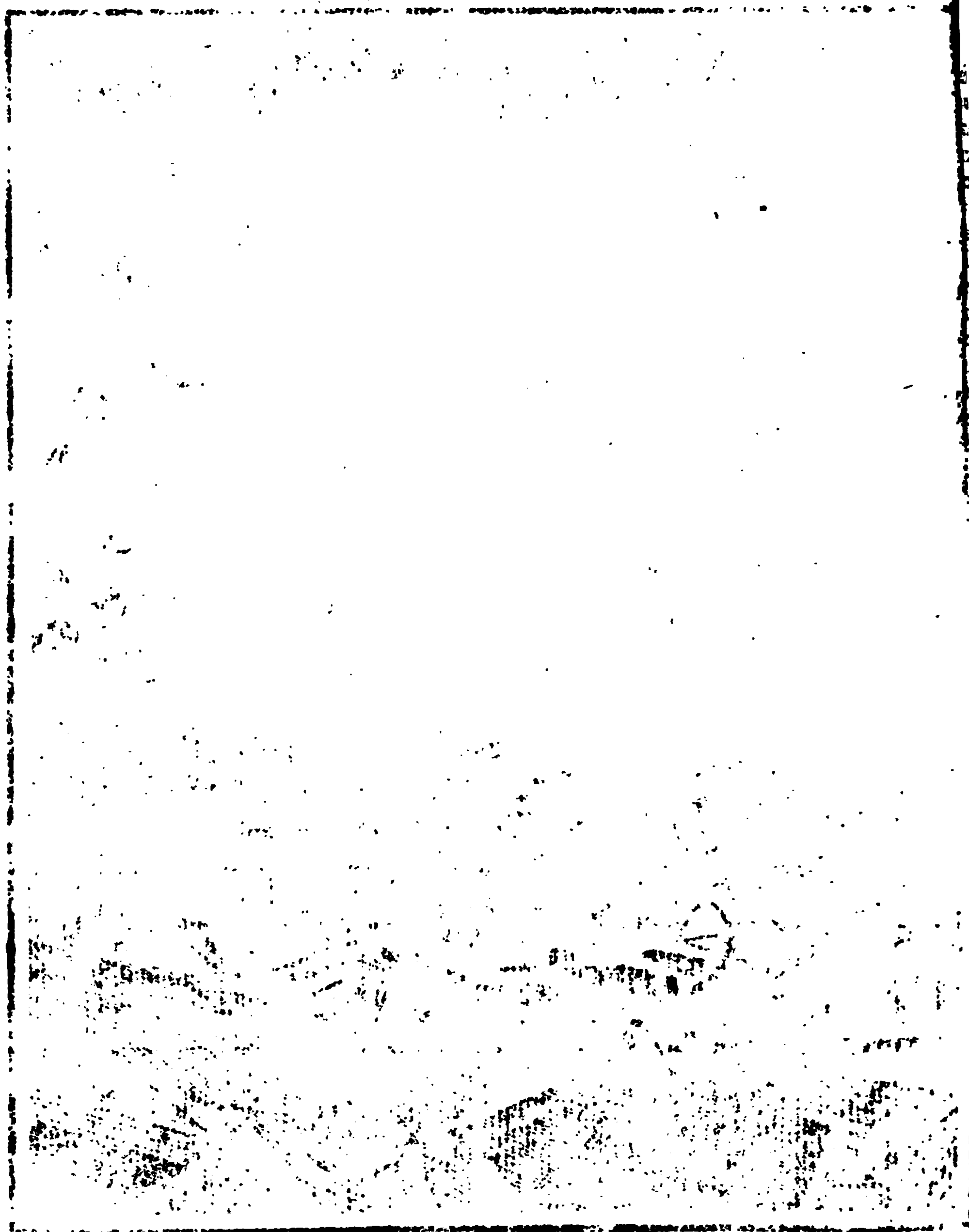
(*) In den Jaare 1654, sprong te *Grevelingen* een diergelyk Kruid-Magazyn, veroorzaakt door Brand in het Wapenhuis aldaar ontstaan; en den 12 *October* deszelven jaars sprong 'er een te *Delft*, door de onvoorzichtigheid van een Opziender, welk een Uur te vooren met een Lantaarn daar in was geweest.

In de Mercurius, Maart Eerste Stuk 1762. Pag. 80.

Het KRUIT-MAGAZYN te MAASTRIGHT Gesprongen den 21 December 176

B. MOURIK, Excudit.

een Zwitzer, edoch zonder hoofd, is uit de puinhoopen gedolven. Gemelde wacht was veertien man ſterk waarvan 'er ſlechts twee zyn ontkomen, want deeze, voor dezelve op Schildwagt ſtaande, eenig gedruis hoorende, liepen naar de Tongerſche Poort en wierden door den ſlag tegen den Grond geſmeeten, en eenigzims gekweſt. De Wal is gantſch en geheel weg, en het gat in dezelve is wel 130 voeten lang, en meer dan 40 voeten breed, zulks dezelve aan die kant geheelyk vernield is, als mede eenige Buitenwerken, het Klooſter der Kruisbroeders is aan Dak en Glazen beſchadigd; het Klooſter der Bagynen van Calvarien heeft, zo men wil, voor vyftien duizend Gulden aan ſchade; het Klooſter der Minnebroeders heeft mede veel geleden, het Gouvernement en Commandement, waar aan verſcheide Raamen en Glazen zyn uitgeſlagen, heeft van binnen veele verbreizelde Meubilen, en onder andere voor meer dan duizend Guldens aan gebrooken Porcelyn; de meeſte huizen op de Tongerſche en Bruſſelſche Straten zyn deerlyk aan Daken en Venſters beſchadigd; ſteenen van drie tot vier honderd ponden toe zyn hier en daar in de Stad nedergeworpen, en hebben door hun val al mede op verſcheide plaatzen ſchade aan Huizen veroorzaakt. By dit treurig ongeval, waar van de ſlag eenige uuren ver gehoord is, heeft de Voorzienigheid noch gewild, dat de meeſte kragt van het Buskruid niet Stadwaards, maar naar buiten gewerkt heeft, zynde ſteenen van 600 ponden een halfuur ver gevlogen, want anderzints was dezelve na vermoeden, gantſchelyk in een Puinhoop veranderd geworden. By dusdanige ongelukken werdende waare oorzaaken zeldzaam ontdekt waar door dezelve ontſtaan; maar hier is 't volgende ter kenniſſe van een iegelyk gekomen: zeeker *Abraham van Siskeren*, Kanonier onder de Compagnie van den Heer Generaal Major Martſelt, en de Schildwacht voor het Magazyn ſtaande, benevens deſſelfs broeder zyn overeengekomen om het Magazyn te beſteelen; deze Schildwacht was Zoldaat onder het Bataillon Schotten, in deeze Stad bezetting houdende, dezelve had zyn Poſt verruild en vier uuren achter een geſchilderd, zonder twyfel om des te beter hun voorneemen ter uivoer te brengen; negen vaten Buskruid waren reeds geſtolen, en door middel van een Brouwerskar, welke bovengemelde *van Siſteren*, ten dien einde geleend had, in zyn huis in veiligheid gebragt; met deeze buit niet te vreeden, keerde men nochmaals naar het Magazyn waar van zy een nagemaakte ſleutel moeten gehad hebben, te rug, wanneer hun licht waarſchynlyk eenig Kruid gevat en het Magazyn in de lucht heeft doen vliegen, waar door deeze Fielten dan ook 't eerſte gedood en aan ſtukken geſlagen zyn; het hoofd van den voornoemden Kanonier gevonden zynde, is door middel van zyn das, by zyne Vrouw gekend, die ook daar op aan het Gerecht hier van kenniſſe gaf, 't geen 7 Groore en 2 kleine vaten Buskruid uit zyn huis heeft laten halen. Dit gevoegd by de overige omſtandigheden, doen duidelyk genoeg zien dat dit ongeluk door de bovengemelde Guiten is veroorzaakt geworden

Magiſtratuuren en Amptenaaren.

Te *Groningen* zyn de Stads-Commiſſien op de volgende wyze gereguleerd: *In de Staten Generaal:* de Heeren *J. van Geſſeler*, *R. Emmen* en *F. Bergbuis*; in

den Raad van Staten: de Heer A. H. van Iddekinge; in de Generaliteits Reekenkamer: de Heer C. Tjassens; in de Gedeputeerde Staten, de Heeren J. de Valcke, J. Sichterman, J. Woldring en L. Trip; in de Provintiale Reekenkamer: de Heeren P. van Ham, A. H. van Swinderen en H. van Sylen; in de Admiraliteit t' Amsterdam: de Heer W. van Swinderen en in de Admiraliteit te Harlingen: de Heer H. van Nyeveen.

Door hun Ed. Gr. Mog. is uit eene overgeleverde nominatie tot Burgemeester der Stad Purmerende, tot den 1 April 1762, in de plaats van wylen den Heer X. de la Couriere verkooren, de Wel Ed. Gestr. Heer Jan Cors.

Tot Bewindhebbers der Oost Indische Maatschappy ter Kamer Hoorn, zyn aangesteld de Heeren Mr. François de Viq en Mr. François Adriaan Verschuur, in de plaats van wylen de Heeren Mr. Cornelis van Foreest, Heer van Schoorl en Camp. enz. en Mr. François van Bredehoff, Vryheer van Oosthuizen, enz.

Tot Contrarolleur-Generaal der Hollandsche Fortificatien is door de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden aangesteld, de Heer Kapitein Ingenieur Jacob Pierlinok, in de plaats van wylen Joan Philippe Prevost.

Tot Raadheer der Stad Groningen in de plaats van wylen den Heer de Drews, is aangesteld, de Heer Mr. Abraham Gerlacius.

De Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit t' Amsterdam, hebben de Oorlogschepen Leeuwenhorst van Kapt. Pieter Hendr. van Nimweegen, Edam aan Kapt. Roemer Vlacq, ieder van 52 stukken, en de Phenix van 44 stukken aan Kapt. François van der Goes, begeven. Ook hebben de voorn. Heeren insgelyks in Commissie gesteld om ieder een Oorlogschip te commandeeren de Heeren Kapiteins P. H. Reinst, J. de Wilde en W. May; en ter Admiraliteit van Zeeland, is het Oorlogschip de jonge Prins van Oranje, begeven aan den Heer Kapitein Jan van Kruynen.

Door zyne Hoogh. den Heer Hertog van Brunswyk, als administreerende de voogdye over zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder is de Heer Mr. Carel Hendrik van Naaissen, aangesteld tot Rentmeester der Domeinen van Breda, in de plaats van wylen deszelfs Vader den Heer Carel van Naarssen; als mede Fredrik Reinier van Naarssen tot ontfanger van Rosendaal en Nispen.

Haar Hoog Mog. hebben den Heer Pieter Ellinghuizen aangesteld tot Consul-Generaal te Algiers.

Den 1 Maart 1762, is door de Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stad Purmerende, tot Raad ter Admiraliteit in Vriesland gedespicieerd voor den tyd van drie Jaren, om met primo May aanstaande zitting te neemen, de Heer Mr. Willem van Neck, Oud-Burgemeester en Raad enz. dier Stad, in plaats van den Heer Barth. de Bruin, Oud Burgemeester en Raad der Stad Schoonhoven, welkers Commissie in gemelde Raad als dan staat te eindigen.

Door zyn Doorl. Hoogh. Louis, Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz., zyn de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld, tot

Ritmeester,	Wilhelm Joh. de Thielen,	in 't Regim. van den G. van Rechteren.
Major	Robert Buchanan,	Gordon
Kapitein	Fredrik Halkett,	. . .
Adjudant	John M. Gherson,	. . .
Vaandrig	James John Abersoon,	. . .
Vaandrig	George Cuninghame,	Stuart.
Vaandrig	Jean Loche,	Oranje Drenthe.
Vaandrig	E. L. Doedens,	Holstein Gottorp.

Ka-

Kapitein	Sigism. W. van Frankenberg,	*Villegas.*
Major eff.	Fred. Max. van Bienthal,	*Nassau-Weilburg*
Kapitein	Carel Lud. van Crohnen,	
Sous-Lieut.	Alexander Gordon,	*Majoribanks.*
Vaandrig	Robert Smellie,	
Luitenant	Cornelis Kamphuys,	*Lewe.*
Vaandrig	Elso Eugelkens,	
Sous Luit.	Benjamin Schroter,	
Kapt. Lt. Ing.	Herlin.	
Luit. Ingen.	Arnoldus Johannes de Bock.	
Extr. Ingen.	Hermanus van Hooft.	
Kapt. Lt. Ing.	Dirk Pieter Mattacq.	
Ord. Ingen.	Bernardus Riesenbroek,	
Oud. Lt. Ing.	Robert Althuysen.	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 27 *December* 1761, is de Gemalin van den Prins *Eugenius van Wirtemberg*, van een Prins bevallen.

Den 31 *dito*, overleed te *Delft* in den ouderdom van ruim 60 jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Joan Karel de Roo*, Heer van Rosenburg, en Blankenburg, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester dier Stad.

De Heer *Jan Udel*, gepensioneerd Kapitein ten dienste deezer Landen heeft het tydelyke met het eeuwige te *Voorburg* afgewisseld.

Den 20 *January* 1762, hebben hunne Hoogheden, de Heer Prince en Mevrouw de Princesse van *Nassau Weilburg*, verzeld van detzelver geheele Hofstoet, in de tuin van hun Hotel in 's *Hage*, met veel genoegen en goedkeuring, de proef zien neemen, van de op hunne Hoogheden bevelen, nieuw gemaakte en buitengemeene staaltje *Brandspruit* dewelke vervaardigd en geleverd is door de Brandspuitmakers *Adrianus Vinje en Zoon* in 's *Hage*.

Te *Keulen* is overleden de Princes *Maria Eleonora Theresia de la Sainte Croix* van *Paltz-Sultzbach*, zuster van de Princes Abdisse van Essen en Thora, enz. oud zynde 69 Jaren.

Den 2 *February*, stierf in 's *Hage*, de W. E. Heer *Willelmus Geisweit*, A. L. M. Phil. Doct. en Predikant by de Nederduitsche Gereformeerde Gemeente te *Utrecht*.

Den 10 *dito* overleed te *Amersfoort* de W. E. G. Heer *Coenraad Temmink*, Oud-Burgemeester dier Stad.

Den 13 *dito*, 's namiddags tusschen 2 en 3 uuren, had men te *Dixmuyden* een geweldigen Orcaan, vermengd met Donder en Blixem, waar door de Tooren van de Groote Kerk is beschadigd geworden.

Den 20 *dito*, is in den Banne van *Zantvoort*, tusschen *Zantvoort* en *Wyk op Zee*, een doode Cachelot, of zoort van Walvis komen aandryven, zynde ruim 60 voeten lang, en van dezelve zoort, waar van wy reeds gemeld hebben in onze Stukjes van *December* 1761, bladz. 217. en *January* 1762, bladz. 59; dezelve is vervolgens op den 5 *Maart* voor f900, verkogt geworden.

Den 22 *dito*, 's avonds ten 6 Uuren, hoorde men te *Valencyn*, met een Noordewind, zwaare Sneeuw en Hagel 7 of 8 geweldige donderslagen binnen den tyd van 20 of 30 minuten, voorgegaan door ysselyk blixemen. De Tooren der Collegiale Kerk van St. Gereon geraakte daar door in brand. Men zond op staande voet Arbeiders derwaards om zy te blusschen, maar nauwelyks waren dezelve in de Tooren geklommen of werden door

de blixem zodanig getroffen dat zes man daar van byna dood geslagen werden, drie van welke kort daar na overleeden, en de andere drie buiten hoop van herstel waren.

Den 23 *dito*, stierf te *Rotterdam* in den ouderdom van ruim 67 Jaren, de Ed. Mog. Heer *Izaac Rocbussen*, Raad in de Vroedschap der Stad *Vlissingen*, en Gedeputeerde wegens de Provintie Zeeland in het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maas

Den 23 *February*, had men t'*Amsterdam* een zo zware Storm dat de Schuit van 8 uuren des Avonds van daar op *Haerlem* varende, een kwartier uurs na dat dezelve was afgestooken tegen den Wal geslagen is; en dat van een andere Schuit van *Haerlem* naar *Amsterdam* gaan de de Jager met zyn Paard in het Water geslagen en verdronken is, zynde de Passagiers in een andere Schuit overgegaan.

Den 27 *dito*, overleed te *Schoonhoven* in den ouderdom van ruim 71 Jaren, de W. Ed. Gestr. Heer *Johannes Brouwer*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester, als mede Ontfanger van de Graaflykheids, thans haar Ed. Gr. Mog. Tol dier Stad.

Te *Schiedam* is in den ouderdom van byna 62 Jaren overleden de Hr. *Adriaan Doom*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester dier Stad, mitsgaders Bailliuw en Dykgraaf van Nieuw Matenes, Hoofd Ingeland van Delfland, enz.

In den jaare 1762, zullen na de Straat Davids ter Walvisvangst vertrekken 30 Schepen, als van *Amsterdam* 15; van *Zaandam* 4; van *de Koog* 2; van *Oostzaanen* 1; van *Westzaanen* 1; van *Zaandyk* 2; van *Crommenie* 2; en van *Hamburg* 3.

Op den Algemeenen *Dank*, *Vast* en *Bede-Dag* deezes jaars, is t'*Amsterdam* in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken gecollecteerd ƒ12257:16:8

En te *Groningen* 2653: 5:

Te *Chartres* in *Beauce*, is in den ouderdom van ruim 112 Jaren overleeden, een Wyngaardenier genaamd *Parché*.

Lyst der Geboorene en Overledene van den Jaare 1761, in de navolgende Steden.

	Getr.	Geb.	Overl.
Amsterdam			7761
Altona		688	680
Altenburg	61	315	501
Cabla	12	40	40
's Gravenhage			1355
Haerlem		754	1306
Hamburg	1014	2995	2985
Koningsberge		1780	1770
Leipzig		961	2048
Maagdeburg		902	854
London		16000	21063
Parys		18374	17684
Pinnenberg		786	720
Regensburg		236	285
Romen		4989	7149
Sticht Ripen	925	3442	2891
Wenen		5672	6310

Getal der Schepen welke in den Jaare 1761 in en uit de volgende Havens deezer Landen gezeild zyn.

	Ingek.	Uitgez.
In het *Vlie*	1027	825
In *Texel*	1508	
In *Goeree*	1601	820
In de *Maas*	682	1110
In *Dantzich*	622	614
In *Koningsberg*	989	949
Op de *Theems*	1630	

Van *Dax* in *Gasconje* word gemeld, dat onlangs in het Kerspel *Siest*, 4 Kinderen in eener dragt ter Wereld gebragt waren, te weeten 3 Zoonen en 1 Dochter, ieder van welke zo kloek was, als een voldragen Kind; bevindende dezelve zich zo wel als de Moeder naar den tyd in goeden welstand.

Den 6 *Maart* overleed te *Utrecht*, de Heer Mr. *Gerard van Voorst*, Oud Hoofd-Officier der Stad *Amersfoort*, en Oud-Rentmeester van St. Catharine te *Utrecht*, in den Ouderdom van ruim 78 Jaren.

Den 6 *Maart* is in den ouderdom van 66 Jaren overleden, *Antonetta Amelia van Brunswyk-Blankenburg*, Moeder van

van zyne Doorl. Hoogheid den Heere Veldmarschalk Hertog van *Brunswyk-Wolffenbuttel.*

Op den 8 *Maart* 1762, zynde de heugelyke Verjaardag van zyne Doorl. Hoogheid den Heere Erfstadhouder, heeft de Heer Grave *van Gronsveld*, zit ting hebbende in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit t'*Amsterdam*, van wegens de Ridderschrp van Holland, enz. een prachtige Maaltyd ter deezer gelegenheid in de Nieuwe Stads Herberg aan 't Y t'*Amsterdam* aan een talryk gezelschap van Perzoonen van Aanzien gegeven; zynde behalven veele Schepen op de voorn: Stroom leggende, welke hunne Vlaggen en Wimpels lieten waaijen, ook aldaar een Schip gezien 't geen met 100 Lantaarns geillumineert was; boven dien hebben verscheide Inwoonders van Cattenburg, Wittenburg en Oostenburg, en andere plaatzen, ook voor de Plaats Royaal op den Amstel, volgens jaarlyksche gewoonte, zo door Illuminatien, als 't afsteeken van Vuurwerken, hunne vreugde betoond.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. De Ingezetenen der Stad *Deutichem* gelegen in het Graafschap *Zutphen*, toegedaan de onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis, hebben van den Ed. Achtb. Magistraat aldaar verkreegen, hun Godsdienst in de Stads Gasthuis-Kerk te mogen verrichten.

's GRAVENHAGE. Op de Algemeene *Dank Vast-* en *Beededag*, gehouden den 24 *February* 1762., zyn alhier de volgende Texten verklaard;

Voorm. *Törner*, Pred. 3:11,12,13. *Inleiding*, Jes. 65: 20.
Nam. *Sanders*, Jerem. 7: 1, 7. *Inleiding*, Jerem. 6: 8.
Avond *Van der Heiden*, Deut. 26: 15. *Inleiding*, Jerem. 29: 7.

ROTTERDAM.

Voorm. *Wesling*, Ps. 50: 22, 23. - Nam. *Smit*, Jes. 26: 10, 12.

LEYDEN.

Voorm. *Retman*, Dan. 4: 24. - Nam. *Noordenbout*, Joël. 2:12, 13.

HAERLEM.

Voorm. *de Wys*, Jer. 13: 16. - Nam. *van der Aa*, Jes. 25: 1, 5.

UTRECHT.

Voorm. *Deyman*, Rom. 11: 22. - Nam. *Veltgens*, Hos. 12: 10, 11.

AMERSFOORT. Onzen Eerw: Leeraar Ds. *J. Hamelau*, van hier naar *Bodegraven* beroepen en vertrokken zynde, zo heeft deeze E: Kerkenraad eenpaarig beslooten om weder tot een beroep over te gaan, en dienvolgens op den 7 *February* laatstleden tot Leeraar en Zielzorger deezer Gemeente beroepen den Eerw. Heer *P. C. Hageman*, Predikant te *Schiedam*, en denzelven dag de Beroepsbrief aan zyn Eerw: afgezonden, welk Beroep nochtans met te rug zending der bovengemelde Beroepsbrief, van wegens de aanhoudende liefde, en het vriendelyk verzoek zyner Gemeente, tot onzer leedweezen, door zyn Eerw: gracieuselyk bedankt is; zo dat deeze plaats voor als noch *Vacant* blyft.

ZIERIKZEE. Vacant.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven zyn* binnen AMSTERDAM, sedert den 3de *February* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag, den 3 February 1762.
Warnar Nielink, Oudste Zoon van Hendrik Nielink. *A.K.H.*
't *Kind* van Simon Ewouts. *E.T.K.*
Donderdag, den 4 dito.
Pieter Smit, *Scheepstimmerman.* O.O.K.
Gabriel Koetsch, *Mr. Chirurgyn.* Z.K.
Antonia Rutgers Aertse, Weduwe van Jan Kloor. Z.*K.*
Elsje van Westinge, Weduwe Jan van der Vliet. *E.T.K.*
Sara Cornelisse Stapel, Weduwe van Carsten Marcusz. van Tergaats. *E.T.K.*
Johanna Ensing, Huysvrouw van Jacobus Pullen. *A.K.H.*
Elsje Verdonk. *L.K.H.*
't *Kind* van Barent Barnoen. *O.Z.K.*
't *Kind* van Isaac Witmans. *Z.K.*
Vrydag, den 5 dito.
Jan Voort. *O.O.K.*
Gysbert Cornelis van Limmel. *N.K.*
Dirk Janssen, *Apothecar.* L.N.K.
Anna Catharina Davids, Weduwe Gerhardus Londonk. *W.K.*
Geertruida Maria Cock, Huysvrouw Willem Hendrik van Dyk. *O.K.*
Sara Karreman, *Bejaarde Dogter van* wylen Carel Karreman. *N.K.*
Saturdag, den 6 dito.
Ernst de Petersen, *Schout by Nagt van Holland en Westvriesland.* N.K.
Jacobus Molenaar, *Koekebakker.* L.N.K.
Cornelis Sas, Zoon van Hubertus Sas.
Johanna van den Heuvel, Weduwe van Anthonie Mattheus. *Z.K.*
Elisabeth Latoer, Huysvrouw van Barent Kloppenburg. *N.K.*
't *Kind* van Jan Plantern. *Z.K.*
't *Kind* van Mattheus Bruyene. *L.N.K.*
Zondag, den 7 dito.
Meyndert Stroomer. *W.K.H.*
Catharina Margreta Wildeman, Laatste Weduwe van Jurriaan Bodde. *L.K.H.*
Geertruy Kroese, Weduwe van Harmanus Swart. *A.K.H.*
Jannetje Baars, Weduwe van Harmanus Veenhuysen. K.K.H.
Marie Madelaine Dieumegarde, Huysvr. van Jean Baptiste Coupé. *A.K.H.*
Cornelia Kock, Middelste Dogter van Hendrik Kock. W.K.H.
Maandag, den 8 dito.
Cornelis Steur. *N.K.*
Hendrik Brummelsiek, *Jongman.* L.O.K.
Hilletje Naselder, Huysvrouw van Simon van der Werf. *N.K.*
Katharina Keeman, Huysvrouw van Dirk Smit. *Z.K.*
Dingsdag, den 9 dito.
Harmanus van Dyk, *Broodbakker.* W.K.
Geertruyd Knapschinkel, Huysvrouw van Jacob van Hamem. *W.K.*
Femmetje Beuning, Huysvrouw van Pieter Leyper. *W.K.H.*
Dingsdag, den 10 dito.
Jan Visser. *L.K.H.*
Jan Gerard Cramerus, Zoon van Ernst Willem Cramerus. *N.Z.K.*
Donderdag, den 11 dito.
Gerrit Koch. *O.K.*
Daniel Oyens, *Makelaar.* W.A.K.
Daniel Homburg. *A.K.H.*
Tietsje de Plan, Weduwe van Jacobus Credo Bacot. *L.K.H.*
Fredrik Okkersz. Voortman. *W.K.H.*
Anna van Essen. *L.N.K.*
Susanna van Walre, *Bej. Dogter.* K.K.H.
Steyntje Gerrits. *L.K.H.*
Vrydag, den 12 dito.
Gillis van der Voort, *Ontfanger van de Wederhelft van 's Lands Verhoogt Last en Veylgeld.* Z.K.
Jan Stoel, *Spekslager.* E.Y.K.
Maria Bogaard, Wed. Daniel Robyns. *Z.K.*
Maria Brinkensteyn, Huysvrouw van Frans Goudoever. *O.K.*

Maria

Maria Volkarts, *Bejaarde Dogter*. W. K.
't *Kind* van Jan van Ryn. *W. K.*

Saturdag, den 13 *dito.*

Jurrian Kars, *Scheepstimmerman*. O. O. K.
Everhardus Nachenius. *O. K.*
Susanna Cornelia Melissen, Huysvrouw van Bernard van den Berg. *N. Z. K.*

Zondag, den 14 *dito.*

Theodorus Lindersmit. *A. K. H.*
Engelina van der Snoek, Laatst Weduwe van Arnoldus Jukkers de Rode. *A. K. H.*
Anna Dorothea Smit, Huysvrouw van Albertus Vogelensang. *K. K. H.*
Anna Maria Meyer, *Bej. Dogter*. K. K. H.
Jacoba Bakenes, Dogter van Jacobus Bakenes. *A. K. H.*

Maandag, den 15 *dito.*

Gerrit Elmenhorst. *L. O. K.*
Anna Susanna Hollebeek, Huysvrouw van Hendrik de Wacker van Son, *Oud-Scheepen*. W. K.
Geertruyda Dorothea Beek, Huysvrouw Jacobus Möller. *W. A. K.*

Dingsdag, den 16 *dito.*

Pieter Mooy. *O. O. K.*
Jacobus Bodisco. *Z. K.*
Hendrik Birrius, *Makelaar*. O. K.
Catharina te Linteloo, Weduwe van Hermanus Steegerman. *E. N. K.*
Agatha Casier, Huysvrouw van Jan van Heekeren. *N. Z. K.*
't *Kind* van Jan Otto Brouwer. *W. K.*
't *Kind* van Mr. Pieter Testas Jansz. *L. N. K.*

Woensdag, den 17 *dito.*

Barnardus Kock, *Wynkoper*. O. K.
Johannes Wiltens. *N. Z. K.*
Eybert Willemse Fyn van Draat, *Houtkoper*. Z. K.
Hendrik Eysink. *W. K.*
Gerrit van den Heuvel, en deszelfs Huysvrouw Geertruy Hegge. *L. K. H.*

Agneta Meyer, laatst Wed. Pieter Looman. *N. Z. K.*
Neeltje Jacobs, Huysvrouw van Hendrik Mulder. *K. K. H.*
't *Kind* van Jan Lincklaan Junior. *L. O. K.*
't *Kind* van Pieter van Vledder. *Z. K.*

Donderdag, den 18 *dito.*

Harmanus van Luyk. *N. K. H.*
Catharina ten Brink, Huysvrouw van Filip Hartlief. *L. K. H.*
Johanna Woestman, Oudste Dogter van Joost Harme Woestman. *W. K. H.*
Willemyntje Tieke, *Bej. Dogter*. N. Z. K.

Vrydag, den 19 *dito.*

Matthys van de Gast. *Z. K.*
Philip Hillebrant. *L. O. K.*
Jan Bruyn. *L. N. K.*
Hasina Stevens, Laatst Weduwe Harmanus Akkerman. *N. Z. K.*
Margareta de Vries, Weduwe Casparus van den Berg. *N. O. K.*
Geertruy Ipes, Weduwe van Anthony Rusters. *A. K. H.*
Elisabeth Amiot, Huysvrouw van Pierre Bennelle. *W. A. K.*
Jacomina Noorthoorn, Huysvrouw van Pieter van der Kruyff. *N. O. K.*
Madelaine Elisabeth Goullé. *W. A. K.*
't *Kind* van Pieter Daniel van Hamel. *N. K.*

Saturdag, den 20 *dito.*

Jacob Lam. *O. Z. K.*
Daniel Gallekamp. *N. O. K.*
Hendrik Blevink, *Hoenderkoper*. Z. K.
Anthonia van Didderen, Weduwe van Alexander Gordon. *K. K. H.*
Kornelia Groen, Huysvrouw van Pieter van Gorkum. *Z. K.*
't *Kind* van Hendrik Meylink. Z. K.

Maandag, den 22 *dito.*

Theunis van Voorst. *E. T. K.*
Ermina Ruyssenaar, Weduwe Jacobus Baptist. *W. K.*

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 8 *Maart* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Agterburgwal (*J. Haay*, *S. Voltelen* en *P. Stiffry*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), tusschen het Spuy en Kuypersteeg, *f* 5325, in slag *f* 600, verkogt.

Agterburgwal (Dezelve, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), naast het laatstgemelde Perceel, naar het Spuy, *f* 3025, in slag *f* 175, verkogt.

Betaniestraat (*G. Rebel*, *C. van Opbooven* en *J. van der Hoeven*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, het tweede huys van de Oudezyds Agterburgwal, *f* 2800, in slag *f* 14, verkogt.

Betaniestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast het laatstgemelde Perceel, *f* 2400, in slag *f* 100, verkogt.

Cingel (Dezelve, Een Huys en Erve, op den), Oostzy, 't 4de Huys van de Korsjessteeg daar 't oude Dortse Veer boven de Deur staat, *f* 3250, in slag *f* 400, verkogt.

Egelantiersgragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), Zuydzy, het vierde Huys van de Baangragt, *f* 2450, in slag *f* 25, verkogt.

Egelantiersgragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naast het laatstgemelde, het derde Huys van de Baangragt, *f* 2300, verkogt.

Groene Grasveldsteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Angeliersgragt en kromme Tuinstraat, *f* 600, in slag *f* 3, verkogt.

Heiligenweg (*A. Hanenbergh*, Een Huys en Erve, op de), over den Voetboegstraat, *f* 2200, in slag *f* 550, verkogt.

Kerkstraat (*J. Schoonhoven* en *C. Twisk*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Spiegel en Leidschestraaten, *f* 4000, in slag *f* 200, opgehouden.

Korsjessteeg (*N. Bremer*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, tusschen de Cingel en Langestraat, *f* 2125, in slag *f* 150, verkogt.

Lakenraam (*P. Suyderhoff*, Een), genaamt Ispahan, met zyn Huyzinge, aan de Buyten-Cingel over de Leidsche Poort, *f* 4500, in slag *f* 1500, opgehouden.

Leidschegragt (*J. Schoonhoven* en *C. Twisk*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Prinsengragt en Kerkstraat, *f* 5000, in slag *f* 700, opgehouden.

Lindestraat (*G. Rebel*, *C. van Opbooven* en *J. van der Hoeven*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de), bewesten het Hoekhuys van de Dwarsstraat, *f* 1900, in slag *f* 150, verkogt.

Nieuwstraat (Dezelve, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de), het 2de van de Zuikerbakkersteeg na den Nieuwendyk, *f* 2200, in slag *f* 260, verkogt.

Olofs Capelsteeg (*J. Lafrens* en *H. Hermanus Hageman*, Twee Huyzen en hunne Erven, naast malkander in de St.), *f* 2125, in slag *f* 250, verkogt.

Pieter Jacobstraat (*G. Rebel*, *C. van Opbooven* en *J. van der Hoeven*, Een Huys en Erve, in de), *f* 1850, in slag *f* 250, verkogt.

Raapenburgerstraat (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve, in de), *f* 1550, in slag *f* 250, verkogt.

Thuin (*P. Suyderhoff*, Een), en Huyzinge, genaamt Smirna, met zyn Huyzinge, mitsgaders drie Wooningen die apart verhuurt worden, ten einde het gemeene of Leidse Dorpspad, *f* 2500, in slag *f* 450, verkogt.

Thuin (*J. Haay*, *S. Volteleu* en *P. Stiffry*, Een), en Huyzinge op de Zuydzy van het Hoedemakerspad, daar Kent u zelven, booven de Deur staat, *f* 875, in slag *f* 35, verkogt.

Warmoesstraat *J. Haay*, *S. Volteleu* en *P. Stiffry*, Een Huys en Erve; in de), over de Heyntjehoek Steeg, *f* 6250, in slag *f* 3000, verkogt.

Warmoesstraat (*J. Lafrens* en *H. Hermanus Hageman*, Een Huys en Erve, in de), op de Hoek van de St. Olofs Capelsteeg, *f* 7000, in slag *f* 800, verkogt.

Warmoesstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast het voornoemde Perceel, *f* 2325, in slag *f* 10, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand MAART 1762. TWEEDE STUK.

Vervolg van 't Berigt *van den Luit. Admiraal C. SCHRYVER, aan Haar Hoog Mog. de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op de Requeste van Kapitein J. HOEUFFT.*

BYLAAGEN.

N°. 1.

Advis door den ondergeschreeven, overgegeeven aan den Heer Lt. Admiraal *Schryver*, als President in den Krygsraad, gehouden op het ADMIRALITEITS HUIS * in Amsterdam, den 13 Maart 1761, aangaande de periode vermeld in de Sententie den 10 deezer, door den Krygsraad uitgesprooken, raakende het in 't werk stellen van middelen, tot meerder precautie, om met minder gevaar de Hoofden van het Canaal, tusschen Engeland en Vrankryk te passeeren.

TER voldoening en requisitie van Haar Ed. Mogende de Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit te Amsterdam, om van de Leeden der Krygsraad geinformeert te zyn, wat middelen, tot meerdere precautie (in 't hoofd deezes gemeld) volgens haar gedagten, zouden kunnen, en behoorden te werden in 't werk gesteld, zo is de Ondergeteekende, onder reverentie van Oordeel.

ARTICUL.

EERSTELYK, dat door alle Commandanten van Vlooten in 't generaal, en

* Van alle tyden af *het Princen-Hof*, genaamt: Die titul choqueert Kapt. *Jan Houfft*.

en van ieder Schip in 't particulier, dagelyks GODT ALMAGTIG op haare Scheepen *moet werden aangebeeden*, om te willen zeegenen de middelen, die volgens gebruik, van een kundig, ervaare en voorzigtig Zeeman, in 't werk gesteld werden *om ongelukken te voorkoomen.*

ART. II.

TEN TWEEDEN, dat zo veel als mogelyk is, tot het commando der Scheepen *werden aangesteld kundige en ervaare* persoonen, die altoos *nugteren* en *waakfaam* zyn, om volgens Zeemanschap na uiterste vermogen, alle ongelukken te vermyden.

ART. III.

TEN DERDEN, dat de tweede persoon, op een Oorlogschip, ook noodzaakelyk diend te hebben de qualiteiten in het voorgaande Articul vermeld; en de verdere Officieren * *NA RATO VAN HAAR RANG*, meede kundig en ervaren, dienen te zyn.

ART. IV.

TEN VIERDEN, dat men ook tragt te bekomen, bekwame Stuurlieden, die kundig en ervaren zyn, zo in de Theorie als Practyk der Navigatie, en voor al zig niet te buiten gaan, in den drank, om dus altoos waakzaam te kunnen zyn.

ART. V.

TEN VYFDEN, zoude de ondergeteekende, nog wel eenige middelen, tot voorkoming van ongelukken kunnen opgeeven, doch vermits dezelve volgens zyn gering oordeel, niet wel in 't werk kunnen gesteld werden, zoo heeft hy het raadzaamst gevonden dezelve niet te melden.

(*was geteekend*)

JAN HOEUFFT,

(L. S.) my present,

(*was geteekend*)

WILLEM VAN TULKEN, *Schryver*,

(*onderstond*)

Na gedaane collatie is deeze met de origineele accordeerende bevonden. Actum in Amsterdam den 14 Maart 1761.

(*geteekend*)

WILLEM VAN TULKEN, *Schryver*.

* De Kapt. *Haufft* had zyn *NA RATO*, in het nugteren zyn, ook wel mogen bepaalen; als meede de Kundigheid, Ervarendheid en Waakzaamheid, op dat een iegelyk wist, zyn *NA RATO*, te begrooten.

N°. 2.

Articulen ter beantwoording en wederlegging van de tegengestelde Advisen van Kapitein *Jan Hæufft* over het geluide, in dato 13 Maart 1761, te *Amsterdam*, en te *Dordrecht* den 2 April 1761.

DEs Winters als wanneer het sterk mist en de Veerman op Buiksloot afvaart, luid het Klokje aan het Tolhuis; op dat geluid vind die Veerman den ingang van het Buiksloter Kanaal.

Zo meede wanneer de Veerman van het Tolhuis afvaart, luid de klok aan de Nieuwe Stads Herberg, en vind die plaats als vooren.

Wanneer een Vloot of Esquader by den anderen zeild, werden zy door Kanonschooten by den anderen gehouden, en om malkanderen geen schade toe te brengen, met aan Boort zeilen, werden Charges met Handgeweer geschooten, de Trommels geslagen, de Klokken geluid; (als dat geluid niet dienstig was, zouden alle Zeeluiden, van alle tyden af, daar geen gebruik van gemaakt hebben,) en dat echter zommige Scheepen separeeren, of den anderen Schade toebrengen, daar zyn deeze voorschreeven middelen geen oorzaak van, maar wel de onkunde van zommige commandeerende Officieren.

Dat in 't klein goed bevonden is, word geproponeerd in 't groot te probeeren, of het zelve in 't gebruik gebragt kan werden; te meer daar de zaak van weinig kosten is in comparatie van de groote schade, die 'er van geleeden zyn, en nog van te wagten staan.

Wanneer een Esquader, of Vlootschepen in een Haven ten anker legt, en de Barquassen of Chaloepen van Boord af zyn, om 's Lands dienst te verrichten, heeft men wel een Signaal gegeeven, met het luiden van de Klok met tusschenpozen, en differente Trommelslagen, waar op de Vaartuigen hun Schip hebben kunnen distingueeren (en vinden van anderen;) dit is iets daar de Kapitein *Hœufft* geen ondervinding of kennis van schynd te hebben.

Aangaande het geluid van Kanonschooten is een remarque, of wel een critique te maaken die eenig fondament heeft, daar de Kapitein *Hœufft* niet aan heeft kunnen denken, ter bekrachtiging van zyne sentimenten, zich bedienende alleen van zyne afkeuringe, zonder suffisante redenen te geeven; die remarque bestaat daar in: dat het luiden van een Klok een continueel geluid is, zo mede het geluid van de Trommel, dat het gehoor

ſterk fixeert, en daar door een peiling te giſſen is, na genoeg tot het oogmerk, zo als hier te voren is gebleeken.

Een Kanonſchoot of twee na malkanderen, geeven ieder ſchoot een ſlag, dat de peiling zo gemakkelyk niet maakt, als het geluid van de Klok, of van de Trommel; daarom is voorgeſlaagen, om van de kanonſchooten eerſt een proef te nemen, alvoorens iets poſitief te bepaalen, en de propoſitie aan het Hoff van Groot-Britannien te doen.

Edog de twee Peilingen, op het Zuid en Noord-Voorland, met het gehoor gecalculeert, op twee a drie ſtreeken ieder, daar die vier of zes ſtreeken van den anderen kruiſſen, ſtaat den Zeeman met zyn beſtek in het midden, en nauwkeurig genoeg, om zyn Cours te veranderen, de Banken mis te zeilen, daar van geëiſcht is een proef te neemen.

Zo die peilingen tegens verwachting by het neemen van een proef, niet volkomen na genoegen uitvallen, zo is nochtans zeker, ja onwederſpreeklyk, dat het geluid van de Kanonſchooten den Zeeman zal waarſchouwen, naby het gevaar gekomen te zyn, dat hem als dan zal doen veranderen van mezures, het zy by occaſie daar van af te wenden, ofte wel te laaten dryven, ook wel ten anker te komen, en af te wachten dat het duiſtere weêr opklaard, enz.

Daar zyn exempels, dat de Signaalſchooten, van de Ooſt-Indiſche Retourvloot gehoord zyn, by 's Lands Esquader, dat op zodanige ſtreek van 't Compas, als zy de ſchooten gehoord hadden, voortzeilde, en by opklaaren van de miſt de Ooſt-Indiſche Retourvloot ontdekte.

Hier te vooren is aangetoond dat het Klokkeluiden, of by continuatie de Trommel te roeren, het gehoor beter fixeert, als een enkelde ſlag van een kanonſchoot, om dat geluid af te peilen op het Compas, daar van ook een verbeetering in de proefneeming zal kunnen geprobeert werden, met eenige kanonſchooten zo ſchielyk op malkander als een Heggevuur, of wel de ſlaagen van het kanon, dat geproefd werd, te doen hooren, zoo zal het gehoor zich beter fixeeren, en tyd hebben van de peiling beter te neemen, het welk maar eenige ponden buskruid meerder zal doen koſten.

De Kapitein *Hœufft* argumenteerd, by conſequentie trekking uit het Advis van den Hoogen Krygsraad, met eenparigheid genoomen, uitgezonderd de Kapitein *Hœufft*, als of wanneer hy in 't geval kwam, zoude gecommandeerd worden by een Schipper van een Galjoot, of jong Officier enz. voor eerſt, is die geforceerde conſequentie uit het Advis van den Hoogen Krygsraad niet te haalen, en de Kapitein toond aan met deeze zyne bygehaalde geforceerde critique, dat hy ten eenemaal

onkundig is, van het gebruik dat een commandeerend Officier maakt, van zyn Fregatten, Galjoots, of Advis Jachten, die onder zyn commando ſtaan; alle andere critiques, in de twee Adviſen van den Kapitein *Hoeufft* vervat, zyn van dezelve natuur, condemneerende generaliter het gantſche Advis van den Hoogen Krygsraad, egter met erkentenis van sommigen periodes niet te begrypen.

Waarom de ondergeſchreve Officier zich niet zal vermoeijen, met die te wederleggen, laatende het verwaand onderwys, daar in vermeld, van nugtere en bekwame ſubjecten tot Zee-Officieren aan te ſtellen, ter remarque en attentie van de Regeering die zulks aangaat; alleenlyk de periode van het bidden daar niet in begrypen, maar daar op antwoorden, dat het oeffenen van den Godsdienſt (altoos goed is,) doch op zyn tyd, wanneer GODS weêr en wind zulks toelaat, dat wanneer het een vliegende Storm waait, of dat een Zeeman by eenig naakend gevaar is, een ieder voor, en in zich zelven moet bidden, en dat al werkzaam zynde, in zyne bezigheden wel uit te kyken, de handen uit de mouw te ſteeken, en te arbeiden, dat noodig is zyn plicht betrachten, het welk ook Godsdienſt is zonder pedanterie.

Waar mede de ondergeſchreve, van deze harrewarrige materie zal afſcheiden. Actum in Amſterdam, den 22 Mei 1761.

(*Was geteekend*)

C. SCHRYVER.

N°. 3.

EDELE MOGENDE HEEREN,

MYN HEEREN, de ondergeſchreven heeft gedacht, geene attentie te moeten maken, op de twee critique Adviſen van den Kapitein *Jan Hoeufft*, als niet te meriteeren. Edoch op de achterbakſe Diſcoerſen van gemelde Kapitein is de ondergeſchreeven als geforceert om die eenigzins te beantwoorden, zo veel ten Reſpecte van den Hoogen Krygsraad, als Perſooneelyk voor zich als Preſident van denzelven, daarom hy d'Eere heeft, de neevensgaande Articulen, aan UW EDEL MOGENDE toe te zenden.

Daar by nog by moet voegen, dat aan den Hogen Krygsraad, in geene manieren is gebleeken, ja zelf geene redenen, tot de allerminſte ſoubçons zyn voorgekomen, dat de Kapiteins *Bisdom*, en *Limborg van der Kragt*, zich t'eeniger tyd, in hunne Dienſt verloopen hebben in dronke drinken, daar hy Kapitein *Jan Hoeufft*, met zyn critiq Advis van 13 Maart 1761, een ſchynſel van geeft.

Deeze Critique, als ook die ten opzichte van de Regeering, met de recommandatien van KUNDIGE, ERVARE Perſoonen aan te ſtellen tot Kapiteinen ter Zee, paſt aan geen Officier, en was van Kapitein *Hoeufft*

het

het allerminste te wachten; die zyn Schip HILVERSBEEK, twee à drie maalen in eene reis aan den Grond gezeild heeft, het zelve verlaaten, dat door de Zeeluiden van het Eiland *Wieringen* van den Grond is afgehaald, en te Amsterdam in 's Lands Dock, gebragt.

Waar meede hier afscheide, en blyve met behoorlyk Respect,

EDELE MOGENDE HEEREN,

Myn Heeren Uw Ed. Mog. ootmoedige en geboorzaame Dienaar.

(Was geteekend)

C. SCHRYVER.

COPIA. N°. 4.

Aan Haar Edele Mogende de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit, resideerende tot Amsterdam.

GEeft met alle ootmoedigheid te kennen, de ondergeteekende CORNELIS SNOOY, Lootsman op *Texel*.

Dat hy Suppliant in den Jaare 1750, door de Kapitein *Jan Hoeufft*, aangenoomen zynde, omme 's Lands Schip van Oorlog, genaamt *Hilversbeek*, gecommandeert door voornoemde Kapitein, uit *Texel* na *Amsterdam* te lootzen, 't zelve Schip, op de hoogte van de Spaanderbank, by *Enkhuizen*, door de onkunde van die geene, dewelke door de Kapitein *Jan Hoeufft* aan 't Loot was gesteld, vermits daar toe by voornoemde Kapitein was gebruikt een ordinair Matroos, onkundig in het Looden (en geenzints een Stuurman, zo als op 's Lands Scheepen gebruikelyk is,) en dus ten eenemaal buiten zyn Suppliants schuld, is verzeilt en aan de grond geraakt: uitwyzens het Declaratoir van de twee Stuurlieden van 's Lands Schip *Hilversbeek*, dat zy lieden niet aan 't Loot gestaan hebben, hier aan geannexeert onder N°. 6.

Dat hy Suppliant daar op aan Boord door de Kapitein *Jan Hoeufft*, in Handboeijens zynde gezet, en alzo na *Enkhuizen* getransportnert is, en aldaar met een Blok aan 't Been, den tyd van dertig weeken, heeft gezeeten; dat hy Suppliant door de Heeren Commissarissen van de Pilotagie voor de eerste maal is verhoort, en hem Suppliant is aangezegt, dat hy vry konde heenen gaan werwaarts hy wilde: dat uit die ontslaging zelfs blykt dat de Suppliant is onschuldig aan het verzeilen van 't voorschreeven Schip, alzoo het zeker is, dat als hy was schuldig gevonden, hy als dan wel zoude zyn gestraft geworden, of dat hy ten allerminsten zoude zyn gecondemneert geworden, in de kosten van zyne detentie.

Dat immiddels, en geduurende den tyd van zyn Suppliants detentie, door Overlieden, en verdere zyn Suppliants goede Vrienden, op *Texel*

groo-

groote kosten en wel tot over de driehondert guldens zyn gemaakt, ten einde hem Suppliant van zyne, zoo den Suppliant onder reverentie vermeent, gantsch onregtvaardige detentie, te doen ontslaan.

Alles breeder consteerende by Declaratoir, door hem Suppliant voor Notaris en getuigen gepasseert, en hier aan geannexeert onder N°. 5.

En dewyl den Suppliant wel gaarne te dier tyd, tegens de voorschreeve mishandeling van de Kapitein *Jan Hoeufft*, zoude hebben willen protesteeren, doch dat derzelver onvermoogen hem zulks heeft belet, als zynde eene gevangenis van dertig weeken, waar in de zelve zyn kostwinning niet heeft kunnen voortzetten, de oorzake geweest van zyne totale ruïne en armoede.

Dat hy Suppliant ook ten opzichte van zyn gedrag, omtrent nugteren zyn en bekwaamheit, een Declaratoir heeft verzogt en verkreegen, van de Overlieden en Lootzen op *Texel*, hier aan geannexeert onder N°. 7.

Waaromme de Suppliant zich is keerende tot UWE EDELE MOGENDE, ootmoediglyk verzoekende dat het UW EDELE MOGENDE, goedgunstiglyk behaage 't voorenstaande in consideratie te neemen, beneevens 't affront en smertelyke behandeling, hem Suppliant door den Kapitein *Jan Hoeufft*, aangedaan, van als een misdaadiger, zoo lange te werden gedetineert en bewaart, vergoeding voor geleeden schaade, gedaane affronten en ondergaane smerten gelieven toe te leggen, en zulks ten lasten van de Kapitein *Jan Hoeufft*, zoo als UW EDELE MOGENDE zulks zullen gelieven goet te vinden, en te ordonneeren.

'T Welk doende, &c.

(*was geteekent*)

CORNELIS SNOOY.

COPIA. N°. 5.

Op heeden den 11 *November* 1761, compareerde voor my Mr. JOHANNES BEUKELAAR, Notaris, enz.

CORNELIS SNOOY, Lootsman, woonende op *Texel* thans alhier.

Dewelke verklaarde voor de waarheid, dat hy Comparant in den Jare 1750, aangenoomen zynde, om 's Lands Schip van Oorlog, genaamt *Hilversbeek*, gecommandeert door Kapt. *Jan Hoeufft*, uit *Texel* na *Amsterdam* te lootzen, en met het voorn: Schip koomende omtrent de Spaanderbank by *Enkhuizen*, hy Comparant tegens de Man aan 't Loot staande, heeft gezegt gehad, dat wanneer hy minder als drie en een half vaam water kreeg, hy als dan moest waarschouwen.

Dat hy Comparant van tyd tot tyd, aan de Man te Loode staande, heeft gevraagt, hoe veel water hy hadde, dezelve telkens, hem Comparant heeft geantwoord, en de Hoogte van 't water opgegeven, tot dat eindelyk dezelve op zyn Comparants vrage na de Hoogte van 't water, antwoorde drie vaam; dat hy Comparant daar op aanstonds ordonneerde

té wenden; doch dat het Roer aan Ly gelegt zynde, men bevond dat het Schip vast zat: dus dat hy Comparant als Lootsman, door de Man te Loot staande, omtrent de Diepte is misleid.

Dat hy Comparant zich informeerende, wie de Persoon was, die aan 't Loot had gestaan, bevonden heeft het zelve een Mattroos te zyn, en geenzints een der Stuurlieden, zo als op alle Scheepen van Oorlog gebruikelyk is, dus dat de voorschreeve Matroos zekerlyk onkundig is geweest van de tekenen of merken van de Lyn, aan 't Dieploot, zo als de Stuurlieden volgens oud gebruik die gewoon zyn te teekenen, en dat dus 't verzeilen van 't voorschreeve Schip, aan den Comparant als Lootsman geenzints is te wyten; consteerende ook by verklaaring door de Stuurlieden van 't voorschreeve Schip getekend, in dato 1 *January* 1751, dat niet een van hun, maar een ander Man te Loot als boven heeft gestaan.

Verklaarende hy Comparant verders, dat hy een à twee dagen daar na, aan Boord in de Handboeijens is gezet, en zo na *Enkbuizen* is gebragt, en door twee Schouts Dienaaren van Boord is afgehaald, en by een van dezelve aan Huis gebragt, alwaar hem Comparant een Blok is aan 't Been gedaan, daar dezelve den tyd van dertig weeken meede heeft moeten blyven zitten, zonder verhoort te worden.

Dat eindelyk na verloop der gemelde dertig weeken, de Heeren Commissarissen van de Pilotagie tot *Enkbuizen* gekomen zynde, hem Comparant op 't Stadhuis over 't voorgevallene hebben ondervraagd, 't geen door hem Comparant, met het verhaal hier vooren gemeld, is beantwoord.

Dat daar op Welgemelde Heeren Commissarissen, hem Comparant hebben gezegd, dat hy vry konde heen gaan, na huis of werwaarts hy wilde, dat hy Comparant vervolgens na huis op *Texel* zynde gegaan, aldaar heeft vernoomen dat groote kosten, zo door de Overlieden, als zyn Comparants goede Vrienden, waren gemaakt, ten einde hem Comparant uit zyne detentie te doen ontslaan; en dat dezelve kosten, zo door 't reizen en trekken, zo hier als elders, al verre over de drie honderd guldens beliepen, zynde hy Comparant bereid, de waarheid van 't voorenstaande, met solemneelen Eede te bevestigen.

Gepasseerd in Amsterdam, ter presentie van *Pieter van Dorsten* en *Coenraad Varsevelt*, als Getuigen. (Was getekend) *Cornelis Snooy*, *Pieter van Dorsten*, *Coenraad Varsevelt*, *Johannes Beukelaar*, Notaris Publicq.

(*Onderstond*)

Accordeert met de Minute, onder my Notaris berustende.

Actum Amsterdam 11 *November* 1761.

(Was getekend)

JOH. BEUKELAAR, *Notaris Publicq.*

(*Het vervolg den eersten Mey* 1762.)

E U-

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Het Schip *la Corona Ottomana* (waar van het geval te leezen is in onzen *Mercurius* van *November* 1760, bladz. 179.) is den 19 *January* laatstleden, onder convoy van het Fransch Fregat *l'Oiseau*, en het losbranden van alle het geschut der in deezen Haven leggende Schepen, alhier aangekomen; eenig dagen daarna begaf de Ridder *de Vergennes*, Ambassadeur van Vrankryk zich, benevens de Kapitein en Luitenant van het Fregat, ter Audientie by den Groot-Vizier, om hem de aankomst van het Turksche Schip bekend te maken. Die Minister zeide dat hy de eer had, in naam van den Allerchristelykste Koning, aan den Sultan overteleveren het Schip in questie, met 40 Turksche Slaven, het Geschut en alle de Effecten, welke waren aan boord gevonden, toen de Christen Slaven, die dit Schip vermeesterden, het zelve te *Maltha* binnen bragten. De Groot-Viziet vereerde aan den Heer *de Vergennes* een kostbaare Pels; aan den Heer *de Moriés*, Kapitein van het Fransch Fregat, een diergelyk fraaije Pels; aan den Luitenant, een Ceremonie-Kleed zonder bont, en aan de Perzoonen van het gevolg zyner Excellentie, eenige Caffetans. Boven dien deed de Ottomannische Minister, by 't eindigen van de Audientie, in naam van den Sultan, aan den Ambassadeur, een zeer fraai Paard kostbaar uitgedost, aanbieden.

Voor omtrent drie weeken is alhier by den Heer *Rexin*, Minister van den Koning van Pruissen by dit Hof, een Edelman aangekomen, verzeld van een Officier van het Corps Pruissische Jagers. Men weet niet of hy met eenige Commissien by dit Hof belast is; maar de voorn. Minister, wil zulks byna te verstaan geven.

Door de laatste Brieven van *Smirna* verneemd men dat de Heer *Crawley*, Consul van zyne Brittsche Majesteit, aldaar overleden is.

PORTUGAL. Lissabon. Het Hof bevind zich als noch in gewenschte welstand te *Salva-Terra*. Een Courier uit *Spanjen* aangekomen heeft de Graaf *van Oeyras* derwaards doen gaan, om aan den Koning verslag te doen van zyne medegebragte Depeches; en zedert heeft zich een gerucht verspreid dat de beide Hoven het eens zyn. Het gevoelen en de waarschynlykheden zyn ten minsten algemeen, dat deeze Kroon zal kunnen en willen onzydig blyven in den Oorlog tusschen Spanjen en Groot-Brittannien.

SPANJEN. Madrid. Onze Ministers houden dagelyks drukke Raadsvergaderingen met den Franschen Ambassadeur, over de te-

tegenwoordige gesteldheid van zaken, en inzonderheid over de te neemene maatregelen tot het krachtdaadig voortzetten van den Oorlog tegen de Engelschen, zo in *Europa* als in *America*.

Naar de kant van *Cadix* zyn 18000 Man gemarscheerd, om dien Haven voor alle vyandlykheden te dekken. Verscheide andere kleine Corpsen trekken naar de Grenzen van *Portugal*, de Equipagie des Konings, als mede die van de Grandes, welke zyne Majesteit moeten verzellen, worden gereed gemaakt, en een aanzienlyke Trein Artillery naar *Cuidad Rodrigo*, op de Frontieren van het voorn: Ryk gezonden. Alle deeze schikkingen zouden de Portugeezen moeten ontrusten, zo zy niet wisten in hoe verre de beide Hoven het eens waren. Het nieuwe Regiment van 1600 Man, welk de Koning in Catalonie, heeft doen oprechten, is byna voltallig, en zyn Majesteit is daar over zo wel voldaan, dat hy aan de Ingezetenen, het recht, welk zy van de huizen pleegen te betaalen, kwyt gescholden heeft.

ITALIEN. Romen. Zyn H. die eene volmaakte gezondheid geniet, staat een keer naar *Civitta-Vecchia* te doen. Onder de Wedloop van Paarden, op het einde der Vastenavond vermakelykheden gehouden, zyn twee van den Prins *Ruspigliosi*, en een van den Prins *Corsini*, kwaadaertig met messen zodanig gekwetst, dat zy onbruikbaar wierden: Beide deeze Prinsen hebben tot ontdekking dier Booswichten eene vergelding van 200 Scudis jaarlyks pensioen, en wyders zes Scudis maandelyks, aan des Ontdekkers Nakomelingen tot in het derde Lid belooft: Ondertusschen heeft het Afrikaansch Paard van den Prins *Ghigi*, den Prys behaald.

Genua. Het Hof van *Weenen* doed te *Milaan* drie Millioenen Guldens, tegen 5 per cent intrest negocieeren, waar toe door eenige Banquiers van dit Gemeenebest, reeds meer dan een Millioen is ingeteekend geworden.

De zaken van *Corsica* beginnen een gunstige keer voor ons te neemen. Onze Troepen, hebben aldaar grond gewonnen, en het misverstand onder de Rebellen, neemd hand over hand toe. Twee hunner Officieren, de eene Collonel, genaamt *Partheropeo*, en de andere Lieutenant-Collonel, met naame *Matra*, hebben tegens *Paoli*, hun Chef, een Declaratie gepublieceert, waar by zy de *Piéven* aanraaden, om zich van hem te separeeren. Verscheide Misnoegde, en onder andere de Kapitein *Panzano* en deszelfs Bende, zyn dat voetspoor gevolgt. *Charles Cottonie*, en een andere voorstander

van

van *Paoli*, zyn door de Collonels *Parthenopeo* en *Matra* geslagen. Eenige Moordenaars die het op 't leven van *Matra* gemunt hadden, ontdekt zynde, hebben bekend, dat zy daar toe van *Paoli* waren omgekogt, en die bloodhartigheid heeft dien Chef zoo gehaat gemaakt, dat 900 Rebelligen hem eensklaps zyn afgevallen. In een woord, de oneenigheid is meester van het gemoed der Oproerigen, en veroorzaakt dagelyks bloedvergietingen, dus wy hoopen, ten zy eenige Mogentheid haar onder de hand helpt, van dezelve wel haast te zullen doen gehoorzamen.

INGERMERLAND. St. Petersburg. Men heeft aangemerkt, dat de Keizer onzen Souverein, dadelyk na dat hy het Ryksbestier aanvaard had, zyn grootste oplettenheid op twee voorwerpen gevestigd heeft, namelyk om de Vorsten van zyn Huis te bevorderen, en om de Staatsgevangenen op vrye voeten te stellen. Men is zeer verlangende te verneemen op wat wyze de Graaf *van Biron*, geweezen Regent van Rusland en Hertog van Courland, zal ontfangen worden, en of dezelve zyne aanspraak op dat Hertogdom niet zal doen gelden. Volgens het algemeene gevoelen, is den Oorlog tegen Pruissen geëindigd; veele omstandigheden geven daar aan grond; want behalven de uitwisseling der Krygsgevangenen en meer andere, zo werden alhier twee Ministers van den Koning van Pruissen verwacht, die men niet gelooft dat herwaards staan te komen, alleen, om onzen Monarch, tot het beklimmen van den Troon, geluk te wenschen.

Op Dingsdag den 16 *February* is het Lyk van wylen de Keizerin, met groote pracht en Staatie ter Aarde besteld. Des morgens ten 7 uuren gaf de Vesting door drie Kanonschoten het Sein, waar op zich de Regimenten Gardes, de Veld Regimenten en alle verdere alhier liggende Corpsen op de onderscheide hun aangeweezen Rendevous moesten verzamelen. Ten 9 uuren geschiede het tweede Sein aan dezelve, ten einde een ieder na zyn rang zich in ordre had te plaatzen. Op het derde Sein ten 11 uuren, nam de marsch een aanvang, en begonnen de Minuutschoten der Vesting en Admiraliteit. De rondom de Kist gestelde Keizerlyke Regalien van daar genomen en de Kist door de Keizerlyke Kamerheeren en derzelver Assistenten uit de Treurzaal gevoerd en onder een prachtig Verhemelte op de Lykslede gesteld zynde, die door acht Napolitaansche Paarden getrokken wierd, volgde zyne Majt. de Keizer te voet, voorgegaan door de Hof-Marschalk en twee Geheime Raden, het Lyk naar de Cathedrale Kerk van *Peter* en *Paulus*, zynde de gantsche Weg met Planken en zwart Laken belegd. Omtrent 12 uuren arriveerde het Lyk in de gemelde Kerk, en wierd aldaar geplaatst

plaatst op een Catafalque, wier regelmatigheid en Rykscieraden in Standbeelde, Schilder, Basreliefs en Beeldhouwwerk de vereeuwiging van wylen Haare Keizerl. Majt. te kennen gaven. De gantsche Kerk was met Rouw behangen en met wit en zwart Floers gefestoneerd. De hooge en talryke verzamelde Geestelykheid de gewone Kerkgebeden en Gezangen verricht hebbende, deed de Aartsbisschop van *Novogrod*, een zeer aandoenende Lykrede; waar na zyne Eminentie geassisteerd door de voornaamste Geestelykheid, den laatsten Zegen over 't Keizerl. Lyk uitsprak. Vervolgens wierd, na dat zyne Majt de Keizer en na denzelven de meenigte Groten der beide Kunnen, die zyn Keizerl. Majt. in Staatie gevolgd waren, onder het storten van tranen het laatste afscheid van wylen de Keizerin, met een handkus genomen hadden, de Kist onder een drievoudige generaale Salvo van 101 Stukken Kanon, en een loopvuur der rondom de Vesting geposteerde Regimenten en Corpsen gesloten, en eindigde dus die treurige plechtigheid des namiddags omtrent drie uuren.

DENEMARKEN. Koppenhagen. Men ziet alhier de volgende Repartitie der Leverantie, dewelke by het Koningryk *Denemarken* en de Hertogdommen *Sleeswyk* en *Holstein* moet gedaan worden.

I. Aan *Paarden*. Uit de Steden in *Denemarken* 1100; uit de Steden en Vlekken in beide de Hertogdommen 500; van ieder Pastory 1, bedraagende omtrent 870; en van ieder Ton Hartkoorn in *Denemarken* 1, uitmakende omtrent 4000, en dus te zamen 6470 Paarden. Voor ieder Paard worden 25 à 30 Ryksdaalders gevalideert; dezelve moeten van 5 tot 12 Jaaren oud, en 8 Quartier en 2 Duim Stangen maat hoog zyn; doch welke Couleur zy mogen hebben, en of zy kort of lang van Staart zyn, zulks is onverschillig.

II. Aan *Artillery en Officiers Knechts*. Uit de Steden in *Denemarken* 1520, en uit de Steden der beide Hertogdommen 380; te zamen 1900 Knechts.

III. Van ieder Adelyke Hoeve moet daarenboven gelevert worden 1 Jager met zyn Paard en volle groene Monteering; een paar Ledere Broeken, Laarsen, Spooren, een Hagel en een Kogel Snaphaan, een Paar Pistoolen en een Hartvanger.

IV. Tot de *Cavallery*, *Infantery* en *Guarnizoen-Recruteering*, zullen uit de Land-Militie de bekwaamste Manschappen, ten getale van 7 à 8000 Man, getrokken worden.

V. Wyders is geordonneerd, dat alle de Vestingen en derzelver Inwoonders voor den tyd van 12 Maanden zullen moeten geprovianteerd worden.

Den 4 *Maart* is alhier het gewoone hooge Gerecht geopend, waar by echter zyne Majesteit de Koning voor dit maal niet tegenwoordig is geweest. Uit het Hertogdom *Sleeswyk* heeft men, dat op het Eiland *Sylt*, in de Noordzee, onlangs een Visch van 60 voet lang, is ko-

komen aandryven. Van hier is het volgende *Placaat* na de Hertogdommen *Sleeswyk* en *Holstein* verzonden, om aldaar gepubliceert en geaffigeert te worden.

WY FREDRIK V, van Gods Genade Koning van Denemarken, Noorwegen, der Wenden en Gothen; Hertog van *Sleeswyk*, *Holstein*, *Stormarien* en *Ditmarsen*; Graaf van *Oldenburg* en *Delmenhorst*, enz. enz. enz. Doen kond en te weten mits dezen: Dat Wy, naar de gesteldheid der tegenwoordigen tyds-omstandigheden, Ons genoodzaakt vinden, den Uitvoer van Boter, Kaas, Spek en Verkens, geslacht of ongeslacht, in ons Hertogdom *Sleeswyk*, het Hertogdom *Holstein*, Ons benevens 't onlangs aangeërfde Aandeel van *Ploen* toebehoorende, en onze Heerlykheid *Pinneberg*, benevens de Stad *Altona*, als mede in ons Graafschap *Rantzau*, ten eenemaal te verbieden. Gelyk Wy dan alle en een ieder der Ingezetenen aldaar, van wat Staat of Conditie dezelve ook mogen zyn, zo wel in Steden als ten platten Lande, by deezen ernstelyk gelasten en beveelen, van den Dag dezer Publicatie af tot en met den laatsten *Juny* dezes Jaars incluis, generhande Boter, Kaas, Spek, gerookt, gezouten of ongezouten, noch Verkens, geslacht of ongeslacht, na buiten te Water of te Land te vervoeren, noch aan Vreemdelingen, onder wat Pretext het ook zoude mogen zyn, over te laaten: Wordende echter de Verzending van het voorsz. Zuyvel en Verkens na ons Koningryk *Denemarken* aan een ieder vry gelaten. Waarna zig een ieder onderdanigst zal hebben te gedragen, en ter contrarie doende, onze nadrukkelyke en onfeilbaare Straf te verwagten.

Ten oirkonde is deeze by Ons eigenhandig getekend en gezegeld. Gedaan op ons Koninglyk Residentie-Slot *Christiansburg* te Koppenhagen, den 5 *Maart* 1762.

FREDERIK R.

DUITSCHLAND. *Weenen*. De verlossing der Aarts-Hertoginne word alle uuren te gemoed gezien; dezelve komt niet meer uit haar kamer. Alle de Officiers die verlof gekregen hadden, om hier een gedeelte van den Winter te komen doorbrengen, zyn na hunne respective Posten terug gekeerd. De Generaal *Laudon* zal zich ook binnen weinig dagen wederom naar het Leger in *Silesien* begeven, over welk de Keizerin Koningin hem, op nieuws het bevel heeft opgedragen. De Pruissischen beginnen zich aldaar te beweegen en schynen vroeg te Velde te zullen komen. Zelfs zyn 'er reeds Schermutzelingen voorgevallen in de nabuurschap van *Schweidnitz*, waar in, ter wederzyde, eenig bloed gestort is. Van onzen kant, heeft het Regiment van Hessen-Darmstad, daar by nadeel geleden. Uit Brieven van *Berlyn* en *Breslau*, ziet men met veel verwondering,

dat

dat men in die beide Steden onverzettelyk blyft geloof slaan, aan eene geheele varandering van Systems, ten opzichte van het Hof van *Petersburg*. Men kan niet begrypen, welke redenen de Pruissische hebben aangenoopt, om die geruchten te doen verspreiden; doch men is van gedachten, dat het zich wel haast zal ontwarren, wat daar toe gelegenheid heeft gegeven. Ondertusschen zyn hier veele, welke daar aan geloof hadden geslagen, geheel van gevoelen veranderd. Dit is zeeker, dat de Russische Keizer noch deezer dagen aan haare Keizerl. Koningl. Majesteit heeft doen verzeekeren, dat Hy niet alleen alle gesloote Verbintenissen van wylen haare Rusch-Keizerlyke Majesteit; deszelfs Moey, zoude vervullen, maar dat hy ook beslooten had, de Krygs-Operatien met meerder nadruk voort te zetten, dan by het leven van die Vorstinne geschied was: dat Hy ten dien einde bevel had gegeven, om in zyne Staten dertig duizend man Militie aan te werven, dewelke gebruikt zouden worden tot versterking der Russische Troepen aan de *Weixel* en in *Pommoren*; en dat de Graaf *van Woronzow*, zich ten eersten herwaards zou begeven, om het Operations Plan voor de aanstaande Veldtogt, te helpen beraamen.

Midlerwyl ziet men hier alreeds Voorverdrags Artikelen, die gezegd worden tusschen de Russische en Pruissische Hoven gesloten te zyn, aan welkers echtheid men nochtans met reden weinig geloof slaan wil; dezelve luiden aldus: I. De Koning van Pruissen guarandeerd aan den Keizer, den Russische Troon, benevens de Holsteinsche Landen. II. De Keizer guarandeerd aan den Koning van Pruissen, gantsch Silesien en de Cleessche Landen. III. De Koning betaald aan het Huis van *Anhalt-Zerbst*, tot schadeloosstelling eene som van vyftien maal honderd duizend guldens. IV. Zoo dra het Vorstendom *Anhalt-Zerbst*, by de Pruissische Troepen ontruimd word, zullen ook de Russen geheel *Pommeren* verlaten. V. Het Russische Corps onder den Graaf *van Czernichew*, zal zich by de Pruissische Armee voegen, en derzelver Operatien ondersteunen. VI. Zoo dra de Ratificatie der Vrede inkomt, zullen de Russen het Koningryk Pruissen verlaten. VII. Een Corps van 20000 Russen, zal met het Leger onder den Hertog *Ferdinand van Brunswyk* vereenigen, en het Hertogdom *Cleve* helpen herwinnen. VIII. Alle wederzydsche Krygsgevangenen zullen zonder onderscheid uitgewisseld worden, en IX. De Koning staat aan 20000 Russen, de vrye passage door

zyne

zyne Landen toe, om in het Hertogdom *Holstein* te rukken.

Regensburg. Na de Vastenavonds Vacantie, is de Ryksvergadering, den 1 *Maart* heropend, doch daar in niets van aangelegenheid verhandeld, en ook het Keizerlyk Decreet, wegens de nieuwe Römer-Maanden, hoewel reeds in de Maand *February* uit *Weenen* gearriveerd, ongedicteerd gebleven; dewyl *Beyeren* en *Paltz*, als noch by hun besluit volharden, in geene nieuwe te willen treeden, dan na dat alvoorens ter Ryksvergadering een naauwkeurige Reekening zal overgebragt zyn, waar uit komt te blyken, hoe en waar toe alle de voorheen geaccordeerde sommen besteed zyn. Vermits deeze omstandigheden, zal de meerderheid der Stemmen in het Vorstelyk Collegie zeer bezwaarlyk gevonden worden, niet tegenstaande dezelve in 't Keurvorstelyke by *Mentz*, *Trier*, *Keulen*, *Bohemen* en *Saxen*, reeds voorhanden zyn.

De Graaf van *Bunau*, Saxen-Gothasche Gezant, heeft van zyn Hof eenige gedrukte Exemplaren ontfangen van het vervolg van het waarachtig Verhaal, aangaande het met de Rykswetten ten eenemaal strydig gedrag, in 't Ryks-Vorstendom *Altenburg*, by het Keizerlyk-Koninglyke Krygs Commissariaat gehouden; behelzende in substantie: *Dat de toestand van het voorsz. Land hoe langer hoe meer verergerd, en van dag tot dag beklaaglyker word; dewyl het Commissariaat daar binnen eene nieuwe visitatie gedaan en geordonneerd had, twee derde deelen van de noch voor handen gevondene Granen en Fourage in het Magazyn van* Altenburg *te leveren: dat de Regeering met alle bescheidenheid daar tegen geprotesteerd, en alles aan de discretie en de menschlievendheid der Heeren Generaals overgelaten had, en deeze ook zelve hun medelyden wegens de algemeene nood hadden doen blyken; doch daar by verklaard, volgens ordre, niet anders te kunnen en derven handelen: Dat die nieuwe fourageering werkelyk volvoerd, by dezelve zonder eenige meedogendheid alles weggenomen was, zonder zelfs niet te ontzien, het geen de ongelukkige Ingezetenen en Onderdanen, tot hun eigen en niet te ontbeeren onderhoud, van buiten 's lands met gereede penningen hadden moeten inkoopen, en daar door het gantsche Vorstendom zodanig uitgeput was, dat het zelve onder een algemeene hongersnood, zo by de Menschen als Beesten, onvermydelyk moest bezwyken, en ten eenemaal geruïneerd worden: Dat de duurte reeds zo zeer de overhand genomen had, dat men onder anderen in het begin der Maand* February *voor een Pond Boter een*

Ryks-

Ryksdaalder, *voor een pond Rundvleesch* 6, *Verkensvleesch* 5, *en Kalfsvleesch* 4 *en* 1 *halve Grosschen*, *een Schepel Rogge* 8 *en* 1 *halve en een Schepel Garst* 6 *Ryksdaalders had moeten betalen*, *en dat de Haver voor geen geld meer te bekomen was*, enz. Men is overtuigd, dat geduurende deezen gantschen Oorlog, nergens zodanige ongehoordheden, als in het Vorstendom *Altenburg* gepleegd zyn; nademaal de Oostenrykers van het zelve meer in eene maand eischen, en by executie ophalen, dan het in een gantsch jaar, en zelfs het allervruchtbaarste kan opleveren. Vermits nu de snaren zo hoog gespannen zyn, dat dezelve eindelyk moeten springen, zo onderstelt men, dat deeze zaak niet slegts, gelyk veele andere ter Ryks-Vergadering, by een enkel Vertoog zal blyven berusten, maar ernstige bewegingen veroorzaken: te meer, dewyl de meeste Evangelische Gezantschappen met die van *Saxen-Gotha* eenen lyn staan te trekken, en uit het onderwerp in kwestie, by haar eene gemeenzaame zaak, zal gemaakt worden.

Dresden. De als nog aanhoudende, en eerder vermeerderende dan verminderende rampen en droevige omstandigheden van tyden en zaken zyn over dit geheele Keurvorstendom voor deezen Jare weder drie Boet- Beede- en Vastendagen uitgeschreven, te weeten tegen den 12 *Maart*, 16 *July* en 12 *November* aanstaande.

Berlyn. Een Courier van *Petersburg* heeft de Ratificatie van 't Russische Hof van den gesloten Stilstand van Wapenen tusschen 's Konings en de Russische Troepen mede gebragt. Ingevolge die Ratificatie breid zich deeze Treves niet alleen over de Russen in *Pommeren*, maar ook over die in *Poolen* en *Silezie* uit. Derhalven heeft de Prins *Wolkonski*, in *Pommeren* commandeerende, den Hertog van *Brunswyk-Bevern* van zyne bekomen ordres kennis gegeven en van de zending zyner benoemde Commissarissen naar *Stargard*, om alles te reguleeren, wat tot voorkoming van verdere zwarigheden zoude kunnen ontstaan. Betreffende de uitwisseling der wederzydsche Russische en Pruissische Krygsgevangenen, is dezelve niet alleen zeker, maar zal ook zonder eenige conditie of rantsoen geschieden. Alle de onzen zyn reeds uit *Rusland* te *Koningsbergen* gearriveert, en van de onder dezelve zynde Officieren zyn op 't Postcomptoir alhier meer dan 100 Brieven ontfangen. Uit dezelve blykt, dat die Officieren alle zonder eenige exceptie op bevel van den Russischen Keizer in vryheid gesteld zyn, en staat maken, zich binnen 8 a 10 dagen in deeze

Stad

Stad te bevinden. De bovengemelde Treves geeft niet alleen voet tot een wederzydsche onthouding van alle vyandlykheden tusschen onze Troepen en de Russische, maar zelfs levert men zo in *Pommeren* als in *Silezie* elkanders Deserteurs over, waar van de Brieven van *Stettin* en *Glogau* byzonderheden melden, welke ten dien opzichte allen twyfel deswegens wegnemen. Met een van *Petersburg* hier door naer *Maagdeburg* gepasseerden Engelschen Courier, verneemt men dat de Lt. Generaal *van Werner*, te *Petersburg* gearriveert en door den Keizer met veel distinctie ontfangen was, en dat de Graaf *Lestocq* uit zyne ballingschap was gereverteert.

Zyne Excellentie de Heer *Verelst*, Minister Plenipotentiaris van den Staat der Vereenigde Nederlanden, is den 10 deezer uit den *Haag* alhier te rug gekomen.

Hanover. Tusschen de wederzydsche Legers alhier, valt niets van belang voor, als eenige Schermutselingen tusschen de respective Voorposten. Twee op een dag kort na elkander alhier van *Londen* aangekomen Expressens, hebben ons de gewichtige en niet minder aangenaame tyding gebragt dat 'er tusschen de Hoven van *Petersburg* en *Berlyn* een Stilstand van Wapenen gesloten was, welke eerlang stond gevolgd te worden door een formeel Accomodement dier twee Hoven, invoege de Russen, welke, onze en onzer Bondgenooten Vyanden geweest zyn, eerlang onze Vrienden staan te worden. Van eene zo zonderlinge als onverwachte omwenteling van zaken, zullen bezwaarlyk voorbeelden kunnen aangetoond worden; inmiddels is dezelve van groot gewicht, inzonderheid voor zyne Pruissische Majesteit, welke daar door 100000 Man Vyanden minder zal te bestryden hebben; en zo men aan geruchten mag geloof geven, daar en tegen eenige duizenden van deeze, eertyds Vyanden, onder zyne Bannieren en ten zynen voordeele zien stryden.

De Hoven van *Weenen* en van *Versailles*, zullen niet nalaten, hunne Legers grootelyks te versterken, om dit verlies van een zo machtig Bondgenoot te vergoeden, maar ook zullen onzen Monarch en *Fredrik de Groote*, middelen by de hand neemen, waar door hunner Vyanden onderneemingen kunnen verydeld worden.

Hamburg. In een nabuurig Koningryk worden zodanige maatregelen genomen, als of men op het punt stond van in een Oorlog gewikkeld te worden.

De Hoven van *Weenen* en *Petersburg*, zyn zedert zo lange tyd in

Bondgenootschap, waar door 't welzyn der wederzydsche Landen beoogd werd; en 't is noch zo korten tyd geleeden dat de nieuwe Keizer van Rusland, deszelfs Geallieerden heeft doen verzekeren, alle de Verbindtenissen van wylen de Keizerinne aangegaan, te zullen volvoeren, dat de geene welke als noch twyfelen aan de verandering van Systema van dien Vorst, waarlyk zeer verschoonbaar zyn. Ondertusschen is het zeeker dat 'er een Stilstand van Wapenen tusschen de Hoven van *Petersburg* en *Berlyn* gesloten is; de byeenkomst van den Hertog van *Brunswyk-Bevern*, Gouverneur van *Stettin*, met meer andere Generaals en Staf Officieren, en de Veld-Marschalk Graaf *van Soltikof*, de Luitenant Generaal *Wolkonsky*, de Generaal-Major *van den Berg*, en andere Russische Officieren te *Stargard* in *Pommeren*, mitsgaders het afscheiden van het Oostenrykse Leger, en de te rug marsch naar Poolen van het Corps van den Grave *van Czernichew*, zyn voldoende bewyzen van een aanstaande, zo niet reeds gesloten, byzonder Accomodement, tusschen beide die Hoven.

Veele Staatsgevangenen eertyds naar *Siberiën* in ballingschap gezonden, zyn van daar te *Petersburg* te rug gekomen, onder andere ook de Graaf *van Biron*, eertyds Hertog van *Courland*; men is begeerig te verneemen of dezelve zyne pretensien op dit Hertogdom niet zal doen herleven.

Osnabrug. Niettegenstaande alle moeite, welke in deeze Winter is aangewend om de verkiezing van Bisschoppen in *Westphalen*, ter Deliberatie te brengen, gaat die zaak echter zeer langsaam voort; en men meent dat 't grootelyks veroorzaakt werd, door dien het Hof van *Londen* van zyne gekozene party niet wil afzien, zo lang de Hanoverschen in bezitting van dit Land zullen zyn; en dezelve nu pretendeeren, 'er meester te zullen blyven, op den voet waar op de zaken zich bevinden, zonder dat de respective Kapittels het recht kunnen hebben, om zich Hoofden te kiezen. Eenige denken hier uit, dat het voornemen is van het bovengem. Hof zy, om by den Vrede party uit deeze toestand te trekken, ten opzigte van het Plan van Secularisatie welk zedert 2 Jaren geprojecteert is. Het Keizerlyk Hof 't geen groot voordeel in deeze verkiezingen neemt, vermits het deszelfs gunstelingen daar omtrent gaarne zoude favoriseeren, wenscht, dat de tydsomstandigheden gunstiger mogen werden door het succes van de Operatien der Fransche Armeen, als het eenige middel om dee-

deeze zaak hier door meerder te decideeren, als door de resolutien en Advysen die men op de Ryksvergadering zoude kunnen neemen; te meer daar men weet, dat de Protestanten, behalven Saxen, zich noch niet gelieven te expliceeren, hoe zy deeze zaak zouden secondeeren, ingeval dezelve volgens het Decreet van zyn Keizerl. Majt. ter Deliberatie gebragt wierd.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 9 *Maart* arriveerde de Kapitein *Walsingham* met een Brief van den Generaal *Monckton*, gedagteekend uit het Hoofd-Kwartier, op het Eiland (*) *Martinique*, den 20 *January* 1762, en een tweede geschreeven by den Schout by Nacht *Rodney*, aan boord van 's Konings Schip *the Marlborough* in de Baay van *Case des Navires* aldaar, gedateerd den 19 dito, aan den Heer *Cleveland* geaddresseerd; behelzende de eerstgemelde in substantie:

Dat hy Admiraal, den 5. dier Maand van *Barbados* vertrokken, in de Baai van *St. Anne* te *Martinique* was ten Anker gekomen; en verscheidene vyandlyke Batteryen gedemonteert hebbende, doch de Landing aldaar te bezwaarlyk vindende, van daar na de Baai van *Fort-Royal* overgestooken was, en wegens den ongemakkelyke Toevoer van Provisien en by gebrek van versch Water, gelyke Zwarigheid ontmoetende, na *l'Isle des Pigeons* gewendt had, om in de Haven van *Fort-Royal* eene veilige Anker-Plaats te vinden: Dat hy, onder Commando van de Brigadiers *Haviland* en *Grant*, 2 Brigades van de Armee na *Ance Darlet* gedetacheert had en aldaar aan Land doen stappen, doch den Grond en de Wegen onbekwaam vindende tot het Transport der Artillery, eindelyk, na het Strand gerecognosceert te hebben, en by *Case des Navires* den 16 dito de Landing gelukkig volvoert had, terwyl de Oorlogschepen de vyandlyke Batteryen hadden doen zwygen: Dat de Troepen op de Hoogtens boven *Case des Navires* campeerden, en men bezig was dezelve door het oprechten van Batteryen te dekken voor de Aanvallen der Mulatten, Nergers en Inwoonders, die in de Wapenen gekomen waren, en van dewelke men nog geene gelegenheid had eenige Kondschap te verkrygen; dat ook de verdere Voortrukking door de vyandlyke Redouten, en de in de weg leggende diepe Greppen en Kreeken grootelyks belemmert wierd; doch dat hy hoopte binnen kort te zullen melden, ook deeze zwarigheden te boven gekomen te zyn; en wyders nog geen Man van onze zyde verlooren, en de gantsche Armee vol moed, frisch en gezond, en dag en nacht in de Wapenen was, enz.

En

(*) 't Eiland *Martinique*, is het voornaamste der Franschen, en tevens het grootste van alle de Caribische Eilanden, 't welke legt tusschen de 14 en 15 graden Noorderbreedte, en een weinig meer dan 60 à 61 graden Westerlengte, omtrent 40 Mylen van de *Barbados*

En de tweede:

Dat hy Schout by Nacht, den 24 *December* met de Troepen onder den Generaal Major *Monckton* geconjungeerd, zich tot de Expeditie op *Martinique* gereed gemaakt, en den 7 *January* op die Hoogte gekomen zynde, den 8, in de Baay van *Ste Anne* het Anker geworpen had, en dat de Forten langs de Kust, door de Schepen onder de Directie van den Heer *Douglas*, immediaat tot zwygen gebragt waren: Dat echter daar by het ongeluk gebeurd was, dat *the Reasonable*, door onkunde der Lootzen, op eene kleine Rif van Rotzen gestooten zynde, onbruikbaar, doch alle de Manschap en Voorraad geborgen was, en men ook hoopte het Kanon daar uit te zullen kunnen salveeren. Dat aldus eene bekwaame Haven bekomen en de Landing gedekt hebbende, hy Schout by Nacht den Commandeur *Swanton*, met een klein Escader en 2 Brigades na de Baay van *Petite Ance* afgezonden had, om aldaar Post te vatten, en dat Kapitein *Harvey*, de Batteryën van *Grand-Ance* gedemonteert hebbende, zyne Mariniers en Matroozen aan Land gezet, en het voorsz. Fort ingenomen had: Dat de gansche Vloot en Armee den 14 derwaards gevolgd was, en na de vernieling der Batteryën van *Ste. Anne's* Baay, den 16 de Attaque tusschen *la Pointe de Negres* en *la Case des Pilots* ondernomen, en na de Battery aldaar met gering verlies hebbende doen zwygen, het meerder gedeelte der Troepen met den Generaal *Monckton* voor donker gedebarqueerd, en het overige kort na Zonnen opgang 's anderendaags, zonder verlies van één Man, geland was: Dat de gantsche Vloot en alle de Transport-Schepen langs de Kust behouden voor Anker lagen, en de Armee beezig was met het maken van Aproches na de Hoogtens van *Mont-Grenier* en *Mont-Tortue*, die by de Vyanden zeer bevestigd zyn, en van waar de Generaal vervolgens het Beleg van *Fort Royal* zoude onderneemen.

Te *Portsmouth* word eene aanzienlyke Vloot uitgerust om eene nieuwe Expeditie in Europa te onderneemen: de Artillery, Munitie, Vivres en verdere Oorlogsbehoeftens worden werkelyk ingescheept, de Transport-Schepen zakken derwaards af, benevens 20000 Man reguliere Troepen, die daar toe gedestineerd zyn. Naar *Gibraltar* staan eerstdaags 8 Oorlogschepen en 40 Transport Schepen met Ingenieurs, Troepen en Munitie te vertrekken, nademaal men vast steld dat de Spanjaards voorneemens zyn iets tegen die Vesting te onderneemen. Deeze Oorlogschepen zullen vervolgens met de Vloot van den Admiraal *Saunders* conjungeeren, en de Transport-Schepen, na dat de Troepen zullen ontscheept zyn, naar *Nieuw-York* zeilen, om by den Generaal *Amberst* gebruikt te worden. Volgens de laatste tyding van daar ontfangen, verzamelde gemelde Generaal eene meenigte Troepen, Munitie en Provisien, om

den

den Generaal *Monckton* op het Eiland *Martinique* daar mede te ververschen en te versterken, zo dikwils zulks nodig zal zyn.

VRANKRYK. Parys. De Generaals en andere Officieren maken hun gereed om zich naar onze Armeën in Duitschland te begeeven, maar het vertrek der twee Maarschalken die 'er moeten commandeeren, is opgeschort, zynde het Plan der Operatiën noch niet volkomen gereguleerd. Zedert het arrivement van twee Expressens, door den Baron *de Breteuil*, onze Ambassadeur aan het Hof van *Petersburg* afgezonden, en twee andere uit *Weenen*, staat het gemelde Plan t'eenemaal verandert te worden. Te *Toulon* is men ieverig beezig met het uitrusten van 10 Schepen van Linie en twee Fregatten. De destinatie van dat Esquader, het welk door den Heer *de Bompar* zal gecommandeert worden, is nog een raadzel.

Volgens Brieven van *Bourdeaux* en uit andere Koopsteden, maaken zich de Engelsche, Schotsche en Iersche Kooplieden, ingevolge de ordre des Konings, gereed om te vertrekken, en men verleend hun daar toe de nodige Paspoorten.

Daar word verzekert dat de Koning van Portugal, eindelyk aan het Hof van *Madrid*, zyn defensive declaratie heeft ter hand gesteld, behelzende dat hy geen de minste Grieven tegen Spanjen noch Engeland en geen offensive noch defensive Alliantien met dezelve hebbende, absolut besloten had een stipte Neutraliteit te observeeren, en dus zo wel aan de Spaansche als Engelsche Schepen permitteerde, van in de Havens van zyn Koningryk binnen te loopen, mits zy zich stipt gedragen na de Reglementen in de Zee-Plaatzen vastgesteld; en dat, indien men hem tegen alle verwagting met geweld van die Neutraliteit wilde doen afgaan, en dus het recht van Souvereiniteit krenken, hy zich met al zyne magt daar tegen kanten zou.

Brieven van *Ostende* zeggen, dat de Engelsche Expeditie-Vloot, waar van men zo veel ophef gemaakt heeft, eindelyk den 5 *Maart* in Zee gestooken, bestaande uit niet meer dan 6 Oorlogschepen, 2 Fregatten en eenige Transport-Schepen, welke 4 Regimenten Infantery aan boord hebben. Het is apparent dat de gemelde Schepen het Esquader van den Admiraal *Saunders* moeten gaan versterken, en dat de Troepen te *Gibralter* moeten gedebarqueerd worden.

Men ziet hier twee Brieven van *Martinique* van zeer goeder hand, beide in dato 16 *January*, met dit onderscheid dat de één des avonds om-

omtrent half acht, en de tweede ten negen uuren geschreeven is. In de eerste Brief word voornamelyk gezegd:

De Engelschen zyn den 7 deezer met 140 Zeilen voor dit Eiland verscheenen, en hebben den 8 vier of vyf duizend Man by *Marin* aan land gezet, maar zyn na groot verlies te rug geslagen; terwyl wy by die Attaque door een van hunne Bomben, die op een van onze Batteryen het Buskruid in brand stak, maar vyf Man verlooren hebben. Zy zyn aan de Baay *St. Annes* by de Rivier *des Pilots* insgelyks afgeslagen; maar hebben vervolgens een Battery in de *Anse Darlet* en de Hoogtens van *l'Isle à Ramiers* bemagtigd.

In den nagt tusschen den 11 en 12 hebben zy op die Hoogtens een Camp opgeslagen en den 12 met omtrent duizend Man de *Anse à l'Ane* bezet, uit welke zy egter den volgenden nagt door vier honderd Granadiers en een Detachement Troepen van de Colonie met de Bajonet op de Snaphaan en kort daar na ook uit het voorn. Camp verjaagd zyn. Den voorleeden nagt en deezen ogtend, hebben de Vyanden het Eiland *à Ramiers* hevig beschooten, maar ziende, dat wy hen niet schuldig bleeven, hebben zy eene onderneeming tegen *Fort-Royal* gedaan. Egter hebben wy aan dien kant goede Vestingwerken, die met een groot getal Geschut en met tien duizend wel gewapende Mannen voorzien zyn.

In den tweeden Brief zegt de Schryver:

Zedert dat ik myn voorigen geschreven heb, verneem ik, dat de Engelschen deezen ogtend door het hevig Vuur, 't welk de onzen op het *Fort-Royal* tegen hen gemaakt hebben, afgeschrikt, van daar tot aan *Case Navire* en eindelyk tot aan *Case-Pilote* doorgedrongen zyn, alwaar zy hun Volk aan land gezet hebben. Zy zullen aldaar niet veel beter slagen; want wy hebben van *Case-Navire* af tot aan den Berg *Tortonson* omtrent tien duizend Man, die zeer wel verschanst zyn; daarenboven verwagten wy een Secours uit Vrankryk.

Ondanks deeze voordeelige tydingen verneemd men dat de Engelschen dit Eiland den 4 *February* bemachtigd hebben.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage.* De Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en Westvriesland, hebben naar de respective Steden deezer Provintie afgezonden eene *Waarschouwing*, om voor te komen dat geene vreemde of andere onbekende Perzonen, welke zich aan eenig misbedryf hebben schuldig gemaakt, zo gemakkelyk de Justitie niet zouden ontkomen, en ook te beletten, dat niemand op eene violente wyze van de Zeestranden uit deeze Landen werde vervoerd by derzelver Placcaat van 7 *Augustus* 1664, breedvoerig geordonneerd, en in ervaringe gekomen zynde, dat de Ordres by het voorsz. Placcaat gesteld, zedert eenigen tyd niet zyn geobserveerd geworden, Statueren, dat zy alle en een iegelyk

die

die deeze eenigzins zouden mogen aangaan, wel hebben willen waarschouwen, zo als zy dezelve by deeze waarschouwen, dat zy zich in alles na den inhoud van de voorsz. Placcaten van den 7 *Augustus* 1664 komen te reguleeren; alzo het zelve zonder eenige conniventie tegen de Overtreders van dien zal werden geëxecuteert: En ten einde dit aan alle en een iegelyk dien het aangaat, kennelyk zy, ordonneeren zy, dat deeze Waarschouwing alomme op de Dorpen op de zyde van de Landen van Holland zal werden gepubliceert en geaffigeert; worden de voorts de respective Officieren gelast tegen de Overtreders van den inhoud van 't voorsz. Placcaat van den 7 *Augustus* 1664 te procedeeren als na behoren, enz.

Ook is by hun Hoog Mogende naar de respective Provintien verzonden het volgende Placcaat.

DE Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, *allen den geenen die deezen zullen zien of hooren leesen, Salut: Doen te weeten; alzo Wy geinformeert zyn, dat eenige Schippers, Stokhouders, Matroozen en Jongens, varende op Schepen tot de Yslandsche Visscherye uitgerust, tegen den wil en begeerte van haare Boekhouders en Reeders, in plaats van te Visschen, daar zy toe zyn aangenomen, haar buiten noodzaake onthouden in de Baayen van Ysland, en aldaar haar particulier voordeel zoeken te bevorderen, door het verhandelen van Tabak, Genever en Brandewyn, en andere Waaren, aan de Ingezetenen van Ysland, tegen Talk, Hembdrokken, Broeken, Kousen, Sokken en Wanten, niet zonder suspicie van tot zodanigen handel ook wel te misbruiken de Scheeps Lynen, Tonnen en Zout; en alzo de Equipage der Schepen daar door, vermits de strengheid der verbooden van zyne Koninglyke Majesteit van Deenemarken tegen allen handel van Vreemden op Ysland, hoewel ten onregte; zoude kunnen werden gebragt in groote ongelegenheid; en ten minsten de tyd om te Visschen daar door merkelyk word verkort tot groot nadeel van de Visschery.*

ZO IS'T. *dat Wy daar tegens willende voorzien, hebben goedgevonden te interdiceeren en te verbieden, zo als Wy interdiceeren en te verbieden mits deezen, aan alle Schippers, Stokhouders, Matroozen en Jongens, uit deeze Landen met eenige Schepen tot de Yslandsche Visscherye uitvarende, om van hier mede te nemen en in haare Schepen in te brengen, of te gedoogen dat daar ingebragt worden eenige Tabak, Genever of Brandewyn en andere Waaren, boven en behalven een redelyke provisie tot ieders consumptie, en om in Ysland of de Baayen van dien komende, eenigen handel te dryven met de voorsz. of andere Specien, Goederen of Waaren, en aldaar by verruiling of voor Gelde in te koopen, eenige Talk, Hembdrokken, Broeken, Kousen, Sokken en Wanten, of eenige andere Goederen, Waaren of Koopmanschappen, en dezelve in haare Schepen te brengen, of te gedoogen dat die daar in gebragt worden, omme dezelve in deeze Landen in te voeren, op paene dat de Contraventeurs van deezen Onzen Placcate in Ysland agterhaald wordende, geen de minste protectie of voorspraake van Ons zullen genieten, enz.*

Dat

Van *Stargard* heeft men dat de Stilstand van Wapenen tusschen de Pruissische en Russische Troepen gesloten, aldaar op den 16 *Maart* door den Hertog van *Brunswyk-Bevern* en den Prins *Wolkonsky* geteekend is; en van *Londen* dat aldaar door een expresse tyding gebragt was van het veroveren van Martinique; *van een en ander in 't volgende stuk de verdrags-Artikel.*

Amsterdam. Men heeft hier den onderstaanden Brief, geschreven door Schipper *Ysbrand Groef*, uit *Duinkerken* den 12 *Maart.*

Gister ogtend ten agt uuren kreeg men alhier een Schip in 't gezigt, vast zittende op een Bank omtrent Grevelingen: *Een Visser uit Zee binnen komende verhaalde dat op het voorn. Schip geen Volk meer was: Het waaide toen hart uit het Noorden, maar des middags wierd het zeer goed Weer: Ten drie uuren kwam de Tooren-Wagter verslag doen in tegenwoordigheid van my en andere Schippers, dat hy de Menschen nog in het Tuig van 't gem. Schip zien konde; maar dat het Holtoen omtrent drie Vadem onder Water zat: Men maakte nogtans alhier geen het minste toestel om de Ongelukkigen te redden.*

Dit deed my besluiten om in dit ongeval myne behulpzaame hand te bieden met drie andere Schippers, naamentlyk Jan Groen, Pieter Jansz. Brouwer *en* Hidde Pieters: *Wy huurden een Vis-Schuit die hier in de Haven lag, voor honderd Livres: Dus zonden wy eenige van ons Volk af naar het bovengenoemde Schip: Toen men by hetzelve kwam, was reeds een van de daarop zynde Manschap door de felle Koude gestorven, doch de overige, ten getale van vyftien, raakten door de onzen behouden: Voorts is het Schip nu ten eenemaal weg, zynde een Drie-Mast Galjoot, genaamd* le Corne d'Abondance, *Schipper* Jan Godfried Booy, *van* Leverpool *gekomen, en te* Dantzig *t'huis hoorende.*

Gouda. Op den Algemeenen *Dank- Vast- en Bedendag*, gehouden den 24 *February* 1762, zyn in de Gereformeerde Kerk alhier, gepredikt de volgende Texten.

Voorm. *P. Blauw*, Matth. 11 vs. 16, 17.
Nam. *Gosenson*, Propon. Jes. 9. vs 11. laatste deel en vs. 12.
Avond *S. F. de Moraaz*, Jes. 23. het laatste vers.

Middelburg. De Ed. Mog. Heeren Staten deezer Provintie hebben den Zeeuwschen Zilveren Ducaat, zynde eigentlyk de bekende Zilvere Zeeuwsche Ryksdaalder, volgens Resolutie van den 8 *Maart* (1762), geordonneerd coers te doen hebben in hunne Provintie tot 8 Schellingen en tien Grooten Vlaams, dat is drie en vyftig

Stui-

Stuivers. Ook is door Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit alhier, aan de Boekhouders en Reeders van Schepen gewaarschouwd, dat zy in 't vervolg by het ligten van Turksche Paspoorten altoos in hunne Reeder-Cedullen specificeeren moeten, waar hunne Reeders woonen, en de plaats waar het Schip, daar de Turksche Pas voor werd verzocht, is leggende, op pœne, dat by gebreeke van dien, geen Paspoort zal verleend worden.

LYST van de PERSONEN, welke na den 22 *February* 1762, binnen de Stad *Alkmaar* en Jurisdictie van dien zyn *getrouwd*.

In de Kerk. *Jacob Prentlee*, Jongman, met *Metje van Leyen*, Jonge Dogter.
Johannes van Nes, Jongman, met *Barendina Femia Beekma*, Jonge Dogter, zynde beide van Wageningen, dog hier getrouwt.
Johan George Schetzlein, Jongm., met *Elizabeth Levers*. Jonge Dogt.
Hendrik Maartens, Weduwn. met *Margareth Elizab. Zuyden*, Wed.
Hendrik Appel, Jongman, met *Theuntje van Marle*, Jonge Dogter.
Cornelis Dirks, Jongman, met *Grietje Cornelis*, Jonge Dogter.

En Overleden zedert den 22 *February* 1762, deeze volgende Persoonen:

Klaas Nierop.
Klaas Wolfenbol, Zoontje van Andries Wolfenbol.
Hermanus van Wonderen, Zoontje van Cornelis van Wonderen.
Barent Smit, Zoontje van Theunis Smit.
Grietje Corver, Weduwe Corn. Schoute.
Christoffel Schoolmyer.
Grietje Jans.
Fytje Groenhout, Dogtertje van Jan Groenhout.
Cornelia Leegganger, Weduwe Maximilian Smit.
Nicolaas Kelder.
Aaltje Blaauw, Wed. Corn. de Hoog.
Lysbeth Gerrits, Wed. Willem Ysakz.
Johannes van den Berg, Zoontje van Jb. van den Berg.
Tryntje Nierop, Huysvr. van Am. van Roesbrugge.
Claas Mol, Zoontje van Corn. Mol.
Jan Koster, Zoontje van Jan Koster.
't *Kind* van Pieter de Vree.
Joost Winkel, Zoontje van Barent Winkel.
Aagje Hoogwater, Huysvr. van Corn. Nieuboer.
Pieter Heertjes, Zoontje van G. Heertjes.
Christina Smitshuyse, Dogter van G. Smitshuyse.
Maria Milo, Dogtertje van Elias Milo.
Anna Maria Geertruyda Diepenbroek, Weduwe Jan Tiele.
Claasje Schakelaar, Dogter van Jan Schakelaar.
Anna Maria Bierman.
Jacob de Leeuw.
Geertruy van Ryk, Weduwe Adrianus van Gaasbeek.
Andries Dallingaauwer.
Jacob Boot.
Garmen Stromer, Zoontje v. Pr. Stromer.
Hendrik Meyer.
Marytje de Boer, Huysvrouw van Jan Hogeduyn.
Gloorje Kleunder, Huysvrouw van Cornelis Dekker.

Magistraturen en Ampten aangegeven.

De Heer Mr. *Gysbert Heeneman*, Spilleiker Münden, Agent van den Hertog van Saxen Gotha, is ook door den Landgraaf van Hessen-Cassel tot deszelfs Agent aangesteld.

Den 11 *Maart* hebben de Ed. Groot

Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad *Schoonhoven*, tot mede Vroedschap aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Dr. *Christiaan de Jonge*, en de Ed. Achtb. Heeren Electeuren, tot Electeur, de Wel Ed. Heer *Wybrand Hermanus van der Sluys*, beide in de plaats van wylen den Wel Ed. Gestr. Heer Oud-Burgemeester *Johannes Brouwer*.

By haar Ed. Gr. Mog. is de Heer en Mr. *Tsbrand 't Hoen*, aangesteld tot Advocaat Fiscaal en Procureur-Generaal over Holland, Zeeland en West-Vriesland, in de plaats van wylen den Heer en Mr. *J. Wybo*.

Ook hebben hoogstdezelve aangesteld tot Commandant van het Fort *Loevestein*, de Heer *Johan Casper van Pabst*, Kapitein in het Regiment van den Lieutenant Generaal *de Villegas*, in de plaats van wylen den Lieutenant-Kollonel en Commandant *Ellingbuizen*; als mede tot Ontfanger van de Graaflykheids Tollen te *Schoonhoven*, de Heer *Andries van Oosterhout*, in de plaats van wylen den Heer *Johannes Brouwer*, Oud-Burgemeester.

Hun Hoog Mog. hebben *Willem*, Baron *van Lynden tot Hemmen*, Edelman van zyne Doorl. Hoogh. den Prins Erfstadhouder, aangesteld, tot Bailliuw der Steden *Axel*, *Neuzen* en *Biervliet*, in plaats van wylen den Graaf *van Rechteren*; en tot tweede Secretaris van het Collegie ter Admiraliteit t'*Amsterdam*, de Heer Mr. *Cornelis Bakker*, *Corneliszn*.

Hoogstgem. hunne Hoog Mog. hebben op nominatie van zyne D. Hoogh. den Heere Veldmarschalk Hertog van Brunswyk, tot Gouverneur van de *Willemstad*, in plaats van wylen den Heer *Cornabé*, aangesteld, de Heer *J. A. J.*, Baron *de Bigot*; en tot Kapiteins ter Zee by het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maze, de W. E. G. Heer *Gerardus Cornelis de Prato* en *Ludolf Hend. van Oyen*.

Op gelyke wyze hebben Hoogstdezelve tot Gouverneur van *Sluis in Vlaanderen*, en onderhoorige Steden en Forten, aangesteld, de Generaal van de Cavallery, *Vincent Willem*, Grave *van Hompesch*, in de plaats van wylen den Grave *van Pretorius*.

By de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit op de Maze, is aangesteld tot Commandeur ter Zee, de Heer *C. van Gennip*.

Door zyn D. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz., zyn de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld, tot

Kapitein	G. Schwartz, in 't Regiment Zwitzers van	*Sprecher*.
Kapitein	Gustaaf Rudolf van Lasperg.	*Oranje Nassau*.
Kapitein	Alexander Eckhart.	. . . .
Sous-Luit.	Casparus Schneider.	. . . .
Vaandrig	Johannes Boogmans.	*Rechteren*.
Luitenant	Jan Peter van Hondorf.	*Holstein-Gottorp*.
Vaandrig	Johannes van den Eade.	. . . .
Vaandrig	Charles Gordon.	*Majoribanks*.
Collonel	Boudewyn Onderwater.	*Onderwater*.
Kapitein	Andreas Lambertus van Volbergen.	. . . .
Kapitein	R. le Cavallier.	. . . .
Kapitein	Jan Otto van Steenwyk.	*Oranje Gelderland*.
Kapitein	J. F. J. P. du Mondlion.	*Lilliers*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De Heer *Johan Lodewyk*, Grave *van Rechteren*, tot het Laat, Bailliuw der Stad en Lande van *Biervliet*, heeft het tydelyke met het eeuwige afgewisseld.

De Wel Ed. Gestr. Heer *Fredrik Haagba*, Oud-Burgemeester en Raad, Commissaris

missaris van de Pilotage benoorden de Maas, en gecommitteerde in het Collegie van Heeren Gecommitteerde Raden, te *Hoorn* resideerende; als mede de Heer Mr. *Jacob van der Ramhorst*, oud-Presideerende Burgemeester en Raad Fiscaal van de Admiraliteit in West-Vriesland, in het Noorder-Kwartier, mitsgaders Griffier van de Westvriesche Munt, zyn beide te *Enkhuizen* overleden.

Op Woensdag den 10 *Maart* (1762), even na 't eindigen van den Godsdienst, ontstond eene zo geweldige brand in de Kerk te *Sliedrecht*, veroorzaakt door een stoof, die in de Schout of Schepens-bank was blyven staan, dat dezelve binnen een uur tyds, ten eenemaal in de assche is geraakt; zynde echter door de vigilantie der Ingezetenen, de Tooren, de Pastory, het School en de verdere daar by staande huizen, gelukkig behouden.

Den 14 *dito*, overleed zeer subiet in 's *Hage*, de Heer Generaal-Major *Cornabé*, Gouverneur van de Willemstad en de Clundert, enz.

Gelyk mede te *Leeuwaarden* overleden is de Heer *Anthony d'Arnaud*, wegens de Provintie Vriesland, zitting in den Raad van Staat hebbende.

Den 14 *dito* overleed binnen *Amsterdam* in de buiten Brouwersstraat in den ouderdom van 110 jaare zeeker *Daniel Stark*, eertyds een zogenaamde Volkbouwer, en thans stil levende, hebbende tot een ieders verwondering tot zyn uiteinde by volkomen kennis geweest en eenige dagen voorheen noch zonder bril geschreven.

Den 18 *dito* overleed te *Oirschot*, in den ouderdom van ruim 69 jaaren, de Heer *Leonard de Marcq*, zynde geboren den 2 *May* 1692, en zedert den jaare 1718, geweest Secretaris dier Vrye Heerlykheid, welke voordeelig Ambt tegenwoordig volgens tourbeurte staat aan de Heeren Staten Generaal.

Den 22 *dito* overleed op deszelfs Landgoed by *Sundert*, in de Baronnie van *Breda*, de Heer Grave *van Pretorius*, Ridder van de Danebroch-Orde, Generaal van de Infantery, Gouverneur van Sluis in Vlaanderen en onderhoorige Steden en Forten, mitsgaders Kollonel van een Regiment Voetvolk ten dienste deezer Landen.

De E. E. Heeren Bewindhebberen der Oost Indische Maatschappy ter Vergadering van Zeventienen, te *Amsterdam* gehouden, is besloten den aanbouw te doen van drie nieuwe Schepen, als een by de Kamer *Amsterdam*, van 140 voet, het geen genaamd zal worden *'s Lands Welvaren*, een by de Kamer *Zeeland*, van 150 voet, genaamd *de Pallas*, en een by de Kamer *Rotterdam*, van 140 voet, met den naam van *IJsselmonde*.

Ook hebben voorn. Bewindhebberen, ter gemelde Vergadering, besloten, om tegens den 25 *May* aanstaande, een uitdeeling van 15 percent aan de Geinteresseerdens te doen.

De E. E. Heeren Bewindhebberen der Oost Indische Maatschappy ter Kamer *Amsterdam*, hebben de volgende Paasch-Schepen begeven, als *Welgelegen*, aan Schipper *Jurrian Molensteen*; *Lymuiden*, aan Schipper *Barent de Rust*; en *Amstelveen*, aan Schipper *Nicolaas Pieterse*.

In 't Jaar 1762 zullen naar *Groenland* ter Walvischvangst vertrekken 154 Schepen, als van *Amsterdam* 77, van *Dordrecht* 1, van *Rotterdam* 6, van *Krimpen* 1, van *Alkmaar* 4, van *Hoorn* 3, van *Monnikendam* 1, van *Wieringerwaard* 1, van *Zaandam* 24, van *Oostzaanen* 2, van *Westzaanen* 2, van *Zaandyk* 3, van de *Helder* 1, van *Wormerveer* 1, van *de Koog* 2, van *Jisp* 2, van *de Ryp* 6, en van *Middelburg* 1; als mede 14 van *Hamburg* en 2 van *Altona*.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente, staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 7 en 21 *April*, onder Voorzittinge van Do. *Jan Mulder*.

Men heeft alhier berigt gekreegen, dat Do *Salomon Fredrik Mulder*, beroepen Predikant by de Luthersche Gemeente in de *Colonie de Berbices*, (alhier op den 26 *Mai* 1761, tot het H. Predik-Ampt ingezegent,) aldaar behouden en gezond gearriveert is, en dat zyn Eerw: zyn Intree-Reden gehouden heeft over de woorden van den Evangelist Lucas 24: vs 27. *En by begon van Mozes en alle Propheeten, en leide hen alle Schriften uit, die van hem gezegd waren.*

BODEGRAVEN. Op de Algemeene *Dank*, *Vast*- en *Beededag*, gehouden den 24 *February* 1762, heeft onze Eerw: Leeraar *J. Hamelau*, de volgende Texten verklaard:

Voormidd. Matt. 23: 37. | Namidd. Joel 2: 12, 13.

ZIERIKZEE. Vacant.

Vervolg van de Opkomst en Voortgang der Luthersche Gemeente *te* EDAM.

Wanneer op *Hemelvaartsdag* den 24 *May* 1759, een Dag van Dankzegging gehouden wierd, als des Morgens door den Wel Eerw. Do. *Mulder*, over *Psalm* 40 *vs.* 6., de Inleiding *Ps.* 86 *vs.* 10, en de Vooráfspraak *Ezech.* 24 *vs* 2.; wordende des Namiddags door den Wel Eerw. Do. *Driebuys* uit *Psalm* 68. *vs.* 17 voorgesteld: *Hoe de Kerk des N. T. boven die van het Oude Verbond tot Gods eeuwige Woninge wierd uitgekoozen*; hebbende *Lucas* 12 *vs.* 32. tot zyne Inleidinge, en toonde in de Voorafspraak aan *den oorsprong zoo wel als het oogmerk van de Jubilen of zoogenaamde Eeuwfeesten, onder de Jooden, Heidenen en Christenen*; zynde deeze Leerreede van den Heer Do. *Driebuys*, by den Drukker deezes gedrukt en te bekoomen.

Naamlyst *der Eerw. Heeren* Predikanten *die aldaar gestaan hebben, en nog staan.*

1675 *Abraham Reersum*, vertrokken 1680, na *Groningen*.
Elias Taddel, vertrokken 1678, na *Haerlem*.
1681 *Jacobus Hoving*, vertrokken 1690, na *Delft*.
1692 *Petrus Busse Burchardi*, vertrokken 1695, na *Woerden*.
1695 *Joh. Christop. Schonenberg*, beroepen van *Zutphen*, en vertrokken 1696, na *Haerlem*.
1697 *Paulus Pelt*, vertrokken 1701, na *Middelburg*.
1701 *Caspar Heesper*, geweezene Veldprediker, vertrok 1705, na *Gouda*.

(*Het vervolg den eersten May* 1762.)

NAAME-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 22ste *February* 1762. voorzo verre men deselve heeft konnen bekomen.

Maandag, den 22 February 1762.

Theunis van Voort. *E. T. K.*
Ernina Rausenaar, Weduwe Jacobus Baptist. *W. K.*
Maria Brakman, Huysvrouw van Theodorus Goltz. *O. Z. K.*
't *Kind* van Leendert Hoop. *L. N. K.*

Dingsdag, den 23 dito.

Agatha Delbeek, Weduwe Benjamin Losen. *N. Z. K.*
Anna Christina Krietvalre, Weduwe van Paulus Buddink. *K. K. H.*
Susanna Amelia Blankenhagen, Huysvr. van *Mr.* Pieter Teslas Jansz., *Commissaris.* L. N. K.
Immetje Koorsak, Huysvrouw van Casparus Wynhoud. *O. K.*
't *Kind* van Hendrik Wellant. *Z. K.*
't *Kind* van Johannes Ewald. *O. K.*
't *Kind* van Cornelis Paapman. *E. T. K.*

Woensdag, den 24 dito.

Albert Fikke, *Jongman.* K. K. H.
Magdalena Theunisse, Weduwe van Roelof Theunisse, *A. K. H.*
't *Kind* van Willem Sent. *W. K.*

Donderdag, den 25 dito.

Johanna Tjeenk, Weduwe van Hendrik Smit. *N. K.*

Vrydag, den 26 dito.

Jacobus Moerkerken. *N. K.*
Harmanus Quack. *N. Z. K.*
Johannes Scholten. *Z. K.*
Grietje Reynders, Huysvrouw van Reynders Teymes. *N. O. K.*
't *Kind* van Jan Koelman. N. K.

Saturdag, den 27 dito.

Anna van Beeren, Weduwe van Willem Decker. *W. K.*
Engeltje Soeshof, Huysvrouw van Christiaan Draak. *O. K.*
Petronella van Lingen, Huysvrouw van Paulus Wenbrink. *N. Z. K.*
Sara Mirham, Dogter van wylen Tymen Mirham. *L. O. K.*
't *Kind* van Jochem Hendrik Doodendorp. *W. K.*
't *Kind* van Joost Spegt. *L. O. K.*
't *Kind* van Gysbert Silver. *L. O. K.*

Zondag, den 28 dito.

Dirk Otten, *Waagdrager.* K. K. H.
Hendrik Hoornevelt. *A. K. H.*
Jacobus Tengel. *A. K. H.*
Jan Verlyn. *K. K. H.*
Anthonia van Drieberge, Weduwe van Jurriaan Kruyder.

Maandag, den eersten Maart 1762.

Jurriaan de Hoog. *Z. K.*
Willem van Baden. *Z. K.*
Paulus Steenwinkel. *A. K. H.*
Neeltje Boom, Laatst Weduwe van Roelof Kooyman. *O. O. K.*
Anna Adriana Granpré, tweede Dogter van Josias Granpré. *Z. K.*
't *Kind* van David Subremont. *W. A. K.*

Dingsdag, den 2 dito.

Adolf Lammers, *Mr. Kleermaker.* O. K.
Casparus Gerard Muller, Oudste Zoon van Gerrit Muller. *L. N. K.*
Catharina van Oostveen, Laatst Weduwe van Cornelis van Oostveen. *W. K.*
Maria van Stellem, *Bejaarde Dogter.* W. K.
't *Kind* van Jacob Salm. *E. T. K.*

Woensdag, den 3 dito.

Abel Flovan, *Schoenmaker,* W. K. H.
Frans Bolderman, Jongste Zoon van Laurent Bolderman. *K. K. H.*
Elisabeth van der Vegt, Huysvrouw van Gellius Spies Andriesz. *W. K.*
Everdina Wessels, Huysvrouw van Frederik Adolph Strickling. *N. K. H.*
Jannetje Hoes, Huysvrouw van Claas Pieters. *L. K. H.*
't *Kind* van Adrianus van Lutterveld. *N. K.*

Donderdag, den 4 dito.

Louis Ageron, *Juwelier.* N. K.
Hendrik Tjassink, *Buitenvaarder Schipper* W. K.
Catharina Nieuwig, Laatst Weduwe van Simon de Byster. K. K. H.

Geertruy Dedekind, Laatst Weduwe van Koenraad Bouwman. *A. K. H.*
Margareta van Bossenaarveer, Weduwe Hermanus Kuylerr. *O. K.*
Antje Vlaak, Weduwe Jan Lamie. *L. K. H.*
Aletta Heydert, Huysvrouw van Pieter Bootsman. *W. K. H.*
Cornelia Vermolen, Huysvrouw van Hendrik Penning. *A. K. H.*
Tryntje de Boer, *Bejaarde Dogter*. N. O. K

Vrydag, den 5 dito.

Jodocus Grosheim. *N. Z. K.*
Lambert van der Laan. *N. O. K.*
Pieter Weydenes. *N. K.*
Andries Wassink, *Diamant Slyper*. K. K. H.
Dorothea Doneman, Weduwe Nicolaas van Kampen. *L. O. K.*
Elisabeth de Vries, Oudste Dogter van Abraham de Vries. *N. O. K.*
Maria Kerkelo, Oudste Dogter van wylen Jacobus Kerkelo. *L. K. H.*
't *Kind* v. Willem Andr. van den Dyk. *O. K.*

Saturdag, den 6 dito.

Alida Covens, Wed. Jan Silvius. *N. Z. K.*
Maria Streeland, Huysvrouw van Jan Latterman. O. O. K.
't *Kind* van Nicolaas Latterman. *Z. K.*

Zondag, den 7 dito.

Hendrik van der Horst. *L. K. H.*
Johannes Beumer. K. K. H.
Johanna van der Sluys, Weduwe van Nicolaas Knop. *W. K. H.*

Maandag, den 8 dito.

Marianne Douffet, Huysvrouw van Daniel Catel. *W. A. K.*
Maria Claassen, Middelste Dogter van Jochemus Claassen. *N. K.*

Dingsdag, den 9 dito.

Jan Hendrik Boermeester, *Mr. Turxgaren Verver*. N. O. K.
Stephanus Schuts, *Waagdrager in 't Blaauw Hoede Veem*. N. O. K.
Stephanus Vreem, *Mr. Timmerman*. N. Z. K.
Rachel van Klaarenburgh, Huysvrouw van Jacob Verburgh. O. K.
Geertruy Brugman, Dogter van wylen Jurriaan Brugman. *O. Z. K.*
't *Kind* van de Wed. Gerrit Bruynenburg. *Z. K.*

Woensdag, den 10 dito.

Hendrik Visbeek. N. O. K.
Jan van Munster, *Waagdrager in 't Klapmusse Veem*. L. K. H.
Jan Hendrik de Graaf, *Jongman*. W. K.
Willem Jacob Paradys, Behuwd Zoon van Nicolaas Bastert. O. K.
Clara van Waart, Dogter van Simon van Waart. *A. K. H.*

Donderdag, den 11 dito.

Jan Wiegels. *N. Z. K.*
Hendrik Bolten. O. O. K.
Roelof Jilles. N. O. K.
Dirk Hendrik Kras. *A. K. H.*
Gerrit Hooghart, Oudste Zoon van Arnold Hooghart. O. K.
Beatrix du Moulin, Weduwe van Dirk van Hokkum. *W. K.*
Maria Catharina Munniks, Huysvrouw van Anthony Vos. L. O. K.
Gerretje Bleeken, Huysvrouw van Jan Visser. *W. K.*

Vrydag, den 12 dito.

Mattias Deutgen. *W. K. H.*
Anna Hobooke, Weduwe van Hendrik de Vries. *Z. K.*

Saturdag, den 13 dito.

Magdalena Brouwer, Huysvrouw van Johannes van Solingen. O. Z. K.
Elisabeth de Vries. *E. N. K.*
Esther Elisabeth de Hoest. W. A. K.

Zondag, den 14 dito.

Christoffel Joseph. K. K. H.
Jochem v. Ey, *Scheepstimmerman*. A. K. H.
Beelitje Hans, Weduwe van Cornelis Andriesse. *A. K. H.*
Maria van Soor, Huys en Kraamvrouw van Teunis Roos. K. K. H.
Anna Elisabet Drogterop, *Bejaarde Dogter*. W. K. H.

Dingsdag, den 16 dito.

Fredrik van Goedt. K. K. H.
Sara van der Lugt, Weduwe van Jan van Wyngaarden. O. O. K.
Cornelia Beukers, Weduwe van Jan Wassenberg. K. K. H.

Wil-

Willemina Tol, *Geestelyke Dogter*. E.N.K.

Donderdag, den 18 dito.

Pieter van Dyk. *E. N. K.*

Jan Holgens. *L. K. H.*

Elisabet Moolen, Weduwe van Dirk Houtman. *L. K. H.*

Johanna Meylingh, Huysvrouw van Hendrik van der Sleeden. *K. K. H.*

Saturdag, den 19 dito.

Dirk Entvoogel. *N. Z. K.*

Zondag, den 21 dito.

Jan van Haren. N. K. H.

Gerrit Dykstra, *Mr. Schoenmaker*. K. K. H.

Harmanus Roelofs, Jongste Zoon van Jan Roelofs. *L. K. H.*

Dingsdag, den 22 dito.

Jan Martinus Blom, *Mr. Sleeper*. N. K. H.

Woensdag, den 24 dito.

Paulus Grel, *Turfdrager*. L. K. H.

Zondag, den 28 dito.

Catharina Adriaanse, Weduwe van Lourens Hansen. A. K. H.

Sophia Waardeman, Weduwe van Kasper Meyer. A. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 15 *Maart* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Prinsegragt (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, benoorden de Runstraat, *f* 9500, in slag *f* 300, verkogt.

Servetsteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), *f* 1325, verkogt.

Treeftsteeg (*F. Schutte*, *P. Poursoy de Jonge* en *A. Haanenberg*, Drie Wooningen en hun Erven, naast malkanderen, in de), in de Bakkerstraat, *f* 1300, in slag *f* 30, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 22 *Maart* 1762, verkogt.

Agtergragt (*A. Alens*, *C. Twisk*, *H. Volkmar* en *G. Jarman*, Een Pakhuys en Erve, genaamd de *Koorndrager*, op de), tusschen de Utrechtsestraat en Reguliersgragt, *f* 6900, in slag *f* 225, verkogt.

Angeliersgragt (*P. Stiffry* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve, op de), Z. Z. tusschen de Prinsegragt en Violettestraat, *f* 1225, verkogt.

Boere Bruiker (*A. Alens*, *C. Twisk*, *H. Volkmar* en *G. Jarman*, Een) met zyn Huysmans Wooning, Stallinge, Berg en Schuur, gelegen in de Purmer, op de Cavelkaart, No. 36, 37 en 38, *f* 12800, in slag *f* 2200, verkogt.

Boere Bruiker (*J. van der Streng*, *C. Hoeneker*, *W. van Eelen*, *H. Roosendaal*, *D. de Haan*, *B. Stemberg* en *C. van Eelen*, Een), met zyn Huysmans Wooning, Stalling &c. groot 42 Morgen, 154 Roeden, in Achtienhoven en Nieukoop by Woerden, *f* 1100, in slag *f* 900, opgehouden.

Brouwerstraat (*P. Stiffry* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve, in de Buiten), daar het Schip van *Saxenburg* in de Gevel staat, *f* 3700, in slag *f* 800, opgehouden.

Dykstraat (*B. Stemberg* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, *f* 4950, in slag *f* 250, verkogt.

Fluweele of Oudezyds Voorburgwal (*W. van den Bosch*, *J. Hekhuysen*, *J. Schoonhoven* en *N. H. van Hoorn*, Een Huys en Erve, op de), by de Moolensteeg, over het Oude Kerksplyn, *f* 15100, in slag *f* 1600, verkogt.

Haazestraat (*C. Hoeneker*, *A. de Haas*, *C. Roos Carelsz.*, *L. Busch* en *H. Roosendaal*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), *f* 2675, in slag *f* 600, verkogt.

Hee

Heeregragt (*J. van der Streng*, *C. Hoeneker*, *W. van Eelen*, *H. Roosendaal*, *D. de Haan*, *B. Stemberg* en *C. van Eelen*, Twee Huyzen onder een Dak, op de), Zuidzy, tusschen de Vyzelstraat en Reguliersgragt, met zyn Koetshuys en Paardestal, *f* 36000, in slag *f* 4000, opgehouden.

Heeregragt (*A. Alens*, *C. Twisk*, *H. Volkmar* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, op de), het vierde Huys benoorde de Leidschegragt, van ouds genaamt de *Zon*, *f* 45000, in slag *f* 7500, verkogt.

Heeregragt (*C. Hoeneker*, *D. van Schorrenberg*, *M. van der Linde* en *C. van Gent*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, het vierde Huis beboosten de Reguliersgragt, *f* 18000, in slag *f* 2000, opgehouden.

Heeregragt (*J. Blok* en *J. van der Hart Hendriksz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Warmoesgragt en Driekoningstraat. *f* 12000, in slag *f* 1500, opgeh.

Keizersgragt (*C. Hoeneker*, *D. van Schorrenberg*, *M. van der Linde* en *C. van Gent*, Een Huys, Koetshuys en Paardestal en Erven, op de), Noordzy, tusschen de Reguliersgragt en Utrechtsestraat, *f* 17500, in slag *f* 4000, opgehouden.

Lely Dwarsstraat (*B. Stemberg* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, in de tweede), Westzy, agter het Hoekhuys van de Blomgragt, *f* 925, verkogt.

Marken (*J. van der Streng*, *C. Hoeneker*, *W. van Eelen*, *H. Roosendaal*, *D. de Haan*, *B. Stemberg* en *C. van Eelen*, Een Zuiker Raffinadery, met zyn Woonhuys &c., staande en gelegen op), *f* 15200, in slag *f* 475, opgehouden.

Nieuwendyk (*P. Stiffry* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve, op de), Noordoostzy, tusschen de twee Haerlemmer Sluysen, *f* 3450, in slag *f* 275, opgehouden.

Pieter Jacob Dwarsstraat (*C. Hoeneker*, *A. de Haas*, *C. Roos Carelsz.*, *L. Busch* en *H. Roosendaal*, De Helft in een Huys en Erve, in de), *f* 1625, in slag *f* 425, verk.

Prinsegragt (*P. Stiffry* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve, op de korte) Oostzy, tusschen de Haerlemmerdyk en Brouwersgragt. *f* 3600, in slag *f* 400, verkogt.

Pylsteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f* 3650, in sl. *f* 800, verk.

Steenhouwerssteeg (*C. Hoeneker*, *A. de Haas*, *C. Roos Carelsz.*, *L. Busch* en *H. Roosendaal*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), Zuidzy, *f* 900, in slag *f* 300, verkogt.

Warmoeseniers Wooning (*J. van der Streng*, *C. Hoeneker*, *W. van Eelen*, *H. Roosendaal*, *D. de Haan*, *B. Stemberg* en *C. van Eelen*, Een), Warmoes en Rietland, mitsgaders Water zamen groot $87\frac{1}{2}$ Morgen gelegen in de Bylemer Meer, *f* 6300, in slag *f* 2200, opgehouden.

Warmoesstraat (*B. Twisk* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, in de), over de Enge Kerksteeg, *f* 6400, in slag *f* 200, verkogt.

Weyland (Dezelve, Een Stuk), geleegen in Bloemendaal, onder den Geregte van Weesp, *f* 1900, in slag *f* 1000, verkogt.

Zandstraat (*B. Tideman*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy, het vyfde Huys van de Colveniers Burgwal, *f* 1600, in slag *f* 50, verkogt.

Myne Heeren van de Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Saturdag den 27 *Maart* 1762, 't volgende Perceel geëxecuteert.

Anjeliersstraat (De Helft in een Huys en Erve, in de), Zuidzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat, op een na het Laatste Agterhuys in de Bezembinders Gang, *f* 280.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand April 1762.

Vervolg van 't Berigt *van den Luit. Admiraal* C. SCHRYVER, *aan Haar Hoog Mog. de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op de Requeste van Kapitein* J. HOEUFFT.

B Y L A A G E N.

COPIA. N°. 6.

WY ondergeschreeve Stuurlieden, gevaren hebbende op het Lands Oorlogschip *Hilversbeek*, verklaaren by deezen ten verzoeke van *Cornelis Weersen Snooy*, Lootsman woonagtig op Texel, voor de opregte en zuivere waarheid.

Dat de voornoemde *Cornelis Weersen Snooy*, die als Lootsman op het voorschreeven Schip is bescheiden geweest, geduurende den tyd dat hy zig in die qualiteit op het evengemelde Schip heeft bevonden, steeds en gedurig een Man aan het Loot heeft gehadt, en met het zelve Schip by *Enkhuyzen* gekomen zynde, op drie en een half vadem Water, als doen teegen hun die aan 't Loot stonden heeft gezegt, als het drooger word dan moet gy my waarschouwen, en dat by hun ook zulks is aangenomen om te doen: dog dat weinig tyd daar na, het voorschreeven Schip vast raakte, en dat de voornoemde *Cornelis Weersen Snooy*, op dien Tyd, dat het voorsz. Schip vast raakte, zo veel ons bekend is, geen andere sterke drank heeft gebruikt, als met een ander te zaamen een Kelkje Janeever, geevende wy Ondergeschreeven voor reedenen van weetenschap, ons voorschreeven gedeposeerde bygewoond, gehoord en gezien te hebben, presenteerende daaromme het zelve (des noods) nader te bevestigen. Ten ooirkonde deeze onderteekend.

In Amsterdam den 1 January 1751.

(*was geteekend*)

THOMAS MIDDELMEER,
CHRISTIAAN CORNELES.

(*onderstond*:)

Accordeert met gelyke my geëxhibeert by Cornelis Snooy, *Lootsman op Texel.*

Amsterdam 9 November 1761.

(*was geteekend*)

JOH. BEUKELAAR, *Notar. Publ.*

COPIA. N°. 7.

WY ondergeschreeve Overlieden en verdere Lootslieden aan 't Oude Schil op Texel, certificeeren en verklaaren by deezen ten dienste der waarheid, dat *Cornelis Weertz. Snooy*, onze Meedeburger en Lootsman, woonagtig en gebooren aan 't Oude Schil op Texel, is een Man van een goed, en ordentelyk comportement, die lange Jaaren als Lootsman, zo 's Lands Oorlogscheepen, als Koopvaardylieden heeft bediend, om dezelve uit Texel na Zee, en ook na Amsterdam te brengen, en die hem altoos, zo ver haar is bekend, in zyn Dienst als Lootsman; nugtere en bequaam heeft gedragen, zonder ooit gehoort te hebben, dat hy zyn pligt als een eerlyk Lootsman heeft te buiten gegaan.

En op dat 't geene voorschreeven staat voor de opregte waarheid zal werden gehouden, zyn wy bereid deeze (is 't noodt) met Eede nader te bevestigen.

Actum Texel den 22 December 1750.

(*was geteekend*)

Overluy. { LAMMERT VOS. JASPER BAAS. ALBERT CORNELISZ. ARIS GOOSEN. }
HENDRIK FLENS.
JAN ROMEYN.
HARMEN FLENS.

(*onderstond*)

Accordeerd met gelyke my geëxhibeert by Cornelis Snooy, *Lootsman op Texel.*

Amsterdam den 9 Novemb. 1761.

(*was geteekend*)

JOH. BEUKELAAR, *Not. Publ.*

N°. 8.

N°. 8.

Verhaal van het gepasseerde met het 's Lands Schip *Hilversbeek*, staande in den Jare 1749 en 1750. onder commando van den Kapitein *Jan Hoeufft*.

DE Kapitein *Hoeufft* in het najaar van 1749. met s'Land Schip *Hilversbeek* in dienst gebragt zynde, kreeg, doen het Schip byna volladen, en in gereedheid was, van zyn Officier kennis, dat gemelde Schip wat lek was, en meerder water maakte als behoorde te doen, waar van de Kapitein *Hoeufft* aan Haar Ed. Mog. kennis gaf, welke daar over aan den commandeerende Officier schreeven of lieten schryven, denzelven reprocheerende, waarom zulks zo laat te kennen gaf, die daar weeder op antwoorde, dat hy die lekkagie, niet van dat belang hadde geoordeeld, om daar uit eenige zwarigheid te maken, voor de aanstaande reis, maar het maar voor spykerziekte aanmerkte, die apparent wel zoude overgaan; de Kapitein *Hoeufft* aan boord zynde gekomen, vond zwarigheid in de lekkagie, hield (zoo meene) Krygsraad, en schroef aan Haar Ed. Mog. dat het gevaarlyk was, de reis met dat Schip te doen.

Haar Ed. Mog. resolveerden daar op het gemelde Schip te laten visiteeren, en zonden ten dien einde de Meester Baas Timmerman *Jan Mey*, met een à twee Timmerlieden naar Texel, deeze geretourneerd zynde, deeden rapport dat gemelde Schip *Hilversbeek*, in staat was, de reis te kunnen doen, en wierd den Kapitein *Hoeufft* doen gelast, zyne reize, volgens zyne ordre, te volvoeren.

De Kapitein *Hoeufft* is daar op ook in Zee gegaan, dog de wind contrarie lopende, kort daar aan weeder binnen gekomen, in welk binnen komen het gemelde Schip in het gat, aan de Haaksayde is aan den grond gezeild, en vry wat heeft gestooten.

Binnen zynde, is de Kapitein *Hoeufft* met het gemelde Schip in de Bogt van de Zuidwal ten Anker gekomen, en een gedeelte van zyne inhebbende zwaarte gelost hebbende, heeft doen zeekerlyk aan Haar Ed. Mogende kennis gegeeven, van den toestand waar in hy zig bevond; want Haar Ed. Mogende vonden doen goed, den Onder-Equipagiemeester *Binkes*, en Meesterknegt *Willem van Genth*, naar Texel te zenden, om gemelde Schip *Hilversbeek* te visiteeren, meede geevende een ordre voor den Kapitein *Hoeufft*, die zy moesten overgeeven aan gemelde Kapitein, indien zy oordeelden het Schip in staat te zyn, de reis te volbrengen, en anders die te rug te houden.

De gemelde onder Equipagiemeester en Meesterknegt zyn daar op den 8 à 9 January 1750. aan boort gekomen, en hebben het Schip voorn. aanstonts laaten lens pompen op 11 duim water, om accuraat te kunnen nagaan, hoe veel water het Schip in een zeekere bepaalde tyd zoude inneemen, zynde doen voor onder de Kruidkamer 13 en een halve duim, en agter in het Botergat 18 duim water, vier uuren verlopen zynde, peilden zy weeder op bovengem. plaatzen, en bevonden dat het water by de pomp was aangegroeit 5 en een halve duim, voor 4 en agter een half duim.

Aan den Kapitein en Officieren gevraagt hebbende, wat defecten zy van het Schip wisten, kregen tot antwoort, dat zy het Lek niet hadden kunnen vinden, en geene andere defecten wisten, als dat 'er een schrootje van de dubbelheid af was, 't geen ook aan hun vertoond wierd, en dat 'er nog een af moest zyn, om dat een Kaagschipper nog een had zien dryven, de bovengemelde begrepen ligt, dat dit door het stooten in het gat was veroorzaakt, en van geen gevolgen konde zyn.

In de tusschen tydt, dat de Pompen stil stonden, visiteerden de Onder-Equipagiemeester en Meesterknegt voornt. het Schip zeer naauwkeurig, en bevonden het zelve zo goet, als het uit 't hok was gehaalt, en vonden alleenlyk, dat voor in het Schietgat of Hel, langs de steeven, tusschen de tweede en derde band, onder het onderste dek, eenig water inkwam, en deeze lekkagie veroorzaakte.

De bovengemelde Onder-Equipagiemeester en Meesterknegt, nu weetende dat deeze lekkagie van geen groot belang was, niet erger zoude werden, en niet anders gevonden hebbende, oordeelden dat het gem. Schip *Hilversbeek* genoegzaam in staat was, de geordonneerde reize te volbrengen, gaven de ordre van den Raad aan den Kapt. *Hoeufft* over, die doe aanstonds ordre gaf het Schip weederom te laaden, en de bovengem. gingen na den Wal, om weeder naar Amsterdam te keeren, en hunne Heeren en Meesters van hunne bevinding raport te doen.

De Kapt. *Hoeufft* heeft doen ook de reize met dat Schip naar Curacao gedaan, en in het najaar weeder van daar retourneerende, is gem. Schip weeder in het inkoomen van Texel aan den grond gezeild, en heeft aldaar geweldig gestooten.

Het Schip gelost zynde, en naar Amsterdam gebragt zullende werden, is ten derden maale op de Spaanderbank vast gezeild, en aldaar in de grond geraakt, de Kapitein *Hoeufft* hier van weeder kennis aan Haar Edel. Mog. hebbende gegeeven, en zeekerlyk berigt, dat gemelde Schip daar niet af te krygen, nog te redden was, wierd den Onder-Equipagiemeester *Binkes* gelast, derwaarts te gaan, het Schip voorn. te onttakelen,

de

de Masten en alles er uit te neemen wat mogelyk was, en het dan te abandonneeren, hebbende ordre het noodwendige, zo Bokkebeenen als Geyns, enz. te verzoeken van het Edel Mog. Collegie ter Admiraliteit in Noordholland; de Onder-Equipagiemeester *Binkes* is dan dien zelven avond, met de Lands Schuit van hier vertrokken, en des morgens voor den dag tot Enkhuizen geweest, alwaar hy aan Haar Edele Mogende aldaar residეerende, heeft verzogt, bovengem. noodwendigheeden, indien hy die van doen mogte hebben, tot zyn gebruik mogten werden gereed gemaakt, 't geen hem goedgunstig is geaccordeerd geworden, en toegestaan.

De meergem. Onder-Equipagiemeester is doen dien zelven dag voordemiddags van daar gezeild naar het voorn. Schip *Hilversbeek*, vond het zelve zitten aan de westzyde van de Spaanderbank, hebbende naar het beste onthoud aan ieder zyde een Kaag of ligter aan boord, van welken de eene was *Cornelis Volkerts* van Wieringen, en in wiens Agter onder den Kapitein *Hoeufft* by zyne aankomst by het vuur zat.

De Onder-Equipagiemeester meergemeld in het Schip overgegaan zynde, kwam de Kapitein *Hoeufft* aldaar by hem, en aan dezelve en verdere Officieren gevraagd hebbende, hoe het met hun Schip gesteld was, kreeg tot antwoord, dat het zelve zeer lek, en met geen pompen boven te houden of lens te krygen was.

Nu omlaag gegaan zynde, bevond de Onder-Equipagiemeester *Binkes* het Ruim van gemelde Schip, op drie à drie en een half voet na, vol water, en buiten by het Schip vyftien voet staande, een Anker om de West, Noordwest; en voorgeslagen hebbende van nog eens aan het pompen te gaan, om te zien of men iets konde winnen, kreeg tot antwoord, dat men reeds alles met pompen gedaan had, wat mogelyk was, het volk reeds afgemat was, en men dog niet zoude kunnen winnen, waar van zy zeiden verzeekerd te zyn. De Onder-Equipagiemeester voornt. nu geen magt hebbende hier te ordonneeren, liet zyne ordre aan den Kapitein *Hoeufft* zien, en verzogt dezelve, zyn volk te laaten doen, 't geen hem geordonneert was, gaf daar op bevel, het Schip tot het Onderwant toe te onttaakelen, en die goederen te doen in een Kaag, die hy ten dien einde van Amsterdam hadde meede genomen, zeilende doen dien avond weeder met 's Lands Schuit naar Enkhuizen OM HET VERDERE NODIGE TE BEZORGEN.

Het de Onder Equipagiemeester *Binkes* voornoemt nu hart vallende, en jammer dunkende, een Schip te moeten abandonneeren, en verder ten proje te geeven, en gezien hebbende dat 'er eenige Wieringer Lichters in de Haven van Enkhuizen lagen, (nam voor) die Schippers te

 Spree-

fpreeken, en te zien, of die Luiden niet zouden willen aanneemen, 't gemelde Schip van de Spaanderbank, naar Amfterdam te brengen.

Tot Enkhuizen gekomen zynde, liet hy die Luiden den zelven avond by hem aan boord komen, en deed aan dezelve de propofitie hier voren gemelt, waar op zy wel veele zwarigheden maakten, dog eindelyk aannamen, naar het Schip te gaan, en te zien, hoe het zelve gefteld was, gelyk zy ook des anderen daags, beneevens den Onder-Equipagiemeefter voornoemt, deeden, 's namiddags weder tot Enckhuizen gekomen zynde, waren zy genegen deeze voornoemde aanneeming te doen, (zo meene) op deeze volgende Conditien.

1. Dat het Schip zoude blyven onder alle zyn Takelagie.

2. Dat alle Touwen en Ankers, moeften aan Boord gelaten werden.

3. En dat zy ten einde, indien hun voorneemen gelukte, en zy het Schip tot Amfterdam bragten, zouden hebben de helft van de waarde van alles wat in, en aan het zelve was.

Waar op hun door den Onder-Equipagiemeefter voornoemd geantwoord wierd, dat deeze eifch veel te hoog was, en hy, die eerft de approbatie van zyne Meefters moefte hebben, daar over niet derfde fchryven, om dat het zeeker was, dat als hy alles uit het Schip nam wat hy konde, meer als de helft der waarde van alles zoude hebben, en dus verliezen: en proponeerde hun doen, deeze volgende Conditien.

1. Dat hy het Schip niet verder zoude aftakelen als tot het Onderwant, aan Boort latende de Fok en Bezaan, twee zware Ankers en drie Touwen, dat zy daar van zo hun voorneemeemen gelukte, geen bergloon zouden hebben, maar geconfidereerd werden als hun geleend te zyn.

2. Dat zy, wanneer het Schip door hun aan de Stad was gebragt, van het Hol, en de Ballaft, die in het zelve was een derde zouden hebben van de waarde, de waarde der Ballaft gereekend tegen ƒ 2 - - de 100 ℔: en de waarde van het Schip, zoo veel als het in publique veiling zoude mogen gelden.

3. Dat de Onder-Equipagiemeefter *Binkes*, hier van aanftonds aan Haar Edele Mogende zoude kennis geven, en de goedkeuring van gemelde Heeren hier over ontfangen hebbende, zy Aanneemers aanftonds posseffie van het Schip neemen, het zelve bewaren, en met hun eigen Volk tot Amfterdam zouden brengen, en alles weder reftitueeren wat hun ter leen gelaten was.

4. Dat

4. Dat hun voorneemen mislukkende, en zy het Schip niet tot voor de Stadt Amsterdam kunnende brengen, voor alle hunne moeitens, ende kosten (hoe genaamd) niets zouden genieten, maar alles voor hun reekening en schade zyn, en genoodzaakt zyn aanstonds kennis te geven.

De Onder-Equipagiemeester meergemeld zond dit provisioneel Accoord dien avond aan Haar Ed. Mogende, met verzoek zo spoedig doenlyk geïnformeerd te mogen werden van de intentie van Hoogstdezelve, en kreeg ook zo schielyk zulks had kunnen geschieden, daar op de goedkeuring van Haar Ed: Mogende te rug, en sloot doen het Accoord met de Wieringers, zo als vooren gezegd is.

Het Schip nu in dien staat zynde, zoo als het volgens accoord moest gebragt werden, namen de Aanneemers possessie van het zelve, gaande de Equipagiemeester *Binkes* weeder naar Amsterdam.

De Wieringers een Pomp van hun Eiland gehaalt hebbende, en met groote veertig Man (zoo meene) aan het pompen gaande, kreegen het Schip spoedig lens, en van de Bank, en na eenige tyd voor de Stad.

Het Schip binnen gehaalt zynde, wierd publicq op 's Lands Magazyn verkogt, en door Haar Edele Mogende opgehouden voor *f* 6100: - :- zynde dit dus de waarde, waar naar de Bergers betaald moesten werden, en ook voldaan zyn.

Het meergemelde Schip *Hilversbeek* nu weder in vollen eigendom, aan Haar Edel Mogende overgegaan zynde, wierd geresolveert het zelve te kielen en te visiteeren hoedanig het gesteld was, volgens deze Resolutie het Schip op zy gewonden zynde, waren by die Visitatie tegenwoordig: Zyn Excellentie de Heeren Lieutenant Admiraal *Schryver*, *Reynst*, en Vice-Admiraal *de Lange*, en benevens de Officieren van 's Lands Werf, de Baas Timmerman, en Onder-Baas van de Oost-Indische Compagnie tot Amsterdam, en wierden in presentie van bovengemelde Heeren, de twee Gangen uit gemelde Schip gehaald, om te kunnen zien of 'er ook door het aan de grond zitten, en geweldig stoten, Buik-stukken of Sitters waren gebroken, of schade hadde bekomen, de Visitatie nu met alle accuratesse volbragt zynde, vond men niets diergelyks, maar alles (heel en wel) en de inhouten, zo gaaf en zuiver, als het in weinig Scheepen gevonden zal werden, zynde het Schip dat drie à vier dagen op yder zyde in de kieling heeft moeten leggen, vry digt en wel, en niet erger als andere.

Alle het vorengemelde, volgens raporten, meend, en het ondervondene weet den Ondergeschreeven waarheid te zyn.

Amsterdam den 10 Novemb. 1761.

(*was geteekend*)

JAN BINKES.

No. 9.

N°. 9.

De ondergeschreeve Officieren ontfangen hebbende, het Extract uit de Resolutie, van Haar Edele Mogende, in dato den 2 February 1750. inhoudende het verzoek om te examineeren, den toestand van 's Lands Schip HILVERSBEEK, waar op wy de eere hebben, U ED. Mogende te dienen met het volgende Advis.

DAt wy alle Missives en Raporten, als verklaringen, gevoegd tot de Bylagen, van den inhoud van het gemelde Extract, dienende tot eclaircissement van al het gepasseerde met den Kapitein *Jan Hoeufft*, over deszelfs onderhebbende Schip *Hilversbeek*, of het zelve in, of buiten staat is, om de reise naar Curacao te doen, naauwkeurig geëxamineert hebben.

Boven dien, voor ons hebben laten komen, de Meester Baas van 's Lands Werf *Charles Bentem*, de Onder-Equipagiemeester *Jan Binkes*, de Assistent *Jan Mey*, met een Timmerman, *Arie van der Valk*, welke drie laastgenoemden het Schip in Texel hebben geëxamineert.

Uit alle welke bovengemelde zaaken, omstandig aan ons is gebleeken, dat de Kapitein *Jan Hoeufft*, geene de minste reeden heeft gehad, gom zyne reis na Curacao, ingevolge deszelfs Instuctie, niet te vervolgen, als meede dat wy oordeelen het Schip *Hilversbeek* volkomen in staat te weezen, van die reis te doen, en daar toe den Kapitein te gelasten, van met de eerste geleegentheid Zee te kiezen, om alle de kwade gevolgen voor te komen.

Actum in Amsterdam, den 3 February 1750.

(*was geteekend*)

C. SCHRYVER. G. DE LANGE.
JACOB REYNST. H. J. BOUDAAN.
HEND. LYNSLAGER. E. DE PETERSEN.
My present, H. SCHRODER.

Conformeere my met de bovenstaande Officieren.

(*was geteekend*)

H. VAN DER VOORT.

Na gedaane Collatie met het Origineele bevonden te accordeeren.

HEND. SCHRODER.

(*Het vervolg in de halve Maand May* 1762.

ASIA.

ASIA. *Batavia.* Den 14 *May* 1761, overleed alhier de Hoog Ed. Heer *Jacob Mossel*, geboren te *Enkhuizen* den 28 *November* 1703, Gouverneur-Generaal zedert den 1 *Novemb.* 1750, voorgesteld den 24 *July* 1752, aangesteld door Haar Hoog Mogende den 25 *April* 1754, tot Generaal van de Infantery van den Staat, en den 19 *May* 1761 ter aarde besteld. (*Wy zullen onze Leezeren in 't vervolg deszelfs plechtig gehouden* LYKSTATIE, *in een fraai gesneeden Kopere Plaat, en omstandig beschreeven, mede deelen*) en de Wel Ed. Heer *Jacob van der Waaijen*, Ordin. Raad; in derzelver plaatzen zyn aangesteld tot Gouverneur-Generaal de Wel Ed. Hr. *Petrus Albertus van der Parre*, eerste Raad en Directeur; en tot eerste Raad en Directeur de Wel Ed. Heer Mr. *Librecht Hooreman*, Ordinaris Raad enz.; wyders zyn overleden: de Wel Ed. Gestr. Heer *A. de Neys*, extraordinaris Raad, en Mr. *Johannes van Schevenhuizen* en Mr. *Johannes Noobel*, Ordinaris Raaden van Justitie, *Philip Christiaan Elias*, provisioneel tweede Opper-Koopman van het Kasteel, Mr. *Warner Bleeké*, van de Lyfwagt, Mr. *Willem Tobias Teekman*, oud Water-Fiscaal, *Christiaan Donkel*, Major van Java, *N. Kyser*; Opper-Koopman en Sabandar, de Predikanten *N. Gray* en *A. P. Sleutel*: als mede de Opper Kooplieden de Heeren *Jan Scharke*, seconde op Macasser, *R. Craamer*, Dessave van Colombo, *H. Leembrugge*, te Madura, *G. de Loopes*, te Macasser, *A. v. Ruym*, Scheepen, *P. Bakker* en *J. Harris*, Oud-Scheepenen, *Egbert Duym* enz. Ook zyn alhier de volgende aanstellingen geschied; te weeten tot Gouverneur van Ceylon de Wel Ed. Heer *L. J. van Eck*, in plaats van den Wel Ed. Heer *J. Schreuder*, die naar herwaards is overgegaan om aan de Hooge Tafel alhier te assisteeren; tot Gouverneur van de Kust van Coromandel de Wel Ed. Heer *Christ. van Tylingen*; tot Gouverneur van Java's Noord-Oost Kust de Wel Ed. Heer *Willem Hendrik van Ossenberg*, in plaats van den Wel Ed. Heer *Nicolaas Harting*, die mede herwaards is overgegaan, om aan de Hooge Tafel te assisteeren, en tot Commandeur van Bantem de Ed. Heer *Hugo Pieter Faure*.

Op den 28 *Juny* 1761 overleed ook alhier in den ouderdom van ruim 28 Jaaren, de Wel Ed. Gestr. Heer *Adriaan de Nys*, Extraordinaris Raad van Neêrlands Indiën, zynde geboren t' *Amsterdam* den 11 *January* 1733, en in 1752 geintroduceerd in de voorz. qualiteit; deszelfs LYK werd op den 1 *July* 1761 ter Aarde besteld.

Omtrent half zes uuren 's avonds, wanneer de klokken wierden geluid, hoorde men tusschen beide, Minuut-schooten doen, een Bataillon Granadiers gerangeerd voor 't Sterfhuis, marcheerde naar het Hollandsch Kerkhof, en de plechtigheid der LYKSTATIE was in deezer voege geschikt:

Een Majoor te Paard, de Heer *Jan Casper Rysweber.*

Een Battallion Granadiers in nieuwe Monteeringe, met de Snaphaanen verkeert onder den linker arm.

Een Hand Paard, overdekt met zwart Laken, met een dito Pluim op 't Hoofd, geleid door den Onderkoopman de E. *Hendrik van Bazel.*

Twee Trompetters in den zwaare Rouw, met hangende Mantels en de Banderollen met Floers bekleed.

De Degen, gedraagen door den Koopman, de Heer *Paulus Godofredus vander Voort.*

De Spooren, gedraagen door den Weesmeester, de Heer *J. L. Huygens.*

De Helmet, gedraagen door den Koopman, de Heer *Olpbert Elias.*

De Gantelets of Handschoenen, gedraagen door den Onderkoopman den E. Hr. *Gustaaff Willem van Hoorn.*

Het Wapen van wylen Zyn Wel Edele Gestrenge, gedraagen door den Koopman den Heer Mr. *Iman Willem Vlak*, met een Aanspreeker ter zyden by 't Handvatsel, bloots Hoofd.

Agt Aanspreekers in den Rouw met hangende Mantels en Lamphers, vier aan vier.

Waar op volgde de Lykkoets, bespannen met zes Paarden, overdekt met zwart Laken en geleid door zes Domesticquen, gaande ter wederzyde van de Lykwagen een Lyfschut, in den zwaaren Rouw.

Het *Lyk van Wylen Zyn Wel Edele Gestrengen* overdekt met zwart Laken tot aan de Aarde, en aan wederzyde behangen met 8 Wapen Schilden.

Zes Slipdraagers, op ieder zyde van 't LYK drie.

Veertien ordinaire Dragers uit de Militie.

Agter het Lyk volgden: Een Clercq van Wylen Zyn Wel Edele Gestrenge met 't ongedekt Hoofd, waar agter gongen by paaren, de aanwezende Naastbestaande; namentlyk:

De Heer *Bernardus van Pleuren*, en de Ed. Heer *Thomas Fredrik Wannemaker.*

De E. Agtbaren Heer Mr. *Nicolaas van Landschot*, en de E. *Anthony Abraham Werndly.*

De Heer *Willem August Hommel*, en de Heer *Andries Jan Zallé.*

Daar agter twee Trompetters, in Liverye.

Twee dito, waar tusschen in gongen drie Hellebaardiers, met de Hellebaard verkeert agterwaards dragende.

Waar op volgde zyn Hoog Edelheid den Heere Gouverneur-Generaal IETAUS ALBERTUS VAN DER PARRE, en

Den

Den Wel Ed. Gr. Achtb. Hr. Directeur Generaal Mr. Librecht Horeman.
Drie Hellebaardiers, als vooren met de Hellebaard agterwaarts; ter zyden gingen een Cornet en een Wagtmeester, ieder agtervolgd van zes Dragonders te voet, met de Carabyn voorwaards in de linker Arm dragende.
Voorts kwamen de verdere Heeren van de Edele Hooge Regeeringe, by paaren, aan wederzyde een Hellebaardier.

AFRICA. *Kaap de Goede Hoop.* Met blydschap zag men alhier in 't laatst van *December* 1761 en *January* 1762, ter deezer Rheede aankoomen de Retour-Scheepen voor de eerste bezending van dit Jaar naar het Vaderland, als: *Rotterdam*, Schipper *Frederik Wielards*, van *Batavia* voor de Kamer *Rotterdam*; *Lekkerland*, Schipper *Jan Sigismund Hoeven*, (aan welkers boord zich bevond de Heer *Roelof Blok*, als Commandeur van de Vloot,) *Lapienenburg*, Kapi- *Dirk Holland*, en *Kievitsheuvel*, Schipper *Marcus Tetting*, voor de Kamer *Amsterdam*; *Zuid Beveland*, Schipper *Pieter Joele*, *Toornvliet*, Schipper *Huibrecht van der Kneu*, en *de Snoek*, Kapitein-Luitenant *Willem Klump*, voor de Kamer *Zeeland*; *de Gouverneur-Generaal*, Kapitein *Willem Vrugt*, en *de Erf-Prins*, Schipper *Jochem Hendrik Dodendorp*, voor de Kamer *Delft*; *'t Huis ten Donk*, Schipper *Cornelis van der Stam*, voor de Kamer *Rotterdam*; *Nyenburg*, Schipper *Isaac van den Bergh*, en *Schagen*, Schipper *Cornelis Ariaans*, voor de Kamer *Hoorn*, en *Straalen*, Schipper *H. Arkebout*, voor de Kamer *Enkhuyzen*, alle van *Batavia*. Wyders arriveerden alhier op den 25 *December* 1761, de uit het Vaderland komende Schepen *Nieuw-Nieuwerkerk*, Kapt. *Adr. van der Boer*, en *Visvliet*, Schipper *Louis de Jonge*, beide van de Kamer *Zeeland*; en den 30 *dito*, *Voorland*, Schipper *Paulus Hansen*, van de Kamer *Amsterdam*. Ook heeft men, dat behouden op *Batavia* aangekomen zyn, de Schepen *Vosmar*, Schipper *Lourens Houtepen*, van de Kamer *Zeeland*; *de Hoop*, Schipper *Harmanus de Kool* en *Scholtenburg*, Schipper *Leendert van der Linde*; beide van de Kamer *Delft* Nu verwacht men alhier noch de volgende Schepen, welke met de hier vooren gemelde reets aangekomen, de eerste bezending zullen uitmaken; als over *Ceylon*, *Vlietlust*, Schipper *Jacob Boekbout*, *Keukenhof*, Schipper *J. v. Daalen*, *Ruyteveld*, Schipper *P. Boot*, voor de Kamer *Amsterdam*; over *Bengalen*, *'s Gravesande*, Schipper *Barthol. Schut*, *Wiltryk*, Schipper *Jan Moorland*, beide voor de Kamer *Amsterdam*; *Kattendyke*, Schipper *S. Root*,

voor de Kamer *Zeeland*; en *Deunisveld*, Schipper *Ryndert Dykvelt*, voor de Kamer *Enkhuyzen*; over *China*, *Damzigt*, Schipper *Corn. Stuurman*, en *de Jonge Lieve*, Schipper *Corn. Kuyper*.

EUROPA. *TURKYEN*. *Constantinopolen*. Dezer dagen is de nieuw benoemde *Capitein-Bacha* en Groot Admiraal van dit Ryk van Siliſtrien, zynde eene Stad in Bulgaryen, waar van hy Gouverneur is geweeſt, alhier aangekomen, en heeft ten eerſten van het Arſenaal bezit genomen.

De Heer *van Ludolph*, Extr. Envoye van den Koning der beide Sicilien, heeft alhier by den Sultan Audientie gehad, en aan zyne Hoogheid de komſte van den Koning *Ferdinand de* IV., zynen Meester, tot den Throon der beide Sicilien bekend gemaakt. Eenige dagen te vooren heeft de Groot-Vizier aan gem. Heer *van Ludolph* en den Ridder de *Correr*, Ambaſſadeur van de Republiek *Venetien*, Audientie verleend.

De Porte heeft aan den Kapitein van het Franſe Fregat, het welk, het Admiraalſchip *de Ottomanniſche Kroon* van het Eiland *Maltha* herwaards heeft geconvoyeerd; behalven de koſtbaare Pels, welke de Groot-Vizier aan denzelven heeft doen overhandigen, vyftien Oſſen, honderd Schaapen en duizend Piaſters tot een Geſchenk gegeeven, om dezelve onder de Equipagie van zyn Schip uit te deelen. Daar en tegen heeft de Franſe Kapitein aan den Dragoman, die het voorn. Preſent van de Porte by hem heeft gebragt, een Ring met Brillanten ter waarde van vyf honderd Piaſters als een Geſchenk doen ter hand ſtellen.

PORTUGAL. *Liſſabon*. Gantſch onverwagt heeft dit Hof den 22 *Maart* een Expreſſe afgevaardigd en voor eenige dagen twee Expreſſe genoegzaam op een zelven tyd te rug gezonden, alle drie naar *Madrid*. De Spaanſche Ambaſſadeur heeft aan zyn Huisbedienden bevel gegeven, dat zy zich tot hun vertrek moeten gereed houden. Hier uit zou men kunnen afleiden dat zyne Catholyke Majeſteit misnoegd is over ons Hof, 't welke de Neutraliteit in de Oorlog tuſſchen de Spaanſche en Groot-Brittanniſche Kroonen op dien voet als men aan 't zelve voorgeſlagen heeft, niet aannemen wil, zynde onder de geëiſchte voorwaarden ook deeze: *dat onze Kroon niet meer dan twee Oorlog-Schepen teſſens in haare havens zou toelaten, en zulks wel alleenlyk om de Koopvaardy Schepen van de Oorlogende Natien te Convoyeeren, maar verder geen de minſte hulp of ſchuilplaats aan de zelve verleenen zal:*

zal: vermits dit met de Traktaten stryd, wil zich ons Hof in dit stuk geen wet laten voorschryven, maar maakt zich gereed ter defensie, alle Kasteelen of Forten op onze Kusten zyn bereids in een goeden staat, en men is bezig om volk te werven, ten einde langs de grenzen, op de aanaderende Spaansche Troepen een waakend oog te houden. Men merkt aan, dat deeze keer van zaken zo spoedig begonnen is na de aankomst van den Groot-Brittannische Afgezant den Lord *Tirawley*; des onaangezien zou het noch wel kunnen gebeuren, dat de Oorlogsvlam tusschen ons en Spanje by tyds gestuit, en een middel uitgevonden wierd, om de onzydigheid van ons Hof te doen standhouden.

SPANJE. Madrid. Den 10 *Maart* heeft de Koning over het Corps Koninglyke Carabiniers, bestaande in vier honderd Ruiters, uitgezogte Manschap, de Revue gedaan. Het Pardon, 't welke zyne Kath. Majt. ten voordeele van de Deserteurs heeft doen publiceeren, is van zoo goede uitwerking, dat dezelve in groote menigte, ja met honderd Man te gelyk, te rug komen: Hier door worden onze Regimenten, zonder dat men nodig heeft Recruten met geweld te ligten, voltallig.

De meeste van onze Generaals en Staf Officieren zyn bereids na Salamanca vertrokken, alwaar het Hoofd-Kwartier is van de Troepen, dewelke op de Grenzen van *Portugal* by een verzameld zyn; echter is het tot nog toe aan niemant dan aan 't Hof bekend, waar toe dezelve bestemd zyn; van den anderen kant is men in 't algemeen van gedachten, dat de Armee, die in Andalusien by een trekt, tot het Beleg van *Gibraltar* bestemd is. De Regimenten *Asturien*, *Victoria* en *la Corona*, welke tegenwoordig in *Kadix* zyn, zullen van die Stad af tot aan *Conil*, een Cordon formeeren; ook wordt gezegt dat dertien honderd Man te voet van het Departement van *Kadix*, op de Oorlogschepen *el Rayo*, *la Princesa*, *il Magnanimo*, *l'Eole* en *il Dragon*, zullen worden ingescheept; en dat ten eersten drie Koninglyke Xebecquen van *Carthagena* zullen in Zee steeken, om zich by twee van onze Galjooten, die in de Straat kruissen, te voegen.

Volgens de jongste brieven uit de *Corunba*, is de Fabriek van Zeildoek en de Lynbaan van *Sada* na *Ferrol* overgebragt.

Men verstaat dat de Engelsche Admiraal *Saunders*, met twee schepen van 90 en tien van 60 stukken Kanon, als mede drie Fregatten, vier Bombardeer Galjooten en drie Branders, in de Baay van *Gibral-*

tar

tar is te rug gekomen, en dat hy niet meer dan zes Schepen van Linie, nevens eenige Fregatten van zyn Esquader heeft in Zee gelaaten, welke tusschen de Kaapen *Santa Maria* en *St. Vincent* kruissen.

ITALIEN. Romen. Dit Hof schynd noch geen twisten genoeg tehebben; de verschillen met verscheide Europische Hoven, inzonderheid met dat van *Lissabon*, en de beide Republieken van *Venetien* en *Genua*, geven waarschynlyk noch geene voldoende bezigheden aan de zulke, welke of belang daar by hebben, of behagen daar in scheppen; want ook komt de H. Vader in verval van vriendschap te geraken met de Republiek van *Lucca*: vermits hy het Bisdom van dat Gemeenebest met eene gewichtige uitkeering wil belasten, welke de gem. Republiek haaren nieuw benoemden Bisschop geordonneerd heeft absolut niet te voldoen.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 23 *February* (1762) is uit naam van den Keizer onzen Souverein, aan de hier residеerende Afgezanten der Hoven van *Parys*, *Weenen*, *Warschauw* en *Stockholm*, de navolgende schriftelyke Memorie voor hunne respective Souvereinen ter hand gesteld:

ZYne Keizerlyke Majsteit, die by Deszelfs gelukkige komste tot den Troon zyner Voorzaaten, het voor zyne eerste Plicht aanmerkt, dat hy het Welzyn van zyne beminde Onderdaanen moet uitbreiden en bevorderen, ziet met het uiterste leedweezen, dat de tegenwoordige Oorlogsvlam, welke reeds zedert zes Jaaren duurd, en zedert lang aan alle de Mogentheden, die dezelve voeden lastig valt, wel verre van tot het einde te geraaken, zig integendeel tot groot ongeluk van alle Natien, meer en meer verspreid, en het Menschdom van deeze plaag zoo veel te meer moet uitstaan, als het Noodlot der Wapenen, 't welk tot op dit oogenblik aan zo veele onzekerheden onderhevig is geweest, in 't vervolg niet minder aan dezelve onderheevig zyn zal.

ZO IS HET, Dat zyne Keizerl. Majt. uit kragte van deszelfs Menschlievendheid zich over het vergieten van onschuldig Bloed ontfermende, en van zynen kant een zoodaanig Onheil willende stuiten, nodig geoordeeld heeft aan de Geallieerde Hoven van Rusland te verklaaren, dat (terwyl Hy voor alle andere Inzichten, den Voorrang geeft aan de eerste Wet welke Godt aan de Souverainen voorschryft, en waar by Godt aan Hen de Behoudenis der Volken, dewelke Hun zyn toevertrouwd, belast (zyne Keizerl. Majt. wenscht den Vrede aan zyn Ryk, voor het welk dezelve zo nodig en zo dierbaar is, te bezorgen, en teffens zo veel als in zyn macht zal weezen toe te brengen, om denzelven in geheel Europa te herstellen: Het is met dat Oogmerk, dat zyne Keizerl. Majt. gereed is, om de Conquesten, die door de Russische Troepen geduurende dezen Oorlog gemaakt zyn, op te offeren, in hoope dat alle de Geallieerde Hoven van hunnen kant

kant de herstelling van Vrede en Rust hooger zullen achten dan de Voordeelen, dewelke Zy van den Oorlog zouden kunnen verwachten, maar niet verkrygen, ten zy dezelve voortvaaren met Menschen bloed te vergieten.

Het is dan om deze rede, dat zyne Keizerlyke Majt. aan die Hoven met het beste Oogmerk raad, dat zy van hunnen kant hunne Macht tot de vervulling van een zoo gewichgtig en heilzaam Werk willen aanwenden.

Van *Stargard* heeft men dat de Generaal van de Infantery en Gouverneur van *Stettin*, Hertog van *Brunswyk-Bevern*, van wegens den Koning van Pruissen, en de Luitenant-Generaal Vorst *van Wolkonsky*, Generaal en Chef onzer Armee van wegens zyne Keizerlyke Majesteit onzen Souverein, aldaar by een gekomen zynde tot het sluiten van eenen algemeenen stilstand van Wapenen, na eenige gehoudene Conferentien met elkander omtrent de volgende Artikelen over een gekomen zyn.

I. Voor alle dingen houden alle vyandlykheden en feitelykheden geheellyk op alomme, waar zich eenige Koninglyk Pruissische en Ruskeizerlyke Troepen tegen over elkander bevinden.

II. By het Corps van de Rusk. Armeë, onder bevel van den en chef commandeerende Lt. Generaal Vorst *van Wolkonsky*, en by de daartegen over staan de koninglyke Pruissische Troepen, word de stilstand van wapenen gereekend van den dag der onderteekening van deeze Conventie aan, en daar en tegen by de Corpsen, in Polen en in Silesie leggende, van den dag der aankomst van de Expressens, dewelken zonder eenige uitstel ten eersten na gem. onderteekening van weerskanten aan de Chefs van die Corpsen zullen afgevaardigd worden, waaromtrent van wegens den Koning van Pruissen reeds by voorraad de nodige orders zyn gegeven.

III. Gedurende deezen stilstand van wapenen zal de Rivier de *Oder* de Limieten tusschen de weederzydsche troepen in *Pommeren* en in de *Neuemarck*, bepalen, in dien verstande, dat nochte de Koninglyke Pruissische, nochte de Rus-Keizerlyke Troepen die Rivier zullen overgaan; de bezettingen echter van de vestingen *Stettin*, *Custrin* en *Dam*, zullen hunne patrouilles mogen doen voortgaan tot aan dees zyde van den *Oder* geleegene Dorpen *Christineberg*, *Barenbruch*, *Buchholz*, *Klebitz* en *Zorndorf*, en tot aan de *Watta*, doch onder geenerhande voorwendzel verder, gelyk dan ook de Rus Keizerlyke posten niet verder strekken zullen mogen, dan tot aan de bovengem Dorpen.

IV. De Troepen van zyn Maj. den Koning van Pruissen, zullen zich gedurende den tyd van deeze wapenschorssing ganschelyk onthouden van 't zy in grooten of minderen getale, het Poolsche gebied te betreeden, om welke oorzaak 't ook zou mogen weezen.

V. Daar en tegen zullen de Troepen van zyn Rus-Keizerl. Maj. ook gedurende dien tyd de Silesische grenzen niet mogen aanroeren.

VI.

VI. Ten dien einde zal aan het corps van de Rus Keizerl. Armee, onder commando van den Lt. Generaal Grave *van Czernichew*, zo dra die Generaal zulks verzoeken zal, door zyn Kon. Maj. van Pruissen niet alleen een vryen en onverhinderden doortogt, door *Silesie* langs den kortsten weg ingewilligt, maar ook tot onderhoud en ter faciliteering van den marsch derzelven geordonneert worden, de nodige proviand, voerasie en bespannene wagens tot op de Poolsche grenzen te bezorgen.

VII. By dien doormarsch zal door het Rus-Keizerl. Corps de gestrengste en stipste krygstucht onderhouden, en het grondgebied, 't welk 't zelve passeeren zal, op een vriendelyke wyze behandelt worden.

VIII. Geduurende deeze wapenschorssing blyft de Koophandel en Commercie te Water en te Lande alomme vry, en wanneer daartoe paspoorten nodig zyn, zullen dezelven door de wederzyds commandeerende Generaals-personen gegeeven, en door de Koninglyke Pruissische en Rus-Keizerlyke troepen gerespecteert worden.

IX. En by aldien tusschen de twee hooge Hoven niets anders geresolveert word, zoo blyft de tyd der wapenschorssing onbepaalt, en wanneer aan de eene of andere zyde de krygs-operatien hervat zullen worden, zo zal de party, die zulks wil aanvangen, de andere party 14 dagen te voren dienaangaande moeten waarschouwen.

Dit alles zal heiliglyk onderhouden en nagekomen worden, en van deeze Conventie tot eenen Stilstand van Wapenen, worden twee gelykluidende afschriften, van wederzyds onderteekent, tegen elkander uitgewisselt.

Gedaan te Stargard, *den* 5 (16) *Maart* 1762.

(*Was geteekend*)

AUGUST WILHELM, *Hertog van Brunswyk Luneburg-Bevern.*

MICHAEL, *Vorst van Wolkonsky.*

ZWEEDEN. Stokholm. De Kroonprins in zyn 17 Jaar getreden zynde, heeft, na afgelegde Geloofsbelydenis, voor de eerstemaal des Heeren Avondmaal in de Hof Kapel ontfangen, en vervolgens de gewoone Eed in handen van den Koning en de Ryks Stenden afgelegd, om by alle Raadsvergaderingen en in de Collegien te assisteeren.

De Stilstand van Wapenen tusschen onze en de Pruissische Troepen, reekend men als nu gesloten te zyn; en 't is zeer waarschynlyk dat dezelve eerlang door een Vredens-Tractaat staat gevolgd te worden.

DEENEMARKEN. Koppenhagen. Alhoewel zyne Majesteits Troepen thans gecampeerd leggen, als of men de Oorlog voor de deur had, zo is 't nochtans zeeker dat de Verschillen welke aanleiding tot dezelven zouden kunnen geven, in 't kort gantschelyk uit den weg zullen geruimd zyn.

DUITSCH-

DUITSCHLAND. Weenen. De Veldmarfchalk *Daun* bevind zich noch alhier, maar de Generaal *Loudon* is reeds in *Silezien* en by de Armee te rug gekomen. Dezelve word ontzaggelyk verfterkt, om de aftocht van 't corps Ruffen onder den Generaal *Czernichef* te herftellen. Den 20 *Maart* 's avonds ten 7 uuren beviel de Aartshertogin Infante van een Princes die den 21 gedoopt is en daarby de namen bekomen heeft van *Therefia-Elizabeth-Philippina-Louifa-Jofepha Johanna.*

Berlyn. De overleede Keizerin de Orde van de zwarte Adelaar gedragen hebbende, is dezelve ook door den tegenwoordigen Keizer van wegens onzen Souverein aangenomen. De Koning laat zich dien aangaande, in een brief aan den Engelfchen Minifter den Heer Mitchel, aldus hooren: *ziet daar een zeldzaam Ridder, die* 80000 *man ten mynen kofte doed leven! Hy is de eenigfte van myne Ridders, die zich deeze vryheid geeft. Byaldien alle die van de Kouffeband desgelyks deeden, zou Engeland, zo machtig als 't is, eerlang opgegeeten weezen. Ik bid u, myn Ridder wat gezeggelyker te willen maken, en hem te onderrichten, hoe het tegen de Wetten van de Orde ftryd, dat een Ridder zyn Grootmeefter ruïneerd.*

Frankfort. De Marfchalk Prins *van Soubife* is den 16 *April* onder het losbranden van 110 Stukken Kanon in deeze Stad aangekomen.

Hamburg. Twee gewichtige tydingen alhier ontfangen, worden gehoopt gegrond te zyn gelyk men daar van verzeekering geeft, namentlyk het byleggen der Verfchillen tuffchen Rusland en Deenemaaken, en de Wapenftilftand tuffchen Pruiffchen en Zweeden.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Major *Garter* als expreffe ten Hove gearriveerd, heeft tyding gebragt van het vermeesteren van het Eiland *Martinique*, by zich hebbende eenen Brief van den Generaal *Monckton*, gedagteekend den 9 *February* laatftleden; behelzende in fubftantie:

Dat de Engelfchen den 24 *January* de Vyanden geattaqueerd hebbende omtrent *Fort-Royal*, om hen van de hoogtens daar om heen en inzonderheid van *Morne Tarenfon* te verdryven, zulks een gewenfcht fucces gehad heeft, dewyl de onzen daar door in ftaat geraakten, om de Citadelle van *Fort Royal* den 25 zelve te befchieten, en de Vyanden verder uit hunne poften rondom die Plaats te doen verhuizen, op eene wyze, dat de Franfchen, den 3 *February* befpeurende, dat de onzen, die toen reeds meeftar van de Stad waren, verfcheide nieuwe Batteryen gingen aanleggen, raadzaam achteden, de chamade te flaan, waar na de Capitulatie wederzyds geteekend, en de Citadelle van *Fort-Royal* den 4 's avonds aan 's Konings

Troepen overging, zynde de Fransche bezetting, bestaande toen noch in omtrent 800 Man, den volgende morgen uitgetrokken; dat het zogenaamde *Duiven-Eiland*, of *Isle des Pigeons*, zich kort daar aan mede aan de onzen heeft overgegeven; dat vervolgens by 't afgaan van den Brief reeds 9 van de 12 districten van 't Eiland *Martinique* deputatien aan den Generaal hadden gedaan, om insgelyks te capituleeren, en dat de 3 overige zulks binnen 2 à 3 dagen ook stonden te doen, zulks 't geheele Eiland *Martinique* geconquesteerd was, ten koste van omtrent 700 Man van onze Troepen, die gedood of gekwetst waren, zo als blykt uit naauwkeurige lysten dienaangaande opgestelt en overgezonden door de Heeren *Thomas Ord*, Lt. Kolonel, en *William Saltonstall*, Commissaris der Artillery.

De Capitulatie van de Citadelle van *Fort Royal*, gesloten den 4 *February*, bestaat in 19 Artikels; waar van de drie eerste behelsden, dat de Fransche bezetting met alle Krygs-Eere zoude uittrekken, en ten koste van onzen Souverein zo dra mogelyk na Vrankryk gezonden worden, doch dat de Land-Militie, Vrybuiters en andere de Wapenen nederleggen en Krygsgevangen zyn zouden; by het vierde, vyfde en zesde is vastgesteld, dat aan de Fransche Officiers een behoorlyke tyd tot het reguleeren hunner zaken zal ingewilligt worden, mids dat zy zich volgens de Krygswetten gedragen; dat zy hunne Effecten zullen behouden, en dat zy hunne Bedienden zullen mogen met zich neemen; by het zevende, achtste en negende is verstaan, dat de Land-Militie en de Volontairs van *St. Vincent* Krygsgevangen zullen blyven; Artikel 10 tot Art. 13. betreffen 't behoorlyk verzorgen der Zieken en Gekwetsten; het 14 behelst het maken van een algemeenen Inventaris door wederzydsche Commissarissen aangaande de Artillery, Krygs- en Mondbehoeftens en andere Effecten, welken in de Citadelle gevonden wierden; Art. 15 vervat de uitwisseling der Krygsgevangenen, en Art. 16 het terug geven van zekere door de onzen op *Morne Garnier* veroverde Effecten, welke twee Artikelen zyn afgeslagen; volgens Art. 17 moeten de gewapende vrye Negers en Mulatten Krygsgevangen blyven; en by Art. 18 en 19 is verstaan, dat de Poort van 't Fort den 4 's avonds ten 5 uuren aan onze Troepen ingeruimt zou worden; dat de Fransche Bezetting den 5 's morgens ten 9 uuren uittrekken zoude, en dat, wanneer de Capitulatie geteekend, en de Poort ingeruimt zoude weezen, de Fransche Commandant bericht daar van aan zynen Generaal zou mogen geven; zynde deeze Capitulatie geteekend *de Lignery*, *Robert Monckton*, en *G. B. Rodney*.

Uit de Lyst van de Artillery, enz., veroverd in de *St. Anna-Baai*, in de *Grand-Anse-Baai*, naby *Case de Navires*, op *Morne Tarenson*, op *Morne Garnier*, aan de Rivier *Monsieur*, in 't *Fort-Royal*, en elders, blykt, dat de onzen zich in 't geheel hebben meester gemaakt van 182 Yzere Stukken Kanon van 36 tot anderhalf ponders; 3 Metale dito; 4 Yzere Mortieren; 18 Metale dito; 12171 Kanonkogels; 13 ledige Bomben; 5158 gevulde dito; 1642 Snaphaanen divers; 44 Centners en 1800 Musket-Kogels; 42000 Kardoesen tot Snaphaanen; ruim 300 Centners Vuursteenen; 800 Tonnen Buskruid; 32 oude Bajonetten; 1 Centner Lont, en eenige andere zoorten van Krygsbehoeftens.

De

De Capitulatie van 't geheele Eiland *Martinique*, gesloten den 7 *February*, bestaat in 22 Artikelen, behelzende in substantie, dat de Troepen alomme vry uittreken zullen; dat de auxiliairen van *St. Lucia* en *St. Vincent* zullen Krygsgevangen blyven; dat den Ingezetenen vryheid van Godsdienst zal ingewilligd worden; dat zy den Eed van getrouwheid aan den Koning van Groot-Brittannien zullen moeten afleggen; dat de Negers, die de Wapenen opgevat hebben, als Slaven zullen aangemerkt worden; enz.

Eindelyk voegt de Admiraal *Rodney* by eenen Brief uit de *Fort-Royal-Baai* te *Martinique*, gedagteekend den 10 *February*, noch daar by, dat hy zich in dien Haven meester heeft gemaakt van 14 Fransche Kapers, en dat alle de andere, die in de overige Havens van *Martinique* lagen, uit krachte der bovengem. Capitulatie mede aan hem zouden overgelevert worden.

Het Fort *St. Pierre* bleef nu noch maar alleen in de macht der Franschen, maar de Gouverneur-Generaal de Heer *de la Touche*, welke zich met eenige Troepen daar binnen geworpen had, was eerlang genoódzaakt zich ook aan de onze over te geven; het verdrag ter dier gelegenheid gemaakt, bestaat in 30 Artikelen, derzelver inhoud heeft zeer veel overeenkomst met die van 't geheele Eiland, te vooren reets hoofdzakelyk gemeld.

VRANKRYK. Parys. Byna alle de Parlementen van dit Ryk, Arresten gemaakt hebbende, waar by aan de Paters Jesuiten verboden werd voortaan instructien aan de jeugd te geven, zo kan men met recht zeggen dat nooit een zo donkere onweersbui over hun genoodschap is opgegaan. Ook ziet men reeds de uitvoering van eenige werkstellig maken, zo dat de heerschappy deezer Geestelyken in dit Koningryk schynd een einde te willen neemen. Hunne hoop was mogelyk voorheen noch gebouwd op 's Konings goedertierenheid waar door zy meenden beschermd te zullen worden; maar 't schynd thans dat zyne Majesteit die geheele zaak aan zyne Gerechtshoven overlaat, waar toe men wil dat het volgende niet weinig hebbe toegebragt: zyne Majesteit door den Kardinaal *de Rochechouart* vertoogen hebbende laten doen aan den Paus, hoe noodzakelyk het was de instellingen der Jesuiten te reformeeren, zou zyne H. daar op geantwoord hebben dat zulks niet kon geschieden, zich daarby van deeze woorden bedienende: *Sint ut sunt in Gallia, aut non sint*, dat is, *zy moeten in Vrankryk weezen op den voet waar op zy zyn, of 'er niet zyn.*

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. De Schutters van het BLAAUWE VAANDEL, van den Heer Kapitein *Quirinus Dannenberg*, onder het Rot van den Luitenant *Matthys Dier Tange*, staan op hun beurt, alhier dit Jaar de MAY-BOOMEN te planten; zullende de Zinnebeelden en Divisen zyn als volgt:

VOOR HAAR EDELE GROOT-MOGENDE DE HEEREN STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-VRIESLAND.

Een diep geladen *Koopvaardy-Schip*, zacht voor den Wind afzeilende, de Stuurman is bekransd met een *Olyftak*, zynde het Devies:

MUNERE PACIS. (Dat is:) *Door's Vredes Gunst.*

VOOR HAAR HOOG-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Veele Herten voor een Kasteel, boven wiens Poort het Wapen der Generaliteit staat, zo op en naast elkanderen geschikt, dat ze een Wal verbeelden; daar onder leest men:

FIRMUM CONCORDIA VALLUM.

(Dat is:) *Vereeniging van Herten is een sterke Wal.*

VOOR ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, DEN HEERE PRINCE ERF-STADHOUDER.

Een schoon *Jongeling*, voerende in de eene hand en Bundel met Zeven Pylen te zaamen gebonden met een Oranje Lint, en in de andere een Oranje Appel. Op hem valt uit den Hemel van den naam van Jehova, in den gewoone driehoek in 't Hebreeuwsch staande, een Straal neder, die hem van alle kanten met een helder Licht omschynd; met dit Byschrift:

PUBLICA VOTA. (Dat is:) *De Wensch des gantschen Volks.*

VOOR HAARE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, MEVROUWE DE PRINCES VAN NASSAUW-WEILBURG.

Een frissche en schoone Oranje Boom op een Heuvel, waar aan eenige nog groene Appelen hangen, doch onder dezelve ook één die zeer schoon en ryp is. Tusschen de Takken van den Boom vertoond zig een Cupidootje, de hand houdende aan dien rype Appel, als hem willende afplukken; met deze Woorden:

CUI DONO LEPIDUM HUNC FRUCTUM.

(Dat is:) *Wien schenk ik deze schoone Vrucht.*

VOOR ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, DEN HEERE PRINS VAN NASSAU-WEILBURG.

Dezelfde Boom, geheel gelyk de voorige, behalven dat het Cupidootje den Appel nu toewerpt aan een *Vorstelyk Persoon* die aan het hangen van den Heuvel onder den Boom staat, beide zyn handen opheffende, om den Appel te vangen; daar onder staat:

TIBI, DIGNISSIME PRINCEPS. (Dat is:) *Aan U, zeer waardig Vorst.*

VOOR ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, DEN HEERE HERTOG VAN BRUNSWYK-WOLFFENBUTTEL.

Een *Atlas*, draagende een Wereldkloot op zyn Hoofd, het oog gevestigd houdende op een jongen *Hercules*, die van verre aankomt, en na hem toetreed, voerende een Knods, omwonden met een Oranjetak in zyne eene hand, en een Krans van 't zelfde groen op zyn hoofd. Hy schynt geneegen om zyne Last aan dien *Jongeling* over te geeven: met dit Byschrift:

SIMUL ATQUE ADOLEVERIT ÆTAS.

(Dat is:) *Zo dra Hy tot zyn Jaaren zal gekomen zyn.*

1.

2.

3

4.

5.

6.

7.

8.

VOOR DE ED. ACHTB. MAGISTRAAT VAN 's GRAVENHAGE.

Een Hand met een recht neerhangend pasloot, vallende op een vierkante Steen juist boven 't woord JUS (Recht) dat met groote Goude Letteren op dien Steen staat; met het Devies:

DECLINAT NUSQUAM, (Dat is:) *Het wykt nergens heen ter zyden af.*

VOOR DEN WEL ED. GESTR. HEER BURGEMEESTER EN COLONEL MR. CAREL DE LA BASSECOUR.

Zes Vaandels, onderscheiden met de kleuren der zes Haagsche Burger-Vaandels, kruisselings over malkander leggende op zes Trommelen, zynde de onderste rye derzelver drie, de middelste twee en de bovenste een. Dit alles legt onder aan den Stam van een groote Boom, aan welken Stam even beneden de Kroon, een Schildje hangt, waar op de eerste Letteren van den Naam van den Heer Colonel staan door malkanderen geslingerd; en daar onder de Woorden:

TUTA SUB HOC. (Dat is:) *Hier onder veilig.*

Hun Ed. Groot Mog. hebben een Placcaat gearresteerd, waar by den invoer van Rundvee van den 1 *April* tot den laatsten *May* aanstaande gepermitteerd werd; ook hebben welgem. Heeren Staten by eene Publicatie in dato 24 *Maart* 1762 vastgesteld: Dat voortaan geene Wynen, Genever of Moutwynen, en alle andere gedistilleerde Wateren, geenerley zoort van Azyn (de Fransche Wyn Azyn alleen uitgezonderd) Canasser Tabak, Blad, Prik, Vincent en andere Tabak, Rappé en Carot Tabak, groene Zeep en Styffel, uit de Provintie van Zeeland, binnen de Provintie van Holland en Westvriesland met Binnen Schepen en Vaartuigen of op eenigerhande wyze (except directelyk uit Zee) zullen mogen worden aangebragt en ingevoerd, dan in de allergrootste Fusten, waar in zodanige Goederen gewoon zyn vervoerd en afgeleverd te worden, wordende egter de Rhynsche, Moesel en andere fyne Wynen daar onder niet begreepen.

Wyders is by de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden eene Publicatie gedaan, in dato 9 *April*, waar by een præmie van honderd Zilvere Ducatons beloofd werd aan den geene, die den Dader of Daders van zeekere Smokkelary, den 16 *February* laatstleden gedaan te *Asperen*, met een Zak Meel, dienende gem: Publicatie verder tot het tegengaan der Sluikeryen door de In- en Opgezetenen te *Asperen*, enz.

Van *Thoulouse* heeft men dat het Parlement van *Languedoc* op den 18 *Febr.* laatstleden, een Arrest gepubliceerd heeft, volgens 't welke men *François Rochette*, een Predikant der Gereformeerde, den volgenden dag heeft gehangen, en drie broeders, zynde Edellieden met naame *Grenier*, onthoofd; en hunne goederen verbeurd verklaard.

De

De voorn. *Rocbette* is, volgens het voorn. Arrest verklaard als schuldig en overtuigd dat hy het Ampt als een Leeraar van de Gereformeerde Religie waargenoomen, gepredikt, gedoopt, het H. Avondmaal uitgedeeld, en Huwelyken ingezegend heeft, in Vergaderingen bekend onder den naam van *les Assemblées de Desert*, en dat hy de straffen verdiend heeft volgens des Konings *Declaratien*, die den eersten *July* 1686 en den 24 *May* 1724 gegeeven zyn tegen de Predikanten, die zich zonder verlof des Konings in *Vrankryk* bevinden.

Wyders worden de bovengem. drie Broeders *Grenier* verklaard als schuldig en overtuigd wegens misdaad van Oproer en Zamenrotting door het dragen van Wapenen, om den gem. Predikant *Rocbette* uit de Boejens in de Stad *Caussade* te redden.

De drie bovengenoemde Edellieden zyn uit het Graafschap *Foix* van een Geslagt, 't welk meer dan 500 Jaaren is bekend geweest: De Predikant was geboortig uit de Parochie-*Vialas* in de Opper-Sevennes, en Zoon van een Apotheker, zynde niet meer dan 27 jaaren oud; Een van de *Pasteurs du Desert* had zyne Studien bestierd, dewelke hy vervolgens te *Lausanne* voltooid heeft, tot dat aan hem in 't begin van 't Jaar 1760 het Leeraars-Ampt in zyne Provincie, staande onder de Synode van Opper *Languedoc*, opgedraagen wierd: Eerst heeft hy gepredikt in de Parochie van *Langenois*, en vervolgens in die van *Montauban*: Den 13 *September* laatstleeden ging hy naar een zeker Vlek, niet verre van *Montauban*, om aldaar die Mineraale Wateren te gebruiken, doch door het Steedje *Caussade* passeerende had hy het ongeluk van met zyne twee Gidsen door de Hoofd-Wagt tegengehouden, en vervolgens in de Boejens gebragt te worden.

Amsterdam. Men ziet thans alhier een Generaale CARGA van 13 Oost-Indische Retour-Schepen van *Batavia*, te weeten: *Kievitsheuvel*, *Lekkerland* en *Lapienenburg* voor de Kamer *Zeeland*; *de Gouverneur Generaal* en *de Erf-Prins* voor de Kamer *Delft*; *'t Huys ten Donk* en *Rotterdam*, voor de Kamer *Rotterdam*; *Schagen* en *Nyenburg*, voor de Kamer *Hoorn*; en *Straalen*, voor de Kamer *Enkhuyzen*; waar van het Schip *Rotterdam* den 3 *April* behouden is gearriveerd, zynde den 9 *January* van de *Caap de Goede Hoop* vertrokken; alwaar de overige Schepen gearriveerd waren; bestaande in 2284042 ℔ Bruine Peper, 35600 ℔ Witte Peper, 312316 ℔ Noten, 1000000 ℔ Nagelen, 118440 ℔ Foely, 1271600 ℔ Poeijer Zuiker, 10161 ℔ Geconfyte Gember, 2000 ps. Geconfyte Noten, 1415 ℔ Geconfyte Nagelen, 128500 ℔ Tin divers, 275000 ℔ Sapanhout divers, 105000 ℔ Caliatourshout, 87483 ℔ Indigo Javaas, 67500 ℔ Kurkuma Javaas, 6000 ℔ Cardamom divers, 50296 ℔ Campher, 23000 ℔ Gomlak op Stokjes; 4975 ℔ Benjuin, 4078 ℔ Gom Gutte, 19500 ℔ Schellak, 9750 ℔ Zaatlak, 6000 ℔

Lan-

Lange Peper, 3500 ℔ Cubebe of Staartpeper, 3910 ℔ Star-Anys, 3622250 ℔ Javaase Coffy, 674482 ℔ Thee van Batavia, 40667 ℔ Javaas Cattoene Garen, 26 ℔ Javaasche Ruwe Zyde, 11205 ℔ Kirmanse Wolle, 482¾ Carraat Rouwe Diamanten, 6 ps. Goude Hoofd-Ciersels, 100 Leggers Arak, 5180 ℔ Paarlmoer. *Cattoene Lywaten:* 12569 ps. Cassa Bengale, 4796 ps. Mallemolens, 6071 p. Douriassen, 19 ps. Adathys, 2036 ps. Tansjeebs, 315 ps. Zigters mans Zaay, 250 ps. Gerrassen, 2875 ps. Roemaals divers, 341 ps. Bethilles Cangam, 4100 ps. Bethilles divers, 88 ps. Bastassen, 821 ps. Gingams divers, 5800 ps. Salempouris divers, 14814 ps. Guinees divers, 617 ps. Carradarys, 298 ps. Nilly, 209 ps. Harripaalse Neusdoeken, 57 ps. Dongrys, 724 ps. Photassen, 58 ps. Thepays, 1656 ps. Therindains, 35 ps. Pinas Cors, 1 ps. Alegiassen de Malda, 254 ps. Soesjes, 147 ps. Keeper, 45 ps. Sologesjes, 261 ps. Saanen, 13 ps. Elaatjes, 26 ps. Doesoetjes, 41 ps. Atlassen, 859 ps. Nainsoeks, 81 ps. Sirsikken, 439 ps. Hammans, 89 ps. Coopees Peza, 36 ps. Bengaalse Dasjes, 13 ps. Chiar Channys, 63 ps. Chelassen, en 935 ps. Neusdoeken witte:

LYST van de PERSONEN, welke na den 22 *Maart* 1762, binnen de Stad *Alkmaar* en Jurisdictie van dien zyn *getrouwd*.

In de Kerk. *Jacob Cornelis Boekbout*, met *Hendrica Alida Hoolwerf.*
Dirk Boot, met *Gerbregje de Waal,*
Jetse Stevens, met *Antje Claas.*
Cornelis Bogaart, met *Cornelia van der Slot.*
Jan Bensema, met *Anna Pronk.*
Willem van Zutphen, met *Anna Maria Bogaart.*
Op't Stadh. *Jan Glayner*, met *Claasje Jochems.*
Gerrit Rymans, met *Marytje Kok.*

En Overleden zedert den 21 *Maart* 1762, deeze volgende PERSONEN:

Johan Lodewyk Schuts.
Aaltje Schagen.
Antje de Bruyn, Huisvrouw van Elias Milo.
Thomas Granaat-Appel, Zoontje van Pieter Granaat-Appel.
Jannetje Limburgh.
Barentje Barents, Kind van Neeltje Kryne
Tryntje Pos, Kind van Barent Pos.
Theunis Jans.
Jan Hollebeek.
Cornelia Modder, Huisvr. van Aris Disser.
Maria Elisabeth Bergman.
Grietje Koster, Kind van Gerrit Koster.
Pieter de Ruyter.
Tryntje Kuykenburg, Kind van J. Kuykenburg.
Catharina de Jong, Weduwe van Capt. Pieter Graan.
Anna Veel, Dogter van Harmen Veel.
Willem van der Molen.
Jan Schouten.
Marytje Veen, Dogtertje van Pieter Veen.
Lucas Wolbrink.
Dirk Jans de Groot.
Maartje Alot.
Theunisje Frans.
Jacobus Godyn, Kind van Ysak Godyn.
Christiaan Fredriks.

Ma-

Magistratuuren en Amptenaaren.

De Heer *Hendrik Rarda*, thans regeerend Schepen der Stad *Enckhuyzen*, is aldaar tot Raad in de Vroedschap aangesteld, in de plaats van wylen den Heer Hagha; en in dezelve kwaliteit de Heer Mr. *Aarnout Simon Verschuur* in plaats van wylen den Heer Mr. van den Ramhorst.

By de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerden Raden ter Admiraliteit in West vriesland en het Noorder Kwartier, is het Oorlogschip *Dieren* begeven geworden, aan Kapitein *Albertus van Wallendaal*; en by die ter Admiraliteit van *Amsterdam* zyn aangesteld de Heer Mr. *Jan Jacob Hartsink* tot Charter- en Requestmeester, en *Barend van Loo*, tot Commis van 't Buffet.

Den 9 *April* zyn tot Burgemeesteren der Stad *Hoorn* verkooren de W. E Gr. Achtb. Heeren *Lucas Merens*, Mr. *Corn. Christof van Akerlaten*, *Pieter Binkhorst*, en Dr. *François Galles*; en den 13 *dito*, is door de Heeren Vroedschappen dier Stad gecommitteerd, de Heer Mr. *François Adriaan Verschuur*, om met den 1 *May* deezes Jaars zitting te neemen in 't Collegie van de Ed Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van Westvriesland en het Noorderkwartier, voor den tyd van twee Jaaren, in plaats van den W. E Gestr. Heer Mr. Cornelis Christ. van Akerlaken.

Hun Hoog Mog. hebben den Heer Mr. *Hendrik van Straalen*, Raad en Oud President Burgemeester der Stad Enkhuyzen, aangesteld tot Raad en Advocaat-Fiscaal van het Collegie ter Admiraliteit in West Vriesland en het Noorderkwartier, in plaats van wylen den Heer Mr. *Jacob van den Ramhorst*.

Door de Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stad *Medenblik* zyn verkooren en aangesteld, om met May deezes jaars zitting te neemen in het Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden in Westvriesland en 't Noorderkwartier, de W. E. Gestr. Heer Mr. *Jan Jozeph Nobelingh*; en tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit in West Vriesland en 't Noorderkwartier de Wel Ed. Heer *Cornelis van Pomeren*, Burgemeesteren en Raden dier Stad.

De Heer *Cornelis Pieter*, Baron *van Leyden*, is aangesteld tot extraordinaris Kapitein ter Zee by het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit t'Amsterdam.

Den 19 *April* is door den Oud Raad der Stad Dordrecht in plaats van wylen den Heer Mr. *C. van den Honert*, Raad en Oud Burgemeester voor 2 Jaren in de Provintiale Reekenkamer gecommitteerd, de W. E. Gestr. Heer Mr. *Pieter Matthys Belaerts*, Heere van Emmikhoven, Ganswyk, en Waardhuyzen enz.

Uit eene overgeleverde Nominatie van de Heeren Burgemeesteren der Stad Purmerende, zyn door hun Ed. Groot Mog. tot Burgemeesteren dier Stad geëligeerd de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Pieter Molenaar*, *Jan Gors*, *Cornelis Koel*; en Mr. *Laurens Peereboom*; tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Pieter Wynbout*, *Pieter Jordaan*, *Andries de Flines*, *Simon Appel*, *Jacobus van der Vooren*, Junior; *Wigboldus Rynink* en *Pieter Pet*, en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *Wynbout*, *Jordaan* en *de Flines*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 1 *April* overleed in *'s Hage*, de W. E. Gestr. Heer Mr. *Cornelis van den Honert*, Oud Raad en Burgemeester der Stad *Dordrecht*, enz. enz. als mede de Gemalin van den Hoog Ed. Heer *van Aarssen*, Heere van Voshol, presideerende wegens de Ridderschap en Edelen in de Provintiale Reekenkamer.

De Ed. Heeren Directeuren van de Geoctroyeerde Colonie de *Berebice*, hebben geresolveerd tegen den 17 *May* aanstaande eene uitdeeling te doen van 3 per Cent Banco.

Den 12 *dito* overleed te *Dockum*, de Heer *Steenhart*, Luit. in het Regiment Cavallery van den Generaal Major Buys.

Op

Op den voornoemden dag is desgelyks te *Rotterdam* overleeden de Heer Mr. *Jacob Bisdom*, Raad en Advocaat Fiscaal van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maze.

Den 21 *dito*, omtrent half twee uuren ontdekte men van *Schevening* 2 Scheepjes, waar van het eene jacht op 't ander maakte; men zag vervolgens dat het wykende, was een klein Vaartuig te Duinkerken ter kaap uitgeruft, wordende het zelve vervolgd door een Engelsch Cotterscheepje mede ter Kaap geéquipeerd; het Fransche geen kans ziende te ontsnappen, zette het genoegzaem voor Scheveninge op het Strand, waar na de daarop zynde manschap, ten getale van omtrent 25 man aan land vluchtte, met zich neemende alles wat zy konden en de tyd hen toeliet; waar na de Engelschen by dit ge strande Vaartuig komende, alles wat van eenige waarde was daaruit namen, en 't vervolgens aan de vlammen opofferden. Het fransche Scheepje was genaamd *de Drie Gebroeders*, en niet veel grooter als een Schevenings Pinkje, en had maar twee draaibassen op, en echter had het zelve zedert een Maand vier Koopvaardyschepen bemachtigd, waar onder dezelve een Vaartuig geladen met Salm, 't welk de Franschen die daar op waren, by Catwyk mede op strand gezet, en zich met de vlucht gesalveerd hebben.

Op de Landgoederen van den Heer *Zalusky*, Generaal-Major en Starost van Grojeck, in *Poolen*, is onlangs een Boer in den ouderdom van 157 Jaren overleden: Hy trouwde voor de eerstemaal toen hy 30 Jaren oud was, leefde in dezen Echt 58 Jaren en werd Vader van 6 Kinderen; kort na de dood van zyne éerste Vrouw hertrouwde hy en deeze Echtverbintenis duurde 55 Jaaren welken tyd hy noch zeven Kinderen verwekte. Volgens authentique getuigenissen was de Vader van deezen Landman tot den ouderdom van 150 Jaren gekomen toen hy overleed.

Den 20 *dito*, overleed in *'s Hage* de Hoog-Welgeb. Heer *Adolf Julius Borchard*, Baron *van Hussel tot Verbrug*, Land-Drost van Zalland, en wegens de Ridderschap van de Provintie van Overyssel gedeputeerd in het Collegie van Haar Hoog Mog.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente, staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 5 en 19 *May*, onder Voorzittinge van Do. *H. van Garel.*

Op Woensdag den 14 *April* (1762) heeft de Wel Eerw. Heer Do: *Willem Noordenbout*, Predikant te *Leyden*, in de beurt van Do: *C. Tisteyn*, alhier in de Oude Kerk gepredikt over *Openbaaringen* 1. *vs.* 18, *En de levendige: ik was dood, en, ziet! Ik ben levendig van Eeuwigheid tot Eeuwigheid: en heb de Sleutels der Helle en des Doods*; de Inleiding was uit *Openbaaringe* 5. *vs.* 5. *En een van de Oudsten zeide tegens my, weên niet, want, ziet! de Leeuw, die van 't Geslagt van Judas is, Davids Wortel, heeft overwonnen, om 't Boek te openen, en zyne zeven Zegels te breeken.*

De volgende Zondag den 18 *dito*, heeft de voornoemde Leeraar andermaal gepredikt in de beurt van opgemelde Do. *C. Tisteyn*, over het zevende Gebod: *Gy zult niet steelen.*

Den 14 *April* zyn by deeze Gemeente ter Nominatie van Ouderlingen en Diaconen gebragt, de volgende Persoonen; als:

OUDERLINGEN.	DIACONEN.
	Jan Everard Grave,
Joan Muysken,	*Reinier Splietboff*,
George Hendrik Sievers,	*Gerardus Wytboff*,
Gerrit Mol,	*Herman Cappelen*,
Jan Jacob Muller,	*Johan August Sultz*,
Carel Benjamin Hasselgreen,	*Jan Christoffel Linsen*,
Willem Roos,	*Johannes Hilkes*,
Hendrik Buttelman,	*Barent Zurmuhlen*,
Jacob Holstyn.	*Albertus Giesler*,
Pieter Willem van Lankeren,	*Nicolaas Albreght*,
Johannes Swygelman.	*Jan Gerard Schuman*,
	Jan Hendrik Smeding.

'S GRAVENHAGE. Op de Nominatie ter Verkiezing van Ouderlingen en Diaconen, zyn Paasch-Dingsdag, den 13 *April* 1762, gebragt:

OUDERLINGEN

Christiaan van Riechel,	by de Verkiezing gehad hebbende	51 stemmen.
Pieter Brugman,		53 . . .
Joost Overdyk,		21 . . .
Johannes Bohl,		7 . . .

Zulks verkoozen zyn *Christiaan van Reichel* en *Pieter Brugman*, hebbende echter de eerstgemelde bedankt.

DIACONEN.

Christiaan Mikke,	by de Verkiezing gehad hebbende	7 stemmen.
Michaël Klefke,		56 . . .
Johan Hendrik Buytenweg,		18 . . .
Hendrik Breslauw,		60 . . .

Dus zyn verkoozen *Michaël Klefke* en *Hendrik Breslauw*.

KERKMEESTEREN.

Justus Fredrik Christophorus Schede, in plaatze van *Augustinus Ter westen*, en *Cornelis Jacobus van der Spyk*, continueerende.

REGENTEN VAN HET WEESHUIS.

Hendrik Breslauw en *Johan Georg Wohst*, op verzoek continueerende.

REGENTESSEN VAN HET WEESHUIS.

Zyn geene aangesteld maar blyven fungeeren, Juffrouw de Wed. *van Weensen*, en Juffrouw *Braams*.

ZIERIKZEE. Vacant.

NB. *Wanneer men ons eenige berichten mededeeld, zo is 't niet onmogelyk dat daarin zomtyds eenige misslagen worden begaan, ter verbeetering van welke, wy ons zeer gaarne, beeter onderricht wordende, namaals 't Oor leenen; maar dat wy op Waanwyzen en die denken dat zy de zaaken weeten (en nogtans de zaak niet weeten) en* Critiques *maken, geen achtslaan, maar dezelve achter de bank werpen, zal ons niemand kwalyk neemen*

(Het vervolg in de halve Maand May 1762.)

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 10de *Maart* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag, den 10 Maart 1762.

't *Kind* van Andries Groenhout. *L. O. K.*

Dingsdag, den 16 dito.

't *Kind* van Pieter Witmond. W. K.

Woensdag, den 17 dito.

Hendrik Konstman, *N. O. K.*

Barent Holbarent, *E. T. K.*

Katharina van Furstenburg, Weduwe Nicolaas Schol. *N. O. K.*

Aaltje de Waal, *Bejaarde Dogter. O. K.*

Donderdag, den 18 dito.

Daniel Stark, L. N. K.

Gerrit Smook, *Mr. Vleesbouwer. W. K.*

Abraham ter Woerdt, *Mr. Timmerman op de O. I. Comp. Werf.* O. O. K.

Pieter van Dyk, *Jongman.* E. N. K.

Johanna Christina ten Broeke, Weduwe Cornelis Mazeus. *Z. K.*

Sytje Cornelisse Mast, Weduwe van Pieter Duyf. *E. T. K.*

't *Kind* van Willem de Neeve. *W. K.*

Vrydag, den 19 dito.

Hendrik Haaring. *N. Z. K.*

Cornelis Quant. N. K.

Bernard Antony Schuster. *L. O. K.*

Aaltje Dirksz., Laatst Weduwe Jacob Simon Haring. *N. O, K.*

Willemyntje van Dyk, Wed. Jan Petjes *de Jonge. W. K.*

Alida Eland, Huysvrouw van Joannes Bleykmans. *W. K.*

Geertruyd Stokkelaar, Huysvrouw van Gerard Verkolje. *N. K.*

Hendrina de Roo, *Bejaarde Dogt.* E. N. K.

't *Kind* van Barend Udink. W. K.

Saturdag, den 20 dito.

Coenraad Meyer. *N. Z. K.*

Adrianus Ludolff Poill. N. K.

Jurriaan Gunneweg, *Mr. Knegt in de Brouwery de Haan.* O. K.

Alida Franse, Wed. Cornelis Canter. *O. K.*

Anna Catharina Arres, Huysvrouw van Andries Groenhout, *Mr. Timmerman.* L. O. K.

't *Kind* van Pieter Potholt. *N. K.*

Maandag, den 22 dito.

Rosier Rosiersz. *N. Z. K.*

Maria Bouwens, Huisvrouw Marcelis van den Dorp. *O. K.*

't *Kind* van Frederik van Beek, *O. O K.*

Dingsdag, den 23 dito.

Christiaan Leemkuyl, *Mr. Paruykemaker. N. K.*

Catharina Volkerts, *Bejaarde Dogter* W. K.

Woensdag, den 24 dito.

Hendrik Meurer. *Z. K.*

Christiaan Ingevelt. *O. K.*

Maria Lespinasse. *W. A. K.*

Catharina Coerats, *Bejaarde Dogt.* N. Z. K.

Donderdag, den 25 dito.

Catharina Mulder, Huysvrouw Nicolaas Vermy. *E. N. K.*

Maria van Luyk, Huysvr. Gerrit van der Waart. *E. N. K.*

Lysbeth van Berendrecht, Huisvr. van Dirk Willemse. *E. T. K.*

't *Kind* van Simon Posthumus, *W. K.*

Vrydag, den 26 dito.

Agneta Maria Boreel, Huysvrouw van Mr. Salomon Dedel, *Oud-Scheepen. O. K.*

Cornelia van Vladderak, Huysvr. van Isaak Eskens. *N. O. K.*

Saturdag, den 27 dito.

Gidion de Swart. *N. K.*

Marritje Hendriks de Weert, Wed. Jacob Visser. *O. O. K.*

Maria van Ameronge, Huysv. van Dirk Groen. *Z. K.*

Ariaantje Warmenhoven, Huysvrouw van Jan Ulfers. *W. K.*

Neeltje in 't Velt, Huysvrouw van Harmanus Koolsman. *W. K.*

Willemina Havenaar. *O. O. K.*

Angenita Oldorp, *Bejaarde Dogt.* L. O. K.

Maandag, den 29 dito.

Dirk Hornbovius. *W. K.*

Mathias Bruin, *L. N. K.*

Grietje Bartequint, Weduwe David van Hesselt. *N. Z. K.*
Elisabeth Honing, Huysvrouw van Dirk van Holthuyzen. *O. K.*
Cornelia Boesjaart, Huysv. van Cornelis voor de Windt. *W. K.*
't *Kind* van Jan Bouwmeester. *Z. K.*

Dingsdag, den 30 dito.

Gerharda Cattepoel, Weduwe Dirk Olbrink. *Z. K.*
Helena van Munster, Wed. Theodorus Noot. *W. K.*
Pieternella Meebeek, Huysv. van Karel Frederik Grim. *Z. K.*
Maria Guerin. *N. Z. K.*
Catharina Dol. *O. O. K.*
Anna Stemvoort. W. K. H.

Woensdag, den 31 dito.

't *Kind* van Jan Matthias Kok. *L. O. K.*

Donderdag, den 1 *April* 1762.

Jan Adriaan de Wilde. *N. Z. K.*
Jan Semken. K. K. H.
Jannetje van der Putten, Laatst Weduwe Gerrit Stienbergen. L. K. H.
Pietertje Pen, Weduwe van Frans van Overeem. A. K. H.
Johanna Berghs. *N. K.*
Maria Smits. *O. O. K.*
Johanna te Nuyl, Dogter van Dirk te Nuyl. *O. K.*
't *Kind* van Cornelis Bakker. *L. N. K.*
't *Kind* van Thomas Randle. *E. N. K.*

Vrydag, den 2 dito.

Christoffel Abraham Doublet. *O. K.*
Abraham Asschenbergh. *O. Z. K.*
Hendrikje Matelage, Laatst Weduwe Willem Leydekker. *N. K.*
Susanna Welsingh, Wed. J. Walyen. *N. K.*
Agneta Jansen Romeyn, Huysvrouw van Jan Mulder. *N. K.*
Geertruy Gerdes. Huysvrouw van Caspar Burgers. *L. O. K.*
Tryntje Cornelis van Leven, *Bejaarde Dogter.* N. K.
't *Kind* van Willem van Grieken. *N. K.*

Zondag, den 4 dito.

Hendrik Gros. L. K. H.
Maria Evers, Weduwe van Gerrit van den Haselenberg. A. K. H.
Rebecca van Hassel, Weduwe van Hendrik de Caa. L. K. H.
Clara van Straalen. A. K. H.

Maandag, den 5 dito.

Jan Smitss Arentsz., *Mr. Timmerman en Parsemaker.* N. Z. K.
Cathrina Sinningh, Huysvrouw van David Hoorennouw. *L. K. H.*
't *Kind* van Jan Bouwmeester. *Z. K.*

Dingsdag, den 6 dito.

Nicolaas Fremyn. *N. K.*
Pieter van den Enden, *Makelaar.* E. N. K.
Maria Husselaar, Huysvrouw van Dirk de Jongh. E. N. K.
Elisabeth Nesmans, Huysvrouw van Jan Arends. *N. O. K.*
Abigael Stam, oudste Dogter van wylen Cornelis Stam. *W. K.*
Maria Margaretha Leris, Dogtertje van Antoine Leris. *W. A. K.*
't *Kind* van Gerrit Volkers. *W. K.*
't *Kind* van Johannes Muylvoort. *W. K.*

Woensdag, den 7 dito.

Joseph Luneman. *N. Z. K.*
Josephus Vedder. *L. O. K.*
Jan Beukers. *N. K.*
Marten Mast, Zoontje van Gerrit Mast. *N. Z. K.*
Hendrina Broman, Weduwe Andries Sweeris. *L. N. K.*
Maria Valk, Huysvrouw van Isaak Maal. *N. O. K.*

Donderdag, den 8 dito.

Lambertus Bosboom. *O. K.*
Hendrik Daniel Gildemeester. E. N. K.
Jan van der Wyn, *O. O. K.*
Willem Rutgers. *N. O. K.*
Hendrik Muller. A. K. H.
Elisabeth Carsten, Huysvrouw van Dirk Lammers. *O. O. K.*
Aletta Jacoba du Cloux, *Bejaarde Dogter.* N. Z. K.

Vrydag, den 9 dito.

Anna Volkers, Huysvrouw van Hendrik Meyer. *L. N. K.*
Anna Elisabeth Ruhoff, Huysvrouw van Casparus Janssen. N. Z. K.
Alida de Hamer. E. N. K.
Geertruy Korte. N. K. H.

Saturdag, den 10 *dito.*
Jan van Grieken. N. K.
David Brunings, *Maakelaar.* N. Z. K.
Dirk van Brussel, *Mr. Kastemaker.*
Willem Stoffregen. L. N. K.
Hendrik Reincke Willemsz. L. O. K.
Harmanus Swiep. O. K.
Sipke Jacobs. N. K. H.
Barent Disselman. A. K. H.

Zondag, den 11 *dito.*
Adam Hiddes, *Schuytevoerder.* K. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 15 *April* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Batavierstraat (*G. Rebel* en *J. Jacob Lindeman*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, *f*425, in slag *f*12, verkogt.

Goudsblomstraat (*C. Opmeer* en *H. Laarman*, Een Huys en twee Agterhuyzen, te zaamen in de), Zuydzy, *f*2100, in slag *f*80, verkogt.

Goudsblom Dwarsstraat (*H. Laarman*, Een Huys en Erve, in de tweede), *f*3300, verkogt.

Keizers (*H. Hoogewal*, Een Huys en Erve, op de hoek van de), en Reguliers gragten, daar de Krol in de Gevel staat, *f*7900, in slag *f*400, opgehouden.

Keizersgragt (*J. Schoonhoven*, *H. de Leth* en *J. Pieter Heymbach*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, tusschen de Lelygragt en Prinsenstraat, *f*13100, in slag *f*600, verkogt.

Kerkstraat (*N. Simon van Winter* en *H. Harmanus Hageman*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, tusschen de Leidsche en Spiegelstraaten, *f*4425, in slag *f*200, verkogt.

Kerkstraat (*W. Brambach* en *J. Schoonhoven*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, bewesten de Vyzelstraat, *f*5600, in slag *f*1400, verkogt.

Palmstraat (*C. Opmeer* en *H. Laarman*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, het zevende Huys van de Brouwersgragt, *f*2700, in slag *f*85, verkogt.

Palm Dwarsstraat (*G. Rebel* en *J. Jacob Lindeman*, Een Huys en Erve, in de), *f*1000, in slag *f*10, verkogt.

Prinsengragt (*H. Roozendaal*, De Helft in een Huys en Erve, op de), benoorden de Egelantierstraat, *f*1525, in slag *f*8, verkogt.

Rapenburgstraat (*J. de Rocamora*, *A. Cardoso Junior* en *I. Foa*, Een Huys en Erve, in de), Zuyd-Oostzyde, over de eerste Dwarsstraat, *f*5500, in slag *f*550, opgehouden.

Ridderstraat (*D. van Schorrenbergh* en *C. van Gent*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Geldersche Kaay en eerste Dwarsstraat, *f*2075, in slag *f*30, verk.

Schans (*J. Cloppenburg*, *E. Croese* en *E. Daniel van Embden*, Een Huys en Erve, op de oude), het vierde Huys ten Zuydwesten de Batavier Dwarsstraat, *f*4525, in slag *f*1000, verkogt.

Schans (*J. Cloppenburgh*, Een Huys en Erve, op de oude), of Oosterse Kaay, ten Zuid Westen de Batavier Dwarsstraat *f*5000, in slag *f*50, verkogt.

Taan Dwarsstraat (*C. Opmeer* en *H. Laarman*, Een Huys en twee Agterhuyzen en Erven, in de), *f*1075, in slag *f*100, verkogt.

Taanstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), het derde Huys van de Dwarsstraat, *f*200, in slag *f*100, verkogt.

Vinkestraat (Dezelve, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de), het zevende van de Baanbrugsteeg, *f*3450, in slag *f*18, verkogt.

Waa-

Waale Kerkplein (*R. Pietersz. Schoonegevel*, Een Huys en Erve, op het), Zuydzy, agter het Hoekhuys van de Oudezyds Agterburgwal, *f* 2800, in slag *f* 200, verk.

Warmoesstraat (*N. Simon van Winter* en *H. Harmanus Hageman*, Een Huys en Erve, in de), tussen de Wyde en Enge Kerksteeg, *f* 6050, in slag *f* 150, verk.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 19 *April* 1762, verkogt:

Binnenkant (*J. van der Hart Hendriksz.* en *P. Suyderhoff*, Een Huys en Erve, op de), van 't nieuwe Eiland, tusschen de Kraansbrug en Bantemerstraat, *f* 10000, in slag *f* 700, opgehouden.

Egelantiersgragt (*G. Rebel*, *H. Roosendaal* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, op de), Zuydzy, by de Prinsengragt, *f* 7600, in slag *f* 1100, verk.

Elandsgragt (*J. van der Hart Hendriksz.* en *P. Suyderhoff*, Een Pakhuys en Erve, genaamd Fredrik Hendrik, op de), Noordzy, *f* 6600, in slag *f* 450, opgeh.

Grafsteede (*G. Rebel*. *H. Roosendaal* en *A. de Mol van Otterloo*, Een), in de Eilands Kerk, No. 20, *f* 90, in slag *f* 3, verkogt.

Heeregragt (*J. van der Hart Hendriksz.* en *P. Suyderhoff*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, tusschen de Heerestraat en Brouwersgragt, *f* 20100, in slag *f* 1100, verkogt.

Heeregragt (*J. Schoonhoven*, *J. Siebes Hendriksz.*, *H. van Veen*, *P. Suyderhoff* en *P. van der Biet*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, by de Vyzelstraat, *f* 6000, in slag *f* 2400, verkogt.

Heeregragt (*J. van der Streng*, *J. van Reyssen*, *H. de Winter* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, op de), op de Noord-Oosthoek van 't Koningsplein, en een Huys en Erve daar agter op 't Koningsplein, in een Koop, *f* 9100, in slag *f* 2800, verkogt.

Keizersgragt (*J. van der Streng*, *C. Hoeneker*, *J. Siebes Hendriksz.* en *H. de Leth*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Harte en Wolvestraaten, *f* 25000, in slag *f* 5000, opgehouden.

Keizersgragt (*H. Coens*, *J. Posthumus*, *B. Tideman*, *H. de Leth* en *J. Lamberts de Jonge*, Een Huys, Agterhuys, Thuin en Thuinhuis en Erven, te zamen in een Koop, op de), tusschen de Harte en Wolvestraaten, over de Goude Ketting, *f* 24000, in slag *f* 1000, opgehouden.

Lange Houtstraat (*D. van Schorrenberg* en *M. van der Linde*, Een Huys en Erve, in de), Noord Oostzy, daar Santvoort in de Geevel staat, *f* 2050, in slag *f* 425, verkogt.

Loyersgragt (*A. Mensfendyk*, *N. Simon van Winter* en *J. Jacob Veute Junior*, Een Zeep Ziedery en Erve, genaamd de Gekroonde Bruinvis, met zyn Huyzinge, Pakhuys, Loots en Thuin, op de), *f* 8800, in slag *f* 1100, verkogt.

Nieuwendyk (*J. van der Streng*, *J. van Reyssen*, *H. de Winter* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, op de), het derde Huys van de tweede Haarlemmersluis, en een Huys en Erve daar agter in een Gang uitkomende op de Stroomarkt, in een Koop, *f* 8200, in slag *f* 1100, verkogt.

Overtoomse Weg (*A. Hanenberg*, Twee Huyzen en Erven onder een Dak, op de), voorby de Pestbrug, tegen over de Molen het Jagt, *f* 1825, in slag *f* 50, verkogt.

Plaisierplaats (*D. van Schorrenberg*, *M. van der Linden* en *J. Jolle Laurensz.*, Een), genaamd Liezigt met zyn Huyzinge, Landeryen, Stallinge, Koetshuys,

huys, Weyland, Uitterdyk &c., aan de Amsterdamse Trekvaart over het Tolhek onder Spaarwoude, *f* 2550, in slag *f* 1000, verkogt.

Plaisierplaats (*J. Schoonhoven*, *J. Slebes Hendriks.*, *H. van Veen*, *P. Suyderhoff* en *P. van der Biet*, Een), genaamd Kavaklidere, Boerdery, Stalling en verdere Getimmertens, aan de Oostzy van den Amstel omtrent Oudekerk, *f* 6800, in slag *f* 1200, verkogt.

Prinsegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, 't derde benoorden 't Hoekhuys van de Leidsestraat, *f* 15000, in slag *f* 2800, opgehouden.

Prinsengragt (*J. van der Streng*, *J. van Reyssen*, *H. de Winter* en *W. van Aelst Willemsz.*, Een Huys en Erve, op de), over het Muyder en Weesper Veer, tusschen den Binnen-Amstel en Utrechtsestraat, *f* 5600, in slag *f* 300, verkogt.

Prinsengragt (Dezelve, Een Huys en Erve, naast 't bovengemelde, op de), *f* 5600, in slag *f* 425, verkogt.

Prinsengragt (Dezelve, Een Huys en Erve, naast 't bovengemelde, op de), *f* 6225, in slag *f* 50, verkogt.

Rapenburg (*P. Poursoy de Jonge*, Een Huys en Erve, op), in de Foely Dwarsstraat, *f* 3700, in slag *f* 1000, verkogt.

Roosegragt (*B. van Bellekom*, Twee Agterhuyzen, op de), Noordzy, in de Foelyslagers Gang, *f* 600.

Roosegragt (*G. Rebel*, *H. Roosendaal* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, op de), Zuydzy, naast en beoosten de Brouwery 't Lam, *f* 2750, in slag *f* 250, verkogt.

Runstraat (*J. Schreuder*, Een Koetshuys, Stal en Erve, in de), Noordzy, *f* 8500, in slag *f* 50, opgehouden.

Teerketelsteeg (*J. Schoonhoven*, *J. Slebes Hendriksz.*, *H. van Veen*, *P. Suyderhoff* en *P. van der Biet*, Een Pakhuys en Woonhuys, in een Koop, in de), *f* 3000, in slag *f* 2200, verkogt.

Thuyn (*R. Pietersz. Schoonegevel* en *J. Jolles Lourensz.*, Een), en Huyzinge, in de Nieuwe Schagerlaan, *f* 3200, in slag *f* 1800, verkogt.

Utrechtse Dwarsstraat (*J. van der Streng*, *J. van Reyssen*, *H. de Winter* en *W. van Aelst Willemsz.*, Een Huys en Erve, in de), agter het bovengemelde, *f* 750, in slag *f* 50, verkogt.

Utrechtse Dwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, naast 't bovengemelde in de), *f* 725, in slag *f* 30, verkogt.

Utrechtse Dwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, naast 't bovengemelde in de), *f* 925, in slag *f* 80, verkogt.

Vinkestraat (*B. Twisk*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de), Noordzy, het zevende Huys van de Prinsengragt, *f* 1900, in slag *f* 3, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 26 *April* 1762, verkogt.

Baafjes Steeg (*J. Cloppenburg* en *P. Berk*, Een Huys en Erve, in de), *f* 1625, in slag *f* 10, verkogt.

Bantemerstraat (*P. de Hoen* en *J. Jolles Laurensz*, Een Huys en Erve, in de Buiten), Oostzy, *f* 3575, in slag *f* 500, verkogt.

Breestraat (*J. Cloppenburg*, *H. Moens*, *A. Dias da Fonseca*. *M. Hs. Medina Junior* en *D. Philip Levy*, Een Huys en Erve, op de Joode), Noordzy, bewesten de Marken Steeg, *f* 8350, in slag *f* 650, verkogt.

Bron-

Brouwersgragt (*J. Schoonhoven*, *J. Havenaar* en *J. Pieter Heimbach*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Keizers en Prinsengragten, op de Hoek van de Posthoorns Gang, *f*7200, in slag *f*300, opgehouden.

Brouwersgragt (*F. Schutte* en *J. Roose*, Een Huys en Erve zynde twee Wooningen onder een Dak, op de Brouwersgragt tusschen de Keizers en Prinsengragten, op de Hoek van de Posthoorns Gang, *f*4025, in slag *f*200, verkogt.

Heeregragt (*H. Campen*, *J. van Wattens*, *A. de Haas* en *R. Pietersz. Schoonegevel*, Een Huys en Erve, op de), bezuiden de Beulingstraat, *f*4000, in slag *f*100, opgehouden.

Heeregragt (*J. van der Streng*, *C. Hoeneker* en *W. van Eelen*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, tusschen de Leidse en Spiegelstraaten, *f*38000, in slag *f*4000, opgehouden.

Heeregragt (*J. van der Streng*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Huiden en Wolvestraaten, *f*18000, in slag *f*1100, verkogt.

Hofsteede (*A. van Nieuwland*, *D. Borski*, *F. Römer Danielsz.* en *A. Rutgers*, Een), genaamd Westermeer, met zyn Huyzing Stalling enz. en Landeryen; als mede een Huysje en Moestuin over gem. Plaats in een Koop, geleegen aan de Heerenweg by Heemstede, *f*7600, in slag *f*600, verkogt.

Hofsteede (*M. Hs. Medina Junior* en *J. Dias*, Een), genaamd Langeroode, met zyn Huyzinge, Stallinge &c. geleegen aan de Ryweg tusschen Alphen en Leyden, by de afslag *f*10500, opgehouden.

Jonkerstraat (*P. de Hoen* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy, *f*2250, in slag *f*5, verkogt.

Jonkerstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, naast en ten Oosten 't bovengemelde), *f*1475, in slag *f*9, veerkogt.

Jonkerstraat (*B. van Bellekom*, Een Huys en Erve, in de), Noord-Oostzy, tusschen de Geldersle Kaay en eerste Dwarsstraat, *f*2225, in slag *f*200, opgeh.

Keizersgragt (*H. Campen*, *J. van Wattens*, *A. de Haas* en *R. Pietersz. Schoonegevel*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, tusschen de Westermarkt en Reestraat, *f*15000, in slag *f*600, opgehouden.

Keizersgragt (*P. de Mortier* en *W. Ebbenhorst*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, tusschen de Reguliersgragt en Utrechtsestraat, *f*19900, in slag *f*100, opgehouden.

Leidsche Dwarsstraat (*D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de groote), Noord-Oostzy, by de Leidsestraat, *f*1925, in slag *f*50, verkogt.

Munnekestraat (*C. van Ophooven* en *P. Magenius*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f*3550, in slag *f*50, verkogt.

Munnekestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast 't bovengemelde, *f*3525, verkogt.

Noorder Dwarsstraat (*J. Blaauw*, Een Huys en Erve, in de), tusschen dito Straat en Vyzelgragt, *f*650, in slag *f*350, verkogt.

Oetgen Pad (*J. Willaars*, Een Huys en Erve zynde twee Wooningen onder een Dak, buiten de Weesper Poort op het), *f*180, in slag *f*20, verkogt.

Prinsegragt (*J. Steenbergen*, Een Vyfdepart in een Huys en Erve, op de), over de Prinssen Sluys, tusschen de Tuin en Angelierstraaten, *f*1000, in slag *f*200, verkogt.

Roosegragt (Dezelve, Een Vyfdepart in een Huys en Erve, op de), Zuidzy, tusschen de Prinsengragt en eerste Dwarsstraat, *f*1475, in slag *f*10, verkogt.

Tiggelstraat (*C. van Ophooven* en *P. Magenius*, Een Huys en Erve, in de), *f*6500, in slag *f*500, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand MAY 1762. EERSTE STUK.

Vervolg van 't Berigt *van den Luit. Admiraal C. SCHRYVER, aan Haar Hoog Mog. de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op de Requeste van Kapitein J. HOEUFFT.*

BYLAAGEN.

Extract uit eene Missive, geschreeven door den Kapitein van Buren, over de kwaliteiten van 's Lands Schip Hilversbeek.

WYders is voornoemde 's Lands Schip onder water, hegt, en digt gebleven, en heeft redelyk wel, in 't begin van de Reize gezeild: zynde een zeer wel gemanierd, en goed Zee-Schip.

Actum in Amsterdam den 16 September 1748.

(*Was geteekend*)

N. V. BUREN.

N°. 10.

IK ondergeschreeve Kapitein ter Zee, gecommandeert hebbende 's Lands Schip van Oorlog *Hilversbeek*. verklaare by deeze op den Eed aan het Land gedaan, dat de Persoon George Wanneke, van Berlyn, by my heeft gediend als Hofmeester, en heeft zig geduurende de Reis, wel en naar behoren gecomporteert.

Actum in Amsterdam den 30 December 1750,

(*was geteekend*)

JAN HOEUFFT:

Bovengemelde George Wanneke, van Berlyn, heeft by den Ondergeschreeven zyn dienst gepresenteerd, by welke occasie, by zyn Attestatie van den Kapitein *Jan Hoeufft* presenteerde, het welk de Ondergeschreeven heeft laten copieeren, en daar van het voorsz. een Copie is.

Amsterdam, den 10 November 1761.

(*was geteekend*)

C. SCHRYVER.

N°. 11.

Missive aan den Kapitein *Hoeufft*.

MANHAFTE, &c.

DE Rapporten van den Adsistent Mey gehoord, en daar op, gelyk ook op Uwe Missive van den 2 dezes, serieuslyk gereflecteerd hebbende, vinden wy niet alleen geen de minste redenen, *waarom wy niet nogmaals zouden inhaereeren, onze ordres, op den eersten dezes aan U Lieden afgezonden, doch werden hoe langer hoe meerder geconfirmeert, in de nootzakelykheit, van U Lieden* NOGMAALS *te moeten gelasten, van, op den Ontfangst dezes, Zee te kiezen*, zonder zich ergens om te laaten ophouden, doch voor al, om U Lieden hier nevens ook, op het serieuste, te recommandeeren van zyne Reis te vervorderen, en niet in Engeland, buiten de uiterste noodzaakelykheit, binnen te loopen; terwyl voornoemde Adsistent Mey ons, *ad oculum*, gedemonstreert heeft, dat het pompen van vierentwintig duim water in het Etmaal, uit een Schip, dat van onderen zoo veel volder van hout zit, en dus minder holte heeft als een ander Schip, geen inconvenient ter Wereld kan maaken; dat zelfs het Schip zoo gezont is, als men wenschen kan, en dat het maaken van dat Waater, het welke het nu doet, en zeer gemakkelyk, binnen een half uur in 't Etmaal uitgepompt kan wezen, *beter is voor het Schip, en ook om de stank van het Volk te beneemen*, als of het geen Water pompte, waar toe &c.

Den 4 January 1750.

N°. 2.

N°. 12.

Missive aan den Kapitein *Hoeufft*.

MANHAFTE,

BY UL. Missive, op gisteren ter Vergaderinge ingekoomen, gevonden hebbende, dat UI. daar in positief zegt, dat de Verzekeringen, die den Adsistent May, ons van UI. Schip gedaan heeft, *niet zoude wezen conform de Waarheid*, oordeelen wy het absolut nodig te zyn: Voor eerst, dat UE: ons specifiek zal opgeven, in wat Poincten dat de Verzekeringen van den Adsistent May, *niet conform aan de Waarheid zyn*; ten Tweede, dat UE. aan ons zal toezenden een Declaratoir van den Staat, waar in zich uw Schip bevind, door UI. en zyne Officieren, op DEN EED AAN HET LAND GEDAAN. Waar toe, &c.

Den 9 January 1750.

N°. 13.

Order voor den Kapitein *Hoeufft*.

DE GECOMMITTEERDE, &c.

Geconsidereerd *het nadeel 't welke de Navigatie en Commercie op Curaçao, hoe langer hoe meerder komt te lyden, door het blyven leggen in Texel van 's Landts Schip Hilversbeek*, en den Onder Equipagiemeester Binkes en Meesterknecht van Gent, 's Lands Schip Hilversbeek, ten naaukeurigste geëxamineerd, en volkoomen in staat bevonden hebbende, om, met alle gerustheid, daar mede de Reis naar Curaçao te konnen doen: *Lasten en ordonneeren den Kapitein Hoeufft, daar mede, zoo spoedig doenlyk, Zee te kiezen, en te agtervolgen de Instructie aan hem Kapitein daar toe in handen gesteld*, ten waare hy Kapitein en deszelfs Officiers peremptoire, en by hem op den Eed aan het Land gedaan, te verantwoordene redenen had, van niet uit te loopen.

Actum den 9 January 1750.

N°. 14.

Voor 't Landt.

Extract uit de Notulen der Besoignes, gehouden by het Edel Moogende Collegie ter Admiraliteit tot Amsterdam.

Maandagh 2 *February* 1750.

GEleezen eene Missive van den Kapitein Hoeufft, geschreven uit 's Lands Schip Hilversbeek, ten Anker in Texel, den eersten dezer, houdende, als hier na staat geïnsereert. Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden, copie, zoo van de bovenstaande, als in 't geheel *van alle de verdere Missivens en Documenten*, het voornoemde Schip concerneerende, te stellen in handen van *alle de presente Heeren Vlag-Officieren, met verzoek*, van den Raad *te dienen van haare Consideratien en Advis*, vooral, of dat Schip tot het doen van het Convoy, na, en van Curaçao, waar toe het zelve was gedestineerd, zoude konnen werden gebruikt, dan niet.

(*was geteekend*)

F. v. COLLEN, Ferdz.

Accordeert met voorsz. Regîster.

(*was geteekend*)

C. BACKER, Jansz.

N°. 15.

MANHAFTE, VROOME, DISCREETE,

WY hebben, met veel verwondering en ongenoegen, gezien, dat 's Lands Schip van Oorloge *Hilversbeek*, door de Loots op de Spaanderbank is gezet; wy approbeeren by deeze, dat Ul. de Loots in hegtenisse heeft gezet, en vinden goed, dat Ul. zich addresseerd aan den Officier van Enkhuizen, en dezelve verzoekt, uit naam van Haar Edel Mog. om dezelve te willen zetten in de Boeijen, tot dat wy nader daar over, met Haar Edel Groot-Moog. Commissaris van de Pilotagie, zullen hebben gesprooken.

Verders zenden wy van hier twee Kaagen, waar in wy goedvinden, dat Ul. zult doen overneemen het loopende- en staande Wand, als mede

de Ankers, alle de Rondhouten, Touwen, en 't geen verders zoude konnen worden geborgen; en dit gedaan hebbende, met zyn Volk, 't zy te Waater, 't zy te Land, overkomt.

En, indien UE. reets van boord, te Enkhuizen mogt zyn gearriveerd, zoo hebben wy aan de Kaag-Schippers, wanneer aan boord van 's Lands Schip van Oorloge zullen zyn gekoomen, geördonneerd te laaten waajen een Witte Vlag van de Mast.

Waar toe ons verlaatende, beveelen wy Ul. in Godes Heilige protexie.

In Amsterdam den 18 December 1750.

De Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit.

(*was geteekend:*) D. WESTERHOLT.

(*onderstond:*)

Ter Ordonnantie van dezelve, abst. Secret.

(*was geteekend:*) BARENT VAN LOO.

(*De Superscriptie was:*)

MANHAFTE, VROOME, DISCREETE,

Jan Hoeufft, Kapt. ter Zee, ressorteerende onder het Edel Mog. Collegie ter Admiraliteit, residcerende binnen Amsterdam.

Voor Addres aan den Visscher Meindert Ram. Te ENKHUIZEN.

(*onderstond:*)

Na gedaane Collatie, is deeze accordeerende bevonden met de origineele Missive, of Resolutie, aan my geëxbibeert door den Kapitein Jan Hoeufft, *die ter zelver tyd, ook aan my nog beeft geëxbibeert een dito Resolutie, eensluidende als de bovengemelde.*

Hage 24 October 1761.

(*was geteekend:*)

J. SYTHOFF, *Not. Publ.* 17 1/24 61.

E U-

EUROPA *PORTUGAL Lisſabon*. De onafhangelykheid is onſtrydig het weezendlykſte Voorrecht van een Souverein, en dit tot grondſlag leggende, zal de geheele onzydige Wereld onzen Koning vry ſpreeken van het vergieten van menſchen bloed, waar toe het hoe langs hoe meer ſchynd te zullen komen tuſſchen deeze en de Spaanſche Natie. Het is bekend, dat zyne A. G. Majeſteit meer dan een maal aan het Hof van Madrid heeft verklaard, voornemens te zyn eene ſtipte Neutraliteit in acht te willen neemen, in opzicht van den Oorlog tuſſchen dat Hof en Engeland ontſtaan, en de verbinteniſſen, zo met de eene als andere Natie aangegaan heiliglyk te vervullen. Dusdanige Verklaaring moeſt zonder twyfel van uitwerking zyn, en ook werd dit by ons Miniſterie gehoopt, een bewys daar van is, dat onze Troepen geene beweeging altans maakten, terwyl de Spaanſche meer en meer onze Grensſen naderden. Maar verre van daar, de Koning van Spanje begeerd, dat onze Monarch buiten de paalen van onzydigheid zal gaan, en zich ten zynen voordeele en ten nadeele der Engelſchen verklaaren, waar toe ons Hof geene Ooren heeft, maar in tegendeel alles aanwend om indien 't de nood vereiſcht, geweld met geweld te keer te gaan.

Met dit oogmerk werden 's Konings Troepen vermeerderd, en dezelve marſcheeren naar de Frontier Steden om by de hand te zyn; de Zeemacht is in gereedheid, en wy verwachten eenige duizend Man Engelſche Troepen, om onze Haard en Schoorſteenen te helpen verdeedigen.

SPANJE Madrid. De Koning en deſſelfs Familie is den 15 *April* van *Buen-Retiro* naar het Kaſteel van *Aranjuez* vertrokken om aldaar de Zomer door te brengen.

Zyne Majeſteit heeft eene Ordonnantie gepubliceerd raakende de Engelſche Scheepen, uit voorzorge in de Haven van dit Ryk gearreſteerd, dezelve luid als volgd:

Wanneer de Koning, den 10 *December* laatſtleden, ordonneerde de Engelſche Schepen binnen deszelfs Haven leggende en noch komende, te arreſteeren, om dezelve tot een waarborg te doen dienen, ingeval de Onderdanen van den Koning van Groot-Brittannien, de vyandelykheden begonnen tegen die van zyne Majeſteit, alvoorens den Oorlog te hebben verklaard, waar toe men dezelve zag alreeds genegen te zyn, beſloot zyne Majeſteit, indien het tegendeel gebeurde, deeze Schepen te ontſlaan en vry in zee te laten ſtevenen.

Men heeft tot heden toe veele Engelſche Schepen in de Havens van Span-

jen

jen terug gehouden, ingevolge van deeze Resolutie van den 10 *December*, en men heeft van eenige de Ladingen verkogt, aangezien dezelve verderf of schade onderhevig waren. In dien tusschen tyd heeft zyne Majt. het oog gehad op het gedrag der Engelschen, om na verdiensten met hen te handelen.

De Koning gevoeld zeer wel dat de Engelschen, door het terug geven van eenige weinige Spaansche Schepen, die zich in Engeland bevonden toen den Oorlog aldaar verklaard wierd, niet verdienen dat de Koning vryheid verleene aan die in Spanjen gearresteerd, door dien men moet vastftellen, dat het hoofd voorneemen van het Engelsche Ministerie was, dezelve te behouden, als men aanmerkt dat zy niet werden uitgezonderd by de Oorlogsverklaaring, maar alleen eenige dagen laater, en op de vertogen van de Londensche Kooplieden, die aan het zelve deeden zien dat men met 10 of 12 Spaansche Schepen te confisqueeren, niet anders nam dan een gering getal Zeelieden, aangezien de Schepen en Ladingen door Engelsche Onderdanen verzeekerd waren; en wanneer zelfs dit gevolg niet zo gegrond mogt zyn, zo is 't echter zeeker dat deeze natie zo weinig achting voor andere Volkeren en voor haar eige roem heeft, dat men dit geval in desselfs gedrukte nieuws papieren heeft gelezen.

Vooronderfteld zelfs dat de Engelschen de terug geving der Schepen, die in Spanjen eer den Oorlog verklaard wierd opgehouden zyn, verdienden, heeft nochtans de Koning het recht om een gedeelte van hunne waarde tebehouden tot schadeloosftelling van zyne Onderdanen, welker Schepen door de Engelschen in tyd van vrede genomen zyn, en voor de welke men by de Gerechtshoven van die Natie geen recht heeft kunne erlangen.

Onaangezien dit alles heeft de Koning door een zuiveren uitwerking van zyn grootmoedigheid besloten, dat men veele van die Engelsche Schepen (dewelke in zyne Maj. Havens tegengehouden zyn voor den 4 *Jannuary* 1762, zynde de dag der Engelsche Oorlogs declaratie, en zedert welke de beide Natien in Oorlog zyn) zal in vryheid ftellen en aan dezelve behoorlyk vrygeleibrieven verzorgen met hunne volle ladingen koopgoederen of in Geld, mits aftrekking der Onkosten tot het houden van die Schepen en effecten en tot den onderhoud van hunne Equipagie.

Zo by 't vervolg van den Oorlog de Koning niet in ftaat mogt zyn om zyne vyanden zo verre te brengen, dat zy aan zyne Onderdanen het geleden verlies van hunne Goederen voldoen, zal men zulks goed maken uit het product van de Engelsche Schepen, welke zedert den 4 *Jannuary* in de Havens van zyne Maj. gekomen en deugdelyk prys gemaakt zyn, nademaal de Koning van Groot-Brittannie zyne onderdanen van dien dag af gemachtigt heeft om van de Spanjaarden te neemen 't geen zy krygen konden: wanneer nu het voorn. product noch niet tot de vereischte Schadeloos ftelling mogt genoeg zyn, zal men andere goederen daartoe gebruiken, die in 't begin van deezen Oorlog wettiglyk zyn geconfisqueerd, enz.

ITALIEN Romen. Den 1 *April* (1762) is alhier aan een beroerte overleden de Kardinaal *Erba Odeschalchi.* Van *Venetien* heeft men

men dat de Heer *Francisco Loredano*, Doge zedert den 10 *Maart* 1762 aldaar op het uiterste lag.

INGERMERLAND. Petersburg. Onder de veele en onverwachte veranderingen in dit Ryk voorgevallen en noch dagelyks voorvallende, kan ook geteld worden het besluit dat onzen Keizer genomen heeft, om desselfs Zeemacht op een beeter en ontzaggelyker voet te brengen, ten welken einde men zal zien, eenige Zee-Officieren der andere Mogenheden, in den dienst te krygen. De Landtroepen poogd men desgelyks eene andere gedaante te doen aanneemen, werdende dezelve op den Pruissischen voet gebragt. De Cosakken moeten zich voortaan ordentlyker gedragen, en hunne grooten baarden doen afscheeren.

De beroemde Veldmarschalk Graaf van *Munnich* en de Hertog van *Biron-Courland* zyn beide alhier uit *Siberien* te rug gekeerd. De Generaal-Major de *l'Achinal*, als Afgezant van den regeerenden Hertog van *Courland* alhier aangekomen zynde, heeft wel eene Audientie van Gelukwensching by den Keizer gehad, maar men heeft aangemerkt dat hy by zyne Keizerl. Maj. even als met onverschilligheid ontfangen is, waar uit dan ook verscheide gissingen omtrent eene verandering van zaken, ten voordeele van den opgemelde Grave van *Biron*, zyn opgemaakt geworden.

Onlangs was ten Hove een groot Festyn, waarby alle de hier zynde voornaame Pruisische Ridders der Orde van den Zwarten Adelaar, welk teeken zyne Keizerl. Maj. kort te vooren van den Koning van Pruissen ontfangen had, genodigd waren. Onder de maaltyd werd het aller eerst de Gezondheid des Konings van Pruissen, als Groot-Meester deezer Orde gedronken; toen die van zyne Maj. den Keizer, en vervolgens die van alle de Ridders; terwyl ondertusschen by het drinken van ieder Gezondheid het Kanon werd gelost.

Dit Hof heeft een antwoord van wegens den Koning van Polen, Keurvorst van *Saxen* ontfangen, op de Declaratie door dit Hof gedaan, (te zien in ons voorgaande Stukje bladz. 134.) Dit antwoord behelsd in substantie, dat vermits zyne Poolsche Majesteit zich, zonder de minste aanleiding daar toe gegeven te hebben, in den Oorlog had ingewikkeld gezien, hy niets met meer iever wenschte, dan de herstelling van den Vrede op billyke en eerlyke voorwaarden, doch dat zyne Majesteit voor het overige aan zich behield, om nader daarop te antwoorden met gemeen overleg van zyne Bondgenoten en Guarandeurs van de Westph aalsche Vrede, enz.

ZWEDEN Stokholm. Men heeft tyding dat tusschen onze Troepen en die van den Koning van Pruissen werkelyk een stilstand van Wapenen gesloten is; de Conventie dien aangaande te *Ribnitz* geteekend, luid als volgt:

Art. I. Alle vyandlykheeden zullen met den dag der ratificatie van deeze conventie tot een wapenschorssing tusschen de Kon. Pruisische en Kon. Sweedsche Troepen teegen elkander geheellyk ophouden, en daarenteegen zal de stilstand van wapenen op dienzelve dag eenen aanvang neemen.

II. Geduurende de wapenschorsfing zullen de rivieren de *Recknitz* en de *Trebel*, de Stad *Demmin*, de *Peene*, het *Frissche Haf*, en de *Divenow* de grenzen zyn, dewelken de Pruisische en Sweedsche Troepen zoo weinig in groteren als in minderen getale onder eenig voorwendzel, hoe genaamt, zullen mogen overtreeden; de Sweedsche bezetting van *Demmin* kan hare manschap niet verder, dan door de voorstad tot aan den Windmolen, doen gaan, gelyk ook de Pruissische patrouilles niet verder, dan tot aan dienzelven Windmolen, gaan konnen.

III. De stilstand van wapenen zal twee maanden, te reekenen zedert den dag der ratificatie van dit vergelyk, in kracht blyven, en naauwkeurig in acht genomen worden.

IV. Byaldien daarenteegen van weegens de resp. hoven binnen dien tyd andere beveelen mogten inkomen, en de krygs-operatien mogten worden hervat, moet zulks van wegens de party, dewelke die operatien weeder aanvangen wil, aan de andere ter goeder trouwe 14 dagen te voren bekend gemaakt worden.

V. Aangaande de scheepvaart en de commercie te water en te land is men overeen gekomen, daaromtrent zeekere separate artikelen op te stellen, dewelken niet alleen geduurende den stilstand van wapen van kracht weezen zullen, maar ook na 't eindigen van denzelven en zoo lang de Oorlog duurt, eeven als nu zullen blyven gelden.

VI. Van de thans geslotene conventie zyn twee eensluidende exemplaren uitgevaardigt, en zal ten eersten na 't onderteekenen van denzelven de ratificatie daar van by de weederzyds commandeerende Generaals en chef ingehaalt, en het een vervolgens teegen 't ander behoorlyk uitgewisselt worden.

Te *Oirconde* is dit vergelyk door de weederzyds gevolmachtigde eigenhandig onderteekent en bezeegelt worden. *Gedaan te Ribnitz den 7 April* 1762. (Was geteekend)

(L. S.) DE L'HOMME DE COURBIERE. (L. S.) GRONHAGEN.
(L. S.) SPANGENBERG. (L. S.) FISCHER.

SEPARATE ARTIKELEN, betreffende de *Commercie* en den *Koophandel*, te water en te land:

I. De Scheepvaart en de Koophandel te water en te land na en van *Stettin* en alle Pruissische havens zal op denzelven voet, waarop dezelve in den vorigen

rigen Jare gehouden is, blyven, als bestaande in de volgende grondregelen; 1. Dat ieder vry Schip vry Goed, en daarenteegen een onvry Schip onvry Goed maakt. 2. Dat geen scheepvaart tusschen twee vyandlyke Havens, van den eenen na den anderen, plaats kan vinden.

II. Volgens deeze bepaling, overeenkomstig met het krygsgebruik, konnen slechts Scheepen van neutrale Mogendheeden en Steeden, doch geene Pruisisch-Pomersche Scheepen en Vaartuigen, ten zy dezelven met Sweedsche passen verzien zyn, na de Pruisisch-Pommersche havens, 't zy door de *Peene*, of door de *Schwiene* of de *Divenow*, af en aanvaren, en zal niet daarop gelet worden, of dezelven met goederen beladen zyn, dewelken aan de Onderdanen van oorlogende of van neutrale Mogendheeden behooren.

III. Uit krachte van den tweeden grondreegel van art I. kan in neutrale Scheepen geen handel of transpoort van den eenen Pruisisch Pommerschen Haven na den anderen gedreeven worden, maar een zoodanig neutraal of van een Sweedschen pas verziene Pruisisch Schip of Vaartuig moet in zulken gevalle van een neutrale plaats komen, en ook derwaards of na een andere neutrale plaats te rug keeren. En gelyk de Scheepen der Pruissische Onderdanen zonder de gem. passen niet tot den Koophandel na de neutrale plaatzen konnen gebruikt worden, zoo moeten ze ook niet zonder passen tusschen vyandlyke Havens af en aanvaren, en tot den Koophandel ofte eenigerlei transporten worden gebruikt.

IV. En gelyk de Pruisische Troepen, zoo lang zy zich in de Mecklenburgsche Landen bevinden, zich direct nochte indirect van de Mecklenburgsche Havens tot hun gebruik bedienen mogen, en de scheepvaart na en van die Havens alleenlyk voor de Mecklenburgsche Onderdanen en die aldaar aan en afgaande Scheepen in volle vryheid gelaten word, en geen derzelven tot eenige inlading, onder wat voorwendzel 't ook moge weezen, van de zyde der Pruisischen gebruikt of gedwongen worden zal, alzo zullen ook de Mecklenburgsche Havens als neutraal aangemerkt worden, en een zoodanig recht genieten.

V. Wat de te voerene verbodene en onverbodene of geoorlofde waren betreft, zullen alle de geenen daaronder begreepen worden, dewelken by Art. XIX. en XX. van 't UtrechtscheCommercie-Tractaat van den Jare 1713 gespecificeert en opgenoemt zyn, gelyk men zich dan ook na den inhoud van dat Tractaat daaromtrent zal reguleeren.

VI. Te lande word een volkomen vrye en onbepaalde Koophandel tusschen de Pruissische en Sweedsche Onderdanen vastgesteld met Koopwaren, die by 't gem. Utrechtsche Tractaat niet zyn verboden. De Kooplieden konnen ten dien einde met hunne waren in de Duitsche Staten der weederzydsche Mogendheeden handel dryven, en zy zullen voor dezelven en voor hunne Personen, Bedienden, Wagens en Paarden, als meede de Post- en Vragtwagens, by de uit en t'huisreize alle zeekerheid genieten, ten welken einde aan dezelven de nodige passen altoos ongeweigert verleent, en door de weederzydsche Troepen gerespecteert zullen worden.

VII. De weederzydsche Onderdanen zullen zo wel als de buitenlandsche Ho-

Hoven, tot hunnen handel en beezigheeden reizende Persoonen, op hunne reize na de weederzydsche Koningl. of uitheemsche Landen en Steeden beneevens hunne Waren, Bedienden, Vaartuigen en Zaken, een gelyke vryheid en zeekerheid, zonder eenige aan- of ophouding genieten, en eeven veilig van Passen verzien worden

VIII. De voorn. zeeven separate Artikels zullen, gelyk by Art. V. der conventie van den stilstand van wapenen vastgesteld is, niet alleen geduurende die wapenschorssing van kracht weezen, maar ook na 't eindigen van dezelve, en zoo lang de Oorlog duurt, eeven als nu blyven gelden, doch aan beide partyen staat vry, omtrent een en andere point, wanneer zulks nodig geacht word, nader overëen te komen en te sluiten.

IX. Van de voorgem. Commercie-Conventie zyn twee gelykluidende afschriften uitgevaardigt, en zal de ratificatie daar van weederzyds ingehaalt, en vervolgens teegen elkander uitgewisselt worden. Te *Oirconde*. enz.

(*Geteekend als boven.*)

ALles, wat zo wel in de voorn. Conventie van wapenschorssing, als in de geslotene separate Artikelen rakende de Commercie te water en te land, door de weederzydsche hier toe gevolmachtigden gehandelt, gesloten en onderteekent is geworden, word by deezen in alle pointen geratificeert, en zal in alle Artikelen en Clausulen vast en onverbreeklyk gehouden, en dat geene, 't welk daar by is vastgesteld, zal naauwkeurig in acht genomen worden. Ter bekrachtiginge daar van heb ik deeze ratificatie eigenhandig onderteekent, en met myn hertoglyk zeegel doen bezeegelen. *Aldus gedaan in 't Hoofdquartier te Rostock den 7 April 1762.*

(Was geteekent)

(L. S.) FREDERIK EUGENIUS, Hertog tot *Wurtenberg*, zyn Kon. Majesteit van Pruissen, enz. enz. enz. aangestelde commandeerende Generaal en Chef van een corps d'Armee, Lt. Generaal van de cavallerie, Kolonel van een regiment Dragonders, Ridder van den Zwarten Adelaar, enz. enz.

DENEMARKEN. Koppenhagen. Vermits de weederzydsche Ministers van ons Hof aan dat van Petersburg, en die van den Russischen Keizer aan het onze, als noch met dezelve achting behandeld worden, meend men dat de verschillen eerlang in der minne zullen afgedaan zyn.

DUITSCHLAND. Weenen. By de Legers is noch niets van eenig belang voorgevallen. De reize van den Veldmaarschalk Graaf van *Daun* naar *Silesien* is op den 2 *May* vastgesteld.

Berlyn. Ingevolge de laatste Brieven uit *Silesien* heeft zyne Maj. onzen Koning bevel gegeven, dat deszelfs Leger zich gereed moet maken om op 't eerste bevel te kunnen marscheeren, zulks men wel

haaſt importante tydingen van dien kant te gemoed ziet. In meeſt alle de Nieuws papieren heeft men de macht onzer Vyanden in dat Hertogdom, opgegeven, als verre over de honderd duizend, en wel omtrent honderd en veertig duizend Man beloopende, daar men echter van zeer goederhand weet, dat men dezelve niet boven de honderd duizend Man moet ſchatten, waar tegen onze Souverein eene Armee van 96 duizend Man *Pruisſiſche Zoldaten* zal te Velde hebben, gecommandeerd en aangevoerd wordende, door hunnen Koning zelf, welk zo meenigvuldige blyken van heldenmoed, beleid en dapperheid gegeven heeft.

Frankfort. Ten opzichte door den regeerenden Landgraaf van *Heſſen-Caſſel*, by zynen overgang tot de Roomſche Kerk, geſtipuleerde bekende Voorwaarden en geteekende Renverſalen, komt zich tegenwoordig eene nieuwe en zeer aanmerkelyke omſtandigheid te openbaaren; dat namentlyk gemelde zyne Doorluchtigheid pretendeert, aan de daar by bepaalde Ceſſie van het Graafſchap *Hanau*, ten behoeve van deszelfs oudſte Prins *Georg Wilhelm*, niet langer gehouden te zyn, en daarentegen verklaart, aan haare Koninglyke Hoogheid, deszelfs Gemalin en de Vorſtelyke Kinderen, tot derzelver Onderhoud, jaarlyks op ſecuure Fondſen eene Som van 100000 Florynen te zullen aanwyzen: Vermits nu dezelve, als Moeder en Voogdes der minderjaarige Princen, die aanbieding weigert te accepteeren, en ook de hooge Guarandeurs der voorſz. Renverſalen, en wel byzonder Groot-Brittannien, by welke de Landgraaf zich deswegens geaddreſſeert heeft, declareeren:

Dat zy van deeze zo ſolemneel aangenomene Guarantie niet willen noch kunnen afzien; te meer, om dat het voorſz., aan deszelfs Gemalin en de Vorſtelyke Heſſen-Caſſelſche Kinderen toe te wyzen een jaarlyks Æquivalent van 100000 *Florynen, met de Inkomſten van het Graafſchap* Hanau, *in geenerhande Vergelyking kan gebragt worden.*

Zo heeft zyne Doorluchtigheid beſloten, de Zaak in Queſtie door den Keizer en het Ryk te doen ontſcheiden, en ten dien einde reeds doen drukken en publiceeren een Geſchrift, getyteld:

Beknopt Betoog der Redenen van Rechten, waarom zyne Hoogvorſtelyke Doorluchtigheid, de regeerende Landgraaf van Heſſen-Caſſel, *de by denzelven in het jaar* 1754 *gedaane Renunciatie op de Succeſſie in het Graafſchap* Hanau, *zich ongehouden acht te moeten nakomen. Met Bylagen: gequoteerd van Litera A. tot L. incluis.*

De

De redenen van Rechten, daar in aangedrongen, behelzen hoofdzakelyk:

Dat de considerable Acquisitie, by het Huis van Hessen-Cassel *ten opzichte van 't Graafschap* Hanau *gemaakt, buiten alle tegenspraak gegrond zy op het in 't Jaar* 1619 *getroffen en voltrokken Echt-Verbond tusschen de Landgravin* Emilia Elisabeth, *geboorene Gravin van* Hanau, *en den Landgraaf* Willem V., *mitsgaders op het vervolgens in 't Jaar* 1643 *gesloten Tractaat van Eventueele Successie: Dat uit hoofde van die oorspronglyke geschapenheid der Zaak, als meede uit het geen by het Huis van* Hessen-Cassel *voorheen te meermalen tegen dat van* Hessen-Darmstad, *met volkomene Overtuiging, in de veelvuldig gedrukte en openbaar gewisselde Strydschriften, ter Zaake van de voorsz. Successie, geallegueerd, en byna op alle Bladzyden beweezen is, het eveneens klaarlyk kome te blyken, dat de in het Jaar* 1736 *aan het eerstgenoemde Huis gedevolveerde Successie in het Graafschap* Hanau, in Pacto et Providentia Majorum *zodanig gefundeerd zy, dat daar omtrent geene andere Ordonnantie kan plaats vinden, buiten de geene, die volgens* §. 4. *van het IV. Artikel der Westphaalsche Vrede, ten opzichte der Erfopvolging in het regeerend Vorstelyk Stamhuis van* Hessen, *volgens het Recht der Eerstgeboorte, onwrikbaar vastgesteld is: Dat ingevolge van dien, het eene Misvatting zy, wanneer in het VI. Artikel der den* 18 *October* 1754 *by zyne Doorluchtigheid gepasseerde Acte van Verzekering, ten opzichte der Veiligheid van de Constitutien der Protestantsche Religie in de gezamentlyke Hessische Landen, voorgegeven word, dat wylen zyner Doorluchtigheids Heer Vader* Primus Acquirens *van het Graafschap* Hanau *zoude zyn.*

Naar men verneemt, staat eerstdaags tegen het voorsz. *Beknopt Betoog*, eene breedvoerige *Contra-Deductie* het ligt te zien.

By de Legers der Franschen en Geallieerden is alsnoch niets anders voorgevallen, als het vermeesteren van de Stad en het Slot *Arensberg*, door den Erfprins *van Brunswyk*; edoch beginnen de Troepen van den Doorl. Prins *Ferdinand*, zodanige beweegingen te maken, welke doen vermoeden dat de Veldtocht eerlang door 't beleg van *Gottingen* of *Kassel* zal geopend worden.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Beide de Kamers van het Parlement hebben deezer dagen niets van eenige aangelegendheid verricht. De Gemeentens zullen de Subsidie zaak niet eerder onder handen neemen, dan na dat de Negociatien van ons Hof en deszelfs Geallieerden in Duitschland en het Noorden gereguleerd en geëindigd, en daar van de communicatie zal gegeven zyn.

Den 28 *April* arriveerde de Kapiteins *Wood* en *Shuldham*, aan het Comptoir van den Graaf *van Egremont* uit *Martinique*, van waar zy den 24 *Maart* door den Admiraal *Rodney* afgezonden waren, met

ty-

tyding, dat de Eilanden *Grenada* en *St. Vincent*, byna op gelyke voorwaarden, als het Guarnisoen van *Martinique* zich overgegeven hadden; mitsgaders dat de Admiraal 10 Oorlog Scheepen gedetacheerd had, om het Fransche Esquader te vervolgen, en den Admiraal *Pocock* by het zyne bleef afwachten enz. Volgens verscheide berichten uit *Martinique* en *Guadaloupe*, was dit voorn. Fransche Esquader onder commando van den Marquis de *Blenac*, vernomen hebbende dat deeze Eilanden in onze handen waren overgegaan, naar *St. Domingo* gezeild, daar men staat maakte hen binnen korten tyd eene visite te gaan geven.

VRANKRYK. Parys. De Marschalk *d'Estrees* heeft deezer dagen by zyne Majesteit afscheid genomen om zich naar het Leger te begeven. De Declaratie van den Keizer van Rusland, onder anderen ook aan dit Hof gedaan, nopens het herstellen van de Vrede, is by onzen Koning door de navolgende beantwoord:

DE Koning, dewelke nu zes Jaaren lang met tegenzin een dubbelden Oorlog voerd, zoo om zig zelve als om zyne Bondgenooten te verdedigen, heeft in alle gelegentheden niet alleen zyn afkeer, die hy heeft om Menschen Bloed te vergieten, maar ook zyne begeerte, waar door hy steeds is aangespoord om zoo een wreede plaag te doen ophouden, meer dan genoeg aan den dag gelegt: De onbaatzugtigheid voor zyn eige Persoon, de stappen, die hy geoordeeld heeft als bestaanbaar met zyne Waardigheid te kunnen doen, en de Offerhanden, die Hy aangeboden heeft, om aan Europa het wenschelyk geluk van de Vrede te bezorgen, zyn zekere Waarborgen der gevoelens van Menschlievendheid, waar mede zyn hert vervuld is.

Maar teffens kan zyne Vaderlyke tederheid, dewelke hem verpligt om de welvaart en behoudenis zyner Onderdanen te bevorderen, hem niet doen vergeeten noch de eerste Wet, die God aan de Souvereinen voorschryft, en die de publyke veiligheid en den staat der Volkeren en Ryken onwrikbaar maakt, nochte de trouw, om de Tractaten na te komen, nochte de naauwkeurigheid om de geheele uitgestrektheid der Verbintenissen te vervullen, en zulks wel, met ter zyde stelling van alle andere consideratien.

Het is dan met dit oogmerk, dat zyn Majt. na zoo groote voorbeelden van standvastigheid en edelmoedigheid gegeven te hebben, verklaard gereed te zyn, om de Voorslagen tot een onwrikbare Vrede gunstiglyk aan te hooren; maar dat hy altoos met de volkomenste eenparigheid van beraming met zyne Geallieerden zal te werk gaan; dat hy geene raadgevingen zal volgen als die, welke hem door de eer en de vroomheid zullen werden ingeboezemd; dat hy zou oordeelen aan een verzaking zyner Bondgenooten schuldig te zyn, als hy aan geheime Negotiatien het oor leende; dat hy zyn roem en die van zyn Koninkryk niet zal bezwalken door het verlaten van zyne Geallieerden;

en

en dat hy zig verzekert houd dat elk van hen dezelfde grondregel getrouwelyk volgen zal, &c.

Men ziet alhier de Verklaring des Konings van Spanjen aan den Koning van Portugal, en het antwoord van den laatstgem. Vorst daar op gegeven, luidende beide als volgt:

ALhoewel de Cath. Koning geenen anderen rechtmatigen Souverein van Portugal, dan zich zelf alleen, erkent, vermids zyne Voorvaders dat Koningryk volgens een welgegrond recht bezeeten hebben, en alhoewel zyne pretensien en eisschen op 't zelve om die reeden niet in twyffel getrokken konnen worden; zo wil zyn Cath. Maj. echter dit alles aan een zyde zetten, zonder zich in deezen iets in 't allerminste voor te behouden, en aan zyn Allergetrouwdste Maj. by alle geleegenheeden veeleer voordeel toebrengen, dan schade veroorzaken. Vermids nochtans aan de zyde van Portugal, by den onlangs tusschen Spanje en Engeland ontstanen Oorlog geene Neutraliteit plaats kan vinden, zo hoopt zyn Cath. Maj. dat zyn Allergetr. Maj. zich by hem voegen zal, ten einde 't jok af te werpen, waaronder zich 't gem. Koningryk zeedert langen tyd bevind; en de Spaansche Troepen, de dewelken tusschen *Zamora* en *Salamanca* byeen getrokken zyn, zullen in allen gevalle gebruikt worden, om Portugal uit een onbetaamlyken staat van onderwerpenheid te bevryden. Doch byaldien zyn Allergetr. Maj. teegen alle verwachting dit billyk aanbod niet mogt aanneemen; zal zyn Cath. Maj. niet konnen nalaten, zyne pretensien en eischen op 't gem. Koningryk Portugal ter uitvoeringe te brengen, en zyne Troepen in 't zelve te doen inrukken, om daar van bezit te neemen.

DAt zyn Maj. zonder zich in te laten in een onderzoek aangaande de rechtmatigheid van 't bezit van zyne Kroon; dewelke reeds byna 200 Jaren lang steeds by zyne Familie erflyk gebleeven is, en in geheel Europa voor een vryen en onafhanglyken staat is gehouden, echter grotelyks verwondert was over de uitdrukkingen, waar van de Cath. Koning zich bedient; dat zyn Allergetr. Maj. zo dra Engeland mogt trachten, hem te noodzaken tot het afstappen van de neutraliteit, die hy voorneemens geweest was, by deezen nieuwen Oorlog te blyven in acht neemen, ten eersten zyne Troepen met de Spaansche zou doen conjungeeren, ten einde zyne onafhanglykheid en Koninglyke waardigheid staande te houden; doch dat by aldien Spanje hem met geweld zocht te dwingen, om de neutraliteit te laten varen, en zich met zyn Cath. Maj. te verbinden, zyn Allergetr. Maj. zich als dan om diezelve reede genoodzaakt zou achten, de Engelsche party te kiezen; en dat zyn Allergetr. Maj. midlerwyl zyne mediatie aanbood, tot bylegging der zweevende verschillen tusschen Spanje en Groot-Britannie.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage.* Zyne Hoogvorstelyke Doorluchtigheid de Prins Erfstadhouder, beneevens de Doorl. Hertog van

van *Brunswyk Wolffenbuttel*, hebben den 6 *May* de laatste excercitien der de Guarde te Paard bygewoond; en den 8 dito is zulks mede geschied, ten aanzien der Guardes du Corps en Dragonders. Binnen korten staat het Stadhouderlyke Hof naar de Oranje Zaal te verrrekken, om aldaar de Zomer door te brengen; gelyk reeds by hunne Doorl. Hoogheden de Vorst en Vorstinne van *Nassau-Weilburg* naar *Honsholredyk*, geschied is. De Graaf *d'Affry*, Ambassadeur des Konings van Vrankryk, door zyn Hof benoemd, om als Luitenant-Generaal by het Fransche Leger in Duitschland te gaan dienen, staat in zyn Ambassade opgevolgd te worden door den Marquis *d'Auvet*.

Den 11 *May* is de Wapenschouwing der Schuttery deezer Hofplaatze, geleid wordende door den W. E. Gestr. Heer Kolonel en Burgemeester, Ms. *Carel de la Bassecour*, volgens jaarlyksche gewoonte, in tegenwoordigheid der Hoogvorstelyke Personagien, wederom verricht geworden.

Magistratuuren en Amptenaaren.

De alomberoemde Heer Mr. *P. Lyonet*, Secretaris van Haar Hoog Mog. Cyffers enz. en Lid van vyf zo Maatschappyen als Accademien der Wetenschappen, is tot Medelid van de Keizerlyke Accademie te Petersburg benoemd.

Uit eene overgeleverde Nominatie, door de Heeren Bailluw, Burgemeesteren en Vroedschappen der Stede *Oudewater*, op den 26 *April* gemaakt, zyn door hun Ed: Groot Mog. tot Schepenen dier Stad, voor het eerstvolgende Jaar verkoren, de Ed. Achtb. Heeren *Hendrik van Dyk*, *Cornelis Doelen*, *Willem van Veen* *Hendrik Admiraal*, *Johannes Kymer*, *Dirk van Blydestein* en *Gorsseling van Vasse velt*; en uit dezelven tot Schepenen Commissarissen van des Gemeenelands-Middelen, de gemelde Heeren *van Dyk*, *van Veen* en *Admiraal*

Den 29 *April*, zynde de gewoone dag van de verandering der Regeering der Stad *Rotterdam*, zyn Boonheeren geworden de Heeren Mr. *Adriaan Prins*, Mr. *Abraham Adriaan du Bois*, Heere van Molenaarsgraaf, Giessen en Steenhuizen, Mr. *Paulus Bogaart*, Heere van Alblasserdam, *Isaac van Alphen* en Mr. *Joan Adriaan van der Does*, Heere van Goudswaart. En uit een overgeleverde Nominatie zyn door Haar Ed. Groot Mog. de Heeren Staaten van Holland en Westvriesland, als administreerende de Voogdy over zyn Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder, tot Burgemeesteren dier Stad geëligeerd, de Wel Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *Johannes Meermans*, Mr. *Jan Bichon*, Heere van Ysselmonde, *Jacob Collart* en *Abraham Gevers*. Tot Schepenen, de Wel Ed. Groot Achtb. Heeren *Gualtherus Twent Hennequin*, *Albertus Vrolyk*. *Isaak Hubert*, *Olivier van Riel*, W. Z., *Daniel Albertus Havert*. *Johan Verstolk* Junior en Mr. *Jan Gerbrant van Mierop*. En tot Schepenen-Commissarissen, de Heeren *Albertus Vrolyk*. *Isaac Hubert* en Mr. *Jan Gerbrand van Mierop*.

Den 1 *May* zyn uit een overgeleverde Nominatie enz. tot Burgemeesteren der Stad *Schiedam* verkoren de Ed. Groot Achtb. Heeren Dr. *Joan de Roy*, *Jan van der Helm* en *Jan Albert Pichot*. Tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Leendert*

van

van den Berg, *Jacob Morgan*, Mr. *Pieter Loquet*, Heer van der Bug, *Jacob de Heyer*, Mr. *Arnoldus Fredericus Hogerwaard*, Heer van Waverveen, *Jan Jacob Mispelblom Beyer*, Heer van Zuidscharwoude, Mr. *Dominicus Doom* Jacobsz. En tot Schepenen Commissarissen over de Gemeene Lands Middelen, de Heeren *van den Berg*, *Morgan* en *Loquet*. Ook is uit diergelyke overgeleverde Nominatie tot Raad in de Vroedschap geëligeerd de Ed. Achtb. Heer *Leonard den Beer*, in plaats van den overleeden Ed. Groot Achtb. Heer Adriaan Doom.

Door de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde-Raden van Staaten, is de Heer *Claudius Anthonius de Lormier* aangesteld tot Ontfanger van de Verpondingen over de Stad *'s Hertogenbosch* en het Kwartier van *Maasland*, in de plaats van wylen den Heer L. W. Smits.

Door de E. E. Heeren Bewindhebberen der Oostindische Maatschappy ter Kamer *Zeeland*, is het Schip *Vlissingen*, naar Batavia bestemd, aan Schipper *Pieter Visser* begeven.

Door zyne Excellentie Jonker *J. van Borssele*, op Authorisatie van zyne Doorluchtige Hoogheid den Hertog van Brunswyk, zyn uit eene overgeleverde Nominatie tot Burgemeesteren der Stad *Vlissingen* aangesteld, de Heeren Mr. *Izaac Winckelman*, en Mr. *Willem Hurgronje*; tot Schepenen de Heeren Mr. *Johannes Mauritz*, Mr. *Paul Changuion*, Mr. *Cornelis Caan*, *Jan Guepin*. Mr. *François Pieter van Goethem*, Mr. *François Jacob de Vos*, Mr. *Robbert Hendrik du Pon*, *Adriaan Kroef* en *Jan Ackervelt*.

Door den Raad van Staate, zyn als Gedeputeerden benoemd, de Heeren *Scheyderuyt* en *Tengnagel*, na 's Hertogenbosch; de Baron *van Spaan*, Heer van Bouljon en de Graaf *van Wassenaar*, na Staats-Vlaanderen; de Heeren *Abbekerk Crap* en *van Iddekinge*, na de Steden langs de Maaze, en de Heeren *de Kempenaar* en *van der Bergh*, na Wedde en West Woldingerland.

Door zyne Hoogh. den Heere Veldmarschalk Hertog van Brunswyk, enz. enz. enz. is aangesteld tot Secretaris, Vendumeester en Stokhouder der Stad en Lande van Steenbergen enz. de Heer *Christiaan van de Leur*.

Als ook den Heer *Johannes Leyendekker* tot Schout en Dykgraaf van de Willemstad en landen van den Ruigenhil, benevens tot Ammunitie-Meester te Willemstad, in de plaats van den Heer *Jacobus Spranger*, die daar van vrywillig afstand heeft gedaan, hebbende de voorn. Heer *Leyendekker*, in die kwaliteit reeds in den Raad van hooggem. zyne Hoogheid den eed afgelegt.

Door zyn D. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk van den Staat, enz. enz. enz. zyn de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Luitenant	A. S. Paplay, in 't Regiment van	*Onderwater*.
Luitenant	J. Godefroy,	. . . . .
Vaandrig	Jacob de Milly,	. . . . .
Vaandrig	Jan Keyl,	. . . . .
Vaandrig	Paulus de Jager,	. . . . .
Adjudant	Lucas Lub. Westerloo,	. . . .
Vaandrig	Joseph Pyle,	. . *Lillers*.
Kapt. Com.	Fredrik de Châtilion,	. *Villegas*.
Sous Luit.	Joh. Hendr. Harenck,	. . . .
Koll Com.	Joh. Ad. Thilo de Hellingh,	*Saxen-Gotha*.
Luit. Koll.	Max. Aug. Gengenbagh,	. . . .
Kapt. Com.	Hendrik Grimm,	. . . .
Kapitein	Joh. Ludw. Ernst de Vasold,	. . . .

Major	Fredr. Willem Brendel, .	*Saxen-Gotha.*
Luitenant	Philip Sabst, . .	*Oranje Nassau.*
Vaandrig	Fredrik van Heerd, .	. . .
Luitenant	Corn. Joh. Walraven, .	*Kinschot.*
Vaandrig	Henrik van Royen. .	. . .
Luitenant	Jacob Isaac Gallieres, .	*Buys.*
Sous. Luit.	Hendrik van Marssen, . .	. . .
Luitenant	Hendrik Spree, . .	*Acronius.*
Vaandrig	Joh. Godefr. van Weissenburg,	. . .
Luitenant	Louis Fredrik de Sombrun,	. . .
Rittmeester	Alb. Nic. Baron Snouckart van Schouburgh. .	*Guardes te Paard.*
Sous Luit.	Joach. Amm. Veg. van Claarbergen,	. . .
Tweede Sous-L.	Jan Fredr. Hendrik de Dreven.	. . .
Cornet	Rudolph Zuylen van Nyeveld,	. . .
Luitenant	Willem Mackensee, .	*Majoribanks.*
Kapitein	Alexandre Jean Eman Roch, Marquis del Campo, .	*Smissaart.*
Kapit. Com.	Charles Joseph de Soldy, .	. . .
Luitenant	Laurent de Lande, .	. . .
Sous-Luit.	Antoine Wollust, . .	. . .

AANMERKELYKE ZAAKEN, &c.

In *Vriesland* is overleden de Heer Mr. *Bonifacius van der Haar*, Raad en Advocaat-Fiscaal ter Admiraliteit aldaar.

Den 4 *April* is de Princes Gemalin van den Vorst *Louis Victor van Savoyen Carignan*, van eene Princes bevallen.

Te *'s-Hertogenbosch* is overleden de Heer *Leonard Jan Smits*, Ontfanger van de Verpondingen over de gemelde Stad en het Kwartier van Maasland.

Den 25 *dito*, is de Vorstinne van *Thurn en Taxis*, gebore Princes van Wurtemberg, van eene Princes in de Kraam bevallen. . . . .

Den 27 *dito*, outstond in het huis van een Winkelier *te Steenderen*, in het Graafschap Zutphen, brand., zonder dat men weet by wat toeval, die zo yslyk de overhand nam, dat in minder dan ander half uur, alle de huizen, die aan de Oostzyde in een halve Maan aan de Kerk stonden, in de Assche zyn gelegd; de in puinhoop veranderde Wooningen, zyn 20 in getal, en 28 Familien zyn daar door in de uiterste elende gestort; een Man en zyne Vrouw zyn door het invallen van een dak verpletterd en verbrand, en in 't algemeen weinige goederen geborgen.

Op den Huize Mertzenburg, naby *Maastricht*, is overleden de Heer *Marcelis de Swart*, eertyds Extraordinaris Envoyé en Minister-Plenipotentiaris van Haar Hoog Mog. aan 't Hof van Rusland.

Te *Weenen* is den 29 *April*, de Vorst *Joseph Wilhelm Ernest* van Furstenberg-Stulingen, gebooren den 11 *April* 1699, overleden.

Den 30 *dito*, overleed te *Rotterdam* de W.E.Gr. Achtb. Heer *Claudius Lormier*, in leven Oud-Burgemeester dier Stad.

Den 4 *May* overleed te *Groningen*, de Heer *J. Sichterman*, Raadsheer der gemelde Stad, mitsgaders Gedeputeerden ter Provintie Stad en Lande.

Den 5 *dito* is, *Theodore Maria de Carnin*, Graaf van *Lilers*, Werkelyke Kamerheer van hunne Keizerlyke en Koninglyke Majesteiten van Bohemen en Hongaryen, Luitenant Generaal van de Infantery en Kolonel over een Regiment Walsche Granadiers, in dienst van hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal

der Vereenigde Nederlanden, in 's *Hage*, overleden.

Den 7 *May* overleed op deszelfs Buitenplaats *Leeuwen Rhyn*, naby *Leierdorp*, in den ouderdom van ruim 67 Jaaren, de Wel Ed. Gestr. Heer *Gerard van Geel*, Kollonel Titulair, oudste Kapitein effectief ter Zee, en Commandeur, ressorteerende in het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam; als mede even buiten *Nimwegen*, de Heer Baron *de Verschuur*, Kollonel en Kapitein in het Regiment Artillery van den Generaal-Major Creutznach.

Deezer dagen is binnen *Leyden* overleden de Heer *Croos Leeb*, niet zo zeldzaam om deszelfs hoogen ouderdom, hebbende maar omtrent 70 Jaren bereikt, als wel ten aanzien der omstandigheden, waar mede de laatste tyd zyn 's levens is verzeld gegaan. Zedert eenige Jaren woonde dezelve te *Leyden*, daar hy gekomen was van *Koppenhagen*, zynde geboortig uit Denemarken. Hy was Predikant van de Luthersche Gemeente, en, volgens zyn zeggen, Hofprediker van den Koning van Denemarken geweest.

Den 22 *Aug*. 1758, vond hy goed om zich eenigen tyd van eeten te onthouden: hy deed zulks geduurende *negen dagen*, gebruikende niets anders dan *Isoop-Water*, als Thee getrokken.

Omtrent een Jaar daarna deed hy desgelyks, en wel den tyd van *zeven entwintig dagen*, niet anders nuttigende dan van voorsz. Water.

Na verloop van een Jaar kreeg hy in den zin voor de derdemaal te vasten, en deeze Vastentyd duurde *veertig dagen* zonder anders als van 't gemelde Water te gebruiken.

Eindelyk begon hy weder te vasten den 16 *Maart* deezes Jaars 1762, toen hy voor de laatste maal heeft gegeeten, en heeft dit uitgehouden tot den 6 *May* (1762) wanneer zyne levenskragten ten eenemaal verdweenen waren, en hy na een vasten tyd van *vyftigdagen* overleden is, staande dien tyd niets anders genuttigd hebbende dan een glas koud regen Water.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Op Zondag avond den 2 *May*, zyn uit de Nominatie in ons voorgaande STUJKE *bladz*. 146 gemeld, verkooren en den 4 *dito*, ingezegen om twee achtereen volgende Jaren in dienst te blyven, de navolgende Heeren als:

OUDERLINGEN.	DIACONEN.
Joan Muysken.	*Jan Everard Grave.*
George Hendrik Sievers.	*Reynier Splietbof.*
Gerrit Mol.	*Herman Cappelen.*
Jan Jacob Muller,	*Johan August Sultz.*
Carel Benjamin Hasselgreen.	*Jan Christoffel Linsen.*
	Johannes Hilkes,

Zynde deeze navolgende Heeren in dienst gebleven:

Matthys Herfst,	*Diederich Coenraad Brauer,*
Anthony Bonn,	*Jan Hendrik Meyring,*
Jan Croesen,	*Oloff Jolles,*
Jacob Oortman,	*Anthony Ebeling,* Junior.
Floris Croll,	*Jan Gefken,* de Jonge.
	Mr. *Daniel Gildemeester,*

Op Dingsdag den 27 *April* heeft in de Oude Kerk voor Do. *Tifteyn* gepredikt, *Petrus Albertus Moninx*, Predikant te *Zaandam*, en verklaard uit *Colossensen* 3: *vs.* 3. *Want gy zyt gestorven, en uw leven is verborgen met Christus in Godt.*

De volgende dag zynde Woensdag den 28 *dito*, heeft de voornoemde Leeraar in de beurt van Do. *Hageman* gepredikt, en verklaard uit *Hebr.* 1: *vs.* 1--2. *Na dat Godt eertyds meenigmaal en op meenigerly wyze tot de Vaderen gesprooken heeft, door de Propheeten; zo heeft Hy ten laatsten in deze Dagen tot ons gesproken, door den Zoon: welken Hy gezet heeft tot een Erfgenaam over alle dingen; door welken Hy ook de Waereld gemaakt heeft.*

Op Woensdag den 5 *May*, heeft in de beurt van Do. *Hageman* gepredikt, Ds. *J. H. Munnikhuyzen*, Predikant te *Edam*, en verklaard uit *Handelingen* 26: *vs.* 27, 28, 29. *Geloofs gy Koning Agrippa de Propheeten? ik weet dat gy geloofs. En Agrippa sprak tot Paulus: daar scheelt niet veel aan, gy overreedt my, dat ik een Christen worde! En Paulus sprak: Ik wenschte voor Godt, het scheele aan veel ofte aan weinig, dat niet alleen gy; maar alle die my heden hooren, zodanige wierden als ik ben; uitgenomen deze banden.*

Desgelyks heeft de voornoemde Leeraar op Zondag den 9 *dito* nademiddag in de beurt van Do. *van Garel* in de Nieuwe Kerk, gepredikt, over het gewoone Epistel op den vierden Zondag na Paaschen, genaamt *Cantate*, *Jacobus* 1: *vs* 17—21. *Alle goede gave en alle volkome gave, komt van boven neder, van den Vader des Lichts: by wien geen vermindering is noch wisseling des Lichts en der Duisternisse. Hy heeft ons gebaart naar zyn wil, door 't woord der waarheid: op dat wy zouden zyn eerstelinge zyner Schepzelen. Daarom lieve Broeders, een iegelyk Mensch zy snel om te hooren, maar langzaam om te spreeken, en langzaam tot toorn; want de toorn der Menschen doet niet 't geen voor Godt recht is. Daarom zo legd alle onreinigheid en alle boosheid af, en neemt aan met zachtmoedigheid het woord, dat in u geplant is, 't welk uwe zielen kan zalig maaken.*

Vervolg van de Naam-Lyst *der* Luthersche Predikanten *te* EDAM.

1705. *Hermanus van Garel*, een Amsterdammer van geboorte nog Proponent zynde, vertrok 1708, na *'sGravenhage.*

1708. *Petrus Bruynenbeek*, nog Proponent zynde, vertrok 1721, na *Woerden.*

1721. *Johannes Fredricus Meyer.*

1751. *Jacobus Driehuys*, gebooren te *Gouda*, nog Proponent zynde is bevestigt in de Oude Kerk tot *Amsterdam*, op Woensdag den 23 *Juny* van Do. *Hermanus van Garel*, na dat hy vooraf verklaard hadt uit 1 *Timotheus* 3: 1. In 1759, wierd zyn Eerw. naar *Enkhuizen* beroepen, doende zyn Affcheids Predikatie den 11 *November*, over 1 *Thessal.* 2: 3-9.

1759. *Jan Hendrik Munnikhuyzen*, Proponent, werd den 5 *Maart* 1760, t'Amsterdam in de Oude Kerk door Do. *Harmanus van Garel* ingezegend en bevestigd, predikende over *Mat.* 23: 52. Den 13, der voorn. Maand aanvaarde zyn Eerw. zyn Ampt met de woorden van Paulus 2 *Cor.* 3: 5, 6.

(*Het vervolg den* 1 *Juny* 1762.)

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 13de *April* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag, den 13 *April* 1762.
Hendrik Hulft. O. K.
Nicolaas Ragnin, *Houtkoper*. W. A. K.
Cornelia Droog, Weduwe van Dirk Nyfe. *A. K, H.*
Elifabeth Kuyt, Huysvrouw van Pieter Meydel. L. O. K.

Woensdag, den 14 *dito.*
Zacharias van Dulmen. *L. O. K.*
Anna van Zyl, Huysvrouw van Casper Ludeker. *O. K.*
Sara Petronella Pauw, Jongfte Dogter van Pieter Pauw. *N. K.*
't *Kind* van Jan Spyker. *N. K.*
't *Kind* van Pieter Kuyper. *N. O. K.*

Donderdag, den 15 *dito.*
Barend van Halen. *W K.*
Gerrit Winterberg, *Mr. Molenaar*. W. K.
Lucretia Trebbe, Laatft Weduwe van Adriaan Havenaar. *O. O. K.*
Anna Huyker, Weduwe van Dirk Ter gant. *Z. K.*
Aagje Jansz., Huysvrouw van Jan Christoffel Gyfelaar. *Z. K.*
Cornelia de Coup, Dogter van wylen Pieter de Coup. *W. K.*
't *Kind* van Jan Jurr. Stammeyer. *N. O. K.*

Vrydag, den 16 *dito.*
Cornelis Fuytier. *O. O. K.*
Giertje Luyte, Huysvrouw van Jan Mulder. *E, T. K.*
Johanna van Paperingh, Huysvrouw van Willem van Weftrienen. *W. K.*
Margrieta Bots, Huysvrouw van Pieter Dorp. *N. Z. K.*
Geertruy Wilbreght, Huysvrouw van Cornelis Roos. *K, K. H.*
Maria Bronkhorft, Huysvrouw van Arie Werleman. *K. K. H.*

Saturdag, den 17 *dito.*
John Grant, *Luitenant in het Regiment van de Colonel Campbell, van de Berg-Schotten.* E. N. K.
Jan Carel Kutfch, Zoon van Reynard Kutfch. *N. Z. K.*
Adriaan de Haas. *N. Z. K.*
Anna Elders, Weduwe van Juriaan Arents. *L. N. K.*
Maria de Ruyter, Huysvrouw van Hendrik ten Sande. *N. K.*
Grietje van Eyk, Huysvrouw van Pieter van Eefen. *W. K.*
Sara Maas, *Bejaarde Dogter*. K. K, H.

Zondag, den 18 *dito.*
Jacob Tuegel, *Jongman*. A. K. H.
Catharina Lefeber, Weduwe van Willem Crap. *L. K. H.*

Maandag, den 19 *dito.*
Willem Steyn. *N. K.*
Gofina de Vrindt. *N. K.*
Anna Elifabeth Arras, Huysvrouw van Arend Janfen. *W. K. H.*
't *Kind* van Jean Jaques Moliere. *W. A. K.*

Dingsdag, den 20 *dito.*
Hendricus de Vries. *N. K.*
Barent Ruys. *O. O. K.*
Jan Chriftoffel Meyer, *Suiker Raffinadeur*. L. O. K.
Giertje Eyloff. *W. K.*

Woensdag, den 21 *dito.*
Jacob Bierens. *O. K.*
Geertruy Maria Poelewey, Weduwe George Joon. *L. N. K.*
Elifabeth van der Meer, Weduwe van Matthys Steenkamp. *O. K.*
Jannetje van Waart, Weduwe van Jacobus Remmers. *W. K.*
Grietje Jacobs Witmont, Weduwe van Leendert Mynderts. *K. K. H.*
Anna Elifabeth Lohoff, Huysvrouw van Ifaak Nepveu. *N. Z. K.*
Maria van Luttervelt. *N. Z. K.*
Catharina van Geffen, Oudfte Dogter Thomas van Geffen. *W. K.*
't *Kind* van Pieter Ligthart. *N. O. K.*
't *Kind* van Fredrik Schoonweer. *L. O. K.*

Don.

Donderdag, den 22 dito.
Jan Blikman. *Z. K.*
Albert de Bas. W. K. H.
Willem Westenberg, Eenigste Zoon van Jan Westenberg. W. K. H.
Dirk Kerkhoff, *Jongman.* K. K. H.
Johanna Sluyter, Huysvrouw van Hendrik Dabenis. *W. K.*
Cornelia Hoos, Huysvrouw van Hendrik van der Meulen. *N. K.*
Elisabet Arents. *L. K. H.*
Vrydag, den 23 dito.
Jacob Tier, *Mr. Saay Verwer.* Z. K.
Albert Hoefhamer. W. K. H.
Hendrik Veltberg. L. K. H.
Leendert van der Schonart. K. K. H.
Catharina van Papegem, Laatst Weduwe Jan Dirkse van Tulp. N. K.
Indrina de Groot, Huysvrouw van Gerrit van der Swaan. O. K.
Barbara la Clé. *N. K.*
Alida Melgior. N. K.
't *Kind* van Abraham Das. *Z. K.*
Saturdag, den 24 dito.
Daniel du Rieu. O. K.
't *Kind* van Barent Filip Berkemeyer. O. K.
't *Kind* van Johannes Byvoet. *W. K.*
Zondag, den 25 dito.
Geesje Margareta Meyer, Weduwe van Joost Harmen Beuke. W. K. H.
Machteld van der Hul, Weduwe van Marten van Rooy. A. K. K.
Aaltje Abrahams Oosterop, Huysvrouw van Pieter Wyland. A. K. H.
Maandag, den 26 dito.
Sophia Leusink, Dogter van Harmanus Leusink. *N. Z. K.*
't *Kind* van Reynier Spliethoff. *W. K.*
't *Kind* van Jan Roelof Wybos. *W. K.*
't *Kind* van Jan Langenhorst. *O. O. K.*
Dingsdag, den 27 dito.
Jodocus Bloemendaal. N. Z. K.
Gerrit Klooster, *Mr. Lakenberyder.* N. K.
Gesina Deutgenius, Weduwe Abraham van de Lande. *O. K.*
Judith van der Boom. K. K. H.
Woensdag, den 28 dito.
Pieter Jacobz. Koster. *L. K. H.*
Alida v. Delft, Dogt. v. Arent v. Delft. *W. K.*
Donderdag, den 29 dito.
Benjamin Kroon. *Z. K.*
Hendrik Allers. *N. K. H.*
Kreyn van der Wal. *L. K. H.*
Maria Konings, Weduwe van Adrianus de Bie. *O. O. K.*
Antje Salomons, Weduwe van Roelof Teunisse. *A. K. H.*
Louise Haan, Huysvrouw van Frans Willem Kelle. *A. K. H.*
't *Kind* van Hendrik Beth. *E. T. K.*
Vrydag, den 30 dito.
Barent Eysendoorn, *Mr. Broodbakk.* Z. K.
Jan Fredrik Adolf Ziekman. *W. K. H.*
Anna Cruykshank, Weduwe Johannes Paulus van Schooten. *E. N. K.*
Elisabeth van Oosten, Weduwe van Do. Cornelis de Bruyn. *O. K.*
Elisebeth Bensdorp, Huysvrouw van Cornelis Vreem. *O. K.*
Saturdag, den 1 May 1762.
Siewert Blauwduyff. *L. N. K.*
Antonia van Schayk, Huysvrouw van Dominicus Heslen. *A. K. H.*
Catharina Clara Triest, Dogter van Godfried Wilhelm Triest. *N. Z. K.*
Maandag, den 3 dito.
Roelof Wiggering. *N. Z. K.*
Christiaan van Loenen, *Kruidenier.* N. K.
Jan Jacob van der Schaaff, *Zoon van* Jacobus van der Schaaff. *N. Z. K.*
Helena Elisabeth Clempien, Weduwe Hendrik Duker. *N. K.*
Petronella ab Hagen, *Jonge Dogter.* N. O. K.
Dingsdag, den 4 dito.
Dirk Dirksz, *in zyn Leven Schipper op de West.* O. K.
Sara van Eyk, Weduwe van Hendrik van Waart. *W. K. H.*
Marretje Kroonenburg. *O. Z. K.*
Johanna Corbie, *Bejaarde Dogter.* O. K.
Woensdag, den 5 dito.
Bernard van der Grist. *W. K.*
Cornelia van den Bergh, Weduwe Willem van Karnebeek. *O. K.*
Vrydag, den 7 dito.
Casper Hendrik Schragen. *K. K. H.*

Teunis Blok; *Turfdrager.* K. K. H.
Paulus van Narrette, *Mr. Instrument maker.* N. K. H.
Helena Elisabet Potgieter, Oudste Dogter van Frederik Potgieter. *L. K. H.*

Sondag, den 9 dito.

Johanna Hulschers, Huysvrouw van Jan Duyff. *A. K. H.*
Tryntje Boeron, Huysvrouw van Jan Leman. *W. K. H.*

Maandag, den 10 dito.

Joaghim Bentum, *Wynkooper.* N. K.

Dingsdag, den 11 dito.

Anna Klinkhamer, Huysvrouw van Christiaan Klaarbout. *Z. K.*

Woensdag, den 12 dito.

Dorothea Florentina Rys, Weduwe van Hendrik van Oort. *A. K. H.*

Dondordag, den 13 dito.

Clara de Mey, Weduwe Jacobus Lepair. *N. Z. K.*

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 3 *May* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Angelierstraat (*C. Roos Carelsz.*, *J. Huygen* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huys, Agterhuys en Erve, te zamen in een Koop, in de), Zuydzy, *f* 1900, in slag *f* 8, verkogt.

Brouwersstraat (*P. de Mortier*, *C. Hoeneker*, *F. Römer Danielsz.*, *W. Sickes* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, *f* 4550, in slag *f* 400, verkogt.

Cingel (*C. Roos Carelsz.*, *J. Huygen* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huys en Erve, op de), op de Appelmarkt, *f* 3900, verkogt.

Cingel (*P. de Mortier*, *C. Hoeneker*, *F. Römer Danielsz.*, *W. Sickes* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, het derde Huis bezuide de Korsjessteeg, *f* 14000, in slag *f* 1500, opgehouden.

Cingel (*N. Breemer*, *H. Laarman*, *J. Broekhooven*, *G. Beerman* en *D. H. Stephen.*, Een Huys en Erve, op de), bewoorden het Koningsplyn, *f* 13500, in slag *f* 550, opgehouden.

Egelantiersstraat (*D. G. Römer*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f* 1600, in slag *f* 400, opgehouden.

Haarlemmerdyk (*P. Mortier*, *C. Hoeneker*, *F. Römer Danielsz.*, *W. Sickes* en *G. Jarman*, Twee Huizen en Erven, op de), Noordzy, tusschen de Brouwersstraat en korte Princegraft, *f* 10100, in slag *f* 400, verkogt.

Hemelryk (*J. Broekhoven* en *C. Angel.*, Een Huys en Erve, op de hoek van 't Groote), *f* 1725, in slag *f*. 65, verkogt.

Hemelryk (Dezelve, Een Huys en Erve, na by het Groote), daar het Schuytje boven de deur staat, *f* 725, in slag *f* 150, verkogt.

Houttuynen (*S. Samuels* en *E. de Meza*, Een Huys en Erve, nevens drie Lootsen daar tegen over, in de Joode), tusschen de Marken en Steenevoetsteeg, *f* 8000, in slag *f* 1000, verkogt.

Hasselaarssteeg (*M. Blaauwpot*, *J. Blaauwpot* en *J. Blaauwpot*, Een Huys en Erve, in de), *f* 3000, in slag *f* 300, opgehouden.

Kerkstraat (*C. Roos Carelsz.*, *J. Huygen* en *J. Jolles Laurensz*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, naast het hoekhuys van de Leidschegraft, *f* 2650, in slag 150, verkogt.

Keizersgraft (*P. de Mortier*, *C. Hoeneker*. *F. Römer Danielsz.*, *W. Sickes* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Leidschestraat, en een Huys daar agter in de Kerkstraat, in een Koop, *f* 22500, in slag *f* 1500, opgehouden.

Kalverstraat (*N. Breemer*, *H. Laarman*, *J. Broekhooven*, *G. Beerman* en *D. H. Stephan*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), Westzy, tusschen de St. Lucien en Jonge Roeloffsteegen, *f* 9500, in slag *f* 500, opgehoud.

Leidschestraat (*J. Sluyman*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, tusschen de Heere en Keizersgraften.

Nicolaasstraat (*P. de Mortier*, *C. Hoeneker*, *F. Römer Danielsz.*, *W. Sickes* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, in de St.), *f* 6000, in slag *f* 300, opgehouden.

Noorder Dwarsstraat (*C. Roos Carelsz.*, *J. Huygen* en *J. Jolles Laurensz.*, De Helft in een Huys en Erve, in de), Zuydzy, beoosten de Noorderstraat, *f* 1350, in slag *f* 150, verkogt.

Oostenburgerstraat (*D. G. Römer*, Een Huys en Erve, in de groote), *f* 1450, in slag *f* 150, opgehouden.

Ringdyk (*C. Roos Carelsz.*, *J. Huygen* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huys en Getimmerten, op de), van de Buikslooter Meer, over Buiksloot, *f* 40, in slag *f* 100, verkogt.

Regtboomsloot (*D. G. Römer*, Een Huys en Erve, op), by de middelste Brug, *f* 3300, in slag *f* 300, opgehouden.

Rosestraat (*J. Broekhooven* en *C. Angel*. Een Huys en Erve, in de), *f* 825, in slag *f* 20, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 10 *May* 1762, verkogt:

Grafstede (*P. de Mortier* en *G. Rebel*, Een), in de Waale Kerk, Lett: AA: No. 9. *f* 95, in slag *f* 30, verkogt.

Grafstede (Dezelve, Een), in de Waale Kerk, Lett: R: No. 3, *f* 85, in slag *f* 10, verkogt.

Grafstede (Dezelve, Een), in de Waale Kerk, Lett: G: No. 3. Nieuw Gebouw. *f* 80, in slag *f* 4, opgehouden.

Hofstede (*J. van der Streng*, *W. Brambach*, *J. Siebes Hendriksz.*, *J. A. Jolles* en *A. Jolles*, Een), genaamd Groene Gyn, met zyn Huizinge, Landeryen, &c. groot 15 Morgen, geleegen in 't Geyn, *f* 10000, in slag *f* 2000, verkogt.

Land (Dezelve, Agt Morgen), zynde 6 Kampen Weyland, agter laatstgemelde Landeryen, *f* 2600, in slag *f* 500, verkogt.

Varkens Eiland (*D. van Schorrenberg* en *H. van Veen*, Een Huys en Erve, op het), *f* 2100, in slag *f* 100, opgehouden.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAY 1762. TWEEDE STUK.

TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

TWEEDE AMPLIATIE op het berigt van den ondergeschreeven Officier aan HAAR HOOG MOGENDE, overgegevén den 25 November 1761. Wegens de klagten van Kapt. *Jan Hoeufft*, aan HAAR HOOG MOGENDE gebragt, en door hoogst dezelven by Resolutie van dato 25 November 1761 versonden aan het EDELE MOGENDE COLLEGIE TER ADMIRALITEIT te AMSTERDAM, om daar op zodanig te disponeeren als in goede Justitie, volgens de Ordres der Placaaten van den Landen, zullen vinden te behooren.

De Reedenen dat de Ondergeschreeven Officier, deeze tweede Ampliatie by de voorige voegt, en niet eerder voor 't ligt gebragt heeft, zyn, dat zeeker Heer van veel distinctie, aan hem recommandeerde, dat hy maar de principale pointen, zoo kort doenlyk was, in zyn berigt zoude aanhaalen, om haar Hoog Mogen-

 de

de met die bruijeryen zoo min laſtig te vallen als immers mogelyk zoude weezen; ten anderen ook dat de Kapt. *Hoeufft* zyn nadere defenſie heeft ingebragt aan den Raad ter Admiraliteit te Amſterdam, en daar in zaken geallegueert, ter beſchuldiging, tot laſten van den ondergeſchreeven, ALS ABUSIVE RAPORTEN, ONGEOORLOOFDE INTERPRETATIEN, VERMINKTE ALLEGATIEN, te hebben gebragt in zyn berigt aan Haar Hoog Mogende.

Welke zaken zyn, VALSCHE STUKKEN, ſtrydig met alle eer en deugd, daar geen Lieu-tenant-Admiraal zich ſchuldig aan maken moet, met de Regeering daar meede te misleiden, of hy meriteert, andere ten exempel, te werden gecorrigeerd; als ook in dit geval, niet minder een Kapt. die zich daar in te buiten gaat, principaal als Kapt. *Hoeufft*, die zoo veel tot zyn laſte heeft, daar hy nog niet van gezuiverd en geneezen is; 't welk in 't vervolg zal blyken in hoe verre de Kapt. *Hoeufft* van de waarheid afwykt in zyne Requeſten, en Memorien, waar van de allerſterkſte paſſagien zullen volgen, onder anderen meer begint een; met:

NOTA

Na dat de voorenſtaande Memorie by Requeſte was overgegeven aan het Edel Mog. Collegie van de Admiraliteit tot Amſterdam, *en na dat dezelve was afgedrukt, zoo is in handen van den ondergeteekenden gekoomen, de opgave door den Kapitein* van Buuren *geſchreven in Amſterdam den* 16 *September* 1748. *NB. OVER DE DEFECTEN van 's Lands Schip van Oorlog* Hilversbeek.

De Ondergeteekende heeft de gemelde opgaven bevonden te zyn van te zeer ſignificanten en eſſentieelen inhoud, dienende tot het betoog van het tegengeſtelde, dan waar toe den Lieu-tenant-Admiraal Schryver, alleen de laatſte periode, uit dezelve Opgave, door den Admiraal, genoemd Miſſive, VERMINKT heeft geproduceert onder N°. 9. van zyne Bylagen, als dat de Ondergeteekende zoude vermogen na te laten om daar van eenige ouverture te geven.

De opgave ſchilderd het Schip af, als:

1. *Zoo zwak, dat indien het wat zeilen moeſt, de naaden 2 à 3 duim van den anderen weeken.*

2. *Dat het Schip wat moetende zeilen, niets, aan het Schip zonder beweeging bleef.*

3. *Dat de Wurm was in de vaſte huit, voor aan de boeg aan weêrzyden.*

4. *Dat de Wurm de buitenhuit zoo doorknaagt had dat 'er geen eene plank gaaf aan was gebleven.*

5. *Dat het Schip boven water was verrot en vermolmd.*

6. *Dat de boegspriet een breuk had.*

7. *Dat wyders het Schip onder water was HEGT,* NB. *EN DIGT GEBLEVEN, en dat redelyk wel, in 't begin van de reis, hadt gezeild, zynde een zeer wel gemanierd EN GOED ZEE-SCHIP.*

Een ieder, schoon geen groote doorzigt in zaaken hebbende, kan egter ligtelyk penetreeren, waarom den Admiraal, de opgaven van den Kapitein van Buuren, *niet in zyn GEHEEL, maar VERMINKT heeft opgegeven,* enz.

(Was Geteekend)
JAN HOEUFFT.

De gevolgen zullen aan een ieder klaar doen zien, hoe verkeerd dit word opgedist, en dat de VERMINKTHEID huisvest in deeze opgave; men leeze daar toe, voor eerst, in het Bericht van den Ondergeschreven Officier, op pag. 29. N°. 14.

Extract uit de Notulen der Besoignes, gehouden by het Edel Mogende Collegie ter Admiraliteit tot Amsterdam.

Maandag, 2 February 1750.

G*Eleezen eene Missive van den Kapitein* Hoeufft, *geschreven uit 's Lands Schip* Hilversbeek, *ten Anker in Texel, den eersten deezer, houdende, als hier na staat geïnsereerd, waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden, COPIA, zoo van de bovenstaande, als in 't geheel VAN ALLE DE VERDERE MISSIVENS EN DOCUMENTEN, het voornoemde Schip concernerende, te stellen in handen van alle de presente Heeren Vlag Officieren, met verzoek van den Raad te dienen van haare Consideratien en Advis, VOORAL, of dat Schip tot het doen van het Convoy, na en van Curaçao, waar toe het zelve was gedestineerd, zoude kunnen werden gebruikt, dan niet.*

Ingevolge voorschreve Resolutie, zyn, van wegen den RAAD TER ADMIRALITEIT, in handen van den Ondergeschreven gesteld, NB. EXTRACTEN uit Missivens, Resolutien en Ordres, als Bylagen in 't Bericht, gemeld onder de Numero 's 9, 11, 12, 13, 14; bovendien noch

vyf Copie verklaringen, geteekent door zestien differente persoonen van de Werf, in 't vervolg dezes te pas te brengen; vooraf verzoekt de Ondergeschreven natelezen, in zyn Bericht, op pag. 26. N. 9.

De Ondergeschreven Officieren, ontfangen hebbende het EXTRACT uit de Resolutie van Haar Edele Mogende, in dato 2 February 1750, inhoudende het verzoek om te examineeren den TOESTAND VAN 'S LANDS SCHIP HILVERSBEEK, waar op wy de eere hebben Uwe Edele Mogende te dienen van het volgende Advis.

Dat wy alle MISSIVENS en RAPORTEN als VERKLAARINGEN, gevoegd tot de Bylagen van den inhoud van het gemelde Extract, dienende tot eclaircissement van al het gepasseerde, met den Kapitein Jan Hoeufft, *over deszelfs onderhebbende Schip* Hilversbeek, *of het zelve in- of buiten staat is, om de reize na Curaçao te doen, naauwkeurig geëxamineert hebben.*

Bovendien, voor Ons hebben laaten komen de Meester Baas van 's Lands Werf, Charles Bentam, den Onder-Equipagiemeester Jan Binkes, *de Adsistent* Jan May, *met den Timmerman* Ary van der Valk, *welke drie laatstgenoemden het Schip in Texel hebben geëxamineert.*

Uit alle welke bovengemelde zaaken OMSTANDIG aan Ons is gebleken, dat de Kapitein Jan Hoeufft, *GEENE DE MINSTE REDEN HEEFT GEHAD, om zyne reis na Curaçao, INGEVOLGE deszelfs instructie, niet te vervolgen; als mede dat Wy oordeelen het Schip* Hilversbeek *VOLKOMEN IN STAAT TE WEZEN van die reis te doen, en daar toe de Kapitein te gelasten, van, met de eerste gelegendheid Zee te kiezen, om alle de kwade gevolgen voor te komen.*

Actum in Amsterdam, den 3 February 1750.

(*was geteekend*)

C. SCHRYVER.
JACOB REYNST.
HEND. LYNSLAGER.
G. DE LANGE.
H. J. BOUDAAN.
E. DE PETERSEN.
My present,
H. SCHRODER, *Schryver.*

Con-

Conformeere my met de bovenstaande Officieren.
(*was geteekend*)
H. VAN DER VOORT.

Na gedaane Collatie met het Origineele bevonden te accordeeren,
(*geteekend*)
HEND. SCHRODER.

Men ziet hier uit, wat oordeel die Officieren geveld hebben, over den toestand van dat Schip, en 't gedrag van den Kapitein *Hoeufft*, en waar op gefundeert, daar omtrent een opheldering dient.

Alle Kapiteinen van de reis t'huis komende, zyn verplicht, schriftelyk op te geven de deffecten van hunne Scheepen; de Kapitein *van Buuren* heeft die opgegeven, den 16. September 1748, bestaande in zeven Articulen, waar van het 1. met het 7. niet te vereffenen is, want dat het Schip boven water, 3 duimen in de naden uit een zal wyken, zonder dat het onder water meede ontzet is, geen leck veroorzaakt, maar HEGT EN DIGT BLYFT, komt wonderlyk voor, en is een onmogelyke zaak

ART. 2.

Dat zyn alle Scheepen subject, te meer, als zy geleeden hebben, en zegt niets, naardien het 7 Art. goet blyft.

ART. 3. 4.

Dat zyn alle Scheepen subject, die uit America, of uit de Middelandsche Zee komen. Deeze periode doed niets ter zaake, en word alleen bygehaald, om den onkundigen, onder schyn van waarheid, te misleiden.

ART. 5.

Dat het Schip, boven water, was verrot, en vermolmt; het is wonderyk, dat niemand daar oit iets van gehoord heeft: een van beide is waarheid, of HAAR EDEL MOG. hebben dat verrotte en vermolmde Schip laaten vernieuwen, dat de romp niet waardig was, in dat geval, of het is zoo gebleven, en de Kapitein *Hoeufft*, heeft in 1750 daar mede een reis na Curaçao gedaan, en over geen verrot of vermolmdheit boven water geklaagt.

Die opgegeven deffecten door den Kapitein *van Buuren*, op den 16 September 1748, hoe die ook geweest zyn, dezelve zyn gerepareert, en subsisteerden niet meer (waar toe zoude de opgave dan dienen,) alzoo by Haar Edel Mog., de Kapitein *Hoeufft*, met dat zelve Schip in 't Jaar

1749,

1749, in Commissie is gesteld. Kapitein *Hoeufft*, met zyne geavanceerde Stellingen, stelt hy een onverantwoordelyke zaak op Rekening van den Raad ter Admiraliteit, met zoo veele Menschen hun leven te hebben gewaagt, met een VERROT en VERMOLMD Schip.

Wanneer nu HAAR EDEL MOG. een besoigne hebben gelieven te beleggen, om te examineeren het murmureerende gedrag van den Kapitein *Hoeufft*, zoo hebben HAAR EDEL MOG. daar toe de NODIGE EXTRACTEN aan de Vlag Officieren overgegeven, alleenig die periodens inhoudende, die daar toe relatif waaren, en geenzints de deffecten, opgegeven door Kapitein *van Buuren* in 't Jaar 1748, dewelke, zoo 'er die, in een zeekere graad geweest zyn, alle gerepareerd waaren, en gevolglyk niet subsisteerde, en alzoo niet in consideratie kwamen in 't Jaar 1749, gelyk de volgende vyf Documenten zullen aantoonen, dat 's Lands Schip Hilversbeek wel was gerepareerd en in goeden staat gebragt, zoo als de Baas Charles Bentam, altoos zyne Scheepen wel verzorgde, alvoorens die na Zee gingen.

Niet tegenstaande al het geene hier omtrent is bygebragt, zoo is de Kapitein *Hoeufft*, tegen zyn beterweeten aan onbeschaamd genoeg, van te avanceeren, dat de Lieu-tenant-Admiraal, tot zynen lasten, VERMINKTE Stukken bybrengt, dat omgekeerd, met alle recht en reden, op hem toepasselyk is, zoo als hier te vooren is aangetoont, en, het volgende zal bevestigen dat de klachten van Kapitein *Hoeufft*, gantsch ongefundeert waaren, en, waarschynlyk, tot fundament hebben gehad, om een ander Schip te bekoomen, gelyk zulke Kunst- en Vliegwerken, als MEERMAALEN met succes zyn gepractiseerd, daar door grooter Scheepen te bekoomen, met meerder Manschap, NB. enz. enz., daar van verscheide passagien kunnen bygebragt werden, die tot groot nadeel van 's Lands dienst zyn, maar alle dingen stichten niet; echter een passagie die ik hier by moet brengen, als: in 't Jaar van 1747, wierd door een Kapitein 's Lands Schip Middelburg voor ONBEKWAAM opgegeven en afgekeurd; zyne Vrienden bezorgde hem een grooter Schip van zestig Stukken Kanon, en 350 Koppen; daar hy met het Schip dat hy ONBEKWAAM noemde, maar 225 Man voerde.

De Raad ter Admiraliteit deeze afkeuring van Onbekwaamheid verdenkende, offereerde dat ONBEKWAAME Schip aan den Kapitein *Jacob Hendrik van Stocken*, die dat gerust aannam, schoon het in 't holste van den Winter was, en zonder MURMUREEREN, daar mede na Zee ging; in Portsmouth gekoomen zynde, stopte hy een Lek tusschen Wind en Water, zonder iets van de volle Lading te lossen, en heeft hy Kapitein, met dat afgekeurde ONBEKWAAME Schip, in het holste van den Winter, in den Oceaan, onder het Esquader van den Ondergeschreeven, gekruist, zonder iets te manqueeren, alschoon veele Stormen

men uitgestaan heeft, zoo als, des Winters, de Zeedienst onderworpen is.

Hoe zodanig afkeuren, en onbekwaam oordeelen van zoo zwaare Kapitaalen, tot grote schaade van 's Lands Gemeenebest, met de plicht van den gedaanen Eed en beloften, in alle deelen den Lande getrouwelyk te dienen, te vereffenen is, zal de Ondergeschreven, by deezen niet decideeren, als daar over, IN VEELE OPZICHTEN, *al te veel op te zeggen zoude wezen*, daarom, in deeze by 't Schip Hilversbeek blyven, daar toe de volgende Vyf documenten dienen.

N°. 1.

Verklaaring van Officieren, Commandanten van 's Lands Werf, en Opper-Timmerman van 's Lands Schip *Hilversbeek*, in wat staat het zelve is geweest wanneer het zelve is uitgerust.

WY Ondergeschreve Officieren der Timmerlieden van 's Lands Werf, dewelke hebben uitgerust en gekield, 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek, verklaaren, mitsdeezen, 't voornoemde Schip, voor zoo verre ieder respecteerende, met alle attentie en voorzichtigheid, te hebben geëquipeert en dat met kielen, meerder als gemeen tydt toe genoomen, als anders gebruikelyk, om het wel te voorzien, alle boute nagels geslegt en gevisiteert, en die, dat de minste blyk hadden iets aan te manqueeren, uit laaten booren, en nieuwe daar in plaats laaten slaan, dat niemant in staat was het beter te konnen doen, hebbende begonnen te kielhaalen op den 29 October, en met de laatste zyde regt gekoomen op den 5 November 1749, en den 20 dito is voorn. Schip van de Stad gezeild.

(*was geteekend*)

JOH. MEY.
JOH. VAN DER MEULEN.
JAN PELSER
PIETER BOL.
BARENT GUDEKKE.
PIETER SCHUYT.
KLAES DUYF.

N°. 2.

N°. 2.

IK Ondergeschreeve Opper-Timmerman (NB.) van 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek, verklaare hier mede present te zyn geweest, de gantsche Uitrusting van voorn. Schip, en alles in alles hebbende nagegaan, zoo wel van wegens het Schip als Rondbout; dat het Rondbout is goed, hegt en sterk, en het Schip tot myn genoegen uitgerust, *derhalve kan ik niet nalaaten om hier van eene Verklaaring te geeven aan den Meester Timmerman, om te dienen daar het behoort.*

Actum in Amsterdam aan 's Lands Werf,
den 17 November 1749.

(was geteekend)

ROELOF LUDER, *Opper-Timmerman van 's Lands Schip Hilversbeek.*

N°. 3.

IK Ondergeschreve Mastemaakers-Baas, benevens myn Ondergeschreven Volk van 's Lands werf, verklaaren hier mede, de Masten en verdere Rondbouten van 's Lands Schip Hilversbeek, gevisiteert te hebben, en bevonden dezelve goed, hegt en sterk, zynde de Groote en Fockemast in 't Jaar 1745. nieuw ingezet, en de tweede reis dat het zelve met het Schip heeft gevaaren, maar als ONKUNDIGE LUIDEN, die GEEN VERSTAND van Rondbout hebben, daar by koomen, dan heurt het, dat goet Rondbout door de ONKUNDIGHEID word geruineert met staagen, en aan stukken gezaagt gelyk by 's Lands Officieren VEELMAALEN gebeurt.

Actum in Amsterdam, den 9 September 1750.

(was geteekend)

HARMEN DE GROOT.
GERRIT DE GROOT.
HARMEN FOKKESZ.
BAAS, *Onder dito, en knegt.*

(Het vervolg den eersten July 1762.)

E U-

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Dit Hof schynd alsnoch by deszelfs vreedelievende gevoelens te volharden; en alhoewel zedert eenige dagen in deeze Hof- en Hoofd Stad verspreid word dat de Sultan aan de Ministers der Hoven van *Petersburg*, *Londen* en *Berlyn*, zou hebben doen verzekeren, dat de Lucht deezer Residentie voortaan niet anders dan nadeelig voor hunne gezondheid kan zyn, zo flaat men daar aan geen geloof, en steld vast dat deeze tyding haar oorsprong neemd by dezulken, welke wenschen dit bewaarheid te zien.

PORTUGAL. Lissabon. By een Decreet den 6 *April* ter Secretary van Staat geregistreerd, werd aan een iegelyk, van wat staat of conditie hy zy, verboden meer dan twee Paarden of Muilezels tot hunne Rytuigen te gebruiken binnen deeze Stad en een uur van deszelfs omtrek. Van deeze Wet werd niemand uitgezonderd dan alleen de Princen en Princessen van het Koninglyke Huis, de Kardinalen, de Patriarch, de Aartsbisschoppen en Bisschoppen; wel verstaande dat de Ministers der Vreemde Mogendheden desgelyks daar van zyn uitgezonderd. Wat de Geestelykheid aanbelangd, de Koning vermaand dezelve zich minder door hunne pracht dan door hunne goede werken te doen uitmunten.

Ingevolge zyner Majesteits beveelen, zyn alle de Paarden deezer Stad opgeschreven geworden; en volgens de bepaalde tax zullen de Kapiteins van de Cavallery niet minder dan 200 en niet meer dan 500 Guldens voor dezelve betalen.

De Lord *Tyrawley* woond alle de Raadsvergaderingen ten Hove by, en alle de Deliberatien betreffen den Oorlog dien wy met Spanje staan te voeren. Men maakt dienaangaande alle de nodige schikkingen. De Koning heeft geordonneerd ieder Regiment Ruitery met twee Compagnien, en ieder Compagnie Granadiers met 10 Man te vermeerderen. Om het lichten der nodige Manschap zo veel te gemakkelyker te maken, heeft men de voorheen verleende Vryheden herroepen, en dezelve zullen geen plaats hebben dan ten aanzien der Perzonen welke by de Compagnien der Commercie en de Pacht van de Tabak gebruikt worden. Alle onze Troepen zyn in beweging ten einde het Campement te betrekken, 't geen de Kollonel *O-Hara*, in de Provintie van *Alentejo* afsteekt. Men wacht met verlangen naar de Veld-Artillery welke uit Engeland komen moet.

Onze Landmacht bestaat thans in de volgende Troepen, als 20 Re-

Regimenten Infantery, ieder van 900 Man, en een nieuw opgerecht Regiment van 1200 Man, te zamen 19200 Man Infantery; een Regiment van 1200 Man, een van 1440 en een Bataillon van 600 Man alle Artillery, te zamen 3240 Man; 6 Regimenten Cavalery, ieder van 460 Man, en 4 Regimenten Dragonders, ieder van 480 Man, te zamen 4800 Man Cavallery en Dragonders; en 2 Regimenten Mariniers, ieder van 1200 Man, te zamen 2400 Man Mariniers, en dus in 't geheel 29640 Man. Een zwak Leger inderdaad om onze Vyanden het hoofd te bieden; waar by noch komt dat deeze Troepen nooit vuur gezien hebben, vermits zedert de Vrede van *Utrecht* geen Oorlogstoneel in deeze Gewesten is geopend geworden; maar eenige duizend Man Engelschen, tot onze bystand onderwegen zynde, zullen, by hun aankomst, goede Soldaten van dezelve maken, en derzelver voorbeeld, gevoegd by het belang van *pro aris & focis*, dat is, *voor eigen haarden Schoorsteen*, te vechten, zal eerlang wakkere en ontzaggelyke Krygslieden van hen voor onze Vyanden maken kunnen.

Don *Joseph Torres*, Ambassadeur van Spanje, en de Heer *O-Dun*, Minister Plenipotentiaris van Vrankryk, hebben dit Hof verlaten zonder afscheid te neemen, en zyn den 30 *April* op de Grenzen van dit Ryk gearriveerd; terzelver tyd heeft Don *Joseph de Silva*, Ambassadeur van onzen Koning aan het Hof van *Madrid*, de nodige Paspoorten ontfangen om herwaards te keeren, dus men dezelve eerlang te gemoet ziet.

De Onderdanen des Konings naby de Spaansche Grenzen woonende, hebben zich op de aannadering der Troepen zyner Kath. Majt. met hunne beste effecten, naar elders in veiligheid begeven, en men verwacht alle ogenblikken tyding te zullen ontfangen dat *Miranda*, gelegen aan de zamenvloed der *Duero* en de *Fresne*, door dezelve zal berend en ingeslooten zal zyn.

SPANJE. Madrid. De Ambassadeur van Portugal, zedert eenige Weeken onpasselyk, is noch hier; maar die van ons Hof en die van Vrankryk hebben *Lissabon* verlaten en zyn reeds in dit Ryk aangekomen. Onze Armee, dewelke op de Grenzen van Portugal by een getrokken is, moest den 24 *April* onder het Kanon van *Zamora* campeeren, om vervolgens het beleg te onderneemen van *Miranda* en *Almeida* welke beide Plaatzen door de Portugeezen met allen spoed versterkt worden. Hunne Troepen bestaan in byna 30,000 Man,

Man, doch het grootste gedeelte van dezelve is door de langdurige Vrede, dewelke dat Ryk genoten heeft, ten eenemaal onbedreven in 't geen te Velde voorvald, en byna niemand hunner Officieren heeft ooit het Vuur gezien, zulks zy met het uiterste ongeduld verlangen na de aankomst eener versterking Engelsche Troepen.

Onze Zeemacht is gereed om uit de verscheide Havens in Zee te loopen, te *Cadix*, *Ferrol* en *Carthagena* zyn uitgerust: *le Phenix* en *la Foudre*, ieder van 80 Stukken Kanon; *le Vainqueur*, *le Tigre*, *l'Afrique*, *la Princesse*, *l'Aigle*, *le Glorieux*, *le St. Philippe*, *le Hector*, *le Prince*, *le Victorieux*, *le Magnamine*, *le Vaillant*, *le Gaillard*, *l'Eole*, *le Dragon*, *le Monarque*, *le Serieux*, *le Champion*, *l'Arrogant*, *le Terrible*, *la Galice*, *l'Atalante*, *l'Aquilon*, *le Triomphant*, *le Souverain* en *le Ferme*, zynde 26 Schepen, ieder van 70 Stukken Kanon; *l'Asie* en *le Trident*, beide van 64, als mede *le Conquerant*, *l'Heureux*, *le Septentrion* en *le Rasé*, alle vier van 60 Stukken Kanon, behalven verscheide Fregatten, *vier* Bombardeer Galjoten, *een* Brander, *een* Hospitaal Schip, enz.

De Marquis *d'Ossun*, Extraordinaris Ambassadeur des Konings van Vrankryk, voor eenige dagen een Memorie gepresenteerd hebbende, aangaande de wyze van het permitteeren van Fransche Geweeven Stoffen in dit Ryk, en het toelaten van Fransche Kapers, met derzelver Pryzen in onze Havens, heeft daarop uit 's Konings naam een antwoord bekomen, behelzende:

Dat de Stoffen, die in Vrankryk, in navolging van de Engelschen, gefabriceerd worden, in de Havens van Spanje, onder betaling van de gewoonlyke inkomende Rechten, zullen worden toegelaten, mits dat by eene Certificatie der Magistraten van de Steden en Havens, van waar deeze Koopmanschappen worden uitgevoerd, welke Certificatie door de Spaansche Consuls, in die Plaatzen zich bevindende, moet gezien zyn, blyke, dat de Stoffen onder 't gebied van den Koning van Vrankryk zyn gefabriceerd; aan welke Stoffen ook, eer zy uit den Tol gaan, een Loot geslagen zal worden, op dat men ze van de Engelsche Fabriek zou konnen onderscheiden. Dat de Fransche Kapers met hunne Pryzen in de Havens van Spanje geadmitteerd, en op gelyken voet als de Spanjaards gehandeld zullen worden: ook in het verkoopen van de Laadingen der Pryzen; doch zo de Fransche Kapers, eerst met hunne Pryzen in een Vrienden of neutralen Haven ingeloopen zynde, naderhand in Spanje komen, zal men de Engelsche Goederen

aldaar niet mogen verkoopen, zelfs niet, al waaren ze in de Kapers geladen, en al verklaarden deezen, dat zy ze op de Engelschen veroverd hadden, ten waare zy zulks beweezen, met de veroverde Pryzen, zelven en met de Cognossementen, verklaringen der Gevangenen enz., welken voet men ook houden zou omtrent de Spaansche Kapers.

ITALIEN. Romen. Den 26 *April* vertrok de Paus met het krieken van den dag na *Civita Vecchia*, spysde 's middags op *Castello di Guido*, 's avonds op *Castello di Paolo*, aan den Oever der Zee en 22 mylen van hier gelegen, en overnachtte aldaar; hield den 27 zyn middagmaal te *Santa Severa*, en arriveerde 's avonds te *Civita Vecchia*, alwaar dezelve als noch eene volmaakte Gezondheid geniet. Men geloofd dat zyne H. aldaar langer zal blyven dan deszelfs voorneemen voor zyne afreize van hier geweest is. De Levensmiddelen, Fouragie en Logementen, zyn door den dagelykschen toevloed van Menschen in opgenoemde Stad, zodanig in prys gereezen, dat ze naauwelyks te bekomen zyn; en voor een slecht Bed onder dak moet reeds een Scudi ieder nacht betaald worden. De Kardinaal *de Rochechouard*, voor eenige dagen van hier naar Vrankryk gekeerd zynde, heeft het bewind van zaken aan den Ridder *de Basquier de la Houze*, als gelast met de zaken van zyne Allerchr. Majesteit overgegeven.

Turin. Men kan nog niet ontdekken, dat den Engelschen Envoyé, Heer *Pitt*, met een particuliere Commissie gelast is, om dit Hof over te haalen, van met het zyne in Alliantie te treeden. Het is zeeker, dat de Koning, onze Souverein, de behoudenis van de rust in Italien zeer ter harte neemt, by aldien men geene demarches doet, die in staat zyn om het eevenwigt van Europa om verre te werpen, en nadeel te verwekken aan de regtmatige pretensien van zyn Majesteit op zeekere Domeinen. Eenige Politiquen hadden zig verbeeld, dat de *Pacta Familia* tusschen de Branches van het Huis van Bourbon, ons Hof geallarmeerd en overgehaald zoude hebben, om engagementen te maaken tot het afweeren der gevolgen die daar uit kunnen spruiten, maar zy zyn bedrogen. Vrankryk en Spanjen, wel verre van zig met de zaaken van het vaste Land in Italien te bemoeijen, zullen al hun magt wel nodig hebben, om haare gemeene Vyanden het hoofd te bieden. Wat de Souvereinen van Napels en Parma, Vorsten van hetzelve Huis, belangen, hun Magt is zo considerabel niet, en haar

be-

belang vereischt, dat zy in deeze omstandigheeden, een goede verstandhouding met hunne Nabuuren conserveeren.

Genua. Deezer dagen is in het voltallig vergaderde *Cosiglio Minore* deezer Republiek gedelibereerd over het antwoord, het geen men aan het Hof van Romen zal hebben te doen, wegens de voorgeslagen pointen tot bylegging der zo lang tusschen den Apostolischen Stoel en en de Republiek zweevende geschillen, die men verhoopt, dat eerstdaagsch ten eenemaal vereffend en bygelegd zullen zyn. De tydingen die men van *Corsica* ontfangt zyn zeer gunstig, en de tegenwoordige toestand der zaken aldaar, doed de hoop opwakkeren, dat dit Gemeenebest eerlang wederom geheelyk meester zyn zal van dit Eiland, 't geen het vereffenen der geschillen met het Hof van Romen grootelyks zou bevorderen, dewyl die voornamentlyk daar uit hun oorsprong genomen hebben.

Parma. De Marquis de *Reville*, Minister-Plenipotentiaris van zyne Catholyke Majesteit aan ons Hof, heeft Bevel ontfangen, zig na de groote Armee zyner Aller-Christelykste Majesteit in Westphalen te vervoegen, en geduurende deeze Campagne by dezelve zyn Verblyf te houden, om het Hof van Madrid regulierlyk en naauwkeurig te informeeren van alle de Operatien, welke tusschen de wederzydse Armeen gedaan worden. Van *Mantua* heeft men, dat de Graaf van *Firmian*, Gouverneur dier Stad en Vesting, door eene al te sterke Applicatie in dessels Ministerie, zig eene zwaare Ziekte toegetrokken had.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 17 *April* is de in het nieuwe Keizerlyke Winter-Paleis gebouwde Kerk, *ter Verryzenis van Christus* genaamd, door zyne Eminentie den Aarts-Bisschop van *Nowogrod*, met de gewoone Plechtigheden ingeweid, en dien Avond ten 6 uuren verliet zyne Keizerlyke Majesteit, onder het losschen van 201 Stukken Canon, het Houte-Paleis, en begaf zig na het voorsz. nieuwe Winter-Paleis, alwaar Allerhoogstdezelve zyne Excellentie den Heer Opper-Hofmarschalk *Narischkin* met de Ridder-Orde van St. Andries begiftigde. Den 18 O. S. zynde de eerste Paaschdag, vergaderden, op Bevel van zyne Keizerl. Maj. alle de Cavaliers en Dames, 's ochtends ten zes uuren op het Hof, onderwelker geleide dezelve zig na de voorsz. Slot-Kerk begaf, en den Vroegdienst bywoonde, na wiens eindiging alle dezelve tot den Handkus toegelaten wierden. Vervolgens vervoegde zig zyne Keizer-

zer-

zerlyke Majesteit na de Gallery, en spysde, na dat haare Hoogheid de Princes van Holstein op het Hof aangekomen was, aan eene Tafel van 160 Couverts: de hooge Gezondheden wierden onder het losschen van 't Canon gedronken, en geduurende het Middagmaal deden zig zo wel de Italiaansche Instrumentaal- als de Vocaal-Muzyk by beurtwisselingen hooren.

Zyne Keizerlyke Majesteit heeft niet alleen den Uitvoer van Graanen in de Havens van *Est-* en *Lysland*, gelyk hier en te *Archangel*, voor dit jaar wederom vrygegeven; maar daarenboven de uitgaande Rechten en verdere Ongelden en Lasten veel lager, dan in de voorgaande Jaaren, gelieven te bepaalen: Zo dat de Koornhandel daar door grootelyks gefaciliteerd, en op eenen beteren voet, dan ooit te vooren, gebragt is.

Buiten en behalven het prachtige Paleis van wylen den Grave van *Bestuchef*, 't welk jeegenswoordig door den Hertog George van *Holstein-Gottorp*, beneevens zyne Gemalin en Kinderen, bewoont word, heeft de Keizer ook aan zyne Doorl. Hoogh. doen inruimen het ongemeen fraai zoogenaamd Italiaansch Paleis, met de daar aan gehorende Tuinen, zynde door de Kanzelerie een somme van 20000 roebels geschikt geworden tot reparatie en opciering van dezelven; en de Hertogin-Douarriere van *Holstein-Beck*, is door zyn Rusk. Majesteit niet alleen met de St. Catharinen-Order, maar ook met een pensioen van 12000 roebels en met verscheide aanzienlyke Goederen in *Estland*, begiftigt geworden.

De Grave van *Biron*, geweezene Hertog van Courland, die beneevens zyne Gemalin en de twee Prinssen zyne Zonen uit zyne Ballingschap terug ontboden zynde, zich by continuatie in deeze Stad bevind, word zo ten Hove als by Particulieren met veel hoogachting behandeld. Deezer dagen had hy de eere, den Keizer te begroeten, die hem daar op eigenhandig het teeken van den Ridderorder van St. Andreas ombing, en zo aan hem als aan zyne beide Zonen den Deegen weedergaf, ten teeken van vryheid. Vervolgens is zyn oudste Zoon door zyn Rusk. Maj. tot Generaal van de Cavallerie, en zyn jongste tot Generaal van de Infanterie verheeven geworden, en een iegelyk verlangt hier met ongeduld, de verdere ontwikkeling van deszelfs noodlot te zien.

Den 25 *April* had de weegens zyne ongemeene ervarenheid in de krygszaken zo zeer vermaarde Generaal-Veldmaarschalk Grave van

Mun-

Munnich insgelyks de eere, aan den Keizer gepresenteert te worden, en men twyffelt geenzins, of hy is door zyn Ruskeizerl. Maj. zeer minlyk en genadig ontfangen. Men kan zich in dien 80jarigen Gryzaart niet genoeg verwonderen over de ongemeene leevendigheid van geest, de scherpheid van geheugen, en de frissche gezondheid, die hy alsnoch bezit.

Wel is waar, dat in de naastkomende maand in onze Nabuurschap een campement zal afgestoken worden voor een corps van 25000 Man van onze Troepen, doch de verscheidene geruchten, dewelken buitenslands daaromtrent verspreid zyn, als of die Troepen tot een zeekere Expeditie geschikt waren, zyn geheellyk bezyden de waarheid, vermids dat corps alleenlyk byéén trekt, om in den wapenhandel geoeffend te worden, en geenzins, om de reeds genoegzaam algemeene elende van Europa noch meer te vergroten.

ZWEDEN. Stokholm. De Baron *L. Ackerhielm*, Luit.-Gen. en Command. der Zwaard-Orde, is door den Koning tot Gen.; de Heer *N. Philanderschild*, Schout-by-Nacht en Ridder, tot Vice-Admiraal, en de Kamerheer *A. M. Sternsparre*, tot zyner Majt. Hof-Marschalk genomineerd. Naar men verneemt, hebben de hooglofselyke Ryks-Standen heden *in Plenis* gedelibereert, over het spoedig sluiten van den Ryksdag, en dat de respective Deputatien ten dien einde de nog onderhanden zynde Zaken binnen de 14 dagen geliefden af te doen. Ondertusschen wordt alhier sterk van eene kort naby zynde Vrede gesprooken. Van *Skara* in *West Gothland* heeft men reeds voor eenigen tyd Bericht, dat zeker Meisje, toen 6 Jaaren oud, genaamd *Ulrica Margaretha*, Dogter van *Jurgen Bergsten*, een aldaar woonende Goudsmid, tusschen de 30 à 40 Airtjes op de Violine, en daarnevens eenige Menuetten, Poolse Dansen en andere Stukken, op het Clavecymbel kon speelen, waaraan men hier en elders zeer getwyffeld heeft. Inmiddels wordt zulks uit *Marienstad*, in Brieven van den 15 *April*, als geloofwaardig bevestigd. Het gemelde Meisje, het welk den 20 *May* den Ouderdom van 7 Jaaren zal bereiken, heeft den 31 *Maart* laastleden op zeker Landgoed, 2 Mylen van *Skara* gelegen, ruim 100 Stukken rein en distinct, met de uitstekendste Behandeling, op eene Violine gespeelt, en om dezelve accuraat te stemmen, benevens de Vingeren, doordien dezelve niet stevig genoeg waren, ook de Tanden gebruikt. Hoe ver hetzelve tegenwoordig op het Clavecymbel geavanceerd zy, daar van wordt in

de

de laatste Brieven geen gewag gemaakt. Zy heeft mede eene goede en zuivere Stem in het zingen; is naar haare Jaaren maar klein, doch welgemaakt van Lichaam en Leden, deftig van houding en vrolyk van Gelaat en Wezen.

DENEMARKEN. Koppenhagen. De laatste berichten van de op Koninglyk bevel en kosten, na Arabiën reizende Geleerden zyn gedagteekend *Groot Cairo* den 11 *December* 1761. Na dat het gemelde Gezelschap, geduurende deszelfs verblyf in *Alexandrien*, de oudheden aldaar onderzocht, en de *Obeliscus* of Gedenkpylaar van *Pompejus Magnus* en *Cleopatra* bezichtigd en afgeschetst had, zo is het zelve over *Rosette* en *Boulak* behouden te *Cairo* aangekomen, en heeft zedert in laatstgemelde Hoofdstad van Egipten, de Grafnaalden in derzelver Ommelanden opgenomen; zy stonden van daar na den Berg *Sinaï* te vertrekken, en wyders hunnen weg over *Suez* na *Gidda* in Gelukkig Arabiën te vervorderen.

POOLEN. Warschauw. Zyne Koninglyke Hoogheid de Hertog *van Courland*, wegens de omstandigheden van deszelfs gezondheid goedgevonden hebbende, de krachtigste Hulpmiddelen tot derzelver herstelling te baat te neemen, is ten dien einde van hier na *Weenen* vertrokken, om zich van daar na het Carelsbad te begeven. Zyne Koninglyke Hoogheid Prins *Albrecht*, vertrok voor eenige dagen na de Oostenrykse Armee in Silesien, om de Campagne, als Keizerlyke Koninglyke Generaal, aldaar by te woonen.

Thorn. In de goede Week begonnen, de onder Commando van den Generaal Major, Ridder en Vorst *Chowanski*, uit Groot Poolen na Pruissen terug marscheerende 5. Russische Regimenten, door den Heer Brigadier *van Bachman* geleid, over onze Brug te marscheeren, en eindigden hunnen Marsch in eenige dagen. Den 14 *April* arriveerde zyne Excellentie de Luitenant-Generaal en Ridder Graaf *van Chernichew*, als mede de Heer Luitenant Generaal en Ridder *van Fast*, benevens de Regimenten der Donise Kosakken en Moldavise Hussaaren, en de 10 Compagnien Grenadiers van het Chernichewse Corps, welke gedeeltelyk binnen deeze Stad, en gedeeltelyk in derzelver Ommelanden de Kwartieren betrokken hebben. Meer andere Regimenten worden langs gelyke passage in Pools Pruissen verwacht. Den 16 is de Graaf *van Chernichew* te *Marienburg* by den Generaal Veldmarschalk Graaf *van Soltikow* geweest, den 20 alhier te rug gekomen, en staat den 22 na *Petersburg* te vertrek-

trekken. De Generaale Staf van het gemelde Corps blyft in deeze Stad, en de Luitenant-Generaal Vorst *van Lubomirsky*, die alhier aangekomen is, zal over het zelve het Commando voeren.

Deezer dagen zyn de door de Russen uit *Berlyn* mede gevoerde Koninglyke Pruissische Cadets van *Petersburg* alhier aangekomen, en hebben hunne Reis door *Pommerellien* na *Berlyn* vervordert. Dezelve waren 95 in getale, en dus zyn van hen, geduurende hun verblyf in Rusland, 2 overleden, dewyl zy by derzelver Afvoering 97 Perzonen uitgemaakt hebben.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 3 *May* is de Veldmarschalk Graaf *van Daun* naar Silesien vertrokken, daar men wil dat de Veldtogt van onze zyde staat geopend te worden door het Beleg van *Neisz* of *Groot-Glogau.* Den 4 arriveerde Prins *Karel van Saxen*, Hertog van Courland; zyn D. H. staat, na een kort verblyf aan dit Hof, na *Carelstad* te vertrekken; men spreekt van een Huwelyk tusschen dien Vorst en eene onzer Aarts-Hertoginnen.

Haare Majesteit de Keizerin-Koningin heeft aan den Veldmarschalk Graaf *van Daun*, voor het vertrek naar de Armee het genoegen gegeven, van aan deszelfs eenigste Zoon *Frans*, gebooren den 15 *November* 1746, een Regiment te schenken, het geen echter als noch niet genoemd word: ook moet die jonge Heer alle Classen van het Militair School alvoorens passeeren, en van de piek af aan dienen. Den 2 *May* trok hy met de Wacht te *Schonbrun* als Gemeen of Cadet op; des anderendaags als Corporaal, en zo verder; zullende eerstdaags deszelfs Heer Vader, als Kapitein effectief van deszelfs Regiment Infantery, naar Silesien volgen, werwaards te zyner tyd ook zyne Commissie, als Collonel en chef van een Regiment te voet, zal nagezonden worden.

Ter gelegenheid van de gelukkige Verlossing der Aarts-Hertoginne is ten Hove vertoond een *Italiaansche Opera*, op bevel van hunne K. K. M. M. door den Abt *Matastasio* opgesteld, en genaamd: *Il Triomfo di Clelia:* het onderwerp van die *Opera* is getrokken uit de Romeinsche Geschiedenis.

Toen *Porsenna*, Koning van Hetrurien, besloote had *Titus Trajanus*, jongsten Zoon van *Tarquinius Superbus*, die van den Romeinschen Throon verjaagd was, op dien Throon te herstellen, kwam hy met een zeer talryke Magt de Stad Romen belegeren. De sterke aanzoekingen van de Romeinen, gevoegd by de overgroote Verwondering, dewelke door de onwrikbaare standvastigheid van *Mutius Scævola*, by den Koning van Hetrurien veroor-

zaakt wierd, gaven gelegenheid tot een Stilstand van Wapenen voor eenige dagen, om in dien tusschentyd over de Vrede te handelen, en men eischte tot een voorwaarde een zeker getal Gyzelaars van den kant der Romeinen, onder welke de wydberoemde *Clelia* de voortreffelykste was.

De listige geweldddaadigheden, dewelke *Tarquinius* geduurende dien Wapenstilstand aanwende, en de herhaalde blyken, dewelke de Romeinen van hunnen onverschrokken Moed aan den dag leiden, verwekten in *Porsenna* (gelyk zulks doorgaans in grootmoedige Harten plaats grypt) gevoelens van afschrik en verachting voor den éénen, maar in tegendeel verwondering en vriendschap voor de anderen: Eindelyk de Manlyke heldhaftigheid van *Clelia*, dewelke te Paard in den Tiber sprong en die Rivier overzwom, deed de verwondering van den grootmoedigen Koning van Hetrurien veranderen in een roemwaardigen Naiever, in zo verre dat hy, in plaats van het Romeinsche Volk te onderdrukken, zo als hy had kunnen doen, zich met haar vereenigde door de Banden van de oprechtste Vriendschap, en haar in Vryheid hield, ten einde aan de Nakomelingschap niet te ontrukken de schetzen van Deugd, dewelke door de voorbeelden der groote Mannen van de Romeinsche Natie aan de Wereld beloofd wierden.

Dit is de grond der Geschiedenis: onder de omstandigheden, dewelke in deezen opzichte in de Opera op het levendigste uitmunten, is de volgende;

De grootmoedige Daad van *Clelia* (die zich in den *Tiber* werpt om de geweldddaadigheden van *Tarquinius* te omgaan, doch naderhand uit eige beweeging wederkomt) geschied genoegzaam in den zelfden tyd als die van *Horatius Cocles*, die alleen de Brug, welke met de Stad *Romen* communicatie had, verdeedigd, zynde Afgezant van de Republiek by *Porsenna*: Wyders word *Clelia* bestemd en beloofd aan *Horatius*, welke tot zynen Medevryer heeft *Tarquinius*, schoon deeze bestemd en beloofd is aan *Larissa*, Dogter van *Porsenna*: Deeze laatstgem. is in 't geheim de Minnaresse van *Mennius*, Vorst der Veji, door wiens toedoen de haatelyke Aanslagen van *Tarquinius* voor de Oogen van *Porsenna* geopend worden in zo verre dat deeze Koning van Hetrurien zich eindelyk tot Vyand van dien *Tarquinius* verklaard.

Regensburg. Men is hier zeer verwonderd te zien, dat de Landgraaf van *Hessen-Kassel* heeft kunnen goedvinden van aan den Minister van *Mentz* een Memorie (ziet dezelve in ons voorgaande *Stuk* bladz. 134) ter hand te stellen, waarin hy pretendeerd te bewyzen, dat zyne gedane renuntiatie van de possessie van het Graafschap *Hanau*, niet obligatoir is, en te gelyk de Ryks Vergadering verzoekt van de Testamentaire dispositie van wylen den Landgraaf zyn Vader, zo verre het die zaak raakt, te willen vernietigen. Het is niet waarschynlyk dat de gemelde Vergadering over dat verzoek formeel zal delibereeren, en zo zulks al mogt geschieden, hoe zal dan de geno-

me

me Resolutie nog kunnen ter uitvoer gebragt worden, schoon de Katholyke Stenden dien Vorst wel genegen zyn. Daar doen zich meer zwarigheden op als veele denken. De Hoven van *Weenen* en *Versailles* zien met geen goed oog aan, dat hy zyne Troepen in de Soldy van Groot-Brittannien heeft laten blyven. De Landgraaf kan daar niet voor het einde van dit Jaar af, want zulks doende, berooft hy zich van de considerabele Subsidien, ten zy 'er een weg gevonden wierd tot het sluiten van een zoort gelyk Tractaat met Vrankryk, dat zo schielyk niet zal lukken. De Troepen van voorn. Kroon zyn in 't bezit van het Landgraafschap en van *Hanau*. De Koningen van Engeland en van Pruissen, en andere Protestantsche Stenden, hebben de formeele Guarantie op zich genomen. Die omstandigheid en veele andere doen geloven, dat die zaak ongedecideerd zal blyven, ten zy men by de Conferentien over de Vreede een vriendelyke schikking uitdenkt.

De Ryks-Vergadering zal eerstdaags over de door den Keizer gedaane Vraag van 40 Romermaanden delibereeren. Waarschynlyk staan de meeste stemmen voor dat verzoek te weezen, maar de betaling daar van gelooft men niet dat daar aan zal beantwoorden. Zedert dat Rusland van de groote Alliantie afgescheiden is, en door zyn voorbeeld Zweeden meede getroond heeft, kan geene der Vorsten en Stenden van het Keizerryk, uitgenomen Saxen, zig vlyen van by de Vreede eenige schadeloosstelling te zullen bekomen.

Zedert 8 dagen word hier, zo wel in de Luthersche als Katholyke Kerken, de Hemel om eenen milden Regen gesmeekt; dewyl zo wel de Winter als Zomer Gewassen, door de reeds 6 Weeken aangehouden hebbende droogte, gevaar loopen om ten eenemaal te bederven, en de Beesten in de Weilanden geen voedzel meer konnen vinden. In de hieromstreeks en aan de *Donau* gelegen Velden staan de Granen noch tamelyk wel, doch in *Beijeren* en de *Neuburgsche Paltz* ziet het daar mede jammerlyk uit, en kan de ophanden zynde alleruiterste elende voor Menschen en Beesten met geene genoegzaame tranen beschreid worden.

Berlyn. Den 14 *May* ontfing men alhier door een Courier van zyne Koningl. Hoogh. Prins *Hendrik* uit *Saxen* aan den Koning zyn Broeder naar *Breslau* afgezonden, de tyding, dat die Prins twee dagen voorheen zynde den 12 derzelver Maand, een myl aan de overzyde van *Döbeln*, de Oostenrykische Voorposten overhoop had gesmeeten,

waarby een Generaal, 12 Officiers, benevens 1500 Gemeene tot gevangene gemaakt en drie Stukken Kanon veroverd zyn. Dit gunstig begin der Veldtocht, zal, zo wy hoopen, door andere voordeelen gevolgt worden, op dat wy dus een gewenschte Vrede verkrygen mogen.

Hanover. Het vermeesteren van de Stad en het Slot *Arensberg*, door den Erfprins van Brunswyk, is van omstandigheden verzeld geweest, dubbeld waardig, om alhier plaats te vinden. De Graaf van *Muret*, als verdediger van dezelve heeft daar van het volgende verhaal doen Wereldkundig maaken:

Den 18 *April*, 's namiddags ten drie uuren, deed de Luitenant-Generaal *Huth*, gelast met de Beleegering van het Slot, my voorslaan om hem de Stad over te geeven. Ik liet hem antwoorden, om alle ongelukken voor de Inwoonders te beletten, toe te staan, dat 'er een klein Guarnizoen binnen trok, op conditie dat die Troepen en de Stad als Neutraal zoude aangemerkt worden, en dat men geen van beide aan die kant zoude schieten De Erf-Prins keurde deeze Capitulatie goed. Die van *Constans* kwamen in het Slot, en den Erf Prins 150 Granadiers in de Stad hebbende doen rukken, regte aldaar zyn Generaale Hoofd-Kwartier op. Myne Emissarissen rapporteerden, dat dien Vorst, besloten hebbende het Slot te verbranden, ten dien einde 8 Mortieren, 8 Owitzers en 24 Stukken zwaar Geschut, by zig had. Ik begreep wel dat het Slot en de van Fascines gemaakte Werken, het niet lang tegens een zo terribel Vuur zoude uithouden, en liet aan den Heer *Huth* voorslaan, *dat ik den 21sten 's morgens, niet ontzet zynde, met alle Krygseer, 2 Stukken Metaal Geschut, een bedakte Wagen, alle de Ammunitie en de Effecten van den Koning, uit het Slot zoude rukken; dat de Vyanden, geduurende dezen Oorlog, geen post op het Slot* Arensberg *zoude mogen vatten, dat men alle de gemaakte Fortificatien, zonder het Slot te beschadigen, zoude slegten, en dat de Archiven, en alles wat aan den Keurvorst toebehoorde, voor hem zoude bewaard worden.*

De Heer *Huth* deed my daar op antwoorden: *Dat men de voorslagen accepteerde, op conditie, dat ik 's anderendaags, den 19, uit de Stad en het Slot zoude trekken, de Wapenen nederleggen, en de Effecten des Konings overleveren.* Ik antwoorde hem, *dat myn intentie geweest was om het Slot van den Keurvorst te sauveeren, en niet van my Krygsgevangen te geeven, dat ik klaar was, en dat hy met schieten kon beginnen.* Hy zond my de Heer *Monrey*, met wien ik alle onderhandelingen afbrak. Het was den 19, 's morgens ten vyf uuren, dat de Batteryen begonnen te speelen. De onze schooten met veel succes. De Vyanden maakten een verschrikkelyk Vuur. 's Namiddags om één uur, proponeerde my den Erf Prins by een Geschrift, dat ik onder my heb, *van my de Militaire Honneurs, de Vrybeid van het gantsche Guarnizoen, en alles wat ik daags te vooren gevraagt had, uitge-*

genomen

neemen de Effecten van den Koning, toe te staan. Ik liet hem antwoorden; *dat het geen ik bevorens geoffereerd had, alleen was geschied om het Keurvorstelyke Paleis te behouden, dat het geen tyd meer was, nademaal het reeds tot een puinhoop lag, en dat ik besloten had my tot het uiterste te verdeedigen.* De Vyanden hadden toen meer als 200 Kanonschooten gedaan, en over de 1200 Bomben geworpen, en evenwel waaren wy nog in staat om overal de ontstaane brand te blusschen.

De Erf Prins gaf, na dit laatstgenoemde mondgesprek, order om met gloeijende Kogels te schieten, en men wierp in het Slot meer als 300 Carcassen, met allerhande zoort van Vuurwerk opgevuld. Dit Vuur continueerde met een heevigheid, waar van ik geen voorbeeld weet. Alle Officieren beyverde zich om den brand te blussen. Maar ten drie uuren na de middag wierd een groot gedeelte van de Stad en het Slot zodaanig vernield, dat men het onder de Verwulfzels, die op verscheide plaatzen gescheurd waaren, niet konde houden.

De Erf-Prins verwonderd over onze hardnekkigheid, kwam met 4 Tamboers, die hy apel deed slaan, aan de Barriere, en liet zeggen, dat hy niet wilde, dat een zo braaf Guarnizoen in de vlammen omkwam. De hevigheid van het vuur noodzaakte hem te retireeren, zonder myn antwoord af te wachten, zynde het hair van deszelfs Hoofd, aan de linker kant, verbrand. Ik was toen beezig met aan myne Troepen order te geven, van zich in de Werken te gaan formeeren, en dezelve tot het uitterste te defendeeren, maar die Werken van Takkebossen gemaakt zynde, waren reeds in brand, en de hitte onverdraaglyk. Ik liet een der Poorten, die na de Geregtsplaats loopt, openen, en myne Troepen trokken met hun Geweer uit. De Vyandlyke Generaals deeden my zeggen: *Dat het onnodig was, dat wy resistentie boden; dat zy ons een Capitulatie, zo als brave Lieden verdienden, accordeerden; dat de Officieren en Soldaaten Krygsgevangen weezen zouden, maar hun Bagagie behielden.* De Erf-Prins kwam na my toe, en presenteerde my den Generaal *Huth*, als die geen welke het Conquest gedaan had.

Gelukkig was het, dat de Vyanden in onze gehouden tusschenspraaken, myne gekwetsten met veel genereusiteit in de Stad genoomen hadden, want anders waren dezelve alle door de Vlammen omgekomen. Geen stuk van de Bagagie der Officieren is geborgen, dog de Soldaten hebben hunne Rantzels behouden. 55 Huizen zyn 'er in de Stad door het Vuurwerk, dat buiten het Slot geraakt is, verbrand.

Munster. Men ziet alhier een Schryven van een Officier uit de Geallieerde Armee, wegens het inneemen van *Arensberg*, 't welk eenige stukken van het hier boven gemelde relaas van den Heer *Muret*, merkelyk ophelderd.

De verovering van *Arensberg* is u bewust, ik zal u niet spreeken van de beweegingen en particulieren omstandigheden, welke de Beleegering van die Stad betreffen, maar alleen voor oogen leggen de reden die de brand

van

van het Slot veroorzaakt hebben. Wy zyn de verwytingen van onze Vyanden al gewent, die nooit manqueeren om ons de natuurlykste en onvermydelykste gevolgen van den Oorlog als een Crimen aan te reekenen. Ik laat u heden uit myn Brief oordeelen, of de gemelde brand, niet tegenstaande de Edelmoedige en Menschlievende manier van denken van den Erf-Prins te beletten was.

Zedert den 17, had Zyn Doorluchtige Hoogheid, de Heer *Huth*, Hessische Collonel, met de Attaque gelast, hem expresselyk ordonneerende de Stad, zo veel mogelyk, te verschoonen. Ingevolge van die ordre is het, dat dien Officier met de Heer *Muret*, Fransche Commandant, een Conventie sloot, volgens welke *Arensberg* met 100 Man onzer Troepen moest bezet en 'er geen de minste Vyandelykheid uit de Stad op het Slot, nog uit het Slot op de Stad mogt gepleegt worden.

Maar nademaal de Heer *Huth*, niet geauthoriseerd was dan alleen weegens de Stad te capituleeren, zo was het hem niet mogelyk de offerte van den Franschen Commandant te accepteeren, die vroeg om tot den 23, in het Slot te blyven, met belofte van het dien dag te verlaaten, ingeval het Secours, dat hy verwachte, niet kwam, dat men hem een vrye retraite wilde accordeeren, en dat hy alle de aan den Koning toebehoorende Effecten, zoude meede neemen.

De Heer *Huth*, die een Adjudant van den Erf-Prins by zich had, zond hem nog dien zelven avond aen Zyne Doorl. Hoogheid. Dien Heer kwam den 19, 's morgens ten 8 uuren, te rug, ordre brengende, van de Heer *Muret* met alle Krygs-eer te laaten uittrekken.

Maar op dat ogenblik desisteerde de Commandant van zyn eige verzoek, en weigerde de Keurvorstelyke Archiven, en de beste Effecten, die den Vorst beloofde in zekerheid te zullen laaten brengen, over te leeveren.

Na een zodaanig refus bleef 'er voor ons geen ander middel om van 't Slot meester te worden, als de Bombardeering. Daar ontstond brand in een Magazyn, en zulks sleepte de ruïne van het Slot en een gedeelte van de Stad na zig.

Voor my die geen expedient weet om een Plaats voor brand te bewaaren, als men genoodzaakt is dezelve te bombardeeren, heb de groote en menschlievende manier van denken van den Erf-Prins, die zo even te *Arensberg* gearriveerd, niet genoeg kunnen verwonderen. Hy is de eerste die zig aan het gevaar van de brand, die alle de Inwoonders verschrikte, waagt; hy moedigt hun, door zyn voorbeeld en perykel van deszelfs leven, aan, om de woede van de Vlammen te stuiten.

's Nachts tusschen den 6 en 7 *May* 1762, ondernam de Erfprins van Brunswyk eene expeditie tegens *Erberfeld*. Zyne D. Hoogheid met een corps van omtrent 7000 Man, op de Hoogtens van die Stad post gevat hebbende, detacheerde alle zyne lichte Troepen, welke het Regiment van Conflans deeden retireeren, eischte eene contributie van 300,000 Ryksd. welke op 50,000 verminderd werd, en

trok

trok na 25000 Ryksd. daar van ontfangen en Gyzelaars mede genomen te hebben, tusschen den 7 en 8 na *Hagen* en verder te rug. De Prins van *Condé* kwam wel met een veel sterker Corps Troepen tegen opgemelde zyne D. Hoogheid aanrukken, maar vermits hy zyne dogmerk bereikt had, vond hy niet geraden dezelve af te wachten. By dit voorval hebben de Hanoversche Huzaren blyken van hunnen bekenden heldenmoed gegeven, doordien 30 Man derzelven 4 geheele Compagnien van Fischer, andorzints mede voor dappere Lieden bekend, uit *Solingen* verjaagd hebben.

Hamburg. Uit het Hoofdkwartier van zyne Koninglyke Hoogheid Prins *Hendrik van Pruissen*, te *Freyberg* heeft men het volgende bericht ontfangen.

Na dat zyne Koninglyke Hoogheid besloten had, de Veldtocht in *Saxen* te openen, en tot gelukkig Succes van zyn ontworpen Plan alle Toestel gemaakt was, zo brak dezelve den 12 dezer in den vroegen ochtendstond gantsch onverwacht met een Gedeelte zyner Armee op, en passeerde 's ochtends ten 7 Uuren de *Mulda*. De aan geene Zyde dier Rivier staande vyandelyke Voor-Posten wierden terstond met alle Bravoure zodanig geattaqueert en overhoop geworpen, dat de Regimenten van *la Ville*, *Aremberg* en *Luzagi* ten eenemaale verstrooit en geruineert wierden. De Vyand heeft een aanzienlyk Verlies geleden; de Generaal *van Zettwitz*, veele Officiers van Rang, en over de 1500 Gemeenen, zyn in onze Handen gevallen, en 3 Stukken Kanon, benevens een paar Keteltrommen van *la Ville* Buit gemaakt.

Den 13 avanceerde zyne Koninglyke Hoogheid tot aan *Hübnchen*, alwaar een aanzienlyk, door de Vyanden verlaten Meel-Magazyn, bemachtig wierd. Dienzelven dag wierd een Luitenant-Colonel en over de 100 Gemeenen van de Saxische Cavalery, gevangelyk aangebragt. Den 14 vervorderde zyne Koninglyke Hoogheid den Marsch tot *Freyberg* toe, 3 Mylen van *Dresden*, alwaar zyn Hoofdkwartier opgerecht wierd. Hier wierd mede een important vyandlyk Magazyn buit-, en over de 200 Man Oostenryksche Infantery tot Krygsgevangenen gemaakt: Derzelver Getal bedraagt, buiten en behalven de dagelyks aankomende Deserteurs, reeds boven de 2000 Man.

GROOT-BRITTANNIE. Londen. Den 1 *May* wierd uit naam van den Koning aan beide de Kamers de navolgende boodschap gedaan.

De

De Koning zich vertrouwende op de bekende yver en toegenegentheid van dit Huis, en considereerende, dat in deeze conjunctuure, omstandigheden zouden kunnen opkomen, die van de uiterste importantie, en van de verderffelykste gevolgen verzeld zouden zyn, zo niet daar in voorzien wierd, door middelen die bekwaam zyn, om ze te leur te stellen: En zyn Majt. ook in zyn ernstige overweging nemende het eminente gevaar waar mede het Koningryk van Portugal, een oud en natuurlyke Geallieerde van deeze Kroon, door de met zyn Majt. nu in openbare Oorlog zynde Mogendheden gedreigd is, en van wat importantie de preservatie van dit Land is; wenscht, dat dit Huis hem in laat stelle, van te voldoen eenige extraordinaire Oorlogs onkosten, die reeds ontstaan of die noch zullen opkoomen voor den dienst van het Jaar 1762, en van alle de maatregelen te neemen, die nodig zullen zyn, om alle ondernemingen of desseinen van zyne Vyanden tegen zyn Majt. of zyne Geallieerden te leur te stellen of te vernietigen, en zo als de vereisch van Zaken zoude mogen requireeren.

G. R.

De Pairs antwoordeden op deeze Boodschap met een Adres, vol van versekeringen aan den Koning, van te zullen medewerken om zyn Majt. kragtdadelyk te ondersteunen. De Gemeentens namen den 12 deeze Boodschap in overweging, en resolveerden, een Millioen aan den Koning toe te staan, om eenige extraordinaire onkosten van den Oorlog, die reets ontstaan zyn of noch in 't Jaar 1762 zullen ontstaan, af te doen, en om zyn Majt. in staat te stellen, van den Koning van Portugaal te assisteeren.

De Heer *de Mello*, Minister van Portugal, heeft met 's Konings Ministers verscheidemalen geconfereert; en men heeft dien Minister gelast, aan den Koning zyn Meester te vernieuwen de kragtigste versekeringen, dat zyn Britsche Majt. levendig geraakt zynde over het noodlot van Portugal, vastelyk geresolveert is, aan zyn Allergetrouwste Majt. een vigoureuse ondersteuning te bezorgen; en dat, zonder zig te bepalen aan het Secours 't geen zyn Britsche Majesteit aanstonds voorgenomen had aan Portugal te geven, hy dat Secours zoude vermeerderen zo veel als de zekerheid van zyne Staaten het zoude mogen toelaten. Den Heer *de Mello* heeft zig na *Portsmouth* begeven, en aldaar het Regiment Cavallery van Burgoyne en 2 te voet na Portugal te zien inschepen; en den 12 zyn de Transportschepen met de Troepen onder Convooy van 3 Oorlogschepen onder zeil gegaan. De Troepen uit *Yrland* na dat Koningryk gedestineert, zyn derwaarts vertrokken, en de overige Troepen zullen wel haast volgen.

Den 16, zynde de Verjaaring des Geboortedags der Koningin die toen

toen in haar 19 Jaar trad, ontfingen hunne Majesteiten dieswegens de gewoone Complimenten.

Den 17 zyn verscheide Transport Schepen met Troepen, Krygsbehoeftens en Levensmiddelen ten dienste van onze Troepen by het Geallieerde Leger, onder bevel van den Prins *Ferdinand van Brunswyk*, onder Convooy van een Oorlogschip uit de Nore naar *Bremen* onder zeil gegaan.

VRANKRYK. Parys. Onze Minister by het Hof van Portugal is van daar vertrokken; gelyk ook de *Abt Salema* gelast met de zaken van dit Hof by het onze, dewelke naar Holland vertrokken is.

Het *Don Gratuit* door den Koning aan de Geestelykheid gevraagd niet meer als 7 Milioenen en 5 maal honderd duizend Livres bedragende, is 't zelve met de uiterste bereidwilligheid aanstonds toegestaan. Ook heeft die Vergadering besloten een Milioen Livres buiten dien aan zyne Majesteit te offereeren, ter versterking van de Zee-Macht.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Den 15 *May* (1762) heeft zyne Doorl. Hoogheid de Heere Prince Erfstadhouder, volgens jaarlyksche Gewoonte, de Thesaurie wezen bezichtigen, en is aldaar door den Heer *Reigersma*, Thesaurier Generaal van hoogstgemelde zyne Doorl. Hoogh. op een prachtig ontbyt onthaald.

Den 23 is het Stadhouderlyke Hof naar het Huis de *Oranje-Zaal* vertrokken, om aldaar de Zomer door te brengen.

De Staten van *Holland* en *Westvriesland* hebben in dato 13 *May* eene Publicatie naar de respective Steden verzonden, waarby gestatueerd werd, dat ten platten Lande geene *nieuwe Grossiers in Boter* weezen mogen, dan die daartoe alvoorens van de Heeren Gecommitteerde Raden, in het kwartier waar onder zy gehoren, een Acte van Admissie zullen hebben verkregen, enz.

Men heeft alhier verscheide Brieven van *Petersburg* waar in verzekerd word, dat de *Vrede* tusschen hunne Majesteiten de Keizer aller Russen en den Koning van Pruissen op den 28 *April* getekend is, en dat de Artikelen van dezelve, zo ras de ratificatie geschied is, zullen publiek gemaakt worden.

De plechtig gehoude LYKSTAATSIE *van den H. E. Heer* J. Mossel, *Gouverneur Generaal van Neêrlandsch Indiën*, in ons Stukje van *April* (1762) bladz. 129 *beloofd*, *benevens het Afbeeldzel fraai in 't Koper gebragt*, *zal half* Augustus *aanstaande volgen.*

Haerlem. In de Jaarlyksche Vergaderinge van de Hollandsche Maatschappye der Weetenschappen, op den 21 *May* gehouden, tot het beoordeelen der Antwoorden, en opgave van eene Nieuwe Vraage, in het voorledene Jaar ten tweedemaale opgegeeven, (*over de wording of maaking van het Zog ofte de Melk in Zwangere ofte eerst verloste Kraamvrouwen, op welke manier het te doen vermeerderen, verminderen, en in het geheel te doen opdroogen ofte verdwynen, welke toevallen het Zog meest veroorzaaken, en de manier om dezelven voor te komen ofte te genezen*; met byvoeging dat de ingekomene antwoorden niet voldoende gevonden zyn, voornaamlyk met opzichte tot de *Zogverplaatsingen, derzelver oorzaaken, kenmerken, toevallen, als mede hoe ze voor te komen en te geneezen*) best beantwoord is in een geschrift, waar van bevonden is by het openen van het aan deszelven begin verzegelde deel papiers, dat de Schryver is M. DAVID, *Medecin, Abbaye Saint Germain, chez Monsr.* GROS, *Horloger, Cour du Prince à Paris*; weshalven denzelven de prys van de Goude Medaille is toegekend. En is wegens den grooten arbeid en lectuure van den Schryver des antwoords, onder de Zinspreuke *Spes tamen in dubio est sed quid tentare nocebit*, besloten, denzelven eene Zilvere Medaille tot een teken van achtinge te geeven, wanneer dezelve goedvind de Societeit zynen Naam te melden.

De Vraag in het voorledenen Jaar, voor de eerstemaal opgegeeven om beantwoord te worden voor den *eersten Maart* van dit Jaar 1760, (*Wat is het beste bestier, het geen men moet houden omtrent het ligchaam der Kinderen, zoo met opzicht tot hunne kleeding, voedzel, oeffening als anders, van hunne geboorte of geduurende hunne kindsheid, om ze lang en gezond te doen leeven?*) is geoordeelt best beantwoord te zyn door den Schryver onder de Zinspreuke No. 35. *Sartam & tectum ab omnique molestia & incommodo servate prolem, inde sanitas, robur & longævitas*; waar van by het openen van het billet bleek, dat de Autheur was JAQUES BALLEXSERD, *Citoyen de Genève, demourant à Paris place Dauphine*; den welken dan ook de Prys der Goude Medaille is toegeweezen; maar vervolgens ook een Zilvere Medaille tot bewys van achting, aan den Schryver van het naast daar bykomende Geschrift, onder de Zinspreuke *In quo Virtus est ei nihil deest ad Beate Vivendum*; wanneer de gemelde Schryver goedvind aan de Maatschappye zynen Naam te melden.

Ook heeft de Maatschapy besloten tot eene Vraag op te geven: *Het bepaalen van de voornaamste Strekkingen der Stroomen in de Noord Zee, zo langs de Kusten als overvallende Byvloeden en Ebben op byzondere dagen der Maan, en voornaamelyk agtervolgens de Winden, welken eenige korten tyd, of 1 à 2 dagen te vooren gewaaid hebben, zoo veel mogelyk is ook de meerdere en mindere kragten of snelheden der Stroomen op deeze plaatsen naar bezondere omstandigheid van Weer en Wind, tevens met aanwyzinge van de beste en zekerste wyze, om de grootte der krachten, welken aan den vloeden en Stroomen worden toegeschreeven, te bepaalen, of om die snelheden te meeten.*

De Prys is eene Goude Medaille, op den gewoonen Stempel der Maatschappye geslagen, met den naam van den Schryver, die den Prys behaalde en het Jaartal wanneer, op den rand.

De

De Antwoorden moeten naar gewoonte, niet met den eigenen naam der Schryveren, maar met eene *Zinspreuk* en met een verzegeld Billet, het welke dezelfde Zinspreuk tot opschrift heeft, waar in des Schryvers naam en Adres gemeld zyn, vergezeld, VOOR *het* BEGIN *van* MAART 1764, aan C. C. H. VAN DER AA, Secretaris dezer Maatschappye; zeer leesbaar geschreven in het *Nederduitsch*, *Fransch* of *Latyn*, franco, gezonden worden.

NB. De Vraag, in het voorige Jaar op de gewoone voorwaarden, om te te beantwoorden voor den *eersten Maart* 1763, is: *Welke zyn de beste Middelen, om onze Landen, zo hoogen, als laagen, elk naar zynen aart, ten meesten voordeele aan te leggen.*

LYST van de PERSONEN, welke na den 21 *April* 1762, binnen de Stad *Alkmaar* en Jurisdictie van dien zyn *getrouwd*.

In de Kerk *Willem Otter*, Jongman, met *Jannetje Spaan*, Jongedogter.
Gerrit van Vasen, Jongman, met *Augnietje Schermeer*, Jongedogter.
Jacob Dunnebier, Jongman, met *Grietje de Groot*, Jongedogter.
Hendrik de Vos, Jongman, met *Jacoba Ormee*, Jongedogter.
Dirk Schouten, Jongman, met *Elisabeth Harp*, Jongedogter.
Ary Harp, Jongman, met *Grietje Welbore*, Jongedogter.
Abraham Brouwer, Jongman, met *Meyke Cornelis*, Jongedogter.
Aldert van der Maes, Jongman, met *Maartje Pontman*.

Op 't Stadh. *Jan Harmen Helmcamp*, Jongman, met *Claesje Moolman*, Jonged.
Jan Kerbeek, Jongman, met *Marytje van Sanen*, Jongedogter.
Dirk Caton, Jongman, met *Anna Pieternella Boon*, Jongedogter.
Jan Symons Oleve, Weduwn., met *Maartje Jacobsz. Smit*, Jonged.

En Overleden zedert den 21 *April* 1762, deeze volgende PERSONEN:

Immetje Ryke, Huisvr. van B. Bocbes.
Barber Marloo, Huisvrouw van Maarten Stevens.
Aaltje Hattinge.
Claas Verschuyt.
Maartje Jans Groot, Dogter van Jan Pieters Groot.
Maarte Schakelaar.
Tryntje Swarthuys, Huisvrouw van Willem Boom.
Dirk Pen.
Jan Warnaar, Zoon van Hendr. Warnaar.
Grietje Cornelis, Huisvr. van D. Paal.
Jan van Dyk.
Tryntje Binthaak, Dogter van Cornelis Binthaak.
Cornelis Vier avond.
Daniel Gilead.
Sytje Pieters Bypost, Wed. Frans Bakker.
Marten van Groningen.
Catharina Margaretha, Huisvrouw van Pieter Osen.
AgnitaPhilippo, Dogt. v. Dan. Philippo
Marytje Rutgers, Huysvrouw van Jan Hogeboom.
Lysbeth Bobbeldyk, Dogter van Corn. Bobbeldyk.
Bregje van Wonderen.
Grietje Jans Kent, Huisvrouw van Thomas Menssen.
Hercules van Foreest, Zoontje van den Heer en Mr. Jacob van Foreest.
Eva Brouwer, Huisvr. van Jan Nazee.
Hendrik Keuleke.
Willem Jans.
Marytje Jans.
Cornelis Jans Vlugt.
Jacob Pieter Molenaar, Zoontje van de Heer en Mr. Pieter Pasmoy Molenaar.
Jan Gubbeling.
Bregje Matroos.
Jan Swaan.
Gerrit Welmer.
Marytje Edenburg.

Magistratuuren en Ampteenaaren.

Op goede Vrydag, zynde den 9 *April*, zyn tot Burgemeesteren der Stad *Edam* verkooren de W. Ed. G. Achtb. Heeren *Claas Thee*, President, Mr. *Nicolaas Houtuyn*, Mr. *Anthony Brasker* en Mr. *Jan Pont*; tot Schepenen de W. Ed. Achtb. Heeren *Jacob Kroon*, President, *Tjerk Lolckes*, *Pieter de Jongh*, *Harmanus Dobber*, *Jan Breemborg*, *Jan van Wallendaal*, Junior, *Thys Horn*; en tot Schepenen Commissarissen van des GemeenelandsMiddelen deHeeren *Lolikes*, *Dobber* en *van Wallendaal*; als mede tot Gecommitteerde Raad te Hoorn de Heer Mr. *Johannnes Leoninus*.

De Heeren Staten der Provintie van *Overyssel* hebben de HeerMr. *DirkDumbar*, tot derzelver Griffier, in plaats van wylen denHeer *Rouse* aangesteld.

Door Hunne Hoog Mog. is op de Nominatie van zyne Hoogheid den Heer Veldmarschalk Hertog *van Brunswyk* aangesteld tot Generaal-Major van de Infantery, zyne Vorst. Doorl. *Carel Willem*, Prins van *Nassau-Usingen*.

Den 13 *May*, als de gewoone dag der veranderinge van de Regeering van *Tholen*, zyn uit eene Nominatie, door de Ed. Mog. Heeren Staten van *Zeeland*, tot regeerende Burgemeesters dier Stad aangesteld de Wel Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *Willem Hendrik Turcq* en *Gerrit tenHage*, en tot Schepenen de W. Ed. Achtb. Heeren *Gerrit ten Hage*, Mr. *Gysbertus Philippus Noodt*, *Johan Plevier*, *Marinus van der Vliedt*, Mr. *Abraham Aegidius Rubbens*, *Diderick Vleugels*, Mr. *Gerrit Jan Blankert*, Mr. *Jacob Burgt van Lichtenbergh* en *Jacob Jan van Stapele*; wyders is door hun W. Ed. Gr. Achtb. aangesteld tot Pensionaris honorair de Heer Mr. *Meinard van Visvliedt*.

Op de Ordinaris Landdag te *Zutphen* is gedisponeerd, voor zo verre zulks het Kwartier van de Veluwe betreft over de navolgende Ampten en Commissien; als

Tot Raad en Reekenmeester des Furstendoms Gelre en Graafschap Zutphen:

Frans Alexander, Baron van Schimmelpenning van der Oyen totVoorstonde, in plaats van wylen den Heer Fredrik Willem, Baron van Torck.

Tot Extraordinair Raad in den Hove Provinciaal.

Casper Anthony, Baron van Haarsolte, in plaats van wylen den Baron van Renesse tot Zuylevelt.

Tot Curator van de Provinciale Academie van Harderwyk:

Hendrik Frederik, Baron van Schimmelpenning van der Oyen, in plaats van wylen welgemelden Baron Torck.

Tot Rentmeester van de Klooster-Goederen van Harderwyk:

Herman Willem Jan, Baron van Lynden tot Oldenaller, in plaats van wylen gemelden Baron van Renesse.

Tot Ordinaris Gedeputeerden der Staaten van den Kwartiere van Veluwe:

Uit de Ridderschap; *Andries*, Baron van Schimmelpenning van derOyen tot beide de Pollen, Landdrost van Veluwe; Gozen Geurt, Baron Bentink tot den Brieller, Aller en den Berenkamp, Luitenant-Jagermeester op de Veluwe; Philip Hendrik, Baron van Golstein tot Gronsfoort en Appel, ieder voor den tyd van drie Jaaren, ingaande primo May 1762.

Uit de Steden: Voor het eerste Jaar, ingaande als boven, Mr. Jan Theodorus van Eck, regeerend Burgemeester der Stad Arnhem; Gysbert Carel, Grave van Hogendorp, Burgemeester der Stad Wageningen; Nicolaas Steven Carel, Baron van Haarsolte, Burgemeester der Stad Hattem: Voor het tweede Jaar, ingaande primo May 1763, Mr. Pieter van Hamel, Burgemeester der Stad Arnhem; Mr. Burchard Jan Daandels, Burgemeester der Stad Hattem; Nicolaas Steven Carel, Baron van Haarsolte, Burgemeester der Stad Hattem: Voor het derde Jaar, ingaande pri-

primo May 1764, Johan de Greve, Burgemeester der Stad Arnhem; Mr. Gysbert Westenberg, Burgemeester der Stad Hattem; , ..., Burgemeester der Stad Elburg.

In de Staaten Generaal: Uit de Ridderschap; *Willem*, Baron van Haarsolte tot Staveren, ieder voor drie Jaaren, ingaande primo May 1762. *Uit de Steden*: Voor het eerste Jaar, ingaande primo May 1762, Mr. Herman Hendrik Otters, Burgemeester der Stad Arnhem; Mr. Gysbert Westenberg, Burgemeester der Stad Hattem; Mr. Jan Burchard Tulleken, Burgemeester der Stad Elburg: Voor het tweede Jaar ingaande primo May 1763, Mr. Johan Gaymans, Burgemeester der Stad Arnhem; Mr. Oswald Tulken, Burgemeester der Stad Hattum; Mr. Jan Burchard Tulleken, en Mr. Bernhard Johan Hoff, Burgemeesteren der Stad Elburg, ieder voor een half Jaar: Voor het derde Jaar, ingaande primo May 1764, Mr. Gerhard Brantsen, Burgemeester der Stad Arnhem; Nicolaas Steven Carel, Baron van Haarsolte, Burgemeester der Stad Hattem; Mr. Bernhard Johan Hoff, Burgemeester der Stad Elburg.

In de Raad *van* Staaten: Wegens de *Ridderschap*; Voor drie Jaaren, ingaande primo May 1762, *Alexander Diderik*, Baron van Spaan tot Biljoen enz., dewelke zyne Demissie als Raad in den Hove Provinciaal van Gelderland verzogt en bekomen heeft.

In de Admiraliteit in West Vriesland en het Noorder-Kwartier:

Uit de Steden: Voor het eerste Jaar, ingaande primo May 1762, *Anthony van der Hart*, Burgemeester der Stad Wageningen: Voor het tweede Jaar, ingaande primo May 1763, Coenraad Jan, Baron van Zuylen tot Nyevelt, Burgemeester der Stad Arnhem: Voor het derde Jaar, ingaande primo May 1764, Oswald Tulleken, Burgemeester der Stad Hattem.

In de West Indische Compagnie:

Uit de Steden: Voor het eerste Jaar, ingaande primo May 1762, *Nicolaas Willem de Meester*, Burgemeester der Stad Harderwyk: Voor het tweede jaar, ingaande primo May 1763, Mr. Gysbert Gerhart Sandberg, Burgemeester der Stad Arnhem: Voor het derde Jaar, ingaande primo May 1764, Dr. Daniël Bernard Mosburger, Burgemeester der Stad Wageningen.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

In den nacht tusschen den 26 en 27 *April*, is te *Munchen*, Hoofd- en Residentie Stad van het Keurvorstendom *Beieren*, een zwaare brand ontstaan, waar door verscheide Gebouwen in de assche gelegd en zeer veel schade geschied is.

De Heer *Mahony*, Luitenant Generaal der Infantery, en Luitenant-Kollonel van het Regiment Hollandsche Gardes te voet, enz. is te *Zwolle*, in den ouderdom van omtrent 80 Jaren overleden.

Den 13 *May* stierf te *Schiedam*, in den ouderdom van ruim 75 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Hendrik van der Heim*, Raad in de Vroedschap dier Stad.

Den 14 *dito*, hebben eenige Vissers van *Scheveningen*, omtrent een groot uur van daar, in Zee, een tot noch toe onbekende Visch, met een strik in een touw gevangen: dezelve heeft zo men wil, ten opzichte zyner gedaante, veel overeenkomst met den Walvisch; hy is byna 11 Voeten lang, en dik na evenredigheid, heeft twee vinnen kort aan 't hoofd, en een op de rug, voorts 88 yvoore tanden; zyne zwaarte word op meer dan 600 ponden geschat: van koleur is hy byna als een Zalm, en heeft een diergelyke reuk: hy wierd levendig in *Scheveningen* gebragt, maar stierf kort daar na.

In den nacht tusschen den 14 en 15 dito, stierf tot *Arnhem* in den ouderdom van

van ongeveer 83 Jaren, de Wel Ed. Gestrenge Heer Mr. *Diederik Schoock*, Mombolr van het Furstendom Gelre en het Graafschap Zutphen.

Den 20 *dito*, overleed in *'s Hage* in den ouderdom van 75 Jaren de Heer *Steven Kettwich*, Luit. Kollon. en Kapit. van de Artillery ten dienste deezer Landen.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden den 2 en 16 *Juny*, onder voorzittinge van Do. *Christiaan Tisteyn*.

Op Zondag den 23 *May* heeft de Eerw. en zeer geleerde Heer Do. *C. Tisteyn*, na een zwaare en smertelyke Krankheid, zyn Predikdienst, tot blydschap van zyn lieve Gemeente, wederom in de Oude Kerk, onder een groot aantal van Toehoorderen, aangevaart; zyn Eerw. verklaarde uit het gewoone Evangelium, op den Zondag na Christi Hemelvaart *Joh.* 15. *vs.* 27. *En gy zult ook getuigen want gy zyt van aanbegin by my geweest.* By die gelegenheid wierd de 138 *Psalm* vooraf gezongen, en voor de Predikatie *Ps.* 119. *vs* 19., en na de Predikatie de twee eerste *versen* uit den 105 *Psalm*.

HOORN. Vacant, vermits Ds. *H. Kemper*, zyn Leeraars Ampt heeft nedergelegd.

MONNIKENDAM. Op Zondag nademiddag den 23 *May*, heeft onze hooggeagte en zeer beminde Leeraar Do. *Jan Meulman*, als beroepen Predikant na *Batavia*, voor een groot getal Toehoorderen, en niet minder aantal van Traanen, (na dat zyn Eerw. de Schaapen Christi alhier, den tyd van byna 3 Jaaren en 6 Maanden, met groote lof en eer getrouwelyk geweid hadt,) eene zielroerende, hertbreekende en wel gepaste afscheids Reden gehouden, over *Handel.* 21: *vs.* 12, 13, 14. waar uit zyn Eerw. voorstelde, het afscheid neemen van Paulus van de Gemeente van Zesarien, als een voorbeeld van afscheid eens Leeraars van zyn Gemeente. Tot Voorafspraak nam zyn Eerw. de twee tegen elkander overgestelde Hartstogten van een Mensch, namelyk de droefheid en vreugde: deszelfs Inleiding was uit *Psalm* 121 *vs.* 1, 2. Het eerste Gezang voor de Predikatie, den 121 *Psalm*, en vervolgens *Psalm* 146. En voor het aflezen der Text, *O! Godt die u gedagtenis*, *enz.* fol. 459. Wanneer na de Predikatie den 67 *Psalm* gezongen wierd. De t'zaamgevloeide meenigte der Toehoorderen was zo groot, dat alle de toegangen en voetpaden bezet waren, tot zelfs de trappen en de deelen van de binte die boven in de Kap van de Kerk leggen; de Keuken van 't Predikants Huis wierd beklommen, om dus door de tot lugt opgezette Kerk ramen, te komen; behalven dit alles waren 'er nog veelen die buiten in 't Portaal, de Gang en in den Thuin zig moesten vergenoegen. Zo dat deeze Leeraars plaats Vacant is.

AMERSFOORT. Vacant.

ZIERIKZEE. Vacant

VLISSINGEN. Vacant.

HARLINGEN. Vacant.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 3de *May* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag, den 3 May 1762.
Elisabeth Reder, Huysvrouw van Jan Hossee. *O. K.*
Dingsdag, den 4 dito.
'*t Kind* van Floris Loosjes. *N. O K.*
'*t Kind* van Paulus Preman. *Z K.*
'*t Kind* van Wilke Mulder. *L. O. K.*
Woensdag, den 5 dito.
Maria Meyers, Wed: Lucas Hartgers *Z K.*
Anna Margreta Lindeman, Dogter van Gerhard Hendrik Lindeman. *O. O. K.*
'*t Kind* van Hermanus Steenbergen. *N.K.*
Donderdag, den 6 dito.
Carel Bresser, Zoon van Lodewyk Bresser. *N. Z. K.*
Willemyntje van Ameron, Huysvrouw van Jacob Christiaansz. *L.O. K.*
Dirkje van Diest. *W. K.*
Treyntje de Gooyer, *Bej. Dogter.* N.O.K.
Cornelia Massier, Dogter van Abraham Massier. *W. K.*
'*t Kind* van Mr Jan Backer Cornelisz. *N.K.*
'*t Kind* van Antoni Rogiers. *N.K.*
Vrydag, den 7 dito.
Jan Hampsiegh. *E. N. K.*
Saturdag, den 8 dito.
Pieter van Dyk. *E. N. K.*
Theodorus Stans. *N. Z. K.*
Femmetje Boode, Wed Jan Leyst. *N.O.K.*
Elisabeth van Brumme, Huysvrouw van Rutger van Maane. *W. K.*

Maria a Hagen, *Jonge Dogter.* N.O.K.
'*t Kind* van Kapitein Gerrit Stuk. *L. N. K.*
Maandag, den 10 dito.
Gerard Wighman, *Apothecar.* W. K.
Abraham van der Schouw. *W. K.*
Engelbartus Engelen, *Schuyermaker.* N. Z. K.
Klaas Verbruggen. *N. K.*
Johannes Bor, Zoon van Carel Bor. *N.Z.K.*
Anthonia Wurmeling, Huysvrouw van Hendrik Christiaan Musman. *Z. K.*
Geertruyd Lomannus. *N.K.*
Aaltje Teeger. *Z. K.*
Dingsdag, den 11 dito.
Sara Speen, Weduwe van Adolph Visscher. *Z. K.*
Maria van der Zanden, Huysvrouw van Harmanus Mening. *O K.*
'*t Kind* van Jan Hendrik Duisenberg. *O.K.*
Woensdag, den 12 dito.
Johannes Albertus Hurxthal *O. K.*
Donderdag, den 13 dito.
Jan Storm. *N. O. K.*
Gesina Alida Palte, Huysvrouw van Barent Teesink. *Z. K.*
Maria Elisabeth van Kessel, *Bejaarde Dogter.* N. K.
Vrydag, den 14 dito.
Leonard Rutgers. *O. K.*
Hendrik Eedel, *Waagdrager.* Z. K.
Pieter Broes. *W. K.*

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 17 *May* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Agterburgwal (*H. Crommenie*, *I. van Eyk* en *P. Suyderhoff*, Een Huys en Erve, op de Oudezyds) Westzy, tusschen de Oudekennis Steeg en Korten Niezel. *f* 4300, in slag *f* 1000, verkogt.

Binnekant (*J. Cloppenburg*, *G. Rebel*, *H. Roozendaal* en *P. Posthumus*, Een Huys en Erve, op de), beoosten het Hoekhuys van de Schipperstraat. *f* 5750, in slag *f* 2000, verkogt.

Blomstraat (*H. Laarman* en *P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 1675, in slag *f* 150, verkogt.

Rui-

Buitenplaats (*P. de Mortier* en *G. Jarman*, Een Huyzing, Stalling en verder Getimmerte, mitsgaders), genaamt *Sant-en-Rynlust*, gelegen te Katwyk aan den Ryn. *f*3400, in slag *f*400, opgehouden.

Fluweele (*H. Crommenie*, *I. van Eyk* en *P. Suyderhoff*, Een Huys en Erve, op de Burgwal), benoorden de Korten Niezel. *f*4500, in slag *f*150, verkogt.

Goudsblomsgragt (*N. Bremer*, De Helft in een Huys, mitsgaders in drie Agterhuyzen en Erven, in een Koop, op de) of Franse Pad, *f*925, in slag *f*4, verk.

Goudsblomgragt (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve, op de), Zuidzy, in de Scheepjes Gang, *f*175, in slag *f*2, verkogt.

Goudsblomstraat (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve en Agterhuys, in een Koop, in de), Zuidzy, *f*725, in slag *f*2, verkogt.

Handboogstraat (*D. van Schorrenberg* en *F. Schutte*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, by de Heiligeweg, *f*3200; in slag *f*400, verkogt.

Handboogstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Westzy, by de Heilige weg, *f*1275, in slag *f*50, verkogt.

Hofsteede (*J. van der Streng*, *W. van Heiningen*, *C. Hoeneker*, *N. Bremer*, *J. van Orsoy* en *J. Blaauw*, Een), genaamt Spruytenbosch, met zyn Huyzing, Stalling &c. geleegen buiten Haerlem, aan de Heeren Weg, by den Hout, *f*10000, in slag *f*5800, verkogt.

Hoogstraat (*J. Cloppenburg*, *G. Rebel*, *H. Roozendaal* en *P. Posthumus*, Een Huys en Erve, in de Oude), Zuidzy, *f*6500, in slag *f*1200, verkogt.

Kalverstraat (*J. Schoonhoven* en *A. A. Lesturgeon*, De Helft in vier Huyzen en Erven, onder een Dak, in de), op de hoek van de Osjes Sluis, *f*4700, in slag *f*425, verkogt.

Kerkstraat (*A. Follé* en *A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy, tusschen de Spiegel en Vyzelstraaten, *f*7200, in slag *f*1200, verkogt.

Lindegragt (*N. Bremer*, Een Vierde in een Huys en Erve, op de), Zuidzy, tusschen de tweede en derde Brug, *f*350, in slag *f*2, verkogt.

Plaisier Plaats (*J. van der Streng*, *W. van Heiningen*, *C. Hoeneker*, *N. Bremer*, *J. van Orsoy* en *J. Blaauw*, Een), genaamd Uit en-Bosch, met Weiland daar agter, groot omtrent 5 Morgen aan het einde van de Haerlemmer Hout, aan de Weg van het Kraaije Nest, met zyn Huizing, Stalling &c. *f*4700, in slag *f*1000, verkogt.

Prinsegragt (*H. de Leth*, *J. Jolles*, *J. Jolles Laurensz.*, *D. de Haan*, *J. Schreuder* en *A. Jolles*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, tusschen de Vyzelgragt en Weteringstraat, het zesde Huys van de Weteringstraat, *f*6200, in slag *f*600, verk.

Prinsegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, naast het voorgaande Perceel, op de), *f*5600, in slag *f*400, verkogt.

Rusland (*C. van den Broek Cornelisz.*, Een Huys en Erve, op het), Zuidzy, *f*4900, in slag *f*700, verkogt.

Verwerspad (*C. van Ophooven* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Thuin en Huyzinge, genaamt Vlissingen, op 't Groot), buiten de Utrechtse Poort, *f*1400, in slag *f*50, verkogt.

Voetboogstraat (*D. Loofs* en *H. Roosendaal*, Een Huys en Erve, in de), *f*3000, in slag *f*100, verkogt.

Water (*C. van Ophooven*, Twee Negende Parten in een Huys, op het), op de Oosterhoek van de Kapelsteeg, twee negende Parten in een dito in de Kapelsteeg, en twee negende Parten in een dito, naast het laatstgemelde, in een Koop, *f*1425, in slag *f*70, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JUNY 1762.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

N°. 4.

EXTRACT uit eene MISSIVE, door den Onder-Equipagiemeester *Binkes*, en de Meesterknecht Timmerman van 's Lands Werf en Scheepsbouw by de Admiraliteit te Amsterdam; geaddresseert aan Haar Edel Mogende de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit voornoemd.

WY *hebben echter het zelve niet van zoo groote importantie geoordeelt te zyn, dat het Schip Hilversbeek daarom niet na Zee zoude kunnen gaan, maar hebben ter Contrarie, de ordre door U Edele Mogende aan Ons mede gegeven, AAN DEN KAPITEIN OVERHANDIGD.*

Het Schip heeft, door het zitten op de Haaks, geen schaade van eenig belang bekoomen, zynde Ons alleen vertoond een Schroot van een dubbeldeel, welk wy presumeeren van de Kiel afgeslooten te zyn, en van geen consideratie is.

Op den Helder, den 11 Januuary 1750.

(*was geteekend*)

JAN BINKES.
WILLEM VAN GENTH.

N°. 5.

EXTRACT uit een RAPORT, gedaan aan de Admiraliteit te Amsterdam, op eene gegeve Visitatie van 's Lands Schip *Hilversbeek*, leggende in Texel, door de Adsistent-Baas, Scheeps-Bouwmeester en een Timmerman van 's Lands Werf.

DAt 's morgens den 2 dito, met den Opper-Timmerman van het Schip, het zelve overal hebben weesen visiteeren, en alles wel bevonden; en de vullinggaaten zoo goed en droog, als op een nieuw getimmerd Schip zoude kunnen zyn; het bovenstaande belooven wy, des gerequireert wordende, ten allen tyden, met solomneele Eeden te zullen bevestigen.

Actum in Amsterdam, den 3 February 1750.

(*was geteekend*)

JH: MAY, *Adsistent.*
ARIS VAN DER VALK.

Deeze Vyf Documenten komen over een, en dienen tot bekragtiging van die, dewelke in het Bericht zyn bygebragt van pag. 21. N°. 8. tot aan het einde van 't Bericht, en geven klaar genoeg te zien, om de waarheid van het abusivelyk voorgeven van den Kapitein *Jan Hoeufft*, van den anderen te onderscheiden.

Nog

Nog twee principaale passagien moet de Ondergeschreeven onder het oog brengen. De Kapitein *Hoeufft* brengt in zyn laatste Memorie, aan den RAAD TER ADMIRALITEIT gepresenteert, op pag. 15. van de Bylagen, littra C. paragraaph 4. daar *verteld* hy Kapitein aan den VORST HOOGL. MEM. het navolgende:

> *In den Jaare* 1747, *is de Kapitein* van Buuren, *met het voorn. Schip Hilversbeek in dienst gebragt en kwam in den Zomer van* 1748, *met het zelve in Texel, en zoude wederom hebben moeten uitzeilen naar Curaçao, dog zyn Ed. Oordeelde het Schip* OM DE LEKKAGIE EN ZWAKHEID, *daar toe niet instaat te zyn, en wierd toen afgedankt.*

De Kapitein *Hoeufft* brengt in dat zelve Document by, een Raport onderteekend door den Kapitein *van Buuren*, van het zelve Jaar 1748, dato 16 September, waar by hy declareerd, dat 's Lands Schip *Hilversbeek* ONDER WATER, HEGT en LICHT gebleven is, in 't begin deezes bygebragt.

Dat is direct strydig tegens den anderen, en het eerste, abusivelyk, de VORST geraporteert, zoo als de gantsche Historie, by den Kapitein *Hoeufft*, is verhandeld en verdedigd geworden. Zyn laatste Memorie, door een gehuurde pen, wel gestelt en mooy vernist is, en zeer fraay wezen zoude, als die met de waarheid pronkte; gelyk uit menigte passagien aan te toonen is, en onder meer anderen reets aangehaalde, ook de volgende die sterk is.

De Kapitein *Hoeufft* schryft in die zelve laatste Memorie by Request op pag. 7. paragraaf 3.

> *Dat de Admiraal meld in de Ampliatie van zyn Bericht, dat het Schip Hilversbeek* GAAF EN GOED *bevonden is, na dat het tot Amsterdam was gebragt, is iets wonderlyks,* WANT IN HET UITGEBRAGTE ADVIS VAN VLAG-OFFICIEREN *die het Schip hebben geëxamineerd, is het Schip geoordeeld niet waardig de kosten, nodig tot de reparatie, waarom het Schip is blyven leggen als een wrak.*

Dat UITGEBRAGTE ADVIS VAN VLAG-OFFIEREN, is nooit in de Wereld geweest, veel minder de afkeuring, men leeze hier op na het verhaal van den Kapitein *Jan Binkes*, en het Bericht van den Ondergeschreven op pag. 25. de laatste groote paragraaf, alwaar staat:

Het meergemelde Schip Hilversbeek nu weder in vollen eigendom aan Haar Edel Mogende overgegaan zynde, wierd geresolveerd het zelve te kielen en te visiteeren hoedanig het gesteld was; volgens deeze Resolutie, het Schip op zy gewonden zynde, waaren by die Visitatie tegenwoordig de Heeren Admiralen Schryver, Reynst *en de Vice Admiraal* de Lange, *en, benevens de Officieren van de Werf, de Baas Timmerman en Onder-Baas van de Oostindische Compagnie te Amsterdam; en, wierden in presentie van bovengemelde Heeren, de twee gangen uit het Schip gehaald, om te kunnen zien, of 'er ook door het aan de grond zitten, en geweldig stooten, Buikstukken of Zitters waaren gebrooken, of schaaden hadden bekomen.*

De Visitatie nu met alle accuratesse volbragt zynde, VOND MEN NIETS diergelyks, maar ALLES HEEL WEL, en de inhouten zoo GAAF en ZUIVER als het in weinig Scheepen gevonden zal worden. Zynde het Schip dat drie a vier dagen op ieder zyde in de kieling heeft moeten leggen, VRY DIGT en WEL, niet erger als anderen.

(was geteekend)

JAN BINKES.

NB. In 't geval van kielen, maakt somtyds een goed Schip wel eens Water, zoo dat, voor een oud Schip zoo digt te blyven iets extraordinair was, te meer daar het driemaalen zoo zwaar op den grond gezeeten had (*).

Zoo de Kapitein *Hoeufft* de waarheid gesprooken en geschreven heeft, en dat 'er zodanige Resolutie ter afkeuring van Vlag-Officieren in de Wereld geweest was, ofte nog in wezen is, de welke hem zoo grootelyks tot zyne Justificatie diende, waarom noemd hy Kapitein geen datum van die Resolutie, en de naamen van de Vlag-Officieren die deze-

(*) Men gelieve hier op te merken de zwakheid of wel de sterkte van de Engelsche Scheepsbouw, waar over zoo veel geraaskalt is, en dat de Vyanden van den Ondergeschreeven met plaisier door de vingeren zaagen, en wel op een gantsch onrechtveerdige wys. Want! is de Engelsche Scheepsbouw niet goed, of maar slegter als de oude Hollandsche Manier, waarom heeft men die tot nadeel van 's Lands dienst behouden, en den Lieu tenant-Admiraal *Schryver*, die dat heeft ingevoert, niet gecorrigeert, over de Admiraliteit voor Vyf en dertig Jaaren te hebben misleid, ja bedroogen; dog! heeft men die Scheepsbouw tot heeden toe nog behouden, dat is een bewys dat die beter bevonden word als de oude Hollandsche, alzoo had de Lieu-tenant-Admiraal veel eer beloning gemériteert, voor een dienst aan 't Gemeenebest te hebben toegebragt, daar de Republiek het

zelve hebben genomen; want by manquement van dien, komt overtuigende te blyken, dat de Kapitein *Hoeufft* in deeze, als in voorige bygebragte particulariteiten, in zyn gantsche Verdediging, zich schuldig maakt aan dat geene, daar hy onbeschaamd genoeg toe is, van den Ondergeschreven mede te belasteren; naamentlyk VAN KWAADE WIL OM IEMANT TE BELEDIGEN, MET ABUSIVE RAPORTEN, ONGEOORLOOFDE INTERPRETATIEN, VERMINKTE ALLEGATIEN, die by den Kapitein *Hoeufft* zyn begin genoomen hebben den 2 February in 't Jaar 1750, over een gegeven Advis, hier te vooren bygebragt, en daar uit hy een groot misnoegen opgevat hebbende, dat de Vlag-Officieren hem condemneeren, over begane *desobedientie en negligentie*, gelyk dat te leezen is in de Missivens van den RAAD TER ADMIRALITEIT, onder de Nummero's 11, 12 en 13, als Bylagen aan het Bericht van den Ondergeschreven geännexeeert, die hy hier zal repeteeren, om het zoeken te prevenieeren.

COPIA. N°. 11.

Missive aan den Kapitein *Hoeufft*.

De Raporten van den Adsistent May gehoord, en daar op, gelyk ook op Uwe Missive van den 12 *deezes, SERIEUSELYK gereflecteert hebbende, vinden wy niet alleen geen de minste reedenen waarom wy (NB.) niet nogmaals zouden inhereren ONZE ORDRES, op den eersten deezes aan Ulieden afgezonden, doch werden hoe langer hoe meerder, geconfirmeert, in de nooodzaakelykheid van ULIEDEN NOGMAALS te moeten gelasten, van op den ontfangst deezes Zee te kiezen, zonder zich ergens om te laaten ophouden, doch vooral, om Ulieden hier nevens ook op het serieuste te recommandeeren van zyne reis te vervorderen, en niet in Engeland, buiten de uiterste noodzaakelykheid binnen te loopen, terwyl voorn. Adsistent May ons* ad Oculum *gedemonstreert heeft*, dat het pompen van NB. vierentwintig duim Water *in het Etmaal*, *uit een Schip, dat van onderen zoo veel volder van hout zit, en dus minder holten heeft als een ander Schip*, geen inconvenient ter we-

het allerhoogste by geintresseert is, en daar over zyne Vyanden in het tegendeel hebben weeten te bewerken, dat een rapsodye van Volk, onrechtveerdig de vrye toom gehad heeft met keffen en blaffen, met allerhande vuile infame lasteringen uit te braaken op het Caracter van den Lieu-tenant-Admiraal, tegens de Wetten en Placaten van den Landen; dus zyne belooning is geweest voor gedaane diensten: men leeze hier over de Gronlnger Nouvellist, of Ryzende Patriot, geschreeven door de Heer *Remkens*.

wereld kan maaken: *Dat zelfs het Schip zoo gezond is als men wenschen kan, en dat het maaken van dat Water, het welk het nu doet, en, zeer gemakkelyk, binnen een half uur in 't Etmaal uitgepompt kan werden, beeter is voor 't Schip*, en ook om de stank voor het Volk te beneemen, *als of het geen Water pompte, waar toe enz.*

Den 4 January 1750.

Nader significant aanschryvens van den Raad ter Admiraliteit te Amsterdam, aan den Kapitein *Jan Hoeufft*, om hem reekenschap te doen geven van zyn gedragen.

COPIA, N°. 12.

MANHAFTE!

BY *Ulieden Missive, op gisteren ter Vergadering ingekoomen, gevonden hebbende, dat Ulieden daar in positief zegt, dat de verzeekering die den Adsistent May, ons van Ulieder Schip gedaan heeft*, niet zoude wezen conform der waarheid, *oordeelen Wy het absolut nodig te zyn, voor eerst dat UE. ons specifieq zal opgeven, in wat poincten dat de verzeekering van den Adsistent May niet conform aan de waarheid zyn. Ten tweeden, dat UE. aan Ons zal toezenden een Declaratoir van den staat waar in zig Uw Schip bevind, door UE. en zyn Officieren, op* den Eed aan het Land gedaan, *waar toe, enz.*

Den 9 January 1750.

By de voorenstaande Missive, ging de volgende order gepaard voor den Kapitein *Hoeufft, die veel te kennen gaf*, en sensibel, ja hartgrievend moet zyn aan een Officier die zich zelfs gevoeld bezielt te wezen met de ambitie van, zonder reproches, 's Lands Dienst te volbrengen; doch dezulke zullen 'er geen occasie toe geven, met haar schuld.

(*Het vervolg den eersten Augustus* 1762.)

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Heer *Rexin*, Extraordinaris Envoyé van den Koning van Pruissen by dit Hof, heeft de nieuwe Presenten voor den Sultan over Poolen en Moldavien ontfangen; dezelve zyn veel fraaijer en kostbaarder dan die hy in de Maand *Maart* laatstleden reeds overhandigd heeft, en bestaan in 4 groote Spiegels met zilvere Lysten; 12 zilvere Girandolen of Armblakers; een groot zilver Lampet met een Kan; een kleinder dito; een Goud Koffy- en een dito Thee-Servies; een Zabel, wiens gevest met Brillanten bezet is; een Sjerp met een Diamante haak; zes Horologien wier Kassen met Edel Gesteentens ingelegd zyn; een Goud Telescopium; een Signet met Brillanten vercierd, en twee staande Horologien, wier Kassen van Spiegelglasen in Goud gezet zyn.

Op orde van den Kapitein Bassa of Groot Admiraal van dit Ryk, werd het Oorlogschip *la Couronne Ottomanne*, (waar van wy gesprooken hebben in onze Stukjes van *November* 1760, bladz. 179; *Maart* 2 Stuk, bladz. 97 en *April*, bladz. 132 laatstleden) geëquipeerd. De nieuwe Minister van het Hof van *Weenen* de Heer *Penckler*, werd eerstdaags alhier te gemoet gezien.

Alles is hier even gerust en men bespeurd niet dat dit Hof eenig voorneemen heeft, om zich te bevoordeelen van de Onlusten welke onder de Kristen Mogendheden heerschen, en den Oorlog aan eenige derzelve te declareeren.

PORTUGAL. Lissabon. Het is thans een uitgemaakte zaak dat de Koningen van Spanje en Vrankryk ons beoorlogen; hebbende de Troepen der eerstgemelde Kroon, reeds twee onzer Grens-Steden als *Mirrarida* en *Braganza* vermeesterd. De verscheide Memorien, die tusschen de Fransche en Spaansche Ministers ter eener, en onzen Minister ter andere zyde, alhier zyn gewisseld geworden, ziet men thans in openbaren druk. In de eerste deezer Memorien, door *Don Joseph Torrero*, Ambassadeur van Spanje, en *Don Jacob O-Dunne*, Minister Plenipotentiaris van Vrankryk, aan *Don Louis d'Acunha*, Secretaris van Staat, alhier den 16 *Maart* (1762) overgeleverd, word te kennen gegeven:

Dat de Koningen van Vrankryk *en* Spanje, *in Oorlog met de Engelschen, geraaden gevonden hebben, zich onderling te verbinden tot het neemen van de noodige maatregelen ter vernederinge van den hoogmoed der Britsche Natie, die haar het staatzugtig ontwerp ingeboezemd heeft, om zig meester te maaken van de Zee, de Scheepvaart en de bezittingen der andere Mogendheden in de nieuwe Wereld, welker overwinning haar gemakkelyk gemaakt word, door de af-*

hang-

hangelykheid, waar in zy die Mogendheden houd. Dat het eerste punt, waar in de twee Koningen waren overeengekomen, was zyne Allergetr. Majesteit te beweegen, om te treeden in hunne offensive en defensive Alllantie, om dat het juk, dat de Engelsche Natie de onderdaanen van Portugal opgelegt had, hen veel zwaarder drukte dan eenig ander, waar mede zy andere Natien reeds had belast. Dat Portugal hier by zo veel of meer belang had dan Vrankryk *of* Spanje *zelve, en vooral de Alliantie der twee Ryken niet behoorde vrugteloos te maaken, door den Engelschen vryen toegang in de Portugeesche Havens te verleenen, van waar zy de Onderdaanen van* Spanje *en* Vrankryk *zouden konnen attaqueeren. Dat de Koning van* Portugal *hierom verzogt werd, zig met* Vrankryk *en* Spanje *te allieeren tegen de Engelschen. Dat dit verzoek werd gedaan, door een nabuur, een vriend, een broeder van de Koninginne van* Portugal, *die, zo de Engelschen, om het bewilligen in dit verzoek te verbinderen, de Havens en plaatzen van* Portugal *mogten zoeken in te neemen, zyne troepen naar de grenzen had doen trekken; van waar zy, binnen weinige dagen, de voornaamste Havens bezetten konden, om dezelven, tegen den gemeenen vyand der drie Ryken te beschermen.*

Het antwoord, welk de Portugeesche Minister, den 20 *Maart*, op deeze Memorie, waar op men binnen vier dagen antwoord gevorderd had, gegeven heeft, behelsde:

Dat zyne Allergetrouwste Majesteit niets zo zeer ter herte nam dan den Oorlog tusschen drie Mogendheden, met welken hy zo plegtiglyk geallieerd was; dat hy zyne mediatie aanbood tot herstelling der Vrede; doch dat hem onmogelyk was te treeden in de offensive en defensive alliantie, waar toe men hem nodigde; dat hy oude defensive alliantien had met de Kroon van Engeland, van welken hy niet kon afgaan, om dat die Kroon hem niet beledigd had. Dat hy ook zwaarigheid maakte, om zyne Onderdaanen, die, zedert eenige Jaaren, zo veel geleeden hadden, in te wikkelen in eenen offensiven Oorlog. Dat hy, zich bepaald hebbende tot eene stipte neutraliteit, zyne Havens voor de Oorlogende partyen zonder onderscheid open hield, en dezelven, ten dien einde, had doen versterken, en met Oorlogschepen voorzien; zyne troupen daarenboven gereed houdende, om dezelven, des noods, te bezetten: waar uit zyne Catholyke Majesteit in 't byzonder wel zou konnen afneemen, hoe volstrekt onmogelyk het ware, dat iemand zich, door list of geweld, van die Havens zou kunnen meester maken.

Op deze Memorie, hebben de twee Ministers, in 't begin van *April*, geantwoord.

Dat Spanje *en* Vrankryk *geheel zaam overtuigd waren, dat Portugal de vrede zogt; doch dat het buiten 's Konings magt was, die te conserveeren; dat het Portugeesch Ministerie zich zo partydig getoond had voor de Engelschen, geduurende den tegenwoordigen Oorlog, dat men 's Konings mediatie niet zou konnen aanvaarden, indien men al mogt konnen goedvinden, de Vredes-negotiatien*

te

te vernieuwen; 't welk ook te minder te pas kwam, na dat de aangebooden mediatie van Spanje *in de verschillen tusschen de Hoven van* Rome *en* Lisbon, *met zo veel kleinagting, door het laatste, verworpen was. Dat de alliantien met het Hof van Londen zyne Allergetr. Majesteit niet behoefden te beletten, het geproponeerde verbond aan te gaan, en dat ook die alliantien meer offensief waren dan men voorgaf. Dat het voorgewend beletzel niet onverwinnelyk was, daar* Engeland Portugal *onder 't juk zogt te krygen, en getoond had, door het aantasten van een Fransch Esquader in eene Portugeesche Haven. Dat de Engelsche overmagt ter Zee en de vrye toegang tot de Havens van* Portugal *de allantien met* Portugal *ook offensief kon maaken, wanneer het Engelsch Ministerie zulks geraaden vond. Dat de Engelschen alle de Zeemogendheden van Europa niet trotseeren zouden, zo de Havens van* Portugal *voor hun geslooten waren. Dat zy uit Portugal de middelen haalden, om den Oorlog te continueeren; dat de alliantien, by gevolg, offensief waren: 't welk ook de reden was, waarom Engeland wel troepen aan* Portugal *leverde; doch geene troepen uit* Portugal *ontving. Dat die alliantien ook gemaakt waren, in een tyd, dat* Spanje *en* Portugal *verbitterd waren tegen elkanderen, daar die twee Ryken nu, door namaagschap en andere banden, vereenigd waren, welke vereeniging bestendiger zou konnen worden gemaakt, door het aanneemen van 't voorgeslaagen offensief verbond. Dat* Portugal *niet kwalyk gedaan had aan het versterken zyner Havens: maar dat men met reden klaagde, dat het zig daar toe van Engelsche hulpe bediende. Dat men derhalve nog op het aanvaarden van dit verbond bleef dringen, en in allen geval verklaarde, dat de Spaansche Troepen in Portugal trekken zouden, en zig van de Portugeesche Havens meester maaken, om 'er den vyand buiten te houden, dog geen geweld pleegen omtrent de Portugeezen, maar alleen contant betaalen. En dat de Koning de keur hebben zou, om die Troepen als Geallieerden of als Vyanden aan te merken enz.*

SPANJEN. Madrid. Ons Leger is den 5 *May* in Portugal gerukt; en zo ras zulks geschied was deed de Generaal *de Sarria*, die het opperbevel over hetzelve voert, een Manifest uitvaardigen, waar by den Portugeezen in naam van onzen Souverein, werd te kennen gegeven, dat hy bevel had, hen te verlossen van onder 't juk van Groot-Brittannien; dat alle zyne handelingen, by aldien zy zich niet daar tegen stelden, ten hunnen voordeele zouden ingericht weezen, doch by aldien hy van hunnentwege eenigen tegenweer mogt ontmoeten, hy zich als dan tegen hen zou bedienen van dezelve Troepen, dewelke alleen geschikt zyn, om den Engelschen met nadruk het hoofd te bieden.

Vervolgens deed hy den Commandant van *Miranda* ter overgave sommeeren, die ook daar toe genoodzaakt werd door het springen van een Kruitmagazyn, waar door een groot gedeelte der bezetting, benevens veele Ingezetenen ontkwamen.

Hierop *Braganza* doende berennen, vond hy die Stad door de bezetting verlaten; en een Detachement naar *Chaves* gedaan hebbende, was de Commandant van dit Detachement ten uiterften verwonderd, die plaats desgelyks zonder bezetting te vinden. Dit kwam te vreemder voor nadien men verzeekerd was dat daar binnen 2000 man Troepen waren: ten minften is 't zeeker dat wy aldaar 21 Metalen 27 Yzere, te zamen 48 Stukken Kanon, alle gemonteerd, veroverd hebben. Een ander Detachement naar *Moncorvo* gerukt zynde, heeft die Stad desgelyks zonder Garnifoen gevonden; en dus voortgaande zullen onze Troepen eerlang meefter van gantfch Portugal zyn kunnen.

Men wil dat het Beleg van *Gibraltar* zal worden ondernomen, maar men fteld zich wel voor met derzelver verovering niet zo ras gereed te zullen zyn, als met de opgemelde Steden van Portugal. De Franfche Hulptroepen zyn reeds naby, waardoor onze krygsmacht zal beftaan in 68000 man, en in ftaat weezen om geheel Portugal onder onze gehoorzaamheid te brengen, wat byftand de Engelfchen ook derwaards zouden kunnen zenden.

ITALIE. *Romen*. De Jezuiten geven niet weinig bezigheden aan zyne H. Den 27 *May* wierd in het Quirinaal tuffchen den Kardinaal *Torrigiani*, Secretaris van Staat, en den Pater Generaal der voorfz. Geeftelyken, een gewichtige en geheime Conferentie gehouden. De netelige toeftand van dezelve zo in Vrankryk als in verfcheide andere Staten, moeten noodwendig veele zorgen en verdriet by dit Hof veroorzaken.

Venetien. Den 19 *May* behaagde het den Hemel onze Doorl. Doge *Francisco Loredano*, gebooren den 9 *February* 1685, en verkozen den 18 *Maart* 1752, tot groote droefheid aller Ingezetenen van dit Gemeenebeft, uit het tydelyke op te eifchen; waar op den 31 der voornoemde Maand, met eenparige ftemmen, in derzelver plaats tot *Doge* verkooren is de Doorl. Heer *Marc Antonio Foscarini*, Ridder en Procurator van St. Marcus, over welke zo wel uitgevalle Verkiezing groote vreugde bedreven is.

Genua. Wy waren in de hoop van een gewenfcht Succes onzer zaken op *Corfica*, wanneer men de onaangenaame tyding van daar bekomen heeft, dat de Heer *Paoli*, opperhoofd der misnoegde Corfen, onze Troepen in den nacht van den 11 op den 12 *May*, in zeeker Dorp onverhoeds overrompeld en meerendeels nedergezabeld heeft;

heeft; dat onze Kollenels *Mattra* en *Martinetti* echter het geluk gehad hebben, met hunne Manschap, door de duisterheid van den nacht, de handen hunner Vyanden, langs onbekende wegen, te ontvlugten; doch dat een ander derzelver Partygangers, door de Corsen krygsgevangen gemaakt zynde, door hen is in stukken gehouwen geworden; dat onze overgebleven Manschap door 4000 Corsen van naby vervolg wierd; dat *Paoli* het Dorp, waar in de onzen hadden gelegen, heeft doen verwoesten en verbranden, om dat de Ingezetenen aan die Troepen te veel toegenegenheid betoond hadden; dat zekere *Ferdinandus*, een der Hoofden van de Misnoegden, zich van *Campoloro* meester gemaakt hebbende, vervolgens het beleg van *Maccinagio* ondernomen heeft; dat de Bezetting van die Plaats daar op een geweldigen uitval heeft gedaan, doch met groot verlies te rug gedreven is geworden; men is dus beducht, dat deeze nederlaag, diergelyk dit Gemeenebest, geduurende de geheele 33 Jaren, waar in de Corsische onlusten geduurd hebben, nimmer ondergaan heeft, zeer droevige gevolgen, in aanzien van 't Eiland *Corsica* zal na zich slepen.

INGERMERLAND. Petersburg. De hernieuwde Vriendschap tusschen hunne Maj. onzen Keizer en den Koning van Pruissen, is zodanig in top gestegen, dat dezelve bezwaarlyk grooter zal kunnen worden. Men twyfeld nu niet meer, en ziet genoegzaam uit alle de omstandigheden, dat het Vredens Tractaat den 28 *April* laatstleden te Petersburg tusschen die beide Vorsten gesloten, meer dan een gemeene accomodement vervat, en dat onze Troepen alleen stil leggen om naar 't besluit van zeeker Hof te wachten, waar na dezelve, indien dit niet voldoende is aan 't oogmerk van onzen Monarch, hunne verrichtingen zullen beginnen ten einde ten minsten 't verdrukte Duitsche Ryk, de benodigde rust te verzorgen; men wil ook dat de Artikelen van vergelyk niet eerder zullen publiek gemaakt worden dan wanneer men genoodzaakt zyn zal, de machtige hand te gebruiken ter verkryging van dit gewenschte oogmerk.

De verschillen met Denemarken staan op een goeden voet, en zullen, na 't gevoelen der kundigsten, tot geene opentlyke onlusten uitbarsten, vermits zyne Keizerlyke Majesteit zo zeer genegen is zyne Onderdanen buiten Oorlog te houden, en hun welzyn te bevorderen. Hoogstdezelve heeft geen dag laten voorby gaan zedert desselfs

komst tot den Troon, zonder uitmuntende Genaden bewyzen te geven van zyne Vaderlyke zorgvuldigheid, ten besten van Land en Koophandel der Ingezetenen. Daar van strekt ten bewys het volgende.

BEVEL AAN ONZEN SENAAT.

NAdemaal Wy het aan ons door den Opper-Inspecteur *Nikita Schamäkin*, en den Opper-Directeur *Sawa Jakowie* overhandigde en hier by gevoegde Smeekschrift, aangaande aan hen nog voor den Tyd van 10 Jaaren te verleenen Prolongatie van de Verpachting der Ryks-Tollen, in Overweging genomen hebben; zo heeft Ons ook te gelyk het Commercie zelve waardig gescheenen, om onze Voorziening omtrent het zelve, tot 's Ryks Welzyn, te moeten laten gaan.

Zo nodig als het is voor het Welzyn en Voordeel van het Ryk in 't algemeen, en van den Koophandel in 't byzonder, dat de Uitvoer onzer eigene Producten, zo veel mogelyk, den Invoer der buitenlandsche Waaren moge te boven gaan, en door het Surplus der eerste de gereede Penningen in het Ryk van buiten overgebragt worden: zo zeker is het ook, hoewel tot ons Leedwezen, dat door de zedert eenige Jaaren al te hoog gesteigerde Verkwisting een aanmerkelyk Gedeelte van de Balans in den Koophandel verlooren is, gelyk zulks hoofdzaakelyk uit het overgroot Verval van den Wissel Cours komt te blyken.

Om nu zodaanige onnodige Depenses voor te komen, zo willen Wy zelve zeer gaarne daar toe tot een Voorbeeld strekken, en zyn in de ongetwyfelde Hoop en Verwachting, dat alle onze getrouwe Onderdaanen het zelve zullen volgen; doch zulks alleen zoude misschien niet kunnen toereiken: Want de Hoofdzaak bestaat eigentlyk niet daar in, dat slechts de overtollige Uitgaven gemenageert en afgeschaft worden, dewyl de geenen, die weinig of wel in 't geheel niets bezitten, ook geene Depenses kunnen doen; maar de Oeconomie van 't Ryk vereischt, dat ieders Neering en Hanteering voordeelig gemaakt worde, en gevolgelyk een ieder, behalven zyne nooddruftige Behoeftens, ook nog iets tot overschot moge behouden. Zulks kan wel door den Koophandel allerbest bevordert worden, doch ook niet anders dan wanneer dezelve niet te naauw bepaald, maar zo wys en voorzichtig geregeld is, dat alle en een ieder, naar maate van hunnen Toestand en Vermogen, daar in Deel kunnen hebben.

Op den ganschen Aardbodem is misschien geen Land te vinden, hetwelke beter, dan ons Ryk, ten Koophandel geleegen zy. *Rusland* heeft in *Europa* groote Zee-Havens, en over Land staat de Weg door *Poolen* na alle Gewesten open. *Siberien* strekt zich op de eene Zyde over geheel *Asien* heenen en *Oostindiën* is, van *Ortenburg* afgereekend, niet ver ontlegen; van de andere Zyde schynt het in tegendeel ten eenemaale tot aan *America* te reiken. Over de *Zwarte-Zee* gaat de Weg voor Ons (offschoon dezelve nog niet geopend is) na *Egypten* en *Africa*. En de goedertiere Voorzienigheid heeft de

de wydluftige Provintien van ons Ryk met zodaanige natuurlyke Producten gezegend, dewelke in alle de vier Deelen der Wereld zo wel zeldzaam als nodig zyn.

Wanneer Wy de verscheidene Ontwerpen en Bestekken van Onzen zeer beminden Heer Grootvader, wylen Keizer *Pieter de Groote*, onsterffelyker Gedachtenis, beschouwen, en uit dezelve komen te zien, hoe schrander en voorzichtig alle zyne Poogingen tot het Welzyn van het Ryk in 't algemeen, en van den Koophandel in 't byzonder, geweest zyn, zo kan men niet genoeg beklagen, dat het dierbaar Leven van dien Monarch van al te korten duur geweest zy, om alle Deszelfs tot het Wel zyn van 't Vaderland tendeerende Onderneemingen te hebben kunnen volvoeren, mitsgaders, dat men daar na niet altoos met alle Yver zyn Voetspoor gevolgt hebbe, en dat om die Redenen zyne poogingen niet alle tot de behoorlyke Volmaaktheid gekomen zyn. Doch ook deze onze Beklagte zoude mede nutteloos zyn, wanneer men de gantsche Zaak daar by wilde laten berusten. Neen maar: Wy zyn daarentegen met alle Ernst en Yver geneegen, onze byzondere en onvermoeide Zorgvuldigheid tot de Vermeerdering en Uitbreiding van het Commercie te besteeden, en zullen onze wille en welbehagen daar over en omtrent aan den Senaat by de eerste gelegenheid bekend maken; en wel byzonder over zodaanige Gedeeltens van het zelve, die of met veel andere verknocht zyn, en derhalven eene nadere Overweeging verdienen, of ook niet zo spoedig werkstellig gemaakt kunnnen worden, en dus nog veelen tyd en grooten toestel vereischen. Tegenwoordig zullen Wy onze Wille en Welbehaagen alleenlyk aan den Senaat laten toekomen over en omtrent zodaanige Onderwerpen, welker Gronden zich van zelve openbaaren, en welker uitstel voor het Ryk, of om beter te spreeken, voor het Commercie van het zelve, zeer nadeelig zoude kunnen zyn.

I. Ons Ryk is door Gods Goedheid zodanig aan Graanen gezegend, dat een groot gedeelte der overige Wereld daar uit van deszelfs Overvloed zoude kunnen voorzien worden. Dat zulks eene onwederspreekelyke Waarheid zy, komt ten allerklaarsten te blyken, wanneer men gelieft gade te slaan, dat, offchoon eene overgroote menigte Koorn tot Brandewyn verstookt wordt, echter in veele, en daarenboven nog aan groote navigabele Stroomen gelegene Provintien, het Graan gewas zo laag in Prys blyft, dat de Landlieden, zelfs in de gezegendste Jaaren, door het uitdorsschen naauwelyks zo veel winnen, als tot de Betaaling hunner Schattingen vereischt wordt, en dat in de Gewesten, alwaar het zelve allerbest zoude kunnen groeyen, nog zo veele Landen woest en onbebouwd blyven leggen. Men heeft wel den Akkerbouw eenigzints verligt en doen opwakkeren, door het Verbod, dat geenerhande Graanen by onze buiten het Ryk staande Armeën, hoe goed koop en laag in Prys dezelve ook mogten zyn, aldaar opgekogt, maar direct van hier, zo duur dezelve ook mogten komen te staan, derwaards gelevert worden, ten einde het Geld, daar voor in het Land blyvende, des te beter zoude rouleeren. Doch ook door het voorsz.

Mid-

Middel is derzelver Prys, zelfs in de gezegendste Gewesten, gantsch niet gereezen, maar daar en tegen gebleeken, dat men de Graanen uit de outlegendste Streeken, als *Olonez* en nog verder, aangebragt heeft, van dewelke niemand ooit te vooren de gedachten had, dat aldaar eenig Koorn, en zelfs niet eens tot toereikend Geryf der inwoonders, aangebouwt wierd. Zulks dient derhalven tot een nieuw en onwedersprekelyk Bewys, dat ons Ryk eenen grooten Koophandel zoude kunnen voeren, en daar door de Landbouw zelve daar binnen hoe langer hoe meer aangemoedigt en verbetert worden. Wy beveelen derhalven van nu af aan den Handel in Graanen uit alle de Zee-Havens, en zelfs uit die aan de *Caspise* en *Zwarte Zeeën*, vry te geven, en maar de helft van den Tol, dewelke te *Riga*, *Reval*, *Pernau* en op het Eiland *Oesel* geheven word, aldaar te ontfangen, om redenen, dewyl in de laatstgemelde Plaatsen de Koophandel reeds zedert langen Tyd opgerecht, en de Toe- en Uitvoer van Graanen aan geenerhande Zwaarigheden onderworpen is, waartegen in de overige Plaatzen, met het begin dezer voor dezelve geheel nieuwe Negotie, veelerhande Zwaarigheden zig zouden kunnen opdoen. Dewyl het nu eerstelyk en voornamentlyk daarop aankomt, dat de Kooplieden dienen aangemoedigt te worden, om dezen Handel in Trein te brengen, zo willen Wy Ons, zonder eenige nieuwe Schikkingen daar omtrent te maken, vergenoegen met den Senaat by deze uytdrukkelyk te gelasten dat de Kooplieden, dewelke zig tot dezen Handel willen verledigen, op geenerhande wyze verdrukt, maar alom geprotegeert mogen worden. Inmiddels beveelen Wy den Senaat; aan Ons een grondig en bondig Ontwerp te laten toekomen, volgens hetwelke Wy, behaagt het God, den spoedigen Aanwas en Bloei, van dezen aan ons Ryk zo eigen en natuurlyke Tak van Negotie kunnen bevorderen; denzelven door verdere wyze Voorziening doen beklyven, en de op alle Gevallen benoodigde Magazynen te laten op rechten.

II. *Klein Renssen* dryft eene grooter Koophandel met Hoorn Beesten na buytenlandse Ryken; doch *Rusland* geniet doorgaans daar van zo veel Voordeel niet als *Poolen*. Wanneer ook ieder Os te *Breslau* of te *Danzig* tot 100 Roebels verkocht wierd, zo komt echter daar van werkelyk geen vyfde Deel na de *Ukraine;* want de overige 4/5 Parten blyven in *Poolen*, alwaar de Beesten doorgedreeven worden. Nu is onze meening gantsch niet, dien Handel om de voorsz. Redenen te verbieden; maar dewyl het Vee uit de *Ukraine* ook herwaards met Voordeel gedreeven word, en de Negotie in het zelve hier omstreeks veel aanzienlyker zoude zyn, wanneer slechts de Consumtie daarin alhier sterker was, en daar benevens alle de daar op volgende Onkosten binnen het Land mogten blyven: Zo beveelen Wy, van hier en uit alle de overige Zeehavens van ons Ryk niet alleen allerhande gezouten Vleesch, maar ook levendig Vee, van nu af aan te verzenden, wanneer zig maar Koopers daar toe vinden, en wel op maar half zo veel Tol, als men in de Grensplaatzen der *Ukraine* daar van gewoonelyk doet betaalen.

III. Ons is niet onbekend, dat de Veehandel der *Ukraine* grootelyks verkort

kort en benadeeld worde, wanneer de Uitvoer van Beesten en andere Waaren uit *Nieuw-Siberien* ten eenemaale tol vry geschied, en zulks enkel en alleen uit hoofde eener abusive Verklaaring van het aan *Nieuw-Siberien* verleende Voorrecht, waar in gedicteerd is: Dat aan alle de Vreemdelingen, dewelke zig in *Nieuw-Siberien* ter nederzetten, zal geoorloofd zyn, in hunne Woonplaatzen tolvry te mogen handelen. Doch daar uit volgt geenzints, dat zy ook buiten de Grenzen eenen tolvryen Handel zouden mogen dryven. Wy beveelen derhalve, dezen ongeoorloofden Handel ganschelyk te doen ophouden, en van alle de inkomende en uitgaande Waaren, zonder eenige Exceptie, aldaar dezelve Tollen te ontfangen, die in alle de overige Plaatzen geheven worden.

IV. Indien wegens de Traan in het Gouvernement van *Archangel* de eene of de andere Waar nog mogt verboden zyn; zo beveelen Wy alle die Verboden te vernietigen, en den Traanhandel op zodanige Voet te laten, als dezelve te vooren geweest, en by eene byzondere Ukase van het Jaar 1748, door haare Majesteit de Keizerin *Elisabeth Petrowna*, onze zeer geliefde Vrouw Moeije, aan den Generaal Veldmarschalk Graaf *Schuwalow* verleend is, en voorts dat al het ander, het geen in Vervolg van Tyd geschied is, zonder eenige Exceptie, zal geannulleerd zyn en blyven.

V. De Redenen, waarom de Handel te *Archangel*, door de Verhooging der Tollen en het Verbod van zommige Waaren, zo zeer bezwaard is geweest, zyn tegenwoordig komen te cesseeren. Derhalve beveelen Wy, de opgemelde Haven van alle de Privilegien en Voordeelen te voorzien, van dewelke die van *Petersburg* jouïsseert; als mede den In- en Uitvoer van alle Waaren onbelemmerd aldaar toe te staan, met gelyke Vrydommen en tegen Betaaling van gelyken Tol, als alhier en in andere Havens. Des niettegenstaande zal aldaar geen Comptoir van Commercie opgerecht, maar de Tollen verpacht, en de Cancelary van het Gouvernement aldaar gekwalificeert worden, in Zaaken van den Koophandel te kunnen decideeren. Doorgaans en alom zullen de Zee-Havens en Tollen op de Grenzen op zodanigen Voet gereguleerd worden, dat men aldaar, eveneens als hier te *Petersburg*, alle Waaren zal mogen inbrengen en uitvoeren.

VI. Het behoud en de Handhaving der Wouden en Bosschen achten Wy een der allernodigste en gewigtigste Stukken van de Ryks-Oeconomie te zyn. Het geen daar van tot den Scheepsbouw en tot het verder Gebruik aan de Admiraliteit toegehoort, zulks hebben Wy reeds door onze beveelen aan het over de Marine aangestelde Commissariaat te kennen gegeeven; zo dra dezelve werkstellig gemaakt zyn, zullen Wy ook omtrent al het overige, dienaangaande, onze Wille en Welbehagen aan den Senaat bekend maken.

VII. Daar zyn nog andere Waaren, als Rhabarbar, Lynwaten en diergelyke, dewelke naar eenzydig Begrip, of wel uit een verkeerd opgevat Vooroordeel omtrent de Voordeelen der Kroon, als of dezelve van het algemeene Nut van 't Land verscheiden was, verboden, en zedert veele Jaaren buiten den Koophandel gesteld geweest zyn: Wy beveelen echter alle

alle deze Verboden te vernietigen, en tot betere opwakkering en aanmoediging de Tollen van dezelve merkelyk te verminderen.

VIII. In tegendeel zyn 'er veele andere Waaren, die door gelyk Begrip en Interpretatie der voorige Beveelen ten eenemale tolvry gemaakt zyn. Men heeft, by Voorbeeld, geoorlooft, de nodige Gereedſchappen tot de nieuwe alhier op te rechtene Fabryken tolvry in te mogen voeren; doch tegenwoordig word dat Verlof al te ruim genomen, en tot het grootſte Nadeel van den Koophandel, niet alleen de Gereedſchappen, maar zelfs ook de Materialen tolvry ingebragt. Wy begrypen daaronder voornamentlyk de Zuyker Rafinaderyen en de Catoen-Drukkeryen. Aangaande de eerſte, zo komt de tolvry Invoer der ruuwe Zuykeren geenzins met de Beveelen, en nog minder met de gezondene Redenen, overeen.

Wy noemen het tolvry, dewyl de geringe inkomende Rechten van dezelve naauwelyks den Naam van Tol verdienen. Men zoude daartoe kunnen conniveeren, wanneer de ruuwe Zuykeren door onze eigene Schepen aangebragt, en uit de eerſte Hand ontfangen wierden. Dus zoude het kunnen gebeuren, dat miſſchien, alle de ruuwe Zuykeren alhier zamen vloeijende, ons *Rusland* alle de overige Landen van ruuwe en gerafineerde Zuykeren kon voorzien; ook zoude het daaromtrent gantſch anders geſteld zyn, indien men de ruuwe Zuykeren uit *Perſien*, uit de *Crim*, of uit *China* kon aanbrengen; want in zodanig een Geval behoorde men derzelver Invoer naar alle mogelykheid te faciliteeren, om andere Landen van hier daarmede te geryven. Doch tegenwoordig is zulks ondoenelyk, dewyl de zo magtige en de Voordeelen der Negotie zo grondig kennende Natien, gelyk de Engelſen, Hollanders en andere, niet zouden willen gedoogen, dat alle de ruuwe Zuykeren, hunne Landen voorby, door derzelver eigene Schepen herwaards gebragt, en zy zelve genoodzaakt zouden worden, die Producten tot hoogere Pryzen wederom van hier te haalen. Het zoude ook nog kunnen doorgaan, indien eene menigte Menſchen in en by de Zuyker-Rafinaderyen de Koſt konden winnen, of dat veelerhande Producten van ons Land daarby gebeezigt en geſleeten wierden: Maar in en by dezelve wordt byna niets van onze Lands Producten gebruikt, als alleenelyk het Water; want zelfs de Potten en Vormen moeten van buiten ontboden worden. De Kroon word dus van haaren Tol, en het Ryk van het Zilver ontzet, het geen, vermits de inkomende Rechten, in Specie Ryksdaalders zoude moeten gefourneert worden: Veele Kooplieden, die daar in genegotieert hebben, verliezen hunne Neering en Beſtaan, en het Gemeen moet de Zuyker duurder betaalen, dan wanneer de tolvrye Invoer der ruuwe Zuykeren geene plaats mogt vinden.

Van de Catoen-Drukkeryen kan men insgelyks niet breeder gewagen. Men heeft de Zin en Meening der Wetten, zo wel in deze als in geene Fabryk, zo te ſpreeken, als by het Hair getrokken, waarheenen men dezelve wilde hebben: En wat het allerergſte is, zo zyn de gedrukte Lynwaaten, aan dewelke de Landlieden zeer ſterk begonnen te arbeiden; en wanneer dezelve, als eene algemeene Manufactuur, door den Tyd in nog groote-

teren Opgang komende, de Handwerken vermeerderd, en derzelver klaarblykelyke Nuttigheid zoude tot meer andere voordeelige Onderneemingen aangemoedigt hebben, eensklaps verboden geworden; als zynde slechts eene Fabryk, waartoe niets anders, dan ons Water, verbeezigt wordt. Want zy drukt alleenlyk elders gefabriceerde Lynwaaten, en wel met vreemde Verwen; daarenboven nog tot Nadeel van het Ryk, om dat de daartoe noodige Materialen tolvry ingevoert mogen worden; gevolgelyk verliest de Kroon insgelyks daarby, en voor de vreemde Lynwaaten wordt een nieuwe Weg geopent, tot haar overgroot Voordeel, de Oprechting van fyne Lynwaats-Fabryken alhier te kunnen dwarsboomen en doen achterblyven.

Het overige hier na.

ZWEDEN. ***Stokholm.*** Den 1 *Juny* ontfing men hier de aangename tyding dat de Vrede tusschen dit Hof en den Koning van Pruissen den 22 *May* laatstleden geslooten is.

DENEMARKEN. ***Koppenhagen*** Zyne Majesteit is den 2 *Juny* van hier na *Holstein* vertrokken. Geduurende desselfs Verblyf aldaar zullen de Troepen de Monstering passeeren, maar of dit of iets anders de ware beweegredenen dier reize zyn, zal de tyd eerlang openbaren.

DUITSCHLAND. ***Weenen.*** Tot nog toe is alles by de Legers tamelyk vreedzaam gebleven, ten minsten zyn 'er geene zaken van groot belang voorgevallen; maar de beweegingen welke by dezelve geschied zyn, geven te kennen dat men groote tydingen van daar te wachten heeft.

Dresden. In dit Vorstendom vallen dagelyks kleine Actien voor, tusschen de Oostenrykschen en Pruissische Troepen waar by deeze laatste zo men zegt, doorgaans merkelyk te kort schietende, alreeds eenige duizen Man verlooren hebben; en niet te min houd de *Prins Hendrik* als noch zyn veroverde Post van *Freyberg* in bezit, zonder dat hy, door zegenpraalende en aan alle kanten winnende Troepen, daar uit verdreven is. Indien men geloof wilde geven aan geruchten, zou men kunnen vaststellen dat 'er een byzonder Accomodement tusschen onzen Monarch en den Koning van Pruissen op 't tapyt is; maar hoe veele alzulke geruchten zyn zonder succes gebleven?

Berlyn. Het was op den 20 *May* dat wy alhier de Allerheugelykste tyding ontfingen, dat de VREDE tusschen onzen Souverein en den Keizer van Rusland, te *Petersburg* op den 5 der voorn. gesloten was. De vreugde teekenen daar over door de Ingezetenen getoond

zyn niet wel uit te drukken ; en by 't publiceeren van dezelve weergalmde de lucht van 't geroep van: *lang leve de Koning! lang leve zyn Ruskeizerlyke Majesteit*. Wy wenschen dat uit deeze zo aangenaame gebeurtenis eerlang de algemeene rust voor 't gantsche Duitsche Ryk zal voortvloeijen.

Frankfurth. Thans schynt het met den Legers ernst te zyn ; dat der Franschen is in beweeging. De Geallieerde Armee maakt mede zodanige schikkingen, dat wy veel licht eerlang groote zaken zullen te melden hebben.

Hamburg. In het jaar 1748 nam de Koning van Denemarken een somme van 8 Milliocnen Ryksdaalders van onze Regeering ter leen : voor eenige weinige Weeken liet zyne Deensche Majesteit door zynen Consul alhier dezelve somme vragen, maar alzo de Omstandigheden voor het tegenwoordigen niet toelaten, dit verzoek na te komen, heeft de Magistraat het zelve afgeslagen: Over deeze weigering is de Koning zeer misnoegd geworden, en heeft zedert reeds drie malen zyne gevoeligheid betoond.

De eerste blyk hier van is, dat de gemelde Koning aan onze Kooplieden, op straffe van Gevangenis verboden heeft in *Koppenhagen* iets te verkoopen en zelfs te ontpakken, enz.

Het twede bewys is, dat twee Leden onzer Regeering, gedeputeerd om wegens 't voorsz. Vertogen by dien Vorst te doen, geen gehoor hebben kunnen erlangen en met verontwaardiging bejeegend zyn.

Het derde, (den Hemel geve dat zulks het laatste weezen moge) is dat eene Divisie Deensche Troepen zich heeft meester gemaakt van onze zogenaamde *Vier Landen*: Onze Stad is door acht honderd Ruiters aan den kant van de Steenpoort gebloqueerd : zy hebben de Barriere bemachtigd, en onze Zoldaten die aldaar ter verdediging waren gedood of gekwetst, om kort te gaan zy dreigen ons met een aanstaande Slaverny. Misschien is den ondergang onzer kleine Republiek voor de deur, schoon men zich tot een wakkere verdediging gereed maakt, waar van men binnen weinig dagen den uitslag zien zal. Ondertusschen is de verwerring alhier zeer groot ; dezelve heeft echter niet lang gedüurd, vermits wy, voor een Millioen Ryksdaalders, die wy aan den Koning van Denemarken hebben beloofd in termynen tegens 4 persent intrest te zullen opschieten, onze rust weder gekregen hebben ; zynde de Troepen van dien Vorst den 22, werkelyk van ons Territoir vertrokken.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 2 *Juny* begaf de Koning zich met de gewoone plechtigheden naar het Huis der Poïrs, en na zyne toestemming tot eenige publieke en particuliere Bils te hebben gegeven, prorogeerde de Opper-Kanzelier in 's Konings naam de beide Parlements Huizen tot den 15 *July*.

Zyne Majesteit eenigen tyd onpasselyk geweest zynde, is tegenwoordig daar van volkomen hersteld. Vermits de Koningin zich Zwanger bevind, werden de nodige Apartementen tot haar Maj. bevalling in het Paleis van St. James in gereedheid gebragt.

De Transport Schepen met de Recruten en Renforten voor de Geallieerde Armee, die in den Mond der Theems eenigen dagen na beter Wind gewacht hebben, zyn den 15 *Juny* met eene gunstige Koelte na de *Wezer* gestevend. Onze Kooplieden hebben met groot Genoegen vernomen, dat het Hof van Madrid na alle de Havens van Spanjen Bevel gezonden had, de aldaar, voor de Oorlogs-Verklaaring van Engeland, gearresteerde Engelsche Schepen en Effecten aan derzelver Eigenaars te restitueeren, om daar in het Voorbeeld van ons Hof te volgen. Men heeft 2 Paquet-Booten in gereedheid doen brengen, dewelke, tot Gemak der Negocianten en Trafiquanten na de Middelandse Zee en de Levant, tusschen *Falmouth* en *Gibraltar*, zo lang de Oorlog tusschen Engeland en Spanjen duurt, *vice versa* zullen vaaren. Men verneemt, dat de twee Batailjons, en alle de Compagnien Grenadiers der Guardes te Voet, beneveus het meerder Gedeelte der overige Compagnien Grenadiers van andere Regimenten na Portugal gedestineerd zyn, en dat het Regiment Militie van *Dorset*, in plaats van de Guardes, in den Tower Guarnisoen zal komen houden. De Admiraal *Hawke*, monteerende *the Royal George* van 100 Stukken Canon, zal met nog 12 andere Schepen van Linie, en alle de te Portsmouth en in de naby gelegene Havens gereed leggende Transport Schepen, van *Spithead* na *Belle-Isle* en *Portugal* binnen weinige dagen onderzeil gaan, en op de Taag aankomende, met het Portugees Escader conjungeeren, om gezamentlyk eene Expeditie tegen de Spanjaarden werkstellig te maken. De derwaards gedestineerde Officiers hebben de laatste Ordres ontfangen, zig na Portsmouth en andere Havens te begeven, alwaar de Troepen voor Portugal ingescheept worden.

VRANKRYK. Parys. Het Escader onder den Heer de *Bompar*, be-

beſtaande in 10 Schepen van Linie, 2 Fregatten en 3 Xebecquen, is den 7 *Juny* 's namiddags ten 2 Uuren, met de daartoe behoorende Transport Schepen, van *Toulon* uitgelopen. Den 10 dito is op de kleine Rede van *Havre de Grace* gearriveerd een Engels Schip, door den Admiraal *Rodney* afgezonden, om den Commandant van het Eiland *Grenada* met 110 Man, zo Officiers als Matrozen, benevens eenige Vrouwen, herwaards over te brengen. Het Tractaat van den Heer *Rouſſeau* genaamd *Emile ou de l'Education* is door den Beul verſcheurd en verbrand, en op eerſtgemelden eene *Priſe de Corps* gedecreteerd. Het Parlement van Bourdeaux heeft, eveneens als dat van Bretagne, een Arreſt doen publiceeren, waar by 's Konings Procureur Generaal, wegens het geinterjecteerde Abuis, ten opzichte der In- en Conſtitutien der Jeſuiten, als Appellant omfangen, en in gevolge van het zelve alle de Prieſters en Scholieren dier Orde van hunne Beloften en Eeden ontbonden en gelaſt worden, den eerſten *Auguſti* aanſtaande alle hunne Huizen, Schoolen en Collegien te ontruimen, en zig te begeven werwaards zy willen, doch niet buiten het Ryk, zonder ſpeciaal Verlof van den Koning daar toe verkregen te hebben, en aldaar te leven, gelyk ordinaire Geeſtelyken, onder het Gezag der gewoone Inſpectie, en de algemeene Rechten en Wetten der Natie. Het zelve Arreſt ordonneert de Commiſſariſſen een Proces-Verbaal te formeeren; behelzende eenen naauwkeurigen Staat van alle de Prieſters en Scholieren, die zig reſpectivelyk in alle de Huizen bevinden, en van de Natuur hunner Beloften; misgaders eenen Inventaris van hunne Papieren, Memorien, Effecten en Goederen; dezelve te doen verzegelen, en terſtond onder de Handen van den Koning en de Juſtitie te arreſteeren: Wyders zullen Sequeſters aangeſtelt worden, die hen van de noodige Penningen tot derzelver Onderhoud voorzien, en zal van nu af aan niemand der Onderdaanen, op zwaare Straffe, eenigen Scholier of Student onder de Informatie dier Societeit, en zelfs niet na buiten het Ryk, v[illegible]o-gen te ſtellen en te zenden, &c.

Den 28 *May* heeft de Heer *Meſſier*, Sterrenkundige, waarneemende de Zeezaken te *Cluny*, van boven van 't obſervatorium aldaar een nieuwen Comeet of Staartſterre ontdekt. Dien dag verſcheen dezelve in de conſtellatie van de Zirafa op omtrent 25 Graden van den Noordpool, en ten 2 uuren na middernacht is de Comeet den Meridiaan gepaſſeert. Zyne beweeging is achterwaards van het Weſtenna

na het Oosten, naderende allengskens 't gesternte van Cassiopea. In den tusschentyd van 3 uuren en 20 minuten namelyk van 11 uuren 26 minuten 's avonds tot ten 2 uuren 46 minuten, 's morgens, is de Comeet 5 minuten en 40 seconden in *Ascensione recta*, en een minuut en 45 seconden in *Declinatione* gevordert, zich van den Pool verwyderende. De Comeet gaat niet onder, en kan met het blote oog gezien worden, in de gedaante van een Sterre van de vierde grootte; het Lichaam is zeer helder, en de Staart is duidelyk genoeg te zien. Deeze voorsz. Comeet is mede in *Holland* en elders geobserveerd geworden.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Zyne Doorl. Hoogheid de Heer Prince Erfstadhouder geniet eene gewenschte Gezondheid op 't Huis de Oranje Zaal, alwaar die Vorst den regeerende Markgraaf van Brandenburg-Bareuth den 16 deezer (*Juny*) prachtig ter Maaltyd onthaald heeft.

Den 4 derzelver Maand vertrok zyne Excell. de Graaf *d'Affry*, Ambassadeur van Vrankryk, naar de Armee aan den beneden Rhyn, na alvoorens afscheid van Hunne Hoog Mog. en den Prins Erfstadhouder te hebben genomen Zyne Memorie van afscheid aan voorsz. Hunne Hoog Mog., denken wy onzen Leezeren per naasten als een echt Stuk te zullen kunnen aanbieden.

Amsterdam. Met het Oost-Indisch Compagnies Retour Schip *Keukenhof*, van *Ceilon* voor deeze Kamer, op den 26 *January* deezes Jaars, gelukkig aan de *Kaap de Goede Hoop* gearriveerd, heeft men, dat op den 16 *November*, de dag dat dit Schip van *Punto Gale* op *Ceilon*, gezeild is, alles op dat Eiland in rust, de eensgezindheid met de Inlanders volkomen hersteld en 't verschil tot een minnelyk vergelyk gebragt was. De Lading van 't bovengemelde Schip bestaat in 398453 ℔ Bruine Peper, 60000 ℔ Sapanhout, 150000 ℔ Javaasche Coffy, 4700 ℔ Catoene Garen. *Catoene Lywaaten*. 23130 ps. Guinees divers, 5840 ps. Salempouris divers.

LYST van de PERSONEN, welke na den 21 *May* 1762, binnen de Stad *Alkmaar* en Jurisdictie van dien zyn *getrouwd*.

In de Kerk *Johannes Prins*, Jongman, met *Maria Elisabeth Moerland*, Jonged.
Zweer van Zurk, Jongman, met *Grietje Jans Langebergh*, Jonged.
Abraham Byl, Weduwn., met *Magdaleentje van den Berg*, Weduwe.
Michiel de Vries, Weduwn., met *Marytje Donker*, Weduwe.
Barend Boebers, Weduwn., met *Aaltje Grootenhof*, Jongedogter.
Op 't Stadh. *Wouter van den Heuvel*, Jongman, met *Lysbeth Jans Knyn*, Wed.

Symon Stelt, Jongman, met *Cornelia Bruyn*, Weduwe.
Louwrens Jans Swart, Jongm, met *Tryntje Gerrits Jongerling*, Jonged.

En Overleden zedert den 21 *May* 1762, deeze volgende Personen:

Lena Hollander.
Jannetje van der Linde.
Jan Ebbert, Zoontje van Hendr. Ebbert.
Hendrina Kragt, Dogt. van Ary Kragt.
Pieter Beemsma.
Maartje Claas Bakker.
Maartje Langedyk, Wed. Glou de Milo.
Aaltje Buys.
Jacob van Egmond.
Cornelis Molkman, Zoontje van Isaak Molkman.
Aafje Gayaart, Wed. Dirk Lommert.
Arie Pieters Schoen.
Pieter Winkelhaak.
Tryntje van Dyk, Dogt. v. Cl. van Dyk.
Antje Kort, Huisvr. van Corn. de Vos.
Antje Vlugt.
de Heer Jacob Pot.
Claas Haker.
Ary van de Kamer.
Maria Differ, Dogtertje van Ares Differ.
Aafje Coopman.
Willem Veen, Zoontje van Jacob Veen.
Wiebje Booy, Huisvr. v. Arie de Vries.
Jan Boot.
Marytje Huygenhuys, Huisvr. van Willem Keizer.
Jannetje Koning, Wed. Jacob Rens.
Jan Mans.
Tryntje Hoving, Dogt. v. Jb. Hoving, G. Z.
Klaas van Leeuwen.
Cornelis de Boer, Zoontje van Pieter de Boer.
Hendrik Engelse Stoet.
Marcus Mosis.
Maartje Ketel, Wed. Jacob Voogt.
Theunis Gysen.
Willem Mooy.
Willem Otter.
Albert Veenhuys, Zoontje van Hendrik Veenhuys.
Pieter Tydgaard, Zoontje van Jacob Tydgaard.
Catharina Indyk.

Magistratuuren en Amptenaaren.

De E. E. Heeren Bewindhebber ter Kamer *Zeeland* hebben het Schip *Radermacher* aan Schipper *Jan Doense* begeven, na *Batavia* bestemd.

De E. A. Heeren Burgemeesteren en Raad derstad *Groningen* hebben aangesteld den Raadsheer *H. van Nyveen*, tot gedeputeerde staat der Provintie Stad en Lande, en den Heer *R. Emmen* tot Raad ter Admiraliteit te Harlingen beide in de plaats van wylen den Heer *J. Sichterman*; den Heer *R. de Drews*, tot Gedeputeerde ter Vergadering van hun Hoog Mog. in plaats van den Heer *Emmen*; der Heer *R. T. van Iddekinge* tot de ampten van Goerecht en Richter in Sapmeer en den Heer *J. Hora Siccama* tot Secretaris van dat zelve Gericht.

Door de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit t'*Amsterdam* zyn aangesteld tot kap. Commandeur de Wel Ed. Gestr. Heer *J. Hoeufft* Kollonel en ordonnaris Kapitein ter zee en als ordonnaris Kapitein ter zee de Wel Ed. Gestr. Heer *Dirk Hartog* Lutenant Kollonel enz. en de Schepen *Westerstellingwerf* van 24 stukken en de *Hector* van 36 stukken 't eerste aen Kapt. *Frans van Limborch van der Kracht* en 't ander aan Kap. *William May* begeven; gelyk de Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit in Zeeland gedaan hebben met het Schip *Zuid-Beveland* van 60 stukken, 't welk Kapitein *Cornelis Vis* is opgedragen geworden.

De Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit in Vriesland hebben 't Oorlogschip de *Maria Louisa*, van 54 stukken kanon begeven aan Kap. *Jan Lincklaan*.

Door de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Maatschappy zyn begeven

geven de Kermis Schepen *'t Huis te Byweg* aan Schipper *Dirk van Maastricht*, *Vryburg* Schip. *Jacob Wiebe* en *Sloten* aan Schip. *Christ. Hogerop*.

Door zyne D. Hoogh. den Heere Hertog van *Brunswyk*, Veldmarschalk enz. enz. enz., zyn de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Luit. Koll. Eff.	François Ewout Spiering, in 't Regim,	*Holl. Guard. te Voet.*
Eerste Major	Zeno Arent Bentink,	. . . . .
Tweede Major	Abraham van Daalwyk,	. . . . .
Koll. Titul.	Franç. Corn. van Aarssen van Sommelsdyk,	. . .
Koll. Titul.	Fred. Chr. Gr. van Degenfeld Schonburg,	. . .
Tweede Maj. Tit.	Jacob van Kretschmar,	. . . . .
Kapitein	Salomon Izaak de Verdun,	. . . . .
Eerste Kapit.	Carel van Lautitz,	*Waldek.*
Vaandrig	Griffin Jonas,	*Majoribanks.*
Luitenant.	Joh. George Schwyckhart,	*Oranje Gelderland.*
Vaandrig	Willem Harm. van Broekhuyzen,	. . .
Kapt. Com.	Willem Barent van Alphen,	*Holl. Guard. te Voet.*
Kapt. Com.	Nicolaas van Persyn,	. . . . .
Kapt. Com.	Arn. Jac. Hendr. Mour. van Pabst,	. . . .
Eerste Luit.	W. J. H. Hamilton Silverthoenhill,	. . .
Tweede Luit.	Adolph, Prins van Hessen Philipsthal,	. . .
Vaandrig	Douwe Carel Unia van Burmania,	. . .
Vaandrig	Tjeerd W. van Burmania,	*Guardes Or. Vriesl.*
Tweede Luit.	Gabriel May,	*Guardes Zwitzersch.*
Sous Luit.	Jan Rudolph Steiguer,	. . . .
Major Effect.	Johan Michaël Althuyzen,	*Creutznach.*
Major Effect.	Willem van Mourik,	. . . . .
Kapitein	Benjamin Steep,	. . . . .
Kapitein	Anthony Geelink,	. . . . .
Kapt. Luit.	Hermanus Wildrik,	. . . . .
Kapt. Luit.	Johan Pypers,	. . . . .
Ord. Mr. Vuurw.	Martinus Biesenbroek,	. . . .
Ord. Mr. Vuurw.	Willem Berloe,	. . . . .
Onder Luit.	Samuel Mozes,	. . . . .
Onder Luit.	Bernard van den Steen,	. . . .
Luitenant	Joh. Hendr. de Casembrood,	*Malprade.*
Sous Luitenant	And. Zeger de Munnik,	. . . . .
Luitenant	Joh. Lucas van Greven,	*Aylva.*
Vaandrig	Theodorus van der Put,	. . . .
Kapitein	Rud. Christiaan van Adelsheim,	*Rechteren.*
Kapt. Com.	Gottlieb Rud. Libr. von Reitzenstein,	. . . .
Luitenant	Joh. Fred. Wiebl,	. . . . .
Sous Luiten.	Reinhard Hendr. van Coevorden,	. . .
Vaandrig	Stephen, Grave van Randwyk,	. . .
Major	Jaques François de Gumoens,	*Sturler.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 21 *May* ontstond te *Saxenburg* naby *Weenen*, een zwaren brand, waar door verscheide Huizen benevens de Keizerlyke Koninglyke Stallen in de assche ge-

gelegt, en in deeze laatste 20 uitgeleeze fraaije Paarden door de Vlammen verteerd zyn.

Deezer dagen overleed te *Vlissingen* de Heer *Matthieu Cambois du Roc*, Kollonel van de Infantery en Commandant dier Stad en onderhoorige Forten.

Thans heeft de Wel Edele GrootAcht baare Magistraat der Stad *Amsterdam*, tot welzyn van haare Ingezetenen, geordonneerd, dat de Stads Lantaarnen, welke in voorgaande Jaren des nachts alleen geduurende de Winter ontstooken wierden, van nu voortaan het gantsche Jaar door, zo wel des Zomers als des Winters (uitgezonderd by Maanlicht) zullen worden ontstooken, welk heilzaam middel nevens voorgaande pryswaardig is: en waar van nog zoortgelyke ontwerpen menigvuldig tot nuttigheid, fraaiheid, gemakkelykheid en wat dies meer is, zouden kunnen opgegeven worden; berustende onder een Lief hebber van Aanmerkelyke Zaken.

Den 27 *May* overleed op het Vorstelyk Huis *Honsholredyk*, tot groote droefheid der Doorluchtige Ouders en derzelver geheele Hof, *George Willem Belgicus*, oud ste Zoon van hunne Hoogheden, den Vorst en Vorstin van *Nassau Weilburg*; die Prins was gebooren den 18 *December* 1760, en had dus naauwelyks den ouderdom van een Jaar en ruim vyf Maanden bereikt, en is den eersten *Juny* des 's avonds in het Vorstelyk Graf te *Delft*, by 't licht der Flambouwen, met drie Koetzen ieder met zes Paarden bespannen, en omringd door vier Kamer-Dienaars en Ry-Knechts, bygezet geworden.

Dien zelven dag wierd het tydelyke met het eeuwige afgewisseld door de Wel Ed. Gestr. Heer *Joan Schagen*, Raad en Oud-Burgemeester der Stad *Hoorn*.

Den 28 *dito* overleed in '*s Hage*, *Willem Hendrik*, Baron Piek, Heer van Brakel en Zoelen enz. Ridder van de Duitsche Orde, enz. beschreven in de Ridderschap des Kwartiers van Nymegen, en wegens de Provintie Gelderland in de Vergadering van de Staten Generaal zitting hebbende.

Den 29 *dito* ontstond in het Dorp *Berkhout*, een half uur van *Hoorn* gelegen, brand in een Boerenhuis, staande in de Kerkbuurt, waar door het zelve met noch een daar naast, en twee overstaande in min dan 2 uuren tyds in de assche zyn gelegt: een oud gebrekkelyk Ambachtsman, die noch iets van zyn Huisraad wilde bergen, is daar by omgekomen, benevens noch eenig Vee. De brandspuiten van *Hoorn* met allen spoed derwaards gebragt, hebben den voortgang der vlamme gestuit.

Van dit Jaar zyn uit de *Maas* ter Haringvangst vertrokken: van *Vlaardingen* 59; van *Maassluis* 7; van *Rotterdam* 6; van *Schiedam* en *Delfshaven* ieder 5; te zamen 82 Schepen; daar op jagen 11 Schepen, 7 op *Vlaardingen*, 3 op *Maassluis*, en 1 direct uit Zee op *Hamburg*.

Den 7 *Juny* nademiddag ontstond in het Dorp *Lagemierden*, naby '*s Hertogenbosch* een hevige brand, waar door binnen een half uur een Brouwery, 7 voorname Huizen en 18 Wooningen, Schuuren en Stallingen in de asch geraakt zyn.

Den 11 *Juny* overleed te *Driesberg*, *G. W.* Baron *van Dedem*, Heere van Driesberg, Kessel, Mook, enz.

's Nachts tusschen den 19 en 20 *Juny* ontstond te *Gilsen*, Baronnie van *Breda* brand aan de byna voltooide Roomsche Nieuwe Kerk, waar door byna het gantsche Dorp is in de assche gelegd geworden.

Den 24 *dito* overleed te *Leiden*, de Hooggeleerde en Wel Eerwaarde Heer *Johannes van Schelle*, Doctor der H. Godgeleerdheid en Professor der Universiteit mitsgaders Predikant der Nederduitsche Gereformeerde Gemeente dier Stad.

L U-

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Amsterdam. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden den 7 en 21 *July*, onder voorzittinge van Do. *Jacobus Boon*.

Op Vrydag den 28 *May*, heeft alhier in de Nieuwe Kerk in de beurt van Do. *Boon* gepredikt, de Eerw. Heer *Ludolph Gottlieb Cordes*, geboortig uit *Ieverland*, en verklaart uit *Lucas* 11. *vs.* 13. *Is 't dat gy, die kwaad zyt, kunt uwe Kinderen goede Gaven, geven; enz.*

Desgelyks heeft op Dingsdag den 1 *Juny*, in de Oude Kerk, dezelve Proponent in de beurt van Do. *Klepperbein*, gepredikt; uit 1 *Cor.* 6. *vs.* 11. *Maar gy zyt afgewasschen, gy zyt geheiligt, gy zyt rechtvaardig geworden, door den naam des Heeren Jezus, enz.*

Op Vrydag den 4 *Juny*, heeft in de Nieuwe Kerk in de beurt van Do. *Tistein*, gepredikt de E. Veelgel. Heer *Anthony Glindkamp*, Predikant te *Purmerende*, en verklaard uit *Hand.* 2. *vs.* 33. *Nu Hy door de rechterhand Gods verhoogt is, en ontfangen heeft de belofte des Heiligen Geest van den Vader, enz.*

Op Zondag den 6 *Juny*, heeft des Namiddags in de Oude Kerk, in de beurt van Do. *Mulder* gepredikt, de Eerw Heer *Ludolph Gottlieb Cordes*, Proponent en verklaard uit het gewoone Epistel op den Zondag van de H. Drievuldigheid, *Rom.* 11. *vs.* 33. *O welke een diepte des rykdoms beide der Wysheid en der Kennisse Gods! hoe heel onbegrypelyk zyn zyne oordeelen en ondoorgrondelyk zyne wegen!*

Op Woensdag den 9 *Juny*, heeft in de beurt van Do. *Hageman*, in de Oude Kerk gepredikt; de Eerw. Veelgeleerde Heer *Christoffel van Brands Holtzaffel*, Predikant te *Gouda*, en verklaard uit *Jes.* 65, beginnende met het laatste gedeelte van het 15, 16. en 17 *Vers. En de Heere zal u dooden, en zyne Knechten met een ander naam noemen: (zo dat) wie zich zegenen zal op Aarde, die zal zich in den rechten Godt zegenen; en wie zweeren zal op Aarde, die zal by den rechten Godt zweeren: enz.*

Ook heeft op Zondag den 13 *Juny*, de voorn. Leeraar des Namiddags in de beurt van Do. *Hageman*, in de Oude Kerk gepredikt uit het gewoone Epistel op den eersten Zondag na de H. Drievuldigheid, 1 *Joh.* 4 en verklaard het middelste gedeelte van het 16 *Vers*: *Godt is de Liefde.*

Op Woensdag den 16 *Juny*, heeft in de beurt van Do *Hageman*, in de Oude Kerk gepredikt, de Eerw. en Veelgeleerde Heer *Petrus Albertus Moninx*, Predikant te *Zaandam*, en verklaard uit *Gen.* 2. het laatste Gedeelte van het tweede *Vers. Ende rustede op den zevensten dag van alle zyne Werken, die Hy gemaakt hadde.*

Op Zondag den 20 *Juny*, heeft in de beurt van Do. *Klepperbein*, des Namiddags in de Oude Kerk gepredikt; de Eerw. Heer *Ludolph Gottlieb Cordes*, Proponent, en verklaard uit het gewoone Epistel op den tweeden Zondag na de H. Drievuldigheid. 1 *Joh.* 3. 16. *Daar aan hebben wy*

gekent de Liefde, dat Hy zyn Leven voor ons gelaten heeft; en wy moeten ook het Leven voor de Broederen laten.

Op Vrydag den 25 *Juny*, heeft in de beurt van Do. *Hageman* in de Nieuwe Kerk gepredikt, de Eerw. en Veelgeleerde Heer *Johannes Hooyman*, geboortig van *Enkhuizen*, beroepen Predikant te *Amersfoort*, en verklaard uit *Hand* 2: 1. tot 8.

Op Zondag den 27 *Juny*, zynde den Zondag van de Augsburgsche Confessie, heeft in de beurt van Do. *Mulder*, gepredikt des Namiddags in de Nieuwe Kerk, de E. Heer *Ludolph Gottlieb Cordes*, en verklaart het tweede Artykel van de Augsburgsche Confessie, handelende van de *Erf-Zonde*.

Ook heeft op Woensdag den 30 *Juny* in de beurt van Do. *Boon*, in de Oude Kerk gepredikt, de voorn. Prop., en verklaart het vyfde Artykel van de Augsburgsche Confessie, handelende van het *Predik-Ampt*.

Haerlem. By 't Weeshuis deezer Gemeente werden vereischt Man en Vrouw echte Lieden, zonder Kinderen, van de Onveranderde Augsburgsche Geloofs belydenis, om als Vader en Moeder, op een fortabel Jaargeld te fungeeren; die daar toe genegen en bekwaam zyn werden verzogt zich ten spoedigsten aan te geven des Dingsdags by de Regenten van voorn. Huis.

ENCKHUIZEN. Den 31 *May*, zynde de tweede Pinxterdag des Namiddags heeft de Wel Eerw. Veelgeleerde Heer *Jan Hooyman*, (die onlangs van het Duitsche Hooge School te *Helmstadt*, was te rug gekomen) alhier in zyne Geboorte stad, voor een aanzienlyk getal Toehoorders met veel lof gepredikt over de Woorden, *Hand*. 2: 1-8. Zyn Eerwaarde reeds den 1 *Maart* by de Gemeente te *Amersfoort* beroepen geweest zynde, heeft dit beroep in de vreeze des Heeren aangenomen, en zal eerstdaagsch, zo God wil, deswegens van het Hoog-Eerwaardig Ministerie te Amsterdam geëxamineerd en bevestigd worden.

HOORN. Vacant.

MONNIKKENDAM. De Eerw. Kerkenraad deezer Gemeente heeft met eenpaarige Stemmen de alhier, door het vertrek van Do. *Jan Meulman* naar *Batavia*, vacant zynde Leeraarsplaats opgedragen, aan den Wel Eerw. en Veelgeleerden Heer *P. C. Hageman*, Predikant te *Schiedam*, met verzoek deeze Gemeente met twee Leerreden te stichten, 't welk ook door gemelde Eerw. Leeraar op den 20 *Juny* geschied is, hebbende zyn Eerw. des Voormiddags gepredikt over het gewoone Evangelie op den 2 Zondag na *Trinitatis*, *Luc*. 14. en des Namiddags over *Jes*. 6. *vs*. 1, 2, 3. *In 't Jaar, toen Koning Ussia stierf, zag ik den Heere zitten op eenen hoogen en verheven Stoel; en zyn Zoom vervulde den Tempel: enz.* Welk beroep echter door zyn Eerw. eenige dagen in beraad genomen is.

AMERSFOORT. De Eerw. en Veel Gel. Heer *Jan Hooyman*, alhier beroepen zynde, en dit Beroep in de Vreeze des Heeren aangenomen hebbende, zal, zo dra zyn Eerw. door het Hoog Eerw. Ministerie te *Amsterdam* geëxamineerd en bevestigd is, alhier zyn Intre-Reden houden.

ZIERIKZEE. Vacant. | VLISSINGEN. Vacant. | HARLINGEN. Vacant.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 11de *May* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag, den 11 *May* 1762.
't *Kind* van Zion Quint. *W. K.*
Donderdag, den 13 *dito.*
Clara de Mey, Weduwe Jacobus Lepair. N. Z. K.
't *Kind* van Anthoni Frena. *W. K.*
't *Kind* van Lodewyk Lagchen. *L. O. K.*
Saturdag, den 15 *dito.*
Willem Sent, *Gilde Knegt van 't groote Binnen en Buitenlandsvaarders Gild.* W. K.
Bartha Scheltes, Weduwe van Joannes Bormeester. *L. N. K.*
Machteld te Pas, Weduwe van Coenraad Engelberts. *A. K. H.*
Esther le Pillier, Huysvrouw van Joseph Laban. *W. A. K.*
Marritje Nome, Huysvrouw van Jan Cloppenburg. *N. K.*
Tryntje van Beeren, Huysvrouw van Cornelis Lingenaar. *W. K.*
't *Kind* van Carel Willem Saxse. *L. O. K.*
Zondag, den 16 *dito.*
Jacob de Witt. *W. K. H.*
Jan Pull. *K. K. H.*
Aaltje Leenderts van Cats, Weduwe van Jan Vermy. *A. K. H.*
Martha Heuk, Huysvrouw van Gerrit van Beek. *A. K. H.*
Marieke Beek, *Bejaarde Dogter.* W. K. H.
Maria Vermy, *Jonge Dogter.* A. K. H.
Maandag, den 17 *dito.*
Salomon van Wybick. *Z. K.*
Thomas Ryne. *N. K.*
Jacob van Roden. *W. A. K.*
Wilhelmus Krueger, *Dantsikker Pakker.* K. K. H.
Johanna van Zwoll, Huysvrouw van Johannes Fontyn. *O. K.*
't *Kind* van Christiaan Greger. *L. O. K.*
't *Kind* van Hendrik Guliker. *N. K.*
Dingsdag, den 18 *dito.*
Jeanne Loyseau. *W. A. K.*
Harmanus de Bruyn. *W. K.*
Hendrik Prins. *Z. K.*

Jan Houtman. *Z. K.*
Rutgert Brouwer. *N. K.*
Barent Sneyder, *Bierdrager.* L. K. H.
Houkie Olke de Vries, Weduwe van Jan Martens. *W. K.*
Maria Moesberge, Weduwe van Teunis Blok. *K. K. H.*
Woensdag, den 19 *dito.*
Hendrik Joris de Witt, *Scheeps-Timmerman.* N. O. K.
't *Kind* van Pieter de Wolff. *O. K.*
Donderdag, den 20 *dito.*
Mattys v. Harwarde, *Waagdrager.* K. K. H.
Jacob Fromanteel. *K. K. H.*
Gabriël de Louwer. *W. K. H.*
Vrydag, den 21 *dito.*
Nicolaas Kat. *E. T. K.*
Jacob Meylink. *O. K.*
Cornelia Swiegelaar, Laatst Weduwe Philip Hasekamp. *N. O. K.*
Anna Middeldorp, Huysvrouw van Jacob Kemp. *E. T. K.*
Elisabeth Spriet, Huysvrouw van Willem Wegman. *L. O. K.*
Maria Schoewert, Derde Dogter van Christiaan Schoewert. *W. K.*
Saturdag, den 22 *dito.*
Jacob Schelten. *N. O. K.*
Abraham Korman, *Mr. Koperslager.* O. Z. K.
Andries Berg. *Z. K.*
Maria Jacobs, Laatst Weduwe van Willem Dyman. *O. K.*
't *Kind* van Christiaan Korsseberg. *L. O. K.*
't *Kind* van Denys ten Tye, *N. O. K.*
Zondag, den 23 *dito.*
Aaltje Cornelisz. Vossesschans, Laatst Weduwe van Jan Dirksz. van Zanten. *L. K. H.*
Tibke Reevekamp, Weduwe van Harmanus Witlagen *K. K. H.*
Maandag, den 24 *dito.*
Herman Truper. *O. O. K.*
Floris de Leli, *Oud Overman van 't Turfdragers Gild.* Z. K.

Aaltje Grootendorp, Huysvrouw van Ary van Os. *N. Z. K.*

Dingsdag, den 25 dito.

Petrus Ditelaar. *W. K.*
Jan Koekebakker. *E. T. K.*
Jan Looman. *L. K. H.*
Anna Hoogkerk. *L. O. K.*
't *Kind* van Johannis Reyfigh. *L. N. K.*
't *Kind* van Johannes Tempelien. *L. O. K.*

Woensdag, den 26 dito.

Pieter Boudewyn, *ManufactuurWerker.* L. K, H.
Willem Serlemyn, Oudste Zoon van Jacob Serlemyn. *K. K. H.*
Sara van Roode, Huisvr. van Nicolaas van der Meulen. *Z. K.*
Constantia Brisjou, Oudste Dogter van Hendrik Brisjou. *L. K. H.*
't *Kind* v. Johannis Melander Junior. *W. K.*

Donderdag, den 27 dito.

Paul Blondel. *W. A. K.*
Christiaan Dirker. *Z. K.*
Sander Doom. *N. O. K.*
Albertus de Marolles. *N. K.*
Pieter ten Broek, *Mr. Kleeremaker.* N. K.
Frans Portielje, Zoon van Gerrit Portielje. *N. Z. K.*
Maria van der Heyde, Laatst Wed. Willem Houthuys. *N. K.*
Elisabeth Borghmans, Weduwe van Willem Bakker. *K. K. H.*
Johanna Leenderse, Huys- en Kraamvrouw van Gerrit Smit. *N. K.*
Hermina Sterke, Huysvrouw van Jacobus Stellingwerf. *K. K. H.*
't *Kind* van Harmanus Mulder. *E. N. K.*

Vrydag, den 28 dito.

Jacobus Wessels. *N. O. K.*
Mattys Poolman. *N. O. K.*
Marritje Jansen ter Bock. *N. Z. K.*
Maria Mathyse. *O. K.*
Anna Oever, *Bejaarde Dogter.* L. O. K.

Saturdag den 29 dito.

Abraham Blankert. *N. K.*
Jacobus Wilhelmus Pruys *O. Z. K.*
Jan Heuft, *Mr. Kleeremaaker.* O. K.
Sara Kuyneman, Wed. van Adriaan Munter. *N. O. K.*

Grietje de Reus, Wed. van Jan Hofman. *N. Z. K.*
Jannetje Taakes, Huysvr. van Teunis Blok. *O. O. K.*
Johanna Hopmans, Huysvr. van Lammert Bakker. *W. K.*
't *Kind* van Gerardus Budding. *N. K.*
't *Kind* van Alexander Craandyk. *N. O. K.*

Sondag, den 30 dito.

Hendrik Smit, *L. K. H.*

Maandag, den 31 dito.

Evertje Meynders, Huysvr. van Gysbert Jans. *K. K. H.*

Dingsdag, den 1 Juny.

Isaak Tak. *Z. K.*
Geertruy Schouten, Wed. van Pieter van Dyk. *O. K.*
Aaltje Bruyns, Wed. Jan Alberts. *W. K.*
Chatriena de Metere, Wed. Jacob Bolten, *Binnemoeder in 't Gasthuis.* Z. K.
Susanna van der Linde, Huysvr. van Klaas Duyf. *O. O. K.*
Christina de Leeuw, Huysvr. van Claas de Vries. *O. O. K.*
Feytje Oostvries, Huysvr. van Fredrik Groebe, *Mr. Broodbakker.* A. K. H.
Marritje Hendriks. *N. O. K.*

Woensdag, den 2 dito.

Gaspar Boons, *Eerwaarde Pater.* N. K.
Jan Jongerling, *Koorndrager en Ligterman.* *N. O. K.*
Sara Winters, Weduwe Gerrit Roeroort. *N. O. K.*
Catrina van den Berg, Huysvrouw van Casper Beudeker. *L. N. K.*
Lyntje Jansz., Dogter van Wylen Jan Martens. *W. K.*
't *Kind* van Johannes Meyer. *O. K.*
't *Kind* van Hendrik Verburgh. N. K.

Donderdag, den 3 dito.

Jurriaan van Riesem, *Houtkoper. N. Z. K.*
Harmanus Baalman, *Mr. Chirurgyn.* K. K. H.
Jan van Keulen, Zoon van Hendrik van Keulen. *N. Z. K.*
Lammertje Kromhout, Wed. Jacobus Coster. *O. Z. K.*
Catrina van Groningen, Wed. Rutger Brinkman. *N. O. K.*

Catha-

Catharina Awater, Huysvrouw van Hermanus Evers. *N. K.*
Jannetje Faber, Huysvrouw van Cornelis Buys. *N. K.*
Juliana Daldorps, Huysvrouw van Dirk Kroon. *L. N. K.*
't *Kind* v. Hendrik van den Bergh, *O. Z. K.*

Vrydag, den 4 dito.

Jurrian Ladus. *Z. K*
Hendrikje Coedam, Weduwe Joost Schaay. Z. K.
Johanna Wilson, Huysvrouw van James Stupart. W. K.
Tryntje Jansz. van Dieft, Huysvrouw van Hermanus Maade. N. O. K.
Willemyntje van Zutphen, Oudste Dogter v. Wyl. Barent van Zutphen. *L. K. H.*
't *Kind* van Dirk Lammers. O. O. K.
't *Kind* v. Jacob Lambert Marcelis. O. Z. K.

Zaturdag, den 5 dito.

Gerrit Liefhout. O. O. K.
Jacobus Bloemendaal. N. K.
Cathrina Jacoba Fruytkens, Wed. van Abel Steenmeyer. L. K. H.
Helena Cassiopyn, Huysvrouw van Dirk Udick. Z. K.
Agita van Milligen, Huysvrouw van Pieter Groenemey. L. K. H.

Zondag, den 6 dito.

Willem Haay, K, K. H.
Marritje Smant, Huysvrouw van Jan Raatjes. K. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 7 *Juny* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Hofstede (*A. Menssendyk*, *J. de Raadt* en *J. Siebes Hendriksz.*, Een), met zyn Boere Bruiker en deszelfs Landeryen, te zamen groot circa 38 Morgen, genaamt *Altyd Werk*, in de Sloterdyker Meer, met zyn Huizinge Stallingen enz. *f* 11800, in slag *f* 200, opgehouden.

Hofstede (*W. van den Bosch*, *C. van Vreede*, *J. Ottens de Jonge*, *J. van der Hart Hendriksz.*, *P. Suyderhoff* en *P. Slagreegen*, Een), genaamt *de Morgenstondt*, met zyn Huizinge, Tuinmans Wooning, Stal- en- Wagenhuys, mitsgaders Weyland, gelegen aan de Rivier den Amstel, aan de 1600 Roeden. *f* 9500, by den afslag, verkogt.

Houtzaagmoolen (*J. Cloppenburg* en *A. Menssendyk*, Een), genaamt *de Haan*, op het Kwaakers Eiland, buiten de Raampoort. *f* 7000, in slag *f* 300, verk.

Leidsestraat (*W. van den Bosch*, *C. van Vreede*, *J. Ottens de Jonge*, *J. van der Hart Hendriksz*, *P. Suyderhoff* en *P. Slagreegen*, Een Huys en Erve, op de) Zuidzy, tusschen de Heere en Keizersgragten. *f* 9500, in slag *f* 575, opgeh.

Oostenburgerstraat (*A. Alens* en *L. Kuyper*, Zes Huyzen en Erven, onder een Dak, in een Koop, op Oostenburg, in de Noordelyke). *f* 2000, in slag *f* 100, verkogt.

Prinsegragt (*J. ten Broek*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Utrechtsestraat en 't Amstelveld. *f* 2800, in slag *f* 7, verkogt.

Scheeps-Timmerwerf (*A. Alens* en *L. Kuyper*, Een), genaamt de *Hoop*, met zyn Huyzinge en drie apart Verhuurd werdende Huysjes, in een Koop, op Stads Grond, op de Nieuwe Zee of Cadyk. *f* 1725, in slag *f* 100, verkogt.

Warmoesstraat (*W. van den Bosch*, *C. van Vreede*, *J. Ottens de Jonge*, *J. van der Hart Hendriksz.*, *P. Suyderhoff* en *P. Slagreegen*, Een Huys en Erve, in de), over de Wyde Kerksteeg. *f* 12200, in slag *f* 3000, verkogt.

Wittenburgerstraat (*A. Alens* en *L. Kuyper*, De Helft in een Huys en Erve, in de kleine). *f* 700, in slag *f* 100, verkogt.

De

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 21 *Juny*. 1762, verkogt:

Akelyestraat (*A. Folle*, Een Huys en Erve, in de), *f* 1575, in slag *f* 125, verk.

Amstelstraat (*P. Poursoy de Jonge* en *G. Beerman*, Een Vierdepart in een Huys en Erve, in de), over de Paardestraat. *f* 1275, in slag *f* 70, opgehouden.

Boomsloot (*P. Grim*, *J. de Swaan* en *P. D. Cartier*, Een Pakhuys genaamd *de Akerboom*, op.) *f* 6250, in slag *f* 475, verkogt.

Bruikweerland (*A. Menssendyk*, *C. Menssendyk*, *H. Sluyter*, *G. de Roy* en *H. W. Regtering*, Een), met zyn Huyzing, Berg en Schuur, groot 22 Morgen, 147 Roeden, geleegen tusschen Abcoude en Baambrugge, genaamd *Koerten Gyn*, als meede nog een stuk Lands omtrent 9 Morgen, geleegen by de Hofsteede *Vrederyk*, bekend onder den naam van *Gyn* en *Vegt*, in een Koop. by den afslag *f* 5000, opgehouden.

Bruikweerland (Dezelve, Een), groot ruim 24 Morgen en Huyzinge geleegen als vooren, genaamd den *Horn*. by den afslag *f* 2100, verkogt.

Geldersche Kaay (*P. Grim*, *J. de Swaan* en *P. D. Cartier*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy. *f* 8700, in slag *f* 800, verkogt.

Hofsteede (*A. Menssendyk*, *C. Menssendyk*, *H. Sluyter*, *G. de Roy* en *H. W. Regtering*, Een), met zyn Huyzinge, Stallinge enz. genaamd *Ipenburg*, met deszelfs aanhoorige Landeryen circa 18 Morgen, in een Koop geleegen tusschen Abcoude eu Baambrugge. by den afslag *f* 10100, opgehouden.

Hofsteede (*P. Pietersz. Schoonegevel* en *J. Jolles Laurensz.*, Een) met zyn Heeren Huyzingen, Stallinge enz. geleegen in Noordwyk binnen, genaamt *Rust* en *Lust*. *f* 3300, in slag *f* 1200, opgehouden.

Hofsteede (*H. Roosendaal* en *J. van Orsoy*, Een), met deszelfs Huizing Stalling enz. genaamd *Staalwyk*, in de Banne van Siooten aan de Slooter Weg. *f* 2150, in slag *f* 600, verkogt.

Koningstraat (*P. Grim*, *J. de Swaan* en *P. D. Cartier*, Een Huys en Erve, in de). *f* 3550, verkogt.

Lauriergragt (*H. Laarman*, *C. Roos Carelsz.* en *B. Schroder Dirksz.*, Een Erf en Huyzing, op de), Zuydzy, tusschen de Haazestraat en Baangragt in een Koop. *f* 5100, in slag *f* 950, opgehouden.

Leidsestraat (*W. van Otterloo*, *C. van Ophooven* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, het zesde bewesten de Heeregragt. *f* 6900, in slag *f* 700, verkogt.

Leidsche Dwarsstraaten (*P. de Hoen*, *R. P. Schoonegevel*, *J. Siefken* en *J. P. Giraudet*, Een Huys en Erve, mitsgaders nog een Woonhuys en Erve, genaamd *Vredenburg*, in een Koop, in de lange en korte). *f* 6800, in slag *f* 100, verk.

Voorburgwal (*B. Tideman* en *P. de Hoen*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, op de Oudezyds) op de Bierkaade. *f* 7800, in slag *f* 200, verkogt.

Warmoesstraat (*H. Laarman*, *C. Roos Carelsz.* en *B. Schroder Dirksz.*, Een Vierdepart in een Huys en Erve, in de), benoorden de St. Annestraat. *f* 1500, in slag *f* 100, verkogt.

Wyland (*H. Roosendaal* en *J. van Orsoy*, Drie Kampen, groot 3 Morgen 200 Roeden), in de Bylmer Polder. By den afslag. *f* 1500, verkogt.

Zeedyk (*P. Grim*, *J. de Swaan* en *P. D. Cartier*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Oudezyds Kolk en Krom-Elleboogsteeg. *f* 4800, in slag *f* 1200, verk.

Zeedyk (*P. Suyderhoff*, De helft in een Huys en Erve, op de), over de Oudezyds Kapel. *f* 4250, in slag *f* 325, verkogt.

R E-

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
TWAALFDE DEEL.

I

DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, benevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERKNIEUWS *der*
LUTHERSCHE GEMEENTENS
deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

DERTIENDE DEEL.
AGT STUKKEN,

Van July tot December 1762.
Vercierd met *Koopere Plaaten.*

TE AMSTERDAM,
By BERNARDUS MOURIK,
Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1762.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand JULY 1762.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

COPIA, N°. 13.

ORDER voor den Kapitein *Hoeufft.*

GEconsidereert het NADEEL 't welk de NAVIGATIE en COMMERCIE op Curaçao, HOE LANGER HOE MEERDER komt te lyden, door het blyven leggen in Texel van 's Lands Schip Hilversbeek, en den Onder-Equipagemeester Binkes, *en Meesterknegt* van Gent, *'s Lands Schip Hilversbeek ten naauwkeurigsten geëxamineerd en VOLKOOMEN IN STAAT BEVONDEN HEBBENDE, om, met alle gerustheid daar mede de reis na Curaçao te kunnen doen: Lasten en ordonneeren den Kapitein* Hoeufft, *daar mede, zoo spoedig doenlyk Zee te kiezen, en te agtervolgen de Instructie daar toe aan hem Kapitein in handen gesteld, ten waare by Kapitein deszelfs Officiers peremptoire, en by hem op den Eed aan het Land gedaan, te verantwoordene redenen bad van niet uit te loopen.*

Amsterdam den 9 January 1750.

Men gelieve wel te remarqueeren, dat de Kapitein *Hoeufft*, zyn eige Schriften, van frivool murmureerend klagen, en verschooningen van zyn gedrag, aan zyne Requesten en Memorien annexeert, *met verzeekering, by zich zelfs*, dat hy, in allen deelen, waarheid schryft, en daar mede ook wel een oppervlakkige glimp geeft, by lieden die geene Zeeluiden zyn, en zoude wel pretendeeren grootelyks verongelykt te wezen, zoo iemant dat niet ontwyfelbaar gelooft.

Daar nogtans, de zoo even te vooren bygebragte Missivens, en Ordres van den RAAD TER ADMIRALITEIT, aan hem, tot antwoort geschreven, het tegengestelde ophelderen; waar by, hy Kapitein *Hoeufft*, op een aller schandaleuste wyze voor hem, gereprocheert werd over NALATIGHEID EN ABUSIVE RAPORTEN, en daar van hy niets aanroert in zyne meenigvuldige wydloopige relaasen, aan deszelfs Requesten en Memorien geännexeert, in welke Bylagen, tot zyn Justificatie en avantagie bygebragt, hy periodens aanhaald, die hem condemneeren, als zynde direct strydig tegens malkander.

Op pag. 14. in de Bylaag B., Missive aan den RAAD ter ADMIRALITEIT, schryft hy ruim twee-en-twintig duimen Water te pompen, in vier-en-twintig uuren, en zegt dat vry veel is, op een Reede leggende; het welk geen attentie waardig; ter contrarie, goed voor 't Schip en Volk is, alzoo de circulatie van dat Water, de stank beneemd, die anders Ziektens onder het Volk veroorzaakt; maar om dus te oordeelen, *moet men kundig wezen hoe dat een Schip gebouwd is.*

De Ondergeschreve verzoekt eens na te lezen de extensie van de gehoude Krygsraad op den 3 February 1750, hier te vooren expresselyk bygebragt, waar by de Kapitein *Hoeufft* is veroordeelt over zyn gehoude conduiten. Welk veroordeelen de waare grond en oorzaak is van het opgevat en AANHOUDEND misnoegen van den Kapitein *Hoeufft*.

Onder andere veele *choquante, malcontente raisonnementen*, was ook zyn krachtig argument, dat die Krygsraad zich eene Authoriteit had aangematigd daar hy niet toe bevoegt was, zy *wisten niet wat zy gedaan hadden*, van hem Kapitein een Ordre te geven van na Zee te zeilen, het geene niemand anders als Kapt. *Hoeufft* daar uit zal kunnen leezen; maar wel dat het Advis, op verzoek van den Raad, aan Haar Edel Mogende is ingerigt en geadviseert.

Dat geemelyke humeur is hem, tot heden toe bygebleven, dat hy, by alle occasien heeft getoond, en wel op een violente manier in den gehouden Krygsraad over de Kapiteinen *Bisdom* en *Limborg van der Kracht*; doch van achteren ziende, dat zyne Mynen verkeerd springen, komt hy met *zyne heilige meeningen* voor den dag, en begeerd dat de geheele

we-

wereld die voor contant opneemt, en geen reguard slaat op zyn uitgedrukte woorden, nog lezen, volgens de Letter van zyn Geschriften; en zoo zag hy gaarne dat een iegelyk geloofde hoe zyne conduiten irreprochabel waaren, en dat alles wat de Lieu-tenant-Admiraal *Schryver* in deezen heeft gedaan uit PASSIE is geschied, om dat HY NIET STAAT IN DE GUNST VAN DEN ADMIRAAL SCHRYVER; een insolent caracter, dat hy aan den Admiraal geeft, te zien op pag. 7. in zyn laatste Memorie; dat is zoo by continuatie sedert de Krygsraad van dato 3 February 1750.

Het superieure caracter moet dat alles zachtmoedig opneemen en plooijen, zelfs in 's Lands Dienst, in Krygsraaden, op dat het inferieure caracter, en zyne naastbestaande Familien enz., goed van hem spreeken, dan bekomt men de reputatie van een goed en gemakkelyk Man te wezen, anderzints het tegengestelde (*).

De Ondergeschreve renuntieerd aan die goede gemakkelyke naam, als die moet verkregen worden tegens Eed en Plicht, gehouden aan 's Lands Dienst. DAAR DEEZE GANTSCHE HISTORIE MET KAPITEIN HOEUFFT *zyn origine uit heeft*, dato 3 February 1750.

De Ondergeschreve wil niet ontveinzen, maar wel bekennen, dat zoo veel achting en liefde als hy heeft voor Officieren die 's Lands Dienst met alle iever en vigilantie verrigten, zoo INDIFFERENT zyn hem de zulke, die dat caracter niet bezitten, en hun het werk, door de eerstgemelde, uit de hand laten neemen en dat volbrengen, gelyk de Kapitein *Binkes* gedaan heeft, dat Kapitein *Hoeufft* hadde moeten doen.

De ondergeschreve Officier is in de Zee-Dienst opgebragt, onder de WAARDIGE, KUNDIGE Heeren: Admiraalen Almonde, Callenburg, Wassenaar en Sommelsdyk, dat NB. HEEREN: Officieren van Ordre waren, dewelke de Officieren distingueerden, NB. Justitie deeden, in hun-

(*) Die middelen zyn Excellent voor sommige Officieren, dewelke meer tot Fondament moeten nemen, voor Etablissement hunner reputatie met gemakkelyk alle negligentien en desordres toe te laaten, wanneer zy zelven in kundigheid en vigilentie mankeeren, zoo moeten zy dat van anderen onder hun staande, ook nootwendig door de Vingeren zien, en zoo word den dienst verwaarloost. In voorige tyden is nooit het caracter en reputatie van een goed Officier te weezen VERKREEGEN, (ook niet *gegeven*) dan door met vigilentie 's Lands dienst te verrigten, als, alles exact na te gaan, zelfs over al na te zien, en te ORDONNEEREN. NB. Wat tot 's Lands dienst moet verrigt worden, al het welke een Officier van ordre en reputatie uitmaakt; maar geensints GEGEVEN in een blind oordeel, zonder kennis van zaaken; zoo als in de practyk, en de Moode is geworden.

hunne meriten, in 't wel of kwalyk verrigten van 's Lands Dienst, en daar na, in hun Edelens gunst namen, NA RATO van hunne ERVARENTHEID, KUNDIGHEID en NUGTERE WAAKZAAMHEID, en in allen opzigten 's Lands Dienst met vigilantie waarnamen.

In hunne Raporten, NB. geene CONTRADICTOIRE, ABUSIVE, noch VERDRAAIDE en VERMINKTE Stukken uit bragten. Welkers voetstappen van bovengemelde Vlag-Officieren, de Ondergeschreven tragt na te volgen, en niet waard is, op zyne Jaaren, zich na de nieuwe moode, en na de fantastique caprices van Jonge Lieden en hunne Verwanten te plooijen en te schikken, tot nadeel van 's Lands dienst.

De Kapitein *Hoeufft* ROEMD geweldig, dat zyne zaaken by den Raad ter Admiraliteit NAAUWKEURIG onderzogt, AFGEDAAN, en geene de minste reproche waardig bevonden zyn aan hem te geven. Zoo dat waarheid is waarom produceerd Kapitein *Hoeufft* daar geen schriftelyk Declaratoire Acte van? daar is hem immers te veel aan gelegen!

Zoo mede haald hy hoog op van een Relaas, door hem overgegeven aan Zyne Doorluchtige Hoogheid; Hoogl. Mem.! over de Jaaren 1749 en 1750, waar in hy op pag. 16 zegt, als op andere plaatzen meer, alle wachten 8, 9, à 10 dm. Water gepompt heeft, dat een zeer geringe zaak is, en op pag. 17. daar aan volgende staat.

> *Maar na dato van primo October, het Weer, van tyd tot tyd, ruwer werdende, DOG ZONDER ZWAARE STORMEN, of dat wy genoodzaakt waaren Sterk Zeil te voeren, maar ter contrarie, om na de Koopvaarders te wagten, ALTYD ZEER WEINIG ZEIL GEBRUIKEN, zoo vermeerderde het Leck zoo sterk enz. enz. enz.; en vervolgens staat daar MAAR EGAAL GEREKEND ZYNDE, zoo zoude in dat Etmaal gepompt zyn geweest 52000 Steeken:*

Dat alles tegenstrydige zaaken zyn.

De ondergeschreve Officier wil gaarne bekennen, zoo als de Kapitein Hoeufft, omtrent zommige zaaken van den Ondergeschreven zegt, geen doorzicht te hebben, hy ook in deezen geen doorzicht heeft, om dit laatste Articul, met het even voorgaande, te vereffenen; aparent wel, dat dit de reden is, dat de Kapitein Hoeufft van den VORST, HOOGL. MEMORIE, ook geen Acte van Justificatie voor het licht kan brengen, alzo dat tegen den anderen stryd.

(Het vervolg in de halve Maand Augustus 1762.)

ASIA. Smirna. De Baron *de Hochepied*, Consul van wegens hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op den 11 *Juny* (1762) in gezelschap van eenen Engelschen Koopman buiten deeze Stad rydende, en aan gene zyde van het Dorp *Zedekoi* een Turksch Koffihuis passeerende, wierd door een Turk met een Snaphaan op hem aangelegd, edoch de Koffyschenker verhinderde hem te schieten, en hem teffens onderrichtende dat het de Hollandsche Consul was, waarop de Turk antwoorde zulks wel te weeten, en 't ook op hem gemunt te hebben, ten tweedemaale aanleide alhoewel hem 't schieten nochmaals belet werd.

De Consul en de Engelsche Koopman alleen door hune knechts verzeld, vonden goed te rug te keeren, maar wanneer zy weder voorby 't voorn. Koffyhuis passeerden, zocht de voorsz. Turk ten derdenmale te schieten, terwyl de Koffyschenker en de Huistimmerman van den Consul, dewelke dien Booswicht zulks op nieuws trachteden te beletten, door eenen tweden Turk met de bloten Zabel op de Vlucht gedreven wierden, waarna twee Snaphaan schoten op den Consul wierden gedaan, zonder echter by geluk dien Heer of iemand van zyn Gezelschap te beschadigen.

De Heer *de Hochepied* over deezen moordadigen toeleg geklaagd hebbende, zo zyn deeze beide Turken by de Kop gevat en in het Kasteel deezer Stad by provisie opgesloten.

EUROPA *TURKYEN. Constantinopolen.* In de nacht van 21 op den 22 *May* (1762) werd deeze Stad door een zware ramp getroffen, waardoor verscheide Ingezetenen elendig gestreuveld en veele andere tot den Bedelzak gebragt zyn. Een geweldige Brand, waardoor ontstaan, is als noch onbekend, nam, vermits de wind ter dier tyd sterk uit 't Noord-Oosten waaide, zo schielyk de overhand dat binnen 24 uuren 5 of 6 duizend huizen, en onder dezelve eenige publieke Gebouwen, daardoor in de Assche gelegd werden. De Sultan zelfs en zyne Ministers verzuimden niets om het woeden der Vlammen te doen cesseeren, maar ondanks alle hunne pogingen en moeite bleef de Brand aanhouden tot dat de Wind bedaarde, wanneer de Vlammen gestuit werden. De tegenwoordigheid van onzen Keizer heeft wel het verder woeden van de Vlammen niet kunnen beletten, maar niet te min het roven der goederen verhinderd welke noch uit de brand zyn gered geworden. De Groot-Vizier was daarby onvermoeid en

ſpaarde zyn perſoon geenzins, waarom ook den Sultan de volgende morgen, een zeer koſtbaar gezadeld Paard tot een geſchenk aan den zelven heeft gezonden.

Ons Eſquader, beſtaande in 5 Oorlogſchepen van linie en 6 Galeyen, is van hier naar de Eilanden van den Archipel geſtevend om de jaarlykſe contributien op te halen.

PORTUGAL. Liſſabon. Den 18 *May* (1762) is alhier de Oorlogsverklaring tegen Spanjen en Vrankryk gepubliceerd, aldus luidende:

Nadien by de Memorien van den Ambaſſadeur van Kaſtilien Don Joſeph Torrero, *en den Miniſter Plenipotentiaris van Vrankryk Don* Jaques O-Dunna, *en door myne Antwoorden daarop gegeven, alle vervat in de Verzameling aan dit Decreet gehegt, duidelyk blykt dat een der Artikelen in de* Pacta Familiæ *tuſſchen voornoemde Mogendheden geſloten, beſtaat in de ongelooflyke en nooit gehoorde Conventie van dit Koningryk, te diſponeeren, als of het aan hen behoorde, het zelve te overſtromen, in bezit te neemen, en te overweldigen, onder het valſche voorwendzel het te willen byſtaan en helpen tegen vyanden welke deeze Mogenheden vooronderſtellen, en nooit in weezen zyn geweeſt: en dat'er in myne Staten door verſcheide Generaals van den Katholyken Koning, zedert den* 30 April *laaſtleden, verſcheide Placcaten zyn afgekondigt waarby men wetten en beveelen aan myne Onderdanen voorſchryft; en ik zedert dien tyd myne Provintien heb zien overſtromen, myne Steden attaqueeren, door een Leger in verſcheide Corpſen verdeeld, zynde alle deeze vyandlykheden verzeld door een noch grooter belediging, namelyk voor te geven, dat men daar toe niet is gekomen dan met oogmerk om het welzyn en de eer myner Kroon te bevorderen en ten beſten myner Onderdanen, gelyk de Katholyken Koning my had doen voorſtellen, terwyl men my opentlyk de ſmaad aandoed van niet 't minſte agt te ſlaan op de definitive Antwoorden, welke volgens myn bevel gegeven zyn, op de Memorien der voorſz. Miniſters, aan my overgeleverd, om hun ontwerp aan my te vertogen; en eindelyk hebben de voorſz. Monarchen door eene behandeling zo ongehoord als onbeſtaanbaar doen verklaren, my met elkander een offenſive en met de goede trouweſtrydenden Oorlog, aantedoen; ik beveele dierhalven aan alle myne getrouwe Ingezetenen, aan te zien als Aanvallers en openbare Vyanden, alle de geene welk myne Souvereiniteit beleedigen en myne Landen dus aanvallen; zulks zy van heden af dezelve als zodanige behooren aan te merken en tegen te gaan. Ik begeere dat de Krygslieden en alle de geene ten dien einde door my gemachtigd, tegen hen en hunne goederen, zullen gebruiken, zodanige middelen als in diergelyke gevallen geoorloofd zyn.*

Ik gebiede wyders aan alle Krygslieden en generalyk aan een iegelyk van wat ſtaat of conditie hy ook zyn mag, van alle communicatie of verſtandhouding te doen ophouden, met de voorſz. Vyanden op ſtraffe van als Rebellen en Verraders te worden aangemerkt.

Voorts zullen alle de Onderdanen van Kaſtilien *en* Vrankryk *die zich in dit Hof en in de Ryken* van Portugal *en* Algarve *bevinden, dezelve binnen veertien dagen*

gen ontruimen, te reekenen na den dag der publicatie deezer, zullende anderzints als Verraders gestraft en hunne goederen verbeurd verklaard worden, by aldien zy na dien tyd zich daarin bevinden; eindelyk zal alle correspondentie met de voorsz. Ryken van Vrankryk *en* Kastilien *van dit oogenblik af aan cesseeren, zo te Water als te Land, enz.*

Onze Vyanden zyn in hunne hoop bedrogen, van eerlang van dit geheele Ryk meester te zullen weezen. Wy doen hen bereids ondervinden, dat de verdediging van eigen *Haard* en *Schoorsteen*, manmoedig leerd stryden. De Spanjaarden by *Montalegre* hebbende willen doordringen, zyn door de Landmilitie en eenige reguliere Troupen met groot verlies te rug gedreven; daarop naar 't gebergte van *Marao* voort gerukt zynde, werden zy aldaar mede met bebloede koppen afgeweezen, en eindelyk tusschen *Villanova* di *Toscoa en Moncorra de Duero* meenende over te trekken, zyn zy door de Ingezetenen van *Villanova*, bygestaan door eenige reguliere Troupen, zo wel ontfangen, dat zy zonder twyfel zullen gelooven moeten, hoe zelfs onze Burgers kloekmoedige Krygslieden zyn geworden.

SPANJEN. Madrid. De Koning van Portugal alle communicatie en Correspondentie met dit Ryk afgesneden, en deeze Kroon en die van Vrankryk tot zyne Vyanden verklaard hebbende, heeft onzen Monarch eindelyk den Oorlog tegen opgemelde Koning van Portugal by 't volgende Edict verklaard.

ALle de sterke redenen, alle de motiven van recht en convenientie, die Ik te samen met den Aller-Chr. Koning aan den Koning van Portugal heb voorgedragen, alle de Broederlyke vermaningen, waar mede ik deselve heb doen gepaart gaan, hebbende hem niet kunnen aftrekken van de blinde partydigheid welke Hy aan de Engelsen onze Vyanden toedraagt, en zonder welke Hy schynt niet te kunnen leven noch regeeren, 't geen by Hem een uitwerkzel is van een ingewortelde hebbelykheid, en van het verderfelyk oor 't geen Hy aan zyne Raadsheeren leent. Wy integendeel, zoo wel de een als ander (Ik en den Aller-Chr. Koning) hebben Hem voet gegeven, niet alleen om ons te toonen, met welke ydele hoope Wy ons gevleid hadden; maar om Ons daarenboven noch het gruuwlyk insult te doen van zyn Vriendschap en Alliantie met Engeland hooger dan die met Spanje en Vrankryk te waardeeren, en My in 't byzonder den hoon aan te doen van myn Ambassadeur D. Joseph Torrero *in de Stad* Estremos *te houden, zonder eenige agting voor het Caracter, waar mede die Minister bekleed was, na hem te hebben laten vertrekken, en zyn reis tot in die Stad vervolgen onder het vrygeleide der Paspoorten, aan hem verleend om uyt Portugal te wyken.*

Niettegenstaande zulke injurieuse handelwyzen die My alzins geregtigen, om den Koning van Portugal en zyn Onderdanen nergens in meer te menageeren,

heb-

heb ik, als niet willende afgaan van myn genomen besluit om den Portugeesen geen offensiven Oorlog aan te doen, dan wanneer zy My daar toe noodzaakten, en myne Troepen in hun Land niet te zenden, dan om hen van 't juk der Engelsen te verlossen, en den zulken nadeel toe te brengen die myne gedeclareerde Vyanden zyn, (heb ik, zeg ik) uitgesteld, den Marquis de Sarria, *Commandant* Generaal *myner* Troepen, *geschikt om in Portugal in te vallen, ordres te geven, de Troepen en Onderdanen van dat Ryk met de Krygs gestrengheden te behandelen, en alle Correspondentie en Commercie met hen af te breeken. Doch nademaal my terhand is gekomen een Decreet, den* 18 Mai *door den Koning van Portugal getekend, waar by men onder pretext, dat den Aller-Chr. Koning en ik te zamen gestemt hebben, om van zyne Staaten te disponeeren en dezelve teinvadeeren en usurpeeren, onze vrindelyke vooruitschreden en heilzame oogmerken valsch interpreteert, en waar in zyn Aller-Getr. Majt. allen zyne Onderdanen gebied Ons als* Verklaarde Vyanden *aan te merken en te behandelen, en alle Correspondentie en Commercie met onze Staaten af te breeken, terwyl Hy teffens het invoeren, verkoopen en gebruiken van derzelver Vrugten, Producten en Manufactuuren interdiceert, ordonneert de Goederen der Spanjaarden en Franschen verbeurd te verklaren, en hen gebied, binnen den tyd van* 14 *dagen Portugal te ruimen; een termyn die offchoon zeer kort, echter aan zyn kant zoo slegt in agt genomen is, dat men voor de expiratie van dezelve, met yzing verscheide myner Onderdanen in* Spanje *heeft zien komen, na met de schendigste gegeweldadigheden uit de Portugeese Steden gejaagt, aldaar mishandeld, en zelfs eenige verminkt te zyn:*

Heb Ik, dewyl ook de voorsz. Marquis de Sarria *bevonden heeft, dat de Portugeesen de inschikkelykheid die hy ten hunnen opzigte gebruikt, en de zorge die hy aanwend om hun al 't geen zy aan de Troepen onder zyn ordres leveren, te doen betalen; dewyl daarenboven hunne ondankbaarheid zoo verre gegaan is, dat gantsche Landstreeken heimelyk te zamen gespannen hebben, om het Volk zyner vooruit gezonde Detachementen te vermoorden; en vermits zy tot dat einde zeekere laagen gespannen hadden, welke toonen, dat zy door vermomde Officieren met raad en daad geholpen en aangedreven werden; en eindelyk dewyl het my langer onmogelyk zoude zyn, myn Geduld wyder uit te rekken, zonder myn eer en die van myn Kroon te kort te doen (hebbe ik, zeg ik) dat alles in aanmerking nemende, besloten, en wil, dat myn Troepen Portugal als een vyandelyk Land beoorlogen; dat de Goederen der Portugeesen in alle myne Staaten geconfiskeert werden; dat de Portugeesen die zig in dezelve bevinden, binnen* 14 *dagen na dit tegenwoordig Edict vertrekken; dat myne Onderdanen geenerlei Commercie met hen zullen bestaan te houden; en dat de invoer, het verkoopen en gebruik van alle Producten en Koopwaren der Landen en van alle Manufactuuren van Portugal in myne Staaten verboden werden.*

Ik gebiede myn Raad, den inhoud van dit tegenwoordig Edict ter uitvoer te doen brengen.

IK DE KONING.

Wy-

Wyders is aan alle de Commandanten der verscheide Districten en Steden van dit Koningryk, het volgende bevel afgezonden.

Nademaal de *Portugeesen*, door eenen verouderden haat tegen alle de geenen, die den naam van *Spanjaarden* voeren, eenen haat, die zeekerlyk geenen anderen grond heeft, dan die van den Vaderen by de kinderen overgeërfden vrok en vooringenomenheid, tot zo verre vervoerd zyn, dat zy met de verfoeyelykste onmenschelykheid, onze uit *Portugal*, uit krachte der geëmaneerde Oorlogs-Verklaring herwaards vertrekkende Onderdanen onzer kroon, de ooren en neuzen afsnyden, of andere diergelyke Wreedheden doen ondergaan, en die mishavende menschen in dien beklaaglyken staat op onze Frontieren gearriveerd zyn, en ook de *Portugeesen* boven dien getracht hebben, om uit eigen belang de getrouwigheid en liefde, by onze getrouwe Onderdanen aan hen Vaderland verschuldigd, te doen wankelen, door het afkondigen van een Placcaat gedagteekend te *Yelves* den 17 *Juny* (1762), en ongetwyfeld ook alom op de Frontieren het gantsche Koningryk door, dat alle en een ieder Bandiet van Spanjen die zich met zyne Effecten na *Portugal* zoude willen begeven, aldaar zoude genieten, alle vrydommen en Voorrechten, en als een Inboorling behandeld worden.

Zyne Majesteit geloofd vast en zeekerlyk, dat dezelve geenen Onderdaan heeft, die den naam van eenen *Spanjaard* verdiend te voeren, zo lafhartig, om zich door diergelyke aanlokzelen te laten verleiden. Indien echter inmiddels, een zo Ontaarde mogt worden gevonden, die diend van nu af aan te weeten, dat hy, het zy wanneer hy ook in onze Ryken te rug mogt komen, als een Verrader en Overlooper van zyn Vaderland zal gehouden en als zodanig een behoorlyk gestraft worden.

Derhalven ordonneerd zyne Majesteit, dat gy Lieden dit tegenwoordig Edict, in zyne volkomene uitgestrektheid, onder uwe Rechtbanken, zult hebben te publiceeren. Gedaan te *Buen-Retiro*, den 25 *Juny* 1762.

(geteekend) op bevel zyner Majesteit.

D. RICHARD WALL.

ITALIEN. Romen. De Bankier *Guarantotti*, heeft het fraaije Kabinet Schilderyen, by wylen den Kardinaal *Valenti* nagelaten, en 50000 scudi waardig geschat, van de Erfgenamen zyner Eminentie, op bevel en voor Reekening van zeeker Liefhebber in Holland, voor 4000 sequinie gekogt. De Paus geniet als noch eene gewenschte gezondheid, maar is zeer mistroostig om dat zyne H. bynā met alle Mogendheden en Republieken van Europa gebrouilleerd is.

Napels. Zedert eenige tyd heeft de Berg *Vesuvius* weder zo yslyk beginnen te woeden en vuur en Vlammen te blaken, dat men voor groote rampen beducht is.

INGERMERLAND. Petersburg. De zaken van dit Ryk veranderen dagelyks van gedaante, en alles is reeds op een gantsch andere Voet als onder de voorgaande Regeering.

Toen de Geputeerden van den Adel van Courland afscheid van den Keizer namen, stelde men hen de volgende Verklaring ter hand.

HEt is in den naam van zyn Keizerlyke Majesteit dat men door deeze aan de Gedeputeerdens van den Courlandse Adel doed weten, dat Syn Keyzerlyke Majesteit considererende de verscheide onderdrukkingen die de Courlandse Adel zeedert eenige tyd in haare vryheid en privilegien geleeden heeft, zeer gracieuselyk voorneemens is, van in het toekomende het Hertogdom Courland en Semigalien, in alle haar regten, voorregten en vryheeden, zo voor het Geestelyke als Wereldlyke, te beschermen, volgens de guarantie van deszelfs Doorlugtige Predecesseurs.

Zyn Keizerlyke Majesteit is voor al geneigt, aangezien de onlangs voorgevalle verandering in de Zaaken van Courland, van aan de wel geintentioneerde van den Adel daar van doorslaande blyken te geven, voornamentlyk, daar zonder mentie te maaken van andere grieven en overtreedingen tegens de Privilegien, het weinig overeenstemd met de fondamenteele Wet van het Hertogdom Courland, van een Roomsche Prins tot Meester te hebben. Het is ten dien eynde dat de bovengenoemde Gedeputeerdens by hun aanstaande retour voor af aan alle hunne Confraters deeze gracieuse dispositie van Syn Keizerlyke Majesteit kunnen declareeren, daar by voegende, dat Syn Majesteit voorneemens is van hun immediaat door zyne geaccrediteerde Minister te laaten weeten alles wat verder betrekkelyk en voordeelig zal weezen tot dat heilzaam inzigt. Syn Keizerlyke Majesteit verzeekerd verder den gantschen Adel van de continuatie van deszels Keizerlyke genade.

Deeze Resolutie, zo als men ziet, strekt om den Prins Karel van *Saxen* van het Hertogdom Courland te beroven, en apparentlyk daar meede den Prins *George*, ten wiens voordeel den Hertog van *Biren* onlangs van dat Hertogdom gerenuntieerd heeft, te begunstigen.

De Aartsbisschop van *Novogorod*, het Hoofd der Russise Geestelykheid, dezer dagen aan het Hof ontboden zynde, wierd door den Keizer onderrecht: Dat Desselfs Voorneemen was, het buitenspoorig groot Getal BEELDEN in de Griekse Kerken tot op die van het *Crucifix* en van O. L. V. te doen reduceeren; dat wyders alle Priesters hunne lange Baarden zouden hebben te laten afknippen, hunne Tabbaarden af te leggen, en voortaan gelyk Gewaad als de Protestantse Geestelykheid te dragen.

Opgenoemde Prélaat is niet in gebreeke gebleven van de gevoeglykste

lykste Vertoogen te doen, ten opzigte der Gevolgen, welke uit zodanig eene Hervorming zouden kunnen komen te spruiten; zynde dus tot heden toe alles nog op den ouden Voet gebleven. Het schynt, dat de Zaken tusschen dit Ryk en dat van Denemarken hoe langer hoe meer in de War geraken, en eindelyk tot eenen Vredebreuk dier beide Hoven zullen uitslaan, ten zy het te *Berlyn* bepaald Congres van Succes mogt zyn. De Conferentie Raad Heer *van Salderu* is reeds derwaards vertrokken om het zelve benevens den Heer Baron *van Korf*, van wegens zyne Deensche Majesteit te openen. Men continueerd hier sterk te spreeken van een aanstaande reis van onzen Monarch, edoch als nog met weinig zeekerheid werwaards dezelve zal gericht zyn.

Vervolg van 's Keizers bevel aan den Senaat.

Wy beveelen derhalve, alle diergelyke, tegen den waaren Zin en Meening der Wetten, verleende Vrydommen, ten spoedigsten te vernietigen, en voor het toekomende aan niemand meer toe te staan. Wy willen daarenboven, zonder eenig Uitstel, geïnformeert worden, welke en hoe veele van dezelve eigentlyk opgeheven zyn; want zo zeer wy onze uiterste Zorgvuldigheid tot het Welzyn van het Ryk willen besteden, zo zeer willen wy ook onderrecht zyn, met welken Yver zulks werkstellig gemaakt worde.

IX. Commercie Compagnien zyn zo wel voor den Koophandel in 't algemeen, als voor zodanige Landen, alwaar zy op eenen duurzaamen Voet, en met ryp Overleg opgerecht en bestiert worden, in 't byzonder, zeer voordeelig. De Engelse Indiaanse Compagnien zyn, by Voorbeeld, van zo groote Aangelegenheid, dat dezelve door de Natie jaarlyks met considerabele Sommen Gelds ondersteunt worden: Boven en behalven, dat deze Compagnien aldaar Vestingen en Arméen onderhouden, zo voeren zy ook den Oorlog tegen de Vyanden hunner Natie; vermeerderen daar door de Macht, den Roem en het Gezag van haar Vaderland, en maken zig gevolgelyk om hetzelve zeer verdiend: Want de daar uit spruitende Voordeelen moeten zig noodzakelyk over de gantsche Natie uitstrekken, wanneer dezelve aan haar zo groote Geld-Sommen opschiet. Eindelyk maken ook de verre Reizen derwaards heenen; de daar mede verknochte veelvuldige Ongemakken en Gevaaren, en de nog grootere Kosten, dewelke daartoe vereischt, en die door geene Privé Persoon alleenlyk kunnen gedragen worden, diergelyke Commercie-Compagnien ten hoogsten noodzakelyk.

Wy willen gantsch niet ontkennen, dat wy insgelyks, om goede Redenen, bevoegd zouden zyn deze Voorbeelden te volgen; byzonder, dewyl *Zweeden* en *Denemarken*, als Staaten, dewelke met ons Ryk op geenerhande wyze te vergelyken zyn, na de Africaanse en Asiatise Kusten Handel dryven, en *Denemarken* zelfs aldaar Volkplantingen heeft doen aanleggen. De Eer en de Roem van het Ryk vereischt, zo veel te meer daar over zyne

Gedachten te moeten laten gaan, dewyl *Rusland* oneindig meerdere Voordeelen daar toe bezit, als beide de voorsz. Ryken. Maar de alhier, by gelegenheid der verpachte Dranken en Leverantie voor de Kroon, opgerechte Maatschappyen, zyn tegenwoordig tot Commercie-Compagnien, en wel tot zodanige gemaakt, waartoe de Banquerot-gewordene Kooplieden hunne laatste Toevlucht kunnen neemen. Zo dra iemand zyn Goed heeft doorgebragt, dan houdt hy, in plaats van voor zyne op eene bedriegelyke wyze gemaakte Schulden den verdienden Loon op de Galejen te erlangen, voor het allerzekerste Middel, om wederom aan Vermoogen te geraaken; zig tot Medelid eener Compagnie te laten inteekenen, en daar door het geene, waar van veele Menschen teffens konden bestaan, na zig te sleepen; en gevolgelyk zyne particuliere Welvaart op het Bederf van veele zyner Medemenschen te herbouwen De Commercie-Compagnie op *Persien* geeft daar van het grootste en overtuigendste Voorbeeld. Wy herinneren ons hetzelve met Leedwezen! Zo zeer heeft men by deze Zaak het algemeene Welzyn, en zelfs de gezonde Reden, uit het Oog verlooren! Het is echter noodzakelyk en onvermydelyk, daar van by dezen te gewagen.

Wanneer men van de met het Bloed der Onderdaanen aan de Kusten der Caspise Zee in *Persien* veroverde Provincien wederom Afstand deed, zo wierd tot Vergoeding van *Rusland*, in de Tractaten van 1733 en 1735, niets meer bedongen, dan dat alle de Russise Kooplieden aldaar, zonder eenige Belasting, tolvryen Handel zouden mogen dryven, en op geenerhande wyze aan de Lands Wetten onderworpen zyn. Zodanig een vrye en duurgekochte Koophandel behoort billyk aan het gantsche Ryk; en zo groot eene Schade ook de Roveryen en Verwoestingen aldaar mogen veroorzaakt hebben, zo is echter dit Gedeelte van den Koophandel altoos zeer aanzienlyk gebleven, en veele duizende Menschen hebben daar by hun Bestaan gevonden. De Vader der Jewuinouws, op éénemaal aldaar byna 180000 Roebels verlooren hebbende, had echter zyne Negotie derwaards niet opgegeven; als zynde vast verzekerd, die geledene Schade even aldaar wederom te zullen verhaalen. De tot groote Onderneemingen aangespoorde Gemoedsgesteldheid van den laatsten Schach veroorzaakte wel in het begin van dezen Handel eenigen Hinder; doch wanneer gantsch *Persien* in Verwarring en in zodanig eenen Toestand geraakte, dat, wanneer tegenwoordig ook drie diergelyke Schachs, als *Schach Nadir* geweest is, achter den anderen mogten volgen, (het geen echter zeer zelden geschiedt, en waartoe tot den dag van heden geene de minste Apparentie zig opdoet,) het echter niet wederom in zynen voorigen Toestand zoude kunnen komen; zo vinden de Zwaarigheden, door dewelke de Koophandel aldaar wel eer zo zeer gedaald is, thans in het geheel geene Plaats meer; in tegendeel heeft men Middelen by de hand gehad, dezen Handel niet alleen uit te breiden, maar ook door derzelver Behulp *Astracban*, *Kislar*, *Zarizin* en andere in den Omtrek van *Astracban* gelegene Plaatsen, met verscheidene Persiaanse Ambachtslieden te bevolken, en veele Capitaalisten derwaards heenen te lok-

lokken: Maar in plaats van dien heeft men het Tegendeel gedaan. Men heeft dit oud en reeds zo ver uitgebreide Commercie binnen naauwere Paalen geslooten, en hetzelve aan eene Compagnie, indien men dezelve dus noemen mag, overgegeven, niet anders, dan als of men eenen nieuwen, nog onbekenden, met veele Moeite en Gevaar verknochten Koophandel over de wydste Zeën in eene nieuwe Wereld had moeten zoeken. Eene Menigte van derwaards handelende Kooplieden, dewelke, zonder echter den Naam daar van te voeren, eene werkelyke en nuttige Maatschappy hadden opgerecht, zyn van deze Trafyk berooft, en men heeftze aan eenen onbekenden Vreemdeling opgedragen. *Astrachan*, het geen daar van zoude moeten bestaan, en als de aanzienelykste Grens-Stad zig altoos in goeden Staat behoorde te bevinden, zo wel tot Eer en Roem van het Ryk, als ook om de nabuurige Volkeren in den Toom te houden, geraakt, natuurlyker wyze, in Verval, en de zig aldaar geëtablisseert hebbende Vreemdelingen, die van Vermogen zyn, zullen dezelve moeten verlaten; want offchoon deze Stad gelast is 50000 Roebels in die Compagnie te fourneeren, zo kan men echter ligtelyk bezeffen, dat eene zo aanzienelyke Stad tot derzelver jaarlyks Onderhoud eene veel grootere Som dan de voorsz. noodig heeft. Wy beveelen derhalven, zo wel deeze, als alle de overige op gelyken Voet opgerechte Commercie-Compagnien terstond te vernietigen, dewyl zy nergens anders toe strekken, als dat één alleen het geene na zig sleept, hetwelke aan alle en een ieder toebehoort. Aan verscheidene omstreeks *Astracban* gelegene Plaatzen zullen Privilegien voor den Tyd van 30 Jaaren verleent worden; inhoudende, dat wanneer een Vreemdeling, hy zy van welke Natie hy wille, zig aldaar ter neder zet, van alle Lasten bevryd, en Verlof zal hebben, allerhande Fabryken en Manufactuuren aan te leggen, zonder daar toe eenig nieuw Octroy te verzoeken, noch van iemand in zyne Trafyk te dependeeren. Tot het Bewerp dier Privilegien kan dat van *Ortenburg* tot een nuttig Plan gebruikt worden.

Ten einde echter de Kooplieden zelve, door hunne eigene en onderlingse Oneenigheden, den Aanwas en Bloei van deezen zo voordeeligen Handel niet mogen stremmen; (Wy spreeken hier van den Handel op *Persien*, alhoewel voor het overige alle de tot nu toe opgerechte Commercie-Compagnien van nu af aan opgeheven zyn en blyven) Als mede om alle Roveryen en Gevaaren, aan dewelke de Handel op *Persien* veelvoudig onderhevig geweest is, en die men tot eene Schynreden ter Oprechting dier Compagnie aangedrongen heeft, voor het toekomende te prevenieeren; zo zal men kunnen volstaan, wanneer men den waaren Zin en Meening der geslootene Tractaten laat gelden; zynde daar by wel uitdrukkelyk gestipuleerd: Dat de Russise Kooplieden op alle *Kusten*, en in alle *Havens* van *Persien* zullen mogen Handel dryven. Nu zyn de grootste Roveryen geenzins in de Zee-Steden gepleegd, maar gebeurd ter Gelegenheid, dat onze Kooplieden, zonder hunne eigene Eer, en die van 't Ryk te kennen en te behertigen, gantsch *Persien* doorgezworven, en hunne Kramery gedreven hebben. De

Persianen en andere in dat Ryk geëtablisseerde Kooplieden komen honderdmaal liever zelve na de Zee-Steden, om onze Producten aldaar in te koopen, en vervolgens na het binnenste van het Ryk te vervoeren, en ook van hunne zyde het behoorlyk Voordeel daar van te mogen trekken. Derhalve zullen in *Persien*, tot dat de Onlusten aldaar gecesseerd zyn, maar twee Havens, namelyk *Baku* en *Sinzili*, bepaalt en bezogt, en in ieder van dezelve, op onze Kosten, een Consul aangestelt worden, met last, dat jaarlyk, wanneer eenige Russise Kooplieden aldaar aankomen, en het Getal van Zes uitmaken, dezelve als dan, in Tegenwoordigheid van den Consul, hunne medegebragte Waaren zullen hebben te taxeeren, en elkander over en weder te verbinden, dezelve niet beneden den by hen vastgestelden Prys te verkoopen, op Pœne, dat, wanneer iemand overtuigt mogt worden, zyne Goederen en Waaren tot lagere Pryzen verkocht te hebben, alle desselfs Effecten, ten behoeve der overige derwaards handelende Kooplieden, zullen verbeurd en geconfisqueerd zyn. Ook zal hetzelve in *Ortenburg* geschieden, behalven dat de Taxatie, in plaats van voor eenen Consul, ten overstaan van den Gouverneur gedaan worde, gelyk reeds te vooren wel geordonneerd geweest, doch niet werkstellig gemaakt is, onder Pretext, dat daar door de Vryheid van den Koophandel zoude verkort worden. Het was waarlyk een wonderbaar Concept op zodanig eene Tyd, wanneer men als voorbedachtelyk en opzettelyk toeleide, om van alle Soorten van Koopmanschappen Monopolien op te rechten, en den Handel maar aan de geenen te gunnen, dewelke men naar eigen Believen daartoe verkooren had. Wy zyn waarlyk mede van Begrip, dat de Koophandel behoore vry te zyn; doch ook teffens verzekerd, dat niemand deze onze Schikking voor een Bedwang zal houden.

Laat de eene of de andere slordige Handelaar in gebreke blyven, de op hem getrokkene Wissels op den Vervaldag te betaalen, zulks zal immers het Bestaan van honderd brave Kooplieden niet kunnen stremmen Offchoon ook deeze Schikking by eenzydige en eigenzinnige Negotianten in het begin als een Bedwang mogt worden aangezien; zy zouden echter mettertyd, en wel spoedig, het daar uitspruitende Nut en Voordeel ondervinden: De Kooplieden zouden gantsch ongemerkt met den anderen overeen stemmen; het algemeene Welzyn leeren behertigen, en geenzins toeleggen, om alleenlyk hunnen verfoeijelyken Eigenbaat te bevorderen. Tot een Bewys daar van verstrekt, dat, alhoewel maar eenige weinige onzer Kooplieden op *Zweeden* handelen, echter door de Oplettendheid van den voorigen aldaar gewezenen Minister deze Schikking ingevoerd is, en als nog nagekomen en onderhouden wordt. Elkeen neemt daarmede Genoegen, en tot heden toe zyn nog geene de minste Klagten daar tegen ingebragt.

X. Derhalven zullen de Privilegien, dewelke men aan de Grens-Steden, zal verleenen, niet alleen gedrukt, maar ook in vreemde Taalen overgezet, en wel voornamentlyk om in de naby gelegene Landen, zo veel maar mogelyk is, bekend gemaakt worden.

Van

Van de dadelyke Nakoming aller voorenstaande Articulen zal de dirigeerende Senaat aan Ons een schriftelyk Raport hebben te doen.

Gedaan te *Petersburg* den 27 *Maart* (7 *April*) 1762.

(*Geteekend*) PETER.

ZWEDEN. Stokholm. De Ryksdag is thans gescheiden. Den 21 *Juny* vergaderden de Stenden voor de laatste maal en namen vervolgens afscheid van hunne Majesteiten. Voor hunne scheiding is vastgesteld dat de Koning tegen half *October* 1765. eenen nieuwen Ryksdag zal convocueeren.

DUITSCHLAND. Weenen. 't Hof heeft per Expressen van den Veldmarschalk *Daun* bericht bekomen, dat gem. Grave om gewigtige reedenen van *Kratzkau* met zyn Armee na *Seidendorff* by *Waldenburg* te rug getrokken is, en zyn Hoofdkwartier aldaar opgeright heeft, het geen hier geheel verwonderlyk is voorgekomen, vermids men in teegendeel tyding verwachtede, dat onze Armee zou voortgerukt weezen. Ook verneemt men, dat de Gereraal van *Beck* meede raadzaam geacht heeft, naar *Moravie* te retireeren, vermids hy te *Parma* aan deeze zyde Hof tans een veel voordeelliger positie heeft, dan voren by *Fridenthal.* Eindelyk heeft men ook tyding, dat de Pruisfischen zwaare Contributien in Opper Silesie uitschryven, en dat een Corps van der zelver Troepen den 2 *July* eenen vyandlyken inval in den Saatzer-kreits in *Bohemen* heeft gedaan.

Berlyn. Men heeft uit *Silesie* tyding bekomen, dat de Koning door zyne wyze schikkingen en met weinig bloedvergieten de Oostenrykfche Armee genoodzaakt heeft, haar sterk verschanst Campement by *Kunzendorff* te verlaten, en na de grenzen van *Bohemen* te retireeren, als meede dat de Generaal Grave van *Wied* een vyandlyk Corps geattaqueert en geslagen, en 300 Man van 't zelve Krygsgevangen gemaakt heeft, en dat hy vervolgens tot *Weissi* in *Boheme* doorgedrongen is.

Frankfort aan *den Oder.* Het is den 5 *July* geweest, toen geheel Pruissen, 't welk door de Russen tot nu toe bezet geworden is, weeder onder de Heerschappye des Konings van *Pruissen* is gekeert, hebbende de Ingezetenen van dat Land aan zyn *Pruissische* Majesteit op nieuws hulde gedaan. Van *Petersburg* heeft men, dat men daar dagelyks aan 's Keizers tafel drinkt op de gezondheid der drie hooge Geallieerden, onder den naam van de *Drie derden* te weeten *Peter III.* van *Rusland*, *George III.* van *Groot-Brittannie*, en *Fredrik III.*

van

van *Pruissen*. Brieven uit *Silesie* melden, dat de Pruissische Generaal Grave van *Neuwied* de vesting *Schweidnitz* berent houd; dat de Oosterykſche Armee na *Boheme* en 't Graafſchap *Glatz* is te rug getrokken; dat de Pruissischen reeds aan de kant van *Braunau* stroperyen in *Bohemen* aanrechten, en dat de Generaal van *Kleist*, dewelke in dat Koningryk is ingerukt geweest, met aanzienlyken buit in *Saxen* is te rug gekomen.

Hanover. Den 24 *Juny* (1762) zynde St. Jansdag heeft ons Leger onder bevel van den dapperen Prins *Ferdinand van Brunswyk*, eene uitmuntende *VICTORIE* op dat der Franſchen naby *Grebenstein* bevochten, zynde het zelve genoodzaakt geweest om hals over hoofd, met achterlating van byna 4000 Gevangen, veele dooden en Gekwesten, tot onder het geschut van *Kassel* te wyken. Ons bestek laat thans niet toe een omstandig verhaal den Leezeren daar van mede te deelen. Nu men verneemd hebben de Franschen, uit de Armee aan den beneden Rhyn, weder een stroop in *Oost Vriesland* gedaan, Contributien aldaar uitgeschreven en eenige Magazynen vernield, edoch zyn zy op 't afzonden van een Corps Troepen van den Erf-Prins *van Brunswyk* spoedig geretireerd.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Men spreekt noch gestadig van een aanstaande Vrede, en onze Publieke Fondzen zyn zedert eenigen tyd merkelyk gereezen. De tyding van de Actie op den 24 *Juny* by *Grebenstein* door 's Konings Leger behaald op de Franschen onder de beide Marschalken d'*Estrees* en *Soubise*, heeft groote blydschap ten Hove en onder het gemeen verwekt. Men was niet minder te verwachten van de bekwaamheid en het beleid een's Veldheers als de Doorl. Vorst *Ferdinand van Brunswyk*, en zyne dapperheid zal eerlang, zo wy hoopen, noch meer proeven daar van aan den dag leggen; makende men staat wel haast te zullen verneemen, dat de Vyanden, in de plaats van het gantsche Keurvorstendom *Havover* te vermeesteren, wat zy noch daarvan bezitten en gantsch *Hessenland* zullen hebben ontruimd: een geheel andere toestand van zaken als ten tyde van 't Verdrag van Kloosters zeven! Men heeft tyding dat onzen Commandeur *Younigh* aan de mond der Rivier van *Caën* en *Normandyen* eenige Batteryen geruïniseerd heeft.

VRANKRYK. Parys. De Koning heeft den Oorlog tegen *Portugal* gedeclareerd, het Manifest daar van zal in 't aanstaande Stukje, half *Augustus* volgen. De tydingen uit onze Legers in *Duitschland* zyn

zyn van geen belang zedert de overrompeling van *Grebenstein*. Men spreekt hier thans weinig meer van Vrede. Het schynd dat de Keizer van *Rusland* besloten heeft, dezelve door kragt van Wapenen in *Duitschland* te herstellen, echter is men van gevoelen dat zo die Vorst in een Oorlog met *Denemarken* gewikkeld word, dit oogmerk niet zo licht zal kunnen bereikt worden.

NEDERLANDEN. s' Gravenhage Den 25 *Juny* is alhier de 44ste Generaliteits Lotery, van twee Millioenen drie honderd en Vyf Duizend Guldens, gearresteerd; dezelve bestaat uit 38000 Loten, 18200. winnende Pryzen en 462 Premien.

Den Inleg van de *eerste Classe* is 5 Guldens, en daar in te Trekken. Een Prys van 15000, een van 10000, een van 5000, twee van 2500, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeventig van 50, honderd van 40, twee-honderd van 30, drie-honderd van 25, vier-honderd van 20, vyf-honderd van 15, en agt-honderd van 10 Gulden; benevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Tweede Classe* is 10 Gulden. Een Prys van 20000, een van 10000, een van 5000, twee van 2500, twintig van 1000, vyf en twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeventig van 60, honderd van 50, twee-honderd van 40, drie-honderd van 35, vier honderd van 30, vyf honderd van 25, en agt honderd van 20 Guldens; benevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Derde Classe* is 14 Guldens. Een Prys van 25000, een van 15000, een van 10000, een van 5000, een van 2500, twintig van 1000, vyf-en twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeventig van 70, honderd van 60, twee honderd van 55, drie honderd van 50, vier honderd van 45, vyf-honderd van 40, en agt honderd van 35; benevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Vierde Classe* is 16 Guldens. Een Prys van 30000, een van 20000, een van 10000, een van 5000. een van 2500, twintig van 1000, vyf en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeventig van 90, honderd van 80, twee-honderd van 75, drie-honderd van 70, vier honderd van 65, vyf-honderd van 60, en agt-honderd van 55 Guldens; beneevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Vyfde Classe* is 20 Guldens. Een Prys van 40000, een van 25000, een van 15000, een van 10000, een van 5000, twintig van 1000, vyf en twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 150, zeventig van 130, honderd van 110, twee-honderd van 100, drie honderd van 95, vier-honderd van 90, zes-honderd van 85, en duizend twee-honderd van 80 Guldens; beneevens 52 Præmien. En den Inleg van de *Zesde Classe* is 10 Guldens, als ook 2 Guldens Præmie voor 't Land. Een Prys van 100000, een een 75000, een van 50000, een van 40000, een van 30000, een van 20000, een van 15000, een van 10000, twee van 5000, vier van 3000, zes van 2000, tagtig van 1000, twee van 5000, vier van 3000, zes van 2000, tagtig van 1000, honderd van 500, twee honderd van 250, drie-

honderd van 150, vier-honderd van 125, vyf-honderd 110, zes honderd van 100, duizend van 95, en twee-duizend van 90 Guldens; beneevens 202 Præmien, waar onder een van 20000 Guldens.

Van het betalen der Præmien, zullen de Loten, waar van den vollen Inleg van 75 Guldens aanstonds betaalt is, vry weezen.

De Collecte zal beginnen op Maandag den 16 Augusty deezes Jaars, en uiterlyk op Saturdag den 18 September worden gesloten, en de compleete Trekking der Eerste Classe als dan beginnen op Maandag den 18 October.

De Trekking der Tweede, Derde, Vierde, Vyfde en Zesde Classen, zal geschieden vyf weeken de eenen na den anderen, te reekenen van het begin der Trekkinge van de Eerste Classe af, moetende de verwisselinge der ongetrokkene Loten, op absolute verbeurte van het regt der Verwisselinge, des Vrydags voor de respective Trekdagen zyn volbragt., waar na de Inleggers zig moeten reguleeren, tot voorkominge van hare schade.

NB. *In ons naastvolgende Stukje 't welk half* Augustus *uitkomt zullen wy onzen Leezeren, de Afbeelding van de plechtige Lykstaatsie van den E. Heer* J. Mossel *Gouverneur Generaal van Nederlands Indiën, in een Kunstige Plaat mededeelen.*

Magistraatuuren en Amptenaaren.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Oostindische Compagnie ter kamer *Amsterdam*, hebben, behalven de Schepen in ons voorgaande Stukje bladz. 230, 231. gemeld, noch de volgende *Kermis Schepen* begeven, als, na *Batavia Kievitsheuvel*, Schip. *Fredrik Kelger*, en Schip. *Volkert Groenweeg van Oensboorn*; over *Batavia* naar *China*, *'t Huis te Byweg*, Cap. *Dirk van Mastrigt* en *Westerwelt*, Schip. *Hans Bruns*; naar *Bengalen*, Schip. *Joh. Sigism. Hoeve*; by gem. Heeren ter kamer *Delft*, 't Schip *Overschie* aan Schip. *Jan Hend. Vogelaar*.

Den 24 *Juny* is de Magistraat der Stad *Goes* aldus veranderd, en zyn aangesteld, tot Burgemeesteren de Ed. Achtb. Heeren *Pieter Ossewaerde*, en Mr. *François Nicolaas Keetlaar*, en tot Schepenen, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Willem van der Bilt*, Mr. *Daniel Camisius*, Dr. *Adriaan Ysebree*, *François de Keyser*, *Marinus de Meyer*, *Jan Willem Baddaert*, Mr. *Laurens Pieter van de Spiegel*, *Gerardus Johannes Boon*, en *Carel Johan van Lichtenbergh*.

Haar Hoog Mog. hebben den Heer *Willem van Braam*, aangesteld tot Kapitein ter Zee, wegens het Collegie ter Admiraliteit te *Amsterdam*.

Den 27 *Juny* heeft de Wel Ed. Gestr. Heer *Jacob de Wilde*, op goed vinden van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit te *Amsterdam*, het Commando van 's Lands Schip van Oorlog *Zuiderzee* van 44 stukken Kanon op zich genomen.

Den 10 *July* is door de Ed. Mog. Heeren Raaden ter Admiraliteit te *Amsterdam*, het Bevel van 's Lands Oorlog Schip *Nassau-Weilburg*, van 54 stukken Kanon aan Kapitein *Jan Binkes* opgedragen.

Den 17 *dito* is tot Burgemeester der Stad *Leyden* aangesteld, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer *Diderik van Leiden*, Heere der Stede Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, en tot Veertig de Heer Mr. *Laurens Theod. Gronovius*, beide in de plaats van wylen den Hr. Dr. *Jab. Fred. Gronovius*.

By

By hun Ed. Gr. Mog. zyn aangesteld de Heer *Hendrik Verschuuring*, tot Commis der Finantien van Holland, in de plaats van wylen den Heer *Adr. van Schuylenburgh*; tot eerste Boekhouder dier Finantien, de Heer Mr. *Pieter van Buren*, en tot tweede Boekhouder de Heer *Govert van der Pat*; als mede tot Raadsheer in den Ed Hove van Holland, Zeeland en Vriesland de Heer Mr. *Dirk Merens*, in de plaats van wylen den Heer Mr. *Pieter Meerman*.

Den 25 *July* zyn uit een overgegevene Nominatie tot Schepenen der Stad *Leyden* verkooren de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Coenraad Teding van Berkhout*, Mr. *Michiël Pompe van Slingeland*, Mr. *Jan Hubrechts*, Mr. *Adriaan Cruçius*, Mr. *Cornelis Speelman*, Ridder-Baronet, Heer van Heeswyk en Dinter, Mr. *Marten Marcus*, en Mr. *Theodorus Schrevelius*; zynde de zes eerstgem. Heeren teffens tot Schepenen Commissarissen des Gemeene-Lands Middelen benoemd.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 25 *Juny* overleed in *s'Hage*, de Heer *Adriaan van Schuylenburg*, Commis der Finantie van Holland.

Den 28 *dito* stierf in de boveng. plaats de Hr. *Piet. Meerman*, Raadsh. van den Ed. Hove van Holl. Zeel. en Vriesl.

Den 14 *July* werd het tydelyke met het eeuwige afgewisseld door de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Cornelis Hop*, Regeerend Burgemeester en Oudste Raad, Bewindhebber der Oostindische Maatschappy der Stad *Amsterdam*, Directeur der Societeit van Surinamen, enz. enz. in den Ouderdom van ruim 77 Jaaren.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden den 4 en 18 *Augustus*, onder voorzittinge van Do. *Wilhelm August Klepperbein*.

Op Zondag den 4 *July* heeft des namiddags in de Nieuwe Kerk in de beurt van de Eerw. zeer Gel. Heer Do. *Hageman*, gepredikt de Heer *Johannes Hooyman*, Proponent, en verklaart uit het gewoone Epistel op den 4 Zondag na Trinitatis, *Rom.* 8. *vs.* 18.

Op Vrydag den 9 dito, heeft in de Nieuwe Kerk in de beurt van den Eerw. en zeer Gel. Heer *Boon*, gepredikt de Heer *L. G. Cordes*, Propon. over het 11 en 12 Artykel van de Augsburgsche Confessie.

Op Zondag den 11 dito, heeft des avonds in de Oude Kerk in de beurt van de Eerw. en zeer Gel. Heer *Tisteyn*, gepredikt de Eerw. Heer *J. H. Munnikhuyzen*, Predikant te *Edam*, en verklaart de derde Beede van het *Onzen Vader*.

Op Dingsdag den 13 dito, heeft in de Oude Kerk in de beurt van de Eerw. en zeer Gel. Heer *Boon*, gepredikt de Heer *Johannes Hooyman*, Prop., en verklaart het 13 en 14 Artykel van de Augsburgsche Confessie.

Op Vrydag den 16 dito, heeft in de Nieuwe Kerk in de beurt van de Eerw. zeer Gel. Heer *Tisteyn*, gepredikt de Heer *Petrus Albertus Meninx*, Predikant te *Zaandam*, en verklaart het 17 Artykel van de Augsburgsche Confessie.

Op Zondag den 18 dito, heeft des morgens in de Oude Kerk de Eerw. en zeer Gel. Heer *Hageman*, na een ziekte en groote zwakheid van Lichaams-Kragten, wederom tot blydschap van zyn lieve Gemeente, een Leerrede uitgesproken, over het gewoone Evangelium op den 6 Zon-

dag na Trinitatis, *Matth.* 5. *vs.* 20--26. waar uit zyn Eerw. voorstelde *den valschen en regten Godsdienst*; zullende zyn Eerw. onder inwagtinge van den Goddelyken bystand, zyn openbaar Leeraar-Ampt weder naar vermogen waarneemen; by die gelegenheid wierd voor af gezongen den 116 *Psalm*, en voor het verklaren van den Text het 5 en 6 vers van den 84 *Psalm*, na de Predikatie het 4 en 5 vs. van den 27 *Psalm*. Dien zelven namiddag heeft in de Nieuwe Kerk in de beurt van den Eerw. zeer Gel. Heer *Boon*, gepredikt de Heer *L. G. Cordes*, Proponent, en verklaart uit het gewoone Epistel *Rom.* 6 *vs* 3--11.

Op Dingsdag den 20 dito, heeft in de Oude Kerk in de beurt van den Eerw. en zeer Gel. Heer *Tisteyn*, gepredikt de Heer *Johannes Christianus Baum*, Prop., en verklaart het 18 Artykel van de Augsburgsche Confessie.

Op Zondag den 25 dito, heeft des namiddags in de Nieuwe Kerk in de beurt van den Eerw. en zeer Gel. Heer *Tisteyn*, gepredikt de Eerw. veel Gel Heer *Christoffel van Brands Holtzapfel*, Predikant te *Gouda*, en verklaart uit het gewoone Epistel op den zevenden Zondag na Trinitatis, *Rom.* 6. *vs.* 20, 21. *Want toen gy Knechten der Zonden waart*, *enz.*

WOERDEN. Op Zondag den 4 *July* heeft de Eerw. Heer *Andreas Lutgerus Kolver*, Candid. Theolog. en Discipel van den Wel Eerw. en Veel-Gel. Heer *W. Noordenbout*, waardig Predikant by de Gemeente te *Leyden*, alhier tot algemeen genoegen gepredikt over *Hebr.* 11. *vs.* 3. *Door 't Geloof merken wy dat de Wereld door Gods Woord vaardig is*, *enz.*

SCHIEDAM. Den 18 *July* zynde Zondag, heeft de Eerw. Heer *Casparus Feilke*, Candid. Theolog. en Discipel van bovengem. Eerw. Leidschen Leeraar zyne gaven alhier voor een talryke Vergadering doen hooren, over *Jes* 40. *vs.* 31. *Maar die op den Heere wachten*, *enz.*

HOORN. Alhier is een drietal van Predikanten op de Nominatie gebragt als *Christoffel van Brand Holtzappel*, Pred. te *Gouda*, *Johannes Klap*, Pred. te *Zwolle*, *Pieter Christoffel Hageman*, Pred. te *Schiedam*. zullende haare gaaven laaten hooren den 1, 8 en 15 *Augustus*.

MONNIKENDAM. De Eerw. Heer *P. C. Hageman*, voor het beroep deezer Gemeente beleefdelyk bedankt hebbende, is deeze Kerk als noch vacant.

ZWOLLE Op Zondag den 11 *July* (1762) heeft de Eerw Heer *Andreas Lutgerus Kolver*, Candid. Theolog., met algemeene goedkeuring voor een buitengewoone talryke Vergadering in deeze zyne geboorte Stad, na dat hy ruim derde half Jaar te *Leyden* onder den Wel Eerw. en veel Gel. Heer *W. Noordenbout*, de grond zyner Studien in de H. Godgeleerdheid gelegt, en op die aanzienlyke Hooge School verscheide Collegies met zeer veel naarstigheid gefrequenteerd heeft, gepredikt over 1 *Petr.* 1. *vs.* 3. *Geloofd zy Godt*, *enz.* Waar by zyn Eerw. bewyzen van groote verwachting aan alle zyne Toehoorders gegeven heeft.

Op Zondag den 25 heeft de Wel Eerw. en veel Gel. Heer *W. Noordenbout*, Predikant te *Leyden*, in deeze zyne oude Gemeente geleeraard, over *Jerem.* 9. *vs.* 23, 24. *Dus spreekt de Heere*, *enz.*

ZIERIKZEE. Vacant. HARLINGEN. Vacant. | VLISSINGEN. Vacant.

By-

2 *Kor*. 10. 11. 1-15. *Luk* 2. 35. 1 *Kor*. 11. 19. 1 *Petr*. 3. 8 16. Byzonder aan alle de waare *Evangelische Leere* in waarheid toegedaane LEEDEN en GEMEENTENS, overgeeft de ondergschreeve Broeder, tot openbaaringe der Waarheid, en tot een Christ-Broederlyke aanneeminge, beoordeelinge, raat en bystant, dit waare, eenvoudige en beknopte VERHAAL, der dingen in de zogenaamde *Evangelische Luthersche Gemeente* te *Vlissingen*, omtrent hunnen Predikant, voornaamentlyk van den 27 *April* 1761, tot den 5 *Juny* 1762, gebeurt.

I N L E I D I N G.

§. 1. Geliefde Leezer! den Predikant heeft bewoogen, dit Verhaal uit te geeven, wyl hy vernam, dat zyne Vyanden zo wel een mondeling, als schriftelyk tegenstrydig verhaal, van zyne zaaken te *Vlissingen*, ook aan veele zogenaamde Luthersche Gemeentens in de Nederlanden, uitgestrooit hebben: Om dezelven met vooroordeelen tegen den Predikant in te neemen, al 't goede ook voor hem by hen te beletten, (gelyk de Predikant ondervonden heeft datreets by veelen is geschied) en hun gedrag te verschoonen en goed te maaken. Oordeelende de Predikant, 't geen hen, ten kwaaden, regt dunkt te zyn, ook hem, ten goeden, zo veel te minder als onrecht konne uitgeleit worden. Niet tegenstaande men, met veelvuldige bedreigingen (welke tekenen eener kwaade zaak zyn *Ps.* 37. 12.) den Predikant daar van af te schrikken gezogt heeft. *Hand.* 4. 16-21. 5. 27-29. 2 *Kor*. 13. 7, 8. 1 *Petr*. 3. 13-15. *Job*. 3. 20, 21. *Eph*. 5. 12, 13. 1 *Tim*. 5. 24, 25.

I. H O O F D S T U K.

§ 2. Den geliefden Leezer zy dan bekent, dat de benoemde Predikant genootzaakt is geweest, de zo genaamde Leeden zyns Kerkenraats te censureeren, en daar van een korte *onderregtinge* den 27 *April* 1761 uit te geeven.

§. 3. Tegen het wezendlyke deezer onderregtinge (zo veel den Predikant bekent is) niemant iets in te brengen gehad heeft. Alleenlyk heeft de Predikant gehoort, dat de een en de andere heeft bedilt, 1) veele *Druk-Feilen*: welke dog voor reekening der Drukkers zyn. 2) De byzondere *Speldinge*: daar toe de Predikant dog zyne, op de Nederlandsche Spelkunde welgegronde redenen heeft. 3) Den korten, gemeenen en eenvoudigen *Schryf Styl*: niet tegenstaande ook daar in een iegelyk Schryver iets byzonders en zyne vryheid heeft. 4) Eenige onbeantwoordenswaardige *Beuzelingen*.

§. 4. Hoewel dan deeze onderregtinge alleen op waarheid steunde, had dezelve nogtans de behoorlyke uitwerkinge niet. Veel meer werden de gecensureerden nog erger, en de Ed. Achtb. Heer Burgemeester *Hurgronje*, agtte het een groote beledinginge te zyn, dat hy (hoewel bedekt en eerbiedig) in de onderegtinge slegts *aangehaalt* was, daar door ook des Predikants Lichaamelyke staat nog elendiger wierd als hy te vooren was.

§. 5. Op

§. 5. Op aanraaden eens zeekeren Heere, deed dit den Predikant besluiten, deezen zaak wegens, een Request, met een Bylage, der van den Kerkenraad aangenoome en onderteekende byzondere Kerken orden, aan de Edele Achtb. Heeren van *Vlissingen* in te geeven. Dit den 13 *Juny* 1761 geschied zynde, wierd dat Request van de Edele Achtb. den gecensureerden ter hand gesteld, om het zelve, als ze konden, ten eersten te wederleggen. De gecensureerden echter draalden met een antwoord van tyd tot tyd, met oogmerk (gelyk ze zeiden) om den Predikant (die geen salarium ontvong) moede en kragteloos te maaken, en hem aan hun wille te doen onderwerpen.

§. 6. De gunstige aandrang eeniger welmeenenden Ed. Achtb. Heeren was dan de oorzaak, dat de gecensureerden eindelyk den 5 *Augustus* met allerley dwaaze beschuldigingen, en zelfs een onbeschaamden eisch van een deportement des Predikants, vervult Request aan de Ed. Achtb. ten voorschyn kwamen. De Predikant verwagte wel, dat, gelyk hen het zyne, ook hem het hunne ter beantwoordinge zulle geworden. Maar dit regt geschiede hem niet.

§. 7. Den 19 *Augustus* liet de Ed. Achtb. Heere Burgemeester *Winkelman*, den Predikant ten zynen Huize ontbieden. Deeze daar gekomen zynde, geene hem bekent maakte, „ dat de Ed. Achtb. Heeren des Predikants en der gecensureerden Requesten geleezen hebbende, goet „ gevonden en geapostilleerd hadden, een Assopiatie tusschen beide „ partyen te treffen. En tot dien einde vier Ed. Achtb. Heeren uit de „ hunnen (welke waaren, gelyk niet deeze Ed. Achtb. maar andere zeiden) de Ed. Achtb. Heeren *van Hoorn*, *Winkelman*, *Kluyver* en *Hurgronje*, als Commissarissen benoemt, om de Assopiatie te bevorderen. „ Welke Assopiatie op eenige Artykelen (welke de Ed. Achtb. den Predikant aantoonde) zulle gegront zyn. De Predikant eenige verklaaringe en bepaalinge voor die Artykelen, met toestemminge deezer Ed. Achtb. gemaakt hebbende, antwoorde hy verder, „ zeer gaarne aan den „ wille der Ed. Achtb. ook omtrent een Assopiatie, zich onderwerpen„ de, mits dezelve niet stryde, *tegen* Gods waare Woort, *tegen* de E„ vangelisch-Luthersche waare belydenisse en bedieninge, *tegen* de reg„ te bevorderinge des waaren Christendoms, *tegen* de eere Gods; en „ dienvolgens, ook niet *tegen* de regte wederaanneeminge eens Zondaars, welke van de Gemeente zich afgezondert heeft, en daarom ook van een bediende Gods by de Gemeente, amptswegen afgezondert moeten worden, en *tegen* het waare welbestaan der Evangelisch Luthersche Gemeente te *Vlissingen*. 't welk deeze Ed. Achtb. beloofde aldus te zullen helpen bevorderen. En hier na bleef deeze zaak eenigen tyd gantsch stil. En de Predikant wierd ondertusschen dodelyk krank.

§. 8. Den 2 *September* verzogt de Ed. Achtb. Heer Burgemeester *Winkelman*, den Predikant door een Staate Bode, den volgenden dag, ten half twaalf uuren, ten zynen Huize in een Comparitie te verschynen, om met de gecensureerden de Assopiatie te hooren voorleezen en te onder-

tee-

tekenen. De Predikant egter nog in een zeer zwakken staat zynde (daarin hem de Boode ook vond) antwoorde hy dien Boode, den Edele Achtb. te willen berigten, dat 't hem Predikant leet deed aan de wille des Ed. Achtb. in deezen, wegens zynen zwakken staat, tegenwoordig niet te konnen voldoen. Op den bepaalden dag den 3 *September* zond de Ed. Achtb. nogtans op 't nieuwe, zelf tot drie reizen toe, den zelfden Staate Bode, met het gemelde verzoek, tot den Predikant. Maar den Predikant het na als vooren onmooglyk blyvende aan die verzoeken te voldoen, gaf hy eindelyk, zo goet hy in zyne groote zwakheid kon, zyn §. 7. gemelde verklaaringe, omtrent de Assopiatie, ook schriftelyk aan den Ed. Achtb. Burgemeester over, met een ootmoedig verzoek, de Assopiatie hem toe te zenden, om dezelve, (gelyk hy hoopte) naar de vereischte voorwaarden zynde opgestelt, te ondertekenen: denkende daar mede nogtans aan de wille des Edele Achtb. te voldoen.

§. 9. Hoe onschuldig nu het gedrag des Predikants in deezen omtrent de Assopiatie ook zyn mogte, wierd het zelve nogtans aangemerkt en uitgekreeten als een ongewilligheid en ongehoorzaamheid, om die Assopiatie aantenemen en te onderteekenen. Op dat evenwel deeze Assopiatie stand grypen mogte, was Do. *Bruinenbeek*, Predikant te *Middelburg* (gelyk hy zeyde) genodigd, om den Predikant tot de aanneeminge en onderteekeninge derzelven te beweegen. Do. *Bruinenbeek* kwam ten dien einde ook den 8. *September* tot den Predikant, onder voorstellinge en groote beloftens omtrent de aanneeminge der Assopiatie. De Predikant verwonderde zig ten hoogsten, over de komste, voorstellinge en beloftens van Do. *Bruinenbeek* hem zeggende, dat hy Predikant nooit geweigerd had de assopiatie aantenemen, als hy, dezelve ziende, niet strydig vinde tegen de voorwaarden §. 7. 8 gemeld, zonder daartoe beweegredenen van eidele beloften te behoeven. Do. *Bruinenbeek* zeyde daarop, welaan hier zyn de Assopiatie Artikelen, met het apostil der Edele Agtb. leest en overweegt dezelve, en verklaard u daar over! Het Apostil der Edele Agtb. den 22 *Augustus*, gedateert, behaagde den Predikant zeer wel. En niettegenstaande de Predikant de Artikelen der Assopiatie met zyne gemelde voorwaarden niet overeenstemmende, en meer een bevel aan, en bedekte condemnatie van den Predikant, naar de wille der gecensureerden, als een Assopiatie te zyn vond, zo beloofde de Predikant nogtans aan Do. *Bruinenbeek* (om van deeze zaak eens een einde te zien) deeze zo genaamde Assopiatie, gelykse daar stond, te zullen aanneemen en onderteekenen. Wanneer? zeyde Do. *Bruinenbeek* zal dit geschieden. De Predikant antwoorde, zo dra myn zwakke staat toelaate tot den Edele Achtb. te konnen gaan, al was 't morgen. Doet dat, zeyde Do. *Bruinenbeek*, en geeft dan berigt daar van.

§. 10. Hoe zwak de Predikant ook was, ging hy nochtens den 9 *September* tot den Edele Achtb. Heere Burgemeesteren *Winkelman*, hem in zynen zwakken staat zig vertoonende, groetende, van de onmoogelykheid zyner komste den 3 *September* overtuigende, en de voorgenoome onderteekeninge, des gisteren van D. *Bruinenbeek* gezione Assopiatie, te kennen:

nen geevende. De Edele Achtb. vertoonde zig wel in 't begin zeer ongenoeglyk over des Predikants te rug blyven van den 3 *September*, en achte des Predikants Schriftelyke verklaaringe over de Assopiatie § 7. 8. vol haaken en oogen te zyn, (hoewel de Predikant dezelven daarin niet vond, ten zyze daarin gemaakt wierden) dog gaf dezelve zig eindelyk te vreede, en verzogte den Predikant een weinig te willen vertoeven, nademaal de Klerk de Assopiatie afcopieëre. Dit vertoeven des Predikants over een uur geduurt hebbende, en de Predikant ondertusschen dikwils, weegens zyne zwakheid, in flaauwte gevallen zynde, kwam de Edele Achtb. eindelyk met de Assopiatie ten voorschyn.

§. 11. De Edele Achtb. dan de Artikelen der Assopiatie den Predikant nochmaals voor las. Maar hoe stond de Predikant versteld toen hy hoorde dat de Artikelen der Assopiatie, tot nog meerdere kwetzinge zynesgeweetens, naar de onbezuisde begeerte der gecensureerden, waren *verandert*. De Predikant de onbillikheid deezes handels wel uitdrukkelyk toonde, te kennen geevende, dat dezelve stryde, teegen alle getrouwheid en belofte, teegens de wille der drie overige Edele Achtb. Heere Commissarien. en des gantschen Edele Achtb. Magistraats in hun Apostil uitgedrukt, en slegts zy geschied, naar de begeerte van de gecensureerde en Do. *Bruinenbeek* die des Avonds te vooren by zyne Edele Achtb. waaren geweest. daarby voegende, dat wyl de Predikant beloofd had en desweegen zig verpligtagte de onveranderde Artikelen te onderteekenen, en niet de veranderde, verzoekende hy zyne Edele Achtb. niet deeze, maar geene hem Predikant te willen laaten onderteekenen. De Edele Achtb. egter het vertoog en verzoek des Predikants kwalyk neemende, en met allen ernst de veranderde volstrekt willende onderteekend hebben, onderteekende de Predikant eindelyk, onder een mondelinge ernstige protestatie, de veranderde Artikelen der Assopiatie.

§. 12. Van alle deeze dingen gaf de Predikant volgens belofte aan Do. *Bruinenbeek* berigt §. 9. En daar over ontstont een ernstige briefwisselinge tusschen die beide Predikanten. De Predikant, voornamentlyk over de veranderinge des 1 Art. der Assopiatie in zyn geweeten zich bezwaart vindende, en die bezwaarnis den Ed. Achtb. Burgemeester *Winkelman*, voorstellende, bragt hy eindelyk by denzelven te wege, dat alle de daar in gemelde dingen eerst, na een formeele verzoeninge, zullen ter uitvoer gebragt worden. De formeele verzoeninge dan, den 22 *September* na veele moeite en afweeringe eeniger onbeschaamde eischen der gecensureerden, van hen geaccordeert, uiterlyk gedaan, en van hem den Predikant, Do. *Bruinenbeek*, en 4 Leeden uit de Gemeente als Getuigen en Borgen, onderteekent zynde, openbaarde zich zelf, des anderendaags, het Zatansche herr, voornamelzk van *Jan van de Kamp*, de gantsche *Censuur* voor een *werk des Duivels* verklaarende. De Predikant had van den Ed. Achtb. Heere Burgemeester *Winkelman* verzogt, dat hem, gelyk den gecensureerden, copy van de gantsche Assopiatie, namelyk het Apostil der Ed. Achtb. den 22 *Augustus* uitgegeven, en de Artykelen mogte gegeven worden. Deeze Ed. Achtb. be-

beloofde dit den Predikant wel, maar ſtelde hem ſlegts de Artikelen ter hand, en agtede zig toen niet verpligt dat Apoſtil den Predikant te geeven. De Predikant verzogte ook van deezen Edele Acht. het Requeſt der gecenſureerden van 8. *Auguſtus*, te moogen zien en doorleezen, en de Kerken order, welke de Predikant als een bylaage by zyn Requeſt gegeeven heb §. 5. te rug te moogen hebben; maar dit verzoek wierd hem insgelyks afgeſlaagen. Den 27. *September* wierd eindelyk in de Kerk, de aanneeminge der gecenſureerden, openbaar voltrokken: gelyk in den *Mercurius* van den Boekverkooper *Mourik*, onder de maant *Oćtober* 1 *Stuk* 1761. is te zien, enz.

II. HOOFDSTUK.

§. 13. Na deeze Aſſopiatie en Verzoeninge bleek wel haaſt, dat dezelven, van eene zyde, ſlegts waren geſchied, om den Predikant zo veel te magtiger en meer ten onderen te konnen brengen. Want

§. 14. Aanſtonds daarna, de Predikant, alle dingen tot de Aſſopiatie en verzoeninge behoorende, wel gemoedelyk ſtipt opvolgde; maar de Leeden des Kerkenraads en anderen, daarvan vry en ongehinderd (gelykze zeiden, en Do. *Bruinenbeek* ſchriftelyk verzeekerde) onder toeſtemminge der Edele Achtb. Heere Burgemeeſters, niets naar kwamen, veel meer al 't geen onmiddelyk daar teegen ſtreed, meer en meer deeden. Waar door dan deeze van zelf de Aſſopiatie en verzoeninge vernietigden, en de gecenſureerden weder onder de eerſte cenſuur vervallen waaren. Nochtans de Predikant, na eenige vriendelyke herinneringen aan de laatſten, en Do. *Bruinenbeek* gedaan hebbende, tot alle deeze dingen ſtil zweeg, en alles met geduld droeg, om alle verwyderingen voor te komen.

§. 15. Wanneer 't egter gebeurde, dat de Predikant, volgens zyn werk, de Kerken Reekeninge van ontfangſt en uitgaave (door de Leeden des Kerkenraads, in de teegenwoordigheid van Do. *Bruinenbeek* zelf opgemaakt en geſlooten, en van *Chriſtoffel Kop* naader beveſtigt) in het groote kerkenreeken-Boek wilde overbrengen, en dezelve Reekening naader naauwkeurig overwoog, vond hy, dat die Reekening niet getrouwlyk was opgegeeven en geſlooten, maar door de Leeden des Kerkenraads, ter hunner eige voldoeninge, in Reekening gebragt is (1) 't geen reeds betaald was (2). zy zelf onder hunne cenſuur eidel hadden verkwiſt, (3). teegen des Kerkenraads, en des mede teegen hun eigen, beſluit ſtreed: En in 't geheel 337. Gl. 18 ſt. hadden verzweegen.

§. 16 De Predikant hier over verſtelt ſtaande, vroeg wel een en andere maal de Leeden des Kerkenraads, of zy lieden hunne Kerken Reekeninge regt te zyn oordeelden, en hy dezelve in het groote Kerken-Reekenboek alzo zulle overbrengen? Maar ontfong daar op geene antwoord.

§. 17. Dan gaf de Predikant deeze dingen aan de vier getuigen en borgen der Verzoeninge §. 12. te kennen, dezelven raaden hem, de Reekeninge door een Reeken Meeſter te laaten overzien: wyl de Predikant geen Reeken-Meeſter zynde, ligtelyk hier in zoude konnen miſtaſten. Dit geſchiede, en de Reeken-Meeſter vond, dat de Reekeninge des Predikants *regt*. en die der Leeden des Kerkenraads valſch was.

§. 18. Hoewel de Predikant nu in zyne meeninge omtrent deeze Reekeninge bevestigd was geworden, verzogte hy nochtans de vier Getuigen en den Reeken-Meester, zulks stil te houden, met oogmerk, om deeze zaak in stilte af te doen. Evenwel ontdekte de Reeken-Meester deeze zaak aan een der Leeden des Kerkenraads, met dien raad, dat zy lieden deeze dingen met den Predikant in stilte minzaam mogten zoeken af te doen.

§ 19. In plaats dat de Leeden des Kerkenraads, des Reeken Meesters raad zouden hebben gevolgd, dezelven veel meer, met schelden, woeden en raazen een iegelyken openbaar klaagden, dat de Predikant hunne Reekeninge door anderen hebbe laaten nazien en onderzoeken, en hen tevens tot Kerken-dieven zogte te maaken. En dit ging zelf zoo verre, dat de Leeden des Kerkenraads den Predikant by den Edele Achtb. Heere Burgemeesters verklaagden, met verzoek, den Predikant te willen noodzaaken, hen hunne Kerken-Reekeninge weder te rug te geeven, deeze Edele Achtb. beval dan ook, onder harde bedreiginge, door een Stads bode den Predikant, hen lieden aanstonds de Kerken Reekeninge weder ter hand te stellen. En de Predikant gehoorzaamde daar aan.

§. 20. De dingen van §. 15-19. gebeurden eenigen tyd voor het Feest des geboorten Jesus. Op dit Feest Leeraarde de Predikant des *morgens* over Luk. 2. 1-14. Met dat oogmerk, om dit gedagtenis-feest zyner toehoorderen regt te nut te doen worden, volgens *Gal.* 4. 4.5. Ter dier tyd tot Inleidinge neemende *Jes.* 3, 6.

§. 21. Maar deeze nuttigheid heerlyk zynde, ook de natuur mensch zichligtelyk onderstaande vermeetel toe te eigenen, zonder uit den geest geteelt te zyn, vond de Predikant nodig, des *Namiddags* verzeekerende kenmerken, van agteren toe, daar van aan te wyzen. En verkoos, volgens het gemeene jaarlyksche bestek zyner Leerreden 1 *Joh.* 3. 7. tot grondslag, en *Zach.* 5. 1-4. en voornaamelyk vs. 3. ter Inleidinge.

§. 22. In deeze laatste leerreden de Predikant nu niets anders als de in den grondslag uitgedrukte kenmerken op 't oog hebbende, en deswegen zowel de inleidinge, als de grondslag, zo veel 't nodig was, in 't gemeen verklaarende en toepaste; zo is nogtans de boosaardigheid, daar in deeze leerreeden van zommigen opgenoomen is, zo verre gegaan, dat twee van de Leeden des Kerkenraads (die slechts tegenwoordig waren) met byvoeginge der overigen, en eenige leeden uit de gemeente, (alle zynze niet tegenwoordig geweest) den Predikant beschuldigt hebben, de hooge Overheid van Vlissingen in de leerreden te hebben gelastert, of byzondere onwaarheeden tot lastgelegd.

§ 23. De leeden des Kerkenraads en derzelver aanhang meenende nu de regte zaak en tyt tegen den Predikant, tot zynen voor de Censuur en asscopiatie reets gezogten, maar toen niet verkrygen konnende gantschlyke ondergang te Vlissingen, gevonden te hebben, hebben den Predikant desweegen ook by de Edele Achtb. in stilte aangegeeven, met eige aanbiedinge al 't aangebragte met een eed te willen bevestigen. 1 *Kon.* 21. 8-10. *Luc.* 22. 1-6. 52.53.

(Het vervolg hier na)

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 7de *Juny* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag, den 7 Juny 1762.

Jan Dirk Beutelaar, *Deurwaarder van de N. Wale Kerk.* Z. K.

Geertruy Brouwer, Weduwe Hendrik van der Hart. W. K.

Geertruy ten Eekelaar, Weduwe Gerrit ten Bochs. N. K.

't *Kind* van Jooft Sjoenes. O. Z. K.

't *Kind* van George van der Myn. N. K.

Dingsdag, den 8 dito.

Gerhard Philippy Adolphy, O. K.

Egbert Honhoff, *Turfdraager.* N. Z. K.

Gofewyn ter Horft. A. K. H.

Antje Roelofs, *Bejaarde Dogter.* A. K. H.

't *Kind* van Cornelis Slaap. *W. K.*

Woensdag, den 9 dito.

Hendrik Meyer. *L. N. K.*

Siewert Centen. *N. O. K.*

Maria van der Haar, Weduwe Willem Kortenhoef. *W. K.*

Anna Graauwhart, eerft Weduwe Johannes van der Hooght, laatft Weduwe Johannes Abrahamsz. de Maly. *N. K.*

Chriftina Kronkel, Weduwe van Willem Oculi. W. K. H.

't *Kind* van Samuel Walland. *W. A. K.*

Donderdag, den 10 dito.

Jacob Kuyff, *Beurt Schipper van Amfterdam op Wezel.* *Z. K.*

Willem de Vries. *N. O. K.*

Pieter de Graaf. *N. K.*

Jan Winter. L. O. K.

Maria Elifabeth Bofch, Weduwe Arent Vreem. *N. Z. K.*

Johanna Udel, Laatft Weduwe van Ernft Chriftiaan Straatman. *K. K. H.*

Geertruy Koks, Huysvr. van Jan Heynemans. *W. K.*

Lysje Schouten, Huysvrouw van Siebert Jelles, *K. K. H.*

Jannetje Kramer, Tweede Dogter van Jacobus Kramer. *K. K. H.*

't *Kind* van Jacob Paulus. *L. N. K.*

Vrydag, den 11 dito.

Pieter Nannius. *N. Z. K.*

Maria Catharina Portielje, Dogter van Gerrit Portielje. *N. Z. K.*

't *Kind* van Barent Udink. *W. K.*

Saturdag den 12 dito.

Pieter Pelt. O. K.

Sara Drebbel, Huysvrouw van Samuel Ryswyck. *Z. K.*

Anna Tieman, *Bejaarde Dogter.* W. K. H.

't *Kind* Pieter Mesmagher. *E. T. K.*

Maandag, den 14 dito.

Hendrik Albertsz., *Mr. Chirurgyn.* Z. K.

Harmanus Brinkman. *Z. K.*

Coenraad Cappelen, tweede Zoon van Wylen David Cappelen. *O. K.*

Anna Beukelaar, Weduwe van Marten Smets. *W. K.*

Jannetje Joolen, Huysvrouw van Chriftiaan Schoewert. W. K.

Johanna van Oojen, Huysvrouw van Matthys Lemajer. E. Y. K.

Catharina Vogt, Huysvrouw van Jasper de Jonge. *L. K. H.*

Elifabeth van Marienhoff. *N. K.*

't *Kind* van Conftantinus Chriftiaan Vortus. W. K.

Dingsdag, den 15 dito.

Abraham van Vliffingen, *Mr. Timmerman.* *N. O. K.*

Jeremias Stagman. *L. O. K.*

Wendelina Moelé, Weduwe Walrave Dronkemol. *N. K.*

Anna Maria Aalbink, Weduwe Gerrit Sanders. *O. K.*

Gefina Morrè, Huysvrouw van Jan Crull. *N. Z. K.*

Sara Tiffeneau, Huysvrouw van Willem van Mafeyk. W. A. K.

Henderina Vermeulen, Huysvrouw van Pieter Janfe *E. N. K.*

Hendrina van Eft, Huysvrouw van Pieter Langeveld. W. K.

Woensdag, *den* 16 *dito.*
Gysbert Oudshoorn, *Mr. Boekdrukker.* *W.* *K.*
Lourens Rynierſe. A. K. H.
Giertje Maat, Weduwe van Jan Lucasz. Scherm. *O. O. K.*
Nantjen Janszen, Weduwe van Jan Sieweersze. *K. K. H.*
Johanna Boddink, Huysvrouw van Anthony Schilderman. N. Z. K.
Johanna Pietters, Huysvrouw van Teunis Spits *Z. K.*
Catharina van Segten, Huysvrouw van Petrus Smit. *O. Z. K.*
Donderdag, *den* 17 *dito.*
Lambertus Gromme, *Koſter en Gravemaker van de Nieuwezyds Kapel.* N.Z.K.
Gerhard Peuchen. *L. O. K.*
Johanna Maria van Halderen, Weduwe Jacobus Haffman. *Z. K.*
Jannetje van Almeloo, Weduwe Cornelis Koſter. *O. O. K.*
Cornelia Clockener, Huysvrouw van Hendrik van Dyk. W. K.
Chriſtina van Erpecum. N. K.
't *Kind* van Jan Gerbrand Slegt. *O. O. K.*
't *Kind* van Jan Knegtjes. Z. K.
't *Kind* v. George Chriſtoffel Koent. *L. N. K.*
Vrydag, *den* 18 *dito.*
Catrina de Waart, Huysvrouw van Adolf Henrich Wellinghoff. *L. O. K.*
't *Kind* van Pieter van Zoelen. W. K.
Zaturdag, *den* 19 *dito.*
Hendrik Graauwhoet. *N. Z. K.*
Jan Liefhebber. *O. O. K.*
Jacob Beth. E. Y. K.
't *Kind* van Cornelis van Papendorp. *N. K.*
Maandag, *den* 21 *dito.*
Pieter Eyſten, *N. Z. K.*
Willem Hofman, *E. T. K.*
Johannis de Haas, *W. K.*
Geertruda del Borgo, Huysvrouw van Jan le Bruyn. *O. K.*
Dingsdag, *den* 22 *dito.*
Kornelis Komen. *K. K. H.*
Marretje Weſſels, Huysvrouw va Jan Albertsz. Hartuyker. *E. Y. K.*

Benjamin Winter, Zoon van Barent Winter. N. Z. K.
Geertruy Reyniersz, *Jonge Dogt.* L. O. K.
Woensdag, *den* 23 *dito.*
Abraham Boſſchaard. Z. K.
Albertus Martinus Heſſelink N. K.
Eliſabeth Peterſen, Weduwe Jacob van der Velde. O. Z. K.
Magdalaine Lavernhed, Huysvrouw van Anthoine Laujol. W. A. K.
't *Kind* van Lodewyk de Vries. *Z. K.*
't *Kind* van Jan Rypland. *W. A. K.*
't *Kind* van Jan Harmen Redeker, *Suiker Raffinadeur.* W. K.
Donderdag, *den* 24 *dito.*
Willem Brandt. Z. K.
Cornelis van Arrewyne. *N. K.*
Pieter Tandie, *Mr. Fluweel-Werker.* K. K. H.
Johan Bernardus Eswig. *K. K. H.*
Maria Spengel, Huysvrouw van Jacobus Scholten. *O. K.*
Geurtje de Haan, Huysvr. van Harmen Willemſe. *L. K. H.*
Johanna Huurland, Huysvrouw van Jan Vaandel. *L. K. H.*
Jannetje Mylofs. *Z. K.*
't *Kind* van Jan Schuurman. *O. K.*
Vrydag, *den* 25 *dito.*
Jan de Vries, *Scheeps-Boorder op de Ooſt-Indiſche Compagnies Werf.* O. O. K.
Willem Swetering, *Mr. Timmerm.* L. K. H.
Arent Diedrik Bronnert. *L. K. H.*
't *Kind* van Jan Langharſen. O. Z. K.
't *Kind* van Jan Waller. *N. K.*
't *Kind* van Jian Fauze *W. A. K.*
Saturdag, *den* 26 *dito.*
Jacobus van Wyk. *N. K.*
Franciscus Kloppenburg, Zoon van Albertus Kloppenburg. *N. Z. K.*
Maria Koelman, Weduwe Casparus Laurentius. *W. K.*
Zondag, *den* 27 *dito.*
Jannetje Hinsbergen, Huysvrouw van Thomas de Haas. L. K. H.
Maandag, *den* 28 *dito.*
François Louis Joſeph le Comte Lambert. N. Z. K.

Cor-

Cornelis de Goyer. *N. K.*
Jan Boede. *O. K.*
Johanna Elisabeth de la Fontaine, Wed. Cornelis Zweerts. N. K.
Johanna Zegers, Wed. Leonard Pook van Baggen. N. O. K.
Abigaël de Crane, Behuuwd Zuster van Jan Lolings. *Z. K.*
't *Kind* van Gerrit Spin. O. Z. K.

Dingsdag, den 29 dito.

Alewyn de Later. L. K. H.
Barend Ubbink. *K. K. H.*
't *Kind* van Johannes Pieterson. Z. K.

Woensdag, den 30 dito.

Anna Bouman, Weduwe Nicolaas Verburgh. *N. K.*

Donderdag, den 1 July 1762.

Outman Ammerman. *K. K. H.*
Hadewina Davina, Weduwe Pieter van Hare. *N. K.*
Vrouwtje Taamesz. Lieshout, Weduwe Volkert Klaase. *N. O. K.*
Anna Heyne, Huysvrouw van Lourens Elers. *L. O. K.*
Maria van der Heide, Dogter van Wylen Hendrik van der Heide. *W. K.*

Vrydag, den 2 dito.

Clasina Luykink, Weduwe Casper Woelderink. *Z. K.*
Geertruy Hamersteen, Huysvrouw van Harmanus Zeeman. *Z. K.*
Magdalena Korten, Huysvrouw van Fredrik Kraamer. K. K. H.
Pieternelletje Scholten, Huysvrouw van Isaak Uyttenbogaard. *K. K. H.*
Maria van Imbregt, *Bagyntje.* E. N. K.

Saturdag, den 3 dito.

't *Kind* v. Pieter Johannis v. Ophoven. *N. K.*

Zondag, den 4 dito.

Michael Gilles. *A. K. H.*
Wilmyntje van Tilburg, Laatst Weduwe van Rutgerus de Hey. *L. K. H.*

Maandag, den 5 dito.

Festus Gesner. W. K.
Martinus Louis, *Pargament Verkooper.* Z. K.
Sara Beets, Laatst Weduwe van Hendrik Nobel. N. K.

Antje Kroos, Wed. Jan de Groot. *O. O. K.*
Anna van Lente, Huysvrouw van Hendrik Wemmerink. *W. K.*

Dingsdag, den 6 dito.

't *Kind* van Johan van Alphen, *Medicine Doctor en Regent van 't Aalmoesseniers Weeshuis.* W. K.

Woensdag, den 7 dito.

Charlotta Beyrings, Huysvrouw van Jan Christoffel Schallich. N. Z. K.
Hillitje Kopples, Huysvrouw van Arent Lolles. *L. K. H.*
't *Kind* van Theodorus Balthasar Lobé. *N. O. K.*

Donderdag, den 8 dito.

Jan Robbe. *N. O. K.*
Barentje Steunenberg, Weduwe van Johannes Morsel. *L. K. H.*
Geertruy Noordwyn. N. K.
't *Kind* van Thomas Huek. W. K.

Vrydag, den 9 dito.

Tryntje Meyer, Laatst Wed. Clement de de Jong. *L. K. H.*
Elisabeth Wyngaard, Weduwe Jasper Harrevelt. *N. O. K.*
Rykje den Hartog, Huysvrouw van Josias Das. N Z. K.
Maria van Coeverden, Huysvrouw van Hendrik ten Mars. N. K.
Catharina Overbeek, Huysvrouw van Barent Scholte. K. K. H.
Hendrik Adolph Cramerus, Zoon van Ernst Willem Cramerus. N. Z. K.
Hendrik Willem Westrik, Zoon van Hendrik Westrik, *Apotheker.* N. Z. K.
Abraham Nuyts de Coup, Zoon van Johannes de Coup. N. Z. K.
't *Kind* van Barend Ketel Warnarsz. *O. K.*

Saturdag, den 10 dito.

Hester Ditmar, Huysvrouw van Christiaan Kraay. *L. O. K.*
Adriana de Lange, Huysvrouw van Pieter Straatgaar. N. O. K.
Roelofje Bouman, *Bejaarde Dogter.* *W. K.*

Zondag, den 11 dito.

Fredrik Scholten. *L. K. H.*
Jan Hendrik Heyhoff. K. K. H.

Maan-

Maandag, den 12 dito.
Antje Schraal, *Bejaarde Dogter*. N.O.K.
't *Kind* van Hans Rave. *L. N. K.*
't *Kind* van Jan Pieter Heimbach. *N. K.*
Dingsdag, den 13 dito.
Jacob Simons. *O. K.*
Pieter Kramer. *N. O K.*
Jannetje Brandt, Weduwe van Jurriaan Stranger Lambeek. O. O. K.
Johanna Margareta Willink, Huysvrouw van Christiaan van den Dunge. A. K. H.
Helena Agnies Valat, Jongste Dogter van den Wel Ed. Gestr. Heer Jan Valat, *Luytenant-Colonel van het Regiment Orange Vriesland. W. A. K.*
't *Kind* van Lodewyk de Vries. Z. K.
't *Kind* van Marten Boele. N. O. K.
Woensdag, den 14 dito.
Jan Willem Leesum. W. K.
Hendrik Schuman. L. N. K.
Coert Poulissen. A. K. H.
Mr. Pierre Jaques Desmazures. W. A K.
Elisabeth Block, Weduwe van Cornelius van Midlum. N. Z. K.
Johanna Catharina Kroll, Weduwe van Gerard van Huysteen. O. K.
't *Kind* van Christoffel Rinkenbergh. O. O. K.
't *Kind* van Arnoldus Leeneman. W. K.
Vrydag, den 16 dito.
Petronella de Kraan, Wed. van Cornelis Meyer. *O. O. K.*
Saturdag, den 17 dito.
Johan Abraham Knevels. O. K.
Hendrina Kors, *Bejaarde Dogter* van Wylen Lambert Kors. N. K.
't *Kind* van Gerrit Laghtrop. W. K.
't *Kind* van Claas Mooy. O. Z. K.
Sondag, den 18 dito.
Frans Adolf Dingerdis. K. K H.
Maria Katrina Sliggers, Oudste Dogter van Wylen Arent Sliggers. K. K. H.
Maandag, den 19 dito.
Mr. Cornelis Hop. N. K.
Salomon van Loo. W. K.
Reynier Elsen. L. N. K.
Willemina Kroon, Wed. van Bastiaan Verdoes, *in zyn Leeven Capitein ter Zee, in dienst van de Ed. Heeren Bewindhebberen der Nederlandsche Oost-Indische Comp. ter Kamer Amsterdam.* N. O. K.
Gerrit Roelofs, Zoon van Gerrit Roelofs. N. Z. K.
Dingsdag, den 20 dito.
Abraham de Bruyn, *Winkelier.* N. O. K.
Catharina Douwes, Weduwe van Pieter Jansz. A. K. H.
Marie Lankhorst, Huysvrouw van Elbertes Verlee. O. K.
Woensdag, den 21 dito.
Symen de Nanst. A. K. H.
Roelof Jacob Schraa, Zoon van Wylen Jacob Jacobs Schrraa. N. K. H.
Gysbarta Schevikhoven, Weduwe van Brusto Keppel. Z. K.
Maria Wendelbuy, Huysvrouw van Huybertus van Eck. A. K. H.
Marritje van der Bron, Bejaarde Dogter van Wylen Elias van der Bron. L. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 5 *July* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

St. Anthonies Breedstraat (*D. van Schorrenbergh* en *M. van der Linden*, Drie Vierdeparten in een Huys en Erve, op de) tusschen de Snoekjes Steeg en Nieuwmarkt *f* 3950, in slag *f* 100, verkogt.

Boere Bruiker (*J. van der Streng*, *J. Broekhooven*, *C. van den Broek* en *P. Swyderhof*, Een) Wooning, Stalling, Berg en Schuur, mitsgaders een Tuintje en Speelhuis, te zaamen groot 36 Morgen in groot Duyvendregt. *f* 7400, in slag *f* 700, verkogt.

Elandsgragt (*L. de Graaff*, *W. van den Bosch* en *E. Croese*, Een Huis en twee Agterhuisen en Erven, in een Koop, op de) Noordzy, 't zevende van de Prinsengragt. *f* 4500, in slag *f* 50, opgehouden.

Heeregragt (*J. Broekhuyzen*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Utrechtsestraat en binne Amstel. *f*50000, in slag *f*13000 opgehouden.
Keizersgragt (*D. van Scherrenbergh* en *M. van der Linden*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Leidsegragt en Straat. *f*5050, in slag *f*500, verkogt.
Keizersgragt (*J. van der Streng*, *J. Broekhooven*, *C. van den Broek* en *P. Suyderhof*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Prinsenstraat en Brouwersgragt. *f*19250, in slag *f*850, opgehouden.
Keyzersgragt (Dezelve, Een Pakhuis en Erve op de,) en nog een dito daar achter, geleegen als vooren, genaamd de twee Geevelen of Byenkorven, en een dito, daar naast, genaamd Uts. in een koop. *f*18100, in slag *f*450, opgehouden.
Lauriergragt (*P. Croos*, Een Huis en Erve, op de) Noordzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f*4500, in slag *f*500, opgehouden.
Laurierstraat (*B. Tideman* en *W. van Ingen*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, het tweede Huis van de eerste Dwarsstraat. *f*5800, in slag *f*80 opgehouden.
Lindestraat (*J. van der Streng*, *J. Broekhooven*, *C. van den Broek* en *P. Suyderhof*, Een Stallinge, Koetshuis en Erve, in de) *f*3000, in slag *f*800, verkogt.
Schagerlaan (*E. Croese*, Een Thuin en Huizing, beneevens nog een Huisje in een Koop, in de nieuwe) by de Wetering. *f*2000, in slag *f*500, verkogt.
Vlojenburg (*J. Nieuhoff* en *W. Stroband*, Een Huis, Achterhuis en Erve, op) op de Zuiderhoek van de korte en lange Houtstraat. *f*5000 in slag *f*500 verkogt.

Myne Heeren van de Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Saturdag den 10 *July* 1762, de volgende Perceelen geëxecuteert.

Achterburgwal (Een Huis en Erve, op de Oudezyds Wester) op de Hoek van het Vreedeburg Steegje. *f*1425, verkogt.
Angeliersstraat (De Helft in drie Vierdenparten, in een Huis en een Achterhuis daar aan, geleegen in de) Zuydzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat, op de Hoek van de Bezemmakers Gang. *f*425, verkogt.
Gaapersteeg (Een Huis en Erve, in de) *f*3500 in slag *f*300, verkogt.
Grafsteede (Een) in de Noorder Kerk dezer Stad, geteekent No. 91. *f*210, in slag *f*10, verkogt.
Loyers Dwarsstraat (Twee Huizen en hunnen Erven, in de) op de Hoek van, en in de Appelboomsgang. *f*2150, in slag *f*275, verkogt.
Oostenburgstraat (Een Huis en Erve, in de groote) Zuydzy, voorby de Dwarsstraat, daar de Zon in de Gevel staat. *f*1350, in slag *f*20, verkogt.
Opstal (Een) en Huizinge, midsgaders Bepootinge en Beplantinge van een Tuin of Erf, geleegen op Stads Grond in de Nieuwe Plantagie, in 't Park M. No. 78. *f*2525, in slag *f*300, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 19 *July* 1762, verkogt:

Aalsmeer (*A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, tot) *f*200, in slag *f*6, opgehouden.
Bataviertstraat (*G. Rebel*, Een Huys en Erve, in de) *f*725, in slag *f*100 verkogt.
Blomgraft (*P. Berk*, Een Huys en Erve, op de) N. Z. by de Baangragt *f*2700, in slag *f*300 verkogt.

Boe-

Boere Bruyker (*Is. de Wit*, *J. van der Hart Hendriksz.*, *A. de Stoppelaar*, en *W. van Eelen*, Een) met deszelfs Wooning, Stalling, Hooyberg &c. groot 29 à 30 Morgen, geleegen onder Koudekerk. *f* 5450, in slag *f* 250, verkogt.

Brouwersstraat (*J. A. Jolles*, en *J. Schreuder*, Een Huys en Erve, in de buyten) *f* 3325, in slag *f* 175, verkogt.

Cingel (*A. van Asperen*, *E. Croese*, *C. Raket*, en *P. Suyderhof*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Gasthuismoolen en Huiszittensteegen, *f* 2875, in slag *f* 20, verkogt.

Egelantierstraat (*J. J. Lindeman*, Een Huys en Erve, in de) N. Z. *f* 1150, in slag *f* 10, verkogt.

Elandsgragt (*J. Broekhuyzen* en *J. J. Lindeman*, Een Zuyker Rafinadery, met zyn Huyzinge en Erve, op de) Noordzy, voor by de Dwarsstraat, *f* 5000, in slag *f* 325, opgehouden.

Elandsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve, geleegen als vooren op de), daar het waapen van Truyjen in de Gevel staat. *f* 1350, in slag *f* 250, verkogt.

Elandsgragt (Dezelve, De Helft in een Achterhuys en Erve, geleegen als boven op de). *f* 510, in slag *f* 8, verkogt.

Engelse Steeg (*A. Buys*, *J. van den Bergh Dirksz.* en *W. Stroband*, Een Huys en Erve, in de) *f* 1550, in slag *f* 2, verkogt.

Grafsteede (*C. van den Broek Cornelisz.* Een) in de Zuider Kerk, letter M. No. 13. *f* 275, in slag *f* 20, opgehouden.

Grafsteede (*G. Rebel*, Een) in de Nieuwe Kerk voor het Orgel, No. 80. *f* 200, in slag *f* 5, verkogt.

Heeregragt (*Is. de Wit*, *J. van der Hart Hendriksz.*, *A. de Stoppelaar* en *W. van Eelen*, Een Huys en Erve, op de) bezuyden de Lelygragt. *f* 22100, in slag *f* 600, verkogt.

Herberg (*A. Hanenberg*, Een) en Stalling, genaamd het Leidsche Waapen, aan de Hand van Leiden. *f* 525, in slag *f* 40, verkogt.

Hofsteede (*P. de Mortier*, *B. Olivier*, *P. de Hoen*, en *P. Berk*, Een) genaamt het Toorentje, met deszelfs Landeryen, Warmoesiers Huizen en Warmoesiers Landen, groot zaamen 22 Morgen, (in een Koop,) geleegen op den Amstelveensche Weg, na by den Overtoom. *f* 14000, in slag *f* 800, opgehouden.

Jonkerstraat (*J. van den Berg Dirkz.*, Een Huis en Erve, in de) *f* 1775, in slag *f* 50, verkogt.

Keizersgragt (*Is. de Wit*, *J. van der Hart Hendriksz.*, *A. de Stoppelaar* en *W. van Eelen*, Een Huis en Erve, op de) over de Goude Ketting. *f* 9000, in slag *f* 6000, verkogt.

Keizersstraat (*A. Buys*, *J. van den Bergh Dirksz.* en *W. Stroband*, De Helft in een Huis en Erve, in de) N. Z. *f* 1325, in slag *f* 60, opgehouden.

Keizersgragt (*A. van Asperen*, *E. Croese*, *C. Raket* en *P. Suyderhof*, Een Huis en Erve, op de) N. Z. bewesten de Vyfelstraat. *f* 10650, in slag *f* 900, verkogt.

Land (*A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, met een stukje) en Waater in de boven Kerker Polder, in de oude Weg. *f* 200, in slag *f* 50, verkogt.

Palmstraat (*A. Buis*, *J. van den Bergh Dirksz.* en *W. Stroband*, Een Huis en Erve, in de) *f* 625, in slag *f* 8, verkogt.

Taanstraat (*L. Kuyper* en *A. de Moll van Otterloo*, Een Huis en Erve, op het Rojaalen Eiland in de) *f* 1150, in slag *f* 150, verkogt.

Verwerspad (*A. Hanenberg*, Twee Huizen en Erven, op het groote) buiten de Utrechtsche Poort. *f* 120, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS 1762. I. STUK.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

HEt is zeer te verwonderen, dat de Kapitein Hoeufft, in ZYNE MEENING, nergens in misgetast, maar in tegendeel in alles zyn plicht betracht heeft, geen Krygsraad heeft gevraagd; als hy daar van gejustificeerd was geworden, zoude 'er geen verdenken plaats hebben, van GRACIE aan hem bewezen te zyn, met zyn zaak door de vingeren te zien.

Het is een wonder vreemd NIEUW SYSTEMA, nooit voor deezen zoo gehoord, dat de Kapitein *Hoeufft*, mondeling en schriftelyk souteneert als hy schryft.

Ondertusschen zoo is op te merken, dat nevens den Admiraal, alleen de Lootsman Cornelis Snooy, *om, was het mogelyk, zyn schuld te verminderen, in zyne attestatie wil doen voorkoomen, ALS OF HET GEBRUIK MEDE BRAGT. dat nooit anders, en overal van het inkoomen van Texel tot aan Amsterdam, altoos een Stuurman aan het Loot moet staan! en dus niet alleen wanneer de Lootsman zulks requireert, MAAR, DAT ZONDER INTERRUPTIE DE COMMANDEERENDE OFFICIER uit ZICH ZELVEN DAAR TOE EEN GEDUURENDE ORDRE ZOUDE MOETEN GEVEN, enz. enz. enz.*

Op dit nieuwe, allerwonderlykste Systema, nooit voor dezen meer vertoond, dient, dat 'er niets is, of het staat ter Verantwoording van een Kapitein of commandeerende Officier, wat de directie van zyn Schip aangaat; het is zyn plicht, alle Officieren onder hem, in hun plicht te houden, en wel toe te zien, of zy daar aan mankeeren, en in cas van nalatigheid, dat te corrigeeren; *of, hy maakt zich zelve schuldig daar aan.*

De zulke die van dat alloy zyn en negligeeren, zullen driemaal een ongeluk beloopen, tegens andere eens, of wel geen, en wanneer dien iever en vigilantie uit den Dienst genoomen is, zal de deur open staan voor alle desordres, en een ieder van minder Caracter zal ook regt hebben, zich daar mede te verschoonen. Wat zal dan van den Dienst worden, als een ieder in zyn Departement zal zeggen, ik ben niet verplicht alles te zien en te ordonneeren: zulks manqueert nog maar aan de totale ruïne van den Zee-dienst.

De Kapitein *Hoeufft*, zal wel aparent dit ook voor ongeoorloofde interpretatien en verminkte allegatien uitschelden.

Dat Systema, mag by zommige onkundige van de Wereld, als eene gemakkelykheid, eene inschikkelykheid begreepen worden, om dat het met de vriendschap en parentagie zoo best convenieerd; maar in een Krygsraad, daar Justitie te oeffenen is, op den Eed aan 't Land gedaan, zonder aanzien van Perzoonen, zoude zodanige nieuwe sentimenten geen verschooning vinden.

De ondergeschreeven verhoopt dat deeze zyne eige Pen, zonder cierlyke opschik van gehuurde Pennen, met een gunstig oog zal geleezen worden, en daar by considererende, dat hy van zyn tien Jaaren af, de Zee beploegd, en niet op Accademien het onderwys genooten heeft, tot het maaken van professorale Schriften, maar dat hy eenvoudig de waarheid schryft, en die met suffisante doccumenten bevestigd, ten getallen van zeventien a agttien stuks die alle dingtaal spreeken, getekend door veel meer dan zes-en-twintig Perzoonen, als men de Heeren Leeden van den Raad ter Admiraliteit daar onder wil tellen.

De Kapitein *Hoeufft* is hem zelven veel gunstiger, alzo hy zig pretendeerd te verontschuldigen met zyne wyduitgebreide Geschriften, door hem zelfs of gehuurde Pennen opgesteld, bekragtigd met zyn oordeel, en heilige meeningen, geverifiëert met Bylagen, als: ten gevallen van negen, van dewelke zeven zyn bygebragt tot zyn Justificatie, als N°. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9. geannexeert aan zyn Request gepresenteerd aan HAAR HOOG MOGENDE, dewelke voor niets tot zyn Justificatie dienen: boven dien de Bylaag littra B. geännexeert aan zyn laatste Request en Memorie op pag. 14, volstrekt tot nadeel is, want hy zegt:

Doch

Doch ik heb ook te gelyk informatie gekregen dat het zelve Schip Hilversbeek vry lek is,, werdende alle Etmaalen ruim twee voet Water gepompt, 't geen voor een Schip op een Rheede leggende al vry veel is.

Deeze Missive tot Bylaag van Kapt. *Hoeufft*, brengt zyn condemnatie mede, 22 duim Water in het Etmaal te pompen, dat voor eerst als niets gerekend werd, by Lieden die KUNDIG zyn, en weeten hoe dat een Schip gebouwd is. De hoogte van de buikstukken, dat is 14 duimen, daar af getrokken, zoo resteert agt duimen Water uit te pompen, dat goed is in plaats van kwaat. Men heeft zelfs een Kraan onder Water, om daar door Water in de Scheepen te laaten loopen, om het staande en stinkende Water daar mede te gelyk uit te pompen.

Dat de Kapt. *Hoeufft* zyn Justificatie by zyn eigen oordeel opmaakt, blykt het allerklaarst, uit zyn schryven op pag. 8, van zyn laatste document, alwaar hy schryft:

> *De ondergetekende heeft by zyn Requeſt aan Haar Hoog Mogende geſteld DAT HET NIET NODIG WAS, OM DE OMSTANDIGHEDEN VAN WEER EN WIND OP TE HAALEN, en dan vervolgens, hoe in 't werk geſteld zyn, alle de nodige en vereiſchte* middelen van de Loodſen, *en haare Schuiten zonder een eenig woord te melden van eenige ſchulden of wandevoir van de Loodſen.*

Voor af diend hier op, voor eerst, dat de manœuvres, om het Schip wederom van de gronden in 't vlot te krygen, Kapiteins werk is; de Loodsen met hunne Schuiten, de middelen en werktuigen zyn tot behulp, daar een commandeerende Officier NB DAT EEN ZEEMAN IS, de directie over heeft, en ordonneerd wat zy te doen hebben.

De Loodsen dan by den Kapitein *Hoeufft* onschuldig gehouden zynde, zoo was voor hem wel ten hoogsten noodzakelyk aan te toonen, door wat accident zyn Schip tot tweemaalen toe, by 't inzeilen van 't Gat van Texel, aan de grond geraakt is; het zy dan door Gods Weêr en Wind als anderzints, enz. om zich te disculpeeren, dat zulks door zyn kwaade directie en manœuvres niet is veroorzaakt geworden, het welk hy met Verklaaringen hadde moeten ophelderen en bevestigen, in plaats van *dat verborgen te houden*, daar zyn particulier oordeel en heilige meeningen, in zyn eigen zaak, geenzints tot een voldoende Verantwoording strekken, maar in tegendeel, gantsch suspect voorkomen, ALS ABUSIVE RAPORTEN, ONGEOORLOOFDE INTERPRETATIEN, VERMINKTE ALLEGATIEN, EN PHANTASTIQUE MEENINGEN, daar geen Krygsraad meede te paaijen zoude weezen, wanneer daar over kwam te oordeelen op

 den

den Eed aan 't Land gedaan, Justitie te oeffenen, zonder aanzien van persoonen.

De Kapitein *Hoeufft* reekend na zyn oordeel bevoegt te weezen, een Krygsraad van Vlag Officieren gehouden, den derden February 1750, in hun uitgebragte Advis, over zyne gehouden conduites te critiseeren, als mede den Lieu-tenant-Admiraal als President in persoonen te reprocheeren, dat hy in den Krygsraad, gehouden over de Kapiteins *Bisdom*, en *Limborg van der Kragt*, als hun Advocaat ageerde enz., en pretendeerd de Lieu-tenant-Admiraal geenzints bevoegt te weezen, hem Kapitein zyn onverantwoordelyk gedrag te doen erinneren, en dat het hem 't allerminste paste anderen op Vrouwenpraat te bezwaren zonder eenig fondament, daar toe hy Kapt. *Hoeufft* wel eerst had mogen naleezen de Commissie van een Lieu-tenant-Admiraal, en daar uit leeren, waar toe hy in 't generaal en particulier geauthoriseerd en geroepen is, dan had Kapitein *Hoeufft* een kundiger oordeel kunnen vellen.

De Kapitein *Hoeufft*, excuseerd zig zelve, zyn gegeeven Attestatie aan een Knegt, op den Eed aan 't Land gedaan, over goed en trouw gediend te hebben, MET EEN APPARENTIE, die Attestatie door zyn Schryver geschreeven zoude weezen, en zonder die te hebben nageleezen onderteekend heeft; eens gesteldt! al was dat zoo, en de Schryver niet beeter geweeten heeft, zo veel te meer moet een Kapitein ALLES NAZIEN EN ORDONNEEREN, hoe de zaaken gedaan moeten werden, zoo niet loopt hy groot gevaar van zig zelve uit zyn goed te teekenen, dat niemant doen zal, als die geene, dewelke met fantastique verbeeldingen bezet zyn, om Heeren van Hooge Rang en Regeering na te volgen.

De Kapitein *Jan Hoeufft*, heeft ook nog, tot zyn groot *Champ de Bataille*, genomen, te critiseeren het Advis van den Hoogen Krygsraad, omtrent den Dienst van snelle bezeilde Fregatten, Advis-Jachten en Galjoots, enz., by Vlooten of Esquaders te gebruiken, om Kusten op te jaagen, tot het bekomen van de zoo hoognodige verkenning van 't Land voor een Zeeman daar hy na toezeild met een Vloot of Esquader, enz., om daar op met ZYN, van God verkreegen verlicht verstand, kennis en bekwaamheid, onder een verschuldigde Waakzaamheid zoodanige voorzigtige Mesures te neemen, dat een COMMANDEERENDE OFFICIER, NB., OP DE RAPORTEN VAN VOORSZ. BEKOMEN VERKENNING, zyne Coursen narigt, om de gevaarlyke plaatzen met een Vloot of Esquader mis te zeilen.

De Zeedienst is van zoodanige natuur, dat de allermeest ervaren Zeeman, een ongeluk kan overkomen, door de verleiding van de Stroomen, dat niet te corrigeeren is; daar by, des Winters by manquement van Zonneschyn, de waare Polus hoogte niet is te meeten, als wanneer het enkel en alleen op het

het giſſen aankomt, dat veel miſſen onderworpen is; 't welk de allerbekwaamſte, Schip, en goed, en bloed kan doen verliezen.

Zyn dat de allermeeſt ERVAARE, KUNDIGSTE, die altoos NUGTEREN EN WAAKZAAM zyn, ſubject, gelyk dat gebleeken is aan den Heer Admiraal *Chovel*, die met een Schip van 90 ſtukken Kanon, en 900, a 1000 bekwaame Zeeluiden op de Sorlings vergaan is, zonder dat een Man geſalveert wierd, waar van getuigd is, dat het Schip, zoo van Officieren, als Gemeene gemonteerd was, zo goed, als 'er in Engeland geen weergaâ van was te zien, en als verder gebleeken is.

In 't Jaar 1744, is den Heer Admiraal *Balchem*, met het Schip de Victoria, van 96 ſtukken Kanon, en 1000 bevaare Zeeluiden, met Man en muis verongelukt.

Zyn dat, zeg ik, de allermeeſt KUNDIGE en ERVAARE Zeeluiden, die altoos NUGTERE en WAAKZAAM zyn, ſubject, (om de eige woorden van den Kapitein *Jan Hoeufft* te gebruiken,) hoe veelmaalen zullen dan ongelukken beloopen, die van dat Caracter verſchillen, of maar, NA RATO van haar rang, daar van ieder eene portie bezitten.

Daar op tot antwoord dient wel DRIEMAAL en meerder, hier komt by, dat in den Winter van 1761 en 1762, kort na malkander, zes Scheepen op het Gom zyn verzeilt, en daarom INDIEN HET MOGELYK WAS, wel voorzorgen genomen wierd.

Dit is een zeekere waarheid, dat van alle tyden af, verſtandige Zeeluiden altoos, wanneer zy zoo verre geavanceed waaren tot het commandeeren van Vlooten, of Esquaders, EN CREDIT GENOEG BY DE POLITICQUE REGEERING HADDEN, om te overtuigen van de noodzaakelykheid, ter verkryging wat zy goedvonden om de Militaire Zeedienſt ten beſten, na hunnen zin, te dirigeeren; hebben zy altoos een meenigte van WEL BEZEILDE lichte Freggatten, Advis-Jachten, en Galjoots by hun Vloot of Esquader gehad, dewelke in den Dienſt te Water zyn, het geene de Huſſaaren, en andere lichte Troeupen, by een Armee te Lande verrigten, en die lichte Vaartuigen in den Zeedienſt, niet alleen dienen om Kuſten op te jaagen, om daar door de noodzaakelyke verkenning van dezelve te bekoomen, om, by miſt en duiſter weer, geen ongelukken te beloopen, zoo als hier te vooren in 't breede is uitgehaald, (in 't Advis van den Hoogen Krygsraad,) maar ook teffens, om Vyandelyke Vlooten of Esquaders, te ontdekken, daar men in deeze tyden, nog veel beter gebruik van maakt, als wel voor dezen, te veel om alles hier te melden, als alleenlyk dit, dat die ligte Vaartuigen, ſnelle harde Zeilers moeten wezen, die een commandeerende Officier, op hunne WIEKEN overal betrouwd afte zenden.

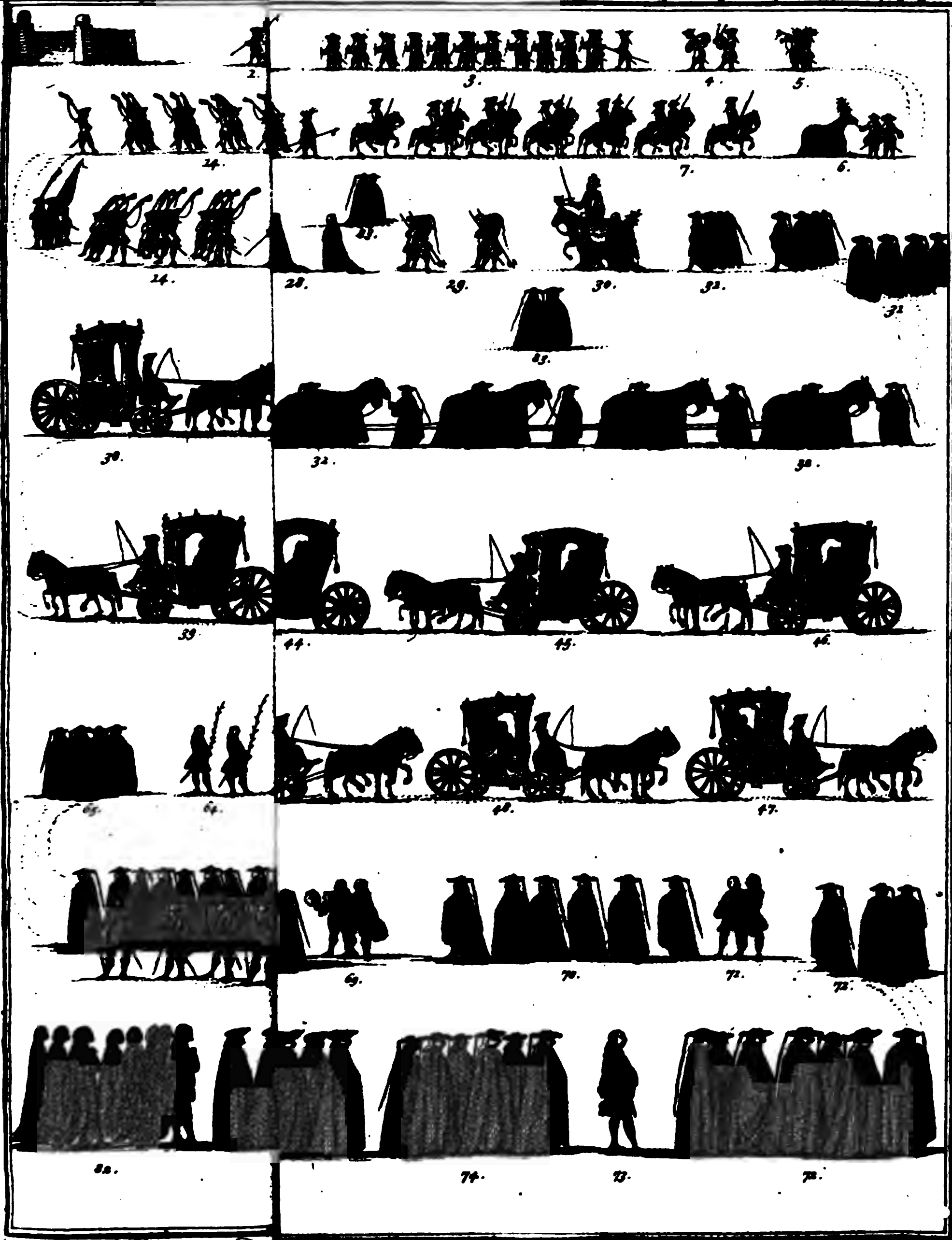
(*Het vervolg den eerſten September* 1762.)

ASIA

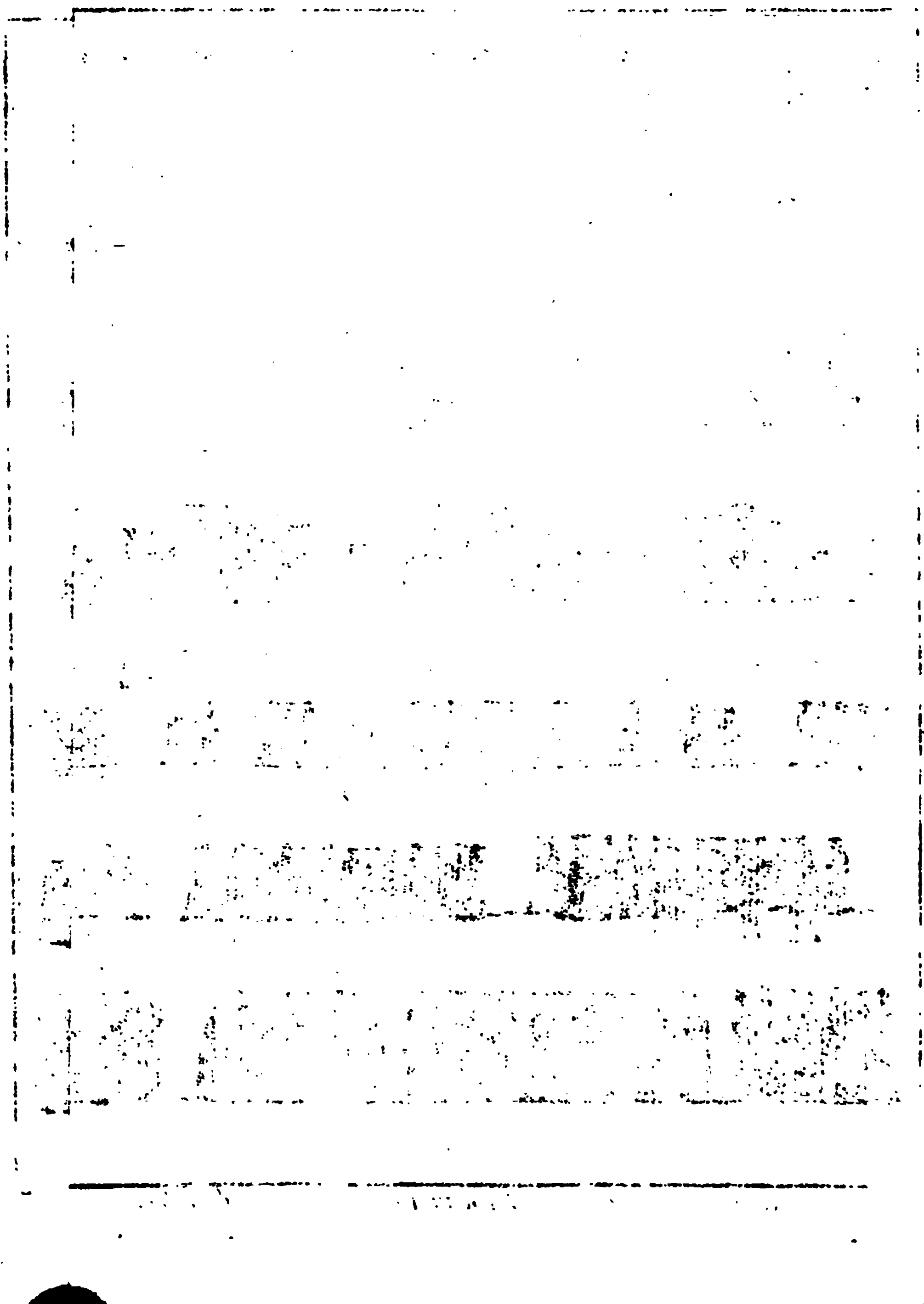
ASIA. *Batavia.* Wy voldoen thans onze belofte, in den *Mercuur* voor de maand *April* laatstleden bladz. 129 gedaan, en deelen onze Leezeren mede de plechtige Lykstatie van den H. Ed. Heer JACOB MOSSEL, Gouverneur-Generaal enz. gelyk dezelve alhier gehouden is op den 19 *May* 1761.

Dien dag 's morgens ten 6 uuren vergaderden alle de Hooge en laage Amptenaren en verdere Perzonen, als mede de Burgery en Troepen tot deeze Plechtigheid geschikt, in 't Kasteel, en begonnen ten 7 Uuren de marsch op deeze wyze.

1. Een Ordonnans Vuurwerker.
2. Zes Veldstukken agter den anderen, ieder met twee Paarden bespannen, en overdekt met zwart Laken.
3. Een Compagnie Vuurwerkers met brandende Lonten, opgevoerd door den Kapitein *F. Ch. Ands. Engelstroom.*
4. Een Pauker.
5. Twee Trompetters.
6. Een Hand-Paard overdekt met zwart Laken, en een zwarte Pluim op 't Hoofd, en geleid door twee Burger-Cavalleristen in volle Monteering.
7. De Burger Cavallery, opgevoerd door den Ritmeester *Melchior Blokkert.*
8. De Burger Infantery.
9. Een Pauker.
10. Twee Trompetters.
11. Het Corps Dragonders Lyfwagt; opgevoerd door den Kapitein Luitenant *Jan van Wezel.*
12. Een Majoor te Paard, d'Heer *Jan Jurgen Feber.*
13. Twaalf Grenadiers Timmerlieden met een Sergeant voor, en een Timmer Corporaal agter aan.
14. Een Regiment Infantery, opgevoerd door den Collonel de Heer *Jean Baptist Roussel.*
15. De Ondermajoors en Adjudants, met de by zig hebbende Ordonnantien, gongen ter zyden van hunne Regimenten, om op den Marsch agt te geven.
16. Twee Trompetters in zwaaren Rouw, met lange sleepende Mantels en Rouw Cherpe om 't Lyf, en de Banderollen met Floers bekleed.
17. De Standaart, gedraagen door den Heer Major *Jan Casper Reysweber.*
18. Een rouw Paard met zwart Laken overdekt, en geleid door twee Stalknegts met Cherpen, Rouwbanden en Jurken of lange zwarte Rokken tot op de Aarde.
19. Een tweede rouw Paard met Fluweel overdekt, en invoegen als even opgevoerd.
20. Het Wapen van wylen zyn Excellentie den overleden Heere Gouverneur Generaal, gedragen door den Groot-Major de Ed: Heer *Carel Johan Sudecq*, met een Aanspreeker ter zyden aan 't Handvatzel.
21. De Helmet, vercierd met een zwarte Pluim, en op een zwart Fluweele Kussen met Zilvere Tressen en Quasten aan de hoeken, gedragen door den Kapitein ter Zee de Ed: Heer *Willem Vrugt.*
22. De Staf van Commando of Regiments Staf, mede op een zwart Fluweele Kussen met Zilvere Tressen en Kwasten aan de hoeken, gedragen door den Vice Commandeur, de Ed: Heer *Hendrik Swart.*
23. De Wapen of Lyf-Rok van zwart Fluweel, gedragen aan een ordinaire stange door den Medecinæ Doctor en Hoofd der Chirurgie, de E: Heer *Henricus van Santen.*
24. De Gantelets of yzere Handschoenen

Afbeelding d[…]eneraal op BATAVIA, den 19 May 1761.

nen op een zwart Fluweele Kussen met Zilvere Tressen en Kwasten, gedragen door den Opperkoopman en groot Cassier, de E: Heer *Jan Bierens.*

25. De Spooren in manier als even, gedragen door den Opperkoopman, de E: Heer *Pieter Johan Bangeman.*

26. De Degen in de scheede mede op een zwart Fluweele Kussen met Zilvere Tressen en Kwasten, gedragen door den Opperkoopman, de Edele Heer *Jacobus Johannes Craan.*

Toen volgde de Domestiequen van Wylen zyne Excellentie; als

27. Den Hofmeester, en

28. De Clercquen een voor een, met lange sleepende Rouw-Mantels en blootshoofds.

29. Vier Hellebaardiers, twee aan twee, met Cherpen en Rouw-Banden, dragende de Hellebaard agterwaards gekeerd.

30. Het Paard van Eer ofte Bataille, bereeden door den Luitenant van de Dragonders *Johannes Gosseling*, in 't Harnas met de Dyen en Kniestukken daar toe gehoorende, voorts gelaarst en gespooort met zwarte Handschoenen aan, en de Degen van Wylen zyn Excellentie (*G. C.*) bloot in de Hand houdende, gaande aan ieder Zyde een van de Domestiquen van zyn Excellentie in den zwaaren Rouw.

31. Twaalf Aanspreekers in den Rouw, vier aan vier, agter den anderen.

32. De agt Paarden voor de Lyk-Koets waren overdekt met zwart Laken en geleid door de Domestiquen.

33. Het Lyk van Wylen zyne Excellentie; overdekt met een zwart Fluweele Kleed tot aan de Aarde, aan wederzyden behangen met agt Wapen-Schilden, werd in de Lyk-Koets aan de Hand gedragen.

De Lykdragers gingen ter wederzyde de Lyk Koets zynde:

De E: Hr. *David Julius van Aitsma*,
—— —— *David de Cordua*, Scheepenen.

Den Heer *Jacob van Bernhem*, Kapitein Militair.

—— —— *Reinier van Vlissingen*,
—— —— *Jan van Swaart*,
—— —— *Fred. Will. Wineken*,
—— —— *Piet. Leend. Versiers*,
—— —— *P. Jac. Dormieux*, en
—— —— *Jan Paul Emmerik*,
—— —— *R. Dykveld*, Schipp.
} Koopljeden.

Den Heer *Assuerus van den Berg*, Schipper, en

De E: *Adolph Cramer*, Onderkoopm.

De Slipdragers hebben insgelyks ter zyde van de Lyk Koets gegaan.

En de Slippen van 't Fluweele Overkleed, *door*

De E: Heer *Christiaan Zurhosen*, eerste
—— —— *Philip Christoffel Elias*, tweede, Opperkooplieden des Kasteels.
—— —— *Jan Hendrik Bolender*, Opperkoopman en Visitateur Generaal.
—— —— *Nicolaas Laurens van Engelsdorp*, Opperkoopman en Boekhouder Generaal.
—— —— *C. de Jong*, Oud Commandeur van Mallabaar.
—— —— *Johannes Reynouts*, Opperkoopman en Opperhoofd van Japan.
—— —— *Thomas Frederik Wannemaker*, Opperkoopman en Opperhoofd van 't Generale Soldy Comptoir, mitsmitsgaders Curator ad Lites.
—— —— *Nicolaas Keizer*, Opperk. en Sabandhaar.

Agter het Lyk.

34. Twee Hellebaardiers te Voet, met Cherpen en Rouw-Banden, de Hel-

Hellebaard agterwaards dragende.

ZesKoetzen met tweePaarden bespannen, en waar in volgden de aanweezende Vrienden een voor een; Namentlyk:

35. Den Heer *Pieter Mossel*, Kapitein en Eerste Vendumeester dezerStede,

36. —— —— *Michiel Willem Westpalm*, Koopman.

37. Den Wel Ed. Gestr. Heer *Reinier de Klerk*, Raad Extra-Ordinair van Nederlands India.

38. De E: *Quintus Bieman Paulusz.*

39. —— *Eduard Homma*, Onderkooplieden, *en*

40. Den Wel Ed Gestr. Heer *Jeremias van Riemsdyk*, Raad Extra-Ordinair, van India.

Hier na volgde.

41. Twee Hellebaardiers te voet, met de Hellebaarden agterwaards.

42. Twee Trompetters te Paard.

Daar op volgde.

43. Zyn Hoog-Edelheid, den Hoog-Edelen Heere Gouverneur Generaal PETRUS ALBERTUS VAN DER PARRA, en den Wel Ed. Gestr. Heere Directeur Generaal Mr. LIBRECHT HOOREMAN, gezeten in een Staatsi Koets van zes Paarden getrokken, elk by de stang gehouden door een Domesticq van Zyn Hoog-Edelheid in Livery met een Voorryder voor op; op wederzyde van de Koets een Hellebaardier te Paard, als mede een Cornet ter regter en een Wagtmeester ter linker zyde te voet, elk agtervolgd door zes Dragonders met de Carabyn voor zig in de Arm dragende, mede te voet.

Hier agter kwamen zeven Koetzen met twee Paarden bespannen, in ieder van dewelke zaten twee Heeren; te weten:

In de Eerste.

44. De Wel Ed: Gestr. Hr. *Jacob van der Waeyen*, en

—— —— —— *Jurgen van der Spar*, Raaden Ordinair van India.

45. *In de Tweede.*

—— —— —— *Adriaan de Nys*,(*)

—— —— —— *Huyb. van Bazel*, Raaden Extra Ordinair van India.

46. *In de Derde.*

De Wel Ed: Hr. *Mr. Reynier Stapel*, Oud President in den Rade van Justitie, en

De E. Heer *Abraham Bernard*, Oud Gouverneur van Banda.

47. *In de Vierde.*

—— —— *Gerardus Cluyzenaar*, Oud Gouverneur van Amboina.

—— —— *Mr. Willem Dekker*, Oud Gouvern. van Malacca.

48. *In de Vyfde.*

—— —— *Roelof Blok*, Oud Gouverneur van Macasser,

—— —— *Abr. Abeleven*, Oud Gouverneur van Ternaten.

49. *In de Zesde.*

—— —— *Mr. Willem Arnold Alting*, Eerste en

—— —— *Willem Fockens*, Tweede, Secretarissen der Edele Hooge Indiasche Regeering.

50. *In de Zevende.*

De Ed. Heer *Michiel Romp*, Oud Eerste Secretaris der Edele Hooge Indiasche Regeering en Bailluw dezer Stede.

De E. Manhafte Heer *Gerardus Bellanus de Wendt*, Brigadier en Hooft over 's Comp Militie in India.

Waar op volgden met lange Mantels by Paaren te voet.

51. De E. Heer *Simon Joseephé*, Major der Bataviasche Burgery.

52. —— —— *Johan de Roth*, Oud Directeur van Souratta en Ontfanger-Generaal.

(*) *Zie de Lykstatie in de* MERCURIUS *van* April 1762, bl. 130.

53. Den E. Hr. *Eyzo de Wendt*, Oud Directeur van China.
54. —— —— *Johannes de Pril*, Opperkoopman en Gecommitteerde vanden Inlander.
55. —— —— *Christiaan Kleinhof*, Lyf Medicus van Wylen Zyn Excellentie en Regent van 't binnen Hofpitaal.
56. —— —— *Mr. Iman Willem Falk*, Koopman en Geheimschryver van Wylen den overleeden Heere Gouverneur Generaal.
57. Den Eerw. Heer *Johan Maurits Mohr*, Predikant.
58. Den Eerw. Heer *Hendrik Booms*, Commandeur en Opper-Equipagiemeester.
59. —— —— *George August van Köningsfeld*, Opperkoopman en Sabandhaar.
60. Den Manhafte Heer *Matthys Warnar Bleeker*, Major van de Cavallery.

Hier agter

61. Twee Deurwaarders van den Achtb. Raad van Justitie met ongedekte Hoofden, draagende buiten de Schilden op de linker Borst, het Wapen van den Raad in de regter Hand.
62. Het Collegie van den Achtb. Raad van Justitie by paaren, met lange sleepende Mantels benevens den Waterfiscaal en haar Achtb. Secretaris; de Sublistuten en Dienaaren van de Justitie ter wederzyden aan de buitekant.
63. De Oud Directeur van Bengalen, *A. Bisdom*

Toen kwamen

64. Twee Boodens van 't Achtbaarhedens Collegie van Scheepenen met onblooteHoofden, buiten 't Schild de Roede van Justitie in de regter Hand dragende.
65. Het Collegie van Heeren Scheepenen deezer Steede, met lange Mantels en by paaren, benevens den Land-drost, Oud Bailluw en haar Achtbaardens Secretaris; de Subfistuten en Dienaars tot dit Collegie behoorende, ter zyde hebbende.
66. De Eerwaarde Kerkenraad, bestaande in Predikanten en Ouderlingen.
67. De Eerwaarde Predikant en Ouderlingen van de Luthersche Gemeente.
68. De Majors van de Militie en Burgerye, Capiteins ter Zee, Opperkooplieden in en buiten Emploi, Oud Scheepenen, Capiteins Militair, Kapitein-Luitenants ter Zee, de Baas van Onrust en Chirurgyn Major van 't Kasteel, by paaren.
69. Twee Bodens van 't Achtbaarh. Collegie van Heeren Weesmeesteren deezer Stede, met de Schilden op de linker Borst en 't Wapen in de regter Hand, met ongedekte Hoofden.
70. Het Achtbaarh. Collegie van Weesmeesteren met haar Achtbaarh. Secretaris, gaande paar aan paar.
71. Twee Bodens vande Heeren Heemraden, met de Schilden op de Borst en bloots Hoofds.
72. Het Achtbaarh. Collegie van Heemsraaden, met haar Achtbaarh. Secretaris.
73. Een Boode van 't Edele Collegie van de Bank en Bank van Leening, bloots Hoofds.
74. Heeren Commissarissen van de Banken met haar Edele Cassier en Secretaris.

Hier agter volgden

75. De Kooplieden, Advocaten, Notarissen en Schippers, by paaren.
76 Een Boode van 't Achtb. Collegie van kleine Gerechts-zaaken, houdende de Roede van Justitie in de regter Hand, met 't Schild op de linker Borst en ongedekte Hoofden
77. De Heeren Commissarissen van Hu-

lyks en kleine Gerechts-zaaken, met hun Ed. Secretaris.

78. Een Boode van 't Collegie van Boedelmeesteren, met ongedekte Hoofden.

79. De respective Leeden van 't Collegie van Boedelmeesteren, dragende mede lange Mantels, uitgezonderd de Inlandse en Chineese Boedelmeesteren.

Toen kwamen

80. De Diaconen, Chirurgyns van de Hoofdposten en Luitenants ter Zee en te Lande, by paaren.

Waar ageer

81. De Onderkooplieden in en buiten Employ, de voornaamste Burgers, de Clerquen van de Generaale Secretarye, mitsgaders de Boekhouders en Adsistenten van de respective Comptoire, by paaren.

82. De Trein wierd geslooten door Maleytse, Chineese en Moorse Officieren, op hunne manieren Rouw-Klederen dragende

83. *De Ceremonie Meesters die hier toe genomineerd, waren*;
De Ed. Heer *Hugo Pieter Faure*, Opperkoopman, de Heeren *Mr. Nicolaas Jan Dallens*, *Reinier van Oosterhout*, *Olphert Elias*, *Daniel Armenaut*, Kooplieden, en den E. *Paulus Godofredus Vandervoort*, Onderkoopman, gaande ter zyde van de Trein in diepen Rouw, ieder op zyn aangewezene plaatze, met een Aanspreeker by zich hebbende, om te letten dat alles in een goede ordre geschiede.

De Marsch Route wierd genomen van de Kasteels buiten Brug links af na de Tygers Gragt, de Oostzyde langs tot aan het einde toe, voorts regtsom de Zuidelykste Brug over, en vervolgens de Westzyde Noordwaards op tot op het Stadhuis Plein, regt over den Ingang van het Hollands Kerkhof; wanneer de Artilleristen voor hetzelve rechts af marcheerden na 't Noorder Kerkstraatje, alwaar de zes Veldstukken wierden geplaatst met de Trompen naar de groote Rivier: de Burgerye en Militie wierden gerangeerd op 't Plein voor 't Stadhuis, de eersten aan de Zuidzyde, hebbende de Cavallery aan de linker Vleugel en 's Compagnies Militie aan de Noordzyde, met de Cavallery aan de regter Vleugel, komende dus de Infantery tegens over de Burger Infanterie en de Cavallerye tegens over de Cavallerye te staan. En wanneer 't Lyk naderde, wierde 't zelve door de aan wederzyden in parade staande respective Corpsen met Vaandels en Spontons gesalueert, en de laatste Militaire Honneurs beweezen, en tot voor 't Kerkhof gekomen zynde, door de vooren gemelde Lyk-Dragers uit de Lyk Koets genomen, op een Baare naar de Graf-Kelder gedragen, en daar by nedergezet alwaar het door de ordinaire Dragers uit de Militie in zyn Rustplaatze wierd nedergelaten en gezet naast 't Lyk van Wylen den Hoog Welgebooren Heer *Joan Andries Baron van Hohendorff*, wylen zyne Excellenties behuwde Zoon, vervolgens de Baare boven de Graf Kelder geplaatst zynde, wierde alle de Ornamenten daar nevens gerangeerd, staande de Lykstatie op 't Kerkhof rondom de Graf Kelder, en daar op wierden op de voorsz. zes Veldstukken en door de op 't Plein staande Infantery zo Burgers als Militie, uitgezonderd de Cavalleristen, vyf generaale Salvos uit Snaphaanen gedaan, welke telkens door een Canonschoot van 't Kasteel wierd beantwoord.

Waar op de Lykstatie in gelyke Orde naar het Kasteel te rug trok en een iegelyk zich naar Huis begaf.

SPAN-

SPANJE. Madrid. De groote hitte is oorzaak dat de Operatien van ons Leger tegen *Portugal* niet zeer spoedig zyn, kunnende de Troepen alleenj des nachts marscheeren; echter meend men eerlang te zullen verneemen dat *Almeida* door dezelve zal berend weezen.

INGERMERLAND. Petersburg. Wy hebben alhier een Toneel zien openen waar van bezwaarlyk een voorbeeld in de Geschiedenis zal te vinden zyn. Den 9 *July* (1762) was de dag eener omwenteling van zaken welk Keizer *Petrus de III.* nood drong, Troon en Ryksbestier aan de Keizerin *Catharina* zyne Gemalin, af te staan. Oneindig veele verhalen daarvan het Publiek mede gedeeld zynde, welk waarschynlyk veele zaken, bezyden de waarheid, vervatten, zullen wy onzen Leezeren mede deelen, 't geen dienaangaande voor echte omstandigheden, werd opgegeven.

DE Keizer bevond zich zeedert eenige dagen te *Oranjebaum*, en de Keizerinne te *Petershoff*. Den 9den, 's morgens ten 6 uuren, zette zig die Vorstinne, in haar Nachtgewaad, in een open Cales, en reed in alle spoed naar *Petersburg*. Aldaar arriveerende begaf zy zich naar 't Paleis, en verzogt de Guardes, om haar in derzelver onderneeminge te willen bystaan. De gemelde Guardes en de andere in de Stad zynde Regimenten, aan welke een gelyk verzoek gedaan was, trokken ten spoedigste by een, en proclameerde de Keizerinne tot Souvereine en Heerscheresse aller Russen, en declareerde den Keizer *Peter III.* van den Throon verstoken te zyn.

Na die Proclamatie, geduurende welke, de Poorten der Stad gesllooten waren, gaf de nieuwe Souvereine eenige ordres, en ging in de Kerk van *Kasan* by den Godsdienst assisteeren. Vervolgens ontfing Haare Majesteit van alle de grooten van het Keizerryk den Eed, e n declareerde hen dat zy het roer van de Regeering tot welzyn en voordeel van het Vaderland aannam. Om alle opschuddingen of troubles voor te komen, vond de Keizerinne goed van den Prins *George van Holstein* te laten arresteeren.

De verdere nodige maatregelen genomen zynde, steeg de Keizerinne gekleed in de Uniforme van de Guarde en omhangen met het Blaauwe Lint, te Paard, en stelde zich aan het Hoofd van een Corps Troupen sterk 9 à 10000 Man, gevolgt door een Trein Artillery. Zy marcheerde direct op *Oranjebaum*, maar de Keizer was aldaar niet, zynde dezelve naar *Petershof* vertrokken om aldaar het Middagmaal te houden. Op de middag aldaar arriveerende, was hy verwondert de Keizerin niet te vinden, en verneemende dat zy 's morgens vroeg naar *Petersburg* vertrokken was, zond hy Courier op Courier derwaards om de reeden te weeten, maar die Couriers wierden alle gearresteerd.

Eindelyk vonden 3 Grenadiers in BoereKleederen vermomt, middel om uit de Stad te komen, en den Keizer van het geen 'er in de Stad omging, te

onderrichten. Dien Vorst zich met de vlugt willende salveeren ging aan Boord van een Jagt om naar *Croonstadt* over te steeken, dog wierd aldaar afgeweezen. Hy was dus wel genoodzaakt van naar *Oranjebaum* te retourneeren. Ten einde aldaar eenigzints zeeker te zyn, deed hy de Boeren uit de nabuurige Plaatzen by een komen, en Retranchementen opwerpen.

In die tusschentyd was de Keizerinne sterk genaderd, en wanneer zy niet verre van *Petershof* arriveerde, liet zy aan den Keizer zeggen dat alle resistentie vruchteloos was, en wilde hy grooter ongevallen voorkomen, zig moest overgeeven.

Deeze waarschouwing wel haast ruchtbaar geworden zynde, zo leide de Holsteinsche Troepen de Wapenen neder. De Keizer zag toen wel dat hy verlooren was, en die ongelukkige Vorst zyn Deegen afgelegt hebbende, stapte in een Rytuig, reed naar *Petershof*, en onderwierp zich aldaar.

Eenige Perzoonen meenen te weeten, dat hy aldaar arriveerende, geen woord gesprooken heeft, en andere verzeekeren, dat die Vorst alleen verzogt had het leeven te mogen behouden, renuntieerende van den Throon en van alle zyne Bezittingen in Duitschland.

Hoe dat ook mag weezen, dezelve wierd immediaat opgeslooten, en aan die op hem pasten, verbooden eenig antwoord op zyn vraagen te geeven. Dusdaanig was het einde van deeze merkwaardige Revolutie.

De Keizerinne kort daar na te *Petersburg* geretourneerd zynde, deed een *Manifest* publiceeren, waar by zy van haar komst tot den Throon kennis gaf. Men ziet daar in drie bezwaarnissen ten lasten van den Keizer, als; 1. Van een andere Religie te hebben willen invoeren. 2. De sluiting van de Vreede met Pruissen, en 3. De Omverwerpingen der Constitutien binnen 't Keizerryk.

By 't geene gezegt is kan men als noch de volgende omstandigheden voegen en dezelve als Aanleiders en Voorloopers van die groote omwenteling aanmerken.

Dat de geweezen Keizer in het begin van de Maand *July* (1762) te Oranjebaum de fondamenten tot een nieuwe Luthersche Kerk had doen leggen; dat hy een groote onverschilligheid omtrent den Griekschen Godsdienst deed blyken, en genoegzaam niet meer, in de Russische, maar schier altoos in de Luthersche Kerk den Godsdienst bywoonde; dat men derhalven beducht wordende, dat de Keizer den Griekschen Godsdienst zoude afzweeren, zulks, gevoegd by de andere bezwaarnissen, die alle de Orders van Staat tegen hem in te brengen hadden, aanleiding heeft gegeven tot het uitbersten der zamenzweering dewelke reeds eenigen tyd gezmeed geworden was ten huize van de Princes van *Aschkoff*, zynde een Zuster van de Gravin *van Woronzow*, en maar 19 Jaren oud, en in welke Zamenzweering deelgenooten waren: de Veldmarschalk *Rosomowsky*, Hetman van de Ukraine, de Graaf Pa-

nin,

nin, Gouverneur van den Czarowitz, of Kroon Prins. de drie Broeders *van Orlow*, Officiers onder verscheide Corpsen, en verscheide andere voornaame Perzoouen.

Dat de Heer *Passick*, Luitenant van de Preöbrazenskische Guardes, en een der zamengezwoorenen, den 8 *July*, door onvoorzichtigheid van een zyner Guardes ontdekt en vervolgens in arrest gebragt zynde en de zamengezwoorne hier van bericht bekomen hebbende, door eenen Verspieder, die zy daar toe altoos by zich hadden, deeze daaruit begreepen, dat men nu geen ogenblik meer te verzuimen had, maar den Keizer moest trachten voor te komen; dat de Princes *van Aschkoff* daar op ten eersten een rytuig zond aan de Keizerin, dewelke vermomd daar in ging zitten, onder escorte van een der Gebroeders *van Orlow*, Luitenant van de meergemelde Guardes, en dat Haare Rus-Keizerlyke Majesteit dus ten 7 uuren 's morgens te *Petersburg* aankwam in 't Kwartier de Guardes van Ismaëllow, daar vervolgens geschiede het geen hier boven gemeld is.

Dat de Keizerin den bovengem. Heer *van Orlow* verheven heeft tot Luitenant-Generaal, en aangesteld tot Kamerheer; dat zy daar benevens met het teeken van den Ridder-Orde van *St. Alexander-Newsky*, en de Princes *Aschkow*.voorn. met het Ridder-teeken van *St. Catharina* begiftigd geworden is; en dat by de Proclamatie van CATHARINA de II., tot Keizerin, de Groot-Vorst *Paulus Pedrowitz*, haar Zoon, tot haaren Opvolger in het Ryk is verklaard geworden, enz.

Men debiteerd noch ontelbaar veel andere omstandigheden, op welechtheid nochtans weinig staat te maken is; als onder anderen; dat de Onttroonde en ook nu overleden Keizer zou hebben voorgeslagen, om nevens zyne Gemalinne, het Ryksbestier in handen te houden, 'tgeen hem zou afgeslagen zyn; dat men hem naar zyne Duitsche Staten zou laten vertrekken, wanneer hy afstand zou doen van de Keizerlyken Troon, 't geen desgelyks geweigerd was; en eindelyk dat in zyne Ballingschap mogten by hem gelaten worden, zynen Bybel, zyne Maitres en zyn hond.

DUITSCHLAND. Weenen. Tusschen onze en de Pruissische Troepen vallen dagelyks bloedige Schermutzelingen voor, zonder dat dezelve iets beslissen. De Veldmarschalk Grave *van Daun*, genoodzaakt geweest zynde te rug te trekken tot dekking der Magazynen, zal eerlang voorwaards kunnen rukken, vermits het Corps Russen, onder den Graaf *van Czernichew*, zich van de Pruissischen afgezonderd, en

den

den te rug marsch naar *Rusland* heeft aangenomen. Midlerwyl zyn verscheide vyandlyke Corpsen in *Bohemen* gedrongen en hebben aldaar slecht huis gehouden.

Berlyn. De laatste uit onze Armeen uit *Silesien* in *Saxen* komende Couriers brengen gunstige tydingen mede. De Koning heeft de Veldmarschalk *Daun* niet alleen genoodzaakt om te rug te trekken, maar ook gantschelyk van *Schweidnitz* afgesneden, zo dat men staat maakt eerlang te zullen verneemen, dat die vesting door zyne Majesteits Troepen berend is De Vyanden lyden overal merkelyk nadeel; de onzen zyn in *Bohemen* en tot *Jung-Buntslau*, *Podiebrod*, *Pardewitz*, *Colin* en *Nieuwburg* doorgedrongen en hebben *Koningsgrätz*, *Jaromiertz*, *Arnau*, *Eypel* en *Stadenitz*, dewyl zy de geëischte Contributien niet hebben opgebragt, gedeeltelyk afgebrand en gedeeltelyk uitgeplunderd.

Hanover. Den 24 *July*, is'er weder een bloedige Actie voorgevallen naby *Lutterberg*, tusschen de Geallieerde Troepen onder den Generaal *Gilsen* en het Corps Franschen en Saxen onder den Graaf van *Lusatien*, waarby deeze laatste geslagen zyn, en eenige duizend Man, benevens 13 stukken Kanon en eenige Vaandels en Standaarten verlooren hebben.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Men heeft alhier de tyding ontfangen dat het Fransche Esquader van 4 Schepen, onlangs uit *Brest* gezeild, zich meester heeft gemaakt van het Eiland *Terre-Neuve*.

VRANKRYK. Parys. Van onze Legers in *Hessen* en aan den *Beneden-Rhyn* zyn zeedert eenige weeken, geene byzondere tydingen ingeloopen.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Hun E. Gr. Mog. hebben de volgende Publicatie na de Respective Steden verzonden:

DE *Staaten van Holland en West-Vriesland:* Allen de geenen die deze zullen zien of hooren leezen, salut, doen te weeten: Alzo *Jean Neaulme*, Burger en Boekverkooper *t'Amsterdam*, van ons verzogt, en ook den 10 *Maart* laatstleden sub en obreptivelyk geobtineerd heeft Octroy voor den tyd van vyftien Jaaren, tot het drukken, doen drukken, uitgeven en verkoopen van het Werk, genaamd *Emile, ou de l'Education, par Jean Jaques Rousseau, Citoyen de Geneve*, doch welk Werk door de voornoemde *Jean Neaulme*, met het zogenaamde regt van Copie, weder is verkogt aan *Marc Michel Rey*, mede Burger en Boekverkooper *t'Amsterdam*, en Wy naderhand met de alleruiterste verontwaardiging ir ervaringe gekomen zyn, dat hetzelve Werk doorzaaid is met zeer godlooze en verderffelyke stellingen, strydende niet alleen tegen Gods heilig Woord, maar ook direct strekken-

kende tot ondermyning, verachting en omverwerping van den geheelen geopenbaarden Christelyken Godsdienst, en om aan de Jeugt de pernicieuste en gevaarlykste gevoelens dienaangaande in te boezemen.

ZO IS'T, Dat Wy, niettegenstaande het ten deeze verleend Octroy alleen tendeert tot verhoeding van schade voor den voornoemden *Jean Neaulme*, en geenzints eenige de minste approbatie van den inhoud van het voorschreve Werk involveert, nemaar in tegendeel wel expresselyk mede brengt, dat ingevalle daarin iets onbehoorlyks kwam te influeeren, al het zelve door den Verzoeker van hetzelve Octroy ten zynen laste zoude moeten worden verantwoord; echter tot een doorslaande blyk van Onzen herrelyken afkeer van de voorschreve God-onteerende stellingen, en van de billyke Indignatie, waarmede Wy deswegens aangedaan, goedgevonden hebben, gelyk Wy goedvinden by dezen, het meergemelde door Ons op den 10 Maart laatstleden geaccordeerd Octroy te annulleeren en in te trekken, gelyk Wy hetzelve annulleeren en intrekken mits deze, en wyders te verklaaren, dat Wy het voorschreeve Werk houden voor ten hoogsten godloos, schandaleus, ergerlyk en profaan, en te tendeeren om de onervaare Jeugt van den eenigen weg ter Zaligheid, zynde het waarachtig Geloove in Jesus Christus, af te leiden, verbiedende daarom op het ernstigste de voornoemde *Jean Neaulme*, *Marc Michel Rey* en alle andere Boekdrukkers en Boekverkoopers, mitsgaders alle Persoonen, van wat quantiteit of conditie dezelven zouden mogen zyn, het zelve Werk hier te Lande te drukken, herdrukken, of in te brengen, of ook in het Nederduitsch of in andere Taalen over te zetten, distribueeren of uit te geeven, of elders uitgegeeven zynde, te debiteeren, op een boete van duizend Guldens en pœne van arbitrale correctie, zelfs aan den Lyve na exigentie van zaaken, maar ter contrarie lasten en beveelen Wy alle dezelve Boekverkoopers en Boekdrukkers, aanstonds na dat deze tot haare kennisse gekomen zal zyn, alle zodanige Exemplaaren als zy van het voorschreeve Werk onder haar zouden mogen hebben, over te leveren, en te behandigen aan de Officieren of Magistraaten van de Steden en Plaatzen daar zy woonachtig zyn, op pœne van contrarie bevonden wordende gedaan te hebben, of daar van in gebreeken gebleeven te zyn, deswegens als vooren gemulcteert, en gecorrigeerd te zullen worden! ten welken einde Wy alle onze Officieren en Justicieren ordonneeren en gelasten scherpelyk toe te zien, dat deze Onze ernstige wille en begeerte alomme exactelyk worde nagekomen, en tegens de Overtreeders derzelve zonder eenige conniventie of dissimulatie na den inhoud dezes met alle rigeur te procedeeren.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie kome te pretendeeren, zo beveelen Wy, dat deze niet alleen alomme gepubliceerd en geaffigeerd zal worden daar het behoord, en in gelyke zaaken te geschieden gebruikelyk is, maar dat dezelve ook in alle de publike Nieuwspapieren en Journaalen, welke binnen deze Provintie worden gedrukt en uitgegeeven, zal worden geinsereerd.

Gedaan in den *Hage* onder het klein Zegel van den Lande, den 30 *July* 1762.

(Onderstond) Ter Ordonnantie van de Staaten
(Was geteekend) ARIS v. D. MIEDEN.

Voor-

Voornoemde Heeren Staten hebben desgelyks eene Publicatie naa de respective Steden doen afzenden, waar by gestatueerd werd:

Dat tot beter Support van de Kasse van het Vuurgeld, by provisie voor den tyd van drie Jaren, in te gaan met den eersten September *aanstaande, het Vuurgeld zal moeten worden geheven en betaald op den voet en zodanig als het zelve tot hier toe volgens de Ordonnantie, en de daar achter* gevoegde *Lyste van den* 19 December 1668 *betaald is geworden, met de Verhoging van de derde van dien; en dat tot meerder nut en veiligheid van de Commercie en Navigatie, de Vuuren ook zullen moeten branden in de drie Zomer-Maanden en dus het geheele Jaar door; en laatstelyk dat voortaan de Schepen uit Tessel, 't Vlie of van elders in deeze Provintie uitgelopen zynde, en weder binnen de Havens moetende loopen zonder hunne reize te hebben volbragt, als dan vry zullen zyn van Vuur-en Paal-geld, enz.*

Magistratuuren en Amptenaaren.

Den 22 *July* werd tot regeerend Burgemeester der Stad *Schiedam* geëligeerd de W. E. Gestr. Heer Mr. *Henderik van Bulderen*, Raad-en Oud Burgemeester in de plaats van wylen den Heer *J. A. Picbot.*

By Hun Hoog Mog. is den Heer *Salve*, Kollonel van de Infantery, aangesteld tot Commandant van *Lillo* en de onderhoorige Forten, in Plaats van Wylen den Heer *Grofs de Trevelin.*

Den 5 *Augustus* is tot Burgemeester der Stad *Amsterdam* verkoren de Wel. Ed. Gr. Achtb. Heer *François Lestevenon*, in Plaats van Wylen den Wel Ed. Gr. Achtb. Heer M. *Cornelis Hop.*

Tot Burgemeesteren der Stad *Middelburg* zyn verkoren, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Jacob van Citters* en Mr. *Daniel Tulleken*, Heer van Melis en Mariekerk; en tot Schepenen de Heeren Mr. *Johan Willem Parker*, Mr. *Jacob Hendrik van den Hemert*, Mr. *Willem Aarnout van Citters*, en Mr. *Adriaan van der Peere*, Heere van Nieuwerve en Welsingen.

Het Fregat Schip *St. Maartensdyk* van 20 stukken kanon is by het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit te *Middelburg* begeven aan Kap. *H. B. L. Grave van Byland.*

Den 12 *Augustus* is den Wel. Ed. Gestr. Heer Mr. *Engelbert François van Berckel* aangesteld tot Pensionaris der Stad *Amsterdam.*

Zyne Doorl. Hoogh. de Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk enz. heeft de volgende Militaire Promotieo gedaan en aangesteld tot:

Luitenant.	Carel Hesterman, in 't Regiment	*Zwitsersche Guardes.*
Luitenant.	Gerrit van Ewig, . . .	*Evertsen.*
Vaandrig.	Jan van der Spyk, . . .	. . . .
Vaandrig.	Johannes Gerardus Monhoff, .	*Acronius.*
Kapitein.	Carel Willem van Vasold, . .	*Saxen-Gotha.*
Kapt. Com.	F. W. le Bert, . .	. . .
Major.	Hendrik Rupprecht, . .	. . .
Kapitein.	Johan Fredrik Sturler, .	*Sturler.*
Luitenant.	William Oswald, . .	*Gordon.*
Vaandrig.	George Lundie, . .	. . .
Luitenant.	William Martun, .	. . .
Vaandrig.	Johan Malpherson, . .	. . .
Adjudant.	Johan Glass, . .	. . .

Lui-

Luitenant. Evert Hardenberg, . . *Oranje Vriesland.*
Sous-Luit. Willem Guerin, ...

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 22 *Juny* overleed te *Breslau*, zyne D. Hoogh. *Carel* Markgraaf van *Brandenburg-Swed*, geboren den 10 *Juny* 1705, en

Den 23 *dito*, *Frederik Ernst*, Markgraaf van *Brandenburg Culmbach*, Koningl. Deenschen Stadhouder van *Sleeswyk* en *Holstein*, Veldmarschalk Ridder van den *Olipbant* enz. in 't 60 Jaar zyn 's Ouderdom.

Te *Eyndhoven* is het tydelyke met het eeuwige afgewisseld door den Hr. *Albertus van der Ven*, in den zeer hogen Ouderdom van 114 Jaren, hebbende geduurende meer dan 60 Jaren Schepen dier Stad geweest.

Den 2 *July* arriveerde te *Vlaardingen* den eersten nieuwe Haring, waar van 4 Ton verkogt is tegen *f* 570 de Ton, en de overige tot *f* 360 de Ton

Den 3 *July* overleed tot *Utrecht* in 't 37 Jaar van haare Ouderdom de Gemalin van den Heer *Doublet*, gedesigneerden extraordinaris Envoyé van deezen Staat by den Koning van Spanje.

In den nacht tusschen den 9 en 10 dito overleed te *Leyden* in den Ouderdom van ruim 72 Jaren de Wel. Ed. Gestr. Heer Dr. *Johan Fredrik Gronovius*, Raad en regeerend Burgemeester dier Stad enz.

Den 11 *dito* overleed op deszelfs Buitenplaats in de Zype, in 't 74 Jaar zyns Ouderdoms de Wel. Ed. Gestr. Heer Mr. *Theodorus Satkerus*, Oud-Burgemeester der Stad *Alkmaar*, Dykgraaf van den Hondt-Bossche, Bewindhebber der West-Indische Compagnie enz.

Den 13 *dito* stierf te *Schiedam* in 't 50 Jaar zyns Ouderdoms, de Wel. Ed. Gr. Achtb. Heer *Jan Albert Pichot*, Raad en regeerend Burgemeester dier Stad enz.

Den 19 *dito* overleed te *Doesburg* in den Ouderdom van 74 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer *Adriaan Danen*, regeerend Burgemeester dier Stad enz.

Den 24 *dito* Stierf tot *Utrecht* in den Ouderdom van 68 Jaren de Wel. Ed. Gestr. Heer *Jacob van Berck*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester dier Stad enz.; als mede de Heer *Grofs de Trevelin*, Lid van den Souvereinen Raad der Stad en Republik *Bern*, Koll. Commandant van 't Regiment Zwitzers van den Generaal Major van Sturler, Commandant van *Lillo* en de onderhorige Forten.

Den 31 *dito* 's namiddags ten een uur gevoelde men te *Brussel* en inverscheide andere steden, by stil en klaar weer een vryhevige Schudding eener Aardbeving die 14 of 15 Seconden duurde, doch geen Schaden veroorzaakte; en 's nachts ten half twaalf uuren gevoelde men eene tweede vryhevige en langer Schudding welk echter mede gelukkig is afgeloopen.

Te *Leyden* is, de Wel E. Gestr. Heer *Willem van Willemsdorf* Luitenant-Kollonel van de Cavallery, mitsgaders Kapitein in 't Regiment Guardes Dragonders, ten dienste deezer Landen, op den 10 *Augustus*, de weg van alle Vleesche gegaan.

De E. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie ter Kamer *Amsterdam*, hebben de volgende *Kermis* Schepen begeven, namentlyk: *Vryburg* aan Kapitein *Jacob Wiebe*, *Kievitsheuvel* aan Schipper *Fredrik Kelger*, *de drie Papegaayen* aan Schipper *Volkert Groeneweg van Outshoorn*; alle drie na *Batavia*; en over *Batavia* na *China*, *Slooten* Kapitein *Christiaan Hagerop*, *'t Huys te Byweg* Kapt. *Dirk van Mastrigt*, *Westerveld* Schipper *Hans Bruns*; en na *Bengalen*, *Jerusalem* Schipper *Johannes Sigismundus Hoeve*; zynde de zes eerste 150 en het laatste van 140 Voeten.

Utrecht. De Leden van den Kerkenraad, der Hervormde Gemeente dezer Stad, twee agtereenvolgende Jaaren in dienst blyvende, zo gaat jaarlyks een zeker getal af, en eenige Nieuwverkorenen komen aan; welke nieuwverkooren Heeren op Zondag den 25 *July* 1762, bevestigd zyn, door Do. *Johannes Henricus Bachine.* De Naamen dier Heeren zyn dit Jaar.

OUDERLINGEN die aan blyven.
Jacobus van Marienhof,
Ger. v. Schalkwyk, Jansz. Zoon.
Gerard Nabuys,
Dt. *Pieter van Hamel*,
Arend van de Kopp,
Casparus van der Nipoort,
Mr. *J. Wyn. de Reuver*,
Mr. *David Reguleth*,
Cornelis van Vlissingen,

OUDERLINGEN op Nieuw verk.
Mr. *Jacob Vewoorn*,
Adrianus van Zoomeren,
Jan Hendrik van den Slot,
Roelof van Giesen,
Christoffel Dinant,
Adrianus Korf,
Gerard van Schalkwyk, *Adrianus* Zoon,

DIACONEN die aan blyven.
Mr. *Justus de Vry*, (Boekhouder).
Jan van Terween, (Præses).
Paulus van Lanckom,
Jacob George Dinant,
Abrab v. Paddenburg, (Scriba)
Dirk Egeling,
Pieter Hermkhuizen,
Corn. van Hees, (Adjunct Scriba)
Albert Weppelman,
Frans van Costenobel,
Jan Willem van Schalkwyk,

DIACONEN op Nieuw verkooren.
Anthony van Geudoever,
Roelof Mos,
Jan van Vlissingen,
Jan Broesterhuizen,
Harmanns Bushof,
Arnoldus Koopman,
J. Willem van Schalkw. à Velde,
Wilhelm. Geerlingh,
Hendrik van Dullum,
P. van Schoonhoven,

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM Op Vrydag den 30 *July* (1762) is alhier in de Nieuwe Kerk door den Eerw. Zeer Geleerden Heer *Jacobus Boon*, tot het H. Predikampt ingezegend, de Eerw. Heer *Johannes Hooyman*, Proponent, als beroepen Predikant te *Amersfoort*, na dat zyn E. had verklaard de woorden van den Apostel *Paulus* aan den *Romeinen* 1 : 16. *Want, ik schaam my het Evangelium van Christus niet: want 't is een kracht Gods, die zalig maakt allen, die daar aan geloven: de Joden voornamelyk, en ook de Grieken.*

Op Woensdag den 11 *Augustus* (1762) heeft de Eerw. V. Gel. Heer *H.C. Beckman*, Predikant in de Wildervank, in de beurt van den W. Eerw. Veel Geleerden Heer *Jacobus Boon*, alhier in de Oude Kerk gepredikt, over de Woorden van den Koninglyken Profeet *Psalm* 39: 10 *Ik zal zwygen en mynen mond niet open doen: Gy zult het wel maken.*

HOORN. Op Zondag den 8 *Augustus*, heeft de E.Z G. *Johannes Klap*, Predikant te *Zwolle*, aan de Nominatie en het verzoek van deezen E Kerkenraad voldaan, met des Voormiddags predikende over 't gewoone Evangelie, en

en des Avonds over *Coloss.* 1, 15 en 16. *Dewelke is het Evenbeeld des onzienlyken Gods, de Eerstgeboren voor alle Schepzelen: Want door hem is alles geschapen, dat in de Hemel en op de Aarde is, het zienlyke en onzienlyke, beide de Troonen en Heerschappyen, en Vorstendommen en Overheden: 't is alles door hem en tot hem geschapen.*

ZIERIKZEE. Vacant. | HARLINGEN. Vacant. | VLISSINGEN. Vacant.

Vervolg van het eenvoudig en beknopt Verhaal, *wegens het voorgevallene in de zogenaamde* Evangelische Luthersche Gemeente *te* Vlissingen.

§. 24. De Edele Achtb. hebben niet alleen die aangeevinge aanstonds als eene waarheid aangenoomen, en dezelve naar een Formulier hervraagt en met een eed laaten bevestigen, ook van de geenen welke de gemelde Leerreden niet hebben gehoord, zonder den Predikant iets daar van te laaten weeten, en hem op een gelyke wyze daar over in liefde te bevraagen; maar ook beslooten en in 't werk gesteld, een Proces tegen hem te formeeren, en crimineel te handelen. *Marc.* 14, 55-59.

§. 25. De Predikant van alle deeze dingen tegen hem, dus niets als door een waarschynlyk gerugt, weetende, hield zig deswegen gansch stil, al waren 'er ook eisselyke pasquillen den Predikant onder zyne deur, en anderen onder hunne gestooken en ter hand gesteld.

§ 26. Het was den 29 *January* 1762, dat den Predikant zyn Salaris moest gegeeven worden; maar dit geschiede niet. Den 7 *Febr.* moest, volgens de Artikelen der assopiatie, de *Kerken-reekeninge* en *verandering des Kerkenraads* gedaan worden. Op dien dag (zynde Zondag) des morgens, maakte de Predikant aan de Gemeente dit laatste bekend, en verzogt de Leeden des Kerkenraads tot dit werk des namiddags na den Godsdienst in de Consistorie-Kamer te verschynen; met byvoeginge, den Predikant zyn Salaris, en de Kerken kasse het te ruggehouden geld te geeven.

§ 27. De Predikant dit gedaan hebbende, zeide een van de Leeden des Kerkenraads, in aller naam, aan de Gemeente in de Kerk vergadert, *'t geen de Predikant aan de Gemeente bekend gemaakt en ons verzogt heeft, hebben wy van de Edel. Achtb. bevel, tot op nadere order, te staaken.*

§ 28. De Predikant oordeelde, dat nu evenwel zynen tyd was, tot de Edele Achtb. zich ook te wenden. En hy voegde zich, gelyk andere van zyne Vrienden reeds gedaan hadden, by den Edele Achtb. Heere Præsident Burgemeester, hem, het gebeurde in de Kerk van een Lid des Kerkenraads, omtrent het bekend gemaakte en verzogte van den Predikant, te kennen geevende, en vraagende, *of deeze dingen de wille der Edele Heeren zy?* Deeze Edele Achtb. antwoorde, *daar van niets te weeten*; maar hy moete hem Predikant zeggen, dat 'er groote Gravimina tegen hem zyn, en wel voornaamelyk, dat hy Predikant *de Edele Achtb. Heeren van Vlissingen op den Predik stoel hebbe geläftert*, en dit zy, zelf van veelen, met een *eed bevestigd*; de Predikant verzogte van den Edele Achtb. dat hem Predikant *Copy* van het aangebragte en bevestigde mogte gegeeven worden, om te weeten waar in de lasteringe besta, en om daar tegen zyne voorstellinge, tot overtuiginge den Edele Achtb. zo hy hoopte, te konnen doen, als zynde hem van geene lasteringe tegen de hooge Overheid bewust; en dat hem zyn *Salaris* mogte

gegeven worden, als hebbende dit, voor zich zelf, en zyne Vrouw en 5 onnozele Kinderen, ook ten hoogsten nodig. Maar deeze Edele Achtb. antwoorde dat het *eerste* hem op zynen tyd in form eens proces crimineel (dat opgemaakt werde) zulle bekend gemaakt worden en het *tweede* hy hem niet konne beloven, hoe nodig hy 't ook hebben mooge. De Predikant zeide, op het *eerste*, dat hy oordeelde, een zodaanige *handelinge* 1) tegen den aart, eener, voornaamelyk Christ Protestantsche Overheid, omtrent een Predikant, op een onbezonnen voorgeeven eeniger onweetende, goddelooze en onbeschaafde gemeene Menschen, 2) de Edele Achtb. als tegenparty en regters, teegen den Predikant zullende voorneemen, niet ligt een gunstig vonnis voor hem verwagt kunne worden; op het *tweede*, dat der Edele Achtb. *bevel* dan evenwel ook daaromtrent in blyke: hoewel zyn Salaris, 1) het voorgeeven tegen hem *niet raaken*, 2) hem naar regt *moete geworden*, zo lange hy wettig Predikant zy, 3) te rug te houden, aangemerkt moete worden, als een *Executie* van een reets over hem geveld Vonnis, eer dat hy van een weezentlyke misdaad, met waarheid was overtuigd en verdoemt geworden. Daarenboven zulle dan barmhertigheid, voor een opgevatte eige beleedigingе, wyken moeten. De Edele Achtb. den Predikant verzeekerd hebbende, zyne teegenparty nooit geweest te zyn, en te zullen zyn, moeste hy met het gezegde als voldaan heene gaan.

§. 29. De Predikant gaf wel eenigen tyd daar na, een theologisch Memorie-*Request*, der benoemde zaak weegen, met bylaagen, van een lasteringe des Heiligen Geests, door *Jan van de Kamp* gedaan. § 12. en twee van de §. 25. benoemde pasquillen aan de Edele Achtb. Heeren van *Vlissingen* over, maar dezelve den Edele Achtb. Heere President Burgemeester en na een Apostil op dat Request vraagende, antwoorde deeze Heer, dat des Predikanten Request van de Edele Achtb. Heeren belagchelyk bevonden zynde, *verworpen*, en op de pasquillen niet gelet was.

§. 30. In 't vervolg deed de Predikant, zo wel zelf, als door andere Godvreezende Vrienden, nadere mondelinge voorstellinge en *verzoeken* by de Edele Achtb. deezer zaak weegen; maar *niemant* vond *gehoor*. Veel meer wierd openbaar, dat den Predikant de genoegzaame tyd en geleegentheid was afgesneeden om zich behoorlyk tot een regte Verdediging gereed te konnen maaken en in staat te stellen; en de Edele Achtb. reets den 20 *Febr.* en 2 *Maart* een hard besluit teegen den Predikant hadden genoomen, en op den laatsten datum, zonder weeten des Predikants, door de aangemerkt werdende Leeden des Kerkenraads, de Gemeente in een der genoemde Leeden huis lieten zaamen roepen, om hen eene voorstellinge te doen, daar dan *Casper Helleman*, als oudste Diaken en gewoonelyke Spreker, de gemeente statelyk bekend maakte, wyl hun Predikant van yselyke lasteringen teegen *Hen* en zyne hooge *Overheid* beschuldigt was, en desweegen crimineel in regten zulle betrokken werden, de Gemeente zich niet vreemd moeste laaten voorkoomen, dat hunne Kerk tot de uitgemaakte zaak geslooten werde: dog daar mede zo lange zulle teruggehouden werden, tot dat desweegen eerst berigt aan het Eerw. Consistorium t'*Amsterdam* gedaan, en een antwoord daar van was te rug gekoomen.

§. 31

§. 31. De Predikant verzogte den 5 *Maart* in een Requeſt, van de Edele Achtb. hem te mogen toeſtaan een *acte*, om pro Deo te mogen procedeeren, als teegen hem geprocedeerd zoude worden. Maar ook daar op ontvong de Predikant geen antwoord.

§. 32. Den 9 *Maart*, zonden de Edele Achtb. een Stads-boode aan den Predikant, hem mondeling zeggende; „ de Edele Achtb. ordonneerden „ den Predikant, *de Kerk*, tot op nadere order, *geſlooten te houden*.

§. 33. De Predikant nu *vry* zynde, nam, ook op aanraaden zyner Vrienden, het beſluit, ten eerſten naar *Amſterdam* te vertrekken; om was 't moogelyk, de byzondere beſchuldigingen tegen hem aldaar te verreemen, zyne teegenſtellinge te doen, en een rechtvaardig antwoord en uitſlag te bevorderen. Hy is ook desweegen den 9 *Maart* op reis gegaan, en den 12, te *Amſterdam* aangekoomen.

§. 34. Te *Amſterdam* de Predikant zynde, onderzogte hy aldaar, 1) of 'er een *ſchryven* van *Vliſſingen* zynent weegen by het Eerw. Conſiſtorium was ingekomen; 2) of hem *Copy* van dat ſchryven konne geworden; en 3) hoe het Eerw. Conſiſtorium, deezen zaak weegen zich *gedraagen* zullen? de Predikant vernam eindelyk, van het eerſte dat 't waar was, en van het tweede en derde, dat het Eerw. Conſiſtorium met de zaak des Predikants zich niet zulle bemoeijen.

§. 35. In dien tyd dat de Predikant te *Amſterdam* was, en van daar te vertrekken ſtond, vernam dezelve, dat men aanſtonds na zyn vertrek van *Vliſſingen*, aldaar, omtrent hem en zyne bedieninge alle verſmaadheeden en geweld hebbe geoeffend, en hy zelf crimineel was gedagvaard, dog wierd hy ook teffens van veelen, (en zelf van zyne vrienden uit de Edele Achtb.) gewaarſchouwt en geraaden, „ geenszins op de dagvaardinge te verſchy-
„ nen; nademaal hy aldaar verſchynende, aanſtonds gevat, in de gevange-
„ nis geworpen, en het vonnis van banniſſement over hem uitgeſprooken,
„ en hy als Soldaat naar Ooſt Indien zulle gezonden worden: alle poogin-
„ gen, verantwoordingen en ſmeekingen, welke hy en anderen en zelf zy-
„ ne eige Vrouw en Kinderen, op de beweeglykſte en ootmoedigſte wyze
„ gedaan en doen mogten, zyn en zullen te vergeefs zyn, alle barmhertig-
„ heid, ook omtrent zyne Vrouw en 5 onnozele Kinderen moete, heb een
„ einde, de verbitteringe zy al te groot, het beſloote zulle en moete ver-
„ vuld worden. Vergelyk *Luk* 22: 67, 68. met *Jac*. 2: 13. En wierd ver-
„ ſcheide reizen al nadrukkelyker herhaald.

§. 36. Niet tegenſtaande deeze *yſſelyke* en onder waare Chriſtenen, *onverwagtende* dingen, en de waarſchouwinge en raadgeevinge desweegen gedaan, verzogte de Predikant nochtans door zyne vrienden, dat hem ſchriftelyk, of de *aangeevinge*, *aanklage* enz. ter zyner ſchriftelyke verantwoordinge, of een *ſalvum conductum*, ter zyner *veilige* en *vrye* mondelinge verdeedinginge aldaar, gegeeven moge worden, maar zyne vrienden antwoorden hem, ook dit niet konne verkreegen worden.

(*Het overige den eerſten September* 1762.)

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 19de *July* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag, den 19 *July* 1762.
't *Kind* van Balthaſar Schroder. *L. N. K.*
't *Kind* van Jan Vos. *O. O. K.*
Woensdag, den 21 *dito.*
Femmetje Polleman, Huysvrouw van Claas Donker. *W. K.*
't *Kind* van Rudolph van Byleveld. *W. K.*
Dingsdag, den 22 *dito.*
Maria Blom, Weduwe van Matthys de Booys. *L. O. K.*
Wynanda Bruyn, Huysvrouw van Jan Sebaſtiaan Ziors. *L. N. K.*
Maria Rotman, Huysvrouw van Ludovicus Conzee. *A. K. H.*
't *Kind* van Jan Revelje. *O. O. K.*
't *Kind* van Gysbert Prinſe. *N. K.*
Vrydag, den 23 *dito.*
Engelbert Clumper. *O. K.*
Evertje de Wagt, Weduwe van Gysbert Akerboom. *W. K.*
Saturdag, den 24 *dito.*
Andries Sooli. *O. Z. K.*
Gerrit de Ruyter, *Mr. Zyl-Naaldemaaker.* N. O. K.
Johannes Goenraads. *N. Z. K.*
Samuel Huyting. *N. Z. K.*
Johannes Bierwen. *W. K.*
Maria de Vos, Wed. van Lucas Markx. *N. Z. K.*
Aletta Kops. *W.* K.
't *Kind* van Jan d'Arnoud. *W. K.*
Sondag, den 25 *dito.*
Maria Swavelſtok, Middelſte Dogter van Harmen Swavelſtok. *N. K. H.*
Maandag, den 26 *dito.*
Diderik Hoepeling, *Commies ter Recherche van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit alhier.* N. O. K.
Jan Veltman. *N. K.*
't *Kind* van Hendricus Broes. *W. K.*
't *Kind* van Willem Gobels. *O. K.*
Dingsdag, den 27 *dito.*
Chriſtiaan Bernou. *L. O. K.*
Margaretha Mörck, Huysvrouw van Erric Langſtröm. *L. K. H.*

Geertruy Kieſt, Huysvrouw van Nicolaas Stark. *N. O. K.*
Marretje Volkers, oudſte Dogter van Klaas Volkers. *N. O. K.*
Ottilia Carull, Dogter van Conſtantinus Carull. *L. O. K.*
Woensdag, den 28 *dito.*
Juſtus de Veer. *N. Z. K.*
Dirk Plaat, *W. K.*
Aletta Kroeſe, Huysvrouw van Olof Klapmus. *N. O. K.*
't *Kind* van Iſaak Duym de Jonge. *W. K.*
Donderdag, den 29 *dito.*
Cornelis Groen, *Mr. Sleeper.* L. K. H.
't *Kind* van Anthony van Amburen. *O. K.*
't *Kind* van Hendrik van Eyl. *N. K.*
Vrydag, den 30 *dito.*
Grietje Schonings, Huysvrouw van Hillebrant Brune. *W. K.*
Catharina Sara Juik, Eenigſte Dogter van Johannes Juik. *L. N. K.*
Saturdag den 31 *dito.*
Dorothea van Balen, Weduwe Gerrit de Laat. *N. O. K.*
Geertruy Wanſing, Huysvrouw van Evert Waſſenberg, *W. K.*
Engeltje Terwel, Huysvrouw van Lucas Brinkama. *N. K. H.*
Alida Mulder. *N. K. H.*
't *Kind* van Coenraad Kreuger. *L. O. K.*
't *Kind* van Evert Rietberg. *Z. K.*
Zondag, den 1 *Auguſtus.*
Andries Stoete, *Jongman.* A. K. H.
Maandag, den 2 *dito.*
Jan Hunnink, *Schipper op Utrecht.* Z. K.
Jacob Chriſtiaanſe. *L. N. K.*
Maria Geertruy Beudeker, Weduwe van Jacob Brandt. *O. K.*
Margareta van Neering, Huysvrouw van Nicolaas Pulle. *W. K.*
Eliſabeth van Veen, Huysvrouw van David Borski. *N. K.*
Dingsdag, den 3 *dito.*
Anna Catharina Reuben, *Jonge Dogter.* W. K. H.

Woens-

Woensdag, den 4 dito.
Marritje Rotting, Huysvrouw van Jan van Gelder, *Mr. Hoedemaker.* K.K.H.
Donderdag, den 5 dito.
Tryntje Gerrits, Behuwd Dogter van Hayje Jebbes, *Stuurman op Londen.* N. K. H.
Saturdag, den 7 dito.
Elisabeth Cornelia Coorenhuys, Huysvrouw van Hendrik Roos. *N. Z. K.*
Sondag, den 8 dito.
Hendrik Schoenmaker. *K. K. H.*
Barent Dymen. *N. K. H.*
Willem van der Woude, Junior. Jongste Zoon van Willem van der Wouden. *K. K. H.*

Maandag, den 9 dito.
Maria Knop, Huysvrouw van Cornelis van Vliet, *Mr. Timmerman.* N. Z. K.
Dingsdag, den 10 dito.
Willem Roelofze, *Varens Persoon.* A K. H.
Gerhard Wessel. *L. K. H.*
Woensdag, den 11 dito.
Catharina van der Hoff, Huysvrouw van Bastiaan Coopman. *K. K. H.*
Vrydag, den 13 dito.
Adrianus van der Wilck, *Jongman.* N. Z. K
Jacobus Heerenhoff. *L. K. H.*
Sondag, den 15 dito.
Ide Pieterse Ansie. *A. K. H.*
Ary de Groot. *L. K. H.*

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 2 *Augustus* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Amstelstraat (*N. Bremer*, *B. Tideman*, *H. Harmanus Hageman* en *D. Philip Levy*, Een Huys en Erve, in de), tusschen 't Swaanenplyn en Tuffsteeg, *f* 2800, in slag *f* 250, verkogt.

Egelantierstraat (*N. Bremer*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f* 3400, in slag *f* 150, opgehouden.

Foely Dwarsstraat (*N. Bremer*, *B. Tideman*, *H. Harmanus Hageman* en *D. Philip Levy*, Een Huys en Erve, in de), in de Oude Michiels Gang, Oostzy, *f* 550, in slag *f* 10, verkogt.

Foely Dwarsstraat (Dezelve, De Helft in twee Huyzen, onder een Dak in de), in een Koop, naast 't bovengemelde Perceel, *f* 125, verkogt.

Grafsteede (*N. Bremer*, *P. Magenius*, *C. van Gent*, *J. Jolles Laurensz.* en *Herman Hogewal*, De Helft in een), in de Kerk te Diemen, in de 11 Laag No. 4, *f* 35, in slag *f* 10, verkogt.

Joode Houttuynen (*M. Raphael da Veiga* en *J. de Jacob Mendes*, Een Huys en Erve, beneevens de Helft in een Houte Loots, en een Gang naast dezelve in de), tusschen de Marken en Uilenburgs Brug, *f* 2100, verk.

Keyzersgragt (*P. de Mortier*, *W. Brambach*, *J. Rietveld* en *H. Schepper*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Brouwersgragt en Heerestraat, *f* 19000, in slag, *f* 100, opgehouden.

Muiderstraat (*M. Raphael de Veiga* en *I. de Jacob Mendes*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, *f* 7000, verkogt.

Muiderstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, naast het, bovengemelde Perceel in de), *f* 5400, verkogt.

Oetjens Agterpad *N. Bremer*, *P. Magenius*, *C. van Gent*. *J. Jolles Laurensz.* en *H. Hogewal*, Een Huys en Erve, op het), buiten de Weesper Poort, *f* 1400, in slag *f* 200, verkogt.

Oetjens Agterpad (Dezelve, Een Huys, Thuyn en Erve, geleegen als vooren, op het), *f* 1100, in slag *f* 300, verkogt.

Oos-

Oosterfche Kaay (*N. Bremer*, Een Huys en Erve, op de), over de Oude Schans, *f*925, verkogt.

St. Pietersstraat (*H. Campen* en *N. Bremer*, Een Huys en Erve, met een Agterhuys, in de), *f*1000, in slag *f*40, verkogt.

Prinsengragt (*R. Steenbergen*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Tuinstraat en Angelierstraat, *f*4525, in slag *f*575, verkogt.

Prinsengragt (*N. Bremer*, Twee Huyzen en Erven, (in een Koop) op de), tusschen dito Straat en Brouwersgragt, in de Prinsengang, *f*1100, in slag *f*300, verkogt.

Rapenburgergragt (*N. Bremer*, *B. Tideman*, *H. H. Hageman* en *D. P. Levy*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Foeliestraat en Scharre bier Sluis. *f*5100, in slag *f*100, verkogt.

Rapenburgergragt (Dezelve, Een Huys en Erve, agter 't gem. op de), in de drie Cardoese Gang, *f*1250, in slag *f*350, verkogt.

Rapenburgergragt (Dezelve, Een Wal en Erve, op de), tusschen de Foeliestraat en Scharrebier Sluis, voor het Huys van ouds genaamd *de Kat*, *f*1025, in slag *f*10, verkogt.

Reguliers Breestraat (*H. Campen* en *N. Bremer*, Een Huys met drie Agterhuyzen en Erven, op de), op de hoek van de Houtzagersgang, *f*5300, in slag *f*600, verkogt.

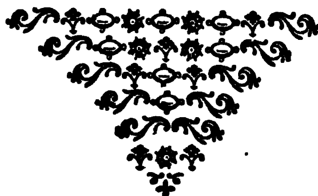
Stalling (*N. Bremer*, *P. Magenius*, *C. van Gent*, *J. Jolles Laurensz.* en *H. Hogewal*, Een), voor 17 Paarden en Erve, buyten de Muider-Poort in de Blomsteeg, der Stad Weesp, *f*100, in slag *f*100, verkogt.

Utrechtse Dwarsstraat (*A. Hanenbergh*, Een Huys en Erve, in de), tusschen den Amstel en Utrechtse Straat, *f*1800, in slag *f*20, verkogt.

Uylenburg (*N. Bremer*, *B. Tideman*, *H. H. Hageman* en *D. P. Levy*, Een Huys en Erve, op), in de Agterstraat, in de Fortuynen Gang, Noordzy, *f*400, in slag *f*80, verkogt.

Weesper Poort (*N. Bremer*, *P. Magenius*, *C. van Gent*, *J. Jolles Laurensz.* en *H. Hagewal*, Een Derdepart in twee Huyzen, buyten de), aan den Aanslag by in op de Hoek van het Oliphants Pad, *f*800, in slag *f*20, verkogt.

Weesper Poort (Dezelve, Drie Morgen 524 Roeden Weyland, voor de gemelde Huyzinge, genaamd geen *Rust*, *f*3700, in slag *f*500, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS 1762. II. STUK.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

MEn leeze het Leven, en Leerboek, van DEN GROOTEN ADMIRAAL DE RUITER, en daar zal al het voorengemelde bevestigd worden Zie Pag. 785, 786, 787, daar vind men veertien Fregatten, veertien Advis-Jachten, zeven Galjoots vyfentwintig Branders, (daar toe men ook moet gebruiken snelle bezeilde Fregatten.)

Op pag. 812, 813, 814, vind men dertien Fregatten, zestien Advis-Jachten en Vierentwintig Branders.

Pag. 712, 713, 714, vind men twaalf Fregatten, dertien Advis-Jachten, negentien Branders.

Pag. 684, 685, 686, vind men zeventien Fregatten, twintig Advis-Jachten, Vyf en dertig Branders.

Pag. 407, vind men twaalf Branders, en meer dan twintig Galjoots, Jachten, en andere kleine Vaartuigen, om af- en aantezenden, enz. enz.

Pag. 524. staat, geduurende het herstellen der Vloot, zond den Generaal *de Ruiter*, van tyd tot tyd, verscheide Galjoots en Fregatten, en ande-

re Vaartuigen af, om op de Engelsche Vloot acht te geven, en af- en aan- kruissende enz. (NB. daar toe moesten ze wel bezeild wezen, om niet in 's Vyands handen te vallen, en wel te recognosceeren van naby.)

Dat alles is by de Groot Brittannische Natie nog in 't gebruik, en hunne lichte Vaartuigen, zyn expres daar op gebouwd, by 't vliegen-af.

Ziet de Historische-Courant, dato 26. January 1762, by 't Esquader van den Heer Admiraal *Saunders*, in Gibraltar, zeventien Scheepen van Linie en tien Fregatten.

De Historische-Courant, van dato 16 February 1762, meld de kragt van Scheepen, om Martinicque te attaqueeren, als twintig Scheepen van Linie, elf Fregatten vier Oorlog Chaloupen en vier Bombardeer-Galjoots, dat alle andere Couranten, omtrent dien zelven datum, confirmeeren.

Op het fondament van eigen ondervinding, en van al het geene hier te vooren staat beschreven, heeft de Hooge Krygsraad breed uitgehaald en geadviseerd, de hooge noodzakelykheid, dat 'er by een Vloot of Esquader Scheepen, altoos lichte Vaartuigen behoorden te wezen, tot het verrigten van den Dienst ter Zee, zoo als in dezen omstandig is aangetoond, de redenen hoe, en waarom. Edog daar by nog MAAR EENE particulariteit zal voegen, tot eene kragtige opheldering, daar in bestaande:

Dat wanneer een Vloot of Esquader in Zee kruist, na mate dat de lucht, meer of minder klaar, of duister is, een ERVAARE en KUNDIG commandeerende Officier, zodanige manœuvres laat doen, door zyne byhebbende best bezeilste Scheepen en Fregatten, dat hy van 's morgens, met het lamiere van den dageraat, tot 's avonds dat het donker word, by 't ondergaan van de Zon, 15 à 20 mylen Zee laat recognosceeren, om Vyandlyke Vlooten of Esquaders, te ontdekken. enz., en, die in 't gezicht krygende, zoo geven zodanige Officieren, van de uitgezondene Scheepen of Fregatten, die daar toe bekwamelyk gerangeert leggen, op eene distantie van den anderen, kennis aan malkanderen, door signalen, wat zy komen te ontdekken; en alzoo, op dezelve wyze, daar van kennis geven aan den commandeerenden Officier, die in 't centrum is blyven leggen, dryven, of zeilen, met klein zeil: die op een signaal alle zyne Scheepen, of een gedeelte van dezelve, wederom roept, na de omstandigheden; welk signaal, de een aan den ander repeteerd, en zich, op die wyze, voor den donker van de nacht, wederom onder de Vlag van den commandeerende Officier vergaderen, en BRENGEN RAPORT BY MONDE, OOK WEL SCHRIFTELYK, zo wanneer iets by hun ontdekt is geworden, NB. daar de Chef zyne mesures na neemt; enz. enz.

Nu is daar uit niet te verstaan, zoo als Kapitein *Jan Hoeufft*, WIL leezen en verstaan, in het Advis van den Hoogen Krygsraad, dat die uitgespreide Scheepen, de Kapitein of commandeerende Officieren, met hun rapport, de commandeerende CHEF OFFICIER zyn Comman e- ment ontneemen, zoo als hy begrypt dat de Galjoot Schippers hem zouden commandeeren, dog zonder eenig fondament.

Op die zelve wyze, laat een commanderende Officier eenige Mylen voor uit recognosceeren, om VERKENNING van Kusten te krygen, daar hy in de aanstaande nacht na toezeild.

Welke ontdekte VERKENNING, door de voor uit gezonden Fregatten, Advis-jachten, of snelle Galjoots, enz. enz., VAN HUNNE PEILINGEN van Land, raport brengen aan den commandeerenden Officier, die daar op, na tyds gelegentheid, zyne mesures neemt.

Het zy in de nacht voor te zeilen, ofte laaten dryven, of te wenden, of te ankeren, zoo hy een Vloot Oorlogscheepen commandeert enz., alzoo het ankeren de Koopvaarders niet accomodeerd in de openbaare Zee.

Die dit afkeurd, is wyzer in zyn eigen oogen, als alle voornaame Zeeluiden, die zedert Eeuwen de Zee beploegt hebben, of ONKUNDIG van TWEE delicate poincten, waar van de consequentie is, de eerste, voor een Officier, om dadelyk te toonen, dat hy met alle distinctie en vigilantie diend, met den Vyand te zoeken, te vinden, te ruïneeren, tot welzyn van zyn Vaderland, en ten anderen, tot zyn eigen eere en glorie.

Het tweede poinct bestaat daar in, dat een commandeerende Officier, zyne Fregatten, by dag EENIGE MYLEN voor uit doed zeilen, om, voor de nacht, eenige kennis van 't Land te hebben, hier te vooren in 't breede geëxpliceert, tot precautie om 's Lands Vloot, of Esquader: capitaalen daar schatten mede gemeeleerd zyn, in geen gevaar te brengen, daar by zoo veele Zielen zyn, die mede prykel loopen van daar mede te verongelukken.

Dit laatste poinct is in het Advis van den Hoogen Krygsraad, in 't breede aangetoond, waar op de Kapitein *Jan Hoeufft*. zich, mondeling en schriftelyk, heeft uitgelaaten, als volgt:

> *Het Advis van den Hoogen Krygsraad begind met het zenden van Galjoots uit de Zeehavens deezer Landen, met de Oorlogschepen en Koopvaarders.*

Daar over ſteld hy, vragender wyze, twee gevallen voor: WANT ZEGT HY, DIEN AANGAANDE WERD IN 'T ADVIS NIETS UITGEDRUKT.

Eerſtelyk, of by het zenden van Galjoots, de commandeerende Officier der Oorlogſcheepen, zoude moeten werden gelaſt, om die Galjooten te moeten volgen in haar te ſtellen courſſen, wenden, dryven en ankeren.

Ten tweeden, of ook wel, by opkoomende coontrarie Wind, wederom een Haven te zoeken, waar toe zy dan noodzaakelyk, zoo wel by dag en nagt, als in miſt de Seinen zouden moeten doen, 't geen van een Galjoot-Schip niet NA BEHOOREN kan geſchieden,

NB. NIET NA BEHOOREN, maar zelfs in 't geheel niet, en moeten alleen dienen in manieren zoo als hier te vooren beſchreeven ſtaat: zynde verſtandige critiques van den Kapitein *Hoeufft.*

De Kapitein Jan Hoeufft *ZEGT WEL, DIEN AANGAANDE WERD IN 'T ADVIS NIETS UITGEDRUKT.*

Niemant zal, na de letter te leezen, die twee vraagpoincten van den Kapitein *Hoeufft*, daar uit begrypen, ja, hoe kragtig iemant de letter, of den zin ook zoude willen verdraaijen, het is niet mogelyk om eenig fundament daar in te vinden, voor de twee verzonne uitgedachte vragen van Kapitein *Hoeufft*, daar mede hy aantoond, zyne verwarde denkbeelden van den Dienſt ter Zee, en geene de minſte idées heeft, wat macht een Chef van een Vloot, of Esquader heeft, of hoe, en op wat wyze hy die oeffend, tot 's Lands gemeenebeſt; in het Advis van den Krygs-Raad, en hier even te vooren in 't breede opgeheldert.

De Kapitein Hoeufft *gaat op dien zelfden voet voort, en zegt en ſchryft: Ten anderen, of die Galjoots dan zouden moeten ſtaan onder de Ordres van de Commandanten der Oorlogſchepen? in welke beide gevallen NB. ik middagklaar zal aantoonen (onder verbeetering,) DAT DE VERWAGTE DIENST VAN DIE GALJOOTS NIET IS TE BEKOMEN. Te weeten, om in Miſt, of donkere Sneeujacht, de Hoofden, en de gevaarlyke Zeebanken, Droogtens of Reeven, met minder gevaar te paſſeeren.*

Als zodanige vooruitgezonde welbezeilde ligte Vaartuigen rapport brengen, dat zy het Land gezien en gepeild hebben, op dat uur, en op zoo veel diſtantie enz., zoo ſteld een CHEF en commandeerende Officier zyn cours in de nacht voort, om dus de hoofden in te zeilen, als andere gevaaren te paſſeeren, *en zo in alle gevallen* enz.

Dit

Dit is gedeeltelyk eene repetitie van de voorige Vraag, maar omgekeerd, en vind hetzelve zoo even beantwoord.

Die twee gestelde gevallen, vragenderwyze opgegeven, door den Kapitein *Hoeufft*, zyn te vergelyken, als of een Kapitein te Land, in omvraag zoude leggen, ter decisiie, of eenig Kapitein, of Opperhooft, van eenige lichte Troupes, op het ontdekken van Vyandlyke particulariteiten, hy den Heer Veld-Marchalk zoude commandeeren, wat te doen of te laaten, dan of wel den Heer Veld Marchalk, den gemelden Officier zoude blyven gebieden? enz; men moet diergelyke vragen beantwoorden, NA RATO van haare merites, en daarom niets meerder daar op antwoorden, NB. als geene attentie waardig by een Officier.

De Kapitein *Jan Hoeufft*, gaat verder voort op dezelve trant, en

Zegt en Schryft: Het eerste geval, is by de Edele Heeren Bewindhebberen der Oostindische Compagnie, en mogelyk meermaalen, gepractiseert geworden, en zeekerlyk om zeer goede en suffisante redenen. NB. DIE IK LIGTELYK ZOUDE KUNNEN RAADEN, *maar niet zal noemen, om geene offensie, aan wien het ook zoude mogen zyn, te geven.*

De Kapitein *Hoeufft* geeft hier wederom groote onverstaanbaare zaaken van Consequentie te kennen; dog! hy zal die verborgen houden.

Het geval, door den Kapitein *Jan Hoeufft*, zoo even aangehaald wegens de Galjoots in voorige tyden mede gegeven met de Oostindische Scheepen, en egter twee Scheepen, met Man en Muis, op het Gom vergaan zyn, is breedvoerig in het Advis van den Hoogen Krygsraad verhandeld, alzoo niet nodig daar van iets omstandig hier te repeteeren, als alleen dit kortelyk, dat de manœuvres van die Galjoots niet zyn geweest, zoo als in het Advis van den Hoogen Krygsraad, en hier even te vooren gesteld is, op wat wyze een kundig commandeerende Officier gebruik maakt, van zyne byhebbende ligte Vaartuigen enz.

Dat een zaak kwaalyk uitgevoerd werd, maakt die zaak in zich zelve, nog in den aanleg niet kwaad, het is een groote dwaasheid te willen souteneren, men heeft die en die precauties gebruikt, en evenwel daar is een ongeluk gebeurt! Ergo, het is vruchteloos! men moet die gespecificeerde voorzorgen, in het toekomende, niet meer nemen: Ergo! maar in den blinde voortvaaren.

Zoo worden zes Schepen op het Gom verzeild, in een Wintermaand tyds. Is aan Kapitein *Hoeufft* onbekend een GENERALE WETENSCHAP, dat de allerverstandigste geprojecteerde zaken, en ondernomen Expeditien in

in het Militaire, door eenig onverwagt accident wel eens komen te mislukken, dat maakt daarom de onderneeming niet fantast cq, na de term van Kapitein *Hoeufft* te spreeken, (dat is waanwysheid, chimeriq, of wel na den zin van dat woord zotheid,) of mankeert het aan zyn doorzigt, (na zyn eigen schryvens) om de zaak te begrypen en te verstaan?

De Groot-Brittannische Expeditie, die mislukt is op Carthagena, door land Ziekten onder de Troupen, en dat ongelukkig de Ladders een à twee voeten te kort waaren, om een capitaale onbekende Fortificatie te beklimmen; was daarom die onderneeming fantasticq, (of chimericq) of wel de Expeditie op Martenique ondernomen verstandiger, om dat die gereüsseert is?

> *De Kapitein* Hoeufft *zegt vervolgens, en moet hier ook in aanmerking komen, dat zodanige* CONVOJEEREND GALJOOT, *NB. ten minsten, zoude dienen te voeren twintig Stukken Kanon, om, volgens het* nieuwe Zeyuboek, *NB. tien Schooten over een zyde te kunnen schieten.*

De periode van het convoyerend Galjoot (NB. *van twintig Stukken, zoo een ding is 'er in de Wereld niet*) en speeld al wederom over, dat de Schipper van zodanige Galjoot en chef zal commandeeren, dat is de plank zeer mis, hier te vooren wederlegd; en 't slot daar van geeft te kennen, dat de Kapitein *Hoeufft* onbewust is, dat het nieuwe en het oude Signaalboek voor een Vloot of Esquader Oorlogscheepen, accuraat het zelve is; de verandering, of, om wel te zeggen, de verbeetering, die de ondergeschreeven daar in gemaakt heeft, alleen daar in bestaat, met het zelve zodanig te rengeeren, tot gemak van den Zeeman, om spoedig te zien wat een commandeerende Officier begeerd gedaan te hebben; en, om alle verwarring te vermyden, heeft de ondergeschreeven Officier, op authorisatie van den VORST, HOOGLOFFELYKER Memorie, de signalen voor de Koopvaarders, op denzelven voet gebragt, als die der Oorlogscheepen: alzoo militairen dienst te vergelyken is, by een Clavecimbel, de snaar die men aanroert moet aanstons speelen; maar GODT beeter, die snaaren zyn schrikkelyk ontstelt, en antwoorden bedroeft slegt, in veele principale gevallen, *zelfs ondervonden*, zoo in stormweer, als in het exerceeren van de Evolutien, als wanneer de onkunde daar in, by tyden van rencontre met den Vyand, alle confusien en desordres doed gebooren worden, tot ruïne van 's Lands Navale Macht; daarom is het, voor alle Zeeluiden ten hoogsten noodzakelyk, het zy op Oorlogscheepen, of ook wel op Koopvaarders, dat zy de signalen, zoo veel mogelyk is, zich zoo eigen maaken, als hun dagelyks brood.

(*Het vervolg den eersten October* 1762.)

E U-

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Princes *Heibeth-Ullah*, oudste Dochter van den Sultan overleed den 1 *July* aan de gevolgen van een afgaande Koorts, welk zy ter Wereld gebragt had, en in eene Waterzucht veranderd was. Zy wierd denzelven dag bygezet in de *Mosquee* of Tempel welk onzen Souverein heeft doen bouwen, en had slechts den ouderdom van 3 Jaaren 3 Maanden en eenige dagen bereikt, zynde gebooren den 24 *Maart* 1759. Daar zyn weder twee der Sultanen zwanger.

Den 3 dito begon alhier het genaamt de *Courbam Beiram*, ingesteld ten aandenken van Abrahams Offerhande. Het zelve duurd drie dagen, geduurende dewelke groot en klein zich op hunne manier Vrolyk maken.

PORTUGAL. *Lissabon.* De Spanjaarden laten ons tyd om ons in behoorlyken staat van tegenweer te stellen, ook verzuimen wy dezelve niet; 't is, zo wy vertrouwen, wel tegen hun zin, maar de schaarsheid der levensmiddelen en de overgroote hitte, stryden voor ons.

De Graaf *van der Lippe-Buckenburg* en de Prins van *Mecklenburg Strelitz* zyn in deeze Stad aangekomen, de eerste den 4, en de andere de 5 *July*, en werden beide op den 6 aan den Koning gepresenteerd. Zyne Majesteit heeft het Oppergebied over de gecombineerde Portugeesche en Engelsche Troepen aan den eerstgemelden, en het Karacter van Generaal van de Ruitery, en het Commande van een nieuw op te rechten Regiment, 't welk de naam van *Mecklenburg* voeren zal, aan den laatsten, opgedragen. Het nieuwe Renfort van Troepen uit Engeland aangekomen, bestaat in 7200, daar onder 600 Man Ruitery. Wy hebben desgelyks, veele Krygs en mond behoeftens bekomen, met Schepen van *Portsmouth* alhier gearriveerd.

De Spanjaarden hebben hun Campement van *Miranda* in de Provintie van *Tra-losa Montes* verlaten, en vermits zy hunne geheele Macht na den kant van *Cicedad-Redrigo* doen trekken, ontdekt men lichtlyk hun voornemen, 't welk is, *Almeyda* te vermeesteren; maar behalven dat deeze Plaats sterk is, heeft men ze ook voorzien van alles wat tot een krachtdadige verdeediging vereischt word.

SPANJE. *Madrid.* De laatste tydingen uit ons Leger in Portugal behelzen niets van aangelegenheid. Alle de Troepen zyn in den omtrek van *Cicedad-Rodrigo* verzameld, maar hebben als noch het Beleg van Almeyda niet ondernomen. Dit Hof heeft een Courier uit de

de *Havana* ontfangen, met bericht, dat de Engelschen tot den 22 *May* noch niets tegen die Volkplanting ondernomen hadden. Onze Esquaders van *Cadix* en *Ferrol*, zyn noch niet uitgeloopen, om dat de Engelsche Admiraals *Sanders* en *Hawke*, met een groot getal Schepen voor die Havens kruissen.

INGERMERLAND. Petersburg. Men kan thans met zeekerheid zeggen dat Haare Keizerlyke Majesteit besloten heeft, zich in geene buitenlandsche onlusten te mengen, maar te waken op 't geen dit Ryk alleen betresd, om zich meer en meer op den Throon te vestigen. De verklaringen aan verscheide Hoven en ook aan zyne Pruissische Majesteit gedaan strekken tot bewys daarvan; gelyk mede 't ontruimen van alle de op den voorsz. Koning veroverde Landen, 't welke althans, misschien tot verdriet van zommigen, en tot blydschap van andere, als nu geschied is, trekkende alle onze Troepen, geene uitgezonderd naar het hart van dit Ryk te rug. Den dag waarop haare Majesteit den Throon beklom (den 9 *July* 1762) benoemde die Vorstin by een eigenhandig schriftelyk bevel tot Leden van den dirigeerenden Senaat den Grave *van Scheremetow*, Generaal en Chef en Opper-Kancelier; den Grave *Skawronsky*, Generaal en Chef en Opperhofmeester; den Generaal *van Korff*, Directeur Generaal der Politie; den Luitenant-Generaal *Usschakoff*, Luitenant-Kolonel van de Gardes; den Grave *Rasomowsky*, welke laatste ter zelver tyd tot Generaal en Chef en Luitenant Generaal van de Gardes te Paard is aangesteld geworden. Wyders heeft haare Keizerlyke Majesteit dien zelven dag den Vorst van *Mentzikow*, Luitenant-Generaal en eerste Major by de Preöbrazenskische Gardes, aangesteld tot Generaal en Chef, en den Luitenant-Generaal en Senateur *Suworow*, tot eersten Major by gemelden Gardes, en den Admiraal Generaal Vorst *Galliczin*, die uit zynen dienst ontslagen was, op nieuws in zyne Ampten hersteld. Nademaal die Vorstin besllooten heeft zich te doen kroonen, zo is alhier wegens de Plechtigheid derzelve het volgende Manifest afgekondigd.

VAn Gods genade, wy CATHARINA II., Keizerin en zelf de beheerschter aller Russen, enz. enz. enz. In ons kortbondig manifest van den 9 *July* zyn de oorzaken aangetoont. dewelken ons aangezet hebben, om den Ruskeizerl. throon te beklimmen. De geheele wereld zal reeds daaruit duidelyk ontdekt hebben, hoedanig de yver voor den waaren Godsdienst, de liefde tot ons Russisch Vaderland. en daar benevens het zichtbaar verlangen van alle onze getrouwe onderdanen, om ons op den

Throon

Troon te zien, en door ons zoo wel uit de reeds over hen zweevende, als uit de noch vry grotere te duchtene gevaren gered te worden, de eenige beweegreeden daar toe geweest zy.

Wy hebben ook zelfs ons geweeten niet konnen bevryden van de rechtmatige vreeze, dat in zoo verre wy niet in tyds dat geene ondernomen hebben, 't geen onze plicht omtrent God, deszelfs Kerken de heiligen Godsdienst van ons vorderde, wy zulks ten geenen dage voor zynen Gestrengen Rechterstoel zullen te verantwoorden hebben. De Almachtige God, die over de Koningryken der menschen 't hoogste gebied heeft, en dezelven geeft aan wien Hy wil, heeft onze rechtmatigen en welmeenende onderneeming door het gevolg daarvan zoodanig gezeegent, dat wy onzen Throon als Souvereine heerscheresse beklommen, en ons Vaderland zonder eenig bloedvergieten uit alle voorgem. gevaren gantschlyk gered hebben; gelyk wy dan ook 't genoegen hebben gehad, te zien, met welke betoningen van de teederste toegeneegenheid, vreugde en erkentlykheid deeze Godlyke voorzorge omtrent ons door alle onze getrouwe Onderdanen is opgenomen geworden, en met welken yver zy aan ons den Eed van getrouwheid, waarvan wy reeds te vooren volkomen overtuigt geweest zyn, op 't plechtigste hebben afgelegt.

Ten einde derhalven aan den Allerhoogsten wegens den by deeze onderneeming gebodenen bystand onze dankbaarheid ook daardoor te bewyzen, dat wy betonen, het Ryk niet anders dan van zyn Almachtige hand ontfangen te hebben, zoo hebben wy besloten, na het voorbeeld van onze Doorl. Voorvaderen op den Ruskeizerlyke Throon, en niet minder volgens 't gebruik der rechtgelovige Griekſche Keizers, en zelfs der oudste Koningen van Israël, dewelken by het aanvaarden der Regeering zich met den heiligen Olie deeden zalven, zonder verder uitstel de heilige Zalving insgelyks ontfangen, en ons de Krone op te zetten, 't geen wy met Gods hulpe voorneemens zyn, in de Maand *September* deezes jaars 1762, in onze Residentie Stad *Moskou* te voltrekken, en derhalven bevolen hebben, zulks in ons gantsche Ryk door gedrukte manifesten bekend te maken.

(*Was geteekent*,) CATHARINA.

Gelyk mede alhier is afgekondigd geworden het volgende Uittrekzel uit het *Protocol* van den dirigeerenden Senaat.

De Senateur en Ridder, Heer van *Panin*, heeft aan den dirigeerenden Senaat voorgesteld, hoe hy vernomen had, dat haar Ruskeizerl. Maj., onze allergenadigste Monarchin, voorneemens ware, de Lykstaatzie van den geweezenen Keizer *Peter III.* in het Klooster van Newsky by te woonen. Vermids nu het grootmoedig en verzoenlyk herte van hare Maj. door dit toeval ten uitersten aangedaan was, en hoogstdezelve zich het zoo onverwacht voorgevallene afsterven van den geweezen Keizer zoo zeer ter herten getrokken heeft, dat ze van 't oogenblik af, toen zy deeze overhoopte tyding ontfing, genoegzaam in tranen als wegsmolt, zo heeft hy zich, zoo wel

wel als de Hetman, Senateur en Ridder, Grave *Rasumowsky*, onvermydelyk verplicht geacht, aan haar Rusk. Maj. voor te houden, dat hoogstdezelve uit liefde voor het Vaderland, en voor alle waarlyk getrouwe Onderdanen, van besluit geliefde te veranderen, ter verhoedinge van alle omtrent hare dierbare gezondheid te duchtene onaangenaame gevolgen; doch dewyl haar Maj. aan dit onderdanigst verzoek geen gehoor had gelieven te geeven, zoo heeft hy nodig geacht, zulks aan den Senaat voort te dragen, ten einde dezelve volgens hunnen getrouwen iever voor haar Maj. deeze smeeking in de diepste onderdanigheid geliefd te ondersteunen.

Na dat nu den Senaat dit Voorstel van den Heer Senateur *van Panin* in overweeging genomen had, heeft dezelve zich daarop *en Corps* na de appartementen van haar Maj. begeeven, en hoogstdezelve ootmoedig verzocht, af te willen zien van haar voorneemen, om zich na het Klooster Newsky by het Lyk van den gewezenen Keizer *Peter* III. te vervoegen, welk verzoek bekleed wierd met de nadruklykste drang reedenen, in aanmerking van haar Majs. dierbare gezondheid, en het daarvan afhangende welzyn van alle getrouwe Zoonen des Vaderlands.

Offschoon haar Maj. zich in zeer langen tyd niet wilde laten beweegen, is hoogstdezelve echter op het onöphoudelyk en ieverig verzoek van den gantschen Senaat, eindelyk tot vreugde van alle getrouwe Onderdanen van haar voornemen gunstiglyk afgestapt, voor welke genadigste toegeevenheid de Senaat hunne onderdanigste dankzegging heeft afgelegt, en na dat dezelve weeder in hunne Vergaderkamer was te rug gekomen, heeft dezelve door den Opper Procureur, Vorst *Keslowsky*, aan den H Synodus bekend doen maken, dat haar Keizerl. Maj. de Lykstaatzie niet zou bywonen.

De Keizerin heeft de Graaf *van Woronzow*, in zyn Ampt als Groot-Cancelier bevestigd. Den 17 *July* werd de Prins *van Galliczin*, als Vice-Cancelier geinstalleerd. Het Lyk van *Pieter den III* werd den 21 dito zonder eenige plechtigheid in het Klooster van *Alexander Newsky* by gezet. Na deeze begraving heeft het Hof aan de Ingezetenen deezer Stad doen bekend maken (1) *Dat de Keizerin hen onder haare Bescherming nam.* (2) Dat alle de geene die Portretten van wylen den Keizer hadden, geschilderd of in 't Koper gesneeden dezelven aan de Regeering zouden hebben overteleveren (3) Dat een iegelyk zyne Bedienden moet zenden om den Eed van trouwe voor Haare K. M. in handen der Geestelyken van hun Kersspel afteleggen. De Graaf *van Bestuchef*, voormaals Groot Cancelier is den 20 *July* alhier uit *Siberien* te rug gekomen: Het volgende Manifest is alhier afgekondigd:

By

By de Gratie Gods, *wy* CATHARINA DE TWEEDE, *Keizerinne en Souvereyne aller Russen*. Doen by deeze aan alle Onze getrouwe Onderdanen, Geestelyke, Militaire, en Civiele, weeten:

ONze Komst tot den Keyzerlyke Throon aller Russen is een doorslaande blyk van die waarheid, dat wanneer de opregte harten voor het welzyn werken, de Goddelyke Hand dezelve bestierd. Nooit hebben Wy inzicht of verlangen gehad om tot het Keyzerryk te komen op die wyze als het de Goddelyke Voorzienigheid, volgens haare ondoorgrondelyke Raadsbesluiten, behaagt heeft Ons op den Throon van Rusland, Ons lieve Vaderland, te plaatzen.

Zedert de dood van onze zeer Doorluchtige en zeer geliefde Tante, de Keizerinne *Elizabeth Petrowna*, Hooglyffelyker gedachtenis, stelden alle waare Patriotten, thans Onze getrouwe Onderdanen, zugtende over het verlies van een teedere Moeder, hunne eenigste vertroosting, in het gehoorzame aan haar Neef, welke Zy tot Opvolger benoemd had, ten eynde daar door ten minste een gedeelte van hunne erkentenisse voor die Souveraine te doen zien. En schoon zy wel haast de zwakheid van zyn verstand, al te gering om zo een wyd uitgestrekt Keyzerryk te bestieren, ontdekt hadden, hoopten zy nochtans, dat hy zelfs zyn onvermogen zoude erkennen, en verzogten intusschen Onze Moederlyke assistentie in de zaaken van het Gouvernement.

Maar wanneer de absolute macht toegedeeld word aan een Monarch die geen Deugd en Menschelykheid genoeg bezit, om daar aan rechte paalen te stellen, veranderd dezelve in een vruchtbaare bron van de allerslimste quaalen. Dit is het, dat Ons Vaderland in het korte ondervond. Het zelve was verbaast, zich overgeleeverd te zien aan een Souverain, die, blindeling onderworpen aan de meest te vreezene driften, niets anders dagt dan om dezelve te volbrengen, zonder zich aan het welzyn van het Keyzerryk, het welk hem was toevertrouwt, te kreunen.

Ten tyde, dat hy Groot-Hertog en Erfgenaam van de Russische Throon was, deed hy zyne Doorluchtige Tante en Souvereine de bitterste droefheid aan (zo als Ons gantsche Hof weet.) Hy menageerde echter het uitwendige nog, weerhouden door de vreeze onder haare Oogen, maar merkte de genegenheid, welke zy hem uyt hoofde van Bloedverwantschap bewees, als een onverdraaglyke juk aan. Hy konde zich echter zo wel niet vermommen, of liet van toen af, aan alle Onze getrouwe Onderdanen, de haatelykste ondankbaarheid zien, welke dan eens door een perzoneele veragting, dan eens door een klaarblyke haat tegens de Natie, bevestigd wierd. Eyndelyk geen maat meer houdende, wilde hy liever de vrye Teugel aan zyn passien geeven, dan zich als een Erfgenaam van zoo een groot Keyzerryk te gedragen In een woord men vond in hem geen de minste schaduwe van het punt van Eer meer. Wat quam daar uit voort?

Naauwelyks was hy verzeekerd, dat het eynde van zyne Tante en Weldoenster naderde, of hy wistte haar gedachtenis in zyn harte uit, ja zelfs

voor dat zy den geest gegeeven had, in zo verre van met een oog van veragting het in de Dood kist leggende Lichaam te zien, en wanneer de vereischte Ceremonien hem noodzaakten het zelve te naderen, deed hy zulks met oogen, waar op de blydschap geschilderd stond, geevende zyn ondankbaarheid zelfs door woorden te kennen. Men kan zeggen, dat de Begravenis gantsch niet overeenkomstig zoude geweest zyn met eene zo groote en Vorstelyke Souveraine, zo Ons teder respect voor haar, bevestigd door de banden van Bloedverwantschap, als meede de uitneemende toegeneegenheid welke zy Ons had toegedragen, Ons zulks niet als een pligt had voorgeschreven.

Hy beelde zich in dat hy niet aan het Opperweezen, maar aan het bloot Lotgeval de absolute macht verschuldigd was, die hy niet tot welzyn van deszelfs Onderdanen, maar tot zyn eigen vergenoeging in handen had. De ongebondenheid dan by de absolute macht voegende, maakte hy in den Staat alle de veranderingen, welke de zwakheid van deszelfs verstand hem tot onderdrukking van zyn Volk, konde inboezemen.

Uyt zyn hart de gantsche Orthodoxe Grieksche Religie uitgewischt hebbende (schoon men hem in de gronde daar van volkomen onderweezen had) begon hy ten eersten met het willen ontwortelen van de waare Religie, zo lang in Rusland gevestigt, zich onthoudende van de Kerk en van publique Gebeden, zodanig, dat wanneer een van deszelfs Onderdanen, ziende zyn oneerbiedigheid en veragting voor de Godsdienst-pligten van de Kerk, of wel eer de spot die hy daar meede dreef, aangezet door de Conscientie en vroomheid, en geërgerd over dat gedrag, hem dieswegens onderdanige vertogen dorst doen, ontquam hy tèr naauwer nood de wraakzugt, welke men van een capricieux Souverain, wiens magt aan geene Menschelyke Wetten onderdanig was, te wagten had. Hy dacht zelfs om de Kerken te vernietigen, en ordonneerde in der daad, om eenige van dezelve af te breeken. Hy verbood aan die geene, welkers zwakheid belette om Gods Huis te bezoeken, ten einde zich van de Heilige pligten van de Religie te quyten, Capellen in hunne Huyzen te hebben. Op zodanige wyze wilde hy over de gelovige domineeren, alle zyne krachten inspannen, om de vreeze Gods, welke de Heylige Schrift ons leerd het beginzel der Wysheid te zyn, te smooren.

Uyt het gebrek van iever tot God, en uyt de veragting voor zyn Wet, sproot de veragting van de Natuurlyke en civiele Wetten, want schoon hy niet dan een eenige Zoon, den Groot-Hertog, *Paul Petrowitz*, welke Godt ons gegeven heeft, had, wilde hy dezelve by het beklimmen van den Russische Throon, niet tot Opvolger verklaaren, hebbende zyne câprice hem eenige inzicht gereserveerd, het welk tot verderf van ons en onze Zoon strekte, willende het recht het welke zyn Tante hem gegeeven had, of t'eenemaal omverwerpen, of wel het Vaderland in andere handen doen overgaan, teegens die reegel van het natuurlyke recht, volgens de welke niemand aan een ander meer recht kan overgeeven, als hy zelfs ontfangen heeft.

Of

Of schoon Wy dit voorneemen met leedwezen gewaar wierden, dagten Wy egter niet, dat de vervolging, die hy Ons en onzen zeer beminden Zoon deed verdragen, zo verre gaan zoude. Maar al te deugdzaame Lieden ontdekten wel haast, dat zyne pogingen onzen ondergang en die van onzen Opvolger tot voorwerp hadden. De vroome en Edele Gemoederen wierden daar door ontsteld. Aangemoedigt door hun iever voor het gemeene best des Vaderlands, en ziende, met hoe veel leydzaamheid Wy deeze onderdrukkingen verdroegen, waarschouwden Ons meenigmaalen onder de hand, dat Ons leeven in gevaar was, om Ons daar door te beweegen, dat Wy het opperste bestier des Ryks op Ons geliefden te neemen.

Terwyl hy, na dat een algemeen ongenoegen stond uit te barste, niet naliet, de gemoederen hoe langer hoe meer te ontroeren, door het vernietigen van al het geen de grootste der Monarchen, de Vader des Vaderlands, onze zeer geliefde Groot-Vader *Pieter de Groote*, onsterffelyker gedagtenisse, niet dan met een onvermoeyde zorgen geduurende een dertigjare Regeering heeft kunnen vaststellen, toonde hy een groote veragting voor de Ryks-Wetten, gelyk ook voor de Regt-Banken en de Staats-Zaaken, in zo verre, dat hy niet eens daar van wilde hooren spreeken Hy begon de inkomsten van de Kroon te verkwisten door het maaken van zodanige onkosten, die niet alleen onnuttig, maar zelfs voor den Staat nadeelig waaren. Na het eyndigen van een bloedigen Oorlog, wilde hy 'er een ander beginnen, die met de belangen van Rusland gantsch niet overeen quam. Hy kreeg een afkeer voor de Regimenten der Guardes, welke deszelfs Doorlugtige Voorzaten altoos getrouwelyk gediend hebben, en hy maakte by dezelve zodanige nieuwigheeden, die, verre van zulke wakkere Soldaten, welke altoos gereed staan om hun bloed voor het Geloof en het Vaderland te vergieten, op te wekken, tot niets anders strekten, dan hun de moed te beneemen. Hy veranderde den staat der Armee in het geheel, en het scheen dat hy door het verdeelen van dezelve, en door de verscheidenheid der Monteeringen, waar van de meeste wonderlyk en gekkelyk zyn, de Troupen heeft willen doen twyffelen, of ze met 'er daad een en dezelve Meester hebben, en haar daar door geleegenheid geeven, van elkander in het heete van een gevegt te dooden, daar in tegendeel van te vooren eene gelykvormige kleeding tot de eensgezindheid niet weinig toegebragt heeft.

Op eene onbezonnen wyze altoos beezig zynde met verderfelyke onderneemingen, heeft hy eindelyk zyne Onderdaanen van alle getrouwheid en onderwerping zodanig afgetrokken, dat 'er zig onder het Volk niemand meer bevond, dit niet zonder schroom en opentlyk zyn gedrag berispte, ja zelfs die niet gereed was, van hem na het leeven te staan. Maar door de Goddelyke Wet, waar by bevolen word, de Souveraine Magt te ontzien en dewelke op hun hert een diepen indruk gemaakt had, wierden ze tegengehouden in verwagting, dat hy door Gods hand zelfs geraakt zynde, zyn val het onderdrukte Volk verlosse.

By de omstandigheeden, die Wy onder het oog van het onzydig Gemeen komen te brengen, moesten Wy eindelyk aangedaan weezen over het dringend

gend gevaar, waarmeede het Vaderland gedreigd was, en over de vervolgingen, die Wy, nevens onzen zeer beminden Zoon, den Erfgenaam tot den Russischen Throon, zynde haast geheel uit het Keizerlyk Huis uitgeslooten, ondergaan moesten; zo dat alle die geene die geneegentheid voor Ons hadden, en onverschrokken genoeg waren, om ze aan den dag te leggen (want Wy hebben niemand gezien, die Ons niet toegedaan was) door het betuigen van de eerbied, die zy-lieden Ons als hunne Keizerinne verschuldigd waaren, hun leeven, of ten minsten hun geluk, in de waagschaal stelden. Eindelyk gingen zyne pogingen, om Ons in het verderf te brengen, zo verre, dat ze overal bekend wierden, en na het opgekome gemor, hier door onder het Volk veroorzaakt, en het geen hy ons te last legde, waarvan hy egter de oorzaak was, wierd zyn toestel om ons van het leeven te beroven, klaarblykelyk ontdekt. Maar hier van in tyds geadverteerd zynde door eenige onzer trouwste Onderdaanen, die besloten hadden, of het Vaderland te verlossen, of zig voor het zelve op te offeren, stelden wy Ons, gesterkt door het vertrouwen in God, aan het gevaar bloot, met alle de kloekmoedigheid, welke het Vaderland, in vergelding voor deszelfs liefde jeegen Ons, met reede van Ons te verwagten hadden. Na den Alderhoogsten aangeroepen en onze hoop in zyne Goddelyke Regtvaardigheid gesteld te hebben, besloten Wy insgelyks, of als een Slagtoffer voor het Vaderland te sterven, of het zelve van de beroertens en het bloed-vergieten te bevryden. Gewapend met den Arm des Heeren, hadden Wy onze toestemming daar omtrent zo ras niet verklaard aan de geene, die van weegens het Volk aan Onze gezonden waaren, of alle de Ordens van Staat spoedden zig met zeer veel iever, om aan Ons blyken van onderwerping te geeven, en den Eed van getrouwheid af te leggen.

Uit hoofde van onze Mensch-lieventheid en in 't byzonder van de geneegenheid voor onze getrouwe Onderdaanen, bleef nog iets over dat gedaan moest worden, namelyk het beraamen der middelen teegens de gevolgen, die te dugten waaren, in geval de geweeze Keizer, uit onbezonnenheid, een vertrouwen stellende op de ingebeelde kragt der Holsteinse Troupen (om welkers willen hy zig toen te *Oranjebaum* ophield, leevende in een volmaakte luiheid, en verzuimende het bestier van zaaken, ja zelfs van zulke die geen uitstel mogten leiden) tot een bloedbad zou willen geleegenheid geeven, waaraan onze Lyfwagt en de overige Regimenten gereed waaren, zig uit liefde voor den Godsdienst, voor het Vaderland, voor Ons en voor onzen Opvolger, bloot te stellen. Dierhalven hebben wy het als een van God Ons opgelegde pligt jegens onze Onderdaanen geagt, zulk een onheil door het beraamen van gevoegelyke en kragtige middelen te voorbuigen. Wy stelden ons dan aan het hoofd van onze Guardes, van het Artillery-Corps en van andere in onze Residentie zig bevindende Troupen, om zulke gevaarlyke desseinen, waarvan wy ten deele verwittigt waaren, te doen verydelen.

Maar naauwelyks waaren Wy uit de Stad getrokken, of hy zond aan Ons twee Brieven, de eene na de andere; de eerste door onzen Vice-Cancelier den Prins Galliczin, waar by hy verzogte, hem na het Land van *Holstein*, zyn

zyn Vaderland, te laaten vertrekken, en de andere door den Generaal-Major Michel Ismailof waar by hy uit eige beweeging verklaarde, dat hy van de Kroon afzag, en niet begeerde langer over *Rusland* te heerschen. Hy verzogte Ons met eenen by de laatste, om hem na het *Holsteinsche* te laaten gaan, verzeld van Elisabeth Woronzow en Goudowitz. Deeze twee Missiven, opgevuld met vleieryen, wierden Ons toegezonden twee uuren na dat hy bevel gegeeven had, om Ons het leeven te beneemen, gelyk zulks Ons is aangebragt geworden door de geene zelf, die hy met die snoden toeleg gelast had.

Egter konde hy Ons tegenstand bieden door het wapenen der Holsteinsche en eenige kleine Detachementen van andere Troupen die by hem waaren. Hy zoude zelfs van Ons verscheide voor het Vaderland nadeelige voorwaarden hebben kunnen afpressen, vermits hy een groot getal Persönen van Distinctie der beide Sexe in zyn magt hadde, want op het ontfangen der tyding, dat het zo regtvaardiglyk vergramde Volk in beweeging geraakt was, liet hy ze als Gyzelaars op *Oranjebaum* bewaaren. Onze Menschlieventheid zoude nooit in haar ondergang bewilligt hebben, en om ze te verlossen, zouden Wy ons liever, zelfs met gevaar van een gedeelte der rampen te zien herleeven, met hem in een Vergelyk ingelaaten hebben. Dierhalven wierden Wy door alle de by Ons zig bevindende Persoonen van distinctie verzogt, hem by een Briefje voor te slaan, dat zo zyn voorneemen in der daad was, gelyk hy by zyne Missiven had opgegeeven, hy Ons dan, tot best van de gemeene rust, een formeel en uit vrye wil gedaanen schriftelyken afstand van den Russischen Throon kon overzenden. Dit geschiede en het briefje wierd hem door den voorsz. Generaal-Major Ismailof overgebragt. Waar op hy ingevolge, Ons het onderstaande Geschrift liet ter hand stellen.

„ GEdurende de korte tyd van myne absolute Regeering over het Russi-
„ sche Keizerryk, heb ik in der daad ondervonden, dat myne krag-
„ ten niet groot genoeg waaren om zo een last te dragen, en dat het boven
„ myn magt was van dat Keizerryk, niet alleen Souvereinlyk, maar op wat
„ wyze het ook mogt weezen, te regeeren. Ik heb de wankeling die door
„ een totale ruïne zoude zyn gevolgt geworden, en my met eeuwige schaamte
„ te overdekt hebben, gezien. Na zulks dan rypelyk overwoogen te heb-
„ den declareer ik buiten alle dwang en plegriglyk aan het Russische Keizer-
„ ryk en de gantsche Wereld, dat ik vooral myn leeven van het bestier van
„ het gemelde Keizerryk afstand doe, niet verlangende daar in te regeeren
„ nog Souvereinelyk, nog onder eenige anderen forme van Gouvernement,
„ zonder zelfs te begeeren van ooit daar toe te komen, door wat hulp het
„ ook mag weezen. Tot getuige van het welke ik een opregte Eed voor God
„ en de gantsche Wereld doe, hebbende deze renuntiatie met myn eige
„ hand geschreeven en geteekend, den 29 Juny 1762. (O. St.)

PETER.

Op die wyze is het, dat wy den Throon van het Russische Keizeryk beklommen hebben, zonder dat 'er een droppel bloed vergooten is, waar

waar in God alleen, en Ons lieve Vaderland Ons door hunne verkoorene geassisteerd hebben. De besluiten van de Goddelyke Voorzienigheid aanbiddende, verzeekeren Wy zeer genadiglyk alle onze getrouwe Onderdaanen, dat Wy niet zullen in gebreken blyven van dag en nagt den Almogenden aan te roepen, ten einde Hy Onzen Scepter zeegene, en Ons dezelve doe dragen tot maintien van onze Orthodoxe Religie, tot ondersteuning en verdeediging van Ons lieve Vaderland, tot onderschraging der Justitie, tot het doen ophouden van alle quaalen, onregtvaardigheeden en geweldenaryen, en door Ons hert te versterken tot het goede. En nademaal wy vieriglyk verlangen, van door de blyken te toonen in hoe verre Wy ons willen waardig maaken de Liefde van Ons Volk, tot wiens welzyn Wy erkennen tot den Throon verheeven te zyn, belooven Wy plegtiglyk, op Ons Keizerlyke Woord, van zodanige schikkingen in het Keizerryk te maaken, dat de bestiering van den Staat altoos in haar kragt kan blyven, zonder uit de voorschreeven paalen te treeden; dusdanig, dat ieder Departement met Wetten en Reglementen, bequaam om de goede order in alle zaaken en ten alle tyden te maintineeren, voor zien word. Wy hoopen daar door het Keizerryk en onze Souveraine Magt eeniger maaten door de voorige ongelukken verkort, te bevestigen, en de verslagen harten van onze waare Vaderlanders op te beuren. Wy twyffelen ook niet, of alle onze getrouwe Onderdaanen, zo voor het welzyn van de Godsdienst, zullen onschendbaar den Eed, die zy aan Ons voor God gedaan hebben, onderhouden. Waar op Wy hun van onze Keizerlyke toegeneegenheid verzeekeren.

Gegeeven te *Petersburg* den 6 July (O.St.) 1762

Het Origineel is door Haare Keizerlyke Majesteit eigenhandig onderteekend.

CATHARINA.

Gedrukt te *Petersburg* in de Drukkery van den Senaat.

DUITSCHLAND. Weenen. Het Corps van den Prins van Lowenstein is op den 2 en 4 *Augustus* vruchteloos door de Pruissischen onder den Generaal van *Kleist* by *Töplitz* in *Bohemen* geattaqueerd. Uit ons groote Leger verneemd men dat de Veldmarschalk Grave *van Daun* toestel maakte om het Beleg van *Schweidnits*, door den Koning van Pruissen ondernomen, is 't mogelyk, te doen opstaan. By 't zelve is anderzints niets van belang voorgevallen.

Berlyn. Thans zyn alle de Staten des Konings, door de Russen ingenomen, van dezelve ontruimd. Men eenen Courier van *Breslau* komende, heeft men: Dat den 16 *Augustus* (1762) in den omtrek van *Schweidnits* eene bloede Actie is voorgevallen tusschen een Corps Oostenryksche Troepen onder de Generaal Veldmarschalk Baron van *Loudon*, en een Corps Russische Troepen onder den Prins *van*

Be-

Beveren, waarby de onzen eene volkomen Overwinning behaald hebben. Tot dus verre heeft men geene andere byzonderheden daarvan, dan dat de voorn. Generaal *Loudon*, met een Corps Troepen van omtrent 40000 Man sterk, meest Ruitery, was afgezonden, om de Stad *Schweidnitz* te ontzetten; dat zyne Troepen ten dien einde reeds den 14 met het Corps van den Prins *van Beveren*, omtrent 15000 Man sterk, in een hevig gevecht waren geraakt, 't geen de volgende dag wierd voortgezet, maar dat de gemelde Prins den 16 eene Versterking uit ons groote Leger ontfing, waarby men wil dat onzen roemruchtigen Monarch in Persoon tegenwoordig was; dat de voorsz. Prins daar op de Vyanden had aangetast, met de van alle tyden af beproefde dapperheid der Pruissische Soldaten, dezelve in wanorde gebragt en op de Vlucht geslagen had; dat het verlies der Oostenrykers bestond in 6000 Man en eenige Zegenteekenen, van al het welke wy de nadere Particulariteiten eerstdaags te verwachten hebben.

Hamburg. Het is zeeker dat de Hertog *van Holstein*, door de Keizerin van Rusland is benoemd geworden tot Administrateur van het Hertogdom *Holstein* geduurende de minderjaarigheid van den Groot-Vorst haaren Zoon, en dat dezelve te *Kiehl* werd verwagt om aldaar zyne Residentie te houden. Het Jaargeld van Gemelde Prins, in 12000 Roebels bestaande, zegt men, dat door voorn. Haare Keiz. Maj. uit haar afzonderlyke Schatkist met 20000 Roebels vermeerderd te zyn. Ondertusschen zyn ook eenige Heeren, uit naam van den Koning van Denemarken, als mede Voogd over den Groot-Vorst te *Kiehl* voorsz. aangekomen, om 's Lands Regeering aldaar te administreeren.

Uit *Silezien* verwacht men eerstdaags tyding dat *Schweidnits* door den Koning zal veroverd zyn, werdende het Beleg met alle succes voortgezet.

Ingevolge de tydingen uit *Hessen* is de Prins van *Condé* eindelyk met het groote Fransche Leger vereenigd, edoch was daar door de schaarsheid der Levensmiddelen by dat Leger zodanig toegenomen, dat de Marschalken d'*Estrees* en de *Soubise*, zullen genoodzaakt zyn den Geallieerden slag te leveren, of 't gantsche Land Graafschapte verlaten; als wanneer de Hoofdstad *Kassel*, die werkelyk is ingesloten, noodwendig weeder in handen van dezelve moet vallen.

Hanover. Met vermaak heeft men vernomen dat de Franschen niet alleen *Gottingen* maar ook *Munden* verlaten hebben. *Cassel* is reeds

 door

door onze Troepen ingesloten; en thans laat zich aanzien dat de Vyanden, welk hun Camp te *Grumbach* verlaten hebben en naar den kant van *Hirschveldt* getrokken zyn, eerlang gantsch *Hessen* Land zullen moeten abandonneren. Onze Zeegryke Troepen zyn vol vuur en moed, en vervolgen de Vyanden van alle zyden. Zo men meend zullen zy hunne veiligheid in het voordelig Camp by *Bergen* gaan zoeken; eene Plaats daar den Maarschalk van *Broglio*, op den 13 *April* 1759 veel roem verworven heeft.

GROOT-BRITTANJE, *Londen*. De wensch en verwachting der Britten is vervuld; de Koningin is den 12 *Augustus* (1762) van een Prins bevallen; beide Moeder en Kind bevinden zich in gewenschte welstand. Men spreekt hier by continuatie sterk van Vrede, waar aan veele als noch niet te min weinig geloof slaan. Met ons Leger in *Duitschland* gaat het na wensch; en uit de *Havana* heeft men dat de onzen verscheide Forten en ook de bedekte weg vermeesterd hadden, en staat maakten eerlang Meester van die Plaats en van 't gantsche Eiland *Cuba* te zyn. Deeze heughelyke tydingen hebben groote blydschap onder het gemeen verwekt.

VRANKRYK. *Parys*. *Augustus*. (1762) is een verschrikkelyken dag voor de navolgers van *Ignatius Loyola* geweest. Het Parlement toen in alle de Kamers van 's Morgens ten 7 uuren tot Middernacht toe vergaderd geweest zynde, heeft de navolgende drie, voor hen yslyke Arresten gearresteerd:

I. Dat derzelver Institutien voor nul en van geen 'er Waarde verklaart; derzelver Societeit gedissolveert; derzelver Naam uitgewischt; derzelver Gewaad, Qualiteit, Order, Constitutie en Gehoorzaamheid aan huune Generaal opgeheven en verboden, en hen wel serieuselyk gelast wordt, voor het toekomende als ordinaris Clerquen te leven, en zig van alle geestelyke Functien te onthouden: Dat de Inboorlingen binnen de 30 Dagen het Ryk zullen hebben te ontruimen, na alvoorens hunne Doop en Toenaamen, die van hunne Nabestaanden en hunnen Ouderdom, en hunne voor het toekomende te verkieze Woonplaatsen opgegeven te hebben om derzelver Pensioenen daarna te kunnen reguleeren.

II. Dat alle de tot hunne Defensie ingediende Geschriften door Beuls Handen zullen verbrandt worden.

III. Dat alle hunne Meubilen en Effecten zullen verkocht, en hen verboden worden, nooit sterker, dan, in 't getal van 2 Persoonen by den anderen te mogen komen; werdende hen teffens daar by verbooden, eenige de minste Poogingen tot hunne herstelling te doen, op pœne, als Schuldigen aan het *Crimen læsæ Majestatis*, voorbeeldelyk gestraft te worden.

's Ko-

's Konings Oorlogs-Verklaring tegen Portugal, *in ons stuk van July laatstleden bladz.* 16 *beloofd*) is van den volgenden inhoud:

DE Koning en de Catholyke Koning, gedwongen den Oorlog tegen Engeland te voeren, hebben wederzydsche Verbintenissen aangegaan, om de buitenspoorige Heerschzucht dier Kroon en de Oppermacht, dewelke zy over alle de Zeën, Scheepvaart en den Handel van andere Mogendheden, voornamentlyk in de Oost en West-Indiën, zig aanmatigt, te beteugelen.

Hunne Majesteiten hebben, om dat Oogmerk te bereiken, geoordeelt een der gevoeglykste Middelen te zyn het Verzoek aan den Koning van Portugal, om in hunne Alliantie te willen treden. Het was natuurlyk te denken, dat gemelde Vorst de Voorslagen, dewelke aan hem in 't vervolg, uit Naam van zyne en zyne Catholyke Majesteit, gedaan wierden, bereidwillig zoude accepteeren. Dit Gevoelen was gevestigd op het geen de allergetrouwste Koning aan zig zelve, en aan zyn zedert het begin dezer Eeuw onder het heerschzuchtig Engelse Juk zuchtend Volk, verschuldigd is. Wyders heeft de Uitkomst der Gebeurtenissen genoegzaam doen blyken de Onvermydelykheid en Rechtvaardigheid der gedaane Stappen van Vrankryk en Spanjen, ten opzichte eener verdachte en gevaarlyke Neutraliteit, dewelke met alle de Ongemakken van eenen geheimen Oorlog gepaard ging.

De op dit Onderwerp aan het Hof van Lissabon overgegevene Memorien zyn aan het Gemeen bekend gemaakt: Gansch Europa heeft de bondige Redenen van Rechtvaardigheid en Gevoeglykheid gezien, op dewelke de Koning en de Catholyke Koning hun Verzoek aan den Koning van Portugal gegrondt hebben, en waar by zyne Catholyke Majesteit nog gevoegt heeft de aller tederste Beweegreden van Maag-en Vriendschap, die den allersterksten en heilzaamsten Indruk op het Hert zyner Allergetrouwste Majesteit hadden behooren te hebben.

Wel verre van daar, dat deze zo gewigtige als wettige Bedenkelykheden dien Vorst zouden hebben overgehaalt, zig met zyne en zyne Catholyke Majesteit te vereenigen; zo heeft Dezelve in tegendeel voistrektelyk geweigert hunne Aanbiedingen te accepteeren, en veel liever Derzelver Alliantie, zyner eigene Eer, en het Voordeel zyner Onderdaanen, willen opofferen aan zyne verblinde Overgeving en onbepaalde Onderwerping aan de Wille en het Welbehagen van Engeland.

Diergelyk een Gedrag omtrent het waare Oogmerk van den Koning van Portugal geenen den minsten Twyfel overlatende, zo konden de Koning en de Catholyke Koning hem, van dien tyd afaan, niet anders aanmerken, dan als eenen directen en personeelen Vyand, die onder het loos Voorwendzel eener Neutraliteit, dewelke hy niet begeerde te houden, zyne Havenen ter Beheering der Engelsen zoude ingeruimt hebben, om aan de Schepen dier Natie tot eene Schuilplaats te verstrekken, en dezelve in staat te stellen van Vrankryk en Spanjen des te veiliger en gevoegiger te kunnen grieven.

Inmiddels heeft zyne en zyne Catholyken Majesteit noodig geoordeelt te

zyn, omtrent den Allergetrouwste Koning nog alle Omzigtigheid te gebruiken; en ofschoon de Spaanse Troupen in Portugal gerukt zyn, zo is echter deze zo onvermydelyke geworden zynde Inrukking door geene Oorlogs Verklaaring verzeld geweest, en zy hebben aldaar zodanig een omzigtig Gedrag gehouden, hetgeen onder geene andere, dan wederzydse Vrienden en onzydige Gebuuren, kan plaats vinden.

Zulke zo zeer gematigde Behandelingen zyn echter ten eenemaal vruchteloos en verlooren geweest: De Koning van Portugal heeft den Oorlog formeel aan Vrankryk en Spanjen verklaart: De Catholyke Koning, door een zo onverwacht Gedrag gedwongen, heeft dezelve Declaratie ook tegen Portugal gedaan, en de Koning kan niet langer uitstellen dienaangaande een gelyk Besluit te neemen.

Boven en behalven die aan beide de Monarchen gemeen zynde Beweegredenen, heeft ieder van Dezelve nog zyne byzonderen Bezwaarnissen tegen het Hof van Lissabon, dewelke alleen en op zig zelve overwogen, genoegzaam in staat zyn dien uitersten Stap, den welke hunne Majesteiten, tot Derzelver Leedwezen, genoodzaakt zyn te doen, volkomen te verdedigen.

Niemand kan onkundig zyn van de onwettige en geweldige Onderneeming, door de Engelsen in 't Jaar 1759. tegen eenige Schepen van den Koning, onder het Canon der Portugeese Forten van *Lagos* gepleegd. Zyne Majesteit liet den Allergetrouwsten Koning verzoeken, de Restitutie dier Schepen te willen bezorgen. Maar het Ministerie van dien Vorst, voor de geregelde Wetten der Rechtvaardigheid, de Zee-Rechten, de Souvereiniteit en het Territoir van hunnen Meester, dewelke zo onbetamelyk door de allerverfoeijelykste Infractie geschonden waren, geen Ontzag hebbende, heeft op de by 's Konings Ambassadeur ten dien einde gedaane herhaalde Requisitien nooit, dan door gansch ydele Voorwerpen, en met een onverschillig Gelaat, het geen zeer hoonend en bespottelyk was, gelieven te antwoorden.

Ter zelver tyd heeft het Hof van Lissabon (veinzende niet te weeten, dat de Souvereinen, die hunnen Rang, uit hoofde van derzelver Geboorte en door de Waardigheid hunner Kroon, verkregen hebben, nooit kunnen gedoogen, onder wat Voorwendzel het ook zoude mogen zyn, dat eenigerhande Mogendheid bestaan zoude, aan de Prérogativen en geacquireerde Rechten, ten opzigte hunner Ancienneteit en Majesteit, den allerminsten smet toebrengen) geprétendeert, eene Beurtwisseling van Voorzitting onder alle Ambassadeurs en buitenlandse Ministers, zonder eenig Onderscheid, te doen stand grypen. De Koning, door zynen Ambassadeur van deze zo mislyke en nooit gehoorde Schikking, aan hem by Notificatie geïnsinueerd, kennis bekomen hebbende, deed daarover Desselfs rechtvaardig Misnoegen aan den Allergetrouwsten Koning in Geschrift betuigen; verklaarende nooit te zullen gedoogen, dat het wezendlyk aan het Caracter van Representatie gehecht Recht, waarmede hy zyne Ambassadeurs en Ministers vereert, in het minste verzwakt of verkort worde.

Hoe zeer ook de Koning toenmaals reeds gemachtigd en bevoegd was, op de

deze en meer andere Klagten, waar toe het Hof van Portugal aan hem gelegenheid gegeven had, zyne Gevoeligheid te doen blyken, zo vergenoegde zig echter zyne Majesteit enkel en alleenlyk met de Terugroeping van zynen Ambassadeur, en heeft zedert voortgevaaren met den Allergetrouwsten Koning eene Correspondentie te houden, dewelke hy op het alleroprechtigst wenschte hertelyker en duurzamer te mogen maken.

Die Vorst zal derhalve aan niemand dan aan zich zelve hebben te wyten alle de Rampen van eenen Oorlog, dien hy om meenigvuldige Redenen had behooren te myden, en dien hy het allereerst gedeclareerd heeft. De by hem gedaane Aanbieding van eene naauwkeurige Onzydigheid te zullen obferveeren, zoude by den Koning en den Catholyken Koning wel geaccepteert geworden zyn, indien de Ondervinding van het voorleden hen niet geleert had, zich voor het Bedrog en het Gevaar van zodanig eenen Voorslag te wachten.

Het Hof van Lissabon heeft in het begin dezer Eeuw zich gehaast den Koning *Philippus* V., roemruchtiger Gedachtenis, te erkennen, en met Vrankryk en Spanjen de allerwezendlykste Verbintenissen aangegaan: *Petrus II.*, in Portugal regeerende, scheen ter goeder Trouwe in het Verbond met beide die Kroonen te treeden: Maar, na zyne geheime Inzichten 3 Jaaren ontveinst te hebben, zag hy van alle zyne Beloften af; liet de vervolgens verzochte en geobtineerde Neutraliteit, dewelke hy ook in eenen Brief, ten gelyken einde aan de Republyk der Vereenigde Nederlanden geschreeven, aanprees te willen omhelzen, insgelyks vaaren, en voegde zich by de Vyanden van Vrankryk en Spanjen.

Het zelve Vertrouwen en dezelve Zekerheid, aan de zyde van beide deze Kroonen, zouden ongetwyfeld door eenen gelyken Afval van 't Hof van Lissabon in de tegenwoordige Tyds omstandigheden te leur gestelt geworden zyn.

De Koning, door de onverbreekbare Gevoelens eener teedere Vriendschap met den Catholyken Koning verknocht zynde, en één en het zelve Belang hebbende, verhoopt dat hunne vereenigde Poogingen de Bescherming van den God der Heirschaaren zullen ondervinden, en eindelyk den Koning van Portugal zich doen gedragen naar de Grondregelen der gezonde Staatkunde, overeenkomstig met het Voordeel van zyn Volk en met de Banden, die denzelven met zyne en zyne Catholyke Majesteit vereenigen.

Hy gelast en beveelt aan alle zyne Onderdanen, Vasallen en Dienaaren, de Onderdaanen des Konings van Portugal te bespringen; verbiedt dezelve wel uitdrukkelyk met hen eenigerhande Gemeenschap, Handel en Verstandhouding te pleegen, op peene van Lyf en Leven te verbeuren: En ingevolge van dien heeft zyne Majesteit van nu af aan herroepen, gelyk dezelve herroept by deze, alle Verloven, Paspoorten, Sauveguardes en Vrygeleiden, welke, met dezen tegenwoordige strydende, door Denzelven, of door zyne Luytenant-Generaals en andere Officiers, mogten toegestaan zyn; verklaarende dezelve vernietigd en van geener Waarde, en verbiedende aan alle en een ieder, wie hy ook zy, daar op eenige gade te slaan.

En

En nademaal de Koning van Portugal, tegen het XV. Artikel der tusschen Vrankryk en Portugal den 11 *April* 1713 te Utrecht geteekende Vrede, waarin wel uitdrukkelyk bedongen is: *Dat men, ingevalle van eenige Ruptuur tusschen beide de Kroonen, altoos aan de wederzydsche Onderdaanen zal toestaan den Tyd van 6 Maanden, om alle hunne Effecten en andere Goederen te verkoopen ofte transporteeren, en te vertrekken, zo als zy zullen komen goed te vinden*, bevoolen heeft, dat alle de Franschen, die zich in zyn Koningryk bevonden, binnen de 14 Dagen het zelve zouden hebben te ontruimen, en dat alle hunne Goederen verbeurd verklaart en aangeslagen zouden worden: Zo beveelt zyne Majesteit, uit hoofde van rechtmatige Represaille, insgelyks, dat alle de Portugeesen, die zich in Desselfs Staaten bevinden, binnen den Tyd van 14 Dagen na de Publicatie van dezen, dezelve zullen hebben te ontruimen, en dat alle hunne Goederen zullen geconfisqueerd zyn.

Zyne Majesteit gebiedt en beveelt aan den Heer Hertog van Penthievre, Admiraal van Vrankryk; aan de Marchallen van Vrankryk; aan de Gouverneurs en Luitenant-Generaals zyner Majesteit; aan de Colonels, Commandanten, Kapiteins, Hoofden en Aanvoerders zyner Troepen, zo te Voet als te Paard, en aan alle zyne Andere Officiers, dewelke zulks aangaat, den Inhoud dezer tegenwoordige te doen nakomen, ieder voor zich zelve, binnen de Uytgestrektheid zyner Macht en Rechtsgebied. Want zulks is de Wille en het Welbehagen zyner Majesteit; begeerende en verstaande, dat deze tegenwoordige bekend gemaakt en aangeplakt worde in alle zyne Zee- en binnenlandse Steden, Havens, Reenen en andere Plaatsen van zyn Koningryk en Landen onder zyne Gehoorzaamheid, alwaar zulks nodig is, ten einde niemand moge voorwenden des onkundig te zyn.

Gedaan te Versailles *den* 20 Juny 1762.

(*geteekend*) LOUIS.
(*en lager*) LE DUC DE CHOISEUL.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder en het geheele Stadhouderlyke Hof geniet eene gewenschte gezondheid. De Vergadering van de Heeren Staaten van Holland en Westvriesland, die beschreven was tegen den 1 *September*, is uitgesteld tot den 8 van dezelve Maand, om als dan by een te komen. De geruchten van Vreede wakkeren thans weder op, en volgens brieven uit Groot-Brittannien en Vrankryk, zou dezelve alleen afhangen van het besluiten en antwoord des Konings van Spanje 't welk men dagelyks met een Courier van dat Hof te gemoet zag. Men voegd verder daarby dat van wegens 't eerstgem. Ryk de Hertog van Bedfort en van wegens Vrankryk de Hertog *van Nivernois* zouden benoemd zyn, om de laatste hand aan dit heilzaam werk te slaan: weinig tyd zal de gegrond- of ongegrondheid hier van aantoonen. De

De Graaf de *Salerna*, die voorheen Gezant van den Koning van Portugal aan 't Fransse Hof is geweest, en zich zedert eenigen tyd alhier in het Logement *het Groot Keizers Hof* heeft opgehouden, heeft eergister met een expresse uit Engeland kennis gekreegen, dat hy als extr. Envoyé van hooggem. Koning by deezen Staat is aangesteld, hebbende dezelve vervolgens met Leden van Staat geconfereerd.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Door hun Edel Mog. de Heeren Staaten der Provintie *Utrecht* is aangesteld tot Hoog-Heemraad van den Lekkendyk bovendams, in de plaats van wylen den Heer Jacob van Berck, de Heer *Jan Jacob Codin tot Cockengen*; tot een der Heeren Gecommitteerden ter Wees- of Momboirkamer der Stad *Utrecht*, de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Barth. de Gruyter*, in de plaats van wylen den voorsz. Heer van Berck; tot Schepen, in de plaats van den Heer de Gruyter, de W. E Gestr. Heer Mr. *Adriaan Strik van Linschooten*, en tot Gecommitteerden ter ontfangst van de Middelen op 't Gemaal en de Bieren, in de plaats van den voorn. Heer van Linschoten, de W.E. G. Hr. Mr. *Arnoud Pit*.

Door de Heeren Staaten der Provintie Zeeland is den Hr. *Leonard Teyts*, aangesteld tot Groot-Major en Commandeur van de Bezetting van *Vlissingen* en *Rammekens*.

Den 20, is by het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit t'*Amsterdam*, 't bevel van 's Lands Schip van Oorlog van 44 Stukken Kanon opgedragen aan Kapitein *Pieter*, Baron *van Leiden*.

Den Heer *Willem Joost van Oosterwyk*, is aangesteld tot Secretaris van de Houtvestery en 't Jachtgericht van Gooiland enz. in de plaats van den W. E. Achtb. Hr. Mr. Jacobus Augustinus van Son, thans regeerend Schepen der Stad Amsterdam.

Door Hun Ed. Groot Achtb. de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad *Amsterdam*, is aangesteld tot Hoogleeraar in de Ontleed en Heelkunde, de Heer *Folkert Snip*, Medecyne Doctor te Dockum.

Zyne Doorl. Hoogh. den Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Kapitein Daniel Anthony van Plettenberg, in 't Regim. van *Aeronius*.
Kap. Corn. Winbol Meyerink, - - - - - - - - - -
Vaandrig. Gerrit Willem Ardesch, - - - - - - - -

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De Straat Davidsvaarders binnen den Havens te rug gekomen zynde, verneemd men dat door 26 Hollandsche Schepen gevangen zyn 67¾ Vis uitmakende 2788 Vaten Spek, en door 3 Hamburgers 4 Vissen, 155 Vaten Spek.

Te *Frankforth* is den 16 *Augustus* in den Ouderdom van omtrent 74 Jaren overleeden *Christoph Martin* Graaf *van Degenfeld Schaumburg*.

Den 19 *Augustus* overleed in 's*Hage* de Heer *Pieter Buteux*, Gedeputeerde ter Vergadering van Haar Hoog Mog. wegens de Provintie *Zeeland*.

Den 23 overleed te *Schiedam* in den Ouderdom van ruim 45 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer *Abraham Rysbergen*, Raad in de Vroedschap en Scheepen dier Stad.

Den 27 *dito* hebben de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit alhier besflooten Convoy te verleenen na *Lisbon* en *Kadix*, 't welk na den 13 *September*, uit *Tessel* onder zeil zal gaan.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op den 1 en 15 *September*, onder voorzitting van Do. *Henricus Hageman*.

Op Vrydag den 20 *Augustus*, heeft in de Nieuwe Kerk in de beurt van Do. *Boon* gepredikt, *Johann. Christ. Baum*, Proponent, en verklaart uit 1 *Timotheus* 3 *vs*. 16. (het eerste gedeelte) *Onwedersprekelyk groot is de Godzalige verborgentheid: Godt is geopenbaart in 't Vleesch.*

HOORN. Op Zondag den 15 *Augustus*, heeft Do. *P. C. Hageman*, Predikant te *Schiedam* alhier zyne gaven laaten hooren, 's Voormiddags over 't gewoone Evangelie, *Luc*. 19. *vs*. 21. en 's Avonds over *Esaias* 28: *vs*. 29. 't laatste gedeelte: *Want zyn Raad is wonderbaarlyk, en hy voert het heerlyk uit.*

Desgelyks heeft op Zondag den 22 *dito* gepredikt Do *Chr. van Brand-Holtzapfel*, Predikant te *Gouda*, des Voormiddags over het gewoone Evangelie, *Luc*. 18: *vs*. 10-14., en 's Avonds over *Esaias* 26: 1, 2. *In dien tyd zal men dit Lied zingen in 't Land Juda: wy hebben eene vaste Stad, Muuren en Voorschanssen zyn Heil. Doed de Poorten open, op dat het rechtvaardige Volk daarin ga, dat het geloof bewaart.*

Hier op is den 25 uit het Drietal (in onzen MERCUUR voor de Maand *July* laatstleeden bladz. 20 te zien) met meerderheid van Stemmen tot Leeraar dezer Gemeente verkooren, de E. V. Gel. Heer *Christ. van Brand-Holtzapfel*.

ZIERIKZEE vacant. HARLINGEN vacant. VLISSINGEN vacant.

Vervolg en Slot van 't eenvoudig en beknopt Verhaal, *wegens 't voorgevallene in de zogenaamde* Evangelische Lutherfche Gemeente *te* Vlissingen.

§. 37. Hoe onbevreest en gewillig in den Heere, de Predikant ook zyn mogte, naar Vlissingen, ter zyner Verdediging, te ryzen, wiert hy nogtans, zo door overdenkinge der voorgaande en tegenwoordige dingen aldaar, als door de nog al nadere aandringende en aanhoudende verzoeken zyner Vrinden, en aanwyzinge des Heiligen Geest bewoogen, *voor eerst van Vlissingen zig te onthouden*. Vergelykt de vlugt van zo veele Heilige Gods Mannen voor hunne Vyanden, ja Christus zelfs, Matt. 12: 14, 15. enz. en deszelfs bevel Matt. 10: 14, 15, 23. De Predikant dan desweegen al verder van Vlissingen terug blyvende, is eindelyk (zo men zegt, want anders weet hy daar van niets) het lang beoogde en besloote Vonnis van bannissement uit Vlissingen, den 6 *April* over hem *gedecreteert*. Joh. 9: 34. 16: 2, 3. Waar mede hy ook teffens, voor eerst, van zyn gemeente, van zynen Vrouw, vyf onnozele Kinderen en eige onderhoudinge, en over de 3300 Guldens schult van de Gemeente aan hem, verstooken is; en met de zynen (niet op zig zelf en voor Godt, maar voor de booze Menschen in de Wereld) onder een groote versmaadheid is gesteld geworden. Dog Marc. 10: 29. 30. Rym-Psalm van Luther 46. Rom. 8: 34. Luc. 12 Hebr. 10: 32. De Predikant heeft wel *Copy* van dit gansche Proces en Vonnis verscheide reizen begeert; maar (hoewel anderen welken het niet aangaat gegeeven nogtans) hem telkens is geweigerd geworden. Joh. 3: 20, 21. Eph. 5: 12.

§. 38. Na het vertrek des Predikants van *Vlissingen*, is deszelfs Huisvrouw 2 Ryksdaalders per week tot haar en den haaren onderhoud, toegelegt geweest; en zy heeft dat Geld ook ontfangen. Daarenboven is haar beloofd, dat men haar met haare Kinderen, volgens haaren staat, zoude verder onderhouden, als zy slechts *van haaren Man scheiden wilde*; maar dezelve, geweetens halve, daar toe niet kunnende overgaan, heeft men haar, voornaamlyk door Do. *Bruinenbeek*, en Do. *Voogt* (Pred. in de *Groede*) of met groote beloften, of met bedreigingen en verschrikkingen, zoeken over te haalen, het Kerken-Huis in de Stad *Vlissingen* te verlaaten. Door veelvuldige groote en byna onbeschryflyken, haat, in gebaarden, woorden en daaden, aangedaane kwellingen, evenwel eindelyk bewoogen geworden, het Kerken-Huis en de Stad *Vlissingen* te ontruimen; maar de haar gedaane groote beloftens, zyn ongegront bevonden, en dus flegts vervult geworden; veel meer heeft men dezelve, (na haar een *schandelyk Geschrift* tegen haarenMan te hebbendoen ondertekenen)met eenigeweinige Reispenningen afgespeysd; zonder de 3300 en verdere Guldens §. 37. (ook tot voldoeninge haarer, wegens de terughoudinge haares Mans salarium, gemaakte schulden) aan haar te betaalen. Datze alzo met haare vyf Kinderen, byna ongetroost in deezen, na een ontvangen wensch van zommige Edel Achtb. Heeren, *haar Fortuin te willen gaan zoeken*, en na agterlaatinge eens grooten gedeeltens haares Huisraads en der Boeken haares Mans, den 5 *Juny* van Vlissingen is vertrokken, en door dat alles, buiten het §. 17. gemelde, over de 600 Guldens schaade geleeden, en tegenwoordig met haaren Man en vyf Onnoozele Kinderen, in eenen byna van alle Menschen hulploozen staat zig vint. Vyandlyk word beloogen, gehaat, of niet gehoort of niet gelooft. Matt. 10: 22. en Jes. 58: 6-12 enz.

§. 39. De Predikant dan, en deszelfs Famielie van Vlissingen verwyderd zynde, hebben zig, meer en meer, alle oude en nieuwe, openbaare en heimelyke Vyanden des Predikants t'zamen gevoegd, bedryven veele ydele vreugde en moedwille, wegens hunne overwinninge over hunnen Predikant; handelen naar behaagen met de Kerken Penningen; (welker somme by 't Vertrek des Predikands by de 1200 Guldens was) verstooren verder de Gemeente, voornaamlyk voor zo verre dezelve Christus kon zyn; vermeerderen hunne eisselyke Leugens en bedreigingen tegen den Predikant en deszelfs Huysvrouw; zoeken onder alle deeze dingen eenen nieuwen Predikant naar hunnen ydelen zin, al is de oude nog wettig de hunne. enz. Vergl. 2 Petr. 2: 2. Tim. 4: 1-4-8. Opb. 11: 3-14.

AANMERKINGEN EN BESLUITEN.

§. 40. Welke *Menschen* en *dingen*, de allereerste en verdere *gronden* en *oorzaaken*, van alle deeze hier beschreeven dingen zyn, en

hoe dezelve elkaar de hand hebben *geboeden*, wil de Predikant liever *nog* verzwygen, en den alweetenden en regtvaardigen Godt overlaaten: wyl hy denkt, dat de ontdekkinge daar van, als nog slegts een ontkenninge en tegenspreekinge van Menschen en andere dingen, zullen ontmoeten, en geene verbeteringe bevorderen.

§. 41. De ondergeschreevene Predikant *betuigd* ondertusschen voor Godt en Menschen, dat al het bovenstaande de *zuivere Waarheid* is, en (zo veel hem bekend) de §. 22. 28. voorgegeeven lasteringen der Hooge Overigheid in zyne Leerreeden, als de *eenige* oorzaak *opgegeeven* wort, waarom hem de beschreeve behandelinge aangedaan is. Hoewel, gelyk hy hoort, daarby gereekend werde, dat de Predikant, in eenige *Brieven*, na de Assopiatie en Verzoeninge aan Do. *Bruinenbeek* naar §. 14. geschreeven (daar in hy dog niets als de zuivere gemeene waarheid gesprooken heeft) en van dien Do *Bruinenbeek* den Edel Achtb. Heeren van Vlissingen ter hand gesteld zyn (gelyk de Heeren zelfs betuigd hebben),* die Heer insgelyks al gelasterd hebben. Ps. 50: 16. Jez. 1: 16.

* Ook hier uit is teffens te zien, dat Do. *Bruinenbeek* mede een *werktuig* enz. tot het gebeurde omtrent den Predikant te Vlissingen is geweest. Het zelve kan ook *bevestigd* worden, door een Uittreksel eens Briefs van geenen aan deezen, gedateerd den 7 *December* 1761. (daarin gedoeld word op een ernstige Woortwisselinge, welke Do. *Feltman* en *Bruinenbeek*, den 29 *November* en 8 *December* in de Consistorie-Kamer te Middelburg, over de zaak des Predikants te Vlissingen gehat hebben) luidende dat Uittrekzel aldus. „ Alzo op nieuws „ cenige onbillyke gerugten hier openbaar worden, en welke indien „ zy niet schielyk worden weggenoomen, *wel in korte tyd*, *een wonderlyke nasleep zoude konnen veroorzaaken*, *wyl ik niets zal nalaaten*, „ *maar alles wat my mooglyk is*, *zal aanwenden*, *om myn eerlyke Naam*, „ *Ampt en Bedieninge*, *eclatant te verdeedigen*, *en die vergiftige lastermond te snoeren*. In betrekkinge, op die vehemente en onchristelyke wangedagten, en liefdelooze uitdrukkingen, omtrent myne „ goede intentie, zuivere oogmerken, en moeitens, om was 't doenlyk, een Broederlyke voortduurende Vrede, in uwe Gemeente te „ veroorzaaken, en te bezorgen uwe Jaarlykse wedde en salaris, tot „ onderhout van uwe Huyshoudinge enz. (Vergelykt egter Rom. 2: 7, 8 10: 2, 3. Matt. 16: 23. Joh. 14: 27. Luc. 16: 15. Gal. 6: 16-18. Deeze bevestiginge kon ook met nog veele andere getuigenissen gedaan worden.

§. 42. Dit verhaal bewaarheid zig ook wel uit den zamenhang en de overeenstemminge der zaken zelfs. Als iemand nogtans het tegendeel daar van denken en zeggen mogte, zo *verzoekt* de Predikant denzelven zulks, zonder vooroordeel en eenzydig hooren zeggen en berigt, door authentike waare stukken, naar behooren openbaar te bewyzen. De Predikant egter is verzeekert, of dat aan zyn verzoek niet zal konnen voldaan worden

den; of voldoende, de Predikant in staat is te bewyzen, dat de meeste dingen welke men dan opgeeft, ten deel in 't geheel niet zyn geschiet, en ten deel de gewigtigste oorzaaken hebben en op zig zelf gene kwade zyn. Daarenboven *aanbiet* zig de Predikant dezelve waarheid, met de daartoe behoorende waare authentike stukken, en met nog meerdere van gelyken aart te bevestigen. Uit welk alles dan verder en duidelyker zal openbaar worden kunnen, dat al 't geen den Predikant tot last gelegd is, zig gront, op zyner Vyanden (der zogenaamde Leden zyns Kerkenraads, naamlyk *Christoffel Kop*, *Casper Helleman*, *Jan van de Kamp*, (want *Paulus Lange* heeft een smertelyk berouw enz. betoont, over al 't geen hy daarby heeft doen moeten) in denzelven aanhang onweetendheid in Goddelyke dingen, Ongodsdienstigheid, Onchristelykheid, Bygeloof, Vooroordelen, Hoogmoed, Verwaandheid, Heerschzugt, Nydigheid, Booze List, Bedriegeryen, Wraak, Leugens (als eigentlyke Lasteringen) en Dwang enz. En dezelven daar door de Ed Achtb. Heeren van Vlissingen (daar voor, zo verre die Heeren zodanige zyn, de Predikant altoos de behoorige agtinge gehat en nog heeft) en anderen tegen den Predikant misleid hebben. Alzo is 't ook geleegen, met al 't geen hy als Predikant (die zig voor Godt alleen zouden schuldig erkent) ooit voor Menschen, tegen Gods waare Woort, op zig zelf strafbaar, met opzet zal gedaan hebben; en met de groote *eigenzinnigheid* welke hy hebben zal, en andere omstandigheden. Marc. 27: 1, 2. Spr. 25: 2 Joh. 7: 51. 17: 44-46. 18: 19-23. Hand. 23: 1-5. 25: 16. met Matt. 7: 1, 2. 2 Kon. 4: 1 8. enz.

§. 43. Een ieder waar Geloovige weet uit Gods woort, dat waare regternstige Geloovigen, en voornaamelyk zodaanige openbaare Leeraaren welke zuiver en onbeschroomt de waarheid zeggen, geene andere, als tegen het waare *geloof* in Jezus Christus losgelt, en deszelfs *liefde* strydende behandelingen van de Wereld verwagten konnen. De volgende en zoortgelyke plaatzen althans leeraaren het zelve, naamlyk Job 12: 4, 5. Ps. 10: 31, 35, 37, 73, 94. Spr 9: 7, 8, 26, 28. Amos 5: 10 Matt. 10: 16. Luc. 6: 20-26. Joh. 15: 18. 16: 1-4. 20: 22, 33. 1 Kon. 4: 9-13. Phil 1: 12. 1 Petr. 4: 12-19. 1 Joh. 3: 10-24. 4: 1-6. Hebr. 10: 32. 11: 35-38. Hand. 14: 2. 1 Thess 3: 3. 2 Tim. 3: 12, 13. met 2 Tim. 2: 9. 1 Pet. 2: 12. 3: 16. Vergelyk Matt. 26: 1-16, 30-57. 27: 1-26. Luc. 22 en 23: 1-25. enz. De Predikant nu (wel in onvolmaaktheid, dog in waarheid) met eenen Goddelyken ernst, alleen gezogt heeft en nog zoekt, dat is den drieeenigen Godt, op het eenige losgelt Christus Jezus, tot waare oneindige reddinge en zailigheid, zyn zelf en zyn Even-Mensch; hebben waare Geloovigen zig niet te verwonderen dat hem, *om de waarheid*, de gebeurde dingen overgekomen zyn. Gal 4: 18. Matt. 22: 8. In deeze omstant, konnen de van den Predikant, den 28 February des morgens over Matt. 4: 1-11. en des namiddags over Matt. 26: 30-46. (als toen zonder zyn byzonder weeten *laatste*) gehoude leerreeden (handelende van de uitneemende groote lydens Jezus) omtrent het gebeurde met deezen Predikant, hem en anderen tot een byzondere *aanmerkinge* en *gebruik* verstrekken.

§. 44. Toont dan nu ook, geliefde Evangelische Broeders! dat gy ook omtrent het gebeurde met deezen Predicant, ten goeden dadelyk, en niet het tegendeel zyt, gelyk beschreeven staat Ps 41. Mar. 9, 33. Joh 13, 34, 35. Hand. 2: 44. Hand. 4: 32-35. 2 Kon. 8: 9. Gal. 6: 9-11. Eph. 4: 1-16. Phil. 2: 21. Marc. 8: 38. Matt. 11: 6. Gal. 6: 1-5. En gy dus ook, als een regte zirade, met vreugde, *in* en *aan* u, voor u zelf en voor anderen, draagt, het *in* en *om* Jezus onschuldig *lyden* en *lief hebben*; als der waare Evangelische *geloovigen eigen*, (dog ook onder de genaamde Christenen zeer *raar* en tot een *misdaad*, *schanden* en *afkeerigheid* geworde) openbaare *kenmerken* 't Welk, met een op Godt vertrouwend verlangen, verwagt, uwer allen, in Godt den Vader, Jezus Christus, en den Heiligen Geest, opregte en dienstvaardige Broeder

ANDREAS THOMAS DREULNER,
Evangeliesch Predikant.

P.S. 1. Den Prediant *verweeten* zynde, dat eenige *Brieven* aan de Edel Achtb. Heeren te Vlissingen (die men zegt, ysselyke lasteringen, des Predikants wegen, tegen die Heeren behelzen) onder dedekte namen, dog als ofze van de Predikant zelfs geschreven waren, zyn ingekomen; zo verzoekt den Predikant, dat dezelven, of hem ter hant gesteld, of openbaar gemaakt mogen worden: om te zien, of dezelve van Vrienden of Vyanden zyn gekomen, ofte lasteringen of waarheden bevatten. Nademaal de Predikant, na zyn vertrek van Vlissingen, geene andere schryvens, aan Vreemden in Zeeland, voor de zyne erkend, als welke hy aan het Evangeliesch Consistorium te Middelburg, en aan den Ed. Achtb. Heer Burgemeester *Winkelman*, onder zyn naam geschreeven heeft.

2. De Predikant met verwonderinge, zo wel in het Luthersche Kerkboekje te Amsterdam, als in de Mercurius van *B. Mourik* gezien hebbende, dat des Predikants Plaatze in de Gemeente te Vlissingen, *Vacant* gesagt werde, en hy niet weet wie zig het *regt* aangematigd heeft, dat te doen, daar dog niemant, van den Predikant een behoorige *demissie Acte* uit die Gemeente, heeft kunnen vertoonen, en die Predikant daarom nog wettig Predikant aldaar is; zo *protesteerd* de Predikant, niet alleen tegen zodaanige *vacatur*, maar ook tegen de *beroepinge* eens anderen Predikant aldaar, hier mede openbaar. Niet uit een *byzondere* genegenheid tot die zogenaamde Luthersche Gemeente aldaar, om by dezelve als Predikant te blyven, (als agtende dezelve, wegens haare halstarrige wederstrevinge des Heiligen Geestes enz. geene waaren Evangelische Luthersche Predikant waardig, en daar toe ook hoopt dat geen waardig subject, wegens de terribele vestigen, zig overgeeven zal) maar om zyn *regt* op die Gemeente te behouden enz.

3. In het *Verbaal* des Predikands eenige Druk-vylen staan zynde gebleven, wille de geliefde Leezeren, dezelve gunstig verbeteren.

NAAM-

NAAM LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 4de *Augustus* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag, den 4 Augustus.

Emanuel Weis, de Jonge. *W. A. K.*

Willem Land. *N. O. K.*

Magtelda van Oosteuryk, Weduwe van Marten van Lier. *O. K.*

't *Kind* van Adriaan Ryke. *W. A. K.*

Donderdag, den 5 dito.

Jeremie Boissevain. W. A. K.

Willem van Leeuwen, *Chirurgyn.* O. *O. K.*

Charlotte Madelaine Lemaistre, Weduwe van Nicolaas Rousselet. W. A. K.

Vrydag, den 6 dito.

Jan van der Streng. *N. Z. K.*

Maria Solter, Huysvrouw van Martinus Loos. *L. O. K.*

't *Kind* van Dirk de Heus. N. O. K.

Saturdag, den 7 dito.

Josias Granpré. *Z. K.*

Maandag, den 9 dito.

Gysbertje Rap, Huysvrouw van Hendrik de Ram. *O. O. K.*

Adriana Elskamp, Huysvrouw van Jan Revink. E. N. K.

Gesina van Dyk, Huysvrouw van Gerrit van Beek. Z. K.

Gerritje Brinkman, *Bejaarde Dogter.* Z. K.

't *Kind* van Lucas Bruyn. *W. K.*

Dingsdag, den 10 dito.

Henricus Greevingh, *Pastoor in de Kerk de Pool,* *N. K.*

Anna Steenweg, Weduwe van Godfridt Bohlen. *N. Z. K.*

't *Kind* van Anthony Koster. *O. K.*

Woensdag, den 11 dito.

Andries Willem Schermer, *in Leven Super Carga, in dienst van de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie.* *Z. K.*

Adam Bras, Jongste Zoon van Jan Bras. Z. K.

Gerritje van Stuyvenbergh, Huysvrouw van Elias Seugnet. *O. K.*

't *Kind* van Adrianus Hoos. *N. K.*

Donderdag, den 12 dito.

Anna Elisabeth Brants, Laatst Weduwe van Jan Droede. *O. K.*

Catharina Jonkheer, Wed. van Dirk Renberg. E. Y. K.

Geertruy Oterlyk, Huysvrouw van Pieter de Veer. *N. O. K.*

Catharina Vernuft. Z. K.

't *Kind* van Jan Kramer. *O. Z. K.*

Vrydag, den 13 dito.

Sophia Reuvens, Oudste Dogter van Antonie Reuvens. Z. K.

Saturdag den 14 dito.

Cornelis van Hoorn. *N. O. K.*

Cornelia van Blanken, Weduwe van Abraham Oldenhoven Vry. Z. K.

't *Kind* v. Johannes Lambert. Sluyter. *W. K.*

't *Kind* van Isaak Heysterman. *N. O. K.*

Maandag, den 16 dito.

Cornelis Oeyé, *Licentmeester wegens het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit in Zeeland, alhier.* *O. K.*

Aaltje Remme, Laatst Weduwe van Pieter van Blegonje. O. Z. K.

Gareia Maria van Soesdyk, Huysvrouw van Basent Crammer. Z. K.

Dingsdag, den 17 dito.

Metje Fredriks, Huisvrouw van Dirk Muyen. *W. K.*

Engeltje van Laar, Huysvrouw van Carel Noordhuyzen. *L. O. K.*

Maria Smits. *N. Z. K.*

Gerrit Bosscher, *Huyswerker.* L. K. H.

Harmanus Hof, Jongste Zoon van Harmanus Hof. *A. K. H.*

't *Kind* van Simon Bark. *N. K.*

Woensdag, den 18 dito.

Pieter Vliman. A K. H.

Anna Praalder, Jongste Dogter van Dirk Praalder. *L. K. H.*

Donderdag, den 19 dito.

Joannes de Wit. O. K.

Pieter Oostendorp, *Mr. Broodbakker.* A. K H.

Eva

Eva Catharina ten Naarden, Weduwe van Adrianus de Lange. Z. K.
Margrita Kieleman, Huysvrouw van Cornelis Westerbaan. *K. K. H.*

Vrydag, den 20 dito.

Lourens Roelofse. A. K. H.
Abraham Jansz. *Mr. Kleermaker. K. K. H.*
Hester Elizabeth Locquet. Z. K.
Anna Burghout. *N. K.*

Saturdag, den 21 dito.

Hendrina Rebecca Borghorst. N. K.

Sondag, den 22 dito.

Hendrik Croeseman. A. K. H.
Jacob Poster. K. K. H.
Leysbet van Dyl, Weduwe van Daames de Haas. A. K. H.
Helena van Koesvelt, Huysvrouw van Johannes van Veen. W. K. H.
Tryntje Mooy, *Bejaarde Dogter. K. H. K.*

Maandag, den 23 dito.

Catrina Hoofakkers, Weduwe van Pieter Raanen. K. K. H.
Anna Margreta Evers, Huysvrouw van Jan Fredrik Koster. A. K. H.

Dingsdag, den 24 dito.

Barend Knickenberg. *N. Z. K.*
Robertus de Leeuw. N. O. K.
Christiaan Swerisse. A. K. H.

Woensdag, den 25 dito.

Geessie Janse Matelaar, Weduwe van Tomas Brouwer. A. K. H.
Johanna Bosman, Huys- en Kraamvrouw van Dirk Steur. K. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 16 *Augustus* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Angenietestraat (*J. Cloppenburg*, *W. Sikkesz.*, *J. de Zwaan* en *A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, in de), Noordzyde. *f* 8000, verkogt.
Armsteeg (*J. van Arrewynen*, Een Huys en Erve, in de Nieuwezyds). *f* 1975, verk.
Buyksloot (*J. Kaakenbosch* en *J. van Helsdingen*, Een Huys en Erve te), op den Dyk voor de Vaart, genaamd *'t Is niet anders*. *f* 1875, in slag *f* 125, verkogt.
Cingel (*M. Popel* en *J. de Stoppelaar Danielsz.*, Een Huys en Erve, op de), over het Leidsche Veer. *f* 8400, in slag *f* 450, verkogt.
Elandsstraat (*A. van Asperen*, *H. van der Horst*, *H. Laarman*, *P. de Hoen* en *J. Roose*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy. *f* 3050, in slag *f* 1000, verkogt.
Elandsstraat (*D. van Scherrenberg*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, voorby de Haazestraat. *f* 3075, in slag *f* 100, verkogt.
Halsteeg (*A. Folle*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, by de Nes. *f* 2525, in slag *f* 10, verkogt.
Heeregragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), by de Brouwersgragt, Oostzy. *f* 2700, in slag *f* 7, verkogt.
Heeregragt (*J. van der Streng*, Een Huys en Erve, op de), het negende Huys benoorden de Hartestraat. *f* 25100, in slag *f* 950, opgehouden.
Heeregragt (Dezelve, Een Stal en Koetshuys, op de), Oostzy, tusschen de Vlasblom en Goudsblomsteegen. *f* 11000, in slag *f* 2000, opgehouden.
Heerestraat (*B. Tideman* en *P. Veeckens*, Een Huys, Pakhuys en Erve, in de), Noordzy. *f* 12350, in slag *f* 1400, opgehouden.
Hoedemakerspad (*J. Cloppenburg*, *W. Sikkesz.*, *J. de Zwaan* en *A. Hanenberg*, Een Thuyn en Huyzinge, op het), Noordzy, genaamt *Nooit Volmaakt*. *f* 700, in slag *f* 40, verkogt.
Kadyk (*J. de Stoppelaar Danielsz.*, *F. Römer Danielsz.* en *C. van den Broek Cornelisz.*, De Helft in een Verwery, het *Witte Lam*, en de Helft in twee Huyzen onder een Dak, in een Koop, aan de laagte van de). *f* 1300, in slag *f* 250, verk.

Ka-

Kapelen Hasselaarssteegen (Dezelve, De Helft in twee Huyzen onder een Dak, in een Koop, op de hoek van de L. *f*3275, in slag *f*600, verkogt.

Kloveniers Burgwal (*P. de Mortier* en *J. Schoonhoven*, Een Huys en Erve, op de), over het Oostindisch Huys. *f*7000, in slag *f*900, opgehouden.

Oostenburgstraat (*A. van Asperen*, *H. van der Horst*, *H. Laarman*, *P. de Hoen* en *J. Roose*, Een Huys en Erve, in de derde of zuidelyke), Noordzy. *f*3100, verkogt.

Oudekerk (Dezelve, Een Huys en Erve, agter de). *f*3000, in slag *f*50, verk.

Palmstraat (*R. P. Schaapegeest*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f*1475, in slag *f*1200, opgehouden.

Peperstraat (*J. Schoonhoven*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), Noordzy. *f*3100, in slag *f*350, verkogt.

Prinsegragt (*H. Laarman*, *A. Rutgers*, *G. Bentink* en *J. Broers*, Een Pakhuys en Erve, genaamt *Flora*, op de), over de Leidsche Kruisstraat. *f*9700, in slag *f*2600, opgehouden.

Prinsegragt (*A. van Asperen*, *H. van der Horst*, *H. Laarman*, *P. de Hoen* en *J. Roose*, Een Huys en Erve, op de), by de Elandsstraat. *f*5025, in slag *f*280, verk.

Reguliers Dwarsstraat (*J. Cloppenburg* en *C. Ral*, Een Huys, Koetshuys, Stalling en Erve, in een Koop, in de), Zuydzy, benoosten de Vyzelstraat. *f*7700, in slag *f*200, opgehouden.

Roozestraat (*A. van Asperen*, *H. van der Horst*, *H. Laarman*, *P. de Hoen* en *J. Roose*, Een Huys en Erve, op de zuyd westhoek van de) en laatste Dwarsstraat. *f*4000, in slag *f*650, verkogt.

St. Jansstraat (Dezelve, Een Vierde Part in een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f*625, verkogt.

Utrechtse Dwarsstraat (*I. Hen de Jonge*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, tusschen de Binnen Amstel en Utrechtsestraat. *f*2075, in slag *f*20, verkogt.

Vier Windestraat (*G. Rabel*, Een Huys en Erve, in de). *f*900, in slag *f*375, verk.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag* den 30 *Augustus* 1762, verkogt:

Agterburgwal (*C. Pullen*, *J. P. Giraudet*, *H. Hogewal* en *L. Tak*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), tusschen de Schoorsteenveegers en Gasthuismolensteeg. *f*4300, in slag *f*400, verkogt.

Agtergragt (*J. Cloppenburg*, *J. Schoonhoven*, *A. le Grand* en *A. Hanenbergh*, Een Huys en Erve, op de), over de Ossemarkt. *f*3150, in slag *f*300, verkogt.

Angeliersstraat (*D. de Haan*, Een derde in een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), over Vredenburg. *f*300, in slag *f*50, verkogt.

Bleekery (Dezelve, Een derde in een), Huyzinge, Lootsen enz., in de Vinkebuurt buiten de Raampoort. *f*220, in slag *f*40, verkogt.

Bleekery (Dezelve, Een derde in een dito), Huyzinge enz. geleegen als vooren. *f* 280, verkogt.

Buitenplaats (*C. Hoeneker*, *T. Crommenie* en *I. Hen*, *de Jonge*, Een), genaamt *Reigersbosch*, met zyn Huysmans Woning, Stallingen enz. met zyn Landeryen alles in een Koop, genaamt de *Groote* en *Kleine Bilt*, in de Holendrechtse Polder onder Ouderkerk, te zamen groot circa 84 Morgen. *f*8000, in slag *f*350, verk.

Cloveniers Burgwal (*C. Pullen*, *J. P. Giraudet*, *H. Hogewal* en *L. Tak*, Een Huys en Erve, op de), benoorden de Raamgragt. *f*15900, in slag *f*650, verk.

Doe-

Doeleſtraat (*J. Schoonhoven* en *C. Twisk*, Een Huys en Erve, in de), naaſt de Schiet Doelen. *f* 7700, in ſlag *f* 400, opgehouden.

Gaſthuismolenſteeg (*L. Pater*, *H. van Veen* en *P. van der Schley*, Een Huys en Erve, in de). *f* 3200, in ſlag *f* 60, verkogt.

Haerlemmerſtraat (*A. le Grand*, *H. Laarman*, *J. Idemans*, *C. van den Broek Cornelisz.* en *J. P. Heimbach*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de), Zuydzy, 't zevende Huys van 't Plein. *f* 5050, in ſlag *f* 400, verkogt.

Heeregragt (*J. van der Streng*, *C. Pullen*, *N. Simon van Winter* en *H. Moens*, Een Huys en Erve, op de), tuſſchen de Harte en Wolveſtraaten. by den af ſlag *f* 47000, opgehouden.

Heeregragt (*Jan van der Streng*, *C. Pullen*, *J. Schoonhoven*, *F. J. Meliſſen*, *C. Twisk* en *J. Smit*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, tuſſchen de Utrechtſtraat en Amſtel, en een Stal en Koethuys daar agter in de Amſtelſtraat in een Koop. *f* 56500, in ſlag *f* 5500, opgehouden.

Heeregragt (*J. van Wattens* en *J. Slebes Hendriksz.*, Een Huys en Erve, op de), vyfde Huys benoorden de Wolveſtraat. *f* 6500, in ſlag *f* 400, verkogt.

Huyszittenſteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen, onder een Dak, aan 't eind van de). *f* 5500, in ſlag *f* 16, verkogt.

Keizersgragt (*G. Rebel* en *A. A. Bardon*, Een Huys en Erve, op de), tuſſchen de Leidſe en Spiegelſtraaten, als meede twee Huyzen en Erven daar agter in de Kerkſtraat, in een Koop. *f* 20700, in ſlag *f* 3000, verkogt.

Keizersgragt (*L. Pater*, *H. van Veen* en *P. van der Schley*, Een vierde part in een Huys en Erve, op de), tuſſchen de Ree- en Beereſtraaten. *f* 1250, in ſlag *f* 40, verkogt.

Kolk (*W. Duyzenddaalders* en *J. Gaubert*, Een Huys en Erve, op de), Zuydzy. *f* 6300, in ſlag *f* 200, verkogt.

Koorn-Moolen (*A. le Grand*, *H Laarman*, *J. Idemans*, *C. van den Broek Cornelisz.* en *J. P Heimbach*, Een vierde Part in een), genaamt de *Kat*, of *Katbuizers*, benoorden de Zaagmoolens Poort. *f* 3000, in ſlag *f* 200, verkogt.

Lelyſtraat (*J. Cloppenburg*, *J. Schoonhoven*, *A. le Grand* en *A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe), voorby de eerſte Dwarsſtraat. *f* 3050, in ſlag *f* 400, verkogt.

Prinſegragt (*A. le Grand*, *H. Laarman*, *J. Idemans*, *C. van den Broek Cornelisz.* en *J. P. Heimbach*, Een Huys en Erve, op de), tuſſchen de Spiegelgragt en Leidſekruisſtraat. *f* 7300, in ſlag *f* 400, verkogt.

Reguliersgragt (*J. Kwikx*, *J. Carſtens Anthoniesz.* en *A. Becu Charlesz.*, Een Huys en Erve, op de), tuſſchen dito Dwarsſtraat en Heeregragt. *f* 6050, in ſlag *f* 1000, opgehouden.

Teertuynen (*A. le Grand*, *H. Laarman*, *J. Idemans*, *C. van den Broek Cornelisz.* en *J. P. Heimbach*, Een Huys, Pakhuys en Erve, met de Wal daar voor, zynde een Teerkopery, genaamd de *Roode Galley*, in de Nieuwe). *f* 7500, in ſlag *f* 850, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand SEPTEMBER, 1762.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieutenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

VErder laat zich de Kapitein *Hoeufft* hooren, *zwanger gaande*, dat de Schippers van de Galjoots hem zouden commandeeren, hier te vooren wederlegd, dat zulks harssenschimmen zyn. Woordelyk verklaard zyn Ed. zich daar over, wederom op nieuw, als volgt:

> *Aangaande dit eerste geval (het geen ik by* CONSEQUENTIE MOET DENKEN, (*) *NB. de intentie van het bovengemelden gepasseerde by de Compagnie,) te weeten om te staan onder de ordres van den Galjoot-Schipper, of wel van een jong Officier, (indien een Officier daar op het commando mogt bekomen,) zoo moet ik voor my zelven zeggen*, en ronduit declareeren, dat ik liever geen Commissie kreeg, ja zelfs, dat ik liever van mynen Dienst wilde zyn gedemitteert, dan dat ik zodanige Ordre zoude moeten obediëeren, *en daar door ten spot verstrekken, niet alleen van onze eige, maar ook van alle vreemde Natiën.*

Dat alles toond aan, dat de Kapitein *Hoeufft* nog ten eenemaal onkundig is; wat den Zeedienst betreft, in een groote Vloot Oorlogscheepen, of

(*) (NB. Dat een kragtig argument is by Kapitein *Hoeufft*.)

of Esquaders enz., nu hy heeft daar nooit in gediend, alzoo is hem dat ten goede te houden.

Aangaande het slot van deze laatste Periode, die zwarigheid zal spoedig geremedieerd worden; na de eige recommandatie van den Kapitein *Hoeufft*, zal de Regeering, deszelfs plaats wel vullen, met een subject 't welk, KUNDIG, ERVAAREN, altoos NUGTEREN en WAAKZAAM is. om, volgens Zeemanschap na uiterste vermogen, ALLE ONGELUKKEN TE VERMYDEN, (en 't geen zyn Schip geen driemaal aan den grond zeild) na luid van het tweede Articul, en het Advis van Kapitein *Hoeufft*, in dato 13 Maart 1761, hier te vooren in het berigt van den ondergeschreeven bygebragt.

Vervolgens souteneetd de Kapitein *Hoeufft* al verder:

> *Wat nu het tweede geval betreft, dat de Galjoots zouden moeten staan onder de Ordres van de Commandanten der Oorlogscheepen; daar omtrent werd in de tweede periode, eerstelyk een Relaas gedaan, hoe, ten tyde van den roemwaardigen Admiraal de Ruyter, by de ter dier tyd geëquipeerde Vlooten, altoos gevoegd zyn geworden, een groot getal kleine Vaartuigen; IK BEKEN DAT DIE VAARTUIGEN ZEEKERLYK BY EEN VLOOT VAN GROOTE NUTTIGHEID ZYN, EN TOT DIVERSE ONNOEMELYKE DIENSTEN WERDEN GE-EMPLOYEERT, doch niet by het geval in questie, want in Mist, of Sneeuwjacht zoo donker als mist, werden nooit Scheepen of Vaartuigen uit jaagen gezonden.*

Deeze laatste periode is recht, want niemant de Signalen zien zoude; maar komen 'er geen blinken tusschen beide? klaard het nooit eens weer op? een Zeeman ondervind dat dagelyks, doch een woordje, over deeze REMARQUEABLE bekentenis van Kapitein *Jan Hoeufft*, dat die ligte Vaartuigen tot een ONNOEMELYK getal van diensten zyn, by een Vloot, en tot EEN van de allergrootste diensten, BEGEERD hy, dat zy ten eenemaal onnut zyn; waar van hier te vooren, het contrarie is aangetoont, op wat wyze daar gebruik van gemaakt werd, en, tot allen tyden, zyn gebruikt geweest.

De reden dat de Kapitein *Hoeufft* daar geen begrip van heeft, nog maaken kan, is, dat hy geen experientie heeft, wat in een groote Vloot Oorlogscheepen of Esquaders omgaat, dan nog, dat hy, by continuatie, zodanig bezet is met duisterheden, Mist en donkere Sneeuwjacht, zonder eens een blink van klaarheid te krygen, voor zaaken, die hy niet gezien nog ondervonden heeft; en dient tot slot van alle misten en duisterheden, in allen zoorten van zaaken, niet alles te præcautioneeren

en

en te voorzien is, echter is by den Mensch niets te verzuimen, maar alles in 't werk te stellen, wat mogelyk is, dat tot zyn behoud dienen kan.

Na de voorgemelde contradictorie bekentenis van den Kapitein *Hoeufft*; DAT DE LICHTE VAARTUIGEN, ZEEKERLYK BY EEN VLOOT VAN GROOTE NUTTIGHEID ZYN, EN TOT DIVERSE ONNOEMELYKE DIENSTEN WERDEN GEEMPLOYEERT, moet men den ondergeschreven, dispenseeren, iets meer daar over te wederleggen; maar de Requesten en Memorien, en mondedelinge discoursen NA RATO van haare *waardigheid* beantwoorden; en zoo zal hy, nog maar weinig periodens aanroeren, die, of door duisterheid, of door passie van Kapitein *Hoeufft*, of zyn gehuurde pen, zyn gecritiseert.

Veele speculatien en raisonnementen vallen over het geluid. In het Advis van den Hoogen Krygsraad is dat breedvoering uitgehaald en gedemonstreerd, bevestigd met kundige Autheuren over de Natuurkunde, doch in 't klein kan een iegelyk tot zyne satisfactie, aan zyne nieuwsgierigheid voldoen, en neemen daar een proef van op de volgende wyze. Wanneer de Haagsche Klok eenig Mensch beluid, behoeft zodanige persoon maar buiten den Haag te gaan in 't open Veld, zyne Oogen toe te doen, te luisteren waar hy het geluid van de Klok hoord, en, in den blinden, met den Arm te wyzen op den Tooren.

Nog een andere proef te neemen, laat iemand geplaats werden aan den hoek van een groote Kamp Weiland, en slaan op een Ketel, een ander geblind zynde, geplaatst op de verste Distantie, en laat hem in den blinde probeeren, of hy op het geluid van den Ketel, niet regt op de Man aan zal marcheeren.

Wanneer iemand in, of aan het einde van de Diemer- of Watergraafs-Meer staat, kan hy blindelings distingueeren op het gehoor; waar dat hy het geluid hoord van de slaagen, wanneer eenige Stukken Kanon geproeft werden.

Dat zoo bevindende, gelyk daar te meermaalen de proef van genoomen is, was die zaak in 't groot te probeeren, en dat ook na genoegen uitvallende, was het waardig te probeeren, om het te verkrygen tot securiteit voor den Zeeman, en zoo groote Schatten van de Ingezetenen, *daar de Kapitein Hoeufft in den blinden zoo tegen baspeld*, zonder by zich zelfs eens een proef te neemen wat effect het geluid doet.

Dat deze zaak van het geluid zoo als het voorgesteld is, in Groot-Brittannien niet is te verkrygen, werd by den Kapitein *Hoeufft* en zyne Partisans als een Triumph uitgebazuind! het antwoord dieswegens gegeven aan zyne Excellentie den Heer Ambassadeur Boreel, is te zien

 in

in het volgende Extract, waar in de redenen gemeld zyn, waarom die Heeren, de Directie hebbende over de Kustvuuren en Bakens, de propositie van 't geluid hebben afgeslagen, luidende als volgt.

Extract.

EN BOVENGEMELDE HEEREN ZYN VAN ADVIS, DAT ALLARM GEGEEVEN DOOR HET SCHIETEN VAN GROF GESCHUT, GEPAART ZOUDE GAAN MET GROOTE INCONVENIENTEN, EN DAT DE TEGENWOORDIGE VUUREN, MET BEHULP VAN HET LOOT, GENOEG KUNNEN DIENEN VOOR SCHEEPEN DIE WEG PASSEERENDE.

Die Heeren zyn Politicquen, en geen Zeeluiden, die met hun Antwoord te kennen geven, dat haar Edelens de kracht van dat Zeemans point niet begrypen; daar op tot Replicq dient, voor eerst een vraag: of de Kanonschooten van 's Konings Scheepen, by occasie van Saluten, als anderzints, Signaal schooten, enz. enz., ooit eenige alarm in 't Land veroccasioneerd hebben? *immers neen!* alle half uuren een of twee Schooten zware slagen van Mortieren, kunnen geen allarm veroorzaaken, maar wel het continueel schieten van eene Attaque.

Ten tweeden, dat het GEZIGT van de Vuuren genoeg is, is eene waarheid; maar als 't GEZIGT benoomen werd door Mist, en Sneeuwjacht, zyn die van geen dienst, het gezicht daar van zoo hoog nodig voor een Zeeman, is van de Approbatie van de geheele Wereld; zoo is die zelve Approbatie ook voor het gehoor, als het gezicht benoomen werd, om dat te baat te neemen voor ongelukken in de Zeevaart te precautioneeren.

Ten derden, aangaande het gebruik van 't Loot, dat is een noodzakelyk en excellent middel, maar in Mist en donker Weêr omtrent het Gom van geen dienst, alzoo het zeer styl is, en by de Zeeluiden van de Republicq niet anders is bekend, als de onmogelykheid van het aan te looden, en daar door het verongelukken voor te komen.

Zoo is hem Kapitein *Hoeufft* ook tot ergenis, en CHOQUEERT DAAR OP, dat de Ondergeschreven, in zyn Bericht, zich zegt te weezen de Oudste en Eerste Stedehouder van den HEER KAPITEIN ADMIRAAL GENERAAL; zoo het in effecte nu zoo niet is, het is in oude tyden zoo geweest, by de Eerste Erectie van de Admiraliteit: te vinden in Extract uit de Instructie voor de Heeren Raaden van de Collegien ter Admiraliteit, gearresteerd den 13 Augustus 1597. Articul 2, te vinden in de Placcaatboeken; Eerste Deel, pag. 3, alwaar staat:

En

En over alle voorsz. Collegien, en een yder derzelver, zal den Hooggeboore PRINCE GRAAF MAURITS VAN NASSAU, *als* ADMIRAAL GENERAAL *der voorschreeve Landen present zynde* OF IN ZYNE ABSENTIE *zynen Lieu-tenant-Admiraal [Stedehouder] in dien Quartieren, en in der tyd zynde, het Hoofd wezen, en overzulks* PRESIDEEREN.

Nog een sterk Bewys leverd uit, de Resolutie der Heeren Staaten van Holland en Westvriesland, van dato 10 December 1665, te lezen in het Leven van den Admiraal de Ruiter, op pagina 456 en 457.

Zynde ter Vergadering voorgedragen dat de Lieu-tenant-Admiraal de Ruiter, gaarne zoude gediend zyn van de intentie en Resolutie van deeze Vergadering, waar na hy zich zoude hebben te reguleeren, in 't reguard van de Admissie van zyn persoon, in de Collegien ter Admiraliteit binnen deeze Provincie resideerende: is, na voorgaande Deliberatie, EENPARIGLYK, *verstaan en verklaard, dat, volgens het geene by de* INSTRUCTIE *van de gemelde Collegien* ORIGINEELYK *is bedongen de Provincie van Holland en Westvriesland competeert het* INDISPUTABEL RECHT, *dat de Lieu-tenant,* NB. Admiraalen *van dezelve Provincie, in de gemelde Collegien verschynende, hun aldaar, de Presidiale Stoel moet werden ingeruimd, tot zulke effecte dat hun aldaar, dienvolgens toekomt niet alleen Stem, als d'andere Raaden, maar ook de Propositie, d'Omvrage, en ordentelyke Conclusie, zoo als het zelve ook van de E-*RECTIE VAN DE VOORSZ. COLLEGIEN AF, IN CONTINUEELE OBSERVANTIE IS GEWEEST; *dat mitsdien de voorn. Lieu-tenant-Admiraal de Ruiter bekent gemaakt zal werden, de intentie en begeerte van* HAAR EDELE GROOT MOG. *te wezen, dat hy voorschreve Recht, in alle de gemelde Collegien zal hebben te maintineeren, zonder daar inne eenige infractien te gedoogen, ofte ook 't zelve eenigzints ter Vergadering van* HAARE HOOG MOGENDE *in nieuwe Deliberatien te brengen: ende werden de Heeren van de Ridderschap, mitsgaders de Burgemeesteren en Vroedschappen van de Steden deezer Provincie, uit dewelke eenige Raden in de gemelde Collegien ter Admiraliteit gecommitteert zyn, mitsdeezen verzogt en gelast, derzelver Gecommitteerdens in den naam en van wegen* HAAR EDELE GROOT MOGENDE *te ordonneeren, dat zy het voorschreeve* INDISPUTABEL RECHT VAN DEEZE PROVINTIE NIET *alleenlyk niet zullen hebben tegen te gaan, ofte verkorten, maar ook niet te gedogen dat zulks door anderen tegengegaan ofte verkort word.*

(*Het vervolg in de halve Maand October 1762. met een groote Plaat*)

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Baron van *Penckler*, Internuncius van het Hof van *Weenen* arriveerde den 27 *July* (1762.) te *Ciftlick* 6 mylen van hier, en hield den 29 daaraanvolgende zyn publieke Intree in deeze Stad. Den 30 deed hy zyn aankomst in de voorstad *Pera* met de gebruikelyke ceremonien bekend maken aan den Reis-Effendi, aan den Kiaja-Bey en aan den Groot-Visier die hem den volgenden dag dieswegens deed complimenteeren, en de gewoone Geschenken toezond.

PORTUGAL. Lissabon. Van tyd tot tyd komen Couriers uit ons Leger aan, edoch van derzelver medebrengen lekt niets uit; ondertusschen werd gezegd dat de Spanjaarden *Almeyde* werkelyk berend hebben.

SPANJE. Madrid. De Koning onzen Monarch heeft de Graven van *Maceda* en de Fuentes tot Raadsheeren van Staat aangesteld; de Heeren *Michel Trejo* en *Horacio Cosentino*, respective Brigadiers der Spaanse en Italiaanse Compagnien onder de Guardes, tot Colonels van het Regiment *d'Asturia*, tot Colonels der Infantery geavanceert. Volgens de Brieven uyt de Armee van den 3 *Augustus*, moesten alle de Troepen zig's anderendaags na hunne gedestineerde Posten om't Beleg van *Almyda* te dekken. Den 30 *July* waren eenige Pelotons Cavalery uit de Plaats getrokken, om de recognosceering van derzelver Omtrek aan onze Ingenieurs te beletten; doch hadden met de uiterste precipitantie, vermits het sterke Vuur onzer Vrywilligers, met een Verlies van 3 Dooden en 2 Gequesten, wederom na binnen moeten retireeren; zynde van onze Zyde niemand gesneuvelt noch gequetst. Onze ligte Infantery is zo dicht onder *Almeyda* genaderd, dat zy, ter distantie van eenen Snaphaan Schoot van het Glacis, 125 Schapen van de Weide geligt hebben. De Graaf *d'Aranda* heeft dien Buit onder de Troepen van zyn Detachement doen uytdeelen. De Koning heeft, op de hem gedaane Vertoogen, de Inwoonders van *Cadix*, dewelken van die Commercie afhangelyk zyn, als mede de Geclasseerde, gelieven te dispenseeren van de Loting, om onder de Militie te dienen. Het klein Escader van Don *Agostino d'Idiaquez* is door Tegenwinden genoodzaakt geweest, andermaal na *Carthagena* te keeren. Het zelve heeft door den aanhoudenden Zuydweste Wind *Cabo de Gate* niet kunnen oploeven, en in de 10 dagen, dat het Zee gehouden heeft, geene vyandelyke Schepen ontmoet. Men ziet thans klaar genoeg, dat het zelve met het Escader van *Toulon* niet zal conjungeeren,

ren, het geen in de Wateren van *Minorca* blyft kruissen, zonder de Straat te durven naderen. De Engelsen hebben daaromstreeks eene al te vreeslyke Macht. Volgens eene, by zommige uit *Gibraltar* gedeserreerde Matrozen, opgevene Lyst, heeft de Admiraal Saunders onder zyn Bevel 23 Oorlog Schepen van 40 tot 94 Stukken Canon; 17 Fregatten, en daaronder verscheidene van 36 Stukken, benevens 7 groote en kleine Bombardeer Galjooten. Uyt *Ferrol* zynde een Schip van Linie en één Fregat uitgeloopen, en wederom binnen gekomen met ruim 20 Schepen, dewelke door eenen Engelsen Caper gejaagd in verscheidene Havens van *Galicien* gevlucht waren.

De Heer *O-Dune*, geweezen Minister Plenipotentiaris des Konings van Vrankryk by den Konings van Portugal is den 20 *Augustus*, na niet meer dan zes en een halve dag onder weg geweest te zyn, van *Parys* te *Ildefonse* aangekomen, aanstonds ter Audientie van de Koning toegelaten en eenige dagen daarna weder naar Vrankryk gekeerd; by aldien men op geruchte kan staat maken zo, heeft de Minister aan onzen Monarch de *Voorverdrags Artikelen* van een *Vredens-Tractaat* overgebragt die door den Koning ondertekend zyn.

ITALIEN. Romen. Op den derden Zondag der Maand *September* zal alhier een nieuwe Congregatie gehouden worden, over het verschil tusschen dit Hof en dat van de Sicilien wegens de kerkelyke goederen van het Koningryk Napels; welke verschil veel zorgen aan zyn H. baard.

Florentien. Den 26 *Augustus* 's morgens ten 11 uuren had men alhier een geweldige stormwind waar door verscheide Gebouwen of omvergeworpen of beschadigd, en ten platten Lande veele boomen uit den grond gerukt zyn geworden.

Van *Porto Ferraïo* word gemeld dat twee Genueesche Kapers in 't gezicht en onder 't bereik van het kanon van die Vesting genomen hebben, twee Vaartuigen voerende Keizerlyke Vlag, geladen met zout en gedestineerd naar 't Eiland *Corsica*; dit geval zal waarschynlyk zeer onaangename gevolgen voor de Republiek van Genua na zich sleepen.

INGERMERLAND. Petersburg. Uit Hoofde van het aanstaande vertrek der Keizerinne naar *Moskow*, heeft Dezelve aan een Comptoir, 't welk van den dirigeerenden Senaat alhier te rug blyven zal, den werkelyken Geheimen Raad, Heer van *Neplujew*, den Generaal en chef *van Korff*, en de Lts. Generaal *Scherebzow*, *Uscha-*

Uschakow en *Kaftiurin* als Raads-heeren toegevoegd, om alle Zaaken zoo van Appell als andere, die zoo wel uit dit Gouvernement en dat van Novogrod, als uit de overige aan de Oost-Zee leggen de Provincien voorkomen, af te handelen en te beslissen met dezelfde Autoriteit, als of zulks door den vollen Senaat geschied was.

Dezer dagen heeft de Keizerin een byzonder Corps van Ridder Gardes, ten getale van zestig Man, doen opregten, en tot Chef daar van verklaard den Generaal en werkelyken Kamerheer en Ridder, Graaf van *Hendricow*, zullende ieder Ridder na zynen Rang de Veld-Gage genieten.

Den 9 *Augustus* begaf zig de Keizerin met een aanzienlyk Gevolg van Heeren en Dames na de Admiraliteit, alwaar twee Oorlogschepen ieder van 66 Stukken Kanon, wierden aangelegt, en Haare Majt. onder het lossen van 't Kanon de eerste drie slagen met eige handen deed, 't welk door de voornaamste Heeren gevolgd wierd.

Zedert de komste van onze tegenwoordige Souveraine tot den Throon is Dezelve niet alleen genoegzaam dagelyks in den Senaat en de andere byzonderen Raadsvergaderingen verscheenen, maar heeft ook verscheide eigenhandig geschreevene en uitvoerige Ordonnantien aan den Senaat overgeleverd, alle met dit hoofdzaakelyk Oogmerk, om de Wan-ordres en Misbruiken, dewelke langzaamerhand in dit Ryk ingeslopen zyn, te verhelpen: Alle schadelyke Monopolien moeten voortaan op het naauwkeurigste belet worden: De Uitgaaven van het Ryk zal men na maate van deszelfs Inkomsten moeten schikken: Om kort te gaan Haare Keiz, Majt. verzuimd niets om op het baarblykelykst aan den dag te leggen haare zorgen ter bevorderinge van den Roem dezer Natie, tot herstelling van een gezegenden Vrede in Europa, en de goede Verstandhouding met andere Mogentheeden. Zelfs geeeft die Vorstin overtuigende Bewyzen van Haare Grootmoedigheid omtrent zulke, die door hunne Handelingen haare grootste Ongenade verdiend hadden; en zoekt de Ondeugden liever door vriendelyke Vermaaningen, als door strenge Dreigementen te beteugelen, het geen inzonderheid blykt uit een Manifeest, 't welk van wegens den Senaat gepubliceerd, en door Hoogstgem. Souveraine ondertoekend is, in dato 31 *July*, waar van den Inhoud betrekking heeft op die geene, dewelke zig door Geschenken en Gaaven tot allerhande Ongeregtigheeden laaten verleiden.

De Uitvoer van Graanen is eindelyk weeder toegestaan, maar alleen

leen ten opzigt van zulke die reeds opgekogt waaren en te *Revel* en *Riga* leggen. Echter is te hopen, dat die vryheid onbepaald, en zonder restrictie zal verleend worden.

Volgens eene deezer dagen uitgekome Ukaze moeten alle de geene die eenig Geld van de Kroon ter leen ontfangen hebben, het zelve binnen een korten bepaalden termyn betaalen. Deeze Ordonnantie veroorzaakt veele opschudding onder de Kooplieden en andere Personen, die aanzienelyke Somme opgenomen hebben, onder beding, van ze niet eerder als na verloop van tien Jaaren te restitueeren.

Men meend dat de Monopolie van den Teer-handel te Archangel weggenomen en een Commercie-Comptoir in die Plaats op nieuw zal opgeregt worden.

Het vertrek van de Keizerin na *Moscow* is op den 2 *September*, maar dat van den Groot-Vorst op den 24 (beide O St.) vastgesteld.

De Gemalinne van den Graaf *Razoumowsky*, Hetman der Cosakken, is met de Orden van St. Catharina begiftigt, en de Douariere van den Veld-Marschalk Graaf van *Apraxin* tot Hof Dame benoemd. Alle de geene die by geleegenheid van de laatste revolutie gearresteert wierden, zyn op vrye voeten gesteld en eenige van hen hebben aanzienelyke Bedieningen bekomen.

De twee Graaven van *Golofkin*, Zoonen van wylen den Russischen Ambassadeur by de Republieq der Vereenigde Nederlanden, hebben verlof bekomen, hunne Goederen, in dit Keizerryk geleegen, te verkopen. Haare Keizerlyke Majesteit heeft den Veld-Marschalk Graaf van *Munnich* met een Landgoed, by *Revel* geleegen en 30000 Roebels waardig, beschonken.

Op het Feest der Preobazensche Garde, zal de Keizerin met de Officieren van dit Corps in het publieq spyzen.

ZWEDEN Stokholm. Wanneer op den 25 *Augustus*, Naamdag der Koningin, Hunne Koningl. Majesteiten en het geheele Hof zig na de Comedie hadden begeeven, ontstond 'er, omtrent 9 uuren, brand, dewelke zo schielyk de overhand nam, dat Hoogst-dezelve neffens de verdere Koninglyke Familie, naauwelyks tyd hadden van zig te salveeren. Het Gebouw wierd binnen korten tyd in de assche gelegt; maar men weet niet, dat iemand daar by het leeven verlooren heeft.

DUITSCHLAND. Weenen. Uit ons groote Leger onder den

Veldmarschalk Grave van *Daun* valt niet veel byzonders te berichten, alleen verneemd men dat *Schweidnitz* zich als noch verdedigd; niet te min zal die Vesting eindelyk moeten bukken, byaldien de bovengem. Veld-Marschalk geen middel vind dezelve te ontzetten.

Berlyn. Het Beleg van *Schweidnitz* werd met allen iever voortgezet, en schynd wel haast een einde te zullen neemen, door 't vermeesteren van dezelve. De Russen zyn van de *Weixel* opgebrooken en vervorderen hunnen Marsch naar hun Land. De Vestingen *Memel* en de *Pillau* zyn mede door hen ontruimd, en reeds weder door 's Konings Troepen bezet.

Hanover. Ons Leger heeft dat der Franschen, doen te rug trekken en *Hessen* ontruimen, thans trekt het onze op zyn beurt te rug, zo men meend, om de Blocquade van *Cassel*, door Prins Frederik ondernomen, zo veel te beeter te kunnen dekken. Van het gevecht, tot nadeel van ons Leger, op den 30 *Augustus* naby *Friedberg* voorgevallen heeft men het volgende verhaal bekoomen.

De Armée avanceerde den 28 passato na *Schotten*, en den volgenden dag na *Nidda*, alwaar zich het Hoofd-Quartier van zyne Doorluchtigheid den Hertog Ferdinand bevond.

Den 30 *Augustus* begaf zich de Erf-Prins met zyn Corps van *Wilfersheim* na *Assenheim* op Marsch, terwyl de Generaal Lucker de rechter Hand na *Friedberg* insloeg, om zich op de Hoogtens daaromstreeks te etablisseeren; doch verneemende, dat de Vyand, die na *Rodtheim* te rug getrokken was, wederom na *Friedberg* aanrukte; zo besloot zyne Doorluchtigheid, in plaats van na *Assenheim* te marcheeren, het Corps van den Heer Luckner te ondersteunen.

De Erf-Prins, zich verbeeldende alleen de Armée van den Prins *de Condé* tot zyne Tegenparty te hebben, behaalde in het begin alle Voordeel; vermeesterde de Hoogte, genaamd de *Joannes-Berg*, en deed de vyandlyke Troepen, welke dezelve besloegen, van daar verhuizen; doch wierd op zyn beurt wel haast door de Voorhoede der beide Arméen geattaqueert, die door derzelver te *Bergen* hereenigde Grossen gevolgd en terstond voorwaards aangerukt waaren.

De Party wierd vervolgens ten eenemaal ongelyk; te meer, dewyl onze swaare Artillerie niet spoedig genoeg kon aankomen, om die der Vyanden, met de grootste Hevigheid op onzen rechter Vleugel speelende, en zommige onzer Bataillons in Verwarring brengende, naar behooren te beantwoorden. Wanneer zyne Doorluchtigheid zogt zulks door zyne Tegenwoordigheid te herstellen, wierd hy ongelukkig door eenen Musquet Schoot getroffen, en daar door genoodzaakt zich buiten de Actie te begeven.

Wy repasseerden het Riviertje de *Utzbach*, langs den Voet van den *Johannes-Berg* heenen stroomende, onder faveur van onze aan de Overzyde ge-

geplaatste Artillerie, waar door de Vyand tegengehouden wierd, om ons te kunnen vervolgen.

In de 30 Escadrons, door den Vyand op onze rechter Zyde afzonden zynde, vielen op onze Escadrons, door dewelke onze Retraite moest gedekt worden.

Onze Cavallerie stond dien Stoot, onaangezien de vyandlyke Overmacht, met groote Kloekmoedigheid door, en maakte daaren boven nog veele Gevangenen, onder dewelke zich de Luitenant-Generaal Graaf *de Guiche* bevindt.

De Doorluchtige Hertog Ferdinand kwam gelukkig daar over toeschieten, en door zyne Tegenwoordigheid wierd alles ten spoedigsten herstelt. De Troepen posteerden zich achter de *Wetter* en tegen den Vyand over, die ons echter niet durfde vervolgen noch attaqueeren. Zyne Doorluchtigheid deed daarop terstond de tweede Linie zyner Armée aanrukken, om ons te ondersteunen, wanneer wy wederom aangevallen mochten worden; volgende 's anderendaags de overige Armée, die voor *Bingenheim* tegen over de Vyanden, kwam campeeren.

En nademaal wy niet noodig vinden ons Verlies te ontveinzen, zo ziet hier eene Lyst, dewelke zo naauwkeurig als authentieq is:

De Vendrig *During*; de Luitenant *Essenbeck*, 6 Onder-Officiers en 64 Gemeenen zyn gesneuveld. Onder de Gekwetsten bevinden zich 19 Officiers, 16 Onder-Officiers en 331 Gemeenen; zynde wyders 34 Officiers, 46 Onder-Officiers met 880 Gemeenen gevangen, vermist of gedeserteerd: Dus bedraagt ons gantsch verlies aan Dooden, Gekwetsten, Gevangenen enz. 1398 Man.

Ons verder verlies bestaat in 6 Regiment Stukken en 4 Amusettes, die gedemonteerd waren, en 6 Ammunitie Karren.

Indien de Vyanden gewoon waren gelyke getrouwe en omstandige Lysten van derzelver verlies te geven; dan zoude men de Kosten hunner Vreugde bedryven naauwkeurig kunnen bepaalen; zynde het eene volstrekte Waarheid, dat het Getal hunner Dooden en Gekwetsten het onze zeer veel te boven gaat, en dat alle hunne gepréteneerde en geëxaggereerde Voordeelen op maar weinige Zaakelykheden uitloopen, het geen zelve door de Positie der wederzydse Arméen moet komen te blyken.

Die van den Doorluchtigen Hertog Ferdinand is zedert noch verder geavanceerd: *Staden* is derzelver Middelpunt; de rechter Vleugel strekt zich na *Giessen*, en de linker na de Omlanden van *Hanau* uit.

De groote Franse Armée campeert tusschen *Assenheim* en *Friedberg*. De Prins *de Condé* staat tusschen *Butzbach* en *Ostheim*; de Graaf van *Lusatien* tusschen *Bergen* en *Vilbel*, en de Heer de Castries sluit aan den laatsten van de kant van *Garben*.

De Kwetsuur van den Doorluchtigen Erf-Prins is niet gevaarlyk; de Kogel heeft rechter Heup Been, *Os Ilium*, maar schampende gepasseerd, en door de *Musculus membranosus*, of *Fascia lata*, de Vlees- of brede Windel-Spier boven het Scheenbeen, wederom uitgekomen.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 8 *September* zynde de eerste Verjaardag van de Trouw hunner Majesteiten, ontfingen dezelve dieswegens de Geluk-Wenschingen en 's avonds, geschiede de Doop-plechtigheid van den Prins van *Walles*, die daarby den Naam van *George Frederik Augustus* bekwam, hebbende tot Gevaders den Hertog van *Meklenburg-Strelitz* en den Hertog van *Cumberland*, en tot Gemoeders de Princesse Douariere van *Walles* en de Princesse *Amelia*. Thans schynd men met ernst de Vredens-negociatien te willen hervatten; zo zommige willen zyn 'er Preliminaire geteekend, 't geen andere niet toestaan, en beweeren dat 'er alleen eenige Artikelen tot grondslag beraamd zyn, waarop dit heilzaam oogmerk *veel licht* zal kunnen bereikt worden. Zeker is 't dat onzen Minister de Hertog van *Bedford* te *Parys*, en de Hertog van *Nivernois*, als Minister van *Vrankryk* alhier, gearriveerd zyn, om daar aan te arbeiden, de goede of kwade uitslag van dien zal ras blyken. Het Hof heeft een Dag-verhaal doen Publiceeren van de Operatien onzer Troepen op 't Eiland *Cuba* van den 7 *Juny*, wanneer zy aldaar geland zyn, tot op den 16 *July* laatstleden: volgens de van daar ontfangene tydingen zouden de onzen den 18 of 19 een generale Storm op die Plaats doen; en zedert heeft men hier verscheide berichten welke gewag maken van de Overgave der *Havana*, dewyl nochtans het Zegel van echtheid aan dezelve ontbreekt, kan men daarop geen vaste staat maken. Het geval tusschen eenige onzer Oorlogschepen en het Hollandsch Oorlogschip de *Dankbaarheid*, zal van geene nadeelige gevolgen zyn, alzo de Hollandsche Koopvaardyschepen, onder Convoy van dat Oorlogschip, ontslagen zyn, en ons Hof, zo men wil, genegen is alle voldoening aan haar Hoog. Mog. te geven.

VRANKRYK. Parys. De Hertog van *Bedford*, Minister van *Groot-Brittannien* is alhier den 10 *September* aangekomen; wenschelyk is 't dat zyn doelwit een gelukkig einde bereiken moge. Men heeft alhier een plechtig *Te Deum* gezongen en voor het Stadhuis een fraai Vuurwerk afgestooken, wegens de op den 30 *Augustus* by *Friedberg*, op de Geallieerden behaalde Victorie. Uit *Spanje* heeft men dat de Stad *Almeida*, op den 25 dezelver maand, by verdrag aan de Spaansche Troepen is overgegaan.

Munster. Den 16 *September* zyn eindelyk onze Wenschen vervuld, door dien op dien dag, met eenpaarigheid van stemmen tot onzen

zen Prins en Bisschop is verkooren geworden, *Maximiliaan Frederik*, Grave van *Konigseg*, *Keurvorst van Keulen*. enz. enz. enz.

NEDERLANDEN. *Rotterdam*. Men ziet thans alhier de volgende SENTENTIE:

ALsoo *Laurens van der Meer*, oud agt en veertig jaaren, gebooren te *Leerdam*, althans Gevange op de Voorpoorte alhier, aan de Gecommitteerde Raaden buiten pyn en banden van Ysere heeft bekent, dat hy is aangestelt tot Hoofdgaarder van 's Lands Regt op de consumtie Turf, en van de Ontgronding, Uit-en Doorvaart binnen de Stad *Rotterdam*, en in die qualiteit den eed heeft gedaan;

Dat hy gevange wel bewust zynde, dat 's Lands Penningen de zyne niet waaren, en dezelve voor zyn prive of negotie niet vermogt te gebruiken, ja zelfs niet te melleeren met zyne particuliere penningen, actien of pretensien, veel min die te emploieeren tot betaalinge zyner schulden, hy nogtans zulks heeft gedaan;

Dat hy Gevange, om 's Lands penningen op die wyze den Lande te ontvreemden en als de zyne te emploieeren, veele van de by hem buiten weeten van zyne Comptoirbediendens ontfangene Gelden niet heeft verantwoord, ja dezelve niet heeft gestelt, of doen stellen, op de Journaalen of andere Boeken, of, zoo hy die al heeft geboekt of doen boeken, zulks daagen, weeken en maanden heeft gedaan na dat die Gelden reeds waaren ontfangen;

Dat hy Gevange, teegens de speciaale Resolutie van de Gecommitteerde Raaden van den 14 *October* 1756 credit van den Impost op de Koolen gegeeven hebbende, die restanten door zyn Soon *Reinier van der Meer*, (die hem in veele zaaken behulpsaam is geweest, en die hy eigener authoriteit zonder eenige de minste qualificatie of permissie van de Gecommitteerde Raaden, als Assistent op zyn Comptoir tot verrigtinge van 's Lands zaaken heeft geemploieert) heeft laaten doen, met geen andere intentie, of oogmerk, dan om daar door op een zoo veel te facielder wyze zig van 's Lands penningen meester te maaken, en die tot zyn eige gebruik te employeeren;

Dat hy gevange langs dien weg, volgens een door hem erkende Lyst, weegens 's Lands Regt op de Koolen over den jaare 1762 heeft ontfangen de somme van *f* 5837-12-2, en weegens de Turf van eenen *Cornelis Kerkhof* de somme van *f* 1342-10-8, als meede nog weegens posten van de Ontgrondinge de sommme van *f* 618-18-6, welke penningen hy nog op 's Lands Journaalen gebragt, nog verantwoord, en dus tot zyn eigen gebruik geëmployeert, en daar meede zyne schulden heeft betaalt gehad;

Dat hy Gevange al meede, om 's Lands penningen buiten kennis en weeten van zyne Comptoirbediendens te bekoomen en te ontfangen, en vervolgens daar meede na goedvinden te handelen, des avonds na dat 's Lands Bediendens reeds waaren na huis gegaan, en dus dat het Comptoir reeds was geslooten, egter nog tot tien uuren Comptoir heeft gehouden, en zoo meede weegens 's Lands Regt op de Ontgronding diversche penningen ontfan-

gen

gen, die hy niet heeft geboekt of doen boeken, en daar meede gehandelt gelyk met de voorige, en dus den Lande ontvreemt;

Dat hy zoo specialyk in deezen jaare 1762, voor den Gaarder aan de Vaart heeft ontfangen de somme van *f* 77-15-2, van *Jan Ariensz Broen f* 95-7-12, voor den Hoofdgaarder van de Ontgronding te *Gouda*, *Boudewyn Claris*, weegens posten door hem Gevange in den Jaare 1761 te *Rotterdam* gezuivert, de somme van *f* 2420-4-12; als meede noch een somme van *f* 404-1-0 weegens posten van de Ontgronding over den zelven Jaare 1761 door hem Gevange met den zelven *Claris* verrekent;

Dat hy Gevange al verder de Penningen die hy zeedert den 1 *Juny* van dit Jaar tot den 22 van dezelve maand weegens de Middelen by hem geadministreert heeft ontfangen, bedraagende (na aftrek van de Collectloonen ter somme van *f* 67-19-14) weegens de Turf *f* 8997-12-12, en weegens de Ontgrondinge (na aftrek van de Penningen die op den 22 *Juny* 1762 in 's Lands Cassa gevonden zyn, en weegens de Collectloonen ter somme van *f* 75-1-12, ter somme van *f* 1641-10-4) de somme van *f* 8295-13-6, en weegens het Kluitgeld van 1760 de somme van *f* 134-6-8, en weegens het zelve Middel over den Jaare 1761 de somme van *f* 5-2 12, alle insgelyks heeft geëmploveert tot zyn privé gebruik en betaalinge zyner schulden, als meede noch de somme van *f* 782-13-4, voor bovengemelde Hoofdgaarder *Claris* ontfangen weegens gezuiverde posten van de Ontgronding, zonder daar van ooit, in gevolge van het festiende Articul van de Ordonnantie op de Ontgronding, aan den zelven kennis te hebben gegeeven;

Dat hy Gevange ook meermaalen Gelden van de loopende maand, tot betaaling of fournissement der Penningen van de reeds afgeloope maand heeft gebruikt, en dus te meermaalen valsche Maand- en Restant-Staaten heeft geformeert en ondertekent; nadien hy by het Declaratoir, onder dezelve Maand- en Restant-Staaten gestelt, heeft verklaard op den Eed ten aanvang van zyne Bedieninge gedaan, *dat op de voorenstaande Staat alles was gebragt het geen zyns weetens in die maand over dat Middel waarlyk was ontfangen en uitgegeeven, zonder dat tot de Betaalinge of Uitgaave waaren geëmployeert eenige Penningen na de maand, in het hoofd der Staat gemeld, ontfangen.*

Dat hy Gevange zoo meede de Restant-Staat van de Turf en Koolen voor den Jaare 1761, in de maanden *April* en *Mey* 1762 ontfangen achtergehouden, en ten Comptoire Generaal niet vertoont heeft, met geen ander oogmerk dan ten einde niet zoude worden ontdekt, wat somme aan de betaalinge van de restanten noch deficieerde, en dus dan ook langs dien weg daadelyk heeft achtergehouden en ten Comptoire niet heeft gefourneert gehad een somme van *f* 13642-6-0;

Dat hy Gevange te meermaalen, en noch laatstelyk op den 17, 18 en 21 *Juny* deezes Jaars, Penningen uit 's Lands Geld-kist heeft doen neemen, en op een gansch bedriegelyke wyze Sakjes met Duiten en Koffyboonen in de plaats heeft doen leggen, welke Duiten hy ten dien einde van tyd tot tyd gegaart, ingewisselt, in Sakjes gedaan, en door zyne Kinderen (zonder dat

die

die echter wisten dat het Duiten waaren) in 's Lands Geldkist heeft doen leggen, op dat het Geld zoude verbeelden enz. enz.

SOO IS 'T, dat de Gecommitteerde Raaden voornoemt, alles doorgezien, en overwoogen hebbende het geene ter materie dienende was, en heeft mogen moveeren, doende recht in den naam en van weegens de Heeren Staaten van Holland en Westvriesland, den Gevange verklaaren meyneedig, eerloos en infaam, en condemneeren den zelven gebracht te worden ter plaatse, alwaar men gewoon is executie van crimineele Justitie te doen, en aldaar met de Koord om den Hals wel strengelyk gegeesseld en gebrandmerkt te worden, en voorts in een Tugthuis binnen deeze Provincie geconfineert te worden voor den tyd van vyf en twintig Jaaren, om gedeurende dezelve met zyner handen arbeid de kost te winnen; en na expiratie van den zelven tyd, bannen den Gevange voor altoos uit den Lande van Holland en Westvriesland, zonder ooit daar weder binnen te mogen komen, op poene van zwaarder straffe; en condemneeren den Gevange in de kosten en misen van Justitie, als meede van den Processe, ter taxatie en moderatie van de Gecommitteerde Raaden, enz. enz.

Gedaan in den Hage den 2 *September* 1762, enz.

Amsterdam. De E. E. Heeren Bewindhebberen hebben van *Batavia* ontfangen nopens de Overwinning, die door *Hendrik Stuurman*, in de Oost-Indiën op den Rebell of zo genaamden Koning *Siak Raya Mahomed* behaald is, dit *Uitvoerig Verhaal*:

DE Bezetting van onze Oost-Indische Maatschappy op *Poelegonting* in de Rivier Siak was door den Indiaanschen Koning, bekend onder den naam van *Siak Raya Mahomet*, afgeloopen: Al de Manschap ten getale van 80 Man was door hem vermoord: Daarenboven had hy met ruim honderd Vaartuigen genoegzaam de geheele Straat van *Malacca* doorgeroofd, en alle Vaartuigen, aan Particulieren toebehoorende, weggenomen: Zelfs had hy de Vaartuigen van onze Compagnie niet ongemoeid gelaaten, zo dat de Scheepvaart door de voorn. Straat ten eenemaal onveilig, en *Malacca* zelfs niet buiten gevaar was.

In deze Omstandigheden wierd by de Hooge Regeering op *Batavia* goedgevonden een Schip met vier Barkentyns, een Galey en een zo genaamde *Pantjalling* uit te zenden, om den voorn. Roover te beteugelen.

Het was den 20 *April* 1760, dat het Schip *Pasgeld*, de Bark *'t Zeepaard*, wyders *de Draak*, *de Vryheid* en *de Buys*, met een Galey en een Pantjalling, nevens nog vyf kleine Vaartuigen van de Rheede van *Batavia* na *Malacca* in Zee staaken.

Met dit kleine Esquader kwamen de onzen den 13 *Mey* 1760 in de Straat van *Malacca*, alwaar zy bleeven kruissen tot den 15 *January* 1761, in welke tusschen tyd de onzen geen de minste Vyandlyke Ontmoeting van den kant der Indiaanen hadden: Men vernam toen, dat de bovengemelde Rebell bezig was om zich in de Rivier *Siak* te verschanssen, ten einde allen Aanval,

val, dien de onzen tegen hem onderneemen mochten, te kunnen afweeren: Deze maakten zich terstond op dit bericht gereed om derwaards te vertrekken; Dit geschiedde op den 21 *January*, en na een Reis van vier Dagen kwamen zy in *Siak* aan, en zelfs met dit succes, dat zy nog dien zelfden dag, naamentlyk den 25 *January*, het Fort *Poelogonting* wederom in bezit kreegen, en de Vlag van de Compagnie aldaar planteden, stellende teffens op dat Fort een behoorlyke Post of Wagt.

Terwyl men hier mede bezig was, kreeg men narigt dat de Vaartuigen van den Indiaan zig vier uuren hooger op in de Rivier bevonden.

Ik ging dan (zegt de Schryver van dit Verhaal, zynde *Hendrik Stuurman*) den 16 *February* met myn Schip de Rivier op, tot onder het Geschut van den Rebel om zyne Magt te bespieden: By het opgaan raakte ik in den eersten opslag in Gevegt met eenige kleine Praauwen, maar sloeg dezelve op de vlugt, zo dat ik eindelyk de Vloot van onze Tegenparty zag leggen: Deze bestond in dertig Vaartuigen en een Water Kasteel, leggende in Vaartuigen, alle gemonteerd met twaalf- agt- zes- en vier-Ponders Geschut.

Aanstonds na dat wy deze Magt ontdekt hadden, gingen wy ons Fort *Poelegonting* in behoorlyken staat van tegenweer brengen; waar na wy den 13 *April* weder de Reis aannamen om de Rivier op te loeven, en den Indiaan te attaqueeren: Hier mede verliep niet veel tyd, vermids de Rebellen zelfs stoutmoedig genoeg waren, om op ons af te komen tot op de hoogte van zeker Eiland, waar agter zy zig retireerden, en daar zy even als een Verschanssing hadden: Dagelyks kwamen zy daar agter van daan en in ons gezigt om tegen ons te vegten, en tegens den nagt weeken zy te rug in hunne Schuilplaats, terwyl zy brandende Vlotten de River lieten afdryven met in zigt om onze Vloot in brand te steeken.

Dit duurde tot den 21 *April*, toen wy hen met allen ernst aantasteden, en zoodaanig versloegen, dat zy hunne Verschanssingen verlaaten moesten: Wy vervolgden hen de Rivier op, doch vermits hunne Vaartuigen met Roeibanken en Riemen voorzien waren, konden wy geen van dezelve agterhaalen, niet tegenstaande wy hen een tyd lang nazetteden, en dagelyks tegen hen sloegen, terwyl zy steeds niet verder als een Kanonschoot ons voor uit waren tot den 5 *Mey*, toen wy by hunne vaste Plaatsen kwamen: Deze bevonden wy zoo sterk te zyn, dat het onmooglyk was met onze geringe Manschap iets met vrugt daar tegen te onderneemen.

Derhalven zonden wy een Vaartuigen na *Malacca* om Versterking van Volk en teffens ook zwaarder Geschut te krygen: In afwagting nu van dit Secours bleeven wy een halve Myl van de vaste Plaatzen afleggen; en ondertusschen gingen de Rebellen voort met telkens brandende Vlotten de Rivier te doen afzakken terwyl zy ook verscheide maalen uit de Bosschagien op onze Vloot vuurden.

Den 2 *Juny* lieten de Rebellen dertien Brand Vlotten alle aan elkander vast dwars over de Rivier, dewelken geheel en al door dezelve beslagen wierd, op ons afdryven, terwyl zy uit hunne Bosschen op ons vuurden: Zy hadden ook verscheide van hunne Vaartuigen agter die Vlotten, met oog-

oogmerk om, zoo eenige van onze Schepen mogten in brand raaken, de andere te enteren: Hier op zonden wy alle onze Schuiten met Yzere Kettingen en Haaken daar aan tegen hen, en boegzeerden langs de Vlotten heen onder geduurig canonneeren zoo tegen de Vaartuigen van onze Vyanden, als tegen de Bosschen; Dus verydelden wy gelukkigh hunnen Aanslag.

Des anderen daags bespeurden wy dat zy in den nagt een zwaar Touw over de Rivier agter ons gespannen hadden, ten einde wy genoodzaakt zynde om te retireeren daar voor zouden moeten opdraajen.

Den 9 *Juny* kwam het Vaartuig, 't welk wy na *Malacca* gezonden hadden, van daar te rug; en den 17 besflooten wy een formeele Bataille tegen hen te waagen: Des avonds ten negen uuren loefden wy gezamentlyk de Rivier op en geraakten terstonds slaags: Wy vonden wederom veele Touwen, die over de Rivier gespannen waren, doch deze wierden wel haast door de onzen gebrooken: Eindelyk kwamen wy voor een Boom van Masthout, dewelke op ieder lengte van zes Vaam voor anker lag en daar wy onmooglyk konden doorkomen.

Den geheelen nagt sloegen wy zeer bloedig, en op den dag wierd het Gevegt nog heviger, zoo dat wy genoegzaam buiten staat raakten om ons verder te verweeren, nadien wy veele dooden hadden, en de levendigen door Vermoeidheid en Hitte als dood ter aarde vielen, behalven dat ook al ons Scherp verschooten was: Het was dan om elf uuren des ogtents dat wy alle hoope van Overwinning verlooren, hoewel de Moed by ons Volk nog niet ten eenemaal was uitgedooft; zoo dat het zelve door uitwerking van de Wanhoop nog een Attaque waagde, die zoo gelukkig uitviel, dat de Rebellen met agterlaating van al hun Geschut de Vlugt namen, nadat wy omtrent veertien uuren agter een in een zeer hevige Actie geweest waren.

Terstond namen wy hunne zoo genaamde Bentings in bezit, en bevonden dat ons Verlies bestond in 30 Dooden en 50 à 60 zwaar Gekwetsten, alle Europeaanen, van dewelke op het Schip van *Hendrik Stuurman* alleen 9 gesneuveld en 11 sterk gewond zyn, hoewel deze laatstgem. geen Armen of Beenen verlooren hebben.

Onze Schepen en Vaartuigen waren gantsch reddeloos en zoodaanig met Kogels doorschooten, dat het te verwonderen was, dat ons geheele Tuig niet van boven neer gekomen is: Wy herstelden dezelve zoo veel mogelyk was, om na *Malacca* terug te komen: De onzen haalden het Geschut uit de Bentings en Vaartuigen, 't welk bestaat in 130 Stukken agtien-twaalf-agt-zes-vier-drie en één Ponders: Wyders hebben wy nog 40 Vaartuigen en 14 Vendels doch anders geen Buit gekreegen.

Het volgende is een Authentiek en omstandig verhaal van het voorgevallene tusschen de Engelschen en 's Lands Schip van Oorlog de Dankbaarheid gevoerd door Kapitein *Salamon Dedel* de jonge.

De Kapitein *Dedel*, op Zondag den 22 *Augustus*, uit Texel zynde gezeild, met vier Koopvaardyschepen onder zyn geleide, kwam nem, dien

zelfden nademiddag, een Engelsch Oorlogscheepje van 10 stukken Canon op zyde, genaamd de Hasard-Chaloup, gecommandeerd door Kapt S. John, die hem door een Officier kennis gaf, dat hy bepaalde ordres had om alle Schepen, naar Fransche en Spaansche havens gedestineerd, te visiteeren en aan te houden: waar toe hy permissie verzogt. Kapitein *Dedel* gaf hem hier op, in gevolge van het Tractaat van 't Jaar 1674, weigerend antwoord, verklaarende *niet te konnen toestaan, dat de Schepen onder zyn Convoi, die geen van allen contrabande goederen in hadden, gevisiteerd worden.* Hy deelde hem vervolgens den Inhoud der respective laadingen mede, waar na 't Engelsch Scheepje niet voor 's nagts afhieldt. 's Lands Oorlogsschip werdt nogtans, met het aanbreeken van den volgenden dag, wederom gepraaid door de Tryal-Chaloup van 16 stukken, gevoerd door Kapt. *Cunigbame*, die, even als de voorige, 't visiteeren vorderde; doch, het zelfde weigerend antwoord bekomen hebbende, een Scheepje van 14 stukken feinde, genaamd de *Hunter-Chaloup* Kapt. *Vergies*, die den Kapitein *Dedel* op zyde bleef, terwyl de Tryal naar de reede van Duins te rug zeilde. Terwyl 't Hollandsch Convoi den 24, 's avonds, de hoofden passeerde, deedt de Hunter verscheiden schooten en seinen met vuuren, waar op, den 25, des voordemiddags, zeven Engelsche Schepen, zo grooten als kleinen, by 't Convoi kwamen. De Commandant Adams, voorende een Fregat van 32 stukken en 220 man, de Diana genaamd, 's Lands Schip de Dankbaarheid digt op zyde gekomen zynde, riep wederom, dat hy de Koopvaarders visiteeren wilde, en zondt, terwyl Kapitein *Dedel* hem antwoordde, dat hy zulks niet toestaan, maar geweld met geweld keeren zou, een Chaloup naar het Fregatscheepje de *Maria Elizabeth*, gedestineerd naar S. Sebastiaan. De Heer *Dedel* deedt terstondt vuuren op de Chaloup, en zeilde 'er op aan met zyn Schip om de visitatie te beletten. Doch de Chaloup hieldt af eer hy 'er by zyn kon. Toen zondt hy een Officier met eenige Soldaaten aan ieder der drie andere Koopvaardyschepen, met last, om alle Engelsche Chaloupen van boord te houden. Adams, hem wederom op zyde, deedt hem door twee Officiers, met de Chaloup aan hem afgezonden, aanzeggen, dat by een gehouden Krygsraad besloten was, de Koopvaarders onder zyn Convoi te visiteeren, en dat men op hem vuuren zou, zo hy zulks geweldiglyk beletten wilde. Kapt. *Dedel* antwoordde, kortelyk, dat hy, hoe ongelyk de magt ook ware, nooit zou permitteeren, dat de schepen onder zyn convoi, door eenige vaartuigen gevisiteerd werden, zo lang hy 't beletten kon. De Engelsche Officiers vertrokken met dit antwoord. En straks daarna zeilden drie Chaloupen met vliegende vlaggen naar de Koopvaarders. De Heer *Dedel* deedt 'er, zonder uitstel, met scherp op schieten. De *Diana*, die hem kort op zyde lag, vuurde toen op hem, doch bleef niet onbeantwoord. De twee Schepen raakten hier op in een formeel gevegt, welke omtrent 1 half uur geduurd hadt, toen de Kapt. met een musket kogel door de neus getroffen, genoodzaakt werdt, het half dek voor eene wyle te verlaaten. De overige Engelsche Schepen, waar onder een Schip was van 50 stukken, genaamd de *Chester* en gevoerd door Kapt. Hey, begonden

den toen ook te schieten op 's Lands Schip, welk kort hier na, door overmagt, genoodzaakt werdt, zig op te geeven. De Chaloupen namen toen eerst possessie van de Koopvaarders, die, zo wel als het Oorlogsschip, naar Duins geleid werden, daar zy, den 29 ten anker gekomen zyn. Op 's Lands Schip zyn 2 dooden en 11 gekwetsten, onder welke laatsten de Kapitein zelf is. Het Schip, het Want, en het loopend Touwwerk is tamelyk beschadigd. De Schippers der Koopvaardyschepen laudeeren zeer 't gedrag van 's Lands Kapitein *Dedel*, wiens voorzigtigheid en moed hier ook by grooten en kleinen hooglyk geroemd wordt. De mindere Officiers en de gantsche Equipage hebben zig ook zeer wel van hunnen pligt gekweeten. Men is hier ten volle verzekerd, dat de vier koopvaardyscheepen, geene de minste Ammunitie van oorlog, noch contrebande goederen in gehad hebben.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Tot Pensionaris honorair der Stad *Middelburg* is aangesteld geworden, de W. E. Gestr. Heer *Jacob de Milly*, Heere van Middelburg.

Door de Heeren Staaten der Provintie Zeeland, is de Heer *L. Deytsz*, Major van het 2de Bataillon van den Heere Generaal Major, Prince van Stolberg, op de nominatie van zyne D. H. den Heere Hertog van Brunswyk-Wolfenbuttel, Veldmarschalk van den Staat enz., aangesteld tot Commandeur der Bezetting van Vlissingen en Rammekens.

Uit eene overgeleverde Nominatie zyn door hun Ed. Groot Mog. op den 10 *September*, tot Burgemeesteren der Stad *Haerlem* verkooren, de Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *Justus Witte*, *Salomon van Echten*, Mr. *Pieter van Schuylenburch*, Heer van Moermont en Mr. *Remees Floris van Zaanen*: en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Casper Jacob Ravens*, Mr. *Paul le Leu de Wilhem*, Heer van Drongelen, Mr. *Aalst van der Hoolik de Bruyn*, Mr. *Gysbert Adriaan Patyn*, Mr. *Pieter Vermeulen*, Mr. *Albert Fabricius*, Heer van Almskerk, Sandwyk, Uppel en Doorne, en Mr. *Cornelis Baart*, en de vyf laatstgemelde Heeren, teffens tot Schepenen-Commissarissen.

De Heer Mr. *Willem van Hogendorp*, is tot Raad in de Vroedschap der Stad *Rotterdam* verkooren.

Door H. E. Gr. Mog., is de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Hendrik Jan Nabuis*, Oud-Schepen en Secretaris der Stad *Monnikkendam*, Ontfanger der Convoyen en Licenten, en ordinaris Gedeputeerde wegens dezelve ter Vergaderinge van voorn. H. Ed. Gr. Mog. aangesteld tot Hooft-Officier der voorsz Stad, tot Bailluw van Catwoude, tot Bailluw en Dykgraaf van Waterland, tot Bailluw van de Eilanden Marken, in plaats van de W. Ed. Gestr. Heer *Jan Teerbuys*, Oud-Scheepen, en Dykgraaf van de Waterlandse Meeren enz., dewelke van bovengenoemde Ampten, vrywillig afstand heeft gedaan.

Ook is door de Ed. Gr. Achtb. Heere Burgemeesteren en Vroedschappen dezer Stad, benoemt de Wel Ed Gestr. Heer *Claas Cous*, Oud-Burgemeester en Raad enz. dezer Stad, om eerstdaags sessie te neemen wegens deze Stad als Raad, in 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit in West-Vriesland en het Noorderkwartier, in plaats van de W. Ed. Gestr. Heer *Dirk Minnen*, Regerend Burgemeester en Raad dezer Stad, mitsgaders Ontfanger des Gemeene Lands-

Middelen alhier, wiens tyd ſtaat te expedieeren.

Het Kapittel van de WelEd. Commandeurs van de Tentoniſche Ridder Order, te *Utrecht* vergaderd, heeft verkozen tot *Groot Commandeur* Jonkheer *Unico Willem*, Grave van *Waſſenaar*, Heer van Twickels; *Coadjuteur*, Jonkheer *François Stephan Carel van Randwyk*, Heere van Beek; tot *Commandeurs*, Jonkheer *Willem Hendrik*, Baron *van Rouwennoort*, Heer tot den Ulenpas, Jonkheer *Jacob Diederik*, Baron van *Linden* tot *Blitterswyk*, en Jonkheer *Willem Germanus*, Baron van *Broekhuizen*, Heer van Latmer; en tot *Ridders*, met de expetantie van Commanderyen, Jonkheer *Jacob Hendrik*, Graave van *Rechteren*, Heer van Weſterveld en Jonkheer *Casper Antony*, Baron van *Haarſolte*. Voorts is de Heer en Mr. *F. S. C. van Nes*, aangeſteld tot Secretaris van 't gemelde Capittel.

De Heer *P. Rauwenhof* is aangeſteld tot ordinaris Kapitein by het Collegie ter Admiraliteit in Vriesland.

Door de W. E. Gr. Achtb. Heeren Curatoren van 's Lands Univerſiteit te *Leiden*, en Burgemeeſteren dier Stad, zyn in plaats van wylen de Profeſſoren *Alberti* en *van Schelle*, de Hoog Eerw. en Hooggel. Heeren *Petrus Couwenberg du Bois*, Predikant en Sub-Regent van het *Collegium Theologiæ* aldaar, en *Ewaldus Hollebeek*, Profeſſor in de H. Godgeleerdheid te *Groningen*, tot Hoogleeraars in die Faculteit aldaar verkooren.

Hun Hoog Mog. hebben aangeſteld den Heer *Anthoni van Doeveren*, tot Burgemeeſter van het hoge en lage *Sas van Gent*, en den Heer *Pieter van Quickenborg*, tot Schepen, beide in de plaats van wylen den Heer *Ortgert*.

Zyne Doorl. Hoogh. den Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarſchalk enz.; heeft de volgende Militaire Promotie gedaan, en aangeſteldt tot

Luitenant.	M. F. C. de Charon de St. Germain, in 't Regim. van	*Acronius.*
Sous Luit.	Johannes van Eekelen, ...	. . . .
Kapitein	Hendrik Rietmuller, ...	*Naſſau-Uſingen.*
Luitenant.	Johan Philip Meurer, ...	. . . .
Sous Luit.	Herman Schwartz, ...	. . . .
Kapitein	Abraham Arpau, ...	*Sturler.*
Kapitein	Willem Ewald van Glockman, . . .	*Guard. Drag.*
Vaandrig	Stephan, Grave van Randwyk, .	*Holl. Guard. Inf.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Op Woensdag den 15 *September*, 's morgens ten 8 uuren begon het te NAARDEN zeer ſterk te regenen, en werd teffens zo duiſter, als of het in het vallen van den avond waare geweeſt, en men genoodzaakt werd, wil men iets doen, lichtte ontſteeken; hier op volgde ſchielyk een dubbele en buitengemeene Donderſlag, waar door het volgende ongeluk in de Groote Kerk dier Stad gebeurde: De voorſz. Donderſlag viel 't eerſt, volgens de naauwkeurigſte gisſingen, op eene kleine Plaats van 's Koſtershuis, aan de Kerk gelegen, en wel op het Koperdraad van een Schel, lopende van de Kerken-Kamer in 's Koſters-Keuken, waar door dit Koperdraad brak, by welk af breeken het zelve als mede het Houtwerk waar langs de Donder gegaan was, bevonden werdt zwart te zyn. Vervolgens heeft dezelve een gat in de Muur van de Keuken gemaakt, daar de Koſter by een Rechtbank ſtond, die daar door eenige treeden rugwaarts, tuſſchen twee Stoelen, geſlagen werd, en bevond, by zich zelfs gekomen zynde, op de hand gebrand, en zyn Vrouw op een Stoel gezeten, aan de hals ge-

gebrand te zyn, en op de rug met blaaren. Daarna ging de slag door de voorsz. Keuken in de gemelde Kerken-Kamer, alwaar hy een gat in de Muur maakte, met zo veel geweld, dat de Kalk en Steenen aan de andere zyde van 't Vertrek gesmeeten werden; van hier uit ging hy in de Kerk, door, of over het Choor heen, tegen de Muur waar van hy de Kalk deed afvallen; van hier liep dezelve na 't onder einde van de Kerk onder het Orgel door, daar hy Steenen heeft uit de Muuren geslagen, die met geen mogelykheid anders, dan met Breekyzers of Koevoeten daar uit te neemen zouden zyn; van daar recht opwaarts na boven van onder het Orgel, van waar hy eenige Lysten af wierp, toen binnen 't zelve de middelste Clavier, dan 't gantsche Orgel onbruikbaar maakte en daarop eenige zwaare Pypen van 't zelve tot den anderen drukte. De Slag hier op boven 't Orgel uitgaande heeft eenige Yzers van het binnenste Uurwerk van de Klok verbrooken, en de Uurwyzer binnen de Kerk gantsch zwart gemaakt, zulks men verscheide Cyfers of Uuren niet meer kan zien. Vervolgens boven de Kerk uitgaande heeft hy het Uurbord of Wyzer van buiten mede niet alleen zwart gemaakt, maar ook het gansche Bord uit elkander geslagen; en laatstelyk heeft de slag het loot boven op het Dak leggende, in elkander gerold. De Magistraat gaf dadelyk de nodige beveelen, om den gantschen dag en de volgende nacht daar by wacht te houden; gelyk dan ook verder geene ongelukken daar door veroorzaakt zyn geworden.

Te *Hoorn* is in den Ouderdom van 67 Jaren overleden, de W. E. Gestr. Heer *Jan de Moncby*, Raad in de Vroedschap en Oud-Schepen dier Stad.

Te *'s Hertogenboscb* is de Hoog Eerw. Heer *Job. van Alphen*, Professor en Predikant by de Nederduitsche Gerefor- Gemeente dier Stad, den weg van allen vleesche gegaan.

Den 7 *Sept.* stierf in *'sHage* in den Ouderdom van 63 Jaren de W. E. Gestr. Heer Mr. *Jacob Reigersma*, Raad-en-Reekenmeester van zyne D. Hoogh. den Heere Prins van Oranje, enz. enz.

Den 10 *dito* werdt te *Gouda* het tydelyke met het eeuwige afgewisseld by den Wel Ed. Groot Achtb. Heer Mr. *Gerard van Brandwyk*, Heer van Bleskinsgrave, Raad in de Vroedschap en regeerend Burgemeester dier Stad, oud zynde 57 Jaaren, 9 Maanden en 6 Dagen.

Den 11 *dito* overleed te *Wyk te Duurstede*, in den ouderdom van 74 Jaaren de Heer *Jan de Gorter*, vermaard Doctor in de Philosophie en de Medicynen, Lysmedicus van wylen de Keizerin van Rusland ELISABETH DE I. Lid van verscheide Academien der Wetenschappen, enz.

Den 14, stierf te *Haerlem* de W. E. Gestr. Heer Mr. *Hermanus Appels*, Secretaris der gemelde Stad.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op den 6 en 20 *October*, onder voorzitting van Do. *Jan Mulder*.

Op Woensdag den 22 *September* heeft in de Oude Kerk in de beurt van Do. *Baon*, gepredikt de Proponent *J. C. Baum*, en verklaart uit den Evangelist *Johannes* Cap. 8. *vs.* 12. *Toen sprak Jesus weder tot haar lieden*, en

en zeide: *Ik ben het Licht der Waereld*; *wie my na volgt*, *die zal niet wandelen in de duisternis*, *maar zal het licht des Levens hebben.*

'S GRAVENHAGE. Op Zondag den 19 *September*, des Voor- en Namiddags, heeft men alhier in onze onlangs gebouwde *Lutherſche Kerk*, plechtelyk onder den Godsdienſt, met byzondere Zang-Stemmen en Speeltuigen, voor de eerſte maal gebruik gemaakt, van het door den beroemden Meeſter Orgelmaker *J. H. H. Bätz*, vervaardigd *Nieuw Orgel*, hebbende de Volgende Regiſters, als:

In het BOVENWERK.	MANUAAL.	RUGWERK.	PEDAEL.
Præſtant 8 voet	*Bordon* 16 vt.	*Præſtant* 8 voet	*Bordon* 16 vt.
Baerdpyp 8 —	*Præſtant* 8 —	*Holpyp* 8 —	*Præſtant* 16 —
Gems-hoorn 4 —	*Quintadena* 8 —	*Octaaf* 4 —	*Præſtant* 8 —
Wald-Fluit 2 —	*Octaaf* 4 —	*SuperOctaaf* 2 —	*Octaaf* 4 —
Flajolet 1½ —	*Nagt hoorn* 4 —	*Fluit* 4 —	*Mixtuur*
Vox-humana 8 —	*Quint* 3 —	*Mixtuur* 4 dik.	*Trompet* 16 —
Schalmy 8 —	*SuperOctaaf* 2 —	*Sesquialter*	*Cornet* 2 —
Træmulant	*Wald-Fluit* 2 —	*Flajolet* 1½ voet	*Afſluiting*
Pedael Koppeling	*Cornet* 4 dik	*Haubois* 8 —	
Afſluiting	*Mixtuur* 4-6-8 dik	*Træmulant*	
Dit Bovenwerk kan aan het Manuaal gekoppelt worden.	*Scherp* 3 en 4 dik	*Manuaal Koppeling*	
	Trompet 8 vt.	*Afſluiting*	
	Dulciaen 8 —		
	Pedael Koppeling		
	Afſluiting		

By deeze gelegenheid predikte des Voormiddags de Wel Eerw. Heer *Sanders*, die tot zyn Text nam den geheelen 150 *Pſalm*. De Godsdienſt nam aanvang des Morgens ten half negen uuren, als wanneer allereerſt door den kundigen Organiſt *H. Ebeling*, een *Præludium* of Snaarſpel met het volle Werk wierd geſpeeld. Daar op hoorde men onder het *accompagnement* van het *Orgel*, een *Simfonie* van Violen, Haubois, Baſſons, Waldhoorens, Trompetten en Pauk. Voorts een *Interludium*, of tuſſchen Spel, met het *Orgel*, gevolgt van een *Cantata* op den 33 *Pſalm*, gecomponeerd door den beroemden Componiſt *Graff*. Vervolgens na eene Regel voor af geſpeeld zynde met alle de Inſtrumenten wierd te gelyk met de Gemeente gezongen:

Het Te Deum Laudamus!
of *Heer Godt U loven wy!*

Tuſſchen de Predikatie na een Regel voor af geſpeeld zynde als boven, doch zonder Pauk en Trompetten wierd gezongen het eerſte Lied der Nieuwe overgezette Gezangen:

Heer Jeſu Chriſt U tot ons wend.

En na de Predikatie wederom een Regel voor af met alle de Inſtrumenten, den 150 *Pſalm*; voorts na den Zegen: Een vers van gemelden *Pſalm* met het *Orgel* en alle de Inſtrumenten geſpeeld zynde, wierd

wierd wyders een *Simfonie* met Stemmen: en een dergelyke met Pauk en Trompetten uitgevoerd; en daar na met het volle Orgelwerk alleen den 150 *Psalm*, beslooten door een *Fuga Allegro*. Des Namiddags deed de Wel Eerw. Heer *van der Heyde*, eene toepasselyke Leerreden, hebbende tot zynen Text verkoozen het laatste gedeelte van het 19 vs. in het 5 Hoofdst. van den Brief aan die van *Ephesen*; en tot zyne Inleiding genomen *Psalm* 33 *vs*. 1, 2, 3. Als wanneer ten half twee Uuren men wederom den Godsdienst begon in de volgende ordre:

Voor af een *Præludium* gevolgt van een *Simfonie* van alle de Speeltuigen en Zangers. Vervolgens hoorde men het *Orgel* nevens de Instrumenten, doch zonder Pauk en Trompetten, na een vers vooraf gespeelt te hebben, de Gemeente accompagneeren in het Gezang Fol. 594.

Lovet den Heere! Lovet den Heere!

Het welk voor de Predikatie gezongen wierd, en voor het afleezen van den opgemelden Text, zong men het eerste vs. van den 33 *Psalm*, als boven, zonder Pauk en Trompetten. Maar na de Predikatie het 30 Lied van de overgezette Gezangen.

Nu danket alle Godt.

Speelende het *Orgel* met alle de andere Instrumenten een Regel voor af. En na den Zegen herhaalde het *Orgel* met de voorsz. Instrumenten een vers van het zelve Lied. Toen hoorde men wederom een *Simfonie* met Stemmen, gevolgd door een tweede met Pauk en Trompetten. Voorts een vers uit meergemelde Gezang alleen door het *Orgel* 't welk eindelyk met een *Postludium*, of Naspel besloot, de plechtigheid omtrent zyn eerste gebruik by den openbaren Godsdienst. Tot Directeur of Capel-Meester was verzogt den Heer Major *J. J. Meyer*, die in de voorsz. qualiteit, nevens de andere Heeren Musicanten met Zang en Spel, den roem en dank van de Eerw. Consistorialen en der Gemeente hebben verkregen; als hebbende zich niet min meesterlyk als loffelyk gekweeten, zo in het bestuur als in de uitvoering van het Musiek. By deeze gelegenheid is geco llecteerd

Des Morgens	*f* 412-5-
Des Namiddags	252·4 8
	f 664·9·8

Dit zo fraai als welluidend *Orgel* is noch in dezelve week door de Ervarene Heeren *Reyntjes*, *Radeker* en *Ebeling*, respective Organisten te *Amsteldam*, *Haerlem* en *'s Hage*, volkomen goedgekeurd, tot vergenoeging van den Eerw. Kerkenraad, en welverdiende Lof van deszelfs Maker, en hebben de voorsz. Meesters, op verzoek, des Donderdags Namiddags van half vier tot zes uuren na malkander met eene Kunstkundige, Voortreffelyke en Meesterlyke Behandeling van het *Orgel-Clavier* en deszelfs *byzondere Geluiden*, hunne gaven laten

ten hooren in de tegenwoordigheid van verscheide Hooge en Aanzienlyke Stands-Persoonen, den Eerw. Kerkenraad, en een talryke menigte van Toehoorderen.

HAERLEM. *Andreas Lutgerus Kolver*, Candid. Theolog., Discipel van de Wel Eerw. Heer Do. *W. Noordenbout*, heeft op Zondag den 26 *September* 1762, met algemeen genoegen gepredikt uit 2 *Tim.* 3. *vs.* 16 *Alle Schrift van Godt ingegeeven*, enz.

HOORN, Vermids Do. *Christ. van Brand Holtzapfel*, voor het Beroep deezer Gemeente bedankt heeft, is door den Eerw. Kerkenraad in deszelfs plaats ter Nominatie (te zien in onzen MERCUUR *July* laatstleden bladz. 20.) gebragt Do *Anthony Glindkamp*, Predikant te *Purmerende*, welk op den 19 *September* alhier predikte des morgens over 't gewoone Evangelie, *Matth.* 6. *vs.* 24. en des Avonds over *Coloss.* 1. *vs*, 18 20; *En hy is het hoofd des Ligbaams, (namelyk) der Gemeente: dewelke is het begin (en) de Eerstgebooren van den Dooden: op dat hy in alle dingen den voorgang hebbe: Want, het is het welbehagen geweest, dat in Hem alle volheid woonen zoude; en dat alles door Hem verzoend wierd tot Hem ze ven, 't zy op de Aarde, of in den Hemel: Daar mede, dat Hy Vreede maakte door 't bloed aan zyn Kruis, door zich zelven* Uit welke Nominatie den volgenden dag zynde den 20 der voorsz. Maand de Eerw. Kerkenraad tot Leeraar deezer Gemeente beroepen heeft Do. *Johannes Klap*, Predikant te *Zwolle*.

Do. *Hendrik Kemper*, Leeraar in de Luthersẽ Gemeente alhier, maakt een ieder bekent, als dat hy niet alleen volkomen berustende blyft in zyn uitgegevene Waaragtig en Afgedwongen Verhaal der Kerkelyke Onlusten dat zommige der Lutherse Kerkenraden in die Gemeente veroorsaakt hebben, benevens in het Antwoord aan *A. C. Adami*, Predikant te *Campen*, maar om redenen hy ook met'er tyd voorneemens is, door den druk gemeen te maken, een verder Verhaal van alle de moeijelykhedens en mishandelingen, hem niet alleen openlyk in zyn dienst door zommige Ledematen der Gemeente, maar inzonderheid door de zo genaamde welmeenende Ouderlingen, en des Kosters *Jan Byl*, fameuse Boekjes aangedaan; daarenboven hoe onwaar over dezelve met den Ouderling *Jan Schaffer* in een Proces gekomen is, en dezelve zaaken als nog Litispendent voor het Hof van Holland hangende is, zelfs den Voortgang van dat Proces tussen hem als Predikant en *Jan Schaffer* als Ouderling: ja hoe hy Predikant als gedaagde eer dat de zaaken tot een plydooy gekomen is zig gedragen heeft om de Vriendelyke en Broederlyke weg in te slaan, toen zelfs na de gewesene Sententie der Heeren Schepenen van Hoorn. Waar uit dan vervolgens blyken zal, welke redenen hem Leeraar bewogen, ende volstrekt genoodsaakt hebben, omme op den 27 *April* dezes Jaars, de Kerkenraad bekent te maken, zyn dienst in de Hoornse Gemeente, dan namentlyk vrywillig neder te leggen, wanneer de Kerkenraden hen met eene behoorlyke Acte van demissie en zyn gehouden gedrag voorsien wilde, dewelke dezelve daarop zo zy zeggen wel hebben gedemiteert, maar een volledige Attestatie wygeren, waar van

ge-

gemelde Leeraar aan de Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren dier Stad toen ter tyd heeft kennis en aanzegginge gegeven, dat hy zyn domicilium was en bleef houdende tot *Hoorn*, en het domicilium waar ter plaatse aan Haare Groot Achtbaarhedens opgegeven, hoe hy daar op met voorkennis aan Haare Groot Achtbaarhedens, zonder eenige interruptie zyne Goederen ook heeft vervoert. Hier by komt nog hoe dezelve Leeraar na een vriendelyke Missive aan de Kerkenrade voor het beroepen van een Predikant, en door een twede Requeft aan de Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren, heeft tragten een einde van deze ongehoorde weigering eener Acte van demissie te maken, maar te vergeesch, nademaal alles tot heden toe vrugteloos is uitgevallen, gelyk wy zulks alles in zyn order op een bescheide wyze den Lezer van tyd tot tyd zullen mededeelen, en daar van een iegelyk die de waarheid bemind, laaten oordeelen, om langs deezen weg zich zelve een algemeen getuigenisse van zyn Gedrag, Leer en Leven, hoe langer hoe meer te verwerven, en de weigerende Kerkenraden te toonen, hoe in allen gevallen, een oprecht en yvetig Leeraar moet gehandeld worden, terwyl zy lieden nooit in staat zyn om iets ter contrarie ten opzichte van des Leeraars Gedrag, Leer en Leven te berde te kunnen brengen.

MONNIKKENDAM. Op den 19 deezer, heeft de Proponent *Johan Hendrik Vorstius*, met een zeer voortreffelyke Leerreeden deeze Gemeente tot groot genoegen van alle Toehoorders gestigt, uit *Matth*. 5. *vs*. 8. deszelfs Voorrede was genomen uit *Spreuke* 12 *vs*. 26. Naar welkers gehoudene Leerrede zyn Eerw. met volle genoegen en eenpaarigheid van Stemmen beroepen is; welk beroep door Haar Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgemeesteren op den 25 *September* gunstig is geaprobeerd, en door zyn Eerw. in de vreeze des Heeren is aangenomen: zo dat men alhier in 't kort weder een Wagter op Zions Muuren, door Jehovahs gunste te gemoet ziet: voor wierd gezongen *Psalm* 23. en 24. en na *Psalm* 15. *vs*. 1, 2.

Nodig SUPPLEMENT *tot het* Verhaal *des Evangelische Predikant*, *te* Vlissingen, A. T. Dreulner.

§. 1. lin. 2. *Wyl hy* vernomen.

§. 5. l. 16. *Onderwerpen*. Alle beweeginde des Predikants, tot hulpe by de Ed. Achtb. en tot antwoord by de gecensureerden, was te vergeefsch.

§. 6. l. 1. De ernstige. l. 2. den 8 *Aug*. een.

§. 7. l. 12. *bepaalinge* over die art. l. 19. *zich* zelf afgezondert.

§. 8. l 2. Stads Bode.

§. 9. l. 26. *geeft* my.

§. 10. l. 4. *dezelven*, in een kwaaden zin, *dezelve* Edel Achtb.

§. 11. l. 12. *veranderde*, verzoeke.

§. 12. Van alle deeze dingen gaf de Predikant, volgens belofte §. 4. aan Do. *Bruinenbeek* berigt: En daar over ontstond een ernstige Briefwisselinge tusschen die beide Predikanten. De Predikant, voornaamlyk over de veranderinge des 1 art. der Associatie, in zyn geweeten zich bezwaart vindende, en die bezwaarnisse den Ed. Achtb. Hr. Burgem. *Winkelman* voorstellende, tragte de Predikant eindelyk by dien Hr. Burgem. te weege, dat alle daar in gemelde dingen, eerst na eene *formeele verzoeninge* zouden ter uitvoer gebragt worden. De gecensureerden *aanbooden* den Predikant wel, een verzoeninge met hem te willen aangaan; dog wilde de Predikant dezelve niet be-

beginnen, tot dat hem *copy* van de Assopiatie was gegeven, om daar naar een formeele verzoeninge te schikken enz. De Predikant verzogte ook van den Ed. Achtb. Hr. Burgem. *Winkelman*, tot bevorderinge der verzoeninge, dat hem, gelyk den gecensureerden, *copy* van de gansche Assopiatie, naamlyk het Apostil der Ed. Achtb. Heeren te *Vlissingen* den 22. *Aug.* uitgegeven, en de artykelen der Assopiatie, moge gegeven worden: deze Ed. Achtb. beloofde dit den Predikant wel; maar stelde hem in't vervolg nogtans slegts de veranderde artykelen der Assopiatie ter hand, agtende zich toen niet verpligt, het gemelde Apostil den Predikant te geven. De Predikant begerende toen ook van deezen Ed. Achtb. het Request der gecencureerden van den 8 *Aug.* §. 6. te mogen zien en doorleezen, en kerkenorder, welke de Predikant als een bylage by zyn Request had gegeven §. 5. terug te mogen hebben; maar dit wierd hem insgelyks afgeslagen. De *formeele verzoeninge* wierd den 22 *Sept. dadelyk* voorgenoomen, om na veele moeite en afweeringe eeniger onbeschaamde eischen den gecensureerden, (naamlyk, „ dat de Predikant „ voor hen, in de Consistori Kamer „ en openbaar in de Kerk, *Aebedf*, „ wegens deszelfs *Crimen læsæ* „ *Majestatis*, door hen als *Kerken-* „ *Raaden* gecensureert te hebben, „ zulle doen) eindelyk van hen aangenoomen, en uiterlyk gedaan; en van de gecensureerden en den Predikant ook van Do. *Bruinenbeek* en vier Leeden uit de Gemeente als getuigen en Borgen van de verzoeninge en Assopiatie, onderteekent. Doch openbaarde zich, ook zelfs des anderen daags na de verzoeninge, wanneer de Predikant, ter verzeekeringe, dat de verzoeninge aan zyne zyde oprecht zy, een bezoek aan een ieglyk lit des Kerkenraads aflydes, het satanische hert, voornaamlyk van *Jan van de Kamp*, „ *de gansche censuur voor een* „ *werk des Duivels houdende en ver-* „ *klaarende, en dus een lasteraar des* „ *Ampts des Heiligen Geests te zyn*, „ *te kennen gaf*. *Job*. 20. 22, 23. met *Marc*. 3 29, 30. 9. 38-40. vergelyk *Hand*. 7. 51. 13. 45. 1 *Kon*. 12. 3. 1 *Tit*. 4. 14 enz. Den 26 *Sept.* laat in den avond, ontvong de Predikant, door een State Bode; een op dien dag gedecreteerd Apostil der Ed. Achtb. Heeren te *Vlissingen*, met de veranderde artykelen der Assopiatie. En den 27 *Sept.* wierd in de Kerk des morgens de aanneeminge der gecensureerden *openbaar* voltrokken, en des namiddags van Do. *Bruinenbeek* quasi bevestigd: gelyk naarder in de Nederlandsche *Mercurius* 1762 onder de Maand *October* eerste Stuk, is te zien.

§. 14. l. 10. *Bruinenbeek*, en ook toen aangewende moeite, om den Ed. Achtb. Hr. Burgem. ter verbeteringe deezer zaak te spreeken, desweegens vergeefsch gedaan hebbende.

§. 15. l. 8, *gebragt*, 't geen l. 10. dus mede l. 11. *verzweegen* en terug gehouden.

§. 16. l. 2. *maal* mondeling en schriftelyk.

§. 20. l. 4. Ten dien einde. l. 5. *Job*. 3. 6.

§. 24. l. 5. *hem* op eenigerlei wyze.

§ 25. l. 24. *Menschen* stryde.

§ 30. l. 3. *geboor*. Veel meer wierd, door de waarschouwinge eeniger Vrienden openbaar, wat men tegen den Predikant heimelyk had gesmeed, en dat — stellen. Ook wierd bekent, dat de Ed. Achtb. — genoomen. En dien volgens hadden dezelven op den laatsten datum —

§. 32.

§. 32. l. 2. Den 6 *Maart*

§. 35. l. 4. *gedagvaart*, om ten eersten *in eige Persoon* aldaar te verschynen enz. l. 11. *wyze* mondeling en schriftelyk hebben gedaan. l. 15. *worden*; zoudende die vattinge enz. ook geschied zyn, al was de Predikant te *Vlissingen* gebleven —En dit wierd—herhaalt. Onder alle deeze dingen hebben Do. *Bruinenbeek* en *Voogt*, (Predikant in de *Groede*) den *Predikdienst* in de Kerk te *Vlissingen* beurtelings zomwylen waargenomen, en het Heilige *Nagtmaal* ook aan de zogenaamde Leeden des Kerkenraads, uitgedeelt: en verder tot alle harde dingen den Predikant gereetig, en met een meesterlyke macht, zich laaten gebruiken.

§. 36. l. 7. *verkreegen worden* dan door eene *formele volle magt*, tot verantwoordinge des Predikants, iemant te *Vlissingen* binnen de baillie te doen verschynen *kon niet geschieden*; wyl de Predikant gedagvaart was, om *zelf in eige persoon*, dit te doen. §. 35. En al had dit konnen geschieden, zo was den Predikant nogtans dit te doen *niet mooglyk*: wyl daar toe zig niet wilde laaten gebruiken, nog myne *Vrienden*, uit vreze en andere redenen; nog *anderen*, wyl de Predikant hen daar voor niet kon betaalen enz.

§. 37. l. 4. *Als door* vermeerderinge zyner zwakheid, en nog al naarder —. l. 5. *Heiligen Geests* in zyn woont, om Gode voornamelyk omtrent buigzaame menschen, in Geest en waarheid te komen dienen en verheerlyken. l. 11. *Job* 9, 21, 34. l. 13. zyn Vrouw, en vyf onnozele Kinderen —.

§. 38. l. 10. *Huis* en de Stad. l. 11. onbeschryflyke, haar — l. 12. *kwellingen*, is ze wel. l. 23. *den 5 Juny*, met groote droefheid en smerte. l. 25. *guldens*, en veel aan gezontheyt, verzuim haaren kinderen en huishoudinge enz. schade geleden, en grote ongemakken met haare kinderen uitgestaan heeft.

§. 41. l. 12. *Jez.* 1, 16. *vl.* Welke *lasteringen in allen* daarop *uitkoomen zal*, „ de Predikant heeft gezeit, de „ Ed. Achtb. Heeren, voornaamelyk „ en 't eerst een gedeelte der Heeren „ Burgemeesters, te *Vlissingen*, de „ *overtreeders* des willens Gods welke die Heeren *dadelyk* begunstigen „ willen; als rechtvaardige aanzien, „ voorstaan, verklaaren, en beschermen, maar de *geboorzaamen* aan de „ wille Godts, welke die Heeren *niet* „ begunstigen willen, als onrechtvaardige agten, tegenstaan, verdoemen en straffen. Maar stelt eens, zodaanig eene daat sprak zelfs, en iemant hadde dan daar-van gezeit; zo hadde dezelve evenwel (naar de algemene waarheit) niet gelastert. Verg. *Spr.* 17. 15. 18. 5. 24. 24. 21. *Pred.* 3. 16. 17. *Jez.* 1. 21-23. 5. 23. *Es.* 50. 16. vl. 82. *Zach.* 5 1 4. *Hand.* 3. 13 *b.* 14. *Jak.* 5. 6. met 1 *Kon.* 18 17. 18 21. 9—11. *Hand* 6. 11—14. *Luk.* 11. 45. vl. Nogtans dit spreeken in 't byzonder van den Predikant niet geschiet zynde, dezelve nog minder gelastert heeft. * l. 21. *Gal.* 4. 16—18.

§. 42. l. 7. *voldaan vonden*: of door andere, ook tot dit verhaal niet behoorende, dingen, quasie voldoende—l. 25. *Gods* aller zonden—l. 26. *woort* en de Evangelische belydenisse en kerken orde op zich zelf straf baar, en eenigen viele schadelyk, en anders als een waar Evangelisch Leeraar doen moet en dadelyk doet met opzet zal gedaan hebben. 1 *l*, 28. v. 2 *Marc.* 23. 6, 12 *Job.* 7. 51, 8. 44-46. *l.* 29. *Matth.* 7. 1-12. 1 *Kon.* 4. 1 8.

§. l. 6. *Job.* 12. 4, 5. l. 17. *Gal.* 4. 16. 1 *Kon.* 22. 8. *Ps.* 38. 21.

§. 44. l. 4. *Gal.* 6. 9. 10.

P 2 NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 14de *Augustus* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Saturdag, den 14 *Augustus.*
't *Kind* van Hendrik Romberg. *Z. K.*
Woensdag, den 18 *dito.*
Klaas Volkers, *Mr. Glazemaker en Schilder.* N. O. K.
Hendrik Boussiere, *Boekverkooper.* N. K.
Margarieta Klys, Wed. van Ide Visser. *L. O. K.*
Elisabeth van Alstie, Wed. Joan van de Wall, *van den Uitboorn hier gebragt.* O. K.
Johanna Koop, Dogter van Gerrit Koop, *Mr. Stads Schuytemaker.* O. O. K.
't *Kind* van Gerrit Jan Giesenberg. *L. O. K.*
Donderdag, den 19 *dito.*
Pieter Mast. *O. O. K.*
Catharina de Gilde, Huys- en Kraamvrouw van Jan van der Vasten. *W. K.*
Vrydag, den 20 *dito.*
Ysbrand Vincent. *N. K.*
Hendrik Telghuis. *N. Z. K.*
Elisabeth Geertruida Rademaker, Laatst Wed. van Fredrik Bruyns, *van Leiden hier na toe gevoerd.* L. O. K.
Anna Geertruy Kan, Huysvr. van Jan Nieuwenhuys. *N. Z. K.*
Saturdag den 21 *dito.*
Philip August Lottingh. *L. N. K.*
Jan Jacob Blang, Zoon van Pieter Blang. *N. Z. K.*
Marretje Adriaanse, Wed. van Willem Schaap. *N. Z. K.*
Hendrikje van Kempen, Huysvr. van Barend van Almelo. *N. Z. K.*
Maandag, den 23 *dito.*
Gerardus Budding. *N. K.*
Jan Gefken. *L. N. K.*
Anna Maria van Langen, Huysvrouw van Rime Guillaume Robart. *N. Z. K.*
Lena Stippers, Dogter van wylen Jan Stippers. *Z. K.*
Dingsdag, den 24 *dito.*
Barend Knickenberg. N. Z. K.
Maria Ravenstyn, Huysvrouw van Cornelis van Maurik. *E. T. K.*

Jan van der Put, *Bejaard Jongman.* N. Z. K.
Hugnietje Soorjouw, *Bej. Dogt.* W. K.
Woensdag, den 25 *Augustus.*
Abraham van Roden. *N. K.*
Jan Vos, oudste Zoon van wylen Jan Vos. *N. Z. K.*
Johanna Lulofs, Huysvrouw van Jan Daniel de Bries. *N. Z. K.*
Machtilda Steenhoff, Huysvrouw van Pieter Mullier. *O. K.*
Geertruy Kock. *Bejaarde Dogter.* N. O. K.
't *Kind* v. Harmanus van Vellebert. *L. N. K.*
Donderdag, den 26 *dito.*
Cornelis de Jong. *O. K.*
Abraham van Appeldoorn. *O. O. K.*
Maria de l'Abbée, laatst Wed. van Everhard Verschuur. *N. K.*
Christina Tegelaar, behuuwd Zuster van Hendrik Jacobs. *O. K.*
Vrydag, den 27 *dito.*
Jan Schuurman, *Waagdrager in 't zwarte As-Veem.* N. O. K.
Willem in 't Hol. *L. K. H.*
Caatje van der Hellem, laatst Wed. van Valentyn Klondius. *O. O. K.*
Rebecka Grauwenhaan, Wed. van Jan Liuwen. *N. O. K.*
Jannetje van Ruytenburg, Wed. van Harmanus van Gellekom. *N. K.*
Alida Apiarius, Huysvrouw van David Doornik. *O. K.*
Maria van der Burgh, Huysvrouw van Johannes Stal. *O. K.*
Zaturdag, den 28 *dito.*
Jacobus Scholten. *O. K.*
Hendrik Waterbeek. *L. O. K.*
Albert Stikker, *Kaagschipper.* E. Y. K.
't *Kind* van Sybrand van Rys. *L. N. K.*
Sondag, den 29 *dito.*
Christoffel van der Linde, *Schuytevoerder.* K. K. H.
Katrina Charlotto Gersdorff, Wed. van Staal. *L. K. H.*
Tryntje van Sprekens, Weduwe van Jan Appel. *K. K. H.*

Alf-

Alida Hengelmans, Weduwe van Daniel Vonke. *A. K. H.*
Mietje Harbers, Huys- en Kraamvrouw van Jan Parne. *K. K. H.*
Maandag, den 30 dito.
David Vermey. *O. K.*
Catharina Wenkink. *N. K.*
Dingsdag, den 31 dito.
Cornelis Grave. *L. N. K.*
Pieter Huysing, eenige Zoon van wylen Abraham Huysing. *E. T. K.*
Anna Margareta Bruyning, laatst Wed. van Christiaan Biesenbroek. *O. K.*
Geertruy Hart, Huysvrouw van Jasper Smit. *Z. K.*
't *Kind* van den Heer *Schepen* Jan van Ghesel. *O. K.*
't *Kind* van Bernardus Bouwman. *O. K.*
Woensdag, den 1 September.
Jan Langesaal. *N. K.*
Johannes Hooyer. *K. K. H.*
Maria Havicius. *W. K.*
Donderdag, den 2 dito.
Cryn de Ruyd, *Meesterknegt in de Lynbaan het Huys te Egmond.* W. K.
Anna Maria Hagmeester, Wed. Anthonie van de Putte. *N. Z. K.*
Johanna Troost, Wed. van Gerardus Quackenbos. *W. K.*
Aaltje Micker, Wed. van Willem Wiltschut. *N. O. K.*
Catharina Pieters, Wed. van Pieter Fris. *N. K. H.*
Maria Elisabet Boermeester, laatst Wed. van Hans Jacob Wernert. *L. K. H.*
Baartje de Góyer, Huysvrouw van Klaas Schreur. *N. O. K.*
Elisabeth Bollich, Huysvrouw van Jan Grootschaar. *W. K.*
Susanna Cornelia van Royen, Dogter van Cornelis van Royen. *N. Z. K.*
Marrytje van Stigt, Oudste Dogter van wylen Pieter van Stigt. *L. K. H.*
't *Kind* van Siwert Deuge. *L. N. K.*
Vrydag, den 3 dito.
Willem Noël. *W. K.*
Simon Sjamaar, oudste Zoon van Benja- Sjamaar. W. K
Maria Elisabeth Hodshon. *O. Z. K.*

Jacoba Vonk, Wed. Joh. Fred. Ketelaar. *N. K.*
Johanna Broms, Wed. van Jan van Kerkhoven. *N. K. H.*
Maria van Barneveld, Huysvr. van Abraham Bouten. *N. K.*
Hendrina Steekeling, Huysv. van Carel Fredrik Brandt. *O. K.*
Catharina Bruyn van den Bos, Huysvr. van Willem Dom. *N. Z. K.*
Catharina Groen, Huysvrouw van Jan Slootman. *A. K. H.*
't *Kind* van Elias Liefring. *Z. K.*
Saturdag, den 4 dito.
Augustinus Spreekman, *Mr. Smit.* K. K. H.
Catharina Pruys, Weduwe Ditlof Faas. *L. N. K.*
Adriana Blok, Wed. v. Gerrit Heyting. *W. K*
Maria Mulder, Wed. van Coert Pietersse. A K. H.
Sophia Groenevelt, Huysvr. van Harmanus Woortman. *L. O. K.*
Margareta Temmink, Huysvr. van Harmanus Uytert. *O. K.*
Christina Taapken, Huysvrouw van Jan Ernst Middelhoff. *O. K.*
Anna Ockhout, *Bej. Dogter.* E. N. K.
Zondag, den 5 dito.
Lourens Nes. *Houtwerker.* A. K. H.
Sara Ploegers, Huysvr. van Pieter Janse.
Rinsie Jousma, Oudste Dogter van Dirk Jousma. *L. K. H.*
Maandag, den 6 dito.
Pieter de Vries. *O. Z. K.*
Carel Fredrik Trampen. *N. Z. K.*
Elisabeth Stormer, laatst Wed. van Rudolph Gooffens. *N. Z. K.*
Dingsdag, den 7 dito.
Jan Vermeylen, *Deurwaarder aan het Comptoir van de Hoofdelyke Betaalinge ter Admiraliteit.* Z. K.
Siewert de Winter. *O. O. K.*
Anna Krant, laatst Wed. van Albert Wiebouw. *O. K.*
Johanna van den Berg, Wed. van Johannes Capitein. *O. Z. K.*
Anna Maria Bandt, Huys- en Kraamvrouw van Jan Rinoksz. *N. K.*
Azat Mirza, Huysvrouw van Johannes di Jacob Galdar. O. K.

Maria

Maria Bourigaud Granpré, Huysvrouw van Josias Belesaigne. *W. A. K.*
't Kind van Willem Pothoven. *E. T. K.*

Woensdag, den 8 dito.

Josua Brouwer, *Mr Zylemaaker*, *O. O. K.*
Jacobus Sloots. *N. K.*
Joannes Baptista Schepen, *Roomsch Pastoor*. *E. N. K.*
Jan van Gesscher, *Mr. Kleermaker*, *N. K. H.*
Maria Mooy, Weduwe van wylen Adriaan Stolker. *N. K.*
Henderina Beugel, Weduwe van Gerrit Hollant. *O. K.*
Cornelia Pieterse, Weduwe van Hendrik Klaasen. W. K. H.
Marritje Schouten, Huys en Kraamvrouw van Jan Cornelis Buys, *Commandeur op Groenland*. K. K. H.
't Kind van Pieter Wessels. *O. K.*
't Kind van Gerrit Scheltes. *O.* K.
't Kind van Jan Baptista Kobinet. *N. K.*

Donderdag, den 9 dito.

Dirk Stemvoort. W. K. H.
Hendrik Sluyter. N. O. K.
Magdalena Alsing, Huysvrouw van Bernhard Casper Bröseken. *O.* K.
't Kind van Nicolaas de Swaan van Diepenheym. *N. K.*

Vrydag, den 10 dito.

Elisabeth Reymerink, Weduwe van Gysbert Masson. *Z. K.*
Katharina Helena Mewese, Huysvrouw van Engel van Swede K. K. H.
Cicilia Johanna Muller, Jongste Dogter van Evert Muller. *N. Z. K.*
Grietje Jeyps, Dogter van Wylen Jeyp Jans. *L. K. H.*
Elisabeth Keyser van der Moole, Jongste Dogter van Wylen Jan Keyser van van der Moole. W. K. H.

Saturdag, den 11 dito.

Reynier Smit, Oudste Zoon van Wiggert Smit. Z. K,
Tjerk Fokkens, Jongste Zoon van Roelof Gerritsz. *N.* O. K.
Engeltje Verschuur, Oudste Dogter van do Weduwe Jan Verschuur. *Z. K.*

Sondag, den 12 dito.

Jan Clement, *Mr. Silversmit. K. K. H.*
Teunes Klyn. L. K. H.
Jan Koning, Oudste Zoon van Wylen Hendrik Koning. K. K. H.
Elisabeth Schut, Weduwe Johannis Mazyn. L. K. H.
Antonia Staff, Weduwe van Dirk van Schalkwyk. L. K. H.
Barbera de Pauw, Huysvrouw van Pieter de Neve. A K. H.

Maandag, den 13 dito.

Marten van Myrik. N. Z. K.
Abraham van Lingen. N. Z. K.
Jacobus Kiekenpoost. N. O. K.
Judith Vouillard, Weduwe van wylen Capitein Jan Girardin. W. A. K.
Margareta Elisabeth Riedinger, Huisv. van Jan Marquart. N. K.
Rachel Jacobz. de Jonge, Huysvrouw van Jan Bout. W. K.
't Kind van Martinus Smit. O. Z. Capel

Dingsdag, den 14 dito.

Marie Mooy, Weduwe van Michiel Leesi. N. K.
Mari Willemsz Huivrouw van Gerrit Gebbink. W. K.
Elisabeth van Dorsten, Huysvrouw van Frans van Langen. *A. K. H.*
Susanna Bretonvile, *Bejaarde Dogter*. W. A. K.
't Kind van Hendrik Sigrerman. N. K.
't Kind van Henrich Seborn. O. K.
't Kind van Dirk Barkes. N. K. L.

Woensdag, den 15 dito.

Hendrik Erik. O. K.
't Kind van Jan Willem Torep. O. O. K.

Donderdag, den 16 dito.

Jacob Martens. N. K. H.
Albertus van Gaameren, O. K.
Johanna Blaauwbeek, Weduwe van Jan van Thiel. W. K.
Catharina Cartelt, Huysvrouw van Hendrik Epman. L. N. K.
Niesje Huysvoorn, Huysvrouw van Michiel Eykhof, *Mr. Schoenmaaker*. L. K. H.

De

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 13 *September* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Baangragt (*J. Broekhoven*, Een Pakhuys, op de), tusschen de Zaagmolens Poort en Lindegragt, mitsgaders een Huys in de Tiggelstraat tusschen de Lindegragt en Gieterstraat, en laatstelyk, een dito naast het laatstgemelde Perceel, alles in een Koop. *f*7100, in slag *f*375, opgehouden.

Boere Bruiker (*L. Jacobsen*, *P. Grim*, *P. van Somerdyk*, *J. Lamberts de Jonge*, *A. Buys* en *C. Twisk*, Een), met zyn Huismans Wooning, Stalling enz. met zyn Landeryen, groot 27 Morgen, 232 Roeden, in de Banne en Polder van Slooten aan de Slooter Weg, tusschen Slooten en het Huys de Vraag. *f*2900, in slag *f*50, verkogt.

Buitenplaats (*J. de Wit*, *A. de Haas* en *J. van Watcens*, Een), geleegen in de Beverwyk, genaamt *de Eenhoorn*. *f*6000, opgehouden by den afslag.

Foelydwarsstraat (*N. Bremer* en *W. Sickess.*, Een Huys en Erve, in de) Westzy. *f*1825, in slag *f*1, verkogt.

Grafsteede (*P. de Mortier*, Een), in de Oude Kerk, 23 Laag N. 342. *f*170, in slag *f*4, verkogt.

Grafsteede (*I. van Eyk*, *A. van Asperen*, *J. Broekhooven* en *A. van Slooten*, Een) geleegen in de Oude Kerk. *f*25, verkogt.

Heeregragt (*L. Jacobsen*, *P. Grim*, *P. van Somerdyk*, *J. Lamberts de Jonge*, *A. Buys* en *C. Twisk*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Warmoesgragt en Drie Koningstraat, met een Huys daar agter, in de Schildersteeg, in een Koop. *f*24000, in slag *f*1000, opgehouden.

Jansstraat (Dezelve, Een Huys, Achterhuys en Erve, in de St.), en het Achterhuys, in de Leydekkers steeg. *f*2500, verkogt.

Keyzersgragt (*G. Jarman*, Een Huys en Erve, op de), agter het hoek Huys van de Hartestraat. *f*6000, in slag *f*100, opgehouden.

Keyzersgragt (*A.* en *C. van Menssendyk*, Een Huys en Erve, op de Nieuwe), over het Weesperveld. *f*4025, in slag *f*1, verkogt.

Kromme Tuynstraat (*I. van Eyk*, *A. van Asperen*, *J. Broekbooven* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de). *f*625, in slag *f*20, verkogt.

Leidsche Dwarsstraat (*L. Jacobsen*, *P. Grim*, *P. van Somerdyk*, *J. Lamberts de Jonge*, *A. Buys* en *C. Twisk*, Een Stal en Wagenhuys, in een Koop, in de kleine), by het Plyn, daar de *Vergulde Waagen* in de Gevel staat. *f*4500, in slag *f*300, verkogt.

Prinsegragt (*I. van Eyk*, *A. van Asperen*, *J. Broekhooven* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, op de), over de Leidsche Kruisstraat. *f*9000, in slag *f*400, verkogt.

Prinsegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de). *f*2000, in slag *f*20, verk.

Reguliersgragt (*A.* en *C. Menssendyk*, Een Huys en Erve, op de), over de Amstelkerk. *f*3050, in slag *f*175, verkogt.

Reguliersdwarsstraat (*A. van Slooten*, Een Derdepart in een Huys en Erve, in de) Oostzy, het zesde Huys van de Botermarkt. *f*725, in slag *f*20, verkogt.

Vissteeg (*L. Jacobsen*, *P. Grim*, *P. van Somerdyk*, *J. Lamberts de Jonge*, *A. Buys* en *C. Twisk*, Een Huys en Erve, in de). *f*2050, in slag *f*400, verkogt.

Vyzelgragt (*A. van Slooten*, Een Huys en Erve, op de). *f*1600, in slag *f*80, verk

Vy-

Vyzelgragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), op de hoek van de Looijersfloot. *f* 2350, in flag *f* 150, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag* den 27 *September* 1762, verkogt:

Agterburgwal (*G. van Hoorn* en *N. A. van Hoorn*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), over de Brouwery de Hooyberg. *f* 3200, in flag *f* 800, opg.

Boerewooning (*P. Woestenraad* en *C. A. van den Bosch*, Een), Berg en Schuur, geleegen in 't Ghyn, groot circa 21 morgen. *f* 6050, in flag *f* 6, verkogt.

Boomfloot (*J. de Raad* en *P. de Hoen*, Een Pakhuys, genaamd de *Noordsvaarder*, op), Noordzy. *f* 3600, in flag *f* 300, verkogt.

Boomfloot (Dezelve, Een Huys en Erve, op), beoosten het gemelde Pakhuys. *f* 3400, in flag *f* 175, verkogt.

Boomfloot (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, genaamd de *Steene Spyker*, geleegen als vooren op), naast 't gemelde Perceel. *f* 2450, in flag *f* 100, opgeh.

Brouwersgragt (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve, op de hoek van de) en Palmstraat. *f* 1350, in flag *f* 250, verkogt.

Buitenplaats (*P. Woestenraad* en *C. A. van den Bosch*, Een), genaamd *Beek-en-Hoff*, geleegen in 't Ghyn, mitsgaders een Boerewooning en Landeryen ten Noorden de Plaats, zamen groot 29 morgen. *f* 9050, in flag *f* 1000, verkogt.

Cingel (*B. Tideman*. *D. van Schorrenberg* en *M. van der Linden*, Een Huys, Stal en Erve, op de), tusschen de Blaauwburgwal en Korsjesfteeg, *f* 27000, in flag *f* 700, opgehouden.

Katerfteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de). *f* 1150, in flag *f* 100, verk.

Keizersgragt (*J. Lambers de Jonge*, *W. van Otterloo*, *J. Blaauw* en *J. Spekman*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Ree- en Beereftraaten, by de Goude Ketting *f* 25500, in flag *f* 3800, verkogt.

Keizersgragt (*H. Roozendaal* en *J. P. Heimbach*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Leidschestraat en de Pakhuizen van *Pels*. *f* 11500, in flag *f* 1400, opg.

Lauriergragt (*B. Tideman*, *D. van Schorrenbergh* en *M. van der Linden*, Drie Huyzen en Erve, t'zamen in een koop, op de), Zuydzy. *f* 16450, in flag *f* 100, opgehouden.

Lauriergragt (*P. de Hoen* en *W. van Otterloo*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, in de Ziekentroostersgang, Oostzy. *f* 510, in flag *f* 50, verkogt.

Noorden (*P. Woestenraad* en *C. A. van den Bosch*, Zes Morgen Land geleegen op den). *f* 1400, in flag *f* 400, verkogt.

Pypemarkt (*B. Tideman D. van Schrrenberg* en *M. van der Linden*, Een Huys en twee Agterhuysen, in een Koop, op de), op de hoek van en in de Pensionarisfteeg. *f* 4200, in flag *f* 90, opgehouden.

Rapenburgerstraat (*J. Cloppenburg* en *H. Moens*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe), Oostzy. *f* 640, in flag *f* 10, verkogt.

Ridderstraat (*J. de Raad* en *P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de), ZuydZy, tusschen de Oude Schans en eerstz Dwarsftraat. *f* 1550, in flag *f* 100, verkogt.

Wittenburg (*P. de Hoen* en *W. van Otterloo*, Een Huys en Erve, op), in de eerste of groote Wittenburgerstraat, Zuydzy. *f* 1575, in flag *f* 50 opgehouden.

Zeedyk (*H. Moens* en *L. Kuiper*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, bezuiden de Kolk. *f* 5300, in flag *f* 150, opgehouden.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand OCTOBER, 1762. I. STUK.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Remarque.

VOor eerst werd in deeze Resolutie niet anders gemeld, als van LIEUTENANTS ADMIRAALEN, en wel, zoo als de Instructie voor de Admiraliteiten luiden, NB. van de eerste erectie van de voorschreve Collegien af, in CONTINUEELE OBSERVANTIEN IS GEWEEST. Ten tweeden, was, ter dier tyd, het Caracter van LIEU-TENANT-ADMIRAAL-GENAAL NIET BEKEND.

Op welke bovengemelde Resolutie HAAR EDELE GROOT MOGENDE vyf dagen daar na, hebben genomen deeze volgeden Resolutie.

DINGSDAG DEN 15 DECEMBER 1665.

Is na voorgaande Deliberatien, goed gevonden, dat de Heeren, alhier aanwezende Gecommitteerden van de Collegien ter Admiraliteit, binnen deeze Provintie resideerende, uit naam en van wegen Haar Edele Groot Mogende, *gerecommandeerd zal werden, voor zoo veel des zy, by de Heeren haare Committenten,* TEN BESTEN TE WILLEN BEVORDEREN, *NB. dat de Resolutie by Haar* Edele Groot Mogende *op den 10 deezer genomen, nopende de Admissie van den Lieu-tenant-Admiraal van Holland en Westvriesland, in de gemelde Collegien, behoorlyk mogen werden agtervolgd, en dat mitsdeezen de welgemelde Provintie, in de Persoonen van Haare Lieu-tenant-Admiraals, in dien deele moge gewerde het* RECHT *ende het* RESPECT (*), HET WELKE DEZELVE, VOLGENS DE INSTRUCTIE, ENDE DE OUDE OBSERVANTIEN NOTOORLYK TOEKOMT; *enz. enz.*

By aldien de ondergeschreven nog meer zoude beantwoorden, alle tegenwerpingen, vraagpoincten, *verdraaide gezegdens*, en geschreven periodens van die natuur, beschuldigingen van *abusive rapporten* gedaan te hebben, *ongeoorloofde interpretatien*, VERMINKTE ALLEGATIEN, daar de Kapitein Hoeufft gebruik van maakt, in zyne Memorien en Requesten, en zyn gehuurde pen mede fluit, waar van, met de suffisante bewyzen, zyn eigenhandige geteekende Stukken, ter contrarie is aangetoond, zulks by den Kapitein Hoeufft huisvest, zoo zoude de ondergeschreven wel nodig hebben zeven Wyzen tot hulp te roepen, om daar over een Riem Papier te beschryven, dat hy niet van zins is, maar af zal wagten, wat Justitie en Satisfactie over zodanige ongehoorde impertinentien, geoeffend zullen werden.

Actum in Amsterdam den 1sten May 1762.

VERKLAARING VAN DE KAART.

A. *Verbeeld een Zeeman uit de Noordzee komende, die op zyn reis na de Hoofden voortzeild, en geavanceerd is tot in B. zoo hy meend na zyn* GISSING.

B. *Het* GEGISTE *bestek van den Zeeman, maar door de Stroomen in zyne* GIS-

(*) Present is het anders gesteld, nu moet een Lieu-tenant-Admiraal, kampen over het verrigten van 's Lands Dienst, met de gehuurde Pen van een Kapt. die zig onverantwoordelyk gedragen heeft, en aan wien gracie geschied met zyn Conduitens niet te examineeren.

LINGEN

DINGSDAG DEN 15 DECEMBER 1665.

Is na voorgaande Deliberatien, goed gevonden, dat de Heeren, alhier aanwezende Gecommitteerden van de Collegien ter Admiraliteit, binnen deeze Provintie resideerende, uit naam en van wegen Haar Edele Groot Mogende, *gerecommandeerd zal werden, voor zoo veel des zy, by de Heeren haare Committenten, TEN BESTEN TE WILLEN BEVORDEREN, NB. dat de Resolutie by Haar* Edele Groot Mogende *op den* 10 *deezer genomen, nopende de Admissie van den Lieu-tenant-Admiraal van Holland en Westvriesland, in de gemelde Collegien, behoorlyk mogen werden agtervolgd, en dat mitsdeezen de welgemelde Provintie, in de Persoonen van Haare Lieu-tenant-Admiraals, in dien deele moge gewerde het RECHT ende het RESPECT* (*), *HET WELKE DEZELVE, VOLGENS DE INSTRUCTIE, ENDE DE OUDE OBSERVANTIEN NOTOORLYK TOEKOMT; enz. enz.*

By aldien de ondergeschreven nog meer zoude beantwoorden, alle tegenwerpingen, vraagpoincten, *verdraaide gezegdens*, en geschreven periodens van die natuur, beschuldigingen van *abusive rapporten* gedaan te hebben, *ongeoorloofde interpretatien*, VERMINKTE ALLEGATIEN, daar de Kapitein Hoeufft gebruik van maakt, in zyne Memorien en Requesten, en zyn gehuurde pen mede sluit, waar van, met de suffisante bewyzen, zyn eigenhandige geteekende Stukken, ter contrarie is aangetoond, zulks by den Kapitein Hoeufft huisvest, zoo zoude de ondergeschreven wel nodig hebben zeven Wyzen tot hulp te roepen, om daar over een Riem Papier te beschryven, dat hy niet van zins is, maar af zal wagten, wat Justitie en Satisfactie over zodanige ongehoorde impertinentien, geoeffend zullen werden.

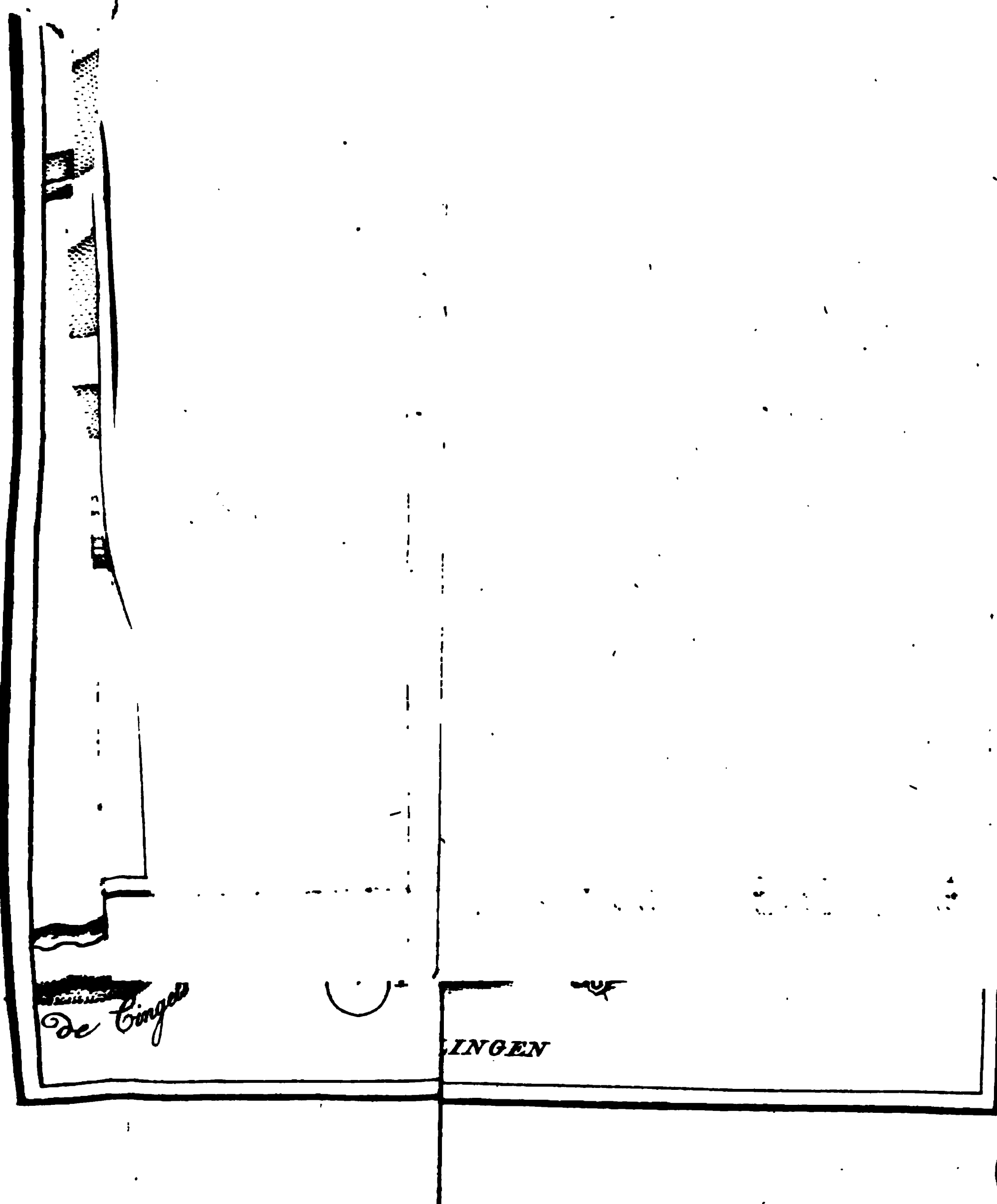
Actum in Amsterdam den 1sten May 1762.

VERKLAARING VAN DE KAART.

A. *Verbeeld een Zeeman uit de Noordzee komende, die op zyn reis na de Hoofden voortzeild, en geavanceerd is tot in B. zoo hy meend na zyn* GISSING.

B. *Het* GEGISTE *bestek van den Zeeman, maar door de Stroomen in zyne* GIS-

(*) Present is het anders gesteld, nu moet een Lieu-tenant-Admiraal, kampen over het verrigten van 's Lands Dienst, met de gehuurde Pen van een Kapt. die zig onverantwoordelyk gedragen heeft, en aan wien gracie geschied met zyn Conduitens niet te examineeren.

de Cingel
LINGEN

GISSINGEN misleid zynde, zoo bevind hy zich te weezen in C. *in plaats van in* B.

C. *Zyn waare behouden Koers van* A. *tot* C. *alwaar hy de Vuuren peild op de Kust van Engeland, als,*

D. *Het Noord-Voorland daar een Vuur brand, dat de Zeeman peild op de streek* C. D. *en uit* C. *peild hy* E.

E. *Het Zuid-Voorland alwaar twee Vuuren branden, die hy peild op de streek* C. E. *en daar die twee streeken* C. D. *en* C. E. *den anderen snyden, staat de Zeeman met zyn bestek. Welke Verkenning, door de peiling op 't GEZIGT van die Vuuren, hem zyne MISSING doet ontdekken, en hem exact aanwyst waar hy met zyn Schip gekomen is; en, dat zoo hy continueerd voort te zeilen na zyn GEGISTE Zeilagie, en bestek, hy met zyn Schip op het Gom zeild gemerkt letter* K. *alzo veranderd hy zyn Koers, van* C. *na* F.

F. *Na die Zeilagie, avanceerd hy van* C. *tot in* F. *van daar hy die Vuuren peild, op de streeken* F. D. *en* F. E. *daar die twee streeken den anderen kruissen, wyst den Zeeman zyn standplaats aan, van waar hy verder zeild na* G.

G. *Zyn veranderde Zeilagie, en plaats, daar hy de voorsz. Vuuren peild, op de twee streeken* G. D. *en* G. E., *welke peilingen den Zeeman telkens fixeeren waar hy is, en zeild op die wyzen, op het GEZIGT van die Vuuren na de Mond van de Hoofden gemerkt letter* H.

H. *De Mond van de Hoofden, en al verder op die zelve wyze op het GEZIGT van die Vuuren, en continueele peilingen het Canaal in, vermydende het Gom, gemerkt letter* K. *en tusschen door de Kust van Engeland, en de Zandbanken, Gumman's, en 't Vrouwe-Zand genaamd, op welke Banken de Navigatie groot gevaar loopt, zonder het GEZIGT van die Vuuren N B. zoo als in de laatste Winter van* 1761 *en* 1762 *zes Schepen op dat Gom gezeild zyn.*

I. *Het begin van het Canaal.*

K. *De Zandbank het Gom genaamd.*

De Zeelieden uit de Noord-Zee komende, en hunne reis na de Hoofden zynde, zeilen op hunne GISSINGE stout toe op de Vuuren, brandende op het Zuid- en Noord-Voorland, weetende dat hun de Vuuren waarschouwen van het gevaar van het Gom, dewelke zy in hun

keurd, uit de *Bedienden* van de Compagnie, *Hendrik Duurpeld* en *David Julius van Aitsma*; uit de *Burgers*, *Jan Kiers* en *Thomas Plooy*: Wyders tot *Diaconen*, uit de *Bedienden* van de Comp. *Arnoldus Boonen*, *Jan van de Polder*, *Quintus Biemast*, en *Reinier Jacob Martens*; uit de *Burgers Gysbert Jacob Welgevaaren*, Mr. *Pieter Moring Smit*, *Petri*, en *Hendrik van Elten*.

PORTUGAL. Lissabon. Het Hof heeft tyding bekomen dat de Stad *Velença del Cantara* den 27 *Augustus*, (1762) door onzen Generaal *Bourgoyne* aan het hoofd van een Detachement onzer Troepen en Engelsche Dragonders en Grenadiers, overrompeld, en de Spaansche Besetting tot Krygsgevangen gemaakt was; doch dat deeze laatste gerevolteerd en wederom de Wapenen opgevat hebbende, ten getalle van 1800 Man over de kling gesprongen waren. Binnen die Stad heeft men eene meenigte Granen en Vee gevonden, en eenen goeden buit gemaakt.

Men heeft desgelyks, maar met leedweezen vernomen dat de Spanjaarden *Almeyda* veroverd hebben, en hunnen Marsch herwaards neemen. Onze Troepen zyn als noch by *Abrantes* gelegerd, maar 't is zeer onzeeker of zy aldaar zullen kunnen stand houden. Men verzeekerd dat de Koningen van Engeland en Vrankryk bereid zyn eenen Stilstand van Wapenen te treffen, en dat de eerstgemelde Monarch eischt dat dezelve mede plaats hebbe tusschen onze en de Spaansche Troepen; maar dat de Minister van Spanje te Parys geene ordres dien aangaande van den Koning zyn Meester hebbende, een Courier aan denzelven heeft afgezonden om deszelfs toestemming intehalen; die men niet twyffeld eerlang te zullen volgen, door dien 'er alle waarschynlykheid is dat de Engelschen zich zullen Meester maken van 't Eiland *Cuba* en daar door Spanje tot vredelievender gevoelens doen overgaan.

SPANJE. Madrid. Vermits onze Troepen *Almeida* berend, den 11 *Augustus* de Loopgraven daar voor geopend, en de Bezetting genoodzaakt hebben den 26 der voornoemden Maand de Chamade te slaan, ziet men daar van de volgende.

ARTICULEN *van* CAPITULATIE, *voorgeslagen by* Don Alexandro Pallares Coello de Brito, *Marchal de Camp* der Arméen *zyner* Allergetrouwste Majesteit, *en Gouverneur der Stad* ALMEYDA, *aan zyn Excellentie*, *Myn Heer den Marquis de* Sarria, *Commandant-Generaal der Troepen zyner Catholyke Majesteit.*

Art. I. Het Guarnisoen zal met alle de Krygs-Eer, slaande Trommels, vliegende

vliegende Vaandels, Onder- en Boven-Geweer, en 2 Stukken zwaare Artillery, uittrekken Het zelve zal den 27 dezer Maand *Augustus* de Plaats ontruimen, om langs den naasten en kortsten Weg na de Stad *Viseu* te marcheeren, en aldaar de nadere beveelen zyner Allergetrouwste Majesteit af te wachten: Wyders zal het zelve alzodanige Huisgezinnen, als het verkiest, benevens de Domestiquen en Equipagien, die zo wel aan verscheidene Officiers in 't byzonder, als het Guarnisoen in 't algemeen behooren, mogen medevoeren, ten welken einde zyne Excellentie de Marquis de Sarria de noodige Paarden tot het Transport zal fourneeren. Antwoord: *Het Guarnisoen zal den 27 dezer, 's ochtens ten 8 Uuren, met alle de geëischte Eerteekenen, door de Kruys-Poort uittrekken, doch zich verpligten, binnen de 6 Maanden tegen zyne Catholyke Majesteit, noch deszelfs Geallieerden, te zullen dienen. Voor het overige werd de volle Eisch van dit Articul toegestaan; doch moet de voorsz Kruys-Poort terstond na het teekenen dezer Capitulatie overgegeven worden. De Gouverneur der Plaats zal ter goeder Trouwe een naauwkeurige Lyst der oude Troepen, of der onder de Regimenten geschaarde en gemonteerde Militie, als mede der overige, door zyne Allergetrouwste Majesteit van Commissien voorziene Officiers, hebben over te leveren.*

II. De Inwoonders zullen in alle hunne Ampten, Vrydommen en Exemptien, aan hen door zyne Allergetrouwste Majesteit verleend en geaccordeerd, gehandhaaft worden. *Toegestaan.*

III. De Geestelyken, en al het geen tot den Kerkelyken Staat behoort, zullen in het Bezit en Genot hunner respective Goederen, gelyk te vooren, gelaten en beveiligt worden. *Toegestaan.*

IV. Zyne Excellentie de Heer Marquis de Sarria zal al de nodige Maatregelen doen neemen, ten einde aan de Zieken en Gekwetsten alle behoorlyke Hulp en Bystand mogen wedervaaren, en de Geneesheeren en Chirurgyns op een redelyke wyze mogen behandelt worden. *Toegestaan: Doch zyne Allergetrouwste Majesteit zal alle de opgeschootene Kosten doen rembourseeren, agtervolgens den Staat der Verschotten, die ter goeder Trouwe zal opgemaakt, en ter behoorlyker tyd overgegeven worden.*

V. Men zal aan de Zieken en Gekwetsten, zo dra dezelve hersteld en genezen zyn, bezorgen al het geen zy noodig zullen hebben, om zig wederom by hunne respective Corpsen te kunnen vervoegen. *Toegestann: op gelyken voet als boven.*

VI Vermids zig in de Plaats sommige Officiers bevinden, die daar binnen gebooren, en hunne Goederen, waar van zy subsisteeren, binnen de Vesting en derzelver Voorsteden gelegen zyn; zo zullen dezelve gelyke Vrydommen, als de andere ordinaire Inwoonders, blyven genieten. *Toegestaan.*

Gedaan te *Almeida* den 25 *Augustus* 1762.

(onderteekend) ALEXANDRO DE PALLARES COELLO DE BRITO.

NOTA.

NOTA.

Aan alle de Boeren zal vry ſtaan, zig binnen den Tyd van 4 dagen te mogen begeven, werwaards zy zullen komen goed te vinden.

De Recruten der oude Corpſen, alhoewel ongemonteerd, doch door een Certificaat, by hunnen Colonel geteekend, en door den Gouverneur geapprobeerd zodanige te zyn, kunnen de Stad uit trekken, om hun Corps doch ongewapend, te volgen.

Men zal, door de daar toe gecommitteerde Perſoonen, alle de Magazynen van Munitie, Vivres en Oorlogs-Behoeftens, ter goeder Trouwe overleveren; mitsgaders van alle Sortien en Mynen der Plaats, indien 'er eenige zyn, getrouwe Aanwyzing en Onderrechting geven.

Van deze Capitlatuie zal een dubbeld Exemplaar getekend worden door zyne Excellentie den Heer Marquis de *Sarria*, Commandant Generaal der Armée van zyn Catholyke Majeſteit, en door *Don Fernando d'Acoſta de Ateybe*, Collonel van het eerſte Regiment van *Almeida*, Infantery, en *Don Francis Macleau*, Colonel van het tweede Regiment van *Almeida*, ten dien einde door den Heer Gouverneur der Plaats van behoorlyke Volmachten voorzien; zullende daar van aan ieder Party een Exemplaar geëxtradeert worden.

Gedaan in 't Campement voor *Almeida* den 25 *Auguſtus* 1762.

(*Geteekend*)

LE MARQUIS DE SARRIA.
FERNANDO D'ACOSTA DE ATEYBE.
FRANCIS MACLEAN.

(*Onderſtond*)

Deze Copy der Capitulatie is in alle dee!en eens luydende met zyn Origineel.

(*Geteekend*)

LE MARQUIS DE SARRIA.

Het Guarniſoen beſtond in 1500 Man reguliere Troepen en 2000 auxilitaire Boeren. In de Veſting zyn gevonden 83 Stukken Metaal Canon van verſcheiden Calibre, en alle wel gemonteerd; 11 Stukken Yzer Canon; 9 Metaale Mortiers tot Bomben; 31 dito kleindere to Grenaden, en 1 dito van Yzer, wyders 700 Quintaalen Buskruid, en in de Magazynen eene meenigte Snaphaanen, Bomben, Koogels, Leger-Tenten en andere Oorlogsbehoeftens, als mede verſcheide Proviſien in zoorten, waar van een naauwkeurige Inventaris vervaardigd is. In 't Front der Attaque van de Plaats was de Bres op beide de *Faces* begonnen; en op die van 't Baſtion *S. Pedro*, zynde het voornaamſte Doelwit, zoude dezelve binnen weinige dagen mede volvoerd geweeſt zyn. De Schade van onze Batteryen door het Canon en Mortiers binnen de Stad veroorzaakt is zeer conſiderabel.

INGERMERLAND. Petersburg. Men behoeft thans niet meer te twyfelen dat haare Keizerlyke Majeſteit genegen zy den het

Grave van *Biren*, eertyds Hertog van Courland te protegeeren; het volgende Schryven deezer Vorstin aan den Koning van Polen Keurvorst van Saxen, geeft zulks duidelyk genoeg te kennen.

DOORLUCHTIGE EN MAGTIGE KONING EN KEURVORST,

Zeer beminde Broeder, Vriend en Nabuur,

UWe Majesteit en de Republiek Poolen hebben zig dikmaals en sterk geintresseerd om aan den Hertog *Ernest Jan* en zyn Familie, de vryheid te doen erlangen, ten einde hy op den ouden voet in het bezit van dat leenroerig Hertogdom konde treden. De Intercessien en representatien van Uwe Majesteit, hebben ons niet anders dan een doorslaande bewys kunne Overleeveren, dat dien Hertog niet schuldig is aan eenige weerspannigheid, noch tegen Uwe Majesteit noch tegen de Republiek.

De redenen van Staat lieten als toen niet toe om de Intercessien van Uwe Majesteit te voldoen; maar de motiven die zich daar tegens kanten, en waarom den Hertog *Ernest Jan* en zyn Erfgenamen uit het Russische Ryk trokken, exteeren nu niet meer, en uit liefde voor de geregtigheid, die de grondslag van alle myne handel is, heb ik beslooten, om hem, zedert dat hy op vrye voeten is, te herstellen in het genot van al zyn Allodiaal goed dat gesequestreerd is geweest.

Ik hebbe dan een vaste hoop, dat Uwe Majesteit meede geneegen zal zyn, om aan den Hertog *Ernest Jan*, zyne Leenen en Hertogdom, met alle de Regten die hem geaccordeerd zyn, te doen restitueeren en hem te herstellen in het bezit van alle de Goederen, die wylen de Keizerinne *Anna*, glorieuser gedagtenisse, zeer gracieus[...]yk hem geschonken heeft, als mede van die, welke door hem zelfs weeder gekogt zyn.

Derhalven verzoek ik Uwe Majesteit van ten spoedigste hier op de noodige schikkingen en maatregulen te neemen. Voor het overige heb ik het genoegen Uwe Majesteit te verzeekeren van de opregte consideratie waar mede ben

UWE MAJESTEITS

Getrouwe Zuster en Vriendinne,

CATHARINA.

Gegeven te Petersburg den 3 Aug. 1762. (*Lager stond*) Graaf VAN WORONZOW.

Waar op zyne Majesteit den Koning van Polen, het volgende Antwoord aan onze Keizerinne heeft doen toe komen.

ZEER DOORLUCHTIGE, ZEER MAGTIGE KEIZERINNE,

Zeer geliefde intime Zuster, Vriendinne en Nabuur,

UWe Majesteits Brief, in dato den 3 *Augustus*, is my door de Cancelier van myn Kroon, aan wien uwe Resident by myn Hof die had overgegeeven, behandigd. Hoe meer ik gereflecteerd had op de rechtvaardigheid, en

en grootmoedigheid van Uwe Majesteit, en op de herhaalde verzeekeringen die zy my, na haar Komst tot den Keizerlyken Throon, gegeeven heeft, van haar verlangen om tusschen de beide Kroonen te mainteneeren, de over en weder zo nuttig zynde Unie, die, schoon gegrondvest op een wederzydsche onafhankelykheid, en niet betwist van onze beide Ryken, zedert zo lange tyd subsisteerd, en die ik altoos bereid zal weezen, zo als ik het noch ben, om zorgvuldig te conserveeren; zo veel te meer had ik my gevleid van dezelfde gevoelens in Uwe Keizerlyke Majesteit te vinden. Hoe groot is myn verwondering en gevoeligheid geweest, wanneer ik uit den inhoud van uw Brief vernam, dat zelfs na de plegtigste en de onherroepelykste Declaratien der Doorluchtigste Voorzaaten van uwe Majesteit, en niet tegenstaande de wettige dispositien en geheiligde schikkingen die dezelve noodzakelyk hebben moeten veroorzaakan, Uwe Majesteit myn regt van Souverainiteit en dat van myn Familie, op de Hertogdommen *Courland* en *Semigalien*, in twyffel trok.

Het is niet mogelyk te geloven, dat men aan Uwe Majesteit in haar waare respect en al haar kragt heeft gepresenteerd de Declaratie van de Keizerinne *Elisabeth*, glorieuser gedagtenisse, als mede de wettige en met alle Leenrotrige Regten overeenkomende reedens, en eindelyk alle de omstandigheden die my authoriseerde om van het Leen van *Courland*, het welk van my en van myn Kroon afhangt, te disponeeren, zo als ik in der daad daar van gedisponeerd heb met de toestemming en Raad van den Senaat en het Ministerie van de Republiek. Ik beroep my op de ontegenspreekelyke beweegreedenen, die bevat zyn in het Diploma der investiture van myn Zoon, thans Hertog van *Courland*, en aan het Vertoog het welke myn Ministers reeds aan den Resident van Uwe Majesteit hebben overhandigt.

De intentie van Uwe Majesteit is zo min om paalen voor te schryven aan de oeffening der Regten, onafhankelyk van alle Mogendheid, welke my van God gegeeven is, en die my en myn Kroon toebehoord, als te willen toestaan, dat men daar van op haare eige authoriteit assigneerd. Men zoude zelfs haare billykheid, kennis en grootmoedigheid offenseeren, van te vermoeden dat zy de oorzaak wilde zyn, dat een der alleroudste Geallieerdens van haar Keizerryk, de gevoeligste slag, welke zyn Vaderlyk hart zoude kunnen dragen, wierd toegebragt, en dat hy nog grooter rampen uitstond als die, welke zeedert langen tyd een wreed en onverdiend noodlot hem doen smaaken.

Ik verwagt dan van de regtvaardigheid en goedheyd van Uwe Keyzerlyke Majesteit, voor wiens magtige intercessie ik altoos agting zal hebben, voor zo ver my de omstandigheeden het toelaaten, dat zy zal goedvinden van den geweezene Hertog van Biren aan my en de Republiek, als van de eenigste Souvereinen en Regters van de Regten die hy pretendeerd te hebben en welke zelfs niet verdienen van geexamineerd te worden, te renvoyeeren. Ik verzoeke haar insgelyks van t'eenemaal te vernietigen, de ongehoorde en facheuse maatregulen die genomen zyn en op die manier te handelen, dat men niet dan middelen van vriendelyk vergelyk, die alleen tusschen Vrienden

en

en Nabuurige Staaten moeten plaats hebben, in het werk ſtelle.

Van myn kant zal ik altoos geneegen zyn, voor zo verzulks kan overeenkomen met den Roem en de Regten van myn perſoon, met die van myn Koningryk en met den tegenwoordigen ſtaat van myn Zoon, Hertog van *Courland*, die daar van de Inveſtiture wettiglyk ontfangen heeft, om zo veel het mogelyk is, in de maatregulen te treeden; welke de gevoelens van generaſiteit en mededogen aan Uwe keizerlyke Majeſteit voor de Familie van Biren kunnen inboezemen.

Ik recommandeer deeze zo regtvaardige als importante conſideratien aan Uwe Majeſteit, en verzoeke haar daarop een favorable attentie te geeven. Zy kan my op geen doorſlaander wyze verpligten als met over dat onderwerp de ſentimenten en reſolutien te neemen, welke ik van Haare regtvaardigheid verwagt, van myn kant ben ik vaſtelyk gereſolveerd van met de hoogſte agting en volkomenſte toegenegenheid te blyven,

UWE KEIZERLYKE MAJESTEITS

Zeer getrouwe Broeder, Vriend en Nabuur,

(Was getekent) AUGUSTUS REX.

Uit de Koninglyke Cancellaryte Warſchouw den 3 September 1762.

SWEDEN. Stokholm. den 24. *September.* Vermids den Koning den 7 *July* laatſtl. behaagt heeft; zyn Kon. Privilegie te verleenen aan een nieuwe Ooſt-Indiſche Compagnie, dewelke by 't eindigen van de oude Geoctrojeerde Compagnie, den 17 *Juny* 1766. haaren aanvang neemen zal, en gem. nieuwe Compagnie dienvolgens een vaſt en zeeker fonds tot voortzetting van den handel op Ooſt Indie nodig heeft, zoo hebben de Bewindhebbers van dezelve met zyn Majts. toeſtemming, goedkeurig en gezag, tot naricht voor de geenen, dewelke mogten geneegen zyn, aandeel in de voorſz. Compagnie te neemen, 't geen ook aan vreemdelingen zal geoorloft weezen, goedgevonden de neegen volgende Artikelen of Condities op te ſtellen; te weeten

1. Tot het voortzetten van den handel op Ooſtindie hebben de Bewindhebbers volgens een gemaakten overſlag een zeekere ſomme gelds vaſtgeſtelt en bepaalt, dewelke zy niet te boven gaan zullen.

2. De Boeken tot de inſchryving zullen alhier, te *Stokholm*, den 20 *October*, naaſtkomende op het Comptoir der Compagnie, ten huize van den Bewindhebber *Finley* op den *Ritterholm*, geopent, en zoo dra de vaſtgeſtelde ſomme ingeteekent zal weezen, geſloten worden; en indien 't gebeuren mocht, dat door het inſchryven ten voorn. dage meer geld mocht ingeteekent worden, dan noodig is, zal het ſurplus van ieder ingeſchreevene ſomme na rato van gelyke percentôs en na mate van 't geen een ieder te veel ingeſchreeven heeft, van de geheele ſomme afgetrokken,

en hier van daags daar aan kennisse gegeeven worden, op dat de inteke-naars op dienzelven dag, een gelyk recht zouden mogen genieten.

3. Men zal onder de 600 Ryksdaalders, zilvere munt op geeene somme konnen inschryven, en 't geen men meerder inteekent, moet in ronde getalen van 100 à 1000 Ryksdaalders Zilvere munt geschieden.

4. Twintig per cento van de ingeteekende sommen moet ten eersten worden betaaalt, zoo tot goedmaking van de kosten tot den nodigen toestel tot dezen handel, als ter voldoeninge van de verbindtenissen der Compagnie aan den Koning en de Kroon. Wanneer de omstandigheeden van zaken en het ter uitvoering brengen der ontworpene plans de betaling der overige ingeschreevene sommen mochten vereischen, zal altoos 3 Maanden te vooren hier van kennisse gegeven worden, en de Bewindhebbers zullen zorge dragen, de termynen van betaling na vereisch der onderneemingen te schikken; de geen, dewelke als dan in gebreeken mocht blyven, de vastgestelde betaling te doen, zal een vierde deel van zyne reeds betaalde somme verliezen, en de geen, die daar mede een Maand na de inschryving draalt, verliest zyn betaalde somme geheellyk.

5. De Geintersseerden zullen voor de in den beginne betaalde 20 per cento provisioneele Quitantien ontfangen, tot dat men geleegenheid heeft, formeele Actien uit te vaardigen, dewelken, door drie Bewindhebbers onderteekent, 14 dagen na den dag der inteekening aan de Geinteressseerdens zullen worden uitgedeelt, en op die zelve Actien zullen naderhand de verder betaalt wordende sommen voor de Geinteressseerden, telkens behoorlyk aangeteekent en gequiteert worden.

6. De Geinteressseerden zullen de keuze hebben, hunne betalingen te doen, in de Bank der Stenden des Koningryks voor reekening van de Compagnie, of ten Comptoire van de Compagnie in Bank-briefjes.

7. Ieder Inschryver of Inteekenaar zal gehouden weezen, zynen Naam en Toenaam vol uit te schryven, en geene Deviesen, Cyffermerken of bloote Karacters zullen worden aangenoomen.

8. Zeedert den dag der betaling tot op het vertrek van 't eerste Schip zullen de Geïnteressseerden jaarlyks interest genieten van 4 per cento van de in Art. 4. gemelde 12 per cento der ingeschreevene sommen, en vervolgens zullen de Interessen ophouden. In aanmerking van de voordeelen, dewelken men van ieder verzending en retour te gemoet ziet. Midlerwyl zullen de interessen, dewelke de Kroon betaalt weegens de door de Compagnie betaalde Kapitalen, dienen tot een Fonds, om de voorgemelde 4 per cento aan de Geinteressseerden te bezorgen.

9. By aldien de Bewindhebbers de omstandigheeden gunstig bevinden, om deezen handel ten nutte en voordeele der Compagnie verder uit te breiden, zullen zy het Fonds vergroten, na mate die zelve omstandigheeden vereischen zullen.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 31. *September* verdedigde de wakkere Commandanten de Bezetting van *Schweidnits* zich noch man-

manmoedig, en volgens ingekomen berichten zou de Generaal Veldmarschalk Grave *van Daun*, voornemens zyn andermaal eene poging te doen om deeze, waarlyk brave Lieden, te ontzetten ten welken einde hy op den 26 verscheide beweegingen aan zyn Leger heeft doen maken; dit zo zynde verwachten wy eerstdaagsch tydingen van aanbelang te zullen ontfangen.

Berlyn. Alhoewel wy als noch geene tyding van de overgave der Stad *Schweidnitz* hebben ontfangen, zyn wy in 't minste niet beducht dat den Koning by dit Beleg zyn oogmerk niet bereike; en wat ook onze Vyanden zeggen en uitstrooyen, wy weeten wat wy gelooven moeten en te wachten hebben, de desseinen van Vorst *Frederik* zyn aan niemand dan aan hem bekend, en alle en ieder in 't byzonder, moeten op zeekere eindens uitlopen; weinig tyd is 'er nodig om dit meer en meer te doen zien.

Hanover. Den 21. *September* is 'er iets voorgevallen by *Amoeneburg*; het Slot is door de Fransche vermeesterd en de Bezetting Krygsgevangen gemaakt. Dit gevecht of liever canonade is geweldig en moordadig geweest. De Franschen die hun oogmerk bereikten hebben daar by 1200 Man, en de Onzen op verre na zo veel volk niet verlooren, en zyn ook, of schoon onze Vyanden dit geval grotelyks tot hun voordeel willen uitmeten, geen Voet te rug getrokken. Ons Leger houd de hoogtens van de *Wetter* tot by *Homburg* aan den *Olhm* bezet. Prins *Ferdinand* heeft zyn Generaal Hoofdkwartier te *Kirchhain*, en de Marschalken d'*Estrées*, *de Soubise* hebben 't hunne te *Bauerbach*. Van *Cassel* meend men eerlang meester te zyn vermits de Levensmiddelen binnen die Stad schaars worden.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Toen men aan den goeden uitslag der onderneeming tegen 't Eiland *Cuba* (*) begon te

(*) CUBA, het grootste Eiland in de Golf van Mexico, vermits het zelve van 't Oosten tot het Westen 300 Duitsche Mylen lang, edoch maar 50 Mylen breed is. De Spanjaarden hebben dit Eiland in 1492 ontdekt en tot heden toe alleen in bezit gehouden, na dat zy 's Lands ingeboorene hebben uitgeroeid. Het Aardryk is 'er wel niet zeer vruchtbaar, nochtans zyn 'er de Landen opgevuld van Hoornvee, Schapen, en Varkens, en de Gebergtens van Goud, Zilver, Koper en rykelyk van Wild voorzien. Men heeft 'er desgelyks Gember, Kassias Cania, dat is een zoort van wilde Kaneel, Muskes, en Salsaparille, en inzonderheid veele Papegaayen, en schoonen Tabak dien de Spanjaarden *Cigarros* noemen, en zonder Pypen rooken. De merkwaardigste Plaatzen zyn ten getalle van zeven als *Havana*; deeze Stad is zeer wel gefortificeerd en heeft een zeer sterk Fort genaamd *Moro* Het

te wanhoopen arriveerd gantsch onverwacht op den 29 *September* tegen den avond de Kapiteins *Nugent* en *Hervey*, uit de *Havana* afgezonden door den Graaf van *Albemarle* en den Admiraal *Pocock*, met brieven aan den Graaf van *Egremont* en den Heer *Cleveland*, gedateerd in het Hoofdkwartier by *Havana*, en op de Rivier van *Cherora*, den 21 en 29 *Augustus* (1762) dewelke in Substantie behelzen.

Dat het Fort *Moro*, den 30 *July* stormenderhand, en de *Havana* den 12 *Augustus* by verdrag was overgegaan. Het verdrag gemelden dag tusschen onzen Generaal en Admiraal ter eener en den Marquis *del Real Transporte*, Commandant der Vloot zyner Catholyke Majesteit, en Don *Juan de Prado*, Gouverneur van *Havana*, ter andere zyde gesloten, heeft 23 Artikelen, (te breedvoerig om woordelyk te plaatzen), waarby aan het Garnisoen, aangezien deszelfs dappere Verdediging, de uittocht met alle Militaire Eeretekenen, en het kost in schadeloos transport van Persönen, Goederen en Effecten naar *Spanje* word toegestaan; doch de Dragonder Paarden blyven te rug, en wyders alle de Artillery, Wapenen, Ammunitie enz, als mede de 12 Oorlogschepen, en de 2 Nieuwnagels op stapel, dewelke binnen den Haven zich bevinden, in handen der Overwinnaars. De eerste word, volgens eene naaukeurige lyst, bevonden te bestaan in 357 stukken Kanon van verscheide Caliber, waar onder 102 Metale zyn, en 9 Metalen, en 11 ysere Mortieren; 537 Quintalen Buskruid, 4157 Snaphanen, 125000 scherpe Patronen, 500 gevulde handgranaden, 30 Quintalen Musquet Ko-Kogels, 460 leege Bomben in soorten, 7603 Kogels van 24, 1613 van 18, 5650 van 16, 1458 van 12, en 80 van 8 ponden, en

Het allerbeste is niet te min den onvergelyken Haven. Daar in kunnen duizend Schepen leggen en de invaart is zo eng dat'er maar een Schip teffens kan passeeren. Vermits nu deezen Haven met één Keeten kan afgesloten worden, gelyk een kleine Rivier; zo hebben de Spanjaarden deeze Stad tot eene Verzamelplaats aan alle hunne Volkplantingen aangeweezen, alwaar dus ook alle de naar Europa zeilende Schepen, in *July* en *Augustus* by eenkomen. S. JAGO, daarby is een sterke Citadel en eenen Haven. S. CRUZ. eene Stad met een Haven. PORTO DEL PRINCIPE is mede één goeden Haven; van hier worden de beste Huiden, bekend onder den naam van *Havana Huiden* naar Europa afgescheept. S. SALVADOR, LA TRINIDAD, SPIRITO SANTO, zyn Spaansche Collonien daar de beste Tabak geplant werd. QUANTANIMA eenen Haven aan den *Waltbenan*-stroom. De Admiraal *Vernon* bemachtigde die in 1740 en noemde denzelven CUMBERLAND ter eere van den Hertog van dien naam.

en meer andere behoeftens. De schepen zyn alle van Linie, en genaamd: *Tigre*, *Reyna*, *Soverano*, *Infante*, *Neptune* en *Aquilon*, ieder van 70; *Asia* van 64; *America*, *Europa*, *Conquestado*, *San Genaro*, en *San Antonio*, ieder van 60 stukken Kanon, van dewelke *Neptono*, *Asia* en *Europa* in den Haven gezonken zyn; daarenboven zyn noch veroverd 3 Fregatten, namelyk *Viganza* van 24; *Thesis* van 22 en *Marta* van 18 stukken, benevens verscheide Koopvaarders binnen den Haven. De Operatien van het Beleg zyn ten uittermoeyelyk geweest. Ons verlies zedert de gedane Landing op *Cuba* tot en met den 12 *Augustus*, dag der Capitulatie bestaat in 11 gesneuvelde, 19 Gekweste, 19 door ziekte gestorven, en 4 aan hunne wonden overledene Officiers, die alle met namen, Caracter, en volgens de Regimenten, in eene afzonderlyke en naauwkeurige Lyst worden opgegeven; mitsgaders doode, gewonde, door ziekte of aan hunne kwetsuuren overleedene Onder Officiers, Zoldaten en Matroosen in 1749 Man. Wyders worden de Officiers, Zoldaten en Matroozen, wegens hunnen iever en kloekmoedigheid, door beide de Heeren Commandanten ten hoogsten gepreezen.

Dit heugelyk nieuws, werd dezelve nacht ten 1 uur door het lossen van het Kanon van het Park en den Tour, aan het Volk bekend gemaakt, en 's avonds werden de uitmuntenste Vreugde bedryven, illuminatien en Vreugde Vuuren gezien.

Wyders heeft men met Particuliere brieven van *Havana* in dato 20 *Augustus* dat men toestel maakte om de drie in den Mond der Haven aldaar gezonke Schepen te doen lichten; als mede dat binnen die Haven noch gevonden waren 27 Koopvaardy Schepen meerendeels geladen en naar Europa gedestineerd; de Magazynen waren met allerhande Zee behoeftens opgevuld; in het Fort *Moro* waren 16000 Pesos en in de *Havana* reeds over een Milioen ponden Sterlings in Contanten gevonden, dewelke onder de Zoldaten en Matroozen uitgedeeld wierden; drie van de Regimenten die geduurende het Beleg het meest geleden hadden stonden naar *Nieuw-York* te rug gezonden te worden, en de Troepen hadden zich doorgaans met zoute Provisien moeten behelpen, waardoor onder dezelve eene menigte ziek geworden en gestorven was; doch dat nu dezelve, vermits den overvloed van Vee op dit Eiland, uit die verlegenheid gered, en ook de ziekte volkomen opgehouden was. Dat wyders te *San Jago* noch 3 Spaansche Oorlog Schepen ieder van 70, benevens het Fregat de *Pallas* van 25 stukken lagen, de Admiraal *Pocock* zoude trachten de-

zel-

zelve te vermeesteren, wanneer de Inwoonders aldaar den Eed van Getrouwheid aan den Koning van Groot-Brittannien stonden af te leggen, enz.

VRANKRYK. Parys. De tyding van het veroveren der *Havana* door de Engelschen heeft alhier eene algemeene Verslagenheid verwekt; dezelve zou noch grooter zyn, by aldien, het huuren van een Paleis in deeze Stad door den Minister van Groot-Brittannien, niet hoop tot een goed succes der Vredens-Negociatien deed opvatten.

NEDERLANDEN. Utrecht. By myne Heeren van de Gerechte deezer Steeden zyn gearresteert: (1) Ordonnantie wegens de te houdene Honden, waar by gestatueert werd; dat geen persoonen Honden los langs straten of wegen mogen laten loopen; dat geene van bedeelinge of onderstand levende of in Godshuizen gealimenteerd wordende Persoonen zullen moogen Honden houden; dat men geen doode Honden zal in 't water werpen; en dat dezelve moeten begraven worden, enz. (2.) By Ampliatie en elucdatie: dat de Spekslagers hare Varkens moeten laten schouwen, en dat den Admodiateur gepermitteerd is, de koopers van de Varkens te doen verklaaren dat zy het voorsz. middel geduurende het loopende jaar niet gefraudeerd hebben; en (3.) dat van alle vette Beesten, die het geheele Jaar door worden geslacht den 100sten Penning zal worden betaald.

's Gravenhage. Hunne Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en Westvriesland, hebben by Placaat in dato 17 Sept. (1762) gestatueerd dat alle de Zalmsteeken, welke in de Revieren de *Merwede* en *Maze*, van *Gorinchem* af tot *Dordrecht*, en van daar tot in het zoute water toe, gevonden worden, voor den 1sten *December* aanstaande moeten worden geamoveert, en dat op nieuws geen Zalmsteeken binnen de voorsz. Limiten zullen mogen worden gesteld, op een boete van vyf honderd Guldens. Doch word aan de Eigenaars of Huurders van de visscheryen die eenige Zalmsteeken binnen de voorsz. Limiten zouden willen stellen, waar door de Rivier of de Scheepvaart niet verergerd of belemmerd word, vergund, zich by Requeste aan Gecommiteerde Raden te addresseeren, enz.

Amsterdam. De Ed. Bewindhebbers der Oost-Indische Compagnie ter Vergadering van Zeventienen presenteeren in de Maanden *November* en *December* dezes loopenden Jaars, in 't openbaar te veilen, de Goederen laatst uit Oost-Indiën aangebragt, en dat by de Verdeelinge n in de Kameren, en ten Dagen als volgt: In de Kamer *Amsterdam*

dam op Maandag, den 8. *November*; *Zeeland* op Maandag, den 22. dito; *Delft* op Dingsdag, den 30 dito; *Rotterdam* op Donderdag, den 2. *December*; *Hoorn* op Dingsdag, den 7. dito en *Enkhuizen* op Donderdag den 9. dito; benevens eenige Goederen van Particuliren, en van vooorige jaaren overgehouden. De voorsz. Goederen worden verkogt met een Stilstand tot den eersten *September* 1763. doch de Compagnie behoud aan zig de Faculteit, om de Goederen, die met het Schip *Bos- en Hoven* van *Batavia* noch worden verwacht, 't welk zedert op den 29. *September* behouden in *Texel* is gearriveert, en die de Compagnie gewoon is in het Najaar te verkoopen, of in het geheel of ten deele, op te veilen, het zy in de aanstaande Verkooping of wel op zodanige andere tyd, als de Compagnie zal goedvinden. Met de Aflevering van de Kruid-Nagelen zal by de respective Kameren worden gecontinueert tot den Prys van 85 Stuivers Bankgeld het Pond, tot ultimo *Augustus* 1764.

Dingsdag nacht den 12 *Octobe*r, (1762.) ten elf uuren werd alhier op den Dam en daarom heen een zware stank en damp vernomen, maar men was in 't onzeekere waardoor dezelve veroorzaakt werd tot even na Middernacht, toen de Voorbygangers, ter dier tyd voor by de Zuidzyde van het Stadhuis passeerende, dat aldaar tusschen het dak en de twede Verdieping boven de Zegel kamer brand was, daar veele oude geschriften van geene aangelegenheid bewaard worden, waardoor zich eenige flikkerende Vonken nu en dan lieten zien, waarom die Voorbygangers schielyk na de Burgerwacht liepen en de op Schildwagt staande waarschouwden dat 'er boven in het Stadhuis Brand was. De consternatie was groot om dat de Trompetters der Torens de Ratelwachts niet konden waarschouwen dat 'er Brand was, vermits men ten een Uur noch geen Vlam zag, en de Inwoonders in hunne eerste rust lagen; niet te min was de vigilantie groot onder de Burgers en die de Brand-Spuiten moesten behandelen zo dat ten half twee uuren en iets later eenige spuiten, met een zware stortregen en stille Noord Westen wind aan den gang waren, welk het meeste effect deeden; maar ten 2 uuren het water in de smeulende Papieren komende, barste de Vlam uit en sloeg door 6 groote Ramen zo yslyk uit dat het niet anders was als of men in eenen gloeyenden oven zag; de Vlammen mede na de Binnenplaats slaande kon men dezelve ook boven het Dak zien waardoor de Tooren dan ook verligt werd. Ten 5 uuren was de Vlam verminderd op 't aanmoedigen van verscheide Magistraats Perzonen aldaar tegenwoordig, en ten 6 uuren was men dezelve machtig; echter smeulde het noch den gantschen dag en men moest telkens watergeven; de Burgery bleef in de Wapenen in 't Stadhuis en twee Spuiten bleven aldaar tot den volgenden dag. Het is ondertusschen eene zonderlinge Weldaad van de Goddelyke Voorzienigheid een zo gevaarlyk schynende brand, met zo weinig schade te hebben doen stuiten.

Magistraatuuren en Amptenaaren.

Den 20 *September*, zyn door de Ed. Achtb. Hr. Bewindhebberen der West-Indische Compagnie, (gecommitteerd ter Vergadering van Tienen te *Middelburg*,) de volgende aanstellingen en avancementen gearresteerd; te weeten: ter Kust van *Guinée* tot Fiscaal, *Willem Sluyers de Leesdaal*, tot Commiesen ter Negotie, *Pieter Woordman*, *Hendrik Crynen* en *Jan Christiaan Fennekol*; tot Commis ter Soldy, *Jan van Kesteren*, tot eerste Klerk ter Secretary, *Adriaanus Ras*; tot Voorleezer en Schoolmeester, *Martinus Bogaart*, tot Onder-Commiesen, *Arnoldus Dedius Papo*, *Abr. Nic. Testas*, *Adr. Bern. Bols*, *Jan Woordman* en *Coenr. Wil. Rugbé*, als mede by survivance of vacature van de eerste Onder Commis plaatse *Cornelis Verhagen*; van de twede *Arnold Saling*; van de derde *Jan Ernst Valentyn*, en van de vierde *Hendrik Beekhuyzen*, tot Assistenten *Jacobus 't Hoofd*, *Galenus Deynoot*, *Fred. Rud. Strubberg*, *Aart van der Kolf* en *Gerard Buys*. Wyders op *Curaçao* tot Commissaris van den Slaven handel en uit dien hoofde tot Raad *Cornelis Stuyling* en *Meyndert Carel Six*; tot Fiscaal Mr. *Hubertus Coermans*; tot Secretaris van den kleinen Raad *Gysbert Vos Jansz.*, en tot Guarnisoen Boekhouder *Joh. de Veer*, *Abrahamsz.*

De Verandering der Regeering van 's *Hertogenbosch* is, by H. Hoog Mog. al dus geschied, en zyn aangesteld tot Schepenen; de Heeren Dr. *Daniel Mobachius Quaet*, President; Mr. *Willem van der Does*, Mr *Died. Greg. van Teylingen*, Mr. *Steph Rosendaal*, *Jacobsz.*, *N. J. Storm van 's Gravesande*, Mr. *Christoffel Molkgiaaf Tuyn*, *Steph Rosendaal Arnoutsz*, *Died. Huygens* en Mr. *Donkaart de Kempenaar*.

Door den Ed. Achtb. Magistraat der Stad *Middelburg* is de Heer Mr. *Jacobus Meertse*, *Galenusz.*, aangesteld tot Baljuw van de Wateren in Zeeland, in de plaats van wylen den Heer *Boudewyn Peny*.

Den 1 *October* zynde de ordinaris Dag van de Verandering der Magistraatuuren der Stede *Brielle*, zyn uit een overgeleverde Nominatie van veertien Persoonen, door H. Ed. Groot Mog. als exerceerende de Voogdye over zyn Doorl. Hoogh. den Heere Prins Erfstadhouder, tot Scheepenen dier Stad geëligeert, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Anthonius Perizonius*, Mr. *Andreas van der Sluys*, Dr. *Adrianus de Mirell*, *Hendrik van der Salm*, *Augustinus van der Crap*, Dr. *Cornelis van Dam van Aerden*, en Mr. *Jacob van Berchem*; en tot *Scheepenen-Commissarissen* over des Gemeene Lands Middelen, Mr. *Anthonius Perizonius*, Mr. *Andreas van der Sluys*, en Dr. *Adrianus de Mirell*; alle welke Heeren Scheepenen tot *Oud Scheepenen* hebben geëligeert de Ed Achtb. Heeren Mr. *Cornelis Hendrik van Leeuwen* en *Jan Arnold Gallas*. Voorts zyn tot *Burgemeesteren* verkozen geworden de Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *Cornelis Hendrik van Leeuwen* en *Nicolaas de la Bassecour*; en eindelyk tot *Raaden* in de Magistraat, de Heeren *Pieter van Andel* en *Pieter Leening*; gelyk ook door de Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen dier Stad tot *Raad ter Admiraliteit* op de Maze, om met primo *May* 1763 aldaar sessie te neemen, aangestelt is de Wel Ed Gestr. Heer Mr. *Theodorus Beels*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester dier Stad; als mede door gem. Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen tot *Penningmeester van de Groote Visscherye*, in de plaats van den voorn. Heer *Beels*, de Wel Ed. Gestr. Heer *Frederik de Graaff*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester dier Stad.

De Ed. Achtb. Magistraat der Stad *Thiel*, heeft tot de Commissie in H. Hoog. Mog. Vergadering opengevallen door het overlyden van den Heer *van Zoelen*, daar

toe

tot benoemd, de Heer President Burgemeester *Pagniet*, Heer van Kermenstein, enz. van den 1 *Nov.* 1762 tot den 1 *Nov.* 1763, en de Heer Burgemeester *Cok*, van 1 *Nov.* 1763 tot 1 *May* 1765; ook is tot Extraordinaris Gedeputeerde voor den tyd van 2 en 1 half Jaaren aangesteld, de Hr. Burgemeester *van Lidt de Jeude*, door 't vrywillig afstaan van de Hr. *Dykmeester*.

Den 4 *October* is de Magistraat van *Maastricht* aldus veranderd, en zyn aangesteld tot *Burgemeesteren.*

Luikze	Brabandsche.
Lct. *J. L. Olslagers*,	Mr. *A. J. J. Vignon.*
Scheepenen.	
Lct. *H. Joppen*,	Mr. *C. R. v. d. Haar.*
Lct. *J H. Dieudonné.*	Mr. *A. P. H. v. Slype.*
Lct. *J. F. Kamp.*	Mr. *H. Æ. v. Panhuis*
Lct. *Ph Kerens.*	Mr. *C. de Jacobi.*
Lct. *Munnik.*	Mr. *A. Pellerin.*
Lct. *van der Biessen.*	Mr. *G. C. Pillera.*
Gezwoorene Raden.	
Lct. *G. de Requile.*	Mr. *W. H. v. Panhuis.*
Lct. *A. Wilken*,	Mr. *A. G. Collard.*
Lct. *J. P. F. de Monix.*	Mr. *J. H. v. d. Slype.*
Lct. *Vengen.*	Mr. *J. W. Heidevier*
Paaymeesters.	Junior.
Lct. *v. d. Biessen.* Junior.	Mr. *Q. Reinink.*

Den 12 *October* zynde de gewoone dag der Jaarlyksche Verandering van de Regeering der Stad *Utrecht*, zyn aangesteld tot *Burgemeesteren*, de Wel Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *Jan André van Westrenen* en Mr. *Arnoud Loten.* Tot *Schepenen* de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *François van Velthuizen*, Mr. *Hendrik van Asch van Wyck*, Mr. *Mynard van Buuren*, Mr. *Hercules van Hoornbeek*, Heere van Westhoven, *Hendrik Verbeek*, Mr. *Cornelis Anthony Vos*, Mr. *Carel Balthasar Wieling*, *Evert Post*, *Adriaan Hendrik Eyck*, *Justus Godin*, Mr. *Adriaan Strik van Linschoten*, en Mr. *Arnoldus Pit*; tot *Commissarissen* ter waarneeming van de *Posteryen*, de Heeren *Izaac Verborcht* en Mr. *Joseph Elias van der Muelen*, Heere van Maarssenbroek; tot *Gecommitteerden* ter *Wees-* of *Momboirkamer*, de Heeren Mr. *Martinus van Voorst*, Mr *Bartholomeus de Gruiter*, Heere van Groenewoude, Mr. *Arnoud Anth. van Zurck* en *Egbert Anthony de Leeuw*; tot *Gecommitteerden* ter directie van de Stads *Finantien*, de Heeren Mr. *Nicolaas Kien*, *Isaac Ferdinand Godin*, Mr. *Cypriaan Berger* en Mr. *Gerard Bylenberg*; tot *Thesaurier*, de Heer Mr. *Abraham Jacob van der Dussen*, Heere van Darthuizen; tot *Kameraar* de Heer Mr. *Pieter Paulus van den Bogaerde*; tot *Extraordinaris Raad* in den Hove Provinciaal, voor den tyd van drie Jaren, de Heer Mr. *Jan Willem van Mussenbroek*; tot *Commissarissen* van den ontfangst der Imposten op de *Wynen*, *het Gestagt* enz., de Heeren Dr. *François Joan Lont* en *Jacob van Dam*; en tot *Commissarissen* van den Ontfangst der Impositien op het *Gemaal* en *Bier*, de Heeren Mr. *Abraham Ludolf van Mansfeld* en Mr. *Hendrik Arnoud Laan.*

Zyne Doorl. Hoogh. de Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan, en aangesteld, tot

Luitenant	J. M. Ernst Mogen,	in 't Regiment	*Rechteren.*
Adjudant	- - - Alburg,	- - -	- - -
Luitenant	David Douglas,	- - -	*Cordon.*
Vaandrig	John. Braddon,	- - -	- - -
Kapitein	Joh. Marinus Sohkalf,	- - -	*Oranje-Gelderland.*
Kap. Corn.	Anth. Lodew. Daendels,	- - -	- - -
Kapitein	Cornelis Schutter,	- - -	*Acronius.*
Kap. Corn.	Jan Lod. D. van Burmania.	- - -	- - -

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Tusschen den 12 en 13 *September* beviel de Hertogin van Savoyen te *Turin*, van een Prins, welke den Titel van Hertog van Montferrat zal voeren, en by den H. Doop is genaamd geworden *Maurits Joseph Maria.*

Den 24 *dito*, werd binnen *Schiedam*, het tydelyke met het eeuwige afgewisseld, door den W. E. Z. Gel. Heer *Reinke Hayens*, Oudste Predikant in de Nederduitsche Gereformeerde Gemeente dier Stad.

Op Zondag den 3 *October*, 's morgens tusschen half vyf en vyf uuren had men te *Naarden* een zeer zwaar Onweer, en onder andere een buitengemeene zwaare Donderslag, waar door twee bindten boven van het Dak van het Huis eens Joodsen Vleeschhouwer tot Splinters verbryzeld, en de daar op leggende Pannen ten getalle van 60 à 70 van boven neder geslagen werden, 't geen aan 't daar in zynde Huisgezin, als mede door de geheele Stad groote ontsteltenis veroorzaakte.

Den 10 *dito*, overleed te *Gouda*, in den Ouderdom van ruim 45 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Pieter Hoogwerff* Raad in de Vroedschap en Regeerend Burgemeester dier Stad.

Den 11 *dito*, overleed t' *Amsterdam*, in den Ouderdom van 56 Jaren, de zeer vermaarde, geleerde Heer *Martinus Martens*, Inspecteur Generaal der Projecten van Finantien van Haar Ed. Groot. Mog. de Heeren Staten van Holland en Westvriesland, Leeraar in de Wis- Sterre- en Zeevaartkunde in het Illustre School dier Stad.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Op Vrydag den 1 *October* heeft in de Nieuwe Kerk, in de beurt van den Eerw. en zeer Gel. Heer *Jacobus Boon*, gepredikt de E. Heer *J. C. Baum*, Proponent, en verklaard uit den Evangelist *Johannes*, 11. *vs.* 11. *En daar na spreekt Hy tot haar:* Lazarus *onzen Vriend slaapt: maar ik ga heen dat ik hem op opwekke.*

Op Zondag den 10 dito, heeft in de Oude Kerk des Avonds in de beurt van den Wel Eerw. en zeer Gel. Heer *Hermanus van Gavel* gepredikt, de wel Eerw. en veel geleerde Heer *Everardus Schuttrup*, Predikant te *Alkmaar*, en verklaart uit *Philipp.* 1, *vs.* 21. *Want Christus is myn leven en sterven is myn gewin.*

Den Drukker dezes adverteerd onderricht te zyn, dat eenige zaken, door Do. A. T. Dreulner, *aan hem opgegeven, en in zyn* MERCURIUS *No.* 9, 10, 11 *en* 12. 1762. *geplaatst zyn, abusief, valsch en van alle grond van waarheid ontbloot, en vind zich verplicht om den Leezer dezes hier van kennis te geven.*

'S GRAVENHAGE. In onze voorige moet op bladz. 110 de 17de Regel aldus gelezen worden:

Door den kundigen Organist den Heer J. F. Ebeling, *een* Præludium *of* Voorspel.

HAERLEM. Op Zondag den 3. *October*, (1762.) heeft de Candidaat en Discipel van den wel E. en zeer gel. Heer *W. Noordenhout*, Predikant te *Leiden*, de Heer *Casparus Feilke*, alhier met veel genoegen gepredikt, uit *Colloss.* 2 *vs.* 9. *In hem woond de gantsche volheid der Godheid ligbamelyk.*

SCHIEDAM. Deze Kerk is vacant door het beroepen van onzen Eerw. Leeraar *P. C. Hageman*, naar *Vlissingen*.

MUN-

MUNNIKKENDAM. Na dat alhier, by vacature van een gewoon Leeraar, in den tyd van dertien weeken, geen openbaare Leerreden is gehoort, noch zedert laatstleden Paaschdag geen Avondmaal heeft kunnen gehouden worden, en het byna onmooglyk scheen door onze nabuurige Gemeentens eenigen bystand te kunnen erlangen, zo dat men alhier gelyk eertyds onder Israël een langen tyd zonder Offer, zonder Altaar, zonder Lyfrok en zonder Heiligdom moest blyven, zo heeft eindelyk, des Zondags acht dagen na het alhier beroepen van den zeer geleerden Heer *Vorstius*, (zynde de laatste Zondag in *September*,) de wel Eerwaarde en veel geleeerde Heer *Jacobus Driehuis*, waardig Predikant tot *Enkhuizen*, uit liefde en hoogachting, die zyn Eerwaarde noch uit oude buurt- en vriendschap deze Gemeente toedraagt, het hoogwaardig Sacrament des Avondmaals uitgedeeld; predikende des Voormiddags uit het gewoone Evangelie op den 16 Zondag na de Heilige Drieëenheid, *Lucas* 7. *vs.* 11-17. deszelfs Voorrede was uit *Ephes.* 2. *vs.* 4, 5. *Maar God, die ryk is van barmhertigheid, door zyn groote liefde, met welk hy lief gehad heeft, toen wy dood waren in de zonden heeft hy ons met Christus levendig gemaakt, want uit genaden zyt gy zalig geworden*; waar na zyn Eerwaarde voorstelde: Gods barmhertigheid in 't levendig maken van dood en doemwaardige Zondaars; en des Namiddags een zeer zielroerende en hertbreekende Leerrede na tyds omstandigheden uit *Num.* 27. *vs.* 15-17. *En Mozes sprak met den Heere, zeggende, de Heere de Godt over alle levendige Vleesch, wilt doch een Man zetten over deze Gemeente, die voor haar uit en in ga, ende uit- en in leide, op dat de Gemeente des Heeren niet zy als Schapen zonder Herder.* Deszelfs Voorrede was genomen uit *Psalm* 80. *vs.* 9. *Gy hebt eenen Wynstok uit Egypten gehaald en hebt de Heidenen verdreven, en denzelven geplant*; welke Leerrede niet allen, volgens zyn Eerwaarden gewoonlyk doorleerd en welspreekend was uitgewerkt, maar daar en boven ook ongemeen na gelegenheid van tyd en zaken, krachtig toegepast, en met Hemel inneemende en ziel breekende Gebeden vergezelschapt: Waar voor alle welmeenende Ledematen deezer Gemeente zyn Eerwaarde hartelyk dank betuigen.

ZIERIKZEE. *Vacant.*

VLISSINGEN. De Ed. en Veel geleerde Heer *Pieter Christoffel Hageman*, Predikant te *Schiedam*, by deeze Gemeente als Leeraar beroepen zynde, heeft zyn Eerwaarde dit Beroep in de vreeze des Heeren aangenomen.

HARLINGEN. *Vacant.*

BATAVIA. Uit de Nominatie van den Kerkenraad deezer Gemeente, zyn op den 12 *January*, 1761. goedgekeurd als *Ouderlingen*, uit de *Bedienden* van de Comp *Thomas Frederik Wannemaker*, in plaats van den overleeden *Christoph Elias*; en *Will. Aug. Hommel*, in plaats van *Tobias Wans*; en tot *Diaconen*, uit de *Dienaaren* van de Comp. *Franc. Jos. Flemming*, in plaats van *Christ. Reizig*; en uit de *Burgers*, *Jan Koen*, in plaats van *Frans Corn. Borstelman*.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 11 *September* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Saturdag, den 11 *September* 1762.

Maartje Baks, Huysvrouw van Philippus ten Katen. *N. Z. K.*

Woensdag, den 15 *dito.*

't *Kind* van Jan van Houten. *E. T. K.*

Vrydag, den 17 *dito.*

Dirk ter Beest. *W. A. K.*

Gysbert Woudenberg. *Z. K.*

Jan Cornelis Lynslager, Zoontje van de Heer Joan Servaas Lynslager. *W. K.*

't *Kind* van de Ed. Heer en Mr. Cornelis Deutz van Assendelft. *N. K.*

't *Kind* van Pieter Barts. *L. N. K.*

't *Kind* van Dirk Tideman. *L. N. K.*

't *Kind* van Hendrik Grabnet. *L. O. K.*

't *Kind* van Gotlieb Silo. *L. O. K.*

't *Kind* van Philippus van der Landt. *N. K.*

Saturdag den 18 *dito.*

Lucas Veen. *O. Z. K.*

Hendrik Luyt. *N. O. K.*

Gysbert Brassem. *N. K.*

Leendert de Neufville, Jansz. *N. K.*

Immerentia de Vries, Weduwe Do. Bernardus Bruins. *N. K.*

Geertruyd van Eeghen, Weduwe van Johannis Breemer, *in zyn Leeven Leeraar der Doopsgezinden. W. K.*

Christina van Schoonhoven, Huysvr. van Justus Wedding. *W. K.*

Sondag, den 19 *dito.*

Jan van der Wielen. K. K. H.

Harmina Baart, Jongste Dogter van Wylen Coenraad Baart. K. K. H.

Maandag, den 20 *dito.*

Hendrik van Velsen. *O. O. K.*

Jan Beugeling. *N. K.*

Pieter van Hoorn, *Mr. Timmerman. N. K.*

Jacob Jacobsen. A. K. H.

Hendrik Stutser. A. K. H.

Coenraad Daalwyk, *Bierdraager*. W. K. H.

Catharina Meyer, Huysvr. van Johannes Mulder. W. K. H.

Maria Groenewegen, Huysvrouw van Cornelis van den Burg. K. K. H.

Anna Armkart ter Meulen, Huysvrouw van Poppe Boekhout. *Mr. Smit*. K. K. H.

Sibiele Catharine van Luneschlos, middelste Dogter van Johannes Andreas van Luneschlos. *N. Z. K.*

Dingsdag, den 21 *dito.*

Cornelia van Delden, Weduwe van Pieter Cotrel. *N. Z. K.*

Tobias Havermans, Eenige Zoon van Jacob Havermans. L. K. H.

Catharina Craamer, *Bejaarde Dogter*. W. K. H.

Barbera Tax, Dogter van Cornelis Tax. K. K. H.

't *Kind* van Benjamin Vroom. *O. K.*

Woensdag, den 22 *dito.*

Aaltje van Ginkel. *W. K.*

't *Kind* van Kallew Haan. *L. O. K.*

't *Kind* van Jan Hendrik Strumpf. *W. K.*

't *Kind* van Barent Kleynberg. *N. O. K.*

Donderdag, den 23 *dito.*

Jan Evenbly, *Bode van 't Edelmogende Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam. W. K.*

Antonie Jacobie *N. K.*

Barent Corbach. *Z. K.*

Jannetje Wiggerts, Laatst Weduwe van Johannes Smit. *N. K.*

Lammerje Sweerts, Weduwe van Jacobus Buys. K. K. H.

Margareta Karsten, Huys- en Kraamvr. van Hendrik Rietmijer. *O. K.*

Grietje Kouwe, Huysvrouw van Klaas de Jong. K. K. H.

Anna Louise Dorothea Nicolai. *N. Z. K.*

Vrydag, den 24 *dito.*

Jan van Gelein. *N. K.*

Jan Beek. *L. O. K.*

Jan Thim. K. K. H.

Anna de Vink, Weduwe van Arnoldus Roelosse. *N. Z. K.*

Anna

Anna van Lochem, Huysvrouw van Hendrik van Meurs. *N. K.*
Lemina Huisingh, Behuuwd Dogter van Cors Veen. *O. K.*

Zaturdag, den 25 dito.

Cornelia Schoon, Laatst Weduwe van Johannis Haar. *W. K.*
Constantia Luyken, Huysvrouw van Pieter Pett. *N. K.*

Zondag, den 26 dito.

Johanna Licher, Huys en Kraamvrouw van Jacob Joosten, W. K. H.
Cornelia Mengelaats, Huys en Kraam vrouw van Jacobus van der Vegt. L. K. H.

Maandag, den 27 dito.

Pieter Toorbergen, *Mr. Engelse Stoelemaaker.* L O. K.
Hilletje Rynierse van Kloppenburg, Laatst Weduwe van Claas Roos. K. K. H.
Albertje Brouwers, Weduwe van Hendrik Schuyl. *N. O. K.*
Jannetje van Dyk, Huysvrouw van Jacob van Benthem. K. K. H.
't *Kind* van Johannes Bruize. *O. K.*
't *Kind* van Hendrik Brandligt. *N. K.*

Dingsdag, den 28 dito.

Harbert Sas. *Z. K.*
Pieter Timmermans, *Jongman. E. N. K.*
Maria Greuper, Huysvrouw van Christiaan Joosten. *L. O. K.*
Maria Mol, Huysvrouw van Pieter van Velse. L. K. H.
Helena Croos. *N. Z. K.*
't *Kind* van Adrianus Ipersdyk. *N. K.*
't *Kind* van Albert Greeve. *O. Z. K.*

Woensdag, den 29 dito.

Arent de Graaf, *Apothecar. W. K.*
't *Kind* van Hendrik Roeloffe. *N. K.*

Donderdag, den 30 dito.

Cornelis van de Velde. *W. K.*
Christofforus Rettel, *Med. Doct. L. O. K.*
Dirk Groen. *Z. K.*
Barent van der Woert. *W. K.*
Susanna Schuyling, Laatst Weduwe van Cornelis Bouwesz Visser. K. K. H.
Geertruyda Beukelaar, Weduwe Antony Klock, Dirksz. *O. K.*
Margareta ten Velde, Huysvrouw van Harmanus Mensens. *O. K.*
't *Kind* van Pieter van Hoek. *N. K.*
't *Kind* van Arie Dirkz. *E. T. K.*

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veylinge te *Amsterdam*, op Maandag den 4 *October* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Boere Bruyker (*A. de Stoppelaar*, Een), met zyn Huyzinge, Stallingen enz. groot 27 Morgen, aan de Sloterdyker Weg, tusschen het Dronkemans Huysje en Sloot. *f* 2700, in slag *f* 400, verkogt.

Brouwersgragt (*G. Rebel*, De Helft in een Huys en Erve, op de), op de hoek van de Korte Prinsengragt. *f* 2625, in slag 200, verkogt.

Gravestraat (*M. Popel*, *J. de Flines*, *I. Foa* en *C. Turisk*, Een Huys en Erve in de) agter de Nieuwe Kerk. *f* 9000, in slag *f* 200, verkogt.

Hasselaarssteeg (*G. Rebel*, De Helft in een Huys en Erve, in de), tusschen de Nieuwendyk en Texelsche Kaay. *f* 775, in slag 70, opgehouden.

Houtgragt (*B. van Bellekom* en *B. Stemberg*, Een Huys en Erve, op de lange), naast het Hoekhuys van de Houtdwarsstraat. *f* 5650, in slag *f* 85, opgehouden.

Koksteeg (*J. Schoonboven*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy tusschen de Heeregragt en Cingel, by de Romyns-Armsteeg. *f* 600, in slag *f* 40, verkogt.

Lauriergragt (*J. Posthumus*, *B. Tideman*, *L. Busch*, *G. de Rooy* en *H. H. Hageman*, Een Huys, met vier Agterhuyzen en Erven, in een Koop, op de), Zuydzy, over het Lutherse Weeshuys. *f* 7950. verkogt.

Lau-

Laurierstraat (*B. Twisk*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, ten Westen de eerste Dwarsstraat. *f*2000, in slag *f* 20, verkogt.

Leidsche Kruisstraat (*P. de Mortier*, Een Huys en Erve, in de), *f* 1975, in slag *f* 100. verkogt.

Muider Poort (*A. Follé*, en *P. de Hoen*, Een Huys en Erve, genaamd *Bouwlust*, met een Boeren Wooning, Stalling, enz. benevens een Kampje Weyland, alles in een koop, buiten de), aan de Houtwaalder Weg. *f* 3950, in slag *f* 50, opgeh.

Nieuwendyk (*W. van den Bosch*, en *J. van Wattens*, Een Huys en Erve, op de), over de St. Nicolaasstraat. *f* 5400, in slag *f* 100, verkogt.

Overtoomsche Weg (*I. van Eyk* en *C. Twisk*, Een Plaisier Thuin, met zyn Huysinge enz. genaamt *Meylust*, op de), na by de Overtoom. *f* 4350, in slag *f* 200, verkogt.

Pypemarkt (*H. Moens*, Een Huys en Erve, op de), in de Swarte Paardsteeg, Noordzy. *f* 875, in slag *f* 20, verkogt.

Raampoort (*J. van den Bergh*, *Dirksz.* en *G. Beerman*, Een Thuin en Huizinge, genaamd *Nooyt Gedagt*, op Stads grond, buiten de), op het eerste Steenepad. *f* 675, in slag *f* 10 verkogt.

Voorburgwal (*J. Slebes Hendriksz.* en *M. van der Linden*, Een Huis en Erve, op de Oudezyds), het vyfde benoorden de Oude Kennissteeg. *f* 10700 in slag *f* 250, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag* den 11 *October* 1762, verkogt:

Angelierstraat (*H. Laarman*, De Helft in een Huys, en vier Agterhuizen, in een Koop, in de) Zuidzy. *f* 750, verkogt.

Buitenkant (*C. Hoeneker*, *G. van Hoorn*, *J. Slebes Hendriksz.* en *N. A. van Hoorn*, Een Huys en Erve, op de), het tweede Huys van de Bantemerstraat. *f* 8100, in slag *f* 1000, verkogt.

Heeregragt (*J. Cloppenburg*, *J. Posthumus*, *H. Hollenberg* en *A. Roos*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, tusschen de Huide en Wolvestraaten. *f* 16500 in slag *f* 4400, opgehouden.

Kalverstraat (*J. Lammers de Jonge* en *J. J. Laurensz.* Een Huys en Erve, in de), Oostzy, het derde Huis van de Olyslaagers Steeg. *f* 8500, in slag *f* 1500, opgeh.

Kerkstraat (*J. Schoonhooven*, Een Huis en Erve, in de) Noordzy, bewesten de Vyzelstraat. *f* 7150, in slag *f* 300, opgehouden.

Keizersgragt (*J. Cloppenburg*, *J. Posthumus*, *H. Hollenberg* en *A. Roos*, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, benoorden de Heerestraat. *f* 12200, in slag *f* 1400, verk.

Nes (*N. Bremer*, *J. van Hooft* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de) Westzy, tusschen de Hermieten en Naardersteegen. *f* 8000, in slag *f* 1500, opgeh.

Oostenburgstraat (*G. de Rooy*, Een Huys en Erve, in de kleine of Noordelyke). *f* 1500, in slag *f* 125. verkogt.

Overtoom (*H. Laarman*, Een Vierde in twee Huysen en Erve, in een Koop, aan den), in de Aalbuurt. *f* 210, in slag *f* 20, verkogt.

Petanjestraat (*D. van Schorrenberg* Een Huys en Erve, in de). *f* 1700, in slag *f* 250, verkogt.

Voetboogstraat (Dezelve Een Huys en Erve in de). *f* 1300, in slag *f* 8, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand OCTOBER, 1762. II. STUK.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Aan Haar Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Het EDEL MOGENDE Collegie ter Admiraliteit residerende te Amsterdam, het Advis van den Hogen Krygs-Raad verzogt hebbende, aangaande alzulke middelen aan de hand te geven, ALS MOGELYK UIT TE DENKEN ZYN, tot meerder securiteit voor 's Lands Navigatie, in het aandoen en passeeren van de Hoofden, in de Wintermaanden.

DAar op voor af, tot opmerking diend; dat men in voorige tyden de Oostindische Compagnies Schepen heeft mede gegeven twee Galjoots, dat een goed middel was, maar onkundig is uitgevoerd; de zelve zeilden de Oostindische Schepen op een korte distantie voor, dat kwalyk was gedaan, want het Galjoot onkundig te werk ging, mankeerende te Looden, het zy 't door de groote vaart belet wierd, of door andere onkundige behandeling van den Schipper, hy Zeild op het Gom, en stoot daar over heen, in welk geval de Branding zodanig over het Galjoot speelde, dat zy geen een Schoot konden schieten, tot advertissement aan des Compagnies Schepen, die hem van naby volgden; en meede op het Gom Zeilden, daar twee van verlooren gingen; zedert

zyn geene Galjoots meede gegeven, daar op men kan zeggen, dat een goede zaak kwalyk, onkundig, uitgevoerd, de zaak in zich zelve niet kwaad maakt; hier op kan men naleezen, het Leeven van den Grooten Admiraal de Ruiter, en men zal bevinden, dat by 's Lands Vloten altoos geweest zyn, eene menigte van kleine Vaartuigen, ziet daar op na pag. 407, daar staat: OOK WAAREN BY DEEZE VLOOT MEER DAN TWINTIG GALJOOTS JAGTEN EN ANDERE KLEINE VAARTUIGEN, OM AF EN AAN TE ZENDEN, DAT IS OP KONDSCHAP VAN VYAND, VAN LAND, VAN BANKEN EN KLIPPEN TE GAAN enz., (Ziet nog pag. 411, 459, 508, 510, 511, en meer andere gevallen van die natuur, het gantsche Boek door,) behalven nog een groot getal Fregatten enz., tot dat zelve einde, de Galjoots die niet gebruikt wierden om op een korte distantie voort te zeilen, als hier boven is beschreven, maar wel op 't Signaal van den Commandeerenden Officier, eenige Mylen voor uit te zeilen, het land op te jagen, daar van kennis te nemen, met peilingen, en dat verrigt hebbende, de Vloot wederom te gemoet te zeilen, op die streek van 't Compas, zoo als zy die op hun laatste peiling gelaten hebben, en wel reekenen kunnen wat de Vloot zedert hunne laatste peiling vertiert is, daar zy dan rapport aan gaan brengen, wat zy ontdekt hebben, daar dan de Commandeerende Officier van de Vloot zyn cours na steld, het zy een Vloot Oorlogscheepen, het zy een Vloot Koopvaarders, die door Oorlogscheepen geëscorteerd word, en Millioenen waardig is; als by exempel: op den 27 January laatstleeden 180 Scheepen, en den dag daar aan volgende nog 20 uit Texel in Zee gezeild zyn, na de Hoofden; welk rapport brengen. NB. BY BEKWAAME ZEELUIDEN, niet mankeert, altoos; dat is het gebruik by een Vloot of Esquader Oorlogscheepen.

Als by exempel, wanneer maar een getal van 12. by den andere zyn, kruyzende op den Vyand, om die te ontdekken, verspreid de Commandeerende Officier zyn Vloot of Esquader alle morgen zodanig, dat hy na mate van Weêr en Wind, 12 à 14 Mylen, ja meer water beslaat of beziet, en voor den donker werden zy op een signaal, wederom verzameld, om den anderen niet te kunnen missen; dit is wat breedvoerig uitgehaald, om de Critiques die zeer vruchtbaar zyn in deezen voor te komen.

Daar gaat geen Vloot van Groot-Brittanien in Zee, of daar zyn na proportie van de grote by ieder Esquader eenige Snauwen, om over al op kondschap te zeilen als voorschreven is gemeld.

Is dat in 't gebruik by een Natie die zoo florisant is, en by uitstek kundige Zeeluiden zyn, zoo is zulks wel ten hoogsten nodig in de Republicq, daar geen reedenen voor zyn, in dezelve van zoo hoog op te roemen; daar het verval in sommige opzigten, dagelyks sterk vermeerderd.

Wanneer de Heer Vice-Admiraal van *Sommelsdyk* in 't jaar 1725. met een Esquader na de Middelandsche Zee is gezonden, te kruissen op de Algiersche Kapers, en de passagie van de Hoofden aandeed en door zwaare Mist of donkere Sneeuw-jagt, hem het gezigt van de Engelsche Vuuren op het Zuyd-en Noord-Voorland benomen wierd, heeft hy de Kapitein *Frensel* met het Fregat Tombago vóor uit gezonden, om kennis van 't Land op te jagen, die by mankement van gezigt, ook het ongeluk had van op de kans van het Gom te stooten, doch by groot geluk daar niet op vast geraakte, maar wederom in 't vlot en diep Water kwam, hy aanstonds door kragt van schieten, de Heer van *Sommelsdyk* kennis gaf, dat hy land of droogte ontdekten, 't welk den Heer Vice Admiraal van *Sommelsdyk* met de groote Scheepen van zyn ESQUADER SAUVEERDE VAN DAT GEVAAR.

NB. Men remarqueere hier wel, dat toen aan het Esquader het GEZICHT, by dag van 't Land mankeerde, en ook de Vuuren BY NACHT, dat 's Lands Esquàder door het GEHOOR bewaard is geworden, van op het Gom verlooren te gaan.

Het is bekend dat dien Heer Vice-Admiraal van *Sommelsdyk*, voor zyn persoon een Zeeman, en voorzien was van habiele Stuurluiden, nochtans waaren zy in haar gissinge, maar gantsch weinige Mylen misleid door de Stroomen.

Egter, zou dat een middel zyn geweest, dat het Land zoo groot schaade zoude geleeden, en zoo veele Zeevaarende Zielen, die hun Leeven, als in de hand dragen, verlooren hebben gegaan: Gebeürd dat aan habiele Zeeluiden, zoo veel te meer moet dat aan aan mindere geëxperimenteerde overkomen.

De Republieq zoo veel intrest in de Navigatie hebbende, als blykt, dat 200 Koopvaardyscheepen in twee dagen uit Texel zeilen; zoo is van de allerhoogste noodzakelykheid, dat men de GEVAAREN, zoo veel tragt TE VERMINDEREN, als met alle mogelykheid uit te denken is; te meer als men hier by noch in consideratie neemt, dat de NOOD SCHOOTEN, door den Kapitein Bisdom gedaan, het middel is geweest; om 's Lands Schip Zuylevelt, met noch eenige Koopvaarders te behouden, dat zy niet meede op het Gom verlooren zyn gegaan, zoo als de be-eedigde verklaring der Officieren van de Meermin ons informeerd.

Daar toe de Hooge Krygsraad geen ander middel weet aan de hand te geven als het navolgende: Boven is aangetoond dat het GEHOOR 's Lands Esquader, en het Schip Zuyleveld heeft gesauveerd, toen het GEZICHT mankeerden, alzoo is onwederspreekelyk dat zulks een groot bewaar middel geweest is; waarom zal dat GEHOOR MIDDEL,

T 2 niet

niet by continuatie, in een grooter kragt in 't gebruik gebragt en te baat genoomen worden? en wel op deeze manier: als het Gouvernement van Engeland te perfuadeeren was, van twee ZWAARE STUKKEN KANON OF MORTIEREN, dat van die, de zwaarfte flag geeft, te plaatfen op het Zuid-Voorland, en wanneer het Miftig Weêr word, of dikke Sneeuw-Jagt dat GEEN GEZICHT van Vuuren te bekoomen is, als dan alle half uuren twee Schooten te fchieten.

Op het Noord Voorland een ftuft Kanon of Mortier, en daar meede te fchieten alle half uuren een fchoot, het welk zeekerlyk van dat effect weezen zal, dat de Zeeman het zal hooren, dat hem zal waarfchouwen, hoe hy het Land en de Gronden naderd; dat zal hem wakker maken, fchoon een Zeeman nooit flaapt, wanneer hy naby Land of Banken ftaat te komen; dat hem dan zodanige mefures doed nemen tot precautie, als zyne kundigheid hem dicteert.

MEN LEEZE HIER OP NA FILOSOPHISCH ONDERWYS, OF ALGEMEENE SCHETS DER HEDENDAAGSE ONDERVINDELYKE NATUURKUNDE HANDELEND' ENZ., ENZ. DOOR BENJAMIN MARTIN, PAG. 58. ACHTSTE HOOFDSTUK, VAN HET GELUID TOT PAG. 59, 60, 61 TOT 64, INCLUYS; PAG. 60 DAAR STAAT: Men vind berigten van geluiden, als het affchieten van grof Kanon enz., die gehoort zyn geweeft, tot op een afftant van 180 of 200 Engelfche Mylen, dat is 55 of 60 uuren gaans,

Nu 60 Engelfche Mylen, is een graat; alzoo is dat 45 en 50 Hollandfche Mylen diftantie.

De Heer *Muffchenbroek* fpreekt van geluiden van grof Gefchut, die op zyn verfte maar 90 Italiaanfche Mylen gehoord zyn geworden. Nu 75 Italiaanfche Mylen is een graad, alzoo 90 Italiaanfche zyn 15¼ Hollandfche Mylen. Verder:

Doch de flag van het Kanon dat te Stokholm in 't Jaar 1685 afgefchooten wierd hoorde men op den afftand van 180 Mylen, en in 't Jaar 1672 wierd het fchieten 200 Engelfche Mylen verre gehoord. Zie Phil. Tranf. N 113.

Edoch, deeze te neemem mefures eens naaukeurig uitgepluift, diend vooraf; het welke noodzaakelyk is, de exempels tot overtuiging by te brengen, om alle preventien, ZOO HET MOGELYK IS, eenigzints te modereeren; dit is een zeekere zaak, dat op de fignaal Schooten in Mift, een, gantfche Vloot præcautioneert, dat de feparatie, daar door word voorgekomen, en de Vloot by den anderen word gehouden.

(*Het vervolg den eerften December*, 1762.)

EU

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Baron van *Penckler*, gedesigneerde *Internuncius* en Minister Plenipotentiaris van het Rooms-Keizerlyk Hof by de Porte, heeft den 29 *Augustus* laastleeden met veel luister zyne publieke Intreede in deze Hoofdstad gedaan en vervolgens Audientie by den Groot-Vizier en Sultan gehad, dewelke over de kostbaare Presenten, die hy van wegens den Keizer en de Keizerin aan dezelve heeft overhandigd, groot genoegen betoond, en den voorn. Minister op 't minzaamste en met byzondere distinctie ontfangen hebben.

De Trein deezer Intreede was in deezer voegen geschikt.

I. De *Kolaus Chiaous.* II. De wacht, geschikt voor den Intertius, bestaande in 250 Janitzaren, twee en twee, met hunne Parade Mutzen op 't hoofd, en aangevoert door hunne Officieren. III. Vier *Chiaous* (1) te Paard, twee en twee, met hunne Tulbanden van ceremonie op 't hoofd. IV. De Keizerlyke Courier *Merenheim* te Paard. V. Twee Trompetters van den Internuntius te Paard, zynde gekleed in rood Scharlaken met zilvere galonnen, en den Marsch blazende. VI. De Stalmeester van den Russischen Resident, den Heer van *Obrescow*, met 4 Handpaarden. VII. De Stalmeester van den Sweedschen Envoyé; Heer *van Colsing*, met 4 Handpaarden. VIII. De Heer *Roboli*, Lieutenant in dienst van hunne Roomsch-Keizerl. Majesteiten, en Stalmeester van den Internuntius, den Heer *van Swachheim*, met 6 Handpaarden, geleid door 6 Domestieken in gala Levery. IX. De Stalmeester van den Hollandschen Ambassadeur, Baron *van Hochepied*, met 4 handpaarden. X. De Stalmeester van den Venetiaanschen Ambassadeur, met 4 Handpaarden. XI. De Ridder *de Vergennes*, Stalmeester van den Ambassadeur van *Vrankryk*, met 4 Handpaarden. XII. De Stalmeester van den Baron van *Penckler*, met 6 Handpaarden, geleid door 6 (2) *Ciodars*, na de Turksche wyze in witte kleederen. XIII. De Hofmeester van den Internuntius *van Swachheim* te Paard. XIV. Veertien Kamer dienaars van gemelde Minister, meede te Paard. XV. Zestien van deszelfs Domestieken in Tursch gewaad. XVI. Zestien andere van deszelfs Domestieken in Duitsch gewaad en gala Leverey. XVII. De Hof-Meester van den Baron *van Penckler*, gekleed in rood

(1) De *Chaous* zyn in groote achting en veeltyds Uitvoerders der Rechtzaken.
(2) *De Ciodars* zyn de Mantel dragers van den Sultan.

rood Scharlaken met goude galonnen. XVIII. Zes andere Officieren der Hofhouding van gemelde Minister, meede te Paard, en eeven eens uitgedost. XIX. De Heeren Onder-Taalmannen of tolken *Bibn*, *Herbert* en van *Zechner*. XX. De (3) *Ciorbagi* met zyn gevolg. XXI. Twee Paters Trinitarissen en een leekebroeder. XXII. De Heeren *Racher* en *Kletzel*, Taalmannen op de grenzen van wegens 't Keizerlyk Hof. XXIII. De *Thimandar*, dewelke den Internuntius te *Belgrado* had ingehaalt, met zyn gevolg. XXIV. De Heeren *Bianchi* en *Testa*, Oostersche Taal-Mannen van 't Keizerl. Hof. XXV. De *Chiaouslar-Chiatibi* (4), en de *Chiaouslar-Emini* (5), met hunne groote Tulbanden van Ceremonie op 't Hoofd. XXVI. De Heer *Brognard*, Legations-Secretaris van hunne Keizerl. Majesteiten, prachtig uitgedost, met twee Domestieken, in gala-Leverey. XXVII. De Marquis *van Trechi* en de Baron *Revizky*, Edellieden van Ambassade, in Ryk Gegaloneerde kleederen, met twee Domestieken in Gala-Leverey. XXVIII. De *Tescherifatschi* (6) met zyn *Kalfa* (7) en de *Aber-chebajasci* (8). XXIX. Achtien Domestieken van den Baron van *Penckler*, welker Liverey-Kleederen op alle de naden met Zilvere Galonnen belegt waren. XXX. De Baron *van Penckler*, Krygsraad, internuntius en Minister-Plenipotentiaris van hunne Roomsch-Keizerl. Majesteiten, gedost in een ongemeen Ryk stof, gezeeten op een Prachtig opgetooit Paard, hem door de hooge Porte toegezonden, en hebbende ter Rechterhand den *Capigbi-Bassa* (9), en ter Slinkerhand den *Jedekly-zaïm*, (10), meede op prachtig gezadelde Paarden, en van een talryk gevolg omringt. XXXI. Twee Heidukken van den Internuntius. XXXII. Vier Domestieken van zyn Excell. in Gala-Liverey. XXXIII. De Heer *Thugut*, Oostersche Taalman, en de Heer *Monska*, Commies der Kancelerie, beide in dienst van 't Keizerl. Hof. XXXIV. De Heer *Herich*, Secretaris van den Baron *van Penckler*, te Paard. XXXV. De Genees-Heeren *Castelli* en *Erbel* XXXVI. Een

(3) De *Ciorbagi* is een Kapitein van de Lyfwacht. (4) De *Chiaouslar-Chiatibi* is de Geheimschryver van de Janitzaren (5) De *Chiaouslar-Emini* is de Vice-Bevelhebber van dezelven. (6) De *Tescherifatschi* is Ceremonie-Meester. (7) Een *Kalfa* is een Adjunct van eenig voornaam Amptenaar. (8) De *Aber-Chebajasci* is Opper-Stalmeester (9) *Capigbi Bassa*, de Opperste Deurwaarder van het Hof. (10) *Jedekly-Zaim* is een Kamerheer van den Sultan.

Een groot aantal voornaame Perſonen van de Duitſche Natie, en andere, onder de beſcherming van hunne Roomſch-Keizerl. Majeſteiten ſtaande.

Dezer dagen hebben de Miniſters der Hoven van Rusland en Zweeden de eerſte Viſite by den Miniſter des Konings van Pruiſſen, den Heer *Rexin*, en deze eenige uuren daar na de Contra-Viſite by de voorn. twee Miniſters afgelegt.

De beſmettelyke Ziekte neemt in deze geheele Stad en haare Voorſteden meer en meer de overhand; Maar men merkt aan, dat in dit Jaar zoo veel Menſchen niet daar van ſterven, als in voorige Jaaren; Ook verneemt men, dat die Ziekte zig te *Niſſa*, *Belgrado* en in alle de Plaatſen langs den Weg tot op de Grenzen der Staaten van de Keizerin Koningin van Hongaryen en Boheemen geopenbaard heeft: Daar tegen word van *Aleppo*, *Bruſſa*, *Smirna* en uit andere Steden van dit Ryk gemeld, dat deze Ziekte aldaar begint te verminderen, en alzoo het Winter Saïzoen naderd, vleid men zich met de hoope, dat zulks ook alhier en alomme geſchieden zal.

PORTUGAL. Liſſabon. Op bevel van ons Hof is *Alexander Palhares*, geweezen Gouverneur van *Almeyda* te *Coymbra* gevangen gezet. Na de overgave dier Stad zyn de Spanjaarden niet verder geavanceerd. De Koning heeft aan de Brigadier Generaal *Burgoyne* eenen Diamant-Ring van groote waarde geſchonken, en de te *Valencia di Alcantara* veroverde Vaandels aan hem terug gezonden. De Luitenant *Lewis* die dezelve overbragt, heeft een Preſent van 100 Moidores bekomen, en de gemeenen die hem Escorteerden, zyn zedert met een ſtuk van 36 Engelſche ſchellingen begiftigd. De binnen *Valencia* Krygsgevangen gemaakte Spaanſche Officiers, zyn alle hier aangekomen en ſtaan na verſcheidene naby deeze Hoofd-Stad gelegene Steden, verzonden te worden. Het Hoofd-Kwartier van den Veldmarſchalk Graaf *van der Lippe Buckenburg* is te *Venda-Nova* by *Coymbra*, alwaar zich ook de Graaf *van Loudoun*, met zommige Regimenten onder zyn Commando bevind. Deezer dagen is de Tolk van opgemelden Veldmarſchalk hier gevangen binnen gebragt: dezelve is een gebooren Portugees; hy heeft met de Spanjaarden verbodene Correſpondentie gehouden, en hen alle de bewegingen onzer Armee van tyd tot tyd overgebrieft: hy heeft wyders den Graaf, zynen Meeſter, in het voorleezen en vertalen der brieven, die zyne Excellentie van de Portugeeſche Gouver-

verneurs, Commandanten, Officiers, enz. ontfing, opzettelyk misleid en bedrogen; zelfs, in zo verre, dat dezelve met een Corps Troepen byna in eene hinderlaag geraakt, en van het Leger zoude afgesneden geweest zyn. Volgens de laatste berichten uit ons Leger, zyn alle de Passagies welk de Spanjaards te *Vesen* en *Abrantes* te passeeren hebben, ingeval zy in *Estramadura* willen dringen, door Detachementen onzer Armee bezet. Men zegd, dat de Veld-Marschalk Graaf *van Lippe-Buckenburg* over verscheide Officiers deezer Natie by den Koning zou hebben doen klagen, als mede over de weinige genegenheid welk men in eenige Gewesten van dit Koningryk voor de Engelsche Troepen schynd te betuigen.

De Heer *van Kretschmar*, by dit Hof in hoedanigheid van Extraordinaris-Envoyé van de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden geresideerd hebbende, is den 19 *September* van hier naar Engeland vertrokken, om van daar verder naar Holland over te steeken.

SPANJE. Madrid. Brieven van den Graaf *van Aranda* melden, dat deze Generaal, van *Aldeanova* was geweeken, en zyn Camp te *Cerdeira*, drie Mylen van daar, had opgeslaagen. Den 5 en 6 *September*, had hy een considerabel Detachement Infantery en Cavallery, in twee divisien verdeeld, onder Commando van den Luitenant Generaal, Don *Carlos de la Riva Aguero*, en den Veld-Marschalk, Don *Marcos de Mendoza*, naar de Frontierplaatsen van *Estremadura*, aan den kant van *Alcantara* gedetacheerd, om dezelve voor een inval der Vyanden te dekken. De Commandant van deze Provincie heeft onlangs met Brieven gemeld, dat het getal der Krygsgevangenen, door de Engelschen te *Valencia de Alcantara* gemaakt, op verre na zo groot niet is, als men had verspreid, en dat, volgens getuigenis van zommige Krygsgevangenen Officiers, te *Castel David*, het getal maar 78 Man was, onder welke gerekend worden 3 Kapiteins, 1 Adjudant, 4 Luitenants, 2 onder Luitenants en 1 Vaandrig.

ITALIEN. Romen. De Proosdy van *Straatsburg*, door het overlyden van *Armand Julius*, Prins *van Rohan*, Aarts-Bisschop en Hertog van *Rheims*, opengevallen zynde, is aan *Louis René Eduard*, Prins *van Rohan*, Bisschop van *Canope*, *in Partibus infidelium*, Coadjutor zedert den 22 *November* 1759 van het eerstgemelde Sticht, en Neef van wylen desselfs Bisschop *Armand* Prins

van

van Rohan-Soubice begeven. Den 27 *September* is de Paus naar *Kastel Gandolfo* vertrokken. Voor desselfs vertrek heeft de Ridder *Bosquiat*, Minister van Vrankryk, met zyn H. en den Secretaris van Staat, een lange Conferentie gehad.

Napels. De Koning kwam den 26 *September* van *Porcici* in deese Hoofdstad, om onzen Protecteur den H. *Januarius* en desselfs vloeibaar Bloed te venereren: Dit Mirakel heeft 3 agtereenvolgende dagen geduurd. Men heeft ordre gezonden om de Fregatten en Galeyen, welk in de Middelandse Zee kruissen, te rug doen komen, om de Vaart van onze Koopvaardyschepen te protegeeren. Zyn Majesteit had verscheide malen de Hazard-Spelen sonder eenige uitwerking verboden; maar men heeft eindelyk met rigeur moeten procedeeren, om een kwaad dat een meenigte van Familien ruïneerde, uit te roeyen: Daar zyn 40 Persoonen in hegtenis genomen, waar onder de Prins *de Ste Severe*, die na het Kasteel van *Gaëta* gerelegeert is, met privatie van het Regiment van zyn naam: Al de andere hebben ook hunne Employen verloren: Het hulpmiddel is wel violent, maar noodzaakelyk geworden.

INGERMERLAND. Petersburg. Toen de Keizerin onze Souvereine aan den Hertog *Ernst Johan de Biren van Courland* de Goederen, die hem eertyds in Eigendom hebben toebehoord, doch zedert zyne ongenade onder het bestier van dit Hof geweest zyn, onlangs te rug gaf, teffens met verlof om met zyne Familie derwaards te vertrekken, heeft dezelve den 1 *September* by zyne Audientie van Afscheid, in het by zyn van het Ministerie, zyne dankzegging daar van aan Haare Keizerlyke Majesteit betuigd met deeze zeer nadrukkelyke Aanspraak.

ALLERDOORLUGTIGSTE GROOTMAGTIGSTE KEIZERIN, ALLERGENADIGSTE KEIZERIN EN GROOTE VROUW.

KAn eene Grootmoedigheid en Genade grooter zyn, als die is, waar aan Uwe Keyz. Majt. my en myn Huis met een zoo uitneemende Gunst doet deelagtig worden? Een Vorst zonder Vryheid, zonder Land, zonder Hulp, zonder eenige Bescherming vind zig op een oogenblik in het genot van dat alles gesteld, 't welk een rampzaalig Noodlot veele Jaaren aan hem ontrukt heeft! Niets anders als de Liefde der Geregtigheid, dewelke het Uwe Keiz. Majt. behaagd heeft naast U op den Throon te stellen, heeft dit uitgewerkt.

Door Uwe Keiz. Majt. word eensklaps die Knoop ontbonden, waar aan de Ongeregtighied en het Geweld hunne Kunstgreepen zoo behendiglyk heb-

hebben aangewend: Uwe Keiz. Majt. maakt die geene los, die door U niet gebonden geworden zyn: Uwe Keizerlyke Majt verheugd zulke, die door U nooit bedroefd gemaakt zyn: Uwe Keiz. Majt. maakt zoodanige gelukkig, van welker Ongeluk Dezelve ten allen tyde een afkeer gehad heeft.

Maar hoe kan en zal ik deze hoogste Goedgunstigheid naar haare Grootheid en Waarde genoegzaam vereeren: De Kragten van my en myn Huis strekken zich daar toe niet na behooren uit; en derhalven zou ik onvertroostbaar weezen, indien ik niet wist, dat Uwe Keiz. Majt. Haare Genade en Goedhartigheid ook onveranderlyk mededeeld aan zulken, by dewelke niets anders overig blyft als eene Eerbied en Dankbaarheid, die met de diepste Ootmoedigheid gepaard gaan: Dit zyn de Vergeldingen, die ik met my in het Graf neemen, en steeds aan die van myne Familie inscherpen zal.

Dus val ik in alle Onderdanigheid voor de Voeten van Uwe Keiz. Majt. dankende, en teffens met vollen Eerbied biddende om my en myn Huis verders in Derzelver Genade en Bescherming te willen behouden.

Deze Aanspraak wierd terstond door de Keizerin eigenmondig beantwoord, met herhaalde Verzekeringen van Haare verdere Keizerlyke Toegenegenheid, enz.

Deeze herstelling van *Ernst Johan* Grave *van Biren*, in het bezit van het Hertogdom *Courland*, is het eenigste niet dat Haare Keizerlyke Majesteit ten behoeven, der onder de Regeering van wylen de Keizerin *Elisabeth* in ballinschap gezondene, heeft geordonneerd. De Graaf van *Bestuchef Rumin*, voorheen Groot-Cancelier is, by 't herstellen in zyne Ampten, bovendien door het volde Manifest gezuiverd.

Wy CATHARINA *de II., door Gods genade Keizerin en Zelfs-heersche-res aller Russen* &c. &c. &c. *doen hier mede een iegelyk kond en te weten*:

HOe groot en algemeen de verbintenis aan God is, om aen de plichten der Gerechtigheid te voldoen, en in 't byzonder onschuldigen niet in onheil en verdrukking te storten, is een ieder bekend.

Aleer Wy den Rus-Keizerlyken Throon beklommen, waren Ons reeds tot ons groot genoegen bekend de veeljaarige gewigtige en alzins onberispelyke diensten van den toen ongelukkigen Graaf *Alexe Bestuchef-Rumin*. Zyn Arrest, by een opentlyk Manifest van den 27 *February* 1758 wereldkundig gemaakt, gaf Ons aanleiding te onderstellen, dat hy door eenige begaanen misdryven die strenge behandeling van wylen de Grootmagtige Monarchin, onze zeer geliefde Tante, roemruchter gedachtenis, op zich gehaalt had. Doch het tweede Manifest van den 6 *April* 1759, inhoudende nadere byzonderheden van zyne schuld en misdryven, gaf Ons daar tegen aanleiding te twyffelen, of niet wel de zo zeer menschlievende Monarchin door verstrikking en valsche betichtingen tot wraakoeffening tegens hem

over-

overgehaalt ware, aangemerkt de inhoudt van 't zelve geenzins vermogend was om een reeds veroordeelden voor de Wereld schuldig te maken. Uit zodanig een overweging hebben Wy veel liever naar onze aangeborene menschenliefde iets van onze gestrengheid willen nalaten, ons oordeel matigen en met een woord, den beschuldigden Graaf van *Bestuchef-Rumin* willen pardonneren, dan zyne veeljaarige diensten, onzen Ryke bewezen, te vergeten, of (het geen nog erger zoude zyn) hem zyn leven op een schandelyke wyze te laten eindigen.

Zo dra de Godlyke Voorzienigheid Ons de Regering des Ryks toevertrouwt had, hebben Wy niet alleen met een ontroerd Hart aan dezen getrouwen Dienaar gedacht, maar ook hem nog dien zelven dag uit zyne elende doen te rug roepen. Toen hy voor Ons verscheen, bewust van onze liefde voor de Gerechtigheid, bad hy Ons onderdanig, hem te permitteeren, zyne onschuld aan Ons te bewyzen. Dit hem gunstig hebbende ingewilligt, heeft hy Ons zonneklaar ontvouwt, welke listen en boosaartige berichtingen hem in zyn ongeluk gestort hadden; en heeft daar door niet alleen by Ons een billyk medelyden, maar ook een zonderling genoegen verwekt; ziende dat de aan hem geschonkene vryheid correspondeerde met die liefde tot de Gerechtigheid, met welke Wy onze Regeering begonnen hebben. Inzonderheid heeft het voorbeeld van zyn ongeval Ons bevestigd in de bespiegeling, dat *hoe zwarer iemand beschuldigt word, hoe noodzaaklyker en voorzichtiger het zy, zulks te onderzoeken, om niet een Ontschuldigen te veroordeelen.* Want, offschoon wylen onze geliefde Tante de Keizerin *Elisabeth Petrowna*; gelyk Ons en een ieder bekend is, een voorzichtige, wyze en genadige Alleen heerscheres was, kan echter, buiten God, den Alleenkenner van 's Menschen hart, geen Sterfling in 's Menschen hart indringen; en heeft by gevolg die zaak tegens haar wil en intentie een keer tot nadeel en ongeluk van den Graaf van *Bestuchef-Rumin* genomen, 't welk tot hier toe geduurt heeft. De gevolgen 'er van waren, naar haare mening, niet alleen rechtvaardig, maar zelfs zagt; doch in der daat, buiten haar weeten, strydig met haare aangeboren hoedanigheden.

Derhalven hebben Wy in aanmerking van haaren roem en hare deugden, waardoor zy de Zegening en de liefde van alle menschen op haare Regeering getrokken heeft, gelyk ook tot een blyk van onzē ware liefde en eerbied voor haar, ook inzonderheid uit een Christelyken plicht als Landsmoeder, Ons gehouden geacht aan de Wereld bekend te maken, dat de bovengemelde Graaf van *Bestuchef-Rumin* meer dan iemand het vertrouwen van onze in God rustende zaalige Tante, wylen zyne Monarchin, verdiend heeft, en dat hy teffens onze byzondere Genade, waardig is; 't welk Wy by dit ons opentlyk Manifest verklaren, en hem weder met de ancienniteé van Veldmarschalk, werklyken Geheimraad, Senateur, Ridder der beide Russische Ordens, en met een Pensioen van twintig duizend Roebels uit het Staats-Comptoir vereeren.

Wy verwachten van alle onze getrouwe Onderdaanen een unanime consideratie en behoorlyke achting voor de diensten, door den bovengemelden

den Graaf van *Bestuchef-Rumin* aan ons Ryk bewezen; verbiedende hen teffens allergenadigst van zo wel zyn Persoon als de Familie van den gedachten Graaf 't zy direct of indirect wegens zyn hem onschuldig overgekomen ongeluk iets te verwyten, op straffe van onze Keizerlyke ongenade.

Gegeven te St. *Petersburg* den 31 *Augusti* 1762.

Haare Keizerlyke Majesteit zich dus opentlyk ten voordeele van den Hertog van *Courland* declareerende, moet daar uit volgen dat de de Prins *Karel van Saxen* tegenwoordig in 't bezit des Hertogdoms het zelve zal verliezen; om nu het Koninglyk Keurvorstelyk Huis dien aangaande eenige Vergoeding te bezorgen, wil de Keizerinne haare goede Officie aanwenden by de Hoven van Weenen en Berlyn ten einde uit te werken, dat ingeval die beide Hoven zich met elkander dezen Winter niet konnen verstaan en hunnen Oorlog blyven voortzetten, de Keurvorstelyke Erflanden van den Koning *van Polen* bevryd worden van de rampen, in welke zy bereids zo veele jaaren gedeeld hebben, en zyne Poolsche Majesteit door 't aanneemen eener stipte Onzydigheid, en 't verminderen zyner Troepen, weder in 't gerulte bezit van zyne Keurvorstendom geraake. Die goede intentie heeft haare Keizerlyke Majesteit den Koning van *Polen* doen mede deelen, door aan zynen Resident alhier te doen ter hand stellen het volgende Declaratoir.

HAre Keizerlyke Majesteit aller Russen heeft oprechtlyk medelyden met den ongelukkigen toestand, waar in zich de Keurvorstl Domeinen des Konings bevinden. En op 't sterkste getroffen door de droevige berichten, die de Heer Resident aan haare Keizerl. Majesteit heeft medegedeeld, zal Hoogstdezelve zonder eenig uitstel zorge dragen, dat niet alleen door de Ministers, welke van wegens de Keizerin Koningin en den Koning van *Pruissen* aan haar Hof resideeren, maar ook door hare Rus-Keizerl. Majesteits eige Ministers, die zich te *Weenen* en te *Berlyn* bevinden, de sterkste vertogen aan die beide Mogendheden gedaan worden, met oogmerk dat dezelve zich willen verbinden, haare Armeën uit de Staaten van *Saxen* te rug te trekken, tot den algemeenen Vrede; en om niet alleen de Keurvorstl Residentie, maar ook alle de Landen die daar van afhanglyk zyn, te ontruimen, ten einde zyn Majesteit de Koning van *Polen* hersteld worde in volle genot van al het geen denzelven als Keurvorst van *Saxen* toekomt.

Aan den anderen kant zal men aan de twee in Oorlog zynde Mogendheden genoegzame verzekeringen geven, dat de Grensen van de Respective Domeinen van *Oostenryk* en *Pruissen* niet van de zyde van *Saxen* en van de Landen daar onder behoorende, zullen ontrust worden.

Ten einde dit te effectueeren, zullen de Staten van Saxen in bezit worden genomen door Saxise Troepen, waar van het getal zo groot niet zal mogen we-

wezen, dat het zelve jaloufie of achterdocht aan de eene of de andere van de twee Oorlogende Mogendheden zoude konnen geven.

Indien deze fchikking effect forteert, is haare Rus Keizerl. Majefteit bereid, des vereifcht wordende, daar toe haare Guarantie te geven.

POLEN. Warfchauw. De Inzigten der overgroote Armee, met dewelke de Chan der Tartaaren aan de Grenzen van dit Ryk gepos- teerd ftaat; zyn nog niet ten eenemaale ontbolfterd; men debiteert echter, dat de Ruffife Revolutie en de Terugmarfch der Ruffife Troupen na de *Ukraine*, daar toe Aanleiding zouden gegeven hebben. Zy hebben toe noch toe, zo veel men weet, geene Stroopery over onze Limiten gepleegt; men is echter niet zonder Redenen beducht, dat zy zulks nog by deze ten einde gaande Campagne zullen onder- ftaan. Inmiddels is de Heer *Makczinsky*, Vaandrig van het Pancern-Vaandel, benevens den Heer Staroft *Bransky*, met Préfenten, Brieven en Inftructien van den Groot-Veldheer, aan opgemelden Chan afgezonden, om de Grenzen der Republiek, naar den Grondflag van het Tractaat van *Carlowitz*, in Zekerheid te ftellen, Daarenboven zyn de Heeren *Humecky*, *Czarnocky*, refpective Caftellaans van *Kaminiec* en *Braclow*, en *Podolowsky*, Onder Richter van *Darnwoicky*, tot Commiffariffen benoemt, om de Prétenfien, de welke by de Tartaaren en andere aangrenzende Ingezetenen, ten lafte der Goederen van den Kroon Onder-Tafeldekker en verdere Poolfe Heeren, gemaakt worden, op eene minnelyke Wyze, gelyk in het voorfz. Tractaat gerequireerd en geftipuleerd is, met Partyen te vereffenen; zynde de Plaats tot het fpoedig entameeren der Conferentien te *Jofephgorod*, in de Landgoederen van den Kroon Onder-Tafeldekker gelegen, reeds bepaald, en ook in het voorgaande Jaar aldaar gehouden; wanneer dezelve, vermits Obftinaatheid der Tartarife Commiffariffen, die volftrekt alvoorens de Betaaling eener exorbitante Som wilden geprefteert hebben, ganfch vruchteloos gefcheiden is. Tot des te meerder Zekerheid ten opzigte der Tartaaren heeft zig de Kroon Groot Veldheer by tyds aan de Ottomannife Porte geaddrefleert; ook twyfelt men niet, dat andere met zyne Koninglyke Majefteit en de Republiek geällieerde Hoven, door derzelver binnen *Conftantinopolen* refideerende Minifters, hunne goede Officie zullen aanwenden, om den Eifch en de Prétenfien van meergemelden Chan te doen modereeren, en de gedreigde Invafie der voorfz. Goederen en Landen voor te kómen.

Dant-

Dantzich. Met Brieven uit *Courland* verneemt men, dat de Stenden en Ingezetenen van dat Hertogdom in 3 Partyen verdeeld zyn, als eene, en wel de talrykste voor den Hertog *Ernst Johan*; de andere doch gering in sterkte, voor den Hertog *Carel*, en de derde neutraal en zot, scheen voornemens om zich te schikken naar 't geen de uitslag der zaken tusschen de beide Hertogen decideeren zal. De beruchte *Gotthelf Wernick*, berokkenaar en oorzaak der thans verdwenen verschillen tusschen onze Regeering en den Koning, en die door zyne Majesteit in handen van onzen Magistraat gelevert en den 9 *October* in het Kasteel Weisselmunde gekluistert gebragt is, ligt aldaar thans krank.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 4 *October*, Feest van St. *Françiscus*, en Naamdag van den Keizer, was het gantsche Hof te *Schönbrun* in *Gala*, en zyne Majesteit ontfing te dier gelegenheid van zyne Ministerie, de buitenlandsche Gezanten en den Adel, de Complimenten van Felicitatie. Den 5 *October* arriveerde eene Estafette uit *Dresden*, met Tyding, dat de Vyand den 9 passato door den Generaal *Ried* omstreeks *Wilsdruff* geattaqueerd, en met verlies van 4 Stukken Kanon en 200 Gevangenen gedelogeerd was. De verdere Voordeelen, door onze en de Ryks Troepen, zedert hunne Beweging, op de Vyanden behaald, bestaan in het Verlies dezer laatsten van ruim 1400 Man aan Gesneuvelden en Gevangenen. Zy zyn na de *Kätzenhauser* geretireerd, en men verwacht eerstdaags nog gewigtiger Tydingen, van het Succes der geconcerteerde en ter uitvoer gebragt wordende Operatien onzer Troepen, van daar te verneemen. De Generaal *Laudohn* heeft den 3 de Vyandlyke Retranchementen op de Hoogtens van *Tanhausen* aangetast; alles wat hem tegenstond doen verhuizen, en eene Battery van 2 Stukken Kanon vermeestert. Het Guarnisoen van *Schweidnitz* continueert zich zodanig te defendeeren, dat de Belegeraars dagelyks considerabel veel Volk verliezen. De Uitval van den 24 passato is een der allerbloedigste geweest: De jonge Graaf *van Schwerin* is daar in gesneuveld, en de Generaal *van Zicthen* swaar gekwetst; ook zyn daar in door de Belegerden 9 Stukken vernageld. Uyt *Zevenbergen* heeft men verzekerde Berichten, dat 80000 Man Tartaaren 30000 Turken nog aan de *Moldau* stonden; dat dezelve op zommige Poolse Plaatsen Prétensien maakten, en dat dienaangaande met hen in eene Onderhandeling getreden was.

Berlyn. Wat wy gezegd hebben (*ziet ons voorgaande Stukje bladz.*

133, is door de uitkomst bevestigd geworden, want den 11 *October* bragt de Koninglyke Veldjager *Trimbach*, onder voorryding eener meenigte blaazende Postillons, de aangenaame tyding, dat de Bezetting der Vesting *Schweidnitz*, den 9 van de voorn. Maand gecapituleerd en zich tot Krygsgevangen had moeten overgeven. Onze Troepen hadden dien dag in den vroegen Ochtendstond, eene van hunne Mynen, met een zo gelukkig succes laten springen, dat een gedeelte van de Aarde-wal en van de Hoofd-wal overhoop geworpen, en de Gracht daar door opgevuld was, en immediaat daarop onze Troepen aangedrongen waren. De Vyandlyke Commandant, Graaf *van Guasco*, heeft buiten verdere bedenkelykheid de Capitulatie, van zich zelve, benevens zyne Bezetting van eenige duizend Man, tot Krygsgevangenen overtegeven, onderteekend; zulks alles dien dag, ten 11 uuren voor de Middag reeds gereguleerd was. Zyne Majesteit heeft zich in hooge Persoon, in het kwartier van den Generaal *van Tauenzien* voor de Vesting bevonden en den by ons ontfangen Veldjager ten 2 uuren afgezonden.

Zedert verneemd men van goeder hand, dat de Koning aan het hoofd van 15000 Man van omtrent *Schweidnitz* op marsch gegaan is, om het Leger van den Prins *Hendrik*, zyn Broeder in *Saxen* te versterken, en de Progressen der Oostenrykse en Ryks-Troepen te stuiten.

Uit het Hoofd kwartier van die Vorst *te Freyberg* heeft men het volgende in dato den 6 *October* bekomen:

De Prins *Hendrik* heeft zyn Hoofquartier in deeze Stad opgerecht, zynde de Armee van zyn Kon. Hoogheid geheellyk van Positie veranderd, en 't Corps Troepen van den Generaal *van Hulsen* onder anderen na de *Kätzenhausern* te rug getrokken, vermids de Ryks-Armee met de Oostenrykse Troepen naby *Dresden* is geconjungeert. Gemelde Ryks-Armee was den 2 *September* reeds in *Saxen* ingerukt, weshalven by onze Armee de noodige schikkingen tot tegenweer gemaakt wierden.

Den 25 kwam 't Corps Oostenrykse Troepen van den Generaal *Luczinsky* insgelyks naby *Dresden* leggen, en den 27 rukten de Vyanden uit het Campement van *Dippoldswalda* in verscheide Colommen op ons aan, en attaqueerden alle onze voorposten, onder bevel van den Generaal *van Hulsen* aan geene zyde *Wilsdruff*, terwyl de Prins *van Löwenstein*, onder zyn Commando hebbende 15

Ba-

Bataillons, 2 Regimenten Dragonders, 3 Regimenten Kurassiers, en 2 Regimenten Hoezaren, den Generaal *van Kleist* aantastede, dewelke genoodzaakt wierd, na *Seyda* te retireeren, vermids zyn geheele Corps slechts in 4 Bataillons bestond.

Dien gantschen nacht bleeven de beide Armeën onder de wapenen, en ter oorzake van hunne overmagt konden de vyanden op sommige 2 of 3 en zelfs 8 Bataillons post doen vatten, alwaar wy 'er maar een konden plaatzen, waar door zich dan ook de Vyanden den 28 laastl. van *Kannesdorf* meester maakten, terwyl de Prins *van Lowenstein* tusschen *Seyda* en *Chemnitz* kwam leggen.

In den nacht tusschen den 28 en 29 stonden de weederzydsche Troepen andermaal onder 't geweer, en den volgenden nacht wierd een Detachement van ontrent 100 Man onzer Troepen geattaqueert door 't Oostenrykschè Corps van den Generaal *van Ried*, bestaande in ruim 3000 Man, weshalven de onzen genoodzaakt wierden, na de slinker zyde van *Pretschendorff* te rug te trekken, alwaar wy in staat geraakten, om de verdere Progressen der vyanden te stuiten, en hen de passasie door een dicht bewassen bosch te beletten; doch dewyl wy echter aan een zoo groote Vyandlyke overmacht het hoofd niet konden bieden, zoo zyn wy den 30 laastl. 's Morgens ten 10 uuren de *Mulda* in 4 Colommen gerepasseert, zonder door de Vyanden nagezet te worden, en na dat wy ruim 300 Man van dezelven hadden Krygsgevangen gemaakt.

Dresden. De Fortuin schynd veranderd te zyn. De Oostenryksche Generaals hebben zodanige maatregelen genomen, waar door de Vyandlyke Strooperyen gestuit kunnen worden en de Pruissische zullen eerlang een bezoek in 't *Ertzgebergte* ontfangen. De Prins *van Löwenstein*, met den onder zyn bevel staanden Luitenant-Generaal *van Stampa*, is den 26 *September* na den Middag in verscheidene Colommen na *Johannesdorf* en *Gebra* voortgerukt, en heeft den volgenden dag 's ochtens ten 5 uuren de Pruissische by *Seida* aangetast, wanneer zy op geenerhande overrompeling verdacht waren, en dezelve na eenige tegenstand, en met verlies van 2 stukken Kanon en 400 Gevangenen, doen te rug wyken. Zy zyn door de lichte Paarden van *Löwenstein* en de Huzaren van *Haddik* tot aan *Neustadt* en *Burschtenstein* vervolgd, werwaards maar een weg en naauwte loopt die door een Pruissische Retranchement gedekt en bestreeken wierd; doch ook aldaar wisten de Oostenryksche Troepen den Vyand by te komen,

men en Schade te brengen; de Huzaren van *Torrech*, avanceerden aan den rechter; de Croaten met eenige Stukken Kanon, aan de linkerzyde, en eindelyk de Dragonders *van Lowenstein*, door andere Troepen ondersteund, op het middelpunt: Dus werd het gantsche Pruissische Corps, binnen den tyd van een uur genoodzaakt, naar dit Keurvorstendom te wyken, en het Hoofdkwartier van Prins *van Lowenstein*, naar *Seida* overgebragt, werwaards ook de 2 veroverde Stukken Kanon, en de 400 Vyandlyke Krygsgevangenen gevoerd zyn.

Frankforth. Naar men verneemt, zoude by het Hof van *Weenen*, wegens de laatste by den Koning van *Pruissen* gedaane Voorslagen tot een Accommodement, finaal besloten zyn, liever alles te wagen, dan dezelve te accepteeren, en dat de Veldmarschalk Graaf *van Daun* gelast was, nog voor het Einde van den tegenwoordigen Veldtocht, eene decisive Bataille te leveren; gelyk men ook wil, dat de nieuwe Bewegingen der Armée, onder dien Veldheer, niets anders zouden bedoelen. De alhier resideerende Keizerl. Ministers verwacht dienvolgens van Uur tot Uur den Uitslag dier Onderneeming. Dezer dagen zyn Berichten uit *Petersburg* ingekomen; behelzende, dat haare Rus-Keizerlyke Majesteit de *Holsteinse* Belangen geenzins uit het Oog verliezen, maar dezelve wel byzonder behertigen zoude; zynde ten dien einde niet alleen aan den Heer *Pannin*, Gouverneur van den Groot Vorst, het Departement der *Holsteinse* Zaken opgedragen, maar ook de Heer Baron *van Schwartzenau*, Baden Durlachse Gezant *te Regensburg*, die reeds van 't jaar 1754 tot 1756 het *Holsteinse Votum* ter Ryksvergadering gevoert heeft, tot Derzelver *Holstein Gottorpse* Ryksdag Minister, in plaats van den Heer *van Teufel*, *Mekelenburgsen* Gesant, die het voorsz. *Votum* 1756 gevoerd heeft, benoemt geworden.

De Geallieerden staan nog aan de *Ohm*, en het Hoofd-Quartier van Prins *Ferdinand* is als vooren te *Kirchhayn*. De Fransche Armée staat mede niet ver van daar. Onder de wederzydsche ligte Troepen vallen dagelyks Schermutselingen voor, en voor het overige passeert niets van eenig belang. De Overste Luitenant *van Scheiter* heeft met zyn Corps, en het *Trimbachse* Bataillon, den Fransen Partyganger *Cambefort* den 4 *October* uit *Bercken* gedelogeert, en zodanig verrast, dat de Hussaren geen tyd hadden de Paarden te zadelen, en de Officiers ongekleed, veele zonder Hoed en Paruik, zich op de

Vlugt moesten begeeven, zynde daar by veel Equipagie in handen der *Scheitersche* Husfaren gevallen.

Hanover. Den 5 *October* was 't Hoofdquartier van den Prins *Ferdinand* noch te *Kirchhayn*, en volgens ingekomen berichten van daar stonden de weederzydsche Armeën toen noch in hunne voorige positie. Het corps Fransche Troepen, 't welk deezer dagen teegen dat van den Generaal *van Freytag* is voortgerukt, was voorneemens, een Convooy van 7 à 8000 zakken meel binnen *Cassel* te brengen, doch die onderneeming hebben de Vyanden niet ter uitvoering konnen brengen, en 't gem. corps, 't welk vervolgens naby *Ulrichstein* was blyven staan, is den 30 laatstl. door onze Troepen over den *Ohm* te rug gedreeven geworden, waar by de onzen 30 of 40 Man Krygsgevangen gemaakt hebben.

Hier op is 't gem. Vyandlyke Corps van positie verandert, en met den rechter Vleugel by *Needer-Ohm*, en den slinker Vleugel na de kant van *Atzenhayn* gaan leggen. Men zegt, dat de Fransche en Zwitzersche Gardes, de Granadiers, de Franse en de Gens d'Armes uit de Fransche Armée vertrokken, en voorneemens schynen na *Vrankryk* te keeren. Alle overtollige bagasie onzer Armee en de helft der Officiers-paarden, van de Generaals af tot de Vendrigs toe, zyn na *Hamelen* te rug gezonden, ten einde de subsistantie by onze Armee des te lichter te maken, en by dezelve is bevel gegeeven tot het bouwen van barakken.

De wonde van den Erf-Prins zeer wel staande, werd daarna erger, zo dat men groote vrees voor dien jongen Held begon te krygen, edoch het laatste verbryzelde beentje gelukkig uit dezelve gehaald zynde, bevond zich zyne Doorluchtige Hoogheid thans zo wel dat alle vrees verdweenen, en hoogstdezelve buiten alle gevaar is.

Hamburg. Vermids het *Petersburgsche* Hof de handelwyze van dat van *Koppenhagen* geheellyk heeft afgekeurd, met betrekking tot de Administratie der *Holsteinsche* Landen geduurende de minderjarigheid van den Groot Vorst *Paulus Pedrowitz*, zoo is de Prins George van *Holstein* van hier na *Khiel* vertrokken in de hoedanigheid van Gouverneur van 't Russisch-Holstein in naam van de Keizerin van *Rusland*, ter edresseeringe der zaken aldaar volgens de intentie van haar Rus-Keiz. Maj., zoo als Regeering van die Stad reeds een begin daar mede gemaakt heeft, door op alle publieke Plaatsen te doen af-

scheuren de Placcaten, dewelken de Koning van *Deenemarken*, zich voogd over gemelde Grootvorst noemende; had doen aanplakken.

Zedert verneemd men dat de Deensche Commissarissen, welk zich als noch te *Khiel* bevinden deeze Plakkaten andermaal hebben doen aanslaan; zulks uit deeze zaak, byaldien wel geen onmin, ten minsten veele wydloopigheden tusschen de Hoven van *Petersburg* en *Koppenhagen* zouden kunnen ontstaan.

Volgens eenige berichten zou *Cassel* werkelyk beschoten worden, en de Bezetting uit gebrek van onderhoud, eerlang genoodzaakt zyn, zich over te geven; daar tegen andere tydingen verzeekeren, dat 'er als noch aan niets minder by den Franschen gedacht werd als aan 't ontruimen dier Stad.

Willem, Erf-Prins van *Hessen-Cassel* zal voor het voltrekken van zyn Huwelyk met de Princesse *Wilhelmina-Karolina*, Dochter van den Koning van *Denemarken*, buiten 's Lands gaan reizen, ten welken einde zyne Doorluchtigheid reeds van *Koppenhagen* naar de Nederlanden vertrokken is, om van daar naar Engeland over te steeken.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 6 *October* wierd de Graaf *van Welderen*, Extraordinaris Envoyé van den Staat der Vereenigde Nederlanden, door den Heer Secretaris *Greenville*, ter eerste Particulier Audientie by den Koning, en den 7 zyner Excellentie Gemalin, door de Gravin *van Effingham*, by haare Majesteit de Koningin geïntroduceert, en beide zeer gratieuselyk ontfangen. Den zelven dag is een Courier van den Hertog *van Bedford*, met het Resultat der te *Versailles* over de Vrede gehoudene Conferentien, en den 8 een ander, met Depeches uit *Duitschland*, gearriveerd. De Hertog *van Nivernois*, Ambassadeur van *Vrankryk*, continueert dagelyks met ons Ministerie te confereeren. Te *Plymouth* is een Franse Caper van 16 Stukken en 120 Man opgebragt. Den 3 *October* zyn door eenen harden Storm zeer veele Schepen, ten deele gestrand en ten deele zwaar beschadigd.

Den 10 dito heeft de Heer *Boreel*, Ambassadeur van den Staat der Vereenigde Nederlanden, van hunne Majesteiten en de Koninglyke Familie Afscheid genomen, en staat eerstdaags na *Holland* te keeren. Indien de Vredehandeling, tegen alle verwachting, gelyk de voorgaande, vruchteloos mogt afloopen, zo is by ons Ministerie reeds de Voorzienigheid gedaan, om de nodige Sommen, tot de

Voortzetting van den Oorlog voor het aanstaande Jaar, buiten het heffen van eenige nieuwe Lasten, te vinden. De binnen de *Havana* gevondene, en aan den Koning van *Spanjen* toebehoorende contante Specien en Effecten, worden op ruim 4 Millioenen Ponden Sterlings geschat. De Commandeur *Youngh* is met zyn Escader uit *Spithead* wederom na de Hoogte van *Havre de Grace* gestevend. Den 11. is een Courier van den Hertog van *Bedford*, en een tweede, met Depeches uit *Duitschland* en van den Koning van *Pruissen*, aangekomen. Wanneer de Marquis de *Grimaldi*, Ambassadeur van *Spanjen* te *Parys*, de Tyding der Verovering van de *Havana* ontfing, zond dezelve ten spoedigsten eenen Courier na *Madrid*, om aan zyn Hof daar van kennis te geven, en teffens van nieuwe Instructien, omtrent deszelfs te houdene Conduites, in de tusschen de Hoven van *Versailles* en *Londen* geëntameerde Vredehandeling, voorzien te mogen worden. Den 12 heeft de Lord-Major dezer Stad de volgende Missive doen publiceeren.

„ Mylord.

„ Ik ben by Lords Commissarissen ter Admiraliteit gelast, aan uwe „ Hoog-Edelheid Kennis te geven, dat zy heden ochtend de Ty„ding der Herovering van St. *John* op *Newfoundland*, door zynen „ Majesteits Schepen en Troepen, onder Bevel van den Lord *Col„ville*, en den Collonel *Amberst*, ontfangen hebben. Het Frans „ Guarnisoen, bestaande in 800 Man, is Krygsgevangen gemaakt, „ doch hunne Oorlogschepen zyn in eenen zwaaren Mist ontsnapt.

„ Ik heb de Eer van uwe Hoog Edelheid, wegens deze groote „ Gebeurtenis, te congratuleeren, van dewelke My Lords ver„ hoopen, dat uwe Hoog-Edelheid aan het Publiek zal gelieven „ Kennis te geven. Ik ben met alle Hoogachting,

„ Mylord.

„ Uwe gehoorzaamste en ootmoedigste Dienaar.

Admiraliteits Officie den J. Cleveland.
12 *October* 1762.

Den 12 dito in den Ochtendstond arriveerde te *Whitehall* Kapitein *Campbel* van *St. John* op *Newfoundland*, met de op het Fort aldaar uitgestoken hebbende Fransche Vlaggen, en de Vaandels van het Guarnisoen, gedepecheerd door den Luitenant Colonel *Amberst*, voorzien van eenen Brief van denzelven aan den Graaf *van Egremont*, en de Zee-Capitein *Douglas*, door den Lord *Colville*, Comman-

mandeur en Chef zyner Majesteits Schepen in Noord *America*, met eenen diergelyken brief aan den Heer Secretaris *Cleveland*; beide gedateerd den 20 *September* binnen het opgenoemde Fort en in de Haven; behelzende in Substantie het volgend Relaas der herovering van 't gemelde Eiland:

De Lord *Colville*, in het begin van *September*, met 2 Schepen van Linie, 2 Fregatten en eene Oorlog-Sloep, zich derwaards begeven hebbende, wierd den 11 dito door een Corps reguliere en Provinciale Troepen, by den Generaal *Amherst* uit *Nieuw York* en van *Hallifax*, onder Bevel van den Luitenant-Kollonel *Amherst* gedetacheerd, geconjungeert: dewelke den 13 dito in de Baay van *Torbay*, niet ver van *St. John*, debarqueerden. De Fransen deeden wel eenige schooten op de Schepen; doch zonder uitwerking. Zo dra de Troepen aan Land gestapt waren, detacheerde de Kollonel eenige ligte Infantery, die de Franschen door eene enkele decharge verjoeg; avanceerde verder met de reguliere Troupen langs eenen bezwaarlyken, met struiken opgevulden weg, uit dewelke de Vyand andermaal op dezelve vuurde, en ook wederom gedelogeert wierd. Vervolgens beklommen onze Troepen verscheidene met Vyandlyk Kanon beplante Hoogtens, en vermeesterden dezelve met zeer gering Verlies. Den 16 quam ons gantsche Corps in het gezigt van St. *John*. Den 17 wierd tegen het Fort eene Battery van Mortiers, en eene tweede van Kanon opgerecht, van welke eerste men nog dienzelven avond begon te speelen. 's Ochtends den 18 resolveerde de Franse Commandant, Graaf van *Haussonville*; na eenige wederzydsche Briefwisselingen en herhaalde Sommatien, de Plaats aan den Kollonel *Amherst* over, en zich zelve en zyn Guarnisoen tot Krygsgevangenen te geven. De Franschen strekten het Geweer aan de Poort van het Fort; doch de Officiers behielden het met hunne Effecten, en staan, benevens de Gemeenen, na *Vrankryk* ter Uitwisseling getransporteert te worden. Het Getal der Fransche Krygsgevangenen bestaat in 1 Kollonel, 1 Luitenant-Kollonel, 13 Kapiteins, 13 Luitenants, 4 Vaandrigs, 27 Sergeanten, 45 Korporaals, 40 Onder-Korporaals, 12 Tamboers en 533 Fuseliers. De Stafs-Officieren zyn: De Graaf *de Haussonville*, Kollonel en Commandant; de Heer *de Bellecombe*, Luitenant-Kollonel; de Heer *de Mongou*, Major en Adjudant; de Heer *Saire*, Ingenieur; *Henry*, Chirurgyn-Major, en *Michel*, Capellaan. Ons verlies be-

bestaat aan *Dooden* in 1 Luitenant en 11 Gemeenen; en aan *Gequetsten* in 3 Kapiteins, 2 Sergeanten, 1 Tamboer en 32 Gemeenen. Het in de Haven gelegen hebbende Frans Escader, onder bevel van den Ridder *de Ternay*, is 's nachts tusschen den 15 en 16, onder faveur van eenen sterken Mist, ten spoedigsten vertrokken, en dus de vigilantie van het Esquader onder den Lord *Colville*, toen in de Baay van *Torbay* leggende, ende den 19 by het zelve uit Engeland gearriveerde Schepen *the Shrewsbury*, *the Superb*, *the Bedford* en *the Minerva*, in Zee zynde en herwaards naderende, gelukkig ontsnapt. Misschien zal het zelve wel, by zyn Retoer te *Brest*, in handen van onze op die Hoogte kruissende Vloot vervallen. De Gouverneur *Graves* is beezig met de Zaaken van het Eiland op den voorigen voet te herstellen, &c.

Met de laatste van *Lissabon* gearriveerde Brieven is ook eene eigenhandige Missive van zyne Aller-getrouwsten Majesteit ingekowaar by de Koning onze Souverain, in de doordringendste en beweeglykste Uitdrukkingen, verzogt wordt, ten spoedigsten een nieuw Corps onzer nationale Troepen, ten getaale van 8000 man, zo Cavalery als Infantery, na Portugal te willen doen transporteeren. Het schynt, dat ons Hof geresolveerd is, aan het voorsz. Verzoek te voldoen, en teffens binnen kort eene gewigtige Expeditie in *Spanje* te onderneemen, indien derzelver Volvoering niet by tyds, door de Vervordering der Vredehandelingen, mogt voorgekomen worden.

Onder het Ministerie is eenige Verdeeldheid gerezen omtrent de Voorwaarden der Vrede, of men dezelve ten opzichte niet favorabelder behoorde te bepaalen, dan by de anterieure Voorslagen gedaan is, dewyl men tegenwoordig, vermits het nieuwe Conquest der *Havana* en de Herovering van *Terre-Neuve*, dezelve naar Willekeur zoude kunnen voorschryven? De Hertog de *Nivernois* blyft dagelyks zyne Conferentien met ons Ministerie vervorderen; doch in dezelve wordt aangaande de zaaken van *Spanjen* niets het alderminste meer gerept: Ook is het min, dan ooit te vooren, waarschynlyk, dat ons Hof aan de laatstgemelde Kroon den Vischvangst op de Banken van *Terre Neuve* zoude toestaan; en indien dezelven aan *Vrankryk* voor een gedeelte geaccordeert mogt worden, dan zal men jaarlyks maar een zeker bepaald Getal Schepen daar toe admitteeren. Heden ochtend heeft het Hof wederom zeer importante Depeches uit *Duitschland* ontfangen.

Door

Door ons Oorlogschip *the Arethusa* is een Spaansche Caper in *Plymouth* opgebragt.

De Graaf *van Hallifax* is tot Secretaris van Staat in het Departement van het Noorden, en den Heer *George Grenville* tot eerste Commissaris ter Admiraliteit benoemd geworden.

Zyne Excellentie de Hertog *van Nivernois*, Ambassadeur van *Vrankryk* ter verrichting eeniger zaaken op de Koninglyke Beurs gekomen zynde, wierd terstond door een meenigte Volks omringd, die hem drongen en stieten, en waar onder eenige waren die de onbeschoftheid hadden, van dien Heer te beschimpen, en smadelyke reedenen tegen hem en zynen Landaard afbegeven. Een gemeen Kaerel word verzeekerd tegen dien Afgezant gezegd te hebben: *Wat hebben wy met U en met uwe Landslieden te doen, gaat maar weer naar huis, wy hebben geen Vreede met Vrankryk van nooden.* Noch andere onbetamelykheden moest hy verdragen, ja zo verre dat hy genoodzaakt werd toevlucht in den Winkel van 's Konings Orlogiemaker *Ellicott*, die dicht by de Beurs woond, te neemen, en aldaar eenen geruimen tyd te vertoeven, tot dat'er eenige van zyne Bedienden kwamen, die hem van den overlast van het Graauw bevryden. De Hertog was zo voldaan over de behandeling van den Heer *Ellicott* omtrent hem gehouden had; dat hy hem terstond een Orlogie bestelde, zo fraai als hy in staat was het te maken. Uit welk staaltje men den Aart van het Gemeen deezer Natie, en hun manier van denken, over den tegenwoordigen toestand der zaken, op het duidelykste zien kan.

De Oorlogstoerustingen houden noch niet op, in dit Ryk staan 32 nieuwe Oorlogsschepen op Stapel, en een genaamd de *Brittannie* van 120 stukken kanon, is in 't Water gebragt.

Men verwacht alhier uit *Portugal* te rug zyn Doorl. Hoogh. den Prins van *Meckelenburg-Strelitz*, Broeder van onze Koningin. Volgens de tydingen die men uit dat Ryk ontfangt zyn de zaken aldaar slecht gesteld, en wel zodanig dat by aldien de Gecombineerde Spaansche en Fransche Troepen tegen de Hoofdstad avanceeren, de Koning en Hoogst desselfs Familie geresolveerd zyn zich aan boord van eenige gereed leggende Schepen te begeven en herwaards over te komen, alzo de Nationale Troepen van die Vorst zo onbedreven in de Krygskunde zyn, dat van dezelve niet dan een zeer geringen tegenstand te hoopen is, en met reden gevreesd werd dat onze Hulptroepen in dat Koningryk voor de Overmacht zullen moeten wyken; ten zy het thans in-

ingescheept wordende Secours van 8000 man spoedig aldaar mogt komen voet aan Land zetten.

VRANKRYK. Parys. De Sententie van den Commandant en den Major van Guadaloupe de Heeren *Nadau* en *la Poterie*, is ten 20 *September*, binnen *Rochefort*, in tegenwoordigheid van alle de Troepen der Marine, ter uitvoer gebragt, waar by beide van hunnen Adeldom, Tytels en Eerampten ontzet, hunne Wapenen door geschrapt, het zydgeweer gebrooken en voor de Voeten gesmeeten wierden. Dezer dagen is te *Verberie*, Diocees van *Senlis*, zeeker Persoon gelicht en herwaards in de Bastille gebragt; Dezelve gaf zich aldaar voor eenen Jesuit uit, en verzocht om herbergzaamheid, die hem by de Mathurynen toegestaan wierd, doch zeer onbetamelyke redeneringen van den Koning, den Staat en de Parlementen gevoerd hebbende, is hy gearresteerd en reeds op verscheidene Vraag Pointen gehoord, waar in hy zommige omstandigheden, nopens het den 5 *January* 1757 tegen 's Konings Persoon ondernomen snood bestaan, opgehelderd heeft.

By 's Konings Raad van Staat is eene Ordonnantie gearresteerd waar by een Hoofdgeld ter Somme 1500000 Livres, voor 't Jaar 1763, geslagen word over de Inwoonders der 20 Generaliteiten, mitsgaders de *France Comté*, *Lotharingen*, *de Elzas*, *Vlaanderen*, *Henegouwen* en *Artois*, om daar uit geduurende dit Jaar de gemaakte kosten omtrent de Militie en de Kustbewaarders te vinden. Na het schynd hebben wy geene tydingen van aangelegenheid uit ons Leger in *Duitschland* te verwachten.

De Hertog *van Bedford* houd by continuatie drukke Conferentie met onze Ministers, en men vleid zich eerlang dezel ve met Succes bekroond te zien.

Naauwelyks had men de tyding bekomen van het veroveren van het Eiland *Cuba* door de Engelschen, of dezelve is gevolgd geworden door een tweede tyding niet minder nadeelig voor onze Bondgenoten, te weeten het heroveren van de Vesting *Schweidnitz* in *Silesien* door den Koning van *Pruissen*. Men houd zich verzeekerd dat zyne *Pruissische* Majesteit, schoon de Veldtocht ten einde loopt, daarby niet berusten, maar thans zyne Wapenen elders heen wenden zal, om, was 't mogelyk het Huis van *Oostenryk* noch eenen gevoeligeen nep toe te brengen.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Zyne Doorl. Hoogheid, de

de Heere Erf-Stadhouder en de geheele Stadhouderlyke Familie geniet by aanhoudenheid een gewenschte Gezondheid. *Georg August* Prins van *Mecklenburg-Schwerin*, jongste Broeder van haare Majesteit de Koninginne van Groot-Brittannien, die geduurende het kort verblyf alhier gehouden, verscheide maalen aan het Stadhouderlyke Hof onthaald is geworden, heeft de reize naar *Leiden* aangenomen, om aldaar op 's Lands Hooge School zyne Studien voort te zetten. Die jonge Vorst, weinig meer dan 16 jaaren oud, heeft de achting van een iegelyk weggedragen.

Leyden. Den 4 *September* (1762) is in de Pieters-Kerk deezer Stede gesteld en opgerecht het Monument of de Graftombe van wylen den Hooggeleerden, wydberoemden Heer H. BOERHAVE, in zyn Wel Ed leven Professor enz. ter dezer Hooge Schoole, vervaardigd door den vermaarden *Antoni Wapperom*, Mr. Steenhouwer in 's Hage, welk de twee voornaamste Beeldhouwers *Ludovicus de Grave* en *Anthoni Lannoy* in zyn dienst heeft.

Dit Stuk bestaat in een zwart Piedestal met een wit marmer Vaas, uitvoerig gewerkt en na de antiekste smaak geordonneerd door een Kenner en voornaam Liefhebber der Oudheid.

Het Pedestal is hoog 4½ voet Rhynlandse Maat. Op den Voorkant ziet men het wel gelykend Portret van den Overledenen, met een toepasselyk Ornament van wit marmer om 't zelve, en onder 't Portret leesd men:

SALUTI FERO.
BOERHAVII.
GENIO.
SACRUM.

Op de rechter zyde van het Plint leest men:

NAT. D. XXI. DEC.
A°. MDCLXVIII.

Op de linker zyde van het zelve Plint staat.

DENAT. D. XXIII. SEPT.
A°. MDCCXXXVIII.

De marmere Vaas of Urna is hoog 3$\frac{8}{12}$ voet; op dezelve vind men zes hoofden te zamen gevlochten in de rondte met zes hoofdhulsels of opgeplooide kleedingen, verbeeldende dezelve de vier onderscheide standen des mensche, als;

De Kindsheid.
De jongelingschap in 't Mannelyk en Vrouwelyk.
De Manbaarheid.
De Ouderdom in 't Mannelyk en Vrouwelyk.

De Voet en het bovenstuk van deeze Urna zyn alle uitvoerig bewerkt; en 't geheele Monument is, volgens getuigenis van Kenners, zo fraai en onverbeeterlyk vervaardigd als men 't ergens, zelfs in Italie, zou konnen vinden.

Amsterdam. Op Vrydag den 22 *Octob.* en volgende dagen, hebben de Heeren Officieren van de Burgery ieder op hunne Hoofdwacht, uit naam van de WelEd. Groot Achtbaare Heeren Burgemeesteren, de Burgers bedankt voor de gedaane diensten en assistentie by den Brand welk den 12 *October* (1762) in het Stadhuis deezer Stede geweest is.

De Bewindhebberen der Generaale Nederlandsche geoctrojeerde Oost-Indische Maatschappy ter Vergadering van Zeventienen, hebben voorgenomen, om, ingevolge de jongst vastgestelde Verkooping noch te veilen de Goederen met het Schip *Bosch en Hoven* aangebragt, als:

By de Kamer *Amsterdam* op Maendag den 8 *November*. 90631 ℔ Poeder Suyker, 11468 ℔ Indigo Javaas. 200 ℔ dito Cormandels. 12500 ℔ Curcama Javaas. 375 ℔ Cubebe of Staartpeper. 2500 ℔ Saatlak .350000 ℔ Coffy Javaasch 11125 ℔ Javaas Cattoene Gaaren. 4 Kelders Japanse Zoya. 125 Carraat ruuwe Diamanten. *Cattoene Lywaaten.* 2661 ps. Guinees fyn gebleekt. 4040 ps. dito gemeen gebleekt. 80 ps. dito bleek Blaauw. 1000 ps. Guinees gebl. oude Comp. Sort. 240 ps. dito gemeen Ruuw. 1800 ps. dito bruin Blaauw. 700 ps. Salempouris fyn gebleekte. 7380 ps. dito gemeen gebleekte. 240 ps. dito gemeen Ruuw. 900 ps. dito bruin Blaau. 500 ps. Bethilles Alegiassen. 850 ps. dito Calawaphoe, 1100 ps. dito Sesterganty. 500 ps. Bethilles Otizaals, 100 ps. dito Tarnatanes 100 ps. dito Madrapaxse. 100. ps. dito fyne smalle gebleekte. 100. ps. dito groove dito dito. 100. ps. dito breede dito. 100. ps. dito Yle gebleekte Indise soort. 250 ps. dito supra fyne Paliacatse. 100 ps. Mourisse fyne gebleekte. 100 ps. dito fyne witte Engelse soort. 100 ps. dito gemeene gebleekte. 160 ps. dito bruin Blaauw. 300 ps. Chelassen geruite Gingams. 600 ps. dito diverse Monsters, 7250 Stukken Roemaals of Neusdoeken in soort. *Zyde Stoffen.* 10 ps. Japanse Zyde Rokken.

By de Kamer *Delft* op Dingsdag den 30 *November*; 1 Kelder Japanse

se Zoya. 8 ps. Japanse Zyde Rokken. By de Kamer *Rotterdam* op Donderdag den 2 *December*; 1 Kelder Japanse Zoya. 8 ps. Japanse Zyde Rokken. By de Kamer *Hoorn* op Dingsdag den 7 *December* 1 Kelder Japanse Zoya. 8 ps. Japanse Zyde Rokken. By de Kamer *Enckhuizen*, op Donderdag den 9 *December*; 1 Kelder Japanse Zoya. 8 ps. Japanse Zyde Rokken.

Magistratuuren en Amptenaaren.

By de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit t'*Amsterdam* zyn 's Lands Schepen van Oorlog, *Rhynland* van 50 St. Kanon. aan Kap. *Andr. Harsing*; *Blois* van 44 St. aan Kap. *Nic. Riemersma* en *West-stellingwerf* van 24 St. Kan. aan Kap. *Jan Arnold Zoutman* begeven.

Den 15 *October* is de Wel. Ed. Achtb. Heer Mr. *Jonas Witzen*, Oud-Schepen der Stad *Amsterdam* door den Wel Ed. Achtb. Raad dier Stad geëligeerd en aangesteld, om met primo *November* 1762, zitting te neemen in 't Edel Mog. Collegie ter Admiraliteit van West-Vriesland en het NoorderKwartier enz.

Den 17 *dito* is in de Pedagogie de Valk te *Luik* tot Primus der Philosophie uitgeroepen de zeer geleerde Heer *Josephus Ferdinandus Meaux*, geboortig van *Harving* in Henegouwen.

By hun Hoog. Mog. is op den 20 *dito* op Voorstelling van zyne D. H. den Heere Veldmaarschalk Hertog van Brunswyk tot Commandant van het Kasteel van Namen aangesteld de Heer C. H. Baron *van Mörner*, Koll. Commandant in het tweede Bataillon van den Graaf van Rechteren, in de plaats van wylen den Heer Koll. van Weinghuizen.

Den 20 *October* zynde de gewoone dag der Jaarlyksche Verandering van Regeering der Stad *Wyk te Duurstede*, zyn aangesteld tot Burgemeesteren, de Wel Ed. Achtb. Heeren *Dirk Bruyn* Georgz. President, *Maximiliaan van Leeuwen*, *Willem Verhel*, *Theodorus Jan Caper Plucker*, *Matthys Alexander van Lobbrecht*, *Lambertus Bernardus Frykenius* en *Abraham Maarsseveen*.

Den 24 *dito* is door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren der Stad *Haarlem* tot Secretaris dier Stad aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer *Ocker van Schuylenburch* in plaats van wylen den Heer Mr. H. Appels.

Zyne Vorstelyke Doorl. de Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Kapitein.	Mazius van Haerlem, in 't Regiment van den Grave	*d'Envie*
Koll. Com.	F. A. F. de Briez	*Smissaart.*
Major.	David Grenier.	-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 9 *October* (1762.) overleed op deszelfs Buitenplaats, naby *Middelburg*, de Heer Mr. *Alexander Hieronimus Huyssen*, Heer van Kattendyke, Oud-Burgemeester dier Stad. enz.

Den 13 *dito* overleed op deszelfs Buitenplaats naby *Veere*, in den Ouderdom van 57 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Nicolaas d'Assonville*, Heer van Brigdamme, en Pensionaris dier Stad.

Den 14 *dito* overleed in *Texel* aan boord van 's Lands Schip van Oorlog *Edam*, de W. E. Gestr. Heer *Vincent* Wil-

Willem, Grave *van Recheren*, Kapiteid ter Zee ten dienste deezer Landen.

Te *Namen* is het tydelyke met het eeuwige afgewisseld geworden door den Heer Kollonel *W. van Wenighuyzen*, Commandeur van het Kasteel dier Stad.

Den 17 *dito* ontstond te *Frankfort aan den Mayn* een zeer hevige Brand, waar door binnen 3 of 4 uuren tyd, vier aanzienlyke Huizen, benevens verscheide Achterhuizen, Schuuren, Lootzen en Stallen tot de grond toe in de assche geraakten, en eenige Menschen gelyk mede veele Paarden door de Vlammen omkwamen, terwyl noch verscheide anderen vermist worden.

Den 23 *dito* overleed tot *Utrecht* de Heer *D. E. Godin*, Heer van *Papendorp*, en Luitenant-Kollonel ten dienste deezer Landen, oud zynde 76 Jaren.

Den 26 *dito* zyn voor het Zeedorp *Zantvoort*, door een in den avond schielyk opgekomen Noord-Westen Storm in Zee omgeslagen, twee Visschers Pinken, waar by 5 Menschen zyn omgekomen.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden teworden den 3 en 17 *November* onder Voorzitting van Do. *Hermanus van Garel.*

SCHIEDAM. Den 24 *October* Daar onzen Leraar den Eerw: Heer *P: C: Hageman*, na herhaalde beroepinge, ter liefde dezer gemeente, bedankt te hebben endelyk zig in des Heeren Vreeze, als gewoon Herder en Leraar aan de gemeente onzer Kerk te *Vlissingen* heeft overgegeven en hunne beroepinge aangenomen; zo heeft zyn Eerw: by gelegentheit zyner afschydt ten voorschreven dage geleraard de Woorden van den Apostel *Paulus*, 2 *Cor.* 13-11 *Ten laatste Lieve Broeders verblydt u, weest volkomen, troost u, hebt eenerly zin, zyt vreedzaam; zo zal de God van Liefde en Vreede met u zyn:* zulks deeze Kerk *Vacant* is.

SCHIEDAM. Vacant.

HOORN. De Wel Eerw. en veel Geleerde Heer *Johannes Klap*, thans Leeraar te *Zwolle*, alhier op den 20 *September* laatstleden beroepen zynde (*ziet ons Stukje van de Maand September bladz.* 112.) heeft zyn Eerw. voor dit Beroep beleefdelyk bedankt; zulks deeze Kerk als noch *Vacant* blyft.

ZIERIKZEE. Vacant. HARLINGEN Vacant.

Van de opkomst der Luthersche gemeente *te* ZAANDAM.

Alhier is meede Vroeg een Luthersche gemeente geweest, want zy hebben in den Jaare 1642 al een vaste Leeraar beroepen; ook hebben zy zeedert een gering Huis Kerkje gehad; maar wyl het oude bouvallig wierd, is het afgebroken, en door middel van een zo Inlandsche als buitenlandsche Collecte, die de Voorstanders der Gemeente door hunnen Gecommiteerden lieten doen, hebben zy eenige duisende Guldens by een verzamelt, en daar voor een schoon groote en aanzienlyke Kerk laten timmeren.

(*Het vervolg hier na*)

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 1sten *October* 1762. voorzo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Vrydag, den eersten October 1762.

Barent van der Schilt, *Stalmerster*. *N. O. K.*

Jannetje Buytenhuys, Weduwe van Lourens de Vree. K. K. H.

Catharina Elisabeth Hagen, Huysvrouw van Johannes Esser. *N. K.*

Johanna Kock. *N. K.*

Johanna Brevoort, Dogter van Wylen Willem Brevoort. K. K. H.

Saturdag den 2 dito.

Willem Roosen. *N. O. K.*

Cornelia Leesi, Huysvrouw van Gerrit van der Laag. *N. K.*

Elisabeth Geertruy Johanna Junius, Huysvrouw van Willem van Hemert. *O. K.*

Lena Fris, Huysvrouw van Jacob Dorfeling, *Stuurman om de West*. N. K. H.

Aaltje van het Hoff, Huysvrouw van Jacobus Bosch. K. K. H.

't *Kind* van Pieter Sickel. *O. K.*

't *Kind* van Arie Dirkz, *E. T. K.*

Sondag, den 3 dito.

Pieter Jans Bakker, *Schuytevoerder*. K. K. H

Grietje Salon, Laatst Weduwe van Cornelis Elikkers. L. K. H.

Marritje Marsman, Huysvrouw v. Pieter van der Schaft. *Ballast Schipp.* K. K. H.

Maandag, den 4 dito.

Jacob Sluyter. *Sleepers Baas. W. K.*

Christoff Julius Feeman. *N. K.*

Jannetje Oorterbagh, Huysvrouw van Jan de te Velde. *Z. K.*

Catharina Bloemroode, Huysvrouw van Johannes Tornaar. *Z. K.*

Anna Margaretha Koning, Huysvrouw van Bernardus Spit. *N. Z. K.*

't *Kind* van Cornelis Koopman. *Z.* K.

Dingsdag, den 5 dito.

Anthony de Wys, *Mr. Timmerman. Z. K.*

Philippus van der Hem. *W. K.*

Pieter Gerritse Booom, *Boommaker*. K. K. H.

Johanna Lesscher, Huys- en Kraamvr. van Stephanus Scholten. *N. K.*

Henderina Maria de Raven, Huysvr. van Jan Harperinck. *N. K.*

Elsje Louwerens. *Bejaarde Dogt*. A. K. H.

't *Kind* van de Wed. Roelof Smit. *L. N. K.*

Woensdag, den 6 dito.

Ari van Roosmaalen, *Mr. Kleermaaker*. L. K. H.

Maria Fransz., Weduwe van Abraham Schaade. *O. Z. K.*

Susanna Janssonius van Waasbergen, Huysvrouw van Paulus van Hemert. *O. K.*

Christina van Eyck, Huysvrouw van Dirk van Medevoort. *O. K.*

't *Kind* van Cornelis Obbens. E. N. K.

't *Kind* van Willem van Stegeren. *N. O. K.*

Donderdag, den 7 dito.

Charles la Piene, *Mr. Goud-Smit. W. A. K.*

Elias Colier. *Z. K.*

Christoffel Rex. L. K. H.

Frans Trees, *Jongman. O. K.*

Johanna Elbregt Monsit, Wed. van Jan Schuurman. Z. K.

Catharina Doef, Laatst Weduwe van Jacob Sluyter. *W. K.*

Gerritje de Jong, Huysvrouw van Jan Daniel Overschaar. K. K. H.

't *Kind* van Jacobus Haasbaart. N. O. K.

't *Kind* van Jan Steenbergen. N. E. K.

Vrydag, den 8 dito.

Melchior Ossebeek, *Mr Hoef Smit. N Z. K.*

Cornelis van Zuylen, *Sleepers Baas N. Z. K.*

Immerensia Regenboog, Huysvrouw van Nicolaas Jorna. *N.* K.

't *Kind* van Jacobus Verstaegen. *N. O. K.*

't *Kind* van wylen Dirk Jansen. L. N. K.

Saturdag, den 9 dito.

Jan van Elfrinkhoff, *Mr. Schoenmaaker*. *N. K.*

Jacobus Kruyf, *Scheepstimmerman. O. K.*

Magteltje Zymens, Weduwe van Roelof Jacobsz. Meyboom. N. O. K.

Geertruy Saut, Huysvrouw van Otto van der Vliet. W. K.

Hen-

Hendrika Christina Iken, Huysvrouw van Pieter Potholt. *N. K.*
't *Kind* van Jan Faure. W. A. K.
't *Kind* van Walraad Nieuwhoff. *W. K.*
't *Kind* van Jan Guilliam Vieruly. O. K.

Sondag, den 10 *dito.*

Hendrik Goetingh. *A. K. H.*

Maandag, den 11 *dito.*

Geertruy Siewert de Vries. N. Z. K.

Dingsdag, den 12 *dito.*

Daniel Dykman. W. K.
Cornelia Wihbert, Weduwe van Zacharias van Dulmen, L. O. K.
Femmetje Koops Harde, *Bejaarde Dogter.* E. Y. K.
't *Kind* van Dirk Grooteveld. O. K.
't *Kind* v. Abrahem v. Appeldoorn. O. O. K.
't *Kind* van Jan van der Swet. E. Y. K.

Woensdag, den 13 *dito.*

François de Haan. *N. K.*
Belitje Snel, *Bejaarde Dogter.* W. K. H.
't *Kind* van Cornel is Rol. N. K.

Donderdag, den 14 *dito.*

Gerard Poeraet, *Apotbecar.* W. K.
Harmanus Maade. *N. O. K.*
Anna Catharina Roodenburg, Huysvr. Pieter Barto. L. N. K.
't *Kind* van Dirk Beckeringh. N. K.
't *Kind* van Arent Swart. N. O K.
't *Kind* van Jan Fredrik Meyer. *W. K.*

Vrydag, den 15 *dito.*

Gerret de Lange, oudste Zoon van wylen Gerret de Lange, Junior. N. O. K.
Geertruy van Wyk, Weduwe van Joost Purgen. K. K. H.
Geertruy Keyzer van der Moolen, Oudste Dogter van Wylen Jan Keyzer van der Meulen. W. K. H.
't *Kind* van Paulus Laurens Eestenaar. L. N. K.
't *Kind* van Jan Benjamin du Peyrou. O. K.
't *Kind* van Hendrik Gossenberg. L. O. K.

Saturdag, den 16 *dito.*

Martinus Martens. N. K.
Barent Hofstee. E. N. K.
Arie Hey. O. O. K.
Joannes Bocko. *Binnen Vader in het Diaconie Oude Vrouwe en Mannenbuys.* Z. K
Geertruy Kock, Huysvrouw van Cornelis van der Hoeff. N. Z. K.
't *Kind* van Jan Hebenstrert. L. O. K.

Zondag, den 17 *dito.*

Christina Steffen, Weduwe van Barent van Geeling. K. K. H.

Maandag, den 18 *dito*

Susanna Matthieu, W. A. K.
Geesje Jacoba Heyde, Jongste Dogter van Johannes Heyde. L. K. H.
't *Kind* van Jan Pylsteeker. W. K.
't *Kind* van Jan Arents. N. O. K.

Dingsdag, den 22 *dito.*

Jan Kryne Goedhard, *Scheepstimmerman.* K. K. H.
Johanna Schiphorst, Huisvrouw v. Jan van den Brink. E. N. K.

Myne Heeren van de Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op *Zaturdag* den 20 *October* 1762, in 't Oude-Zyds Heeren Logement deeze onderstaande Perceelen doen executeeren.

Angeliersgragt (Een Huys en Erve, op de) Zuydzy, tusschen de Kromme Tuinstraat en Baangragt. *f* 1800, in slag *f* 5, verkogt.

Boomstraat (Een Huys en Erve, met een Gang en een Achterhuys daar agter en hunne Erven, te zaamen in een Koop, in de), Noordzyde, het zevende Huys bewesten de Noordermarkt. *f* 6000, in slag *f* 50, verkogt.

Houtzaagmoolen (Een), genaamd *de Klopper*, met deszelfs Huyzinge, Knegts Wooninge, Lootzen, Thuyn, Schuiten en Gereedschappen, tot de voorschreven Moolen behoorende, staande ten deele op eigen Grond en ten deele op Stads Grond, buiten de Utrechtsche Poort, op het Zaagmoolens Pad. *f* 3000, in slag *f* 1100, verkogt.

Oetgens Pad (Een Huysje, met zyn Stallinge en Wagen Huys daar aan behoorende, mitsgaders het geheele Erf daar dezelve op staan, gelegen buiten de Weesper Poort, op het), onder de Jurisdictie deezer Stad. *f* 1300. in slag *f* 50 verk.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag* den 25 *October* 1762, verkogt:

Agterburgwal (*H. Laarman*, *C. van den Broek Cornelisz.*, *A. J. Danckerts* en *H. van Noorle*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), by de Lynbaansteeg. *f* 2800, in slag *f* 200, verkogt.

Agtergragt (*H. Campen* en *P. Stiffry*, Een Huys en Erve, op de), by de Stads Timmertuyn. *f* 2000, in slag *f* 400, verkogt.

Binnenkant (*P. de Mortier*, *R. Peereboom Junior*, *F. Römer Danielsz.*, *G. Jarman* en *J. Wachtels*, Een Huys en Erve, op de), by de Buiten Bantemerstraat. *f* 6400, in slag *f* 600, verkogt.

Buitenplaats (*A. Menssendyk*, *J. de Bosch Jeronimusz.*, *H. van den Berg* en *L. Tak*, Een), met zyn Huyzinge, genaamd *Waterland*, in de Diemer of Watergraafs Meer. *f* 5700, in slag *f* 300, opgehouden.

Colonie van Surinaame (*Louis Bouquet* en *M. Popel*, Twee Suiker Plantagien, in de), de eene genaamd *Clarenbeek* en de andere *Nimmer Dor*. *f* 85000, in slag *f* 5000, opgehouden.

Egelantiersgragt (*P. de Mortier*, *R Peereboom Junior*, *F. Römer Danielsz.*, *G. Jarman* en *J. Wachtels*, Een Huys en Erve, op de), Zuydzy, tusschen de Prinsegragt en eerste Dwarsstraat. *f* 6200, in slag *f* 700, verkogt.

Geldersche Kaay (*H. Laarman*, *C. van den Broek Cornelisz.*, *A. J. Danckerts* en *H. van Noorle*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, by de Waterpoortsbrug. *f* 11000, in slag *f* 2400, verkogt.

Haerlemmer Houttuynen (*G. Rebel*, *J. de Steppelaar Danielsz.*, *H. Laarman*, *J. Blaauw*, *P. Stiffry* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Pakhuys en Erve, Agterhuys en Erve, en een Wal en Loots, daar de Stad *Hinloopen* in de Gevel staat, in de), *f* 4650, in slag *f* 1400. verkogt.

Haerlemmer Houttuynen (Dezelve, Een Huys en Erve, met een Wal daar voor en Loots, in de), tusschen de Brouwersstraat en Korte Prinsegragt. *f* 3500, in slag *f* 1400, verkogt.

Haerlemmer Houttuynen (Dezelve, twee Pakhuyzen en Erven, het eene genaamt *de Hoop*, en het andere de *Blaauwe Byl*, met de daar voor leggende Wal en Loots, in de). *f* 875, in slag *f* 500, verkogt.

Haerlemmer Houttuynen (Dezelve, Twee Agterhuyzen en Erven, agter de gem. Pakhuyzen, in de). *f* 1200, in slag *f* 225, verkogt.

Haerlemmer Houttuyden (Dezelve, Een Loots of Wal, over de Poort van 't Walvischbeen, in de). *f* 1575, in slag *f* 425, verkogt.

Heeregragt (*N. van der Biet* en *P. van der Biet*, Een Huy en Erve, op de), tusschen de Heerestraat en Brouwersgragt. *f* 8800, in slag *f* 1200, verkogt.

Hoogstraat (*P. Byl* en *P. Veeckens*, De Helft in een Huys en Erve, in de Nieuwe), Noordzy. *f* 6150, in slag *f* 50, opgehouden.

Kadyk (*C. A. van den Bosch*, *C van den Broek Cornelisz.* en *W. van Aalst*, Een Bier Brouwery, Bier en Wyn Azyn, en Meemakery. genaamd de *Gekroonde Valk*, met zyn Woonhuys. Pakhuyzen, Stallinge en Erve, alles by den anderen geleegen, op de), op eigen Grond, met deszelfs vaste en losse Gereedschappen,

en

en een dertiende Portie in den Ysbreeker en aan de Brouwers Kas. *f* 50000, in slag *f* 6000, opgehouden.

Keizersgragt (*D. van Schorrenberg, C. van Ophoven, J. Jolles Laurensz.* en *F. Hollingerus*, Een derde part in een Huys en Erve, op de), het tweede Huys benoorden de Nieuwe Spiegelstraat. *f* 1050, in slag *f* 70, verkogt.

Lelygragt (*P. de Hoen* en *H. van den Bergh*, Een Huys en Erve op de), Noordzy, by de Prinsegragt. *f* 5400, in slag *f* 1200, verkogt.

Looyersstraat (*J. H. Nieuwenhuis*, Een Looyery, met zyn Pakhuys en Erve, in de Nieuwe), tusschen de Vyzelgragt en Noorderstraat. *f* 4050, in slag *f* 900, opgehouden.

Looyers Dwarsstraat (*D. van Schorrenberg, C. van Ophoven, J. Jolles Laurensz.* en *J. Hollingerus*, Een Huys en Erve, in de eerste Nieuwe). *f* 1150, in slag *f* 100, verkogt.

Looyers Dwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, naast het voorenstaande. *f* 700, in slag *f* 6, opgehouden.

Looyers of Noorderstraat (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve, in de Nieuwe). *f* 3000, in slag *f* 100, verkogt.

Nicolaasstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, en drie apart verhuurt werdende Wooningen daar agter, in de St.). *f* 1600, in slag *f* 40, verkogt.

Nieuwendyk (*H. Laarman, C. van den Broek Cornelisz., A. J. Danckerts* en *H. van Noorle*, Een Huys en Erve, op den) over de St. Nicolaasstraat, *f* 3800, in slag *f* 1200, verkogt.

Prinsegragt (*P. de Mortier, R. P. Schoonegevel* en G. *Beerman*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Leidsche en Spiegelstraaten. *f* 11300, in slag *f* 700, opg.

Prinsegragt (*P. de Mortier, R. Peereboom Junior, F. Römer Danielsz., G. Jarman* en *J. Wachtels*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, tusschen de Spiegelgragt en Leidsche Kruisstraat. *f* 7150, in slag *f* 850, verkogt.

Prinsen Eiland (*G. Rebel, J. de Stoppelaar Danielsz., H. Laarman, J. Blaauw, P. Stiffry* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Pakhuys en Erve, genaamd het *Blaauwe Pakhuys*, met een Vrye Wal daar voor, daar op twee Lootsen, genaamt de *Palmboom*; op het), in de Teertuinen. *f* 2400, in slag *f* 700, verkogt.

Roeters-Eiland (*D. van Schorrenberg, C. van Ophoven, J. Jolles Laurensz.* en *F. Hollingerus*, Een Huys en Erve, op de Dwarsgragt van het), Westzy. *f* 525, in slag *f* 250, verkogt.

Tuinstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de Korte) of tweede Egelantiers Dwarsstraat. *f* 1275, in slag *f* 20, opgehouden.

Thuin (*P. de Mortier, R. Peereboom Junior, F. Römer Danielsz., G. Jarman* en *J. Wachtels*, Een dubbelde) en Huyzinge, van ouds genaamd *Vredenhoff*, in de Plantagie in de Fransche Laan. *f* 2800, in slag *f* 2200, verkogt.

Thuin (*G. Rebel, J. de Stoppelaar Danielsz., H. Laarman, J. Blaauw, P. Stiffry* en *A. de Mol van Otterloo*, Een) en Huizinge, genaamt *Buiten Lust*, in de Bannen van Sloterdyk aan de Haerlemmer Weg, voorby de 400 Roeden, op het Thuin of Bullepad. *f* 700, in slag *f* 100, verkogt.

Thuin (Dezelve, Een) en Huyzinge, genaamt *T zigt*, geleegen in de Banne van Slooterdyk aan den Hoogendyk. *f* 425, in slag *f* 50, verkogt.

Voorburgwal (*H. Laarman, C. van den Broek Cornelisz, A. J. Dankerts* en *H. van Noorle*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), Westzy, naast Steene Roeland. *f* 8100, in slag *f* 2400, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand NOVEMBER, 1762.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Wanneer een Vloot in Zee is, zal een Zeeman aan boord van zyn Schip wel distingueeren, of de fignaal Schooten in Mist gehoord werdende, dwars te Loefwaart op, of dwars af in Ly, ook voor uit of agter uit, of te Lywaart voor of agter uit gedaan werden; altoos, dat gehoor zal hy kunnen peilen, zeer na op twee ſtreeken; als nu een Zeeman twee ſchooten voor uit hoort van 't Zuidvoorland, en een ſchoot van het Noordvoorland, en hy neemt die twee peilingen, ieder op twee ſtreeken, daar dezelve peilingen den anderen ſnyden of kruisſigen, daar ſtaat hy met zyn beſtek; en naa genoeg, om zyn Cours zodanig te ſtellen, dat hy de FALS en het GOM mis zeilt, om de Hoofden in te ſteeken.

Als meede alle half uuren die herhaalde peilingen waargenoomen, om op die zelve wyze, HET VROUWE ZAND, EN HET GUMANS ZAND, mis te zeilen, in het paſſeeren van de Hoofden. Altoos de koſten zyn zoo zwaar niet, om hier te Lande eens EEN PROEF VAN DAT GEHOOR EN PEILING TE NEMEN,

Dat goedgevonden zynde, zoude het verder te probeeren weezen, of het Gouvernement van Engeland, daar toe te perſuadeeren zoude zyn, op Conditien, van wegens de Republicq, daar toe de koſten te helpen dragen, die gantſch gering op zig zelven, ja voor niets te reekenen zyn,

 in

in comparatie van de zwaare schadens die te wagten zyn, met Scheepen en Menschen aan dat gevaar te exponeeren.

Een generaal Argument, diend tot wederlegging van alle tegenspraaken, op deeze zaak die zekerlyk hier op te wagten is.

De gantsche Zeemagt van Groot Brittannien en van de Republicq, zyn van sentiment, dat het passeeren van de hoofden in den nacht, zelfs met bestand van Weêr en Wind, niet te passeeren is, zonder die meergemelde Vuuren, en daarom dezelve aldaar geplaatst zyn.

Beide de Natien zyn dan generaliter overtuigd, van die GROOTE ZWARIGHEID, die de Vuuren zoo hoog noodzaakelyk maken, wanneer nu het GEZICHT daar van benoomen word, blyft die zelve GROOTE ZWARIGHEID in wezen, en vereischt het voorgestelde GEHOOR te baat te nemen, ZOO HET MOGELYK IS TE BEWERKEN: dat aan veele Zeeluiden tot behoud van Schip en Leven kan verstrekken.

Men vermag hier by nog te allegeeren, dat de approbatie van alle Zeeluiden voor het GEZICHT, ook teffens is een goedkeurig voor het GEHOOR: Want beiden het groot gevaar tot een fondament hebben.

Het zy nu dat de Zeeman zig moet contanteeren, met op het GEZICHT van de Vuuren alleen te blyven navigeeren, en dat 'er het GEHOOR niet by te brengen is; zoo is van de uiterste noodzaakelykheid, dat 'er vier Loots Galjooten gebouwd werden, expres op de Zeilagie, snelle Vaartuigen, die op hunne Vleugels betrouwd zyn in tyd van Oorlog over al heenen gezonden te worden, als by de Admiraliteiten van de Maas en Amsterdam, yder één, en één by de Admiraliteit van Zeeland, en één by de Oost-Indische Compagnie, om alle vier te gelyk gebruikt te werden, met de Scheepen van Oorlog, en van de Compagnie, het zy by escorten van Vlooten, Esquaders of Particulier, een minder getal van Scheepen, om door het continueel heen en weer vaaren, die Galjoots Luiden zoo ervaaren te maken omtrent de toestand, en het leggen van de Banken als mogelyk zal weezen.

En als wanneer die Galjoots, geene Scheepen te geleiden hebben, dan, in plaats van stil leggen, in de Noordzee de gevaarlyke Banken te gaan peilen, haare dieptens en droogtens, op, by, en omtrent die Banken; dat een werk is in de Zomermaanden, met die Galjoots te verrigten.

Hier op is noch in consideratie te nemen, dat alle Zeeluiden, die in die Republicq zyn navigeerende, als in passant, alle voorengemelde Banken voor by zeilen, en wel principaal des Compagnies Zee-Officieren, die

die zommige Jaaren in Oost-Indiën blyven vaaren; ja alle andere maar heen en weer vaaren, waar door zy de vereischte noodzakelyk experientie niet kunnen bekomen, dat al wederom de hooge noodzaakelykheid van een redres in de abuzivelyke Zeekaarten te maaken vereischt, en bekwaame Kustlootzen aan te kweeken, door middel van die Galjoots, wanneer by opkomende Oorlogen, die Lootzen zoo hoognoodig zyn, om 's Lands Scheepen op de Vlaamse Kust, en voor Duinkerken niet roekeloos te haazardeeren.

De Engelsche en Fransche Natien hebben hunne Kusten exact laten opnemen, en excellente Kaarten, daar van laaten maken, de Zeekaarten van de Republicq zyn zoo gebleven, als zy voor honderd à twee honderd Jaaren gedrukt zyn; en voorondersteld, zy waaren te dier tyd goed en exact gemaakt geweest, zoo zyn die Banken sterk verlopen, zedert zoo menigte van Jaaren, door violente Stormen en Stroomen, zodanig, dat die present geene daar van in de Kaart leggen, op haare distantien van de Kusten, zoo als zy waarlyk zyn leggende, dat veele ongelukken aan de Zeeluiden veroorzaakt, en te verwonderen is dat 'er geen meer schadens geleden werden.

Alle Zeeluiden uit Texel zeilende, zyn bang voor de A. Bank, en daarom hun cours stellen W. Z. W., om de ruimte te nemen, boven de a. Bank, met Westelyke Winden, als wanneer over de Vloed steevenen, dat hun ter rechterhand verleid, de a. Bank gepasseert zynde, stierd hy Zuidelyker; om de Vlaamse Kust wat te naderen, en midde in het Vaarwater te blyven, dat al wederom over Stroom stevend en hem van zyn rechte cours na de linkerhand doed afwyken,

Als nu de a. Bank op zyn rechte distantie in verheid van de Kust aflag in de Kaarten, konde een Zeeman meer recht in stroom stevenen, met een open Wind, en zoude minder verleid worden.

Tot het uitvoeren van deeze zaak, moeten bekwaame ervaare Luiden werden geëmploieert, zoo van Zeeluiden voor den dienst van de Galjoots, als een Lands Zee-Officier voor de directie, en onder hem een bekwaam Ingenieur, tot het doen van peillingen en meetingen te Water en te Lande, daar toe de macht hebbende, van te Huuren zodanige Vissers met hunne Schuiten, om op de Banken te gaan leggen, dewelke dan verstrekken tot Bakens, om van Land en ook uit de Galjoots met Zee-Astrolabium de peilingen te doen.

In het Jaar 1747, wanneer de Franschen in Staats Vlaanderen gevallen waaren, was men te dier tyd geweldig verlegen, om zodanige welbezeilde Galjoots te vinden, die bekwaam waaren om op kondschap uit te zenden, door dien wegens Vrankryk gedreigd wierd, met een Vloot

kleine Vaartuigen, bemand met een groot getal Troepen, eene Landing in Zeeland te doen, te gelyk met een Transport en Attacque uit Vlaanderen, dat te dier tyd een groote consternatie veroorzaakte, daar de allergrootste verwarring op volgde.

Diergelyk kan weer komen te gebeuren, in 't vervolg van tyd, alswanneer de voorbeschreeven Galjoots van extra ordinair veel dienst zouden weezen, en het dan te laat is, om die te bouwen.

In de voorgaande Oorlog, begonnen in 1702, zyn 'er altoos Esquaders gebruikt op Schooneveld, tot securiteit voor de Provintie van Zeeland. Zoo meede zyn 'er Esquaders gebruikt geweest, te leggen voor Duinkerken, om de Fransche Esquaders onder de Heeren *Jan Barth* en *Forbin*, binnen Duinkerken te houden, de Scheepen die daar toe gebruikt wierden, waaren te dier tyd voorzien met LOOTZEN UIT ZEELAND.

Voor de Vlaamse Kusten en Banken met ENGELSCHE LOOTZEN voor de Banken op die Kusten, daar uit men considereeren moet, de GEVAARLYKE TOESTAND VAN DIE PLAATZEN OM TE BEZETTEN.

Wanneer t'eeniger tyd die occasien wederom voor zullen komen, zullen geen bekwaame Zeeuwsche Lootzen tot die dienst te vinden zyn, alzoo het verval daar omtrent grooter is, als men zich verbeelden kan, daarom de voorbeschreven Galjoots en verbeetering van de Zeekaarten des te noodzaakelyker is voor 's Lands gemeene best.

Tot slot van al het voorengemelde, zyn noch twee remarques, tot meerder securiteit voor 's Lands Scheepen op te geven, daar in bestaande: van op alle gemelde Schepen, vier Metale Stukken Kanon te geven, op het Half Dek, by de Compassen, in plaats van Yzere, daar de Compasnaalden na trekken, en abuizen veroorzaaken

Ten laatsten, aan 's Lands Schepen nieuwe uitgevonden zeil Compassen meede te geven, daar meede een Zeeman zoo menigmaalen als hy de de Polus hoogte bekomt, teffens op dat moment, als de Zon op het hoogste geschooten werd, kan zien hoe veel de miswyzing van de Naald is. Welke observatie zoo als die tot noch toe is geoeffend, ten eenemaal gebrekkelyk is genoomen, voor eerst: werd het met zeer gebrekkelyke Compassen gedaan, ten tweede navigeeren alle de Schepen uit de Republiq, Maanden, ja wel Jaaren, zonder occasie te hebben, van met die gebrekkelyke Compassen, de Miswyzing van de Naald te kunnen observeeren, daar by komt ook wel wat negligentie, uit redenen van de onvolmaaktheid van het Instrument.

(*Het vervolg den Eersten January* 1763.)

ASIA.

ASIA. *Batavia*. Alhier zyn geprojecteerd en aangelegd: den 22. *January* 1762, het Schip *de Prins van Oranje* na *Ternaten*; den 9. *Febr.* het Schip *de Rebecca Jacoba* na *Kareck*, den 20. *April* om over *Ceylon* na het Vaderland te repatrieeren *Voorland* en *Amerongen* voor de Kamer *Amſterdam*, en *Rhoon* over *Bengaalen* voor *Zeeland*; Wyders om direct na 't Vaderland te ſteeven *Visvliet* voor *Zeeland*, *Scholtenburg* voor *Delft*, en *'t Huis te Boede* voor de Kamer *Amſterdam*; Eindelyk *Borſelen* en *Slooterdyk* na *Suratte*, *de Burg* en *Overnes* na *Japan*.

Den 30. *April*, is in plaats van den op den 24 dito overleedenen Wel-Ed. Heer Raad Extraordinaris *Jan Elias van Meylendonk*, tot Præſident van het Ed. Achtb. Collegie van Scheepenen benoemd de Wel-Ed. Heer Raad Extraordinaris *Huybert van Bazel*.

Den 5. May is het Schip *de Cornelia Hillegonda* in plaats van het Schip *'t Huis te Boede* over *Bengalen* na 't Vaderland aangelegd.

Wegens het verongelukken der drie bewuſte O. I. C. Schepen op de Rheede van *Colombo* verneemt men met Particuliere Brieven de volgende omſtandigheeden: Dat behalven de drie meergem. Schepen en de Bark terzelver tyd nog op die Rheede hadden geleegen de Schepen *Amerongen* en *Zuyderburg*, dewelke egter beide gelukkig voor hunne Ankers waren blyven leggen: dat, terwyl de Storm ontſtaan was, de Schippers en eenige Manſchap van 't Scheeps-Volk aan de Wal waren geweeſt, doch dat de Schipper Jan Schaaper op *Rhoon* zig aan boord had bevonden, die egter nevens den Kok en Trompetter geborgen zyn, wyders dat de Troeppen door die Schepen derwaards overgebragt, reeds ontſcheept waren.

Zedert het afgaan der Schepen van de tweede bezending zyn alhier overleeden de Wel-Ed. Heer *Joan Elias Mylendonk*, Raad Extraordinaris van *Nederlands Indiën*, de Wel Ed. Heeren Mr. *Nicolaas van Landſchot*, en Mr. *Johannes Verklocke*, ordinaris Leden van den Achtbaaren Raad van Juſtitie des Kaſteels, de Heer *George Auguſt van Koningsveld*, Opper-Koopman en Sabandaar der Chriſtenen; de Heer *Pieter Leendert Verſiers*, Koopman en eerſte Subpooſt op 't Comptoir Generaal, *J. F. Somer*, Onder Koopman, buiten employ, *Robbert Cornelis Bagilet*. Secretaris van Commisſariſſen van kleine Zaaken.

Daar tegen zyn aangeſteld door de Ed. Indiaanſche Regeering tot Sabandaar de Tweede Adminiſtrateur van 't Graan-Magazyn de Heer

Ja-

Jacob Cornelis Matheus Radermacher, in wiens plaats de Heer *David Johan Smit* gesuccedeerd is: Tot Eerste Subpoost op 't Comptoir Generaal *Frans van Abcouw*: En tot Secretaris van Huwelyks en kleine Zaaken *B. Brouwer*.

Op 't Comptoir van *Japan* was het Opperhoofd de Ed. Heer *Marten Huysvoorn* ontslagen, en in deszelfs plaats wederom opgetreeden de Heer *F. W. Wincke*; tot Pakhuys-Meester *Jan Crans*; tot Dispencier *Carstens*, tot Negotie-Boekhouder *Nicolaas Marchand*; en tot Boekhouder en Scriba *Putkamer*.

In de maand *October* zullen, zoo men zegt, de Heeren *Arent Hooreman*, Koopman en Eerste Dispencier; de Heer *R. Ch. Tiele*, Tweede in het Yzer-Magazyn; en *Jan Hasebroek*, Onder-Koopman, repatrieeren.

Wyders is alhier gearriveerd met deszelfs byhebbende Familie de Wel Ed. Groot Achtbaare Heer *Jan Schreuder*, Raad van *Nederlands Indiën*, geweeze Gouverneur van *Ceylon*.

De Ed. Achtbaare Heer *Jacobus de Jong*, Commandeur van *Jaffanapadnam*, de Ed. Heer Mr. *W. R. van Senden*, Fiscaal van *Colombo*; de Heer *Nicolaas Maybaum*, Negotie Boekhouder op *Colombo*, *Anthony Diederich*, Lieutenant Dessava op *Colombo*; en de Heer *W. Jacob van de Graaf*, Fiscaal te *Gale*, verzoekende hun ontslag om herwaards over te komen.

Voor het overige is aangesteld de Wel-Ed. Groot Achtb. Heer *Nicolaas Harting*, als Præsident van Heeren Heemraden der Bataviase Ommelanden.

Met het arrivement van den Wel Ed. Heer *Schreuder*, Raad Extraordinair en afgaanden Gouverneur van *Ceylon*, heeft men hier wegens den toestand der Zaaken aldaar, de volgende tyding ontfangen.

Dat zyn Ed. den 18. *Maart* van *Colombo*, den 21. van *Punto Galen* en den 23. van *Matura* vertrokken was, terwyl de Landen tusschen *Colombo* en *Galen* nog in dezelfde rust continueerden gelyk voorheen: Dat de Landweg, tusschen *Galen* en *Matura* niet alleen geopend, maar dat de laastgemelde Plaats ter Zee, ook zonder slag of stoot weder door de onzen in bezit genoomen was: Dat op *Balticalea*, *Trinconomale*, *Jaffanapatnam*, *Manaar*, *Tutucoryn*, *Calpetty* en *Nigombo*, alles stil en in volle rust was, en dat men groote hoop had, dat de zaaken met het Candiasse Hof (het geen tot dus ver nog geen Ambassadeur heeft willen ontfangen, nog afzenden) wel haast vereffend

fend zouden zyn, te meer terwyl het zelve ziet, dat alle zyn groote werken en magt niets uitvoeren, nog ons uit de zoo-genaamde ingetrokkene Landen houden kan, en daar de Ingezeetenen dagelyks in groote meenigte, in de Hina Hewagam en Alutcour de Dessaves te voet vallen en bidden om hen doch niet verder te willen ruineeren, maar van daar te vertrekken.

De brieven van de kust van *Bengalen*, brengen meede dat de Engelschen na een hardnekkig gevecht met den Edelmoedigen *Nabab van Wiloor*, desselfs Residentie Plaats veroverd en aldaar veel schatten zouden gevonden hebben.

Het Opperhoofd van *Timor* de Heer *Hans Albrecht van Pluscouw*, heeft den gevluchten Portugeeschen Gouverneur van *Liphao* wederom in zyn Gouvernement getracht te herstellen, en den zelven derwaards geconvoyeerd, by zich hebbende alle Europeesche en Balysche Militie, benevens 100 Savoneesen, met de Hoofden der Toupassen *Ornay* en *da Costa*, in onderhandeling getreden zynde hadden deeze besloten 's Compagnies Vlag aan te neemen, zo dat het teekenen van het Contract maar alleenig overbleef. Op den 11. *November* (1761) wierd gemelde Opperhoofd *van Pluscouw*, (dewelke zich tot die tyd aan boord van het Schip de *Batavier*, het welk ter Rhede van *Liphao* geankerd lag, gehouden) door twee Oey-Kussiers van de wal toegewenkt en geroepen om op *Oey-Kussie* (omtrent een halve myl van daar) te komen, met byvoeging dat *Ornay* en *da Costa* denzelven daar opwagten om het Contract te teekenen, 't gemelde Opperhoofd ging daar op (tegens afrading aan) benevens den Vaandrick *Marlier*, de Burgers *Schryver*, *Moucheron*, *Carel Cobus* en eenige Slaven met de Schuit na de wal, en op *Oey-Kussie* komende, wierden zy door *Ornay* zeer vriendelyk ontfangen, omarmd en op Stoelen onder een Tamarindeboom geplaatst, alwaar de Heer *Pluscouw* het Contract getekend meende te krygen, en daarom na het andere Opperhoofd der Toupassen *da Costa* vroeg, waar op hem door *Ornay*, die opstond, en een diepe buiging voor den zelven maakte, geantwoord wierd, dat die terstond zoude komen, doch in plaats van die komst wierd den Heer *Pluscouw* door een Oey-Kussie met een Snaphaan doorschoten en vervolgens door verscheide met Assagaayen deerlyk vermoord en tot stukjes gekapt, waar na de Burger *David Schryver* de Schenkels wierden afgekapt en benevens den Vaandrig

drig en twee andere Perzonen moordadig om het leven gebragt, vervolgens wierd de Stuurman in de Schuit dood geschoten en de Roeijers, uitgenomen een, die het met zwemmen ontkomen is, benevens vyf jongens, de halzen afgesneden.

Ter deezer Rhede onlangs zyn drie Engelsche Oorlogscheepen onder Commando van den Heer *Finker* ten anker gekomen, dezelve zyn, na dat zy alle mogelyke beleefdheid genoten hebben, weder van hier na den Ingang van de Straat *Sunda* gestevend alwaar zy blyven kruissen enz.

PORTUGAL. Lissabon. schoon de Spaansche Troepen de onze verre in aantal overtreffen en hoe langs hoe verder in dit Ryk dringen, zo heeft nochtans onzen Veldmarschak de Grave van *Lippe Bukkenburg* zich met zyn onderhebbend Leger zodanig geposteerd en zulke maatregelen genomen dat 'er voor deeze Hoofdstad niet het minste is te duchten; en dat wy het nieuwe renfort van 8000 man Engelsche Hulptroepen; of ook den uitslag der Negociatien tusschen onze Bondgenooten en de Hoven van Versailles en Madrid, die men alhier verzeekerd verre gevorderd te zyn, in alle veiligheid kunnen afwachten.

SPANJE. Madrid. Door de laatste brieven van den Grave *d'Aranda* indato de 17 October verneemd men dat ons Leger op den Oever der Taag naby *Castel Blanco* vereenigd en desselfs Hoofdkwartier als noch te *Sarceda* is. Schoon de aanhoudende Regen de oogmerken van den voornoemden Graaf merkelyk vertragen, zo vleid men zich niet te min dat hy zyn voorgenomen Plan gelukkig zal ter uitvoorbrengen.

ITALIEN. Romen. De Paus, die een reis naar *Castel Gandolfo* was gaan doen, is den 25 Octob. in goeden welstand alhier te rug gekomen.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 3 October is de Plechtigheid der Zalving en Kroning van hare Majesteit de Keizerin *Catharina Alexiewna* in de Hoofd Kerk der Stad Moscou op de statelykste wyze geschied, waar van de omstandigheden in 't volgende bestaan:

De menigte Aenschouwers der beide Kunnen was in *'t Kremlin* zo groot, dat zich niemand, dan, die aanwezig geweest is daarvan een begrip vormen kan. In weerwil van het slechte weer; 't geen bereids daags te voren niet dan regen deed verwachten, had reeds een ontelbaar getal menschen Zaturdag avond op de Marktplaats en voor en in de Huizen plaatsen ingenomen.

men. Tot algemeen genoegen bleef het weer Zondag morgen, of schoon, met een betrokken lucht, droog en wierd eindelyk geheel klaar. Zo dra het eerste sein gegeven was, 't geen des morgens ten 5 uuren met 21 kanonschoten geschiedde, kwamen alle de personen, welke de Ceremonie moesten bywonen, in *'t Kremlin* te zamen, en ten 8 uuren stelden zich de Regimenten Gardes en Veld-Regimenten om de Hoofd Kerk en langs de gantsche Iwanowisa Marktplaats in parade. Ondertusschen luidden de Klokken der gemelde Kerk en waren alle de Pleinen, Straten en Huizen, over, door en langs welke de trein stond te passeeren, opgepropt van Menschen. By die omstandigheid zagen de opmerkende by een gepaste bespiegeling een Schildery van het weder verheugd, of om beter te zeggen, van het uit zyne verwarring hersteld Vaderland. Nergens bespeurde men enige wanordre, maar een ieder scheen de volvoering der Kroning, van hare Keizerl. Majesteit met het grootste verlangen af te wachten.

Ten 10 uuren gaf een geschal van Pauken en Trompetten het teken aan den trein, om zich in optocht te begeven. Toen dezelve by de Kerk gekomen was, bemerkte men by de ontelbare schare der Aanschouwers een zo diepe stilte, als by grote gebeurtenissen, die by den Volke gewenscht zyn, plaatst heeft. Ondertusschen had zich de Keizerin in haar Cabinet tot het ontfangen van 't H. Sacrament der Zalving en des Avondmaals voorbereid en vervolgens naar de grote Audientie-Kamer begeven, werwaards op een met Pauken en Trompetten geschal gegeven teken de Ryks Kleinodien uit de Vertrekken van den Senaat gebragt en op Tafels, ter wederzyde van den Troon geplaatst, gelegt waren. Ook hadden zich alle de Ryks en tot de Regalien behorende Beampten op de hun in de bezondere Vertrekken aangewezen plaatsen gestelt. De Keizerin zat in een Armstoel onder het Verhemelte, tot dat de gantsche voor haar gaande trein in gang was. Hier op volgden de Biegtvader van hare Keizerl. Maj. en de Aardspriester *Theodor* het spoor van dien trein, besprengende den gantschen weg met Wywater. Zodra de Keizerin van haren Zetel opgerezen en van de zogenaamde rode Trap uitgetreden was, begonnen op een gegeven teken alle de Klokken dezer Stad te luiden; de Regimenten presenteerden het geweer en het stilzwygen beving de schare des Volks.

Toen hare Majesteit de Kerk naderde, kwam de Geestelykheid, bestaande uit meer dan 20 Aardsbisschoppen en Bisschoppen, een groot getal Archimandriten en een menigte andere voorname Geestelyken, hare Majesteit aan de deur opwagten, by welke gelegenheid de *Aardsbisschop van Novogorod* hare Majesteit het Kruis te kussen gaf, terwyl zyn Eminentie *de Metropoliet van Moscouw* den weg met Wywater besprengde. Op deze wyze wierd hare Keizerl. Majesteit, voorgegaan door de Geestelykheid, naar 't Hoofd-Altaar begeleid, alwaar die Vorstin na een driewerf herhaalde diepe buiging de H. Beelden kusten, vervolgens op den in de Kerk geplaatsten prachtigen Troon steeg, en zich op den Keizerlyken Zetel plaatste. Ondertusschen wierd door de Chooren de Psalm: *over Genade en Recht wil ik O Heer, uw lofzingen* gezongen. Zyn Eminentie de *Aardsbisschop van Novogorod*

verrichte daar op met assistentie der Geestelykheid de Ceremonie der Kroning. Na dat zich haare Majesteit den Keizerlyken Mantel door de Opper-Hofmeesteres Gravin *van Woronzow* en de tekenen der Orde van *St. Andries* door de Hofmeesteres *Narischkin* had doen omhangen, en zelve de Kroon op haar hoofd gezet had, wierd het op de roode Markt geplant Geschut losgebrand en maakten de in 't *Kremlin* paradeerende Regimenten een loopvuur. Alle de naby den Troon plaats hebbende Grooten leiden hunne Complimenten van felicitatie aan haare Majesteit af, en de Ceremonie der Kroning wierd door den Aardsbisschop *van Novogorod* met een Aanspraak besloten, waar by die Prelaat uit naam van 't gantsche Russisch Ryk, de gekroonde Moeder des Vaderlands op de plechtigste wyze en met de sierlykste uitdrukkingen geluk wenschte. Gedurende de Liturgie bleef de Keizerin op den Troon in haar gantsch plechtgewaad, staande, met de Kroon op het hoofd, den Scepter in de rechter en den Ryks-Appel in de linker hand; doch gaf gedurende het Hoog-Ampt Scepter en Ryks-Appel by posen te houden over aan de naast by haar staande Amptenaren, welke dezelve gedragen hadden. Na dat het Lied der Communie was gezongen, gaven twee Aardsbisschoppen haare Majesteit kennis, dat alles tot de Zalving in gereedheid gebragt was; waarop de Keizerin de Kroon afnam en dezelve, gelyk ook den Scepter en Ryks-Appel over gaf aan die dezelve te voren gedragen hadden, en welken naar den Altaar vooruit traden. Zy zelve naderde met de grootste aandagt tot de Zalving, welke de Aardsbisschop *van Novogorod* verrichte, terwyl door de gantsche Stad alle de Klokken geluid, en ten twedemaal na de losbranding van het geschut door de Troepen een Loopvuur gemaakt wierd. Hierna vervoegde zich hare Keizerl. Majesteit alleen in het Allerheiligste, ontfing aldaar als Souvereine het H. Sacrament onder de beide gestalten en begaf zich, na haare dankzegging aan Godt afgelegt te hebben, met de Kroon op 't hoofd en den Scepter en Ryks-Appel in de handen, naar de gewoone Kerkplaats der vorige Russise Czaren, alwaar hare Keizerlyke Majesteit tot de eindiging van den Godsdienst bleef.

Ondertusschen stelde zich de gantsche Trein weder in orde en dewyl haare Keizerl. Majesteit in haar volle plechtgewaad volgens het oud gebruik der Graven hare Voorzaten in de Cathedrale Kerk van den Aards Engel Michaël wenschte te bezoeken en haare aandacht by de H. Reliquien in de Kerk van Maria Boodschap af te leggen, ging de Processie derwaards. Nauwlyks verscheen de Keizerin buiten de Kerk, in welke de Kroning geschied was, of haaren ooren verdoofden door het onuitdruklyk gejuich des Volks, 't geen meer dan een half uur duurde. De paradeerende Regimenten presenteerden het geweer en de Officieren salueerden met de Spontons en Vendels. Het gezicht van dit alles was zo prachtig en de vreugde zo overmatig, dat het onmogelyk is, zich zulks te verbeelden. Zo groot de stilte gedurende de plechtigheid der Kroning geweest was, zo groot was het gelui der Klokken, het gebulder van het Geschut, en het Vivat-geroep en gejuich van het Volk, toen het zyne Keizerin in Keizerlyke sieraden en gekroond aanschouw-

schouwde. Onder deze Vreugdeblyken naderde haare Majesteit de Kerk van den Aards Engel Michaël. Geduurende de Processie derwaards wierden goude en zilvere Medailles onder het Volk gestrooid. Uit deze Kerk begaf zich haare Keizerl. Majesteit, na afgelegt bezoek by de Graven van haare Voorzaten met den zelven trein naar de Hoofdkerk van *Maria* Boodschap, verrichte aldaar by de H. Reliquien haare aandacht en keerde eindelyk naar 't Keizerl. Slot. Aldaar plaatste zich haare Majesteit in de Audientie Kamer onder een Verhemelte en verleende veele gunstbewyzen, inzonderheid aan die geene, welke by haare Majesteits komste tot den Troon aan haar en het Vaderland hunne diensten en trouwe betoont, als ook aan die zich in den thans geëindigden Pruissischen Oorlog, door hunne dapperheid en yver gedistingueert hebben. Des namiddags ten 3 uuren vervoegde zich haare Keizerl. Majesteit in haar Keizerlyk gewaad naar de groote Audientie Zaal of de zogenaamde *Granovitaia Palata*, en spysde alleen, gezeten op een Troon onder een verhemelte. Gedurende die maaltyd wierd de Keizerlyke Etiquette met byzondere blyken van eerbied voor haare Majesteit in acht genomen, namentlyk in dezer voegen. De Generaal Veldmarschalk Graaf *van Bestuchef Rumin* en de Generaal Veldmarschal en *Hettmann* van Kleinreussen Graaf *van Rasomowsky*, als de twee oudste Generaals Veldmarschalken, stonden aan wederzyden van den Troon naast haare Majesteit als derzelver Adsistenten. De Generaal Veldmarschal Vorst *Trubezkoy* als Opper-Marschal benevens dezelve. De Generaal *en chef* Graaf *van Czernischew*, als Opper-Ceremonie-Meester, met de Ceremonie-Meesters; de Opper-Kamerheer Graaf *van Sheremekew*, de nieuw aangestelde Opper-Schenker *Nariskin*, de Opper-Marschal Graaf *van Sievers* en de Generaal Adjudant en Kamerheer Graaf *van Oclow* als Voorsnyder verrichtede hunne bedieningen by de Tafel van haare Majesteit. Aan beide zyden van den Troon stonden op de hun aangewezen plaatzen de Opper Stalmeester *Sumorolow* en de Opper-Jagermeester *Nariskin*, gelyk ook de Generaal en Commandant van de Ridder Garde *Graaf Hendrikow*, de Premier Major van de Garde en Generaal Major *Raslawlew*, en de Second Major van de Garde en Generaal Major *Orlow*. De Opper Kamerheer stond op den Troon achter den Armstoel. De bediening aan de Tafel geschiede met Kniebuigingen en de spyzen wierden by ieder gerecht in Ceremonie aangebragt. De Hofmarschal *Ismailow* zette de Gerechten op de Tafel, en de Colonels droegen dezelve. By het aanbrengen van ieder Schotel gingen twee Ridder Gardes, die by het overreiken derzelve het geweer presenteerden. Alle voornaamen Personen van de eerste Classe, benevens de Hof-Dames en Ridders, stonden zo lang om en voor den Troon, tot haare Keizerl. Maj. aan de twee eerste Classen, als ook aan eenige van de derde naar hunnen Ouderdom, en aan de voorname Geestelyke een wenk gaf, zich aan de Tafel te zetten, die in dezelve Zaal geplaatst waren. Ondertusschen lieten zich de Chooren met Vocal en Instrumentaal Muzyk door beurtelingse Concerten hooren. Na 't eindigen van de maaltyd begaf zich haare Majesteit naar haar Apartement, en is dien dag niets meer voorgevallen. Des avonds wa-

ren het geheel Slot, en alle de publieke Gebouwen in 't Kremlin, inzonderheid de groote Jans Tooren, en alle Huizen der Stad geillumineert. Men kan by deze gelegenheid niet voorby gaan aantemerken, dat haare Keizerl. Majesteit des avonds *incognito* op de Radetrap uittrad, om de Illuminatien te zien, en wel op den tyd dat het Volk 't geen zich van voor het Keizerlyk Paleis niet wegbegeven wilde, nog in groote menigte op de Markplaats verzameld was. Die schare zag naeuwlyks haare Keizerlyke Majesteit, of in een ogenblik weergalmde de Lucht van het Vivat gejuich, 't geen zo lange duurde, tot dat hare Majesteit weder na haar Apartement te rug keerde.

DUITSCHLAND. Weenen. Het antwoord van ons Hof, op den Voorslag der Keizerinne van Rusland (*te vinden in ons voorgaande Stuk bladz.* 156) is in deezer voegen begreepen.

DE teedere en gevoelige aandoening, welke haare Majesteit de Keizerin aller Russen in het droevige lot van het verdrukt Saxen betuigt te hebben; de mededogenheid, welke in derzelver goedertieren hert, over de wederwaardigheden van zyne Majesteit den Koning van Polen verwekt word; de gevoelens van menschlievenheid, waaruit de Voorslag gesproten is, dat de Keurvorstelyke Staten van Saxen dienden geëvacueert te worden, gelyk by de Nota, aan den Heer Ambassadeur Graaf de *Mercy* overhandigd, betoogt word; zulks alles heeft ook de Keizerin Koningin in haar binnenste gegrieft. Zy vind de inzichten en oogmerken harer Rus-Keizerlyke Majesteit gantsch overeenkomende met het gedrag, door het welke haare Majesteit bestendig haare Vriendschap omtrent den Koning van *Poolen* heeft doen blyken: Zy wenscht met allen iever te mogen medewerken tot al het geen de rechtvaardigheid en menschlievendheid haar niet toelaten te weigeren.

Gantsch Europa ziet de pogingen, welke haare Majesteit de Keizerin, ter verdediging en bevryding van Saxen gelieft te doen en aan te dringen. Het heeft van haar niet afgehangen, dat derzelver Vriend, de Koning van Polen, in het midden van den Oorlog, die zelfs de Erflanden van haare Majesteit de Keizerin Koningin verwoest, niet de allerdiepste rust genoten hebbe. Zy heeft van denzelven nooit eenig secours, eenigen stap nog eenigen betuiging geëischt, door welke dezelve zich de Vyandschap zyner Pruissische Majesteit zoude hebben kunnen veroorzaaken; en des niettegenstaande denzelven echter in den Oorlog ingewikkeld ziende, heeft hare Majesteit genen oogenblik in beraad gestaan, om hem aan te bieden, en werkelyk toe te laten komen, alle zodanige secoursen, welke in derzelver vermogen waren.

Deze omstandigheden rechtvaardigen ongetwyfeld in de Oogen der gantsche Wereld de voldoening, die het onderscheid tusschen de verdediging en de verdrukking van een Land aan haar behoort te geven: echter is haare Majesteit daar door niet minder aangemoedigd, om te zoeken en te omhelzen alle zodanige middelen, waar door men eene billyke en redelyke Vrede

zou-

zoude kunnen erlangen; en vermits haare Rus-Keizerlyke Majesteit het middel der ontruiming van *Saxen* daar toe zeer bekwaam oordeelt te zyn, zal het slechts daarop aankomen; dat de zekerheid der hoop en verwachting, die men daar in schynt te stellen, door de gevoelens zyner Pruissische Majesteit daar omtrent bekrachtigt worden. Dus zal haare Majesteit de Keizerin Koningin, zo dra de Koning van *Pruissen* zich nopens den tyd en de wyze der ontruiming der Keurvorstelyke Staten van Saxen, voor zo veel deszelfs Armée betreft, zal verklaart hebben, met haare Geallieerden geenzints in gebreeken blyven alle Faciliteiten toe te brengen, die de Koning van Polen zich van haare Vriendschap kan beloven, en die haare Majesteit de Keizerin aller Russen hoe langs hoe meer kunnen overtuigen, hoe zeer men wenscht, haare verlangens omtrent een zo gewichtig onderwerp bekroond te zien met al 't succes, 't welk de Grootmoedigheid verdiend die dezelve heeft doen opperen.

Berlyn. Schweidnitz weder onder de gehoorzaamheid des Konings gebragt zynde, is zulks geschied onder de volgende:

CAPITULATIE.

1. HEt Garnisoen zal uit de vesting uittrekken met klinkend spel en alle eerteekenen, het geweer neederleggen, en zich krygsgevangen overgeeven; de Officieren behouden hunne deegens, en de onder Officieren hun zydgeweer. *Toegestaan.*

2. Het gansche Garnizoen, en 't geen daartoe behoort, behoud hunne Bagasie, en alles wat hen eigen is. *Geaccordeert.*

3. Het Garnizoen zal Bataillonsgewyze, gelyk het jeegenswoordig dus verdeelt is, op repartitie gestelt worden, en ieder Officier by zyn Commando blyven. *Den Officieren zoo wel als Gemeenen zal hunne verblyfplaats worden aangeweezen.*

4. De Troepen zullen niet in Casematten, maar in behoorlyke Kwartieren gelegt worden, daar hen, behalven het gewone onderhoud, ook hout en stroo, en den Officieren teegen quitantie de nodige kleeding zal worden verschaft. *De verzorging der Krygsgevangenen blyft op dien zelven voet, zoo als ze by Cartel is ingevoert.*

5. By het doen eener uitwisseling zal den Koning van Pruissen worden verzocht, om aan de Officieren en Gemeenen van dit Garnizoen den voorrang te geeven. *Ingewilligt.*

6. Om die uitwisseling te bevorderen, zal den commandant geoorloft zyn, twee Officieren, door hem zelf te benoemen, aan zyn Excell., den Commandeerenden Veldmaarschalk *van Daun*, of wel na *Weenen*, byaldien zulks nodig is, af te vaardigen; ook zal hem worden toegestaan, om de jeegenswoordige Capitulatie derwaards te zenden. *Word afgeslagen; ook kan dit alles schriftelyk geschieden, uitgezondert dat een Officier de Capitulatie kan overbrengen.*

Zyn

7. Zyn Koningl. Maj. in Pruissen word om genade gesmeekt voor alle de zich hier bevindene Deserteurs der Armee. De geenen daarenteegen, dewelken voorheen in de teegenwoordige armeën gedient, doch daarna in Krygsgevangenis dienst genomen, en zich weeder gerantsoeneert hebben, zullen niet als deserteurs aangemerkt, maar tot op de eerste uitwisseling Krygsgevangen blyven. *De Deserteurs werden alle overgenomen, en aan de Regimenten, waar onder zy gestaan hebben, terug gegeeven; doch of de laatste straf-vry zullen weezen, zulks zal van 's Konings genade afhangen.*

8. Aan de Officieren zullen voor hen en hunne Equipasie de nodige trekpaarde *gratis* tot aan de plaats hunner Krygsgevangenschap gegeeven worden; ook zal hen vry staan, om het geen zy ten aanzien van bedienden of Equipasie na de Keizerl. Koningl. landen begeeren af te zenden of van daar t'ontbieden, zulks te mogen doen, in welken gevalle hen kosteloos de voorspan-Paarden en beveiliging beneevens de nodige passen zullen bezorgt worden, zonder dat iets van de Equipasie zal mogen gevisiteert worden *Word toegestaan, voor zoo verre aangaat hunne personen en alles wat zy na de plaats hunner Krygsgevangenis meede neemen. Doch 't geen zy van daar afzenden, of derwaards komen laten, zulks moet op hunne eigene kosten geschieden.*

9. Alles wat tot het Veldkrygscommissariaat en de proviandsbediening behoort, gelyk ook de geneesmeesters en wondheelers, en de tuig-en fortificatie schryvers, zullen geene Krygsgevangenen zyn; maar het zal hen vrystaan, om met al hun toebehoren, hunne reekeningen, en hunne Papieren na de Keizerl. Koningl. staten te rug te keeren. *De genees en heelmeesters worden niet voor krygsgevangenen gehouden; en offchoon de andere ontslagen worden, moeten zy echter als Krygsgevangenen worden aangezien, en zich als zoodanige reverseeren, tot dat van onze zyde de afreekening weegens dezelve geschied zy.*

10. Insgelyks zullen alle marketenters, kooplieden, en handelaars, die het Garnizoen gevolgt zyn, met hunne waren en Effecten vry en onverhindert na de staten der Keizerin mogen retourneeren. *Toegestaan.*

11. De zieken en gekwesten zullen tot op hunne volkomene geneezing met alle mogelyke zorge onderhouden en ten dien einde hen de nodige Officieren, genees-en heelmeesters, en verdere oppassers gelaten worden. De onbekwame en verminkten echter zullen na hunne geneezing na de Keizerl. Koningl. landen worden terug gezonden, om aldaar na vereisch van toestand hulpe te erlangen. *Het eerste word toegestaan; en het ander in zoo verre, dat zy na hunne geneezing wel ontslagene doch echter als uit te wisselen Krygsgevangenen moeten aangemerkt worden.*

12. Den Officieren zal op verzoek van den Commandant de vryheid vergunt worden, om in aanmerking van hunne omstandigheid of gezondheidsgesteltheid zich na de Keizerl. Koningl. landen en ook na elders te mogen begeeven. *Dit zal afhangen van de byzondere genade zyner koninglyke Majesteit.*

13. De schulden der Garnizoens-kasse zullen met de burgery geliquideert, en

en uit de Keizerl. Koningl. betaalt worden. *Goed. Doch de Officieren moeten hunne eigene schulden vereffenen, of genoegzame borgen stellen.*

14. Aan de stad, magistraat, burgers, Kerken en Kloosters zullen alle hunne rechtmatige vryheeden en vrye Godsdienst oeffening gelaten en ingewilligt worden. *Dit spreekt van zelf.*

15. Zoo dra de teegenwoordige Capitulatie weederzyds geteekent is, zullen gyzelaars gewisselt worden, alle vyandelykheeden ophouden, en aan de Koningl. Pruissische Troepen het fort Jauërnick, 't Vlek; en de Strigauër slagboom worden ingeruimt: *Goed.*

16. Vier en twintig uuren na 't onderteekenen der Capitulatie, en wanneer de nodige wagens en paarden in gereedheid zyn, zal, gelyk by *art.* 1. is vastgestelt, het Garnizoen uittrekken, om na de bestemde plaatzen getransporteert te worden; en het zal aan de Koningl. Pruissiche Troepen niet vrystaan, voor dien tyd op eenige door het Garnizoen als noch bezette posten, nochte in de stad zelve te komen, alleenlyk die Officieren en Commissarissen uitgezondert, dewelken het arsenaal, de magazynen en de mynen overneemen zullen, gelyk ook de geenen, aan wien de geduurende het beleg krygsgevangen gemaakte manschap geëxtradeert moet worden, en zulks ter voorkominge van alle ongeleegenheeden, die tusschen de weederzydsche Troepen zouden konnen ontstaan. *Goed; het Garnizoen zal morgen ochtendten 5 uuren uittrekken.*

17. Byaldien zich by de volbrenging der teegenwoordige artikelen van Capitulatie eenige zwarigheeden mogten opdoen, zullen dezelven tot voordeel van het Garnizoen uitgelegt en afgedaan worden. *Dit zal geschieden na bevind van zaken. Gedaan te Schweidnitz den 9 October 1762.*

Deeze Capitulatie is in allen opzichte aangenomen; doch het is onmogelyk, eerder, dan den 11 's morgens uit te marscheeren, ter oorzake van onvermydelyke schikkingen; die alvorens gemaakt moeten worden.

(Was geteekent;) VAN TAUENZIEN. (L. S.)
(L. S.) FRANZ. *grave* VAN GUASCO.

Niet lang was het geleden dat wy 't *Te Deum* gezongen hadden wegens de Verovering der opgemelde Stad, toen wy de aangenaame tyding ontfingen dat onze dappere Prins *Hendrik*, den 29 *October*, een compleete Overwinning behaald heeft op de gecombineerde Oostenrykfche en Ryks-Legers*, naby *Freyberg*, welke Stad en alle andere posten, waar uit zy den voorsz. Vorst op den 14 en 15 derzelver Maand gedreven hadden, door den Vyanden hebben moeten ontruimt worden. Zyne Doorl. Hoogheid heeft op dezelve veroverd 28 Stukken Kanon, verscheide Ammunitie wagens, 9 Vaandels en Standaarten en Krygsgevangenen gemaakt, 79 Officieren daar onder den Luit. Generaal Veldmarschalk Baron van *Roth*, de Collonel Graaf van *Truchses-Waldburg*, en meer dan 4000 Gemeenen; daar

in

in tegendeel van onze zyde niet meer dan 1400 Man gedood of gekwetst zyn geworden, schoon de vyandlyke Macht bestond in 49 Bataillons en 78 Esquadrons en de onze slechts in 29 Bataillons en 60 Esquadrons. Wegens deeze heerlyke Overwinning is insgelyks in alle de Kerken van 's Konings Staten een plechtig *Te Deum* gezongen geworden: Onze Souverein is in hooge Perzoon te *Leipzig* aangekomen om 'er den Winter door te brengen, terwyl men verzeekerd dat Prins *Hendrik* in *Saxen* zal blyven commandeeren, van waar men noch wel, gewichtige tyding voor 't betrekken der Winterkwartieren zou kunnen ontfangen.

Hanover. De blydschap der Ingezetenen van dit Keurvorstendom en meer andere hier om streeks leggende Landen, is met geene penne te beschryven, ter oorzaake van het teekenen der *Preliminaria* of *Voorverdrags Artikelen* van Vrede tusschen de Hoven van *Londen*, *Versailles* en *Madrid*, waar van men thans de zeekere tyding heeft bekomen. De eerste uitwerking daar van is dat de wederzydsche Generaals, en Troepen minzaam met elkander verkeeren en omgaan, zynde de stilstand van wapenen aan 't hoofd der Legers afgekondigd. Mogten nu de overige noch Oorlogende Mogendheden dit voorbeeld volgen, en dus 't lieve Duitsche Vaderland een algemeene rust verschaffen! Geen der contracteerende Hoven heeft noch deeze Preliminaria publiek gemaakt, echter meend men van goeder hand te weeten dat dezelve bestaan in de navolgende hoofdpointen: In EUROPA zal *Portugal* door de Fransche en Spaansche Troepen, en *Oostende* en *Nieuwpoort* door de Franschen ontruimt en de Fortificatien van *Duinkerken* aan den Zeekant geslecht worden; de Fransche Armée en die van zyne Brittannische Majesteit zullen uit *Duitschland* te rug trekken, en de Hoven van *Versailles* en *Londen* de Voorwaarden beramen, volgens dewelke zy haare wederzydsche Bondgenooten zullen bystaan, indien de Huizen van *Oostenryk* en *Brandenburg* den Oorlog blyven voortzetten; *Minorca* zal aan Engeland en *Belle-Isle* aan Vrankryk te rug gegeven worden. In AFRICA, *Senegal* blyft aan Engeland en *Goerée* werd aan Vrankryk gerestitueerd. In ASIA zal het den Franschen vrystaan *Pondichery*, indien zy 't goedvinden te herstellen, en ook op de Kust van *Cormandel* zich te mogen vestigen: doch niet in 't Koningryk *Bengalen*, uitgenomen op drie Comptoiren, dewelke niet meer dan ieder 16 Man tot eene Bezetting zullen mogen hebben; in de WEST-INDIEN, de Eilanden *Marti-*

tini-

tinique, *Guadeloupe*, en *Marigalante* zullen aan Vrankryk gerestitueerd worden, de Eilanden *Grenada* en de *Grenadillis* blyven aan Engeland; het Eiland *St. Luce* zal aan Vrankryk en de drie andere neutrale Eilanden als *St. Vincent*, *Tabago* en *Dominique* zullen aan Engeland blyven; de *Havana* zal aan *Spanje* gerestitueerd, en daaren tegen *St. Augustin* en het gantsche Landschap *Florida* aan Engeland worden afgestaan. De Engelschen zullen in *Honduras* en te *Campeche* de Vryheid hebben van Verfhout te mogen hakken; doch *Spanje* zal van zyn Eisch om by *Terre-Neuve* te mogen visschen, moeten afzien. In NOORD-AMERICA, de Franschen worden van den Vischvanst in de Baay van *St. Laurens*, op de Banken van *Caap Breton*, *St. Jan*, *Anticosti* en *Gaspé* uitgesloten; doch zullen hunne *etages* tusschen *Caap Riche* en de *Caap van Bona Vista* mogen hebben, om aldaar het provenu van hunnen bepaalden Vischvangst op de Kust tusschen beide die Caapen te mogen zouten. Zy zullen in de Eilanden van *Maquelon* en *St. Pierre* Havens en Forten mogen aanleggen, doch niet meer dan 30 Man tot Bezetting daar in houden, dewelke aan de Inspectie van eenen Engelschen Commissaris zullen onderhevig zyn; ook zullen geene andere dan Fransche Schepen in de beide voorsz. Eilanden toegelaten worden. Geheel *Canada* en een groot gedeelte van *Louisiana* worden aan Engeland afgestaan; de Rivier *Missisippi* zal voortaan tot een grensscheiding tusschen de Colonien van beide de Natien op het vaste Land van *Noord-America* verstrekken en de Engelschen zullen op die Rivier de vrye Vaart tot aan de Zee toe hebben.

De Verovering van *Cassel* is 't einde van den tegenwoordigen Veldtocht en van den Oorlog met de Fransche Kroon, zynde dezelve op den eersten *November* (1762) aan onze Troepen ingeruimt, ingevolge deeze.

CAPITULATIE

Art. I. HEt Guarnizoen zal met alle Krygs-Eer, Wapenen en Bagagie, slaande Trommels, speelende Instrumenten, en brandende Lonten, uittrekken, en langs den kortsten Weg na 's Konings Armée gevoert worden. *Toegestaan. Op Donderdag ochtend, gantsch vroeg.*

Art. II. Aan de Hospitaalen, zo wel omtrent de Zieken, als de daartoe behoorende Behoeftens, zal de vrye Aftocht geaccordeert; de Wagens en Karren, of Vaartuigen, zonder Betaaling, gelevert, en de Zieken en Gekwetsten, die ter eerster Instantie niet kunnen vertrekken, wanneer zy ter

transporteering in ſtaat zyn, na 's Konings Armée gebragt worden. *De Hoſpitaalen zullen met alle daartoe behoorende Effecten, den vryen Aftocht hebben; doch de Wagens, Karren en Vaartuigen by de Capitulatien moeten betaalt worden.*

Art. III De Artillery, en alle Koninglyke Effecten zullen, zonder Betaaling, te Water of te Land, na de Koninglyke Armée getransporteert worden. *Neen. Doch, vermids de brave Defenſie, wordt aan den Heer Commandant, Vryheer van* Diesbach *toegeſtaan, twee 12, en één 4 Ponder mede te mogen voeren.*

Art. IV. Tót Transport der Bagagie en Equipagie zullen bedekte Wagens en Schepen gelevert, en dezelve niet gevifiteert wordeh. *Van onze zyde zal een Commiſſaris daar by tegenwoordig zyn.*

Art. V. De Theſaurier der Troepen, de Proviand-Schryvers en andere Commiſen zullen met hunne Effecten, Papieren en Documenten, buiten eenige belemmering, uittrekken. *Toegeſtaan.*

Art. VI. Het Guarniſoen zal van Brood, Vleeſch en Fourage, ieder naar Rang en Qualiteit, na de Koninglyke Armée, buiten eenige Koſten, voorzien en gelevert worden. *Het Guarniſoen zal met Brood, Vleeſch en Fourage, doch tegen Betaaling, geryſt worden.*

Art. VII. Na dat de Capitulatie zal geteekend zyn, zullen ook Franſche Officiers mogen gezonden worden aan beide de Heeren Veldmarſchalks, om dezelve van het gebeurde te verwittigen. De Pontonniers, Zoetelaars en andere Onderdanen des Konings, zullen met hunne Goederen en Effecten insgelyks van den vryen Aftocht jouïſſeeren, na dat zy alvoorens, de by hen gemaakte Schulden binnen de Stad, zullen betaalt hebben. *Toegéſtaan.*

Gedaan den eerſten *November* 1762 &c.

Wegens de voorgemelde Stilſtand van Wapenen, is op den 15 deezer tuſſchen zyne D. H. Prins *Ferdinand* en de Marſchalken Grave *d'Eſtrées* en Prins *van Soubiſe* geſlooten de volgende.

CONVENTIE.

I. Dat een ſtilſtand van Wapenen tuſſchen alle de wederzydſche Troepen zal plaats hebben van den dag af dat de tegenwoordige Conventie tuſſchen de beide Generaals zal geteekend en geratificeerd weezen, en wel zo dra mogelyk by die Troepen, welke het verſte afzyn.

II. Daar zal een Linie van Affcheiding tuſſchen de beide Legers gemaakt worden

Tot het *Centrum* van den Linie is de cours van *de Lahne* bepaald en wel van den oorſprong van die Rivier af tot daar dezelve zich met de *Ohm* vereenigd, en verders opwaards langs die Rivier tot aan *Merlau.*

Wyders zal deeze Linie zich uitſtrekken tot by *Nehem* aan de *Rhoer*, door

door *Unna*, *Dordmund*, *Halteren* en *Coesfeld*, zullende op de Grenzen van *Holland* een einde neemen.

III. De Fransche Bezetting te *Ziegenbayn* zal zich gerust houden, en voortaan desselfs noodwendigheden met gereed Geld betalen, tot op de inruiming, zullende men ondertusschen een Plaats aantoonen, om het noodwendige Brandhout te hakken, 't welk aan dezelve voor geld, ten pryze als in 't Land gebruikkelyk, zal geleverd worden.

G. *Howard*, Luit. Gen. *Graaf van Guercby*.

De Ratificatie van deeze is ten opgemelden dage geteekend door den Prins *Ferdinand* en de Marschalken *d'Estrées* en *de Soubise*.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Men ziet thans niet dat het ongenoegen, 't geen eenige muitzieke gemoederen onder het algemeen vooronderfteld hebben, in deeze Ryken grond hebbe, maar wel in tegendeel schynd een iegelyk vergenoegd van de Voorverdrags Artikelen van eene Vrede, zo voordeelig, ja voordeeliger als deeze Kroon 'er ooit een gesloten heeft. De staking van alle Vyandlykheden zal plaats hebben na de uitwisseling der Ratificatie. Die van de hostiliteiten ter Zee is op de volgende wyze gesteld: binnen 12 dagen na de gemelde uitwisseling in het Kanaal en de Noord-Zee; binnen 6 weeken buiten het Kanaal ten Noorden en Zuiden der Brittannische Zee tot aan de Kanarien, de Middelansche Zee daar onder begrepen; binnen 3 Maanden van de Kanarien tot aan de Linie, en binnen 6 Maanden van aan geene zyde de Linie in alle de Werelddeelen. De Koning heeft in zyn Raad een bevel getekend, waarby zyne Majesteit het Arrest voor eenigen tyd gelegd op de Schepen, geladen of noch te laden met Producten van Groot-Brittannien en *Ierland* naar *Spanje*, *Vrankryk* en andere buitenlandsche Havens, opheft: dit zal de duurte van verscheide levensmiddelen als Booter, Vleesch enz. in veele Landen doen verdwynen en is de eerste Vrucht van het tekenen der Voorverdrags Artikelen.

VRANKRYK. Parys. Eindelyk zyn de *Vredens-Preliminaria* den 3 *November* 1762 te *Fontainebleau* geteekend, in den naam van den Koning onzen Souverain, door den Graaf *van Choiseul*, Minister en Secretaris van staat in het Departement der buitenlandsche zaken; in den naam van zyne Katholyke Majesteit door den Marquis *van Grimaldi*, Extraordinaris Afgezant en Plenipotentiaris van dien Vorst, en in den naam van zyne Groot-Brittannische Majesteit, door den Hertog *van Bedford*, zynen Minister-Plenipotentiaris. De voorige dag werd de Graave *van Choiseul*, door den Koning tot

Hertog gecreëerd; dezelve zal voortaan den naam van Hertog *van Praslin* voeren: Men heeft thans bewyzen van het flechte gedrag van verscheidene onzer Commandanten waar door 't den Engelschen gemakkelyk is gevallen Meester van veele onzer Volkplantingen te worden. Veele zyn in de Bastille te recht gesteld en de Commandant van *Canada* ten Galge gedoemd, maar zyne Majesteit heeft dit Vonnis in een eeuwige Gevangenis veranderd. De geweeze Gouverneur van *Pondichery* is meede naar dit Gevangenhuis gebragt, en by aldien waar is het geen men van hem zegd, zal hy zeer bezwaarlyk het beklimmen der Ladder kunnen ontkomen.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. By Haar Hoog Mog. is den Heer Baron *van Haaften*, wegens de Provintie *Gelderland* ter hoogstgemelde Vergadering Zitting hebbende, tot derzelver Minister aan het Hof van *Portugal* benoemd. De beide Princen van *Hessen-Cassel* zyn alhier gearriveerd, en zullen, zo men wil, den Winter in deze Hofplaats doorbrengen.

Amsterdam. Het Oost-Indisch Retour en Naschip *Schoonzicht*, den 4 *November* behouden in *Texel* gearriveerd, brengd tyding, dat te *Batavia* zyn aangekomen, het Schip *Amerongen* van *Ceylon*; *Voorland* van de Kamer *Delft*. De Lading van 't voornoemde Schip *Schoonzicht* bestaat in 542082 Pond bruine Peper, 189527 pond Poeijer Zuiker, 20000 Pond Thin Bancas, 20000 Pond Sapanhout Bimaas en 10000 pond Caliatourshout; het zelve is den 6 *May*, 1762 van *Batavia* vertrokken, den 25 *Maart* was aldaar gearriveerd het Schip d'*Unisfeld* van *Bengalen* en by dessels vertrek uit de Ganges was aldaar aangekomen het Schip de *Zee-Lely* van *Batavia*. Voorts hebben de Heeren Bewinhebberen alhier de droevige tyding ontfangen, dat op *Ceylon*, ter Rhede van *Colombo* op 't einde der laatstleden Maand *Maart* een zeer zwaare Storm was geweest, waar door de aldaar leggende Schepen, *Sparenryk*, *Marienbosch*, *Rhoon*, en de Bark de Ryder verongelukt waren, zynde van 2 dier Schepen van ieder maar 14 en van de Bark 19 Man gered, en een zou met man en muis gebleven zyn enz.

Magistratuuren en Amptenaaren.

De E. E. Heeren Bewindhebberen der Oostindische Compagnie ter kamer *Zeeland* hebben het Schip *Duynenburg* gesteld onder Commando van Schipper *Michiel Godfried Lohman*, om daar meede naar *Batavia* te stevenen,

De voorsz. Ed. Heeren Bewindhebberen ter Vergadering van Zeventienen t'Amsterdam hebben geconfirmeerd of goedgekeurd de aanstelling van zyn Exc. den Hoog Ed. Heer *Petrus Albertus van der Parra*, tot Gouverneur Generaal van Neêrlandsch Indiën, en tot eersten Raad en Directeur Generaal den Wel Ed. Heer Mr. *Librecht Hooreman*; tot Ordinaris Raden

den van Neêrlandsch Indiën zyn opgetreden de Wel Ed. Heeren *Huybert van Basel* en *Reynier de Klerk*; tot Extraordinaris Raden zyn aangesteld de Wel Ed. Heeren *Lubbert Jan van Eck*, Gouverneur en Directeur in 't Gouvernement Cormandel, *Pieter Haksteen*. Secretaris te *Batavia* en Mr. *Willem Arnold Alting*, eerste Secretaris van de Hooge Regeering; tot Ordinaris Raden van Justitie zyn opgetreden, de Wel Ed. Heeren Mr. *Dirk Jan Dibbets* en *Jan van Oorschot*; tot Ordinaris Lid is aangesteld de Wel Ed Heer Mr. *Hendrik Adriaan Lokman*; tot Extraordinaris Leden de Wel Ed. Heeren Mr. *Pieter Gerbrand Donker*, Mr. *Pieter David Prbod'um* en Mr. *Gerard Mulier*.

Den 10 dito zyn uit eene overgeleverde Nominatie door hun Ed. Gr. Mog. ter Regeering der stad *Schoonhoven* verkoren, de navolgende Heeren; als tot Burgemeesteren, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Willem van Solingen* en *Andries van Oosterhout*; tot Schepen de Ed. Achtb. Heeren *Johannes van Salen*, *Nicolaas de Fremery*, *Pieter de Groot*, *Thomas van Kempen*, *Jacob Hoogstad*, *Willem Denys Duti y* en *Anthony Carnier*; en tot Schepenen Commissarissen *J. van Salen*, *N. de Fremery* en *A. Carnier*.

Door de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit t' *Amsterdam* is het Oorlogschip *het Zee Paard* begeven aan Kap. *Dirk Hartog*.

Den 25 Nov. zyn uit een overgeleverde Nominatie geëligeerd tot Burgemeesteren van '*s Gravenhage* de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Jan Hudde Dedel*, President; Mr. *Johan Dierquens* en Mr. *Johan Patyn*; tot Schepenen, de Heeren Mr. *Adriaan van der Goes*, President, Mr. *Carel de Lille*, Mr. *Carel de la Bassecour*, Mr. *Philippus Matthias Mestre*, Mr. *Abraham van Neck* en Mr. *Pieter van der Poel*; tot Schepenen Commissarissen Mr. *C. de Lille* Mr. *C. de la Bassecour* en Mr. *Ph. M. Mestre*, en tot Vroedschap, de Heer *Gerard Diederich van Hoey*, in de Plaats van wylen den Heer L. Muller.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Onlangs is in zeeker Dorp in *Vrankryk* genaamd *Tornas* overleden, zeekere *Adama*, oud zynde 106 Jaren.

Den 25 kwam in '*s Hage* eene Vrouw in de kraam van *drie* dochters, dewelke de volgende dag gedoopt wierden, en alle gezond en welgeschapen zyn.

Den 18 dito, had men t' *Amsterdam*, 's avonds een zo zwaare Mist, dat de Straten zonder Levens gevaar, niet waren te gebruiken en verscheide Menschen in 't Water geraakten, van welke eenige aanstonds gelukkig gered, maar andere verdronken, en de volgende dag eerst zyn opgehaald; diergelyke Misten heeft men in de Jaaren 1739 en 1743 desgelyks in de voornoemde Stad gehad, waar door toen mede eenige Menschen, om 't leven geraakten.

Den 19 ontstond te *Buikfloot*, een geweldige Brand in de Loodwit-Moolen, die benevens de daar by staande Huizen, tot de grond toe afbranden; terwyl de naby leggende Hagelgietery, zeer beschadigd is geworden.

Den 22 dito overleed t' *Amsterdam* in de Lauwrierstraat in den Ouderdom van 110 Jaren en 10 maanden zeekere *Maria Chemin*, Weduwe van *Mattheus Thyers*, nalatende Nakomelingen tot in het vierde gelid; dezelve heeft tot haar einde toe den last haarer Jaaren niet anders gevoeld, dan alleen dat zy niet meer kon gaan.

Deezer dagen is tot *Amsterdam* aangekomen, een Jong Vrouws-Persoon, van 20 Jaaren oud, dewelke als Huzaar onder de Pruissische Troepen, eenigen tyd gediend hebbende, in eene ontmoeting by *Stettyn*, door den Russen gevangen genomen wierd, onder welke Troepen zy vervolgens dienst nam, maar van dezelve deserteerde, en zich naar *Dantzich* begaf, daar zy zich als Matroos op een Hollands-Schip, naar *Amsterdam* gedestineerd, deed aannemen; niet verre van *Texel* af zynde, viel zy by ongeluk buiten boord, maar wierd gered edoch, gaf zulks gelegenheid tot het ontdekken van haare Sexe.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier gehouden te worden op den 1 en 14 *December*.

Op Woensdag den 3 *November* is in de Oude Kerk door den Eerw. en Zeer Geleerden Heer Do. *Hermanus van Garël* tot het H. Predikt Ampt in gezegent, de Eerw. Heer *Johan Wilhelm Feritz* beroepen Predikant te *Harlingen*, doch vooraf had de nieuw beroepen Leeraar verklaart de Woorden van den Apostel *Paulus* aan de *Ephesiers* Capittel 4. vs. 1. 2. *Zo vermaan ik u nu, ik Gevangen in den Heere, dat gy wandelt gelyk het uwe roepinge betaamt, daar gy in geroepen zyt. Met alle Ootmoedigheid en Zachtmoedigheid; en verdraagt de een den anderen in de Liefde.*

Van 's gelyken is op Vrydag den 5 *November* in de Nieuwe Kerk door den voornoemden Leeraar tot het H. Predik-Ampt ingezegent den Eerw. Heer *Jan Hendrik Forstius* beroepen Predikant te *Monnikkendam*, na dat zyn Eerw. vooraf verklaart had, uit Psalm 87. v. 3. *Heerlyke dingen worden in u gepredikt, gy Stad Gods.*

SCHIEDAM. Nadien door het Vertrek van Do. *P. C. Hageman*, van hier na *Vlissingen* deeze Kerk zonder Leeraar stond te worden, waren verscheide welmeenende Ledemaaten bekommert hoe het in 't vervolg zoude gaan eenen Leeraar alhier te bekomen edog by de eerste Zondag na de Afscheid Predikatie bleek dat de onvermoeide iever des Eerwaarden Kerken-Raads, geenszins ongezegent geweest was; door dien de Eerwaarde Heer C. L. LANDSBERG *Candidatus Theologiæ*, den Predikstoel beklom, en van denzelven, eene allerstigtelykste Hert en Zielroerende Predikatie na tyds omstandigheeden over het gewoon Evangelie deede, waar meede zyn Eerwaarde ook uit Liefde voor eene Herderloose Gemeente gecontinueert heeft, tot eindelyk op Zondag den 21. *November* 1762. dezelve afkondigde, dat de Eerwaarde Kerken-Raad geneegen was na de Agtermiddags Predikatie tot het verkiezen eenes Leeraars voor deeze Gemeente over te gaan. In deeze Vergadering was het dat haar Eerwaarden aan de vergaaderde Ledemaaten bekent maakten hoe haar Eerwaarden den genoemden Heer *Landsberg* tot Leeraar geneegen waaren te beroepen, welk beroep aan de Gemeente open gelegt zynde met de innigste en hertelykste Goedkeuring van alle presente Ledemaaten (geen *een* uitgenomen) bekragtigd en toegestemd wierd.

HOORN, *Vacant*.

MONNIKKENDAM. Op Zondag den 21 *November* (1762) heeft de Wel Eerw. Veel Geleerde Heer *J. H. Munnikhuyzen*, zeer geacht Leeraar tot *Edam* alhier des Voormiddags onzen nieuwen beroepen Leeraar, aan deeze Gemeente ingeleid, en by die gelegenheid, een heerlyke Leerreden gehouden over 2 *Cor* 2. *vs.* 17. *Want, wy zyn niet gelyk zommigen, die het Woord Gods vervalschen, maar als uit louterheid, en als uit Godt, voor Godt, spreeken wy in Christus;* welke woorden zyn Eerw. tweeledig afdeelde, voor eerst: waar in de oprechtheid van het Woord Gods bestaat: ten tweede: dat de oprechtheid van het verklaren van het woord

van Godt, het echte kenmerk is van een rechtſchapen Leeraar. Zyn Eerw. Voorreden was ingericht, dat onder alle deugden de oprechtheid boven al doorſtraalde, het geen zyn Eerw. uit een en ander met zeer veel vergenoeging van alle Toehoorders, na tyds gelegenheid heeft uitgewerkt, inzonderheid in zyn hartbreekende Aanſpraak tot den nieuw beroepen Leeraar, uit de woorden van den Propheet *Ezechiel* 3 *vs.* 17-21. By deeze gelegenheid wierd de Godsdienſt geopend met het voorzingen van de zes eerſte Vaerzen van den 119 *Pſalm*, en na werd gezongen het vierde vaers uit *Pſalm* 40.

Des Namiddags heeft de E. Z. G. Heer *Joh. Hendr. Vorſtius*, daarop zyn Leerampt aanvaard, neemende tot zyn Text woorden *Philip.* 1 *vs.* 2. *Genade zy met u en Vreden van God onzen Vader, ende den Heere Jezus Chriſtus*, welke zyn Eerw. tweeledig afdeelde, als 1. Waarin die Hemelſche Goederen beſtonden die Paulus wenſchte; dezelve waren, genade en vreden. 2. De bronwel waaruit deeze Hemelſche Goederen voortvloeiden; zynde God onzen Vader en den Heere Jezus Christus. Deszelfs Voorreden was genomen uit de ſtrenge bedreiging over de geenen welke niet hielden alle de Woorden der Wet, waar toe al het Volk Iſraëls *Amen* zoude zeggen, in tegenſtelling van de nieuwe en betere huishouding onder de dagen van het N. Verbond, daar men de Elendigen zou Prediken de gebreken van herten te verbinden, te prediken de Gevangenen eene bevryding en de Gebondenen een opening, te Prediken een genadig Jaar des Heeren en te trooſten alle Treurigen. Voor af wierd gezongen *Pſalm* 128 de 2 comp, daarna de 3 laatſte *vs.* uit *Pſalm* 119, en na geëindigde Godsdienſt het 5 *vs.* uit *Pſ.* 122.

Dit was voor deeze Gemeente een dag die de Heere gemaakt heeft om daar op vrolyk en blyde te zyn, niet alleen om dat hier twee Evangelie Boden op een dag als een Barnebas en Beonerges van Habacuks Wachtoorn bazuinde, maar ook om dat deeze Plaats thans weder met een Wachter Zion vervult is.

ZIERIKZEE Vacant.

VLISSINGEN. Daar onzen beroepenen Leeraar de Eerw. en Zeer Gel. Heer *P. C. Hageman* op den 28 *November* zyn Intree in deeze onze Gemeente heeft gehouden, zo zullen wy zo wel zyn Eerw. Textwoorden, als ook die van den Eerw. Hr. *Bruynenbeek*, Predikant te *Middelburg*, dewelke die Leeraar Voormiddags heeft verhandelt, als mede de omſtandigheden der Intrede van gemelde Eerw. Heer *Hageman*, onzen Leezeren in ons volgende Stuk mededeelen.

Uittrekzel van de Vier Kortbondige Leer-Redenen enz. gepredikt door JOHANNES SCHIVING, *Leeraar van de onveranderde Augsburgſche Geloofsbelydenis eerſt te* Wildervank *thans te* Lixboa.

Te bekomen t'Amſterdam by *B. Mourik*; de prys is 9 Stuivers.

Deeze Leer-redenen zyn gehouden (I.) ter Inwyding van het vernieuwde

de Kerkgebouw voor de Gemeente van *Wildervank* en *Veendam*, uit Ps. 84. *vs.* 2. en 3. (II.) Ter affcheid van de Gemeente te *Wildervank* en *Veendam* na *Lixboa*, uit de Handelingen der Apoftelen, Cap. 20. *vs.* 17. tot 33. (III.) Intree Predikatie te *Lixboa*, uit Hand. der Apoft. Cap. 16. *vs.* 9. 10. en (IV.) ter gelegenheid van den grooten Boet-dag in 't Koningryk *Portugal*, ingefteld ter gedachteniffe van de groote Aardbeving op den 1. November 1755. geweeft in de Hoofd-Stad *Lixboa.*

De Schryver verdeeld de Textwoorden der 1. Predikatie in 4 leden, en handeld 1. van *Wooningen*, 2. van de *Inwoonder*, 3 van *deffelfs*, 4. *wooningen* in 't meerder getal, welke leden ieder byzonderlyk, doorwrocht en breedvoerig verhandeld en op het nieuwe Kerk gebouw toegepaft worden. De 2 Leerreden werd afgedeeld 1. in *de laatfte reden van den* Apoftel *Paulus te Ephezen*, en 2. *in zyn affcheid neemen*, eenen ander werd meede zeer ftichtlyk en zielroerend door des Apoftels eigene woorden, toegepaft op het vertrek van den Eerwaarden Schryver, van *Wildervank* en *Veendam*. Uit beide blykt de trouwe, herderlyke arbeid en waare liefde en genegenheid van den Eerwaarden Leeraar tot deffelfs Gemeente, zo in het bevorderen van den opbouw hunner nieuwe Kerk als van dien hunner dierbaare Zielen zelve. De Textwoorden der 3. Predikatie werden tweeledig verklaard. 1 *Het Goddelyk beroep van Paulus na Macedonien, door een Naebtgezicht*, en 2. *Deffelfs gewillige pogingen om zyne gehoorzaamheid aan zynen Zender te betonen.* Hier in word 's Mans beroep naar *Lixboa* aangeweezen en doorwrocht getoond, gelyk mede de pogingen van zyn Eerwaarde, om gelyk *Paulus* dien groote Kruisgezant, zyne gehoorzaamheid aan zynen Zender betoonen.

Verders, ziet men daar in hoe hertelyk en hoe groot de genegenheid van den Eerwaarden Schryver is, om het Evangelium ook in verafgelegene Plaatzen te Prediken, en om Gods Stemme te gehoorzamen, zelfs Vader- en Nederland te verlaten, en dat alles met geen ander oogmerk, als om ook aldaar in 't midden der duifterniffe Jefus Chriftus als een helder licht te doen opgaan. Ter gelegenheid van de Textwoorden der 4 Predikatie, handeld zyn Eerwaarde voor eerft, *van de natuur en oorzaaken der Aardbevingen*; en ten tweeden: *van de redenen en tyd, waarom en wanneer die komen.* In deeze, als Boet- en Bede daags Predikatie, toond den Eerwaarden Schryver aan, welk een gevoelen zyne ziele noch heeft van die verfchrikkelyke Aardbevinge, ter welkers aandenken die Bede-Uure gehouden wierd, om zyne Toehoorderen door het erinneren aan die voorgaande droevige dagen, ten allerernftigfte op te wekken tot boete en bekeeringe, en teffens tot dankbaarheid, terwyl de Heere hen boven anderen, noch behouden had. Alle deeze Leerredenen verdienen, (fchoon zyn Eerwaarde of den Uitgever in de voorreden zegd niet onder het getal der Godgeleerde Schryvers te willen gefteld zyn) echter dat zyn Eerwaarde een aanzienlyke plaats onder dezelve bekleede, alzo wy verzeekerd zyn, dat de Chriftelyke Leezeren door deeze Predikatien in hunne Zielen gefterkt en opgebouwd zullen worden.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 18den *October* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag, den 18 *October* 1762.

Jan van Myrik, Zoon van Dirk van Myrik. *N. Z. K.*

Dingsdag, den 19 *dito.*

Jan Kryne Goethart, *Scheeps Timmerman.* K. K. H.

't *Kind* van Pieter Onderdyk. *W. K.*

Woensdag, den 20 *dito.*

Pieter van Blitterswyk, *Mr. Slootemaker.* W. K.

Roeland van Thiel. *Z. K.*

Beletje Jacobs van der Heyde, Weduwe van Teunis de Wilde. K. K. H.

Eyda Homus, Weduwe van Dirk Danneman. K. K. H.

Grietje Andriesz., Huysvrouw van Benjamin Rus. *O. O. K.*

't Behuuwde *Kind* van Willem Beerenbeek. *W. K.*

Donderdag, den 21 *dito.*

Hendrik Gerritsz. Molenaar, *Oude Kaag-Schipper.* N. O. K.

Adriaan Slaats. W. K.

Elisabeth Sluyter, Wed. Everwyn Ramp. *W. K.*

't *Kind* van Hendrik van Somerhuys. *O. K.*

Vrydag, den 22 *dito.*

Grietje van Kaa, Wed. van wylen Barent Smit. *O. K.*

Aaltje Geerhard, Weduwe van Claas Eyhuizen. A. K. H.

Geertruy van Seyst. *N. K.*

Saturdag den 23 *dito.*

Jan Bakker. *N. K.*

Willem van der Ploegh, *Claver van het Latynsche School.* Z. K.

Elisabeth van der Keere, Wed. van Leendert van Wissenburg. *N. K.*

Elisabeth van Elden, Wed. van Jacobus Edeling. *O. O. K.*

Gesina Joosten, Huysvr. van Johannes Metz. *N. Z. K.*

Catharina Schop, Huysvrouw van Barnard Raams. *E. T. K.*

Anna Marius, Huysvrouw van Nicolaas Piening. N. K.

Neeltje Symense, Huysvrouw van Hebke Horneman, *Lootsman op Texel* K. K. H.

't *Kind* van Arent Lits. *Z. K.*

Sondag den 24 *dito.*

Thomas Sandersz van der Pol, *Koorndraager.* K. K. H.

Hans Pieterse. K. K. H.

Deke Bredinger, *Mr. Kastenmaker.* W. K. H.

Catharina Asmus, Weduwe van Barend Klein, *Mr. Kleeremaker.* A. K. H.

Maandag, den 25 *dito.*

Egbert Bros. *O. O. K.*

Johanna Noteboom, Wed. van Pieter de Boekhorst. *W. K.*

Maria de Noy, Huysvrouw van Leendert Beekhuys. *W. K.*

't *Kind* van den Wel Eerw. Heer Jean Scipion Vernede. *W. A. K.*

Dingsdag, den 26 *dito.*

Gerrit van Oort, *Mr. Timmerman en Molenmaker.* W. K.

Jan Kreuger, W. K. H.

Casper Nobbe. W. K. H.

Jan de Veer, eenigste Zoon van wylen Gysbert de Veer. *Z. K.*

Harmina Essink, Huysvrouw van Leonardus Bugge. *N. K.*

Helena Boon, Dogter van wylen Adolph Boon. *N. Z. K.*

Maria van Rys, Dogter van Sybrant van Rys. *N. Z. K.*

Woensdag, den 27 *dito.*

Dirk Klok, *Suyker Rafinadeur.* L. N. K.

't *Kind* van Jan Meyer. *N. O. K.*

't *Kind* van Hendrik Bakker. *O. K.*

Donderdag, den 28 *dito.*

Johannes Wamelink. *O. Z. K.*

Pieter Bouwer. *O. K.*

Margareta Huyberts Weduwe van Frans Kreuger. K. K. H.
Maria Jacoba Hermanz, Huysvrouw van Aart Dirk Schouten. *N. Z. K.*
Anna Stippers, Dogter van wylen Jan Stippers. *Z. K.*

Vrydag, den 29 dito.

Johannes Vooght. *W. K.*
Willemina Johanna Borsman. *W. K.*
Anna Beudiker, Weduwe van Jurriaan Beudiker. A. K. H.
Christina Jantzen, Huysvrouw van Dirk Addicks. *W. K.*
'*t Kind* van Bruyn Oljen. *L. N. K.*

Saturdag, den 30 dito.

Hendrik Verleuren. *N. Z. K.*
Zusanna Bird, Wed. van Johannes van Boshuysfen. *N. Z, K.*
Marretje Christiaans, Wed. van Harmanus Aldersz. *O. Z. K.*
Maria Roos, Huysvrouw van Bernardus Woortman. *N. K.*
Willemina Vryhoff. *N. K.*
Elisabeth Korff, Oudste Dogter van Dirk Korff. *E. N. K.*
Maria Magdalena Vriends, Dogter van Simon Vriends de Jonge. *N. Z. K.*
'*t Kind* van Pieter Samuel van der Voort. *N. K.*

Sondag den 31 dito.

Samuel Lening. K. K. H.
Herman Scholten, *Jongman.* N. K. H.
Thomas Fredriksen Vegt, Jongste Zoon van Jan Fredriksen Vegt. A. K. H.
Constantina van Scolinge, Weduwe van Thomas van Rossen. K. K. H.
Antonia van Kerkhove, Huysvrouw van Teke Harmse. A. K. H.

Maandag, den 1 November.

Arent van der Meersch Junior, *Makelaar.* N. K.
Nicolaas Pot, *Mr. Chirurgyn.* W. K. H.
Gerhard Diederik Köhne. *L. O. K.*
Evertje Janse Timmer, Huysvrouw van Harmen Hendrik Streelman. *N. Z. K.*
Johanna van Dooren. Z. *K.*
Helena Maria Beukelaar. *N. Z. K.*

Geertruy Keyser, Suster van *Kapitein* Gerrit Stroom. *E. T. K.*
'*t Kind* van Jean Goriou, *W. A. K.*
'*t Kind* van Joost van de Water. *W. K.*

Dingsdag, den 2 dito.

Jan Nicolaas Veltman. *E. N. K.*
Jan Rutger Cleeff. *N. K.*
Pieter Fontein. A. K. H.
Daniel Pelfenius, Behuuwd Zoon van Abbe Hardehoorn. *W. K.*
Maria Stippers, Laatst Wed. van Jacobus Bouman. *Z. K.*

Woensdag, den 3 dito.

Hendrik Bakker, *Mr. Timmerman.* O. K.
Pieter van Overeem, *Mr. Spiegelslyper.* L. K. H.
Johanna Gerritse van Eum, Huysvrouw van Dirk Jansen Langeveld. *O. K.*
Anna Kylewer, Huysvrouw van Hendrik Kroon. *W. K.*
Grietje Yffel. *W. K.*
'*t Kind* van Hendrik Masyn. *Z. K.*
'*t Kind* van Petrus de Babgian. *N. K.*

Donderdag, den 4 dito.

Johannes Hendrik Beem. *O. O. K.*
Jan Plak. *N. K.*
Joost Hendrik Wigman. *Jongman.* N. Z. K.
Marie Sauret, Wed van Arwant Sauret. *W. A. K.*
Elisabeth Meyer, Huysvrouw van Hendrik Jussing, *W. K.*
Doroté van Buuren, Huysvrouw van Fredrik Gallois. *N. Z. K.*
Anna Agneta Visscher, Huysvrouw van Joan Fredrik Breitenfeldt. *Z. K.*
Catharina Boisson, *Bejaarde Dogter.* W. A. K.
Elisabeth Houcken, *Bejaarde Dogter.* N. O. K.
'*t Kind* van Hendrik Brandligt. *N. K.*
'*t Kind* van Barent Meusing. *N. K.*
'*t Kind* van Arent Schroder. *O. K.*

Vrydag, den 5 dito.

Jannetje van Zyl, Wed. van Jan Stam. *W. K.*
Debora Maria Scholten, Huysvr. van Arent Lits. *Z. K.*

Maria

Maria van der Scheer. Huysvrouw van Johannes van der Wielen. *Z. K.*
Aladina de Roos, Huysvr. van Christiaan Veuge. *W. K.*
Magdalena Cornelia Schutten. *O. K.*
Jeanne Marie Doscher. *W. A. K.*
't *Kind* van Abraham Bakker. *O. Z. K.*

Saturdag, den 6 dito.

Dirk de Wilde. *W. K.*
Abraham Kroese, oudste Zoon van Jan Philip Kroese. *N. Z. K.*

Sondag den 7 dito.

Anna Pieters, Weduwe van Gerrit de Roode. A. K. H.

Maandag, den 8 dito.

Thomas Ploos van Amstel. *O. K.*
Jan Harperinck. *N. K.*
Catharina Sloot, laatst Wed. van Wouter Ryssenaar. *L. O. K.*

Dingsdag, den 9 dito.

Johannes Valkoog. *Z. K.*
Franciscus Adrianus Cluyver, Zoon van Antoni Cluyver. *N. Z. K.*
Gerrit Bredenoort, Zoon van Hendrik Jan Bredenoort. *N. Z. K.*
Agatha Nicasius, *Bejaarde Dogter.* O. K.

Woensdag, den 10 dito.

Adriana Winkelaar, Huysvr. van Pieter Bloemink. O. Z. K.
't *Kind* van Jan Rosier. O. K.
't *Kind* van Willem de Bruyn. O. K.

Donderdag, den 11 dito.

Johannes Gerken. O. K.
Anna Theodora van Lankeren, Huysvr. van Gerrit de Vries. N. O. K.
Gesina Visser, Huysvrouw van Willem van Gaardeman. E. N. K.
't *Kind* van Hendrik Steukens. Z. K.

Vrydag, den 12 dito.

Coenraat Bloemsaat. O. K.
Ewout Snoek, O. O. K.
Cornelia Doelee, Wed. van Barent van Heek. O. O. K.
Sara Elisabeth Duyvens, Dogter van Cornelis Wilbrordus Duyvens. N. Z. K.
't *Kind* van Pieter Lynslager. O. K.

Saturdag, den 13 dito.

Josina van Lente, Wed. van Klaas ten Bosch. W. K.
't *Kind* van Dirk de Bok. N. Z. K.

Sondag den 14 dito.

Christiaan Heymars, K. K. H.
Hermiena Wigmans, Weduwe van Steven Ghyben. L. K. H.
Sophia Russteyn, Huysvrouw van Klaas van der Pol. A. K. H.
Piternelletje van Schagen, Huysvrouw van Pieter Klaasen. A. K. H.

Maandag, den 15 dito.

Gerrit Verwer, *Mr. Beeltbouwer.* O. O. K.
Ida Loot. N. K.
Femmetje Buckingh, Weduwe van Hendrik van Selm. L. K. H.
't *Kind* van Gerrit Fockink. O. K.

Dingsdag, den 16 dito.

Gerrit Waterman, *Mr. Tinnegieter.* N. K.
Harmyntje Hendriksz. N. O. K.

Woensdag den 17 dito.

Hendrik Paas. K. K. H.
Hans Schreuder, *Vlot-Schuytenv.* K. K. H.
Jan Fluyt, *Schuytevoeder.* K. K. H.
Agnes Croeseman, Huysvrouw van Casper Coelmyer. A. K. H.

Donderdag den 18 dito.

Johannes Eestjen. K. K. H.
Isabella Agneta Dedel, Huysvrouw van Pieter van de Poll, de Jonge. *N. K.*
Cornelia Dilbrugge. K. K. H.

Vrydag den 19 dito.

Jacob Fraser. *N. K.*

Saturdag 20 dito.

Jan Weyer Broeck. *O. K.*
Jan Steenbrink. N. Z. K.

Sondag den 21 dito.

Arent Bock, *Schipp. op de Oost-Zee.* N. K. H.
Mettje Bus, Huysvrouw van David Ruze. A. K. H.

Maandag den 22 dito.

Sybilla Schuurman, Huysvrouw van Godliep Hart. *N. K.*

Dingsdag den 23 dito.

Catharina van Amerom, Huysvrouw van Jan Pieterse. A. K. H.

Woensdag den 24 dito.
Hans Brouman, *Schuytenvoeder*. K. K. H.
Maria de Laater, eenige Dogter van Alewyn de Laater. L. K. H.

Sondag den 28 dito.
Albert Wilkers, A. K. H.
Joukie Tjerks, Huysvrouw van Jan Janse. *Lootsman*. K. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 1 *November* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Bagynen Steeg (*A. Menssendyk*, *J. Beudeker*, *D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *G. de Rooy*, *F. Hollingerus* en *J. van Helsdingen*, Een Huys en Erve, in de). *f* 2000, in slag *f* 250, verkogt.
Bataviersstraat (*D. Stoopendaal*, *J. Speekman* en *L. Tak*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 1175, verkogt.
Blindemanssteeg (*J. Schreuder* en *J. van Arwyne*, Een Huys en Erve, in de), agter het Kathuysers Kerkhof. *f* 700, in slag *f* 60, verkogt.
Blindemanssteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast 't bovenstaande. *f* 650, in slag *f* 10, verkogt.
Buitenplaats (*C. Pullen*, *C. Hoeneker*, *G. van Hoorn*, *M. Henriques Medina Junior*, *N. A. van Hoorn*, S. *Bosma* en *H. Hoogewal*, Een), genaamd *Westerduyn*, met zyn Huyzinge enz. geleegen buiten Haerlem aan de Heeren Weg, naast Berkenroode. *f* 15800, in slag *f* 5200, verkogt.
Cloveniers.Burgwal (*A. Menssendyk*, *J. Beudeker*, *D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *G. de Rooy*, *F. Hollingerus* en *J. van Helsdingen*, Een Huys en Erve, op de), naast het Hoekhuys van 't Rusland. *f* 8000, in slag *f* 1700, verkogt.
Colveniers Burgwal (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naast het Hoekhuys van de Spinhuyssteeg. *f* 7200, in slag *f* 90. verkogt.
Fluweele Burgwal (*J. van der Hart Hendriksz.*, *E. Croese*, *R. Steenbergen* en *J. P. Giraudet*, Een Huys, Agterhuys en Erve, op de), op de hoek en in de Blaauwlaken Steeg. *f* 11600, in slag *f* 1400, opgehouden.
Jonkerstraat (*A. Menssendyk*, *C. Menssendyk* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de), zuydzy. *f* 2400, in slag *f* 100, opgehouden.
Nes (*A. Menssendyk*, *J. Beudeker*, *D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *G. de Rooy*, *P. Hollingerus* en *J. van Helsdingen*, Een Huys en Erve, in de), bezyden de Groote Hal. *f* 1350, in slag *f* 5, verkogt.
Prinsegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), op den Noorderhoek van de Leidsche Kruisstraat. *f* 2100, in slag *f* 450, verkogt.
Rapenburgergragt (*P. de Mortier*, *P. de Hoen* en *J. Havenaar*, Een Huys en Erve, zynde de Herberg de *Zwaan*, nevens een Huys en Erve, daar nevens in een Koop, op de), over de Plantagie. *f* 4450, in slag *f* 700 verkogt.
Reaalen Eiland (*B. Twisk* en *A. Molleman*, Een Huys en Erve, op het), in de vier Winden Dwarsstraat *f* 2000, in slag *f* 125, verkogt.
Spinhuissteeg (*A. Menssendyk*, *J. Beudeker*, *D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *G. de Rooy*, *F. Hollingerus* en *J. van Helsdingen*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, naast 't Hoekhuys van 't St. Joris Hof. *f* 10200, in slag *f* 1800, verkogt.
Spinhuyssteeg (Dezelve, Twee Huyzen onder een Dak, in de), zuydzy, over de Poort van 't Spinhuys. *f* 7950, in slag *f* 100, verkogt.

Spinhuysfteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), zuydzy. *f*6000. in flag *f*300, verkogt.

Spinhuysfteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naaſt het laaſtgemelde. *f*4000, in flag *f*300, verkogt.

Spinhuysfteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), zuydzy. *f*7050, in flag *f*400, verkogt.

Spinhuysfteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), zuydzy, bewoond by een Wieldraayer. *f*1700, in flag *f*300, verkogt.

Voorburgwal (*J. van der Hart Hendriksz.*, *E. Croefe*, *R. Steenbergen* en *J. P. Giraudet*, Een Huys en Erve, op de), tusfchen de Nieuwſtraat en Dirk van Hasſeltſteeg. *f*8200, in flag *f*800, opgehouden.

Vrouwefteeg (*D. Stoopendaal*, *J. Speckman* en *L. Tak*, Een Huys en Erve, in de) zuidzy. *f*1600, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderſtaande *Makelaars*, op *Maandag* den 8 *November* 1762, verkogt:

Agterburgwal (*C. Mol*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), by de Huyszittenſteeg, over de *Witte Moolen*. *f*3200, in flag *f*250, verkogt.

Agterburgwal (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naaſt het laaſt gemelde. *f*2450, in flag *f*150, opgehouden.

Baangragt (*B. Sligtenborſt*, *J. van der Hart Hendriksz.* en *J. Rietveld*, Een Huys, Pakhuys en Erve, op de), tusfchen de Leidſchegragt en 't Plyn. *f*3375, in flag *f*300, verkogt.

Blomſtraat (*C. Hoeneker*, *B. van Bellekom* en *G. Homburg*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de). *f*3800, in flag *f*500, opgehouden.

Breeſtraat (*J. Cloppenburg* en *H. Moens*, Een Huys en Erve, op de Joode), circa in 't midden, zuidzy, daar het verlooren *Schaap* uitſteekt. *f*7000, in flag *f*500, verkogt.

Buitenplaats (*J. van Wattens*, Een), met zyn Huyzinge enz. aan den Rhyn onder den Gerechte van Oudshoorn, by Alphen. *f*3650, in flag, *f*350, verkogt.

Dommerſtraat (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, op de Zuid Ooſterhoek van de Vinken en Binne). *f*3400, in flag *f*100, opgehouden.

Dommerſtraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de Binne), Ooſtzy, naaſt 't gemelde. *f*1250, in flag *f*50, opgehouden.

Elandsſtraat (*C. Hoeneker* en *A. Molleman*, Een Huys en Erve, in de), Weſtzy, naaſt de Boere Gang. *f*1325, in flag *f*100, opgehouden.

Elandsſtraat (Dezelve, Drie Agterhuyzen en Erven, agter 't gemelde, in de,) in de Kaatsbaans Gang. *f*1425, in flag *f*200, opgehouden.

Geelvinkſteeg (*C Hoeneker*, *B. van Bellekom* en *G. Homburg*, Een Huys en leedig Erf, in de). *f*2800, in flag *f*400, opgehouden.

Haerlemmerdyk (*W. Ebbenborſt* en *C. A. van den Boſch*, Een Huys, en drie Agterhuyzen en Erven, in een Koop, op de), tusfchen de Princegragt en Binnene Brouwersſtraat, in de Prinſengang. *f*6050, in flag *f*250, verkogt.

Haerlemmerdyk (*J. Schreuder*, Een Huys en Erve, op de), Weſtzy, voorby de Dommerſtraat. *f*4025, in flag *f*80, verkogt.

Haer-

Haerlemmerdyk (*G. Rebel* en *J. Speekman*, Een Huys en Erve, op de), by 't Plyn. *f*4500, in slag *f*400, opgehouden.
Keyzersgragt (*J. Slebes Hendriksz.* en *H. de Leth*, Een Huys en Erve, op de), bezuiden de Beerestraat. *f*6250, in slag *f*2000, verkogt.
Lelydwarsstraat (*C. Hoeneker*, *B. van Bellekom* en *G. Homburg*, Een Huys en Erve, in de eerste). *f*1500, in slag *f*20, opgehouden.
Nieuwendyk (*C. Twisk*, *P. Byl* en *P. Veeckens*, Een Huys en Erve, op den) by de Raamskooy. *f*10300, in slag *f*450, verkogt.
Openhartsteegje (*P. de Hoen*, Twee Huyzen of Wooningen en Erven, in een Koop, onder een Dak, in het Zak of Dwars), tusschen de Cingel en Reguliers Dwarsstraat. *f*975, in slag *f*20, opgehouden.
Rapenburgerstraat (*C. Hoeneker*, *B. van Bellekom* en *G. Homburg*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f*2500, in slag *f*50, opgehouden.
Voorburgwal (*J. Slebes Hendriksz.* en *H. de Leth*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyde), tusschen de Mol en Mosterpotsteegen. *f*8050, in slag *f*1600, verk.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag* den 22 *November* 1762, verkogt:

Baangragt (*J. Cloppenburg* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Nieuwe Braak en Kromme Palmstraat, midsgaders nog een Huys en Erve daar agter, in een Koop. *f* 1700, in slag *f*70, verkogt.
Blinde Looyersstraat (*I. van Eyk* en *P. van der Meulen*, De Helft in twee Huysjes en Erve, in de). *f*450, in slag *f*50, verkogt.
Bloedstraat (*G. Rebel*, *J. Blaauw* en *B. Carul*, Een Huys en Erve, in de), zuydzy. *f*5750, in slag *f*350, verkogt.
Cingel (*J. Slebes Hendriksz.*, *W. van Otterloo*; *A. van der Glint Anthonisz.*, *P. Stiffry*, *A. Stemberg*, *A. de Mol van Otterloo* en *J. Smit*, Een Huys en Erve, op de), op de Noorderhoek van het Koningsplyn. *f*11400, in slag *f*250, verk.
Dirk van Hasseltsteeg (*B. van Bellekom* en *D. G. Römer*, Een Huys en Erve, in de), in de Kruysmans Gang. *f*1900, in slag *f*200, verkogt.
Dommerstraat (*J. Cloppenburg* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de), op de hoek van de Vinkelstraat. *f*5000, in slag *f*700, verkogt.
Handboogstraat (*B. Tiedeman*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, by de Heilige Weg, daar het Wapen van *Delft* uithangt. *f*4500, in slag *f*275, opgehoud.
Handboogstraat (*J. Slebes Hendriksz.*, *W. van Otterloo*, *A. van der Glint Anthonisz.*, *P. Stiffry*, *B. Stemberg*, *A. de Mol van Otterloo* en *J. Smit*, Een Huys en Erve, in de), westzy. *f*2600, in slag *f*200, opgehouden.
Handboogstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, bezuiden 't gemelde in de). *f*2600, in slag *f*200, opgehouden.
Handboogstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, bezuiden 't voorenstaande in de). *f*3700, in slag *f*300, opgehouden.
Handboogstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast 't gemelde. *f*2600, in slag *f*400, opgehouden.
Hol (*B. Tideman*, Een Huys en Erve, in 't) op de hoek van 't Dwars Hol. *f*900, in slag *f*20, verkogt.

Hol

Hol (Dezelve, Een Huys en Erve, in 't Dwars). *f* 575, in ſlag *f* 60, verkogt.

Keizersgragt (*J. Slebes Hendriksz.*, *W. van Otterloo*, *A. van der Glint Anthonisz.*, *P. Stiffry*, *B. Stemberg*, *A. de Mol van Otterloo* en *J. Smit*, Een Huys en Erve, op de), Weſtzy, het derde benoorden het Hoekhuys van de Leidſcheſtraat. *f* 8400, in ſlag *f* 600, verkogt.

Lindegragt (*G. Rebel*, *J. Blaauw* en *B. Carud*, Een Huys en Erve, op de), zuidzy, daar het *Scheepje* in den Geevel ſtaat. *f* 4050, in ſlag *f* 500, verkogt.

Lindegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), zuydzy. *f* 1900, in ſlag *f* 300, verk.

Spuy (*J. Slebes Hendriksz*, *W. van Otterloo*, *A. van der Glint Anthonisz.*, *P. Stiffry*, *B. Stemberg*, *A. de Mol van Otterloo* en *J. Smit*, Een Huys en Erve, op het), op de Weſtelyke Hoek van de Handboogſtraat. *f* 8050, in ſlag *f* 450, opgehouden.

Turfmarkt (*J. Slebes Hendriksz.*, Een Huys en Erve, op de oude), het derde van de Grimmeneſſe Sluys. *f* 16500, in ſlag *f* 1400, opgehouden.

Utrechtſche Dwarsſtraat (*I van Eyk* en *P. van der Meulen*, Een Huys en Erve, in de), zuydzy, by den Amſtel *f* 3800, in ſlag *f* 225, verkogt.

Voorburgwal (*B Tiedeman*, Een Huys en Erve op de), tuſſchen de St. Jansſtraat en Pylſteeg in het Duifjes ſteegje. *f* 475, in ſlag *f* 20, verkogt.

Warmoesſtraat (*D. Borski* en *C. van den Broek Cornelisz.*, Een Huys en Erve, in de), op de zuider hoek van de St. Annaſtraat, mitsgaders een Huys en Erve, daar agter in de St. Annaſtraat, in een Koop. *f* 5500, in ſlag *f* 600, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderſtaande *Makelaars*, op *Maandag* den 29 *November* 1762, verkogt:

Agterburgwal (*D. van Schorrenberg*, *M. van der Linden*, *G. de Rooy* en *J. Jolles Laurensz.*, De Helft in een Huys en Erve, op de Nieuwezyds), op de hoek van de Korsjesſteeg. *f* 825, in ſlag *f* 30, verkogt.

Bagynhof (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve op het), daar St. Willebrordus in de Gevel ſtaat. *f* 925, in ſlag *f* 100, verkogt.

Beulingſtraat (*G. Rebel*, Een Huys en Erve, in de), 't eerſte van de Cingel. *f* 3100, in ſlag *f* 200, verkogt.

Blindemansſteeg (*J. de Raadt*, *J. Slebes Hendriksz.* en *G. van de Rieſſe*, De Helft in een Huys, Agterhuys en Erve, in de), zuydzy, het vyfde van de Lindegragt. *f* 750, in ſlag *f* 100, opgehouden.

Brouwersſtraat (*B. Sligtenborſt* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve, in de buiten), noordzy. *f* 4350, in ſlag *f* 200, verkogt.

Cingel (*P. de Mortier*, *J. P. Giraudet*, *B. Stemberg* en *G. Homburg*, Een Huys en Erve, op het), tuſſchen de Heyſteeg en Spiegelſtraat. *f* 9000, in ſlag *f* 100, verkogt.

Gouds Bloemſtraat (*J. de Raadt*, *J. Slebes Hendriksz.* en *G. van de Rieſſe*, Een Derdepart in een Huys, Agterhuys en Erve, in de), zuydzy, tuſſchen de Brouwersgragt en eerſte Dwarsſtraat. *f* 825, in ſlag *f* 100, verkogt.

Gouds Bloemſtraat (Dezelve, Een zesdepart in een Huys en Erve, in de), zuidzy, tuſſchen de tweede en derde Dwarsſtraat *f* 225, in ſlag *f* 50 verkogt.

Koningſtraat (*C. Hoeneker* en *N. J. van Bagge*, Een Huys en Erve, in de Lange). *f* 5000, in ſlag *f* 400, opgehouden.

Lely-

Lelyſtraat (*N. Breemer*, *H. Laarman* en *D. van Schorrenberg*, Een Huys en Erve in de Nieuwe). *f*4900, in ſlag *f*200, verkogt.

Lombartſteeg (*C. Hoeneker* en *N. J. van Bagge*, De Helft in een Huys en Erve, in de weide). *f*3350, verkogt.

Nieuwendyk (*B. Sligtenborſt* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve op de), noord-ooſtzy, tuſſchen de twee Haerlemmer Sluyzen. *f*3400, in ſlag *f*100, verk.

Palmgragt (*J. de Raadt*, Een Huys en twee Agterhuyſen en hunne Erven, op de) of 't Franſepad, Noordzy. *f*1100, verkogt.

Palmgragt (Dezelve, Een Agterhuis, zynde twee Wooningen onder een Dak met een Bleekveld daar voor, agter 't voorenſtaande. *f*825, in ſlag *f*18, verkogt.

C. Hoeneker, *C. Twisk* en *J. Sluyman*,

Paſſeerdergragt (Een Pakhuys op de). *f*7400, in ſlag *f*1200, opg. } deze 4 Perc.
Raamſtraat (Een Huys en Erve, in de). *f*16000, in ſlag *f*4000, opg. } zyn nog daar
Raamſtraat (Een Pakh. naaſt 't gem. } in een Koop (*f*10000, in ſlag } en bov. *f*400,
Raamſtraat (Een Stal naaſt 't voorg. } (*f*2000, opg. } in ſlag opg.

Prinſegragt (*J.* en *P. Poſthumus*, Een Huys en Erve, op de), tuſſchen de Thuyn en Egelantierſtraaten. *f*7000, in ſlag *f*550, opgehouden.

Prinſegragt (*G. Rebel* en *C. van Gent*. Twee derde in een Huys op de), tuſſchen de Kruisſtraat en Spiegelgragt. *f*3675, in ſlag *f*10, verkogt.

Realen Eiland (*D. van Schorrenberg*, *M. van der Linden*, *G. de Rooy* en *J. Jolles Laurensz.*, De Helft in een Pakhuys, genaamd de *Wereld*, op Stadsgrond op het), op de Zoutkeetsgragt. *f*475, in ſlag *f*150, verkogt.

Rokkin (*C. Hoeneker* en *N. J. van Bagge*, De Helft in een Huys en Erve, op het), by de weide Lombartſteeg. *f*3000, in ſlag *f*450, opgehouden.

Spiegelſtraat (*J. de Raadt*, *J. Slebos Hendriksz.* en *G. van de Rieſſe*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe) Noordzy, naaſt 't Hoekhuys van de Prinſegragt. *f*2625, in ſlag *f*50, verkogt.

Thuin (*C. Hoeneker*, *C. Twisk* en *J. Sluyman*, Een) met zyn Huyzinge, Stallinge enz. buiten de Leidſche Poort aan de Stads buiten Cingel voor by de Overtoomſche weg. *f*6500, in ſlag *f*1600, verkogt.

Warmoesſtraat (*P. de Mortier* en *H. Moens*, Een Huys en Erve, in de), ooſtzyde tuſſchen de Servet en Schouten ſteegen. *f*4100, in ſlag *f*550, opgehouden.

Weiland (*C. Hoeneker*, *C. Twisk* en *J. Sluyman*, Een ſtuk), verdeeld in vier Kampen, groot circa drie en een half Morgen, geleegen buiten de Leidſche Poort, agter de voorſchreeve Thuin. *f*3000, in ſlag *f*500, opgehouden.

Wittenburg (*H. Moens* en *P. Pourſoy de Jonge*, Een Huys en Erve op), in de kleine Straat. *f*1750, in ſlag *f*50, verkogt.

Ygragt (*C. Hoeneker* en *R. P. Schoonegeevel*, Een Huys en Erve, op de), daar de *Saffierberg* in den Gevel ſtaat. *f*25000, in ſlag *f*600, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand DECEMBER, 1762.

Vervolg der TWEEDE AMPLIATIE

Op het Bericht *van den Lieu-tenant-Admiraal*

C. SCHRYVER,

Op de Requeste van Kapitein

JAN HOEUFFT.

DE HOOGE KRYGSRAAD na al het voorschreeven rypelyk overwogen te hebben, zyn eenparig van gedagten, uitgezonderd de Kapitein Hoeufft, die hier nevens zyn Schriftelyk Advis by gevoegt heeft, de voorschreeve middelen, en geene andere uit te denken zyn, tot verbetering van de Navigatie, en meerder zekerheid voor de Commercie van 's Lands Ingezetenen, en vermeenen hier meede aan het verzoek vau Haar Edele Mogende voldaan te hebben.

Hier niets meer by te voegen hebbende, als Gods Zegen toe te wenschen over Uw Edele Mogende Illustre Collegie en Persoonen, blyven Wy.

Actum op het Admiraliteits
Princen Hof den 13 Maart 1761.

EDELE MOGENDE HEEREN,

UW ED. MOG. Ootmoedige Dienaaren.

(was geteekend)

C. SCHRYVER.	ADRIAAN VAN DER DOES
J. J PIETERSON.	QUIRYN DABENIS.
JAN VAN DER WAAYEN.	NICOLAAS DE BEER.
JAN HOEUFFT.	*(L. S.) My present*
P. H. REYNST.	WILLEM VAN TULKEN.
J. H. v. STOCKING.	*Schryver.*

Na gedaane Collatie, is deeze met de Origineele accordeerende bevonden.

Actum in Amsterdam den 14 Maart 1761.

(was geteekend)

WILLEM VAN TULKEN. *Schryver.*

AMPLIATIE op het voorenstaande Advis.

DE Hooge Krygsraad in overweeging genomen hebbende, dat de Yzère Stutten op 's Lands Schepen, daar het Stier-Rad op staat en draait, veroorzaaken dat de Naaldens van de Compassen daar na trekken, doordien die kort voor het Stier-Rad haar plaats is, dat zeer gevaarlyk is tot verleiding, in de Coursen van de Zeeman, daarom ten hoogsten noodzaakelyk oordeelen, dat daar in dient voorzien te werden, en dat wel op de volgende wyzen. Dat die voorgemelde Stutten wel suffisant van Hout werden gemaakt: (en wel onder verbeetering) na onze gedagten van vier GEWASSE EYKE KNIEN, als twee tegen den anderen staande, ieder met een Arm op het Dek, met Metaale Bouts door het Half Dek, van onder met Moeren geslooten, de andere twee opstaande Armen met suffisante Metaale banden aan malkanderen verbonden, met een Metaale Moer, daar de Spillen van het Stier-Rad in draaijen, alles op de ALLERSUFFISANTSTE wyze gemaakt, dat 'er geen verwikken noch beweegen in is: Of noch wel op een andere manier, mondeling te demonstreeren, als te lang om hier alles te beschryven.

Actum Plaats en datum als vooren.

(*was geteekend*)

C. SCHRYVER.
J. J. PIETERSON.
JAN VAN DER WAAYEN.
JAN HOEUFFT.
P. H. REYNST.
J. H. v. STOCKING.
ADRIAAN VAN DER DOES.
QUIRYN DABENIS.
NICOLAAS DE BEER.
(*L. S.*) *My present*
WILLEM VAN TULKEN.
Schryver.

Na gedaane Collatie, is deeze met de Origineele accordeerende bevonden.

Actum Plaats en datum als vooren.

(*was geteekend*)

WILLEM VAN TULKEN.
Schryver.

TWEE-

TWEEDE AMPLIATIE, op het Advis, van weegens den Hoogen Krygsraad aan het Edele Mogende Collegie ter Admiraliteit, resideerende te Amsterdam, aangaande de Vermeerdering van Securiteit voor 's Lands Navigatie, in het aandoen en passeeren van de Hoofden, overgegeven op den 13 Maart 1761.

BY nader reflectien van den ondergeschreven Officier, dat de Oostenrykſche en Franſche Gouverneurs van de Zee-Plaatzen, leggende aan de Noordzee, difficulteiten zouden kunnen maaken, van Land de droogtens en banken te laaten peilen, die op hunnen Kusten zyn leggende; ALHOEWEL DIE PEILINGEN TOT REDRES TEFFENS VOOR HUN EIGEN SECURITEIT IS STREKKENDE: Zoo dient tot beantwoording op die te makene zwarigheid, dat, als aan den ondergeschreven Officier, Commissarissen werden toegevoegt, hy daar aan zal demonstreeren, de meergemelde peilingen, DES NOODS ZYNDE, uit Zee te doen zyn, op de Galjoots daar toe geproponeert te bouwen, zonder men absolut benodigd is, daar toe aan Land te weezen. Als wanneer niemand by onwilligheid in staat is zulks te beletten

Actum in Amsterdam den 13 Maart 1761.

(*was geteekend*)

C. SCHRYVER.

Na gedaane Collatie, is deeze met de Origineele accordeerende.

(*was geteekend*)

WILLEM VAN TULKEN
Schryver.

Actum in Amsterdam den 1 Mey 1762. Overgeeven aan de Edele Mogende Heeren Raaden ter Admiraliteit Resideerende te Amsterdam.

C. SCHRYVER.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Het bevallen der Zwanger zynde Sultane werd met verlangen te gemoet gezien. De bezmettelyke ziekte welk zedert eenige Maanden alhier sterk gewoed heeft, begind thans merkelyk te verminderen.

PORTUGAL. Lissabon. Alhoewel de Spaansche Troepen, uit gebrek van bestaan, terug trokken in den tyd dat de aangename tyding ten Hove aankwam, van het teekenen der Vredens-Preliminaria, zo heeft dezelve niet te min de grootste blydschap des Werelds in dit Ryk veroorzaakt. Al reeds genieten wy daar van de Vruchten, vermits 'er geene Vyanden meer in 's Konings Staten gevonden worden en de Spaansche en Fransche Troepen, welk zich noch in dezelve bevinden, alles met gereed Geld te betaalen.

SPANJE. Madrid. Het teekenen der Preliminaire Vredens-Artikelen, heeft den Oorlog tegens *Portugal* doen eindigen, zulks by onze Troepen niets meer voorvalt.

INGERMERLAND. Petersburg. De dag tot het vertrek van de Keizerin herwaards is noch niet vastgesteld, zynde Haare Keizerlyke Majesteit steeds met allen iever bezig met de zorge, om de goede order en rechtmatigheid in haare wyduitgestrekte staten te herstellen, en men kan zeggen, dat de rust aldaar alomme heerscht. Alleenlyk zyn 'er eenige onrustige geesten geweest, die te midden van 't algemeen geluk 't verfoeijelyk ontwerp gesmeed hadden, om dat geluk te verstoren, doch die samenzweering is noch gelukkig ontdekt geworden, en de voornaamste Belhamels, by de kop gevat zynde, hebben hunne misdaad ten eersten bekend, waar op de Senaat, aan dewelke de Keizerin die zaak ter beoordeeling had overgelaten, 't volgende vonnis over de gearresteerden uitgesproken heeft;

Dat volgens alle de ryks-wetten, *Peter Chrouszozeff*, Luit. van de Ismailowsche Gardes, en *Simon Gouriew*, Luit in 't Regiment van *Ingermerland*, verdienden als hoofden der samenzweering en als schuldige aan de misdaad van de gequeste Majesteit, gevierendeelt te worden; en *Iwan Gouriew*, Luit. Kapitein van de Ismailowsche Gardes, beneevens *Peter Gouriew*, quartiermeester van 't gemelde Regiment, om te worden onthalst; doch dat, vermids de Keizerin tot goedertierenheid genegt was, 't gerechtshof alle de schuldigen verwees, om van hunnen Adeldom te worden onrzet; *Peter Chrouszozeff* en *Simeon Gouriew*, om onthalst te worden; *Iwan* en *Peter Gouriew*, om op 't schavot ten toon te staan, en vervolgens voor eeuwig na de Galeijen gebragt te worden, met confiscatie van hun-

hunne goederen ten behoeve van hunne Kinderen en Nabestaanden; en den assessor *Alexis Chrouszozeff*, die zich zeer verdacht gemaakt heeft, van meede aandeel in de samenzweering te hebben gehad, om geduurende zyn leven na Siberie te worden gebannen.

Hoe gematigd ook dit vonnis mogt weezen, heeft de Keizerin 't zelve echter noch in zoo verre verzacht, dat ze hen allen 't leeven geschonken en definitivelyk deeze uitspraak gedaan heeft, dat de twee eerstgemelde ontzet zullen worden van hunnen rang en van hunnen familie-naam; dat zy buiten 't getal der Edelen en der eerlyke lieden zullen worden uitgesloten, en dat zy, na aldus opentlyk infaam verklaart te weezen, geduurende hun leeven in ballingschap gezonden zullen worden op 't fort Bolcherietskoy te Kamschatka, en hunne goederen ten behoeve van hunne nabestaanden geconfiskeert; dat de twee volgende meede hunnen rang verliezen, en voor altoos na *Yakoutska* gebannen worden zullen; en dat *Alexis Chrouszozeff* van zyne Emploijen berooft zal worden, en dat hy de overige dagen zynes leevens op zyne landgoederen zal moeten doorbrengen met verbod, om ooit zyne voeten in een der Keizerlyke Residentie Plaatsen te zetten. Daar benevens zyn alle de mindere straffen der overige meedepligtigen door de Keizerin meede merklyk verzacht geworden.

PRUISSEN. Koningsbergen. De alhier gezeten zynde Joodsche Natie heeft den 2 *November* laatstleeden door het vieren van een solemneel Dankfeest, zo wel wegens de zeeghafte Herovering van *Schweidnitz*, haaren Yver en Aankleving voor en aan zyne Koninglyke Majesteit, onzen grooten Monarch, met alle Onderdanigheid by uitsteк doen blyken. Deeze Plechtigheid begon in haare Synagoog met het gewoone Avond-Gebed, en met de Uitdeeling van eenige honderden Ryksdaalders aan de Armen; vervolgens wierden de XLVI. en LIV. Psalmen, en daar op een door den Heer *Coschman Trebitz* vervaardigde en gedrukte Hebreeuwsche Lofzang by den Voorzanger, onder instrumentaal Musyk, afgezongen; verder door denzelve Rabbi, onder Opheffing der *Thorah*, het gewoone Gebed voor het Welzyn zyner Majesteit, der Koninglyke Familie, der hooge Generaliteit en Regeering gedaan; daarna de LXII. en XLV. Psalmen *musicaliter* gezongen, en by het eindigen van iederen Psalm, en ook na den voorsz. Hebreeusen Lofzang, telkens, onder 't Gebulder van Ketel-Trommen, *Vivat zyne Majesteit de Koning!*

ge-

geroepen, en door de Gemeente met een hertelyk *Amen!* beantwoord. Wyders had de Natie het Genoegen, van op hun Dankfeest door de Tegenwoordigheid van den Doorluchtigen Vorst *Carel*, Hertog van *Holstein*; van zyne Excellentie, den Generaal Veldmarschal van *Lehwald*; van twee Staats-Ministers; van den Heer Kamer-Président, en van eene menigte andere gedistingueerde Persoonen, vereert te worden.

DUITSCHLAND. Weenen. Men heeft met de Pruissischen een Stilstand van Wapenen zo wel ten aanzien van *Silesie* als *Saxen* gesloten; dezelve zal stand houden tot het openen der aanstaande Veldtocht; en wie van beiden zal goedvinden de Vyandlykheden te beginnen, zal vier dagen voor heen daar van kennisse geven. Na het teekenen van deeze Conventie, zyn de Troepen in de Cantonneerings Kwartieren getrokken en de Veldmarschalk Grave van *Daun* is alhier aangekomen.

Van *Regensburg* heeft men, dat de Baron van *Plotho*, Minister van *Brandenburg*, den 24 *November* laatstleden, aan alle de andere Ministers en den 26 in de volle Vergadering verklaard had:

Dat aangezien de Verklaringen en herhaalde Vermaningen van zyne Pruissische Majesteit aan de Ryks-Stenden gedaan, van geene indruk waren, die Vorst besloten had eindelyk geweld te gebruiken om hen te noodzaken tot het terug roepen hunner Troepen uit het Oostenryksche en het zogenaamde Ryks-Leger; ten welken einde zyne Pruissische Majesteit bevel gegeven had aan drie Corpsen zyner Troepen om in 't Ryk te trekken en aldaar na Krygs gebruik te handelen. Een deezer Corpsen is werkelyk in *Frankenland* getrokken, 't ander marcheerd naar Suaben, en het derde naderd naar *Regensburg*, maar zal de Ryks-Vergaderings-Vryheid niet benadeelen, en by aldien 't Contributien uitschryft over die Stad, zo zal 't echter daar binnen niet komen, by aldien de Magistraat Gedeputeerden aan den Commandant zend om benevens hem het noodige dien aangaande te sluiten.

Verscheide Estafettes zedert van *Regensburg* alhier aangekomen brengen tyding dat het Corps Troepen onder den Generaal *Kleist* in der daad in *Frankenland* gedrongen zynde, het gantsche Land met schrik en vrees vervullen, en groote Contributien uitschryven in de Bisdommen *Bamberg* en *Wurtzburg*. Thans ziet men, maar te laat, de gevolgen van den Stilstand van Wapenen

in *Saxen* gesllooten; dezelve is alleen voordeelig aan den Koning van *Pruissen* vermits die zynen inval in 't Ryk grootelyks begunstigd.

Berlyn. De Koning onzen Souverein is den 1 *December* van *Meissen* over *Nossen*, *Chemnitz*, *Zwukau*, *Kremmischau*, *Ronneburg*, *Gera*, *Roda*, *Jena*, *Weimar*, *Erfurth*, *Gotha*, *Langensaltz*, *Freyburg* en *Weisenfels* vertrokken, en den 5 te *Leipzig* aangekomen. Onze Troepen hebben thans vry Spel in het Ryk, lichten zware Contributien en Recruten, en zullen, zo men gelooft, veele Ryks Vorsten tot andere gedachten brengen.

Regensburg. Den 25 *November* (1762) deed de Keur-Brandenburgsche Gezant, Vryheer van *Plotho*, eene Deputatie uit het Collegie der Ryks-Steden, en ook uit den Magistraat dezer Stad, tot zynent verschynen, wanneer aan dezelve gelyke Declaratie, wegens de Inrukking der Pruissische Troepen in het Ryk, als aan de Vorstelyke en Graaflyke Gezanten, gedaan wierd; wordende aan die van deze Stad geïnjungeert: „ Dat zig uit den Magistraat „ 7 der gegoedste Leden moesten gereed houden, om met een „ verwacht wordend Commando Troepen, het geen echter, uit „ Respect voor de Ryks-Vergadering, niet binnen zoude rukken, wegens de Contributien te tracteeren, en zig voor de geaccordeerde Som tot Gyzelaars te stellen; endat, in gevalle „ zulks niet vrywillig geschiedde, als dan twee Heeren der Kamery; twee van den Raad, en drie Assessooren, gewapenderhand zouden geligt, en de Contributie drievoudig geaugmenteerd worden." Aan het Bisdom alhier, als mede aan de Stichten van St. Emeran, en het Opper- en Neder-Munster, is eene eveneens luidende Intimatie gedaan. Den 26 dito was de Ryks-Raads-Vergadering talryker, dan ooit in verscheidene voorgaande Jaaren, wanneer opgemelde Gezant de reeds aan dezelve *prævatim* gedaane Waarschouwinge *in plano et pleno* nogmaals herhaalde; „ dat namentlyk de 3 in het Ryk rukkende Pruissische Corpsen alleenlyk gedestineerd waren, om de Standen tot het Rapel „ hunner Troepen te noodzaken, zonder echter de Veiligheid „ van den Ryksdag in het allerminste te krenken." Immediaat daar op zyn menigvuldige Estafetten na de respective Hoven verzonden, om, dezelve van het voorgevallene te verwittigen, en van nadere Instructien voorzien te worden. Den 29 verscheen de Deputatie der Ryks-Steden andermaal aan het Hotel van den meer-

meergemelden Gezant, wanneer zyne Excellentie aan dezelve nog daarenboven te kennen gaf: „ Dat alle de Ryks-Steden, „ waarin de Keizerlyke *Avocatoria Citatoria* gevonden wierden, „ zouden uitgeplundert worden." Zedert zyn by het voornoemde Collegie verscheidene buitengewoone Vergaderingen gehouden, dewyl het versch Exempel der Ryks Stad *Windsheim* aan het zelve eenen onuitsprekelyke Schrik aangejaagt heeft. Den 30, arriveerde de jonge Heer van Seidlitz, Koninglyke Pruissische Vleugel-Adjudant, by den Vryheer van Plotho, als Expresse, met Tyding, dat 's Middags den 29 de Vrye Ryks-Stad *Neurenbeg* door het in *Franken* gerukte Koninglyke Pruissiche Corps geoccupeerd was. Men heeft geene verdere Omstandigheden kunnen ervaaren, dan dat gemelde Stad wel alle Toestel tot Defensie gemaakt; doch ziende de Batteryen opwerpen, het Kanon en de Mortiers aanvoeren, schielyk beslooten had, de Sleutels der Stad na buiten te zenden. Gemelde Heer van Seidlitz is, na een Verblyf vanmaartwee Uuren, van hier wederom naar *Neurenberg* gekeerd.

Erffurth. Behalven de voor dit ten einde loopende Jaar resteerende Achterstallen der Koninklyke Pruissise Contributien, zyn op nieuws, voor het aanstaande, van deze Stad en derzelver Omlanden 600,000 Ryksdaalders, beneven 700 Recruten en 1000 Paarden geëischt. Het blykt nog niet, dat de alhier ingerukte Troepen onder den Generaal Schmettau, als mede die te *Langensaltza* onder de Brigadier en Colonel van Lölhöffel, op eenige Winter-Quartieren denken; zynde alleenlyk bezig met het ophalen van Contanten en Fourage, waar boven zy nog hun vry onderhoud moeten hebben.

Halle in *Zwaben*. Wy zyn alhier in de uiterste ontsteltenis geweest wanneer wy den 27 November 1762 tyding ontfingen dat de Pruissische Troepen alreeds den 25 dier maand tot *Rothenburg* aan de *Tauber* voortgerukt waren. Het gansche Alarm wierd door eenen Ritmeester met 30 Hussaaren veroorzaakt, die van het Corps onder den Generaal Kleist uit het Sticht *Bamberg*, over *Neustad*, gedetacheerd was; zynde een Smaldeel van een grooter Commando van 300 Man, het geen reeds voor *Windsheim* gerukt, en de Poorten dier Ryks-Stad geslooten vindende, de Muuren beklommen; dezelve gebrandschat en uitgeplundert hadden, waarby een Kui-

Kuiper onder de voet geschooten wierd. Gemelde Ritmeester avanceerde van daar na *Oberzen*, een Riddergoed van den Keizerlyken-Koninglyken Heer Geheime Raad van Seckendorf, om aldaar des eerstgenoemden twee Zoonen, benevens den Heer Generaal van gelyken Naam, te ligten; zyne Excellentie wierd niet gevonden; doch een der beide eersten, een Officier zynde, mede genomen, na alvorens het Slot uitgeplundert te hebben. Hierop rukten zy voor de Ryks-Stad *Rothenburg*, alwaar op derzelver aanaadering de Poorten insgelyks gesloten wierden; doch zy leiden Vuur onder de Brug, en noodzaakten den Magistraat daardoor, aan hen eene Contributie van 100000 Ryksdaalders voor den Koning, en daar en boven nog 8000 Ryksdaalders aan Douceur-Geld, te accordeeren: Men kon echter niet meer dan 30000 Ryksdaalders byeen brengen, en voor het Restant wierden 2 Magistraats-Persoonen, benevens zommige der rykste Burgers, als Gyzelaars medegevoert. Zy trokken vervolgens te rug; dewyl de Saxise Troepen uit het Wurtembergse quamen aanrukken, dewelke tegenwoordig hieromstreeks alle de Avenuën geoccupeert houden.

Ondertusschen verneemt men dat de Steden *Neurenberg* twee en een halve Milioen Ryksdaalders, *Langensaltz* 150 duizend, *Muhlhausen* 100 duizend en *Nordhausen* mede 100 duizend Ryksdaalders Contributie aan hen moeten betalen.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 25 *November* (1762) zynde de dag der nieuwe opening van het Parlement, begaf de Koning zich in de uiterste Staatsie, en gezeeten zynde in een nieuwe Parade Koets (*) na het Huis der Pairs, en aldaar op den Troon ge-

(*) Het onderstel van de koets bestaat in vier Tritons, dewelken de Koets zelve ophouden door Kabeltouwen, aan derzelver vinnen vast zynde; de twee voorste ondersteunen ter zelver tyd den bok voor den Koetzier, terwyl zy, op Zeehoornen blazende, de aannadering van den Zee Monarch schynen aan te kondigen; en de twee achterste dragen de Koninglyke Bondelbylen, waar in men den drietand van Neptunus ziet, in de plaats van de bylen by de aloude Romeinen.

De voetstel van den Koetzier is een holle Zee-Schelp, steunende op bundels Riet en andere Zeeplanten. De assen der wielen verbeelden een bos lancien, en de Raderen zelve zyn gemaakt in navolging van die der RomeinscheZeegen wagens. Het lichaam van de Koets is samengestelt uit acht Palmboomen, dewelken door hunne uitgespreide en in elkander lopende Takken 't verheemelte ondersteunen. De vier op de hoeken staande Boomen zyn behangen met Zeegen-

gezeeten zynde, en de Gemeentens daar ook ontboden hebbende, behaagde 't zyne Majesteit aan de beide Huizen te doen de volgende zeer genadige.

AANSPRAAK.

MYLORDS EN EDELLIEDEN.

BY myne Komst op den Throon vond ik deze myne Koningryken in eenen bloeddigen en kostbaaren Oorlog ingewikkeld. Ik besloot denzelven met de uiterste Kracht te vervorderen, en was echter geneegen, op rechtvaardige en eerlyke Voorwaarden, in eene Vrede te bewilligen, wanneer de Uitkomsten van den Oorlog den Vyand tot gelyke wedelievende Neigingen mogten doen overhellen. Ver-

teekenen, betrekking hebbende tot de Victorien, geduurende den nu geëindigden roemruchtigen Oorlog door Groot-Brittantie behaalt.

Midden op 't verheemelte staan drie Kindertjes, verbeelden de genii van Engeland, Schotland en Ierland, de Ryks-Kroon van Groot-Brittannie met hunne hoofden onderschragende, terwyl 't eene den scepter, 't andere 't zwaard van Staat, en 't derde de teekenen van den Ridder-Order van den Kousenband in de hand houden, zynde hunne lichamen voor 't overige verciert met festonnen van Laurieren, dewelken van daar na de vier hoeken van 't verheemelte voortloopen.

De tusschen ruimten tusschen de Palmbomen zyn van boven gevult met kostbaare Venetiaansche Glazen, en van onderen met ongemeen fraai beschilderde paneelen. Het paneel van vooren verbeeld Britannia, op eenen Throon gezeeten, houdende den staf van vryheid in de hand, en verzelt van Godsdienst, Gerechtigheid, Wysheid, Dapperheid en Sterkte, terwyl de Overwinning haar een Lauërkrans aanbied, ziende men in 't verschiet het profil van de Stad Londen. Het Paneel van achteren vertoont Neptunus, uit zyn Paleis komende, wordende deszelfs Zee-wagen voortgetrokken door zes Zee-Paarden, en zynde dezelve verzelt van Amphitrite, de Winden, Zee- en Rivier-Goden, Tritons, Najaden, enz., dewelken de schattingen uit alle werelddeelen na 't Britsche strand overbrengen.

Het paaneel van 't eene portier is beschilderd met Mars, Minerve en Mercurius, torssende de Ryks-Kroon van Groot-Brittannie; en op dat van 't ander portier ziet men Arbeidzaamheid en Schranderheid eenen overvloedshoorn aan den Gelei-geest van Engeland, overgeeven. De vier kleinere paneelen verbeelden 't beschermen der Vrye Konsten en Weetenschappen, de Geschiedkunde, de roemruchtige daaden van 't Britsche Ryk verbreidende, en de Vreede, eenen stapel Oorlogs-Tuig verbrandende, zynde alles op een uitmuntende wyze uitgevoerd.

De Koets is van binnen bekleed met Karmosyn Fluweel, Ryk met goud geborduurt. Al 't Houtwerk is driemaal verguld, en de Schilderwerken leggen onder een heerlyk vernis. De acht fraaije sneeuw-witte hengsten, dewelken voor de Koets gespannen waren, hadden rood Fluweele Tuigen, opgetooit met zilver vergulde gespen en plaatingen, en blaauw zyde linten, zynde de dekkleeden en de Zadel van 't Voorryders-Paard van blaauw fluweel, met goud geborduurt, en met zware goude Franjes en kwasten.

Vervolgens wierd in het voorleden Jaar eene Onderhandeling begonnen, dewelke vruchteloos afliep. De Oorlog wierd naderhand nog algemeender; dewyl het Hof van *Madrid*, niet tegenstaande myne alleruiterste Poogingen, om zulks voor te komen, goedvond, met myne Vyanden éénе Lyn te trekken.

Hier door, als mede door den onverwachten Aanval op mynen natuurlyken en goeden Bondgenoot, den Koning van *Portugal*, wierd onze Commercie grootelyks ontroert, en onze Zwaarigheden groeiden nog meer aan, door dien de drukkende Lasten, onder dewelke dit Land reeds zat te zuchten, vermeenigvuldigt wierden.

Myn Oogmerk bleef echter altoos het zelve, om tot Bereiking eener eerlyke Vrede, dan nog meer uytgebreiden Oorlog op de allerkrachtigste Wyze te vervorderen. Ik nam derhalve de My aangebodene Gelegenheid ter Hervatting der Onderhandelingen te baat; doch bediende My ook teffens van de by Ulieden in myne Handen gestelde Macht, en wierd door myne Vlooten en Arméen, in de Volvoering myner Bestekken, zo wel gedient, dat geenerhande Geschiedenissen eenige Voorbeelden van grootere Glorie of Voordeelen, door de Wapenen van deze of andere Volkeren, in eene zo korte Beperking van Tyd behaald, zullen kunnen opleveren. Myn Generaal de Prins *Ferdinand* van *Brunswyk*, en myne Armée in *Duitsland*, hebben, gedurende het Beloop van dezen Veldtocht, door zo menigvuldige uitsteekende Voordeelen, over eenen in Overmacht uitmuntenden Vyand behaald, onsterffelyken Roem verworven. De Veroveringen der *Fransche* en *Spaansche* Wapenen in *Portugal* zyn gestuit; dat Koningryk is, door de Standvastigheid en onwrikbaar Besluit van deszelfs Souverein, en door de Krygskundige Begaafdheden van den regeerenden Graaf *van der Lippe*, ondersteund door de Dapperheid der onder zyn Bevel staande Troepen, beveiligd; *Martinique*, en andere Eilanden in de *West-Indiën*, zyn geconquesteerd; de *Havana*, eene voor *Spanjen* allergewigtste Plaats, onder myn Bezit geraakt, en met en benevens derzelver uitsteekende Schatten, behalven een aanmerkelyk Gedeelte der *Spaansche* Zeemacht, in onze Handen gevallen.

Ik kan van deze heldhaftige Bedryven, dewelke zodanig eenen Luyster en Eer op myne Kroon doen te rug stuiten, geenszins gewagen, zonder in 't openbaar myne Overtuiging te doen blyken, ten opzichte der onverdrootene Standvastigheid en weergalooze Dapperheid myner Officieren en Gemeenen te Water en te Land, alle dewelke, door herhaalde Bewyzen, betoont hebben, dat geenerhande Luchtstreek, Wederwaardigheden en Gevaaren, in staat geweest zyn, den brandenden Yver, en het Vermoogen der *Britsche* Wapenen te wederstaan, of dezelve te doen verflauwen.

Naast den Bystand van den Almachtigen God, is het aan derzelver Beleid en Dapperheid toe te schryven, dat myne Vyanden overgehaald zyn, de Vrede op zodanige Voorwaarden, als ik vertrouw, dat aan myn Parlement het volkomenste Genoegen zullen geven, aan te neemen. De Préliminaire Artikels zyn by mynen Minister, en ook by die van *Spanjen* en *Vrankryk*

 ge-

geteekent, en Ik heb gelast, dezelve, te zyner tyd, voor Ulieden te doen openleggen.

De Voorwaarden dier Vrede zyn van zodanig eene Natuur, dat daar door niet alleen een overgroot Grondgebied aan de Heerschappy van *Groot Brittannien* gehecht, maar ook een vast Fondament voor den Aanwas en Bloei van allerhande Handteering en den Koophandel gelegt wordt; ook is de alleruiterste Zorg gedragen, tot Voorkoming en Weering van alle Gelegenheid tot eenigerhande Verschillen tusschen myne Onderdaanen, en die van *Vrankryk* en *Spanjen*; als mede nog, om de Veiligheid en Voortduurendheid der Zegeningen van de Vrede te doen beklyven.

Terwyl ik zorgvuldiglyk myne Oplettendheid over de wezendlyke Belangen van myne eigene Koningryken heb laaten gaan, zo heb Ik ook teffens, voor de goede Trouwe myner Kroon, en voor het Welzyn myner Bondgenooten, de alleruiterste Zorg gedraagen. Ik heb voor den Koning van *Portugal* de Vrede gemaakt; hem alle de Domeinen verzekert, en wyders beschikt, dat alle de Landen van den Koning van *Pruissen*, zo wel als die van myne verdere Geallieeren in *Duitschland* en elders, door de Arméen van *Vrankryk* geoccupeerd, immediaat zullen moeten ontruimt worden.

EDELLIEDEN VAN HET HUYS DER GEMEENTENS.

IK heb bevoolen, den behoorlyken Overslag voor Ulieden open te leggen: en Ik zal, zonder uitstel, voortgaan, daar van eene allerbreedvoerigste Aanwyzing te laaten doen, in zo verre zy maar eenigzins bevonden worden, met de Voorzigtigheid en eene gezonde Staatkunde bestaanbaar te zyn. Het is voor My het allergrootste Verdriet, te moeten ondervinden, dat, alhoewel de Oorlog ten einde loopt, onze Lasten echter zo zeer niet kunnen verminderd worden, als Ik wel wenschte; doch, nademaal ons niets, buiten de krachtdadigste en kostbaarste Poogingen, uit de ons omringende Zwaarigheden zoude hebben kunnen redden; zo moeten wy voor eenen nog korten Tyd gedoogen, daar van de Gevolgen in eenen hoogen Graad te verduuren.

MYLORDS EN EDELLIEDEN.

DE Handhaving van het geen onze Natie, zo Roem- en Luysterryk, in alle de Gewesten der Wereld volvoert had, was, zonder groot Verlies van Volk, volstrekt onmogelyk. Wanneer Gylieden, het zy volgens de Gronden van Staatkunde, of naar de Wetten der Menschlievendheid, zodanig een Verlies overweegt, dan zal onder de zo menigvuldige Beweegredenen, voornamentlyk ééne gevonden worden, dewelke My overgehaalt heeft, veel eer in eene Onderhandeling te treden, en daar in merkelyk te vorderen, dan alvoorens den hachelyken Uitslag van veele Operatien af te wachten; mitsgaders, om als nu het Slot en het Einde van dezelve te verhaasten, en daar door de Noodzakelykheid van den Toestel tot eenen volgenden Veldtocht voor te komen.

Vermits nu door deze Vrede myne Domeinen grootelyks vermeerderd, en nieuwe Bronaderen voor de Fabryken en den Koophandel geopend zyn;

zo is myne ernstigste Begeerte, dat Gylieden zult gelieven zodanige Maatregelen in Overweeging te neemen, en ter Handhaving van de Ternederzettingen in onze nieuwe Wingewesten te bepaalen, dewelke tot de Veiligheid dier Landen, en tot den Aanwas en Verbetering tot den Koophandel en de Scheepvaart van *Groot-Brittannien*, op het allerkrachtdadigste kunnen strekken. Ik kan van deze onze Conquesten niet gewagen, zonder myne wakkere en brave Onderdaanen, door wier Kloekmoedigheid dezelve geacquireerd zyn, aan Ulieder Zorg en Oplettendheid zeer ernstiglyk te recommandeeren.

Wy zouden dezen zo wyd uitgebreiden Oorlog, zonder eene volmaakte Eendragt binnen 's Lands, nimmer hebben kunnen voeren. Gylieden zult bevinden, dat die zelve Eendragt als nog ten hoogsten noodzakelyk zy, om van de by de Vrede verkregene Voordeelen het allernuttigst Gebruik te maken; mitsgaders, om zodanig eene Huishouding daar op te Grondvesten, dewelke wy zo wel aan ons zelve als aan onze Nakomelingen verschuldigd zyn, en die alleenlyk in staat is, de Natie in de, door de noodige Behoefsens tot dezen langen en kostbaaren Oorlog op haar gebragte zwaare Lasten, te verligten en van dezelve metter tyd te ontheffen.

Den 26 *November* presenteerden de Pairs als mede den 28 de Gemeentens deeze volgende.

DANK-ADRESSEN.

GENADIGSTE SOUVERAIN,

WY Uw Majesteits schuldpligtigste en getrouwe Onderdaanen, de Geestelyke en Wereldlyke Lords in 't Parlement vergaderd, bidden verlof, om uwe Majesteit ootmoedelyk dank te zeggen voor Uw genadigste Aanspraak van den Throon.

Vergun ons, *Sire*, deeze vroegste geleegentheid waar te neemen, om uwe Majesteit te smeeken, onze opregtste en vuurigste gelukwenschingen aan te neemen over de geboorte van een *Erfgenaam* tot uw Kroon, welke uw Majesteits huisselyk geluk vermeerderd en uw Koninglyke Gemalin aan het Volk van deeze Koningryken dierbaar maakt, en beloofd, dat onder een Prins, gevormt in de Konsten van Regeering door uw Majesteits voorbeeld, de Burgerlyke en Godsdienstige Vryheeden, de Glorie, de Commercie en de Magt van Groot-Brittannien tot de Nakomelingschap zullen werden overgebragt.

Het is met de uiterste dankbaarheid, dat wy erkennen uw Majesteits onvermoeide oplettentheid op de voorspoed en het geluk van uw Volk, welke uw Majesteit altoos zorgvuldig maakt, zelfs midden in de glorie van uwe Overwinningen, om haar door een billyke en honorable Vreede, van de Oorlogs-lasten te bevryden. Teffens kunnen wy niet dan de Wysheid Admiteeren, dewelke aan uwe Majesteit de vigoureuste pogingen, als de zeekerste middelen, om deeze Zeegen aan uw Volk te bezorgen, inboezemen.

Wy

Wy bidden verlof, om aan uw Majesteit aan te bieden onze gelukwenschingen over de uitmuntende Successen, waar meede uwe Majesteits Wapenen in den loop van den teegenwoordigen Oorlog verzeld zyn geworden; over de vermeestering van het sterke Eiland *Martinique*; over het Conquest van de *Havana*, het Bolwerk van de Spaansche Colonien, en over de verkryging van zo veel schat, en van een zo groot deel der *Spaansche Marine*; over de veelvuldige voordeelen in *Duitschland* verkreegen op de Wapenen van *Vrankryk*, schoon sterker in getal, door de habiliteit van uwe Majesteits Generaal Prins Ferdinand van Brunswyk, en door de kloekmoedigheid van de Troepen onder zyn Commando, en over de bewaring van *Portugal* voor de gevaaren, die alle momenten dreigden dat Koningryk te overstelpen, en dewelke niet zo lang zouden hebben kunnen weederstaan zyn geworden, dan door de standvastigheid van derzelver Souverein; door de Krygs Talenten van den Regeerende Graaf *la Lippe*, en door de Dapperheid van de tot dien dienst geëmployeerde Troepen. De verrigtingen moeten erkend worden egaal te zyn, met al wat in eenig voorig jaar, zelfs van deeze voorspoedige Oorlog is verrigt, schoon een nieuwe Vyand onze Krygs-Operatien noodzaakelyk uitgestrekter maakte, en nieuwe Zwarigheeden toebragt, tot de geene waar meede wy te vooren worstelden: Verrigtingen die de hoogste Eer geeven aan de Raaden die dezelve ontworpen hebben, aan de Commandeurs die dezelve ter uitvoer hebben gebragt, en aan de Vlooten en Leegers, welkers onverschrokkenheid door geen gevaaren konden verzet worden.

Vergun ons, op de vuurigste en dankbaarste wyze uit te drukken onze Vreugde en Gelukwenschingen, dat uwe Majesteit door deeze herhaalde Efforten, eindelyk uwe Vyanden gedrongen heeft, om in Vreedens Conditien te consenteeren; als meede om aan uw Majesteit onze opregtste dankzegging aan te bieden voor uw kennisgeevinge aan uw Parlement, dat de *Preliminaire Artikelen* reeds door uw Majesteits Minister en die van *Vrankryk* en *Spanjen* geteekend zyn; voor uw Majesteits gunstige verzeekeringen, dat Gy deeze Artikelen ter behoorlyker tyd voor ons zult doen open leggen; en voor het ligt, 't geen uw Majesteit heeft gelieven te geeven wegens derzelver conditien, welke aan uw Majesteits Volk het schoonste vooruit zigt verschaffen van toekoomende geluk, voorspoed en veiligheid.

Uw Majesteit mag verzeekerd zyn, dat wy van onze kant niet zullen manqueeren, zoo dra mogelyk in onze overweging te nemen de bequaame middelen tot vaststelling van onze nieuwe Aanwinningen, tot bevordering van derzelver Commercie, en om daar door dezelve nuttig voor ons Land te maken. Waarlyk gevoelig van de merites dezer brave Mannen, door welkers Kloekmoedigheid deeze Conquesten zyn gemaakt, zullen wy bereid zyn, om in alle redelyke voorstellinge tot belooning van dezelve te concurreeren; beklagende dog teffens zoo als wy doen, het verlies van zoo meenig onzer Mede-Onderdanen, waar door de Nationaale sterkte grootelyks is verminderd geworden. Wy kunnen niet genoeg Admireeren die wysheid die het gelukkig uur waargenomen heeft, om de voordeelen van

onze

onze Overwinningen te plukken terwyl wy nog op het toppunt van onze Glory waaren, en eer wy eenige omkeering van Fortuin hadden ondervonden. In dankbaare beantwoording voor deeze veelvuldige Zeegeningen, welke uw Majesteits Koningl. wysheid en sterkte voor ons bezorgt heeft, kan uw Majesteit staat maaken op onze vuurigste iever, op onze bestendige pogingen ter bevordering van die eendragtigheid die uw Majesteit in alle uw handelingen recommandeerd, en op onze oplettentheid op zoodanige maatregulen van Huishouding welke het byzonder werk van de Vredestyden is, en welke alleen uw Majesteits getrouwe Volk van de drukkende lasten van een zoo lange en zoo kostbaare Oorlog kan verligten.

Waar op Syn Majesteit zeer gunstelyk geliefde te antwoorden:

MYLORDS.

Dit zeer toegenege en getrouwe Adres geeft my de opregtste vergenoeginge. Ik dank UL. hertelyk daar voor, zo wel als voor uw gelukwenschingen over de Geboorte van den Prins myn Zoon, en voor de achting die Gyliede by deeze gelegentheid voor de Koningin verklaard.

De blymoedige en gestadige onderschraging van myn Parlement geduurende den Oorlog, is door de onafgebrokene Successen verzeld geworden: En de Ratificatie van de Preliminaire Artikelen zal zoo als ik vertrouwe, door de compleete voltooyinge van de Vrede op veilige en honorable Conditien gevolgt worden.

Myn eenige wensch is en zal altoos zyn, het duurzaam geluk, voorspoed en veiligheid van Myn getrouwe Volk te bevorderen.

ZEER GENADIGE SOUVEREIN.

Wy uwer Majesteits schuldpligtige en getrouwe Onderdaanen, de Gemeentens van Groot Brittannien, in 't Parlement vergaderd, smeeken Verlof, om aan uwe Majesteit voor Desselfs zeer genadige Aanspraak van den Throon, de ootmoedigste en hertelykste Dankzeggingen te mogen doen.

Het zy ons te gelyker tyd geoorloofd, uwe Majesteit met de gelukkige Geboorte zyner Koninglyke Hoogheid den Prins van Wales, en de Herstelling van Desselfs Koninglyke Echtgenoote, voor deze Landen zo waard en dierbaar, niet alleenlyk door dit gewigtig Evenement, maar ook ten opzichte van Derzelver Personeele Deugden en Hoedanigheden, te mogen Congratuleeren.

Wy erkennen uwer Majesteit groote Oplettendheid omtrent het Welzyn van zyn Volk, in de krachtdadigste Vervordering van den Oorlog, met de alleruiterste Dankbaarheid, en wenschen uwe Majesteit Geluk met desselfs voorspoedige Uitwerking; zynde de Vooruitzigt zodanig eener Vrede, die in staat is, om de Zegeningen, dewelke wy ons zelve onder uwer Majesteit allergelukkigste Regeering belooven, te bevestigen en te doen beklyven.

Wy verzekeren uwe Majesteit, dat Desselfs getrouwe Gemeentens, zo wel ten opzigte uwer zo wyslyk bestierde Plans, als ook van den dooreenen goeden Uitslag gezegenden Yver, waar door dezelve by uwer Majesteit

Vloo-

Vlooten en Arméen werkſtellig gemaakt zyn, zig hertelyk verheugen.

De Bereidwilligheid en de Bravoure van uwer Majeſteits Armée in *Duitſchland*, benevens het Krygskundig Beleid en de Activiteit van Deſſelfs Generaal, Prins *Ferdinand* van *Brunswyk*, door dewelke zo veelvuldige uitſtekende Voordeelen behaald zyn over eenen Vyand, die eene zo groote Overmacht in handen had, ſtrekken tot Onderwerpen onzer allergrootſte Verwondering. De Stuiting der Vervorderingen van de *Franſche* en *Spaanſche* Wapenen in *Portugal*; de Behoudenis van dat Koningryk door de Standvaſtigheid en het onwrikbaar Beſluit van deſſelfs Souverain, en door de weêrgalooze Talenten en het uitſtekend Beleid van den Regeerenden Graaf *van der Lippe*, onderſteund door de Dapperheid der onder zyn Bevel ſtaande Troepen, zyn Gebeurteniſſen van de allergrootſte Aangelegenheid voor deze Natie en derzelver Commercie. De Verovering van *Martinique*, zo luiſterryk voor uwer Majeſteit Wapenen, en de nog veel gewigtigere Conqueſteering der *Havana*, waar by een aanzienlyk Gedeelte der Zeemacht van *Spanjen* in uwer Majeſteits handen gevallen is, zyn de Blyken der Wysheid van uwen Raad, en van de Dapperheid der geenen, die tot de Volvoering dier gewigtige Beveelen geëmployeerd zyn, en waar door onze Herten van Dankbaarheid en Genoegen overvloeijen.

De openbaare Getuigeniſſen, by uwe Majeſteit, uit dien hoofde zo genadiglyk gegeven ten opzigte der onwrikbaare Standvaſtigheid en de weêrgalooze Bravoure uwer Officiers en Gemeenen te Water en te Land, aan dewelke men, naaſt God, deze voortreffelyke Bedryven moeten toeſchryven, zyn niet minder roem- en luiſterryk, en moeten voor hen tot des te grootere Recommandatie ſtrekken, om met Achting en Dankbaarheid by hun Vaderland ontfangen te worden.

Vergun ons, *Sire*, uwe Majeſteit te mogen danken wegens Deſſelfs Belofte, dat de Préliminaire Artikels der Vrede voor ons zullen opengelegt worden. Wy ontfangen insgelyks de Onderrechting, dewelke uwe Majeſteit ons dien aangaande heeft gelieven te geven, waaruit wy ons zelve mogen beloven, dat ook onze Koophandel, door den Aanwas van uwe Domeinen, in Bloei zal toeneemen; als mede, dat alle Gelegenheden tot toekomende Verſchillen uit den weg geruimd zynde, de Zegeningen der Vrede daar door beſtendig en veilig gemaakt zullen worden, met het Alleruiterſte Genoegen.

Wy betuigen aan uwe Majeſteit onze oprechte en ootmoedigſte Dankbaarheid voor Deſſelfs groote Goedertierenheid en tedere Oplettendheid omtrent het Welzyn uwer Onderdaanen, in het ſpoedig doen ſluiten eener Vredehandeling, die voor het Vaderland zo heilzaam is; als mede uwer Majeſteit allergenadigſt Voorneemen, om, zo dra de Vrede geſlooten is, de gemeene Laſten te zullen verminderen.

Uwe Majeſteit gelieve verzekerd te zyn, dat uwe getrouwe Gemeentens zodanige Onderſtanden, dewelke als nog mogen zyn, blymoediglyk zullen dragen; en wel met de verſchuldigde Oplettendheid zodanig een

Be-

Bezuyniging, als uwe Majesteit aan ons gelieft te recommandeeren, in zo verre dezelve met de Wysheid en de waare Staatkunde bestaanbaar is.

Wy zullen geenzins in gebreke blyven, de voornaamste Maatregelen in overweging te neemen, dewelke tot de Ternederzettingen in onze nieuwe Win-Gewesten, tot de Beveiliging van dezelve voor ons, en tot den Aanwas en Verbetering van onzen Koophandel en Scheepvaart, kunnen dienen. Wy beklagen mede het Verlies van alle de brave Lieden, dewelke in dezen roemryken Oorlog gesneuveld zyn, en zullen alle verschuldigde Oplettendheid gebruiken omtrent de Diensten van de gene, die als nog overschieten, en door wier Dapperheid deze Aanwinningen gemaakt zyn. Wy zullen voortvaaren de Eendragtigheid aan te queeken, aan dewelke wy de Uitkomsten van den Oorlog grootelyks moeten toeschryven, om daar door het meeste Voordeel der Vrede te verkrygen, dewelke wy aan ons zelve en aan onze Nakomelingen verschuldigd zyn.

VRANKRYK. Parys. Den 13 *December* (1762), heeft ons Hof door den druk bekend gemaakt de

Preleminaire Artikelen van Vrede tusschen hunne *Britze*, en *Allerchristelykste* en *Catholyke* Koning, geteekend den 3 November 1762.

DE Koning van Groot-Brittannien en de Allerchristelykste Koning, bezield zynde met het wederzyds verlangen, om tusschen hun de Unie en de goede verstandhouding te herstellen, zo tot wel zyn van het Menschdom in 't gemeen, als tot dat van hunne respective Koningryken, Staaten en Onderdaanen, hunne aandagt gevestigt hebbende, kort na de Vreedebreuk tusschen Groot-Brittannien en Spanjen, op den staat der Negotiatie van voorleeden Jaare, (dewelke ten allen ongelukke den gewenschten uitslag niet gehad heeft,) als meede op de Articulen van verschil tusschen de Kroonen van Groot-Brittannien en Spanjen, hebben hunne Britsche en Allerchristelykste Majesteiten een Correspondentie aangevangen, ten einde middelen uit te vinden, ter bylegging van de verschillen, tusschen gemelde hunne Majesteiten subsisteerende. Zyn Allerchristelykste Majesteit ter zelver tyd aan den Koning van Spanjen kennisse gegeeven hebbende van deeze gelukkige geneigtheeden, heeft zyn Catholyke Majesteit zig bezield bevonden met denzelven ten welzyn van 't Menschdom en van zyne Onderdaanen, en geresolveerd, om de vrugten des Vredes door zyne meedewerking omtrent zulke loflyke voorneemens uit te breiden en te vermeenigvuldigen.

Dienvolgens zyn hunne Britsche, Allerchristelykste en Catholyke Majesteiten, alle de bovengemelde zaaken rypelyk overwogen hebbende, als meede de verscheiden Gebeurtenissen, geduurende den loop der teegenwoordige Negotiatie voorgevallen, met gemeen accoord overeengekomen, ten opzigte van de navolgende Articulen, dewelke dienen zullen tot een grondslag van het toekomstige Vreedes-Tractaat. Ten welken einde Zyn Britsche Majesteit heeft benoemt en geauthorizeert John, Hertog en Grave van Bedford, Marquis van Tavistok, enz. Minister van Staat van des Ko-

ning van Groot-Brittannien, Lieut. Generaal van Zyn Majesteits Arméen, deszelfs Geheim Zeegelbewaarder, Ridder van de zeer Edele Ridder Order van de Kousseband, en Zyn Britsche Majesteits Minister Plenipotentiaris by Zyn Allerchristelykste Majesteit; en Zyn Allerchristelykste Majesteit Cæsar Gabriël de Choiseul, Hertog van Praslin, Pair van Vrankryk, Ridder der Ridder-Ordens van Zyn Allerchristelykste Majesteit, Lieut. Generaal van Zyn Majesteits Arméen, Raad in alle deszelfs Raadsvergaderingen, en Minister en Secretaris van Staat van zyne Beveelen en Finantien; en Zyn Catholyke Majesteit heeft insgelyk benoemd en geauthoriseerd Don Jeronimo Grimaldi, Marquis de Grimaldi, Ridder der Ridder-Orders van Zyn Allerchristelykste Majesteit, werkelyke Edelman der Bed-Kamer van Zyn Catholyke Majesteit, en deszelfs Extraordinaris Ambassadeur by Zyn Allerchristelykste Majesteit. Dewelke, na aan elkander behoorlyk hunne weederzeidsche Volmagten in goede forme te hebben vertoond, aangaande de volgende Articulen zyn overeen gekomen:

ARTICUL. I.

ZOo dra de Præliminaire zullen geteekend en geratificeert zyn, zal de opregte Vriendschap tusschen Zyn Brittannische Maj. en Zyn Allerchristelykste Maj., en tusschen Zyn Brittannische Maj. en Zyn Cath. Majesteit, hunne Koningryken, Staaten en Onderdanen te Waater en te Land, in alle de Wereld Deelen hersteld zyn. Daar zullen ordres na de Arméen en Esquaders, als ook aan de Onderdanen van de drie Moogendheeden gezonden werden, om alle Hostiliteiten op te houden, en in de volkomenste eenigheid te leven, met het gepasseerde te vergeeten, waar toe hunne Souvereinen de ordre en het voorbeeld geeven: En tot uitvoeringe van dit Articul zullen van weerzyden Zee-Paspoorten gegeeven werden aan de Scheepen, die geëxpedieert zullen werden om de tyding daar van in de respective Bezittingen der drie Mogendheden te brengen.

(*Doordien ons bestek thans niet toelaat de Preliminaire Artikelen in haar geheel te plaatzen; laaten wy de resteerende voor een volgend Stukje over.*)

NEDERLANDEN. Amsterdam. Deeze Stad is vereerd geweest met de tegenwoordigheid van Hunne Doorl. Hoogheden de Prins *van Nassau-Weilburg* en de beide Princen *van Hessen-Cassel.* Hoogst dezelve arriveerden den 16 *December* 1762 uit *'s Hage* in deeze Stad en namen hun intrek in het Heeren Logement. Dien zelven Avond waren zy ter Maaltyd by den Heer *Boreel* voorheen Extraordinaris Ambassadeur van Haar Hoog Mog. by het Hof van *Groot-Brittannien.* Den 17 's morgens ontfingen hunne Doorl. de complimenten van de voornaamste Perzoonen van rang en aanzien, waarna zy de Beurs, als meede het Y bezichtigden, en het Middagmaal by den Heer *Bakker*, Secretaris ter Admiraliteit hielden. Den 18 bezagen die Vorsten het Stadhuis, als mede de kostbaare en uitmuntende Verzameling

van

van Schilderyen van den Heer *Braamkamp*, en ſpysden andermaal by den opgemelden Heer *Boreel*. Des avonds begaven zy zich na den Schouwburg, alwaar de Wedergevonden Zoon werd vertoond en ten hunnen aanzien eene groote meenigte toeſchouwers vergaderd was. By 't eindigen van het Schouwſpel werden zy ter Maaltyd onthaald by den Heer *Rendorp*. Den 19 deeden zy een toer naar *Saandam* in een der Admiraliteits Jachten en ſpysden 's Avonds by den Heer *Hogguer*. Den 20 bezichtigden zy de Admiraliteit, ſpysden 's Middags by den Heer Admiraal *Schryver* en 's Avonds by den Heer G. *Haſſelaar*, waarna deeze Doorluchtige Perſonagien op den 21 's Morgens met de Jachten wederom van hier naar '*s Hage* vertrokken zyn.

Magiſtratuuren en Amptenaaren.

Door de Vyf voorzittende Leden van ſtaat is tot Schepen der Stad *Middelburg* de Heer Mr. *Aſſuerus van de Putte Schorer*, in de Plaats van wylen den Heer Oud Burgemeeſter Al. Joh. Hier. Huyſſen, Heere van Cattendyke,

Den 3 November hebben de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van *Zeland* den Heer *Pieter Docber* benoemd tot Ontfanger der Convoyen en Licenten, indeplaats van Wylen den Heer *Cornelis Oye*.

Den 10 derzelver Maand is als Hoofd Officier der Stad *Leyden* beëedigd de W. Ed. Geſtr. Heer Mr. *Johan van der Marck*, Æg. Z. in plaats van den Heer Mr. *Cornelis Chaſtelein*; en tot Burgemeeſteren zyn aangeſteld de W. Ed. Gr. Achtb. Heeren *Diederik van Leyden*, Heere der ſtede *Vlaardingen* en *Vlaardinger Ambacht*, eerſte en preſideerende, Mr. *Johan van der Marck*, Mr. *Nicolaas Willem van Leeuwen* en Mr. *Cornelis Chastelein*; als Theſaurier Ordinaris is gecontinueerd de Heer Mr. *Nicolaas van de Velde* D. *Z.*; en op den 8 dier Maand is door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Curatoren over 's Lands Univerſiteit en Burgemeeſteren dier Stad tot *Subregent* van het Nederduitſch Staten Collegie aangeſteld de E. V. G. Heer *Adrianus Munnekemole*, Predikant aldaar, inde Plaats van den Heer *Petrus Couwenburg du Bois*; *S. S. Theologiæ Profeſſor*, die daarvan Vrywillig afſtand gedaan heeft.

By hun Hoog Mog. is de Commandeur *Anthony Levinus Haak* aangeſteld tot Kapitein ter Zee ter Admiraliteit t'Amſterdam; als mede gekwalificeerd en geauthoriſeerd, de Heer Mr. *François Fagel*, om zynen Vader den Heer Griffier Fagel in zynen dienſt in hoogſt derzelver Vergadering te mogen aſſiſteeren.

Tot Raad in de Vroedſchap der Stad *Utrecht* is aangeſteld de Heer Mr. *Thomas Adriaan Boddens*, in plaats van wylen den Heer Mr. A. T. van *Mansveld*.

Den 29 *November* zyn door de Heeren Burgemeeſteren en Vroedſchap der Stad *Medenblik* tot Mede Vroedſchappen verkooren de Heeren *Jan Jacobs Roos* en *Nanning Gorter*, in de plaats van wylen de Heeren *Thomas van Gaalen* en *Cornelis van Pommere*, en in de plaats van deezen laatſtgemelden tot Raad ter Admiraliteit de Heer *Hendrik de Zee*, Raad en Oud-Burgemeeſter.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Ooſt-Indiſche Maatſchappy deezer Landen ter Kamer *Zeeland*, hebben het Schip *Damzicht* naar Ceylon, geſteld onder Commando van Schipper *Lodewyk Thomasz*.

Tot Electeur der Stad *Schoonhoven* is ver-

verkooren de Heer Dr. *Carolus Carnier*, in plaats van wylen den Heer G. Verhaar.

Haar Hoog. Mog. hebben de Heeren Mr. *Roosevelt* als Ordinarissen van *Braams* aangesteld tot Extraordinaris Raadsheer in 't Hof van Vlaanderen te Middelburg resideerende.

Tot veertig-Raad der Stad *Delft* zyn verkooren de Heeren Mr. *Caspar de Roo*, Heer van Rosenburg en Mr. *Frans van den Burgh*, Willemsz. en gedespicieerd om met *May* 1763 Zitting te neemen in de Vergadering van de Staaten Generaal de Wel Ed. Gestrenge Heer Mr. *Adriaan Weveringh*, Raad en Regerend Burgemeester der voorsz. Stad.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 24 *October* overleed te *Middelburg* de W. Ed. Gest. Heer Mr. *Pieter Bernard de Beaufort*, Raad der Stad *Tholen*, Gecommitteerde Raad, en Raad ter Admiraliteit van *Zeeland* enz.

Op 't einde deezer Maand had men in Engeland eene geweldige Overstroming, waardoor te *Bristol*, *Cambridge*, *Falmouth*, *Chelmsford*, *Norwich*, *Ely* en meer andere Plaatzen, eenige Menschen en zeer veel Vee is omgekomen.

Den 1. *November* overleed in '*s Hage*, de Graaf *Neale*, Directeur der Asiatische Compagnie te *Embden*.

Den 7. dito wierd te *Zutphen* het tydelyke met eeuwige afgewisseld, door den H. W. Geboren Heer *Ludolph Hendrik Borgard Silvius*, Vryheer *van Heekeren*, Heere van Kemnade enz. enz. beschreven in de Ridderschap der Graafschap Zutphen, Ridder der Stad en Ampt van *Doesburg* en Burgemeester der Stad *Groenlo*, oud zynde 67 Jaren.

Den 10 dito stierf te *Utrecht* in den Ouderdom van 46 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Abraham van Mansveld*, Raad in de Vroedschap en Oud Schepen dier Stad.

Den 11 *November* had men te *Parys*, van 's Middags ten 12 tot 8 uuren des Avonds, een zo geweldige Orkaan dat veele Boomen uit den grond gerukt, eene meenigte Schoorsteenen ingestort en de straten met Puin bedekt zyn geworden. Veele menschen zyn daar door beschadigd en onder andere een jonge Dochter welke zwaar is gekwetst geworden.

Den 12 dito werd te *Middelburg* de schuld der natuure betaald door den W. E. Gestr. Heer *Jacob van Reygersberg*, Heer van Couwerve, Crabbendyke enz. gecommitteerde Raad ter Admiraliteit, en Bewindhebber der Oost-Indische Comp. ter Kamer aldaar.

Den 20 dito overleed te *Delft* in den Ouderdom van ruim 61 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Guielmus van Blyswyk*, Raad in de Vroedschap en President Burgemeester dier Stad enz. enz. enz.

Den 18 dito overleed te *Haerlem* de Hooggeb. Heer, *Jacob*, Baron *van Steinbergen*, eertyds Generaal-Major in dienst van den Koning van *Polen*, Keurvorst van Saxen, dewelke eenige Maanden aldaar had gewoond, zonder dat desselfs naam en kwaliteit bekend wierden dan na zyn overlyden.

Den 27 dito werd de schuld der natuur te *Schoonhoven* betaald door den Heer *Guilliam Verhaar*, Raad en Oud-Burgemeester dier Stad.

De W. E. Gestr. Heer *Jacob van Bosveld*, Gouverneur van *Curacao* enz. is aldaar overleden.

De Heer *François Spiering*, Collonel titulair en Luitenant-Collonel Effectief van het Regiment Hollandsche Guardes te Voet, heeft het tydelyke met het eeuwige, in de Provintie Overyssel, afgewisseld.

Den 2 *December* stierf te *Gouda* in den Ouderdom van omtrent 80 Jaren, de Heer Mr. *Jacob Snels*, Raad en Pensionaris dier Stad.

Den 5 dito overleed in '*s Hage* de W. E. Gestr. Heer Mr. *Maarten Vlaardinger-*

gertoud, Heer van Dirkland, Burgemeester der Stad *Wageningen* en wegens de Provintie Gelderland in het Kwartier van Veluwe Sessie gehad hebbende ter Vergaderinge van hun Hoog Mog. enz.

Ten voorsz. dage Voormiddags zyn te *Gouda* de Perzoonen van *Pieter Sanddyk*, oud 81 Jaar en 3 Maanden Egte lieden, beide kloek en gezond van Lighaam als op nieuw getrouwd, gaande van hunne woning te Voet naar het huis van hare Dogter, alwaar zy door haare klein Dogter genaamd *Sara Sanddyk*, oud agt Jaaren, zyn ingehaald, om dezelve te bestrooije als Bruid en Bruidegom met groene Maagdepalm uit eene vercierde Strooiben, onder den toevloed van een menigte aanschouwers waar naar zy hun Goude Bruilofts-Feest plechtig hebben gevierdt (niet op hunne vyftigste, maar wel op hunne Vyf en Vyftigste Trouw Verjaaring) met nog twee in leven zynde Kinderen, 11 Kindskinderen en drie agter Kindskinderen.

Den 7 dito stierf te *Gouda* in den Ouderdom van omtrent 62 Jaaren en 2 dagen de W. E. Gestr. Heer Mr. *Dirk de Lange*, Raad in de Vroedschap, President Burgemeester dier Stad, en Bewindhebber der Westindische Compagnie.

Den 9 dito overleed te *Utrecht* in den Ouderdom van 67 Jaren de Heer *Jacob Pouchoud*, Agent van den Koning van *Groot-Britannien* in de voorsz. Stad.

Den 12 dito stierf in *'s Hage* in eenen hoogen Ouderdom de Hooggeb. Heer H. W. Grave *van Nassau-la Lecq*, Heer van Ouwerkerk, Luitenant Generaal en Collonel van een Regiment Cavallery, ten dienste deezer Landen, Gouverneur der Stad Heusden en onderige Forten, enz.

Den 14 overleed te *Alkmaar* in den Ouderdom van ruim 46 Jaaren de Hoog Ed. W. Geb. en Gestr: Heer *Nicolaus Henricus Domis*, Raad in de Vroedschap en Ontfanger des Gemeenelands Middelen dier Stad, mitsgaders Dykgraaf van het Hoog-Heemraadschap van de uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West Vriesland enz.

Den 16 dito overleed te *Tholen* in den onderdom van 45 Jaren de Wel Ed Gestr. Heer Mr. *Gysbertus Philippus Noodt*, Oud Burgemeester en Regeerend Schepen dier Stad, mitsgaders Ontfanger van den 200sten Penning over St. Philipsland, St. Annaland en Poortvliedt.

Ten zelven dage stierf te *Harderwyk* in den Ouderdom van 54 Jaaren de Hooggeleerde Wydberoemde Heer *Gerardus Schröder* der beide Rechten Doctor en Professor op de Universiteit aldaar.

Den 18 dito stierf tot *Utrecht* in den Ouderdom van 53 Jaaren de Hoog Wel Geb. Heer *Jan* Baron *van Tuyl van Serooskerken* Heere van Hees en Leen enz. beschreven in de Order der Ridderschap 's Lands van Utrecht, der Johanniter of Malthezer Order, Commandeur van Wemelingen, en voorheen Generaal-Major van de Cavallery ten dienste van deezen Staat en Adjudant Generaal van zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prins Erfstadhouder enz.

De Heer *C. D. de Vriese* Major in het Regiment van den Generaal Major Prins van Stolberg en Commandant van Delfzziel heeft het vergangelyke met het onvergangelyke afgewisseld.

Den 22 dito stierf tot *Utrecht*, de Hoog Wel Geb. Heer *Jacob* Baron *Mulert*, Ritmeester à la Suite in 't Regiment te Paard van den Grave van Rechteren.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Amsterdam. Het gewoone Consistorie staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 5 den 19 *January* 1763. onder voorzitten van Do. *Jacobus Boon*.

LEY-

Leyden. Op Zondag den 28 *November* des Avonds heeft alhier in de beurt van den Wel Eerw. Heer *Willem Noordenhout* gepredikt den Studiosus *Casparus Feilke*, voor eene talryke Vergadering Toehoorders over Psalm 104. vs 24: *Heere, hoe zyn uwe Werken zo groot en veel! Gy hebtze alle wyslyk geschikt, en de Aarde is vol van uwe Goederen.*

Gouda. Na dat de Wel Eerw. zeer geleerde Heer *Rudolphus Kemper*, Predikant by de Christelyke Gemeente, toegedaan de onver. Augsburgsche Confessie, te *Zutphen*, op verzoek van den Eerw. Kerkenraad der Luthersche Gemeente alhier op Dom. I. Adv. of den 28 van *November* laatstleeden 's Morgens over een gedeelte van 't gewoon Evangelium Matth. 21. 9. *'t Volk dat Voorgong en navolgde riep en sprak: Hozanna de Zoone Davids, geloofd zy die daar komt in den naam des Heeren, Hozanna in de hoogte.* en 's Namiddags over Jes. 40, 5. *Want de Heerlykheid des Heeren zal geopenbaard worden*, tot algemeen genoegen gepredikt had, is zyn Wel Eerw. op den volgenden 29 *November*, zonder eenige verdere Nominatie, met volle Eenparigheid van alle Stem hebbende Leden tot tweeden Leeraar in onze Kerk beroepen, in de Plaats van den Wel Eerw. Zeer Geleerden Heer *Christoffel van Brants Holtzapffel* die te *Hoorn* beroepen zynde van ons in 't kort zyn Affscheid zal nemen, gelyk wy dan zynen Wel Eerw. Heer Opvolger tegens dien Tyd met Verlangen door des Allerhoogsten Zegen te gemoed zien.

Hoorn. De Wel Eerw. Zeer Geleerden Heer *Christoffel van Brants Holtzapffel* Prediant te *Gouda* alhier beroepen zynde en dit beroep in de vreeze des Heeren aangenomen hebbende, staat zyn Eerwaarde eerlang zyn Intree-Reden alhier te houden, waar van in 't vervolg nader bericht geven zulllen.

Vlissingen. Op Zondag den 28 *November* (1762) werd onzen nieuw Verkooren Leeraar *P. C. Hageman* des Voormiddags aan deeze zyn Gemeente voorgesteld door den Eerw. Zeer Geleerden Heer N. *Bruinenbeek*, waardig Predikant by de Gemeente te *Middelburg*, neemende zyne Textwoorden uit 1 Petr. 5. vs. 2-4. *Weidt de Kudde van Christus, die u bevolen is, en ziet wel toe, niet gedwongen, maar gewillig; niet om schandelyk gewin, maar van Grond des herten. Niet als die over 't Volk heerschen, maar word voorbeelden der Kudde: Zo zult gy (als de Aartsvader verschynen zal) de onverwelkelyke Kroone ontfangen.* Zyne Inleiding was uit 1 Cor. 4 vs. 1 en 2. *Daar voor houd ons een iegelyk, namelyk voor Christus Dienaars, en Huishouders over Gods verborgenheden. Nu zoekt men niet meer aan de Huishouders dan dat zy getrouw bevonden worden;* en desselfs Vooraffspraak uit spreuken Salomons 25 vs. 11: *Een woord op zyn tyd gesprooken, is als goude Appels in zilvere Schalen.* De Voorgestelde Leeraar aanvaarde daar op zynen dienst met de Namiddags Predikatie over Jerem. 1. vs. 7. het laatste gedeelte: *Gy zult gaan, waar heen ik u zende, en prediken wat ik u belast*; de Vooraffspraak was I Samuel 3 v. 5. *Ziet hier ben ik gy hebt my geroepen*, en de Inleiding een harte Reden op de tyds omstandigheid toepasselyk.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 10[den] *November* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag, den 10 *November* 1762.
't *Kind* van Johannes Limberg, L. O. K.
Woensdag, den 17 *dito.*
Gerrit Tukker. *O. K.*
't *Kind* van Isaac Luneau. *W. A. K.*
Donderdag, den 18 *dito.*
't *Kind* van Johannes Isakra. *N. O. K.*
Vrydag, den 19 *dito.*
Daniel Isaak. L. O. K.
Jan Seldam. *Z. K.*
Elisabeth Schotvanger, Huysvrouw van Antony ten Kate. *N. Z. K.*
Margareta van Attendoorn, *Bejaarde Dogter.* E. N. K.
't *Kind* van Albert Bakker. L. N. K.
Maandag, den 22 *dito.*
Jan Noortman. *N. K.*
Willem Raecx, *Gravemaaker van de Oude Kerk.* Van hier gevoerd na Delft.
Sybilla Schuurman, Huysvrouw van Godliep Hart. *N. K.*
't *Kind* van Marten Panter. L. N. K.
Dingsdag, den 23 *dito.*
Stephanus van Winssenburgh, *W. K.*
Christina Philips. *W. K.*
Maria Cloots, *Meesteres op het Bagyn Hof.* *E. N. K.*
Woensdag, den 24 *dito.*
Willem Verbessel. *W. K.*
Gysbertie Hilverding, Huysvrouw van Hendrik Zeegers. *O. K.*
Anna Maria Bartelsman, Dogter v. Joan Adam Bartelsman. L. N. K.
't *Kind* van Marten Styne. E. Y. K.
't *Kind* van Robbert Cunningham. L. N. K.
Donderdag, den 25 *dito.*
Jan Salm. *N. K.*
Jan Willem Meerhoff. *N. K.*
Jannetje Bruyns, Laast Weduwe Samuel Olriks. E. Y. K.
Anna Maria Eenigman, Huysvrouw van Joachim Hendrik Timan. *L. N. K.*
Agatha Schayit, Huysvrouw van Huybertus Voet. *E. N. K.*

Marretje Schippers, Huysvrouw v. Carel Bogaart. *E. Y. K.*
't *Kind* van Jacob van der Port. *N. O. K.*
't *Kind* van Jan Schultegs. *O. Z. K.*
Vrydag, den 26 *dito.*
Christina van Voorst, Weduwe Isaak van Gelein. *Z. K.*
Femmetje Steenberg, Weduwe Frederik ten Houvel. *W. K.*
Saturdag den 27 *dito.*
Johan Abraham Bakhuysen. *N. Z. K.*
Pieter Wessens. *N. K.*
Jeremias Coenraad Kramer. *L. O. K.*
Giertje Pieterse Boomgaarden, Weduwe Foke Hatterman. L. N. K.
Johanna Alberta Engelbert, Weduwe Coenraad Kemper. *W. K.*
Catharina de Witt, Huysvrouw van Christiaan Lankhorst. *N. O. K.*
Johanna Waeywal. *N. O. K.*
Margaretha Struys, Jongste Dogter van Jan Bouwesz. Struys. N. O. K.
't *Kind* van Gerrit Lindeman. *O. O. K.*
Maandag, den 29 *dito.*
Marten Galmeyer. L. O. K.
Josina ten Kate. *N. O. K.*
Willemeyntje Reyne, Dogter van Reinier Reine. *N. Z. K.*
't *Kind* van Simon Posthumus. W. K.
Dingsdag, den 30 *dito.*
Matthys van Gent. *Z. K.*
Suzanna Wynantz, Weduwe Mr. Cornelis Staal. N. K.
Elisabeth Bartelsman, Huysvrouw van Pieter Willem van Lankere. L. O. K
Margaretha Toalo, Huysvrouw van Jan Meulman. L. N. K.
Engeltje van Langeveld, Huysvrouw van Harmen van Groenou. *O. O. K.*
Elisabeth van Toor, Huysvrouw van Willem Hartog. *W. K.*
't *Kind* van Hendrik Bonte. O. K.
't *Kind* van Anthony Mens. O. K.

Woens-

Woensdag, *den* 1 *December*.
Jan Miggiel Issel, *Jongman*. K. K. H.
Anna Elisabeth Kuyper, Oudste Dogter van wylen Jan Kuyper. *Z. K.*
Donderdag, *den* 2 *dito*.
Simon Merou. *N. K.*
Jacob Dirk Donker. L. K. H.
Beatris Janzen, Weduwe Hendrik van Ringen. *N. Z. K.*
Neeltje Jacobs, Weduwe van Dirk Tenisse. K. K. H.
Catrina van der Schilt, Huys- en Kraamvrouw van Gerrit Hoogwout, K. K. H.
Magdalena Catharina Maas, Dogter van Godesfridus Maas. *N. Z. K.*
'*t Kind* v. Barend Philip Berkmeyer. *O. K.*
'*t Kind* van Jan Voet. E. N. K.
Vrydag, *den* 3 *dito*.
Jan Dolmer. L. N. K.
Jacob van de Velde, Jongste Zoon van Wylen Cornelis van de Velde. *W. K.*
Anna Myndeis, Laatst Weduwe Claas Jansz, Wouters. N. O. K.
Styntje Geerlofs, Laatst Weduwe Hans Vanniger. L. O. K.
Elisabeth Colbert, Weduwe Jacob Appel. *O. K.*
Rebecca van Vreeburg, Weduwe Jilles van Lingen. *Z. K.*
Elisabeth Micharius, Huysvrouw van Jacob de Bruin. *O. K.*
Margaretha Ruytenhuys. L. N. K.
Seytje Jousma, Eenigste Dogter van Dirk Jousma. W. K. H.
Saturdag, *den* 4 *dito*.
Hendrik Eylers. *O. O. K.*
Egbert Bakker, *W. K.*
Vrouwe Johanna Ernst van Bassen, Wed. van den Wel Ed. Gestr. Heer Mr. Jan Willem Leusden, *in zyn Wel Ed. Gestr. Leeven Hoofd Officier*, *Oud Burgemeester en Raad der Stad Utrecht*. O. K.
Engeltje Smit, Weduwe Hendrik Kuythaan. L. O. K.
'*t Kind* van Barent Beutik. O. K.
'*t Kind* van Cornelis Twisk. *N. K.*
'*t Kind* van Steeven Jan van Hengel. *W. K.*

Sondag den 5 *dito*.
Jan Schieman. W. K. H.
Tresia de Rooy, *Bejaarde Dogter*. A. K. H.
Maandag den 6 *dito*.
Mr. Lucas Trip, *Commissaris*. *W. K.*
Haya van Wyngaarden. O. O. K.
Abraham Bierens, Zoon van Daniel Bierens. *N. Z. K.*
Petronella Pot, Weduwe van Gysbert Gerre. L. K. H.
Barbera Catharina Haagen, Huysvrouw van Jan Hendrik Slootman. L. N. K.
Deliana van Bosse. *Z. K.*
Dingsdag den 7 *dito*.
Nicolaas Jorna. *N. K.*
Hendrik van Spaukeren, *Mr. Trypwerker*. *L. K. H.*
Jannetje Koopman, Huysvrouw van Albert de Bruyn. O. O. K.
Elisabeth Smits. Z. K.
Sara van der Plaat, Bejaarde Dogter van wylen Hendrik van der Plaat. *Z. K.*
'*t Kind* van Johannis ten Broek. *N. K.*
Woensdag, *den* 8 *dito*.
Jacob Hendrik Meyer. L. O. K.
Hendrik Koopman. *W. K.*
Harme Schutte. A K. H.
Johannis Vink, *Binnevader in het Kranksinnighuis*. *O. K.*
Marie Paul, Huysvrouw van Louis Bousquet. *W. A. K.*
Joanna Rikkers, Huysvrouw van Tobias Schoningh. *N. K.*
'*t Kind* van Hermanus Loveringh. *W. K.*
'*t Kind* van Hermanus Dorsling. *O. Z. K.*
'*t Kind* van Jacobus van den Bergh. *O. K.*
Donderdag den 9 *dito*.
Jan de Graaf. *N. Z. K.*
Dirkje Cok, Weduwe van Hendrik Burger. L. K. H.
Catharina Swartenberg, Weduwe van Cornelis Oosterman. L. K. H.
Catharina Elisabeth Delbrugge, *Jonge Dogter*. *Z. K.*
Vrydag, *den* 10 *dito*.
Hendrik Speciaal. *N. Z. K.*
Jan Obree. W. K. H.
Anna Bouman, Weduwe Adriaan Groeneveld. *Z. K.*

Agneta Kuyling, Weduwe van Adolf Stevenaar. K. K. H.
Geertruy Hambeek, Oudste Dogter van wylen Hendrik Hambeek. O. K.
Saturdag 11 *dito.*
Johan Christopher Lücken. L. N. K.
Gerrit van Kempen. N. Z. K.
Catherina Sapien, Wed. van Nicolaas Violet. W. A. K.
Catharina Klyn. W. K.
Sondag den 12 *dito.*
Douwe Marten Alewyn, *Jongman.* N. K. H.
Cornelia Visser, Laatst Wed. van Abraham de Koning. K. K. H.
Baartje Teunisse, Laatst Wed. van Jan Mulder. N. K. H.
Grietje de Hoog, Huysvrouw van Hendrik Kuyk. K. K H.
Maandag, den 13 *dito.*
Cornelis Noordhoorn. *O. K.*
Roelof van den Berg, *Geweezene Broodbakker.* Z. K.
Pierre Guerin, Zoon van Jan Guerin. *W. K.*
Cornelia ter Borch, Laatst Weduwe van Mr. Nicolaas Bronckhorst. *O. K.*

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 6 *December* 1762, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Binnekant (*P. Grim*, *W. van Otterloo*, *W. Stemberg* en *P. Veekens*, Een Huys en Erve, op de), op de Zuid Ooster Hoek van buiten Bantermerstraat, *f* 19500, in slag *f* 1000, opgehouden.

Blom dwarsstraat (*A. de Haas* en *P. de Hoen*, De Helft in een Huys en Erve, in de eerste), westzyde, tusschen de Blomstraat en Blomgragt. *f* 510, in slag *f* 70 verk.

Boomsloot (*A. Haanenberg*, Een Huis en Erve, op), tusschen de Geldersche Kaay en Ridder dwarsstraat. *f* 2700, in slag 200, opgehouden.

Geldersche Kaay (Dezelve Een Huys en Erve op de), by de Nieuwmarkt. *f* 3905, in slag *f* 40, opgehouden.

Goudsblomsstraat (Dezelve Een Huys Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), *f* 1900, in slag *f* 70, opgehouden.

Heerestraat (*C. Hoeneker* en *J. Schreuder*, Een Huys en Erve, in de), *f* 7000, in slag *f* 1000, opgehouden.

Heerestraat (Dezelve Een Huys en Erve, naast het voorgaande in de), *f* 6400, in slag *f* 600, opgehouden.

Hoogstraat (*D. des Ruelles*, *C. van Ophooven*, *D. des Ruelles de Jonge*, *J. P. Heimbach* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, in de) daar de *witte Bok* in de Geevel staat. *f* 7500, in slag *f* 1600, verkogt.

Kalbuyzerstraat (*C. Hoeneker* en *J. Schreuder*, Een Huys en Erve, in de). *f* 1825; in slag *f* 40, verkogt.

Keizersgragt (*P. Grim*, *W. van Otterloo*, *B. Stemberg* en *P. Veekens*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Wolve en Huide straaten. *f* 30600, in slag *f* 1000 verk.

Nieuwe Looyersstraat (*D. des Ruelles*, *C. van Ophooven*, *D. des Ruelles de Jonge*, *J. P. Heimbach* en *Willem van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, in de) zuydzy. *f* 2850, in slag *f* 50, verkogt.

Oostenburg (*A. de Haas* en *P. de Hoen*, De Helft in twee Huyzen en Erven, in een Koop, op), in de derde of zuidelyke Oostenburgerstraat. *f* 925, in slag *f* 50; verkogt.

Prinsegragt (*D. des Ruelles*, *C. van Ophooven*, *D. des Ruelles de Jonge*, *J. P. Heimbach* en *W. van Aalst Willemsz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen het Mennonite Weeshuys en Vyselstraat. *f*10000, in slag *f*300, opgehouden.

Pylsteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f*2725, in slag *f*30, verkogt.

Ridderstraat (*A. Haanenberg*, Een Huys en Erve, in de). *f*1400, in slag *f*100, verkogt.

Roeters Eiland (Dezelve, Een Huys en Erve, op 't), 't zevende van 't Weesper Plyn. *f*900, in slag *f*50, opgehouden.

Roeters Eiland (Dezelve, Een Huys en Erve daar naast, op het). *f*1650, verk.

Vyzelgragt (*B. Tiedeman* en *H. van den Bergh*, Een Huys, Agterhuys en Erve, op de), by de Prinsegragt. *f*8800, in slag *f*275, opgehouden.

Warmoesstraat (*D. van Schorrenberg* en *M. van der Linden*, Een Huys en Erve, in de), op de Zuyd-Oost-Hoek van de Pylsteeg. *f*7000, in slag *f*575, verkogt.

Myne Heeren van de Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Saturdag den 11. *December*, de volgende Perceelen geëxecuteerd.

Angelierstraat (Een Pakhuys in de), genaamd *de End-Vogel*. *f*325, in slag *f*100, verkogt.

Noordsche Bos (Een Huys en Erve, in 't), in de eerste Weterlugs Dwarsstraat of Waale Weesstraat Zuydzy, geteekend G. H. No. 36. *f*4525, in slag *f*450, verk.

Papenbrugsteeg (Een Huys en Erve, in de), agter 't Hoekhuys van de Warmoesstraat. *f*2125, verkogt.

Papenbrugsteeg (Een dito naast het voorgaande in de). *f*3850, in slag *f*200, verk.

Ramskooy (Een Huys en Erve, in de), daar 't *Wapen van Zwol* uithangd, bewoond by een Distelateur. *f*8150, in slag *f*500, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag* den 13 *December* 1762, verkogt:

Egelantierstraat (*J. Schoonhoven* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy. *f*1225, in slag *f*10, verkogt.

Hemelryk (Dezelve, Een Huys en Erve, in 't). *f*1025, in slag *f*4, verkogt.

Heerestraat (*B. Tideman*, *C. van Zanten*, *P. Mulier* en *A. Buys*, Een Huys en Erve in de), Noordzy, by de Keizersgragt. *f*5100, verkogt.

Kattegat (Dezelve, Een Huys en Erve, in 't), agter de Luthersche Nieuwe Kerk. *f*4950, in slag *f*40, opgehouden.

Kattenburg (*A. Alens*, *L. Kuypers*, *J. Smit* en *H. van den Bergh*, Een Huys en Erve, op) in de Kleine Straat, Zuid-Oostzyde. *f*500, in slag *f*5, verkogt.

Oostenburg (Dezelve, Een Huys en Erve, op) in de Grootestraat, Zuid Oostzyde. *f*1475, in slag *f*20, verkogt

Oostenburg (Dezelve, Een Huys en Erve, op) in de Agterstraat. *f*1450, in slag *f*5, verkogt.

Reguliersgragt (*P. de Hoen* en *J. Blaauw*, De Helft in een Huys en Erve, op de) Oostzyde, bezuiden de Utrechtse Dwarsstraat. *f*1100, in slag *f*100, verkogt.

Ridderstraat (*A. Alens*, *L. Kuyper*, *J. Smit* en *H. van den Bergh*, Een Huys en Erve in de), Noordzyde. *f*1325, in slag *f*7, verkogt.

Vin-

Winkestraat (*P. de Hoen* en *J. Blaauw*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), Noordzy, op de Hoek van en in de Harregang. *f* 1375, in slag *f* 70, verkogt.

Wittenburg (*A, Alens*, *L. Kuyper*, *J. Smit* en *H. van den Bergh*, Een Huys en Erve, op) in de Kleinestraat. *f* 2200, in slag *f* 10, verkogt.

Wittenburgstraat (*J, Blok* en *P. Slagreegen*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de), Noordzyde. *f* 2350, in slag *f* 225, opgehouden.

Worststeeg (*P. de Hoen* en *J. Blaauw*, Een Huys en Erve, in de Dubbelde). *f* 3500, in slag *f* 100, verkogt.

Worststeeg (Dezelve, Een Huys en Erve, naast en bewesten 't gemelde, in de Dubbelde). *f* 3250, in slag *f* 50, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag* den 20 *December* 1762, verkogt.

Anthonissluis (*P. de Hoen* en *R. Steenbergen*, Een Huys en Erve, zynde drie Wooningen onder een Dak, op de hoek van de Houttuinen en Oostzy van de St.) *f* 7000, in slag *f* 700, verkogt.

Anthonissluis (Dezelve, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, aan de Oostzy van de St.) *f* 1525, in slag *f* 300, verkogt.

Binnen Amstel (*J. de Flines*, *C. Twisk* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Keizersgragt en Kerkstrgat. *f* 7550, in slag *f* 200, verk.

Blomgragt (*C. Angel* en *A. Buys*, Twee Huyzen en Erven, onder een Dak, op de) Noorstzy. *f* 7850, in slag *f* 1700, verkogt.

Dirk van Assensteeg (*G Rebel*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f* 3250, in slag *f* 175, verkogt.

Egelantiersgragt (*C. Pullen* en *A. Swartwout*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy. *f* 2950, in slag *f* 200, verkogt.

Foelystraat (*G. Rebel*, Een Huys en Erve, in de), Westzy. *f* 775, in slag *f* 100, verkogt.

Keizersgragt (*J. de Flines*, *C. Twisk* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Utrechtsestraat en Binnen-Amstel, Noordzy. *f* 7950, in slag *f* 50, verkogt.

Koningsdwarsstraat (*P. de Hoen* en *R. Steenbergen*, Twee Huyzen en Erven, in een Koop, in de eerste). *f* 1575, in slag *f* 200, verkogt.

Lindegragt (*C. Pullen* en *A. Swartwout*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy. *f* 3500, in slag *f* 100, verkogt.

Palmgragt (*C. Angel* en *A. Buys*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy. *f* 1200, in slag *f* 150, verkogt.

Palmgragt (Dezelve, Een Huys en Erve, naast en bewesten het gemelde Perceel, op de). *f* 825, in slag *f* 2, verkogt.

Palmgragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naast en beoosten het voorenstaande Perceel. *f* 675, in slag *f* 10, verkogt.

Palmgragt *C. Pullen* en *A. Swartwout*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy. *f* 3700, in slag *f* 1000, verkogt.

Palmstraat (Dezelve, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de). *f* 825, in slag *f* 10, verkogt.

Pieter Jacobstraat (*J. de Flines*, *C. Twisk* en *J. Jolles Laurensz.*, Drie Zestiende Parten in een Huys en Erve, in de). *f*675, in slag *f*20, verkogt.
Pieter Jacobstraat (Dezelve, Een Agterhuys en Erve, in de), agter het gemelde Perceel, benevens een Agterhuys en Erve, daar naast, te zamen in een Koop, *f*1625, in slag *f*10, verkogt.
Roosestraat (*G. Rebel*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f*725, in slag *f*20, verkogt.
Staal of Swaanenburgstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de korte). *f*2625, in slag *f*1, verkogt.
Tiggelstraat (*J. Broers*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe), Oostzy. *f*1425, verk.
Utrechtse Dwarsstraat (*I. van Eyk* en *D. Seuvryn*, Een Huys en Erve, in de) zuidzy, bewesten de Utrechtsestraat. *f*3775, in slag *f*20, opgehouden.
Vyzelgragt (*J. de Flines*, *C. Twisk* en *J. Jolles Laurensz.*, Een Huys en Erve, op de), over 't Waale Weeshuis. *f*4950, in slag *f*200, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Dingsdag* den 21 *December* 1762, verkogt:

Agterburgwal (*J. Schoonboven*, *H. van Toll*, *H. H Hageman* en *J. de Bosch Jeronimusz.*, Twee Huyzen, Pakhuyzen en Erven, in een Koop, op de Nieuwezyds), Westzy, op de hoek van 't Kattegat. *f*10000, in slag *f*300, opgeh.
Angelierstraat (*F. Schutte* en *J. Roos*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy, by de eerste Dwarsstraat. *f*2300, in slag *f*300, opgehouden.
Angelierstraat (*H. Campen*, *J. Niewhoff*, *E. Croese* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, op de hoek van de Vliegers Gang. *f*2325, in slag *f*40, verkogt.
Armsteeg (*J. ten Broek* en *G. Beerman*, Een Huys en Erve, in de Nieuwezyds). *f*1825, in slag *f*125, opgehouden.
Fluweele Burgwal (*N. Breemer*, Een Huys en Erve, op de), over *Vreedenbarg*. *f*6050, in slag *f*50, verkogt.
Haantjehoeksteeg (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy. *f*4800, in slag *f*50, opgehouden.
Middelstraat (*H. Campen*, *J. Nieuwhoff*, *E. Croese* en *A. Rutgers*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de) aan het Noordsche Bosch of laatste Wetering Dwarsstraat. *f*3350, in slag *f*200, verkogt.
Nes (*N.* en *P. van der Biet*, Een Huys en Erve, in de), het vierde van de Langebrugsteeg. *f*6400, in slag *f*100, opgehouden.
Palmstraat (*J. ten Broek* en G. *Beerman*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de), Zuidzy. *f*1100, in slag *f*10, verkogt.
Schans (*C. Roos Carelsz.* en *B. Meyer Junior*, Een Loots of Opstal, gebruikt geweest tot een Maaldery, op Stads Grond aan de), tusschen de Leidsche en Weterings Poort. *f*1700, in slag *f*200, opgehouden.
Slykstraat (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy. *f*1325, in slag *f*20, verkogt.
Spaarpotsteeg (*P. van der Land*, *J. Schoonboven* en *J. Schreuder Willemsz.*, Een Huys en Erve, aan de Westgy van de Beurs, op de Zuidhoek van de). *f*11000, in slag *f*1200, opgehouden.
St. Jacobstraat (*H. Moens*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, omtrent in 't midden. *f*2225, in slag *f*125, verkogt.

Sui-

Suiker Bakkerssteeg (*F. Römer Danielsz.*, *G. Elffing* en *D. G. Römer*, Twee Agter-huyzen en Erven, in een Koop, in de) in de Koningstraat. *f* 2125 . in slag *f* 150 opgehouden.
Thuinen (*P. Magenius*, Twee) met hunne Huyzen, beneevens een Lakenraam en verdere Getimmertens op den buiten Cingel, tusschen de Leidsche en Raampoorten, op de hoek van de Pestfloot op Stads Grond. *f* 4000, in slag *f* 60, verk.
Vinkestraat (*J. ten Broek* en *G. Beerman*, Een Huys en Erve, in de) in de Messemakersgang. *f* 550, in slag *f* 100, opgehouden.
Vyselstraat (*J. Lafrens*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Heeregragt en Reguliers Dwarsstraat. *f* 6250, in slag *f* 700, verkogt.

De volgende *Perceelen* zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Woensdag* den 22 *December*, verkogt.

Angelierstraat (*W. van Otterloo A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, in de) Zuidzy. *f* 1500, in slag *f* 300, opgehouden.
Baangragt (*J. Posthumus*, *D. van Schorrenbergh*, *C. van Ophooven*, *F. Hollingerus*, *P. Stiffry* en *R. Hageman*, Een Huys en Erve, op de), op de Noorderhoek van de Kromme Tuinstraat. *f* 1350, in slag *f* 50, verkogt.
Baangragt (*A. van der Glint Anthonisz.*, *J. Sluyman* en *A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Lindegragt en Goudsbloemstraat. *f* 1325, in slag *f* 1, verkogt.
Bloemstraat (*W. van Otterloo* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy. *f* 1400, in slag *f* 20, opgehouden.
Dommerstraat (*A. van der Glint Anthonisz.*, *J. Sluyman* en *A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, in de Binne), Zuidzy, by de Brouwersgragt. *f* 1375, in sl. *f* 20, opg.
Fransepad (*G. Beerman*, De Helft in een Huys en Erve, op het) Noordzy, op de Westerhoek van de Lynbaansgragt. *f* 300, verkogt.
Fransepad (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve, op het) Noordzy, het tweede beoosten de Lynbaansgragt. *f* 160, in slag *f* 1, verkogt.
Fransepad (Dezelve, De Helft in een dito, naast en beoosten 't gemelde Perceel. *f* 160, in slag *f* 1, verkogt.
Kattenburg (*G. Beerman*, Een Huys en Erve, op) in de groote Kattenburgerstraat, over de Lands Werf. *f* 1275, in slag *f* 10, verkogt.
Kerkstraat (*C. Hoeneker* en *J. Steenbergen*, Een Huys en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de Spiegel en Leidschestraaten. *f* 3200, in slag *f* 200, verkogt.
Leidsestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Kerkstraat en Prinsengragt *f* 7150, in slag *f* 475, verkogt.
Lindestraat (*J. Posthumus*, *D. van Schorrenbergh*, *C. van Ophoven*, *F. Hollingerus*, *P. Stiffry* en *R. Hageman*, Twee Huyzen onder een Dak en hunne Erven, in de) Noordzy. *f* 3125, in slag *f* 125, verkogt.
Lindestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, naast het gemelde Perceel in de). *f* 1850, in slag *f* 20, verkogt.
Raapenburgergragt (*C. Menssendyk* en *J. van der Hart Hendriksz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Peper en Foelystraaten. *f* 4500, in slag *f* 500, verk.
St. Jacobstraat (*J. Posthumus*, *D. van Schorrenbergh*, *C. van Ophooven*, *F. Hollingerus*, *P. Stiffry* en *R. Hagaman*, Een Huys, twee Agterhuyzen en Erven, in de), Noordzy. *f* 2600, in slag *f* 100, verkogt.

Tichel-

Tichelstraat (*P. Stiffry* en *D. Seuvryn*, Een Huys en Erve, in de) Oostzy. *f* 2000, in slag *f* 200, opgehouden.

Tuinstraat (*C. Hoeneker* en *J. Steenbergen*, Twee Huyzen en Erven, onder een Dak, in de), in de Kaaskopers Gang. *f* 450, in slag *f* 20, verkogt.

Vinkestraat (*C. Menssendyk* en *J. van der Hart Hendriksz.*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy, voorby de laatste Dwarsstraat. *f* 4100, in slag *f* 100, opgeh.

Vlöyenburg (Dezelve, Een Huys en Erve, op), in de Houtstraat. *f* 580, in slag *f* 80, verkogt.

Vyselstraat (*J. Steenbergen* en *G. Beerman*, Een Huys, Agterhuys en Erven, in een Koop, in de) Noordzy, tusschen de Cingel en Reguliers Dwarsstraat. *f* 3450, in slag *f* 200, verkogt.

De volgende *Perceelen* zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Donderdag* den 23 *December*, verkogt.

Antony Breestraat (*J. Rocamora* en *I. D. da Fonseca*, Twee Huyzen en Erven, in een Koop, op de hoek van de St.), op de Hoek van de St. Anthony Sluys en op de Korte Houtgragt. *f* 8100, in slag *f* 500, opgehouden.

Baafjessteeg (*M. Kly* en *J. van den Bergh Dirksz.*, Een Huys en Erve, in de) Westzy. *f* 1500, in slag *f* 40, verkogt.

Kyzersgragt (*W. J. van den Bergh* en *B. Twisk*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Wolve en Huidestraaten. *f* 12500, in slag *f* 500, opgehouden.

Noorder-Kerkstraat (*C. Hoeneker*, Een Huys en Erve, in de) Westzy, tusschen de Lindestraat en Gragt *f* 2950, in slag *f* 70, verkogt.

Oude Kerk (*M. Kly* en *J. van den Bergh Dirksz.*, Een Huys en Erve, agter de), 't zesde Huys van de Enge Kerksteeg. *f* 2550, in slag *f* 4, verkogt.

Ridderstraat (*F. Römer Danielsz.*, *J. Kakenbosch* en *H. Hoogwal*, De Helft in een Huys en Erve, in de) Noordzy, by de Oude Schans. *f* 525, in slag *f* 12, verk.

Taanstraat (*D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de). *f* 900, in slag *f* 250, verkogt.

Getal der *Huyzen*, *Hofsteede*, *Landeryen* enz., welke geduurende het geheele Jaar 1762, op het Heeren Logement t'*Amsterdam* verkogt zyn, benevens derzelver gantsche beloop.

Perceelen	Somma.	Perceelen.	Somma
21 *January*	*f* 127710:--	31 *July*	*f* 116618:--
37 *February*	223378:--	57 *Augustus*	156569:--
38 *Maart*	132985:--	23 *September*	97138:--
54 *April*	256932:--	18 *October*	34003:--
34 *May*	89855:--	58 *November*	275013:--
19 *Juny*	96032:--	75 *December*	228573:--
203	*f* 926892:--	262	*f* 907914:--
		203	926892:--
		465	*f* 1834806:--

R E-

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS.
DERTIENDE DEEL.

Frank-

DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, benevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERRNIEUWS *der*

LUTHERSCHE GEMEENTENS

deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

VEERTIENDE DEEL.

AGT STUKKEN,

Van January tot Juny 1763.

Met Kunst Plaaten opgehelderd.

TE AMSTERDAM,

By BERNARDUS MOURIK,

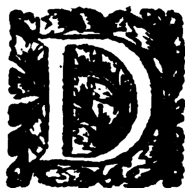
Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1763.

MAANDELYSE NEDERLANSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JANUARY 1763.

INLEIDING.

DE oneindige en albestierende Voorzienigheid ons weder in een nieuw Jaar hebbende doen treeden, zo konnen wy niet voorby onzen gunstigen Leezeren hertgrondig toetewenschen, dat ook dezelve haare milde en ryke Zegeningen in volle mate over hen en alle de hunnen, ja handel en wandel, in 't zelve, gelieve uit te storten, terwyl wy, vol van erkentenis, hen teffens dank betuigen voor de gunst en gewilligheid waarmede zy onzen geringen arbeid hebben ontfangen en aangenomen, en ons dus aangemoedigd om alle onzen Vlyt aantewenden ten einde dezelve meer en meer in fraaije zaken te doen toenemen en interessanter te maken.

Wy zyn wyders dankbaarlyk verplicht aan de Wel Eerw. Heeren Predikanten der Gemeentens deezer Landen, toegedaan de Onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis en aan veele van derzelver bezondere Leden, die ons op eene zo vriendelyke wyze hebben gelieven mede te deelen, 't geen by hunne Gemeentens van tyd tot tyd is voorgevallen; wy verzoeken dat dezelve by deeze hunne Gunstbewyzen gelieven te willen volharden; en die ons tot nu toe noch met geene diergelyke berichten hebben veréérd, werden op 't vriendelykste verzogt ons ook de behulpzame hand te willen bieden, met dank zullen wy daar van gebruik maken, maar zonderen

echter daar van uit alle naamlooze geschriften welke wy niet voornemens zyn te plaatzen.

In 't afgeloopen Jaar hebben wy onzen Leezeren mede gedeeld eene Memorie van den Heere Luitenant Admiraal Schryver *jegens den Heer Kapitein* Jan Hœuft ; *in dit jaar zullen wy op verzoek en aandrang plaatsen eene diergelyke Memorie van den laatstgemelden Officier.*

De gesteldheid van Europa is in 't voorleede jaar eenige verandering onderworpen geweest ; de wreede Oorlogs-God is een gedeelte zyner heerschappy ontnomen : twee machtige Mogentheden Groot-Brittannien en Vrankryk benevens eenige hunner Bondgenoten hebben het alverslindend Oorlogszwaard in de schede gestooken, en aan hunne Ryken en Ingezeetenen de edele en boven alles dierbaare Vrede weder geschonken. Duitschland, als noch wreedelyk beroerd, haakt na diergelyke geluk, en kon, zo den Hemel de onderhandelingen gelieft te zegenen eerlang mede wel daar toe geraaken.

By dit alles geniet ons lieve Vaderland een ongestoorde rust en dierbaare Vrede, door 't wys beleid van dessels Regeerders, die het, omringd van zo veele onweersbuijen, onbeschadigd hebben weeten te beveiligen, de goedgunstige Bestierder van 't Geheel-al zeegene verder alle hunne ondernemingen en Raadsbesluiten, op dat wy mogen voortgaan de aangenaame vruchten des Vredes te plukken en te smaaken. Waar mede wy onzen gewoonen arbeid hervatten.

ME-

MEMORIE BY REQUESTE

eerbiediglyk overgegeven aan *de Edele Mogende Heeren Raden van de Admiraliteit tot Amsterdam*, inhoude een adstructie van de regtmatigheid van het verzoek by Requeste aan *Haar Hoog Mogende de Staaten Generaal van de Vereenigde Nederlanden*, door JAN HOEUFFT, Capitein ter Zee, gedaan, om te erlangen reparatie van eere, over de beledigingen hem door den Luitenant Admiraal CORNELIS SCHRYVER aangedaan; en tot verdediging tegens de aanhoudende verwytingen, dewelke den Admiraal in zyn Berigt en Ampliatie op het gemelde Requeſt is doende, en welk Berigt en Ampliatie hy heeft goedgevonden in Druk uit te geven.

INdien den hoogere rang, met denwelken de Regeering heeft gelieven te honoreren den Luitenant Admiraal *Cornelis Schryver*, medebragt, dat hy een Officier van minderen rang zoude mogen beledigen, zonder dat deze Officier zig daar tegens zoude mogen verzetten door zulke wegen en middelen, als waar toe denzelven anders na het goddelyke en menſchelyke regt is gequalificeert en verpligt, zoo zoude den ondergetekenden moeten zwygen op de eer-aantaſtende verwytingen, dewelke den Admiraal *Schryver* tegens hem in geſchriften heeft beſtaan voort te brengen te laten drukken, en te ſpargeren: Den Admiraal *Schryver* zoude daar wel heen willen, zig verbeeldende regt te hebben, om zyn Caracter als Luitenant Admiraal te mogen houden voor gekweetſt, uit oorzake, dat den ondergetekenden zig, ſchoon op behoorlyke plaatzen en in decente manieren, defendeert tegens het attentaat op zyne eer en goede naam; in diervoegen, dat hy Admiraal naby op het einde van zyn Berigt, gegeven op het Requeſt gepræſenteert door den ondergetekenden aan Haar Hoog Mog: de Heeren Staaten Generaal, klaagt, *dat hy, den oudſten en eerſten Stedehouder van den Capitein Admiraal Generaal in de Republicq, zulks ſubject is*; verders by die gelegentheid gewag makende van ſtraffen voor disobedientie, en wel byzonderlyk van het ſuſpenderen van Capiteinen voor veele jaaren van haar dienſt, en van het leggen van de kop voor de voeten.

Maar dewyle den ondergetekenden in tegendeel van oordeel is, dat, daar zyn gedrag, gehouden in de qualiteit door de Regeering op hem gelegt, wort geattacqueert, hy verpligt is zig te defenderen, en zyn Caracter onbevlekt te bewaaren, niet alleen tegens de geenen, die van minderen rang zyn; maar ook tegens die van hogeren rang, en zoo ook tegens den Luitenant Admiraal *Cornelis Schryver*; het

welke ten allen tyde plaats zoude moeten vinden, zelfs dan, wanneer zy beide waaren geweest in dienst op een Schip of in een Esquader; veel meer dan ook, daar den Luitenant Admiraal, zonder daar toe geroepen te zyn, buiten nootzake, ja geheel onbevoegt, den ondergetekenden aanrandt over zaaken gebeurd op een Schip, daar hy Admiraal geen de minste ordres, gezag of bestier op heeft gehadt; ja over zaaken elf à twaalf jaaren geleden, en over welke de Ed: Mog: Heeren Raden van de Admiraliteit, na een gedaane onderzoek, nooit den ondergetekenden hebben gereprocheert: Zoo zal den ondergetekende voortgaan om zig te defendeeren, en daar by ontdekken, hoe den Admiraal gansch onbehoorlyk handeld in zynen voortgang, om, was het mogelyk den ondergetekenden in zynen goeden naam en reputatie ondragelyke fletrissures toe te brengen.

De klagte, welke den Admiraal doed over het verval in de subordinatie, en hoe hy daar door dagelyks gevoeld den haat van gantsche Familien als zyne vyanden, kan den ondergetekenden niet zien hoe by deze gelegentheid te pas komt: den Admiraal kan alleen klagen over een wettige defensie, dewelke den ondergetekenden is doende tegens de groote beledigingen van den Admiraal: wie de gantsche Familien zyn, van de welken den Admiraal meld, dat hy zig tot vyanden op den hals heeft gehaalt, en welke verschillen tusschen dezen en den Admiraal daar al mogen zyn geweest, laat den ondergetekengeheel onaangeroert: dit éène daar maar byvoegende, dat, wanneer hy de vrienden van de geenen, met welken hy al meer heeft overhoop gelegen, even zoo behandelt heeft, als hy handelt met de vrienden van den ondergetekenden, dezelve noemenden *Camelions Aanbitzers*, met de verdere haatelykste omschryvingen, daar hy niet kan zeggen, dat deze vrienden eene onbehoorlyke pas tegens hem gedaan, of haatelyke taal tegens hem gesproken hebben; zoo zal het geen wonder zyn, dat hy zig vyanden op den hals gehaald heeft.

Den ondergetekenden zal dan voortgaan, met zig te defendeeren, dog alvorens direct en uitvoerig, te rescontreeren 't geen den Admiraal heeft gelieven by te brengen tot verschooning van zyne onvoorzigtige en tegens de waarheid gedaane uitdrukkingen, in te stellen, dat den ondergetekende *zyn Schip Hilverbeek twee à drie maalen in een Reys aan den grondt gezeilt heeft, het zelve verlaten*, waar op het alles in het wezentlyke zal aankomen; zoo vindt den ondergetekenden nodig te beantwoorden eenige zaaken, de welken schoon met de gemelde periode geen gemeenschap of verband hebbende, egter door den Admimiraal ten propoosten gebragt worden, om den ondergetekenden te beswaren, en geschikt zyn om een vuur van vyantschap tusschen hem en anderen te ontsteken.

(*Het vervolg den eersten Maart.*)

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Sultane, waar van wy in ons voorgaande Stukje gesproken hebben, zedert bevallen zynde van eene Princes, die genaamd is geworden *Mibri Mab*, bevind zich benevens de jonggeboorene redelyk wel. Zeker Gelukzoeker zig alhier by den Divan hebbende uitgegeven voor een Kleinzoon van den Pretendent of Ridder van St. Joris, en aangeboden den Mahometaanschen Godsdienst te willen aannemen, zo heeft men den Keizerlyken Internuntius verzocht de nodige informatien dien aangaande te willen nemen, of dit voorgeven gegrond zy dan niet, en ondertusschen heeft men denzelven onder goede bewaring gesteld; men wil alhier zeer gaarne bekeeren, maar ook is men verzekerd dat van eenen Bedrieger geen goed Musulman kan gemaakt worden.

PORTUGAL. Lissabon. De Ratificatie der Vredes-Preliminaria geschied zynde, zo is thans alles in dit Ryk weder in volle rust, en de Engelsche troepen zyn gereed om naar hun Vaderland te rug te keeren.

SPANJE. Madrid. De Koning heeft de Prins *van Beauveau*, Commandant der Fransche hulptroepen, tot Grande van Spanje van de eerste Classe verheven. Onze Troepen hebben nu gantsch Portugal ontruimt, en zyn op 's Konings Grondgebied in de verscheide kwartieren gelegd.

INGERMERLAND. St. Petersburg. Dezer dagen is het vonnis der Officiers deel hebbende in de zamensweering, waar van wy in de Maand December bladz. 212. gewag maakten aan dezelve uitgevoerd. Haare Keizerlyke Majesteit en den Groot-Vorst genieten eenen gewenschten welstand, en men weet noch niet wanneer dezelve herwaarts keeren zullen. Aan alle buitenlandsche Ministers is op bevel van voorsz. haare Keizerlyke Majesteit ter hand gesteld eene Notificatie of Declaratie, waar door de Fransche en Spaansche Ministers gerust gesteld worden, dat het geven van den Keizerlyken Tytel aan onze Souvereine geene verandering in het Ceremonieel zal te weeg brengen, en dus werden de oorzaken weg genomen die hen verhinderd hebben ter Audientie by dezelve te komen, welke zy dan daar op aanstonds hebben doen verzoeken, en die hen voor den volgende Dag is toegewezen, luidende deeze:

DE-

DECLARATIE.

De *Keyzerlyke* Tytel, welke PETER DE GROOTE, glorieusser gedagtenis, genoomen of veel liever zo voor hem als zyn opvolgers vernieuwt heeft, behoord zeedert een geruyme tyd zo aen de Souvereyne, als aen de Kroon en de Monarchie van gantsch Rusland. Haere Keyzerlyke Majesteyt oordeeld dat alle vernieuwing van *Reversal* die men successivelyk aen ieder Mogendheyd gaf, wanneer zy die Tytel erkende, strydig is tegens de stabiliteyt van dat gevoelen.

Uit dien hoofde heeft Haere Majt. aen deszelfs Ministerie geordonneerd, om een generaele Declaratie te doen, behelzende, dat de *Keyzerlyke* Tytel, uyt zyn natuur zelfs eenmael aen de Kroon en de Monarchie van Rusland gehegt, en zeedert veele Jaeren en Successien vereeuwigt zynde, nog Zy, nog Haere Opvolgers, ooyt de gemelde *Reversalen* vernieuwen, veel minder eenige Correspondentie onderhouden kunnen, met Moogendheeden, die zullen weygeren de *Keyzerlyke* Tytel te erkennen, in de Persoon der Souverainen van gantsch Rusland, als meede in hunne Kroon en Monarchie. En ten eynde deeze Declaratie eenmaal voor altoos, weg neemen de zwaerigheyd in een Materie, die geen de minsten difficulteyt moest hebben, declareerd Haere Keyzerlyke Majesteyt, dat, te reekenen van de Declaratie van den Keyser PETER DE GROOTEN, de *Keyzerlyke* Titel geen de minste verandering in het Ceremonieel, tusschen de Hoven in gebruyk, maeken, en alles op de oude voet blyven zal.

Gegeeven te *Moskouw*, den 21 November (O. St.) 1762.

(*Was geteekend*)

WORONZOW

P. A. GALLITZIN.

POOLEN. *Warschau.* Het Poolsche Ministerie had een Vertoogschrift in de Fransche Taal ontworpen, om aan de Keizerin van Rusland gezonden te worden, ten einde haare Majesteit zyne Koninglyke Hoogheid Prins Karel, in het gerust bezit van de Hertogdommen Courland en Semigalien mogt gelieven te bevestigen: Dewyl echter de Vorst Czartorewsky, Groot-Cancelier 't zelve niet heeft willen ondertekenen, om redenen, zo hy voorgeeft, dat geene Souvereine Republieck gehouden was, eenige smeekschriften, ter bewaring van haar eigendom, aan Buitenlandsche Mogendheden te laten afgaan, zo scheint het zelve niet te zullen worden afgezonden. Ondertusschen heeft men vernomen, dat de Heer *Simolin*, Rus-Keizerlyke Minister te *Mittau*, uit naam zyner

Principaale, aan alle Standen en Parochien dier Hertogdommen had doen aankondigen, dat Hoogstdezelve haare Keizerlyke Majesteit den Hertog *Ernst van Biron*, die tegens de Republiek van Polen niets het minste misdreven had, in alle deszelfs rechten herstelde; en dat gevolglyk geen ander, dan opgemelden Hertog *van Biron* voor derzelver wettige Hertog te houden en te erkennen zy. Ons Hof heeft daar op goed gevonden, twee Gedeputeerden te benoemen, om zich ten spoedigsten naar Mittau en van daar naar Moscou te begeven, ten einde haare Rus-Keizerlyke Majesteit te verzoeken, zich met de zaken van Courland niet verder te willen bemoeijen, noch aan den Hertog *van Biron* eenige protectie te verleenen.

DUITSCHLAND. Weenen. De Conventie van eenen stilstand van Wapenen, tusschen ons en de Pruissische Troepen gesloten, en waar van wy melding maakten in ons Stukje van December laastleden, bladz. 214. is volgens een echte Copy ons ter hand gesteld, van den volgenden inhoud:

NAdemaal van weegens de keizerl. koningl. en de koningl. Pruissische armeën, toen in Saxen ageerende, weederzyds voorslagen geschied waaren, of niet mogelyk zoude zyn, elkander omtrent een zoodanige conventie te verstaan, waar door dezelven geduurende deezen winter zoo veel moogelyk geruste quartieren zouden konnen genieten, en vervolgens ter aanvanging van een onderhandeling ten deezen einde de hier ondergesz. generaals en kolonels uit beide armeën gedeputeert en herwaards gezonden zyn geworden;

ZOO is men na verscheide dienaangaande gehoudene mondgesprekken en onderhandelingen op volgende wyze met elkander overeen gekomen; te weeten dat het cordon, 't welk geduurende deezen winter door de koningl. Pruissische troupen na hun gemak bezet konde worden, in de hierna genoemde plaatzen zal bestaan; naamlyk.

De stad Plauën in 't Voightland, Neudorfel, Pfaffenkirn, Langenfeld, Stangenkirn, Buterhofen, Hartmansdorf, Malzmuhle by Schneeberg, Schneeberg, Aue, Grünhayn, Elterleni, Dörfel, Anneberg, Mildenau, Rückerswalde, Verwerk by Marienberg, Marienberg, Lauterstein, Brandgut, Dierenthal, Setzda, de Stad Lausnitz, Frauenstein, Kleinboberschitz, Kleinhartmansdorf, Bretzendorf, Kollmütz, Nauendorf, Niederschöna, Mohhorn, langs den slinker oever van de Triepsche tot aan Kattensmühle, Blanckenstein, Lampertsdorf, van daar in een rechte linie tot aan Neustadt, vervolgens achter den Scharfenberger Rawin tot aan de Elbe, zodanig, dat Scharfenberg op de Koningl. Keizerl. zyde blyve, en eindelyk langs de Elbe benedenwaarts tot aan Meissen. Als

Als mede aan geene zyde de Elbe, Cölin, Okrilla, Jessen, Geisslitz, Lenz, Dallwitz, Raimersdorf, Kunersdorf, Leschen, Sack, Clausnitz, Steçz, Königsprügg, Roitsch, Schowosdorf, Linkersdorf, Camenz, Nebelschütz, Wendischbasilitz, Neudörfel, Horka, Ubigau, Quoas, Ratibor, Luttewitz, Quaditz, Geschütz, Niedergurka, Doberschütz, Kleinpautzen, Kannewitz, Riegelmühle, Wersche, Weissenberg, Rothkretschen, Schöps, Porta, de Stad Reichenbach, 't Dorp Niederreichenbach, Teutschpaulsdorf, Schöna, Rälmeritz, Nederen Ober Rudelsdorf, Berna, Oberlinde, Marklissa, van daar over den Queis henen langs den rechten oever van die rivier tot aan Greiffenberg inclusive, en vervolgens die rivier verder opwaards tot Birkigt ingesloten, en eindelyk over den Queis langs de grenzen, waar door Silesie en de Lausnitz van elkander gescheiden worden, tot aan 't Reuzengebergte en de Boheemsche grenzen.

In dien verstande, dat alle de bovengem. plaatsen, en alles wat achter dezelven legt, ter dispositie van de Koningl. Pruissische armée zal staan, en daar en tegen alles wat voor die plaatsen aan de zyde van Bohemen gelegen is, ter dispositie van de Keizerl. Koningl. armée blyven zal, zodanig, dat zoo min de Keizerl. Koningl. als de Koningl. Pruissische troepen de Grenzen, door de bovengem. plaatsen vastgestelt, zullen mogen te buiten gaan.

Nochtans blyft voorbehouden en word toegestaan, dat wanneer een of andere der meergem. plaatsen aan de Koningl. Pruissische zyde met troepen bezet worden, die troepen de vryheid zullen hebben, om de gewoonlyke veldwachten voor een zodanige plaats uit te zetten, doch zal niemand der beide partyen door de af te zendene patrouilles die plaatsen, dewelken volgens deze conventie aan de andere party toegewezen zyn, onder eenigerhande voorwendzel betreeden, ofte iets uit dezelven pretendeeren.

Daar en boven is ook wederzyds verstaan en vast gestelt;

I. Dat de Koningl. Pruissische patrouilles van Frauenstein en Pretschendorf af tot aan de Wilde Weistritz konnen voortgaan, doch dat zy die rivier niet mogen passeeren, gelyk dan ook in 't zelve district de Keizerl. Koningl. patrouilles niet verder dan tot aan de Wilde Weistritz komen mogen, zonder die rivier over te gaan.

II. Dat het Houtgewas in het Tharanter-bosch, strekkende ter linkerzyde van den weg van Nauendorf op Grillenburg, en van daar op Hetzendorff, ter dispositie der Koningl. Pruissische, doch dat ter rechter zyde van den gemelde weg ter dispositie van de Keizerl. Koningl. armée staan zal.

III. Verbind men zich aan de Keizerl. Koningl. zyde, het Dorp Helbigsdorff met geene troepen te zullen bezetten, waar en tegen men aan de Pruissische zyde ook belooft, het Dorp Blockenstein insgelyks niet te zullen bezetten, staande echter aan ieder party vry, aan zyne plaatsen voorposten te houden.

IV.

IV. Vermits deze conventie, dewelke morgen, zynde den 25 dezer, reeds eenen aanvang nemen zal, in de afgelegene plaatsen en posten der wederzydsche armeën bezwaarlyk voor den 28 dezer behoorlyk zal konnen afgekondigt worden, zoo zullen de contraventien, dewelken midlerwyl door de eene of andere party zouden mogen geschieden, niet als een verbreking van deeze conventie aangemerkt, maar in tegendeel zo veel mogelyk verholpen en geremedieert worden.

V. Byaldien daarbeneevens teegen alle vermoeden, en nietteegenstaande alle de daarteegen aangewende voorzorgen, geduurende de conventie ergens 't zy door officiers, of door onderofficiers en gemeenen, in eenige aan deze of geene party toegeweezene plaats excessen mogten worden gepleegt, zal men dezelven niet voor een verbreeking deezer conventie houden, maar zich vergenoegen, dat de daders van die excessen op de dienaangaande ingebragte klagten ten genoegen van de klagende party gestraft werden, waarby aan ieder party aanbevolen blyft, zulke daders te arresteeren, en dezelven vervolgens tot het ontfangen van hunne straffe over te leeveren.

VI. Alhoewel deeze conventie gesloten zy tot verlichting der weederzydsche troepen geduurende den geheelen winter, zoo zal echter aan elk van beide partyen vryftaan, om wanneer hy zyn genoegen hierby in eenige zaak niet mogt vinden, dezelve op te zeggen door een voorâf gaande aankondiging van viermaal 24 uuren.

Nochtans zullen voor 'aflopen van deeze viermaal 24 uuren door niemand der beide partyen ergens eenige vyandelykheeden ondernomen of gepleegt mogten worden, en men zal noch met elkander overleggen en vastftellen, op hoe veele en aan welke plaatzen een zoodanige aankondiging te gelyk zal moeten geschieden.

Ten oirconde is de teegenwoordige conventie door de van weegens de weederzydsche hoven gedeputeerde en gecommitteerde heeren generaals en kolonels eigenhandig onderteekent en bezeegelt, als meede in twee gelykluidende exemplaren uitgevaardigt, en teegen elkander uitgewisselt geworden. *Gedaan te* Wilsdurf, *den* 24 *November* 1762. *(Was geteekent;)*

(L. S.) *Baron* VAN RIED, *Lt. generaal-veldmaarschalk.* (L. S.) KROCKOW, *Lt. generaal.*
(L. S.) FABRI, *kolonel.* (L. S.) ALVENSLEBEN, *kolonel.*

De Aartshertoginne *Johanna Gabriela Josepha Antonia*, vyfde Dochter van hunne Keizerlyke Majesteiten, geboren den 4 February 1750, is op den 23 December (1762) tot groote droefheid van hunne Keizerlyke Majesteiten en van het geheele Hof overleden.

Ter gelegenheid van den inval der Pruissische troepen in Frankenland, en 't lichten der Contributie, zo wel in dien als in andere Kreitzen, gelyk wy in ons voorgaande Stukje gewaagden, heeft den Ryks-Hof-Raad doen publiceeren, deeze

ORDONNANTIE.

WY FRANCISCUS, by de Gratie GODS Roomsche Keyzer, Koning van *Germanien* en *Jerusalem*, Hertog van *Lotharingen* en *Bar*, Groot-Hertog van *Toscanen* Hertog van *Calabrien*, *Gueldre*, *Montferrat*, *Sileesien*, *Teschen*, Vorst van *Charleville*, Markgraaf van *Pont à Mousson en Romeny*, Graef van *Provence*, *Veaudemont*, *Blankenberg*, *Zutphen*, *Saarwerden*, *Salm Falkenstein*, &c. &c. &c. Doen hier meede een iegelyk weeten:

Daer is ons gerapporteerd, dat de Pruyssische Troupen, na met opentlyk geweld en op een meer als Vyandelyke wyze het land en Grondgebied, aen de Vorsten en Stenden van Frankenland toebehorende, ingenomen, en aldaer plunderingen, roveryen en andere zwaere buytensporigheeden bedreven te hebben, de gemelde Stenden, als meede de Bisdommen, Kloosters en Particulieren, genoodzaekt hebben, om hun voor considerable sommen Wissel-Brieven te geeven. Deeze door geweld afgedwonge Wissels, nul en van geener waerde zynde, zo heeft zig een ieder te wagten daer van iets te betaelen, of aen dezelve Credit te geeven, of die als valabel te accepteeren. Uyt dien hoofde door deeze de Nulliteyt van die Wissel-Brieven willende aentoonen, hebben Wy verboden en verbieden by deeze, van de minste eysch of pretensie uyt hoofde van dien, als afgedwonge te maeken, op wat wyze, voorwendsel en tyd, het ook zoude mogen weezen, en ordonneeren daerenteegen dat dezelve nog door onze Geregts-Hoven, nog door die van het Keyzerryk, zullen erkend, maer geconsidereerd worden, als dood zonder waerde en zonder kragt voor altoos. Wy doen ook uit hoofde van onze Keyzerlyke Authoriteyt en onze opperste magt, wel expresselyk verbod aen alle Persoonen, van wat staet of waerdigheid zy mogen weezen, om onder wat voorwendzel het ook mag zyn, die Wissel-Brieven, als met geweld van de gemelde Stenden, Bisdommen Kloosters, Steeden en Dorpen, of van Particuliere inwoonders, onderdaenen of vreemdelingen, Christenen of Jooden, &c. afgedwongen, t'accepteeren, van dezelve in betaling te neemen, en in een woord om dezelve het allerminste crediet te geeven.

Alles op pœne voor de overtreeders, om volgens den inhoud der Wetten in onze opene Brieven bevat, gestraft en gecondemneert te zullen worden niet alleen in het verlies der voor uyt geschootene penningen, maer ook in de restitutie van het dubbele der ontfanngene sommen, alles ten profyte, niet van onze Keyzerlyke Kamer, aen wien anders deeze boete toekomt, maer voor de Landen van gemelde Kreytz. Hier na heeft zig een ieder te gedragen.

Gegeeven te *Weenen* den 18 December van het Jaer 1762, en het 18 de van onze Regeering.

FRANCISCUS.

(*Was geteekend*) RUDOLF, Graef van COLLOREDO.

Op expresse order van Syn Keyzerl. Majt.

(*Was geteekend*) CHRISTIAAN AUGUSTUS BECK.

Men

Men verneemt echter dat deze Publicatie van zeer weinig vrucht zal zyn, aangezien de Pruissische troepen zorge gedragen hebben, weinige Wisselbrieven, in Duitschland betaalbaar, in voldoening aan te nemen, of ook in de geene die zy al genomen hebben, te doen invloeijen, dat dezelve door den Keizerlyken Ryks-Hof-Raad niet zouden kunnen vernietigd worden. Wyders hebben zy ook deeze Wisselbrieven meerendeels reeds gereäliseerd, want zy zyn, gelyk een iegelyk weet, zoo vooruit ziende als vaardig in alle hunne ondernemingen.

Dresden. Men verneemt van Regensburg, dat aldaar eenen Expressen van den Prins van Stolberg, Generaal en Chef der Executions- of Ryks-Armée is aangekomen, met tyding, dat tusschen dezelve en de Pruissische troepen eene Conventie, wegens den stilstand van Wapenen den 11 January (1763) werkelyk geteekend was. Wyders werd aldaar ten Ryksdag gedelibereerd over de Neutraliteit van het Ryk, welke na alle waarschynlykheid eerlang tot stand zou komen, en dus de voorsz. Ryks-Armée uit den ander, en ieder Contingent naar Huis zou marcheeren. Indien dit geschied zal de Koning van Pruissen het getal zyner Vyanden noch meer zien vermeerderen, terwyl hy inmiddels zyne Legers merkelyk versterkt door de by de Geallieerde Armée afgedankte troepen, in zo verre dat men desselfs tegenwoordige macht op 250000 man begroot; waarlyk een ontzaggelyke macht bekwaam om aanzienlyke Ontwerpen ter uitvoer te brengen.

Berlyn. Zedert den aanvang van dit Jaar spreekt met sterk van Vrede, en ook bevinden zich zedert dien tyd Oostenryksche en Saxische Ministers te Hubertsburg naby Leipzig, welke met s' Konings Staatsdienaars dagelyks in Conferentie zyn. Wy wenschen zeer dat dezelve mogen succedeeren, maar twyfelen echter eenigsints daar aan, alzo onzen Koning by aanhoudendheid verklaard heeft, van geen afstand van 't een noch van 't ander, ten behoeven van Oostenryk of Saxen, te willen hooren.

Onze twyfelingen schynen gegrond, by aldien 't waar is, 't geen ons verzekerd word, dat by de voorsz. Conferentien onze Ministers doorgaans met koelheid op de voorslagen van de Hoven van Wenen en Dresden antwoorden: *de Koning kan 't niet doen*, of *hy zal 't niet doen.*

Hanover. De Landgravin van Hessen-Cassel is, na men verneemd, den 9 January te Hanau, tot groote blydschap aller Inge-

zetenen te rug gekomen, om aldaar haar verblyf te houden. Onze troepen zyn thans in de kwartieren, en men begind reeds zo hier als in Hessenland te gevoelen, dat de hevige en lang gewoed hebbende Oorlogsvlammen is uitgebluft. Den 6 January is in dit gantsche Keurvorstendom eenen algemeenen Dankdag gehouden, wegens de geslotene Preliminaire Vrede, tusschen onzen Souverein en den Koning van Vrankryk. Het overige van Duitschland haakt mede na dezelve, maar of 't verlangen van duizenden zal vervuld worden, is als noch met geene zekerheid te melden.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De overige Preliminaire Artikelen van Vrede, tusschen ons Hof en dat van Vrankryk gesloten, *ziet ons voorgaande Stuk bladz.* 226. zyn van dezen inhoud:

II. Zyn Allerchristel. Majesteit renuncieert van alle Prætensien die Hy voor dezen heeft geformeert of kunnen formeeren, op het *Nieuw Schotland* of *Acadia*, in alle haar deelen, en guarandeert het zelve in 't geheel met al haar dependentien, aan den Koning van Groot-Brittannien. Daarenboven cedeert en guarandeert Zyn Allerchristelykste Majesteit aan gemelde Zyn Brittannische Majesteit in volle eigendom, het *Canada* met al haar Dependentien, zo wel als het Eiland *Caap Breton* en al de andere Eilanden in de Golf en Rivier van *St. Laurent*, zonder restrictie en zonder dat het vry zy, onder eenig pretext, tegen dezen Afstand en Guarantie te rug te komen of Groot-Brittannien te stooren in de bovengemelde bezittingen. Zyn Britt. Majesteit agreëert van zyn kant, aan de Inwoonders van *Canada* toe te staan vryheid van de Cathol. Religie: Ingevolge zal Hy de stiptste en kragtigste orders geven, dat zyn nieuwe Roomsch Catholyke Onderdanen den dienst van hunne Religie zoude mogen belyden, volgens de plegtigheid van de Roomsche Kerk, voor zo verre de Wetten van Groot-Brittannien het toelaaten. Zyn Brittannische Majesteit agreëert voorts, dat de Fransche Inwoonders en andere die Onderdanen van den Allerchristelykste Koning zouden zyn geweest, zig in alle veiligheid en vryheid zullen mogen retireeren, werwaards het hun zal goeddunken, en hunne Goederen mogen verkopen, mits dat het zy aan Onderdanen van Zyn Brittannische Majesteit, en hunne Effecten transporteeren zo als ook hunne Persoonen, zonder in hunne Verhuising lastig gevallen te worden, onder wat pretext het ook zoude mogen zyn, uitgenomen Schulden of crimineele Processen: De termyn tot deze verhuizing gelimiteert, is bepaald op den tyd van 18 Maanden, te rekenen van den dag der Ratificatie van het Definitive Tractaat.

III. De Onderdanen van Vrankryk zullen de vryheid van de Vissery en het Droogen hebben, op eenige gedeelte van de Kusten van het Eiland *Terraneuf*, zodanig als het zelve by het XIII. Articul van het

Trac-

Tractaat van *Utrecht* is gestipuleert, welk Articul by het aanstaande Definitif Tractaat (uitgezonderd het geen betreft het Eiland *Caap Breton*, zo wel als de andere Eilanden in de Mond, en de Golf van *St. Laurent*) zal geconfirmeert en vernieuwt worden: en Zyn Brittische Majesteit consenteert aan de Onderdanen van den Allerchristelykste Koning de vryheid, om in de Golf van *St. Laurent* te visen, onder conditie, dat de Onderdanen van Vrankryk die Vissery niet oeffenen als op de distantie van drie mylen van al de Kusten, aan Groot-Brittannien toebehoorende, zoo die van het vaste Land als die van de Eilanden, gelegen in de voornoemde Golf van *St. Laurent*. En wat aangaat de Vissery buiten gemelde Golf, zullen de Onderdanen van Zyn Allerchristelykste Majesteit de Vissery niet oeffenen, dan op de distantie van 15 mylen van de Kusten van *Caap Breton*.

IV. De Koning van Groot-Brittannien cedeert aan Zyn Allerchristelykste Majesteit de Eilanden van *St. Pierre* en van *Miquelon*, in volle eigendom, om aan de Fransche Vissers tot een Schuilplaats te dienen: En gemelde Zyn Majesteit engageert zig, op Zyn Koninglyk Woord, van de voorzeide Eilanden niet te zullen fortificeeren nog aldaar geen Gebouwen op te regten, als de zodanige, die enkelyk tot gemak van de Vissery dienen; en aldaar ook niet meer als een wagt van 50 Man voor de politie te houden.

V. De Stad en de Haven van *Duinkerken* zullen gesteld werden in den staat zoo als by het laatste Tractaat van *Aken* en by de vroeger Tractaten is bepaald: De Cunette zal blyven zoo als ze nu is; mits, dat de Engelse Ingenieur, door zyn Brittannise Majesteit benoemd, en te *Duinkerken* op order van zyn Allerchristelykste Majesteit ontfangen, verifiere, dat deze Cunette nergens nuttig zyn, dan voor een goede en gezonde lugt en voor de gezondheid der Inwoonders.

VI. Ten einde de Vrede op vaste en duurzaame gronden te herstellen, en voor altoos uit den weg te ruimen alle voorwerp van dispute over de *Limiten* van de Brittannische en Fransche Territorien op 't vaste Land van *America*, is 'er geconvenieert, dat voortaan de Grensen der Staaten van Zyn Brittische Majesteit en die van Zyn Allerchristelykste Majesteit in dat Werelddeel onherroepelyk zullen bepaald zyn door een Linie, getrokken in 't midden van de Rivier *Missisippi*, van haar oorsprong af tot aan de Rivier *Iberville*, en van daar door een Linie getrokken in 't midden van die Rivier, en van de Meyren *Maurepas* en *Pontchartrain* tot aan de Zee; en ten dien einde cedeert den Allerchristelyke Koning in volle Eygendom, en guarandeert aan Zyn Brittannische Majesteit, de Rivier en de Haven van *Mobile*, en al wat Hy bezit of behoort bezeten te hebben aan de linkerzyde van de Rivier *Missisippi*, uitgezonderd de Stad *Nieu-Orleans*; wel verstaande, dat de Vaart van de Rivier *Missisippi* egalyk vry zal zyn, zoo voor de Onderdaanen van Groot-Brittannien, als voor die van Vrankryk, en derzelver geheele Breette en Lengte, van haar oorsprong af tot aan de

Zee,

Zee, en met naame dat gedeelte welk is tusschen het voorsz. Eiland *Nieu-Orleans* en de rechter Oever van die Rivier, zoo wel beide in als uit dezelver Mond: Voorts is gestipuleert, dat de Schepen toebehoorende aan de Onderdanen van de eene en andere Natie, niet zullen mogen aangehouden, gevisiteert, nog aan de betaling van eenig Recht, hoe ook genaamd, onderworpen werden. De Stipulatien, geinsereert in het Artikel in faveur van de Inwoonders van *Canada*, zullen van gelyke plaats hebben ten opzigte van de Inwoonders der Landen die by dit Artikel gecedeert zyn.

VII. De Koning van Groot Brittannien zal aan Vrankryk restitueeren de Eilanden *Guadeloupe*, *Mariegalante*, *Desirade*, *Martinico* en *Belle-Isle*; en de Plaatsen van die Eilanden zullen wederom gegeven werden in den zelven staat, waar in zy waren; toen het Conquest daar van door Groot-Brittannien is gemaakt: Welverstaande, dat de termyn van 18 Maanden, te rekenen van den dag der *Ratificatie* van het Definitive Tractaat, aan de Onderdaanen van Zyn Brittannische Majesteit, die zich gestabileerd zouden hebben op de voorsz. Eilanden, en in andere Plaatsen die by het Definitief Tractaat aan Vrankryk gerestitueert werden, zal vergund werden, om hunne Goederen te verkoopen, hunne Schulden in te vorderen, en hunne Effecten te transporteeren, zoo als hunne Persoonen, zonder ter oorzaake van hunne Religie of onder eenig ander pretext, hoe het ook zoude mogen wezen, te mogen gemolesteert werden, uitgenomen om Schulden of crimineele Processen.

VIII. Den Allerchristelyken Koning cedeert en gurandeert aan Zyn Brittannische Majesteyt in volle eygendom de Eilanden van *Grenada* en de *Grenadines*, met dezelve Stipulatien in faveur van de Inwoonders van die Colonie, als in het Artikel II. voor die van *Canada* geinsereert zyn; en de verdeeling van zoogenaamde *Neutrale Eilanden* is geconvenieert en bepaald, op zoodanige wyze, dat die van *St*, *Vincent*, *Dominique* en *Tobago* in vollen eigendom aan Engeland zullen blyven en dat het eiland van *St. Lucie* aan Vrankryk weder over gegeven zal werden, om het zelven insgelyks in volle eygendom te genieten, guarandeerende beide de Kroonen weerzyds de aldus gestipuleerde verdeeling.

IX. Zyn Brittische Majesteyt zal aan Vrankryk restitueeren het Eiland *Goerée*, in den staat waar in het zich bevonden heeft, toen het geconquesteert is geworden: En zyn aller-Christelyke Majesteit cedeert aan den Koning van Groot-Brittannien in volle Eigendom, het *Senegal* en guarandeert het ook.

X. In *Oost-Indiën* zal *Groot-Brittannien* aan *Vrankryk* de verstrooide Comptoiren welke 'er deze Kroon op de Kusten van *Coromandel* en *Malabar*, mitsgaders in *Bengalen*, in het begin der hostiliteyten tusschen de twee Maatschappyen in het Jaar 1749 gehad heeft, te rug geeven, in zulken staat, waar in ze zig tegenwoordig bevinden, onder

der beding, dat Zyne Allerchristelykste Majesteit renuncieere van de bezittingen, door dezelve op de Kust van *Coromandel* verkreegen zeedert het begin der voorsz, hostiliteyten tusschen de twee Compagnien in 1749.

Zyne Allerchristelykste Majesteyt zal van zyn kant restitueeren al het geen dezelve geduurende den tegenwoordigen Oorlog in Oost-Indiën op Groot-Brittannien zal veroverd hebben. Zyne Majesteit verbind zich ook in *Bengalen* geene Vestingwerken te bouwen, nog'er Troepen te onderhouden.

XI. Het Eiland *Minorca* en het Fort *St. Philipe* zal aan Zyne Groot-Brittannische Majesteyt wedergegeven worden, in denzelven staat als ze waren ten tyde der veroovering door de Wapenen van den Allerchristelyksten Koning, mitsgaders alle de Artillery, die zich in het een en het ander toenmalen bevonden heeft.

XII. Vrankryk zal alle de Landen restitueeren, die door deszelfs Troepen bezet zyn of mogen worden, en behooren aan het Keurvorstendom van Hanover, aan den Landgrave van *Hessen*, aan den Hertog van *Brunswyk* en aan den Graef van *Lippe-Buckeburg*. De Plaatsen dier verscheide Landen zullen overgegeeven worden in dezelve staat, waar in ze ten tyden der veroovering door de Fransche Wapenen waren; en zullen de Artillery-stukken, die na elders mogten vervoerd zyn, in het zelve getal, caliber, wigt en metaal moeten weezen. Wat de Gyzelaars, zo wel die geëischt als die gegeven zyn, geduurende den Oorlog en tot heden, aanbelangt dezelve zullen, zonder eenig rantsoen, in vryheid gesteld worden.

XIII. Na de ratificatie der Præliminairen zal Vrankryk, zo ras doenlyk is, de Stede *Cleeve*, *Weezel* en *Gueldre*, en generalyk alle de Landen, den Koning *van Pruissen* toebehoorende, ontruimen. Ter zelver tyd zullen de Brittische en Fransche Arméen uit alle de Landen trekken, welke zy nu of als-dan in bezit mogten hebben in *Westphalen*, *Neder Saxen* op de *Booven* en *Neder Rhyn*, en in het geheele Duitsche Ryk, en zich ieder na de Staaten hunner respective Souverainen begeeven; Hunne Groot-Brittannische en Allerchristelykste Majesteiten verbinden zig daerenboven en belooven elkander van geen Secours, hoe genaamt, te fourneeren aan hunne respective Bondgenooten, die in den tegenwoordigen Oorlog in *Duitschland* zullen gewikkeld blyven.

XIV De steeden *Ostende* en *Nieupoort*, zullen door de troepen van Zyn Allerchristelykste Majesteyt, immediatelyk na het teekenen deezer Præliminairen, ontruimt werden.

XV. De uitspraak over de in tyd van Vreede door de Onderdaanen van groot Brittannien op de Spanjaarden gemaakte Pryzen, zal gelaaten worden aan de Britsche Admiraliteyts Hoven, in conformiteit der Regelen, by alle Natien vastgesteld; dus zal de wettelykheid van ieder Prys, tusschen de Engelschen en Spanjaarden beslist worden, volgens het Regt der Volkeren en de subsisteerenden Tractaaten, by de Hoven-

ven van Justitie van die Natie, die ze zal gemaakt hebben.

XVI. Zyne Groot-Brittannische Majesteit zal alle de Fortificatien, die door deszelfs Onderdaanen zouden mogen opgeworpen zyn in de Baay van *Honduras* en andere Plaatsen van het Spaansche Grondgebied in *America*, doen slegten, vier Maanden na de ratificatie van het definitief Tractaat. Zyne Catholyke Majesteit zal niet gedogen, dat in het toekomende de Onderdanen van Groot-Brittannien, of hunne Werklieden, ontrust of gemolesteerd worden, onder welk voorwendsel het zoude mogen wezen, in derzelver verrigtingen, om het Verfof Campeche Hout te hakken, te laaden en te transporteeren. Ten dien einde zullen ze zonder hindernis mogen bouwen, en zonder stooring bewoonen, de Huizen en Magazynen, die voor hun, voor hunne Familien en voor hunne Goederen noodig zyn. En Zyne Catholyke Majesteit verzekerd hun, by dit Articul, het volkomen genot van het geen hier boven gestipuleerd is.

XVII. De Catholyke Koning desisteert van alle aanspraak, die zyne Majesteit mogt geformeert hebben op het regt van den Vis-vangst in de Wateren van het Eiland *Terre Neuve*.

XVIII. De Koning van Groot-Brittannien zal aan Spanjen wedergeven al het geen Zyne Majesteit op het Eiland *Cuba* veroverd heeft, nevens de *Havana*. Deeze Plaats, gelyk alle andere van het gemelde Eiland zullen gerestitueerd worden in den zelven staat, waar in ze waaren ten tyden ze door de Wapenen van Groot-Brittannien ingenomen wierden.

XIX. Ingevolge de Restitutie, by het vorenstaande Artikel gestipuleert, cedeert en guarandeert zyne Catholyke Majesteit, in vollen Eigendom aan zyne Groot-Brittannische Majesteit al het geen de Spaansche Kroon op het vaste Land van *Noord-America*, ten Oosten of Zuid-oost de Rivier *Missisippi*, bezit. En is zyne Groot-Brittannische Majesteit overeengekomen, aan de Inwoonders van dit gecedeert Land de Vryheid van den Catholyken Godsdienst toe te staan. Dien volgens zal gemelde zyne Majesteit de stipste en kragtigste bevelen geven, ten einde deszelfs nieuwe Catholyke Onderdanen hunne Religie kunnen oeffenen in conformiteit der gewoonte van de Roomsche Kerk, voor zo verre zulks de wetten van Groot-Brittannien toelaaten. Groot-Brittannien staat daar en boven toe, dat de Spaansche of andere Inwoonders van voorsz. Land, eertyds Onderdaanen van zyn Catholyke Majesteit, de vryheid zullen hebben, van zich met alle securiteit te retireeren en te begeven, werwaards zy lieden zulks mogen goedvinden te doen, en ook hunne Goederen te verkopen, mits het zy aan Onderdaanen van zyne Groot-Brittannische Majesteit; dus zy, ten opzigte van hunne Effecten en Persoonen, by den aftogt in geenen deelen zullen gemolesteert worden, onder welk voorwendsel het zoude mogen wezen, behalven in cas van schulden of Proces crimineel; zynde de termyn van die Emigratie bepaald op 18 Maanden,

te

te rekenen van den dag der Ratificatie van het Definitief Tractaat. Daar en boven is gstipuleerd, dat de Catholyke Koning het regt zal hebben, van alle de Effecten, als Artillerie, en andere, Zyne Majesteyt toebehoorende, na elders te doen vervoeren.

XX. De Koning van Portugal, Geallieerden van Zyn Britsche Majesteit, is specialyk in de tegenwoordige Præliminaire Artikelen vervat: En hunne Allerchristelykste en Katholyke Majesteiten engageeren zig, om de oude Vreede en Vriendschap tusschen Haar en Zyn Allergetrouwste Majesteit te herstellen, en zy belooven:

1. Dat 'er tusschen de Kroonen van Spanjen en Portugal, en tusschen de Spaansche en Fransche Troepen ter eenre, en de Portugeese Troepen en die van haar geallieerden ter andere zyde een geheele ophouding van Vyandelykheeden zal zyn onmiddelyk na de Ratificatie van deze Præliminaire: En dat 'er een gelyke ophouding van Vyandlykheeden zal zyn tusschen de respective Magten van de Allerchristelykste en Katholyke Koningen ter eenre en die van den Allergetrouwste Koning ter andere zyde, in alle de anderen Deelen van de Wereld, zo te Water als te Land, welke Stilstand zal bepaald zyn op dezelfde tydstippen als die tusschen Groot-Brittannien, Vrankryk en Spanje, en continueeren tot de sluiting van het definitive Tractaat tussche Groot-Brittannien, Vrankryk Spanje en Portugal.

2. Dat alle Plaatzen en Landen in *Europa*, van zyn Allerchristelykste Majesteit, die door de Spaansche en Fransche Arméen zullen mogen geconquesteert zyn, in den zelfde staat zullen gerestitueerd worden, waar in zy waaren, toen het Conquest daar van is gemaakt: En ten opzichten van de Portugeese Colonien in *America*, of elders, zo aldaar eenige verandering moge gebeurd zyn, zullen alle zaaken op den zelfde voet hersteld worden, waar in zy voor den tegenwoordigen Ourlog waren. En de Allergetrouwsten Koning zal genodigt worden, om tot den tegenwoordige Præliminairen Artikelen te accedeeren, zo spoedig als mogelyk zal zyn.

XXI. Alle de landen en Terrioiren, in wat gedeelte der Wereld het zy, die vermeestert mogten zyn door de Wapenen van hunne Groot-Brittannische en Allergetrouwsten Majesteiten, of die van Hunne Allerchristelykste en Catholyke Majesteiten, en welke in deeze Artikelen niet begrepen zyn, 't zy by wyze van afstand, het zy als een Restitutie, zullen zonder zwarigheid en zonder compensatie wederom gegeeven worden.

XXII. Nademaal het noodzakelyk is, het tydstip der wedergevingen en ontneemingen, door ieder der contracteerende Parthyen te doen, vast te stellen, zo is men overeen gekomen, dat de Groot Brittannische en Fransche Troupen ten eersten na de Ratificatie der Præliminairen zullen beginnen te ontruymen alle zulke Landen, welke door haar bezet zyn, zoo in het Ryk als elders, gelyk by Art. XII en XIII. gemeld is.

Het Eiland *Belle-isle* zal zes weeken na de Ratificatie van het definitief Tractaat, of vroeger, indien het doenlyk is, ontruimt worden.

De evacuatie der Eilanden als *Guadeloupe*, la *Desirade*, *Marie-galante*, la *Martinique* en *St. Lucie*, zal drie maanden na de Ratificatie van het besliffend verdrag, of wel eerder, zo het mogelyk is, geschieden moeten.

Groot-Brittannien zal insgelyks, na verloop van drie maanden na de Ratificatie van het definitief Tractaat, of vroeger indien het wezen kan, treeden in het bezit van de Stroom en de Have de *Mobile*, voorts van al het geen de Grensschrydingen van het Territoir dier Kroon na de kant van de Rivier *Mississippi*, zo als dezelve by het Articul VI uitgedrukt zyn, uitmaakt.

Het Eiland *Goerée* zal door Groot-Brittannien geruimd worden, drie maanden na de Ratificatie van het definitief Vreedes-Tractaat, en het Eiland *Minorca* door Vrankryk in het zelve tydstip, of eerder, zo het doenlyk is. En volgens de voorwaarden, by Art. IV. vastgesteld, zal de Fransche Kroon, ook na drie maanden, in het bezit der Eilanden *St. Pierre* en *Miquelon* komen.

De Comptoiren in Oost-Indiën zullen zes maanden na de Ratificatie van het besliffend Vreedes-verdrag, of eerder, indien mogelyk, weder gegeven worden.

Het Eiland *Cuba*, benevens de Stad *Havana*, zal drie maanden na de Ratificatie van het meergemelde definitief Tractaat, of eerder, gerestitueerd worden. En terzelver tyd zal Groot-Brittannien van het Land, by het Art. XIX. aan die Kroon door Spanjen afgestaan, bezit neemen.

Alle de Plaatzen en Landen van zyne Allergetrouwste Majesteit, in Europa, zullen immediatelyk na de Ratificatie van het definitief Verdrag te rug gegeven worden. En de restitutie der Portugeesche Colonien, die veroverd mogten zyn, zal geschieden binnen de tyd van drie Maenden in de West-Indiën, en van zes Maenden in Oost-Indiën.

Ten dien einde zullen immediaat na de Ratificatie van het voorsz. Tractaat, de nodige bevelen door ieder der hooge contracteerende Partyen verzonden worden, neffens de wederzydsche Paspoorten voor de Schepen, geschikt om dezelve over te brengen.

XXIII. Alle de Tractaten, van welke natuur dezelve mogen zyn, welke voor dezen Oorlog subsisteerden, zo wel tusfen Hunne Groot-Brittannise en Allerchristelyke Majesteiten, als hunne Groot-Brittannise en Catholyke Majesteiten, mitsgaders tusfchen de eene of de andere dier Mogendheden en zyn Allergetrouwste Majesteit, zullen, gelyk zy het wezentlyk zyn mits dezen, vernieuwd en bekragtigt worden in alle derzelver pointen, welke door de tegenwoordige Præliminaire Articulen niet vernietigt zyn, al was het dat daar omtrent ietwes ter contrarie door de eene of de andere der hooge

con-

contracteerende Partyen gestipuleerd was geworden. En verklaaren de voorsz. Contracteerende Partyen, van niet te zullen toestaan, dat eenige privilegie, gunst of toegevendheid, strydig met de bovengemelde bekragtigde Tractaten, stand grypen.

XXIV. De door de Wapenen Hunner Groot-Brittannise, Allerchristelykste, Catholyke en Allergetrouwste Majesteiten, zo ter Zee als te Land, gemaakte Krygsgevangen, zullen over en weder, na de Ratificatie van het definitief Tractaat, ter goeder trouw, zonder eenig Rantzoen uitgeleverd worden, mits betalende de schulden, die zy, geduurende hunne gevangenschap, zullen gecontracteerd hebben. En zal ieder Kroon respectivelyk betalen de verschotten, gedaen tot onderhoud van haare Krygsgevangen, by den Souverain van het Land, waar in zy hunne verblyfplaatzen zullen gehouden hebben; zullende die betaaling gedaan worden volgens de recipissen en geverifieerde staten als andere authentique bewyzen, welke wederzyds kunnen opgegeven worden.

XXV. Om alle redenen van klagten en twistigheden ten opzichte der Schepen, Koopmanschappen en andere Goederen, die op Zee mogten genomen worden, voor te buigen, zo is men overeen gekomen, dat de Schepen, Koopmanschappen en andere Goederen, in het Canaal en de Noord-Zee, na verloop van twaalf dagen, te rekenen van de Ratificatie dezer Præliminaire Articulen, vermeestert, over en weder zullen te rug gegeven worden.

Dat die termyn zal wezen van zes weken; ten opzichte der Pryzen, gemaakt in de Wateren, van het Canaal, de Britse en Noord-Zeën af tot de Canarise Eylanden incluys, 't zy in den Oceaan of in de Middelandse Zee.

En van drie Maenden, van de voorsz. Eylanden af, tot aan de Linie of Æquator.

Eyndelyk van zes Maanden in de Zeën aan geene zyde de Linie, en in alle andere gedeeltens der Waereld, zonder eenige exceptie of distinctie van tyd en plaats.

XXVI. De Ratificatien deezer Præliminaire Articulen zullen in goede en behoorlyke forma geëxpedieert en binnen een Maand, of eerder, te rekenen van den dag van derzelver ondertekening af, uitgewisseld worden.

Ten oirkonde, hebben wy ondergeschreve Ministers-Plenipotentiarissen van zyne Groot-Brittannise Majesteit, van Syne Allerchristelykste Majesteit en van Syne Catholyke Majesteit, de teegenwoordige Præliminaire Artikelen, uit kragt van onze respective Volmagten geteekend, en onze Wapens daar op doen drukken.

Gegeeven binnen *Fontainebleau* den 3 November 1762.

(*Was geteekend*) (L. S.) BEDFORD.
(L. S.) CHOISEUL, Hertog van PRASLIN.
(L. S.) De Marquis van GRIMALDI.

DECLARATIE *van den Franschen Plenipotentiaris.*

ZYne Allerchristelykste Majesteit verklaard, dat zyne toestemming tot het XIII. Artikel der Præliminarien gegeven hebbende, niet verstaat, daar by van het regt van betaaling zyner schulden omtrent zyne Geallieerden af te zien, en dat men dus de remises, die van zynentweegen ter voldoening der agterstallige Subsidien van de voorgaande Jaaren mogten gedaan worden, voor geene verbreeking van het voorsz. Artikel mogen houden.

Ten oirkonde heb ik ondergeschreve Gevolmagtigde Minister van zyne Allerchristelyke Majesteit, deeze Declaratie geteekend en myn Wapen daer op doen Drukken.

Gedaan te *Fontainebleau* den 3 November 1762.

(*Was Geteekend*)

(L. S.) CHOISEUL, Hertog van PRASLIN.

VRANKRYK. *Parys.* Men meende in 't algemeen dat het Definitive Vredes-Tractaat, tusschen ons Hof en dat van Londen, met den aanvang van dit Jaar stond geteekend en geratificeerd te zyn, maar 't schynt dat de genegenheid der beide contracteerende Monarchen, om ook dien Zeegen aan 't Duitsche Ryk te bezorgen, het zelve vertraagd heeft; inmiddels verzekerd men dat zich groote hoope opdoed, tot eene algemeene bevrediging, waar na duizende wenschen.

NEDERLANDEN. *s' Gravenhage.* By haar Ed. Groot Mog. is eene Publicatie afgekondigd, inhoudende, dat de Trafiquanten, Neeringdoende Luiden en de Bedienders of Bewerkers van eenige Waaren, Impost onderhevig, dewelke gehouden zyn den Eed, aan haar door Ordonnantien enz. op de Gemeene Middelen geinjungeerd, jaarlyks te vernieuwen, voor den Jaare 1763, zonder op nieuws den Eed te doen, wederom gehouden zullen worden als of zy de voorsz. Eeden respectivelyk op nieuw hadden afgelegd.

By Publicatie van den President en Raden over Holland, Zeeland en West-Vriesland, in dato den 4 January 1763; zyn alle de Hazard- en Dobbel-Speelen, en wel byzonder het nieuw uitgevonde en zogenaamde *Trente-un*, zo wel binnen den Hage als in de gantsche Provintie; op zwaare boete en straffe verboden; gelyk zulks mede in eene latere geschied is, uit naam van s' Lands Hoge Krygsraad, met betrekking tot alle Militaire Persoonen.

Amsterdam. Zedert eenige dagen is 't alhier zo fel Koud, en 't Vriest zo sterk, dat men dagelyks eene meenigte Schaatseryders,

Voet-

Voetgangers, Arresleden en andere Rytuigen, op de Amstel- en Y-stroomen ziet passeeren; zelfs gaan en komen Passagiers na en uit Noord-Holland, 't Land van Drenthe enz. op gelyke wyze over de Zuider-Zee; de zogenaamde Ysbreeker, een Vaartuig waar door het Ys werd verbroken om vers water binnen de Stad te kunnen brengen, heeft het zelve, door middel van eene meenigte Paarden niet kunnen verrichten, zulks het door meer dan 200 Menschen heeft moeten doorgezaagd en gekapt worden, om 't gebrek van water te herstellen; hebbende men voor een emmer Regenwater betaald 2, 3 tot 4 stuivers: Dus zyn ook elders de Rivieren gesteld, gelyk de Theems, de Seine, de Elve, den Rhyn, de Maas, de Waal, enz. welke op gelyke wyze met Ys bezet zyn, en begaan en bereden worden.

Magistratuuren en Amptenaren.

Voor den Jaare 1763 zyn door hun Ed. Gr. Mog. tot Burgemeesteren der Stad *Alkmaar* verkoren: de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Hendrik Nanning Daey*, Mr. *Jacob Lycoghten Hoogcamer*, *Carel de Dieu* en *Corn. Elias*; tot Schepenen, de W. E. Achtb. Heeren Mr. *Adriaan Wevering* Junior, Mr. *Willem Jacob Kloek*, *Pieter Elias*, Corneliszs. *Gerrit Pan*, *Jan Constantyn Rufius*, Mr. *Daniel Ras* en Dr. *Nicolaas van Wyk de Vos*; tot Schepenen Commissarissen de opgemelde Heeren *Wevering*, *Kloek* en *Elias* Cornelisz.; en tot Thesaurier de W. E. Gestr. Heer *Jan Frederik de Mey*.

Tot Raad en Vroedschap der Stad *Alkmaar* is geeligeerd de W. E. Gestr. Mr. *Rutgerus Paludanus* in plaats van wylen den Heer *N. H. Domis*.

De W. E. Gestr. Heer Dr. *Johannes Mensingh*, Raad en Oud Burgemeester der Stad *Alkmaar* is door de Regeering dier Stad gecommitteerd, om met primo February aanstaande Sessie te neemen in het Collegi van de Heeren Haar Ed. Mog. Gecommitteerde Raden in West-Vriesland en het Noorder kwartier.

Door de Vroedschap der Stad *Purmerende* is tot mede Vroedschap dier Stad verkoren, de Wel Ed. Gest. Heer *Jacob Tonning*, Oud Schepen en Secretaris, in de plaats van den Wel Ed. Gestr. Heer *Sem Tonning*, desselfs Heer Vader, die daar van vrywillig afstand heeft gedaan.

Tot Burgemeester der Stad *Gorinchem* op den 1 January Mr. *Adriaan Maarten Daey* en den 2 dito gecommitteerd en gecontinueerd in het Collegie van Haar Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Vriesland, voor den tyd van 3 Jaren ingaande den 1 May aanstaande, de Heer Mr. *Hendrik vander Graaf de Vapour*, Heer van Wulve.

Den 30 December zyn tot Schepenen de Stad *Gorinchem* en Lande van Arkel verkooren de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Willem Hendrik van Barneveldt*, *Simon van Reeland*, Mr. *Sebastiaan van Nooten*, Mr. *Adriaan Hogoort*. *Adriaan Pompe*, *Christiaan Schuller* Junior en *Johan den Hartog*; en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *van Barneveldt*, *Reeland* en *van Nooten*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Delft* de Wel Ed. Gestr. Achtb. Heeren Mr. *Jacob*

Jacob van der Lely, Mr. *Jan Teding van Berkhout*, Mr. *Bruno Röver* en Mr. *Franc van der Burch*, J. Z.; tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren Dr *Nicolaas Schuyl*, *Adriaan van Stavaren*, Dr. *Willem van Blommestein*, Mr. *Franc van der Burch*, Heer van Spieringshoek ende Mide, Mr. *Nicolaas Kraayvanger*, *Jan Nicolaas Christ. van Kretsmar*, Heer van Noord Schirwoude en Mr. *Jan Carel van Aldewereld*; en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *Schuyl*, *van Staveren* en *van Blommestein*.

Tot Bewindhebber der Oostindische Compagnie der Kamer *Delft* is verkooren de W. E. Gestr. Heer Dr. *Dirk van Heemskerk*, in de plaats van wylen den W. E. Gestr. Heer Mr. *G. van Bleiswyk*

Tot Burgemeesteren der Stad *Gouda* zyn verkooren de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Johan de Lange* en Mr. *Dirk Amelius Jongkind*, Mr. *Bruno van der Does*, Mr. *Bartholomeus de Moor van Immerzeel*; tot Gecommitteerde Raad tegens aanstaande May de W. E. Gest. Heer Mr. *Jacob Speelman* Heer van Nuland; tot Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie t'Amsterdam de Heer en Mr. *Vincent van Eyck*, en tot Bewindhebber van de West-Indische Compagnie de Heer en Mr. *Dirk Amelius Jongkind*; tot Raden in de Vroedschap de W. E. Gestr. Heeren Mr. *Willem Decker*, Heer van Urcem, Dr. *Willem Griffioen*, *Dirk Daniel de Kets Houtman*, en Mr. *Nicolaas Tyssen*.

Tot Schepenen der Stad *Gouda* de Ed. Achtb. Heeren Mr *Willem Decker*, Heer van Urshem, President, Mr. *Cornelis van der Burch*, *Willem van der Hoeve*, *Jacob Born van Ostade*, Dr. *Willem Griffioen*. *Dirk Daniel Dekets* en Mr. *Nicolaas Teyssen*; en tot Schepenen Commissarissen de Heer en Mr. *C. van der Burch*, *W. van der Hoeve*, en *Jacob Boon van Ostade*.

Tot Burgemeesteren der stad *Amersfoort* de Heeren Mr. *Dirk Logen* en *Anthony van Brinkenstein*; tot Scheepenen de Heeren Mr. *Willem Methorst*, *Willem Jacob vau Steenberch*, *Jacob van Bemmel*, *Gysbertus van Deventer*, *Anthony Methorst*, *Gysbertus Harderwyk*, *Hendrik van Goudoever*, *Johannes Jonas*, *Herman Kluppel*, *Willem Hendrikssen*, *Cornelis van Deventer* en *Willh. Gualth. van Veerssen*; tot Kameraar en Thesaurier is gecontinueerd, den Heer *Anthony Methorst*, en tot Kameraar van de Zee en Waterwerken de Heer *Carel van Coeverden*, zynde wyders gecommitteerd van met den 1 January 1763 Sessie te neemen ter Vergaderinge der Ordinaris Gedeputeerden van de Ed. Mog. Heeren Staaten der Provintie de Heer Mr. *Willem Methorst*, Oud Burgemeester.

Door de Vroedschap der Stad *Schiedam* is gecommitteerd de W. E. Gestr. Heer *Jacob Morgan*, om met den 1 May 1763 Zitting te neemen in de Provintiale Reekenkamer van Holland en Westvriesland.

Den 29 December 1762 is de W. E. Gestr. Heer Mr. *Johan van Bredehoff*, Vryheer van Oosthuyzen enz. enz. Oud-Schepen der stad *Hoorn* aangesteld tot Raad in de Vroedschap aldaar in de plaats van wylen de Heer Mr *Joan de Monchy*.

Den 1 January zyn voor den Jaare 1762 tot Burgemeesteren der stad *Enkhuyzen* verkooren de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Andries Kluppel*, Mr. *Frederik Verbruggen*, Mr. *Hendrik van Stralen*, en Mr. *Everhard Pan*. En tot Schepenen der voorsz. Stad *Enkhuyzen* de E. A. Heeren *Claas Baanman de Vries*, Mr. *Jacob van der Ramhorst*, Mr. *Arend Diederik van Vossen*, *Roelof Blok*, *Pieter Hendrik van Genderen*, Mr. *Jan van Bleyswyk* en Mr. *Jan Jacob Duyvenz*; tot Schepenen Commissarissen de Heeren *de Vries*, *van Vossen* en *Blok*; terwyl op nieuws voor den tyd van drie jaren als Hoofd-Officier dier Stad is gecon-

continueerd de Wel Ed. Gestr. Heer *Pieter van Loosen*. Van wegens de Stad *Enkhuyzen* is gedisspicieerd om met pri mo May 1763 tot den 1 May 1766 zitting in H. Mog. Vergadering te neemen, de Wel Ed. Gestr. Dr. Heer *Pieter Dupui*, Raad in de Vroedschap dier Stad, en als Raad ter Admiraliteit in Westvriesland, de W. E. Gestr. Heer Mr. *Gerrit Buyskes*, Raad en Oud Burgermeester enz.

Den 2 January zyn tot regeerende Burgemeesteren der Stad *Nimwegen* geëligeerd de Heeren Mr. *J. Engelen* en Mr. *Jan van Leeuwen*.

Den 5 dito zyn door den Oud Raad der Stad *Dordrecht* gecommitteerd voor den tyd van drie Jaren, ingaande pri mo May 1763, in het Collegie van gecommitteerde Raaden de Heer Mr. *Caspar Balthazar Doll van Ourik*; in het Collegie ter Admiraliteit op de Maaze, de Heer Mr. *François van den Brandelaar*, en in het Collegie der Staten Generaal de Heer Mr. *Jeronimus Karsseboom*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Medenblik* zyn verkooren de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Jan Bourgonjen*, President, Mr. *Cornelis Moorenvliedt* en *Jan Gardenier*; tot Schepenen de E. Achtb. Heeren *Nicolaas Agricola*, President, *Pieter Steenbuys*, *Jan Spaander*, *Claas Laagland*, *Nicolaas Bourgonjen*, *Willem Smit* Jansz. en *Carel Gardenier*; en tot Schepenen Commissarissen, de Heeren *N. Agricola*, *P. Steenbuys*, en *J. Spaander*.

Door de Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stad *Medenblik* is geëligeerd en aangesteld tot Thesaurier en Ontfanger van de 200ste Penning de W. E. Heer *Cornelis Rootjes*, Raad en President Schepen dier Stad.

Tot Burgemeester der Stad *Groningen* de Heer W. van Swinderen en tot Raadsheeren de Heeren *C. Tjassens*, *J. de Valcke*, *J. Woldring*, *L. Trip*, *H. van Nyeveen*, *P. van Ham* en *J. Gesseler*.

Tot Gezwoorene der Stad *Groningen* zyn verkooren de E. Achtb. Heeren *E. T. de Drews*, *J. Borgesius*, *J. Helmolt*, *T. B. van Hulsen*, *M. H. Alting*, *N. Amsing*, *J. Cranssen*, *J. H. Reneman*, *R. Warmolts*, *L. Hammink*, *H. Nauta* en *J. de Quintus*.

Door de Vroedschap der Stad *Leyden* is tot Veertig in Rade verkoren de Heer Mr. *Joh. Hieron. van der Marck*; als mede tot Thesaurier Ordinaris de Heer *Pieter Kaauw*, beide in plaats van den onlangsoverleden Mr. *Nicolaas van de Velde*, D. Z.

Den 20 January is tot Veertig in Rade der Stad *Leyden* verkooren de Heer Mr. *Abraham van Gerwen*, in plaats van wylen den Heer *N. van Tol*, M. Z.

Hun Ed. Gr. Mog. hebben den Heer Generaal-Major *Smissaart* aangesteld tot Gouverneur van *Heusden* en onderhoorige Forten in de plaats van wylen den Luit. Gen. Grave van Nassau Lalecq.

Door de Ed. Heeren Bewinthebberen der Oost-Indische Compagnie ter kamer *Rotterdam* zyn de Scheepen Rotterdam en 't Huys ten Donk of Yssélmonde begeven aan de Schippers *P. M. Joele* en *F. Willard*.

Zyne Doorluchtige Hoogh. de Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld, tot

Eerste Luit.	Johan Pieter Reigersman in 't Regiment,	*Guardes te voet.*
Twede Luit.	Barent Sebastiaan Gallas,	- - -
Twede Luit.	Jan van Schuylenburch,	- - -
Vaandrig	Marc Ant. Thouars,	- - -
Vaandrig	A. W. Baron van Reeden,	- - -
Vaandrig	Jan van Suchtelen,	- - -
Ritmeester	D. van Neck van Nergena	- - *Cannenberg.*

Rit-

Kaptein	Cornelis van Hooft	*Brakel.*
Kap. Com.	Johan Melchior Willnet,	
Vaandr.	Joh. Willem Catwinkel,	*Oranje Vriesland.*
Luitenant.	Carel Anth. de Haa,	*Smissaerd.*
Vaandrig	Louis F. d'Henker,	
Kapitein	Jean Jozeph de la Chaise,	
Kapitein	Charles Joseph de Soldy,	
Kap. Com.	C. F. B. de Winterfeldt,	
Eerste Luit.	Joh. P. Reigersman,	
Luitenant	Marcelis van Beerenstein,	*Holstein.*
Vaandrig	Godfried Stein,	
Vaandrig	Jan Nicolaas Mayer,	*Baden Durlach.*
Ond. Luit.	Berh. van der Veer,	*Creutznach.*
Luitenant	Fred. Raapp,	*Malepreda.*
Vaandrig	Cornelis Menso,	
Luitenant	Rob. Joseph de Jeger,	
Vaandrik	Johannes Muller,	
Luitenant.	W. H. Rechteren van Hemert.	
Vaandr.	W. C. Hertel.	
Kap. Luit.	Louis van Morjon,	*Oranje Stad en Lande.*
Adjudant	W. F. Keyzer,	
Luitenant	Alexander Smith,	*Gordon.*
Luitenant	Roderic Macleod,	
Vaandrig	Robert Lundie,	
Kapit.	Alex. Hume,	
Kapit.	Robert Douglas,	
Vaandr.	Alexander Clerk,	
Vaandr.	F. D. van der Putt,	*Dicfoueld.*
Vaandr.	Robert Scott.	*Stuart.*
Ritmeester	Leonard de Jong,	*Van der Beek.*
Kapit.	Chr. W. J. van Coeverden,	*Nassau Weilburg.*
Vaandr.	Marten Martens,	*Oranje Gelderland.*
Vaandr.	Arnoldus Buys.	
Luiten.	Engelb. Brinks,	*Lecoq.*
Vaandr.	J. R. Jargee,	
Collonel	Willem van der Beek,	*Nassau la Leeg.*
Luit. Coll.	M Staveniffe Pous,	
Luiten.	Rob. van Haarfolke,	*Rechteren.*
Sous Luit.	J M. Brant,	
Luiten.	T. L. Grave van Witgenstein,	*Oranje-Nassau.*
Vaandr.	Jacob de Zwart.	
Luiten.	Johannes Steinreuk,	*Waldek.*
Sous Luit.	Leidweg Pfeiffer,	
Luiten.	Barthol. Brousson,	
Vaandr.	L. van Halm,	
Major.	Corn. Schwendler,	*Stolberg.*
Kapit.	Paulus van der Vlist,	
Luiten.	Christoph Joh. Schäffner,	
Vaandr.	Joh. Ad. Schäffner,	

AAN-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

's Nachts tusschen den 24 en 25 December (1762) onstond in *'s Hage* aan de Zuydwest binnen Cingel in een gesing huys brand, waardoor een oude Vrouw, by welke de brand vermoedelyk ook ontstaan was, zeer elendig omkwam, doch verder weinig schade veroorzaakt werd.

Den 30 December werd te *Vlissingen* de Schuld der natuur betaald door den W. E. Gestr. Heer *Bernard Maurin*, Oud Schepen en Raad dier Stad enz. enz. enz. oud zynde ruim 55 Jaren.

Te *Breda* is overleden de Heer *J. T. Halling*, Luit. Collonel en Capitein-Commandant in 't Regiment Hollandsche Gardes te Voet.

Te *Nimwegen* de Heer Baron van *Morner*, Commandant van het kasteel van Namen, Collonel Commandant van het Regiment van Rechteren, en Ritmeester in het Regiment van Ek; en

Te *Bergen op den Zoom* de Heer Marquis de Campo, Kapitein in het Regiment van Smissaart.

Den 6 January 1763 overleed te *Alkmaar* in den ouderdom van ruim 63 Jaren de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Jacob Lycochton Hoogkamer* regeerend Burgemeester enz. enz. enz.

Den 8 January 's namiddags ten 3 uuren ontstond *t'Asterdam* brand in 't zogenaamde Huys met de Hoofden, die echter spoedig gebluft werd.

Den 10 January stierf te *Leyden* in den ouderdom van ruim 53 Jaren de W. E. Gestr. Heer Mr. *Nicolaas van de Velde*, *Danielsz.* Vroedschap en Oud Burgemeester dier Stad enz.

In voorsz. dage overleed te *Enkhuyzen* in den ouderdom van omtrent 66 Jaaren de W. E. Gestr. Heer *Jan Oudewagen*, Raad en Oud Burgemeester dier Stad enz.

Den 12 dito werd het tydelyke met het eeuwige binnen *Leyden* afgewisseld by den Heer Mr. *Nicolaas van Tol M. Z.* Veertig in Raad dier Stad oud zynde omtrent 88 Jaren.

Den 15 dito overleed te *Naaldwyk* binnen 't Oude Mannenhuys in den ouderdom van 105 Jaren zeeker *Jan van Dorp*; deeze man heeft tot op zyn 86ste Jaar als Metzelaars Baars te Honsholredyk gefungeerd en is tot zyn laatste leeftyd toe zo sterk geweest dat hy een maand voor zyn dood noch alleen naar den Chirurgyn ging om zich te laten rafeeren.

Den 16 dito 's nachts omtrent 12 uren zyn 8 of tien welgewapende onbekende perzonen met geweld in 't huis van den Gereformeerden Predikant te *Huysen*, een Dorp in 't Gooyland, ingebroken, en hebben, na dat zy dien Heer en zyne Dienstboden met slagen mishandeld hadden, mede genomen alle het Geld, Zilver en verdere kleinodien.

Den 22 dito vroeg in de morgenstond ontstond t'*Amsterdam* op de Jooden strooimark brand by eene oude Vrouw, waardoor de zelve is omgekomen, zonder echter verder merkelyke schade te veroorzaken.

Lyst der perzonen welke geduurende den Jaare 1762 gebooren en gestorven zyn in de naarvolgende Steden en Plaatzen, als

	Geb.	Overl.
Amsterdam	-	8412
Altona	446	636
Aalburg (Sticht)	2315	1984
Altenburg	329	433
Borna	93	130
Brunswyk	1974	2195
Cabla	48	71
Fuhnen, Langeland, Laland en Falster	4756	4686
's Gravenhagen	-	1674
Haarlem	751	1070
Koningsbergen	1685	2792
Koppenhagen	2289	4512
Luccau	70	57

Leipzig		967	2160
Londen		15351	26326
Munchen		751	815
Magdeburg		915	1054
Middelburg		659	936
Parys		17809	19967
Schmölln		154	204
Weenen		5741	6496

Getal der Schepen gedurende het Jaar 1762 binnen de navolgende Havens

	Ingek.	Uitgez.
Texel	1474	
De *Maas*	829	746
Goeree	1328	876
Koningsbergen	625	811
Stettin	731	562
Dantzich	817	

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

Amsterdam. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat Gehouden te worden op Woensdag den 2 en 16 *February* onder Voorzitting van Do. *Jacobus Boon*.

By deeze Gemeente zyn in den Jaare 1762. Begraven 158 Lyken, als 87 in de Oude Kerk en 71 in de Nieuwe Kerk.

Zutphen. Vermits onzen Veelgeachten Leeraar *Rudolph Kemper*, by de Gemeente te *Gouda* is beroepen geworden (*ziet dien aangaande ons stukje van December* 1762. *bladz.* 230.) zo heeft zyn Wel Eerwaarde op den 2 January (1763) alhier zyn Afscheidsrede des nademiddags voor eene talryke Vergadering gehouden over de woorden 1 Pet. 1. vs. 25. *Want des Heeren Woord blyft in eeuwigheid. Maar dit is het Woord 't welk onder u verkondigd is.* Welke stof op de verwisseling van het Jaar en de wisselbeurtige veranderingen aller wereldsche zaken te gelyk doch vooral op zyn E. aanstaande vertrek, werd toegepast, en dienvolgens nam zyn Eerw. tot een Inleiding het voorgaande 24 vs. *Want alle vleesch is als gras, en alle heerlykheid des Menschen als een bloem des gras: het gras is verdort en de bloem afgevallen.* Zyn Eerw. stond op den eersten woensdag na Nieuwejaar van hier te vertrekken en zich naar zyne nieuwe Gemeente te begeven, edoch de ingevalle sterke Vorst heeft zulks tot noch toe verhinderd. In 't vervolg heeft den Leezer hiervan meer te wachten.

De Eerwaarde Heeren Predikanten werden verzogt zo zy haare Biddags Texten gelieven geplaast te hebben die over te zenden aan den Drukker deezes.

Vervolg *van de Opkomst der* Lutersche *Gemeente te* Zaandam, *van de Maand October IIde Stuk bladz.* 172.

Die Volbouwd is ten tyde van Do. *Georg Hendrik Petri*, die daar de eerste Predikatie in gedaan heeft, en dezelve tot een Kerk heeft ingewcid den 18 Nov. 1699. naderhand is deeze Kerk verciert met eenen schoonen en deftigen Predikstoel en Doophuis welk van een Liefhebber tot Cieraad is geschonken, welke Predikstoel ingeweid is, op den 8 July 1704, door *Joh. Christ. Collerus*, nemende zyn Text uit Neh. 8 vs. 4. welke Leerreede door den druk is gemeen gemaakt, en gedrukt te Zaandam by Jan Visser. Ook is de Kerk verciert

ziert met een schoon deftig en welklinkent Orgel, die tegenwoordig praalt met een slaande Klok meede van een Liefhebber der Gemeente is geschonken. deeze Gemeente bestaat uit veele deftige en wel begoede Ledemaaten.

NAAMLYST der Predikanten die deeze Gemeente bedient hebben en nog bedienen.

1. De eerste was *Johannes van Bubren*, van Rostock; deeze is Anno 1642. den 27 July beroepen.

2.) Anno 1645. in January is beroepen tot een Predikant van deze Gemeente *Johannes Hepsius*, die de Gemeente een Jaar bediend heeft, is beroepen 1646. in January na Hoorn. N. B. deeze *Hepsius* is eerst een Monnik geweest, daar na Luthers geworden, en van weegens zyn dronkenschap en kwaad Leeven van Hoorn afgeschaft, en ten laatsten is hy tot de Gereformeerde overgegaan.

3.) *Henricus Poley* is beroepen 1646. in July, en heeft de gemeente bediend tot in Sept. 1648.

4.) *Petrus van AEngelen* beroepen van Alkmaar, en 4 Jaaren daar na van zyn dienst ontslagen.

5.) *Rocus Emmerseel*, beroepen 1652. en is vertrokken na Enkhuizen alwaar hy overleden is.

6.) *Michaël Fredrik Tatinghof*, Philos. & Medic. Doctor. van Enkhuizen beroepen 1659 den 25 Nov. en overleden op Zaandam den 16 July 1673.

7.) *Georg Hendrik Petri*, als Proponent van Medenblik beroepen, en ingezegent tot Amsterdam den 3 October 1673. zyn Eerw. heeft in oude Kerk voor dat zy afgebroken wierd, 3250 Predikatie's gedaan en daarna nog 4 Jaaren ruim in de nieuwe Kerk gepreekt, is overleden op Zaandam 1703. den 28 December.

8.) *Johannes Christophorus Collerus*, beroepen van Munnikendam, op Hemelvaartsdag 1704. overleden 1724.

(*Het vervolg hier na*)

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 8ste *December* 1762. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 8. December.

't *Kind* van Harmanus Leveringh. W. K.

't *Kind* van Philippus Dorsing. O. Z. K.

't *Kind* van Jacobus van den bergh. O. K.

Sondag den 12 dito.

Jan Monnikhoff, Eenigste Zoon van Jan Monnikhoff. K. K. H.

Dingsdag den 14. dito.

Barent Hartman. N. Z. K.

Harmen Kooy, Oudste Zoon van Marten Kooy. W. K.

Jannetje Mens, Laast Weduwe Laurens van der Eyke. O. O. K.

Anna Coeverts, Weduwe Joseph Boschman. O. K.

Neeltje Gerrits Appeldoorn, Weduwe Sybrant Schuilenburg. O. O. K.

Aaltje Veenendaal Huisvrouw van Jan Bragman. N. O. K.

't *Kind* van Cornelis Hendriks Molenaar. N. O. K.
't *Kind* van Jan Huygen. E. Y. K.

Woensdag, den 15 dito.

Anna Carolina Martyn, Huysvrouw van Hendrik Loovrenberg. N. K.
Alida van Munster, Huysvrouw van Jan Wensink. E. N. K.
't *Kind* van Hendrik Elset. W. K.

Donderdag den 16 dito.

Claas Luryn. O. K.
Diderik van der Haar, Oudste Zoon van Roelof van der Haar. W. K.
Catharina Hillegers, Huysvrouw van Albertus Hamblock. O. K.
Rebecca Schyff. O. K.
Elisabeth Sondorp. N. Z. K.
Maria Hampzink, *bejaarde Geestelyke Dogter.* E. N. K.

Vrydag den 17 dito.

Egbertus Foekink. N. Z. K.
Maria Slegt, Weduwe van Jan ten Ham. W. K.
Francoise Limousin, Weduwe van Jean Jaques Delmas. W. K.
Rissina van der Biet, Huysvrouwvan Isaak Telgens. W. K.

Saturdag den 18 dito.

Jan Kosten *Waagdrager*. O. O. K.
Katharina van Beek, Huisvrouw van Jacobus Boursie, Junior. O. K.
Sara van Dorsten, Huysvrouw van Boudewyn Ploos van Amstel, Cornelis Zoon. O. K.
Adriana van der Heul, Bejaarde Dogter. E. N. K.
't *Kind* van Jan Noteman. O. K.
't *Kind* van Willem Bruyn. E. K.

Maandag den 20 dito.

Pieter van Abcou. Z. K.
Magdalena Tak, Huysvrouw van Josua van Masyk. Z. K.
't *Kind* van Mante Krakan. N. O. K.

Dingsdag den 21 dito.

Tymen Brinkman. Z. K.
Jan Anbroek, *Mr. Kaarsemaker*. Z. K.
Geertruy van Burgsteeden, Laatst Weduwe van George Joost Vleck. O. K.
Maria Sleesman, Weduwe van Hendrik van den Berg. Z. K.
Maria Abt Weduwe van Jan Pekels. N. Z. K.
Magdalene Peterse, Huisvrouw van Christiaan Wehe. L. O. K.
Johanna van Ommeren, Huysvrouw van Barent Emont. N. Z. K.
't *Kind* van Tjerks Schaap. E. Y. K.

Woensdag den 22 dito.

Susanna de Brissac. W. A. K.

Donderdag den 23 dito.

Meyndert Syskes. L. N. K.
Gerrit Tieleman. Coorendrager en Factor. N. O. K.
Gerrit ten Sande. O. K.
Louisa susanna Chorin, dogter van Wylen Louis Chorin. W. A. K.
Margareta Ten Kate. N. K.
Marta Oosterdyk, Huysvrouw van Jacob de Geus. O. Z. K.
Susanna Elisabeth Sacray, Huysvrouw van Jean Rablé. W. A. K.
Maria Anna Rous, Huysvrouw van Anthony Jan Barre. W. A. K.
Grietje Root, Weduwe van Jacob Buys. N. K.
Sara Kramer, Weduwe van Joris Davidzon. O. O. K.

Vrydag den 24 dito.

Aarnoud Borchers. O. K.
Hermanns Wenkink. N. K.
Eva Schiele, Weduwe van Jan Beek. L. O. K.

Maandag den 27 dito.

Margarethe Calkoen. N. Z. K.
Constantie Catharina Fraser, Huys en Kraamvrouw van Jean Pierre Droilhet. N. K.
't *Kind* van Isaac Ruttens. N. O. K.
't *Kind* van Barent Udink. W. K.
't *Kind* van Dirk Oudia. O. O. K.

Dingsdag den 28 dito.

Gelmer van Loenen. O. K.
Jean Lucarz Root. N. K.
Glaude Angot. W. A. K.
Gerrit Jonas Mr. Metselaar. N. Z. K.
Hendrica Gerrits, Huysvrouw van Jacobus Tieland. Z. K.

Geer-

Geertruid Broekmans, Huysvrouw van Jan de Vries. O. O. K.
Agatha Cornelia Schouten, Huysvrouw van Jan Huygen. E. Y. K.
Christina van der Hoog, Weduwe van Mattys van de Gast. Z. K.
Catharina Hoppesak, Weduwe van Klaas van Endigh. O. O. K.
Ida van Egmond, bejaarde Dogt. E. N. K.
't *Kind* van Jan Smit. L. N. K.
't *Kind* van Pieter Reeters. O. K.
't *Kind* van Hendrik van Harselaar. O K.
't *Kind* van Jacobus van Eyl. Z. K.

Woensdag den 29 dito.

Jacob Wilhink Meures. O. K.
Catharina Vos, *Dogter van Wylen Willem Vos.* L. O. K.
't *Kind* van Hendrik Kerfbyl. O. Z. K.

Donderdag den 30 dito.

Jacob George Roeters. O. K
Marianne Lambermont, Huysvrouw van Charles Guyot. W. A. K.
Johanna Reuvens, Huysvrouw van Jacobus Du Sait. Z. K.
Geertruy Corts. O. Z. K.
Beertje Lint, *Bejaarde Dogter van Theunie Wet.* L. O. K.

Vrydag den 31 dito.

Martin Weyer, Notaris. N. Z. K.
Pieter van der Vaart. W. K.
Gerrit Biebouw, Mr. *Timmerman.* W. K.
Elisabeth Zurkuyl, Huysvrouw van Thomas Tholen. N. K.
Adriana Blaauw, Huysvrouw van Jacobus De Kart. Z. K.
Alida Bret, Huysvrouw van Hendrik Roos. Z. K.
't *Kind* van Gerard van Keulen. Z. K.
't *Kind* van Hendrik Kerfbyl. O. Z. K.
't *Kind* van Jan Guljam Vierly. O. K.

Saturdag den 1 January 1763.

Joan Hendrik Bochs. Z. K.
Grietje Arends. W. K.
't *Kind* van Hendrik Maas. N. O. K.

Maandag den 3 dito.

Hendrik Kramer, Mr *Goud en Silver smit.* L. O. K.
Steffen Blankert. N. K.
Jan Vonk, *Commies ter Recbercie van 't Ed. Mogend. Collegie ter Admiraliteit albier.* N. K.
Zacharias Kroon. Z. K.
Maria Pynaker. O. K.
Catharina Alyda Leenders, Huysvrouw van Jan Keylewer. W. K.
Christina Varlet, Huysvrouw van Ysbrant Bruyn Abrahamsz. N. K.
't *Kind* van Mattheus van Bergsland. W. K.
't *Kind* van Nicolaas van Heuren. O. Z. K.

Dingsdag den 4 dito.

Jan Nieuwenhuys. N. Z. K.
Jan Klaver, Mr. *Scheeps Timmerman* O. O. K.
Maria Weyland, Weduwe van Jacobus Lambrecht. N. K.
Catharina Meyer Huysvrouw van Zwerus Wikkelgreen. L. N. K.
Johanna van Zuylen. N. O. K.
't *Kind* van Jan Burgmeyer. L. N. K.
't *Kind* van Jan Heytman. Z. K.
't *Kind* van Elias Helders. N. O. K.
't *Kind* van Hendrik de Gulieker. N. K.

Woensdag den 5 dito.

Johannes van Gesscher. N. K.
Willem Boekkamp, Mr. *Pastybakker en Kok.* L. N. K.
Neeltje van Leeuwen, Weduwe van Jaques Derrié. W. A. K.
Machtelt Boschaart, Weduwe Pieter van der Swaan. N. Z. K.
Lucia Agnesa Voortmeyer, Weduwe Jan Nicolaas Baum. N. Z K.
Hendrina Tjepkes, Huysvrouw van Jan Driem. Z. K.

Donderdag den 6 dito.

Adrianus Beuning, *Catoendrukker.* W. K.
Leendert Stadlander, *Metselaar van de Admiraliteits Werf.* L. O. K.
Hermina Nieuwenhuys, Weduwe Nicolaas van der Plas. W. K.

Vrydag den 7 dito.

Marguerite Lavernhe Weduwe Jacques Douilhac. W. A. K.
Catharina Elisabeth Kellen Weduwe van Wylen Hendrik Hartman. L. O. K.

'*t Kind* van Cornelis van Goudenberg. O. K.
'*t Kind* van Barent Donket. W. K.

Saturdag den 8 dito.

Jan Middendorp. E. N. K.
Raghel Myndershagen, Weduwe van Myndert Nieuwbroek. W. K.
Hyla Pennink, Weduwe van Jurriaan Tullius. O. K.
Maria Massous Weduwe van Harmanus Schaap. N. Z. K.
Charlotta Wilhelmina Boelesken Huysvrouw van Gysbert den Hollander. Z. K.
Hester Elisabeth Best, Huysvrouw van Bernardus van der Cloese. N. K.
'*t Kind* van Jacob Idemans. L. O. K.

Maandag den 10 dito.

Jan Getkate. Z. K.
Anna Skinner. Z. K.
Willempie van den Bosch, *Bejaarde Dogter.* N. Z. K.

Dingsdag den 11 dito.

Nicolaas Leussink. W. K.
Neeltje van spange, Weduwe van Jan Leuning. W. K.
Frederica Gortelaar, Weduwe Pieter Parelle. O. K.
Maria van den Driesche, Huysvrouw Jan Jacob Bas. O. K.
Alida Wissink, Huysvrouw van Hendrik Rynders. N. O K.
Aaltjen Hornoet. O Z. K.
Maria Mouthaan, *Bejaarde Dogt.* E. N. K.
'*t Kind* van Gerrit Schimmel. N. K.
'*t Kind* van Harmen Lubly. N. K.

Woensdag den 12 dito.

Jacob Schouten. N. Z. K.
Tresia Goris *Begyntje.* E N. K.
Wynna van Beynen, *Bejaarde Dogter.* N. K.
Anna Elisabeth Tielemans, Weduwe van Jan Broekhoff. N. K.

Donderdag den 13 dito.

Salomon Reessen. N. K.
Frans van Swol, *Koornmeeter.* N. K.
Rutger van Mame. W. K.
Dirk Varing. O. O. K.

Leentje Remmers, Huysvrouw van Barent Adriaanse Kroese. N. O. K.
Anna Heyman, Huysvrouw van Willem Oosterman. L. O. K.
Anna van Wyk, Weduwe van Pieter de Leeuw. N. K.
Katrina Wassenaar, Laatst Weduwe van Isaak Felvaar. W. K.
Alida de Vry, Dogter van de Vry. N. Z. K.
'*t Kind* van Johannes Ewald. O. K.

Vrydag 14 dito.

Joannes de Roever, *Leeraar der Remonstrante.* W. K.
Susanna de Witte, Huysvrouw van Cornelis van der Meer. Z. K.
Diewertje Jacobs de Reus, Huysvrouw van Jan Hikke, *Oud Schipper op Smirna.* N. O. K.
Johnna Snel, Huysvrouw van Gerrit Woestenraat, Mr. *Koekebakker.* E. N. K.
Sara Johanna Baert de la Faille, Huysvrouw van Jan Veekens Nicolaasz. N. K.
Elisabeth van Rooyen, Weduwe van Jacobus Morbooy. Z. K.
Agnes Holkamp, Weduwe van Cornelis Sillevolt. N. K.

Saturdag den 15 dito.

Otto Visser, *Jonkman.* O. Z. K.
Anna Maria Hogeboom. N. Z. K.
Sara Willemina Hagen, Huysvrouw van Jacob de Koning Mr. *Lydekker en Pompemaker.* N. Z. K.
Hendrina Gysberdina Kaa, Weduwe van Rutgert van Tongeren. Z. K.
Elisabeth van Oent, Weduwe Jacobus Brouwer. E. K.
'*t Kind* van Pieter Martens, Junior. N. K.

Maandag den 17 dito.

Balthasar Schroder, Oudste Zoon van Wyle Jan Schroder. N. Z. K.
Maria Krap, Huysvrouw van Marten Boolen. N. O. K.
Anna Maria de Rink, Huysvrouw van Cornelis van Ginneken Mr. *Chirurgyn.* N. K.
Elsje Jansz, Weduwe van Tobias Hofman. L. N. K.

'*t Kind*

't Kind van Cornelis de Jongh. N. Z. K.
Dingsdag den 18 dito.
Michiel Creveld Mr. *Pasty Bakker.* O K.
Catharina Nuhof, Huysvrouw van Jurriaan de vos. O. K.
Catharina Jahn, Huysvrouw van Anthony Coenraad Emten. L. O. K.
Sara Maria Aardewyn, Huysvrouw van Daniel Baart Verspyk. W. K.
Maria Tanvol, Weduwe van Pierre Serre. W. A. K.
Anna Maria Hegeman, *Geestelyke Dogter* N. K.
Alida Lefeber, *Bejaarde Dogter.* L. N K.
Catharina van der Heyde, Dogter van der Heyde. N. K.
Vrydag den 21 January 1763.
Danjel de Neufville. N. K.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 10 *January* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Grafsteede (*C. Pullen* en *H. Hoogewal*, Een) in de Wester Kerk, Noorzy, gemerkt No. 93. *f* 325, in slag *f* 80, verkogt.
Een dito, No. 120. *f* 420, in slag *f* 40 verkogt.
Een dito, No. 126. *f* 435, in slag *f* 30, verkogt.
Een dito, No. 198. *f* 430, in slag *f* 50, verkogt.
Een dito, in de Middel Kerk, No. 108. *f* 470, in slag *f* 60, verkogt.
Een dito, No. 159. *f* 360, in slag *f* 80, verkogt.
Een dito, No. 217. *f* 430, in slag *f* 60, verkogt.
Een dito, No. 218. *f* 460, in slag *f* 50, verkogt.
Een dito, No. 221. *f* 450, in slag *f* 60, verkogt.
Een dito, No. 261. *f* 400, in slag *f* 100, verkogt.
Kennissteeg (*W. Ebbenhorst* en *C. Ploos van Amstel J. Cornelisz.*, Een Huis en Erve, in de Oude) Zuydzy. *f* 2800, in slag *f* 175, opgehouden.
Kadyk (*P. de Hoen*, *B. van Bellekom* en *J. van Arrewyne*, Een Herberg, genaamd de Hollandse Tuyn, op de hoogte van de) *f* 3100, in slag *f* 100, verkogt.
Leidse Dwarsstraat (*R. Steenbergen*, Een Huis en Erve, in de korte) Westzy, *f* 2200, in slag *f* 90, verkogt.
Leidse Dwarsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de lange) Noorzy, *f* 1380, in slag *f* 100.
Lauriergragt (*J. Posthumus*, *B. Tideman*, *J. Nieuwhoff*, *L. Busch* en *H. H. Hageman*, Een Huis en vier Agterhuizen en Erven, in een Koop, op de) Zuydzy, over het Lutherse Weeshuis. *f* 5000, in slag *f* 1200, verkogt.
Marken (*P. de Hoen*, *B. van Bellekom*, en *J. van Arrewyn*, Een twaalfde Part in een Huys en Agterhuys, op) circa in 't midden. *f* 300, in slag *f* 20, verkogt.
Marken (Dezelve, Een sesde Part in twee Huyzen, op) Noordzy, in de Pylen gang. *f* 125, in slag *f* 4, verkogt.
Nieuwendyk (*W. Ebbenhorst* en *C. Ploos van Amstel J. Cornelisz.*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, tusschen de twee Haarlemmer Sluysen. *f* 5300, in slag *f* 1000, verkogt.
Oostenburgerstraat (*P. de Hoen*, *B. van Bellekom* en *J. van Arrewyne*, Een derde Part in twee Huysjes of Lootsen, in een koop, in de derde of laatste) Zuydzy. *f* 400, in slag *f* 20 verkogt.

Warmoesland (*R. Steenbergen*, Een stuk) met deszelfs Speelhuys, in de Sloter Binnenpolder aan de Slooter Vaart, groot volgens het Morgenboek 400 Roeden. *f* 1160, in slag *f* 150,

Warmoestraat (*D. van Schorrenberg*, *W. van Otterlo en M. van der Linden*, Een Huis en Erve in de) Westzy by de Vissteeg *f* 10000, in slag *f* 1500 verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 24 *January* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Amstel Kerkstraat (*A. Hanenberg*, Een Huys en Erve, in de) tusschen den Amstel en Utrechtse straat *f* 4000, in slag *f* 100, verkogt.

Angeliersstraat (*P. de Hoen*, *A. Rutgers en G. Jarman*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de) Noordzy, by de Fiolettestraat. *f* 3400, in slag *f* 90. verkogt.

Angelierstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, voorby de laatste Dwarsstraat. *f* 2275, in slag *f* 125, verkogt.

Angeliersstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) het tweede Huys bewesten No. 2. *f* 1475, in slag *f* 20, opgehouden.

Doelestraat (*J. van Ryssen*, *I. van Eyk*, *Chr. van Noorle*, *Hermansz.* *H. van Noorle de Jonge*, *en J. van de Velde*, Een Koopmans Huys en Erve, staande in de) naast de Colveniers Doelen. *f* 34000, in slag *f* 1000, opgehouden.

Egelantiersstraat (*C. Menssendyk*, De Helft in een Huys, Agterhuys en Erve, in de) Noordzy. *f* 900, in slag, *f* 50, opgehouden.

Heeregragt (*I. de Jonge Meyersz.* en *J. Blaauw*, Een Huys en Erve, op de Nieuwe), over de Hortus Medicus. *f* 5475, in slag, *f* 125, verkogt.

Heerestraat (*D. van Schortenberg*, Een Huys en Erve, in de). *f* 3025, in slag, *f* 125, verkogt.

Jan Hansen Pad (*W. Ebbenhorst* en *P. vander Heide*, Een Sterk-Water Brandery en Salpeter Rafinadery, met zyn Huyzinge, Pakhuyzen, Loodsen, Tuynen en Erven, genaamd de Blaauwe Helm, aan het einde van het). *f* 7300, in slag *f* 800, opgehouden.

Looyers Dwarsstraat (*P. de Hoen*, *A. Rutgers* en *G. Jarman*, Een Huys, Agterhuys en Erven, in de eerste) Oostzy. *f* 2600, in slag *f* 30, opgehouden.

Nieuwendyk (*J. Cloppenburg*, *B. Tideman*, *N. van Santen*, *F. J. Melissen* en *A. Goldberg*, Een Huys op de) op de hoek van de St. Jacobstraat. *f* 4700, in slag *f* 1700, verkogt.

Overamstel Polder (*C. van den Broek Cornelisz.* en *W. van Aalst Willemsz.* Drie Kampen Weyland, in de), onder den Gerechte der Stad Amsterdam, buyten de Muyder Poort, aan de Outewaalder Weg, groot omtrent drie Morgen. *f* 3400, in slag *f* 200, verkogt.

Palmstraat (*A. van Slooten*, Twee Huyzen, en vier Agterhuyzen en Erven, in de). *f* 4450, in slag *f* 650, opgehouden.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 29 *January* 1762, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Agtergragt (Een Huys en Erve, op de), over de Ossemarkt. *f* 11000, in slag *f* 500, verkogt.

Nes (Een Huys en Erve, in de), Westzy, het tweede Huys van de Nadorststeeg. *f* 3125, in slag *f* 150, verkogt.

Amstel (Een Huys en Erve, zynde een Herberg, genaamt de Amstel-Eendragt, op den Buiten), op den hoek van 't Bleekers Pad, over Paauwen Laan. *f* 2900, in slag, *f* 600. verkogt.

MAANDELYSE NEDERLANSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand FEBRUARY 1763.

vervolg der MEMORIE.

van Kapiteyn

JAN HOEUFFT.

Tegen den Liutenant Admiraal

CORN. SCHRYVER,

DEn Admiraal maakt gewag, dat den ondergetekenden *aan den Krygs-Raad*, gehouden over het verongelukken van 's Lands Fregat de Meer-min op het Gom, te Amsterdam den 9den Maart 1761., *mondeling bad berigt, dat hy in den Haag bad booren vertellen, dat zeekere Juffrouwen tot nadeel van de Kapiteinen Bisdom, en zyn tweeden Kapitein Limburg van der Kragt vertelt zouden hebben*; en hier uit maakt hy op, dat den ondergetekenden die twee ongelukkige Officieren, zoo als hy dezelven heeft gelieven te noemen, hadt willen doen ondienste by den Krygs Raad: Den ondergetekenden zal een eenvoudig, en waaragtig verhaal doen van het geene gebeurd is in opzigte van de gemelde vertelling; waar uit zal konnen opgemaakt worden, hoe den Luitenant Admiraal met de zaaken niet in haar verband, en in haare waare omstandigheden verminkt op te geven, de intentie van den ondergetekenden zeer verkeert opmaakt, en stoutelyk over de gemoeds gesteltheid oordeeld.

Den ondergetekenden heeft verhaalt, dat hy gehoort hadde, dat zekere Juffrouwen in den Haag zouden hebben gedaan een onvoorzigtige vertelling, waar uit ligtelyk nadeelige opvattingen voor de Capiteinen *Bisdom*, en *Limburg van der Kragt*, zouden konnen worden gemaakt; den Luitenant Admiraal heeft op dien zelven tyd verhaalt, dat zyn Dochter mede een nadeelige vertelling had hooren doen: nu komt het daar op aan, wanneer deze omstandigheid gebeurd is; den Luitenant Admiraal kan niet ontkennen, dat ze niet is voorgevallen voor, of onder de deliberatien over het verongelukken van het 's Lands Fregat de Meermin op het Gom; maar wel in tegendeel, wanneer de examinatien en deliberatien over de gemelde zaak af-

gelopen, en de stemmen van de Leeden van den Kryg-Raad waaren opgenomen, alle eenparig, zonder eenige daar tegens ingeworpen bedenkelykheid, in faveur van de Capiteinen *Bisdom*, en *Limburg van der Kragt*; waar by te remarqueren is, dat alle de delberatien in een goede harmonie zyn verrigt, en zoo ook daar na in 't vrindelyke de discoursen over allerhande zaaken gehouden: Hoe kan nu den ondergetekenden gesuspecteert worden, dat hy intentie gehad heeft om de gemelde Capiteinen by den Krygs-Raad ondiensten te doen? den ondergetekenden behoeft niets verders by te brengen om de onbetamelykheid van de gantsch ongefundeerde suggillatie van den Luitenant Admiraal in een dagligt te stellen: de zelve openbaard zig van zelfs uit het eenvoudig voorstellen van de waarheid der gebeurtenis.

Den Admiraal meld wyders by zyn berigt dat den ondergetekenden *zyn drift zoude hebben den toom gevierd, en zyn wreveligen geest gants onverstandig en onkundig zoude hebben uitgelaaten, en assurant aan den Admiraal zoude hebben toegeduwt, dat hy president meer zaaken bybragt tot opheldering en verantwoording als de Capiteinen in questie*, waar by den Admiraal in de volgende periode voegt, wat den ondergetekenden *met zyn insolent zeggen* zoude hebben *willen te kennen geven*, namentlyk *dat den Admiraal was een Advocaat van die Officieren, en bygevolg een partydige Regter*, en wat des al meer is. Den ondergetekenden erkent, dat hy heeft gelaudeert het wel uitgehaalde, en met redenen bekleed advis van den Admiraal; maar het wykt van de waarheid af, dat hy hem daar mede gechocqueert heeft op eenigerhande wyze; en zulks blykt in de eerste plaats, om dat den onder getekenden zig geheel en al heeft geconformeert met het Advis van den Admiraal; en in de tweede plaats zoo blykt uit het antwoord van den Admiraal, zoo als hy het zelfs opgeeft, dat hy den lof aan hem gegeven, voor geen onvoegelyke remarque, of wrevelige chocquerie heeft opgenomen; maar in tegendeel, dat den Admiraal by het gezegde van den ondergetekenden nog, als wel vergenoegt zynde heeft bygevoegt *als die Officieren vier en festig jaaren ter Zee gedient zouden hebben, zoo als hy zylieden als dan ook niets vergeten zouden tot hunne ver antwoording by te brengen*; en in de derde plaats, zoo zoude den Admiraal (had hy eenige gehad) de bewyzen voor deze berisping bygebragt hebben. Den ondergetekenden is verzekert, dat niets het allerminste *van wrevel, van assurant toeduwen van insolentie, of van onverstandige of onkundige reprocbe* in het gezegde van den ondergetekenden nog in zyne houding, waar inne hy zig genit heeft, is te vinden geweest.

(Het vervolg in de halve Maand Maart 1763.)

EU-

EUROPA *TURKYEN. Constantinopolen.* De brand onlangs in de Voorstad Pera ontstaan, onder meer andere Gebouwen verscheide Kerken inde assche gelegd hebbende, zo heeft de R. keizerlyke Inter Nuntius van den Sultan verworven dat de Kerken het Klooster der Paters Trinitarissen weder opgebouwd moge worden. De Joden hebben desgelyks verlof gekreegen vyf hunner Sinagogen, zo in deeze stad als te Adrianopolen als mede de Armenische en Griekshe Christenen om hunne kerken te doen herbouwen; een Gunst welk zy onder de voorgaande keizer nooit zouden hebben verworven, en een baarblyklyk bewys van des keizers zachte Regeering.

PORTUGAL. Lissabon. De Doorluchtige Vorst Carel van Meklenburg-Strelitz is van hier naar Engeland gekeerd, terwyl de Auxilaire Troepen van dit Ryk, zich gereed maken om eerlang mede derwaards over te steeken.

SPANJE. Madrid. De thans regeerende Paus, in 't afglopen Jaar, een brevet van bezwaringen tegens de Regeering van Napels, aan onzer Monarch afgezonden hebbende, zo heeft zyne Majesteit daarop naar Romen gezonden, het volgende.

ANTWOORD.

Allerheiligste Vader.

De Zwaarte en Menigvuldigheid der Verongelykingen, dewelke, zo als uwe H. my gelieft te verzekeren, de Apostolise Stoel, de Kerk en de Godsdienst, tegenwoordig in het Koningryk *Napels* actueel moeten ondergaan, gelyk dezelve in uwer H. *Breve* van den 16 Augusti laatstleden, en in het Uyttrekzel dier Grieven, beide door uwer H. Nuncius aan my overhandigd, onderscheiden en duidelyk ter neder gestelt worden, heb ik, met alle Achting en behoorlyke Eerbiedigheid, overgenomen. Met den eersten Opslag was ik niet weinig verlegen en ongerust, wanneer ik alle de Grieven, waar over uwe H. zo bitter klaagt, één voor één byzonder overwoog, en besloot dezelve grondig te onderzoeken, om derzelver Oorsprong na te spooren. Zulks heb ik dan ook volvoert, alhoewel dat Onderwerp, benevens het Onderzoek van diergelyke Zaaken, na mynen afstand van dat Koningryk, enkel en alleenlyk van zynen eigenen Souverein; deszelfs Ministerie, en de daar onder ressorteerende Rechtbanken, afhangkelyk is.

Dit onderzoek, allerheiligste Vader, heb ik wel willen werkstellig maaken, om alle de Redenen der Klagten, ten dezen in kwestie, naauwkeurig te doorgronden; doch daarin eene groote Vertroosting, en eene niet mindere Verligting myner daar door veroorzaakte Ongerustheid gevonden. Want ik heb my zelve wederom te binnen gebragt, en ben

 daar

daar en bove nog door verscheidene ingenomene welgegronde Informatien overtuygt geworden, dat het meerder Gedeelte dier gewaande Verongelykingen en prétense Inbreuken, over dewelke men klaagt, niets anders, dan gewettigde en billyke Voorzieningen zyn; strekkende tot het volvoeren van eene by my voorheen, ten tyde, wanneer ik die Monarchie nog bekleedde, beslotene noodzakelyke Hervorming Een tweede Gedeelte dier bezwaarnissen bestaat alleenlyk in de onvermydelyke Gevolgen, dewelke uyt de voorsz. Voorziening en Reformatie moesten voortvloeijen; en het nog overige derde Gedeelte is eene Uytwerking van latere zeer noodzalyke Besluyten geweest, dewelke met de wetten, de Costuymen, en zelfs het Belang van het Ryk, overeenkomende en bestaanbaar, en met voorkomene Voorkennis der Hoven van Justitie, mitsgaders van wyze en voorzigtige Staats-Dienaaren, by my, volgens derzelver Verdienst, Kundigheid en Beleid; en ook door de Aanpryzing van uwe H. zelve, tot Bestier der Regering van dat Koningryk, nagelaten, geärresteerd zyn.

Doch het geen my voornamentlyk in deze Zaak een groot Genoegen en Gerustheid geeft, bestaat daarin, dat ik onderrecht ben en gezien heb, hoe myn zo tederlyk beminde en allerliefste Zoon; opvolgende en gadeslaande, het geen hy aan zig zelve en aan uwe H. verschuldigd is, zyne uyterste Pogingen aangewendt heeft, om die Grieven Voldoening te geven, en het *Breve*, by uwe H. aan hem gezonden, met alle gematigdheid en Eerbied, dewelke eenen ootmoedigen Zoon der H. Kerk betaamen, en van eenen Bewonderaar der luysterryke en uytmuntende Deugden uwer H. kunnen verwacht worden, beantwoordt; en wyders aangenomen heeft, de Abuyzen, dewelke omtrent de Zaaken, waar over de by uwe H. ingebragte Grieven rouleeren, en dewelke buyten zyne Voorkennis en Goedkeurig, als meden tegen de Intentie van zyn Ministerie, reeds mogten ingesloopen zyn, of komen in te sluypen, ten spoedigsten te zullen redresseeren.

Dus zal uwe H. zelve zeer gemakkelyk kunnen naleiden en overtuigd zyn, dat alle de aan den Apostolisen Stoel gedaane Klagten of ongegrond; of dat de dienaangaande genomene, en aan uwe H en deszelfs Ministerie overgebragte Informatien, gantschelyk vervalscht en veranderd zyn.

Des alles niet tegenstaande, allerheiligste Vader, zal ik zeer gaarne de moeite neemen, andermaal aan mynen Zoon den Koning te schryven, en de aan hem reeds voorheen gegevene heilzame Vermaningen te herhalen, om voortaan alle Brouillerien en Questien zorgvuldig te myden; gelyk, door zyne naauwkeurige Waakzaamheid, omtrent de Handhaving van de Rechten der Kerk en des Apostolisen Stoels, tot nu toe onwedersprekelyk gebleken is, en in het toekomende zal blyken.

Ik verhoop daarenteegen, dat uwe H. en deszelfs Ministerie, voortaan zig ook zorgvuldiglyk zullen gelieven te wachten geenerhande Krenking der Koninglyke Rechten te onderneemen, noch de Staats-

Ma-

Maximen van het Ryk, voor deszelfs Bestier, en voor de Rust en veiligheid des Volks, voor God aan den Koning toevertrouwd, ten alleruytersten noodzakelyk, te benaauwen; blyvende in zodanig eene troost ryke Hoop, na uwe. H. met het volmaakste Genoegen van myne Eerbiedigheid en kinderlyke Liefde tot dezelve verzekert, en God om de Gezondheid uwer H. nog voor lange Jaaren tot het Welzyn der Kerk, gelyk ik van herten wensch, gesmeekt te hebben.

Uwer H.

ootmoedige en gehoorzaame Zoon

DON CARLOS,

door Gods Genade Koning van *Spanje*, van beide de *Sicilien*, van *Jerusalem*, &c. &c. &c.

(*geteekend*)

IK DE KONING.

(*en lager*)

RICHARD WALL.

Romen. Alhier is overleden in het 55ste Jaar zyns ouderdoms *Hieronimo Colonna*, Romein, gesprooten uit een der Doorluchtigste Geslachten van geheel Italien, Kardinaal-Diacon van de H. R. kerk, met den titel van Sta Agatha alla Suburra, kamerling van de H. R. kerk, Aarts Priester van Sta Maria Maggiora, Groot Prior der Orden van St. Jan van Jerusalem enz. Zyne Enimentie was gebooren den 8 May 1708 en den 9 September 1743 door den Paus Benedictus de XIV tot het Purper verheven.

Den Ouden Ridder van St. Joris, alhier genaamd koning van Groot-Brittannien, is thans zo krank, dat men met reden, aangezien zyn hooge Jaren, voor zyn leven beducht is.

Van *Genua* werd dit volgende gemeld: Met de jongste brieven van Bastia verneemd men, dat onzen Generaal Matra aldaar den verwachten en beloofden bystand van weegens verscheide districten van Corsica noch niet ontfangen had, weshalven zyne voorgenomene expeditie teegen de rebellen van dag tot dag uitgestelt blyft, terwyl hem daarbenevens de getrouwheid van verscheide Bieven of Gemeenschappen zeer verdacht begon voor te komen. Des niette genstaande was hy volgens diezelve brieven voornemens, eerstdaags aan 't hoofd van 1000 man reguliere troepen en 200 vrywilligen op te breeken, ten einde de Rebellen te Pie-de-Corti aan te tasten.

Men is derhalven niet zonder reeden verlangende na nadere berichten, op wat wyze deeze expeditie van onze Troepen zy uitge-

val-

vallen, te meer, vermids men verneemt, dat Paoli, Opperhoofd der Rebellen, allen mogelyken toestel doet maken, om zich wakker te verdeedigen, terwyl ook deszelfs aanhang van dag tot dag toeneemt, en hy voor zo veel men verneemt van al 't nodige ten dien einde ryklyk verzien is, zynde hy in deezen gelukkiger dan de zoogenaamde Koning Theodorus, dewelke na een geruimen tyd door zeeker voornaam hof met schoone beloften opgehouden te zyn geweest, eindelyk een zo ongelukig einde heeft moeten ondergaan, gelyk te dier tyd genoeg bekend geweest is, zynde midlerwyl zeer waarschynlyk, dat by aldien hy toen met zoo veel nadruk ware ondersteunt geworden, gelyk Paoli, hy zich binnen korten in bezit van zyn gewaand Koningryk zoude hebben gezien. Ondertusschen heeft ons dat Eiland en de daar op ontstane Rebellie zeedert den jare 1753 ontzaglyke sommen gelds gekost, zonder dat men als noch kan voorzien, op wat wyze deeze last een einde neemen zal, hoewel sommige meenen te weeten, dat onder de hand met de kroon Groot-Brittannie een negotiatie op tapyt zy om dat eiland voor een zeekere somme gelds aan dezelve af te staan, waar-meede zo men verzeekert de Rebellen zeer in hunnen schik zouden weezen; doch zulks vereischt nadere confirmatie.

INGERMERLAND. Petersburg. Haar Keizerlyke Majesteit absoluit begeerende haar eensgenomen besluit te volvoeren ten aanzien van de Hertogdommen *Courland* in *Semigalien* en den Hertog *Ernst* van *Biron* te herstellen in de Reegeering van dien, zo heeft de Heer *Simolin* derzelver Resident te *Mittau* op hoog bevel, aan de Administrateurs enderzelver Amptenaren, om alle de Hertoglyke Tafelgoederen te doen sequesteeren ten behoeve van opgemelde Hertog, doen afgaan de volgende

CIRCULAIRE BRIEF.

MYN HEER

Haare Keizerlyke Majesteit, myne allergenadigste Souveraine, heeft met zo groote Verwondering als Gevoeligheid, vernomen, dat zyne Koninglyke Hoogheid Prins *Carel*, zonder op de nabuurlyke hoogstnodige goede Verstanthouding, noch op verscheidene voorgaande Voorbeelden, gade te slaan, heeft kunnen goedvinden de Winterquartieren aan de Russise Troepen in zyne Staaten te weigeren, en om zyne tegenstrevende Dispositien des te meer te doen blyken, in weerwil van haarer Keizerlyke Majesteit Inzigten, geen het allerminste Gemak heeft gelieven toe te laten brengen, om de hun hoogstnodige Behoeftens tot derzelver subsistentie te kunnen verkrygen.

Dien

Dienvolgens heeft haare Keizerlyke Majesteit, naar aller billykheid beslooten, alle de inkomsten der Hertogdommen van *Courland* en *Semigalien*, van welke natuur dezelve ook mogen zyn, te doen sequestreeren; en my wel expresselyk gelast, die sequestratie te doen werkstellig maken, waar toe by my reeds alle de nodige Dispositien genomen zyn.

Uyt krachte en achtervolgens van deeze my opgedragene Commissie, heb ik de Eer van UE., in zyne Qualiteit als Administrateur der Hertoglyke Domeinen, te onderrechten, dat vermits die Goederen mede in de Keizerlyke Sequestratie begreepen zyn, derzelver Inkomsten ook aldaar moeten gedeposeert worden; ten welken einde ik UE. verzoek, uyterlyk voor den 10 der aanstaande Maand, de Revenuën van een half Jaar in de Keizerlyke Kas, ten Comptoire alhier opgerecht, te willen doen fourneeren, zonder iets in en aan de Hertoglyke Kas te leveren en te betalen, tot dat UE. dienaangaande nieuwe en nadere Beveelen zal hebben ontfangen: By ontsteltenis van dien, zal UE. zig zelve aan zeer moeijelyke Ongemakken bloot stellen, en niet alleen gehouden zyn, andermaal te betaalen, maar daar en boven van de Administratie dier Domeinen ontzet worden.

UE. zal derhalve, tot Voldoening aan haarer Keizerlyke Majesteits Wille en Begeerte, voor zo veel het gedeelte der onder UEd. Beheering gestelde Domeinen aangaat, alle zyne Zorg en Devoir gelieven aan te wende, ende my daarop ten spoedigsten te rescribeeren. Inmiddels zulllen de Soldaten tot uwent, tot nader Ordre toe, hun Verblyf houden.

Ik heb de Eer van te zyn &c.

Mittau den 24 December 1762.

Polen. *Warschouw.* Schoon men alhier tyding heeft dat de Graaf *van Biren* van *Riga* na *Mittau* vertrokke zy, zo bevind zich echter Prins *Karel* als noch aldaar; het is ten minsten zeeker dat zyn Koninglyke Hoogheid noch alhier niet is aangekomen.

Duitschland. *Weenen.* De Oorlogstoebereidzelen worden met zo veel iever en nadruk voortgezet, als of men een der bloedigste Veldtogten te wachten had, daar men echter de grootste hoop heeft tot het bereiken van een gewenschte Vrede, de menigvuldige afgaande en aankomende Expressens naar en van *Hubertsburg* sterken deeze hoop hoe langs hoe meer, en de particuliere tydingen van daar, vleyen ons dat dezelve reeds, by *Preliminaria* geteekend zyn of eerlang geteekend staan te worden.

Regensburg. Den 20 January was 't juist 100 jaaren dat de vergadering van den Algemeenen Ryksdag op 't Raadhuis deezer Stad voor de eerste maal gehouden werd, en toen werd één keizerl.

Commissariaal Decreet ter Dictature gebragt waar by de stenden de Vryheid word overgelaten, van de Neutraliteit te mogen omhelzen. 't Gemelde Decreet luit als volgt.

De Heer Principal Commissaris des Keizers, *Alexander-Ferdinand*, des H. R. Ryks Vorst van *la Tour en Taxis*, Grave van Valsasina, Baron van Imbden, Heere van de vrye Ryks-heerlykheid Elingen en Osterhofen, als meede van de Heerlykheeden Demmingen, Marck-Tischingen, Trugenhofen, Balmershofen, Duttenstein, Wolffenthem, Rossum, en Meuseghem, enz. enz., Erfmaarschalk van de souveraine provintie van Heenegouwen, ridder van 't Gulden Vlies, werklyke geheime Raad van hunne Keizerl. Majesteiten, Erf-postmeester-generaal en Opper opziener over de Posteryën van 't H. R. Ryk, enz. enz. Doen te weeten in name van zyn Keizerl. Majesteit aan de teegenwoordig zynde Raden, Ambassadeurs en Gezandten;

Dat de Keizer wel by deezen heeft willen doen te kennen geeven aan de Keurvorsten, Vorsten en Stenden van 't H. R. Ryk, *dat haar Apostol. maj. de Keizerin-koningin grootmoediglyk beslooten, en aan zyn maj. den Keizer aangeboden had, om van nu af, hoewel buiten benadeeling van haar eigene belangens, de Ryksstenden te ontheffen van den drukkenden last des oorlogs e door hen te ontslaan van de secoursen en andere verbindtenissen, ingewilligt en aangegaan by het* conclusum *of advis van 't Ryk in den jare 1757. en uit krachte van de grondwetten des Ryks gedurende den oorlog teegen den Koning van* Pruissen, *Keurvorst van* Brandeburg; *willende haar Keizerl. maj dus meedewerken tot de vreede van het lieve* Duitsche *Vaderland, en tot de volkomene rust der Meedestenden van 't Ryk, dewelken door den last des oorlogs zoo gevoelig gedrukt worden.*

Vermids zyn Keizerl. maj. genzins twyfelt, of aangemerkt de teegenwoordige omstandigheeden, de Koning van Polen als Keurvorst van Saxen zal zich in dezelve gevoelens bevinden, om te wenschen na de gemeene rust en veiligheid, en dat hy by gevolg niet zal uitstellen, de dartoe strekkende middelen te omhelzen; zoo is zyn Keizerl. maj., die als een Vader van het Ryk den drukkenden last betreurt, dien men tot nu gedragen heeft, des te meer geneigt, om uit toegeneegenheid de hand te leenen tot alle de middelen, dewelken overëenkomstig met de Constitutie en Grondwetten des Ryks in staat zyn, om niet alleen de volkomene rust en veilligheid in 't Ryk te herstellen, maar ook ten genoege de competeerende rechten van 't Ryks-opperhoofd te verzeekeren, alsmeede de wardigheid en 't gezag van 't Duitsche corps, en in 't byzonder de Seigneureale en Grond bezittingen en Vryheeden der Ryks stenden, vermids daardoor verzeekert en te weeg gebragt word een onafgebrokene veilligheid, waarop men staat kan maken.

Waar op zyn Keizerl. maj. allergenadigst van weegens de keurvorsten, Vorsten en Stenden des Ryks een standvastige en vaderlands gezin-

gezinde resolutie verwachtende is; enz. *Geteekent de* Regensburg, *den 19 januari* 1763. (was geteekent;)
(L. S.) ALEXANDER, *prins van* LA TOUR EN TAXIS.

Na dit *Kommissariaal Decreet* en na dat de nieuwe Ministers gelegitimeerd waren, deed die van *Saltsburg* eenen voorslag, behelzende, *dat vermids advisen te geeven waren raakende de rust en veiligheid van het Ryk, men zulks doen konde, mids dat hetgeen strydig mogt bevonden worden teegen den* Comitialen Styl, *niet ten gevolge getrokken wierd.* Vervolgens deeden de Ministers van *Bremen* en *Magdeburg* dezelve declaratien aangaande de neutraliteit, als de keurvorstlyke ministers van *Brunswyk* en *Brandeburg* in het keurvorstlyk kollegie gedaan hadden; en toen men na eenige deliberatien en debatten de stemmen opnam, vond men van 98 stemmen 43 voor de neutraliteit; staande de stemmen aldus;

Voor de neutraliteit; *Beijeren*, *Magdeburg*, *Palts-Lautern*, *Palts-Simmern*, *Palts-Neuburg*, *Bremen*, *Palts-Veldentz*, *Saxen-Gotha*, *Saxen-Altenbarg*, *Saxen-Weymar*, *Saxen-Eysenach*, *Brandeburg-Onoltzbach*, *Freysingen*, *Brunswyk Wolffenbuttel*, *Regensburg*, *Brunswyk-Zell*, *Brunswyk-Kalenberg*, *Brunswyk-Grubenhaagen*, *Halberstadt*, *Baden-Durlach*, *Luik*, *Vehrden*, *Baden-Hochberg*, *Wurtemberg*, *Mecklenburg-Schwerin*, *Mecklenburg-Gustrow*, *Hessen-Cassel*, *Voor-Pommeren*, *Achter-Pommeren*, *Saxen-Lauenburg*, *Hersfeld*, *Montbeillard*, *Nassau-Dietz*. *Oostvriesland*, *Schwartzburg*, en de graafschappen in den *Wetterau*, en die in *Westphalen*, te samen 43 stemmen.

De geenen, die uit gebrek aan instructien niet stemden, waren *Saltzburg*, *Eichstädt*, *Bade*, *Ellwangen*, *Hessen-Darmstadt*, het grootmeesterschap van de ridder-order van *St. Jan*, en de graafschappen in *Swaben*, en die in *Frankenland*, zynde 8 stemmen.

De geenen, die de zaak hebben overgenomen, om te berichten, waren 't grootmeesterschap van de *Teulonische* order, *Spiers*, *Straasburg*, *Hildesheim*, *Paderborn*, *Passau*, *Trente*, *Brixen*, *Baden-Baden*, *Osnabrug*, *Munster*, *Coira*, *Kempten*, *Bergtoldsgaden*, *Prevoosdy* van *Weichselburg*, *Prumb*; *Stablo*, *Corvey*, *Abremberg*, *Hohenzollern*, *Lobkowitz*, *Dietrichstein*, *Auersperg*; *Schwartzenberg*, *Lichtenstein*, de Prelaten in *Swaben*, en die aan den *Rhyn*, te samen 28 stemmen.

De afweezende waren *Oostenryk*, *Bourgogne*, *Constants*, *Brandeburg-Culmbach*, *Holstein-Gluckstadt*, *Anhalt*, *Henneberg*, *Nomeny*,

 Salm

Salm en *Furstenberg*; dus 10 stemmen.

De openstaande of vacante waren *Bisance*, *Palts-Tweebruggen*, *Saxen-Coburg*, *Lubeck* en *Savoje*, makende 5 stemmen.

De geenen, dewelken, offchoon van instructien verzien, echter nadere beveelen hebben willen inwachten, eer en alvorens zich daaromtrent te verklaren, waren twee in getale, te weeten *Bamberg* en *Wurtsburg*.

En de twee overige, naamlyk *Worms* en *Fulda*, hebben gezegt; *dat zy zich in 't vervolg declareeren zouden.*

Vermids dus reeds 43 stemmen zyn uitgebragt voor de neutraliteit, en de overige leeden, dewelken niet gestemt hebben uit gebrek aan de nodige instructien, overtuigt schynen van de noodzaaklykheid, om de neutraliteit meede te omhelzen, terwyl ook niemand van alle de leeden zich rechtdraads daar teegen heeft aangekant, zoo kan men zeer lichtelyk voorzien, waarop de deliberatien der Ryksvorsten zullen uitlopen, waarvan de minister weegens Saltsburg de hervatting heeft toegezegt, zoo dra de ministers hunne verwachte instructien zullen ontfangen hebben, en zonder twyfel zullen zy zich voegen by de geenen, dewelken reeds gestemt hebben, en by 't gevoelen, 't welk in 't keurvorstelyk kollegie de overhand gekreegen heeft.

Leipzig. Wy die 't naaste by *Hubertsburg* zyn, zouden natuurlyke wyze de eerste behooren te weezen, om de tyding van het teekenen der Vrede, waar toe de Conferentie thans aldaar gehouden worden in 't publiek te brengen, 't geen nochtans het tegendeel is, want ons meld men uit zeer veele andere Steden dat de *Preliminaria* geteekend zyn of spedig geteekend staan te worden, waar van wy echter tot dus verre onkundig zyn, alzo van 't verhandelde, of mogelyk in deze Conferentie reeds beslotene, niets uitlekt, om met eenige zeekerheid te kunnen melden, in hoe verre dit heilzaam en wenschelyk oogmerk, namelyk het herstellen eener duurzame Vrede gevorderd is: korten tyd hoopen wy niet te min zal ons daar toe in staat stellen. Ondertusschen worden de Contributien met strengheid ingevorderd en het keur-Saxisch Thuringen en meer andere Provintien worden jegenswoordig tot den bodem toe van alles uitgeput.

Berlyn. Zeedert eenigen tyd werden de geruchte, van Vrede hoe langs hoe levendiger, en inzonderheid na het aankomen van een Stafette van van Leipzig, die men verzeekerd te hebben tyding gebragt

bragt dat de Vrede tusschen onzen Souverein, de Keyzerin-Koningin en den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, werkelyk gesloten zy, en den 11 Feb. (1763) stond gepubliceerd te worden, waar van men de bevestiging met het uiterste verlangen te gemoet ziet.

Hanover. Onze Troepen zyn thans gereduceert en hebben hunne aangeweezene Bezettingen betrokken; de Hessische en andere hulpbenden zyn naar huis en de Engelsche naar de Nederlandsche grenzen gemarcheerd; deeze laatste zullen in de *Willemstad* 't scheep gaan en dieswegens is tusschen den Collonel Bouquet, Quartier meester Generaal der Staten Generaal en den Generaal Major Sandford benevens den Luitenant-Collonel Roy, Commissarissen van onzen Souverein geslooten deze navolgende

CONVENTIE.

De gemelde Troupen zullen van *Wreede* tot aan de *Willemstad* in 16 Divisien marcheeren.

De marsch zal 14 dagen duuren, waer van 'er drie rustdagen zullen weezen.

Alle de Infantery met de Bagagie, zal, indien mogelyk, op de *Waal* te *Nimweegen* ingescheept worden, en zo niet, dezelve route als de Cavallery neemen.

Alle de Commandanten der Regimenten, of zodanige andere, door den Chef der Troepen tebenoemene Persoonen, zullen aan ieder rustplaats het aen hun geleverde moeten betaalen.

Voor ieder Soldaat, Dragonder of Ruiter, zal betaald worden drie stuivers Hollands daags, voor Logement, Vuur en Ligt.

Voor ieder Ration, bestaande in 8 pond Haver, 15 pond Hooy en 6 pond Stroo, 12 stuivers Hollands.

Ieder Officier, zonder distinctie van rang, zal twaalf stuivers daags voor Logement betaalen, behalven zyne Domestiequen en Paarden; moetende hy, ten opzigte van het laatste, daar over met hunne Hospesen handelen.

De prys van het Vleesch zal door de Regeering van ieder Plaats gereguleerd worden.

Voor ieder honderd Bossen Stroo, de Bos van 10 pond, zal men 6 guldens, en voor ieder honderd Takkebossen 5 guldens betaalen.

Men zal het pond Kaarssen voor 6 stuyvers leeveren.

Alle de mondbehoeftens in het generael, zullen door de Magistraeten getaxeerd worden.

Voor een Wagen met een paerd, zal van de eene Rustplaets tot de andere 2 gl 10 st., voor ieder Wagen met twee Paerden 5. gl., voor een Ry-Paerd 1 gl. 10 st., en voor een Gids 20 stuyvers, betaeld worden.

De Tollen en andere Regten van passering, zullen op dezelve voet als van de Troepen van de Republicq, gereguleerd zyn.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Onder onze Troepen is reeds eene reductie gemaakt. Op 't Eiland *Cuba* is verschil ontstaan tusschen den Grave van Albemarle en den Bisschop, 't welk van dat gevolg is geweest dat de laatsgemelde naar *Florida* in ballingschap is verzonden geworden; hebbende de eerstgemelde ter deezer zaake doen publiceeren het volgende.

MANIFEST.

NAdemaal by *art.* VII. der Capitulatie is vastgesteld, dat geen promotie in de Kerke zoude geschieden buiten goedkeuring en toestemming van den gouverneur, zoo heeft zyn Excell. de grave van Albemarle by verscheide geleegenheeden van den Bisschop verzocht om een lyst der kerlyke personen in deszelfs stift, ten einde zyn excell. daar door mogt in staat geraken, om te oordeelen van zoodanige personen, als in vervolg ter bevorderinge zouden worden aangeboden;

En vermids de bisschop op een zeer minachtige wyze steeds geweigert heeft, aan den eisch van zyn excell. te voldoen, en by eenen brief van den 2 deezer niet alleen de geëischte lyst geweigert, maar ook op een zeer onbetaamlyken en meesterachtigen toon gedreigt heeft, dat hy by de hoven van Groot Brittannie en Spanje weegens dien onbehoorlyken eisch klagten zoude inleeveren, als zynde die eisch een inbreuk in de capitulatie, terwyl hy zich ook in dien brief op een zeer oproerige wyze aangaande de resp. hoven en souvereinen uitliet, niet alleen vergeetende, dat hy tans een onderdaan van Groot-Brittannie ware, maar ook zich als een onderdaan van zyn Cath. maj. aanmerkende, nietteegenstaande de capitulatie;

Zoo heeft zyn excell. de grave van Albemarle volstrekt nodig geacht, den bisschop uit dit eiland te doen vertrekken, en hem in een van zyn majts. oorlogscheepen na Florida te zenden, ten einde de rust van deeze stad te behouden, en de harmonie en goede verstandhouding te handhaven tusschen zyn majts. oude en nieuwe onderdanen, dewelken de bisschop op zulk een hatelyke wyze heeft trachten te verstoren.

Zyn excell. bevind zich tot zyn groot leedweezen verplicht, om gebruik te maken van zyn gezag, en van de magt, waarmeede hy bekleed is, niet alleen uit hoofde van 't conquest, maar ook uit krachte van *art.* XI. der capitulatie. Doch nietteegenstaande zulke onreegelmatige handelingen van den bisschop, is zyn excell. voorneemens, voort te gaan met het beschermen van de Kerke, en met het handhaven van hare leeden by alle hunne rechten en privilegien, gelyk by de artikelen der capitulatie is vastgestelt, nietteegenstaande die artikelen

kelen

kelen door sommige der magistraten binnen het district en de jurisdictie van deeze stad der Havana niet stiptlyk zyn nagekomen geworden. *Gegeeven in de Havana*, *den* 3 *november* 1762.

(*Was geteekent*;) ALBEMARLE.

Men ziet hier thans een afschrift van 't volgende Antwoord geschreven van een zeeker Perzoon aan zyn Vriend, waar by den tegenwoordigen toestand der politieke zaken na waarheid werd afgeschets, luidende aldus:

Uwe laatste Verzoek bestond voornaamentlyk hier in, om myne Gedagten over den tegenwoordigen toestand van Zaaken zoo wel tusschen de Mogentheeden, welke de *preliminaire* VREDES VOORWAARDEN hebben geslooten, als tusschen die, welke zulks nog niet gedaan hebben, te vernemen: Hier omtrent kan ik UWE. niets anders melden, als dat dit Hof en de Fransse Kroon, voor dat dezelve onderling het besluit genoomen hebben, om aan de Stenden van het Duitse Ryk den Voorslag nopens het omhelzen van de Neutraliteit te doen, van naby verzekerd zyn geweest, dat het grootste gedeelte der Keurvorsten, Vorsten en overige Stenden geneegen waren om deezen Voorslag ten eersten aan te neemen: Ook vooronderdersteld men, dat by aldien niet bereids op de Ryks Vergadering te Regensburg een eenparig en definitif Besluit daar omtrent is genoomen, zulks eerstdaags geschieden zal.

Wyders schynt het buiten allen twyffel, dat het Hof van Versailles deze Zaak niet zonder kennis van den Keyzer en van de Keyzerin Koningin ondernoomen, en met Groot Brittannien den bovengem. Voorslag als het beste middel beraamd heeft, om aan het Duitsche Ryk den Vrede te bezorgen: Dat de laastgem. beide Mogentheeden in deze Zaak ter goeder trouwe te werk gaan, en even veel Belang hebben, om alle hunne poogingen in 't werk te stellen, ten einde dit gewenschte oogmerk te bereiken: Dat de eene zoo wel als de andere door dit middel zig ontslagen zal vinden, om nieuwe Kosten te doen in omstandigheeden, in dewelke zy door een zoo lang duurenden Oorlog gebragt zyn geworden: Dat men zig alhier ten volle verzekerd houd, dat Groot Brittannien en Vrankryk ter bereiking van dit oogmerk de zagtste middelen zullen kiezen en afzien van zoodanige, dewelke misschien bekwaamer mogten weezen, maar hun verder afleiden als zy wel wenschen.

Daar men van den anderen kant by het Rus Keyzerlyk Hof dusdaanige Geneigtheeden, dewelke men uit hoofde van deszelfs Verklaaringen zoude hebben kunnen verwagten, niet heeft gevonden, en derhalven moet besluiten, dat het zelve insgelyks raadzaam gevonden en het besluit genoomen heeft, om zig mede aan geen verdere Kosten bloot te stellen.

Dat

Dat de Koning van Pruissen de Omstandigheeden, in dewelke de gem. Hoven zig bevinden, zig te nut zal maaken; Want men verneemt, dat zyne Pruissise Majt. op de Insinuatien, welke aan Dezelve tot dus verre zoo van wegens dit Hof als de Keyzerin van geheel Rusland nopens het sluiten van den Vrede met de Keyzerin-Koningin zyn gedaan, geantwoord heeft, dat Hy van zynen kant zeer geneegen daartoe was, onder voorwaarde, dat ten zynen opzigte alles in den zelfden staat zouw hersteld worden, als het voor den Oorlog geweest is, zonder zyne Majt. tot eenige Schadeloosstelling ten opzigte van Saxen te willen verpligten.

Dat deze omstendigheeden de voornaamste oorzaak zyn van den traagen Voortgang der Vredes-Onderhandelingen te *Hubertzburg*; Dat men zig als nog van dezelve een goeden uitslag beloofd, niet tegenstaende men zeker weet, dat zoo wel de hooggem. Keyzerin-Koningin als de Koning van Pruissen Toebereidselen maaken, dewelke te kennen geeven, dat die beide Mogentheeden voorneemens zyn, om den Oorlog tegen elkander met meerder hevigheid als inde voorgaande Jaaren voort te zetten; En dat zyne Pruissische Majt. uitdrukkelyk bevel heeft gegeeven, dat deszelfs gezaamentlyke Regimenten voor den 15 February volcallig moeten weezen; Dat egter met het opvullen van de Magazynen geen spoed gemaakt word.

Dat het Hof van Dresden grooter genegenheid tot den Vrede toond, en ten dien einde alles in 't werk steld, om de spoedige Ontruiming van 't Keurvorstendom Saxen te erlangen: Dat 't gem: Hof omtrent dit Artikel door de Keyzerin van Rusland word ondersteund, en dat men alhier van gedagten is, dat in geval de Keyzerin-Koningin in de Voorslaagen, welke zy gedaan heeft, geene Verandering zou willen maaken, men den Koning van Pruissen zal kunnen beweegen, om met den Koning van Poolen Keurvorst van Saxen den Vrede te sluiten, en aan zyne Troepen de Steden Wesel, Gelder, Kleef en verdere Plaatsen, dewelke de Franssen tot nu toe in bezit hebben, over te leveren: Voeg daarby, dat zulks zoo veel te gemakkelyker zouw kunnen geschieden, in geval zyne Pruissische Majt. aan de Oostenrykse Nederlanden de Neutraliteit toestaan en verklaaren wilde, dat hy den Oorlog tegen de Keyzerin Koningin niet dan in derzelver overige Erf-Landen zal voorzetten.

Eindelyk moet ik UWE. melden, dat het sluiten en teekenen van het definitif Vredes Tractaat tusschen de vier Mogentheeden, welke de preliminaire Artikelen van 't zelve hebben goedgekeurd, niet door de bovengem, Omstandigheeden. maar alleenlyk door den verren afstand der Hoven van Madrid en Lisbon vertraagd word; en dat men zig volstrekt verzekerd houd, dat de Heer Stanley niet van Parys heerwaards zal keeren, zonder dat Tractaat mede te brengen.

VRANKRYK Parys. den 10 February is het definitief VREDENS-

TRAC-

Tractaat by den Hertog van Bedford, Extraordinaris Ambassadeuren Plenipotentiaris des konings van Groot-Brittannien, geteekend, tusschen de Ambassadeurs en Plenipotentiarissen, dewelke den 3 November laatsleden de *Preliminaria* (*te zien in onze stukjes van December en January.*) geteekend hebben. De Portugeese Minister heeft ter zelver tyd de Accessie van zyne Allergetrouwste Maj. aan het gemelde Vrede-Tractaat insgelyk geteekend; over dit groote werk is hier de blydschap algemeen.

Onze Monarch heeft aan den Baron van Breteuil, zynen Minister-Plenipotentiaris te *Moscouw* bevel gezonden, om aan de Keizerin van Rusland, over te geven, in antwoord van derzelver Declaratie (*te zien in ons voorgaande Stuk bladz.* 6) deeze navolgende

VERKLAARING.

De Tytels zyn uyt hun zelve niets, zy hebben geen weezentlykheid dan in zo verre zy zyn erkend; en hunne waarde hangt af van het denkbeeld dat men daarvan formeerd, en van de uitgestrektheid, welke die geene dezelve geeven die het regt hebben van haar toe te laaten, te verwerpen, of te bepaalen. De Souverainen kunnen hun zelfs geen Tytels toe-eygenen naar hunne willekeur. De toestemming van hunne Onderdaanen is niet genoeg, die der andere Mogendheeden is absolut nodig, en ieder Kroon, vry om een nieuwe Tytel te erkennen of weigeren, kan dezelve met de modificatien en condicien, die hem goeddunken, ook aanneemen. In navolging van die grondregel, zyn *Pieter de Eerste* en zyne Opvolgers, tot aan de Keyzerinne *Elisabeth*, nooyt in Vrankryk bekend geweest, als onder de benaaming van *Czaar*. Die Princesse is de eerste van alle de Souvereinen van Rusland, aan wien de Koning de *Keyzerlyke Tytel* heeft geaccordeerd; maar zulks was op expresse conditie, dat die Tytel geen het minste nadeel zoude toebrengen in het Ceremonieel tusschen de beyde Hoven in gebruyk.

De Keyzerinne *Elisabeth* onderteekende die Conditien zonder de minste hesitatie, en heeft zig te dien opzigte zeer duidelyk gedeclareerd in het Reversaal, volgens haare ordre opgesteld en in de Maand Maart 1745 door de Graven van Bestucheff en Woronzow geteekend.

De Dogter van *Peter de Eerste* betuygd daar over haare volkomen genoegen, en zy erkend: *Dat het uyt vriendschap en een byzondere agting van den Koning voor haar is, dat zyne Majt. heeft toegestemt in de erkenning van de Keyzerlyke Tytel, welke andere Mogendheden haar reeds hebben toegestaan, en verklaard, dat die complaisantie des Konings haar ten dyterste aangenaam is.*

De Koning, aangemoedigt door dezelfde gevoelens voor de Keyzerinne *Catharina*, maakt geen zwaarigheid om haar heeden de Keyzer-

zerlyke Titel te accordeeren, en dezelve in haar als aan de Russische Kroon verknogt, te erkennen. Maar Syn Majesteit verstaat dat die erkentenis op dezelfde conditien geschied is als onder de twee vorige Regeeringen, en verklaard, dat indien in het vervolg eenige der Opvolgers van de Keyzerinne, vergeetende die plegtige en weederzydsche Verbintenis, pretentien tegens het gebruyk, door de twee Hoven gevolgt wordende, over de rang of voorzitting mogt formeeren, van dat ogenblik af aan de Fransche Kroon, uit een wedervergelding, haer oude steil hervatten en ophouden zou om de Keizerlyke Titel aen die van Rusland te geeven.

Deeze Declaratie, strekkende om alle reeden van moeyelykheeden in het vervolg weg te neemen, is een blyk van de vriendschap des Konings voor de Keyzerinne, en van zyn opregt verlangen om tusschen de beyde Hoven een vaste en ongekrenkte unie op te regten.

Gegeeven te *Versailles* den 18 January 1763.

Marseille. Zedert ruym eene Maand bevinden zig binnen onze Haven twee Pauselyke Fregatten, gevoerd by de Ridders *de Carros-Blacas* en *de Polastron*. De Heeren *Lyonci*, vermoedende, dat dezelve met aan de *Jesuiten* toebehoorende Goederen en Effecten geladen waren, presenteerden een Requeft aan het Parlement van *Provence*, om derzelver Ladingen te mogen laten visiteeren; het geen aan hen op hun eigen Risico, Perykel en Fortuyn geaccordeert wierd: Een Deurwaarder van het hooge Gerechts-Hof te *Aix* verscheen vervolgens binnen deze stad voor onze Schepen-Bank, en vertoonde zyne Commissie, waarop dezelve besloot de Ketting voor den Haven te doen spannen: De Heer *de Glandeves*, Commandant der Marine, beloofde van zyne zyde al het geen te zullen doen, wat van hem dependeerde: Den 19 January wierd de Haven gesloоten, en de Deurwaarder voer met een Boot aan het Fregat van den Heer Commandeur *Carros*; verzoekende denzelven te mogen spreken: Zo dra deze verscheen, liet de Deurwaarder zyne *Redingote* zakken, vertoonde zig *en Robe*, en declareerde hem uyt Naam van het Parlement het Arrest. De Heer *de Carros* gaf tot Antwoord: *Het Bevel van het Parlement wel te willen respecteeren; maar dat hy aan geene andere Ordres, dan die van zyne Souverein, hoefde te gehoorzamen, en ook aan niemant anders, dan aan denzelven, van zyn Gedrag Rekenschap te zullen geven; dat hy van Kruyd, Kogels, Musqnetten en Canon genoegzaam voorzien, en in staat was, om Geweld met Geweld te keeren, en liever met zyn Fregat in de lucht zoude springen, dan zyne Vlag laten affronteeren.* Hy voegde wyders daarby, op zyn woord van Eer te kunnen verzekeren, dat geenerhande aan *Jesuiten* behoo-

hoorende Goederen in een dier beide Fregatten geladen waren; vragende verder den Deurwaarder, of hy zynen Last volvoert had? Die antwoorde daarop Ja; Waarna de Heer *de Carros* gansch beleefdelyk tegen hem zeide, dat hy, als een enkel Particulier, op zyn Boord mogt komen, wanner hy heuselyk ontfangen, en tusschen beide slechts over onverschillige Onderwerpen gesproken wierd; 's namiddags den 22 wierd de Ketting voor de Haven wederom weggenomen, doch de Heer *Carros* legt met beide de Fregatten nog hier; zynde van wederzyde over dit Voorval Expressens met Brieven na *Romen* en *Versailles* afgevaardigd, om dienaangaande door de respective Hoven van nadere instructien voorzien te worden.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Men verstaat, dat zyn Doorl. Hoogh. de Heer Prins Erfstadhouder, die den 8 Maart 1763 aanstaande in het 16 de jaar zyns ouderdoms staat te treden, daags daaraan sessie in den Raad van staten zal neemen, zullende zoo men verneemt twee dagen aan den anderen op het Oude Hof alhier een prachtige maaltyd gegeeven worden, waartoe veele Ministers en Leeden van Staat genodigt zullen worden, terwyl ondertusschen veele particulieren reeds den nodigen toestel maken, om dien heuchelyken dag met blydschap te vieren.

De heeren Ridders van *St. Joris* zullen acht dagen daaraan, zyn de den 15 maart, op den Ouden of St. Joris. Doelen alhier een allerprachtigst festein geeven, zullende 't zelve zoo brillant zyn, als in veele jaren niet is geschied, en 's avonds zal een Vuurwerk worden afgestoken, 't welk ongemeen fraai en heerlyk in zyn soort weezen zal; het gem. festein zullen onder anderen bywonen zyn Doorl. Hoogh. de Heer Prins Erfstadhouder, hunne Doorl. Hoogheden de Heer Hertog van Brunswyk, de twee Prinssen van Hessen-Cassel, de Prins van Nassau-Weilburg, de Prins van Mecklenburg Strelitz, en de Prins van Hessen Philipsthal, wordende de Doorl. Heer Erfprins van Brunswyk teegen dien tyd meede alhier verwacht, om dit luisterryk festein insgelyks met zyn hoge teegenwoordigheid te vereeren, onder welk aantal van Prinssen, en andere, die mogelyk noch herwaards zullen komen, eenige met de vereischte plechtigheeden op een statelyke wyze tot nieuwe Ridders staan geïnstalleert te worden, terwyl ondertusschen ook de afgeweezene Heeren Ridders, tot

die order behorende, by missiven zyn verzogt geworden, om die plechtigheeden by te woonen.

De Uitschryving van de Jaarlyksche DANK-VAST-en BEDEDAG, door hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Landen, tegen den 2 *Maart* (1763) vast gesteld, en naar de respective Provintien afgezonden luid als volgd:

EDELE MOGENDE HEEREN,

DE pligten van dankbaarheid, de gevoelens van Mensch lievendheid; en de Stem van de Godsdienst roepen Ons thans eenparig, om Ons met de Inwoonders des Lands te buygen voor den Throon van God Almagtig, die Ons door Syne genadige bescherming in tyden van gevaer gedekt heeft, die een uytzigt heeft geopent, om te komen tot een spoedig eynde der elenden van Europa, en Ons nieuwe en overtuygende bewyzen geeft, dat de Herten van Koningen en Princen in Syn Hand zyn, en dat alle de werkzaemheeden der tweede oorzaken onderworpen zyn aan deszelfs Opperste Bestiering.

De rust en tranquiliteyt, die Wy geduurende eenige Jaren aen den andere hebben genoten in het midden van de beroeringen van den Oorlog, die in Onze nabuurschap heeft gewoed, was zeekerlyk een sigtbaer blyk van de Godde lyke goedheyd: Het genot daer van is nogtans gemengt geweest met moeyelyke aendoeningen van meedelyden met andere, en van bekommering voor Ons zelve: Maer de gesteldheid, die zig jeegenwoordig aan Onze verwagtinge opdoed, is in allen opzigte geschikt, om Ons genoegen te vervullen:

De Vreede, die reeds begonnen is tusschen drie Magtige Koningryken en de aengename hoop, die Wy hebben, dat de geest van eendragt zig verder zal verspreyden, en algemeen worden, zyn Zeegeningen, die het Jaer, waer in Wy getreeden zyn, op een zonderlinge wyze onderscheyden, en Ons aenzetten, om met de hertelykste uytdrukkingen van lof en dankzogging te erkennen de goedertierendheyd en weldadigheyd des Allerhoogsten. Gelukkig zoude het weezen, indien de blydschap, die Wy by deeze gelegendheid gevoelen, niet vermindert wierd door een bewustheyd van Onze onwaerdigheyd en schuld, en door een vergelyking tusschen de Zeegeningen van den Heemel, en de beantwoordingen, die Wy gedaen hebben aen de Hand, van welke die Ons zyn toegekomen.

Seeker, is het dat de goedheyd Gods Ons niet is uytgemeeten na Onze dankbaerheyd, en deeze overweeging roept Ons in 't byzonder, om de ootmoedigste gevoelens van berouw en leetweezen te voegen by Onze dankbaerheyd en erkentenis.

Het is dan uyt aenmerking van deeze versche blyken van Gods goedertierendheyd, en van de Sonden des Lands, die dezelve ten Onzen opzigt onverdient maeken, dat Wy goedgevonden hebben uyt te Schryven een Algemeene DANK VAST en BEEDE DAG, over alle de geunieerde Provincien,

ten, geaſſocieerde Landſchappen, Steeden en Leeden van dien, tegen Woensdag die weezen zal den tweede Maart eerſtkomende, om ten zelven dage in alle de Kerken dezer Landen den Opperſten Regeerder van Alles aen te roepen, en groot te maken, om Ons en Ons Land op nieuw aen Syne Almagtige Beſcherming op te dragen; om met eenparige Herten en Monden, den Oorſpronk van alle Onze gemeene en byzondere Zeegeningen te looven en te pryzen; om God te danken, dat hy onder de ſchaduwe van Syne bewarende voorzienigheyd Onze Godsdienſt en Vryheyd, Onze Huysgezinnen en bezittingen, Onze Regten en Voordeelen gedekt heeft; en om Ons zelve voor Hem die de Herten beproeft te verneederen, onder een diep gevoelen van Onze overtredingen, biddende om deszelfs genadige vergeving te gelyk met den byſtand van Syn Geeſt tot verbeetering en bekeering van een Zondig Land.

En terwyl Wy de aenhoudendheyd van Onze gemeene Voorregten afbidden, worden Wy natuurlyk geroepen, om Onze gedagten te keeren tot de Werktuygen, door welke die bewaerd worden, en om den Goddelyken Zeegen af te ſmeeken over de Perſoonen en Regeering van de Hooge Overigheyd deezer Landen, dat alle haere onderneemingen met een gelukkige uytkomſt mogen worden agtervolgd, tot behoud van Onze ruſt, vermeedering van de Commercie, aenmoediging van Deugd, en yver voor 't gemeene Beſt, voortzetting van nuttige Konſten; en bevordering van den welſtand en voorſpoed van het Volk.

Wy worden ook by deeze geleegendheid geroepen om te bidden, om de dierbaerſte Zeegeningen van de Goddelyke Voorzienigheyd over den Perſoon en Opvoeding van Syne Doorl. Hoogheyd den Heere Prince Erfſtadhouder, het geliefde voorwerp van de geneegendheid en hoop van deezen Staat, dat, daer Hy binnen korten deszelfs Raadſlagen zal beginnen by te woonen, Hy meer en meer verrykt mogen worden met een geeſt van Wysheyd en Voorzigtigheyd: Dat zyne dagen moge worden verlengt; zyn Huys voorſpoedig moge zyn, en dat Hy onder de Wyze beſtiering en op het Doorlugtige voorbeeld van de groote en goede Prins, die zyn opvoeding met een Vaderlyke teerhartigheyd bezorgt, te zyner tyd bequaam gemaekt moge worden, om een bemind en geagt voorſtander te zyn van onze regten en Vryheeden, en één Eer en Cieraed aan den Onſterfelyken Naem die hem toekomt.

Ook kunnen Wy niet nalaaten belang te neemen, in den toeſtand van de Landen, die zo lang gezugt hebben onder de rampen en zwaarigheeden van den Oorlog, biddende den Almagtigen Beſtierder van Alles, het Werk, dat gelukkig begonnen is, ſpoedig te voltoyen, en de vrugten en voordeelen van de Vreede overvloedig te maeken in de Plaetſen daer de onheylen van den Oorlog zo veel verwoeſting en elende hebben veroorzaekt.

Eyndelyk moeten Wy ook bidden voor de welſtand van de Proteſtantſche Kerken in alle Plaetſen, en byzonder voor de Gereformeerde Kerken in Ons Vaderland, dat den arbeyd van derzelver Leeraeren ſtrekken moge tot vermeedering van Godvrugt, van Liefde en eendragt, Waerheyd en Trouwe, en alle de Deugden, die Ons hoop kunnen geeven de Goddelyke gunſt en beſcher-

scherming te verwagten over dit Ons goede en gezeegende Land tot in het laetste Na-geslagt: alles tot grootmaking van des Heeren Allerheyligsten Naem, tot voortplanting en aenwas van de waere Christelyke Gereformeerde Religie, conservatie van onze duurgekogte Vryheyd, en Onzer aller Zielen Zaligheyd enz.

Leiden. Den 8 February 's morgens omtrent 10 Uuren kwam zyne Doorl. Hoogheid de Prins Erfstadhouder, verzeld van den Veldmaarschalk Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel in deeze stad, en trad af ten huize van den Heer Professor *H. D. Gaubius*, alwaar de hooggem. Prins dejeuneerde. Op den stoep van den Heer *Gaubius* stond een ordonnantie van vier Wagtmeesters van het detachement garders dragonders, alhier in bezetting leggende, en de compagnie soldaten deezer stad stond van het binnenplein der academie tot aan 't gem. huis in twee ryën onder de wapenen. Kort na de aankomst der Vorstlyke Personen wierd daar van kennisse gegeven aan de Heeren Professoren, dewelke in de senaat-kamer vergadert waren; waarna de oudste Heeren Professoren uit ieder Faculteit beneevens den Secretaris van den academischen Senaat gedeputeerd wierden, om zyn Doorl. Hoogh. te verwelkomen; wordende dezelven ten dien einde tot aan het gem. huis begeleid door eenen der pedellen, waar na dezelve Heeren, verzelt van den Heer Rector magnificus, terug keerden na den Senaat, om aldaar de Heeren curatoren van 's Lands universiteit te recipieeren. Na 't eindigen van den Senaat wierd het hoge gezelschap daar van verwittigt, wanneer zyn Doorl. Hoog. beneevens den Heer Veldmaarschalk en den Prins van Mecklenburg Strelitz, dewelke buiten en behalven veele van de voornaamste Heeren deezer stad den Prins waren komen begroeten, na de academie gingen, wordende door de vier Wagtmeesters begeleid, en door de officieren van de stads-militie in het verby treeden gesalueert. In de Academie gekomen zynde, wierden de Prinssen aan de trap na de Senaat-kamer gaande ontfangen door de Heeren Curatoren en professoren, wanneer dezelven *en corps* in het auditorium, in 't welk een fraai musiek gespeelt wierd, om de oratie van den afgaanden Heer Rector by te wonen; het Vorstlyk gezelschap nam plaats aan de slinke zyde van het Catheder, gelyk vervolgens ook de Heeren Curatoren en Regenten deezer stad aldaar hunne gewone plaats namen; na het eindigen van het Musiek deed de afgaande Heer Rector eenlyke redenvoering waarop weder fraai gemusiceerd wierd, en alles geeindigd zynde vertrok het Vorstelyk Gezelschap weder naar

's Gra-

'sGravenhage; zeer voldaan van de eerbewyzen hooghetzelve ter dier-gelegenheid aangedaan.

Amsterdam. Men ziet alhier eene Vergelyking wegens de koude Winter met de waarneemige van den Thermometer in den Jaare 1709, 1740, en 1762.

1709.		1740.		1762.	
15	Jan. op 28 Graden	4	Jan. op 33 Graden.	27	Dec. op 4 Graden bov. 0
16	— 19 —	5	— 26 —	28	— 2 beneden 0
17	— 6 —	6	— 24 —	29	— 3 —
18	— 5 —	7	— 23 —	31*	— 9½ — boven 0
19	— 10 —	8	— 17 —	1	January 9 —
20	— 28 —	9	— 7 —	2	— 13 —
21	— 14 —	10	— 0 —	3	— 13 —
22	— 34 —	11	— 0, 2 Grad. ond.	4	— 20 —
23	— 8 —	12	— 12 —	5	— 28 —
24	— 5 —	13	— 13 —		
25	— 6 —	14	— 35 —		
26	— 18 —				
27	— 19 —				
28	— 33 —				
29	— 34 —				

Deeze laatste Winter is zo veel te aanmerkenswaardiger, vermits men 'er geen zo streng en schielyk zedert het jaar 1740 beleefd, en mogelyk nooit een gezien is, waar van de dooi zo zacht geweest en het Ys, alhoewel zeer dik, zo spoedig in Feb. 1763 verdweenen is.

De Bewindhebberen van de Generale Nederlandsche Geoctrooijeerde Oost-Indische Maatschappy, ter Vergadering van de XVII. bieden aan in de Maanden April en May (1763) in de respective Kamers aan de Meestbiedenden in 't openbaar by de Stok te veilen, de onderstaande Waaren en Koopmanschappen als; 10000 *Balen bruyne Peper* 400000 ℔ *Kaneel* in *Fardeelen* en 100000 ℔. *blanke Foelie*: en zullen de voorz. en verdere waaren worden geveild, in de Kamer *Amsterdam* op Maandag den 11 *April*; in de Kamer *Zeeland* op Maandag den 18 *April*; in de Kamer *Delft* op Dingsdag den 26 *April*; in de Kamer *Rotterdam* op Donderdag den 28 *April*; in de Kamer *Hoorn* op Dinsdag den 3 *May* en in de Kamer *Enkhuisen* op Donderdag den 5 *May*. Als mede de Goederen van Particulieren, aangehoudene Goederen, en verdere restanten of Kleinigheden, die by de respective Kameren voor handen mogten zyn. De boven-

staan-

ſtaande *Peper*, *Kaneel* en *Foelie* worden verkocht met een ſtilſtand tot den 1. Maart 1764. Met het afleveren der *Noten*, tot den gestelden prys van 75 ſtuyvers Bankgeld het pond, zal worden gecontinueerd tot den 1 Maart 1765.

Van zeer goeder hand werd ons bericht, dat 'er een Huwelyk geſlooten is tuſſchen zyne Koninglyke Hoogheid *Fredrik Willem*. Prins van Pruiſſen, preſumptive Opvolger zyner thansregeerende Majeſteit *Frederik de Groote*, die de 25 Sept. aanſtaande den ouderdom van 19 Jaren zal bereiken, en de Princes *Frederica Louiſa*, eenigſte Dogter van den Hertog van Saxen Gotha, welke den 30 January laatsleeden den ouderdom van 22 Jaren bereikte; wyders verzeekeren deze berichten dat de zo zeer gewenſchte Vrede tuſſchen de Koning van Pruiſſen, de Keizerin Koningin, en den Koning van Polen, Keurvorſt van Saxen den 15 Febr. 1763 geſlooten zy.

Magiſtratuuren en Amptenaren.

Tot Profeſſor in de H. Godgeleerdheid op de Academie van *Stad en Lande* is beroepen geworden den Hoog Eerw. en Hooggel. Heer *F L. Creemer*, thans Profeſſor der H. Godgeleerdheid te *Harderwyk*, in de plaats van den Hoog Eerw. en Hooggel. Heer *E. Holleboek*, tegenswoordig *S. S. Theol. Profeſſor* te *Leiden*.

De Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit, te *Amſterdam* hebben de volgende Oorlog Schepen in commiſſie geſteld en begeven: als *Leeuwenhorſt* van 54 ſtukken kanon en *'t Loo*, van 44 aan de Wel Ed. Geſtr. Heeren Kap. *Willem Theod. Huyghens* en *Fred. Jan Karel Hensdorff*; *Zuyleveld* van 44 ſtukken kanon, aan Kapit. *Salomon Dedel* de Jonge. *Schieland* aan Kap. *Jacob Hendrik Stokken*, voerende 52 Stukken kanon.

Den 25 January werd de Hoog en Welgeb. Heer *Willem Anton Ignatius*, Vry-Heer van *Aſſeburg*, tot *Hindenburg*, Dom-Prooſt van *Oſnabrugge*, Officiaal en Raad aldaar, Capitulair te *Paderborn* en *Munſter* enz. enz. tot Biſſchop van PADERBORN verkooren.

Den 28 January 1763 werd tot Hoofd-Officier der Stad *Amſterdam* verkooren de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Iſaac Sweers*, in plaats van den Wel Ed. Geſt. Heer Mr. *Willem Huyghens*, Heer van *Honcoop*, die daar van vrywillig (en met veel Roem) afſtand van heeft gedaan, en tot Raad in de Vroedſchap de Wel Ed. Geſtr. Heer Mr. *Jan van de Poll Pietersz.* Wyders is in 't Ed. Mog. Collegie van Gecommitteerde Raden wegens die Stad Gecommitteerd, de Wel Ed. Achtb. Heer *Willem van Heemskerk*, Schepen en Raad dier Stad.

Den 1 Febr. zyn door den Ed. Achtb. Raad der voorſ. Stad tot Burgemeeſteren verkooren de Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *G. Hooft*, Mr. *Daniel du Dieu* en Mr. *Jan Baptiſta Slicher*, en tot Oud-Burgemeeſter Mr. *Egbert de Vry Temming*, en tot Schepenen de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *Joachim Rendorp*, Mr. *Gerbrand Elias*, *Bartholomeus Muylman*, Mr. *Jan Six*, *Symon Barchman Wuytiers*, Mr. *Willem Gerrit Dedel*, Mr. *Willem Bakker*, en tot Preſident Schepen de Wel Ed. Achtb. Heer *Thomas van Son* en tot Vice-Preſident de Wel Ed. Achtb. Heer Mr. *F. W. Mogge*

W. Mogge van Haamstede. De volgende dag zyn uit de voornoemde Heeren tot Schepenen Commissarissen verkooren de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *G. Elias*, *B. Muylman*, Mr. *Jan Six*, *J. B. Barchman Wuytiers*, Mr. *W. G. Dedel* en Mr. *W. Bakker*. Wyders is by den Ed. Achtb. Raad Gecommitteerd de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Gualterus Petrus Boudaan*, Burgemeester en Raad dier Stad; om in 't Ed. Collegie ter Admiraliteit, Sessie te neemen.

De Hooggel. Heer Mr. *G. Ouwens*, Professor honorarius in de Geneeskunde op de Academie te *Franeker* en Lyf Medicus van Haare Doorl. Hoogh. Mevrouwe de Princes Douariere van Oranje enz. enz. is verkooren tot Raad in de Vroedschap dier Stad.

Tot Professor in de beide Rechten te *Harderwyk* is beroepen den Hoogel. Heer *Petrus Bondom*, thans Hoogleraar te *Zutphen*.

Den 7 February is de Heer *Fredrik Wilhelm Lodewyk*, Vryheer van *Westphalen* tot *Furstenberg* en *Laar*; Capitulair der Stichten *Hildesheim Munster* en *Osnabrug*, tot Bisschop van HILDESHEIM verkooren.

Uit eene overgeleverde Nominatie van een dubbeld Getal van Persoonen, is door hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, als exerceerende de Voogdy over zyne Hoogheid den Prins Erf-Stadhouder, tot Burgemeester der Stad *Alkmaar* geëligeerd de Wel-Ed. Groot Achtb. Heer Mr. *Willem Winder*, die bevoorens zyne Dimissie als Hoofd-Officier van Hoogstdezelve heeft verzogt en bekomen: Voorts is uit een tripel Getal Persoonen tot Raad in de Vroedschap dier Stad verkooren de Ed. Wel Achtb. Heer *Gerardus Assuerus Avenhorn*: Nog is door hun Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raaden van 't Noorder Quartier, uit eene wegens die Stad o vergeléverde triple Nominatie, op de Verkiezing van Hun Ed. Groot Mog. tot Ontfanger van des Gemeenelands-Middelen over die Stad en het Ressort van dien gecommitteerd de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Hendrik Adriaan Daey*.

Den 8 Febr. is tot Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter kamer *Amsterdam* verkoren de Wel-Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Huyghens*, Heer van Honcoop, afgetreden Hoofd Officier, Oud-Schepen en Raad dier Stad in plaats van wylen den Wel-Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Cornelis Hop*, in leven Burgemeester en Raad enz.

By hun Hoog Mog. is den Heer Baron *van Lynden*, Zoon van den Heer Generaal Baron van *Lynden van Blitterswyk* aangesteld tot Bailliuw van *Hulst* en *Hulster-Ambagt*.

De Policike Ampten der Stad *Groningen* in de buiten en binnenlandsche Stads Commissien aldaar zyn op de volgende wyze gereguleert geworden; zynde benoemt tot BURGEMEESTEREN, de heeren *W. van Swinderen*, *C. Tjassen*, *L. M. Emmen*, en *H. van Sysen*; tot RAADSHEEREN, de heeren *J. de Valcke*, *J. Woldringh*, *L. Trip*, *H. van Nyeveen*, *P. van Han*, *J. van Gesseler*, *P. Alstorphius*, *A. J. Terborgh*, en *A. Gerlacius*. *In den* RAAD *van* STATEN; de burgemeester *A. A. van Iddekinge*. *In de* GENERALITEITS REEKENKAMER, de burgemeester *W. Siccama*. *In de Admiraliteit te* AMSTERDAM, de burgemeester *R. B. de Marees*. *In de Admiraliteit te* HARLINGEN, de raadsheer *E. E. Tammingha Sickinghe*. *In de* GEDEPUTEERDE STATEN, de Raadsheeren *J. W. Fokers*, *J. van Hoorn*, *M. Lobman*, en *H. Gockinga*; en *in de* PROVINTIALE REKENKAMER, de heeren *A. H. van Swinderen*, *H van Sysen*, en *R. de Drews*.

Den 12 Febr. heeft haare Doorluchtige Hoogheid Mevrouwe de Princesse Douariere van Oranje & Nassau, representeerende zyne D. H. den Heer Prins Erfstadhouder van de volgende

Amp-

Ampten en Commissien, op het kwartier van Vriesland vallende gedisponneerd, en aangesteld tot Ordinaris Staat Generaal den Heer *Adrianus Bergsma* voor drie Jaren: de Raad van Staten ter dispositie van den Heer *Patras* voor drie jaren; tot Gedeputeerde Staat de Heer *Sixma* voor drie jaren; in de Provintiale Rekenkamer den Heer *Hamerster* voor twee jaaren; in de Admiraliteit te *Harlingen* den Heer *D. B. van Scheltinga* voor twee jaaren, alle in te gaan met May aanstaande. Voorts tot de Commissie in het *Minder-Getal* voor een Jaar de Heeren *Plettenberg* en *Sloterdyk*.

Uit eene Geformeerde Nominatie tot Hoofd-Officier der Stad *Dordrecht*, hebben hun Ed. Gr. Mog. geëligeerd de Heer *Coenraad Josselet*, Raad in de Vroedschap dier Stad, omme tegens May aanstaande voor den tyd van drie Jaren als Hoofd-Officier over de voorsz. Stad en jurisdictie van dien te fungeren. Wyders is op den 19 February de Heer *Andries de Jongh*, Raad en Oud-Burgemeester aldaar na dat hy over de vyftig jaren in de Regeering was geweest, op deszelfs verzoek, op het honorabelste van de voorsz. Regeering ontslagen.

Door de Ed. Heeren Bewindhebberen van de Oost-Indische Compagnie ter kamer *Amsterdam* zyn voor Paasch Schepen begeven: *Lekkerland* aan Kap. *Christoffel Blom*; *Oranjezaal* aan Kap. *Hendrik Wermes*; *'s Gravesande* aan Kap. *Jan Moorland*; *Giesenburg* aan Kap. *Thys Vierman*; *Lapienenburg* aan Kap. *Marcus Tedding* en de *Eendracht* aan Kap. *Jan Schellinger*.

Den 18 dito is door de Ed. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen tot Raad in de Vroedschap der Stad *Enkhuyzen* verkoren de Wel Ed. Gestr. Heer *Roelof Blok*, Regeerend Schepen dier Stad, in plaats van wylen den Hr. *Jan Oudewagen*, en tot Kapitein van de Groote Vissery aldaar aangesteld de Heer *Gerrit Peil*, Oud Schepen in de plaats van wylen de Heer *Tjbrant Tuyt*.

Zyne Doorluchtige Hoogheid, de Heere Hertog van Brunswyk Veldmarschalk enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Twede Lueten.	Rud. Charles d'Ablaing tot Moersbergen, in 't Regiment.	*Holl. Guardes te voet*
Vaandrig	Lud. Casimir Grave van Rechteren, - - - -	
Kapitein	Jean de Lange, - - - -	*Breda*
Twede Luit.	Jacobus van der Hagen, - - - -	*Wymar Invalides*
Kap. Luit.	Diderik Jacob van Reede, - - -	*Brakel.*
Kapitein	Johon Willem de Bert, - -	*Saxen-Gotha*
Kapitein	Fredrik Hendrik Gimm, - - - - -	
Kap. Com.	Willem Christiaan van Griesheym, - - - -	
Cap. Com.	Jan de Butler. - - - - - -	
Luitenant.	Adam Hay, - - - - -	*Gordon.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Borgen* in 't Land van *Drenthen* is overleden de Wel Ed. gestr. Heer *W. C. Carsten*, Oud-Ontfanger Generaal en Medelid van den loffelyken Eedstoel van opgemelde Landschap.

Den 23 January ontstond brand te *Raams-*

[illegible] tegen over Gasthuis[illegible], die door de stilte alleen een huis in de assche leide, waaruit weinig of niets geborgen werd.

Ten aanzien van de strenge Winter heeft men aangemerkt dat het Ys in de jaaren 1709 en 1740 niet zo sterk is geweest als nu, hebbende men te *Dordrecht* over het zelve gevoerd drie Molensteenen, waar van de minste [illegible] pond en de Zwaarste 8000 pond woogs [illegible] heeft men dit jaar van *Rotterdam* over den *Biesbos* gevoerd allerhande Goederen, met Sleden van 2000 en meer ponden naar *Braband*, *Luik*, *Keulen* en meer andere Plaatzen.

Den 26 January 1763 overleed t' *Amsterdam* in het 73ste jaar zyns ouderdom de Wel Eerw. en Gel. Heer *Franco de Bruin*, oudste en zeer geacht Bedienaar des H. Evangeliums in de voorsz. Stad.

Den 27 dito werd te *Luyk* het tydelyke met het eeuwige afgewisseld by zyne Doorl. Hoogheid en Eminentie *Johannes Theodorus*, oudste Kardinaal Priester der H. R. K., Vorst Bisschop van *Luyk*, *Freysingen* en *Regensburg* enz. enz. enz. oud zynde omtrent 60 jaren.

Den 29 dito stierf in den ouderdom van 65 Jaaren, 7 maanden en 3 dagen de Wel Eerw. en gel. Heer *Martinus Snethlage*, mede Bedienaar des H. Evangeliums t' *Amsterdam*.

Den 30 overleed binnen *Amsterdam* de Wel Ed. Gestr. Heer *Dirk Trip* Kapitein van een Comp. Voetvolk, in de voorsz. Stad bezetting houdende.

De Vorst Bisschop van *Trente Franc Felix*, Graaf van *Alberti di Enno*, Marquis *di Castellara* enz. enz., heeft het tydelyke vaarwel gezegd.

Te *Turkheim* is overleden de Hooggeb. Vrouwe *Anna-Christina Eleonora*, Gravin Douariere van *Leiningen Dachsburg* enz. enz.

Den 30 dito bragt de Huisvrouw van zeeker *Pieter* [illegible] in de *Ardelle* twee Zoonen en een Dochter t' eener dragt die alle welgeschapen ter Wereld.

Den 4 February overleed in 's *Hage* de Heer en Mr. *Ant. Pieter van der Lyn*, Oud-Schepen en Raad der Stad *Amsterdam* enz. en wegens dezelve gecommitteerd in de Provintiale Reekenkamer van Holland en West-Vriesland.

In de Meyery van *'s Hertogenbosch* is overleden de Heer *J. H. Nobel* twede Luitenant in het Regiment Hollandsche Guardes te voet.

Den 12 Febr. werd in 's *Hage* het tydelyke met het eeuwige afgewisseld by den Baron *Otto Johan Willem du Puget van Assendelft*, Heer van Heimenoort, Luitenant-Generaal van de Cavallery, en Collonel van een Regiment, in dienst van deezen Staat.

Den 15 dito overleed te *Alkmaar* in den ouderdom van 55 jaaren en 6 maanden de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Adriaan Buert*, Heer van Crimenbroeck, Oud-Burgemeester en Raad enz. enz.

De Heer van *Slooterdyk*, Baljuw van *Hulft* en *Meester-Ambagten* te *Leeuwaarden* overleden.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 9 en 23 Maart, onder voorzitting van Do. *Wilhelmus August. Klepperbein*.

ZUTPHEN. In de plaats van Do. *R. Kemper* van hier naar Gouda beroepen, is by deeze Gemeente ter vervulling van deszelfs plaats be-

roepen de wel-Eerw. Heer *Ludolf Gottlieb Cordes*, waar van vervolgens denkende breedvoeriger van te melden.

Vervolg *van de Opkomst der* Luterfche *Gemeente te* ZAANDAM,

De voornoemde Do. *Collerus* deed zyn affcheids-Predikatie te Monnikkendam den 1 May, zynde de dag der Hemelvaart Christi, zyn Intree rede te Zaandam den 18 May zynde H. Drievuldigheid; overleed den 2 May 1720 en werd den 7 dito begraven in de nieuw gebouwde Kerk, in 't Graf waarin Do. *G. H. Petri* was by gezet geworden.

9.) *Christianus Tisleyn* werd beroepen van Purmerende den 7 July 1720 zondag na Trinitatis, hield zyn affcheids rede te Purmerende den 28 dier Maand en op den 9 Zondag naar Trinitatis, uit Thess. 4. vs. 1. 2. deed daar op den 4 Aug. zyn Intree Predikatie alhier over Psalm 22 vs. 6-10 en wierd den 17 Nov. 1722 beroepen te Haerlem, houdende den 6 December daar aan volgende zyn affcheid Predikatie aan deeze Gemeente uit Lucas 4 vs 43.

10.) *Jacobus de Wys*, Proponent 't Amsterdam werd den 20 December 1722 in desselfs plaats beroepen, deed den 17 January 1723 zyn Intree Predikatie alhier en vertrok in 1726 naar Enkhuyzen.

11.) *Johannes Phaff*, Proponent, werd beroepen in 1727 en vertrok in 1741 na Gouda.

12) *Paulus Wessing*, Proponent en geboortig van Amsterdam werd in 1741 beroepen, ingezegend t'Amsterdam in de Nieuwe Kerk, en vertrok 1744 naar Rotterdam.

13) *Johan Lodewyk Battelje* is 1744 van Amersfoort beroepen en in 1754 Emeritus verklaart.

14.) *Christianus Retman*, in 1754 van Weesp, werd op Palmzondag den 7 April, voormiddags door Do. *E Schuttrup* Predikant te Alkmaar voorgesteld met de Textwoorden 1 Thess. 5. vs. 12. 13. waaruit zyn Eerw. voorstelde, de Amptspligt van een Leeraar in Gods Kerk, en de pligten der Toehoorders; waarna de nieuw beroepen Leeraar werd voorgesteld, die des namiddags zyn Intree Rede hield uit Hand. 16. vs. 9. 10. en daarin betoogde, het nachtgezicht van Paulus en het geen hem gevergd werd, als mede het Vertrek van Paulus met de geene die by hem waren naar Macedonien, om het Evangelium te prediken. In 1758, deed zyn E., naar Leiden beroepen, zynde, zyn affcheids predikatie uit 2 Cor. 13. vs. 11.

(*Het vervolg hier na.*)

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 10de *January* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag den 10 January.

'*t Kind* van Evert Gerritzen. E. Y. K.

Dingsdag den 18 dito.

Jan Carel Lynslager, *naar Muyden gebragt, om aldaar bygezet te worden.*

Gerrit Janse Befet. K. K. H.

Fredrik Bakker, *Schuytevoerder*. K. K. H.

Wynand Kistemaker, *Mr. Loodgieter.* K. K. H.

'*t Kind*

't Kind van Jacob Henry Vernede. W. A. K.

Woensdag den 19 dito.

Coenraad Ruypers, *Mr. Kooperslager.* L. O. K.
Ferdinand Naraad. W. K.
Johanna Vredenburg, laatst Weduwe van Christiaan Krul. L. O. K.
Judith Lucretia Pomereschen, Huysvrouw van Nicolaas Heerman. N. Z. K.
Anna Catharina Martha Beigman, Huysvrouw van Samuel Sureau. W. A. K.
Nela van Bergh, jongst Dogter van wylen Fredrik van Bergh. Z. K.

Donderdag den 20 dito.

Olivier van Aalst. W. K.
Willem van Nes, *Mr. Timmerman.* A. K. H.
Hendrik Niestert. K. K. H.
Vrouke Peeters, Laatst Weduwe van Lourens Peeters. L. O. K.
Johanna Scheffers, Weduwe van Frans van Muyden. W. K.
Philippine Docher, Weduwe van Abraham Salinieres. W. A. K.
Aaltje van Odyk, Bejaarde Dogter. O. O. K.

Vrydag den 21 dito.

Tobyas van der Burg, *Turfdrager.* W. K.
Fredrik Hendrik Vos. O. O. K.
Hendrik Wolbers. Z. K.
Jan Barentz Mulder, *Mr. Wagemaker.* O. K.
Hendrik Tenck, *Wynkoper.* O. K.
Hermanus Smaale, Bejaarde Jongman. E. N. K.
Catharina Ysendyk, Huysvrouw van Barent van Veelen. Z. K.
Margaretha Voogt, Bejaarde Dogter. W. K.
Johanna Dames. N. O. K.
't *Kind* van den Heer Jan Pieter Bols. W. K.
't *Kind* van de Heer de Neufville. L. N K.
't *Kind* van Jan Nieuwenhuys. Z. K.
't *Kind* van Nicolaas Tiedeman. N. K.

Saturdag den 22 dito.

Wessel de Roode Hendriksz. O. K.
David van den Bogaard. W. K.
Willem Belderman, *Utregtsche Steen-Schipper.* N. K.
Aaltje Jansz, Weduwe Jan Moerkerk. Z. K.
Catharina de Haan, Weduwe van Harmanus Hennel. L. K. H.
Anna Clementia Hellegens, Huysvrouw van Hendrik Jan Bosch. N. Z. K.
Maria Genten, Huysvrouw van Gerrit van der Maaden. N. O. K.
Alida Poelman. W. K.
Maria van Os. Z K.
Steyntje van der Noort, Dogter van Claas van der Noort. Z. K.
't *Kind* van Pieter Lont. L. N. K.
't *Kind* van wylen Johannes Eepzee. L. N. K

Sondag den 23 dito.

Jacob Gerritse. L. K. H.
Christoffel Seegers. A. K. H.
Harbert de Vries, Jongman. N. K. H.

Maandag den 24 dito.

Anthony Geverink. O. K.
Hendrik Koster, *Mr. Broodbakker.* O. K.
Jan de Marre. Z. K.
Jan Martin Gruvel. L. O K.
Anna Louisa Maria Cofferman, Laatst Weduwe van Jan Martin Gruvel. L. O. K.
't *Kind* van Carel Christiaan Thomas. L. O. K.
't *Kind* van Frans Apostool. W. K.

Dingsdag den 25 dito.

Adolph Boldewyn. E. N. K.
Frans Hasebreek. N. O. K.
Hendrik Hintman. N. O. K.
Jan de Wyn. W. K.
Anna de Groot, Weduwe van Dirk Brondert. L. O. K.
Maria van Beest, Weduwe Jan van Dieren O. Z. K.
Anna Vermooy, Weduwe van Jacobus Collim. N. Z. K.
Susanna Geertruy Vermeeren, Huysvrouw van Jan Pieter Bols. W. K.
Susanna de Bruyn. N. Z. K.
Elisabeth de Wind, Oudste Dogter van

Hendrik de Wind. W. K.
't *Kind* van Jan Veeckens Nicolaas. N. K.
Woensdag den 26 dito.
Denys Audebert. W. A. K.
Dirkje Boneaarts, Huysvrouw van Arend Rylink. N. Z. K.
Jetske Hiddema, Huysvrouw van Joris de Bock. N. O. K.
't *Kind* van Hendrik van Wagenburg. N. K.
Donderdag den 27 dito.
Rynier van Waning. N. O. K.
Maria Keyser, Huys en Kraamvrouw van Jan Schoften. O. D. K.
Katharina Maria van Sandbergen, Huysvrouw van Barend Emlink Hendrikz. N. O. K.
Harmina Kok. L. N. K.
't *Kind* van Magnis Mebeek. L. O. K.
't *Kind* van Hendrik van der Ven. L. O. K.
Vrydag den 28 dito.
Johannes Hoos. L. O. K.
Jacobus de Kort. Z. K.
Hendrik Roos. L. D. K.
Hendrik Coster, *Waagdrager.* O. Z. K.
Cornelis van Bale. O. O. K.
Cornelis Lever. W. K.
Cornelis de Maat. W. K. H.
Nelletje Verhey, Weduwe van Jan Rademaker. N. K.
Susanna Pieman, Weduwe van Tobias van den Burg. W. K.
Maria Weyhuysen, Huysvrouw van Harmanus Rietbergh. W. K.
Catharina van der Meersch, Huysvrouw van Nicolaas van Masseyk. N. O. K.
Geertruy van Couwenhoven. Z. K.
't *Kind* van Cornelis Kok. O. K.
Saturdag den 29 dito.
Hendrik Wenke, Mr. *Kleerenmaker.* W. K.
Gerrit Schultz. N. K.
Claas Persyn. O. K.
Catharina Emarck, Weduwe van Jan Brinkman. N. Z. K.
Catharina Smeedingh, Weduwe van Dirk Kuyk. N. K.
Johanna van Wyland, Weduwe van Jan van Balen. N. Z. K.
Aauk Dirks, Huysvrouw van Anske Wiggerts. O. O. K.
Maria Collé, Huysvrouw van Joannes Turkis. N. Z. K.
Dirke Gerritse Smeink, Bejaarde Dogter. O. K.
Sara Heyman. N. K.
't *Kind* van Hendrik Bosman. N. K.
Sondag den 30 dito.
Jan Vervoort. L. K. H.
Allda Lygraaf, laast Weduwe van Evert van der Heyde. A. K. H.
Marika van den Berg, Bejaarde Dogter. A. K. H.
Maandag den 31 dito.
Jan Six Adriaansz. W. A. K.
Isaac Douglas, *Turfdrager.* O. O. K.
Pieter Hulsenbosch, Mr. *Kleerenmaker.* K. K. H.
Catharina Margareta Peill, Huysvrouw van Maarten Magerus. O. K.
Maria van Heslewyk, Huysvrouw van Frans Lubber. L. K. H.
Anna Voortmeyer. W. K.
't *Kind* van Hendrik Rietveld. N. K.
Dingsdag den 1. February.
Jean Couderc. W. A. K.
Harmanus Houra. A. K. H.
Hendrik Besselink, Zoon van Albertus Besselink. N. K.
Catharina Roelofs, Laatst Weduwe van Jan Knaake. O. Z. K.
Aagje Welling, Weduwe van Eghertus Rodius. N. O. K.
Margareta Bouchet, Weduwe van Gerard Delairesse. L. K. H.
Catharina Verwyk, Huysvrouw van Gerrit Meyfart. O. K.
Wilmina van de Water, Huysvrouw van Anthonie Brummelinck. W. K.
Ida Slotboom, Dogter van Willem Slotboom. N. Z. K.
Woensdag den 2 dito.
Franco de Bruin, *Bedienaar des Goddelyken Woords.* O. K.
Barent de Vries, Mr. *Zilversmit.* E. Y. K.
Neeltje Meyer, Middelste Dogter van Al-

Albert Meyer. N. K.

Donderdag den 3 dito.

Pieter Sieben. O. K.
Nicolaas Boll. N. O. K.
Isaak Vroom, *Katoendrukker*. K. K. H.
Metje Lemmink, Huysvrouw van Robbert Cunninghame. N. K.
Marteyntje Blonk, Huysvrouw van Gysbertus Knipschaar. N. Z. K.

Vrydag den 4 dito.

Martinus Snethlage, *Bedienaar des Goddelyken Woords*. N. K.
Mr. Jacobus Ardinois. W. A. K.
Pieter Enklaar. W. K.
Dirk Trip, *Kapitein van een Compagnie Voetknegten ten dienste deezer Landen*. O. K.
Bartholomeus Gewenbugh. L. K. H.
Margaretha Bedeke, laatst Weduwe van Hendrik Wesselius. O. Z. K.
Catharina Lutjens, laatst Weduwe van Jacob Helweg. N. K.
Cornelia Perveen, laatst Weduwe van Albert Bes. L. K. H.
Catharina Pourfoy, Weduwe van Lambertus Roghé. N. K.
Elisabeth van Otterspoor, Huysvrouw van Jan van Keller. A. K. H.
Geertruy Tjer. Z. K.
Susanne Heurtin, Bejaarde Dogter. A. K. H.
't Kind van wylen Gerrit Bocking. O. K.

Saturdag den 5 dito.

François Daniel de Roos. N. K.
Adolf Zelissen, *Stads Roede dragende Bode*. N. Z. K.
Willem Planzon, *Viskoper*. N. O. K.
Fredrik Wouwenberg. N. K.
Beatrix van Claveren. N. O. K.
Arie Helsloot. L. K. H.
Johanna Vestenburg, Weduwe van Hendrik Egels. W. K.
Zara Kroes, Weduwe van Willem Quackenbosch. A. K. H.
Johanna Ravel, Weduwe van Jan Serrevaas. A. K. H.
Anna Oillaarts, Huysvrouw van Jacob Peereboom. N. K.
Maria Hoogstaat, Huysvrouw van Willem von Someswil. N. O. K.
Femmetje Nibbrig, Huysvrouw van Adam Heymuys. O. K.
Maragreta Randers, Huysvrouw van Evert Geel. W. K.
't *Kind* van Abraham van Dyk. E. Y. K.
't *Kind* van Barend Magen. W. K.
't *Kind* van Jan Nusker. L. O. K.

Sondag den 6 dito.

Willem Busselaar. K. K. H.

Maandag den 7 dito.

Johanna Elisabeth Chabom, Weduwe van Jan Appel. N. Z. K.
Anna Scheepens, Weduwe van Gerrit van Heukelum. W. K.
Hendrina Hoegemen, Weduwe Barend Schreuder. L. O. K.
Marretje Cosyn, Huysvrouw van Israël Engelhart. N. Z. K.
Ida Costerus, Bejaarde Dogter. N. K.
Petronella van Spilhoven, Bejaarde Dogter. O. K.

Dingsdag den 8 dito.

Hendrik Vink. L. K. H.
Nicolaas Lublink. L. N. K.
Anna Torles. L. O. K.
Megteld van Wilsteren, Huysvrouw van Klaas van Ipenburg. N. O. K.
't *Kind* van Daniel Marseau. W. A. K.
't *Kind* van Jan Scholten. O. Z. K.

Woensdag den 9 dito.

Willem Borchers. O. K.
Gottlieb Siebenaicher. L. K. H.
Mettje Mom, Weduwe van Willem Ebbenborst. O. K.
Catharina Kemper, Huysvrouw van Paulus Heussen. N. K.
Cornelia van Schooten, *Bagyntje*. E. N. K.

Donderdag den 10 dito.

Jan Prins, *Meesterknegt op de Oost-Ind. Comp. Hout Saag Moolen*. O. O. K.
Jan Dominicus Tjer. E. K.
Jannetje Plessius, Weduwe van Adie Schaack. A. K. H.
Margaretha Raillard. Z. K.
Maria Bouwmeester, Bejaarde Dogter. L. O. K.

Vry-

Vrydag den 11 dito.
Barend Driebuys, Mr. *Koperslager.* E. N. K.
Cornelis de Grave. W. K.
Samuel Ströbell. L. O. K.
Anna de Vries, Weduwe van Harmanus Brinkman. Z. K.
Magdaleentje Steenvelt, Weduwe van Hendrik Mulder. W. K. H.
Catharina Weyhuysen, Bejaarde Dogter. W. K.
Saturdag den 12 dito.
Anna Adriana Louff, Weduwe van Josias Granpré. Z. K.
Louise de Roussillon, Weduwe van Cezar Tronchin. W. K.
Anna Jolles, Jongste Dogter van wylen Johannes Jolles. O. K.
Sondag den 13 dito.
Arent Uldrik. A. K. H.
Lambert Reddering. K. K. H.
Jan van Ryn. K. K. H.
Harmen Reese. L. K. H.
Maandag den 14 dito.
Catharina Kroesen, Laatst Weduwe van Harmanus Richters. O. K
Susanna van Almonde, Huysvrouw van Isaak Graafman Isaaksz. N. K.
Magtelda Wout, Huysvrouw van Klaas Schaft. O. Z. K.
Jennetta Margareta Peterse, Huysvrouw van Pieter van Dasten. O. K.
Anna Hester Zaal. O. K.
Dingsdag den 15 dito.
Juriaan van der Beek. N. K
Jan Coenraad Meyer. N. O. K. H.
Adrianus van Us. K. K. H.
Hendrina Hatterman, Weduwe van Tobias Zielkens. L. N. K.
Antie Molenaar, Weduwe van Hendrik Blaauw. E. Y. K.
Alida Velsen, Weduwe van Dirk Velsen. O. Z. K.
Lysbeth Onnes, Weduwe Ernst Reuver, O. O. K.
Catrina Tropbergen, Huysvrouw van Jan Heggers. O. O. K.
Donderdag den 17 dito.
Johannes Halberstad. A. K. H.
Johanna ten Oever, Huysvrouw van Pieter van Coevenhoven. W. K.
Vrydag den 18 dito.
Isaak der Jeu. L. K. H.
Saturdag, den 19 dito.
Cornelia van Hoek, Huysvrouw van Gerrit Reessen. N. Z. K.
Sondag den 20 dito.
Karel Hendrik Bron. K. K. H.
Grietje Heuveling, Huysvrouw van Pieter Meyer. L. K. H.
Neeltje de Nanst, Huysvrouw van Jacob Kooy. A. K. H.
Dingsdag den 22. dito.
Jan van Bueren, *Viskooper.* L. K. H.
Jan van Cranenburg. L. K. H.
Gysbertje van der Veen, Huysvrouw van Lucas van Dorth. L. K. H.
Vrydag den 25 dito.
Hendrik Niesing, Mr. *Varkeslager.* K. K. H.
Sondag, den 27 dito.
Jurrian Leppros, *Kuyper by de Oost-Ind. Compagnie.* A. K. H.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 7 *February* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Amstel (*L. Pater* en *B. de Bosch*, Een Huys en Erve, op de Binnen) tusschen de Bakkers en Paardestraaten. *f* 10100 in slag *f* 400, opgehouden.
Blomgragt (*J. Meneven* en *P. Wenkink de Jonge*, Een Huys en Erve, op de) Zuydzy. *f* 3100, in slag *f* 600, verkogt.
Eylands (*D. van Schorrenberg*, *G. de Rooy* en *H. W. Regtering*, Een Pakhuys, op het Roeters) by het Weesper Plyn *f* 2000, in slag *f* 200, opgehouden.
Eyland (Dezelve, Een Huys en Erve, op het Roeters) naast No. 1. *f* 2200, in slag *f* 300, opgehouden.
Eyland (Dezelve) Een Huys en Erve, naast No. 2. *f* 2325, in slag *f* 200, verkogt.

Graf.

Grafstede (*L. Pater* en *B. de Bosch*, een) in de Eylands Kerk, in 't Vak aan de Oostzyde, genommerd No. 4. *f* 100, verkogt.
Hoogstraat (*B. Tiedeman*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe) Noordzy, het vyfde beoosten de Colveniersburgwal. *f* 6900, in slag *f* 1400, verkogt.
Kappelsteeg (*J. Posthumus*, *W. Ebbenborst* en *P. Posthumus*, de Helft in een Huys, in de) by de Nieuwendyk. *f* 2500, in slag, *f* 1800, verkogt.
Keizersgragt (*N. Bremer*, *J. Broekhoven* en *C. Verschuur*, Een Huys en Erve, op de) Westzy, tusschen de Prinsestraat en Groenlandse Pakhuyzen. *f* 10000, in slag *f* 600, verkogt.
Koningstraat (*D. van Schorrenbergh*, *G. de Rooy* en *H. W. Regtering*, Een Huys en Erve, in de) by de Nieuwmark. *f* 2300, in slag *f* 300, verkogt.
Lelystraat *H. Laarman* en *C. Roos Carelsz.*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe) Zuydzy. *f* 3625, in slag, *f* 25, verkogt.
Leidsegragt (*D. van Schorrenberg* en *M. van der Linden*, Een Huys en Erve, op de) Zuydzy, het derde agter het hoekhuys van de Keizersgragt. *f* 9850, in slag, *f* 175, opgehouden.
Lynbaansgragt (*H. Laarman* en *C Roos Carelsz.*, Een Huys en Erve, op de) naast het Noordelyke hoekhuys van de Egelantiersgragt. Dit perceel is in een koop by No. 15. verkogt.
Lynbaansgragt (Dezelve, Een Stal en Erve, op de) het tweede Erf benoorden het Perceel No. 12. *f* 1700, in slag *f* 100, verkogt.
Lynbaansgragt (Dezelve, Een Loots en Erve, tusschen No. 12. en No. 15. *f* 1200, in slag *f* 400, verkogt.
Lynbaansgragt, (Dezelve, Een Loots en Erve, op de) tusschen de Roozegragt en Roozestraat, in de Herdersgang. *f* 725, in slag *f* 200, verkogt.
Lynbaansgragt (Dezelve, Drie Huyzen en Erve, in de gemelde Herdersgang. *f* 1925, verkogt.
Lynbaansgragt (Dezelve, Een Hout Getimmerte en Erve, geapproprieerd tot een Paardestal, op de) het derde Huys van de Lindegragt. *f* 825, in slag *f* 150, verkogt.
Lynbaansgragt en Lindegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de hoek van de) Noordzy. *f* 825, verkogt.
Overtoomsche Vaart (*J. Posthumus*, *W. Ebbenborst* en *P. Posthumus*, Een Vierdepart in een Koorn Moolen, aan de). *f* 3950, in slag, *f* 400, verkogt.
Prinsestraat (Dezelve, De Helft in een Huys, in de) Noordzy. *f* 1200, in slag *f* 300, verkogt.
Spiegelgragt (*J. Schoonhoven* en *L. Tak*, Een Huys en Erve, op de) Westzy. *f* 2925, in slag *f* 150, verkogt
Voorburgwal (*J. Posthumus*, *W. Ebbenborst* en *P. Posthumus*, De Helft in een Huys, op de Nieuwezyds) agter het Stadhnys. *f* 2800 in slag, *f* verkogt.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 21 *February* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Amstelgragt (*D. van Schorrenberg*, *H. Roosendaal*, *A. Hanenberg* en *A. Calkoen*, Een Huys en Erve, op de) tusschen het Weesper Plyn en de Stads Timmertuyn. *f* 3000, in slag *f* 40, opgehouden.

Baan-

Baangragt of Roeters Eiland (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) op de hoek van de Oranjegragt. *f* 2200, in flag *f* 800, opgehouden.

Baangragt of Roeters Eiland (Dezelve, Een Loots en Erf, agter het zelve). *f* 1700, in flag *f* 300, verkogt.

Baangragt of Roeters Eiland (Dezelve, Een Loots en Erf, nevens het zelve). *f* 2250, in flag *f* 300, verkogt.

Bloemstraat (*G. Rebel*, *T. Crommenie*, *D. van Schorrenberg* en *J. Roofs*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy in de Blauwe Gang. *f* 525, in flag *f* 20, verkogt.

Boomstraat (*B. van Bellekom* en *G. Homburgh*, De Helft in vyf twaalfde Parten in een Huys, Agterhuys en Erven, in de) Noordzy. *f* 375, verkogt.

Boomstraat (*G. Beerman* en *P. van Steyvenberg*, Een Huys, Agterhuys en Erve in een Koop, in de) Noordzy. *f* 1075, in flag *f* 200, opgehouden.

Elandsgraft (*N. Breemer* en *B. van Bellekom*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy. *f* 3450, in flag *f* 100, verkogt.

Goudsbloms Gragt (*G. Rebel*, *T. Crommenie*, *D. van Schorrenberg* en *J. Roofs*, Twee Huyzen en Erven in een Koop, op de) Oostzy in en ten einde de tweede Gang van de Brouwersgragt. *f* 875, in flag *f* 20. verkogt.

Grafsteede (*B. van Bellekom* en *G. Homburgh*, De Helft in de Helft in een) in de Noorderkerk in de Noordergaande, getekent N. 101. *f* 35, verkogt.

Houtstraat (*E. de Mey* en *C. van Eeden*, De Helft in een Huys en Erve in de Lange) by de Stroomarkt. *f* 500, in flag *f* 40, verkogt.

Leidse Dwarsstraat (*D. van Schorrenbergh*, *H. Rosendaal*, *A. Manenburgh* en *A. Calkoen*, Twee Huyzen onder een Dak, en twee Agterhuyzen, in een Koop, in de Korte) by het Spiegelpleyntje. *f* 3025, in flag *f* 200, opgehouden.

Leidse Dwarsstraat (*G. Rebel*, Een Huys en Erve in de) *f* 1600, in flag *f* 100, opgehouden.

Martelaarsgragt en Haringpakkery (*G. Hoender*, *A. Alsta* en *C. Blasius*, Twee Huyzen onder een Dak, op de Hoek van de) *f* 19600, verkogt.

Nieuwendyk (*G. Rebel*, *T. Crommenie*, *D. van Schorrenberg* en *J. Roofs*, Een Huys, Agterhuys en Erve, op de) tusschen de Engelscheadsteeg en Haarlemmersluys W.Z. *f* 7350, in flag *f* 200, verkogt.

Nieuwstraat (*B. van Bellekom* en *G. Homburgh*, De Helft in twee Huyzen en Erven, in een Koop, in de) in de Stoomanaasteeg. *f* 1000, in flag *f* 100, verkogt.

Oranjestraat, (*J. Slebes Hendriksz.* en *D. van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, in de Binnen) Noordzy. *f* 3950, in flag *f* 1100, verkogt.

Oranjestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, naast en beoosten het laatstgemelde Perceel. *f* 2325, in flag *f* 100, verkogt.

Palm Dwarsstraat (*J. Jolles Laurensz.*, Een Huys en Erve, in de) Westzyde, bezuiden de Palmstraat. *f* 1925, in flag *f* 100, verkogt.

Warmoesstraat (*J. Blok* en *G. A. van den Bosch*, Een Huys en Erve, in de) over de St. Janstraat. *f* 29600, in flag *f* 1600, verkogt.

Weteringstraat (*M. Breemer* en *C. van Ophoven*, Een Huys en Erve, in de) op de hoek van de Eerste Dwarsstraat, en een Huys en Erve daar naast in dito Dwarsstraat, in een Koop. *f* 5000, in flag *f* 100, opgehouden.

MAANDELYKSE

NEDERLANSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAART 1763. EERSTE STUK.

vervolg der MEMORIE

van Kapiteyn

JAN HOEUFFT.

Tegen den Lieutenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

DEn Admiraal menageert voorts ook niet om den ondergetekenden te chocqueren over het Advis gegeven in de deliberatie over het onderzoek, of eenig middel uit te denken zoude wezen tot, voorkoming van ongelukken voor de Navigatie in het aandoen der Hoofden, in de winter maanden. Het zal al wederom even ligt vallen voor den ondergetekenden, om aan te toonen, dat den Admiraal Schryver zich op dit poinct wederom niet minder als in de voorige gevallen genegen toond, om den ondergetekenden; te mishandelen, en aan hem zaaken en bedoelingen aan te wryven, die geen ander fundament hebben, dan alleen de onvriendelyke gesteltheid van den Admiraal tegens den ondergetekenden; waar door hy dan ook onderneemt, om den ondergetekenden te doen voorkomen, als te denken, te doen, te spreken, en te schryven, 't geen hy nooit gedagt, gedaan, gesproken, of geschreven heeft.

Den Admiraal meld, dat *het Advis*, van den ondergetekenden *inhoudende vyf Articulen, alle stelliger wyze, dat de zaaken gedaan MOETEN worden; en byzonderlyk, dat hy zoude recommanderen aan de Regeering, van nugtere, ervare, en kundige Officiers aan TE MOETEN stellen.*

In 't eerste Articul is alleen het woord *MOETEN* te vinden; den ondergetekenden meld daar in, dat God Almagtig moet werden aangebeden om te willen zegenen de middelen, &c.: en met reden, het moet geschieden volgens de ordres van de Regeering, die met een hoog wys en voorzigtig beleid deze wet gestelt hebben; dewyl dog den Admiraal mede zal toestemmen, dat van dien Zegen alleen alle voorspoed in het aanwenden van middelen afhangt: wie nu kan daar

uit haalen, dat den ondergetekenden zoude hebben bedoelt iets geopposeert aan 't geen den Admiraal zegd, dat *wanneer een storm waaid, en een Zeeman op lager wal, banken, of klippen bezet is, is 'er geen tyd om publiecque Godsdienst te oeffenen, maar een ieder moet in en voor zig zelven bidden als 't op verdrinken aankomt, en teffens werkzaam zyn, &c.?* waar toe brengt dan den Admiraal dezen uitstap te pas? niemant zal deeze zaak ontkennen, gelyk daar van ook geen ontkenning in het Advies van den ondergetekenden te vinden is; het is immers niet te vinden in de woorden, *dagelyks Godt Almagtig aan te bidden:* men is niet dagelyks *met storm op lager wal, banken of klippen bezet*, of het komt niet dagelyks *op verdrinken aan:* het gebed of publiecque Godsdienst moet dagelyks gedaan worden, op dat God deze onheilen afwende.

Den ondergetekenden heeft dan wel gesproken in 't eerste Articul van iets dat *MOET* gedaan worden in conformiteit aan den wille van de Regeering; maar waar vind den Admiraal in het tweeden Articul van het Advis het woord *MOETEN*, gelyk hy opgeeft, dat aan de Regeering een verwaande recommandatie gedaan word, van nugtere, ervare en kundige Officieren te *MOETEN* aanstellen. Den ondergetekenden heeft in het tweeden Articul gestelt als een middel, *dat zoo veel mogelyk is, tot het commando der Schepen werden aangesteld kundige en ervare Persoonen, die altoos nugteren en waakzaam zyn, om volgens Zeemanschap, na uiterste vermogen alle ongelukken te vermyden.* Waar uit dan wederom evident is, hoe den Admiraal Schryver na zyn welgevallen een ongeoorloofde aanvulling by de woorden van den ondergetekenden is maakende, om (was het mogelyk) den ondergetekenden by de Regeering in veragting te brengen.

In het generaal zoo heeft den ondergetekenden geadviseert, dat de middelen, door den Admiraal voorgeslagen, aan hem voorkwamen niet te konnen zyn van een gewenscht of be-oogt effect, en dat hy geene middelen tot prevenieering van ongelukken wist voor te slaan, anders dan die na de wet moeten, en ook anderzints in 't werk gestelt worden.

Den Admiraal is zeer te onvreden over de explicatie, de welke den ondergetekenden aan zyne eige uitdrukkingen geeft, alle devoiren aanwendende, om aan zig alleen het regt en meesterschap te houden om op te maaken den zin en meening van de uitdrukkingen, voorkomende in het Advis, en in de Requesten van den ondergetekenden, gepresenteert respectivelyk aan de Edel. Mog: Heeren Raaden van de Admiraliteit te Amsterdam, en aan Haar Hoog Mog: de Heeren Staaten van de Vereenigde Nederlanden, om, met woorden af te laaten en by te voegen, passagien uit het Advies en uit de requesten van den ondergetekenden te allegeren en in zyn Berigt in te voegen. Het is niet de moeite waardig, om verders de hatelyke chicanes, bedillingen, en woorden-vitteryen, waar mede het Berigt van den Admiraal doormengt, en van het begin tot het einde opgeciert is, op te haalen, en dezelve te rescontreren: ondertusschen zoo erkend den

on-

ondergetekenden, dat hy niet op éénmaal alles volmaaktelyk bedenkt en uithaald, (zoo als den Admiraal door zyne Ampliatie van zyn Berigt meede erkend) waarom dan ook den ondergetekenden vervolgens een Memorie heeft gecoucheert, daar inne zig nader geëxpliceert, en de zelve eerbiedigst overgegeven aan Haar Ed: Mog: de Heeren van de Admiraliteit tot Amsterdam.

Vervolgens zoo elargeert den Luitenant Admiraal *Schryver* zig by zyn Berigt in 't breden, om het Advis van den ondergetekenden, te gelyk met zyn Persoon te declineeren, wanneer hy berispt, dat den ondergetekenden geen attentie zoude genomen hebben, dat *de zaak door den Luitenant Admiraal uitgedagt, ten besten van het gemeen te probeeren in 't groot, reets zedert eeuwen in het klein en trein is geweest, en nog is, en wel van grooten dienst gevonden word.*

Den ondergetekenden behoeft zyn gegeven Advis en de Memorie daar tod relatif, tegens de veragting van den Admiraal *Schryver* niet te defenderen, hy heeft na mate van zyn verstand en kundigheid geadviseert, gelyk een ieder gehouden was te doen: Het betekend een vetre gaande laagheid, wanneer men op het verstand van zyn evennaasten met veragting valt; gelyk den Admiraal *Schryver* in zyn Berigt en Memorie is doende; daar by exaggererende zoo veel hy kan, de onkundigheid, min ervarenheid, en weinig Zeemanschap van den ondergetekenden: Den ondergetekenden vergenoegd zig, dat zyn gegeven Advis, breder by zyne Memorie ge-extendeert, de goedkeuring van veele Zee-Officieren wegdraagt; en of de vinding van den Admiraal Schryver, dat de Zee-Officieren aan de Maas in hun Advis hebben gedifcrepeert, regtmatig is, kan den ondergetekenden niet zien, zy hebben allen één Advis ondertekend, in 't zaakelyke met het Advis van den ondergetekenden over een komende.

Wat aangaat het geen buiten de remarques van den ondergetekenden, zoude gebleven zyn, van het geen den Admiraal heeft voorgeslagen te probeeren in 't groot, 't geen in 't klein van grooten dienst bevonden word, en waer mede den Admiraal buyten twyfel bedoeld, *het Klokje van Buikfloot*, als ook *het Veer en Canaal van Buikfloot*, breder te zien in de Bylagen van het Berigt van den Admiraal N°. 2., [en onder de Bylagen van het Requeft van den ondergetekenden aan Haar Hoog Mog: N°. 3.;] zoo wil den ondergetekenden gaarn bekennen, dat hy geen doorzigt heeft, hoe het bevaaren *van het Veer en Canaal van Buikfloot* op eenigerhande wyze in gelykvormigheid kan gebragt worden met het aandoen en inzeilen *van het Canaal tusschen Engelandt en Vrankryk*; of, hoe het geene *aan het Veer en Canaal van Buikfloot* gepractiseert word met het *Klokje*, op eenigerhande wyze met *Geschut*, als van een klein tot een groot, by het aandoen en inzeilen van *het Canaal tusschen Engeland en Vrankryk* met een gewenscht succes zoude konnen werden gepractiseert: den ondergetekenden agt niet gevoeglyk zig verder over dit poinct uit te laten, te minder, dewyle deze zaak is op de Tafel van Haar Hoog Mogend de Heeren Staten Generaal.

(*Het vervolg hier na*)

AFRICA. *Algiers.* Vermits alhier verscheide groote Schepen ter kaap geëquipeerd worden, en men diergelyke niet dan zeer zeldzaam ziet, zo wil men dat 'er wel lichtlyk een Vredebreuk, met de een of ander Christen Mogendheid, zou konnen gebeuren.

Tunis. In de Maand December laatsleden zag men hier een geval waar van de Christenen zich, en wel te recht, kunnen bedienen om ons van trouwloosheid te beschuldigen. Een Kaper van *Tripoli* maakte zich meester van een Venetiaans Schip, 't welk ten anker lag in den Haven van *Zoara*, zynde een stad onder *Tripoli* behoorende gelegen 40 Mylen van de hoofdstad van dien naam, en welkers Kapitein voorzien was van echte Paspoorten zo van wegens den Dey van Tripoli, als van wegens verscheide aldaar resideerende buitenlandsche Consuls. Buiten en behalven de Venetiaansche Manschap bevonden zich ook op dat Schip 5 Matrozen die de Hollandsche Consul op 't zelve had doen overgaan uit een ander Europiaans Schip genaamd de *Hellespont*, ten einde aan boord van 't zelve naar Europa te kunnen keeren.

De Kaper, zich zeer wel konnende voorstellen, dat zyn gedrag in 't vermeesteren van 't Venetiaansche schip te *Tripoli* afgekeurt en zelfs strenglyk gestraft zoude worden, vond goed, met zyne prys ten anker te komen te *Monester*, zynde een stad, 28 mylen van hier geleegen. Zoo dra onze Dei kennisse gekregen had van zyne aankomst en van zyne misdaad, lokte hy hem aan zyn Hof onder den schyn van bescherming, waarop die booswigt zich derwaards begaf, verzeld van 3 zyner Landsgenoten, en van de Venetiaansche Kapitein en Lootzen, doch naauwlyks verscheen hy aldaar, of hy wierd tot rechtmatige beloning weegens zyne misdaad in de keetenen geslōten.

De Bei van Tunis echter, den Kaper weegens zyn hatelyk gedrag straffende, schynt weinig roem te dragen over 't bezitten van meerder deugdzaamheid dan de Kaper, vermids hy onaangezien de trouwe der tractaten beweert, dat de Kaptein, de Lootsen, de Matrozen en alle de Passasiers van 't Venetiaansche schip zyne slaven moeten weezen, en hen alle dan ook reeds met keetenen heeft doen beladen. Buiten en behalven de 5 bovengem. Hollanders bevinden zich ook 6 Franschen en 2 Duitschers onder die ongelukkige Equipasie, en men hoopt, dat de Christen mogendheeden bevel aan hunne Consuls zenden zullen, om alles wat mogelyk is aan te wenden, ten einde

de die lieden weeder in vryheid werden herſtelt.

EUROPA. *TURKYEN. Conſtantinopolen.* Men vind elders geene Hoven waar by der Hovelingen aanzien op wankelbaarder gronden ruſten, dan aan dat van onzen Sultan: onlangs zag men daar van weder een bewys in twee Gunſtelingen van zyne Hoogh. namelyk *Sidki Effendi*, Intendant van de Munt en den *Aga Tagier*, die beide in ongenaden zyn vervallen en de laatſte in zyn huis bewaard word.

Den 10 January (1763) gevoelde men alhier twee aardbevingen, welkers ſchuddingen tamelyk heevig waren en echter geen de minſte ſchade veroorzaakt hebben.

SPANJEN. Madrid. De Keizerin van Rusland, hebbende ter hand doen ſtellen aan den Marquis de *Almodovar* Miniſter Plenipotentiaris van onzen Monarch by die Vorſten, het reeds bekende geſchrift, (ten vinden in ons ſtuk voor de maand January laatsleden bladz. 6.) wegens den Keizerlyken tytel, zo heeft den Koning aan den Vorſt *van Repnin*, Miniſter-Plenipotentiaris van Rusland by ons Hof, doen behandigen, de volgende

VERKLARINGE.

DE Koning Don Carlos de IIIde, die gelukkiglyk in Spanje heerſcht, weetende dat de Tytel van Keizerin (noch eenige andere) niets ontneemt noch geeft aan den Rang der Monarchien, wanneer de een of de andere Vorſt zig denzelven uit zyn eigen beweeging wil toevoegen, gelyk Czaar Peter de 1ſte gedaan heeft, zo heeft zyne Majeſteit by zyne komſt tot den Troon, geen zwarigheid gemaakt, om dien aan de Keizerinne van Rusland, Eliſabeth, te geeven, ſchoon de Koningen zyne Voorzaaten 't zelve geweigerd hadden. Die Vorſtin beantwoordde edelmoediglyk aan dit gedrag, en gaf aan den Marquis de Almodovar, Miniſter Plenipotentiaris van den Catholyken Koning by haare Majeſteit, een Renverſaal, even als dat, welk zy aan den Allerchriſtelykſten Koning gegeven had, wanneer hy insgelyks toegeſtaan had, haar dien Tytel te vergunnen, dat die Tytel geen de minſte prejudicie zou geeven aan 't Ceremonieel, dat gebruiklyk was tuſſchen de twee Hoven. Peter de IIIde, derzelver Neef, volgde dit voorbeeld: maar de thans regeerende Keizerin Catharina de IIde, heeft geoordeelt in de plaats van dit Renverſaal eene Declaratie te moeten geeven, getekend door haaren Opper-Cancelier, den Grave van Woronzoff; welke aan den Miniſter van zyne Catholyque Majeſteit ter hand geſteld is. De Catholyke Koning, om te toonen de hooge achting, die hy voor de vriendſchap van de Keizerinne van Rusland Catharina heeft, en zyne begeerte om een

goede

goede verstandhouding tusschen de twee Hoven te bevorderen; wil wel aan die Vorstin den Keizerlyken Tytel vergunnen, en denzelven erkennen in haare Persoon, en op den Troon van Rusland, zonder eenige andere Acte, dan de voorgemelde Declaratie, te vorderen: maar te gelyk begrypt zyne Majesteit, gelyk hy altoos begrepen heeft, dat die Tytel geen den minsten voorrang of meerderheid in zig sluit, van de eene Mogendheid, ten opzichte van de andere; en verklaart, dat, zo, in vervolg van tyd, een der Bezitters van den Troon van Rusland, zynen grondslag vergeetende, eenigen eisch mogt doen, die daar tegenstrydig was, van dat oogenblik af aan, de Bezitter van de Spaansche Monarchie, en de Staaten, die daarvan afhangklyk zyn, zyn ouden styl weder zou opvatten, en ophouden den Keizerlyken Tytel te geeven. Gegeeven te Pardo den 5de February 1763. (geteekend) E. Richard Wall.

ITALIEN Napels. Dit Hof heeft deezer dagen een nieuw bewys gegeven van deszelfs liefde tot de rechtmatigheid, en zorg om in de Onderdanen de gevoelens van eerlykheid en oprechtheid aan te kweeken, als mede andere Natien te overtuigen dat onzen Monarch alle vermogen inspand om te beletten dat zyn Volk geen inbreuk in eens anders wetten toebrenge; want bericht hebbende bekomen, dat de Schippers en Matrozen van zommige onzer Vaartuigen eenen verboden of sluikhandel in vreemde Landen voerden, heeft het Hof, ten einde een zo verderflyke zaak te stuiten, laten afkondigen het volgende

EDICT.

FERDINAND IV., *Door Gods genade Koning der Beide Siciliën en van Jerusalem, Infant van Spanje, Hertog van Parma, Piacenza, Castro, enz., en Erf-Groot-Vorst van Toscane; enz. enz. enz.*

De Koning onze meester door zyne Ministers in vreemde landen residdeerende, kennisse hebbende gekregen, dat de Kapteins en Matrozen van verscheide Napelsche en Siciliaansche schepen den contrabanden handel voeren in de havens en heerschappyen der andere Vorsten van Europa, tot nadeel van de rechten der Souvereinen, en van die der particulieren, en dat zy daar door de goede order en de rust van de commercie verstoren; en zyn Maj. een krachtdadig hulpmiddel teegen dit quaad willende toebrengen, en doen zien, hoe zeer zulke ongeoorloofde handelingen der zeelieden zyne koninglyke rechtlievenheid beleedigen, heeft wel willen een edict doen uitvaardigen uit zyn Secretarie van Staat en commercie, van den 9 deezer, en ordonneert aan zynen hogen Raad der commercie, hier van in de vereischte forme publicatie te laten doen, en het spoedigste hulpmiddel aan te wenden teegen 't onbetaamlyke, waar over men klaagt.

Ter

Ter uitvoeringe van die Koninglyke ordonnantie geeft men by deezen kenniffe aan alle de Kapteins van schepen en zevarende lieden, Vassalen van zyne Majesteit zynde, dat een iegelyk, die voortaan zal durven onderneemen, contrabanden handel in vreemde heerschappyen te voeren, geenerhanden bystand of hulpe van zyne Koninglyke bescherming heeft te verwachten, nochte zich behoeft te vleijen, dat hy op eenigerhande wyze zyn meededogen zou konnen beweegen. By gevolg zy kennelyk, dat men aan de gestrengheid der wetten en der reglementen van de plaatzen zal overlaten alle onderdanen van zyn Majesteit, die den sluikhandel in vreemde lande voeren. Daarenboven, wanneer op 't bericht, het geen men ontfangen zal van de Ministers van zyn Majesteit, in vreemde landen resideerende, zal beweezen zyn, dat een onderdaan des Konings, hy zy schipper of matroos, contrabanden handel gevoerd hebben, zal de beschuldigde boven dien noch gestraft worden by zyne te rug komst in de heerschappyen van zyn Majesteit, in dier voegen, dat indien hy een Kaptein van een schip is, hy ten eersten van zyne paspoorten en scheeps-brieven ontbloot zal worden, en buiten hope van herstel onbequaam zal blyven, om eenigerhande vaartuig te commandeeren, en indien hy een Matroos is, zal hem voor altoos worden verboden, op eenigerhande vaartuig te dienen, op straffe van gevangenis, waarvan de termyn door zyn Majesteit zal worden vastgesteld achtervolgens het gewigt der contraventie en van de andere omstandigheden, dewelken daarin zullen hebben samengelopen.

Ten dien einde is geordonneert aan dien zulks gehoort, dit edict des konings te doen afkondigen met de gewone formaliteiten, zoo in deeze hoofdstad als in 't geheele Koningryk, op dat niemand dies-weegens onkundigheid zou konnen voorwenden. *Gegeeven te Napels in den hogen Raad der commercie, den* 15 *December* 1762.

Roman. De oude Ridder van St. Joris bevind zich noch in gelyk gevaerlyken toestand als vooren en buiten hoop van herstelling. De Paus geniet tegenwoordig een volmaakte gezondheid, en laat geen dag voorby gaan, zonder de eene of de andere Kerk te bezoeken.

RUSLAND. Moscou Haare Keizerlyke Majesteit deed voor eenige maande den Heer *d'Alembert*, Lid van verscheide Genootschappen van Geleerden, verzoeken zich uit Vrankryk naar dit Hof te willen begeven en de opvoeding van haaren Zoon den Groot-Vorst op zich te willen neemen. Zy bood dien Geleerden man, zo men zegd, een gelyke behandeling met de Afgezanten aan met alle de Privilegien met dit Caracter verknocht, behalven een kostbaar Paleis en honderd duizend Livres jaarlykse renten, welkers Kapitaal zou geplaats worden op vaste Goederen in Vrankryk of anderzints

na

na zyne begeerte; Maar den Heer *d'Alembert*, een ſtil en vry leven boven het gewoel van een Hof ſtellende, kon niet beſluiten aan deeze aanbiedingen het oor te leenen en bragt daar toe zyne beweegredenen in by de Perzoon welk hem dezelve in naam der Vorſten had aangeboden. De Keizerin echter hopende dien Heer noch te zullen beweegen ſchreef hem in de maand December laatstleden op de aller gratieuſte en nadrukkelykſte wyze deeze volgende

BRIEF.

M*Yn Heer*; Ik heb 't antwoord geleezen, 't welk UEd. gezonden heeft aan den Heer Odard, en waar by UEd. weigert, herwaards te komen, om tot de opvoeding van mynen Zoon meede te werken. Nademaal UEd. een wysgeer is, zoo begryp ik lichtlyk, dat aan UEd. niets koſt het verſmaaden van 't geen men grootheid en eere in de wereld noemt. In UEds. oogen is alles van weinig waarde, en ik voege my gaarne by uwe ſtem. Wanneer ik de zaken op dien voet inzie, zou ik als zeer laag aanmerken 't gedrag van de Koningin Chriſtina, 't welk zoo zeer gepreezen, en ſomtyds met vry meer recht gelaakt geworden is; doch geboren of geroepen te weezen, om meede te werken tot het geluk en zelfs tot onderwys van een volk, en zulks van de hand te wyzen, is zoo als my toeſchynt te weigeren, dat goed te doen, 't geen UEd. aan het herte legt.

Uwe wysgeerte is op de menſchlievenheid gegrondveſt; doch vergunt my, dat ik UEd. zegge, dat het niet is zich te leenen om dezelve te diene, terwyl men zulks doen kan; het is 't doelwit daar van miſſen. Ik kenne UEd. als een te eerlyk man, om uwe weigering aan hoogmoed toe te ſchryven. Ik weet, dat de oorzaak daar van alleenlyk zy uwe liefde tot ruſte, ter aanqueekinge van de letter-oeffeningen en de vriendſchap. Maar, wat legt 'er aan geleegen? Komt met alle uwe vrienden herwaards. Ik belove aan UEd. en ook hen alle aangenaamheeden en gemak, die van my af hangen; en mogelyk zal UEd. meer vryheid en gemak alhier vinden, dan tot uwent. UEd. laat zich niet overhalen door de inſtantien van den Koning van Pruiſſen en door de erkentlykheid, die UEd. hem ſchuldig is; doch die Vorſt heeft geenen zoon. Ik beken, dat UEd. my zoo nodig is, dat ik UEd. miſſchien al te ſterk dringe. Vergeef myne onbeſcheidenheid ten behoeve van de oorzaak, en weeſt verzeekert, dat het de achting zy, die my zoo veel belang daarin doet ſtellen.

(*Was geteekent*;) CATHARINA.

P. S. In deezen geheelen brief heb ik my van geen andere gevoelens bedient, dan die ik in uwe werken ontmoet hebbe; UEd. zal zich zelven niet willen teegenſpreeken.

Men verzeekert, dat nietteegenſtaande deezen verplichtenden brief de Heer d'Alembert, wiens toeſtand gelukkig genoeg is, om reedely-

lyker wyze na geenen beeteren te verlangen, echter by zyne weigering blyft volherden.

POLEN. Warschauw. Het geen thans in Courland voorvalt, is in der daad zeer zeldzaam. In Januari laastl. heeft de heer Simolin, resident van de Keizerin van Rusland, een rescript van weegens haar Ruskeizerl. Maj. ontfangen, waar by die Vorstin aan hem beval, aan den Prins Carel, zoon van den Koning onzen souverein, te doen verstaan, *dat vermids de Keizerin een vast besluit genomen had, om by continuatie hare bescherming aan den Hertog* Ernest-Johan van Biren *te verleenen, zyn Kon. Hoogh. by gevolg geen beeter party had te kiezen, dan die van een vrywilligen afstand.* Gem. Resident heeft die commissie door den Kanzelier van 't hertogdom Courland doen afleggen, aan den welken de Prins Carel geantwoord heeft, *dat dewyl de Koning zyn vader zyn eenige en wettige heere was, hy geene wetten, dan van zyn Poolsche Maj., te ontfangen had, en dat hy ze zoude inwachten, om een besluit te neemen;* eisschende zyn Kon. Hoogh. terzelver tyd copie van dat rescript, doch men heeft goedgevonden, hem dezelve niet te geeven.

De Hertog van Biron is van zyne kant omtrent terzelver tyd van Riga na Mittau vetrokken, ten einde universalia of circulaire brieven, door hem in qualiteit van hertog van Courland opgestelt, aan den adel van den lande te doen afgaan. By die universalia, gedagteekent te Mittau den 10 Jan., nodigde de Hertog van Biren den adel tot een vergadering, die men een Broederlyke noemt, en waarvan 't oogmerk is, hem hulde te doen, die hy tot nu toe nooit in persoon ontfangen heeft, om dat hy zich altoos aan 't Russische hof of in ballingschap bevonden heeft zeedert den jare 1737, zynde het tydstip van zyn eerste instelling in de souvereineteit van Courland.

Verder stelde hy die vergadering vast teegen den 10 Febr., en na dat hy breed uitgeweid had aangaande de diensten, die de Keizerin van Rusland hem bewyst, zonder een woord te spreeken van den Koning nochte van de republiek van Polen, verklaarde hy, dat hy den 22 Januari zich met zyn geheele familie na Mittau met der woon zoude begeeven; en de heer Simolin heeft die universalia doen verzelt gaan van een circulairen brief, waar by hy den adel van Courland van weegens zyn hof aanbeveelt, *zich aan hunnen ouden terug geroepenen souverain t'onderwerpen, met belofte van*

de bescherming van haar Ruskeizerl. Maj. aan de geenen die zulks doen zullen, en met aankondiging van haar misnoegen omtrent hen, die zich daar teegen mogten willen ankanten.

De Hertog Carel heeft deeze twee stukken aan den Koning zynen vader als aan zynen leenheere toegezonden, reclameerende teffens zyne bescherming en die van de republiek, als meede de beveelen van zyn Maj. ten opzigte van 't gedrag, 't geen hy in deezen te houden heeft; en de Koning heeft daar op geantwoord, *dat nademaal hy hem niets kan voorschryven buiten 't advis van den senaat, zyn Maj. de nodige brieven heeft doen uitvaardigen, om denzelven te doen by een komen, en dat het resultat van die vergadering vaststellen zal de party, die hy zal hebben te kiezen.* Midlerwyl is de heer van Borck na Moskau vertrokken, met brieven van den Koning aan de Keizerin.

By alle deeze handelingen heeft de Heer Simolin noch eenen uitstap gevoegt, naamlyk het zenden van eenige soldaten by den stadsdrukker te Mittau, om denzelven te noodzaken tot het vernietigen der reeds afgedrukte bladeren van eenen almanach voor deezen loopenden jare, op dewelken de Prins Carel als Hertog van Courland geplaatst stond, waarvoor de Hertog van Biren tans gestelt is. Te midden van deeze onaangename omstandigheeden houd de Prins Carel echter als noch zyn verblyf in zyn Paleis te Mittau, doch in diezelve straat zyn 5 huizen gehuurt geworden voor den Hertog van Biren en deszelfs familie en hofgezin, 't geen anleiding geeft om te denken, dat de Russische troupen als noch geen bevel bekomen hebben, om eenig geweld teegen den Hertog Carel te pleegen.

In die omstandigheeden heeft ons hof aan de ministers der geallieerde mogendheeden een nota doen ter hand stellen aangaande de sequestratie der Courlandsche revenuën, dewelke de Keizerin van Rusland heeft laten doen, en aangaande de reedenen, die haar Ruskeizerl. Maj. bybrengt tot verdeediging van dat gedrag; luidende de gem. nota aldus; *Het geen men aan de zyde van Rusland voorgeeft ten opzigte van 't weigeren van winterquartieren, is t'eenemaal valsch en ongegrond, zynde inteegendeel, zonder daartoe by den Prins Carel in 't minste verlof te vragen, die Troupen aldaar geinquartiert geworden door den Heer Simolin, die in Courland eeven als souverein te werk gaat; en dienvolgens is gemaklyk te zien, dat die voorgegeevene weige-*

ring

ring slechts een voorwendzel zy ter verbloeminge van de uitstappen, die 't Russiche hof reeds gedaan had ten behoeve van den Hertog Ernest-Johan van Biren.

Men heeft aan dit Hof, ter verdeediging van den Hertog *Johan Ernest van Biren*, gezonden deeze volgende

MEMORIE.

DE Ryksdag van Grodno van den jare 1726 de te premature Verkiezing van den Graaf van Saxen nietig verklarende, ordonneerde dat de Hertogdommen Courland en Semigallie, na de uitsterving der Familie van Kettler, Polen ingelyft en in Palatynschappen verdeelt zouden worden. Deze schikking zo min den Naburen als den Courlandsen Adel gelykende, vond men middel, dezelve door den Pacifications Ryksdag van den jare 1736 te annulleeren, wordende by die Vergadering gestatueert, dat de Koning na afsterven van 't laatste manlyk oir des Hertoglyken Huizes van Kettler, de Investiture dier beide Hertogdommen aan enen anderen en zyne manlyke Nakomelingen zoude geven. Ferdinand, de laatste der Kettlers, in 1737 overleden zynde, verkoos de Courlandse Adel, op recommandatie van de Keizerin Anna, den Graaf Johan Ernst van Biren: ook gaf de Koning, uit krachte der bovengen. Constitutie van den jare 1736, daadlyk in 1739 de Investiture met de vereischte solemniteiten aan den nieuwen Hertog en zyne manlyke Nakomelingen. In 't volgende jaar wierd die Prins, welke in Rusland Regent geweest was, in die hoedanigheid met zyne gantsche Familie gearresteert en geëxileert, en men besloeg de Inkomsten van Courland, ten einde de gelden, door hem uit Rusland derwaards overgemaakt, magtig te worden. In dien staat bleven de zaken, zelfs na de verandering, in 1741 in de Regering van Rusland door de komst van de Keizerin tot den Troon voorgevallen. De Koning en de Senaat van Polen herhaalde vertogen gedaan hebbende, ten einde de Hertog Johan Ernst in vryheid en in 't genot zyner Hertogdommen herstelt wierd, gaf de Keizerin steeds te verstaan, dat redenen van Staat, waarover zy zich nooit goedgevonden heeft uit te laten, Haar daarvan weêrhielden.

Eindelyk wist de Prins Carel van Polen en Saxen, in 1758 te Petersburg gekomen zynde, om by de Keizerin zyn hof te maken, alvorens zich naar de Russise Armee te begeven, by welke hy als Volontair stond te dienen, die Vorstin ten voordele van zyn Familie in te nemen, en verzekerde Zy hem, dat het Haar aangenaam zoude zyn, hem Hertog van Courland te zien. Om die betuiging met de daad te bevestigen en dat effect te verhaasten, gelaste hare Keizerl. Maj. hare Ministers te Mittau en Warschouw, aldaar te verklaren, dat redenen van Staat Haar nimmer zouden permitteeren, den Her-

tog Johan Ernst en zyne Zonen in vryheid te stellen; doch dat zy den Prins Carel gaarne in zyne plaats gesteld zoude zien, zo de wetten zulks gehengde. Hierop bediende zich de Koning van Polen, dien 't aangenaam was, zynen Zoon een etablissement te konnen verschaffen, van 't middel van een *Senatus Consilium* te beleggen, door dien Staatsraad het Hertogdom Courland vacant te doen verklaren, den Prins Carel te benoemen om den Troon te vervullen, en zelfs hem in 1759 met de Investiture te bekleden.

Doch aanmerklyk is, dat het Besluit van dien Staatsraad niet met eenparige stemmen goedgekeurt wierd, en dat verscheidè der verlichtste Ministers en Senatoren, gelyk de Prinsen Czartoriski zyn, betoogden en bewezen, dat de Koning en de gemelde Raad niet behoorlyk bevoegt waren, die zaak te beslissen, vermits zy enkel van de Uitspraak van den Ryksdag af hing; dat den Koning by den Ryksdag van 1736 de magt van een Hertog van Courland te benoemen enkel gegeven was voor die eene reis, dewyl de Vergadering wel uitdrukklyk gestatueerd had, dat de Koning na afsterven van den laatsten Kettler het Hertogdom aan enen anderen en aan zyne manlyke Descendenten zoude geven, 't geen wettiglyk geschied was door de Investiture, in 1739 aan den Hertog Johan Ernst gegeven, en dat zy mitsdien tegens de decisie van den Senaat protesteerden.

Die schikking van den Koning en den Senaat ontmoette ook reeds in 't begin enige oppositien by de Edellieden van Courland; en de Prins Carel sedert de Verdragen, met de Stenden gesloten, door zyn Gevolmagtigden, gelyk ook de Wetten en Privilegien van den Lande geschonden hebbende, heeft dus de oppositien daaglyks doen toenemen; zulks verscheide gantsche Districten hem nooit hebben willen erkennen noch hulde bewyzen.

De Hertog Johan Ernst de eerste tyding van den indrang van den Prins Carel bekomende, wilde daartegen protesteeren; doch in Rusland steeds gevangen wordende gehouden, konde hy zyn voornemen niet uitvoeren. Echter nimmer hebbende afgezien van de Rechten, welke hy wettig heeft, en waar van hy nooit door enig wettig Vonnis ontzet is, moet hy dezelve in hun geheel behouden: ook was hy, zo dra de Opvolger van de Keizerin Elisabeth zyne Ketenen verbroken had, bedacht, zyne Rechten te doen gelden en zich weder in 't bezit zyner Hertogdommen te stellen.

De Keizerin Catharina de II. hem by hare komst tot den Troon op vrye voeten vindende, was over zyne lange uitgestanen onheilen aangedaan, en inwendig overtuigd zynde van de Rechtvaardigheid zyner zaak, op de hierboven ontvouwde onwederspreeklyke Rechten en zaken gegrond, meende uit enkele liefde voor de billykheid, hem hare hoge beschutting en ondersteuning te moeten verleenen, om hem in zyne Staten te herstellen. Uit dat inzicht wierden van haren kant alle minlyke middelen by het Hof van Polen aangewend, en de Her-

Hertog Johan Ernst bleef mede niet in gebreke, om by gevoeglyke en eerbiedige Brieven zyn Recht voort te dragen.

Doch dewyl zyne Poolse Majesteit by deze gelegenheid naar niets dan de stem der vaderlyke liefde geluistert heeft, behoeft men zich geenzins te verwonderen, dat de Keizerin eindelyk krachtdadiger middelen by de hand heeft genomen, om den Hertog Johan Ernst in 't bezit te herstellen van een Vorstendom, waar van men hem onrechtmatig scheen te willen beroven; want uit al het ontvouwde is zonneklaar: 1. Dat de Hertog Johan Ernst tot Hertog van Courland aangestelt is door de enige in Polen wettige auctoriteit, zynde die van een Decreet van den Ryksdag uit krachte van 't welk de Koning hem dat Leen zo voor hem als zyne manlyke Nakomelingen plechtig opgedragen heeft: 2. Dat de Koning en de Senaat door zich gedurende 10 jaren ten zynen voordeele te interresseeren, om hem weder in vryheid en in 't bezit zyner hertogdommen te verkrygen, dus steeds zyn Recht erkent hebben: 3. Dat hy op gene wettige wyze door den Staatsraad van den jare 1758, aan welke de Wetten gene Auctoriteit gegeven hadden, eensklaps van dat Recht heeft konnen worden ontzet: 4. Dat daar en boven in 't gewaand Vonnis van den Senaat gene behoorlyke formaliteit in achtgenomen is: zynde de Hertog Johan Ernst noch geciteert noch ter zyner verdediging gehoort: 5. Dat de Prins Carel enkel in zyne plaats benoemt is in de onderstelling, dat de Hertog Johan Ernst en zyne Familie nooit in vryheid herstelt zouden worden; doch dat het tegendeel gebeurt zynde, al het op dien grond gebouwde van zelven vervalt, en de Hertog Johan Ernst dus in 't vol bezit zyner Hertogdommen moet keeren; en 6. Dat zo de Prins Carel zich in deze zaak op een onaangename wyze betrokken bevind, zulks de schuld niet is van den Hertog Johan Ernst, maar van de zulken, welke dien Prins zonder acht op de rechtmatigheid te slaan en zonder de gevolgen te voorzien, in een diergelyke omstandigheid gewikkelt hebben.

DUITSCHLAND. Weenen. De Heer *Lederer*, benevens de Heer *van Collenbach*, Hofraad en Officiaal van Staat, van behoorlyke Volmacht ter Vredehandeling by dit Hof voorzien als Keizerl. Koningl. Secretaris, in de Maand December (1762) naar Hubertburg in Saxen vertrokken, is den 18 February (1763) van daar alhier te rug gekomen, met tyding, dat de Vrede tusschen haare Keizerlyke, Koninglyke en Apostolischen Majesteit, onze Doorl. Souvereine, en zyne Maj. den Koning van Pruissen gesloten en het definitief Tractaat den 15 der voorn. Maand door de respective Plenipotentiarissen geteekend is. Dien zelven dag is zulks ook van weegens zyne Majesteit den Koning van Polen, als Keurvorst van Saxen geschied. Den inhoud van dit Tractaat zal niet gepubliceerd worden dan na

dat het zelve door de hooge Vorsten zal geratificeerd zyn geworden.

Berlyn. Den 14 February arriveerde de H. Hoogh. de Gemalin van Prins Hendrik uit Magdeburg, en den 17 dito namiddags ten 4 uuren hadden wy het genoegen van haare Majest. de Koningin, mede van daar komende, in gewenschte gezondheid binnen onze Poorten te zien, welke blydschap den zelven avond ten 7 uuren verdubbeld wierd door de aankomst van eenen Koninglyken Veldjager, voorgereden door eene meenigte blaazende Postillons, onder Flambouwlicht met de hoogstgewenschte tyding: *Dat op dingsdag den 15 der voorsz. Maand de VREDE tusschen zyne Majesteit den Koning, de Keizerin Koningin en den Koning van Polen Keurvorst van Saxen te Hubertsburg gelukkig gesloten was.*

Den dag der teekening van den Vrede gaf de Graaf *van Finckenstein*, geheime Staats-Minister des Konings kennis van de voltrekking deezer groote zaak aan den Heer *Verelst*, extraordinaris Envoyé, van de Heeren Staaten Generaal de Veerenigde Nederlanden by dit Hof door de volgende

MISSIVE

MYN HEER.

De onderhandeling tot herstel van de Vreede geëntameerd, van alle gewenscht gevolg geweest zynde, heb ik het genoegen u de fluyting van een zo heylzaam Werk te kunnen verkondigen, 't geen deezen voormiddag op 't Slot Hubertzburg ten eynde gebragt is door de Tekening der twee Definitive Tractaaten tusschen den Koning ter eenre, en de Hoven van Weenen en Saxen ter andere zyde. Syne Majesteyt keerd door deeze Vreede in het bezit van alle de Staaten, welke Hy voor het begin van deezen Oorlog bezat, en wel in dat van 't Graffchap Glatz en van zyne Westphaelsche en Neder-Rhynsche Provintien, en geeft teffens aan Syne Majesteyt den Koning van Polen te rug alle de Staaten, welke denzelve in Duysland toebehooren. Deeze zyn de voornaamste Voorwaarden der heeden geteekende Tractaaten, in welke het gantsche Ryk begreepen is, en men daarenboven die van Breslau en Dresden, van de Jaaren 1742 en 1745 ten grondslag gelegt heeft.

Syne Majesteyt vleyd zig, Myn Heer, dat de tyding van een vreede, voor Hem zo roemrugtig, voor Duytsland in 't byzonder, en voor 't Menschendom in 't algemeen, zo gewigtig, door hun Hoog Mogende ontfangen zal worden met zodanige gevoelens als Hy regt heeft te verwagten van de gelukkige Unie, die tusschen Hem en de Republicq subsisteert, en van 't verlangen, het geen zy altoos voor de herstelling der algemeene rust betuygd heeft.

U aangaande, Myn Heer, laat het belang, 't welk ik u steeds heb zien neemen in de gevallen, die ons, gedúurende deezen Oorlog, wedervaaren zyn, by my geen twyffel aan 't genoegen, het geen dat van de Vreede u verwekken zal. Onder de voordeelen, welke ik daar uyt in myn particulier te verwagten heb, tel ik dat van te hebben en u te kunnen hernieuwen de verzeekeringen van de byzondere hoogagting, met welke ik de eer hebbe te zyn, &c.

Leypzig den 15 February 1763.

(*Was geteekent*) Grave VAN FINCKENSTEIN.

Frankfort. Den 26 January (1763) overleed in deeze Stad de Doorl. Hertog *Antoni Ulrich* van Saxen-Meinungen. en statueerde by Testament de Vorstin Douariere tot Regentesse zyner Landen en Voogdesse haarer kinderen; maar de Huizen van Saxen Gotha, Saxen-Coburg en Saxen-Hildburghauzen pretensie op deeze voogdyschap maakende vonden goed gewapender hand daar van bezit te neemen; echter meend men dat zulks geene gevolge zal hebben vermits de Frankische Kreits aan de voornoemde Hoven heeft geschreven en beloofd deeze zaak ten Ryksdag te brengen om aldaar geregeleerd te worden. Aangaande deeze presensie dient tot nadere opheldering aangemerkt te worden: Dat wylen de Doorluchtige Hertog ANTON ULRICH, gebooren den 22 October 1687; den 10 Maart 1746, na het overlyden van zynen Broeder Fredrik Wilhelm, in Regeering gesuccedeerd en den 27 January deezes Jaars overleden; in het Jaar 1711 zig in den Echt begaf men *Philipine Elisabeth Cæsarin*, Dochter van een Hessen-Casselsen Capitein; eerst gehuwde *Schurmannin*, van burgelyke Stand, gebooren 11 Maart 1686; by de welke de nog levende 5 Kinderen *Philippina Antonia*, geboren 2 Aug. 1712; *Philippina Elisabeth*, 10 September 1713; *Louisa Philippina*, 10 Octob. 1714; BERNARD, 24 Dec. 1716, en *Anton. August* 29 Dec. 1717 verwekt zyn. Deze zyne eerste Gemalin wierd, benevens derzelver voornoemde 5 Kinderen, hoewel onder Protestatie van Keur Saxen, en alle de Vorstelyke Saxische Huyzen, mitsgaders van die van Brandenburg en Hessen, den 21 Febr. 1727, door wylen Keizer Carel VI., in den Vorstenstand verheven: Na derzelver overlyden, den 14 Augusti 1744 voorgevallen, wierden, op Instantie der voorsz. protesteerende Huyzen, by een *Ryks-Conclusum*, gedateerd den 24 July 1747, en de by zyne tegenwoordig regeerende Keizerl. Majesteit, daarop gevolgde Ratificatie van den 4 September deszelven Jaars, verklaart, de voorsz. 5 Kinderen van de Hertoglyke Saxise Waardigheid,

digheid, en gevolgelyk van de Successie in de Saxen-Meinungse Landen, versteeken en uytgesloten te zyn. Vermits zig ook de standen van het Vorstendom zelven daar tegen kanteden, en de Keizerlyke Ratificatie van het Ryks Conclusum met alle Yver handhaafden; zo wierd wylen gemelde Hertog, anderzins een moderaat en zeer geleerd Vorst, daar over zo verdrietig, dat hy zig buiten zyn Hertogdom na Weenen, en vervolgens herwaards begaf, zonder het zelve wederom te betreden. Inmiddels floot en voltrok dezelve, den 26 September 1750, in zyn climactericq Jaar, een tweede Huwelyk met de Princes *Charlotta Amalia*, Dochter van den Landgraaf Carel van *Hessen-Philipsthal*, gebooren den 10 Augusti 1730, thans Hertogin-Douairiere; waaruyt voortgesproten, en als nog in levenden Lyve zyn, de nagenoemde hoogvorstelyke onmondige Kinderen; namentlyk 3 Princen en 2 Princessen; gebooren na den anderen als volgt *Maria Charlotta Amalia*, 11 September 1751; *Wilhelmina Louisa*, 6 Augusti 1752; (Elisabeth Sophia, 11 September 1753, overleden 2 February 1754 August Frederik, 19 November, 1754 *Frederik Frans*, 16 Mai 1756, en *Frederik Wilhelm*, 18 November 1757.

Cleve. Op hooge Koninglyke order is alhier en in dit geheele Hertogdom op Sondag den 13 Maart (1763) eenen algemeenen Dankdag gehouden; en ter dier gelegenheid gepredikt geworden over Psalm XLVII. vs. 2-5.

GROOT-BRITTANIEN. Londen den 25 February hebben de Gemeentens in een Commité over de subsidien geresolveerd, aan den Koning in te willigen een somme van 595423 ponden sterl. te betalen uit het debet van het Artillerie-comptoir, en daags daaraan is die resolutie door 't geheele huis goedgekeurt. Gisteren hebben dezelven aan zyn Maj. ingewilligt 85151 pond, 14 schell. 8 penc. sterl., tot onderhoud van 2120 man cavallerie en 9900 man infanterie, Hessische troupen, de Officieren en artillerie en 't Hospitaal daar onder begreepen, zeedert den 25 December 1762 tot den 14 Maart 1763, als meede de subsidie van den Landgrave; 87690 pond, 18 schell. st., ter betaling van een tweede corps van gem. Troupen van 920 man cavallerie en 6072 man infanterie, zeedert den eersten January tot den 24 November 1763; 45420 pond, 16 schell. st., ter betalinge van 656 man cavallerie en 2736 man infanterie, Hessische Troupen, zeedert den 25 December

1762

1762 tot den 24 November 1763; 49308 pond, 1 schell. st., ter betaling van de Brunswyksche Troupen zeedert den 25 December 1762 tot den 20 Maart 1763, daar onder begreepen de subsidie van den Hertog; 4328 pond, 8 schell. st., tot goedmaking van 't kort der subsidie, by de vorige zitting ingewilligt ter augmenteeringe der Brunswyksche Troupen voor den jare 1762; en 204329 pond sterl., tot de kosten van 't artillerie comptoir voor deezen lopenden jare.

De tyding van het teekenen van het definitief Vreedes-Tractaat tusschen deeze kroon en die van Vrankryk en Spanje heeft hier een zoodanigen indruk niet gemaakt, als men anderzints by die gegeleegenheid bespeurt, zynde deswegens onder 't gemeen niet de minste vreugde bedreeven of uiterlyk eenig genoege betoont. Deeze onverschilligheid ontstaat uit een denkbeeld, het welk de teegenparty van ons ministerie zorge gedragen heeft, den volke in te prenten, als of namelyk de voorwaarden van de vreede ontëerende en nadeelig voor Engeland waren, en dat het tot eere en voordeel der natie zou verstrekt hebben, byaldien de oorlog noch een jaar ware uitgerekt geworden, ten einde noch meer conquesten op Vrankryk en inzonderheid op Spanjen te maken.

De Koning echter en 't Ministerie, overtuigt zynde, dat alle de eindens en oogmerken van den oorlog zyn bereikt; dat onze overwinningen zelve onze finantien schier t'eenemaal uitgeput, en onze landen merklyk ontvolkt hebben, en dat zulks onze vyanden niet onbekend was, hebben, op een voorzigtige wyze den weg der bevreediging ingeslagen: Een der reedenen, waarom ook 't gros van onze eilanders in deezen onverschillig is, ontstaat hieruit, dat wy niet onder ons oog beschouwt en in eigen persoon ondervonden hebben de rampen, dewelken de oorlog tot zyne gezellinnen heeft, dewyl wy geduurende deezen laatsten oorlog onze haardsteden gerust bezeeten, en slechts stukswyze en als van verre de yslykheeden van die verschriklyke en wreede landplage gezien hebben, waarvan zoo veele andere volkeren de droevige slachtoffers geweest zyn.

De Vreede midlerwyl, dewelke nu door 't sluiten van het tractaat van Vreede tusschen de hoven van Weenen, Berlin en Dresden algemeen geworden is, zal ons gelyk wy hopen middelen aan de hand geeven tot het verminderen van onzen nationalen schuld, dewelken den 5 Januari laatstl. bestond in 122 millioenen en 653336 ponden, 8 schell.

8 schell. en 2 en 1 q. penc. sterl.; uitmakende aan jaarlyksche intresten van 4millioenen en 409797 ponden, 13 schell. en 8 penc. sterl.

Men is ondertusschen echter beducht, dat de geldspetien deezen jare raarder zullen weezen dan geduurende den oorlog. De beleening zal nu wel is waar slechts weezen van 3 en 1 h. milloen, doch de schulden van de marine en artillerie, bestaande in ruim 4 en 1 h. millioen, zullen in de plaats van afgedaan te worden, in fondsen worden verandert, dewelken eeven als de andere fondsen circuleeren zullen. Daar beneevens heeft het ryzen der fondsen onze nabuuren de geleegenheid verschaft, om hun geld met voordeel terug te trekken, ten einde 't zelve te beleggen in een ander land alwaar teegen 10 percent genegotieert word. Het staat te duchten, dat veele van onze landsgenoten dat voorbeeld zullen volgen, en men heeft niet veel kundigheid omtrent den Koophandel nodig, om te begrypen, hoe groot het nadeel zal weezen, 't welk onze commercie daar door zou komen te lyden.

Men ziet hier een naauwkeurige lyst van de jaarlyksche subsidien zeedert de revolutie door het parlement ingewilligt geduurende de vier Jaaren zeedert dien tyd voorgevallene Oorlogen. Onder de regeering van den Koning William, van den Jaare 1693 van den Jare 1697 incl., bestonden die Jaaalyksche subsidien, 't eene jaar door het andere gereekent, in 5 millioen, en 105505 ponden sterl.; onder de regeering van Koningin Anna, van 1702 tot 1712, jaarlyks in 5 millioen, en 369621 ponden st.; onder de regeering van den Koning George II., van 1740 tot 1748, jaarlyks in 6 milioenen, en 651013 pond st.; onder de regeeringen van Koning George II. en zyn tans regeerende Majesteit, van 1756 tot 1762, jaarlyks in 13 milloen, en 271305 pond sterling.

Dus heeft de eerste oorlog ons gekost 25 millioenen, en 527527 pond ster.; de dwede 59 millioen, en 65134 pond st.; de derde 59 millioenen, en 859119 pond st., en de vierde en laatste 92 millioen en 899136 ponden sterling, hebbende de subsidien van 't afgelopene jaar 1762 alleen bestaan in 18 millioenen, en 655750 ponden sterling. By den eersten en derden van die Oorlogen hebben wy niets gewonnen, doch by den tweeden hebben wy Gibralter en Port-Mahon, en by de vierden en laatsten een ryke en wyduitgestrekte heerschappy in America aan de kroon gehecht gekreegen. Dit alles wel ingezien zynde, verdient ons ministerie den rechtmatigen lof, dat het

het zelve tegenswoordig de vreede op zulke aanneemlyke voorwaarden gesloten heeft, enz.

Men verneemt, dat by het definitief vreedes-Tractaat, gesloten tusschen dit hof en dat van Versailles, de Franschen volkomen afstand gedaan hebben van hun voorgegeeven voorrecht, om in de baai van S. Laurent te mogen visschen; en dat niet een stuksken lands in Oost-indien aan dezelven zal worden afgestaan, maar dat aan hen alleenlyk de vryheid vergunt zy, om op hunne comptoiren aldaar handel te dryven onder de bescherming van Groot-Brittannie.

VRANKRYK. Parys. De alhier resideerende Roomsch Keizerl. Ambassadeur. Graaf van Stahrenberg heeft tyding ontfangen, dat het Definitief Vredens-Tractaat tusschen de Keizerin Koningin, den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen en den Koning van Pruissen, den 15 Febr. (1763) te Hubertsburg geteekend is. Zedert heeft dit Hof bevel gezonden aan alle onze Troepen, welk noch langs den Beneden Rhyn en op de Grenssen van de Oostenrykfche Nederlanden waren, zich marschvaardig te houden om herwaards te rug te keeren.

Alhoewel het voorsz. Vredens Tractaat betreffende Duitsland noch niet gepubliceerd is, zo weet men echter dat het Ryk daarin vervat is; zynde de Artikelen aangaande het zelve van deezen inhoud:

Van weerskanten zullen alle Vyandelykheeden, verliezen, schaden en ongelyken, geduurende de laatste troubles, van wat natuur zy ook mogen zyn vergeeten en vergeeven worden, zodanig dat daar van nooit geen melding meer gemaakt of een vergoeding gevraagt zal worden, onder wat voorwendzel het ook mag wezen. De Onderdaanen van de een nog de andere, zullen diesweegens nooit ontrust worden, maar het volkomene genot van die verzoening genieten, niet teegenstaande de geëmaneerde en gepubliceerde Avocatoria's. Alle Contributien zullen t'eenemaal opgeheeven, en de geconfisqueerde of gesequestreerde Goederen te rug gegeeven worden aan hunne Eigenaars, die dezelve voor de laatste Troubles bezaten.

Alle vyandelykheeden zullen van weerskanten t'eenemaal ophouden van de dag der teekening van het teegenwoordig Vreedens-Tractaat. Te dien einde zal men de noodige ordres aan de Armeen en Troupen van de twee Hooge Contracteerende Parthyen afzenden, over al waar zy zig bevinden, en ingeval van onkunde van het geen diesweegens gestipuleerd is, het mogte gebeuren, dat 'er eenige vyandelykheid na de dag der teekening van het teegenwoordige Tractaat, ge-

 pleegt

pleegt wierde, zullen dezelve niet aangemerkt kunnen worden daar in eenig nadeel toe te brengen, en men zal onderling in die gevallen getrouwelyk de Manschap en Effecten, die mogte genomen of opgeligt zyn, weeder geeven.

Haare Majesteit de Keyzerinne Koninginne van Hongaryen en Boheemen zal haare Troupen uyt alle de Landen en Staaten van Duytsland, die onder haar Dominatie niet behooren, terug ontbieden, binnen den tyd van van 21 dagen na de uytwisseling der Ratificatie van het teegenwoordigen Tractaat, en binnen dezelfde tyd zal zy aan Syn Majesteit den Koning van Pruyssen laaten ontruymen en te rug geeven het Graafschap *Glatz*, en generalyk alle de Staaten, Landen, Steeden, Plaatsen en Fortressens, welke Syn Pruyssische Majesteit voor den tegenwoordigen Oorlog in Silesien of elders bezeeten heeft, en die door de Troupen van Haare Majesteit de Keizerinne Koninginne van Hongaryen en Boheemen, of die van haare Vrienden en Geallieerdens, geduurende de loop van deeze Oorlog, zyn bezet geworden. De Fortressens van *Glatz*, *Weezel* en *Gueldre* zullen aan zyn Pruyssische Majesteyt gerestitueerd worden, in dezelfde staat ten opzigte van de Fortificatien, waar in zy geweest zyn, en met de Artillery die er in was, toen zy bezet wierden. Syne Pruyssische Majesteit zal binnen dezelve tyd van 21 dagen na de uytwisseling der Ratificatien van het teegenwoorge Tractaat, zyne troupen te rug ontbieden uyt alle de Landen en Staaten van Duytsland, die niet onder zyn bestiering staan, en van zyn kant ontruymen en te rug geeven alle de Staaten en Landen, Steeden, Plaatsen en Fortereffens van Syn Majesteit den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, volgens het Vreedens-Tractaat, het welk dienzelven dag tusschen Hunne Majesteiten de Koningen van Pruyssen en van Poolen gesslooten is dus de restitutie en de ontruyming der bezette Provintien, Steeden en Fortressens, ter zelver tyd en op gelyke manier, moet geschieden.

De Contributien en Leverantien van wat natuur dezelve zyn, als meede alle eysschen van Recruten, Pionniers, Karpen, Paarden, en in het generaal alle prestatien van Oorlog, zullen van den dag der Teekening van het tegenwoordig Tractaat ophouden, en al wat geeyscht, genomen of ontfangen is zeedert dat tydstip, zal zonder uytstel en ter goeder trouw te rug gegeeven worden.

Men zal van weerskanten afstaan van alle de agterstallen der contributien en prestatien, hoe ook genaamt. De Wissel-Brieven of andere beloften by geschrift, die men van de een en andere zyde te dien opzigte gegeeven heeft, zullen voor nul en geener waarde verklaard, en aan die geene van welke zy gekomen zyn, gratis te rug gegeeven worden. De ten zelven opzigten genomene of gegeevene Gyzelaars zal men zonder rantzoen restitueeren, en al het bovengenoemde staat immediaat na de ratificatie van het tegenwoordige Tractaat plaats te hebben.

Alle

Alle de Krygsgevangenen zullen over en weder ter goeder trouw zonder rantzoen en agtgeeving op hun getal of hunne Militaire rang, mits voor af betaalende de Schulden die zy geduurende hun Krygsgevangenschap gemaakt hebben, gerestitueerd worden. Men zal wederzyds meede renunticeren van al het geen hun gefourneerd of geavanceerd is voor hun onderhoud, en in alles het zelfde handelen ten opzigte van de Zieken en Gequetsten, immediaat na hunne herstelling.

Men zal van weerskanten te dien eynde Generaals of Commissarissen benoemen, immediaat na de uytwisseling der ratificatien, om op zeekere te benoemene plaats tot de uytwisseling van alle Krygsgevangene, te treeden. Al wat in het gemelde Articul gestipuleerd is, zal meede plaats hebben, ten opzigte van de Stenden van het Keyzerryk, ingevolge de generaale stipulatie in het Articul 19 uytgedrukt. Intusschen, nademaal Syn Majesteyt de Koning van Pruyssen en de Stenden van het Keyzerryk, zelfs tot 't onderhoud van hunne respective Krygsgevangenen gefourneerd hebben, en particulieren te dien eynde in het verschot kunnen zyn, zo is de intentie van de hooge contracteerende partyen niet om door de bovengenoemde stipulatien de pretensien van gemelde particuliereren te dien opzigten te derogeeren.

Het gantsche Keyzerryk is begreepen in den inhoud van de II, IV, V, VI en VII Articulen, en uyt hoofde van dien zullen alle de Vorsten en Stenden het volle genot van die stipulatien hebben, en het geen tusschen Haare Majesteyt de Keizerinne-Koninginne van Hongaryen en Boheemen en Syn Majesteyt de Koning van Pruysschen vastgesteld is, zal insgelyks en reciproquelyk plaats hebben tussen gemelde Majesteyten en alle de Vorsten en Staaten van het Keyzerryk. De Westphaalsche Vreede en alle andere constitutien van het Keyzerryk worden by dit tegenwoordig Vreedens Tractaat meede geconfirmeerd.

NEDERLANDEN. s'Gravenhage. Haare Doorl. Hoogheid de Vorstinne van Nassau-Weilburg, den 28 Febr (1763) in het 21ste Jaar haares Ouderdoms getreden zynde, heeft dies wegens de complimenten ontfangen van de Heeren van de Regeering de Buitenlandsche Ministers en andere Perzonen van aanzien.

Den 8 Maart (1763) zynde de Verjaardag van Zyne Doorl. Hoogheid den Prins Erfstadhouder, die toen in Desselfs 16de Jaar getreeden is, ontfing zyne Doorl. Hoogh. insgelyks dies wegens de complimenten, niet alleen van de buitenlandsche Ministers en andere perzonen van aanzien, maar ook van alle de hooge Hollandsche en Generaliteits Collegien, enz. en nam den volgenden dag Sessie in Haar Hoog Mogende Vergadering als mede in den Raad

van

van Staten; *van welk Stiffie nemen wy in ons volgende stuk den Leezer zullen mededeelen een kunstig in 't koper gesneden afbeelding, gelyk ook een omstandig verhaal der Plechtigheden ter deezer gelegenheid gehouden. De May bomen, welk wy gewoon zyn jaarlyks in een kunstige Plaat in dit stukje te geven, zal in dat van April, 't geen den 1sten May in 't licht komt, medegedeeld worden.*

Hun Ed. Groot Mogende hebben de *Consenten* voor den lopenden Jaare 1763 gereguleerd op den Voet van 't laatst-afgelopen Jaar, met die Verandering dat in de Plaats van dehalve verponding, voortaan slechts een kwart Verponding over de Huizen zal geheven worden.

Amsterdam. Voor den Jaare 1763 zyn by de Gereformeerde Gemeente deezer stad verkoren tot

OUDERLINGEN

Pieter de Veer.	Willem van Maastright.	Steven Vermeulen.
Claudie Hendrik van Her Werden.	Anthoni Waakhuysen.	Elias van Ysendyk.
Bernard Raams.	Jacobus Lovering.	Cornelis des Pommare.
Nicolaas Gybel.	Arend Wagemans.	Abraham de Marre.
Claas Veeckens.	Anthoni van der Straaten.	Everhardus Chevalier.
	Jan Blanké.	

De NAAMEN *der* DIACONEN *zyn:*

Bernardus Weyland.	Dirk Blok.	Abraham de Clercq.
Arnoldus Dykman.	Fredrik van der Valk.	Barend Scheurleer.
Jan van der Swet.	Daniël Rolandus.	Pieter Smit.
Claas Thomasz.	Barend Hendrik Wynveld.	Anthoni van Steegeren.
Gerrit Jan Mulders.	Willem Hemsing.	Hendrik Ekkelboom.
Harmen Morriën.	Dirk de Kruyff.	Nicolaas de Swaan van Diepenhym.
Willem Slotboom.	Pieter Ligthart.	
Coenraad Westinghuysen.		

LYST der TEXTEN, gepredikt op den *Dank-*, *Vast-*en *Bededag*, den 2 *Maart* 1763, in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken.

Te AMSTERDAM.

OUDEZYDS KAPEL.
Voorm. *Perizonius*, Psalm 145: 6, 7.
Nam. *Schierbolt*, Prop. Lev. 26: 3 6.

OUDE KERK.
Voorm. *Claver*, Luc. 19: 41, 42.
Nam. *Schutte*, Ps. 65: 6-9.
Avond *Budde*, Ps. 46: 9, 10, 11-12.

NOORDER KERK.
Voorm. *Appelius*, Prop. Luc. 13: 1, 2, 3.
Nam. *Noordbeek*, Jes. 1-2.
Avond *Buurt*, Jer. 17: 13.

NIEU-

NIEUWE KERK.
Voorm. *Eck*, Ps. 96. 7-10.
Nam. *Schelluyne*, Ps. 29: 10 11.
Avond *de Lange*, Ps. 76: 1--4.
ZUYDER KERK.
Voorm. *Brink*, Klaagl. 3: 39, 40, 41, 42.
Nam. *Boskoop*. Jer. 22: 21.
Avond *Kalkoen*, Dan. 4: 27.
NIEUWEZYDS KAPEL.
Voorm. *Genet*, Rigt. 6: 24.
Nam. *Kessler*, Ps. 11: 4-5.
WESTER KERK.
Voorm. *Tetterode*, Ps. 147: 12, 13 14.
Nam. *van Muyden*, Hoz. 14: 3.
Avond *van Essen*, Ps. 67.
GASTHUYS KERK.
Vroegp. *Kulenkamp*, Ps. 46. 9-10.
Voorm. *Serrurier*, Ps. 33. 13-19.
Nam. *Tyken*, Jerem. 17: 13 14.
EYLANDS KERK.
Voorm. Prof. *Koolbaas*. Jer. 18: 9-10.
Nam. *van der Verm*, Job. 34: 29.
AMSTEL KERK.
Voorm. *vanden Broek*, Micha 6: 3, 4, 5.
Nam. *Temmink*, Spreuk. 1: 32-33.
OOSTER KERK.
Voorm. *Rieneweerf*, Prop. Lucas 19: 41, 42.
Nam. *Becol*. Deut. 33. 29.

Te HAERLEM.

GROOTE KERK.
Voorm. *L. Luyken*, Ps. 50. 21, 22, 23.
Nam. *A. Hansen*, Ps. 46: 9, 10.
Avond *A. Hesbusius*, Job 11: 13, 14, 15, 16, 17, 18.
NIEUWE KERK.
Voorm. *J. Trellont*, Ps. 50: 21, 22, 23.
Nam. *H. Spykers*, Jes. 1: 2.
BAKENESSER KERK.
Voorm. *D. Veegens*, *I.* Kon. 8: 56, 57. *tot* 58. *het eerste deel.*
JANS KERK.
Voorm. *W. van Asperen*, Rom. 12: 15.
Nam. *A de Bie*. Prop. Job 42: 5, 6.

Te 's GRAVENHAGE.

GROOTE KERK
Voorm. *Muilman*, Ps. 147: 12-14
Nam. *Castendyk*, 1 Sam. 12: 24, 25.
Avond *van Spaan*, Ps. 141: 2.
KLOOSTER KERK.
Voorm. *Nieuwland*, Ps. 147: 12-14.
Nam. *Rauwertz*, Deut. 32: 6.
Avond *Simons*, *Hoogd.* Ps. 2: 12.
NIEUWE KERK.
Voorm *Pielat*, Hos. 13: 5-6.
Nam. *Munnekemolen*, Spr. Sal. 1: 34. *laaste gedeelte.*

Te ROTTERDAM en SCHIELAND.

GROOTE KERK.
Voorm. *Heyde*, Ps. 76: 11, 12.
Nam. *Hofstede*, Richt. 6: 24.
Avond *Marle*, Ezra: 8 22b, 23.
PRINSE KERK.
Voorm. *Patyn*, Ps. 145: 12-20.
ZUYDER KERK.
Voorm. *Burger*, Pred. 2 Chron. 15: 12-15.
Nam. *Ham*, Micha 4: 3-5.
Avond *Kemp*, Jes. 39: 8, b.
OOSTER KERK.
Voorm. *Knock*, Job 34: 29.
Nam. *Bonnet*, 1 Kon. 8: 57 59.

SCHIEDAM, Groote Kerk.

Voorm. *Velsen*, Micha 6: 3-5.
Nam. *Eyk*, Micha 6: 6-8.
Avond *Schouten*, Dan 9: 4, 5.

BERG-

BERGSENHOEK.
Voorm. *J. Takens*, Zeph. 3: 5.
Nam. Jer. 14: 7.

KRALINGEN.
Voorm. *van der Groe*, Pſ. 85: 2.
Nam. Jer. 3: 12, 13.

KAPELLE AAN DEN YSSEL,
Voorm. *van de Kasteele*, Gen. 32: 24 26.
Nam. Gen. 32: 27-30.

BLEYSWYK.
Voorm. *'s Jacob*, Mal. 1: 7, 8.
Nam. Jer. 7: 1 3.

YSSELMONDE.
Voorm. *Evenhuys*, Pſ. 118: 27.
Nam. Deut. 32: 6.

HILLEGONDSBERG.
Voorm. *Campingh*, Pſ. 105: 5, a
Nam. Hoz. 4: 7.

CHARLOIS,
Voorm. *Bylert*, Jez. 26: 8 12.
Nam. Hand. 9: 31.

MOERKAPELLE.
Voorm. *Holstein*, Jer. 2: 31.
Nam. *Kerkhoven*, Prop. Pſ. 40: 6.

PERNIS.
Voorm. *van der Poel*, Pſ. 103: 10.
Nam. 2 Pet. 3: 15.

ZEVENHUYZEN.
Voorm. *Feriema*, Pſ. 116: 12-13.
Nam. Rom. 2: 4, 5.

RHOON.
Voorm. *Hubert*, Pſ. 147: 12 14.
Nam. Jer. 14: 7.

HOOGVLIET.
Voorm. *Sprenger*, Jeſ. 45: 7.
Nam. Pſ. 125: 1-5.

PORTUGAL.
Voorm. *Bieruma*, Hoſ. 11: 8.
Nam. Pſ. 105: 12-15.

OUDEWATER.
Voorm. *La Morasiere*, Jeſ. 63: 7-10.
Nam. de Claſſicale tourbeurt in de Vacature ſtilgeſtaan.

Te UTRECHT.

		Gecollecteerd
DOMS KERK.	Voorm. *Hinlopen*, Jeſ. 26: 8-12.	f434- 5 0
	Nam. *Engel*, Job 34: 29.	f435- 9 0
	Av. Bedestond *Römer*, Pſ. 25: 11	f239- 8-0
JANS KERK.	Voorm. Prof. *Elsnerus*, Jeſ. 57: 18-21	f553 -
	Nam. *du Toict*, Pſ. 46: 9-12.	f504- 2-
JACOBIKERK.	Voorm. *de Beveren*, 2 Chron. 36: 15-16	f200- -0
	Av. Bedest. *Schouw*, Pſ. 141: 2.	f462- 1-0
BUUR KERK.	Voorm. *Rutgers*, Rom. 2: 4-6	f248- 6 0
	Nam. *van Kortenhoef*, Joſ. 24: 14-22	f341-14-
NICOLAI KERK.	Voorm. *van Kortenhoef* Luc 13: 6-9.	f134- -0
GEERTEKERK.	Nam. *Segaar*, Ez. 36: 31, 32.	f329-17-0
CATHARINE KERK	Voorm. *Bosboom*, Prop. Jeſ. 57: 21.	f 46 1-0
	Nam. *Bachiene*, Jeſ. 45: 7 8.	f148-16-0
		f 4130 19-0

Waar quam mildadigheit haar glansch meer openbaaren?
Als zich die deugd vertoond in UTRECHTS *Tempel Schaaren,*
Zy heeft op dezen dag wéér nieuwe blyk gegeven,
Dat nog de liefde deugd bleef in hun hert geschreven,
Godt laat zyn Hemel gunst op uwe gaven koomen!
Dat gy moogt worden ryk door zyn genaden stroomen,
En wil u liefde daad, aan Armen steeds gedenken,
En namaals eens den Loon uit zyne volheid schenken.

ZIERK-

ZIERIKZEE.

GROOTE KERK.
Voorm. *van de Velde*, Jer. 11: 31. 32.
Nam. *Zevenbuyzen Predik: te Bruynisse*, Zacharia 4: 6.

KLEYNE KERK.
Voorm *Hogendorp*, *Luc.* 13: 1-9.
Nam. *van de Velde* 2 Chron. 15: 12-15.

Avond *van Hogendorp*, Bedest. *over* Jer. 5: 3. *begin.*

WALE KERK.
Voorm. *Soyer*. Ps. 147 12-14.
Nam. *de Martines*. Exod. 9: 26.

BROUWERSHAVE.
Voorm. *Brakel*, Luc. 13: 6-9.
Nam. *Brabe*, Ezech. 36: 32.

Magistratuuren en Amptenaren.

Den 24 February is door den Ed. Achtb. Raad der Stad *Amsterdam* gecommitteerd, om tot May 1764 van wegens die Stad zitting te neemen, in de Rekenkamer van Holland de Wel Ed. Achtb. Heer *Quiryn Willem van Hoorn* Oud-Schepen der voorn. Stad.

Den 25 February is met eenparigheid van stemmen tot Bewindhebber der West-Indische Compagnie te *Amsterdam* verkooren de Ed. Heer Mr. *Jan Frederik Berewout.*

Den 7 Maart is by den Ed. Achtb. Raad der Stad *Gouda* tot Pensionaris derzelver Stad aangesteld, de Heer Mr. *Gerard van Brandwyk*, Heere van Bleskinsgrave.

Ten voornoemde dage is tot President Burgemeester der Stad *Brielle* aangesteld de Wel Ed. Gestr. Heer Dr. *Cornelis van Dam van Aarden*, en tot Schepen de Wel Ed. Gestr. Heer *Pieter Poortermans.*

Door de Wel Ed. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Schepenen te *Middelburg* is tot Raad in de Vroedschap dier Stad verkoren de Heer Mr. *Daniel Radermacher*, Heer van Nieuwerkerk, Lid van 't Collegie der Kiesheeren, en Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie ter Kamer Zeeland, in de plaats van den Heer Mr. *Galenus Trezel Bevers*, thans Gecommitteerde Raad, en Raad ter Admiraliteit van Zeeland wegens de voorn. Stad.

Door hun Ed. Gr. Mog is de Heer *Diederik van Leyden*, Heer der Stede Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, Burgemeester der Stad Leyden, aangesteld tot Rentmeester der Universiteit aldaar; en de Heer *Nicolaas de la Bassecour*, Burgemeester, der Stad *Brielle*, tot Rentmeester der Domeinen van den Lande van Voorne.

Zyn Doorl. Hoogh. de Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk, enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotie gedaan, en aangesteld, tot

Collo. effect.	Jan Willem de Famars in 't Regiment van	*Heynenoorth.*
Luit. Coll.	P. C. Halewyn van Werve.	
Major	M. J. L. Kip.	
Ritmeester	Matthys van der Does.	
Kapitein	J. H. van Haugwits.	*d'Envie.*
Kap. Com.	Jan Sniet.	
Coll. Com.	Otto. Adolph van Weyhe,	*Saxen-Gotha.*
Luit. Coll.	Fr. H. Ruprecht.	
Major	Ad. Christiaan Avianus.	
Luitenant	Martin Corlé Popt.	*Oranje-Vriesland.*
Sous Luit.	Frans Willem van der Meer.	

Sous Luit.	François de Vecquemens.	*Famars*
Sous Luit.	J. C. de Zandré.	
Luitenant	Charles Bernh. de Saumaise.	*Holl. Guardes te Paard*
Sous Luiten.	Fred. Hend. de Drevon.	
2 Sous Luit.	Louis de Saumaise.	
Vaandrig	Jacob Tschoudy.	*Zwitzersche Guardes*
Luit.Col.eff.	Ralph Dundas	*Stuart.*
Maj. effect.	J. H. Mahony	
Kapitein	John Baineavis.	
Vaandrig	Johannes Spengler.	*Brakel.*
Vaandrig	Mouritz, Grave van Randwyk.	*Rechteren.*
Brigadier	Fred. Christ. Hend. Tuyl van Serooskerken.	*Guardes du Corps.*
Luitenant	Jan Webster.	*Lindman.*
Major	Antony Jooft du Mont.	*Aylva.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Maaſtricht* is overleden de Heer *Christiaan Everhard van Sanden*, Stalmeeſter van zyne Doorl. Hoogh. den Heere Prince Erf Stadhouder, en Kap. Luit. in 't Regiment Carabiniers van den Luit. Generaal Hoeufft van Oyen.

Den 26 February overleed in *den Briel* in den Ouderdom van ruim 67 Jaren de W. Ed. geſtr. Heer Mr *Cornelis Hendrik van Leeuwen* Raad in de Vroedſchap en Regeerend Preſident Burgemeeſter dier Stad; Raad en Rentmeeſter Generaal van hun Ed. Gr. Mog. Domeinen in Voorne en de Beyerlanden, mitsgaders Hemraad van den Lande van Voorne enz.

Ten voorn. dags overleed te *Bayreuth* Markgraaf *Frederik Carel van Brandenburg-Culembach-Bayreuth*, in den ouderdom van 51 Jaren 9 Maanden en 16 dagen.

Den 1 Maart ſtierf te *Wetslar* Vorſt Carel Philip François tot Hohenlohe-Bartenſtein, in 't 71 ſte Jaar zyns ouderdoms.

Den 2 Maart werd het tydelyke te Leyden vaarwel gezegd by den W. E. Geſtr. Heer Mr. *Nicolaas de Bye*, Raad en Oud-Burgemeeſter dier Stad, mitsgaders Rentmeeſter van 's Land, universiteit en gecommitteerde ter Admiraliteit t' Amſterdam, hebbende den ouderdom van ruim 67 Jaren bereikt.

Den 3 dito overleed in *'s Hage* de Heer Mr. *Willem Quarles*, Renningmeeſter van het Hoog Heemraadſchap van Delfland.

Den 4 dito ſtierf in *'s Hage* de Heer *Ernest Laurenzy*, Reſident van den Koning van Groot-Brittannien, Keurvorſt van Brunswyk-Luneburg.

Op den Algemeenen *Dank Vaſt en Bede dag* deezes Jaars is in de Nederduitſche Gereformeerde Kerken gecollecteerd, namelyk te

Amſterdam.	11390: 12
's Gravenhage.	3544: 4
Dordrecht.	3650: -
Utrecht.	4130: 19

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Ooſt-Indiſche Compagnie ter Kamer Amſterdam hebben de volgende Schepen in Commiſſie geſteld: als na BATAVIA *Lapinenburg*, lang 150 voet Cap. Luit. Marcus Tetting; d'*Eendracht* 150 voet Schipper *Jan Schellinger*; *Lekkerland* 150 voet Schipper *Christiaan Blom*; *'s Graveſande* 140 voet Schipper *Jan Moerland*; *Oranje-Zaal* 140 voet Schipper *Hendrik Worms*; *Ghijsenburg* 150 voet Schipper *Tys Fiereman*; en na CEYLON de *Jonge Lieve* 150 voet Schipper *Carſten Swncksen*.

Op

Op den 8 Maart (1763) zynde de heughelyke Verjaardag van zyne Doorl. Hoogheid den Heere Erfstadhouder, hebben verscheide Inwoonders der Stad *Amsterdam* door 't illumineeren hunner Huizen, Vreugde bedreven; gelyk mede geschied is voor de Herberg de Plaats Royaal op den Amstel door 't afsteeken van Vuurwerken. In veele andere Plaatzen deezer Provintien is dien heughelyken dag insgelyks gevierd, en onder andere in het Dorp *Hilversum* in 't Gooyland, daar niet alleen de Tooren met Vlaggen en Wimpels is vercierd geweest, maar ook de Inwoonders Gewapend en Regimentse wyze, met de Voornaamste Perzonen als Officieren aan hun hoofd, op het voornaamste van het Dorp en voor het Rechthuis een drievoudige Salvo schooten. 's Avonds ten 7 uuren werden op den zogenaamden Berg van den Admiraal Tromp verscheide Pikconnen aangestooken, en de huizen van 't Dorp geïllumineerd; eindigende deeze Vreugde-bedryven tot een ieders genoegen, en in de uiterste ordre.

Vrydag Avond den 11 Maart 1763 ten 6 uuren is te *Luije-Broek* in de Streek, anderhalf uur van *Enkhuyzen*, brand ontstaan in een Bakkers huis in de Schoorsteen, en heeft door de felle Oostewind zodanig de overhand gekreegen dat 53 Huizen zo Verbrand als grootelyks beschaadigd zyn en is geëindigd aan 't Dominees huys by de Kerk; een 6 daagse kraamvrouw is levendig op 't veld beeder gelegd, maar haar kind dat dood was, is verbrand; daar zyn geene Menschen omgekoomen maar veel beeld werk en andere ornamenten zyn aan de vlamme opgeofferd alzo de meeste Inwoonders aldaar Roomsch Catholyk zyn. De brand heeft tot zaturdag 's middags geduurt.

Te *Roy* in *Picardie* is onlangs overleeden, in den ouderdom van 102 Jaaren de zogenaamde *Maria du Bois*, Weduwe van Eloy Barra, en te *Boulogne sur-Mer*, *Genoveva Fruitier*, Weduwe van Gabriel Bridenne, die haare levensdagen tot 110 Jaaren gebragt heeft.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

Op den Algemeene Dank-Vast-en Bede-Dag, gehouden den 2 Maart (1763) zyn de volgende Texten verklaard, namelyk tot

AMSTERDAM. in de OUDE KERK voorm. *J. Boon*, Zach. 2, ✝. 5. *En ik zal haar, spreekt de Heere, een vuurige muur zyn, rondom, en zal daar in zyn, en zal my heerlyk daar in betonen*: Namid. *W. A. Klepperbein*, Psalm 65. vs. 2-4. *En u betaald men de gelofte. Gy verhoord het Gebed: daarom komt alle vleesch tot u. Onze misdaad drukt ons zwaar: wild toch onze zonden vergeven* Avond, *H. Hageman*: Deutr. 5 vs. 29 *Och! dat zy zulk een hert hadden, om my te vreezen, en myne Geboden te houden hun levenlang: op dat het hen welging, en hunne kinderen, eeuwiglyk.* NIEUWE KERK. Voorm. *J. Mulder* Jes. 45 vs 6-8. *Op dat men onderveind, zo van den Opgang der zonne, als van der Zonne Ondergang, dat 'er buiten my niets is: Ik ben de Heere en niemand meer: Ik die het licht maak, en schep de duisternis; ik die Vrede geef, en schep het kwaad: Ik ben de Heere die dat alles doed. Druipt gy Hemelen, van bo-*

ven af, en de wolken regenen de Gerechtigheid! de Aarde doe zich open, en brenge heil voort, en Gerechtigheid wasse mede op: Ik, de Heere, schep 't! Namid. *H. van Garél* Jez. 1. vs. 19. 20. *Wilt gy naar my horen, zo zult gy het goede des Lands genieten. Maar weigerd gy en zyt ongehoorzaam, zo zult gy van 't Zwaard verteerd worden: want de mond des Heeren zegt 't.* Avond. *C. Tisteyn* Nah. 2. *vs.* 1. *Ziet! op de bergen komen Voeten van een goeden Bode, die Vrede predikt: houd uwe Feestdagen, Juda, en betaal uwe geloften: Want, de schalk zal niet meer over u komen, hy is geheel uitgeroeid.*

'S GRAVENHAGE. Voorm. *J. Torner* Ezech. 16. vs. 49. 50. Ziet! *Dit was de misdaad van Uw' Zuster Sodom: hovaardig en van alles de volheid, en goede Vrede, die zy en hare dochters hadden: maar den Arme en nooddruftige hulpen zy niet: maar waren trots en deeden Gruwelen voor myne Oogen: Daarom heb ik ze ook weggedaan, toen ik begon daarin te zien.* Namid. *J. C A. Sander* Psalm 147. vs. 12-14. *Jerusalem, prys den Heere; Zion loof uwen God: Want hy maakt vast de Grendels der poorten; en Zegend uwe Kinderen daar binnen. Hy beschikt aan uwe Grenssen Vrede; en Verzadigd u met de beste tarwe.* Avond. *C. van der Heide* Jerem. 29. vs. 11-13. *Want, ik weet wel wat gedachten ik over u heb, spreekt de Heere: namentlyk, gedachten van Vrede en niet van leet; om u te geven 't einde, 't welk gy verwacht; en gy zult my aanroepen, en voortgaan, en my bidden; en ik zal u verhoren. Indien gy my zult zoeken, zo zult gy my vinden: Is 't dat gy my van gantschen herten zoeken zult.*

ROTTERDAM. Voorm. *F. Smit* Psalm 147. vs. 12-18. *Jerusalem, prys den Heere; Zion loof uwen God: Want hy maakt vast de Grendels uwer poorten; en zegend uwe kinderen daar binnen. Hy beschikt aan uwe Grenssen Vrede en verzadigt U met de beste tarwe. Hy zend zyne Reden op d'aarde; zyn woord loopt Snel. Hy geeft Sneeuw als wol; hy strooit den rym als asch. Hy werpt zyne hagelsteenen als brokken: Wie kan 't uitstaan wegens zyn vorst? Hy spreekt zo versmelt het; Hy laat zyn Wind waayen, zo ontdooit 't.* Namid. *P. Wesling* Psalm. 46. vs 9-12. *Komt herwaards en schouwd de Werken des Heeren aan: die op de Aarde zulk verstooren, aanrecht. Die d'Oorlogen stuit in de geheele Wereld; die den boog verbreekt de spiets aan stukken slaat, en de Wagens met vuur verbrand. Weest stil en erkend dat ik God ben: Ik wil eere behalen onder de Heidenen. Ik wil eere behalen op de Aarde. De Heere Zebaoth is met ons; de God van Jacob is onze beschutting, Sela!*

LEYDEN. Voorm. *Chr. Retman*, Handel. 9. vs. 31. *Zo had nu de Gemeente vrede door geheel Judea, en Galilea en Samarie, en wierd gesticht, en wandelde in de vreeze des Heeren, en wierd vervult met den troost der Heiligen Geests.* Namid. *W. Noordenhout*, Jesaias 48 vs. 18. *Och, dat gy op myne geboden merkte! zo zoud uw vrede zyn, als een waterstroom; en uw gerechtigheid, als de Zeegolven.*

HAERLEM. Voorm. *J. de Wys* Psalm 46. vs. 8. *De Heere Zebaoth is met ons, de God van Jacob is onze beschutting, Sela!* Namid. *C. C. van der*

der Aa: Deutr. 32. vs. 5. 6. *De verkeerde en ondeugende Aart valt van hem af: Zy zyn schandvlekken en niet zyn kinderen. Dankt gy zo de Heere uwen God, gy dol en dwaasachtig Volk? Is hy niet uw Vader, en uw Heere? Is hy 't niet alleen, die uw gemaakt en bereid heeft?*

GOUDA. Voorm. *J. G. Fischer* 1 Sam. 16. vs. 4. 5. *Samuel deed, zo als de Heere hem gezegd had en kwam te Beth-lehem. Toen ontzetten zich de Oudsten der Stad, en gingen hem te gemoet, en spraken: is 't Vrede dat gy komt? Hy sprak: ja, ik ben gekoomen om den Heere te offeren, heiligd uw, en komt tot my tot het Offer. En hy heiligde Isaï en zyne Zoonen, en nodigde ze tot het offer.* Namid. *Dezelve* Psalm 46. vs. 9-12. *Komt herwaards, en schouwd de werken des Heeren aan: die op d'Aarde zulk verstooren aanrecht: Die de Oorlogen stuit in de geheele Wereld; die den boog verbreekt, de spiets aan stukken slaat, en de wagens met vuur verbrand. Weest stil, en erkend dat ik God ben: Ik wil eere behalen onder de Heidenen, ik wil eere behalen op de Aarde. De Heere Zebaoth is met ons; de God van Jacob is onze beschutting, Sela!*

Op den 26 December (1762) heeft de Wel Eerw. Zeer geleerde Heer *Christoffel van Brants Holtzapffel*, thans Leeraar by de Gemeente te *Hoorn*, alhier zyn affcheid genomen 's namiddags over Jes. 45. vs. 8. *Druipt gy Hemelen van boven af, ende wolken regenen de Gerechtigheid! de Aarde doe zich open, en brenge heil voort, en Gerechtigheid wasse mede op: Ik de Heere schep 't.* Na dat zyn Weleerw. Amptgenoot de Eerw. Zeergeleerde Heer *J. G. Fischer* des Voormiddags hem een hartelyk Vaarwel had toegewenscht met Psalm 121 vs. 8. *De Heer behoede uwe uitgang en ingang, van nu af tot in alle eeuwigheid.*

De Wel Eerw. Zeer geleerde Heer RUDOLPHUS KEMPER, onze in des voorgaanden plaats beroepen Predikant, die door den langdurigen Vorst te *Zutphen* opgehouden was, is eindelyk, toen het Water wederom bevaarbaar wierd, tot vervullinge van ons groot verlangen, op den 28 van Febr. laatsleden by ons aangekomen en op den 6. van Maart door zynen Amptgenoot den Wel Eerw. Heer *J. G. Fischer* 's Voormiddags aan de Gemeente voorgesteld met 1 Corenth. 4. 1. 2. *Daar voor houde ons een iegelyk, namentlyk voor Christus Dienaars, en Huishouders over Gods verborgendheden. Nu zoekt men niets meer aan de Huishouders, dan dat zy getrouw bevonden worden.*

Waar op zyn Wel Eerw. de Heer R. KEMPER na de Middag in een talryke Vergadering en met één algemeen genoegen zyn Intrede gedaan heeft; zyn Text was Jesaia 62. 1. *Om Zions wil zal ik niet zwygen; en om Jerusalems wil zal ik niet op houden: voor dat haar Gerechtigheid opgaat als een glans; en haar heil ontstooken word, als een brandende fakkel.*

UTRECHT. *D. B. Kloekhof* overleden zynde zo heeft de Wel Eerw. Zeer geleerde Heer *J. A. Veltgen* op Zondag den 2. Febr. 1763 eene Lykreden alhier gehouden over deszelfs afsterven met de Woorden

van

van Job 14. vs. 1, 2. *De mensch van de Vrouw geboren, leefd eenen korten tydt, en is vol onrust: Gaat op als een bloem en valt af; vliegt weg als een schaduw, en blyft niet!* Door dit sterfgeval is geen Leeraars-Ampt by deeze Kerk open gevallen, waarvan de beweegredenen na te zien zyn in den Mercurius voor de Maand 1760. 1ste stuk bladz. 89.

Op den Algemeenen Dank-Vast en Beden-Dag gehouden den 2 Maart 1763. Zyn by deze Gemeente gepredikt de volgende Texten als

Voorm. *J. A. Kelligen* Levit. 26. vs. 6. *Ik zal Vrede in uw land geven, op dat gy slaapt en niemand u verschrikke: Ik zal de booze dieren uit het land wegdoen, en geen zwaard zal door u land gaan.* Namid. *J. D. Deiman* Hand. 9. vs. 31. *Zo had nu de Gemeente Vrede door geheel Judea en Galilea en Samaria, en wierd gesticht, en wandelde in de vreeze des Heeren en wierd vervuld met den troost des Heiligen Geests.*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraaven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 12de *February* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Saturdag den 12 February.
't Kind van Johannes Couwenhoven. N. K.

Woensdag den 16 dito.
Maria Keeman, Huysvrouw van Adriaan Hoeve. N. Z. K.
Cornelia de Joode, Huysvrouw van Hendrik Bosch. N. Z. K.

Donderdag den 17 dito.
Philip Christiaan Kruiger, Mr. Chirurgyn. N. Z. K.
Dirk van Varick. N. O. K.
Pieter Breek, *Koornmeter.* N. O. K.
Evert van der Tuyn. O. O. K.
Armina van der Kolk. W. K.
't *Kind* van Theodorus Crayenschot. E. N. K.
't *Kind* van Isaak Hysterman. N. O. K.

Vrydag den 18 dito.
Jan de Ryke. Z. K.
Theodorus Wassek, Mr. *Metselaar.* N. Z. K.
Sara Marsbagh, Weduwe van Joël van Odekerk. O. O. K.
Hester van der Balden, Weduwe van Elias Vink. O. O. K.
Maria Tier, Weduwe van Jan Rensing. Z. K.
Elisabeth Kamerik, Huysvrouw van Jan de Boer. N. Z. K.
Anna van der Boom, Huysvrouw van Mattys Schreuder. O. K.

Saturdag den 19 dito.
Ary van Os. N. Z. K.
Agneta Tieleman, Huysvrouw van Hendrik Hulst. N. K.
't *Kind* van Coenraat Krayenmayer. E. Y. K.

Maandag den 21 dito.
Jan Dammen Gerritsz. O. O. K.
Albertus Sluyter. L. O. K.
Harmanus Holm. L. N. K.
Maria de la Fontaine. O. K.

Dingsdag den 22 dito.
Sara Waterloo, Weduwe van Hendrik Hafboer. N. O. K.
Teuntje Hoogstee, Huysvrouw van Jan Gast. N. O. K.
't *Kind* van Hendrik van den Berg. W. K.
't *Kind* van Hendrik Weyland. O. Z. K.

Woensdag den 23 dito.
Jan Andries de Wolff. L. O. K.
Philippus Rembrants. N. K.
't *Kind* van Roelof van Harlingen. Z. K.
't *Kind* van Jacobus van Eyl. Z. K.

Donderdag den 24 dito.
Isaac Kameel, *Goutdraattrekker.* W. K. H.
Anna Margreta Luyten, Huysvrouw van Jan Bouwer. O. K.
Elisabeth Westenhout, Huysvrouw van Philip

Philip Schevenius. L. O. K.
Johanna Geertruy van Dalm. O. K.
Maria Tier. Z. K.
Maria Helena Weultjes, Bejaarde Dogter. O. K.

Vrydag den 25 dito.

Ephraim Siegenhaagen. L. N. K.
Catharina Brekeveldt, laatst Weduwe van Dirk Varing. W. K.
Wyva Christina Oterlyk, Huysvrouw van Hendrik Groskamp. N. Z. K.
Jacoba Dankmeyer, Oudste Dogter van Arnoldus Dankmeyer. L. O. K.
't *Kind* van Jacob Befoet. O. K.

Saturdag den 26 dito.

Joannes Roos. O. K.
Barent Luykiak. N. O. K.
Magdalena Swaan. L. N. K.

Maandag den 28 dito.

Mathys Volmer. N. Z. K.
Anna Maria Nibrig, Huysvrouw van Jan Harmen Roelofsz. O. K.
't *Kind* van Jacob Thöne. L. O. K.

Dingsdag den 1. Maart.

Pieter Cooy. O. K.
Cornelis Rootman. Z. K.
Alida Stortenboom, Weduwe van Jan van den Hoek. N. K.
Maria Verlet, Huysvrouw van 's Jouke Jan de Vries. N. Z. K.
Johanna de Wilde, Huysvrouw van Gerrit Heerbaart. O. K.

Woensdag den 2 dito.

Adolf Frantse. K. K. H.

Donderdag den 3 dito.

Albertus Cobbe. Z. K.
Steeven Ovink, *Koornmeeter.* L. K. H.
Sara Christiaans, Weduwe van Juriaan Casperse Schut. L. N. K.
Catharina Slörs, Huysvrouw van Gerrit Krol. O. O. K.
Johanna van Muyswinkel. N. K.
't *Kind* van Jan van Wullen. O. K.
't *Kind* van Adrianus van der Meer. O. K.

Vrydag den 4 dito.

Herman Schutte O. K.
Jan Janzen Hoolwegger. E. N. K.
Debora Bolst, Laatst Wed. van Bernardus van Hagen. O. O. K.
Catrina Dood, Huysvrouw van Joachim Kuen. Z. K.
Anna Koek, Huysvrouw van Abraham Vlietlandt. N. K.
Sanderina Christe, Huysvrouw van Willem Ellebersten. A. K. H.

Saturdag den 5 dito.

Barent Willingh. O. K.
Gerrada Houtman, Weduwe van Hugo Voskuyl. N. K.
Willemina van Sommerwil. N. O. K.

Sondag den 6 dito.

Jacob van Hollekom. L. K. H.
Anna Lugtermans, Huysvrouw van Philip Bosch. L. K. H.

Maandag den 7 dito.

Johannes Oudard. O. K.
't *Kind* van Johannes Muylvoort. W. K.
't *Kind* van Ludovicus de Dieu. N. K.

Dingsdag den 8 dito.

Christiaan Muller. L. O. K.
Jan Mout, Zoon van Willem Mout. N. O. K.
Maria Bakker, Weduwe van Jan Hunnink. Z. K.
Joanna Cames, Weduwe van Dirk Huysland. N. Z. K.
Catharina Hillegonde Hennebo, Huysvrouw van Jan Frederik Woesthoff. Z. K.
Gesie Bruna, Ongehuwde Dogter. O. K.
't *Kind* van Jan Ryke. O. K.

Vrydag den 11 dito.

Cornelis Lippinghoff. K. K. H.

Sondag den 13 dito.

Jurrian Kemper, *Bleeker.* A. K. H.
Willem Graaver, Mr. *Kleermaaker.* K. K. H.

Dingsdag den 15 dito.

Johannis Caspar Kitz. A. K. H.
Catharina Dor, Huysvrouw van Jan Heeman. L. K. H.

Donderdag den 17 dito.

Juriaan Tieman, Mr. *Hoefsmit.* K. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 7 *Maart* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Botermarkt (*M Popel*, Een Derdepart in twee Huyzen en Erven onder een Dak, op den) op de hoek van de Balk en Oogsteeg. *f* 1625, in slag *f* 175, verkogt.

Bo-

Botermarkt (Dezelve, Een Derdepart in een Huys en Erve, op de) ter zyden en over de Waag. *f* 2550, in flag *f* 500, verkogt.

Brouwersgragt (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de binnen Brouwersstraat en Prinsegragt noordzyde, in en ten einden de Waafelbakkers Gang. *f* 325, in flag *f* 80 verkogt.

Diemer of Watergraafs Meer (*J. Schoonbooven* en *W. van Ingen*, Een Plaizier Plaats, genaamt Hoflust, in de) in de Schaager Laan. *f* 3300, in flag *f* 150, opgehouden.

Halvemaansteeg (*M. Popel*, Een Sesdepart in een Huys en Erve, in de). *f* 1025, in flag *f* 225, verkogt.

Leidse Dwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) westzyde. *f* 1450, in flag *f* 100, verkogt.

Ridderstraat (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de) noordzyde, het zesde Huys van de Oude Schans. *f* 2750, in flag *f* 175, verkogt.

Weteringstraat, (*M. Papel*, Een Huys en Erve, in de) het tweede Huys agter het Hoekhuys van de de Prinsegragt. *f* 2975, in flag *f* 100, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 14 *Maart* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Bloedstraat (*J. Cloppenburg* en *J. de Flines*, Een Huys en Erve, in de) op de Noord Oost hoek van de eerste Dwarsstraat. *f* 3025, in flag *f* 200, verkogt.

Elandsstraat (*C. Hoeneker* en *A. Molleman*, Een Huys en Erve, in de) Westzy, naast de Boere Gang. *f* 1225, in flag *f* 150, opgehouden.

Elandsstraat (Dezelve, Drie Agterhuyzen, in de) in de Kaatsbaansgang *f* 1150, in flag *f* 60, opgehouden.

Fluweele Burgwal (*J. Cloppenburg* en *J. de Flines*, Een Huys en Erve, op de) Westzy, benoorden het hoekhuys van de Klarastraat of Kuipersteeg. *f* 11500, in flag *f* 400, opgehouden.

Halsteeg (*B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 2000, in flag 950, verkogt.

Heeregraft (*J. Cloppenburg* en *J. Ottens de Jonge*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, 't derde Huys bezuiden de Korsjessteeg. *f* 4000, in flag *f* 600, opgehouden.

Heeregraft (*C. Twisk* en *S. Bosma*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, 't derde Huys bewesten de Vyzelstraal. *f* 18400, in flag *f* 600, verkogt.

Kerkstraast (*J. Cloppenbug* en *J. Ottens de Jonge*, Een Huys en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de Reguliersgraft en Vyzelstraat. *f* 3200, in flag *f* 500, verkogt.

Laurierstraat (*B. van Bellekom*, De Helft in vier naast den anderen staande Huyzen en Erven, in de) Zuydzy, in de Witteklokken Gang. *f* 1000, in flag *f* 10, opgehouden.

Nes (*D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de) over de Weye Steeg. *f* 3600, in flag 800, opgehouden.

Pethanie Dwarsstraat (*B. van Bellekom*, Een vierde part in een Huys en Erve, in de) op de hoek van de Goude Poort. *f* 600 in flag *f* 10, opgehouden.

Weterings Dwarsstraat of Vlakkeveld (*G. Homburgh* en *L. Kuyper*, Een Huys op Stads Grond, in de derde) Zuidzy *f* 1925, in flag *f* 600, verkogt.

Weterings Dwarsstraat of Vlakkeveld (*G. Homburgh* en *L. Kuyper*, Een Huys op Stads Grond, in de derde) Zuizy. *f* 2150, in flag *f* 200, verkogt.

Weesperstraat (*J. Rocomora* en *G. Beerman*, Een Huys en Erve, op de eerste) Oostzy. *f* 4400, in flag *f* 80, opgehouden.

Zeedyk (*B. van Bellekom*, Een Huys en Erve, op de) Zuid Oostzy, tusschen de Nieuwmarkt en Stormsteeg. *f* 6300, in flag *f* 100, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand MAART 1763. TWEDE STUK.

vervolg der MEMORIE
van Kapiteyn

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

HEt is medé niet waerdig te beantwoorden, 't geen den Admiraal ftelt van ontydige gemaakte fwaarigheden voor 't uitzeilen na *Curacao* wegens Lekkage van het Schip *Hilverbeek*; waar op alleen geavanceert word, dat, om al het gebeurde over Lekkage op te haalen, een te wydlopige digreffie zoude moeten gemaakt worden; dat ondertusfchen den ondergetekenden aan Boort gekomen zynde, zyn pligt gedaan heeft, om den ftaat van het Schip aan Haar Ed: Mog: open te leggen gelyk hy op een decente wyze gedaan heeft, by zyne Miffive van den 28 December 1749., [en hier agter gevoegt onder de Bylagen Litera B,] in welke Miffive, of fchoon door aanleiding van dezelve bedenkelykheden, en interruptien in het uitzeilen, voortgekomen zyn, middagklaar confteert, dat den ondergetekenden geen fwarigheid, om uit te zeilen, gemaakt heeft, gelyk hy ook reets dadelyk onder zeil was, wanneer hy op den 31 December 1749. een Miffive van Haar Edel Mog: ontfing, uit hoofde van welkers inhoud hy zig genootzaakt vond, om wederom te ankeren; zoo dat uit het gemelde niets te haalen is van een onbehoorlyke gemaakte fwaarigheid, waar van nogtans den Admiraal in zyn Berigt ongemeen veel ophef maakt. Voorts hoe dat de Lekkage van het Schip niet gering is geweeft, geduurende de reis, (waar van den Admiraal abufivelyk een andre opgaaf doed) maar in tegendeel hoe dat dezelve is geweeft extraordinair veel, en daar door de reis niet zonder pericul gedaan, te gelyk hoe reets in jaar 1741. en vervolgens, de Capiteinen, die op het zelve Schip gecommandeert hebben, of aan die het Schip te commanderen gegeven was, over de Lekkage en fwakheid van het zelve Schip geklaagt hebben, of het zelven heb-

hebben afgekeurd, kan gezien worden uit het Reelaas na gedane reis, aan wylen *ZYN DOORULGTIGE HOOGHEID, GL: GED:*, op den 9 February 1751., en kort daar na ook aan Haar Ed: Mogende de Heeren Raaden van de Admiraliteit te Amsterdam overgegeven door den ondergetekenden, [en hier agter onder de Bylagen gevoegd sub Litera C.]

Het is wyders niet waardig om uit te haalen, hoe met de Wieringers een contract is aangegaan om het Schip, na dat het was verongelukt tot Amsterdam te brengen; alleen zal den ondergetekenden, disadvoueren dat het Schip, verongelukt zynde, door den ondergetekenden en zyn volk had behooren geredt en na Amsterdam gebragt te zyn geweest; alles is geschied met kennis goedvinden en op ordres van Haar Edel Mogende.

Dat den Admiraal meld in de Ampliatie van zyn Berigt, dat het Schip *Hilverbeek gaaf en goed* bevonden is, na dat het tot Amsterdam was gebragt, is iets wonderlyks, want in het uitgebragte Advis van de Vlag-Officieren, die het Schip hebben geëxamineert, is het Schip geoordeelt niet waardig de kosten, nodig tot de reparatie, waarom dat Schip *als een Vrak is blyven leggen.*

Het is een historie, door den Admiraal bezyden de waarheid opgeraapt, van de disordres, dewelke op het Schip zouden geweest zyn, en dat in die confusie het volk zoude geplunderd hebben; ten zy den Adimraal voor confusie, disordres, en dat het volk geplunderd zoude hebben, kan goedmaken uit het geval, dat men præsumeerde, dat onder eenig pretext den Bottelier alleen, terwyle al het volk bezig was, om boven op het Schip het nodige werk te doen, na omlaag gegaan zynde, aldaar een Kamer, en een Kist, daar geld in was, had opgebroken, en daar uit eenig geld gestolen, (ontrent drie vierden minder dan den Admiraal opgeeft) en welke Bottelier daar over *DOOR HAAR ED: MOG:* eenige manden in hegtenis tot Amsterdam gehouden en onderzogt is.

Den ondergetekenden zal verders voorby gaan vele haatelyke uitdrukkingen en ongefundeerde insinuatien, vermits dezelve niet anders tot nadeel van den ondergetekenden zal kunnen opgemaakt worden; dan dat hy niet staat in de gunste van den Admiraal *Schryver*.

Den ondergetekenden kan egter niet voorbygaan om nog op te merken, hoe den Admiraal *Schryver* al in het jaar 1750. is geoccupeert geweest om te maaken een collectie van zaaken, zelfs van de allergeringste bagatelles, om wanneer hy maar gelegentheid mogt vinden, daar mede den ondergetekenden displaisir aan te doen; waar van een bewys is, dat hy al op dien tydt heeft laten copiëren een Briefje, gegeven aan een gewezen Hofmeester van den ondergetekenden, inhoudende een verklaring van zyn goed comportement geduurende zyn dienst by den ondergetekenden, van dato 30. December 1750., te vinden onder de Bylagen van het Berigt van den Admiraal No. 10., in welk Briefje zoude gestaan hebben de woorden,

op

op den Eed aan het Land gedaan; waar uit den Admiraal de vryheid neemt zoodanige conclusie te formeeren, dat den ondergetekenden zoo ligtveerdig zynde in het gebruiken van die woorden, *ook geen swarigheid zal maaken om alles te verdraayen na zyn convenientie, onder pretext van een heilige meening*. Den ondergetekenden heeft van zoo'n Briefje geen notitie gehouden; en wil gaarn bekenne, dat zoo het egt is, zyn geheugen niet toe draagt, of hy het alleen maar heeft ondergetekend, na dat het door den gewezen Schryver van het Schip was geschreven, gelyk als ordinair in diergelyke gevallen of bagatelles geschied, zonder dat over de woorden en uitdrukkingen een naauwkeurig onderzoek gedaan word, of in welke omstandigheid anders het gemelde Briefje is gecoucheerd en ondertekend; hoe die ook zy, het zal weinig ter zaake doen: ondertusschen leverd de bewaaring en voortbrenging van het gecopiëerde, en voorts door den Admiraal geauthentiseerde Briefje, een zeker bewys van een, reets van voor veele jaaren opgevatte kwaade meening van den Admiraal tegens den ondergetekenden; waarom het vreemd is, dat den Admiraal zoo een Allegatie en Bylage onder het oog van Haar Hoog Mogende heeft konnen brengen, en zulks in een Berigt om te verantwoorden en te verschoonen zyne demarches in de verwytingen aan den ondergetekenden gedaan; waar van de hooftpoincten zyn het twee à driemaal verzeilen van het Schip *Hilverbeek*, en het verlaaten van het zelven.

Daar blyft dan nog overig te onderzoeken de zaaken door den Luitenant Admiraal *Schryver* in het byzonder bygebragt, om te verschonen zyne twee gemelde hooft verwytingen, het eerste, dat den ondergetekenden *zyn Schip Hilverbeek twee à driemaalen in een reis aan den grondt zoude hebben gezeild*; het tweede, *dat hy zyn Schip zoude hebben verlaten*; en over welke twee verwytingen, geheel en al bezyden de waarheid, den ondergetekenden heeft geklaagd by de Regeering, en verzogt te moogen erlangen een behoorlyke reparatie van eere.

In opzigt van het eerste poinct, zoo avanceerd den Luitenant Admiraal *Schryver*, dat den ondergetekenden de zaak van zyne verwyting zoude hebben bekent: het tegendeel is waaragtig; de verwyting is niet in 't wezentlyke inhoudende, 't geen erkent is, dat zyn Schip *Hilverbeek* drie maalen in een reis aan den grondt gezeten heeft; maar de verwyting is inhoudende, 't geen ontkent word *dat den ondergetekenden het Schip aan den grond gezeild heeft*. Den Admiraal kan niet gedagt worden te verwyten in 't generaal, dat een Schip aan den grondt geraakt, waar van weer en wind alleen de oorzaken konnen zyn; gelyk ook den ondergetekenden, een beeter manier van denken houdende, vertrouwt, dat uit dezelve oorzaaken der ongelukken, dewelke den Admiraal op Zee mede mogte hebben ondergaan, zouden zyn voortgekomen; en uit welke oorzaaken van tyd tot tyd een talloze meenigte van Schepen aan den grondt geraaken, of

vergaan, zonder dat men zeggen kan, dat die het beſtier van zulke Schepen hadden, dezelve Schepen aan den grondt gezeild of verzeild hebben.

Even alzoo is onwaaragtig, 't geen den Admiraal meld, dat den ondergetekenden de ſchuld en oorzaak van het driemaal aan den grondt geraken van het Schip *Hilverbeek*, *ſiniſterlyk zoude leggen op de Lootzen*. Den ondergetekenden heeft by zyn Requeſt aan Haar Hoog Moogende geſteld, *dat het niet noodig was, om de omſtandigheid van weer en wind op te haalen*: en dan vervolgens hoe in 't werk geſteld zyn alle de nodige en vereiſte middelen van de Lootzen, en haare Schuiten, zonder één eenig woord te melden van eenige ſchuld of wandevoir van de Lootzen. Den ondergetekenden heeft als een zaak op zig zelven geſteld, *dat zyn Schip Hilverbeek driemaalen is aan den grondt geraakt ter plaatze en op den tyd, waar en wanneer den ondergetekenden niet had de direĉtie van het ſtellen der courſen van het Schip*; en daar uit dan eindelyk opgemaakt, *hoe het onbegrypelyk was, dat den Admiraal Schryver had konnen doen een verwyt, woar van geen de minſte ſchyn van waarheid te vinden was*.

Dat den Admiraal in zyn Berigt op verſcheide plaatzen voorgeeft, *dat de Lootzen nooit ter verantwoording zyn gekomen* met een *NB.*, *en dat de Lootzen nooit zyn gehoord*, met een *NB.*, zoude geen teken zyn, dat den ondergetekenden hen beſchuldig had; maar wel van het tegendeel. Verders durft den ondergetekenden uit een behoorlyke eerbied voor de Edel Mogende Heeren Raaden van de Admiraliteit, zig niet uitlaten over het niet hooren van de Lootzen, zoo als met beriſping den Admiraal ter neder ſteld, en tot wiens laaſten ſtaat het zelve te verantwoorden: Den ondergetekenden vergenoegd zig, met te vertrouwen, dat het niet van zyn departement geweeſt is om de Lootzen, die van geen wandevoir beſchuldigd waaren, te roepen tot verantwoording; zelfs ook niet den Lootsman, die by het laatſte geval aan boort geweeſt is, en die niet voor onſchuldig kon aangemerkt worden, en daarom op ordres van Haar Edel Mogende in de boeyen gebleven is.

Den Luitenant Admiraal Schryver heeft in 't geheel niets weten in te brengen, om zig te purgeeren van zyne verwytingen, met relatie tot het aan den grondt zeilen van het Schip *Hilverbeek* in de eerſte, en tweede reis; alleen vraagt hy in 't generaal, *daar den Kapitein Hæufft alles wil doen dependeren van nugtere, ervare kundige en bequaame Officieren, onder wat zoort Kapitein Hæufft behoort, die driemaal aan den grondt zeilt in een Reis?* Dat deeze vraag malitieus gedaan word, is zeker; maar ook even zeker, dat daar in niets meer relevant is of tot laſten van den ondergetekenden te ontdekken, dan dat tot laſten van den Admiraal *Schryver* zyn zoude, wanneer den ondergetekenden vroeg onder wat zoort, dat den Admiraal *Schryver* of anderen welker Schepen ongelukken ondergaan hebben, te houden zyn?

(*het vervolg hier na*).

DUITS-

DUITSCHLAND. Weenen. De 5 Maart ontfing men hier door eenen Expressen uit Saxen tyding, dat de wederzydsche uitwisselingen van de DEFINITIVE VREDENS-TRACTATEN tusschen dit Hof, den Koning van Polen, en zyne Pruissische Majesteit op den 15 Febr. (1763) gesloten, op den 3 deezer Maand te *Hubertsburg* geschied was: dat tusschen Haare Majesteit de Keyzerinne Apostolische Koninginne van Hongaryen en Bohemen, en zyne Majesteyt den Koning van Pruyssen uitgewisseld, is van deezen inhoud.

IN NAAM VAN DE H. DRIE EENHEID!

HAare Majesteyt de Keyzerinne, Apostolise Koninginne van Hongaryen en Boheemen, en Syn Majt. den Koning van Pruyssen, gelykelyk aangespoord door het verlangen om de elende van den Oorlog te doen eindigen, welke tot hun groot leetweezen zeedert verscheyde Jaaren duurd, en ten dien eynde door een prompte en opregte verzoening aan hunne Onderdaanen en respective Staaten, als meede aan die van hunne Vrienden en Geallieerden, de Vreede en Rust willende bezorgen, zo heeft men aan dat heylzaam werk beginnen te arbeyden, zo drá hunne bovengemelde Majesteyten geinformeerd waaren van de conformiteyt hunner gevoelens ten dien opzigte, en men is overeen gekomen om op het Slot van *Hubertzburg*, door de van weerskanten benoemde Plenipotentiarissen, Vreedens-Conferentien te doen houden.

Haare Majesteit de Keizerinne, Apostolise Koninginne van Hongaryen en Boheemen, heeft den Heer *Hendrik Gabriel de Collenbach*, haare werkelyke Hof-Raad en Thesaurier van de Militaire Orden van *Maria Theresia*, benoemd en geauthoriseerd om in haar Naam te handelen en te sluyten, en Syn Majesteit de Koning van Pruyssen, ten zelven einde van zyn kant, den Heer *Ewald Fredrik van Hertzberg*, deszelfs Geheime Raad van Ambassade. De geest van verzoening die deeze Negotiatie bestierd heeft, dezelve het verwagt succes verschaft hebbende, zo zyn de gemelde Plenipotentiarissen, na uitwisseling van hunne Volmagten, weegens de volgende Articulen van een Vreedens-Tractaat, overeen gekomen:

ARTICUL I.

Daar zal voortaan een onschendbaare en eeuwige Vreede, als meede een opregte eenigheit en volmaakte Vriendschap weezen tusschen Haare Majesteit de Keizerinne, Apostolische Koninginne van Hongaryen en Boheemen van de eene kant en Syn Majesteit de Koning van Pruissen van de andere kant, en hunne Erfgenaamen en Opvolgers en alle hunne Staaten en Onderdaanen, dusdanig dat in het vervolg de twee Hooge Contracteerende parthyen, geen de minste vyandelykheid, heimelyk of opentlyk, directelyk of indirectelyk bedryven of toelaaten zullen, dat dezelve bedreeven worden. Deze-

ve

te zullen, hoe het ook mag weezen en onder wat voorwendzel zulks ook kan zyn, niets onderneemen dat tot nadeel van den een of ander kan ſtrekken, maar in teegendeel hun uyterſte beſt doen om tuſſchen hun, hunne Staaten en Onderdaanen een reciproque Vriendſcap en Correſpondentie te onderhouden. Alles vermydende het geen in het toekomende de gelukkige herſtelde Unie zoude kunnen krenken, zullen zy tragten om in alle occaſien, dat geen te bezorgen, het welk tot haar onderlinge roem, belang en voordeel kan ſtrekken.

Art. II. Is te vinden in ons voorgaande Stuk bladz. 83.

III. Haare Majeſteit de Keizerinne, Apoſtoliſche Koninginne van Hongaryen en Boheemen, renuntieerd, zo voor haar als voor haare Erfgenaamen en Opvolgers, generalyk van alle pretenſien die zy zoude kunnen hebben of formeeren tegens de Staaten en Landen van Syn Majeſteit de Koning van Pruiſſen, en op alle die geene welke hem gecedeerd zyn door de Præliminaire Articulen van *Breſlau* en het Vreedens-Tractaat van *Berlin*, als meede van alle vergoeding van de verliezen en ſchadens, welke zy, haare Staaten en Onderdaanen in de laatſte Oorlog mogten geleeden hebben. Syn Majeſteit de Koning van Pruiſſen renuncieerd meede generalyk voor hem en zyne Opvolgers van alle pretentien die hy op de Staaten en Landen van Haare Majeſteit de Keizerinne, Apoſtoliſche Koninginne van Hongaryen en Boheemen, mogt hebben, als meede van alle vergoeding der Schadens en Verliezen, door hem en zyne Onderdaanen, in de laatſte Oorlog geleeden.

Art. IV., V., VI. en VII. zyn mede te vinden in 't bovengemelde Stuk. bladz. 84.

VIII. Nademaal men overeen gekomen is, om elkanderen onderling de Onderdaanen van een der Hooge Contracteerende Parthyen, die mogten genoodzaakt geweeſt zyn in den dienſt van een andere te treeden, over te leveren, zal men zig na de Vreede, ten opzigte van de nodige te neemen maatregulen, om die ſtipulatie met exactheyd en evenredigheyd ter uytvoer te brengen, in het vriendelyke verſtaan.

IX. Haare Majeſteyt de Keizerinne, Apoſtoliſche Koninginne van Hongaryen en Boheemen, zal getrouwelyk aan den Koning van Pruyſſen alle Papieren, Brieven, Documenten en Archiven, die in de Landen, Steeden en Plaatſen van Syn Pruyſſiſche Majeſteyt, welke hem by het teegenwoordige Vreedens-Tractaat gereſtitueerd worden, gevonden zyn, te rug geeven.

X. Het zal de Inwoonders van het Graafſchap en de Stad *Glatz*, die voorneemens mogten zyn naar elders te gaan woonen, vryſtaan, van zulks binnen den tyd van twee Jaaren te doen, zonder het minſte regt te betaalen.

XI. Syn Majeſteyt de Koning van Pruyſſen zal de Collatie van alle

te de Præbendens en geestelyke beneficien, welke geduurende de laatste Oorlog in *Turno Clivensi* in naam van Haare Majesteyt de Keizerinne, Apostolische Koninginne van Hongaryen en Boheemen geschied is, als meede de benoeming die zy gedaan heeft, van de geduurende deezen Oorlog in het Cleefse en Guelderse opengevalle Drossaards Plaatzen, confirmeeren en maintineeren.

XII. De Præliminaire Vreedens Articulen van Breslau van den 11 Juny 1742 en het Definitive Tractaat van dezelve Vreede den 28 July van het zelfde Jaar, te Berlin geteekent, het Reces der Limiten van het Jaar 1752 en het Vreedens-Tractaat van Dresden van den 25 December 1745, voor zo verre aan dezelve door het tegenwoordige niet gederogeerd is, zyn vernieuwt en bekragtigt.

XIII. Haare Majesteyt de Keizerinne, Apostolische Koninginne van Hongaryen en Boheemen, en Syn Majesteyt de Koning van Pruyssen, verbinden zig over en weeder van reciproquelyk, zo veel als 't mogelyk is, de Koophandel tusschen hunne respective Staaten, Landen en Onderdaanen te begunstigen, en niet toe te laaten dat men daar in hinderpaalen of belemmering steld, maar zy zullen veel eerder tragten dezelve van weerskanten getrouwelyk aan te moedigen en voort te zetten tot het grootste welzyn van hunne reciproque Staaten. Zy zyn voorneemens om te dien eynde aan een Commercie-Tractaat, zo spoedig mogelyk, te doen handelen. Maar intusschen en tot dat men te dien opzigte heeft kunnen overeenkomen, zal ieder van hun in zyne Staaten de schikkingen van al het geen de Koophandel betreft, na zyn goedvinden maaken.

XIV. zyn Majesteyt de Koning van Pruyzen, zal de Roomsch Catholyke Religie in Sileesien, in den staat waar in zy ten tyde der Præliminaria's van *Breslau* en van 't Vreedens-Tractaat van *Berlin* was, als meede ieder der Inwoonders van dat Land, in de Bezittingen, Vryheeden en Privilegien, die hem wettelyk toebehooren, te behouden, zonder egter de volle vryheyd van Conscientie, van de Protestansche Religie en het Regt van Souverainiteyt te bekorten.

XV. De twee Hooge Contracteerende Parthyen vernieuwen de Verbinteniſſen, die zy in het IXde Articul en in het Separate Articul van het Tractaat van *Berlin* van den 28 July 1742, betrekkelyk op de Schulden, op Sileesien gehypothequeerd, genomen hebben.

XVI. Haare Majesteyt de Keyzerinne, Apostolische Koninginne van Hongaryen en Boheemen, en Syn Majesteyt den Koning van Pruyssen, guarandeeren zig onderling op de sterktste wyze, hunne Staaten, te weeten, de Keyzerinne Kooninginne alle de Staaten van Syn Pruyssise Majesteyt, zonder uytzondering, en Syn Majesteyt de Koning van Pruyssen alle de Staaten die Haare Majesteyt de Keyzerinne-Kooninginne van Hongaryen en Boheemen in Duytsland bezit.

(*Het vervolg hier na.*)

Ha-

Hanover. Op de rust van Duitschland, hersteld door het sluiten der *Vrede* tusschen de Hoven van *Weenen*, *Dresden* en *Berlyn*, ziet men alhier het volgende tyd vers:

Gottlob! nun ist erschollen
44 5 3 242 — 294
Das edle Fried und Freunden-wort,
1 22 32 5 252 4 — 316
Dasz nunmehr ruhen sollen
1 52 52 42 — 147
Geschosz und Schwerdt an allen Ort.
24 5 2 1 12 4 — 48
O Deutschland, komm doch wieder;
4 251 4 4 322 — 585
Sing Dank-und Lobes-lieder!
3 1 5 42 323 — 373

te zamen 1763

Het welk, in 't Nederduitsch gevolgd, beteekend.

God zy gedankt! want ziet thans is vervult.
4 6 21 1 32 1 3 25 — 93
Het grote woord van Vreugd en Vreede;
2 42 44 1 25 2 222 — 338
Het Moordgeschut word nergens meer geduld;
2 44 25 4 22 22 25 — 144
Het Zwaard keerd weeder in de Scheede.
2 11 22 222 3 2 222 — 484
O Duitschland, komt dies nu te zaam;
4 531 4 32 5 2 11 — 589
Komt loofd en danket Godes Naam.
4 44 2 12 42 11 — 115

te zamen 1763

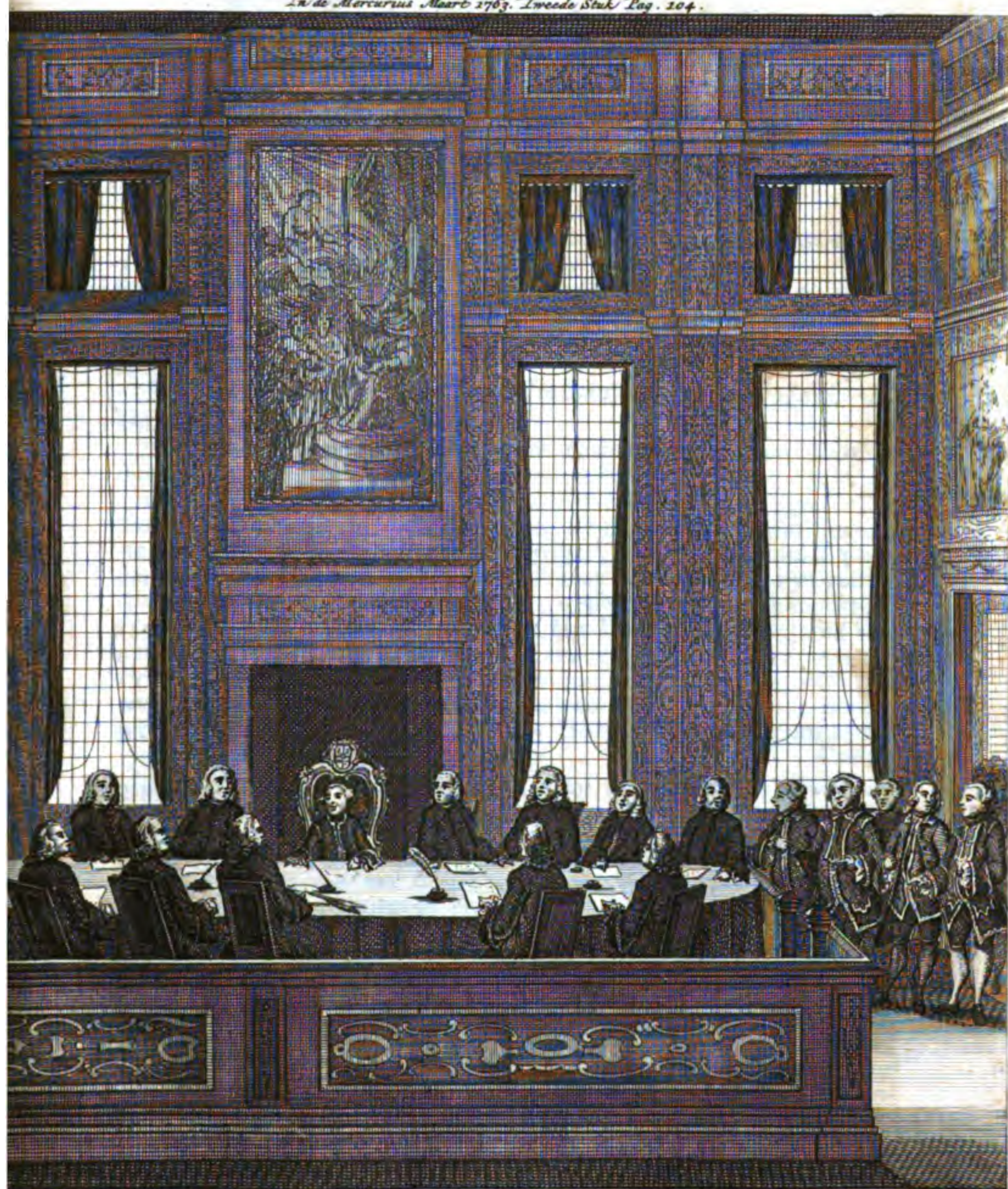
NB. Eenige onzer Leezeren gevonden wordende, welk deze Tydreekening niet kundig zyn, zo gelieve dezelve te weten, dat de Cyffers aantoonen het getal der Vocaalen: by voorbeeld *God*, daar onder staat 4, vermits *o* de vierde Vocaal in rang is, en dus de overige.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Den 9 Maart (1763) heeft zyne Doorluchtige Hoogheid de Prins Erf-stadhouder, WILLEM DE V. in de Collegien van de Staten Generaal, en den Raad van Staat (*) zitting genomen, zynde de Omstandigheeden als volgd:

Ten

(*) Deeze Raad van Staat, reeds meer dan 150 Jaren oud, werd ingesteld en opge-

In de Mercurius Maart 1763. Tweede Stuk Pag. 204.

Afbeeldinge van zyne Doorluchtige Hoogheid PRINS WILLEM DE VYFDE, *voor de eerstemaal zitting neemende in den* RAAD VAN STAATEN, *den 9 Maart 1763.*

B. Mourik *excudit*

Ten elf uuren begaven zig de Heeren *Cau* en d'*Ablaing* van *Giessenburg* als Gedepureerden van Hun Hoog Mog., over de Galleryen naar het Stadhouderlyk Kwartier, van waar de gem. Heeren nevens zyne Doorl. Hoogheid na de Vergadering keerden, en zyne Hoogheid in dezelve introduceerden, zynde hoogst-gem. Prins voorgegaan door verscheide Edellieden en gevolgd van den Hof-Fourier *Neuwerth* met eenige Pages en Levry-Bedienden.

In de Vergadering gekomen zynde plaatste zig zyne Hoogheid nevens de Stoel van den Heer President; deze Heer deed vervolgens eene cierlyke en wel gepaste Aanspraak, en zyne Doorluchtige Hoogheid in handen van dezelven de belofte van Secretesse, waar na die Prins op de Stadhouderlyke Stoel Zitting nam en de Deliberatien bywoonde.

De Voorsz. Aanspraak van den President Heer *van Pallandt van Glintbuys* bestond in het volgende:

IK hebbe de eere, Uw Hoogh. uit naam van hun Hoog Mog. in deze vergadering te verwelkomen, en teffens te betuigen het hoge genoegen, 't welk dezelven over dit evenement gevoelen. Hun Hoog-Mog., overtuigt van de groote en natuurlyke begaafthedεn, waar meede Uw Hoogh. reeds is verciert, en die zoo gelukkig onder het loflyk bestier van den *Doorl. Hertog van Brunswyk* zyn gecultiveert, vertrouwen billyk, dat die, gepaart met een volmaaktere kennis van 's Lands zaken, waar toe Uw Hoogh. de aanleiding van nu af aan gegeven word, Uw Hoogh. zullen in staat stellen, om ter zyner tyd met de daad te kunnen aanvaarden de hooge digniteiten, waar meede Uw Hoogh. reeds is gedecoreert. Hun Hoog-Moog. wenschen, en twyfelen niet, of Uw Hoogh.. het voetspoor zyner Doorl.

opgerecht in den Jare 1582 om te zyn een Hof van Appel in *'s Gravenhage* ter gelegenheid dat *Philippus de IIde.* Koning van Spanje was verklaard vervallen te zyn van 't recht op de Landen van Holland, Zeeland, Vriesland en Utrecht, meest door aandrang van zyn Doorl. Hoogh. den Prince van Oranje als zynde, en aan hem opgedragen, de Hooge Overigheid deezer Landen, om te vervullen de plaats van den Grooten Raad te Mechelen. De Leden van denzelven zyn 9 Raden, als 6 wegens Holland en 3 wegens Zeeland; een Griffier en een Substitut Griffier.

De Raadkamer, een schoon vertrek, is rondom met fraaye Tapyten gemeubeleert; de plaats daar de Raad aan een ronde Tafel vergaderd zit, is met een houte parquet of baluster afgeschcoten. De schoorsteen die binnen het zelve parquet of staketzel staat, pronkt met een schildery door den kunst schilder *Hendrik van Limborch*, op order van den Raad, in den Jare 1725 gemaakt. Het zelve vertoond den Keizer *Justianus* op zynen Troon gezeeten, met veel eerbied ontfangende het Regtzwaart en Wetboek, die hem door de Godinne *Justitia*, welke op wolken uit den Hemel is nederdalende, werden aangeboden. Aan de voeten van den Vorst staat de Regtsgeleerde *Tribonianus* nevens andere enz. Welk alles in de nevensgaande Plaat zich Vertoond.

Doorl. Voorvaderen volgende, zal dezelven besteeden ten beste, nutte en luister van deeze Republicq, waar toe zy Uwe Hoogh. de dierbaarste zegeningen van den Hemel toewenschen.

Zyne Hoogheid wierd vervolgens door de Heeren Baron *Tengnagel van Bronkhorst*, *Bergsma* en *de Drews*, respective Gedeputeerden der Provincien Gelderland, Friesland en Groningen, uitgeleid, en door dezelve met het bovengem. Gevolg in den Raad van Staat geintroduceerd, doende de gemelde Baron *van Tengnagel van Bronkhorst* aldaar mede een wel ter Zaake passende Harangue, welke door den Graaf van *Wassenaar Twickelo*, presideerende in welgemelde Raad wegens de Provincie Friesland, beantwoord wierd, waar na zyne Doorl. Hoogheid de Deliberatien aldaar mede bywoonde, hebbende de Heer *Halewyn van Werve*, Lt. Golonel effectief van den Generaal Major *Famars*, het geluk gehad den Eed in zyne qualiteit in tegenwoordigheid van zyne Doorl. Hoogheid af te leggen.

De Voorsz. Aanspraken waren vervat op de navolgende wyze:

AANSPRAAK *van den Heer* Tengnagel van Bronkhorst, *by de Introductie van zyn Hoogheid in den Raad van Staaten.*

Edele Mogende Heeren,

Ingevolge haar Hoog-Mogende Resolutie van den 13 January 1759, waar by vastgestelt is, dat zyn Hoogh. den Heere Erfstadhouder, den ouderdom van 15 Jaaren geadsmpleert hebbende, sessie zal worden verleent in de vergadering van haar Hoog Mog. en in den Raad van Staaten, gelyk meede tot alle derzelver besoignes zal werden geadmitteert, heeft zyn Hoogheid dezen morgen ter Vergadering van haar Hoog-Mog. sessie genomen, en aldaar by handtastinge aangenomen, de secretesse te observeeren. Wy vinden ons door haar Hoog-Mog. Gecommitteert, en hebben de eere, ook nu zyn Hoogh. in de Vergadering van U Ed. Mog. te introduceeren, en aan U Ed. Mog. te presenteeren.

Het is een zigtbaare blyk van Gods goede Voorzienigheid over deeze Republicq, dat daar dezelve het ongeluk gehad heeft, *eerst* zyn Hoogheid, en *naderhand* haare Koninglyke Hoogheid, glorieuser gedagtenisse, beide even ontydig te verliezen, egter aan dezelve is overgebleven een Prins, die zoo veel uitmuntende gaven en hoedanigheden uit de natuur bezit, als ooit een Prins van deszelfs jaaren heeft gehad, en die onder het hoogwys beleid en bestier van zoo een *Grootvorst*, als den heere *Hertog van Brunswyk*, zyne opvoedinge heeft genooten, en die van de wyze lessen en het goede voorbeeld van dien Roemwaardigen Leidsman reeds zoo veel nut getrokken heeft, dat niet getwyffelt kan worden, of hy zal de Voetstappen van zyne Doorluchtigste Voorouderen volgen, en niet minder als dezelve in *Wysheid*, *Kloekmoedigheid en Liefde voor het Vaderland*, *en in alle groote en voortreffelyke deugden, die aan zynen naam als eigen zyn, uitblinken.*

Wy

Wy verheugen ons, den tyd te mogen beleeven, dezen Prins te zien verschynen, zoo in de Vergadering van haar Hoog Mog. als in den Raad van Staaten, en konnen niet anders als alle heil, zegen en voorspoed voor de Republicq daar uit voorspellen. Wy hopen en vertrouwen, dat UEd. Mog. zyn Hoogh. met dezelve blydschap en toegenegenheid zullen ontfangen, waar meede Hy by haar Hoog Mog. is gerecipieert; en dat hun Ed. Mog. zyn Hoogh. in allen deelen zullen behulpzaam zyn, hem alle aanleidinge geeven om in de kennisse van s' Lands zaken meer en meer toe te nemen, en verders alle de eerbewyzingen toonen, die aan deszelfs rang en waardigheid verschuld zyn.

Voorts hebben Wy de eere, aan UEd. Mog. over derzelver geagte Persoonen en Familien, zoo wel als over derzelver gewigtige deliberatien, de dierbaarste zeegeningen van den Allerhoogsten toe te wenschen.

AANSPRAAK *van den Heer van* Wassenaar-Twickel *in den Raad van Staaten.*

Edele Mogende Heeren,

De plechtige inleidinge van zyn Doorl. Hoogh. in dezen Raade leevert ons de heerlykste stoffe van vreugde en vergenoegen uit; de Raad betuigt die gevoelens aan UEd. Mog., teffens met die van waare dankzegging voor de welgepaste Aanspraak en Zegeningen, die wy zoo even van UEd. Mog. hebben mogen aanhoren. Wy verklaren de hooge Persoon van zyn Doorl. Hoogh. ten uitersten aangenaam aan den Raad; wy zullen van onze kant alles tragten toe te brengen, om aan het oogmerk van de komste zyner Hoogh. alhier te voldoen; en gelyk zyne tegenwoordigheid ons vereert, zoo twyffelen wy geenzins, of hoogstdeszelfs yver en naarstigheid, om bequaamheid in 't stuk van Regeering te erlangen, zal aan den Raad gestadig nieuwe stoffe van verheuging en verwondering uitleveren. Wy bedanken ook UEd. Mog. voor het meededeelen van de gedrage zorge voor het geheim en van het afleggen des eeds van dien, door zyn Hoogh. by handtasting ter Vergadering van haar Hoog-Mog. gedaan.

Dus mogen Wy thans ons tot Uw Doorl. Hoogh. wenden, en denzelven van herten verwelkomen; dus mogen wy dan Ons genoegen betuigen van den Stoel wederom vervult te zien; voorwaar een heuglyk en niet min aanmerklyk tydstip, verzelt van de gelukkigste omstandigheden; was het in een Jaar des Vreedes, dat Uw Doorl. Hoogh. het eerste ligt aanschouwde; het is ook in een Jaar des Vredes, dat uw Doorl. Hoogh. de eerste stappen doet in die loopbaane, die thans voor uw geopent word, en aan het einde derwelke de Tempel der Onsterflykheid zich ontsluit voor die geene, wier namen zich haare kroonen waardig maken.

Die gelukkige omstandigheden van Vrede, die de Godlyke Voorzienigheid aan ons gemeenebest vergunt, veroorzaken, dat 'er thans minder

minder zaken van groote aangelegenheid by den Raad van Staaten voorkomen. De bestieringe der gewesten, die het bondgenoodschap in 't gemeen toekomen, de inkomsten derzelver, de lasten, daar aan gehegt, zullen stoffe van raadpleeging en van onderwys voor Uwe Doorl. Hoogh. uitleveren; al wat de Staaten van Oorlog, de bewilligingen der Bondgenoten, en de beheering van het Comptoir-generaal van de Unie aangaat, zal zich hier ook allengskens aan uw Doorl. Hoogh. ontvouwen; by wylen konnen ook regtsgedingen voorkomen, die alhier zorgvuldig nagegaan en gevonnist moeten worden; voornaamlyk zullen veele zaken, tot het voeren van Oorlog- en de Krygstoerustingen betreklyk, alhier verhandelt worden, en aan de weetgierigheid van uw Doorl. Hoogh. beezigheden, uw beroep en denkwyze zoo waardig, in eene ruime maate verschaffen; deeze zullen uw Doorl. Hoogh. vroeg overtuigen, dat in de diepste rust de ontzaglykste toebereidzelen moeten geschieden, om altoos niet alleen in een gedugten staat van tegenweer te zyn, maar ook om des noods onze verbonden gestand te dòen, op dat de dierbaare Vreede bewaart moge worden, zonder dat men by gebrek van genoegzaame voorzorgen, laagheden behoeve te verduwen van trotze vyanden; en boven dien, op dat men, genoodzaakt zynde, een hertlyke en regt-geäarde Vrye Nederlandsche taal te voeren, ook in staat zy, dezelve krachtdadiglyk staande te houden, en onzen Leeuw nimmer te vergeefs te doen brullen.

Meer zaken, en van verschillenden aard, zullen zich hier opdoen; het bywonen der besoignes zal aan uw Doorl. Hoogh. de behandeling van zaken, het aanhooren der rapporten, den netten staat derzelver ontvouwen, en wat word tot dit alles vereischt, dat uw Doorl. Hoogh. niet in den hoogsten top bezit? Vernuft, oplettenheid, leergierigheid, zyn uw Doorl. Hoogh. in de ruimste mate toegedeeld.

De heerlyke opvoeding, dewelke uw Doorl. Hoogh. grootelyks te danken heeft aan eenen Vorst, wiens gedrag in dezen vooral onzen lof verre te boven gaat, heeft die vermogens uwer Doorl. Hoogh. te nutte gemaakt; de grondbeginzelen der Weetenschappen, en de eerstelingen der deugden, die in uw Doorl. Hoogh. doorstraalen, zullen nu hoe langs zoo meer ontluiken, en door het gestadig voedzel van die wyze hand, die de opvoedinge van uw Doorl. Hoogh. bestiert, en door zyne teedere zorgen voor uw Doorl. Hoogh. de verpligtinge van gantsch Nederland op zich laad, verder opgekweekt zynde, zullen die bloessems de heerlykste en voor 't Land heilrykste vruchten voortbrengen, die vrugten zullen uw Doorl. Hoogh. het wenschte voorwerp maken van 't vertrouwen der Overheeden en van de liefde der Ingezetenen, en wat heerlyker belooning is 'er voor een Vorst, dan een algemeene en op deugd gevestigde liefde des Volks? Deeze zal u, O Vorst, nimmer missen, by aldien uw teeder herte, ook vroeg in liefde ontstoken wordende voor dat lieve

Vader-

Vaderland, deszelfs belangen en voorregten, zoo naauw, ja zoo onfeilbaar met die van uw Doorl. Hoogh. verknogt en verbonden, standvastig en trouw gade slaat, en onvermoeit zoekt te bevorderen; immers hoe magtiger onze vrye Staat is, hoe hooger de luister van uw Doorl. Hoogh. klimmen moet; roemruchtiger is het, aan 't hoofd van een vry Volk te zyn, dan over een laffen hoop slaven te gebieden.

Hoe onuitspreekelyk is niet Uw voorrecht, van een voor uit zigt te hebben, van goed, ja zoo veel goed aan Uw Vaderland te zullen konnen toebrengen: Nimmer zult Gy met Titus behoeven te zeggen, *Ik heb mynen dag verlooren*; langs dien weg zal Uw Doorl. Hoogh. het beminde voorwerp van verwondering, eerbied en liefde van ons alle en van 't geheele Land worden, voor wien onzer aller herten gestadig nieuwe wenschen en zeegeningen zullen uitboezemen, ons geene vreeze latende, dan die van Uw Doorl. Hoogh, te verliezen; en dan zullen alle de herten der late nakomelingschap gedenkzuilen zyn van Uwen geliefden Naam.

Dus zullen de onvermoeide yver en zucht voor 't Land van *Willem den Eersten*, de krygskunde en 't geluk van *Maurits*, de aanminlykheid en goedaardigheid van *Fredrik-Henderik*, de schranderheid van *Willem den Tweeden*, de dooorwrogte staatkunde van *Willem den Derden* en het samenstel dier deugden, dat in wylen *Uwen Vader*, *glorieuser gedagtenis*, praalde, zoo ook in Uw Doorl. Hoogh. vereenigen, en tot 's Lands welzyn samenspannende, den luister van uw Doorl. Hoogh. onkrenkbaar en onsterflyk maken.

Daar Gy dan nu heeden voor 't eerst onder 's Lands Vaderen verschynt, gedenkt, dat Gy ook moet tragten, een Vader des Vaderlands te zyn, om aan de zeven Pylen tot een onverbreeklyken Band te dienen, en dat eerlang dat lieve Vaderland aan Uwe teedere zorgen mede vertrouwt zal worden.

Dat dan de dierbaarste Zeegeningen van God Almagtig de Hooge Regeeringe dezer Landen, en Uw Doorl. Hoogh. steeds overschaduwen; dat dezelven byzonderlyk rusten op de Vergadering van haar Hoog Mog.; derzelver deliberatien met wysheid en voorspoed, Persoonen en Familien met welvaart en geluk bekroone! Dat ook Uw Ed. Mog. altoos voorwerpen mogen wezen der uitgelezenste weldaden van den alleen goeddoenden Godt! Dus zal het den Lande welgaan, dus zullen onze heerlyke Godsdienst, onze diergekogte Vryheid, en onze kostelyke Vreede bevestigt zyn, ja dus zal Neêrlands vrye Leeuw altoos met eenen van Eendragt en Magt gevlogten Tuin omheint en veilig blyven, en de luister van ons pragtig Staatsgebouw, door 't bloed onzer Ouderen t'zaam gemetseld, weder tot dien glorietop ryzen, waar in onze roemrugtige Voorvaderen 't zelve onder Gods Zeegen hebben weten te verheffen.

De Deliberatien geeindigd zynde wierd zyne Hoogheid door vyf Leden uit den Raad, namentlyk, de Heeren Baron *Spaan*, Heere

van

van Biljoen, Baron *van den Boetselaar*, Heere *van Nieuwveen*, Baron *Gansneb*, genaamd *Tengnagel tot Luttenburg*, *Iddekinge*, en den Secretaris *van Royen*, weder langs de Galleryen tot aan het Stadhouderlyk Kwartier te rug geleid.

Na dat alle deze Plegtigheden verrigt waren, vertrok Z. D. H. ten twee uuren naar het Oude Hof, zynde de Suite als volgd:

1. Een Detachement Gardes te Paard, bestaande in 1 Officier, 24 Gemeenen en een Wagtmeester. 2. De Stal-Inspector Weits te paard. 3. Een Koets, met 6 zwarte Ruinen bespannen, waar in de Heeren Edellieden van Pick en van Brantsenburg zaten; naast de Portieren gingen twee Laqueyen. 4. Een Koets met 6 zwarte bruine Hengsten bespannen, daar in de Heeren Edellieden van Rengers en van Heyden; naast de Portieren gingen 2 Laqueyen. 5. Een nieuwe Koets met 6 jonge bruine Hengsten bespannen, daar in de Heeren Edellieden Bigot van Wulkenitz en de Graaf van Marzay; naast de Portieren gingen 2 Laqueyen. 6 Een Sous-Brigadier en 8 Gardes du Corps. 7. De Onder-Stalmeester Drevon te paard. 8. De vier Pages Capelle, Bigot, Boetselaar en Halket te paard. 9. Vier Loopers. 10. Agt Laqueyen. 11. De nieuwe Staatsie Koets van Zyne Doorl. Hoogheid met 6 graauwe Hengsten bespannen, daar in Zyne Doorl. Hoogheid en Zyne Hoogheid de Heer Hertog van Brunswyk, voor op de Koets de 2 Pages Palland en Heyde, aan ieder zyde van de Koets 8 Cent-Suisses en 1 Onder-Officier. 12. Een Trompetter, 1 Officier, 20 Gardes du Corps, en 1 Sous-Brigadier.

Na dat de Trein gepasseerd was, begaven zig de Leden der Vergadering van Haar Hoog-Mogende, zittende in 21 Koetsen en voorgegaan van de 4 Staaten Trompetters, 6 Bodens en de Kamerbewaarders met hunne Staven en gevolgd van 6 Bodens, als mede de Leeden van den Raad van Staat in 8 Koetsen en insgelyks geprecedeerd van hunne Kamerbewaarders en Bodens naar het Oude Hof, alwaar dezelve beneden aan de Trappen door de Heeren Saumaise, Dalwigh, Lassaraz, Bartholdi en de Generaal-Adjudanten Cronstrom, Thuyl, Kretschmar, Dopf en de l'Age, en vervolgens door Zyne Doorl. Hoogheid op 't vriendelykste gerecipieerd en aan een Tafel van 110 Couverts pragtig ter Maaltyd onthaald wierden.

Den 15 Maart (1763) hebben de Leeden van de Confrerie van St. Joris alhier hun plechtig Festyn gegeven, waar by hunne Doorl. Hoogheden de Prins Erfstadhouder, de Hertog van Brunswyk, en andere aanwezende Prinsen geassisteerd hebben; s'avonds ten 8 uuren werd een ongemeen fraai Vuurwerk voor den Ouden Doelen afgestoken, zynde het Theater uitmuntende geillumineerd, en de Decoratien vercierd met deeze drie Inscriptiën: als

Aan

Aan de Rechter Zyde:

Jam Tribus Exactis nuper Sollemnia lustris
Spes Patriæ Princeps festa Decanus adit;

In het Midden:

Conccelebratque tuas laudes lætare Georgi
Strenua quas cæso dextra Dracone tulit.

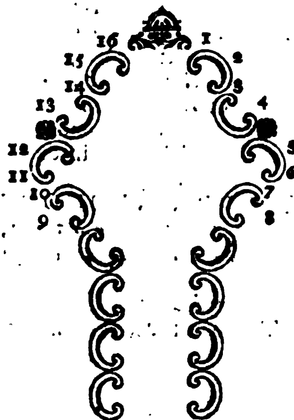
En aan de Linker Zyde:

Vivat, & ut felix peragat, quas cepit honores,
Defuso pateris rite precare mero.

Alles is zo wel uitgevoerd geworden dat zulks de goedkeuring van een iegelyk heeft weggedragen; en voor 't overige zyn een aanzienlyk aantal nieuwe Ridders, met de gewoone plechtigheden geinstalleerd geworden; daar onder de beide Prinsen van Hessen-Kassel, en eenige andere Heeren van Distinctie, ten getale van omtrent de 40. De *Tafel* en inzonderheid het *Desert*, zo fraai als konstig, werd omstandig beschreven, in dit navolgende aan ons toegezonden:

AANWYZING en VERKLAARING der *Tafereelen*, *Zinnebeelden* en *Byschriften*, dewelke ter gelegenheid van het plechtige Feest, gevierd door de *Confrerie* van ST. JORIS, op derzelver Doelen in *'s Gravenhage*, den 15 Maart 1763. naar de Inventie en Tekening van den Konstschilder ALBERTUS FRESE, kunstig bewerkt en opgemaakt, met en nevens een ongemeen fraay *Dessert*, ter Tafel gebragt en gesteld zyn, door AMBROSIUS SASSELEE en GABRIEL BARCKEMEYER, Mr. Confituriérs.

Dezelve *Tafereelen*, *Zinbeelden* en *Byschriften*, zyn in de onderstaande Ordre geplaast geweest.

TER

TER LINKERHAND OP DE TAFEL.

No. 1. *Verbeeld de Ridder van St. Joris, van ouds Patroon dezer Ordre.*
No. 2. *De Confrerie of Broederschap.*
No. 3. *Derzelver Aloudheid.*
No. 4. *Derzelver Wapenkleding.*
No. 5. *Derzelver Wapenen.*
No. 6. *De staale Schutboog.*
No. 7. *De oude Doelen.*
No. 8. *De Wapenschouwing en Monstering.*

TER REGTERHAND.

No. 9. *De eerste Loopplaats.*
No. 10. *De tweede Loopplaats.*
No. 11. *De Geschiedenissen en Lotgevallen dezer Confrerie.*
No. 12. *De Vrydommen en Voorregten.*
No. 13. *De Vereeniging met de Edelen en Suppoosten van den Hove.*
No. 14. *De Twee Vaandelen.*
No. 15. *Het Ordens-Teeken.*
No. 16. *De tegenswoordige Luister der Confrerie.*

TER LINKER HAND.

No. 1. Verbeeld

DE RIDDER ST. JORIS, VAN OUDS PATROON DEZER ORDRE;
In volle Wapenrusting, te Paarde gezeten zynde, en teegens den Draak strydende.

Het *Byschrift* is:
FORTITUDINE CELEBER.
(dat is:)
Vermaard door Dapperheid.
Het *Zinbeeld* is;
FORTITUDO, Dapperheid;
Hercules met een Knodse een Leeuw doodende.

No. 2.
DE CONFRERIE OF BROEDERSCHAP;
Door een *Vrouw*, die op de Harp speeld.
Het *Byschrift* is:
MAJORA MINORIBUS CONSONANT.
(dat is:)
Groote en Kleine stemmen overeen.
Het *Zinbeeld* is:
CONCORDIA, Eendragt;
De Koning *Seleucus*, die een Bondel pylen in de hand heeft.

No. 3.
DERZELVER ALOUDHEIT;
Door een *Zuil*, omslingerd zynde van *drie Slangen*, hebbende hunne staarten in den bek; booven op de zelve Zuil zit een *Vogel*, waar na toe verscheide *Pylen* worden geschooten.
Het *Byschrift* is:
ULTRA TRIA INTREPIDE SECULA.

(dat

(dat is:)

Onverschrikt voor meer als 300 Jaaren.

Het *Zinbeeld* is:

FAMA, het Gerucht;

Als een *gevleugelt Vrouwbeeld*, staande op een Waereld-kloot, hebbende in de eene hand een Trompet waar op zy blaast, en in de andere een gelyke Trompet met een Olyfkrans. No. 4.

DERZELVER WAPEN KLEEDING;

Als namentlyk: De Schutterlyke *Wapenrok* op de Mouwen, gemerkt met een Voetboog, Papegaje en Rolle; voorts de *Buffel-kolder* en *Bonnette* enz.

Het *Byschrift* is:

MORIS FUISSE BATAVORUM PATET.

(dat is:)

Men kan zien dat het Krygskleederen der Batavieren geweest zyn.

Het *Zinbeeld* is:

GRAVITAS, Statigheid;

Een *Vrouw* in 't purpur gewaad gekleed, rustende op het voetstuk van een Pylaar, en hebbende een Lantaarn in de hand.

No. 5.

DERZELVER WAPENEN;

Als een *Voet-* en *Hand-boog*, *Pyl-bus*, *Spies* en *Slag-Zwaard*.

Het *Byschrift* is:

BATONIS ÆQUIPARANT ARMIS.

(dat is:)

Zy gelyken naar de Wapenen van Bato.

Het *Zinbeeld* is:

BATO, een Krygsoverste der Batavieren;

Die alhier staat afgebeeld, gewapend zynde met Boog en Pylen.

No. 6.

DE STAALE SCHUTBOOG;

Die *Vier pond zwaar* moest wegen; dus is zy verbeeld op een *Weegschaal*, waar tegens in eene andere Schaale een *stuk Gewigt*, gemerkt *met* 4, staat.

Het *Byschrift* is:

CANDORE ET VERITATE.

(dat is:)

Met Reinheid en Waarheid.

Het *Zinbeeld* is:

VERITAS, Waarheid;

Een *Vrouw* in 't wit gekleed, met een Spiegel in de eene hand, en in de andere een Weegschaal. No. 7.

DE OUDE DOELEN;

Zo als dezelve van vooren uit het *Tournooy-Veld* is te zien.

Het *Byschrift* is:

MAJORUM CONSTRUCTIO.

(dat is:)

Het Gesticht der Voorvaderen.

Het *Zinbeeld* is:

ARCHITECTURA, Bouwkunde;

Afgebeeld door een *staande Vrouw*, hebbende in de regterhand een Passer en Winkelhaek; in de linker een Tekenraam, waar op de platte Grond van den Doelen getekend staat.

No. 8.

DE WAPENSCHOUWING;

Zo voor heen plagt te geschieden, door eenige *Schutters*, naar de aloude wyze gewapend, staande onder hunne Twee Vaandelen en acht Quartier Vaanen, op het *Tournooy Veld* voor hunne Doelen.

Het *Byschrift* is;

ARMILUSTRIO.

(dat is:)

Met Wapenschouwing.

Het *Zinbeeld* is;

VIGILANTIA, Wakkerheid;

De Krygs-Godt *Mars* zich in zyn Wapen-Schild of Rondas spiegelende.

No. 9.

DE EERSTE LOOP-PLAATS;

Op dit Tafereel beschouwd men het *Buitenhof* zo oudtydsch was.

Het *Byschrift* is:

PRINCIPALIS.

(dat is:)

Vorstlyk.

Het *Zinbeeld* is:

HOLLANDIA, Holland;

Een *zittende Vrouw* in 't Purpur gekleed, met een Graafelyke Kroon op haar hoofd en een Leeuw voor haare voeten.

No. 10

DE TWEEDE LOOP-PLAATS;

Word op dit stuk door een Gezicht van de *Plaats* aangeweezen.

Het *Byschrift* is:

NOBILIS.

(dat is:)

Edel.

Het *Zinbeeld* is:

HAGA COMITIS, 's Gravenhage;

Een *staande Vrouw* in een Geel gewaad, hebbende in de regterhand het Wet-Boek, en in de andere de Magistraat-Bondel; nevens haar staat een Ojevaar.

No. 11.

DE GESCHIEDENIS EN LOTGEVALLEN DEZER CONFRERIE;

Ziet men in dit Tafereel, als wordende dezelve met de *Geschiedkunde* afgebeeld door een *Vrouw* die in een Boek schryft.

Het *Byschrift* is:

NOTABILES ÆSTIMANTUR.

(dat is:)

Zy worden Gedenkwaardig geächt.

Het *Zinbeeld* is:

TEMPUS, Tyd;

Een *oud Man* met een Zandloper op het hoofd, hebbende in de regterhand een Zeissen en in de linker een Tafereel, waar op de 12 Tekenen der Maanden staan afgeschetst.

No. 12.

DE VRYDOMMEN EN VOORREGTEN;

Dit stuk vertoond de Afbeeldzels van *Graaf Floris de V*, *Hertog Willem van Beyeren*, en *Philips de II. Koning van Castilien en Arragon.*

Het

Het *Byschrift* is:

ILLORUM GRATIA.

(dat is:)

Door derzelver Gunste.

Het *Zinbeeld* is:

FAVOR, Gunst;

Een *Vrouw* met een Overvloeds-Hoorn in de eene hand, en met de andere hand als uitdeelende verscheide Vrugten. No. 13.

DE VEREENIGING MET DE EDELEN EN SUPPOSTEN VAN DEN HOVE;

Is afgeschetst door de *Godinne Pallas*, welke een Staetsy-Tabbaard over haar Waapen Rok heeft; hebbende in de eene hand een Boek en in de andere een Lancie. Het *Byschrift* is:

TOGIS ET ARMIS.

(dat is:)

Met Tabbaard en Waapenen.

Het *Zinbeeld* is:

AMICITIA, Vriendschap;

Vertoond door een *Vrouw* met Bloemen gehuld, zy heeft in de eene hand een Schaal met Wyn, en in de andere een Granaat-appel.

No. 14.

DE TWEE VAANDELS;

Deeze worden alhier, boven een hoop aloude Waapenen *Uitsteekende*, vertoond *Kruyswyze* over den anderen.

Het *Byschrift* is:

HÆC NOBIS INSIGNIA VIRTUTIS.

(dat is:)

Zy verstrekken ons tot Gedenktekenen van Dapperheit.

Het *Zinbeeld* is:

SIGNIFER, De Vaandrager;

Een *Man* naar de aloude Schutterlyke manier, met de Bonnette en Paleur afgebeeld; hebbende een Vaandel in de hand.

No. 15.

HET ORDENS-TEEKEN;

Is hier afgetekent, zoo als het zelve tegenswoordig by opentlyke plechtigheden gebruikt word.

Het *Byschrift* is:

ANTIQUITATE ILLUSTRIS.

(dat is:)

Van ouds af Uitmuntend.

Het *Zinbeeld* is:

SAGITTARIUS, de Schutter;

Een *Man*, als voor, naar de Schutterlyke manier gekleed en gewapend; omhangen zynde met het voorsz, Ordens-teeken.

No. 16.

DE TEGENSWOORDIGE LUISTER DER CONFRERIE;

Eindelyk vertoond zich *een Kring van Herten*, omvattende eenige andere HERTEN, welke met VORSTELYKE, *Hertogelyke*, *Prinselyke* en *Graaflyke Kroonen*, *Bonnetten* en *Mutsen*, zyn gedekt. In het midden van alle deeze staat een ORANJE BOOM. Het *Byschrift* is:

ET SERENISSIMOS CONTINENT.

(dat is:)
Zy omvatten ook Doorluchtigen.
Het *Zinbeeld* is:
SUPREMUS, de Opperste;

Deeze word voorgesteld zo als de *Schutter-Koning*, oudstyd, plagt met Wapenrusting en Geweer voor te trekken; en van te zitten op den Feestdag van St. JORIS.

Hun Hoog Mog. hebben de Afschaffing der Lasten ter favoriseering van de groote Vissery en Haringvangst, noch voor drie Jaaren, en dus tot den eersten January 1766. geprolongeerd.

Van *Brussel* verneemd men, dat aldaar door een Keizerlyke Koninglyke Ordonnantie, den Uitvoer van Kool- Raap- Vlas en Hennip-Zaad, uit de Oostenrykse Nederlanden verboden is.

Gouda. Op den algemeenen Dank- Vast en Bede-Dag, gehouden den 2 Maart 1763. zyn alhier Gepredikt de navolgende Texten.

GROOTE KERK.

Voorm. *Moraaz.* Jes. 5. vs. 4.
Namid. *Westerhoff.* Amos 5. vs. 6, 7.
Avond. *Blaauw.* Jer. 13. vs. 14.

WALSCHE KERK.

Voorm. *La Rochette.* Jes. 48. vs. 17, 18, 19.

Amsterdam. Op Zondag den 20 Maart (1763.) hebben de E. W. Heeren Predikanten der Nederduitsche Gereformeerde Gemeente alhier, op bevel van de Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren, de Ingezetenen bedankt, voor de milde Giften door hen gedaan ten behoeven der arme Schoolen; en teffens bekend gemaakt dat'er noch een School, te weeten 't Achtste zal aangelegd worden.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Door hun Ed. Gr. Mog. is uit eene nomminatie van drie perzonen tot Raad ende Vroedschap der Stad *Alkmaar* verkooren, de Wel Ed. Gest. Heer *Christiannius Besemaker*.

Den 14 Maart is by de Ed. Achtb. Vroedschap der Stad *Leyden* tot mede Vroedschap verkoren de Heer Mr. *Bernardus Pieter van Snakenburg*; als mede de Wel Ed. Gest. Heer Mr. *Nicolaas van Alphen*, Oud- Schepen dier Stad tot Gecommitteerde in 't Collegie van de Ed. Mog. Heeren Raden ter Admiraliteit t' Amsterdam, beide in de plaats van wylen den Heer Mr. *Nicolaas de Bye*, geweezene Raad, enz.

Door zyn Doorl. Hoogh. den Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk van den Staat enz. enz. enz. zyn de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld, tot,

Sous-Luit. Pierre Louis de Monin, in 't Regiment van . *Smissart.*
Adjudant . Jacob Lorbach, . . . *Maleprade.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

In dit Jaar 1763 zullen ter Walvisch vangst naar de *Straat-Davids* vertrekken 37 Hollandsche en 2 Hamburger schepen.

's Nachts tusschen den 11 en 12 Maart geraakten de Koolen in eenen der kelders van het Stadhuis te *Brussel* in den brand, en het gantsche, door zyn oudheden

heden zo vermaard gebouw, liep groot gevaar van ten eenemaal door de vlammen vernielt te zullen worden, doch door de zonderlinge vigilantie van Groot en Klein zyn de gevolgen gelukkig voorgekomen.

Te *Romen* is, in den ouderdom van 52 Jaren overleden zyne Eminentie *Balthazar Cenci*, Kardinaal-Priester van de H. R. Kerk, Secretaris van het Sacro Consulto, toen hy in 1751 tot het Purper verheven werd.

Den 11 February (1763) is te *Pera*, eene Voorstad van *Constantinopolen* overleeden zyne Excell. de Heer *Elbert*, Baron *van Hochepied*, Ambassadeur van Hunne Hoog Mog. by de Ottomannische Porte.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 6 en 20 April 1763. onder Voorzitting van Ds. *H. Hageman.*

WEESP. Op Zondag den 13 Maart 1763. heeft alhier de Canditatus *Isaac Schultz*, geboortig van *Amsterdam* en Discipel van den Eerw. en zeer geleerden Heer *Henricus Hageman*, zyn uitmuntende gaven, tot groot lof en genoegen van alle toehoorders, laaten hooren, zyn Eerw. verklaarde het 10 vers uit het vyfde Capittel van Paulus Zendbrief aan de Romeinen: *Want is 't dat wy Gode verzoent zyn door den dood zyn's Zoons, toen wy nog vyanden waren: veel meer zullen wy zalig worden door zyn Leven, als wy nu verzoent zyn.* En nam tot zyn Inleidinge Genesis XXII. v. 1, 2. *Na deeze geschiedenis verzogt God Abraham, en sprak tot hem: Abraham. Ende hy antwoorde: hier ben ik. Ende hy sprak: neemt Isaac uwen eenigen Zoon, dien gy lief hebt*, &c.

SCHIEDAM. Op de meergemelde *Dank- Vast* en *Bededag*, zyn de volgende Texten Gepredikt.

Voormid. *J. C. Landsberg*, 1 Cor. I. vs. 9. *Want God is getrouw, door wien gy beroepen zyt tot de gemeenschap van zyn Zoon Jesus Christus, onze Heere.*

Namid. *Dezelve*, Jer. XVI. v. 16. *Ziet ik zal veel Visschers uitzenden, spreekt de Heere, die zullenze opvisschen, en daarna zal ik veel Jagers uitzenden, die zullenze vangen op alle bergen, en op alle heuvels, en in alle steenkloven.*

MONNIKENDAM. Op den algemeenen *Dank- Vast* en *Bededag* den 2 Maart 1763 heeft onze Leeraar de Wel Eerw. Heer *J. H. Vorstius*, des Voormiddags een Dank-Predikatie gedaan, over Psalm CXLVII, 12—20. *Jerusalem, prys den Heere; Zion, loof uwen God: want hy maakt vast de grendels uwer Poorten, en zegend uwe Kinderen daar binnen: Hy beschikt aan uwe Grenssen Vrede, en verzadigd u met de beste Tarwe. Hy zend zyne reden op de Aarde; zyn woord loopt snel. Hy geeft sneeuw als wol; hy strooid den rym als Asch. Hy werpt zyne hagelsteenen als brokken: wie kan 't uitstaan wegens zyn Vorst? Hy spreekt, zo versmelt het; hy laat zyn wind waayen, zo ontdooit 't. Hy maakt aan Jakob zyn woord bekend; aan Israël zyne Reden en Rechten: zo doed hy aan geen Heiden; noch laat hun zyne Rechten weeten. Hallelujah.* Hier in stelde zyn Eerw. voor; In het voorbeeld van Israëls Dochter de verplichting tot waare dankbaarheid voor Nederland, wegens de byzondere weldaden Gods aan het zelve in het hagchelyk tydgewricht beweezen. Des Namidd. een Boet-reden over Matth. III. v. 8, 9, 10. *Ziet toe, doed oprechte vruchten*

ten der Boete en denkt niet, by u zelven te zeggen: wy hebben Abraham tot een Vader, want, *ik zeg u, dat God ook uit deeze steenen Abraham kan Kinderen verwekken. De byl is alreeds den boomen aan den wortel gelegd: derhalven, welke boom geen goede vruchten voortbrengd, word afgehouwen en in het vuur geworpen*; daar uit voorstellende, het eenige middel jegens de strafdreigende Gerechtigheid Gods tegens de overhand neemende Zonden; zo dat zyn Eerw. *eerst* de strafdreigende Gerechtigheid tegens de Zonden, volgens vs. 10.: ten *tweeden* de schyngronden, waar meede zich de Zondaar paaid, volgens vs. 9. en ten *derden* het eenige middel ter beveiliging volgens vs 8. aantoonde.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 3de *Maart* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 3 Maart.

't *Kind* van Jan Casimier Vos. Z. K.

Maandag den 7 dito.

't *Kind* van Hendrik Groskamp. N. Z. K.

Woensdag den 9 dito.

Debora Verryn, Weduwe van wylen Paulus van den Ende W. K.

Bregje Wyngaard, Huysvrouw van Klaas Kuyper. N. O. K.

Donderdag den 10 dito.

Jacob Lievense Poortermans, *Saaydroger*. O. O. K.

Teunis van der Spek, *Beurt Schipper op Brussel*. N. O. K.

Gerrendina Maria Brouw, Weduwe van Pieter Keyman W. K.

't *Kind* van Ernst Willem Cramerius. N. Z. K.

't *Kind* van Jan Schaik. Z. K.

Vrydag den 11 dito.

Simon Cornelis Bruyn. O. O. K.

Anna Elisabeth Robert, Weduwe Jean Bayssalance. W. A. K.

Femmetje Brinkman, jongste Dogter van Barent Brinkman. N. K.

't *Kind* van Hendrik Kemper. L. O. K.

't *Kind* van Pieter Lugt. E. Y. K.

't *Kind* van Barend Bakker N. K.

Saturdag den 12 dito.

Hendrik Bondt. O Z. K.

Jurriaan Vlug. N. Z. K.

Geertruy de Vries, Huysvrouw van Bruyn Oljen. L. N. K.

Maandag den 14 dito

Isaak Benjamin Gunther. L. N. K.

Frans Hendrik Bergs. L. O. K.

Cornelia Booner. N. Z. K.

Maria Boursse. N. O. K.

't *Kind* van Jacob Creyghton. N. K.

't *Kind* van Jan Jacob Faesch. O. K.

Dingsdag den 15 dito

Anna Dankbaar, Weduwe van Gerrit Ten Sande. O. K.

Rinsje Roos, Huysvrouw van Cornelis Belteken. N O. K.

Jannetje Houtmans N. O. K.

Alida Tinnekes. N. O. K.

't *Kind* van Claas Beyman. Z. K.

Woensdag den 16 dito.

Sophia Maria van de Putt, Laatst Weduwe van Pieter Elzevier, in leeven *Bedienaar des Goddelyken Woords* W. K.

Anne Magdeleine Berlan, Bejaarde Dogter. W. A. K.

Maria van Westervelt, middelste Dogter van Jan van Westervelt. W. K.

't *Kind* van Nicolaas Hofman. O. K.

't *Kind* van Johannes Zimmerman. L. O. K.

't *Kind* van Lambertus Kuyper. N. K.

Donderdag den 17 dito.

Frederik Frankhuysen. L. N. K.

Jan Boolews, Mr. *Koperslager*. O. Z. K.

Hendrik Brisyo. L. K. H.

't *Kind* van Carlo Bressanelli. O. K.

't *Kind* van Albert Voombergh. N. Z. K.

Vrydag den 18 dito.

Otto de Witte. W. K.

Jan Paulus de Grimo. E. N. K.

Geertruy Albrink. Z. K.

Martinus de Liefde. A. K. H.

Maria Wynties, Bejaarde Dogter. L. N. K.

't *Kind* van Hendrik Groskamp. N. Z. K.

't *Kind* van Balthazar Schroder. L. N. K.

Sa-

Saturdag den 19 dito.
Jacomina Elshof, Huysvrouw van Barend ten Tye. N. K.
Anna Berthon. W. A. K.
Sondag den 20 dito.
Pieter Moreu. A. K. H.
Gerrit Meyer. A. K. H.
Jan van Tiel. A. K. H.
Daniel Bruckonje, *Koorndraager.* K. K. H.
Balthaser van Haarlem. A. K. H.
Douwe van de Schenaart. K. K. H.
Willem Hardas. K. K. H.
Maandag den 21 dito.
Pouwlus Legers. W. K.
Susanne Vlamin, Weduwe van Jean Cassaing. W. A. K.
Geertruyda Blaeupot, Weduwe van Jan Bronkhorst. N. O. K.
Geertruy de Veer, Weduwe van Jacob de Veer. O. K.
Marrike Deeden. N. Z. K.
't *Kind* van Jan George ten Zande. N. K.
't *Kind* van Coenraad Klockhoen. N. Z. K.
Dingsdag den 22 dito.
Christiaan Groenevelt. L. O. K.
Dirk Kruyer. E. Y. K.
Elisabeth Loenius, Weduwe van Albertus van Soest. N. O. K.
Susanne Marie Amyot, Huysvrouw van Nicolaas Noording. W. A. K.
Aletta Settel, Huysvrouw van Anthony van Rems. N. Z. K.
Maria Kok. Z. K.
Donderdag den 24 dito.
Hendrik Oonck, *Bierdrager.* L. K. H.
Volkert Hoogeboom. A. K. H.
Anna van Limburg, Weduwe van Jasper le Mair. L. K. H.
Arrejaantje Spengel, Bejaarde Dogter. A. K. H.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 21 *Maart* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Blomstraat (*J. Speekman* en *C. Agterman*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, voorby de tweede Dwarsstraat. *f* 1320, in slag *f* 1, verkogt.
Buitekant of Y gragt (*P. Grim*, *P. Stiffry*, *B. Stembergh* en *P. Veeckens*, Een Huys en Erve, op de) op de hoek van de Schipperstraat. *f* 11000, in slag 1000, opgehouden.
Dwars Boomsloot (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, genaamd de Eendragt, op) *f* 9500, in slag *f* 500 verkogt.
Dwars Boomsloot (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, genaamd de Liefde, op) naast en bewesten 't even gemelde. *f* 8500, in slag *f* 200, opgehouden.
Fluweele Burgwal. (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) het zesde Huys van de Korte Niezel Zuydzy. *f* 13200, in slag *f* 525, verkogt.
Kattenburger Plyn (Dezelve, Een Huys en Erve, op het). *f* 4750, in slag *f* 100, opgehouden.
Laurierstraat (*J. Blaauw*, Twee Huyzen, in de) in de Hoedemaakers Gang. *f* 625, in slag 125, verkogt.
Laurierstraat (Dezelve, Twee Huyzen, in de) in de Rammenasse Gang. *f* 300, verkogt.
Laurier Dwarsstraat (*B. de Bosch*, *J. Roose* en *A. Haanenberg*, Een Huys en Erve, in de twede) *f* 1200, in slag *f* 175, opgehouden.
Lynbaansgragt (*H. Campen* en *N. Breemer*, Een Huys, Agterhuys en Erve, op de) tusschen de Goudsbloemstraat en Fransepad *f* 1800, in slag *f* 10, verkogt.
Lynbaansgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de) naast het laast gemelde Perceel. *f* 1225, verkogt.
Palmgragt of Fransepad (Dezelve. Een Huys en Erve op de) N. zy. *f* 230, verk.
Roosestraat (*C. Pullen* en *A. Buys*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 3250. in slag *f* 300. verkogt.
Roosestraat (Dezelve, Een Agterhuys en Erve, in de) aan de Noordzy, schuin

over

over het bovengemelde. *f* 300, in flag *f* 7, verkogt.

Waarmoesstraat (*H. Campen* en *N. Bremer*, Een Huys en Erve, in de) over de St. Annastraat. *f* 6500, in flag *f* 600, verkogt.

Weespad (*J. Blaauw*. Twee Huysen onder een Dak, met deszelfs Agterhuys, en dus drie Wooningen, op het vuile), tusschen de Laurier en Roosestraaten. *f* 750, in flag *f* 150, verkogt.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 28 *Maart* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Angeliersstraat (*D. van Schorrenberg* en *F. Schutte*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, by de eerste Dwarsstraat. *f* 1350, in flag *f* 100, verkogt.

Blomgragt (*P. van der Heyde* en *P. Suyderhof*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, voorby de Laatste Dwarsstraat *f* 6050, in flag *f* 1200, verkogt.

Braak (*H. Laarman* en *C. Roos Carelsz.*, Een Huys en Erve, op de). *f* 3250, in flag *f* 400, opgehouden.

Dirk van Hasselsteeg (*H. Bosch* en *B. Twisk*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 3500, in flag *f* 400, verkogt.

Leidsegragt (*D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, op de) Zuydzy, op de hoek van de Baangragt. *f* 2525, in flag *f* 200, verkogt.

Linde Dwarsstraat (*H. Laarman* en *C. Roos Carlsz.*, Een Huys en Erve, in de) *f* 2750, in flag *f* 225, verkogt.

Looyersgragt (*D. van Schorrenbergh* en *F. Schutte*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de) Noordzy, tusschen de Prinsegragt en eerste Dwarsstraat, in een Gang. *f* 400, in flag *f* 40, verkogt.

Nieuwendyk (*H. Bosch* en *B. Twisk*, Een Huys en Erve, op den) tusschen de Dubbelde Worst en Zoutsteegen. *f* 7950, in flag *f* 500, verkogt.

Passeerdersstraat (*D. van Schorrenberg* en *F. Schutte*, Een Huys en Erve, zynde vier Wooningen onder een Dak, met een Tuyntje daar by, in de) *f* 1800, in flag, 600, verkogt.

Passeerderstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, op de hoek van de Vriessepoort. *f* 900, in flag *f* 10, verkogt.

Passeerderstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) op de Noorder hoek, van dito Poort. *f* 725, in flag *f* 20, verkogt.

Passeerderstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) bewoond door een Fruytkoper *f* 425, in flag *f* 90, verkogt.

Passeerderstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder Dak, in de) Zuydzy, op de hoek van de Naaldemakers Gang. *f* 1800, in flag *f* 300, verkogt.

Passeerderstraat (Dezelve, Een Huys met twee agter Wooningen en Erve, in de) op de hoek van dito Gang. *f* 525, in flag *f* 4, verkogt.

Passeerderstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) aan het end by de Duivemarkt. *f* 800, in flag *f* 50, verkogt.

Rooseboomsteeg (*C. Angel*, *B. Twisk* en *P. van Stuyvenberg*, Een Huys en Erve, in de) Oostzy, tusschen 't Fransepad en Palmstr. *f* 210, in flag *f* 1, verk.

Warmoestraat (*B. Bosch*, *A. de Stoppelaar* en *C A. van den Bosch*, Een Huys en Erve, in de) Westzy, het negende van de Vissteeg, over de Schoutensteeg. *f* 8800, in flag *f* 600, verkogt.

Wenslouwer-Pad (*H. Laarman* en *C. Roos Carelsz*, Een Tuyn en Huyzinge, genaamd Sluyt-Rust, op het) buiten de Raampoort. *f* 300, in flag, 100, verkogt.

Wieringerstraat (*C. Angel*, *B. Twisk* en *P. van Stuyvenberg*, Een Huys en Erve, in de Buiten) Westzy. *f* 5000, in flag *f* 450, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand APRIL 1763.

vervolg der MEMORIE

van Kapiteyn

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Omtrent het derde geval handeld den Admiraal *Schryver* speciaal der, en beyvert zig ongemeen zeer, om, was het mogelyk, daar in iets tot lasten van den ondergetekenden op te zoeken. Hy stelt in de eerste plaats, dat *alle ervare, kundige Zee-Capiteinen altoos een Stuurman gebruiken om te looden* en dat in dit geval *geen kundig Stuurman door de Capitein Hœufft was aan het loot gestelt, maar een Matroos, die onkundig was van de merken waar door de Lootsman misleid is geworden, en dat de waare oorzaak is geweest, 's Lands Schip Hilverbeek vast zeilde.*

Den ondergetekenden vind het naauwlyks waardig iets te melden op zoo een ontrouw voorgeven van den Admiraal, te minder, daar elf jaaren geleden het geval met zyne omstandigheden door den *RAAD* naauwkeurig is onderzogt, afgedaan, en den ondergetekenden geen de minsten reproche van *DEN RAAD TER ADMIRALITEIT* waerdig bevonden. Dog daar den Admiraal, om zyn voorgeven te vernissen, voortbrengt een Concept Requeſt van den Lootsman, die om zyn schuld door den ondergetekenden in hegtenis was gezet; en, zulks door den *RAAD VAN DE ADMIRALITEIT* geapprobeert zynde, op derzelver ordre is overgebragt naar Enkhuyzen, om daar te blyven tot derzelver nadere ordres; maar die eindelyk van wylen *ZYNE DOORLUGTIGE HOOGHEID DEN HEERE PRINCE VAN ORANGE, ERF STADTHOUDER,* GL: GED, pardon over zyn wanbedryf gekregen heeft; en welke Lootsman, nu na elf jaaren, de patrocinie van den Luitenant Admiraal mag genieten tot een pretense betoging, als of hy onschuldig

in de gevangenis was gehouden; en zulks, 't geen te noteren is, in weerwil van een be-eedigde getuigenis van de Opper Officieren, en Stuurlieden, die aan boort geweest zyn; en in weerwil van een expresse ordre van Haar Ed: Mog:; zoo zal egter den ondergetekenden, hoe zeer ook ongehouden, en de natuur der zaake het niet eischende, deze allegatie van den Luitenant Admiraal Schryver, als zynde de enigste byzonderheid, die hy voortbrengt tot zyne verschooning, in den grond onderzoeken, en doen zien, hoe ongehoort en verkeert hy handeld

Voor af stelt den ondergetekenden, eerst, dat het aanmerkelyk zoude zyn, dat dezen Lootsman, na elf jaaren gewagt te hebben, nu zoo ontydig een zoodanig Request zoude inleveren. Ten tweede, dat men niet verneemt, dat op de Tafel van Haar Hoog Mogende geweest zoude zyn een Request 't geen den Admiraal produceert als gepresenteert aan Haar Hoog Mogende door den Lootsman. Ten derde, dat deze Lootsman, genaamt Cornelis Snooy, in zyn eige Attestatie tot zyn ontschult, niets tot lasten van den ondergetekenden inbrengt, niet tegenstaande hy, volgens het voorgeven van den Admiraal, door hem zoo grovelyk zoude zyn mishandeld, en dat deze Attestatie mede eerst elf jaaren na de gebeurtenis is opgesteld. Ten vierden, dat het Request en de Attestatie voor den dag komen juist op den zelfden tyd, wanneer den Admiraal op den ondergetekenden zeer verstoort, en op het Request van den ondergetekenden verpligt was, zyn belang aan Haar Hoog Mogende in te brengen.

Den ondergetekenden zal nu voorts aantoonen, hoe dat nog het Request, nog de Attestatie van den Lootsman C: Snooy (al waaren ze wettige documenten, 't geen ze niet zyn, gelyk een ieder, hoe onkundig hy anders ook zyn mogte, ligtelyk zien kan) niets tot lasten van den ondergetekenden inhouden, zynde het Request en Attestatie te vinden onder de Bylagen van het Berigt van den Admiraal No. 4. en 5.

Dezen Lootsman werpt de schuld op den Matroos, die ter zyner requisitie gepeilt heeft, zonder dat hy iets meld van de ordres, die den ondergetekenden (of een ander Officier) aan den Matroos tot de peiling zoude gegeven hebben, gelyk hy die ordres ook niet gegeven heeft.

Tot deze zaak doet niets, dat Thomas Middelmeer, en Christiaan Cornelis by hunne Attestatie, door den Admiraal geproduceerd sub No. 6., en van dato den 1sten January 1751., verklaren *voor zoo verre* (zoo als zy zeggen) *hun bekend was, dat Cornelis Weerse Snooy geen andere sterke drank had gebruikt dan met een ander te zaamen een kelkje Jannever; en dat hy geduurig een man aan het loot heeft gehad, en dat hy gezegt had aan die aan het loot stonden, als het droger word, dan moet gy my waarschouwen, en dat deze zulks aaannamen, dog dat het Schip kort*

daar

daar op is vastgeraakt. Want den inhoud van deze verklaaring brengt niets in het geheel tot lasten van den ondergetekenden. Dat gedurig een man aan het loot gestaan heeft, is immers niet tot lasten van den ondergetekenden; en dat hy, even voor dat het Schip vast geraakte, *aan die aan het loot stonden* (zonder melding hoe veele en wie daar aan stonden) *bad gezegt, als het droger word, dan moet gy my waarschouwen, en dat deze zulks aannamen*; dat wyders den *Lootsman maar een kelkje Jannever met een ander te zamen gebruikt had, voor zo verre aan de Attestanten bekent was*; is al te zaamen mede niets, waar uit den Admiraal zyne verwytingen van het verzeilen van het Schip door den ondergetekenden, in het allerminste zal konnen goed maaken. Vervolgens zal van deze zelfde Attestanten blyken, hoe zy niet gunstig verklaart hebben van den Lootsman, en zulks weinige dagen te vooren op den 25 December 1750., en welke verklaaring zy voor *HAAR EDEL MOGENDE* op den tweeden of derden Kersdag 1750. hebben beëedigt. [te vinden agter het Request aan Haar Hoog Mogende, onder de Bylaagen Litera A. No. 8.]

Al even min kan aan het oogmerk van den Admiraal dienstig zyn zyn product onder No. 7., waar by de Overlieden en verdere Lootzen aan 't oude Schilt op Texel verklaaren, *dat de Lootsman C: Snooy zoude geweest zyn van een ordentelyk comportement, en die hem altoos, zoo ver haar bekend was, in zyn dienst als Lootsman, nugteren en bekwaam had gedragen, zonder ooit geboort te hebben, dat hy zyn pligt als een eerlyk Lootsman heeft te buiten gegaan*: In deze geheele verklaaring is mede niets te ontdekken, tot lasten van den ondergetekenden; daar word niets van het geval, waar over gehandelt word, gerept of geroert.

Uit al het voormelde is op te maaken, dat den Luitenant Admiraal *Schryver* zyn gestelde, *dat den ondergetekenden zyn Schip Hilverbeek twee à drie maalen in één reis heeft aan den grondt gezeilt*, alleen fundeert op het pretext, dat wanneer het Schip op den Spaander Bank by Enkhuyzen aan den grondt geraakte, een Matroos zoude hebben gestaan aan het loot, zoo als alleen C: Snooy voorgeeft, daar den Admiraal vermeind, dat een Stuurman daar aan moest gestaan hebben.

Den ondergetekenden verklaart, dat het gebruik niet medebrengt, dat, wanneer een Schip, na Amsterdam moetende, de droogte van het Vlaak gepasseert of over is, altoos een man aan het loot zoude staan; veel minder, dat dan altoos een Stuurman aan het loot zoude staan; nog minder, dat daar van ergens een wet zoude gevonden worden: Dat nu het geval gebeurd is, na dat het Schip het Vlaak gepasseert was, is bekent, zynde het Schip vast geraakt op den Spaander Bank by Enkhuyzen; het is mede bekent, dat de Schepen het Vlaak over zynde, het grootste gevaar gepasseert zyn, en dat men dan meest op de coursen en merken toezeilt; waarom dan

ook vervolgens alleen op zulke tyden, en in zulke omstandigheden van weer, wind, als anderzints, aan den Lootsman worden toegevoegt zulke en zoo veele hulpen als hy komt te eischen, en zoo is het in het tegenwoordige geval geweest; wie heeft den Matroos aan het loot gestelt? immers den Lootsman zelve; die niets meer of anders van iemand gerequireert heeft gehad; waar van *HAAR EDEL MOGENDE HEBBEN* gehad de gerequireerde, en noodige informatie: aan den Lootsman is niets onthouden van al wat hy verzogt heeft; en was h[illegible] anders geweest, hy zoude gereedelyk daar over geklaagt hebben.

Ondertusschen zoo is op te merken, dat, nevens den Admiraal, alleen den Lootsman Cornelis Snooy, om was het mogelyk zyne schulde te verminderen, in zyne Attestatie wil doen voorkomen, als of het gebruik mede bragt, dat nooit anders en overal van het inkomen van Texel tot aan Amsterdam, altoos een Stuurman aan het loot moest staan, en dus niet alleen wanneer den Lootsman zulks requireert, maar dat, zonder interruptie, den commanderende officier uit zig zelven daar toe een geduurige ordre zoude moeten geeven; ook dan, wanneer een Schip over het Vlaak na Amsterdam gepasseert was: al het welke de ongerymdheid zelve is, nog meer doorstralende, geconsidereert zynde dat op de Scheepen, het Vlaak gepasseert zynde, ordinair maar twee Stuurlieden gehouden worden, zoo als ook in dit geval geschied is.

De eenparige verklaaring van alle de Opper-Officieren, en van de twee Stuurlieden, die nog aan boort waaren, houd in, *dat wanneer door de Lootsman Cornelis Snooy op den* 15*den dezer* [maant December 1750.] *het 's Lands Oorlog-Schip Hilverbeeek op de Spaander is verzeild geworden, het als doen zeer mooy en klaar weer was; en dat vermits de wind zuidelyk begon te looopen en het een eb was, aan den Lootsman voornoemd, door diverse is aangeraden geworden, om te ankeren, maar dat hy des niettegenstaanden heeft willen voortzeilen:* [te zien in de Bylagen van het Request aan Haar Hoog Mogende, Litera A. No. 8.]

Het zoude te verwonderen zyn, dat de gemelde twee Stuurlieden die meede hebben verklaard, hoe den Lootsman C: Snooy niet onschuldig was aan het verzeilen van het Schip, kort daar op hebben verklaard in de Attestatie door den Admiraal geproduceerd onder zyne Bylagen No. 6., *dat steeds een man aan het loot gestaan had, en dat den Lootsman maar een kelkje Jannever met een ander gedronken had, voor zoo ver hen bekend was.* Maar alle reden tot verwondering cesseert, wanneer men in agt neemt, dat deze twee Stuurlieden, by de eerste verklaring stellen, hoe en om wat reden C: Snooy schuldig was; en hoe zy in de andere verklaaring alleen twee omstandigheden; (tot de schuld niet doende en op zig zelven staande) stellen om daar door meerder beswaar tot zyne misdaad af te weeren: in de eerste verklaaring word waarheid gezegt met relatie tot de schuld, waar van in de tweede niets voorkomt. (*Het vervolg hier na*)

EUROPA *TURKYEN. Constantinopolen.* Zyn Exc. de Heer Baron *Elbert de Hochepied*, Ambassadeur van de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, by dit Hof, den 21 Febr. laatstleden in den Ouderdom van 57 Jaren 1 Maand en 5 dagen alhier in de Voorstad Pera overleden, (gelyk wy melden in ons voorgaande stuk bladz. 117.) werd in 't algemeen wegens zyne goede hoedanigheden betreurd. Hy was gebooren te *Smirna*, alwaar zyn Heer Vader als Resident van hun Hoog Mog. resideerde; tot de Jaaren zyner Jongelingschap gekomen zynde, vertrok hy na Holland, by zynen Broeder Mr. *Jacob de Hochepied*, dewelke te Haerlem 't Bailluwschap van Kennemerland bekleedde; en in gemelde Stad het Ampt van Secretaris der Weeskamer &c. waarnam, huuwde hy aldaar met de eenige Dogter van den Haerlemsen Burgemeester *Boelema*, dewelke alhier over eenige Jaaren, aan diergelyk Toeval, als haar Gemaal, is overleden. Hy laat 3 Kinderen na, by gemelde Gemalin verwekt; als eene Dogter, getrouwd met den Heer *Porter*, gewezen Groot-Brittannise Ambassadeur by de Porte; eenen Zoon, die zig thans in Holland bevind, en nog eene zig hier bevindende Dogter van 21 Jaaren; Voorts heeft de Overledene zynen eersten Secretaris tot Voogd en Executeur over zyne twee onmondige Kinderen benoemt. De Plechtigheden der Begraffenis, waarmede men den 14 dito 's morgens om 8 uuren een Begin maakte, zyn geweest als volgt:

In eenen der Zaalen van het Paleis, dewelke van boven tot beneden met zwart Laken behangen, en met een meenigte Was-Kaarssen verlicht was, had men een prachtig Praal Bed, met Flambouwen omringd, opgerecht, op 't welk het Lyk van zyne Excellentie ten toon lag in eene Kist van Nootenboomenhout, overdekt met zwart Laken, en daarop de Wapen Schilden van zyne Excellentie.

Aan beide Zyden van 't Parade Bed stonden 6 Kamer-Dienaars in diepen Rouw, en in 't midden van het Vertrek waren eenige Leunstoelen in twee halve Cirkels geschaard, op dewelke zaten de Heer van Asten, eerste, en de Heer Schutz, tweede Secretaris, beide ook in diepen Rouw; de 4 Dragomans of Tolken, en de geheele Hollandse Natie, om de Complimenten te ontfangen van een iegelyk, dewelke na deze Plechtigheden geleid wierden in een anderen Zaal, daar eene groote Tafel was aangerecht met allerhande Confituuren, Wynen, Liqueuren, Vruchten en andere Verversingen, dewelke aan een ieder wierden geprésenteert, als mede een Paar witte Handschoenen.

Aan den Ingang van 't Palais stond eene Wagt van vier Janitsaa-

ren; en de 2 groote Trappen, langs welke men in de Appartementen quam, waren bezet met een dubbelde Rei van Tchoadars, Palfreniers, Lakeyen en andere Bedienden in diepen Rouw.

Tegen half vier 's namiddags wierd tot het openen van den Train Bevel gegeeven, welke dan ook onder het luiden van de Klok begon. 1. Door het Huis van den Heer Resident van 't Hof van Rusland; bestaande uyt 4 Janitsaaren en 12 Lakyen in groot Levry, met den Hofmeester aan 't hoofd, twee aan twee. 2. Het Huis van den Heer Envoyé van Zweden, te weeten 4 Janitsaaren en 12 Lakeyen in groot Levry, met den Hofmeester. 3. De Huizen van de twee *Internuncii* van beide hunne Rooms Keizerlyke Majesteiten; namentlyk 3 Janitsaaren, 24 Lakeyen in groot Levry, met de Hofmeesters; zynde het Huis van den Heer van Penckler aan de rechter, en dat van den Heer van Schwacheim, aan de linker zyde. 4. Het Huis van den Ambassadeur van Venetien; te weten 4 Janitsaaren, de Hofmeester, 10 Lakeyen in groot Levry, 4 Dragomans en 2 Secretarissen; gevolgd door 2 Knechten, ook in groot Levry. 5. Het Huis van den Franssen Ambassadeur; bestaande uyt 4 Janitsaaren, den Hofmeester, 10 Lakeyen in groot Livry, 4 Dragomans en 2 Secretarissen, gevolgd van 2 Knechts in groot Levry. Eindelyk het Huis van wylen zyne Excellentie den Ambassadeur van hun Hoog Mog.; namentlyk 6 Janitsaaren; de Stalmeester van zyne Excellentie; 5 Palfreniers, leidende 5 Hand-Paarden, met zwarte Kleeden bedekt; 3 Stuurlieden van drie Hollandse Vaartuygen met hun Equipage; de Portier; twaalf Lakyen; de Hofmeester; zes Kamer-Dienaars; de vier Tolken der Hollandse en Engelse Ambassade; de Kist wordende gedragen door 12 Tchoadars, en bedekt met een zwart Rouwkleed, voorzien met de Wapen-Schilden van zyne Excellentie en waarvan de Einden gehouden wierden door 6 Hollandse Kooplieden, zynde gekleed in zwart Fluweel: De 2 Secretarissen Heeren van Asten en Schutz volgden agter de Kist in diepen Rouw, en na hen het Corps der Hollandse Natie; 3 Hollandse Capiteins; de Geprotegeerden van Holland, en wyders de Corpsen van alle Europeaanse Natien (zynde alhier bekend onder den Naam van de *Franken*) alsmede een groot getal van Grieken en Armeniers.

In deze Order was het, dat de Lyk-Statie, trekkende midden door eenen overgrooten Toevloed van Volk, na verloop van een uur op de Begraafplaats quam, alwaar met de gewoone Ceremonien 't bovengem. Lyk in een Marmere Graftombe gelegt wierd.

SPANJEN. Madrid Den 18 Maart (1763) arriveerde de uitwisseling der Ratificatien van het Definitif Vrede Tractaat met Engeland en Portugal, en werd dadelyk door den Koning geordonneerd de behoorlyke Schikkingen te maken tot het afkondigen der Vrede

en ter herstelling der vrye Commercie tusschen de wederzydsche Onderdanen. Drie dagen lang heeft men deswegens alhier vreugde bedreven.

RUSLAND. *Moscou.* De Keizerin by haar eens genomen bebesluit volhardende om den Graaf *van Biron*, in 't bezit van Courland en Semigallien te maintineeren, heeft bevel gezonden aan den Graaf *van Braun*, Gouverneur Generaal van Lyfland, om den Prins *Karel van Saxen* op nieuw te vermanen, van zich zonder verder vertoeven uit *Mittau* te retireeren.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Het vervolg van het Definitive Vrede-Tractaat onzer Souveraine en zyne Pruissische Majesteit (ziet ons voorgaande Stuk bladz. 103) is van deezen inhoud:

XVII. Syn Majesteyt de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, moet in deeze Vreede begreepen zyn, op de voet van het Vreedens-Tractaat, dat gemelde Haare Majesteyt dien zelven dag met Syn Majesteyt den Koning van Pruyssen gesloten heeft.

XVIII. Syn Majesteyt de Koning van Pruyssen, zal de in het Jaar 1741, tusschen Hem en den Keurvorst van de Paltz, ten opzigte van de Successie van *Gulik* en *Berg*, gesloten Conventie, op dezelfde Conditie op welke het zelve gesloten geweest is, vernieuwen.

XIX. Staat als boven.

XX. De twee Hooge Contracteerende Partyen zyn overeen gekomen van in het tegenwoordige Vreedens-Tractaat hunne Geallieerden en Vrienden te begrypen, en zy reserveeren zig van die te benoemen in een seperaate Acte, die dezelve kragt zal hebben als of het van woord tot woord in dit Tractaat gesteld was, en die Acte staat meede door de twee Hooge Contracteerende Partyen geratificeerd te worden.

XXI. De uytwisseling der Ratificatien van het teegenwoordige Vreedens-Tractaat zal te *Hubertzburg* binnen veertien daagen, te reekenen van den dag der teekening af, of eerder, geschieden.

Ter oorkonde van het welke wy ondergeschrevene Plenipotentiarissen van Haare Majesteyt de Keyzerinne, Apostolische Koninginne van Hongaryen en Boheemen, en van Syn Majesteyt de Koning van Pruyssen, ingevolge onze volmagt die van weerskanten uytgewisseld zyn, het tegenwoordige Vreedens-Tractaat hebben geteekend en daar op ons Wapen-Cachet doen stellen.

Gedaan op het Slot van Hubertzburg *den* 15 *February* 1763.

(L. S.) HENDRIK GABRIEL VAN COLLENBACH. (L. S.) EWALD FREDRIK VAN HERTZBERG.

Berlyn. Men ziet het definitief Vrede-Tractaat tusschen onzen roemruchtigen Monarch FREDERIK DE GROOTE, en zyne Majesteit

Au-

Augustus de III Koning van Polen en Keurvorst van Saxen; luidende als volgd:

TRACTAAT VAN VREDE,

Tusschen zyne Majesteit, den Koning van *Poolen*, Keurvorst van *Saxen*, en zyne Majesteit, den Koning van *Pruyssen*; zo als dezelve den 15 February, 1763, op het Slot *Hubertzburg* geslooten, en binnen *Dresden*, op Bevel van het Hof, in de Franse Taal, aan het Gemeen is bekend gemaakt.

NAdemaal zyne Majesteit, de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, en zyne Majesteit de Koning van Pruyssen, over en weder aangespoord door het Verlangen, om de Rampen van den Oorlog te doen eindigen, en de onderlingse Eendracht, goede Verstandhouding, en nabuurige Vriendschap, in derzelver respective Staaten, te herstellen, de krachtdadigste Middelen tot een zo heilzaam Doelwit nageleidt, en rypelyk overlegt hebben; als mede, na dat zyne Koninglyke Hoogheid, de Koninglyke Prins van Poolen, en Keur- en Erf-Prins van Saxen, zig heeft laten aangelegen zyn, eene Zamenkomst onder de wederzydse Gevolmagtigden te beleggen, op dewelke dan ook eene Negotiatie gevolgd is, tot welker Bevordering, en ook, om alle Vertragingen uyt den weg te ruymen, dewelke uyt de verre Afgelegenheid zouden hebben kunnen en mogen ontstaan; zyne Majesteit de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, aan den zelven de behoorlyke Zorg toevertrouwt heeft, om desselfs allerhoogst Belang daaromtrent te observeeren: Zo is men met anderen overeengekomen en verdraagen, de voorsz. Vredehandelingen op het Slot *Hubertzburg* te entameeren.

Dienvolgens hebben hunne Majesteiten derzelver respective Gevolmachtigden benoemt; namentlyk, zyne Majesteit de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, den Heer *Thomas*, Vryheer *van Fritsch*, desselfs Geheimen Raad; en zyne Majesteit, de Koning van Pruyssen, den Heer *Ewald Frederik van Hertzberg*, zynen Geheimen Legations-Raad; dewelke dan ook, na aan den anderen over en weder geëxhibeerde Volmachten, de volgende Articulen van een Vrede-Tractaat getroffen, geslooten en onderteekent hebben.

I. Voortaan zal eene duurzaame Vrede; eene oprechte Vriendschap, en eene goede Nabuurschap tusschen zyne Majesteit den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, en zyne Majesteit den Koning van Pruissen, derzelver Erfgenaamen, Staaten, Landen en Onderdaanen, stand grypen. Dienvolgens zal eene algemeene Amnistie, van al het geen, geduurende den tegenwoordigen Oorlog, tusschen de hooge Mogendheden-Contractanten gebeurd is, van welke Natuur zulks ook zoude kunnen of mogen zyn, plaats hebben; alles voor altoos

toos en ten eeuwigen dage vergeeten zyn en blyven; en van de eene noch de andere Zyde, onder generhande Voorwendzel, het mooge genaamt worden, hoe het wille, de allerminste Schadeloosstelling geischt worden; zullende in tegendeel alle de wederzydse, door den Oorlog opgekomene en veroorzaakte Pretensien, ten eenemaale opgeheven, vernietigd en geannulleerd zyn en blyven.

De hooge Contracteerende Partyen, en derzelver Erfgenaamen, zullen voor het toekomende eene volmaakte Harmonie en goede Verstandhouding onder elkanderen cultiveeren, en hun wederzyds Voordeel zoeken te bevorderen; daar en tegen al het geen, wat hen over en weder nadeelig zoude kunnen zyn, of in het minste daar toe zoude kunnen strekken, gezamenderhand uit den weg te ruimen.

Zyne Majesteit, de Koning van Pruissen, belooft wel expresselyk en byzonder, dat, by opkomende Gelegenheden, wanneer Dezelve aan zyne Majesteit den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, of aan Deszelfs Huys en Familie, eenig betaamelyk Voordeel kan toebrengen, zonder eenige Kosten aan zyne Pruissise Majesteit te veroorzaaken, het zelve met den grootsten yver zal geëffectueert, en daar omtrent met de goede Vrienden hunner wederzydse Majesteiten geraadpleegt en geconcludeert worden.

(Het vervolg hier na).

GROOT-BRITTANNIEN. Londen De meenigvuldige Dank- en gelukwensling adressen, welke gemeenlyk, door de Provintien, Steden en Genoodschappen, aan den Koning gepresenteerd worden, zyn als noch, wegens het gesloten definitief Vrede-Tractaat en tot dus verre alleen gebleven by dat der Hogeschool van Oxford. Den 6 April wachtten ruim 200 Leden van de zelve, de Kanselier, den Grave van Litchfield, aan 't hooft hebbende, den Koning te St. James op, en deden aan zyne Maj. de volgende.

AANSPRAAK.

Zeer Genadige Souverein.

WY, uw majts. zeer schuldpligtige en getrouwe onderdanen, de kanzelier, meesters en leden van uwe universiteit van Oxford, smeeken ootmoedig verlof, om uwe Koninglyke teegenwoordigheid te naderen met onze oprechte en hertlyke gelukwensching weegens deeze vreugdige geleegenheid. Onder uw majts. zeer voorspoedige regeering is ieder jaar met nieuwe zeegeningen verrykt, en ieder jaar eischt dus van ons, dat we aan uw maj. de rechtmatige schatting

van onze schuldige erkentenisse opbrengen.

Uw maj. vond by uwe komste tot den troon van deeze Koningryken de natie ingewikkelt is een noodzaaklyken, doch teffens kostbaren en vernielenden oorlog, en uwe eerste zorge is geweest, om uwe onderdanen van onder dien drukkenden last te verlossen, en voor hen te herstellen de zeegeningen des vreedes. Uw majts. wyze en krachtdadige maatreegelen hebben den vyand gedwongen, om billyke voorwaarden tot een vergelyk aan te neemen, en gelukkiglyk een einde gemaakt van eenen roemruchtigen en gelukkigen oorlog, door middel van een zeer voordeelige en eerlyke vreede.

Wy hebben terzelver tyd het uiterste genoegen te zien, dat door uw maj. wyze raadslagen en negotiatien die zeegen algemeen geworden zy, en dat het gansche Christendom, 't welk langen tyd onder de rampen des oorlogs gezucht had, de voorrechten van rust en vreede geniet. Zulk een gebeurtenis, hoe zeer voordeelig en van groote aangeleegenheid in 't algemeen, is echter meer in 't byzonder gunstig voor queekscholen van Godsdienst en geleerdheid; te weeten van dien Godsdienst, wiens byzonder kenmerk is vreede en goedwilligheid, en van die konsten en weetenschappen, dewelken zich meest verheugen in de vreede, en die meest bloeijen in tyden van publieke ruste.

Vergun ons, doorluchtige monarch, by deeze heuglyke geleegenheid te mogen geeven de nadruklykste verzeekeringen van onze onwrikbare aankleeving van uw majts. persoon en regeering, en wy beloven ons zelven alle geluk en allen voorspoed onder uw majts. toegeneegene en onpartydige bestiering, met de nabuurige Koningryken in vreede, onder ons, zelven in eendragt leevende. Dat uw maj. een langduurige en gelukkige regeering geniete, dat de zeegeningen des vreedes dezelve steeds verzellen, en dat de konsten des vreedes die regeering vercieren mogen, is de hertlyke wensch en 't hertlyk gebed van uwe altoos dankbare en schuldpligtige universiteit.

Den 13 der voorsz. Maand heeft de Universiteit van Cambridge een diergelyk Andres aan den Koning gepresenteerd. Op dien zelfden dag hebben de twee geestelyke gemeenschappen van Canterbury en York desgelyks een addres over het zelve onderwerp in gereedheid gebragt. Andere Steden Vlekken, en Gemeentens der drie Ryken maaken zig mede gereed om de blyken hunner goedkeuring en erkentenis aan den voet des Troons te brengen. De stad Londen heeft tot nog toe, daar geen resolutie op genomen, en in sommige wyken van dezelve is men zo moedwillig geweest, van den rug toe te keeren, aan de Officieren, die uit 's Konings naam de Vrede aankondigden. De Hertog van Bedfort is hier weder

van

van Parys aangekomen, en heeft een Brief van zyn Allerchristelykste Majesteit aan den Koning overhandigd, opgevuld met betuigingen van de allersterkste begeerte, om de Vrede en 't goed Verstand tusschen hun beide aan te kweeken en te onderhouden. De Koning heeft den Ridder Francis Dashwood, met den tytel van Lord Spencer, tot de waardigheid van Pair des Ryks verheven; en zyne Majesteit heeft de Graaven van Mark en Catheart met de Schotsche Ridder-Orde van den Distel beschonken. Ten voorsz. dage zyn, door toegevouwen Briefjes, 24 nieuwe Bewindhebbers van de O. I. Comp. verkoren: by 't openmaaken derzelve bevondt men, dat de meeste stemmen voor de Lyst, die van het Hof gekomen was, waren. De Hoven van Versailles. Madrid en Londen zyn tegenwoordig bezig met verscheiden nieuwe Reglementen te maaken, om onder de drie Volken een Koophandel op te rigten, die voordeelig voor ieder hunner zal wezen. De Handel op Portugal zal ook, op een voordeeliger voet voor Engeland gebragt worden. De Colonel Draper is hier, uit de O. Indiën aangekomen, en heeft terstond een zeer gracieus gehoor by den Koning gehad, in 't welk hy zyne Majesteit gemeld heeft, dat de Engelsche schepen, by de Manilische Eilanden, 2 Spaansche schepen, 't een gaande naar, 't ander komende van Aquapulca, veroverd hadden, die zo ryk geladen waren, dat derzelver waarde op 1 en 1 half millioen Pond Sterl. geschat werd.

Deeze gewichtige tyding, zal de tegenparty van 't Hof, welk de Oorlog noch een Jaar wilde voortzetten, mogelyk noch meer in desselfs gevoelen styven, dat de gesloten Vrede veel voordeeliger had konnen verkregen worden. De Grave van Welderen, extr. Envojé van de Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Neederlanden, heeft gehoor by den Koning gehad, en aan zyn Maj. verzeekeringen gegeeven van den stipten krygstucht, dien de Britsche Troupen by hunne passasie over 't grondgebied van hun Hoog Mog. hebben in acht genomen, en van 't genoegen van hun Hoog Mog., weegens dat zy in die passasie in te willigen, een geleegenheid gevonden hebben, om aan zyn Maj. een bewys van hunne achting en toegeneegenheid te geeven. Onze Souverein heeft hier op geantwoord, dat hy hun Hoog Mog. hertlyk dank zeide voor hunne attentie in het verzorgen van zyne Troupen by die geleegenheid van alles wat zy nodig hadden, en dat zyn Maj. ten uiter-

terften voldaan over dit uitmuntend bewys van vriendschap, zich ten allen tyden beyveren zoude, om de banden naauwer toe te halen, waardoor Groot-Brittannie reeds met de Republiek, haar natuurlyke Geallieerde, vereënigt is.

VRANKRYK. Parys: Men ziet alhier de volgende COPY-MISSIVE van den Hertog *de Praslin* aan den Heer *Prevot*, de Zaaken van ons Hof by de Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden waarneemende; gedateerd de 31 Maart laastleden:

MYN HEER.

GY zyt geinformeerd, dat de Uytwisselingen van het definitief Tractaat den 10 February volvoerd zyn, en ik zend UE. het XI. Articul van hetzelve, het geen tot de *Oost-Indiën* betrekkelyk is, en waarin UE. zal vinden de uytdrukkelyke Stipulatie eener Clausul, die de Staaten Generaal aangaat, en het X. Articul der Préliminaires opheldert, van dewelke UE. te zyner tyd kennis heeft bekomen. Deze Clausul dicteert:

Zyne Aller-Christelykste Majesteit zal, van zyne zyde, al het geen op Groot-Brittannien *in de* Oost-Indiën, *geduurende dezen Oorlog, zoude mogen veroverd zyn, restitueeren; en wel voornamentlyk NATTAL en TAPANOULLI, op het Eiland Sumatra gelegen.*

Zyne Majesteit, met de grootste Getrouwigheid alle de Voorwaarden van 't voorsz. Tractaat willende volvoeren, heeft my gelast, UE. het XI. Articul toe te zenden, om van hetzelve ten spoedigsten eene Copy aan de Ministers der Staaten Generaal te overhandigen, en te verzoeken, aan den Koning van Engeland NATTAL en TAPANOULLI, indien dezelve nog door hunne Troupen geoccupeerd mogten zyn, te doen terug geven. UE. zal gelieven daarby te voegen, dat die Bezitneeming, indien dezelve op geenen anderen Grond, dan op de Dispositie, die de Graaf van *Estaing* in Derzelver faveur gemaakt heeft, gevestigd is, van geenerhande Soliditeit zy; nademaal dezelve nooit by den Koning erkend is. Die Officier had toen ter tyd geene Magt tot Onderneeming van eenigerhande Expéditie, en indien hy daarvan voorzien geweest was, dan had hy echter het Recht niet, de Conquesten, die hy op de Vyanden zyner Majesteit mogt komen te maken, aan andere over te laten.

Deze Acquisitie, zo wel *in forma* als *ex fundamento*, onbestaanbaar, en derzelver Restitutie, ter handhaving der herstelde Rust, van groot Belang zynde; zo twyfelt de Koning geenzins, of de Staaten Generaal zullen resolveeren, beide de voorsz. Forten onder de Beheering des Konings van Groot-Brittannien ten spoedigsten te doen terug komen.

Ik ben, &c.

De

De Koning, gehoor verleend hebbende aan de Ambassadeurs en vreemde Ministers, heeft zig naar Choisy begeeven, om daar 't overige van de week door te brengen. De Hertog van Praslin heeft dezelve Ministers ter maaltyd onthaald, aan eenen Tafel van 70 Couverts. De Hertog van Bedfort heeft een lange Conferentie met onze Ministers gehouden. De Prinses Victoria blyft nog al onpasslyk aan 't Graveel, en de Koning van Engeland, zegt men, heeft haar zynen Lyfmedicus, om haar te geneezen, gezonden. Daar doen zig zo veel Luiden op, om het nieuw-ontdekte Eiland te bevolken, dat de helft daar van genoeg zou zyn, schoon het zelf nog tweemaal zo groot ware. Men klaagt hier in 't algemeen over gebrek aan geld, echter is de Pracht en Weelde nooit grooter geweest, dan tegenwoordig: al de Equipages en Livreien zyn ieder om 't kostelyst; overal worden nieuwe Gebouwen getimmerd; de Opera zal ook wederom opgebouwd en hersteld worden, doch in een' anderen smaak, dan te voren. De Hertog van Orleans biedt aan om de buitenmuuren, op zyne kosten te laaten zetten, en andere Grooten zullen mede de hand, tot die herstelling, bieden. Daar is een Arrest van 's Konings Raad van Staate uitgekomen, waar in bevolen word, dat, aangezien 'er eenig verschil zou kunnen ontstaan, wanneer het Eiland Minorca, weder onder de Heerschappy van Groot-Brittannie keerde, over de Pryzen, die in de Havens van dat Eiland zyn opgebragt, gemelde Pryzen, met al wat daar toe behoort, zullen worden overgevoerd naar Marseille, aan welkers Rechtbank zyn Majesteit alle recht en gezag verleent, om dezelve te oordeelen, verbiedende, op straffe van vernietiging der Procedures en een boete van 3000 Livres, zig ergens elders te vervoegen. De Koning heeft alle verlof, tot den invoer van gezouten Visch, in zyne Staaten ingetrokken, zo dat na den eersten July dezes Jaars, geen Haring noch andere Visch, van vreemde Plaatsen in 't Ryk zal mogen gebragt worden.

NEDERLANDEN 's Gravenhage. De Schutters van het ORANGE-BLANCHE-BLEU-VAANDEL, van den Heer Kapitein *Adam Goetman*, onder het Rot van den Lieutenant *Matthys Spoor*, hebben op hun beurt, alhier dit Jaar 1763. de MAY-BOOMEN geplant, en alle het nodige daar toe doen vervaardigen; zynde de Zinnebeelden en Deviesen als volgt:

VOOR HAAR EDELE GROOT-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-VRIESLAND.

De *Hollandsche Maagd* met haar gewonen toestel in den Tuin zittende op een vierkanten steen, en hebbende aan haare rechter zyde de Godinne der Wysheid *Pallas*, en aan de linker de God des Koophandels *Mercurius*; zynde het Devies:

FELIX CURANTIBUS ILLIS.

(Dat is:) *Gelukkig door de zorg van deze.*

VOOR HAAR HOOG-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Een *Kasteel met zeven Torens*, boven uit welke *zeven Wachters* met het bovenlyf uitkomen, en met een Verrekyker uitzien, elk na een byzonderen kant; daar onder leest men:

PARTES SPECULANTUR IN OMNES.

(Dat is:) *Zy zien na alle kanten uyt.*

VOOR ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, DEN HEERE WILLEM DEN VYFDEN, PRINCE VAN ORANJE EN NASSAU, ERF-STADHOUDER, &c. &c. &c.

Minerva, geleidende een schoonen *Jongeling*, gekleed in een Vorstelyk gewaad, en hem plaatzende aan de zyde van een Stierman, staande aan 't Roer van het Schip; met dit Byschrift:

UT DISCAT REGIMEN. (Dat is: *Opdat hy leere Stieren.*

VOOR HAARE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, MEVROUWE DE PRINCESSE VAN NASSAU-WEILBURG, &c. &c. &c.

Een schone en statige *Vrouw*, jeugdig van wezen. Tot haar naderen *drie Godinnen*, haar aanbiedende *Juno* een *Lelie*, *Venus* een *Roos*, en een der *Gratien* een *Mirtetakje*, Beelden van Kuisheid, Schoonheit en Bevalligheid; met deeze woorden:

CERTATIM SUA DONA FERUNT.

(Dat is:) *Zy brengen haar om stryd haar gaven.*

VOOR ZYNE HOOGHEID, DEN HEERE PRINCE VAN NASSAU-WEILBURG, &c. &c. &c.

Een *Krygsheld* aan wien *Mars* aan de eene zyde een *Schild* en *Zwaard*, en *Cupido* aan de andere zyde een *Pyl* en *Boog* aanbied; met deeze woorden:

SEQUAR, QUO TEMPORA POSCENT.

(Dat is:) *'k zal volgen, daar 't de tyden zullen eischen.*

VOOR ZYNE HOOGHEYD, DEN HEERE VELDMAARSCHALK, HERTOG VAN BRUNSWYK-WOLFFENBUTTEL, &c. &c. &c.

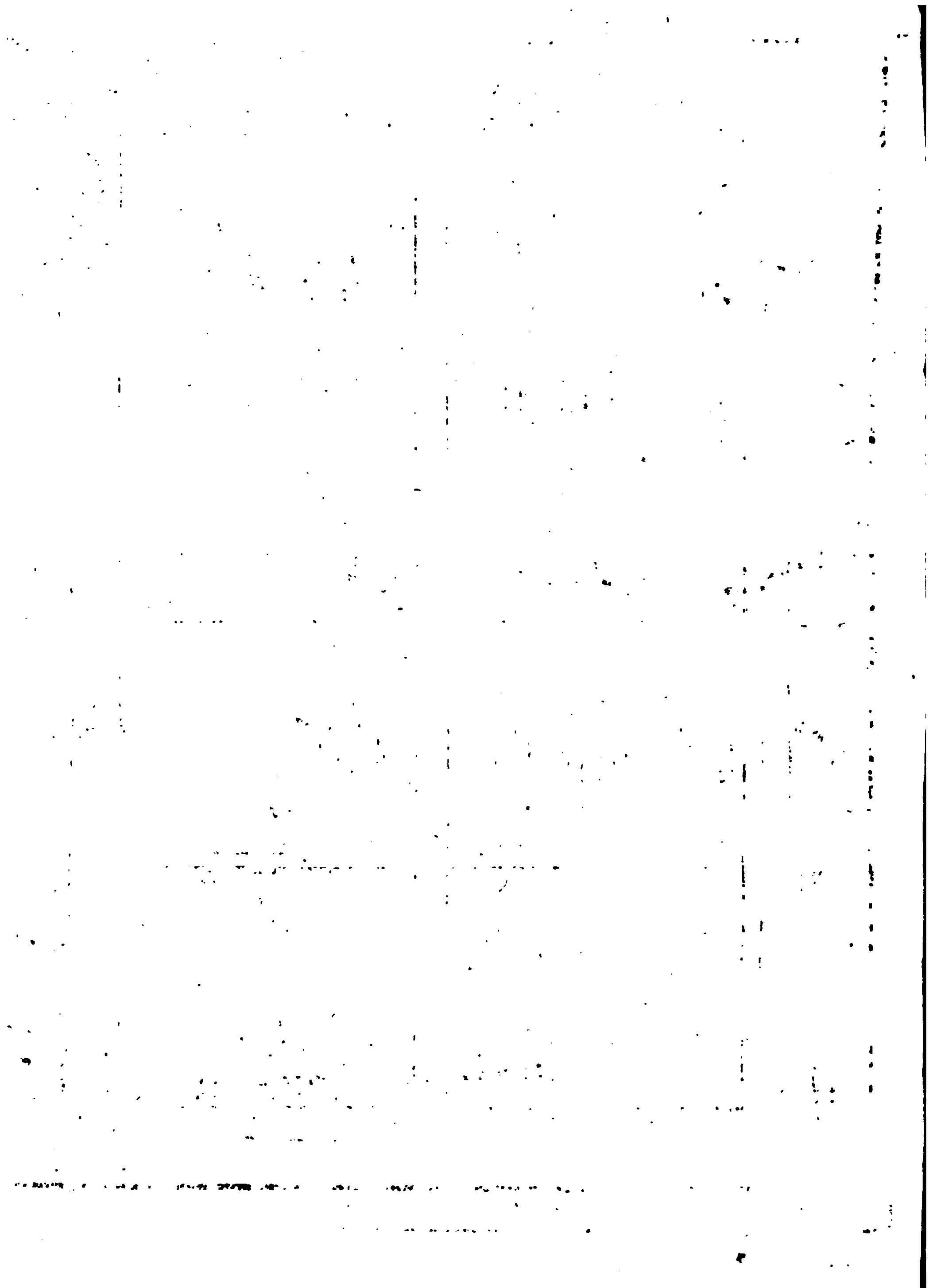
Een *Hand*, komende uit de Wolken, en houdende een helder brandende *Fakkel*, voorligtende een schoonen *Jongeling*, Vorstelyk bekleed, met een *Oranjekrans*, op 't hoofd, en met de Order van de *Kouseband* aan zyn been versierd, die den glans van de Fakkel blymoedig navolgd; met dit Byschrift:

UT

8 *Afbeeldinge van de* MAY-BOOMEN, *door de Schutterye Geplant, in 's Gravenhage 17*

B. MOURIK *Excudit.*

UT TUTUS EAT. (Dat is:) *Op dat hy veilig gaa.*

VOOR DE WEL-EDELE AGTBAARE MAGISTRAAT VAN 'SGRAVENHAGE.

Het *Beeld der Geregtigheid* met een *Schaal*, zeer naauwkeurig in evenwicht hangende. In den eenen bak derzelve legt een Boek, waar op *Biblia Sacra* staat, en in den anderen mede een Boek, waar op *Leges Haganæ*; met het Devies:

ÆQUALI CURA (Dat is:) *Met even groote zorg.*

VOOR DEN WEL-EDELEN GESTRENGEN HEERE COLLONEL EN BURGEMEESTER, Mr. CAREL DE LA BASSECOUR.

Apollo in de gedaante van een Herder, gewapend met een Boog en Pylkoker, weidende de Runderen van den Koning *Admetus*, die gerust en welgedaan grazen, aan 't hangen van een Heuvel, op wiens top *Apollo* staat, en aan wiens voet men een Runder-Stal ziet, en boven op denzelven het Wapen der *Haagsche Schuttery*; en daar onder de woorden:

HOC PRÆSIDE TUTI. (Dat is:) *Veilig onder deez' Beschermer.*

Op 't laatst der gepasseerde Maand Maart werd zyne Doorl. Hoogheid Prins *Willem de V.* Erfstadhouder enz enz enz. door eene ontsteeking in de keel, verzeld van zware pyn in 't hoofd, aangetast waar op zich wel haast de kinderziekte openbaarde Den 1 April zynde *Vrydag* was zyn Hoogheid in de Voornacht wat ongerust; doch sliep in de Namacht tamelyk wel; de uitslag vermeerderde niet; de Koorts matig, anders na tyds omstandigheid alles gezegend. Dien zelven dag 's avonds ten half zeven was zyne Hoogheid niet erger als 's morgens. *Zaturdag* den 2 April 's morgens ten 8 Uuren, had zyne Hoogheid een tamelyke goede nacht gehad, ende Uitslag stond zeer wel, en dien dag werd vry gemakkelyk doorgebragt. *Zondag* den 3 dito bragt de Vorst de nacht ongerust en woelende door, echter had de loop der ziekte na mate van het veelvuldig Uitslag en dessels ryp wording, zonder ongewoone toevallen, den gelukkingen Voortgang; en 'S avonds ten half 7 Uuren, was na tyds omstandigheden, door des Heeren godheid, het beloop der ziekte, dien dag zodanig gunstig, dat zyne Hoogheid zelve betuigde, dezelve draaglyk te vinden. *Maandag* den 4 's morgens ten half 8 Uuren: zyne Hoogheid is deeze nacht door een vry stille rust verkwikt geworden en de toestand derziekte avanceerd gelukkig, gelet zynde op haghelyken tyd derzelve. 's avonds ten 7 Uuren: in consideratie der ongemakken welke de

klim-

klimmende toestand der ziekte doorgaans mede brengd is Hoogst dezelve deezen dag vry wel rustende geweest. *Dingsdag* den 5 's morgens ten half 8 Uuren: na eene onrustige voor- doch vry stille en verkwikkende Nanacht, is de staat van de ziekte van zyne Hoogheid heden ook vry gelukkiglyk gevorderd en in deezen zorgelyken tyd der ziekte, dien dag vry gezegend doorgegaan. *Woensdag* den 6 's morgens ten 8 Uuren: onder eenen matigen stillen slaap inde voornacht, doch meerder onrust in de Nanacht, begint het Uitslag van zyne Hoogheid op eene gezegende wyze, tot volkomene rypheid te geraken; zynde de toevallen, welke deezen tyd gewoonlyk verzellen, derhalven ook vry draaglyk. 's Avonds ten 6 Uuren: deezen dag is door zyne Hoogheid vry gemakkelyk en rustende doorgebragt. *Donderdag* den 7 ten 8 Uuren 's morgens: offschoon de nacht voor zyn Hoogheid onrustig geweest is, blyft doch de voortgang der ziekte voorspoedig, en word zelfs heden reeds eenige merkelyke vermeedering van krachten, by Hoogst dezelve bespeurd. Dien avond ten 6 Uuren: zyne Hoogheid heeft dien Voormiddag vry gemakkelyk gepasseerd, maar werd inden Namiddag door een lichte Koorts aangetast. *Vrydag* den 8. zyne Hoogheid had de Voornacht koortzig, zeer pynlyk en onrustig doorgebragt, maar bevind zich zedert den Morgenstond wederom, na tyds omstandigheden, vry wel. Dien zelvendag 's avonds ten 6 Uuren, was de toestand der ziekte voor zyne Hoogheid zeer draagelyk en voorspoedig. *Zaturdag* den 9: zyne Hoogheid deezen gantschen nacht eenen uitneemend zagten slaap gehad hebbende, bevind zich heden zeer verkwikt; en de ziekte is zeer gelukkig gevorderd. 's Avonds ten half 7 Uuren: de beterschap der ziekte van zyne Hoogheid is deezen dag merkelyk vermeerderd, en het Uitslag begint na wensch te drogen. *Zondag* den 10 's morgens ten half 8 Uuren: met eene zeer goede en stille nachtrust, schikt alles, ten op zichte der ziekte van zyne Hoogh. zich zo voordeelig, dat men, door Godsgoedheid gegronde verwachting heeft van eene volkomene herstelling *Maandag* den 11 had zyne Hoogh. eene redelyke goede nacht gepasseerd en continueerde gunstige tekenen van gevorderde herstelling te geven. 'S avonds ten half 7 Uuren: dien geheelen dag bespeurde men dat de ongemakken der ziekte van zyne Hoogh. meer en meer wykende waaren ende gelukkige verwagting van eene spoedige herstelling bevestigden. *Dingsdag* den 12. ontwaakte zyne

Hoog-

Hoogheid uit eenen zeer aangenamen ſlaap zo verfriſcht, dat alle zints blykt dat op eene ongemeen gezegende wyze, Hoogſt deſſelfs gezondheid oogeſchynlyk aanwind, en men hoope had den volgenden dag wederom gewenſcht bericht te zullen mogen mededeelen. Gelyk dat ook op *Woensdag* den 13 in deezer voege volgde: Het Uitſlag gedroogd zynde is ook zyn Hoogh. in zo verre van zyn zwakheid herſteld, dat Hoogſt dezelve reeds op giſteren het bedde voor een korte ſtond verliet, en de gepaſſeerde nacht zeer aangenaamen geruſt hebbende, zelfs heden zich noch meer verſterkt bevind. *Donderdag* den 14: zo ten opzichte der wederkeerende gezondheid, als mede der kragten van zyne Hoogheid blyft het, by aanhoudendheid, zeer gezegend voorwaarts gaan *Vrydag* den 15: zyne Hoogheid van tyd tot tyd in kragten toenemende begint meer en meer in Hoogſt deſſelfs voorigen ſtaad van gezondheid te geraken. *Zaturdag* den 16: de haghelyke ziekte met welke zyne Hoogheid bezocht is geweeſt, zonder bekommerlyke voor tekenen uitgekomen, zonder zware toevallen voortgegaan, zonder eenige de minſte ſmertelyke gevolgen allergelukkigſt geeindigd, en nu ook reeds ten meeſten deelen afgeſcheiden zynde; als mede de voorige ſtaad van gezondheid en van kragte zich dagelyks meer en meer vertonende heeft men alle reeden te vertrouwen dat Hoogſt dezelve, door Gods genade, buiten gevaar deezer ziekte gebragt zy, en ſpoedig volkomen herſteld zal kunnen weezen. Ook heeft die, van de verblyde Ingezetenen teder beminde Vorſt verlangd dat de Heer *Royer*, zynen Kapellaan voor zyn bed predikte en den Almachtigen dank zeide, over dat door deſſelfs goedheid de zorg en gebruikte remedien het gelukkig ſucces gehad hebben.

Amſterdam. Den 18 April kwam in *Texel* behouden binnen het Ooſt-Indiſche Compagnies Schip *de Immagonda* van *Batavia* voor de Kameren Hoorn en Enkhuyſen, welker Lading beſtaat in 197109 ℔. Bruyne Peper, 1000 Witte Peper, 50000 ℔ Nagelen, 50000 ℔ Nooten, 9840 ℔ Foely, 246143 ℔ Poeder Zuyker, 759 ℔ geconfyte Gember, 200 ps. Geconfyte Nooten, 102 ℔ Geconfyte Nagelen, 5000 ℔ Tin Bankas, 1875 ℔ Tin Malax, 20000 ℔ Sapanhout Bimaas, 5000 ℔ Caliatourshout, 3000 ℔ Indigo Javaas, 750 ℔ Cardamom Javaas, 750 ℔ Cardamom Mallabaarſe, 6250 ℔ Curcuma Javaas, 2554 ℔ Campher, 464 ℔ Star-Annys, 500 ℔ Benjuin, 750 ℔ lange Peper, 500 ℔ Cubebe of Staart Peper, 208000 ℔

Javase Coffy, 6024 ℔ Cattoene Gaaren Javaas, en 4 Leggers Arak.

Met het voornoemde Schip *de Immagonda* heeft men Tyding, dat voor de eerste Bezending van Batavia in dit Jaar, behalven het voorn. Schip, 't welk de Voorzeilder is, nog te verwachten zyn de Schepen *Oud-Carspel*, Capt. Willem van Braam, als Commandeur van de Vloot; *de Liefde*, Capt. Hendr. Andr. Tieding, beide voor deze Kamer; *Vosmar*, Capt. Laur. Houtepen, en *Walcheren*, Capt. Hans Cornelis, beide voor Zeeland; *de Hoop*, Capt. Anthony Leeuwer, voor Delft; *de Vrouw Elisabeth*, Capt. Ary van der Deure, voor Rotterdam; *Lycochton*, Capt. Claas Stuyver, voor Hoorn; Van Ceilon: *Vaderland*, Schipper J. Hartman, en *Amerongen*, Schipper Jan Spek, beide voor Amsterdam; *Noord-Beveland*, Schipper Jacob Rysik, voor Zeeland. Van Bengalen: *Duinenveld*, Schipper Reindert Dykveld, en *Scholtenburg*, Schipper Leendert van der Linden, beide voor Amsterdam; *Vreeliet*, Schipper Louis de Jonge, voor Zeeland, en *de Vrouw Cornelia Hillegonda*, Schipper Simon van Dalen, voor Delft. Van China: *Afschat*, Schipper Corn. Nannings; *de Vrouw Petronella Maria*, Schipper Jan van Eisden, en *de Admiraal de Ruyter*, Schipper Hendrik Hilverduyn, alle voor Amsterdam. Te Batavia was gearriveerd het Schip *de Vrouw Geertruyda*, van deze Kamer, en aan de Caap de Goede Hoop *Bleiswyk*, van de Kamer Delft, *Slooten* en *'t Huys te Bysweg*, van deze Kamer. Aan de Mallabaarse Kust is gebleven het Schip *de Getrouwigheid.*

Magistraatuuren en Ampteenaren.

By het Hof Provintiaal van Vriesland is tot Raadsheer benoemd Jonkheer *A. Vegelin van Claesbergen*, in plaats van den Heer *Willem van Viersen*, die daar van zyn demissie verzocht heeft.

Den 1 April zyn tot Burgemeesteren der Stad *Dordrecht* verkoren, voor den tyd van 2 Jaren de Heeren Mr. *Hendrik Onderwater*, Heer van Puttershoek, en Mr. *Johan van Neurenberg*, in plaats van de Heeren Mr. *Johan Gevaerts* en Mr. *Philip van den Brandeler*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Hoorn*, de Heeren Mr. *Cornelis Christoffel van Akerlaken*, *Johan Abbekerk Crap*, Mr. *François de Vicq* en Mr. *Joan Allard Schagen*.

Tot Burgemeesteren der Stad *Edam* de Heeren Mr. *Nicolaas Houtuyn*, President, *Anthoni Teengs*, *Claes Versteveren* en *Jacob Horn*; en tot Schepenen de Heeren Mr. *Gerrit Jacob Lakeman*, President, *Jan Ryntjes*, Vice-President, *Theodorus Munnickemolen*, *Jan Valoncyn*, *Cornelis Dobber*, *Jan Brasker* en *Pieter Hogerbeets*; tot Schepenen Commissarissen de Heeren Mr. *Lakeman*, *Ryntjes* en *Munnickemolen*.

Ten voorsz. dage is de Heer *Carel Gordonier*, Regeerend Schepen te *Medenblik*, door Burgemeesteren en Raden dier Stad, tot Secretaris aldaar aangesteld.

Door

Door de Heeren Staten van Over-yssel is tot Landdrost van *Zallant*, aangesteld, de Baron *Sloet*, Heer van *Twee Nieuwenhuyzen*; tot Drost van *Ysselmuyden*, de Baron *van Palland*, Heer van *Zuythem*; als mede tot Griffier van de Ridderschap der voorsz. Provintie de Heer *Putman*.

By de Vroedschap der Stad *Purmerende* is gecommitteerd in den Raad van Staten en Westvriesland in 't Noorder kwartier, om met May 1763 aldaar ziting voor 2 Jaren te neemen, de W.E. Gestr. Heer *Pieter Molenaar*, Raad en Regeerend Burgemeester.

Tot Vroedschap der Stad *Brielle* is verkooren de Heer *Cornelis van Tjenhoorn*.

By haar Ed. Groot Mog. is de Heer Mr. *Hendrik Adriaan Duay*, Ontfanger van de Gemeenelands-Middelen enz. te *Alkmaar* aangesteld, tot Dykgraaf van de Schermer.

Tot Veertig in Rade der Stad Leyden is op den 21 April verkoren de Heer Mr. *Jan van Royen A. Z.*

Den 25 April zyn tot *Purmerende* By haar Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, als exerceerende de Voogdy over zyn Hoogheid den Heer Prins Erf-Stadhouder, uyt eene overgeleverde Nominatie geëligeer: Tot Burgemeesteren de Ed. Groot Achtb. Heeren *Cornelis Koel*, Mr. *Laurens Peereboom*, *Claas Louwen* en *Willem Blydenbergh*: Tot Schepenen de Ed. Achtb. Heere *Pieter Jordaan*, *Andries de Flienes* en *Cornelis Spruyt*: Mitsgaders tot Schepenen-Commissarissen over de Middelen van Collecte aangesteld, de Ed. Achtb. Heeren *Pieter Jordaan*, *Andries de Flines* en *Simon Appel*.

Door zyne Doorl. Hoogheid den Heere Hertog van Brunswyk Veldmarschalk van den Staat enz. enz. enz. zyn de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld, tot,

Kapitein.	Johan Bogislaus Roman, in 't Regiment van	*Holsten.*
Kapitein.	Johan Böhle,	*Waldeck.*
Kapitein.	Lod. Ern. van Gumoens,	*Sturler.*
Vaandrig.	Hermanus Oneides,	*Aylva.*
Major.	Coppen Jargens,	*Leuwe.*
Kapitein.	Everhardus Mansfeldt,	*Maleprade.*
Sous-Luit.	Aug. Willem Schenk,	*Orange-Nass.*
Vaendrig.	Thom. Izaac Toepken	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der Nederlandsche Oost-Indische Comp. ter Vergadering van Zeventienen, zullen den 9 May (1763.) een uitdeeling van 15 Pr. Ct. doen.

Te Venetien is op den 1 April overleden, de Heer *Marc Foscarini* Doge dier Republiek, in den ouderdom van 67 Jaren, en in de tiende Maand zyner Regeering.

Op maandag den 11. April des morgens om tien uuren ontstond brand, in een broodbakkery, even buiten de Stad *Oudewater*, met een felle Zuid Ooste Wind. Waar door schielyk alles in vlam stond, verteerde de nevenstaande schuur met takken, en hooy, 't scheen niets te zullen overlaten, dog door de spoedige toevloet der Burgers van Oudewater, met behulp der Brand spuyten uyt de Stad, is 'er nog een gedeelte van 't Woonhuys blyven staan, en 't meeste goed nog geborgen (behalven eene menigte Tarwe die verteert is) ook zyn de andere boerewooningen bewaart gebleven.

Den 18 dito overleed te *Schoonhoven* in den ouderdom van 35 Jaren de W. Ed. Gestr. Heer Dr. *Joh. And. Block*, Raad en Oud Schepen dier Stad, als

mede Hoog-Heemraad van de Crimpenrewaart.

Den 20 dito stierf in *'s Hage* de Heer *Benjamin Visser* Auditeur Militair van het Regiment Hollandsche Guardes te Voet.

In de week van Paasschen is te *Eymeren*, een Dorp in de Provintie Gelderland, het huis van den Pastoor met geweld opengebroken, door een bende van 17 Booswichten en Struikrovers, die den voorn. Pastoor, zynen Kapellaan en de Meid mishandeld, en alle het Geld, zilver en kostbaarheden medegenomen hebben.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 4 en 18 May, onder voorzitting van Ds. *Jan Mulder*.

Op Woensdag den 6 *April* heeft alhier in de beurt van Do: *H. Hageman*, zig voor de eerste reis laten hooren, de Heer Canditatus *Isaac Scholten*; Zyn Eerw. verklaarde uit Johannes 14. het laatste gedeelte van het 19vers; *want ik leve, en gy zult ook leven*, en nam tot zyn Inleiding uit Johannes 20 het middelste gedeelte van het 13 vers. *Vrouw, wat weent gy.*

Op Vrydag den 8 April is in de Nieuwe Kerk door Do. *Hageman* tot het H. Predikt ampt ingezegent de Eerw. Heer. *L. G. Cordes*, beroepen Predikant te *Zutphen*, na dat hy te vooren verklaart had, uit Johannes 21. vs. 15. tot het 19 vers. *Toen zy de maaltyd gehouden hadden, Spreekt Jesus tot Simon Petrus: Simon Johanna, hebt gy my liever dan deeze hebben? hy spreekt tot Hem. Ja Heere gy weet dat ik u lief hebbe. Hy spreekt tot hem: Weyd myne Lammeren &c.*

Door den Eerwaarden Kerkenraad alhier is *Christoffel Schryver* aangesteld tot Koster in de beide *Kerken*, in de plaats van *Willem Korten*.

Den 13 April zyn by deeze Gemeente ter Nominatie van Ouderlingen en Diaconen gebragt, deeze navolgende Heeren als:

OUDERLINGEN.	DIACONEN.
	Pieter Cappelen,
Joan Adam Bartelsman,	*Assuerus Issendorp*,
Casparus Bruyns.	*Paulus Justus Determeyer Wesling*,
Joan Jacob Rouwenhoff,	*Barent Zurmuhlen*,
Joan Diederick Kaupe,	*Jacob Pieter Holstyn*,
Harmanus Meulman,	*Gerrit Baarlman*,
Stephanus Blomhoff,	*Jan Peysen*,
Matthys Herfst,	*Johan Ulrico Dekker*,
Anthoni Bon,	*Johannes Lubling*, Junior.
Jan Croesen,	*Johannes Muller*,
Jacob Oortman,	*Fredrik Issendorp*,
	Jan Ernst Wackernagel.

'S GRAVENHAGE. Op de Nominatie ter Verkiezing van Ouderlingen en Diaconen, zyn op Paasch Dingsdag, den 5 April 1763, gebragt:

OU-

OUDERLINGEN.

Christiaan van Reichel,	by de Verkiezing gehad hebbende	4 ſtemmen.
Jacob Lodewyk van Breemen,		26 . . .
Johannes Bohl,		28 . . .
Augustinus ter Westen,		7 . . .

Zulks verkooren zyn *Jacob Lodewyk van Breemen* en *Johannes Bohl*, doch heeft de eerst gemelde den Kerkendienst niet aangenomen.

DIACONEN.

Adolph Spruit,	by de Verkiezing gehad hebbende	12 . . .
Johan Christiaan Bergman,		35 . . .
Johannes Damen,		8 . . .
Jan Hendrik Trentz,		15 . . .

Dus zyn verkooren *Johan Christiaan Bergman* en *Jan Hendrik Trentz*.

Geen *Ouderlingen*, zyn dit Jaar afgetreden; maar als *Diaconen*, *Marcus Harting*, en *Georg Schoel*.

De in dienst blyvende *Diaconen* zyn:

Michael Clefken en *Hendrik Breslauw*.

Als REGENTEN VAN HET WEESHUIS.

Zyn afgetreden:

Hermanus Clefken, *Johan Ceorg Wohst*, en *Marcus Harting*;

En zyn aangekomen.

Johannes Bohl, en *Johan Christiaan Bergman*.

Als REGENTESSEN VAN HET WEESHUIS.

Zyn afgegaan:

Anna Maria Beukels, Huisvrouw van *Julius Richard*, en *Engeltje Eyffelaar*, Huysvrouw van Christoffel Myer;

En zyn aangekomen:

Anna Catharina Beyving, Weduwe van *Jacob van Daalen*, en *Eva Gesina Schoeman*, Huysvrouw van *Jacob van Hilden*.

KERKMEESTEREN continueerende.

Cornelis Jacobus von der Spyck, en *Justus Fredrik Christophorus Schede*, SECRETARIS. *Johan Godfried Heinrici*.

ENKHUYZEN. Op Zondag den 10 April heeft onzen zeer geliefden Leeraar de WelEerw. en zeer Gel. Heer *J. Driebuys*, ter Inwyding van een, by Legaat aan deeze Gemeente vereerde, en met zilverbeslage Bybel, onder een ongemeene toevloed van aanzienlyke Toehoorderen een plechtige Leerreden gehouden over Deuter. 3 vs. 26. *Neemd dit Boek der Wet, en legd het aan de zyde van de Arke des Verbonds des Heeren uwes Gods, op dat het aldaar een getuige zy tegen U.*

In de Vooraffpraak betoogde zyn Eerw. kortbondig, *dat onder de veelvuldige plechtigheden, welke van verscheide Volkeren by het oprechten of herstellen van Gode geheiligde zaken, wierden in acht genomen, de Inwyding derzelven geen van de minste waren.* De Inleiding ontleende zyn Eerw. uit Nehem. 8 vs. 4-7. *Hoe namentlyk de Schriftgeleerde Ezra*

(om-

(omringd van verscheide Godvrucbtige Letterhelden) op een booge boute Stoel staande, het Boek open deed voor het gantsche Volk; welke Leerreden reeds ter Drukpers is gebragt en eerstdaagsch in deeze en andere steden zal uitgegeeven worden.

Op den laatsten *Algemeenen Dank-Vast- en Bede-Dag* heeft den Voorsz. Leeraar gepredikt.

Voorm. Lucas 13. vs. 6. *En Hy zeide deeze Gelykenis: daar was een, die bad eenen Vygenboom, die was geplant in zynen Wyngaard; en kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.* Nam. Lucas 13. vs. 7-10. *Toen sprak hy tot den Wyngaardenier: Ziet ik ben nu drie Jaren lang (alle jaar) gekomen, en heb Vrucht gezocht op deezen Vygenboom en vind ze niet: hou hem af: wat verhinderd hy het Land? Maar hy antwoorde en sprak tot hem, Heere, laat hem noch dit Jaar, tot dat ik hem omgrave en meste, of hy wilde vrucht brengen: zo niet, zo houw hem daarna af.*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 23ste *Maart* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag den 23 *Maart.*

Gerrit Cleene. O. K.
Rica Aletta van Crayestein, Weduwe van Daniel Tornaar. N. O. K.
Catharina Wilhelmina Leydsman, Huysvrouw van Christiaan Wick. N O. K.
'*t Kind* van Giacamo Filippo Bolongaro. N. K.

Donderdag den 24 *dito.*

Martinus Eykman Z K.
Simon Hendrik Oelhuis. N. Z. K.
Dirk Hooykaas. N. K.
Dirkje Ligthardt, Weduwe van Jonas de Haas. W. K.
Clara Maria Foucquart, Weduwe van Godtfried Hendrik Coerll. N. Z. K.
Geesje Steenvelt, Weduwe van Thomas van Soesten. L. O. K.

Vrydag den 25 *dito.*

Hendrik Ackerman, *Mr. Smit.* O. K.
Geertruy Schoenmaker, Weduwe van Willem Krygsman. O. Z. K.
Zara Heykoop, Weduwe van Jan Engelink. W. K.
Maria van Creveld, Weduwe van George Willem Rumpff. Z. K.
Geertruy Grim, Weduwe van Boudewyn Ploos van Amstel. N. K.
Dina van Egmond, Huysvrouw van Jesaias van Hoek. N. O. K.
Marguerite Bistoullier, Huysvrouw van Jean Pierre Corbiere. W. A. K.
Judith Margaretha van Enek, Huysvrouw van Jan van Ketwyk. N. K.
'*t Kind* van Jan Hendrik Kagebos. E. Y. K.
'*t Kind* van Johannis ter Swaak. N. O. K.

Saturdag den 26 *dito.*

Jan Willem van Straten. W. A. K.
Dirk Tulp. N. O. K.
Catharina van den Berg, Weduwe van Evert Wildeman. W. K.
'*t Kind* van Cristoffel Zinkenberg. O. O. K.
'*t Kind* van Jan Denker. L. N. K.

Sondag, den 27 *dito.*

Jurriaan Balke, Jongman. A. K. H.

Maandag den 28 *dito.*

Harko Hesselink. O. K.
Michaël Christoffel Keun, *Waagdrager in 't Blaauw beede Veem.* L. O. K.
Jurriaan Christiaanse, *Schuytevoerder.* A. K. H.
Agatha Bogaert, Weduwe van Jan Verryn. W. K.
Juliana Schrooters, Huysvrouw van Daniel de Stoppelaar, Junior. N. K.
Willemina Hiyvole, Huysvrouw van Fredrik Schuurman. W. K.

De

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 11 *April* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Amstel (*H. Crommenie*, *T. Crommenie* en *A. J. Dankerts*, Een Huys en Erve, op de binnen) tusschen de Keizersgragt en Kerkstraat. *f* 9800, in slag *f* 1300, verkogt.

Blaauburgwal (*P. Veeckens*, Een Huys en Erve, op de) Noordzyde. *f* 4000, in slag *f* 200, verkogt.

Egelantiersstraat (*G. Rebel* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy. *f* 825, in slag *f* 6 verkogt.

Fransepadt of Goudsblomgragt (*G. Rebel* en *B. van Belkom*, Een Huys en Erve, op het) Zuydzyde, by de Baangragt. *f* 200, in slag *f* 6, verkogt.

Gooyersteeg (*G. Rebel* en *D. van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, in de) *f* 675, in slag *f* 18, opgehouden.

Marken (*G. Rebel* en *B. van Belkom*, Een Huys en Erve, op) naast en ten oosten de Roo Leeuwen Gang. *f* 1825, in slag *f* 70, verkogt.

Nicolaasstraat (*P. Veeckens*, Een Huys en Erve, in de St) *f* 2050, in slag *f* 10, verkogt.

Oostenburgergragt (*G. van Hoorn* en *N. A. van Hoorn*, Een Huys en Erve, op de) by de Osjesbrug. *f* 3400, verkogt.

Oostenburgergragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) naast het laastgemelde. *f* 8400, in slag *f* 100, verkogt.

Oude Schans (*B. Tideman* en *G. Schölten*, Een Huys en Erve, op de). *f* 11950, in slag *f* 50, opgehouden.

Oude Loyersstraat (*D. de Ruelles de Jonge*, Een vierde Part in een Huys en Erve, in de) Noordzyde, by de Princegragt. *f* 725, in slag 150, verkogt.

Palmstraat (*G. Rebel* en *B. van Belkom*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de) tusschen de Baangragt en Dwarsstraat. *f* 625, in slag *f* 40, verkogt.

Tuinstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Noordzyde, in de Haringe Gang. *f* 250, in slag *f* 10 verkogt.

Voorburgwal of Boommarkt (*Doe Schim*, *W. van Otterloo* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, op de Nieuwezyds) tusschen de Rozemaryn en Roskamsteegen. *f* 7900, in slag *f* 600, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 16 *April* 1763, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Batavierstraat (Een Huys en Erve, in de) tusschen de twee Dwarsstraaten, bewoond by Joseph Levi. *f* 1600, in slag *f* 40, verkogt.

Bleekerspad (Een Opstal en verdere Getimmerte, zynde Geapproprieerd tot een Loijery en nog diverse Wooningen, staande op de Werf en Bleekveld, geteekend No. 55. op het Korte). *f* 1800, in slag *f* 500, verkogt.

Brouwersstraat (Een Huys en Erve, in de Buiten) Oostzyde, het zesde Huys bezuyden de Haarlemmer Houttuinen. *f* 2425, verkogt.

Dwarsboomsloot (Twee Huyzen onder een Dak, thans zynde Geapproprieerd tot een Stal, staande en gelegen op) in de Boomsteeg, agter het Hoekhuis. *f* 1825, in slag *f* 500, verkogt.

Eglantierstraat (De Helft in een Huys en Achterhuys, in de) Noordzy, daar het Waapen van Naarden in den Gevelstaat. *f* 700, in slag *f* 20, verkogt.

Plantagie (Een Gedeelte van een Plaisir Tuyn, of wel den Opstal, zynde een Huys, staande aan de Noordzyde van het Perceel daar van Reinier de Haan

ei-

eigenaar is, met deszelfs Bepooting en Beplanting, staande op Stads Grond in de Nieuwe) aan den Middelweg, in het Park F. zynde het Wester gedeelte van No. 40 en 41. *f* 2800, in slag *f* 600, verkogt.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 25 *April* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Bikkers Eilandsgragt (*G. Rebel*, Een Huys en Erve, op de). *f* 3200, in slag *f* 600, verkogt.

Goudsblomgragt (*C. van Gent* en *C. Agterman*, Twee Huyzen en drie Agterhuyzen en twee groote Bleekvelden met hunne Erven, zynde een Hofje, op de) Zuydzy by de eerste Dwarsstraat. *f* 3000, in slag *f* 200, opgehouden.

Grafstede (*W. van Eelen*, *W. Sickesz*, *C. Blasius* en *C. van Eelen*, Een dubbelde) in de Zuiderkerk, Lett. M. No. 25 en 26. *f* 300, in slag *f* 9, opgehouden.

Grafstede (Dezelve, Een) in de Nieuwekerk, Lett. C. No. 57. *f* 200, in slag 40, verkogt.

Grafstede (Dezelve, Een) in de Noorderkerk in 't Noordervak, fol. 166. No. 64. *f* 130, in slag *f* 90, verkogt.

Handboogstraat (*J. Russevelt*, *D. van Scherrenberg* en *C. Roos Carlsz.*, Een Huys en Erve, in de) Westzyde. *f* 3850, in slag *f* 175, verkogt.

Hansenpad (*J. Lafrens*, Een Tuyn en Huyzinge, op het Jan). *f* 800, in slag *f* 200, verkogt.

Keyzergragt (*C. Hoeneker*, *S. Voltelen*, *J. Sleebes Hendriksz.* en *O. A. van Dobbenburg*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, bezuyden de Westermarkt-Sluys *f* 18000, in slag *f* 6000, verkogt.

Looyersgraft (*G. Rebel* en *D. de Haan*, De Helft in een Huys en Erve, op de) in de Haanegang. *f* 225, in slag *f* 50, opgehouden.

Nes (*C. van den Broek Cornelisz.*, Een vyfde Part in een Huys, in de) en een vyfde Part in een dito, in de Halsteeg, in een Koop. *f* 1500, in slag *f* 226, verkogt.

Nes (*Anthony* en *C. Menssendyk*, Een Huys en Erve, in de) het vierde benoordoosten de Pieter Jacobsstraat. *f* 4850, in slag *f* 10, verkogt.

Nieuwendyk (*W. van Eelen*, *W. Sickesz*, *C. Blasius* en *C van Eelen*, Een Huys en Erve, op den) over de Nieuwstraat. *f* 10100, in slag *f* 400, opgehouden.

Nieuwendyk (*A. Follé*, Een Huys en Erve, op den) op de hoek van de St. Nicolaasstraat. *f* 3375, in slag *f* 1200, verkogt.

Nieuwe Spiegelstraat (*B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huys en Erve, in de) tusschen de Kerkstraat en de Princegragt. *f* 6000, in slag *f* 100, opgehouden.

Raapenburgerstraat (*M. H. Medina Junior* en *E. de Meza*, Twee derde Parten in een Huys en Erve, in de) by 't Eerste Waaygat. 825, in slag *f* 70, verk.

Tichelstraat (*B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in een Koop, in de). *f* 2150, in slag *f* 50, opgehouden.

Tuynstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy. *f* 1550, in slag *f* 50, opgehouden.

Voetboogstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de). *f* 6000, in slag *f* 550, opgehouden.

Wetering (*J. Schoonhoven*, *C. A. van den Bosch* en *C. Lely Jansz.*, Een Tuyn en Huyzinge, genaamd Lelyhof aan de) by de Drie Baarsjes. *f* 1850, in slag *f* 350, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand MAY 1763. EERSTE STUK.

vervolg der MEMORIE
van Kapiteyn
JAN HOEUFFT.
Tegen den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

Wanneer nu in opzigt van het driemaal aan de grond zeilen van het Schip *Hilverbeek*, alles by een genomen word, zoo behoeft men minder dan met een half oog te zien, om gewaar te worden, hoe vreemt en futiel de verschooning is, die den Admiraal bybrengt, om zyne verwyting goed te maaken, te weeten, dat niet een *Stuurman* maar een *Matroos* aan het loot zoude gestaan hebben, wanneer voor de derdemaal het Schip, over het Vlaak gepasseert zynde, aan den grondt gezeilt is: en hoe derhalven den ondergetekenden de regtmatigste reden gehad heeft, om by de Regeering over het gedrag van den Luitenant Admiraal te klagen, en te verzoeken reparatie van eere.

Den ondergetekenden zal nu overgaan tot het tweede hoofpoinct, van de ondragelyke verwytingen door den Luitenant Admiraal *Schryver* gedaan, stellende dat den ondergetekenden zyn Schip zoude hebben verlaten.

Den Admiraal geeft zig veel werk om deze imputatie niet zoo vreemt, en hoog-gaande lésif te doen voorkomen, dan ze met der daad is; Het komt hier niet op aan, wat al in aanmerking kan komen, om te konnen zeggen, dat iemant zyn Schip verlaten heeft; want in een gemeenen zin, wanneer iemant, in wat geoorloofde omstandigheid het ook moge zyn, eens van zyn Schip afgaat, verlaat hy zyn Schip. Dit is de zaak, wanneer aan een commanderende Officier van een Schip met veragting verweten word, dat hy zyn Schip heeft verlaten, houd het in: dat hy zonder daar toe vryheid, nootzaake of ordres van zyne Heeren en Meesters te hebben, zyn Schip verlaat,

en dan maakt zulk een verlaten van het Schip uit, een allerveragtelykste en infamerende gedrag, en desertie.

In het laatste opzigt alleen kan begreepen worden de verwyting van *het verlaten van zyn Schip* gedaan te zyn. Den Admiraal spreekt zulks in zyn Berigt niet tegen; en daar dan den ondergetekenden middag klaar zal aantoonen, dat hy niet tegens de vryheid door zyne Heeren en Meesters gegeven, maar zelfs, dat meer is, dat hy op hoogst derzelver ordres, van het Schip is afgegaan, zoo heeft den Admiraal hem groovelyk geledeert, en word regtvaardig gevergt daar over reparatie te geven.

In de eerste plaatze zoo steld den ondergetekenden, dat zoo ras zyn Schip het Vlaak gepasseert was, hy vryheid had, om eerder of later van boort af te gaan; dat nu het Schip het Vlaak gepasseerd was, eer dat den ondergetekenden van het Schip is afgegaan, is een onwederspreekelyke waarheid.

Het komt dan alleen maar daar op aan, dat den ondergetekenden deze vryheid bewyze; waar toe hy zig beroept en fondeert op het oude gebruik, met kennis of op resolutie van *HAAR EDEL MOGENDE* geoefent werdende. Zoo dat, al hadde den ondergetekenden niet anders by te brengen, zyne klagte over de verwyting door den Admiraal gedaan, wettig zoude zyn.

Maar den ondergetekenden heeft in de tweede plaats ook vryheid uit nootzaake gehad, om met zyn volk van het Schip af te gaan, en het zelve te abandonneeren, daar dog het gevaar voor de Equipage om te gelyk met het Schip te vergaan, eminent was; dog den ondergetekenden heeft onder de precautien (hier na te melden, nevens den staat, waar in het Schip zig bevond) met het abandonneren gewagt, tot dat de ordres en het goedvinden van den Raad aan hem gekomen zyn; uit welke resolutie en ordres van den Raad te zien is, hoe *HAAR EDEL MOGENDE* veronderstelden, dat den ondergetekenden voor het aankomen van de ordres reets van het Schip uit nootzaake mogte zyn afgegaan, in deze woorden: *en indien UL: reets van boort te Enkhuyzen mogt zyn gearriveert, zoo hebben wy aan den Kaag-Schipper, wanneer aan boort van 's Lands Schip van Oorloge zullen zyn gekomen, geordonneert te laaten waeyen een witte Vlag van de Mast.*

Den ondergetekenden heeft in de derde plaats expresse en bepaalde last gehad, om, neevens zyn volk, van het Schip af te gaan. [te zien in de Missive van Haar Edel Mogende van dato den 18 December 1750. gevoegt onder de Bylagen No. 9., agter het Request aan Haar Hoog Mogende. Litera A.]

Uit al het voorgemelde kan gezien worden, dat den ondergetekenden regtveerdige reeden gehad heeft, om met verontwaardiging te zien, hoe den Luitenant Admiraal *Schryver* heeft durven bestaan by zyne gementioneerde Missive te stellen, en te verwyten, dat den ondergetekenden zyn Schip *Hilverbeek* zoude hebben verlaten gehad.

Den

Den Admiraal maakt zyn zaak niet goed plaisier hebbende om deze, of gene byzondere omstandigheid naar zyn phantasie op te rapen, en daar mede den spot te dryven; den ondergetekenden vertrouwt, dat zulks by alle cordate en brave menschen zal worden veragt, en zoo zoude den ondergetekenden, zulks mede veragtende, van deze zaak konnen afscheiden; maar, of schoon in alle de allegatien door den Admiraal gedaan, geen de minste realiteit tot nadeel van den ondergetekenden te vinden is, zoo zal hy egter dezelve rescontreren, om weg te nemen alle vooroordeel.

Den Luitenant Admiraal *Schryver* haalt de eene en andere tyd en omstandigheit van de gebeurtenis van het verongelukken van het Schip *Hilverbeek*, in zyn Berigt, door den anderen, en stelt na zyn welgevallen veele beeltenissen van zaaken, waar aan ontbreekt het weezen zelfs. Den ondeegetekenden zoude, wanneer hy den Admiraal op dien voet volgde, de zaaken in een duistere ordre houden, en verhinderen regtmatige denkbeelden van de gebeurtenis te maaken; waarom den ondergetekenden zezelve geheel in zyn ordre, van het begin tot het einde, zal voorstellen; waar uit zal komen te blyken, hoe den Admiraal *Schryver*, om zyne onvoorzigtige verwytingen te coloreren, zommige zaaken in zyn Berigt heeft willen doen krygen een andere gedaante, dan dezelve, onpartydig beschoud zynde, hebben. Waar uit mede blyken zal, hoe door den Onder-Equipagemeester de Kapitein *Binkes* het verhaal van het gepasseerde in opzigt van het Schip *Hilverbeek*, na het was verongelukt, is opgemaakt uit zyn geheugen, en hoe hy den inhoude meent, en weet door rapporten, en door ondervinding: stellende de Kapitein *Binkes* vorzigtig agter zyn verhaal, *alle het voorgemelde volgens rapporten, meent, en het ondervondene, weet den ondergeschreven waarheid te zyn*; te vinden in de Bylagen agter het Berigt van den Admiraal *Schryver* No. 8.; en hoe, geconsidereert zynde, dat het gepasseerde in het verhaal voorkomende, geleden is elf jaaren, aan niemant vreemt kan voorkoomen, dat den Kapitein *Binkes* in het stellen van eenige omstandigheden kan hebben gemanqueert, zoo als uit het volgende zal blyken geschied te zyn.

Het geval heeft zig aldus toegedragen: het is op den 15 December 1750., namiddags ontrent half vier uuren, gebeurd, dat het Schip met een heldere lugt en zeer goed weer, en dus het gezigt op de merken ombelemmert zynde, op den Spaander Bank by Enkhuyzen, aan den grondt vast geraakte; wanneer in het eerste de Lootsman C. Snooy aan den ondergetekenden en aan de andere Officieren verzekerde, dat het Schip in het regte vaarwater vast zat, en dat daar van alleen de oorzaak was het extraordinaire laage water; van het tegendeel konden den ondergetekenden en de andere Officieren, schoon zy aan zyn voorgeven geen geloof sloegen, egter hem niet overtuigen, gelyk hy daar na gedaan wierd, wanneer een Kaag-Schipper

aan boort kwam, affirmeerende, dat het Schip op den Spaander Bank vast zat; om welke reden, en om dat den Lootsman, zoo als hier vooren reets is bewezen, tegens den raad en aanmaning van verscheide Officieren om te ankeren, vermits de wind zuidelyk liep, en de Eb ging, egter was blyven voort vaaren, den ondergetekenden den zelven Cornelis Snooy heeft laaten fluiten in de Boeyen. Het Schip op den Spaander Bank aldus vast zittende, ordonneerde den ondergetekenden immediaat daar op, om een Anker uit te brengen met de Barkas en Chaloep, waar toe den Stuurman Middelmeer met nog drie Onder Officieren en omtrent 24 Matrosen ge-employeert wierden; dit verrigt zynde, zoo konden de Vaartuigen, door den opgekomen harden wind, niet weeder aan boort komen, en wierden genootzaakt den volgden nagt, zonder eeten en drinken, in regen en wind, met groot pericul door te brengen, waar na ze daags daar aan op den 16 December 1750. voor den middag, te Staveren in Vriesland binnen kwamen.

Ondertusschen zoo liep het Schip in den eersten nagt vol water; en geen wonder; dewyl het Schip, reets voor het vastgeraakte, genoegzaam met continuëel pompen had moeten boven water gehouden worden; en nu op den drooge vast zittende, en bevorens zeer doorgezakt zynde, door het ontvallen van het waater, aan zyne naaden nootzaakelyk had moeten ontzet worden: zoo dat daar tegens niet had konnen helpen, dat, van het begin van het vast geraken af, alle devoir met het pompen met twee Kettingen was aangewend, en waar meede gecontinuëert was geworden, tot dat in den nagt omtrent twee uuren, alle werk van Pompen te vergeefs bevonden wierd, en het water in het Schip steets bleef opgaan; en tot dat het volk (reets tot een derde vermindert door afdanking, en door dat eenigen als voorgemelt niet weeder aan het Schip hadden konnen aankomen) afgemat zynde, niet langer aan het werk konden gehouden worden, waar aan zy van 's morgens ses à zeven uuren, tot in den nagt een à twee uuren geweest waren.

In dien staat bleef het Schip zonder eenige hulp tot den 17 December 1750., wanneer een Kaag-Schipper, die van Amsterdam met zyn leedig Schip na Texel zoude zeilen, en het Schip van Oorlog 's avonds had zien vast zitten, 's morgens ten 4 uuren tot adsistentie aan boort kwam: wanneer den ondergetekenden heeft ordres gestelt, dat al het goed, dat nog aan boort was, in den Kaag gelost wierd, blyvende den ondergetekenden met zyn volk aan boort van het gezonken Schip, reets zoodanig op zyde leggende, dat men daar op niet dan met moeite konde gaan.

(*Het vervolg hier na*)

ASIA.

ASIA. *Batavia* zedert onze voorgaande (ziet November 1762 bladz. 181.) zyn alhier de volgende zaaken voorgevallen.

Den 4 May wierd geprojecteerd het Schip *Langewyk* na *Ceylon* om vervolgens van daar na Bengaalen te steevenen. Den 11 May wierd de Predicant op het Eiland *Onrust*, Henricus Silvius, na *Colombo* beroepen; Voorts van Colombo na *Galen* de Predicant Segeb. Abz. Bronsveld; en na *Batavia* Domine Jan Jacob Meyer, waar door het Rectoraat in het *Seminarium* in de laastgemelde plaats opgedraagen is aan den Ceylonsen Gouverneur van Eck: Ook zouw den 11 May van Padang na *Bengalen* vertrekken het Schip *Deunisveld*. Het Schip *de Cornelia Hillegonda* zouw op zyn Reis na Bengalen te *Padang* en *Nagapatnam* aanzeilen, waar na zy beide van Bengalen zouden repatrieeren. Den 14 May is de Heer Mr. Carel Godfried Bench, ordinaris Lid in den Agtb. Raad van Justitie des Kasteels, tot Scholarch aangesteld, in plaats van wylen Mr. Joh. Schevenhuysen. Den 21 May wierd na *Coromandel* aangelegt het Schip *de Vrouw Geertruda* en na *Zuyder Coromandel* 't Schip *Nieuw Nieuwerkerk*, beide over *Nagapatnam*. Den 28 May wierden uit het Collegie van Schepenen ontslagen David Julius van Aitsma en Willem Welborn, en in hunne plaats aangesteld Christiaan Klynhoff en Cornelis Domburg: Dien dag wierd na *Malacca* aangelegt de Brigantyn *de Kaaskooper*.

Den 2 Juny wierd de Commandeur van *Javanapatnam* Jacob de Jong na Batavia verlost behoudens Qualiteit &c., en in deszelfs plaats tot Commandeur verkooren de Opper Koopman Anthony Mooyart, dewelke zal opgevolgd worden door den Opper Koopman Noel Antonio Lebeck met de Survivance van Jaffenas Commandant, zynde den 8 Juny in deze laatstgemelde plaats tot *Hoofd-Administrateur* van Malacca verkooren de Opper-Koopman Godfried Kretschmar: Ook wierd dien dag aangelegt het Schip *'t Huys te Boede* na *Sumatra's West Kust*, en het Schip *Renswoude* na Kareck.

Den 6 July wierden na Ceylon geprojecteerd *de Standvastigheid* en *de Zee-Lely*, om weder na *Batavia* te keeren: Dien dag wierd de Predikant Arnoldus Arends op het Eiland *Onrust* beroepen. Den 27 July wierd na Siam geprojecteerd het Schip *de Gustaaf Willem*.

Den 3 Aug. is de Heer Nicolaas Houting, Hoofd van de Zee-

magt

magt der Compagnie in de *Indiën* aangesteld tot Hoofd over de op Ceylon zynde en nog komende Schepen, om daar uit een Esquader te formeeren &c.: Dien dag wierd aangelegt *Kroonen-Burg* en de Chaloep *Colombo* direct, en *Borselen* en *Osdorp* over Siam, alle vier na *Ceylon*. Den 20 Aug. wierd de Predikant Johan Theodorus van der Werth op *Malacca* beroepen in de Portugeese Taal. Den 24 Aug. wierd op zyn verzoek ontslagen als Schepen, de Koopman Olpht. Elias, en weder tot Leden van Schepenen zoo in plaats van hem als van den naar het Vaderland verlosten Heer Klynhoff, aangesteld D. Pauw en Cornelis Bruyn &c.

Den 13 Sept. wierd de Bark *de Mossel* na *Ceylon*; en den 24 de Chaloep *de Nachtegaal* na *Jamby* geprojecteerd.

Den 5 Oct. wierd *Blyswyk* geprojecteerd na *Suratte*. Den 11 Oct. staken van deze Rhede weder in Zee vier Fransche Schepen, die van het Eiland *St. Maurice* alhier waren aangekomen, om Verversling en Proviand te haalen. En den 19 Oct. arriveerde het Schip *Bleydorp* van *Ceylon*, 't welk reeds weder is aangelegt om na *Cochim* te steevenen.

Aleppo. Te *Payas* zyn groote onlusten ontstaan: de Musselim van den Passchalik deezer Stad, is met een corps van drie of vierduizend man, derwaards getrokken, om de rust en goede orde aldaar te herstellen; dezelve zal zich by een noch grooter Corps voegen het geen door den Passcha van *Aden* gecommandeerd word. Van *Bassore* in Persien heeft men, dat *Kerim-Kam* op zyne Tegendingers, in de nabuurschap van Tauris, eene aanzienlyke overwinning behaald, en de voorsz. Stad vervolgens vermeesterd had. De binnenlandsche Oorlogen, die zedert ruim 40 Jaren in het Persische Ryk gevoerd zyn, hebben het by na gantschelyk ontvolkt; men kan 'er naauwelyks de nodige Recruten voor de Armeen vinden; en het geld is en die gewesten mede zeer schaars geworden. Men ziet aldaar noch in lang geene herstelling der rust te gemoet: *Kerim-Kam* heeft geene kinderen, en by zynen dood zal *Persien*, na alle waarschynlykheid, in nieuwe verwarring gedompeld worden.

PORTUGAL. Lissabon. Men verzeekerd dat 'er tusschen dit Hof en dat van Groot-Brittannien, zeekere Negociatien op het tapyt zyn, om den Koophandel der Onderdanen van de laatstgemelde Kroon met dit Ryk, meer en meer uit te breiden, en te begunstigen.

SPAN-

SPANJEN. Madrid. Ons Hof tyding bekomen hebbende van het vermeesteren der Portugeesche Colonie van *San Sacremento* heeft, wegens derzelver Belegering en Overgave, de volgende aanmerkelyke Byzonderheden doen publiceeren:

Den 5 October deed Don Pedro de Cevallos de Tranchée openen, en zedert dien dag tot den 11 dito toe den Arbeid vervorderen, wanneer eene Battery van 19 Stukken begon te speelen, na dat de Belegerden, ter Overgave gesommeerd, onder Bedreiging van anderzins over de Kling te zullen springen, een weigerend Antwoord gegeeven hadden. Alhoewel die Battery van eene goede Uytwerking was, ontdekte men echter, dat verscheidene Schooten vergeefsch waren; weshalven de Tranchée omtrent 50 Roeden nader aan de Stad gebragt, en eene nieuwe Battery van 10 Stukken opgerecht wierd: die den 15 begon te speelen. 60 Roeden van de Stad af wierd eene derde aangelegt, van dewelke men den 21 begon te vuuren; en door middel van beide deze laatste verkreegen het Front van 't Bastion *del Carmen*, en de daarnaast leggende Courtine, twee considerabele Breffen. Den 27 wierd de nodige Toestel tot den Storm gemaakt, en de Gouverneur andermaal ter Overgave gesommeert, die om Uytstel van tweemaal 24 Uuren verzocht, om den Krygsraad alvoorens te doen vergaderen; doch Don Pedro de Cevallos, vrezende, dat binnen dien tyd de Plaats mocht ontzet worden, weigerde zulks toe te staan, en deed een onophoudelyk Vuur van de Batteryen maken, het geen den Gouverneur, na verloop van eenige Uuren, noodzaakte te capituleeren. Volgens de geslootene Articulen der Capitulatie wierd aan het Garnisoen toegestaan, met alle militaire Honneurs uyt te trekken, en zig aan Boord der in de Haven leggende Schepen te begeven; onder Conditie, dat het zelve, noch de Guarnisoenen der van de voorsz. Vesting dependeerende Posten, het Eiland *San Gabriel* daaronder begrépen, tegen den Koning en deszelfs Geallieerden, geduurende den Cours van dezen Oorlog, in eenig Gedeelte van America, de Wapenen zoude mogen voeren; wordende wyders geaccordeert, zo wel tot Onderhoud van het Garnisoen als van de Inwoonders en Matroozen, voor 2 Maanden, Provisie van Spys en Drank uyt de Magazynen te mogen ligten; en aan den Gouverneur, de Officieren en Gemeenen, geoorlooft, hunne Effecten en Slaven mede te embarqueeren of te verkoopen, en alle hunne Landgoederen binnen den tyd van 4 Maanden aan andere te doen overdragen, en ten dien einde aan zodanige Persoonen, als zy zouden willen verkiezen, hunne Volmachten te verleenen; Voorts is gestipuleerd, dat de Kooplieden, welke genegen mogten zyn te vertrekken, of in de Domeinen zyner Catholyke Majesteit te blyven, eenen naauwkeurigen Staat van alle hunne Koopmanschappen zullen hebben op te geven, waar op de Raad der Finan-

Financie de behoorlyke Schikkingen zoude maken, zonder 's Konings-Rechten te verkorten: dat alle de nodige Provisien ter Inscheping tot billyken prys zouden gelevert; en de Schepen, die ten spoedigsten de Rivier *la plata* zullen verlaten, van Paspoorten voorzien zouden worden; dat alle de Portugeeze Schepen, dewelke geduurende den Loop eener Maand, te rekenen na het Embarquement van 't Guarnisoen, in vertrouwen, dat deze Plaats nog aan zyne Allergetrouwste Majesteit toebehoort, uyt Brasilien in de Haven komende, alle Vriendschap zullen ontmoeten, en vryelyk terug keeren, met zodanige Persoonen aan Boord, die in de voorsz. Afscheping niet hebben kunnen vervoert worden.

Volgens de berichten, hebben de onzen aldaar een aanzienlyke meenigte Geschut en krygs munitien veroverd.

ITALIEN. Romen. Den 12 April, overleed alhier, in den Ouderdom van 69 Jaren, zyne Eminentie Josephus Spinelli, kardinaal-Bisschop, Deeken van het Sacro-Collegio enz. door Paus Clemens de XII, Den 17 January 1735 verheven. Den 14 dito wierd desselfs Lyk met groote Staatsie, in de Kerk der H. Apostelen gebragt, en den volgenden dag zyn aldaar door zyne H. en het Sacro-Collegio de Exequien gehouden, en daar na is het zelve in de kerk van St. Augustinus bygezet. De Ridder van St. Joris bevind zich op nieuws zeer gevaarlyk ziek, en desselfs zoon, de Kardinaal van York, laboreerd aan de Purperkoorts.

Venetien. Den 19 April (1763) is zyne Doorluchtigheid *Aloysius Mocenigo* tot *Doge* deezer Republiek verkooren. Van *Livorno* heeft men dat een Genueesche Kaper, den Kapitein van eenen Corsischen Commissie svaarder, onder eene vrye vlag vaarende, hebbende gevangen genomen en na *Bastia* gebragt, dezelve aldaar was geworgd geworden; en dat de Corsische Generaal Paoli, hier van kennis gekregen hebbende, terstond het lot deed werpen, over drie Genueese van Adel die zyne gevangenen waren, en die het zelve trof op staande voet ter dood brengen; diergelyke handelwyzen schynen waarlyk eerder Barbaarsch dan Christelyk.

Napels. De Ridder *Gray* Extraordinaris Envoyé en Plenipotentiaris van den Koning van Groot-Brittannien, zyn afscheid audientie by den Koning gehad hebbende, begaf zich den 7 April (1763) aan boord van een Engelsch Fregat, 't geen hem naar *Marseille* zal brengen, van waar hy zich te Land naar *Douvres* staat te begeven. Voor zyn vertrek presenteerde die Minister aan zyne Majesteit den Heer *P. Changuion*, welk alhier blyft resideeren, gelast zynde met de zaaken van het Hof van Londen.

INGERMERLAND. *Petersburg.* Brieven van Moscou melden, dat de Groot-Cancelier Graaf van Worontzow, in aanmerking van den zwakken toestand zyner gezondheid de Keizerin verzocht heeft, hem zyne demissie te verlenen, of te permiteeren, een reize van 2 Jaren buitenlands te doen, ten einde zich een wyl van den arbeid aan de Staats zaken te konnen ontheffen, en indien mooglyk, zyne gezondheid herstellen; welke permissie hare Keizerl. Majesteit dien Staats-Minister geaccordeert heeft, gelyk ook aan den Graaf van Rasomowski, Hetman van Klein-Rusland, verlof om zich enigen tyd naar de Ucraine te retireeren. 't Retour van 't Hof herwaards blyft in de aanstaande Lente bepaalt, 't geen alle, welke de Keizerin naar Moscou gevolgt zyn, nieuwe en ongemeen zware kosten verwekken zal, vermits die reis in den Zomer ongelyk durer dan in den Winter by sledebaan valt, en de Adel niet, gelyk voorheen, een kleinen stoet en geringe Bagagie heeft konnen medenemen, maar zyn meeste Equipage, Meubilen enz. moeten medevoeren, om by gelegenheid der Kroning te brilleeren; zulks dat transport menig een 10 duizend roebles en meer gekost heeft, 't geen te zwaar is om binnen een jaar tyds tweemaal gesupporteert te worden en dus velen krenken zal. Men ziet alhier 't volgende

BEVEL

Aan onzen Generaal Veld-Marschal Graaf van Bestuchew; den Hetman van Klein-Rusland, Graaf van Rasumofsky; den Cancelier Graaf van Woronzow; den werkelyken Geheimen-Raad Knes Schechowsky; den Hofmeester van onzen beminden Zoon, Panin; den Generaal en Chef, Graaf van Tschernichew; den Generaal en Chef, Knes Wolkonkoy; den Generaal Adjudant Graaf van Orlow, en aan den daarby 't Protocol te voeren benoemden werkelyken Staads-Raad Teplow.

Nademaal de gewezen Keizer Peter de III., aan den welgeboornen Russisen Adel de Vryheid verleent heeft, en de dienaangaande geëxpedieerde Acte echter die Vryheid noch in verscheidene Pointen naauwer bepaalt, dan het algemeene welzyn van het Vaderland en onzen dienst tegenwoordig kan vereisschen; dewyl zo wel de toestand van zaken in 't Ryk, als de jonge Adel, tegen voorgaande tyden gereekend, een gantsch andere gedaante heeft bekomen: ZO IS 'T dat Wy u lieden by dezen gezamentlyk gelasten, op ons Hof te vergaderen; de voorsz. Acte te onderzoeken en tot meerdere volmaaktheid te brengen; onder en met den anderen te raadple-

gen, op wat wyze de Russische Adel, door eene byzondere Ryks-Constitutie, voor zich en zyne Nakomelingen, uit onze hand een nieuw pand onzer allerhoogste lands-Moederlyke liefde en toegenegenheid, omtrent denzelven, zoude kunnen ontfangen. En ten einde eene gezonde Staatkunde by dit alles tot den grondslag moge dienen; zult gy lieden behoorlyk hebben zorge te dragen, dat by de bepaling der voorrechten en vryheden van den Adel zodanige Dispositien genomen worden door dewelke de eerzucht en iever van denzelven, voor het welzyn en den dienst van Ons en ons geliefde Vaderland, op het allerkrachtigst konnen aangemoedigt worden.

Het Oorspronglyke is by hare Keizerlyke Majesteit eigenhandig aldus getekend:

CATHARINA.

Men wil dat dit Hof de Stad *Dorpat* in *Esthland* zal doen bevestigen en aldaar Magazynen op rechten. De nieuwe Ucase wegens de vryheid van de Adel, waar om het voorsz. bevel der Keizerin is geëmaneerd geworden, staat eerstdaagsch gepublieeerd te worden.

DUITSCHLAND. Weenen. By dit Hof werd thans gearbeid aan de middelen tot herstelling der Finantien, en om dezelve op een beeter voet te brengen. Het Huwelyk van den *Aartshertog Pieter Leopold* met de Princesse *Beatrix*, dochter van den Erf-Prins van Modena is vast gesteld en gesloten.

Dresden. Den 30 April is de vast gestelde dag dat wy het vergenoegen zullen hebben onzen geliefden Koning en Souverein alhier te rug te zien komen; de Ingezetenen deezer Hof en Residentie Stad hadden voorgenomen dies wegens hunne blydschap door allerhande vreugde bedryven aan den dag te leggen, maar men heeft zulks, uit byzondere consideratien van wegens het Hof verboden.

Berlyn. Het vervolg van het Vreede-Tractaat tusschen onzen Souverein en zyne Poolsche Majesteit (ziet ons voorgaande Stuk bladz. 129) luid als volgd:

I. Alle, de Vyandlykheden zullen, van den 11 February af te rekenen, ten eenemaal ophouden, en van dien Dag aan zal zyne Majesteit de Koning van Pruyssen, alle ordinaire en extraordinaire Contributien, alle Proviand-, Fourage-, Paarden-, Beesten-, of andere Leverantie van Effecten; als mede, alle de Eischen van op te brengene Recruten, Knechten, Arbeiders en Wagens, en in het algemeen allerlei *Præstanda*, van welke Natuur dezelve ook mogen zyn, en onder wat Naam en uyt welken hoofde, zy moogen of kun-

kunnen begeert worden, eensklaps cesseeren; ook zullen alle Houthakkingen en andere Belastingen in het gansche Keurvorstendom Saxen, en de van het zelve dependeerende Landen, Opper-en Neder-Lusatien daaronder begrepen, ten eenmaal en geheel ophouden. Wanneer ondertusschen de Beveelen, by zyne Majesteit den Koning van Pruyssen ten dien einde gegeven, op alle de door Desselfs Troepen geoccupeerde Plaatsen ten voorsz. dage niet mogten aangekomen en gepubliceerd zyn; en uyt dien hoofde, of onder eenig ander Pretext, het zoude mogen komen te gebeuren, dat men nog ergens eenige Penningen, of andere voorheen gewoone Leverantien, van welke Natuur en Waardy dezelve ook mogen zyn, uyt de aan zyne Koninglyke Poolse Majesteit toebehoorende Kassen, of van Desselfs Onderdaanen, mogt geëischt en geligt, of anderzins eenigerhande Schade veroorzaakt hebben; zoo zal zyne Koninglyke Pruyssische Majesteit het zelve zonder uytstel doen restitueeren, en de daardoor toegebragte Schade volkomen laten vergoeden. Ingevolge deze algemeene Herroeping en Cessie van allerhande Soorten van Leverantien, remitteert zyne Koninglyke Pruyssische Majesteit insgelyks alle Achterstallen van Contributien, Leverantien en andere Lasten, dewelke te vooren begeerd en geëischt zyn; declareerende teffens, dat alle soortgelyke Pretensien ten eenemaale opgeheven, geannulleerd en vernietigd zullen zyn en blyven; en wel zodanig, dat van dezelve nooit eenige de minste mentie meer zal gemaakt mogen worden.

III. Zyne Koninglyke Majesteit van Pruyssen belooft, zo dra het tegenwoordig Tractaat getekend is, tot eene spoedige Ontruyming der Saxise Landen de behoorlyke Ordres te stellen, en de Evacuatie en Restitutie van alle de aan zyne Poolse Majesteit toe behoorende Staaten, Domeinen, Steeden, Plaatsen, Vestingen, en daaronder ressorteerende Landschappen, dewelke by Dezelve voor den tegenwoordigen Oorlog bezetten zyn, binnen de tyd van 3 Weeken, na de Uytwisseling der Ratificatien, te effectueeren en doen stand grypen; echter wel te verstaan, dat de Troepen van haare Majesteit, de Keizerin Koningin van Hongaryen en Boheemen, insgelyks binnen dien bepaalden Tyd, gansch Saxen komen te ontruymen.

Van den 11 February aan zal zyne Majesteit, de Koning van Pruyssen, zyne Troepen uyt Desselfs eigene Magazynen laten onderhouden, zonder verder tot Last van het Land te vallen: men zal ten spoedigsten de March Routen regeleeren, langs dewelke de Troepen de Domeinen zyner Poolse Majesteit zullen verlaten, en waarin zy, door de te benoemene Koninglyke Poolse Commissarissen, zullen moeten begeleid en gelogeert worden; dezelve zullen ook de Voorspannen, dewelke de Troepen op hunnen March nodig hebben, moeten bezorgen, en dezelve voor niet opleveren; doch onder Conditie, dat zy niet gehouden zullen zyn, de Saxise Grensen verder, dan tot aan het eerste daarbuyten te houdene Nacht-Quartier, te moeten passeeren.

 Zyne

IV. Zyne Majesteit de Koning van Pruyssen zal alle de Generaals, Officiers en Soldaten, van zyne Majesteit den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, dewelke nog Krygsgevangenen zyn, en de overige Onderdaanen zyner voorsz. Poolse Majesteit, die in den Dienst en de Staaten van zyne Pruyssische Majesteit niet willen blyven, terstond, en zonder eenig Rantsoen, te rug zenden; wel te verstaan dat ieder van dezelve de by hen gemaakte Schulden alvoorens zullen hebben te betaalen.

Gemelde zyne Pruyssische Majesteit zal insgelyks alle de aan zyne Majesteit, den Koning van Poolen, toebehoorende Artillery, de welke zig nog in Saxen bevindt, en met het Koninglyke Poolse Wapen geteekend is, restitueeren.

Voornamentlyk zullen de Steden *Leipzig*, *Torgau* en *Wittenberg*, ten opzigte van derzelver Vestingwerken, in zodanigen Staat, als dezelve tegenwoordig zyn, benevens de met het Wapen zyner Poolse Majesteit getekende daarbinnen zig bevindende Artillery, terug gegeven worden.

Zyne Pruyssische Majesteit zal de Gyzelaars en andere, ter gelegenheid van den tegenwoordigen Oorlog, gearresteerde Persoonen insgelyks op vrye Voeten stellen; en alle de Archiven zyner Majesteit des Konings van Poolen, Keurvorst van Saxen, of aan andere Lands-Departementen toebehoorende Papieren, laten terug geven; zullende wyders daar uyt tegen den Koning van Poolen, noch tegen Desselfs Erfgenaamen en Staaten, ooit iets geallegueert of geconcludeert worden.

V. Het den 25 December 1745 te *Dresden* geslotene Vrede-Tractaat wordt in de beste Form, en naar desselfs ganschen Inhoud, in zo verre het tegenwoordige Tractaat aan het zelve geene Verkorting toebrengt, en in zo verre de daarin begrepene Verpligtingen van zodanig eene Natuur zyn, dat zy kunnen plaats hebben, uytdrukkelyk by dezen vernieuwt en bekrachtigt.

VI. Om alle Misbruyken, dewelke tot nadeel der respective Landen, Staaten en Onderdaanen der hooge Contractanten, in de Commercie-Zaken ingesloopen zyn, van wederzyden te remedieeren; is men overeengekomen, dat men terstond na de geslotene Vrede, van beide de Zyden, Commissarissen zal benoemen, dewelke op billyke en voor beide Partyen heilzaame Grondslagen, dezelver Aangelegenheden zullen reguleeren.

Ook zal men van wederzyden aan de geenen der respective Onderdaanen, die in de Staaten der eene of de andere Party Proces sustineeren, en onwederspreekelyke Pretensien mogten hebben, goede en spoedige justitie laten wedervaaren; en indien Lieden gevonden worden, dewelke van Woonplaats reeds veranderd zyn, of nog zouden willen veranderen, en zig van en uyt Heerschappy der eene, na en onder die der andere hooge Partyen Contrahenten begeven;

dan

dan zal hen, ten opzigte dier Verandering, geenerhande Hinder in den weg gelegt worden.

VII. Zyne Majesteit de Koning van Pruyssen staat toe, dat Desselfs Onderdaanen, Crediteuren der *Saxise-Steuer*, alle zodanige Schikkingen, dewelke ten spoedigsten, en van tyd tot tyd, omtrent de te betaalene Interesten, en de Oprechting van een verzekerd en duurzaam Fonds, ter Aflossing der Capitaalen, zullen gemaakt worden, mögen approbeeren; gelyk dezelve dan ook daartoe by zyne Majesteit zullen toegelaten worden.

Daaremtegen belooft en verzekert zyne Majesteit de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, dat alle de Onderdaanen zyner Pruissische Majesteit, welke eenige Capitaalen in den *Saxise-Steu r* hebben, of staan te verkrygen, volgens de voorsz. Schikkingen, hunne Interessen précies zullen ontfangen, en aan hen ook de respective Capitaalen, zonder de allerminste Korting of Reductie, en binnen zekere naar billykheid te bepaalene tyd, gerestitueert zullen worden.

VIII. Vermits de Uytwisseling der Stad *Furstenberg*, met derzelver Tol en het Dorp *Schidlo*, tegen een by het VII. Articul der Vreede van Dresden gestipuleerd Æquivalent, in derzelver Volvoering veelerhande Zwaarigheeden ontmoet heeft; zo is men eindelyk overeengekomen, dat, om zulks te faciliteeren, de Stad *Furstenberg*, benevens haare aan deze Zyde der *Oder* gelegene Dependencien, in deze Verwisseling niet begrepen, maar aan zyne Poolse Majesteit gelaaten zyn; dat, echter, van de andere zyde, zyne Majesteit de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, niet alleen de *Tol* aan de *Oder*, welke Rivier Dezelve zedert by *Furstenberg* heeft laten doorsteeken, en het Dorp *Schidlo*, benevens de aan geene Zyde der *Oder* gelegene daartoe behoorende Landen; maar ook in het algmeen, al het geen Dezelve voorheen aan beide de Oevers dier Rivier, zo wel na de zyde van *Lusatien* als van de *Mark*, en tot nu toe bezeten heeft, aan zyne Pruyssische Majesteit zal afstaan; zo dat de *Oder* de Grensscheiding uytmaake, en de Opperheerschappy der beide Oevers dier Rivier, benevens al het geen daaraan na de Zyde der *Mark* gelegen in het toekomende aan zyne Majesteit den Koning van Pruyssen, Desselfs Nakomelingen en Erfgenamen, ganschelyk en exclusive, ten eeuwigen dage, toebehoore.

Wyders is men ook overeengekomen, dat het aan zyne Poolse Majesteit te gevene Æquivalent niet zal kunnen worden begroot boven het Montant der werkelyke Revenuën, dewelke Dezelve tot nu toe, uyt de aan zyne Pruyssische Majesteit te cedeerene Bezittingen, getrokken heeft. Dien volgens zal zyne Poolse Majesteit genoegen neemen met een Æquivalent aan Land en Lieden, waarvan de actueele Inkomsten met die der Landen, dewelke aan zyne Pruyssise Majesteit afgestaan worden, naauwkeurig zullen evenredig zyn.

Voor het overige zal, ten opzigte van alle de andere, deze Uytwisse-

wisseling concerneerende Pointen, het VII. Articul der Dresdensſe Vrede précies nagekomen en volvoert worden.

IX. Zyne Majesteit de Koning van Pruyssen accordeert aan zyne Majesteit den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, ten allen tyden de vrye Passage door Silesien na Poolen; en vernieuwt byzonder, het geen ten dien opzigte, by het X. Articul van het te Dresden in het Jaar 1745 gesloten Vrede-Tractaat, gestipuleerd is.

X. De hooge Partyen Contrahenten guarandeeren elkander, over en weder, de Nakoming en Volvoering van dit tegenwoordig Tractaat van Vrede, en zullen de Guarantie der Mogentheden, met dewelke Dezelve in Vriendschap leven, omtrent hetzelve zoeken te obtineeren.

XI. Het tegenwoordig Tractaat van Vrede zal reciproquelyk geratificeert; en de Ratificatien zullen, in behoorlyke en solide Form, opgemaakt, binnen de 14 dagen, of eerder, zo het mogelyk is, van den Dag der Onderteekening af te rekenen, tegen den andere uytgewisselt worden.

Tot meerdere Bekrachtiging hebben de ondergeteekende Gevolmachtigden zyner Majesteit des Konings van Poolen, Keurvorst van Saxen, en zyner Majesteit des Konings van Pruyssen, uyt krachte hunner Volmachten, het tegenwoordige Tractaat van Vrede onderteekent, en het zelve met hunne Wapens gezegelt.

Gedaan op het Slot *Hubertsburg* den 15 February 1763.

(L. S.) THOMAS, Vryheer von FRITSCH   (L. S.) EDUARD FRIEDERICH von HERTZBERG.

SEPARATE ARTICULEN.

Men is overeengekomen, dat onder de Achterstallen, of andere terug geblevene *Præstanda*, die met den 11 February zullen cesseeren, niet begrepen zyn zodanige Wisselbrieven en andere obligatien, dewelke in de hiernevens gevoegde Specificatie aangeweezen worden, en welker verschuldigde Betaaling zyne Majesteit de Koning van Pruyssen zig wel expresselyk voorbehoudt; en zyne Majesteit de Koning van Poolen belooft, volgens derzelver geheelen inhoud, zonder eenige de minste Korting of Rabat, en in de daarby gestipuleerde Munt-Soorten, naauwkeurig te zullen doen betaalen.

(*Deze in* XII. *geëxtendeerde* Articulen *bestaande* SPECIFICATIE *wordt alhier*, by Verkorting, *gevoeglyk ingelast*, *en zyn de volgende*)

Ten Laste van

Den

1. Den Leipziger-Kreitz,	in 3 Post.,	—	510,418 : -:
2. De Stad Leipzig,	in 4 Post.,	—	1,040,194:14-:
3. Het Kamer-Collegie,	in 1 Post.,	—	40,000 - : -:
4. Het Hout-Contract,	in 4 Post.,	—	85,388-20 :
5. De Standen van Thuringen	in 2 Post.,	—	251.446-13 :
6. De Standen van Naumburg,	in 1 Post.,	—	11,111- 6 :
7. De Stad Chemnitz,	in 1 Post.,	—	6,900- : -:
8. De Stad Lauban,	in 8 Post.,	—	12,978: : -:
9. De Stad Görlitz,	in 3 Post.,	—	56,000 : -:
10. Den Graaf van Fromnitz,	in 1 Post.,	—	30,000- : -:
11. De Heerlykheden Forst en Pförthen.	in 2 Post.,	—	22 000 - 1 -:
12. De Porcelyn-Fabryk,	in 2 Post.,	—	58,786 13 5
Summa in 32 Post.,		Ryksd.	2,105,223-18-5

II. Om ten opzigte der Natuur en Voortduurenheid van de, omtrent de *Steuer*. Aangelegenheden, te makene Schikkingen, van dewelke in het VII. Articul van 't Vrede-Tractaat gewaagd is, geene de allerminste Twyffeling over te laten; zo declareert zyne Majesteit de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, zodanige Dispositien te zullen en willen neemen, dat niemand van alle de *Steuer*-Crediteuren eenen Penning van zyn Capitaal zal verliezen.

Alhoewel de Onmogelykheid zelve spreekt, dewyl alle 's Lands Revenuën, zo als wereldkundig is, door de Rampen van den Oorlog uytgeput zyn, dat de achterstallige Intressen aan de Crediteuren niet kunnen betaalt worden; en ook diezelve Redén, uyt hoofde van alle de Lasten, tot welker Oplevering het Land zig reeds genoodzaakt bevindt, voor het tegenwoordig loopend Jaar zal moeten gelden.

Zyne Majesteit zal echter voor het toekomende, met Desselfs op eenen Landdag te convoceerene Saxise Standen, onophoudelyk arbeiden, om de Oprechting te voltooyen van een Fonds, het geen op de verzekerdste Land-Revenuën zal gevestigd zyn.

Het voorsz. Fonds zal voornamentlyk strekken:

1. Tot prompte Betaaling der Interessen, dewelke niet beneden, en ook niet boven de 3 per Cento, zullen moeten daalen of ryzen.
2. Het Overschot zal een Fonds uytleveren, om de Capitaalen allengskens af te kunnen lossen. Het zelve zal, naar mate der Aflossing, en der Vermindering van Interessen, moeten aangroeijen, en daar uyt, zonder aan iemand voor een ander eenige Preferentie te geven, onder welke Benaaming zulks ook zoude mogen of kunnen zyn, de respective Distributie jaarlyks door het Lot gedecideert worden.
3. De Administratie van het voorsz., tot Betaaling der Interessen

en

en Aflossing der Capitaalen, gedestineerde Hoofd-Fonds, zal op den hiervooren bepaalden aanstaanden Landdag der Saxise Standen, vastgestelt worden; en wel zodanig, dat men aldaar eene volkomene Verzekering zal vinden, nademaal zyne Majesteit de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, alle maar mogelyke Securiteit dienaangaande belooft te zullen geeven.

III. Wyders is overeengekomen en besslooten, dat de, by gelegenheid der tegenwoordige Onderhandelingen, door de eene of de ander Party, in de Volmachten en andere Acten, of alom gebruykte of uytgelatene Tytels, niet zullen, worden aangehaald noch in Consequentie getrokken mogen worden; en dat daar uyt, voor geene der beiden Partyen Contrahenten, ooit eenig het allerminste Nadeel zal komen te spruyten.

Deeze tegenwoordige III. *Separate Articulen* zullen van gelyke Kracht en Klem zyn, als of zy in het Hoofd-Tractaat werkelyk geinsereerd waren; ook zullen dezelve, by beide de hooge Contrahenten, eveneens geratificeert worden.

Ten Oirconde, en tot meerder Bekrachtiging, hebben de Ondergeteekende, hunner Majesteiten des Konings van Poolen, Keurvorst van Saxen, en des Konings van Pruyssen, respective Gevolmachtigden, deze *separate Articulen* onderschreven, en dezelve met hunne Wapens gezegelt.

Gedaan op het Slot *Hubertsburg* den 15 February 1763.

(L. S.) THOMAS, Vryheer von FRITSCH (L. S.) EDUARD FRIEDERICH von HERTZBERG.

NADERE CONVENTIE.

Van het VREDE-TRACTAAT, *den* 15 *February* 1763. te *Hubertsburg* tusschen de Koningen van *Poolen* en *Pruissen* geslooten.

Nademaal in het heden, tusschen zyne Koninglyke Majesteit van Poolen; en zyne Majesteit den Koning van Pruyssen, gesslooten Vrede-Tractaat gestipuleerd is, dat van den 11 dezer loopende Maand *February* aan, alle de uyt hoofde van den Oorlog spruytende Pretensien en *Præstanda* in Saxen zullen cesseeren; en de Keur-Saxise Landen binnen de 3 Weeken, na de Uytwisseling der Ratificatien, door de Koninglyke Pruyssise Troepen geëvacueert worden; en echter beide die Articulen, vermits de daartoe gekomene Omstandigheden, eenige Elucidatie van noden hebben: Zo is, tusschen de ondergetekende wederzydse Gevolmachtigden, de navolgende *nadere Conventie* bepaald en gearresteerd.

I. Zyne Koninglyke Majesteit van Pruyssen zal, van den 16 February dezes Jaars af, Desselfs gezamentlyke Troepen uyt de Kreitzen

aen van het *Ertz-Gebergte* en van *Thuringen* terug trekken, en beide de voorsz. Kreitzen ten vollen laten evacueeren. De Stad *Leipzig* zal den eersten Maart ontruymt worden; en zyne Koninglyke Pruyssise Majesteit zal vervolgens zyn uyterste Devoir doen, dat de gezamentlyke Keur-Saxise Landen, binnen de by het Vrede-Tractaat bepaalde 3 Weken, na de Uytwisseling der wederzydse Ratificatien, door Desselfs Troepen geëvacueerd zullen zyn. Doch, indien de Ontruyming, tegen alle verwachting, wegens de nog niet open zynde Scheepvaart, binnen dien gefixeerden Tyd niet volkomen zoude kunnen geschieden, en een Gedeelte Koninglyke Pruyssise Troepen nog 8, of ten hoogsten 10 Dagen, in Saxen zouden moeten blyven staan; zo zal zulks, van de Koninglyke Poolse en Keur Saxise Zyde, niet moeten aangezien worden als eene Contraventie van het Vrede-Tractaat; maar het zal aan zyne Majesteit, den Koning van Pruyssen, vryſtaan, zodanige Troepen, die echter niet boven de 20 Bataillons zullen uytmaken, tusschen de *Elve* en de *Mulda*, en in de naastgelegene Omlanden van *Torgau* en *Wittenberg*, aan geene Zyde der eerstgemelde Rivier, tot zo lang te laten achter blyven.

II. De gezamentlyke in Saxen zig tegenwoordig bevindende Magazynen blyven ter Dispositie van zyne Koninglyke Majesteit van Pruyssen, om daaruyt gedeeltelyk de Armée, zo lang, dezelve in Saxen blyft, te kunnen geryven; en gedeeltelyk ook derzelver Voorraad, naar vereisch van Omstandigheden, te laten transporteeren. Wanneer eerlang de Armée uyt Saxen afmarcheert, zo blyven echter de overige Magazynen te *Torgau*, *Pretsch* en *Wittenberg* tot Dispositie van zyne Koninglyke Pruyssise Majesteit, en zal in Desselfs Keuze staan, dezelve te laten vervoeren of verkoopen, het geen zo dra het mogelyk is, werkstellig gemaakt zal worden: Ook zullen de tot derzelver Bewaring gerequireerde Bedienden, tot dien tyd toe, daar by blyven.

III. Zyne Majesteit de Koning van Pruyssen behoudt zig nog voor de onvermydelyk nodige Voitures, om zo wel binnen de Keur-Saxise Landen, en op het allerverste, tot aan het eerste Nacht-Quartier buyten de Grenzen, de Fourage uyt de Magazynen aan de Armée na te voeren; als ook, des noods, derzelver Voorraat na *Torgau*, *Pretsch* of *Wittenberg* te transporteeren; als mede dat de onvermydelyke Voorspan- en Ordonnantie-Paarden, tot de by het eerste Articul dezer nadere Conventie bepaalde totale Ontruyming toe, ter Aanbrenging van Brandhout, en Navoering der Zieken gerequireerd, door het Land, zonder eenige Weigering, en buyten zyner Pruyssise Majesteits Kosten, zullen moeten opgelevert worden; al het welke men, met de van de Koninglyke Poolse en Keur-Saxise Zyde daartoe te nomineerene Commissarissen, zal reguleeren.

IV. Wanneer de Saxise Landen door de Koninglyke Pruyssise Troupen ontruymt worden, zullen de Hospitaalen te *Torgau* en *Witten*-

berg zo lang achterblyven, tot de Navigatie langs de Elve heropend is, en de Zieken, benevens al het geen tot de Hospitaalen behoort, getransporteert en afgevoert kunnen worden; geduurende welken tyd zy vry Logement, Brand en Licht zullen genieten. Ook zal het aan zyne Majesteit den Koning van Pruyssen vry staan, by de voorsz. Magazynen en Hospitaalen een Detachement van 300 Man te mogen terug laten. Het Transport der Hospitaalen zal op Kosten van zyne Koninglyke Pruyssise Majesteit volvoert worden.

V. Aan de Armée, mitsgaders aan al het geen daartoe behoort, benevens de Directoriaal, Commissariaat-, Proviand-, Bakkery- en Voerwerk bediendcn, zal, zo lang zy, gelyk voorsz., nog in Saxen blyven, vry Logement, Quartier, Huysvesting, Brand en Licht, en op derzelver Marsch Leger- en strooi Stroo, zonder eenige Betaaling, geleverd moeten worden.

VI. Wyders behoudt zig zyne Koninglyke Majesteit van Pruyssen mede voor, dat men van al hetgeen, tot den bepaalden Termyn der Evacuatie, aan de Armée, tot derzelver Gebruyk en Geryf, nagevoert, of uyt dezelve verzonden wordt, geenerhande Tollen, Accynsen, Passage-, Veer of Brug Geld zal, mogen eischen.

VII. Ten opzigte van het ten behoeve der Armée, Veldbakkery en Hospitaalen benoodigde Brandhout, zal het alom, en tot de Evacuatie, toe, verblyven by den Inhoud der Conventie, op den 22 December 1762 gesloten.

VIII. Aangaande de Munt-specien zal alles, tot de in het voorenstaande eerste Articul bepaalde Ontruyming toe, op den tegenwoordigen Voet blyven, en voor dien Tyd, in de wederzydse Landen, by geene der beide Partyen, eenighande Reductie ondernomen worden.

Deze NADERE CONVENTIE zal van gelyke Kracht zyn, als of dezelve van Woord tot Woord in het VREDE-TRACTAAT geïnsereerd was, en ook ten dien einde door beide de hooge Partyen Contrahenten geratificeert worden.

Ten Oirkonde van dien hebben de wederzydse Gevolmagtigden dezelve eigenhandig onderschreven en gezegelt.

Gedaan op het Slot *Hubertsburg* den 15 February 1763.

(L. S.) THOMAS, Vryheer von FRISCH (L. S.) EDUARD FRIEDERICH von HERTZBERG.

Hamburg. Van *Freysingen* heeft men, dat het Kapittel dier Stad op den 18 April tot de Bisschoppelyke verkiezing getreden zynde, tot algemene vreugde der Ingezetenen met eenpaarige stemmen, zyne Koninglyke Hoogh. den Prins *Clemens van Saxen* verkooren had; en van *Regensburg* word desgelyks gemeld dat die Vorst op

den

den 27 dito ook aldaar tot Bisschop geëligeerd was; zulks deeze beide Verkiezingen gunstiger voor den Vorst, dan die van *Luyk* schynen afgeloopen te zyn.

Luik. Den 20 April geschiedde alhier de verkiezing van eenen Prins-Bisschop van deeze Stad, bevindende de kapittel-heeren by 't opneemen der stemmen, dat zyn Excell. de Grave *Charles-Nicolas-Alexandre d'Oultremont* een meerderheid had van 31 stemmen tegen 19, waar op gem. Grave dan ook ten eersten tot verkozenen Prins-Bisschop geproclameert wierd, doch toen dit reeds was geschied, riepen eenige Kanonniken op een oproerige wyze, dat zy zyn Kon. Hoogh. den Prins *Clemens van Saxen* verkozen, terwyl eenige andere schreeuwden, dat zy de Grave *d'Oultremont* gelasteden, om zelf eenen Prins-Bisschop te verkiezen. Hier op vertrokken deeze uit het kapittel, en vier van hen traden in de gewone raadkamer, alwaar de Keizerlyke Commissaris alleenlyk na 't einde der verkiezing wachtede, om zich na 't Choor te begeeven, aan wien zy met luider stemme te kennen gaven, dat 'er een dubbele verkiezing ware geschied.

De Groot-Bailluw, aan den Keizerl. Commissaris gedeputeert, om hem aan te zeggen, dat het kapittel *en corps* hem quam afhalen, om hem na 't Choor te begeleiden, trachtede hem te verzeekeren van de meerderheid en de wettigheid der stemmen ten behoeve van den grave *d'Oultremont*, doch te vergeefs, vermids zyn Excell. goedvond na zyn hotel te keeren. Het kapittel midlerwyl vernomen hebbende wat 'er omging; keerde terug, begaf zich na 't Choor, hefte het *Te-Deum* op, en deed volgens gewoonte den Grave *d'Oultremont* proclameeren, die vervolgens kort daar aan de hulde van de Kapittel-Heeren ontfing, onder 't losbranden van 't kanon en 't luiden der klokken, waarna de nieuwe Prins-Bisschop, omringt door een talloze meenigte volks, die de lucht door hun vreugdejuich deed weergalmen, na het bisschoplyk paleis begeleid wierd, en 's avonds wierden prachtige illuminatien gebrand, waarin ieder als om stryd trachtede nit te munten.

Den volgenden dag, zynde den 21, begaven zich de gedeputeerden der geestlykheid en de drie corpsen van de Stad 's morgens by zyn Doorl. Hoogh. den Prins-Bisschop, om denzelven te complimenteeren, en hebben de leeden van alle de gerechtshoven, alsmeede de geheele adel, en alle de aanweezende personen

van diftinctie eenzelve eere genoten.

Ondertusschen ziet men alhier een schryven uit *Mastricht* gedagteekend den 22 April, betreffende deeze Verkiezing en derzelver omstandigheden, luidende als volgd.

Ik was eergisteren te *Luyk*, en aldaar alles wat 'er ten opzigte van de Verkiezing geschied is, gezien hebbende, kan ik u daar van verslag doen.

Een-en-vyftig Kapittel-Heeren, zig den 20sten deezer naar het Kapittel begeeven hebbende, en alle de formaliteyten volbragt zynde, stelde de Groot-Deeken drieërley stemgeevingen voor, en die van stille wierd eenparig verkoozen. Men ging met de opneeming der stemmen van de eerste tot de laatste in alle gerustheyd voort. Zulks geschied zynde, wierd 'er door de Commissarissen uytgeroepen, dat 'er een Canonique Electie geschied was. De Heraut vraagde of hy die zouden afkondigen, daar by voegende, dat 'er 31 tegens 19 stemmen waren, daar op eenparig ja geantwoord zynde, sprak hy langzaam het Formulier der Proclamatie, ten voordeele van de Graaf *d'Oultremont* uyt, zonder gestoord te worden, en zelfs had dien Graaf tyd om te zeggen, dat hy die Verkiezing aannam. De Groot-Vicaris, aan het hoofd van nog 18 andere Kapittel-Heeren van de parthy van den Prins Clemens van Saxen, proclameerde zyn Koninglyke Hoogheyd, en liep naar het Tribun om zulks aan het Volk bekend te maaken, maar wierd daar in belet door den Heraut, die, hem gevolgt zynde, zelfs de proclamatie van den Graaf *d'Oultremont* deed, die immediaat onder het gestadig lossen van het Kanon, het luyden der Klokken en het gejuych des Volks, naar het Paleys gebragt wierd. Geduurende de Verkiezing was de Keyzerlyke Commissaris, Graaf van Pergen, op het Paleys gebleeven, maar geinformeerd zynde van het geen 'er gepasseerd was, declareerde hy: Dat, nademaal 'er twee Verkiezingen waaren, hy aan beyde Parthyen de administratie van het Wereldlyk gezag verbood. Hy retireerde zig vervolgens van daar. Die van de parthy van den Prins Clement van Saxen gingen Syn Hoogheyd wegens zyne Verkiezing feliciteeren en spysde by hem. Men gaf een Festeyn aan zyne Hôtel en riep: *Vivat de Prins van Luyk!* maar de Geestelykheid, de Staten en de Corpsen van de Stad, gingen de Graaf *d'Oultremont* geluk wenschen, en de meeste illuminatien waren met de couleur van zyn Huys vercierd.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 19 April (1763) begaf de Koning zich naar het Hoogerhuis, ontbood aldaar het Huis der Gemeentens, gaf zyne Koninglyke toestemming tot verscheide publique en particuliere Bills, onderteekende dezelve en deed tot adjourneering van de beide Huizen deeze navolgende

AAN-

AANSPRAAK.

MY-LORDS EN EDELLIEDEN.

Ik kan deze Zitting van het Parlement niet doen scheiden, zonder aan U lieden, wegens den uytstekenden Yver en de Vervordering uwer Verrichtingen, myne Dankerkentenis te betuygen; vindende het onnodig, die zitting langer te doen duuren.

Ik heb U lieden in uwe eerste Vergadering onderrecht, dat de Préliminaire Artykelen by mynen Ministeren die van Vrankryk en Spanjen, geteekend waren. Ik deed dezelve voor U lieden openleggen, en het Genoegen over eene naderende Herstelling der Vrede, op zo heerlyke en voordeelige Bepalinge voor My en myn Volk, groeide nog meer aan, wanneer ik van beide de Huyzen van het Parlement de alleraangenaamste Uytdrukkingen van derzelver volkomene Goedkeuring ontfing. Deze Articulen hebben stand gegrepen; Zy zyn voor myne Onderdanen by het Definitief Tractaat nog voordeeliger gemaakt, en myne Verwachting is volkomen beantwoord door de gelukkige Uytkomsten, dewelke op verscheidene Geallieerden myner Kroon, uyt deze heilzaame Inzigten voortgevloeid zyn. De met mynen goeden Broeder, den Koning van *Pruyssen*, oorlogende Mogendheden zyn overgehaald, zodanige Conditien van Toevoegendheid te accepteeren, als die groote Vorst goedvond voor te slaan; en het Succes, op myne Onderhandelingen gevolgd, heeft onvermydelyk en spoediglyk de Zegeningen der Vrede over alle de Gewesten van Europa moeten uytbreiden.

Ik gaf U lieden daarbeneven Kennis van myn vast Besluit, dat Ik myn Gouvernement over de Leest eener nauwkeurige Huyshouding zoude schoeijen. De daartoe nodige Bezuiniging zal ten spoedigsten werkstellig gemaakt worden. Alhoewel de in deze Koningryken op de been blyvende Armée minder in getal zal zyn, dan dezelve gewoonelyk in Vredetyden te vooren geweest is, zo vertrouw Ik echter, dat die vastgestelde Macht, gevoegd by de opgerechte Nationale Militie, welker goeden Dienst Ik ondervonden heb, en niet genoegzaam kan aanpryzen, eene toereikende Gerustheid voor het toekomende zal verschaffen.

EDELLIEDEN VAN HET HUYS DER GEMEENTENS:

Ik heb met de hoogste ontroering gezien de groote Anticipatie der Inkomsten, en de onvoorziene zwaare Schulden door den laatsten Oorlog veroorzaakt, waarby U lieden tot de ongelukkige Noodzakelykheid gebragt zyt, om op myn Volk nog meerdere Lasten te leggen. Onder deze omstandigheden is myn ernstige Wensch en Poging, om alles toe te brengen, het geen dezelve kan verzachten. De alleruyterste Zuynigheid zal in de by U lieden toegestaane Onderstanden behertigt, en de Penningen uyt de Verkooping der voor rekening van de Kroon prys gemaakte Schepen, voortgekomen, zullen tot den gemeenen Dienst van 't Land beheert worden.

My-

MY LORDS EN EDELLIEDEN.

De Uytbreiding van den Koophandel myner Onderdaanen, de Aanwas van verkregene Voordeelen en algemeene Inkomsten, zyn de eigentlyke Vruchten der Vreede. Tot deze gewigtige en noodzakelyke Onderwerpen zal alle myne Oplettendheid besteed worden. Ik maak staat op U lieder standvastige Zorg, die gy in uwe verscheidene Graafschappen zult aanwenden, om den Geest van Eendragt, en de tot de goede Ordening en het Welzyn myner getrouwe Onderdaanen allerwezendlykste Gehoorzaamheid aan de Wetten hoe langer hoe meer te doen vervorderen. Het is U lieder Zaak, om alle de daartegen strydende Poogingen te keeren, en de myne zal zyn, de Eer myner Kroon te handhaven en de rechten van myn Volk te verdedigen.

Hier op zeide de Lord Cancelier op Bevel van zyne Majesteit;

Het is zyner Majesteits Koninglyke Wil en Welbehaagen, dat dit Parlement tot Donderdag *den* 23 Juny *aanstaande geprorogeert, en dan alhier wederom gehouden worde; dienvolgende is het Parlement tot* Donderdag den 23 Juny *aanstaande opgeschort.*

Men ziet hier een breedvoerige lyst van alle de Troepen welk in dienst van deeze Kroon, in verscheide gewesten, geägeerd hebben. Dezelve bedragen een getal van 337106 man. De Fransche Scheepen door de onze genomen, voor den 18 May 1756, zynde de dag der Oorlogs-verklaaring zyn 420 ingetalle, en derzelver waarde word begroot op 728275 ponden 7 Schell. 8 penc. sterl.

VRANKRYK. Parys. De Militairen Staat van dit Ryk werd thans gereguleerd en op een goeden voet gebragt. *De Heer Camus*, Lid van de Koninglyke Academie der Wetenschappen, benevens de Heer *Berthoud*, bequaam Horlogiemaaker van Parys, benoemd zynde om te gaan assisteeren by het rapport het welk de Koninglyke Societeyt van Londen zal doen, van het Horlogie-Werk door de Heer *Harrison* uytgevonden, en waar van de Engelse Papieren melding gemaakt hebben, zyn naar Londen vertrokken. Die Machine, heeft zo men weet, tot onderwerp, om de bepaaling der lengte van de Zee te vinden. De tot hier toe daar van genomene proeven, hebben volkomen geslaagt en het Parlement overgehaald om aan dien uytvinder een considerable gratificatie te offereeren, die zeekerlyk staat vergroot te worden, zo de uytslag aan de verwagting beantwoord.

Na deeze inventie was het te wenschen, dat'er een middel uytgedagt wierd, bequaam om de naar America gedestineerde Scheepen

pen, voor de invreeting der Wormen te bewaaren. Men had zig gevleyd, door het gebruyk van *Spalme*, dat oogmerk te bereyken; maar de daar van genomene proeven laaten geen de minste hoop over. Volgens berigten uyt een nabuurig Land, hebben eenige Collegien van de Admiraliteit aldaar, het besluyt genomen, om tot voorkoming van dat ongemak, hunne Scheepen met koper te laaten bekleeden. Nu is men verlangende, om te verneemen, of dat hulp middel, aangezien de groote onkosten die het veroorzaakt, en de zwaarte die het verwekt, volkomen aan de verwachting zal beantwoorden.

De Brieven uyt verscheyde Havens van dit Koningryk behelzen, dat men aldaar zonder ophouden beezig is met het uytrusten der Scheepen, die de naar de Eylanden *Martinique*, *Guadaloupe* en eenige andere in America, als meede naar *Goeree*, op de kusten van Africa gedestineerde Troepen en Provisie, moeten overbrengen.

NEDERLANDEN. *'S Gravenhage*. Den 11 April is alhier de 45 ste Generaliteits Lotery, van twee Milioenen, vier honderd en vyf en veertig duizend guldens, gearresteerd: dezelve bestaat uit 40000 Loten 19400 winnende Pryzen, en 502 Premien.

Den Inleg van de *eerste Classe* is 5 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 20000, een van 10000, een van 5000, een van 3000, een van 2000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeventig van 50, honderd van 30, twee honderd van 25, vier-honderd van 20, zes honderd van 15, en duyzend van 10 Guldens benevens 52 Præmien. Den Inleg van de *tweede Classe* is 10 Guldens, zynde daar in te trekken: Een Prys, van 25000 een van 12500, een van 7500, een van 3000, een van 2000, twintig van 1000, vyf-en-twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100; zeventig van 60, honderd van 40, twee honderd van 35, vier honderd van 30, zes-honderd van 25, en duyzend van 20 Guldens; benevens 52 Præmien. Den Inleg van de *derde Classe* is 14 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 30000, een van 15000, een van 10000, een van 5000, een van 3000, twintig van 1000, vyf-en-twin van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeventig van 70, honderd van 55, twee honderd van 50, vier honderd van 45, zes-honderd van 40, en duyzend van 35 Guldens; benevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Vierde Classe* is 16 Guldens, zynde daar in te trekken: een Prys van 40000, een van 20000, een van 10000, een van 5000, een van 3000 twintig van 1000, vyf-en twintig van 500, dertig van 250, vyftig van 100, zeventig van 80, honderd van 75, twee-honderd van 70,

vier

vier-honderd van 65, zes-honderd van 60; en duyzend van 55 Guldens; benevens 52 Præmien. Den Inleg van de *Vyfde Classe* is 20 Guldens, en daar in te trekken: Een Prys van 50000, een van 25000, een van 15000, een 10000, een van 5000, dertig van 1000, vyf en dertig van 500, veertig van 250, zestig van 150, tagtig van 140, honderd van 130, honderd-vyftig van 120, twee honderd van 110, drie-honderd van 100, vier-honderd van 95, zes-honderd van 90, agt-honderd van 85, en twaalf-honderd van 80 Guldens; benevens 72 Præmien. En den Inleg van de *Zesde Classe* is 10 Guldens, als ook 2 Guldens Præmie voor 't Land, en daar in te trekken: Een prys van 100000, een van 75000, een van 50000, een van 40000, een van 30000 een van 20000, een van 15000, een van 10000, twee van 5000, honderd van 1000, honderd tien van 500, honderd twintig van 250, honderd-zestig van 150, drie honderd van 125, vyf honderd van 110, agt honderd van 100, elf honderd van 95, en twee-duyzend twee-honderd van 90 Guldens; benevens 222 Præmien, waar onder een van 20000 Guldens.

Van het betalen der Præmien zullen de Loten, waar van den vollen Inleg van 75 Guldens aanstonds betaald is, vry weezen.

De Collecte zal beginnen op Maandag den 6 Juny deezes Jaars, en uyterlyk op Saturdag den 9 July worden geslooten, en de compleete Trekking der Eerste Classe als dan beginnen op Maandag den 8 Augusty.

De Trekking der Tweede, Derde, Vierde, Vyfde en Zesde Classen, zal geschieden vyf weeken de eene na de anderen, te reekenen van het begin der Trekkinge van de Eerste Classe af, moetende de verwisselinge, der ongetrokkene Loten, op absolute verbeurte van het regt der Verwisselinge, des Vrydags voor de respective Trekdagen zyn volbragt, waar na de Inleggers zig moeten reguleeren, tot voorkominge van haare schade.

Den 3 May voormiddags nam zyn Doorl. Hoogheid de Heer Prins Erf Stadhouder, voor de eerste maal na desselfs gewenste herstelling, het vermaak der wandeling in de koets; en namiddags ten een uur vertrokken hunne Doorl. Hoogheden de Prins en Princesse van Nassau Weilburg naar derzelver Duitsche Staten.

Den 8 May heeft zyne Doorl. Hoogh. voor de eerste maal na zyne gevaarlyke ziekte, den Godsdienst by gewoond, in de Klooster Kerk onder het gehoor van den Eerw. Heer Muilman, en 's namiddags in de Fransche kerk onder dat van den Eerw. Heer La Fite, hebbende in de eerstgemelde kerk voor den Armen eene gifte van vyf honderd, en in de laastgemelde Kerk eene van twee honderd Ducaten gedaan.

Amsterdam. Ten opzichte van de 8. Zinnebeeldige Deviesen, in

in ons voorgaande ſtukje No. 5. Bladz. 134. en 135. geplaatſt, dient men nog als eene byzonderheid aan te merken, dat op den eigenſten Dag, wanneer dezelven publiek gemaakt wierden, een geleerde Pen alhier * die alle, zonder uitzonderinge, in volleedige latynſche Tydverſen, op dit lopende Jaar, en met bybehouding der woorden van elk Devies, gelukkig veranderd heeft. Het welk wy, als een geval zonder voorbeeld, en op een andere reis niet ligt, of geheel niet, na te volgen zynde, hier hebben willen mede deelen.

Het eerſte: *Felix curantibus illis.*

eCCe ſoLVM bataVo feLIX, CVrantIbVs ILLIs:
HIC ChorVs eſt aeqVI proposItIqVe tenaX.
MDCCLXIII.

Het tweede: *Partes ſpeculantur in omnes.*

sIDerea arCe orbIs partes speCVLantVr In oMnes.
MDCCLXIII.

Het derde: *Vt diſcat regimen.*

Vt DIsCat regIMen CLaſsI praeſtare GVbernans.
MDCCLXIII.

Het vierde: *Certatim ſua dona ferunt.*

CertatIM sVa Dona ferVnt Istae CaroLInae.
MDCCLXIII.

Het vyfde: *Sequar, quo tempora poſcent.*

Te, bona DIsCIpLIna, seqVar, qVo teMpora posCent.
MDCCLXIII.

Het zesde: *Vt tutus eat.* Onthoudt, in deze Woorden: Vt tVtVs eat, de Jaren van den Ouderdom van de hooge Perſoon, in dat Zinnebeeld voorgeſteld, XV. Waarby, met opzicht op de Fakkel, in de Woorden.

Ea CoeLItVs aDDIta, DVCIt.

ook het Jaar getal MDCCLXIII. bevat is.

Het zevende: *AEquali Cura.*

haeC theMIs aeqVaLI CVra DIspenſat Hagana.
MDCCLXIII.

Het agſte: *Hoc Praeſide tuti.*

saLVo arMenta, greges hoC ſInt, HoC praesIDe, tVtI.
MDCCLXIII.

* De Profeſſor König, Broeder van den Vorſtelyk Heſſen-Homburgſchen en Naſſauſchen Geheimen Raad, den Heer König von Königsthal, by de Keizerlyke Kamer te Wetzlar.

Magiſtratuuren en Ampten.

Tot Profeſſor in de H. Godgeleerdheid der Univerſiteit van *Harderwyk*, in de plaats van den Hoog Eerw. en Hoog Gel. Heer *Franciſcus Ludovicus Cramer*, thans Hoogleeraar in dezelve faculteit te *Groningen*, is beroepen, de

de Wel Eerw. en zeer Gel. Hr. *Johannes Hermanus Schacht*, Predikant te *ter Aa.*

Den 27 April is op de gewoone Landdag tot *Arnhem* door de Ed. Mog. Heeren Staten der Provintie aangesteld tot Historiographus of Historie Schryver van Gelderland, de Heer Mr. *Henrik Carmegieter.*

Den 29 April, zynde de gewoone dag van de verandering der Regeering der Stad *Rotterdam*, zyn BOONHEEREN geworden de Heeren Mr *Jean Bichon* Heere van Yssellmonde, Mr. *Dirk Cornelis vander Staal*, *Dammas van Herfsele*, Mr. *Johan Wilhelm Lormier*, en Mr. *Jacob van der Heim*: En uit een overgeleeverde Nominatie zyn door Haar Ed. Gr. Mog. de Heeren Staaten van Holland en West-Vriesland, als exerceerende de Voogde over zyn Hoogh. den Heere Prince Erf-Stadhouder, tot Burgemeesteren dier Stad geëligeert, de Wel Ed. Gr. Agtb. Heeren Mr. *Johannes Meerman*, Mr. *Hugo Cornets de Groot*, Mr. *Gerard François Meyners* en *Abraham Gevers*: Tot Schepenen, de Wel Ed. Agtb. Heeren Mr. *Willem Prins*, *Daniel Albertus Havart*, *Johan Verstolk*, Junior, Mr. *Joan Gerbrand van Mierop*, *Bastiaan Molewater*, Mr. *Jacob Philippus Boogaart*, en Mr. *Isaak van Teylingen*: En tot Schepenen Commissarissen de Heeren Mr. *Joan Gerbrand van Mierop*, *Bastiaan Molewater*, en Mr. *Isaak van Teylingen*.

Door hun Ed. Groot-Mog. zyn uit eene overgeleverde Nominatie tot Burgemeesteren der Stad *Schiedam* verkoozen: de Wel Ed. Groot Agtb. Heeren *Jan van der Heim*, Mr. *Hendrik van Bulderen* en *Thomas Pigeaud*. Tot Schepenen, de Wel Ed. Agtb. Heeren *Leendert van den Berg*, *Martinus Kneppelhout*, *Pieter Schouhamer*, Mr. *Pieter Loquet*, Heere van den Burg; *Jan Jacob Mispelboom Beyer* Heere van Zuid Scharwoude, Mr. *Carel Johan Bosschaart* en *Nanning de Greve*: En tot Raaden in de Vroedschap, de Heeren Mr. *Eduard Jacob Penning*, Mr. *Philip Pichot* en *Jacob Hereman*.

Den 2 May hebben de volgende Heeren in de Hooge Collegien in 's Hage Sessie genomen, te weeten:

In de vergadering van de Staten generaal; De Heer Mr. *Jeronimus Kersseboom*, Burgemeester en Raad in de Vroedschap der Stad Dordrecht, weegens Dordrecht; de Heer Mr. *Adriaan Wevering*, Burgemeester en Raad in de Vroedschap der Stad Delft, weegens dezelve Stad; de Heer *Willem van Heemskerk*, Raad der Stad Amsterdam, weegens dezelve Stad; en de Heer *Pieter du Pui*, Raad in de Vroedschap der Stad Enkhuizen, weegens dezelve Stad.

In den Raad van Staten; De Baron *van Burmania Rengers*, weegens de provintie Vriesland, en de Heer Mr. *Pieter Ouwens*, Raad in de Vroedschap der Stad Alkmaar, weegens de Provintie Holland.

In de Generaliteits-Rekenkamer; De Heer *Jacobus Verzyl*, Burgemeester der Stad Bommel, weegens de Provintie Gelderland uit het quartier van Nymegen.

De Heer Mr. *Hubert Gerard Nabuys*, Burgemeester der Stad Monnickendam, weegens Holland, en de Heer *de Kempenaar*, weegens de Provintie Vriesland.

In het Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden van de Heeren Staten van Holland en Westvriesland; De Heer Mr. *Caspar Balthazar Doll van Ouryk*, Raad in de Vroedschap der Stad Dordrecht; de Heer Mr. *Jacob Speelman*, Heere van Nuland, Raad in de Vroedschap der Stad Gouda; de Heer Mr. *Johan Adriaan van der Hoeven*, Raad in de Vroedschap der Stad Rotterdam; en de Heer Mr. *Hendrik van der Graaff de Vapoeir*, Heere van Wielven, Burgemeester en Raad der Stad Gorinchem.

In de Provinciale Rekenkamer van Holland en Westvriesland; de Heer *Jacob Morgau*, Raad in de Vroedschap der Stad Schiedam.

Den

Den 3 May is uit eene overgeleverde nominatie, door zyne Exc. Jongheer *Jan van Borsselen*, op authorisatie van Zyn Doorl. Hoogh. den Heer Hertog Louis van Wolffenbuttel tot Burgemeesteren van *Vlissingen* verkooren de Ed. Gr. Agtb. Heeren Mr. Nicolaas van Hoorn van Burg en Matthys Pruyst; tot Schepenen de Heeren *Jan Guepin*, *François van Goethem*, Mr. *François Jacob de Vos*, Mr. *Joh. Willem van Sonsbeek*, *Adr. Kroef*, *Jan Ackerveld*, *Cornelis* | *Domine*, *Paschier Baart* en *Hen. de Zetter*.

Op Voorstel van zyne Hoogheid den Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk enz. enz. enz. is door Haar Hoog Mogende, het Generaal-Majors-Tractement geconfereerd aan den Generaal Major *van Broekhoven*, in plaats van wylen de Luitenant-Generaal Rouse.

De Heer *Nicolaas Wonneman* is aangesteld als Muntmeester der Provintiale Munt van Overyssel.

De Heeren Staten Generaal hebben den Heer *Anthoni Levinus Haak* aangesteld tot Kapitein ter Zee by het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit t'Amsterdam.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 13 April overleed tot *Arnhem* in den Ouderdom van ruim 59 Jaaren de Hoog Welgeb. Heer *Hendrik Frederik*, Baron *Schimmelpenning van der Oijen*, Richter van Arnhem en in Veluwen-Zoom, Curator der Provintiale Hooge schoole, enz.

Den 26 April overleed te Brussel zeeker *Anthon Beaulieu* geboortig van *Linsmeau* in Braband, na by *Tirlemont*, in den Ouderdom van 113 Jaaren 1 maand en 10 dagen, zynde gebooren den 16 Maart 1650; dezelve is nooit ziek geweest en alle morgen en avonden dronk hy regulierlyk een klein glaasje Brandewyn.

Den 28 dito deed de Hoog Gel. Heer *F. Snip*, Med. Doct. en Professor in de Ontleed- en Heel-kunde op het illustre Athenæum der Stad Amsterdam, zyne Inaugurale Oratie.

Den 30 dito Stierf in *'s Hage* in eenen hoogen Ouderdom de Heer *Gerard van de Schepper*, Oud Gouverneur van Surinamen enz. enz.

Den 5 May overleed te *Groningen* de Heer Mr. *Joseph Trip*, Raadsheer der gemelde Stad, in den ouderdom van 52. Jaren.

Den 5 May werd het tydelyke met het eeuwig in *'s Hage* afgewisseld door de wel Ed. Gestr. Heer *Barent Willem Buys*, eertyds Minister van deezen Staat by den Neder-Rynschen Kreits, en thans Raadsheer in den Hoogen Rade in Holland; en te *Zwolle* door den Heer *Rouse*, Luitenant Generaal van de Infanterie, en eerste Adjudant Generaal van zyne Doorl. Hoogheid.

Den 18 May overleed tot *Amsterdam* de Wel Ed. Gestrenge Heer Mr. *Richard Karsseboom*.

Te *Constantinopolen* is overleden de eerste Minister of Groot-Vizier van den Sultan.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. By deeze Gemeente zyn op den 1sten May (1763) uit de nominatie (in ons voorgaande stukje gemeld,) verkooren tot,

OUDERLINGEN	DIACONEN
Joan Adam Bartelsman.	*Pieter Cappelen.*
Casparus Bruyns.	*Assuerus Issendorp.*
Joan Iacob Rauwenhoff.	*Paulus Iustus Determeyer Wesling.*
Joan Diederich Kause.	*Barent Zurmuhlen.*
Hermanus Meulman.	*Ian Peyssen.*
	Johannes Muller.

Dit volgende bericht, van SURINAMEN aan ons toegezonden, met verzoek het zelve alhier te plaatzen, deelen wy onzen Leezeren gaarne mede.

Op den 2den Kersdag zynde den 26 December (1762) werd het Orgel, door de Luthersche Gemeente te SURINAMEN bekostigd, met deeze navolgende plechtigheden aldaar ingeweid, terwyl voordemiddag over het gewoone Evangelie werd gepredikt.

Voor de kerk, staande aan de Waterkant, lagen 21 stukken kanon die 's morgens ten 6 uuren wierden afgeschooten; ten half 9 uuren toen de Kerk aanging, brandde men dezelve andermaal los, en ten half 12 uuren ten derdenmale, welke telkens door meer dan 25 alhier leggende Schepen, werden beantwoord. Ten 9 uuren, na dat men in de Kerk was, werd een Keurlyk Muziek gemaakt met Pauken, Waldhoorens en Trompetten; daarna een diergelyk Muziek van Dwars-fluiten en andere blaas Instrumenten, en vervolgens een overheerlyk Muziek van Bassen, Violen, enz. geaccompagneerd met de stem van eenen liefłyken Zanger, alles door de deftigste Lieden en Liefhebbers der Musiek uitgevoerd. Hier op liet zich het Orgel met alle zyne Registers hooren, onder het zingen van toepasselyke Liederen door de Gemeente, 't welk men na de Predicatie die zeer wel op 't onderwerp gepast, door den Wel Eerw. Leeraar. J. H. MELLINGHUYZEN, gedaan wierd, herhaald werd. Ondanks het regenachtige weer, dat men ter dier tyd had, was de Kerk, die groot en ruim is, (en daarbenevens met een Fraaije Predikstoel pronkt,) als opgepropt van menschen, waaronder elf Raden van beide de Hoven met hunne Gemallinne geteld werden, zulks men zonder bedenken derft zeggen, dat geen Kerk in Europa na mate van de Gemeente en Rykdom, ter dier tyd deeze Vergadering, zou konnen overtreffen in kostbaarheid en pracht. Na geeindigde Godsdienst stond aan een der Kerk deuren op een piedestal, een zwaar Zilver bekken eertyds door de Gemaalin van den Heer *Geerloffert Kraayvanger* aan de Kerk vereerd, daarin werd tot onderhoud van het Orgel omtrent 700 Guldens gecollecteerd; en twee Broeders Diaconen verzamelden ongeveer 250 guldens ten behoeven der Armen eene meer dan gewoone som voor deeze Gemeente. Na al het welk, een iegelyk vergenoegd en met blydschap vervuld, ter kerke uitging.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 29ste *Maart* 1763, voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 29 Maart.

't *Kind* van Hendrik Costerus. O. K.

't *Kind* van Gerhard Bleyenburg. N. Z. K.

Woensdag den 30 dito.

Harmen Cramer, Mr. *Metzelaar*. L. O. K.

Jan Meulman. L. N. K.

Gerrit Janse, *Schuytevoerder*. O. K.

Jan van Thiel, *oud Capit. van de Oost-Indische Comp.* O. K.

Abraham van der Linde, Bejaard Jongman. O. O. K.

't *Kind* van Adriaan la Hayse. Z. K.

Donderdag den 31 dito.
Rebecca van Blokland, Huysvrouw van Bernardus Lambertus van Coevenhoven. N. K.
't *Kind* van Maximiliaan Broes, N. K.
Vrydag den 1 April.
Swaantje Hulter, Weduwe van Dirk van Assendorp. W. K.
Alida van Norden, Weduwe van Adolf van der Laan. N. Z. K.
Margaretha Datyn, Bejaarde Dogter. E. N. K.
Saturdag den 2 dito.
Elbert Waller. N. O. K.
Harmanus Roosendaal. W. A. K.
Hendrik Boon, Mr. *Banketbakker*. W. K.
Susanna de Lafontaine, Weduwe van Henricus van Swieten. N. K.
Alida Roos. E. Y. K.
't *Kind* van Pieter Stiffry. N. Z. K.
Dingsdag den 5 dito.
Anthony Stadlander. O. K.
Pieter Schrik, *Commissaris* N. K.
Helena Roelofs, Weduwe van Daniel Stark. L. N. K.
Aaltje Ten Braak, Huysvrouw van Arrien Ispert. W. K.
Maria Boelen, Huysvrouw van Jan van Eyk Isaaksz. Z. K.
't *Kind* van Jan Pieter Lens. O. Z. K.
Woensdag den 6 dito.
Sjewert Jurgens, Mr. *Hovenier*. L. O. K.
Joghem Nuhout oudsste Zoon van Lulof Nuhout. N. K.
Marie Jeanne le Nud, Bejaarde Dogter. W. A. K.
't *Kind* van Dirk Heydeman. N. K.
Donderdag den 7 dito.
Dirk Tenckinck. N. K.
Roelof Maatlagen. L. O. K.
Hendrik de Kemp, Mr. *Timmerman*. E. Y. K.
Sara Petronella de Jong, Weduwe van Mr. Meinard Troye. N. K.
Tryntje Lankhoorn, Huysvrouw van Hendrik Sprangers. O. O. K.
Vrydag den 8 dito.
Gerard Verkolje. N. K.
Maria van Ewyk, Weduwe van Johannes Geerlofs. E. Y. K.
Pieternella van der Meer, Weduwe van Pieter van Aaltwyk. N. K.
Maria Francken, Huysvrouw van Anthony de Vries. N. Z. K.
Saturdag den 9 dito.
Gysbert van Mourik, *vaste Huyswerker op 't O. I. Comp. Slagtbuys*. Z. K.
Jan Differé, *Boekverkooper*. Z. K.
Jacob Koster. N. K.
Catharina Costede, Laast Weduwe van Hermanus Couette. W. K.
Maria Appel, Weduwe van Joannes van Gorsel. N. Z. K.
Helena Reynders, Huysvrouw van Dirk van Hoogstraate. N. K.
't *Kind* van Pieter Arnoldus van Bloemen. N. Z. K.
't *Kind* van Harmanus Kappelhof. O. K.
Sondag den 10 dito.
Johannes Meyndert Woestman. W. K. H.
Maandag den 11 dito.
Jacobus Steenbrink. L. O. K.
Martinus Hals, oudsste Zon van Joannes Hals. N. K.
't *Kind* van Hendrik van Toren. E. Y. K.
't *Kind* van Pieter Sikkel. O. K.
Dingsdag den 12. dito.
Hendrik Bitter, Mr. *Broodbakker*. L. N. K.
Fransina Henderina Willekes, Huysvrouw van Joost Mynhart Veerling, L. O. K.
't *Kind* van Gerardus Swart. N. K.
't *Kind* van Hendrik ten Broek. E. Y. K.
't *Kind* van Barend de Jager. O. O. K.
Woensdag den 13 dito.
Bernardus Soetman. E. N. K.
Sophia Heukelraat, Bejaarde Dogter. L. K. H.
Donderdag den 14 dito.
Jan Trefkerk. Z. K.
Serena Siewers, Laast Weduwe van Pieter Jacobsz. L. N. K.
Medina Coster, Huysvrouw van Abel Wyne. N. O. K.
't *Kind* van Daniel Serrurier, *Bedienaar des Goddelyken Woords*. Z. K.
't *Kind* van Abraham de Vries. N. K.

Vry-

Vrydag den 15 dito.
Frans Bernard Vermeeren. N. Z. K.
Saturdag den 16 dito.
Geertruy Liefrink. N. K.
Maandag den 18 dito.
Pierre Destandau, *Confiturier.* W. A. K
Nicolaas van Noorle., *Makelaar.* Z. K.
Josua Hamelau. L. O. K.
't *Kind* van Dirk Erleman. W. K.
Dingsdag den 19 dito.
Maria Meyer, Weduwe van Christoffel Timmerman. L. O. K.
Maria van Laten, Weduwe van Pieter Pouluss. Z. Z.
Woensdag den 20 dito.
Gerrit van Leuwen, *Schipper op Zaandam.* W. K.
Andries Olievier. N. K.
Jan Beckers, Bejaarde Jongman. N. K.
't *Kind* van Jan Aarnoud. Z. K.
Donderdag den 21 dito.
Jacob 't Hoen, *Schuytevoerder.* O. Z. K.
't *Kind* van Johannes Tornaar. Z. K.
't *Kind* van Joan Godlieb Fredriks. L. N. K.
Vrydag den 22 dito.
Duyfje Alewyn. O. K.
't *Kind* van Jean Rabié. W. A. K.
Saturdag den 23 dito.
Hendrik Meyer, Mr. *Metzelaar.* L.N.K.
Johannes Stevens. Z. K.
Anne Riboulleau. W. K.
Anna Bukkink, Weduwe van Willem Witvelt. N. O. K.
Joanne Maria de Ram, Huysvrouw van Jan Wils. W. K.
Maandag den 25 dito.
Johannes Wilhelmus Leopold. L. O K.
Elisabeth Weyland, Weduwe van Paulus Lankhout. N. K.
't *Kind* van Nicolaas From. L. N. K.
Dingsdag den 26 dito
Barend Asschenberg, Mr. *Kleermaker.* N. K.
Pieter de Moor, *Capitein op de Kust van Guinea.* O. Z. K.
Albert Ellersiek. L. N. K.
Barend Kok Rynierfz. L. O. K.
Gerrit Krol. O. O. K.

Johanna Jongbloed, Weduwe van Sebastiaan Worst. N. Z. K.
Maria Braamberg, Huysvrouw van Harmanus Ewald. E. N. K.
Basina Jansz., Huysvrouw van Hendrik Wielsma. N. K.
Cuynera van Nieuwenhuysen, Huysvrouw van Jasper Smelt. N. K.
Johanna Kelder, Huysvrouw van Eertman Schier. L. O. K.
Anna Fapone. N. K.
Jannetje de Leeuw. N. O. K.
't *Kiud* van Pieter Schyff. N. O. K.
't *Kind* van Joan Muysken. L. N. K.
Woensdag den 27 dito.
Jacob Verhaick. Z. K.
Anthony Christiaan Muller. L. N. K.
Magdalena de Bruyn. W. K.
Donderdag den 28 dito.
Hermanus de Wolff, *Notaris.* N. O. K.
Everhardus Kuyper. O. K.
Johannes Velbert. L. O. K.
Johanna Cousynse, Huysvrouw van Engelbert Giesken, *Vleesbouwer.* N. Z. K.
Dirkje van Veen, Huysvrouw van Hendrik van Ginkel. W. K.
Marretje Jacobsz. Wassenaar, Huysvrouw van Cornelis Swart, *Mr. Timmerman.* E. Y. K.
Vrydag den 29 dito.
Marten Melk, *Scheeps Timmerman.* O. O. K.
Aaltje Leliveld. N. K.
Saturdag den 30 dito.
Arent Wiggerink. N. K.
Cornelis de Roy, *Makelaar en Convoyloper.* N. K.
Willempje Veering, Huysvrouw van Cornelis van Eck. N. K.
Geertruy Domburg. O. K.
Dingsdag den 3 May.
Isaak Balk. N. K.
Henrica Ojers, Weduwe van Juan de Mortier. W. K.
Adriana van den Heuvel, Weduwe van Anthoni Eekmeyer. W. K.
Woensdag den 4 May.
Johanna van Loen, Wed. Hendrik Storm, L. O. K.

Ma-

Maria Benghfort, Huisvrouw van Barent Sanders. O. K.
Anna Wikkenbroek, Huisvrouw van Dirk Kluysenaar. N. O. K.

Donderdag den 5 dito.

Harmanus Heyns. O. O. K.
Johanna Wintmayer, Weduwe Joost Clasing. L. N K.
Alida van Hamersvelt, Huysvrouw van Jan van Seeken. N. Z. K.
Catrina Atkins, Bejaarde Dogter. O. O. K.

Vrydag den 6 dito.

Anthoine Laujol. W. A. K.
Hendrik Kartée, Jongman. O. O. K.
Anna Vorstermans, Weduwe Leendert van Velsen. N O. K.
Anna Hardi, Huisvrouw van Barend Elmenhorst. W. K.
't *Kind* van Pieter Holm. E. Y. K.

Saturdag den 7 dito.

Anna van der Aar. W. K.
Magdalena Meyer Middelde Dogter van wylen Willem Meyer. Z. K.

Maandag den 9 dito.

Jan de Haan. E. Y. K.
Elisabeth Marchand, Huysvrouw van Pierre Borloz. W. A. K.
't *Kind* van Hendrik Willem Rigtering. N. K.

Dingsdag den 10 dito.

Jan Kordes, Mr. Kuyper. W. K.
Jan de Roos, *Dansikker pakker*. N. O. K.
Jan Sluyter, Zoon van Wylen Jan Dirk Sluyter. O. K.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 2 *May* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Baarsjes (*J. de Raadt*, Een dubbelde Thuyn en Huyzingen, agter de Drie) op het Groenpad. *f* 1300, in slag *f* 300, opgehouden.

Baarsjes (Dezelve, Een Tuyn en Huyzinge, agter de Drie) naast het bovenstaande. *f* 400, in slag *f* 125, opgehouden.

Haerlem (*J. Slebes Hendriksz.*, *W. van Otterloo*, *A. van der Glint Anthonisz. P. Stiffry*, *B. Stemberg*, *A. de Mol van Otterloo* en *J. Smit*, Een Hofstede met zyn Huyzinge, Stallinge, Landeryen &c. gelegen buyten) onder de Bannen van Aalbertsberg of Bloemendaal. *f* 19600, in slag *f* 9800, verkogt.

Jonkerstraat (*Alle Alens*, Een Huys en Erve, in de) by de eerste Dwarsstraat, zuydzyde. *f* 2400, verkogt.

Kattenburg (*J. van Monnem*, *M. Kley* en *P. Poursoy de Jonge*, Een Huys en Erve., op) in de groote Straat, voorby de laaste Dwarsstraat. *f* 1025, in slag *f* 1000, verkogt.

Nieuwezyds Voorburgwal (*A. Menssendyk*, *L. Olivier* en *P. Berk*, Een Derdepart in een Huys en Erve, op de) tusschen de Mol en Mostertpotsteegen. *f* 4300, in slag *f* 40, verkogt.

Princen Eiland (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, op 't) voorby de Dwarsstraat, zynde het zuydelyke derde deel van de Messelaar, naast de Steenhouwer. *f* 2475, in slag *f* verkogt.

Princen Eiland (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, op 't) zynde het Noorder een derde gedeelde van de Messelaar, naast de Maagt van Gent. *f* 2450, in slag *f* 55, opgehouden.

Raapenburg (*J. van Monnem*, *M. Kley* en *P. Poursoy de Jonge*, Twee Huyzen onder een Dak, op) tusschen de Peeper en Foelystraat. *f* 3050, in slag *f* 1000, verkogt.

Sloterdyk (*A. Menssendyk*, *L. Olivier* en *P. Berk*, Een Thuyn en Huyzinge, in de Banne van) tusschen het Dorp en Trekvaart. *f* 2650, in slag *f* 150, opgehouden.

Slo-

Sloterdyk (*H. de Leth* en *C. Ploos van Amstel Jacob Cornelisz.*, Een Houtzaag Moolen, genaamd de Star met zyn Huyzinge, Lootsen, Tuyn &c. gelegen te) aan de Trekvaart. *f* 6100, in slag *f* 900, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 16 *May* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Blomstraat (*P. de Hoen* en *R. Steenbergen*, Een Huys. Agterhuys en Erve, in een Koop, in de) Zuydzy. *f* 1500, in slag *f* 7, verkogt.

Boeren Wooning (*W. Duyzendaalders* en *A. van Ketwich*, Een) met omtrent 23 Morgen Land, ten Westen aan de Heeren Weg, Buyten Ryswyk. *f* 5300, in slag *f* 90 opgehouden.

Diemermeer (*J. Siebes Hendriksz.*, *J. Huygen*, *J. A. Jolles* en *J. Schreuder*, Een Huys en Erve, in de Watergraafs of) aan de Ringdyk, by de Middelweg. *f* 350, in slag *f* 30, verkogt.

Egelantiersgragt (*H. Campen*, Een Agtste Part, in een Huys en Erve, op de) Noordzy, op de Hoek van de Madelievestraat. *f* 250, in slag *f* 30, verkogt.

Grafsteede (*W. Duyzendaalders* en *A. van Ketwich*, een Dubbelde) in de Oude de Kerk Noordzy, No. 391 en 392. *f* 225., in slag *f* 5, verkogt.

Hofsteede (Dezelve, een) met zyn Huyzinge, Stallingen &c. genaamd Schoonoord, aan de Heeren Weg, Buyten Ryswyk. *f* 6750, in slag *f* 475, verkogt.

Keizerstraat (*B. Tideman*, De Helft in een Huys en Erve, in de) op de hoek van dito Dwarsstraat. *f* 1100, in slag *f* 10, verkogt.

Nes (*B. Tideman*, Een Twaalfde Part, in en Huys en Erve, in de) op de hoek van de Pieter Jacobsstraat. *f* 450, in slag *f* 10, opgehouden.

Overtoomsche Weg (*F. Römer Danielsz.*, *H. Broekhuyzen* en *D. G. Römer*, Een Porcelyn-Fabricq en Erve, genaamd Blankenburg, met desselfs Heere Huzinge, Pakhuys, Lootsen, Stal en Huys daar nevens, op de), alles in een Koop. *f* 14600, in slag *f* 1400, opgehouden.

Peperstraat (*J. Siebes Hendriksz.*, *J. Huygen*, *J. A. Jolles* en *J. Schreuder*, Een Huys en Erve, in de). *f* 1825, in slag *f* 100, verkogt.

Peperstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Naast het bovengemelde Perceel, *f* 1950, verkogt.

Plaisir Plaatsje (Dezelve, Een) genaamt Diemlust, aan de Vinkebrug. En een Stukje Land groot een Half Morgen, gelegen aan de nevens gemelde plaats in een Koop. *f* 500, in slag *f* 10, verkogt.

Schapen Plyn (*W. van den Bosch*, *C. Hoeneker*, *J. Siebes Hendriksz.*, *N. van der Biet* en *D. van Bosse*, Een Huys en Erve, op het) het eerste van de Doelensluis. *f* 6400, in slag *f* 1600, verkogt.

Schaapen Plyn (Dezelve, Een dito, Naast het bovengemelde Perceel. *f* 5600, in slag *f* 225, verkogt.

Schaapen Plyn (Dezelve, Een dito, Naast het zelve. *f* 5850, in slag *f* 1600, verkogt.

Schaapen Plyn (Dezelve, Een dito, Naast het zelve. *f* 5850, in slag *f* 1400, verkogt.

Schaapen Plyn (Dezelve, Een dito, Naast het zelve. *f* 9450, in slag *f* 200, verkogt.

Stads Buiten Cingel (*N. Breemer* en *R. Hageman*, Een Thuin en Huyzinge, aan de) tusschen de Wetering en Utrechtse Poorten, zyn ingang hebbende over de vyfde Brug, van de Weterings Poort, daar Egmond op den Hoef boven den ingang van de Laan staat. *f* 4300, in slag *f* 500, opgeh.

MAANDELYKSE NEDERLANSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAY 1763. TWEEDE STUK.

vervolg der MEMORIE

van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

Vervolgens vond den ondergetekenden goed, dat de Kaag aan boort zoude blyven, op dat by opkomende ſtorm de Equipage daar in mogte behouden worden. In deze fatale omſtandigheid zond den ondergetekenden, door een Viſſcher, een Miſſive aan land, geaddreſſeert aan Haar Edel Mogende, om kennis te geven van den ſtaat en toeſtand, waar inne het Schip *Hilverbeek* zig bevond; Miſſive die hier agter is gevoegt onder Bylagen Litera C.; uit welken openbaar is, hoe den inhoude geheel is verſchillende, ja ſtrydende met 't geen daar van door den Admiraal *Schryver* in zyn Berigt na agteren, en in de Ampliatie, word opgegeven.

Aldus bleef het Schip en volk, tot dat op den 19 December 1750. 's nagts omtrent één uur, den ondergetekenden, in zyn Kooy op het Schip *Hilverbeek* leggende te ſlaapen, door een Officier wierde opgewekt, en onderrigt, dat den Kaag-Schipper, wegens de harde en toenemende wind, het niet langer aan boort konde houden, en dat het tyd was, dat de Equipage in de Kaag zoude overgaan. Den ondergetekenden de zaaken aldus bevindende, gaf ordre, dat het volk in de Kaag zoude overgaan, daar dan ook den ondergetekenden mede is ingekomen. Deze omſtandigheid is wederom in allen deelen conform aan de waarheid, en derhalven doed den Admiraal gantſch niet pryzelyk, dat hy zig vermaakt, om een Meede-Officier, op den welken hy verſtoort is, met onwaarheden te belaſteren, zoo als hy doed, wanneer hy in zyn Berigt en Ampliatie laat influeren, dat den ondergetekenden alleen zig in de Kaag zoude hebben zoeken te ſalveren.

Den ondergetekenden dan op den 19 December, 's morgens omtrent

trent ten één uur, met zyn Volk zynde overgegaan in de Kaag, de welke met een touw agter aan het Schip was gaan vast leggen; zoo kwam men met het aanbreken van den dag, aan den ondergetekenden, in de Kaag zynde, rapporteeren, dat de Lands Schuit met twee Ligters aankwam; en het weer ondertusschen zynde gekomen aan het bedaaren, zoo had de Kaag Schipper met behulp van het volk, de Kaag op zyde van het Schip gehaald; waar na den ondergetekenden ten eersten wederom op het Schip is gegaan en heeft voorts nevens den Kapitein Sloot, en andere Officieren den Onder-Equipagemeester *Binkes* op het half dek van het Schip afgewagt. Zoo dat den Admiraal zeer abusivelyk steld, dat den ondergetekenden, na dat den Equipagemeester reets aan boort was, *zoude geroepen zyn, en uit de Kaag zoude te voorschyn zyn gekomen*, schoon dat, wanneer zulks alzoo geweest was, niets vreemds of nadeelig daar in voor den ondergetekenden zoude opgsloten zyn.

Op dezen 19 December 1750., is eerst door den Equipagemeester *Binkes* aan den ondergetekenden overhandigt de ordres, van de welke hier vooren is gementioneert, en te vinden onder de Bylage van het Request, gepresenteert aan Haar Hoog Mogende. N°. 9.; zonder dat hy visie gaf van zyne eigene schriftelyke ordres, alleeen meldende mondeling dat hy ordre had, om met den ondergetekenden te overleggen, wat van het Schip zoude konnen geborgen worden, en welke ordre over een komende was met het gedeelte van de ordres, dewelke den ondergetekenden schriftelyk had ontfangen; en welke ordres van dato den 18 December 1750. niet lange daar na mede door een Visscher aan den ondergetekenden wierd overhandigt; de ordre was inhoudende: *Dat Haar Edel Mogende approbeerde het in begtenis zetten van den Loots, en goedvonden, dat den ondergetekende zig zoude addresseeren aan den Officier van Enkhuyzen, om denzelven te willen zetten in de boeyen, tot dat Haar Edel Mogende nader daar over met Haar Edel Groot Mogende Commissaris van de Pilotage zoude hebben gesproken. Verders dat den ondergetekenden, in de twee toegezondene Kaagen, zoude doen overnemen het loopende en staande Want, &c. en dit gedaan hebbende, dat den ondergetekenden met zyn Volk, 't zy te Water, 't zy te Land zoude overkomen. En indien den ondergetekenden reets van boort te Enkhuyzen mogt zyn gearriveert, zoo hadden Haar Edel Mogende aan den Kaag-Schipper, wanneer aan boort van 's Lands Schip van Oorloge zoude zyn gekomen, geordonneert te laaten waaijen een witte Vlag van de Mast.*

Uit de contenu van al het voorgemelde in opzigte van het voorgevallene van den tyd af, wanneer het Schip *Hilverbeek* is vastgeraakt op den Spaander Bank by Enkhuyzen, tot op den tyd, wanneer de ordres van Haar Edel Mogende door den Equipagemeester *Binkes*, aan den ondergetekenden zyn overhandigt, en vervolgens door een Visscher in zyn geheel steunende op wettige Documenten, en op de verantwoording te dier tyd gedaan aan het Edel Mogende College

van

van de Admiraliteit, wanneer hoogst dezelve door den Heere Fiscaal op alles een scherp onderzoek heeft laten doen, en niets ontdekt, waar over *HUN EDEL MOGENDE* den ondergetekenden zouden hebben doen reprocheren; zoo consteert op het allerovertuigenste, dat den ondergetekenden zyn Schip, ook niet in het derde geval, heeft aan den grondt gezeilt, of 't geen het zelfde is, dat hy geen de minste oorzaak tot het aan den grondt zeilen gegeven heeft: op gelyke wyze zoo consteert, dat den ondergetekenden zyn Schip niet heeft verlaten: en dat aan den anderen kant alle de verwytingen en smaatreden, tot lasten van den ondergetekenden uitgebragt, door den Admiraal *Schryver*, alleen hebben haaren grond in zynen kwaden wille, om den ondergetekenden te beledigen; en dat hy om zyn wil uit te voeren heeft geëmployeert abusive rapporten, ongeoorloofde interpretatien, verminkte allegatien en zyne phantastike meening, of verbeelding, zelfs ook over zaaken, die binnen in het harte van den ondergetekenden zouden hebben moeten zyn omgegaan. Waarom dan den ondergetekenden zal besluiten, met een billyk vertrouwen, dat uit al het gededuceerde ten klaarste is blykende, dat hy heeft gehadt regtmatige redenen om zig te addresseeren aan Haar Hoog Mogende, en te verzoeken, dat Haar Hoog Mogende de goedheid zouden gelieven te hebben, om aan hem te doen erlangen een behoorlyke reparatie van eere, over het attentaat door den Luitenant Admiraal *Schryver* in het werk gestelt, tot bevlekking van zyn goede naam en carakter: en dat, daar Haar Hoog Mogende de gerezene differenten tusschen den Luitenant Admiraal en den ondergetekenden hebben gerenvoyeert ter afdoening aan het Edel Mogende Collegie ter Admiraliteit tot Amsterdam, den ondergetekenden regtmatig mag verwagten, dat Hun Edel Mogende aan hem zullen doen erlangen de verzogte reparatie van eere.

Overgegeven den 8sten January 1762.

JAN HOEUFFT.

 NOTA.

NOTA.

Na dat de voorenstaande Memorie by Requeste was overgegeven aan het Ed: Mog: Collegie van de Admiraliteit tot Amsterdam, en na dat dezelve was afgedrukt, zoo is in de handen van den ondergetekenden gekomen de opgave door den Kapitein van *Buuren*, geschreven in Amsterdem den 16 September 1748. over de Defecten van 's Lands Schip van Oorlog *Hilversbeek*. Den ondergetekenden heeft de gemelde opgave bevonden te zyn van te zeer significanten en essentiëlen inhoud, (dienende tot betoog van het tegen over gestelde, dan waar toe den Luitenant Admiraal Schryver alleen de laatste periode uit de zelve opgave, door den Admiraal genoemt Missive, verminkt heeft geproduceert onder No. 9. van zyne Bylagen), als dat den ondergetekenden zoude vermogen na te laten, om daar van eenige ouvertures te geven.

De opgave schildert het Schip af, als

1. Zoo swak, dat indien het wat zeilen moest, de naaden 2 à 3 duimen van den anderen weeken.
2. Dat het Schip wat moetende zeilen, niets aan het Schip zonder beweeging bleef.
3. Dat de wurm was in de vaste Huid voor aan de Boeg aan wederzyden.
4. Dat de wurm de Buiten-Huid zoo doorknaagt had; dat 'er geen eene plank gaaf aan was gebleven.
5. Dat het Schip boven water was verrot en vermolsemt.
6. Dat de Boegspriet een breuk had.
7. Dat wyders het Schip onder water was hegt en digt gebleven, en dat redelyk wel, in 't begin van de reis had gezeilt, zynde een zeer wel gemaniert en goed Zee Schip.

Een ieder, schoon geen groot doorzigt in zaaken hebbende, kan egter ligtelyk penetreren, waarom den Admiraal de opgave van den Kapitein van *Buuren* niet in zyn geheel, maar verminkt, heeft opgegeven.

De opgave van den Kapitein van *Buuren* in 1748., gevoegt by het rapport over den staat van het Schip na gedane reis in 1750. door den ondergetekenden gedaan, en hier agter te vinden onder de Bylagen, en daar by verzelt gaande de omstandigheid dat het Schip vervolgens als een wrak is blyven leggen, levert uit een voldoende preuve, hoe den Admiraal is geweest mankerende in zyne idées over de gaafheid, goedheid, en weinige lekkage van het gemelde Schip; waar van, en van alle de maltraiteringen alleen de source is zyne gesteltheid, vol en overlopende van een kwaden drift, byzonderlyk na dat den Admiraal zig heeft geagt te na by gekomen, door

de Memorie van den ondergetekenden, meest en principalyk gediend hebbende, om open te leggen de redenen, om de welken hy had gediscrepeert van het Advis van den Admiraal over de middelen tot voorkoming van het verongelukken van Schepen op het Gom; welke Memorie hier agter is gevoegt onder de Bylagen Litera E.

De opgave van den Kapitein van *Buuren* is in zyn geheel woordelyk als volgt:

Deffecte aan het 's Lands Schip van Oorlog *Hilversbeek*, ontdekt door den ondergeschreve Kapitein gedurende de reise dat hy 't zelve heeft gecommandeert gehad.

Eerstelyk heeft den zelven ondervonden, dat 't zoo swak waar, indien het wat zeilen moest, dat de Naaden 2 à 3 duim van den andere weeken, en in en aan het Schip niets zonder beweeging bleef.

Ten tweede is de Wurm in de vaste Huid voor aan de Boeg aan weerzyde.

Ten derde heeft de Wurm de Buiten-Huid zoo doorknaagt dat'er geen een plank gaaf aan is gebleven.

Ten vierde was dezelve boven water voor het meerder gedeelte verrot en vermollemt.

Ten vyfde heeft de Boegspriet een ligte breuk bekomen effen boven de woeling aan de onderkant.

Wyders is voornoemde 's Lands Schip onder water hegt en digt gebleven, en heeft redelyk wel in het begin van de Reise gezeilt, zynde een zeer welgemanierd en goed Zeeschip.

Actum Amsterdam den 16 September 1748.

Den ondergetekenden refereert zig voorts tot zyne vorenstaande Memorie, daar in zig onthouden hebbende om niet met wederschelden en vreemde schermutzelingen zyne partye te rescontreren, maar in tegendeel zig hebbende gedefendeert met gezonde, en niet door drift bedorve redenen, en met valabele documenten.

JAN HOEUFFT.

(*Het vervolg hier na*)

ASIA. *Aleppo.* Na dat de Pacha van deze Stad voor eenigen tyd omtrent vier honderd man van zyne Ruitery had afgedankt, heeft deze Troep, als zynde hier door buiten bezigheid en zeker bestaan gebragt, zig in het Land uitgebreid, en zulke overgrote Wanordres gepleegd dat niemant meer buiten de Stad komen durfde: Deze Landloopers gekomen zynde by *Sphiri* in een Dorp, omtrent zes mylen van hier by den ingang van de Woesteny, bragten alle, die zy daar vonden, om het leven, deeden, Vrouwen en Dogters geweld aan, staken het Dorp in brand, en gingen op dezelfde wyze met een ander Dorp te werk: De Pacha zond een Corps Troeppen tegen hen uit onder het gebied van den Kiaja en verscheide Aga's.

Ondertusschen waren de Muitelingen met drie à vier honderd Struikrovers versterkt, en hadden zig omtrent agt Mylen ver van hier in een Dorp verschanst: De Kiaja deed het zelve terstond insluiten, maar zy deeden een zoo geweldigen Uitval op zyn Volk, dat hy ten eenemaal zou verslagen geworden zyn, indien hy niet op het zelfde oogenblik een Bystand van 150 Man gekreegen had, dewelke van ter zyde op de Rebellen aanvielen, en hen noodzaakten om niet alleen binnen het Dorp te wyken, maar zelfs in alle spoed te vlugten, dewyl zy al hun Kruid en Lood kwyt waren: Nogtans heeft men van deeze Oproermaakers niet meer als *zestien* byde kop gekreegen, dewelke op staande voet met de dood gestraft, hunne hoofden in den Toren van het Serail van den Pacha op staaken geplaats zyn; en aan den Kiaja, de Aga's en de Zoldaten heeft de Pacha verscheide beloningen doen uitdeelen: evenwel zyn wy noch niet ten eenemaal buiten verlegenheid, want de Muitelingen zyn na de Gebergtens *Kurdes* geweeken, en komen hunne Strooperyen in het Land hervatten.

EUROPA *TURKYEN. Constantinopolen.* De *Groot-Vizier* tot groot leedwezen van den Sultan en desselfs Onderdanen, als meede van de gezamentlyke Buitenlandsche alhier resideerende Ministers overleden zynde, heeft zyne Hoogheid en desselfs plaats aangesteld *Hamza Pacha*, welken hy kort te vooren tot *Caimakan* of *Vice Groot Vizier* benoemd had.

PORTUGAL Lissabon, zyne Majesteit heeft een Patent doen afkondigen en na alle de Steden doen afzenden, waarby de regeerende Graaf *van Schaumburg-Lippe*, Marschalk Generaal zyner Troepen enz. erkend word te zyn vermaagschapt aan het Koning-

ninglyke Huis, en dat voortaan de tytel van *Hoogheid* aan dien Prins zal gegeven worden, welk anderzints niemand dan de Princen en Princeſſen van den Bloede, gerechtigd zyn te voeren.

SPANJE. Madrid. De Graaf de Superanda, oud-Onderkoning van Peru, ende Marquis de Royal-Tranſport, opper bevelhebber der ſchepen die zich in den Haven van de *Havana* bevonden, toen de Engelſche die Stad belegerden en veroverden, zyn geſtadig binnen hunne huizen in Arreſt. Alle de toegangen tot dat van D. Juan de Prado, ter dier tyd Gouverneur van 't Eiland *Cuba*, werden door Schildwachten bezetgehouden, en hy zelfs heeft altoos een Officier der Invalides om en by zyn perzoon.

Zyne Majeſteit heeft een Krygs raad opgerecht tot onderzoek van de Rechtsgedingen en het doodvonnis, welk de Commiſſie, te *Cadix* geſteld, heeft uitgeſproken tegen den Heer de Savaletta, om dat dezelve het Fregat *de Hermiona* 't geen hy gebood, lafhartig aan de Engelſchen heeft overgegeven.

Thans ziet men alhier het *Definitive Vrede-Tractaat*, tuſſchen deeze Kroon, en die van Groot-Brittannien, Vrankryk en Portugal op den 10 February 1763 te Parys geteekend; luidende als volgd:

DEFINITIEF TRACTAAT VAN VREDE,

Den 10 *February* 1763 te *Parys* geſlooten en geteekend.

Aan alle degeene, die het aangaat, of op eenigerbande wyze mogt concerneeren, word kond en te weten gedaan:

NAdemaal het den Almogenden behaagt heeft, over de reſpective Vorſten, door welker Verdeeldheid de Ruſt in de vier Gewesten der Wereld geſtoord geweeſt is, den Geeſt van Vereeniging en Eendragt uyt te ſtorten, en hun het goede Voorneemen in te boezemen, om de Rampen van eenen langen en bloedigen Oorlog, tuſſchen *Engeland* en *Vrankryk*, onder de Regeering van wylen den doorluchtigſten en grootmachtigſten Vorſt *George II.*, Koning van Groot-Brittannien (glorieuſer Memorie) gerezen; onder die van den doorluchtigſten en grootmachtigſten Vorſt *George III.*, deszelfs Succeſſeur, vervorderd, en in 't Vervolg tot *Spanjen* en *Portugal* overgeſlagen, te doen eindigen, en de zoetheid der Vrede op dezelve te laten volgen: Zo is 't, dat de doorluchtigſte en grootmachtigſte Vorſt *George III.*, Koning van *Groot-Britannien*, *Vrankryk* en *Yrland*; Hertog van *Brunswyk-Luneburg*, Aarts-Theſaurier en Keurvorſt des H. Roomſen Ryks; mitsgaders de doorluchtigſte grootmachtigſte Vorſt *Louis XV.*, Aller-Chriſtelykſte Koning, als mede

de

de doorluchtigste en grootmachtigste Vorst *Carel III.*, Koning van *Spanjen* en de *Indiën*, de Grondslagen der Vrede te *Fontainebleau* gelegt; derzelver *Préliminaires* den 3 Novembre laastleden aldaar geteekent, en de doorluchtigste en grootmachtigste Vorst *Don Joseph I.*, Koning van *Portugal* en *Algarve*, daarin geaccedeerd zynde, goedgevonden en besloten hebben, dit zo gewigtig en heilzaam Werk, zonder eenig verder Uytstel, te voltooijen. De hooge Partyen Contrahenten hebben ten dien einde derzelver extraordinaire Ambassadeurs en Minister-Plenipotentiarissen benoemt en gevolmachtigt; dewelke na elkander hunne respective Volmachten, aan den Voet van het tegenwoordig Vrede-Tractaat copielyk geannexeerd, in behoorlyke Form medegedeelt te hebben, wegens de volgende Articulen over eengekomen en verdragen zyn:

I. Daar zal eene Christelyke, gemeenzaame en eeuwig duurende Vrede, zo wel te Water als te Land, stand grypen, en eene oprechte en omwrikbaare Vriendschap herstelt worden tusschen hunne Groot-Britannise, Aller-Christelykste, Catholyke en Allergetrouwste Majesteiten, Derzelver Erfgenaamen, Opvolgers, Koningryken, Staten, Provincien, Landen, Onderdanen en Vasallen, van welken Staat of Rang zy mogen zyn, zonder Uytzondering van eenigerhande Plaatsen en Persoonen. De hooge Partyen Contrahenten zullen zorgvuldigst vigileeren, dat deze wederzydsche Vriendschap en goede Verstandhouding, tusschen hen en derzelver Staten en Onderdaanen, voortaan op het krachtdadigste gehandhaaft, en geenerhande Vyandlykheden te Water en te Land, uyt wat hoofde of onder wat pretext het ook zoude mogen zyn, tegen elkander meer gepleegt worden: Ook zal men met alle Oplettendheid vermyden, het geen deze zo gelukkig herstelde Eensgezindheid in het toekomende eenigzins zoude kunnen doen wankelen, en zig in tegendeel benaarstigen, in alle Gelegenheden, al het geene by te zetten, waar door de reciproque Luyster, onderlingse Belangen en Voordeelen kunnen bevordert worden, zonder middelyk of onmiddelyk eenigen Onderstand en Bescherming te verleenen aan iemand, die aan de eene of de andere Party der hooge Contrahenten eenigerhande Nadeel mogt zoeken toe te brengen. Wyders zal eene algemeene Amnestie plaats hebben, omtrent al het geen voor, in en geduurende den tegenwoordig geeindigden Oorlog, aan en tegen den anderen gedaan en gepleegd is.

II. De Tractaaten van *Westphalen*, 1648; die van *Madrid*, tusschen de Kroonen van *Groot-Britannien* en van *Spanjen*, 1667 en 1670; die van *Nymegen*, 1678 en 1679; van *Ryswyk*, 1697; van *Utrecht*, 1713; van *Baden*, 1714; de Trippel-Alliantie van *'s Gravenhage*, 1717; de Quadrupel-Alliantie van *London*, 1718; het Vrede-Tractaat van *Weenen*, 1738; het definitif Tractaat van *Aken*, 1748, en dat van *Madrid*, tusschen de Kroonen van *Groot-Brittannien* en van *Spanjen*, 1750;

1750; zo wel als de geene, die 13 February 1668, 10 February 1715, en 12 February 1761, tusschen *Spanjen* en *Portugal*; mitsgaders den 11 April 1713, tusschen *Vrankryk* en *Portugal*, onder Guarantie van *Groot Brittannien*, gesllooten zyn, zullen tot de Basis, en den Grond der Vrede, en van het tegenwoordig Tractaat dienen; ten welken einde dezelve zo wel, in 't byzonder, als alle de andere, voor het Begin van dezen Oorlog, tusschen de hooge Partyen Contrahenten gesubsisteert hebbende Tractaaten, in de beste Form en in 't algemeen, hernieuwt en bekrachtigt, en van gelyke Validiteit, als of zy woordelyk in dezen geinsereerd waren, zullen gehouden, en voor het toekomende, naar derzelver Inhoud, op het allernaauwkeurigst, in alle de Hoofd en Smaldeelen, waarin het tegenwoordig Tractaat geene Restrictie maakt, achtervolgt worden; niet tegenstaande al het geen by iemand der hooge Partyen Contrahenten dien aangaande in tegendeel gestipuleerd mogt zyn. Alle de voornoemde Partyen verklaaren eenpaarig, niet te zullen gedoogen, dat eenigerlei Voorrechten, Gunsten, of Inschikkelykheid, met de hier vooren gemelde bevestigde Tractaaten strydig, zullen stand grypen, buyten en behalve het geen by het tegenwoordig Tractaat toegestaan en vastgesteld is.

III. Alle de, zo te Water als te Land, wederzyds, geduurende den Oorlog tot heden toe, gemaakte Krygsgevangenen en geligte Gyzelaars, zullen, uyterlyk binnen de 6 Weeken, na de Uytwisseling en Goedkeuring van het tegenwoordig Tractaat, zonder eenig Rantsoen, uytgelevert worden: Ieder der respective Kroonen, zal de Verschotten, tot Bestaan en Onderhoud haarer Gevangenen, by den Souverein hunner Detentie geavanceerd, ingevolge de daar over gegevene Recipissen en geauthoriseerde Renversalen over en weder geëxhibeerd, moeten liquideeren. Men zal elkander, reciproquelyk, aangaande de Betaaling der by de Gevangenen in hunne respective Detentien mogelyk gemaakte Schulden, tot derzelver volkomene Ontslaking toe, alle behoorlyke Verzekering geven. Alle, zo wel Oorlog- als Koopvaardy-Schepen, dewelke zedert de Expiratie der bepaalde Tyd tot Ophouding der Vyandlykheden ter Zee, mogten genomen zyn of worden, zullen mede, ter goeder Trouwe, met alle hunne Equipagien en Cargasoenen, vrygegeven worden. Men zal, zo dra de Ratificatien van dit Tractaat uytgewisseld zyn, de Volvoering van dit Artykel werkstellig maken.

IV. Zyne Aller-Christelykste Majesteit laat alle zyne Eisschen vaaren, die Dezelve voorheenen aangedrongen heeft, of had kunnen aandringen, op *Nieuw-Schotland* of *Acadia*, en alle derzelver Gedeeltens; guarandeerende het voorsz. Gewest ten eenemaale, met alle desselfs Ap- en Dependentien, aan den Koning van *Groot-Brittannien* Zyne *Aller-Christelykste* Majesteit cedeert en guarandeert daar en boven nog, aan zyne voorsz. *Groot-Brittannise* Majesteit, in vollen Eigendom, geheel *Canada*, met alle dier Landschap Ap- en Dependentien

dontien; als mede het Eiland Caap Breton; alle andere Eilanden en Kusten in de Bocht en de Rivier van *St. Laurens*; en in 't algemeen al het geen van de voorsz. Gewesten, Landen, Eilanden en Kusten afhangelyk is, in volle Souvereiniteit, Eigendom, bezitting, en in alle de Rechten, by den Aller Christelykften Koning en de Franse Kroon, door Tractaaten of anderzins verkreegen, en over de gemelde Gewesten, Landen, Eilanden, Plaatsen, Kusten, en derzelver Inwoonders en Bewoonders, te vooren bezeten; gelyk dezelve by den Aller Christelykften Koning mits dezen, aan zyne voorsz. Majesteit, en aan de Kroon van *Groot-Brittannien*, gecedeert en geguarandeert worden; in dier voege en zodanig, dat men, in de alleruymst genomene Form, buyten eenige Voorbehouding, en zonder Willekeur, nooit, onder eenigerhande Voorwendzel, tegen dezen Afstand en Verzekering op moge komen, of de Kroon van Groot-Britannien in de voorsz. Bezittingen te onrusten. Zyne Groot-Britannise Majesteit belooft daar en tegen den Inwoonderen van *Canada* de vrye Oeffening der Catholyke Religie toe te zullen staan, en gevolglyk de naauwbepaalde en krachtdadigste Ordres te stellen, ten einde zyne nieuwe Onderdaanen, als *Rooms-Catholyken*, hunnen Godsdienst, naar het Gebruyk der Roomse Kerk, ongestoord mogen pleegen, in zo verre de Wetten van Groot-Britannien zulks kunnen gedogen. Wyders staat zyne Groot-Britannise Majesteit toe, dat de Franse Inwoonders, of andere gewezene Onderdanen van den Aller-Christelykften Koning in *Canada*, gerust en veilig kunnen vertrekken, werwaards zy willen; mitsgaders hunne Goederen verkoopen, mits aan Onderdaanen zyner Groot-Britannise Majesteit; en hunne Persoonen en Effecten te transporteeren, zonder in hun Vertrek, onder welk Voorwendzel het ook moge zyn, belemmert te worden, uytgenomen in geval van Schulden en crimineele Processen. De Termyn van het voorsz. Vertrek zal binnen den 18 Maanden bepaalt worden; te rekenen van den Dag af, dat dit tegenwoordig Tractaat geratificeerd zal zyn.

V. De onderdaanen van Vrankryk zullen de Vryheid hebben van de Vissery en Drogery op een Gedeelte der Kusten van het Eiland *Terre-Neuve*, zodanig als zulks by het XIII Artykel van het Tractaat van *Utrecht* aangewezen is: wordende het voorsz. Artykel (uytgenomen het geen tot het Eiland *Caap-Breton*, en tot de andere Eilanden en Kusten, in de Uytvloeijingen den Inham der Rivier *St. Laurens*, betrekking heeft, door het tegenwoordig Tractaat hernieuwt en bekrachtigt. Zyne Majesteit van Groot-Britannien staat aan de Onderdaanen van den Aller Christelykften Koning toe, in den Inham van *St. Laurens* te mogen visschen, mits dat dezelve die Visschery niet oeffenen, dan ten Afstand van 3 Mylen van de aan Groot-Britannien toebehoorende Kusten, het zy van het vaste Land of van de in den voorsz. Inham gelegene Eilanden; En aangaande de Visschery op de Kusten van het Eiland *Caap Breton*, buyten dien

In-

Inham, zal het aan de Onderdaanen van den Aller-Christelyken Koning niet geoorlooofd zyn, de voorsz. Visschery te oeffenen, dan ten Afstand van 15 Mylen van de Kusten van dat Eiland; zullende de Visschery op de Kusten van *Nieuw-Schotland* of *Acadia*, en overal elders, buyten den meergemelden Inham, op den Voet der voorgaande Tractaten blyven.

VI. De Koning van Groot-Brittannien staat de Eilanden van *St. Pierre* en *Miquelon* aan zyne Aller-Christelykste Majesteit in vollen Eigendom af, om voor de Franse Visschers tot eene Wyk en Bergplaats te strekken: Zyne gemelde Aller-Christelykste Majesteit verpligt zig daar en tegen, de voorsz. Eilanden nooit te zullen bevestigen, en aldaar geene andere dan Burgerlyke Gebouwen, slechts voor het Gemak der Visschery, te laten oprechten; noch eene sterkere Wacht, dan 50 Man, tot Dekking der Policy, aldaar te houden.

VII. Ter herstelling der Vrede, op vaste en duurzaame Gronden, en tot wegneeming aller Onderwerpen van Twist, aangaande de Grensscheiding tusschen de Groot-Brittannise en Franse Territoiren op het vaste Land van *America*, is men overeen gekomen, dat de Paalen der Staaten zyner Groot-Brittannise Majesteit, en die van den Aller-Christelykften Koning, in dat Wereld-Deel, voortaan onwederroepelyk afgebaakend zullen zyn, by eene, midden door de Rivier *Mississippi*, van derzelver Oorsprong af tot aan die van *Iberville*, en van daar, by eene door de laastgemelde, en door de Meiren *Maurepas* en *Pontchartrain*, tot aan de Zee toe, getrokkene Linie. Ten dien einde staat de Aller-Christelykste Koning af, en guarandeert aan zyne Groot-Brittannise Majesteit in vollen Eigendom de voorsz. Rivier, de Haven van *la Mobile*, benevens al het geen hy bezit, of aan den linker Oever der Rivier *Mississippi* had moeten bezitten; uitgenomen de Stad *Nieuw-Orleans*, benevens het Eiland, waar op dezelve legt, dewelke aan Vrankryk zullen verblyven: Wel te verstaan, dat de Scheepvaart over en langs de Rivier *Mississippi*, zo wel voor de Groot-Brittannise als voor de Franse Onderdaanen, in haare geheele Lengte en Breedte, van derzelver Oorsprong af tot aan de Zee toe, en wel by naame, de gantsche Streek, tusschen het voorsz. Eiland van *Nieuw-Orleans* en den rechter Oever dier Rivier, en mede de In- en Uitvaart door derzelver Mond, even vry zal zyn. Wyders is vastgesteld, dat de aan de eene of de andere beider Natien toebehoorende Schepen niet zullen mogen aangehouden, gevisiteert, noch tot de Betaaling van eenigerhande Rechten, hoe genaamd, geconstringeert worden. De Bepaalingen, in faveur der Inwoonders van *Canada*, by het IV. Artykel aangehaald, zullen, ten opzigte der Inwoonders van de daar by gecedeerde Landen, insgelyks plaats hebben.

VIII. De Koning van Groot-Brittannien restitueert aan Vrankryk de Eilanden *Guadeloupe*, *Marie-Galante*, *Desirade* en *Belle-Isle*; welker Plaatsen in gelyken Staat, als dezelve, ten tyde der Conquesteering door de Groot-Brittannise Wapenen, zig bevonden, wederom gegeven

ven zullen worden: Wel te verstaan, dat de Onderdaanen zyner Groot-Brittannise Majesteit, die zig in de voorsz. Eilanden, of in andere, by het tegenwoordig Tractaat aan Vrankryk geretrocedeerde Gewesten, mogten ter neder gezet, of daar in eenigerhande Zaaken omtrent den Koophandel hebben te beslissen, vryelyk en onbelemmerd hunne Landeryen en Goederen zullen mogen verkopen; hunne Affaires reguleeren; hunne uitstaande Schulden innen, en hunne Persoonen en Effecten op zodanige Schepen, als zy na de voorsz geretrocedeerde Eilanden, of na andere Plaatsen, goedvinden te ontbieden, doen transporteeren; zonder uit hoofde van hunnen Godsdienst, of onder eenig ander Voorwendzel, ten zy om Schulden of crimineele Processen, daar in tegen gehouden te worden. Ten dien einde zal aan de Onderdaanen zyner Groot-Brittannise Majesteit toegestaan worden de Tyd van 18 Maanden, aanvang neemende met den Dag der Uitwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat. Doch vermits de aan de Onderdaanen zyner Groot-Brittannise Majesteit, ten opzigte van het Transport hunner Persoonen en Goederen, op derzelver Nationaale Schepen, toegestaane Permissie, indien men daar in niet behoorlyk voorzag, wel aan eenige Misbruyken zoude kunnen onderhevig zyn; zo zyn hunne Groot-Brittannise en Aller-Christelykste Majesteiten wel expresselyk overeengekomen, omtrent derzelver Getal, als mede hunne Grootte en Zwaarte, slechts geballast, mitsgaders de vaste tyd van hun Vertrek, en wel maar eenswerf, wanneer alle de aan de Engelsche Natie toebehoorende Goederen en Effecten te gelyk en ganschelyk zullen moeten in- en afgescheept worden. Nog is geconvenieerd, dat de behoorlyke Pasporten by zyne Aller-Christelykste Majesteit aan de voorsz. Transport-Schepen zullen verleent, en op ieder van dezelve, tot des te meerdere Securiteit, 2 Franse Commisen of Deurwaarders geplaatst worden, die ze, by hunne Aanlanding, en in de Havens der gemelde aan Vrankryk geretrocedeerde Eilanden en Plaatsen, zullen mogen visiteeren, en de daar op aangebragte Koopmanschappen confisqueeren

IX. De Aller-Christelykste Koning staat af, en guarandeert in vollen Eigendom aan zyne Groot-Brittannise Majesteit, de Eilanden van *Grenada* en *Grenadines*, op gelyke Voorwaarden, ten behoeve van derzelver Bewoonders, als aan die der Volkplantingen van *Canada*, in het IV. Articul geinsereerd zyn. De Verdeeling der zogenaamde *Neutraale Eilanden* is, in voege als volgt, bepaald: Die van *St. Vincent*, *Dominique* en *Tabago*, zullen aan Groot-Brittannien in vollen Eigendom verblyven; dat van *St. Lucia* aan Vrankryk geretrocedeert, en in vollen Eigendom te rug gegeven, en deze Verdeeling door de hooge Partyen Contrahenten geguarandeert worden.

X. Zyne Groot-Brittannise Majesteit zal het Eiland *Goerée*, in gelyken staat, als het zelve, ten tyde der Verovering, is bevonden, aan

aan Vrankryk te rug geven. Zyne Aller-Christelykste Majesteit cedeert daar en tegen, en guarandeert aan zyne Groot-Brittannise Majesteit in vollen Eigendom, de Rivier van *Senegal*, benevens de Vestingen en Comptoiren van *St. Louis*, *Podor* en *Galam*, met alle de van de voorsz. Rivier *Senegal* ap- en dependeerende Rechten en Gerechtigheden.

XI. De verscheidene, by de Franse Kroon in de Oost-Indiën, zo op de Kusten van *Coromandel* en *Orixa*, als op die van *Malabar* en *Bengale*, bezetene Comptoiren, zullen in zodanigen Staat, als dezelve zig in 't begin van 1749. bevonden, en ten huydigen dagen bevinden, aan Vrankryk gerestitueert worden. Zyn Aller-Christelykste Majesteit renuncieert van alle desselfs op de Kusten van *Coromandel* en *Orixa*, zedert den aanvang van 1749. gemaakte Conquesten; als mede van de geene, dewelke geduurende den tegenwoordigen Oorlog, op Groot-Brittannien in de Oost-Indiën mogten veroverd zyn; zullende *Nattal* en *Tapanoulli*, op het Eiland *Sumatra* gelegen, restitueeren, en daar en boven nooit, in de Staaten van den *Subab* van *Bengalen*, eenigerhande Vestingen aanleggen, noch Troepen in dezelve onderhouden. En om voor het toekomende de Vrede op de Kust van *Coromandel* en *Orixa* te conserveeren, zullen de Engelsche en Fransche *Mahomet Aly Khan* voor wettigen *Nabab* van *Carnate*, en *Salabat Jing* voor wettigen *Subab* van *Decan*, erkennen, en wyders van wederzyden renuncieeren van alle Eischen en Pretensien van Voldoening, dewelke zy zouden mogen en kunnen formeeren, zo wel ten lasten van elkander, of van de Indianen, hunne respective Geallieerden, uit hoofde van Plunderingen en Verwoestingen, geduurende den Oorlog, zo van de eene als van de andere Partyen bedreven.

XII. Het Eiland *Minorca*, benevens het Fort *St. Philippe*, zal aan zyne Groot-Brittannise Majesteit gerestitueert worden in gelyken staat, waar in dezelve, ten tyde der Verovering, door de Wapenen van den Aller-Christelyksten Koning, zig hebben bevonden: ook zal de Artillery, ten tyde der Inneeming van het voosz. Eiland en Fort in weezen geweest zynde, te rug gegeven worden.

XIII. De Stad en Haven van *Duynkerken* zullen in den, by het Tractaat van *Aken* en vroegere Tractaaten, gefixeerden staat gesteld worden. De *Cunette*, als mede de *Forten* en *Batteryen*, die den Ingang aan de Zeekant bestryken, zullen terstond, na de Uitwisseling der Ratificatien van dit tegenwoordig Tractaat, gedemolieert en gesloopt worden; wanneer men teffens, door het eene of het ander aan den Koning van Groot-Brittannien behaaglyk Middel, omtrent de Zuivering der Lucht en de Gezondheid der Inwoonders, de noodige Voorziening zal doen.

XIV. Alle de door de Wapenen zyner Aller-Christelykste Majesteit reeds geoccupeerde, of nog geoccupeert wordende, aan het

Keur-

Keurvorstendom *Hanover*, het Landgraafschap *Hessen*, het Hertogdom *Bronswyk*, en 't Graafschap *Lippe-Buckeburg* toebehoorende Landen, zullen door Vrankryk gerestitueert; de Plaatsen dier verscheidene Gewesten, in gelyken staat, waar in zy zig ten tyde der Conquesteering door de Franse Wapenen bevonden hebben, te rug gegeven, en de Artillery-stukken, die daar uit na elders vervoerd zyn, door gelyk Getal, en van gelyk Calibre, Gewigt en Metaal, geremplaceert worden.

XV. In gevalle aan de in het XIII. Articul der Preliminaires gestipuleerde Voorwaarden, met de Teekening van het tegenwoordig Tractaat, niet immediaat zoude kunnen voldaan worden, zo wel ten opzigte der Evacuatien, by de Franse Armeen in de Plaatsen en Steden van *Cleve*, *Wezel*, *Gelder*, en in alle de aan den Koning van *Pruyssen* toebehoorende Landen; als ook ten opzigte der Ontruymingen, by de Groot-Britannise en Franse Armeen, omtrent de geoccupeerde Landen van *Westphalen*, *Neder-Saxen*, den *Beneden-* en *Boven-Rhyn*, en in het gantsche *Ryk*, te doen; als mede aan de Terug trekking der Troepen na de Staaten van hunne respective Souvereinen: Zo belooven hunne Groot-Britannise en Aller-Christelykste Majesteiten van wederzyden, de voorsz. Ontruymingen ter goeder trouw, en met alle maar mogelyke spoed, die het Geval en Tydsomstandigheden kunnen gedoogen, werkstellig te zullen maken; wordende derzelver Vervulling precies, voor den 15 der aanstaande Maand *Maart* gefixeert, en wel vroeger, indien het maar by te brengen zal zyn: Daar en boven verbinden zig en belooven hunne Groot-Brittannise en Aller Christelykste Majesteiten over en weder, aan hunne respective Bondgenooten, die in den Oorlog van *Duytsland* ingewikkeld blyven, geenerhande Onderstand, hoe genaamd, te zullen fourneeren.

XVI. De Beslissing der in Tyd van Vrede, door de Onderdaanen van Groot-Brittannien op de *Spanjaarden*, gemaakte Pryzen, zal aan de Admiraliteit der eerstgenoemde Kroon, ingevolge de onder alle Natien geëtablisseerde Wetten en Costumen, overgelaten worden; en wel in dier voege, dat men de Wettigheid of Onwettigheid der voorsz. Pryzen, tusschen de wederzydse Natien, naar het Voorschrift van 't algemeene Recht der Volkeren, en achtervolgens de Tractaten, in de respective Hoven van Justitie dier Natie, die dezelve gemaakt en opgebragt heeft, zal beoordeelen en ontscheiden.

XVII. Zyne Groot-Brittannise Majesteit zal alle de Fortificatien, by desselfs Onderdaanen in de Baai van *Honduras*, en in andere, in dat Wereld-Deel, aan *Spanjen* toebehoorende Gewesten, opgerecht, doen slechten; en wel binnen de 4 Maanden na de Ratificatie van het tegenwoordig Tractaat: Ook zal zyne Catholyke Majesteit niet gedoogen, dat de Onderdaanen zyner Groot-Brittannise Majesteit, of derzelver Werklieden, onder eenigerhande Voorwendzels,

hoe

hoe genaamd, in hunne Bezigheden van het hakken, laden en vervoeren van Verf- of Campeche-Hout, ooit gestoort of belet worden. Ten dien einde wordt aan dezelve toegestaan, hunne Huyzen en Magazynen, voor hen, hunne Familien en Effecten nodig, gerustelyk en zonder eenige Belemmering, te mogen bouwen en bewoonen. En zyne Catholyke Majesteit verzekert dezelve, uit hoofde van dit Artykel, het volkomene gebruik en genot van die Voordeelen, Vrydommen en Gerechtigheden, gelyk dezelve hier boven gestipuleerd zyn, immediaat na de Ratificatie van het tegenwoordig Tractaat.

XVIII. Zyne Catholyke Majesteit, zo wel voor zig zelve, als voor alle zyne Successeurs, staat van alle de Eischen af, welke hy ooit, in faveur der *Guipuscoanen*, en van andere zyne Onderdaanen, omtrent de Visschery omstreeks het Eiland *Terre-Neuve*, zoude of kunnen mogen gemaakt hebben.

XIX. De Koning van Groot-Brittannien zal alle de, in en op het Eiland *Cuba*, geconquesteerde Territoiren, benevens de Stad en Haven van *Havana*, zo wel als de overige Plaatsen van het voorsz. Eiland, in gelyken Staat, als dezelve, ten tyde der Conquesteering door de Groot-Britannise Wapenen, bevonden wierden, aan *Spanjen* restitueeren: Wel te verstaan, dat de Onderdaanen zyner Groot-Britannise Majesteit, die aldaar mogten geëtablisseerd zyn, of eenige Zaaken, aangaande den Koophandel, op het voorsz. aan *Spanjen* geretrocedeerd Eiland, te verrichten hebben, hunne Landeryen en Goederen vryelyk zullen mogen verkoopen; hunne Affaires reguleeren; hunne uytstaande Schulden innen, en hunne Effecten, zo wel als hunne Persoonen, aan Boord der aan hun te ontbieden gepermitteerde Schepen, doen transporteeren, dewelke echter tot dat Gebruyk alleenlyk, en tot geen ander zullen dienen; zonder uyt hoofde van hunnen Godsdienst, noch onder eenig ander Voorwendzel, hoe genaamd, uytgezonderd de gemaakte Schulden en hangende crimineele Processen, belemmert te worden; waar toe, van den Dag der Ratificatie van dit Tractaat af, aan de Groot Britannise Onderdaanen de Tyd van 18 Maanden geaccordeert wordt. Maar nademaal de Vryheid, aan de Onderdaanen van Groot-Britannien, omtrent het Transport hunner Persoonen en Goederen, op Schepen hunner Natie, aan eenige Abuyzen zouden kunnen onderhevig zyn, indien daar in door geene behoorlyke Oplettendheid voorzien wierd: Zo zyn hunne Groot-Brittannise en Catholyke Majesteiten wel expresselyk over een gekomen, dat het Getal der Engelsche Schepen, aan dewelke het geoorloofd zal zyn, na dat aan *Spanjen* geretroceerd Eiland te stevenen, bepaalt, en derzelver Wydte en Ruymte zal opgegeven worden, en dat dezelve, slechts met Ballast geladen, binnen de bestemde Tyd, wanneer alle de aan de Engelschen toebehoorende Effecten moeten ingescheept zyn, eensklaps, zonder Terug;

rug keeren zullen moeten vertrekken. Wyders is nog verdragen, dat aan de voorſz. Schepen de nodige Pasporten by zyne Catholyke Majeſteit gegeven, en tot nog meerder Geruſtheid toegeſtaan zal worden, 2 Spaanſe Commiſſariſſen of Deurwaarders op ieder der voorſz. Schepen te mogen ſtellen, om dezelve, by hunne Aankomſt op de Kuſten en in de Havens van het voorſz. aan *Spanjen* geretrocedeerde Eiland, te viſiteeren, en de daar in gevondene Koopmanſchappen te conſiſqueeren.

XX. Achtervolgens de in het voorgaande Artikel bepaalde Teruggeving, ſtaat zyne Catholyke Majeſteit in vollen Eigendom af, en guarandeert aan zyne Groot-Britanniſe Majeſteit, het Landſchap *Florida*, benevens het Fort *St. Aguſtino*, de Baai van *Penſacola*, en al het geen by de Kroon van Spanjen op het vaſte Land van *Noord-America*, ten Ooſten of Zuydooſten der Rivier *Miſſiſſipi*, bezit; en in 't algemeen de Ap- en Dependentien, onder die Geweſten en Domeinen reſſorteerende, met de Souverainiteit, Rechten van Eigendom en Bezitting, en alle de by Tractaaten en anderzins by den Catholyken Koning en de Spaanſe Kroon, tot nu toe over de voorſz. Landen, Plaatſen en Inwoonderen, geacquireerde Prerogativen; zo als de Catholyke Koning dezelve alle, by dezen, aan den voornoemden Koning en de Kroon van Groot-Britannien op- en overdraagt, en wel in de voegelykſte en allerruimſt genomene Form en Wyze. Zyne Groot-Brittanniſe Majeſteit ſtaat daar en tegen toe, dat de Inwoonders der voorſz. gecedeerde Landen de vrye Oeffening van den Catholyken Godsdienſt zullen genieten; zullende dienvolgens de naauwkeurigſte en krachtigſte Beveelen doen afvaardigen, ten einde zyne nieuwe Onderdaanen, als Roomſch-Catholyken, den Dienſt hunner Religie, naar de Plechtigheden der Roomſe Kerk, in zo verre de wetten van Groot-Brittannien het toelaten, mogen belyden en waarnemen. Zyne Groot-Brittanniſe Majeſteit ſtaat wyders toe, dat de Spaanſe Inwoonders, of andere gewezene Onderdaanen zyner Catholyke Majeſteit, zig uit de voorſz. Landen, in alle Veiligheid en Vryheid, werwaards zy goedvinden en verkiezen, zullen mogen begeven; hunne goederen, mits aan Groot-Brittanniſe Onderdaanen, verkoopen, en hunne Effecten, zo wel als hunne Perſoonen, tranſporteeren, zonder by derzelver Vertrek, onder geenerhande Voorwendzel, hoe genaamd, belemmert te worden; 't en zy uit hoofde van gemaakte Schulden en crimineele Proceſſen. De bepaalde Termyn van dat Vertrek binnen den tyd van 18 Maanden, na den Dag van de Uitwiſſeling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, zal gefixeerd blyven. Wyders is nog bedongen, dat zyne Catholyke Majeſteit alle de haar toebehoorende Effecten, het zy van de Artillery of van andere Behoeftens, vryelyk zal mogen doen afvoeren.

XXI. De Franſe en Spaanſe Troepen zullen, buiten alle Uitzondering,

dering, alle de door hen in *Europa*, op zyne Allergetrouwste Majesteits geconquesteerde Landen, Streken, Steden, Plaatsen en Sloten, wederom ontruimen, en in gelyken staat, met alle de ten tyde dier Verovering daar in gevondene Artillery en Oorlogs-Behoeften, restitueeren. De Portugeese Colonien in *America*, *Africa* en de *Oost-Indiën*, indien daar in eenige Verandering voorgevallen is, zullen op hunnen voorigen Voet, en in gelyken staat, conform de tusschen de Hoven van *Vrankryk*, *Spanjen* en *Portugal*, voor den tegenwoordigen Oorlog, gesubsisteert hebbende Tractaaten, herstelt en te rug gegeven worden.

XXII. Alle de Papieren, Brieven, Bescheiden en Archiven, in de geretrocedeerde Landen, Provincien, Steden en Plaatsen gevonden, zullen over en weder, ter goeder Trouwe, immediaat, zo het mogelyk is, of ten minsten binnen de 4 Maanden na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, het zy waar dezelve zig ook mogen bevinden, wederom overhandigt worden.

XXIII. Alle de Gewesten en Landen, dewelke in eenigerhande Werelddeel door de Wapenen hunner Groot-Britannise en Allergetrouwste Majesteiten zo wel, als door die van hunne Aller-Christelykste en Catholyke Majesteiten, mogten geconquesteerd, en in dit tegenwoordig Tractaat, onder den Tytel van Afstand noch dien van te rug geving, niet begreepen zyn, zullen zonder eenige Zwaarigheid, en buyten alle Compensatie, gerestitueerd worden.

XXIV. Nademaal het nodig is, dat tot de Restitutien en Evacuatien, by ieder der hooge Partyen Contrahenten te doen, een vast Tydstip bepaald worde; zo is men overeengekomen, dat de Groot Britannise en Franse Troepen, voor den 15 Maart aanstaande, al het geen nog aan de Volvoering der XII. en XIII. Articulen van de den 3 November laastleden, geteekende Préliminaires, ten opzigte der Ontruyming van het *Ryk* of elders, zullen hebben te vervullen. Het Eiland *Belle-Isle* zal 6 Weken na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, en is het mogelyk, nog vroeger ontruymt worden: *Guadeloupe*, *Desirade*, *Marie-Galante*, *Martinique* en *Ste Lucie* 3 Maanden na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, of vroeger, zo het mogelyk is. Groot-Britannien zal insgelyks, na Verloop van 3 Maanden na de Uytwisseling van het tegenwoordig Tractaat, of vroeger, zo het mogelyk is, in bezit treden van de Rivier en de Haven van *Mobile*, en van al het geen de Grensscheidingen van het Groot-Britannis Territoir, aan den kant der Rivier Mississippi, zal moeten uytmaaken, zo als dezelve in het VII. Articul aangewezen zyn. Het Eiland *Goerée* zal door Groot Britannien, 3 Maanden na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, geëvacueert worden; en het Eiland *Minorica* door Vrankryk op het zelve Tydstip, of vroeger, zo het mogelyk is. Wyders zal ook Vrankryk, volgens de voorwaarden van het XVII. Articul, na Verloop van 3 Maanden na de Uytwisseling

ling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, in bezit treden van de Eilanden *St. Pierre* en *Miquelon*. De Comptoiren in de *Oost-Indiën* zullen 6 Maanden na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, of zo veel vroeger; als maar mogelyk is, overgelevert worden. De Plaats *Havana*, met alle de op het Eiland *Cuba* gemaakte Conquesten, zullen na Verloop van 3 Maanden na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, of zo veel vroeger, als maar mogelyk is, gerestitueert worden. Terzelver Tyd zal ook Groot-Britannien in 't Bezit der door Spanjen, achtervolgens het XX Articul, gecedeerde Landen treden. Alle Plaatsen en Landen van zyne Allergetrouwste Majesteit, in *Europa*, zullen immediaat, na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, terug gegeven worden. Ook zullen de Portugeese Colonien, dewelke in de *West-Indiën* en in de *Oost-Indiën* geconquesteerd mogten zyn, de eerste binnen het Verloop van 3, en de laatste van 6 Maanden, na de Uytwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat, gerestitueert worden. Alle de Plaatsen, welker Restitutie hier vooren bepaald is, zullen met de Artillery en Munitie, ten tyde van derzelver Conquesteering daar in gevonden, terug gegeven worden. Ingevolge van al het welke ieder der hooge Partyen Contrahenten de noodige Ordres, benevens de wederzydse Pasporten voor de Schepen, die dezelve zullen voeren, zal afzenden, immediaat na de Uitwisseling der Ratificatien van het tegenwoordig Tractaat.

XXV. Zyne Groot-Brittannise Majesteit, in de hoedanigheid van Keurvorst van *Brunswyk-Lunenburg*, zal zo wel voor zig zelve, als voor zyne Erfgenaamen en Opvolgers, en alle de Staaten en Bezittingen zyner voorsz. Majesteit in *Duitsland*, in en door dit tegenwoordig Tractaat van Vrede begrepen en geguarandeerd zyn.

XXVI. Hunne geheiligde Groot Brittannise, Aller-Christelykste, Catholyke en Allergetrouwste Majesteiten beloven, alle de Articulen, in het tegenwoordig Tractaat vervat en vastgesteld, oprechtelyk en ter goeder Trouwe na te komen; en niet te zullen gedoogen, dat door hunne respective Onderdaanen, direct of indirect, daar tegen gehandelt worde: De voorsz. hooge Partyen Contrahenten guarandeeren in 't algemeen en reciproquelyk alle de Voorwaarden, in dit tegenwoordig Tractaat bedongen.

(*Het vervolg hier na*).

ITALIEN. Romen. Men verzeekerd dat de uitspraak van den Paus, aangaande de wettigheid der Luikse Bisschops verkiezing, ten voordeele van zyne K. Hoogh. Prins *Clemens van Saxen* zal uitvallen.

INGERMERLAND. Moscou. De Heer van Borsch, Kamerheer van den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, herwaards gezon-

gezonden, wegens de zaaken van het Hertogdom Courland, en op bevel van onze Souveraine van hier vertrokken zynde, heeft aan alle de by dit Hof residеerende Ambassadeurs en Ministers, voor zyn vertrek gezonden de volgende

NOTA.

De ondergeschreve Envoyé van den Koning en de Republiek by het Rus-Keizerlyke Hof, heeft voorleden Vrydag van wegens Haare Keizerlyke Majesteit een mondelinge Insinuatie bekomen, behelzende: Dat, vermits die Alleenheerscheres door 't Resultat van 't *Senatus-Consilium* gezien had, dat de Koning nopens de zaak van *Courland* halsterrig bleef, zelfs tot Haar te willen dwingen, ten dien opzigte van sentiment te veranderen, hy ondergeschreven, de Residentie Stad Moscou binnen den tyd van tweemaal vier-en-twintig uuren ruimen moest, of dat men hem, indien hy aarzelde zig daar na te conformeeren, door een Wagt tot op de grenzen zoude doen voeren.

Vermits hem nu ten hoogsten gelegen legt, zig voor alle verwyt by zyn Hof en Natie te dekken, gelyk ook geen de minste bedenklykheid wegens zyn gedrag by 't publicq over te laaten, heeft hy geoordeeld niet te moeten nalaaten, en vind zig zelfs, zo om aan zyn pligt te voldoen, als voor zyne eyge rust, genoodzaakt; alvorens uit deze Hoofdstad te vertrekken, aan alle de hier residеerende uitheemsche Ministers kennis van die Insinuatie te geeven. Ook kan hy niet afzyn 'er by te voegen, dat hy, conform de Wetten des Ryks en by 't Resultat van 't *Senatus-Consilium* na 't voorbeeld van alle Ambassadeurs en Envoyés van Polen aan 't Russische Hof tot zyne qualiteit aangesteld is. Ook is hy, of schoon men hem weerspreekt, met die qualiteit niet bekleed te zyn, egter van begrip, dat hy buiten dat, zelfs het Privilegie van 't Regt der Volkeren had behooren te genieten in zyne qualiteit als een geaccrediteerde Persoon van een respectable Vorst; een Titel die men niet ontkennen kan.

Gedaan te *Moscou* den 11 April 1763.

(*Was Geteekend*)

JOHAN VAN BORCH.

Hier op heeft haare Keiz. Majesteit, mede aan de opgemelde Ambassadeurs en Ministers doen ter hand stellen deeze

MEMORIE.

Geheel Europa ziet zekerlyk niet zonder bevreemding, dat het Huys van Saxe, na van de Hertogdommen *Courland* en *Semigalien* ten behoeve van een van deszelfs Princen, en ten nadeele der regten van een Hertog, aan wien dezelve plegtiglyk en op authoriteit der drie Ordens van Polen waren opgedragen, gedisponeert te hebben, geene middelen verzuimt, om deeze bezitting, hoe onwettig die ook zy, te doen stand grypen.

 Verre

Verre van eenig gehoor te geeven aan het instandig verzoek, door de Keizerinne na billykheid en ingevolge van haare Menschlievendheid voor een onderdrukte en ongelukkigen Vorst, gedaan; heeft het Hof van Saxe by deszelfs antwoord doen zien, van voorneemen te zyn, over de Regten van den Hertog Ernest-Jan vonnis te geeven en dezelve te vernietigen. De verdere stappen, by het zelve gedaan, waren daar heen gedirigeerd, om Haar Keizerlyke Majesteit te bewegen, de protectie door Hoogstdezelve aan de geregte zaak van gemelde Vorst verleend, wederom in te trekken.

Dit was het oogmerk en het voorwerp der zending van den Kamerheer van Borch. Of schoon zulks Haar Keizerlyke Majesteit niet onbewust was, vond Hoogstdezelve egter raadzaam, ten einde den Koning van Polen en andere Mogendheden van haare liefde tot de billykheid te overtuigen, aan hem audientie te verleenen. Hy gaf Haar over eene Missive van den Koning van Polen, waar in niet het minste van een Caracter gemeld word, en die alleen op de zaken van *Courland* betrekking heeft. Op de vertogen hier over gedaan, wierd hem Haare Keizerlyke Majesteits antwoord ter hand gesteld, wiens inhoud op de eene kant de regtvaardigheid van haare gedaane stappen, en op de andere haare standvastigheid, tot derzelver uitvoer, aan den dag legt. In weerwil van deeze formeele Verklaring, deed de gemelde Kamerheer nieuwe representatien op eene wyze die zeer naar dreigementen zweemde.

Haare Keizerlyke Majesteit hier over niet kunnende onverschillig zyn, vergenoegde zig egter, met hem eens voor al te doen verklaren, dat haar besluit op dit onderwerp onveranderlyk was; dat hy geen ander antwoord te verwagten had, en hoogstdezelve bepaalde met eenen den dag waar op hy ter afscheids audientie zoude geadmitteert worden.

In plaats van zig hier na te gedragen, pretendeerde hy een Envoyé van den Koning van Polen te zyn, zeggende geen afscheid, zonder Brieven van rappel te kunnen neemen. Zonder eenige aanmerkingen op deeze aanmatiging te maken, ordonneerde de Keizerinne aan het Ministerie, hem het antwoord van Haare Majesteit op den Brief des Konings over te geeven en aan hem te declareeren, dat zyne zending geeindigd was. Hy bleef egter in deze Residentie, ageerende als Minister, of schoon gewaarschouwt, dat men hem daar voor niet zoude erkennen.

Zodanige stappen, om Haar Keizerlyke Majesteit te dwingen, van haar genomen en bekend gemaakt besluit in te trekken, en het hardnekkig en onbehoorlyk gedrag van een Persoon, die met geen publicq Caracter in deeze Residentie bekleed zynde, egter voorgaf van het te wezen, was al te beledigende, om verder geduld te worden. Dierhalven deed Haare Majesteit door het Ministerie den Heer de Borch aanzeggen, dat hy binnen tweemaal vier-en-twintig uuren

moest

moeſt vertrekken. Hy gaf tot antwoord, dat hy gereed was dit bevel na te komen, maar voegde 'er by, dat alzo hy tyding had ontfangen, dat het *Senatus-Consilium* den Koning geauthoriſeerd had, van hem tot Miniſter van Zyne Majeſteit en de Republiek van Polen by dit Hof te benoemen, hy ook niet anders dan in die qualiteit kon te rug keeren. Te vergeefs gaf men hem te verſtaan dat geen Caracter, zonder voorafgaande Credentialen, beſtaan kan; dat hem dezelve als nog niet gezonden waren, en dat hy ze ook, aangezien de zwarigheden wegens het geven van den Keizerlyken Tytel ontſtaan, zo ras niet ontfangen zou. Hy bleef tot zyn vertrek niet alleen by dezen eiſch volharden, maar men verneemt ook met veel bevreemding, dat hy aan de Ambaſſadeurs en andere alhier refideerende Afgezanten eene NOTA, in gedaante van Proteſtatie, en waar by hy zig de qualiteit van Miniſter des Konings en der Republicq van Polen aanmatigt. gezonden heeft.

Al ſchoon de Keizerinne volkomen verzekerd is, dat een Geſchrift gelyk de voorſz. NOTA, na behooren gewaardeerd word, heeft egter Haare Majeſteit, tot voorkoming van alle verkeerden indruk, goedgevonden te ordonneeren, de bovengemelde omſtandigheden aan de Heeren Ambaſſadeurs en andere vreemde Afgezanten meede te deelen. Men zal bekennen, dat de Keizerin zou genoodzaakt geweeſt zyn, het geen tegen den Heer de Borch, zynde een particulier, geſchied is, ten opzigte van een Perſoon zelfs, met een Caracter bekleed, te ordonneeren, want het Regt der Volkeren geeft geen vryheid, een Souverein in zyne Reſidentie te trotſeeren en te tergen. Voor het overige had de Commiſſie, waar meede de Kamerheer gelaſt was, tot voorwerp eene zaak, die het Huis van Saxe eigen is, en waar aan de Republiek van Polen, met dewelke Haare Keizerlyke Majeſteit altoos eene oprechte vriendſchap zal tragten te onderhouden, geen deel heeft, &c.

DUITSCHLAND. Weenen. Het Hof geniet eene gewenſchte Welſtand. Thans ziet men alhier de volgende Acte door dit Hof en dat van Berlyn publiek gemaakt en nu onlangs eerſt geratificeerd.

Overzetting van de bygevoegde ACTE, *welke volgens het 20ſte Artikel der te* Hubertsburg, *den* 15 *February* 1763. *geſlootene* VREDE, *door de Gevolmachtigden van haare Majeſteit de* Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen, *en zyne Majeſteit den* Koning van Pruiſſen is getekent geworden.

Nademaal in het XX. Articul, van het tuſſchen hunne Apoſtolise Majeſteit, de Keizerin Koningin van Hongaryen en Bohemen, en zyne Majeſteit den Koning van Pruiſſen, op den 15 February laaſtleden, geſlooten Vrede-Tractaat, bedongen is en Hoogſtgemelde haare Majeſteiten overeen gekomen zyn, hunne Bondgenoo-

ten en Vrienden in dit Tractaat mede in te sluiten, hen voorbehoudende dezelve in een byzondere ACTE te noemen, welke van dezelve kracht zy, als of die in het Tractaat geinsereert was, en van de beide hooge contracteerende Partyen geratificeert zal worden; zo heeft men zulks niet langer willen uitstellen: Ten dien einde declareeren haare Apostolise Majesteit de Keizerin Koningin, en zyne Majesteit den Koning van Pruissen; dat zy uitdrukkelyk en met Naamen, gezegde hunne Bondgenooten en Vrienden, in voornoemde Vrede-Tractaat, van den 15 February dezes Jaars, mede insluiten, te weten: Haare Apostolise Majesteit de Keizerin Koningin, van haare kant; zyne Majesteit den Aller-Christelykster Koning, zyne Majesteit den Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, en verders alle Vorsten en Stenden van het Roomse Ryk, die haare Geallieerden en Vrienden zyn. En zyne Koninglyke Pruissise Majesteit, ter andere zyde; den Koning van Groot-Brittannien, Keurvorst van Brunswyk-Lunenburg, den Doorluchtigen Hertog van Brunswyk-Lunenburg; als meede den Doorluchtigen Landgraaf van Hessen-Cassel. De Hooge contracteerende Partyen sluiten insgelyks in het bovengenoemde Vrede-Tractaat van den 15 February 1763. mede in: Haare Majesteit de Keizerin aller Russen, zo wel wegens de Vriendschap, die tusschen haare Majesteit en de beide Hooge contracteerende Partyen blyft subsisteeren, als het Deel, het welk die Vorstin betuigd heeft in de Rust van Duitsland te nemen.

Ter oirkonde dezes hebben wy Gevolmachtigden van haare Majesteit de Keizerin Koningin, en van zyne Majesteit den Koning van Pruissen, uit krachte van onze Volmacht en Instructien, de tegenwoordige ACTE ondertekent, dewelke van even dezelve kracht en verplichting zyn zal, als of dezelve van woord tot woord in meergemelde Vrede-Tractaat, van den 15 February 1763, werkelyk begrepen en geinsereert was, en zal van de beide hooge contracteerende Partyen ook in dier voegen geratificeerr worden.

Aldus gedaan te (*Dresden* / *Berlyn*) den (12 / 20) Maart 1763.

EWALT FRIEDRICH VON HERTZBERG.

(*het Exemplaat van het Weener Hof is getekent:*)

HENRICUS GABRIEL VON COLLENBACH.

Dresden. Men ziet dat de vermindering van onkosten ten Hove in acht genomen wordende, ook by de meeste Hovelingen begind plaats te neemen. 's Koning Ministers zyn beezig met het uitdenken van Middelen ter Verbeetering van Land en Ingezetenen, welke in zonderheid betreffen: *de belastingen en oplagen zo gering te maken als mogelyk is; den overvloed van levensmiddelen te bezorgen,*

ten

ten Einde de Onderdanen die voor matige Pryzen mogen erlangen; en den Koophandel in 't algemeen te begunstigen.

Berlyn. De Koning onthoud zich zedert eenigen tyd te *Sans-Soucy*, en men kan als noch met geen zekerheid melden; wanneer hoogst desselfs reis naar Pruissen, Pommeren en zyne Maj. Staten aan den beneden Rhyn leggende, voortgang hebben zal. Men heeft vernomen wat eenige Generaals, uit hunne Krygsgevangenschap van *Weenen* herwaards, en op de Silesische Grenzen aankomende, is wedervaren; hier door en door 't geen den Generaal van de Infantery Baron de la Motte-Fouquet is ontmoet, ontdekt men de ware helde deugden van Frederik den Grooten, in het beloonen van dapperheid, en 't verachten van bloodhartigheid: de eerste hebben hun afscheid bekomen terwyl de laatstgemelde niet alleen het Gouvernement van *Glatz*, maar ook aanzienlyke geschenken heeft bekomen.

GROOT-BRITANNIEN. Londen. Thans beginnen alle Steden en Genoodschappen Dank-adressen wegens de geslote Vrede aan den Koning te presenteeren, en het ongenoegen van het gemeen schynd meer en meer afte neemen. Ondertusschen zou het gedrag van zeeker Heer *Wilkes* het zelve lichtlyk wederom komen gaande maken: Deeze man, Schryver van een weeklyks blad, genaamd *the Nord Briton* heeft daar in de laatste Aanspraak, waar mede de Koning de laatste zitting van het Parlement besloten heeft, schamperlyk doorgehaald, en is daarom op bevel van den Graaf van Hallifax, Secretaris van Staat, in hechtenis genomen, den 30 April naar den Towr en den 3 May (1763) van daar na het Geregtshof, genaamd *the Common Pleas* te Westmunster, gebragt, na dat hem zyn Ontslag onder Borgtogt aangebooden was, heeft hy het zelve niet alleen geweigerd aan te neemen, maar ook zelfs en door zyne Advocaaten met luider Stemme op zyne Vryheid aangedrongen: Hy verklaarde zyn Arrest voor onwettig, beriep zig op de Privilegien als Lid van het Parlement, en eischte Ontslag en Vryspreeking van de Misdaad, met dewelke hy beschuldigd is; Na verscheide Redekavelingen over de Wettigheid van zyn Arrest wierd hy na den Towr terug gezonden en de Uitspraak over deze Zaak tot den 6 deezer verschooven: De voorn. *Johan Wilkes* heeft uit het *groote* Charter, 't welk de Privilegien der Natie behelsd, en uit de overige Wetten en Constitutien van

't Ryk

't Ryk met veel nadruk de onbestaanbaarheid zyner Detentie beweerd.

Den 4 heeft de Graaf van Egremont aan den Lord Temple een Brief geschreeven, waar in hy zegt: Alzoo de Koning niet raadzaam vind, dat *Johan Wilkes*, Esqr., langer de Bediening van Colonel der Militie van 't Graafschap Buckingham bekleed, heb ik op bevel van zyne Majt. het genoegen, om aan Uw Lordschap mits dezen kennis te geeven, dat Uwe ten eersten de nodige Ordres moet afvaardigen om den gem. Wilkes van de voorn. Bediening te verwyderen. Ik ben &c.

Den 5 heeft de Lord Temple den Heer Wilkes by Missive van het bovengem. Bevel des Konings verwittigd, daar by voegende:

Ik kan UE. myn leedweezen niet genoegzaam uitdrukken over het verlies van een Officier, die by het geheele Corps der Militie van 't Graafschap Buckingham bemind is.

Kort daar na heeft de Heer Wilkes aan den Lord Temple schriftelyk geantwoord: Zoo even heb ik de Eer om uit Uw Lordschaps Missive des Konings bevel te verneemen: Ik moet UE. alleenlyk danken voor den Iever, welken Gy hebt betoond om de Constitutionale Schikking dezer Militie in haar begin te ondersteunen: Uwe Lordschap zal gelieven te herdenken, dat ik een van de eerste ben geweest, die in deze hagchelyke Omstandigheeden hunnen Dienst aan hun Vaderland hebben aangeboden: Uwe Getuygenis maakt my trots, en ik agt my gelukkig, dat ik in Vredes-Tyd een Corps verlaaten kan in die volkome Harmonie, welke van den beginne af by het zelve stand gehouden heeft.

Op den boven gemelden dag den 6 ten tweeden male voor *Commons Pleas* gebragt en aldaar nader geëxamineerd zynde, werd hy als Lid van het Parlement en onschuldig aan Hoog verraad op vrye voeten gesteld. De meeste Leden van het oude Ministerie vereerden hem aanstonds met een bezoek; als mede de bovengem. Lord Temple, aan wien, zyne partydigheid voor den Gevangenen getoond, door den Koning het Luitenant Gouverneurschap van het Graafschap Bukkingham ontnomen is geworden. Men zond vervolgens aan den Heer Wilkes terug alle zyn, onder beslag geweest zynde papieren, uitgezonderd die welke tegen hem in rechten konnen dienen; 't welk oorzaak was dat aan hy de Secretarissen van Staat het volgende briefje zond:

MYNE

MYNE HEEREN.

By myn terugkomst van Westminster-Hall, alwaar ik van myne gevangenis in den Towr ontslagen ben; vind ik myn huis bestoolen te zyn, en ik verneem dat een of twee uwer .... in 't bezit zyn van de effecten die men my heeft ontvreemt. Ik verzoek dien volgens dat gy my dezelve ten eersten doed te rug geven.

Den 6 May 1763. (geteekend) JOHN. WILKES.

Het Antwoord der Secretarissen van Staat op dit briefje was van deeze inhoud:

Om uwen Brief van gister (in dewelke Gy zonder schaamte met onbehoorlyke en lasterlyke Uitdrukkingen verzeekerd, dat Gy uw Huis beroofd gevonden hebt, en dat Uwe gestoole Goederen in onze handen zyn) te beantwoorden, onderregten wy U mits dezen, dat uwe Papieren in beslag genoomen zyn: Dit is een natuurlyk gevolg van de Beschuldiging, tegen U ingebragt, dat Gy de Auteur zyt van een infaam en oproerig Libell, strekkende om Tweedragt te stooken, het Volk tegen den Koning op te hitsen en schrikkelyke Oproeren tegen de Regeering te verwekken: Wegens welk Libell zyne Majt. beveeld, dat Gy, niet tegenstaande uwe Ontslaging uit den Tour, door zynen Procureur-Generaal zult vervolgd worden.

Wy doen vergeesse moeite om te raaden, wat Gy door uwe gestoole Goederen wilt te kennen geeven: Het zy hoe 't zy, dusdaanige van uwe Papieren, welke geen bewys van uw Misdryf uitleeveren, zullen aan U terug gegeeven worden; Egter is het onze Pligt om die, welke tegen U getuigen, te bewaaren en te overhandigen aan die Persoonen, welke belast zyn om uw Proces in staat van wyzen te brengen.

Wy zyn &c. Den 7 May 1763.

Op dezen Brief heeft de voorn. Heer Wilkes *den 9 geantwoord: Het Regt tot myn eigen Goed komt aan my als een Engelsman toe, derhalven ben ik niet vermetel geweest dat ik het zelve terug geëischt heb; Het Antwoord van de Lords* Egremont *en* Hallifax *schend in my de Vorregten der Gemeentens van Groot-Brittannien, en in myn toekomende Proces, waar in ik zekerlyk triumpheeren zal, heeft de Natie meerder belang als myn eigen Persoon.*

Wy zullen in het vervolg zien wat gevolgen deeze zaak voor de Konings-Rechtbank daar dezelve staat bepleit te worden, zal hebben. Immiddels gaat de Heer Wilkes voort met het Schryven

van 't voorheengemelde Weekelyks blad, en spaard daar in geene schampere uitdrukkingen, tegen zyne party, en men kan zeer gemakkelyk ontdekken welk oogmerk hy in dit alles heeft.

VRANKRYK. Parys. Zyne Majesteit, de Koning, heeft door een Arrest van Staat, aan de Schout, Schepenen en Kooplieden van den Haven van *Fecamp* gepermitteert voortaan direct te mogen commercieren op de Eilanden en Franse Colonien in America, en hen dezelfde voorrechten als eenige andere Havens toegestaan. Volgens een Arrest van Staat zyn by Placcaat alle de Huyzen der *Jesuiten*, zo wel te Parys, te Mont-Louis, te Mont-Rouge en Argentilly, aangeslagen, om den 15 Juny aanstaande aan de Meestbiedende verkogt te worden. De Koning heeft den Ridder de *Saint-Priest* benoemt tot zyn Minister Plenipotentiaris by zyne Aller Getrouwste Majesteit, en van Lissabon verneemt men, dat laastgenoemde zyne Majesteit de Koning van Portugal, aangesteld heeft Don *Vincent de Souza Cousinho* desselfs gewezenen Minister-Plenipotentiaris aan 't Hof van Sardinien, om in die zelve qualiteit by ons Hof te komen residceren. Van Nancy heeft men, dat men aldaar den 29 April 's morgens omtrent half twee uuren, dezelve Vuur-Globe, die de Heer Messier tot Parys waargenomen heeft, ook ontdekt had: Deze Vuur Bal scheen na by den Horizont, en was maar een oogenblik te zien, hebbende eenen zeer helderen Staart, die een sterke verligting zoude gemaakt hebben, zo die niet door de Maaneschyn verdoost was geworden. Volgens Brieven van Brest zoude het Escader, gecommandeert door den Heer *de Beaussier*, na St. Domingo en Martinique gedestineerd, eerstdaags met de daar op geëmbarqueerde Regimenten *Royal la Marine* en *de Beauvoisis* derwaards in Zee steeken; bestaande het zelve uyt de volgende Schepen: *le Royal Louis*, *le Minotaure*, *le Sceptre* en *l'Actif*; en de Fregatten *la Thetis*, *l'Etoile*, *la Barbuë*, *l'Angelique*, *le Mars* en *l'Hirondelle*. Na Caap François zyn reeds vertrokken de Schepen *l'Heroïne* en *la Bergere*, gecommandeert wordende door den Heer *de Montreuil*.

NEDERLANDEN. 'S Gravenhage. Hun Hoog Mog. hebben by Placcaat gestatueerd, dat de in de Oostenrykse Nederlanden geslagene vlaamsche Vyfstuivers en vyf groot-stukken, voortaan op het Territoir van de Republiek, niet hooger zullen mogen worden uitgegeven als tegen vier, en twee stuivers Hollands enz.

Den

Den 18 May woonde zyne Doorl. Hoogh. de Prins Erfstadhouder, voor de eerstemaal, na zyne gezeegende herstelling de Deliberatie by van de Heeren Staten-Generaal, en de volgende dag die van den Raad van Staten.

Hunne Doorl. Hoogh. de Vorst en Vorstinne van *Nassau-Weilburg* zyn benevens hun gantsche Hof in hunne Duitsche Staten aangekomen.

Amsterdam. Met blydschap zag men deezer dagen binnen de verscheide Havens deezer Landen, arriveeren, de Oostindisch Retourschepen *Oud-Carspel*, *de Liefde*, *Lycogton*, *Vosmar*, *Walcheren*, *de Hoop en de Vrouwe Elizabeth*, uitgezonderd *Vosmar* 't geen noch verwacht werd. Derzelver lading bestaat in 1000594 ℔ Bruine Peper, 6300 ℔ Witte Peper, 300000 ℔ Nooten, 300000 ℔ Nagelen, 59880 ℔ Foelie, 1114720 ℔ Poeyer Suiker, 8654 ℔ Gember Geconfyte 800 stuks Nooten Geconfyte, 831 ℔ Nagelen Geconfyte. 57125 ℔ Tin divers, 152500 ℔ Sapanhout Bimaas, 70000 ℔ Caliatoershout, 13750 ℔ Indigo Javaa's, 25000 ℔ Curcuma Java's, 62 en 1 half ℔ Cardamom Javaa's, 6600 ℔ dito Mallabaars, 14984 ℔ Campher Japanse, 3625 ℔ Benjuin extra witte, 4500 ℔ lange Peper, 2875 ℔ Cubebe of Staartpeper, 2970 ℔ Star Anys, 775 Carraten ruuwe Diamanten, 3707 en 1 half ℔ Parlemoer Schulpen, 28125 ℔ Tamarinde, 4 stuks Handrottingen met goude Knoppen, 1881250 ℔ Koffy Java's, 563879 ℔ Thee divers van Batavia, 11 Kassen Porcelynen, 46 Leggers dubbelde Aracq, 24 ℔ Zyde Tanny, en 24989 ℔ Java's Catoene Garen.

Magistratuuren en Amptenaren.

Den 16 April is den Heer *Rudolph Brignole*, tot Doge der Republiek *Genua* verkooren en aldaar geproclameerd.

Den 22 April zyn door de Heeren Staten der Provintie Gerderland aangesteld de Heer Mr *F. van den Steen*, Burgemeester der Stad *Nimwegen*, tot Richter dier Stad; en de Heer *C. W. Vermehr*, Raad-Secretaris der voorsz. Stad, tot Rentmeester des kwartiers Domeinen, beide in de plaats van den Oud-Burgemeester *C. W. Venek*, die daar van vrywillig afstand gedaan heeft; als meede de Heer Mr. *H. Piek*, Raad der Stad *Nimwegen*, tot Land en Dyk-Schryver des Ampts van tusschen Maas en Waal, in de plaats van wylen den Heer Mr *W. Rappard*. Ook zyn op heeden door welgem. Heeren Staten in die zelve qualiteit tot Schepenen der Stad *Arnhem* aangestelt, de Heer Mr. *D. D. Boongaarts*, in de plaats van wylen den Heer Mr. *H. J. van Eek*; de Heer Mr. *J. N. van der Hoop*, in de plaats van den Heer *Johan de Greeve*, die daar van vrywillig afstand heeft gedaan;

daan; en de Heer Mr. *Henrik Brandsen*, in de plaats van wylen den Heer *C. van der Hart*.

Uit eene op den 25. van April geformeerde Nominatie van Veertienen door de Ed. Achtb. Heeren Balliuw, Burgemeesteren en Vroedschappen der Stede *Oudewater*, zyn door hun Ed. Gr. Mog. tot Schepenen der voorn. Stad aangesteld de Ed. Achtb. Heeren *Hendrik van Dyk*, *Abraham Spiering*, *Johannes Kymer*, *Adriaan van Welt*, *Andries van Oudenallen*, *Theod. Marinus Costerd de la Moraisiere T. M. Zoon* en *Willem Lacourriere*; en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *van Dyk*, *Spiering* en *de la Moraisiere*.

Den 16 May is door de Wel Ed. Gr. Achtb. Magistraat der Stad *Gouda*, tot Secretaris aldaar aangesteld de Heer Mr. *Boudewyn Jongkind*.

Te *Groningen* is tot Raadsheer der gemelde Stad aangesteld de Heer *Fibbo Berghuys*, in de plaats van wylen den Heer Joseph Trip.

Hun Hoog Mog. hebben tot Commissaris Instructeur te *Maastricht* in plaats van wylen den Heer Mr. *R. W. D. Pillera*, aangesteld deszelfs zoon den Heer Mr. *A. G. Pillera*, Schepen dier Stad.

Door de Ed. Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad *Schoonhoven*, is tot mede Raad in gemelde Vroedschap verkooren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Maarten Wevering*, in de plaats van wylen den Heer *Guillam Verbaar*.

By Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Hertog van Brunswyk Veld-Maarschalk van den Staat, enz. enz. enz. zyn de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Luitenant	Otto Dirk Gordon in 't Regiment Schotten van	*Gordon.*
Major.	Rudolph Weyss	*Rouquet.*
Kapitein	Frederik Schmid	
Luitenant	D. C. Boon	*Nassau Weilburg.*
Sous-Luit.	Everh. Godfried Molkenboer	
Vaandrig	J. L. Noletto	
Major	J. Baron van Leyden	*Guardes te Paard.*
Luit. Koll.	Beat Louis de Watteville	*Sturler.*
Major	Beat Louis Jenner	
Kapitein	Walrandus Ferlet	*Baden-Durlach.*
Luitenant	Jacobus van Son	*Lindtman.*
Vaandrig	Willem van Schuylenburg	
Luitenant	Mattheus Petit	*Rechteren.*
Sous-Luit.	Christiaan Fred. Rall	
Vaandrig	Joh. Abr. Kneevels	
Kapitein	Hendr. Gerard Upmeyer	*Leeuw.*
Kap. Com.	Jan Keun	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Londen* is den 6 May (1763) dit na volgende geval gebeurd:

Dien morgen eeven na 4 uuren bespeurde een verby komend man een swaren rook uit het huis van de Lady Vicomtesse Molesworth in de Opper-Brookstraat op 't plein van Grosvenor uitbersten, waarop hy gerucht maakte, om dat huisgezin uit den slaap te wekken, doch zoo dra de smeulende vonken door 't openen der vensters lucht kreegen, geraakte dat geheele huis in minder dan een quartier uurs in vollen vlam, en binnen een uur tyds

geheel

geheel in de assche met alle de meubelen en effecten. De Lady Molesworth, haar tweede en derde dochters, haar broeder, zynde de Kapitein Usher, en verscheide der dienstboden worden vermist, zynde zoo men vreest in de vlammen omgekomen. Haar oudste dochter, omtrent 19 Jaren oud, sprong ter hoogte van twee verdiepingen uit een venster, en brak het rechte been boven de knie op eene wyze, dat men 't zelve drie uuren daaraan heeft moeten afzetten.

Haar vierde en vyfde dochters sprongen uit een keuken-venster, waar van de eerste de heup ontwrigte, en de andere zwaar verschroeit en gekneust is. Een oude juffer, zynde de Gouvernante der kinderen, sprong uit een venster uit de kinderkamer, alwaar na alle gedachten de brand begon, en bleef op de straat dood leggen; een der lakeijen sprong meede uit een venster van de tweede verdieping, doch viel by ongeluk op de pennen van 't yzer hek, waaraan hy bleef hangen, tot dat een voerman hem op gevaar van zyn eigen leeven daaraf hielp, en gem. lakei is daags daaraan in 't Hospitaal van St. George aan zyne wonden overleeden.

Men heeft in de puinhopen een hand en duim gevonden van een der personen, die by dit droevig ongeluk zyn omgekomen; van 22 personen, waarin dat huisgezin bestaan heeft, zyn 'er maar 9 ontkomen, en van deeze leggen de meeste op 't uiterste door de ontfangene wonden, zynde 't ontvluchten voor die ongelukkigen des te bezwaarlyker geweest, om dat de Lady den sleutel van de huisdeur in haar slaapkamer had, en men door de verwerring en ontsteltenis de kamerdeur niet wist open te krygen.. Vermids dat huis op eigene sterke zy-muuren stond, zoo hebben de woedende vlammen weinig of geen schade aan de naastby geleegene huizen veroorzaakt.

Den 8 May had men te *Thoorn* in Poolen, een zwaar onweêr van Donder enz waar door een huis, van een naby gelegen Landgoed, in de assche gelegd, en een man in het zelve zodanig getroffen werd, dat hy een geheelen dag doof en spraakeloos bleef; zynde tefsens drie stukken geld in zyn zak gezmolten gevonden.

Te *Middelburg* zyn overleden de Heeren Mr. *Abraham de Brauw*, en Mr. *Jan Caen*, Raadsheeren in den Eed. Mog. Hove en Rade van Vlandren, aldaar resideerende.

Den 17 May heeft de Hooggeleerde Heer *Fred. Wilh Pestel*, beroepen Professor te *Leyden* aldaar zyn Waardigheid, als Hoog-Leeraar in beide de Rechten, met een plechtige Intree-Oratie aanvaard.

Den 11 May des nachts omtrent 11 uuren braken eenige Vagabonden in een huis te *Sas*, tusschen *Kapel* en *Meeuwen* (Meyerye van 's Hertogenbosch) bonden den man van 't zelve en sleepten hem naakt op de vloer, bedreigende hem met een Pistool het leven te beneemen, ingeval hy gerucht maakte, bonden ook de Vrouw en Dienstmeid, en beroofden, na de sleutels bekomen te hebben, de kas van al het geen hun aanstond, als mede de Beugeltas van de Dienstmeid met 19 guldens. Deeze zich hebbende weeten los te maken en te ontsnappen, snelde naar *Haageort*, en maakte aldaar het voorgevallene ruchtbaar, 't geen in die nabuurschap veel consternatie verwekte. De Drossaard van *Loon* en de Schout van *Sprang* den 16 met hunne Dienaars, een Fransman en een Jood op suspitie gevat en naar *Loon op Zand* gebragt hebbende, verklaarde de laatstgem. by zyn verhoor geen deelgenoot in 't geval geweest te zyn, doch dat hy wist waar zich de Dieven ontbielden, te weeten te *Bommel*, en dat men hem derwaards konde voeren, gelyk ook geschiede. De Regeering dier Stad van de zaak ver-

verwittigd: deed de Poorten sluiten, en by gelegenheid van de verandering der Garnisoenen noch geene Bezetting aldaar gearriveerd zynde, het verdachte huis door de Burgers omringen, als wanneer in 't zelve elf joodcn gevonden werden, alle kloek en rad volk, aan hebbende blaauwe fluit-jassen. Een van dezelve had omtrent 1000 gu'dens aan geld by zich. Men bragt hen wel geboeid naar het Stadhuis. Drie andere tot dezelve Bende behorende hebben zich zwemmende over de Stads vest gesalveerd.

Te *Leeuwaarden* is overleden, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Gilbertus Knoch*, Oud-Burgemeester van die Stad, en Ontfanger Generaal van de Los-Renten in Vriesland.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier onder Voorzitting van Do. *H. van Garel* gehouden te worden op den 1 en 15 Juny (1763).

Van *Batavia* heeft men dat aldaar tot groot leedweezen der Gemeente overleeden is, de Wel. Eerw. en Veelgel. Heer *Henricus Hollenhagen*, geliefd en zeer geacht Leeraar dier Gemeente.

ENKHUYZEN. De Leerreden van den Wel. Eerw. en zeer geleerd. Heer *J. Driebuys*, waardig Leeraar deezer Gemeente, (waar van wy gesprooken hebben in ons stuk voor de Maand April laaastleden,) van de Drukpers gekomen zynde, zal 't onzen Leezeren, zo wy meenen, niet onaangenaam zyn, daar van alhier een kort uittrekzel te vinden; desselfs tytel luid aldus:

Bybelfeest ofte Inwyding van eenen Bybel, tot een Godsdienstig gebruik op de Predikstoel van de Gemeente toegedaan de Onveranderde Augsburgsche Geloofs belydenis te Enkhuyzen vereerd; en daar toe met een Leerreden over Deuter. XXXI. 26. plechtig afgezonderd, op den 10 van Gras-Maand 1763 door Do. Jacobus Driehuip in 4. groot 34 bladzyden.

De Eerwaarde Schryver betoogd in zyn Vooraffpraak, dat onder de Veelvuldige plechtigheden, welke van verscheide volkeren (by het oprechten en herstellen van Gode geheiligde zaken wierden in acht genomen) derzelver Inwyding geen van de minste was.

Ter deezer gelegenheid zegd hy, niet slechts te spreeken van de Inwyding der Woonhuizen, welke onder Israël algemeen was, maar ook dat dezelve van de Kristenen nagevolgd, ook reeds door de blinde Heidenen is nageboetst geworden. Plechtigheden (indien ze zonder bygeloof geschieden) die niet konnen worden afgekeurd; en op dien grond draagt zyn Eerw. aan Gode, en zyner Toehoorderen Aandacht op het voortreffelyk *Bybelwerk*, 't onderwerp deezer Leerreden. Waar na de E. Schryver overgaat tot zynen Text, Deutern. XXXI. vs. 26. *Neemd dit Boek der Wet, en legd het aan de zyde der Arke des Verbonds des Heeren uwés Gods: op dat het aldaar tot een Getuigen zy tegen u.* De Inleiding deezer Leerreden verhandeld hoedanig ten tyde der kinderen Israëls gepredikt wierd, waar na de E. Schryver zegd in zynen text aan te treffen: *Moses nadrukkelyk last om het*

het Boek van dés Heeren wet ter zyde van de Arke des Verbonds Gods tot een getuige tegen Israel te bewaren; waar by hy twee hoofd zaken in overweging moet neemen.

1. Het ernstig en welmeenende bevel: *Neemd*, enz.

2. Het waare en nadenkelyke Oogmerk: *Op dat het tot een getuyge zy tegen u.*

Ter gelegenheid van de eerste hoofdzaak toond zyn Eerw. aan waarom en hoedanig Moses de Wet voor Israël heeft vervaardigd, en dat dit ten hoogsten en dierste werd aanbevolen, niet slegts aan een ieder Israëliet in 't algemeen, maar ook aan derzelver Koningen en Vorsten in 't byzonder, en van dit Wet-boek zegd de overste Leidsman van Israël: *Neemd dit Boek* enz. waar na hy tot de twede hoofdzaak overgaat, 't welk was: *op dat het aldaar tot een getuyge zy tegen u.* waar by zyn Eerw. aanmerkt dat de getrouwe Dienstknegt des Heeren by eigen ervaring al te wel had ondervonden de weerbarstigheid van Abrahams kinderen na het vleesch, dan dat hy niet door den Geest zoude hebben voor uitgezien hoe zy Gods heilige bondwetten in 't vervolg schendig zouden overtreden derhalven begeerd hy dat zy dit Boek der Wet wel bewaren zouden, ten einde het zelve ten allen dagen tegen hen tot een getuige verstrekken mogte enz.

Beide deeze hoofdzaken breedvoerig afgehandeld hebbende treed de E. Schryver tot de Toepassing, en toond daar in aan, in hoe veele achting dit Wet Boek in voorgaande tyden geweest, en noch heden is; welk de vruchten zyn die oprechte Christenen daar uit trekken, en hoe groot derzelver dankbaarheid behoord te zyn, voor 't ongestoord gebruik van het zelve, waar na zyn E. zynen Toehoorderen onder anderen het recht gebruik daar van aanbeveeld: indien zy niet willen dat de yslyke straf-oordeelen welken in dit Wet Boek aan de Godloozen bedreigd worden, met de uiterste gestrengheid op hen neder komen; wyl het zelve ten allen tyden, maar wel voornamentlyk ten geenen dage tegen hen getuigen zoude, enz.

ZIERIKZEE. *Vacant.*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 10de *May* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 10 May.

Anna Dorsman, Weduwe van Gillis van houten Z. K.

Cornelia de Held, Weduwe van Jacobus Brouwer. N. K.

Anna Tamerschot, Huysvrouw van Jan Soet. O. K.

Maria Catharina Ligtenberg, Huysvrouw van Pieter Goutrok. O. K.

Margaretha de Gulieker, Huisvrouw van Pieter Scheltema. Z. K.

't *Kind* van Daniel Estienne Benoist. W. A. K.

Woensdag den 11e dito.

Martinus Paradys. N. K.

Harmanus Steenwyk, Jongman. O O.K.

Margareta Lening, Huysvrouw van François van Russel, Mr. *Koekebakker*. W. K

't *Kind* van Rudolph van Byleveld, Mr. Koe-

Koekebakker. W. K.
't *Kind* van Hendrik van Groenewoud. O. O. K.

Vrydag den 13 *dito*.

Pieter Schiltman. N. O. K.
Jacob Graver. N. K.
Isaac Obbens, Zoon van wylen Huybert Obbens. O. K.

Saturdag den 14 *dito*.

Hendrik Brouwer, Substitu Schout. Z. K.
Gerrit Marechal. W. K.
Engeltje Jans, Weduwe van Lucas Jansz. van den Bergh. L. O. K.
Anna Maria Bosboom, Huysvrouw van Gysbert de Grootkeur. N. O. K.
't *Kind* van Jan Limstroo. N. O. K.

Sondag den 15 *dito*.

Joannes Godefridus Swaben. W. K. H.

Maandag den 16 *dito*.

't *Kind* van Frederik Schoonweer. L. O. K.

Dingsdag den 17 *dito*.

Sybrand Blomberg, Mr. *Hoedemaker*. L. N. K.
Jacobus Kip, Mr. *Glasemaker en Schilder*. Z. K.
Sara Cockey, Huysvrouw van Dionis Muilman, *Raad*. N. K.
Feytje Hoogeboom. N. O. K.

Woensdag den 18 *dito*.

Mr. Richard Karsseboom, *Advocaat der Generale Nederlandsche Geoctroyeerde West-Indische Compagnie*. W. K.
Isaak Ferree. A. K. H.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 30 *May* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Dykstraat (*B. Twisk*, Een Huys en Erve, in de) westzyde, circa in 't Midden, tusschen de Nieuwmarkt en Dwarsboomsloot.) *f* 4700, in slag *f* 100, opgeh.
Haerlemmerdyk (*G. de Roy*, *L. Kuyper* en *N. Verweerd*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de buiten Brouwersstraat en korte Prinsengragt. *f* 7700, in slag *f* 350, opgehouden.
Haerlemmer Trekvaart (*J. de Raadt*, *C. A. van den Bosch* en *P. Suydethoff*, Een Buitenplaats met zyn Huizinge, genaamd Polanen, aan de) by Halfwegen. *f* 14500, in slag *f* 950, opgehouden.
Plantagie (*P. Berk* en *J. Senator Abrahamsz.*, Een Tuin, Huizinge en nog twee Woonhuizen onder een Dak, in een Koop, in de Nieuwe) op de Noorderhoek van de Kerk en Agterlaanen, in Park B. *f* 4000, in slag *f* 1000, opgehouden.
Plantagie (*F. Schutte*, Een Tuin en Huizinge op Stads Grond, in de) in de Muiderlaan, genaamt Nooyt Gedagt. *f* 2100, in slag *f* 175, opgehouden.
Reestraat (*C. Rol*, Een Huys en Erve, in de) zuydzyde, daar Diemen in den Gevel staat. *f* 6500, in slag *f* 325, opgehouden
Reguliersgragt (*G. Rebel*, *J. Huygen*, *D. de Haan* en *C. ten Kaate*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Prinsengragt en de Hoek van de eerste Noorder Dwarsstraat. *f* 3650 in slag *f* 350, verkogt.
Reguliersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) naast het bovengemelde Perceel. *f* 2625, in slag 50, verkogt.
Schaager Laan (*G. van Riese*, Een Tuin en Huizinge, buiten de Wetteringspoort in de Nieuwe). *f* 750, in slag *f* 250, opgehouden.
Slyppad (*E. van Ophoven*, Twee Tuinen met deszelfs Huizingen en een apart verhuurt Woonhuis, buiten de Raampoort over de Stads buiten Cingel op de Hoek van het Steene of) en het korte Bleekerspad, op Stads Grond. *f* 3700, in slag *f* 125, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JUNY 1763.

vervolg der MEMORIE

van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

A.

Aan de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

GEeft onderdaniglyk te kennen Jan Hœufft, Kapitein ter Zee ten dienste dezer Landen, dat hy Suppliant de eere heeft, dat hy zedert den Jaare 1724. is geweest in 's Lands dienst ter Zee als Adelborst, Luitenant, en Commandeur, tot dat Uw Hoog Mog: hem in den Jaare 1736. goedgunstiglyk hebben aangestelt tot Kapitein onder het ressort van de Admiraliteyt tot Amsterdam; dat hy Suppliant vervolgens door Haar Ed: Mog: de Heeren van de Admiraliteit in de Jaaren 1737. en 1738. is geëmployeert om te commandeeren 's Lands Fregat het Zee-Paard, en in 1742. en 1743. om te commandeeren 's Lands Fregat den Dolphyn, en in 1746 's Lands Schip van Oorlog Edam, en nevens het zelve een Esquadre van 6 Schepen van Oorlog en verscheide Hoekers en Galjoots, en in 1749. en 1750. 's Lands Schip van Oorlog Hilversbeek, en eindelyk in 1759. en 1760. 's Lands Oorlogschip de Batavier, en nevens het zelve vier Schepen van Oorlog.

Dat de Suppliant niet anders weet, dan dat hy zig geduurende den gemelden tyd in allen zynen dienst heeft gedragen zoo als het

aan een Officier van eer betaamt, en overeenkomstig is met zyn pligt en de hooge ordres van zyne Heeren en Meesters.

Dat ondertusschen gebeurt is, dat Haar Ed: Mog: ter gelegentheid van een Krygs-Raad op den 13 Maart dezes Jaars 1761. gehouden, hadden gerequireert, dat de zelve Krygs-Raad zoude delibereren en voorts adviseren over de præcautien, dewelke men zoude konnen vermeinen, dat in het werk zouden behoren te worden gestelt tegens het verongelukken of vastgeraken van Schepen op het Gom en andere droogtens in het passeren van de Noortzee en de Hoofden tusschen Engelandt en Vrankryk.

Dat by den zelven Krygs-Raad hadden geadsisteert den Heer Luitenant Admiraal *Schryver* als President, en den Suppliant als een Meede-Lidt.

Dat den Heer President in den zelven Krygs Raad zyn Advis, in geschrift gestelt zynde, en inhoudende eenige middelen als dienstig tot het gemelde einde, hadde doen voorlezen; en dat vervolgens de andere Leeden zig daar meede hadden geconformeert, uytgenomen, dat den Suppliant daar van hadde gedifscrepeert en gemeent, dat van de middelen, door den President voorgeslagen, niet konde worden verwagt het bedoelde effect, en dat den Suppliant geene middelen had konnen uitdenken dan dewelken in het werk wierden gestelt, en, in het zaakelyke, bestaande in het aanstellen van kundige Officieren, en dat wederom deze zig ten allen tyden waakzaam en nugteren houden, en op die stonden en zoo als by het Reglement geordonneerd is, Godt Almagtig om zyne hulpe aanroepen: Welke respective Advisen reets gebragt zyn op de Tafel van Uw Hoog Mog: nevens de Memorie, vervolgens door den Suppliant, tot voorkoming van abusive delatien en begrippen, aan Haar Ed: Mog: de Heeren van de Admiraliteit tot Amsterdam eerbiediglyk overgegeven, en welke Memorie was inhoudende eenige redenen en motiven, omme dewelke hy had gemeent zig niet te konnen conformeren met het gemelde Advis van den President, zoo als nogtans alle de andere Leeden van den Krygs-Raad, na eenige bedenkelykheden gemoveert en daar over eenige woorden-wisselingen gehouden te hebben, gedaan hadden.

Dat vervolgens den Suppliant geinformeert zynde, dat den Heere Luitenant Admiraal *Schryver* zig met een Missive, verzelt van een Memorie op den 6. Juny dezes Jaars zoude hebben geadresseert aan het Edel Mog: Collegie van de Admiraliteit tot Amsterdam; dat hy Heer Admiraal by dezelve Memorie op een incivicle wyze, het

Ad-

het Advis van den Suppliant zoude hebben gedecrieert voor een Criticq Advis, en waar inne van de onkundigheid en weinige experientie van den Suppliant zoude zyn blykende ; en dat den iever van den Admiraal *Schryver* zoo verre zoude gegaan zyn, dat hy by de gemelde Missive zoude hebben bestaan de zin en waaragtige meening van de woorden door den Suppliant uytgedrukt in zyn Advis te verdraayen, en uit dezelve gepoogt te eliciëren naadelige denkbeelden.

Dat al wyders den iever van den Heer Admiraal hem zoude hebben doen komen tot dien ongehoorde demarche, dat hy den Suppliant zoude hebben geattacqueert direct in zyne eer en goede naam.

Dat den Suppliant op de gemelte informatie de vryheid had genomen om zig te addresseeren aan de Edele Mogende Heeren van het Collegie van de Admiraliteit residerende tot Amsterdam, en eerbiediglyk by Request te verzoeken Copie Authenticq van de gementionneerde Missive en Memorie, door den Heer Admiraal *Schryver* aan Haar Ed: Mog: geschreven, en zulks ten einde den Suppliant in staat zoude mogen worden gestelt, om zyn eer en het Caracter, door de Regeering aan hem toevertrouwt, ongeschonden te bewaren tegens het attentaat van den Heer Admiraal *Schryver*, en hem daar over te convenieren daar en zoo hy te raade zoude worden,

Dat Haar Ed: Mog: aan den Suppliant goedgunstiglyk hadden geaccordeert zyn verzoek, en diensvolgens aan hem laten toekomen Copien Authenticq van de meergemelte Missive en Memorie; nemende den Suppliant de vryheid, omme van het Request en van de Missive en Memorie de Copien hier nevens te voegen *Sub No.* 1., 2. *en* 3.

Dat diensvolgens den Suppliant in handen hebbende de gemelde Brief en Memorie en daar uit gezien, hoe in waarheid de Luitenant Admiraal *Schryver* op een onbetamelyke wyze tegens den Suppliant had gehandelt, waarom hy van zyn indispensabele pligt had geagt te zyn, om alle nodige tegenweer in het werk te stellen tegens het geene aan den Heer Admiraal *Schryver* heeft goedgedagt te ondernemen tot bevlekking van het gedrag en goeden naam van hem Suppliant in zyn post als Kapitein ter zee, daar toe bybrengende zaaken en gebeurtenissen, van welker egtheid en waarheid zelfs geen schyn te vinden is, gelyk als blyken zal zoo klaar als wanneer de zon schynt op den middag.

Dat den Suppliant uit consideratie van het hooge Caracter, waar

meede den Heer Luitanant Admiraal *Schryver* is bekleet, is te raade geworden, hoe hy gevoeglykst de vryheid zoude mogen neemen, om zig onderdaniglyk te adresseeren aan Uw Hoog Mog: ten einde omme te erlangen reparatie en satisfactie over de belediging aan hem Suppliant in zyn Caracter (het welk hy met dankbaarheid erkent van Uw Hoog Mog: te hebben verkregen, en altoos heilig en onbevlekt verhoopt te bewaren) door den Heere Luitenant Admiraal *Schryver* grovelyk aangedaan.

Dat den Suppliant omme de gemelte redenen op het eerbiedigste is biddende verlof, om aan Uw Hoog Mog: te mogen demonstreren, en wyders met alle onderdanigheid te kennen te geven: Dat den Suppliant niet onverschillig heeft konnen aanzien, dat het Advis, door hem in den gemelden Krygs-Raad ingebragt, ingevolge en ter obedientie van de hoog gerespecteerde ordres van de Ed: Mog: Heeren Raaden van de Admiraliteit tot Amsterdam, door den Heer Luitenant Admiraal *Schryver* op een verre gaande wyze in het openbaar en by geschrifte is bespottelyk behandelt, en den Suppliant zelve getraduceert; egter dewyle het Advis en de daar by gevoegde Memorie van den Suppliant is onder het oog van Uw Hoog Mog:, gelyk mede onder het oog van de Ed: Mog: Heeren Raaden van de Admiraliteiten, en ook is gegeven ter examinatie in handen van de Heeren hogere en mindere Officieren ressorteerende onder de respective Admiraliteiten; en dat door de zelve zal geoordeelt worden, of het Advis en de daarby gehoorende Memorie van den Suppliant meriteert zoodanig veragtelyk behandelt te worden, als het aan den Heere *Schryver* heeft konnen gelusten te doen; en dewyle het ondertusschen aan den Suppliant geen gering genoegen had gegeven te mogen worden geinformeert, dat reets de hoogere en mindere Officieren onder het ressort van de Admiraliteit op de Maaze genoegzaam alle het zaakelyke, begrepen in het Advis van den Suppliant tot afkeuring van de middelen, in het Advis van den Heere Luitenant Admiraal *Schryver* vervat, mede in hun Advis eenparig uitgebragt, hebben gestelt; en dus dat den Heere Admiraal *Schryver* door zyn præcipitante wyze van doen, in het bespottelyke voorstellen van het Advis van den Suppliant, en daar tegens zyn Advis als geen tegenspraak konnende of vermogende te lyden, te willen doen doorgaan, voor zig wel oneer, maar voor den Suppliant geen schande heeft te wege gebragt; zoo heeft den Suppliant gemeent deze zaak onderdanigst te moeten overlaten aan de wyze deliberatie en directie van Uw Hoog Mog:, te gelyk met de bedenking, in hoe verre Uw Hoog Mog:, zullen willen toelaten, dat een hoogere Officier of President van een Krygs-Raad zal vermogen een Officier van minderen Rang en Meede-Lidt van een krygs-Raad, wanneer hy discrepeert van het sentiment en Advis van den President, daar

over

over in openbare geschrifte hard te vallen, en dus aan de vryheid, ja aan de nootzakelyke pligt om zyn eige gevoelen, na maté van zyne kundigheid en experientie voort te brengen tot voldoening aan de intentie van zyne Heeren en Meesters, nadeelig te zyn.

Dat den Suppliant met meerder aandoening heeft moeten aanzien de vryheid, dewelke den Heer Admiraal *Schryver* heeft gelieven te nemen, om in zyne gemelte Missive te vervatten zeer hatelyke omkeeringen van den zin en meening van het Advis gegeven door den Suppliant, eerst kort, en vervolgens by een nader overgelegde Memorie breeder geëxtendeert, en waar van hier voren in het verhaal van de conteau der zaake is gewag gemaakt; zoodanig, dat hy getragt heeft, om te doen voorkomen, als of den Suppliant onbetamelyk in opzigt van de Regeering ontrent het aanstellen van Officieren zig zoude hebben uitgelaten, daar nogtans den Suppliant geene andere meening en intentie gehad heeft, dan te verklaren, dat aan hem geene andere middelen voorhanden scheenen tot evitering van de voorgehouden gevaren, dan het aanstellen van bekwaame Officieren, &c. waar mede den Suppliant op het heiligste verklaart niets anders bedoelt te hebben, dan dat geene andere, dan de ordinaire wegen en middelen, dewelke ingeslagen en in 't werk gestelt wierden, aan hem voor handen scheenen; waar van het mentioneren van het nugteren zyn en het bidden, volgens de ordres van Uw Hoog Mog:, een blyk geven, dewyle den Suppliant niemandt van de Officieren als daar in mankerende, onder het ooge gehad heeft, of willen beschuldigen, gelyk hy ook vertrouwt, dat deze zaak door een ieder onpartydige, en die geene ongeoorloofde aanvullingen of omkeeringen van den waaren zin der woorden goedvind te maaken, zal worden aangezien.

Dat al wyders den Suppliant met de uiterste surprise heeft vernomen, dat den Admiraal *Schryver* zoo verre in zyn drift tegens den Suppliant is vervoert geworden, dat hy in zyne gemelte Missive, direct bezyden de waarheid heeft konnen stellen dat den Suppliant het Schip *Hilversbeek* twee à drie maalen in één reis aan den grond zoude hebben gezeild: dat het een waarheid is, dat 's Lands Schip van Oorlog in den Jaare 1750. driemaalen is aan den grond gezeilt, maar niet ter plaatze en op den tyd, daar en wanneer den Suppliant de directie van het stellen der coursen van het Schip heeft gehad, maar in tegendeel wanneer zulks is geweest van het departement van de Lootsen, die aan boort waaren; dat wyders het zelve Schip, gedurende de geheele reis en wanneer het stellen van de coursen door den Suppliant is gedirigeert, geen grond geraakt heeft, zoo als uit de overgegeve Journalen openbaar is.

Dat

Dat het onnodig zal zyn, om in 't brede te melden, hoe de eerste maal het Schip den 3 January 1750. op de Zuider Haaks by Texel in 's Lands Diep heeft vastgezeten, en de tweede maal den 18 November 1750. op de Zout Bollen in 's Lands diep by Texel, en de derde maal wanneer het Schip reets gelost was om na Amsterdam te zeilen, en de droogte van het Vlaak gepasseert was, den 15 December 1750. op den Spaander Bank voor Enkhuysen.

Dat het even min nodig zal zyn, om de omstandigheden van weer en wind by de gemelde gebeurtenissen op te haalen, maar dat het voldoende zal zyn te bewysen, dat in het eerste geval twee Lootsen van Texel, en die geagt wierden te zyn van de bekwaamste, aan Boort waaren, en dat tot meerder zekerheid de Schuit van dezelve Lootsen was geweest voorzeilende, dat in het tweede geval wederom twee Lootsen, en onder die by geval, één van de twee Lootsen, die bevorens aan Boort waaren, op het Schip zyn geweest, en welker Schuit toen wederom voorzeilde; dat in het derde geval één Loots aan Boort geweest is van de zelfde Schuit of Compagnie-Lootsen, van dewelke in het eerste en tweede geval, twee Lootsen aan Boort geweest zyn.

Dat van de zelve drie gevallen behoorlyke Attestatien zyn overgegeven aan Haar Ed: Mog: de Heeren de Gecommitteerde Raaden van de Admiraliteit tot Amsterdam, zoo als blykt uit de Copien, de welke de Suppliant de vryheid neemt hier nevens te voegen *Sub No.* 4, 5, 6, 7 *en* 8.

Dat het mitsdien onbegrypelyk is, hoe den Heer Admiraal *Schryver* heeft konnen komen tot het doen van een verwyt, waar van de minste schyn van waarheid te vinden is, en nog te onbegrypelyker, daar hy niet kan ignoreren, dat noit een Oorlogschip uit Texel na Zee, of uit Zee na binnen (dan in uiterste noodt) en van daar tot aan Amsterdam zeilt zonder Lootsen, en dat aan dezen de directie van het stellen der Coursen gelaten word.

Dat eindelyk den Suppliant niet zonder verontwaardiging heeft konnen aanzien, hoe den Heere Luitenant Admiraal *Schryver* heeft durven bestaan by de meermalen gementioneerde Missive te stellen, dat den Suppliant zyn Schip *Hilversbeek* zoude hebben verlaten gehad.

Dat deeze beschuldiging is direct tegen de waarheit, konnen Uw Hoog Mog: vernemen uit de Copie van de ordre, de welke aan den Suppliant met een Duplicaat te land en te water van Haar Ed: Mog: is toegezonden, mede hier nevens gevoegt. *Sub No.* 9.

Dat

Dat het derhalven al wederom niet te begrypen is, hoe den Heer Luitenant Admiraal *Schryver* aan den Suppliant geheel en al ten onregte heeft konnen insinuëren een misdaad van dien aart, dat dezelve gepleegt zynde, zelfs aan een Schipper van een Koopvaardyschip zoude strekken tot de uiterste veragting en infamie; dat ook, wanneer dezelve misdaad gepleegt was door den Suppliant, wylen Zyne Doorlugtige Hoogheid den Heere Erfstadhouder, Gl: Ged: , en de Raaden van het Ed: Mog: Collegie van de Admiraliteit tot Amsterdam, den Suppliant zouden hebben moeten (met eerbied gesproken) doen gevoelen de welverdiende straffe, daar in tegendeel den Suppliant geen de minste reproche over eenig kwaad gedrag heeft ondergaan, en vervolgens wederom is geëmployeert geworden: zoo dat den Heer Luitenant Admiraal *Schryver* gantsch onvoorzigtig ingewikkelt culpeert wylen Zyne Doorlugtige Hoogheid, Gl: Ged: , en Haar Ed: Mog: de Raaden van de Admiraliteit, die nalatig zouden zyn geweest in den Suppliant te laten actioneren over het strafbare gedrag, het welke de Heer *Schryver* voorgeeft, dat den Suppliant zoude gehouden hebben.

Dat daarom deze stap door den Heer Admiraal *Schryver* gedaan, zoo als ze is ten opzigte van de Regeering onvoorzigtig, zoo ook is ten opzigte aan den Suppliant, in zyn Caracter als een Officier van den Staat, ondragelyk.

Dat gelyk als den Suppliant verpligt en gehouden is zyn Caracter in al zyn gedrag onbevlekt te bewaren, en niet toe te laten, zoo veel in hem is, dat door anderen zyn Caracter werde veragtelyk gemaakt tot zyn eige nadeel, en in 't gemeen tot oneer en disreputatie van den dienst van den Staat; en gelyk den Suppliant, onberoemt gesproken, in al zyn dienst zig gedragen heeft zoo als het aan een Officier van eer betaamt, zoo meent den Suppliant te mogen vertrouwen, dat Uw Hoog Mog: naar der zelver gewoone æquiteit, hem Suppliant in zyn Caracter als Kapitein ter zee wel zullen willen goedgunstiglyk nemen in derzeler vaderlyke protectie.

Redenen, waaromme den Suppliant de vryheid neemt, omme zig eerbiediglyk te keeren tot Uw Hoog Mog: met ootmoedige beede, dat het aan Uw Hoog Mog: behagen mag, omme, overwegende de merites van het onbetamelyke en voor den Suppliant lésifgedrag van den Heer Luitenant Admiraal *Schryver* tegens een Meede-Officier van den Staat, en daar by de omstandigheit, waar uit het zelve is voortgesproten, aan den Suppliant te doen erlangen een behoorlyke reparatie van eere over de beschuldigingen door den Heere Luitenant Admiraal *Schryver* gedaan. 't Welk doende, &c.

(Was get.) *JAN HOEUFFT.*

(*Het vervolg hier na*).

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Vermits den Sultan volgens gebruik de universeele Erfgenaam zyner Onderdanen, en inzonderheid zyner Ministers, en dienvolgens ook van wylen den Groot-Vizier *Rachi Pachah* is, zyn op deszelfs bevel, verscheide perzoonen in hechtenis genomen, verdacht van eenige Schatten te hebben verduisterd; onder dezelve zynde onder anderen den Waywode van *Galata*, en twee *Geneefsche* Kooplieden welk eenige kisten geld, aan dien Waywode toebehoorende, in hunne Magazynen hadden. Men kan als noch niet ontdekken of de nieuwe Groot-Vizier dezelve vrede lievende gevoelens heeft als wylen zyn Voorzaat: ten minsten vleid men zich daar mede.

PORTUGAL. Lissabon. Zyne Majesteit heeft den Graaf *da Cunha* tot Onder Koning van Rio de Janeiro aangesteld. De koophandel werd in dit gantsche Koningryk wederom levendig en verkrygd zyn ouden luister.

SPANJEN. Madrid. In gevolge het geslootene Vrede-Tractaat zend dit Hof van tyd tot tyd bevelen af, welk daarmede betrekking hebben; gelyk dan ook geschied is ten aanzien der Portugeesche Volkplanting *San Sacramento*, door onze Troepen vermeesterd, moetende dezelve aan den Allergetrouwsten Koning te rug gegeven worden. Zyne Majesteit heeft verscheide militaire Promotien gedaan ter belooning van dapperheid en goed gedrag, waarentegen den Krygsraad voorgaat met het onderzoek en 't straffen van lafhartigheid.

ITALIE. Romen. De Paus heeft de dubbelde Bischops Verkiezing van Luik ten onderzoek eener Congregatie gesteld: men verlangd na derzelver uitspraak, maar konde veellicht noch lang wachten, aangezien deeze Congregatie slechts eens om de veertien dagen vergaderd.

Genua. Het gerucht was hier algemeen dat de onzen op *Corsica* aanzienlyke voordeelen tegen de Misnoegden behaald hadden, toen men de tyding ontfing dat aldaar eene schermutzeling tusschen de Troepen deezer Republiek en de Corsen, weinig roemruchtig voor de eerstgemelde, was voorgevallen. Onzen generaal Matra, by Aleria gelegerd, had 800 mannen voorwaarts gedetacheerd en de Kap. G. C. Salviati, door Paoli, Hoofd der Misnoegden afgezonden, 't zelve by het dorp Zuani ontmoet, en niet tegenstaande hy slechts 100 mannen by zich had, de onzen aangetast en op

de

de vlucht gedreven zyn de meer dan 50 van hen gewond en 55 op de plaats gesneuveld, van wier lyken de zodanigen, die men voor Corsen erkende, zedert als afvallige der Natie verbrand zyn. De Corsen hadden niet meer dan 3 doden en 6 gekwetsten bekomen. Deeze lieden stryden voor de Vryheid, waarlyk een groote prikkel om na 't heldendom te streven: in de geschiedenis ontbreekt dit aan geene voorbeelden.

Verona. Den 7 May (1763) werd de Graaf *Cippola* of *Cevola* door den Graaf *Nogarola* en eenige daar toe omgekochte perzonen, met bylhouwen en dolk steelen vermoord, waar na hy op een Assemblé verscheen, alwaar ook de Gemalin van den vermoorden zich bevond, die men geenzints onschuldig oordeeld aan dit Feit en dus mede gevat is, terwyl de Moordenaar kort daar na de vlucht genomen hebbende, te *Turin* in verzeekering is genomen. Na het zich laat aanzien zouden zy wellicht beide hun leven op het Straf-toneel konnen eindigen.

INGERMERLAND. Petersburg. Eindelyk is het Lot van den beruchten Partyganger *Graaf van Tottleben* gedecideert; zynde hy door den Krygsraad gecondemneerd, om van zyne Goederen, Eer en Leven beroofd te worden, wegens zyne quaade Practyken in den laatsten Oorlog bedreeven; doch haare Majesteit de Keizerin, heeft volgens haare gewoonlyke Grootmoedigheid, en in aanmerking van zyne lange Gevangenis, hem het Leven geschonken, en geordonneert, dat hy onder een sterke Escorte na de Grenzen zoude gevoerd, de Sententie van den Krygsraad, in zo verre, aan hem voltrokken, en van zyne Charges en Ridder-Orden beroofd worden; en zig schriftelyk moeten verbinden, onder wat pretext het zy, ooit een Voet in dit Ryk te zetten, zonder aan hem een Afscheid-Brief &c. te verleenen. Den 25 Maart laatsleden is hier 't volgende gebeurd: 's Avonds om 8 Uuren quam een Jongeling van circa 16 Jaaren, te Paard, spreekende goed Russis, zeer wel gekleed, met eene Witte Cocarde op den Hoed, by den alhier woonende Hof-Juwelier *Pausie*, en eischte, volgens een Billet in het Hoogduits geschreeven, en ondertekend door zyne Excellentie den Hettman Graaf *Rasumowsky*, de volgende Juweelen, die hem ook medegegeeven wierden, als: I. Een paar Oreilletten met drie Pandelotten, *au jour* gezet, ter Waarde van 2000 Roebels. II. Een Ring met een groote Brillant van 5 en 1 achtste Caraat, en met

kleine Brillanten omzet, van 1500 Roebels III. Een dito Ring, als vooren. IV. Een Ring van Brillanten als een ster, van 700 Roebels. V. Een Ring, waar van de middelste steen met dubbelde Brillanten, omzet is van 700 Roebels; in alles monteerende circa 14600 Gulden Hollands: Naderhand heeft men ontdekt, dat het een gepremediteerde Dief is geweest; zynde het Handschrift valsch bevonden. Men heeft 500 Roebels Premie gesteld, om die Booswicht, waare het mogelyk, te ontdekken.

Den 2 May (1763) werd alhier de 34ste verjaardag van haare Keizerlyke Majesteit met zeer veel luister gevierd. Tegen 't einde derzelve Maand, zien wy die Souvereine van *Moscou* te gemoet, om den 28 Juny haare plechtige Intrede alhier te houden.

Van alle de voorbeelden van Justitie en zagtmoedigheid onzer Souvereine, waar van wy dagelyks oog getuigen zyn, is 'er geen verwonderlyker geweest, en waar in haare grootmoedigheid meer is uytgeblonken als dat, het welke zy ten opzichte van een Misdadiger, schuldig tegens de Goddelyke en Menschelyke Wetten, gedaan heeft. *Arsenius*, Metropoliet van het District van Rostow, had aan het Synode twee van zyn eyge hand geteekende rapporten gezonden. Dat Geregts-Hof die leezende, stond versteld van dezelve van het begin tot aan het end opgevuld te vinden met de injurieuste Expressien tegens Haare Majt. De Synode gaf daar van immediaat kennis aan den Throon, en pretendeerde, volgens desselfs pligt, dat de zwaarte der misdaad van dien Aarts Bisschop verdiende dat men hem volgens alle strengheyd der Wetten vervolgde. Haare Keyzerl. Majt. gaf de gemelde rapporten aan het H. Synode terug, en declareerde dat zy aan het zelve de veroordeling van de Misdadiger overliet. Uyt dien hoofde verzogt het Synode om een Officier van de Guarde; die wierd toegestaan en zig naar Rostow begeven hebbende, bragt den Aarts-Bisschop te Moscou in het Klooster van St. Simon om van zyn gehouden gedrag rekenschap te geeven. By het eerste verhoor voor de vergadering van het Synode, die Criminieele zig schuldig en de uytgestrektheyd van zyne temeriteyt bekent hebbende, zo condemneerde men hem, als overtuygt van de misdaad van gequetste Majesteyt, en van valsche uyleggingen van de H. Schrift en van de stelling der H. Vaderen gemaakt te hebben, om zyne waardigheyd van Bisschop te verliezen en gedegradeerd te zyn van de Munnike Orden, en

ver-

vervolgens aan den wereldlyke Regter overgeleevert te worden: Deeze Sententie aan de Keyzerinne gepresenteerd zynde om dezelve te confirmeeren, zo heeft Haare Keyzerlyke Majesteyt te raade gaande met de grootmoedigheyd, die haar eygen is, aan dien ongelukkigen de genade gedaan van hem niet te onderwerpen aan het oordeel van den Wereldlyken Regter, en ordonneerde, van hem in de bloote staat van Munnik te laaten en hem te bannen in een afgeleegen Klooster, alwaar hy onder het opzigt van den Overste zal weezen. Het H. Synode de schuldige *Arsenius* voor zig hebbende laaten komen, heeft hem van de Bisschoppelyke waardigheden en het Priesterschap berooft, en de ordres van de Keyzerinne ten volle geexecuteerd.

POOLEN. Warschouw. De zaaken betreffende de Hertogdommen *Courland* en *Semigallien*, waar van wy te meermalen gesprooken hebben, is van zodanigen aart, dat wy, zo wy meenen, niet na laten moeten, onzen Leezeren mede te deelen, een stuk, door zyne Maj. den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, dien aangaande wereldkundig gemaakt; een stuk, alhoewel uitgestrekt, zo grotelyks plaats in de Geschiedenis verdienende, behoord voor onze Nakomelingschap te worden bewaard: zynde het zelve vervat in deeze navolgende.

DEDUCTIE.

De Rechten van Souvereiniteit van den Koning en de Republiek van Polen op de Hertogdommen Courland en Semigalie niet weersproken wordende, zyn alle de zaken betreklyk tot die Hertogdommen zonneklaar domestiek voor de Republiek, en het schynt, dat de Koning, in cas van twyfeling of wederspraak, daar van aan niemand dan de Natie kennisse behoorde te geven.

Een naburige Mogendheid echter, met wie de Koning en gantsch Polen de betrekkingen van een by de Tractaten gecimenteerde goede nabuurschap en vriendschap wenschen te onderhouden, zich door gene te getrouwe informatien hebbende doen vooringeemen, is 'er aan gelegen, haar het recht en de waarheid te ontvouwen; en dewyl de Prins, dien men thans de Hertogdommen Courland en Semigallie betwist, een Zoon des Konings is, wil zyne Majesteit voor al de Poolse Natie niet alleen, maar ook alle de Mogendheden van gantsch Europa overtuigen, dat Hy in die zaak min zyne vaderlyke liefde en de belangen van zyn Huis, dan de waardigheid en de rechten zyner Kroon raadpleegt. 's Konings liefde voor de gerechtigheid zyne grootmoedigheid en onbaatzuchtigheid zyn de gehele Wereld

relt bekent. Doch 'er blyft overig te tonen, dat de dwaling zyne verlichting niet misleid noch het effect zyne goede oogmerken afgewent heeft. Dit heeft zyne Majesteit geboden aan den dag te leggen door een eenvoudige en geheel op Feiten gegronde Deductie.

Het Huis der Kettlers, Hertogen van Courland, in 't begin dezer eeuw uitgestorven zynde tot op een ouden infirmen Prins, sprak men in Polen van dat Leen in 't Corps der Republiek in te lyven: ook arresteerde zelfs een Commissie, in 1727 over de zaken van dat Land benoemt, dat het op den voet van andere Provincien geincorporeert en in Palatynschappen verdeelt zoude worden; doch de Stenden van Courland, aan hunne oude Regeringsform verknocht, verzochten by dezelve te worden gemaintineert.

De Pacifications Ryksdag van den Jare 1736 stelde (acht gevende op de instante smekingen van den Courlandsen adel, en opdat de Hertoglyke Tafelgoederen door den Prins, die de Investiture van dat Leen bekomen zoude, ten Profyten van 't zelve van schulden ontheven wierden) in 's Konings handen de magt van de Hertogdommen Courland en Semigallie, in geval 't Huis van Kettler uitstierf, aan een andere te confereeren, op zodanige voorwaarden, als door een daartoe gestelde Commissie gereguleert zouden worden.

(*Het vervolg hierna*)

DUITSCHLAND. Mentz. Het lang gevreesde onweer heeft onseindelyk getroffen: *Johan Frederik Karel*, uit het doorluchtig geslacht der Graven *van Ostein*, Aarts bisschop deezer Stad; Aarts-Cancelier van 't H. Roomsche Ryk in Duitschland en eerste Keurvorst, Prins-Bisschop van Worms enz. is den 4 Juny 1763 's avonds ten 5 uuren in den Ouderdom van 74 Jaren, min een Maand en twee dagen, overleden. Hy was gebooren den 6 July 1689; werd tot Aarts-Bisschop en Keurvorst verkooren den 22 April 1743; tot Coadjuteur van Worms den 7 October 1748, en heeft het Roer der Regeering over dat Prinsdom aanvaard, den 18 January 1756 by 't afsterven van wylen den Keurvorst van Trier. Deeze groote en achtenswaardige Vorst, had, in zeer netelige en rampzalige tyden, in 't midden der Orkanen van byzondere belangen en verdeeldheden, de heiligheid en kracht der Wetten ongeschonden weeten te bewaaren: zyn aandenken zal altyd dierbaar zyn in de harten zyner getrouwe Onderdanen, in wier geheugen zyn gedachtenis gegraveerd blyft.

De verkiezing van eenen nieuwen Keurvorst in des Overleden plaats is op den 5 July (1763) vastgesteld.

Dietz. Den 8 May wierden de Vorstlyke Residentie-Stad *Weilburg*

burg en de gezamentlyke Vorstlyke Landen door de gelukkige aankomst hunner Doorl. Souvereinen uit de Nederlanden in de grootste en innigste vreugde gebragt.

De blote tyding van 't genomen besluit van hunne Doorl. Hoogheden tot die reize had in de gemoederen aller getrouwe Onderdanen de nog overig geblevene treurige en kommerlyke aandoeningen van den eerst onlangsgeëindigden gruuwzamen Oorlog op een maal uitgewischt, en een ieder bekwam tot het plechtig inhalen van zyn Vorst en inzonderheid van de Doorl. Vorstin, die zich nog verre af zynde bereids door aanzienlyke milde stichtingen en giften aan hare Onderdanen als een grootmoedige Lands Vorstin had leeren kennen, als het ware een, een nieuw leven.

De eerste vreugderyke verwelkoming geschiedde op de Grenzen aan gene zyde *Mehrenberg* door alle de Heren Amptenaren, Rentmeesters en overige Bedienden der Vorstl. Landen aan deze zyde den Rhyn; voorts door alle de Beampten der Jagt en de Schouten, alle te paard gezeten onder bedekking van een Compagnie Ruitery; alle de Trawanten en een Compagnie Jagers te voet, op een daar toe bereide plaats, met een prachtig opgerechte Triumphboog en enige overdekte Loges bezet.

Alhier wierden hunne Doorl. Hoogheden by derzelver aannadering door 't geschal der Pauken en Trompetten van de Ruitery en 't overige Veld-Musiek, gelyk ook door 't losbranden van 't Geschut van 't oude Bergslot *Mehrenberg* gesalueert en door de 3 oudste Amptenaren in naam der gezamentlyke Landen, onder het aanbieden van een op Atlas gedrukt in blaauw met goud bezet fluweel gebonden Gedicht, op een diergelyk Kussen liggende, verwelkomt.

Na aldaar een korte poos halte gehouden te hebben, gedurende welke hunne Doorl. Hoogheden in een der Loges enige ververschingen geliefden te nemen, wierd de tocht naar de Residentie-Stad in de volgende orde voortgezet.

1. De Heer Keizerl. Postmeester met een Corps Postillons.
2. Alle de Trawanten in hunne gewone Monturen.
3. Alle de Schouten.
4. Een Vorstlyke Piqueur met enige Stalknechten.
5. Drie Koetsen met 6 Paarden, waar in 't gevolg van hunne Doorl. Hoogheden met Zyne Doorl. den Heer jongen Erf-prins.

6.

6. De eerste Divisie der Gardes Ruitery in blaauwe en oranjeverwige Uniforme, zwaar met zilver bezet, kostbaar bestikte Patroontassen en galonnen om de Hoeden, met hun Standart, Paukers en Trompetters.

7. De Jagers te paard in groene Uniforme met zilver geborduurd.

8. De Ampteuaren, Rentmeesters en overige Vorstlyke Lands Bedienden in rode zwaar met goud bezetten klederen.

9. De Koets, waar in hunne Doorl. Hoogheden zaten, aan wederzyden met het Reisgevolg van den Vorst te paard omgeven.

10. De twede Divisie der Gardes te paard.

11. Een Comp. Jagers te voet in nieuwe Uniforme flooten de trein.

Van de Grenzen tot aan *Weilburg* grimmelde de weg van een ontelbare menigte zo Ingezetenen als vreemde lieden. Alle naburige Dorpen en Vlekken waren ledig van menschen, staande derzelver Inwoonders zo oud als jong in hunne beste Klederen en met linten en kranssen versierd, langs de beide zyden van den weg, die dicht met bloemen en groen bestrooit was, en vervullende de lucht met hun vreugde gejuich en 't geschal van velerhande Instrumenten.

Door *Mehrenberg* passeerende wierden hunne Doorl. Hoogheden door de Geestlykheid en het Gerecht *en Corps* gecomplimenteert en stond de Burgery langs de straten, die met Erebogen versierd waren, in de wapenen.

Zodra de Prins en Prinses de Residentie Stad *Weilburg* naderden wierden aldaar alle de klokken geluid en het Kanon gestadig losgebrand, tot dat hunne Doorl. Hoogheden in 't Slot gekomen waren.

Voor de Stad paradeerden eenige Compagnien Berglieden met Officieren en gewoon Berg-Musiek, alle in een nette Uniforme. De Joden der Stad en van 't Land waren aldaar t' zamen gekomen, en de Burger Dochters alle in 't wit gekleed en fraai opgetooid, kwamen hunne Doorl. Hoogheden te gemoet en bewezen hun hare onderdanigheid.

Aan de Stads Poort, die met groen bekleed en met een Compagnie Grenadiers bezet was, verscheen de Magistraat *en Corps* en in plechtgewaad. Langs de beide zyden der straten stonden een

Batail-

Battaillon Militie en vervolgens de Burgery gerangeert, wier reijen tot aan den inrit naar 't Slot strekten. Voor die inrit stak de Hoofd Eere-Poort tot boven de Gevels der naast staande Huizen uit. Dezelve was naar de beste regelen der Bouwkunde opgerecht, met Schilderwerk, Zinbeelden, Inscriptien en Figuren versierd, en op hare Gallery liet zich een talryk Choor Musikanten horen.

Aan gene zyde der Eere-Poort en tot aan het Slot stond de Lyf Compagnie Grenadiers van 't Kreits Regiment van Nassau Weilburg in parade, en hunne Doorl. Hoogheden wierden by het treden uit de Koets door enige naburige lieden van hoge distinctie verwelkomt en door de Lands Collegien en Geestlykheid *en corps* gerecipieert, terwyl de overige gantsche trein, aan welken zich de voor en in de Stad gerangeeerd gestaan hebbende manschap successive sloot, door de Eere-Poort gepasseert zynde, rechts om naar de Markt trok, zich aldaar en ieder Corps respective weder formeerde en eindelyk na bekomen bevel naar orde scheidde.

Gelyk voor 't overige een ieder der ontelbare menigte aanwezende en Aanschouwers van allerlei rang door de minzaamheid van hunne Doorl. Hoogheden ten innigste getroffen en verukt was, wierd een iegelyk zo op dien als de volgende dagen, welke met publieke vreugde bewyzen en Illuminatien doorgebragt zyn, de vrye intreden in 't Slot en de vertrekken, inzonderheid in de grote Zaal vergunt, alwaar hunne Doorl. Hoogheden onder 't aanhoren van een voortreffelyk Vocaal en Instrumentaal Musiek des middags en 's avonds in 't publiek spysden.

Emmerik. Den 11 Juny hadden wy waarna wy zo lang gewenscht hebben, te weeten, het vergenoegen van onzen Monarch den roemruchtigen Koning *Frederik* binnen onze muuren, te zien. Zyne Majesteit was vergezeld van zyne Koninglyke Hoogheid *den Prins van Pruyssen* (van wien wy niet ongegrond hoopen, dat hy eens het weergalooze Voorbeeld van zynen Koningl. Voorganger, den *Grooten Frederik*, zal nastreeven) den Prins *Ferdinand van Brunswyk*, den Prins *van Anhalt*, en eenige hooge Generaals-Persoonen: Terwyl het hooge Gezelschap door deze Stad passeerde, stonden 6 Compagnien Burgers aan beide zyden der Straaten gerangeerd, een Compagnie jonge Gezellen, en de Studenten der P. P. Jesuiten, wachteden zyne Majesteit voor de Stadspoort in; zyne Majesteit en de overige Princen groeteden in het doorryden de Bur-

geren,

geren, Inwoonderen en Vreemdelingen, die van alle kanten in eene groote menigte zamen geschaard waren, zeer minzaam en vriendelyk. Een zekere jonge Juffrouw had het geluk van zyne Majesteit eenige rype Kerssen aan te bieden, die zeer gunstig van Hoogstdenzelven aangenomen wierden; wordende gemelde Juffrouw door dien Vorst op het vriendelykste bedankt: Aan den Rhyn gekomen zynde stapte het eerst de Koning en Prins Ferdinand in de gereed leggende Pont; wordende Denzelven door de Magistraat dezer Stad tot over gemelde Rivier begeleid. De Heer Commercie Raad en Burgemeester *Kelderman* genood de Genade, van in het voornoemde Vaartuyg, en vervolgens aan de overzyde, wel een half uur met zyne Majesteit en Prins Ferdinand in gesprek te zyn. De geheele welmeenende Burgery, die de Straten met verscheidene Eerebogen vercierd had, zag op den Oever haaren grooten Koning, met Heilwenschingen, van verre na; terwyl deze blyde dag niet ligt vergeten zal worden.

Cleve. Den 11 Juny arriveerde onzen roemruchtigsten Monarch, wiens tegenwoordigheid wy zedert eenige jaren hebben moeten derven, in deeze Hoofdstad, onder het blyde gejuig van eene talloo ze meenigte Aanschouwers, alhier. Zyne Majesteit werd, gelyk elders overal door dit gantsche Hertogdom waar door die Vorst is herwaards gekomen, met de uiterste blydschap ingehaald, en nam zyn intrek in het huis van den Heer *van Spaan*, Oversten in dienst der Heeren Staten Generaal welk huis gelegen is in de zogenaamde Nassausche straat tegen over de Roomsch Catholyke Kerk, De Koning betoonde een byzonder vergenoegen over de blydschap zyner Onderdanen, en ging verscheide malen de Stad, de Diergaarde, de Gezondbron en Avenuen, te paard zo wel als te voet bezichtigen. Den 15 vertrok die Monarch van hier na *Wezel* met hoogst desselfs gevolg, bestaande in zyne Koninglyke Hoogheid *den Prins van Pruyssen*, zyne D. Hoogheid *Prins Ferdinand van Brunswyk*, de Heer Generaal Luitenant *van Wylich*, de Heer Marquis d'Alembert, de Heer Generaal van Linden, de Heer Graaf van Dohna, en andere Persoonen van aanzien, Nooit heeft men alhier een zo tallooze meenigte Vreemdelingen gezien als ter gelegenheid van 's Konings herwaards komst; veele van dezelve hadden moeiten om onder dak te komen.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Hertog van Bedford heeft

heeft verscheide Conferentien gehouden met s'Konings Ministres zedert zyne te rugkomst van het Hof van Versailles; schoon men 't onderwerp daarvan niet weet zyn 'er echter hier zo wel als elders lieden die verzekeren willen dat die Minister van wegens den Aller Christelyksten Koning gedeclareert heeft, dat hy by Desselfs Resolutie bleef persisteeren, van geene de minste Redenen aan Engeland te geven, die in staat konden zyn, om de goede Vriendschap en verstandhouding, die tusschen de twee Hoven thans subsisteert, te krenken; en vermits ons Hof aan dat van Vrankryk eene diergelyke Declaratie heeft laten doen, zo is 'er veel apparentie, dat de geslootene Vreede van duur zal zyn. Vrankryk, zo wel als Engeland, zal zig laten aangelegen weezen, om de Contrabanden, die zo schadelyk voor den Interest der beide Kroonen zyn; te beletten.

De verbittering tusschen den Heer *Wilkes* en desselfs Party subsisteert als nog, en beide de Partyen schynen als nu geresolveerd te zyn, het Proces tot het uyterste, na rigueur der Wetten, te pousseeren; dog deeze Zaak zal niet weder, dan by de eerste Zitting van het Parlement, op het Tapyt komen, alwaar gemelde Heer *Wilkes* meend zyne Zaak te justificeeren, en de onwettigheid der Beleediging, die hem aangedaan zoude zyn, aan te toonen; ter zelver tyd beroemt hy zig te bewaarheden, dat men de Prérogative in hem, als Lid van het Parlement, gevioleert heeft enz. Zyne Antagonisten in tegendeel vleijen zig, dat hy uyt het Huys der Gemeentens zal, gesteld worden, ter oorzake, van onbetamelyke Woorden omtrent den Persoon des Konins gebruikt te hebben: strekkende om de Affectie der Onderdanen van hunnen Souverein te verwyderen, en quaade Indrukzelen in de Gemoederen te verwekken: Ondertusschen word hy gestadig door veele Persoonen van Rang ondersteund, om zig van alles te voorzien, ten einde met nadruk tegen desselfs Party te ageeren. Verscheidene Provincien Steden en Communiteiten hebben, gelyk de Stad Londen en Exéter, Instructien aan hunne Représenten in het Parlement afgevaardigd, om den *Cyder-Bill* te revoceeren. Zedert 30 Jaren herwaards heeft geen Tax zo veel zwaarigheid ontmoet als deeze; weshalven men gelooft, dat dezelve zal ingetrokken worden. Hoewel het Huwelyk tusschen den *Erf-Prins van Brunswyk* en de Princes *Augusta*, Zuster van zyne Majesteit, beslooten is, zal het echter niet dan tegen

het einde van dit Jaar voltrokken worden: Men zal eerst de Approbatie en het Consent van het Parlement hier omtrent, en zeekere Huwelyks-Gift van het zelve, trachten te erlangen.

VRANKRYK. Parys. De declaratie die de Koning in zyn *Lit de justice* heeft doen enregistreren behelst een Belasting van een honderste penning op alle onroerende goederen, als mede op beweeglyke die by Testamente als anderzints vermaakt of geschonken worden. Het Parlement heeft daartegen vertoogen gedaan doch zal eerst s'Konings antwoord den 2 July vernemen.

De Luitenant-Generaal (in de Nederlandsche steden Hoofd-Officier, en de Substitut van den Procureur Generaal des Konings in het Chatelet, aan het Parlement gerapporteerd hebbende dat 'er eene generaale Beweeging en misnoegen onder't Publyk begon te ontstaan, tegen de Voorstanders, of de zulke die het *inënten der Kinder-Pokjes* bevorderen en verrichten, als mede tegen die geene, aan welke men de inoculatie geperformeerd heeft, en echter in de Gemeene Zamenleeving blyven, zonder zig af te zonderen; zo heeft het Parlement voornoemt hier op den 8 dezer, na eene rype overweging, by arrest geordonneert. dat de Medicynse Faculteit der Universiteit dezer Stad zal gehouden zyn te vergaderen, ten einde een omstandig Advys van de *inënting der Pokken*, en desselfs voordeelen of quaade Gevolgen te geven, als mede de Precautie te bepalen, waar aan men de zodanige die de inoculatie aan hen laaten volbrengen, of die geene die dezelve verrichten, dient te onderwerpen, veronderstelt dat men de continuatie daar van permitteerd: Dit Advys zal vervolgens door 's Konings Procureur-Generaal aan de Theologise Faculteit gecommuniceerd worden, dewelke mede op haar beurt zal vergaderen, om derzelver Gevoelen omtrent dit Voorwerp te openen: het een en ander zal door gemelde Procureur-Generaal vervolgens aan het Hof overgeleevert worden, het welke daar op desselfs Besluiten na behooren neemen zal; ondertusschen verbied het Hof by provisie zo wel de verrichting der gemelde Inënting als het gebruyk der Inoculatie zelve, dier persoonen die zig daar van bedienen laaten in alle Steden, Voorsteden enz. ressorteerende onder het Parlement; en gebied aan die geene, die zig actueel daar van hebben laten bedienen, zig van alle Gezelschappen te onthouden, en met geen andere Persoonen te verkeeren, als zy tot hun soulagement nodig

heb-

hebben, en zulks van den dag dat zy dezelve gebruykt hebben af, geduurende den tyd van 6 Weeken na hunne Geneezing.

Vervolg van de Vredens Articulen tusschen Groot-Brittannien Vrankryk enz.

XXVII. De solemneele Ratificatien van het tegenwoordig Traktaat, in goede behoorlyke Form verzonden, zullen tusschen de hooge Partyen Contrahenten, binnen deze Stad *Parys*, en binnen den tyd van eene Maand, of zo veel eerder, als maar mogelyk is, te rekenen van den Dag der Onderteekening van het zelve, uitgewisselt worden.

Ten Oirkonde van dien hebben wy Ondergeschreevene, derzelver Extraordinaris Ambassadeurs en Plenipotentiaire Ministers, dit tegenwoordig *Definitief-Tractaat*, in derzelver Naam en uit krachte onzer Volmachten, geteekent, en de Cachetten onzer Wapens daar by doen drukken.

Gedaan te *Parys*, den 10 February 1763.

BEDFORD, C. P. S. (L. S.)	CHOISEUL, Duc de Praslin. (L. S)	El Marquis de Grimaldi. (L. S.)

SEPARATE ARTICULEN.

I. Nademaal zommige der Tytels, by de Mogendheden Contrahenten, geduurende het beloop dezer Onderhandeling, zo wel in de volmachten, als in de vooraffpraak van het tegenwoordig Tractaat, gebruikt, niet in het algemeen erkend zyn; zo is men overeen gekomen, dat daar uit nooit eenige Préjudicie voor iemand der genoemde Partyen Contrahenten zal kunnen spruiten; en dat de van wederzyden, ter Gelegenheid der voorsz. Onderhandeling en van dit tegenwoordig Tractaat, aangenomene of uitgelatene Tytels, niet zullen mogen aangehaalt, noch in eenig gevolg getrokken worden.

II. Wyders is overeen gekomen en vastgesteld, dat de Fransche Taal, van dewelke men zig in alle de Exemplaren van het tegenwoordig Tractaat bedient heeft, geenzins tot een Voorbeeld zal strekken, om aangehaalt, in gevolg getrokken, en op eenigerhande wyze, tot Prejudicie van iemand der Mogendheden Contrahenten, gebruikt te worden; en dat men zig in 't toekomende zal conformeeren met het geen geobserveerd is, en behoort geobserveert te worden, ten opzichte, en van wegens de Mogendheden, welke gewoon en gerechtigd zyn, Exemplaaren van diergelyke Tractaaten in eene andere, dan de Franse Taal, te geven of te ontfangen: Wordende dit tegenwoordig Tractaat des niet te min van gelyke kracht en deug-

delykheid gehouden, dan als of het voorsz. gebruik en gewoonte daar by geobserveerd was.

III. Alhoewel de Koning van Portugal dit tegenwoordig Definitief Tractaat niet geteekent heeft; zo erkennen echter hunne Groot-Brittannise, Aller-Christelykste en Catholyke Majesteiten, dat zyne Allergetrouwste Majesteit, als eene Contraheerende Party, daar in formeel begrepen is, en gehouden wordt, het zelve wel duidelyk geteekend te hebben. Gevolgelyk verbinden zig hunne Groot-Brittannise, Aller-Christelykste en Catholyke Majesteiten, respectivelyk en gezamentlyk, met zyne Allergetrouwste Majesteit, op de uitdrukkelykste en verplichtenste wyze, tot de Nakoming van alle en van ieder der Clausulen van het voorsz. Tractaat; en wel uit hoofde van deszelfs Acte van Accessie.

Deze tegenwoordige Separate Articulen zullen van gelyke kracht zyn, als of zy in het Tractaat zelve geinsereerd waren.

Ten Oirkonde van dien hebben wy ondergeschrevene Extraordinaire Ambassadeurs en Plenipotentiaire Ministers hunner Groot-Brittannise, Aller-Christelykste en Catholyke Majesteiten, deze tegenwoordige Separate Articulen geteekent, en de Cachetten onzer Wapens daar by doen drukken.

Gedaan te *Parys*, den 10 February 1763.

BEDFORD, C. P. S. (L. S.)	CHOISEUL, Duc de Praslin (L. S.)	El Marquis de Grimaldi. (L. S.)

Hier achter zyn gevoegd de navolgende Stukken:

I. De Volmacht zyner Groot-Brittannise Majesteit, ten behoeve van JOHN, Hertog van BEDFORD, Marquis van *Tavistock*, Baron van *Russel* &c, Luitenant-Generaal der Koninglyke Arméen, Geheim Zegelbewaarder, Ridder van de Kousseband, als Extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris; in de Latynse Taal.

II. De Volmacht zyner Aller-Christelykste Majesteit, ten behoeve van CÆSAR GABRIEL de CHOISEUL, Hertog van PRASLIN, Pair van Vrankryk, Ridder der Koninglyke Orden, Luitenant-Generaal van deszelfs Arméen en van Bretagne, Raadsheer, Minister en Secretaris van Staat, als Minister-Plenipotentiaris; in de Franse Taal.

III. Volmacht zyner *Catholyke Majesteit*, ten behoeve van Don GERONIMO, Marquis van GRIMALDI, Ridder der Orde van den H. Geest, en Koninglyke Kamer Heer, als Extraordinaris-Ambassadeur; in de Spaanse Taal.

IV. De Volmacht van zyne *Allergetrouwste Majesteit*, ten behoeve van MARTINHO de MELLO de CASTRO, Desselfs Raadsheer en Extraordinaris Envoyé aan het Hof van *Londen*, als Extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentaris; in de Portugeese Taal.

V. De

V. De Acte van Acceffie zyner laaftgemelde Majefteit, geteekend by den Hertog van *Bedford* en den opgenoemden Extraordinaris Envoyé *de Mello de Caftro*; in de Franfe Taal.

VI. De Declaratie van den Plenipotentaris zyner *Aller-Chriftelykfte Majefteit*, nopens de Schulden, dewelke aan de *Canadianen* nog betaalt moeten worden.

VII. De Declaratie van den Extraordinaris Ambaffadeur zyner *Groot-Brittannife Majefteit*, aangaande de Grensfcheidingen van *Bengale* in de *Ooft-Indiën*.

VIII. De Declaratie van den Ambaffadeur en Minifter-Plenipotentiaris van zyne *Allergetrouwfte Majefteit*, aangaande de *Alternative* met Groot-Britannien en Vrankryk.

NEDERLANDEN. Haerlem. In de Jaarlykfche Vergaderinge van de Hollandfche Maatfchappye der Wetenfchappen, op den 24 May 1763 gehouden tot het beoordeelen der Antwoorden, en opgave van eene Nieuwe Vraage, is geoordeeld, dat de Vraag, in het Jaar 1761 opgegeeven om beantwoord te worden *voor* het *begin* van *Maart* 1763. (*Welken zyn de befte middelen, om onze landen, zoo hooge als laage, elk naar zynen aart, ten meeften voordeele aan te leggen?*) beft beantwoord is door den Aucteur van eene Verhandeling, dewelke tot Zinfpreuk had *Labore & Conftantia*, dewelken by het openen van het Billet bevonden is te zyn JOANNES LE FRANCQ VAN BERKHEY, *Medicinæ Doctor te Amfterdam:* waarom denzelven de Prys der Goude Medaille is toegeweezen.

Ook is befloten het antword op de zelfde Vraage onder de Zinfpreuk *Optimus Quisque Maxime pofteritati fervit*, mede te doen drukken, en den Auteur daar van tot een teken van achtinge een Zilvere Medaille te geeven, mits hy een billet zende aan den Secretaris met het zelfde devis tot opfchrift en waarin hy zynen naam en woonplaats meld, in allen deele over een komende met dat, het welke hy de Maatfchappye gezonden heeft by zyn ftuk.

Ook heeft de Maatfchappy befloten tot eene Vraag op te geeven: *Hoe moet men het Verftand en het Hart van een Kind beftieren, om het te eeniger tyd een gelukkig en nuttig Menfch te doen worden?*

De prys is eene Goude Medaille, op den gewoonen Stempel der Maatfchappye geflaagen, met den naam van den Schryver, dewelke den Prys behaalde en het jaartal wanneer, op den rand.

De Antwoorden moeten niet met den eigenen naam der Schryveren, maar met eene Zinfpreuke getekend, en met een Verzegeld Billet, het welke dezelfde Zinfpreuk tot opfchrift heeft, waar in des Schryvers naam en adres gemeld zyn, vergezeld, VOOR *het* BEGIN *van* JANUARY 1765, aan C. C. H. VAN DER AA, Secretaris deezer Maatfchappye, zeer leesbaar gefchreeven in het *Nederduitfch*, *Franfch* ofte *Latyn* FRANCO gezonden worden.

Het ftaat ieder eenen vry, wie hy ook weezen mag, om na den prys

prys te dingén, uitgezonderd hen, die in eenig opzigt Leden van deeze Maatschappye zyn. Ook zal het den geenen, dewelke den Prys behaalen zal, niet vry staan om zyne Verhandeling, waar op hy den Prys behaalde, het zy in het geheel ofte ten deele; het zy apart ofte by eenig ander werk, te doen drukken zonder expresse toestemminge van deeze Maatschappye.

NB. De Vraag, in het Jaar 1762 op de gewoone voorwaarden opgegeven, om ze te beantwoorden; VOOR het *begin* van *Maart* 1764, is: *Het bepaalen van de Voornaamste Strekkingen der Stroomen in de Noord-Zee, zoo langs de Kusten als overvallende By vloeden en Ebben op byzondere dagen der Maan, en voornaamlyk agtervolgens de Winden, welken eenigen korten tyd, of 1 à 2 dagen te voren gewaayd hebben, zo veel mogelyk is ook de meerdere en mindere krachten of snelheeden der Stroomen op deeze plaatzen naar byzondere omstandigheid van Weer en Wind, tevens met aanwyzinge van de beste en zekerste wyze, om de grootte der krachten, welken aan de Vloeden en Stroomen worden toegeschreeven, te bepaalen, of om die snelheden te meeten.*

'S Gravenhage. De Staten van Vriesland hebben; by Publicatie in dato Leuwaarden den 27 May 1763, den uitvoer van Hooi en Stroo uit hunne Provintie van den 1 Juny af tot nader dispositie verboden. Een diergelyk Verbod in dato 10 Juny is ook door Hun Ed. Gr. Mog. de Staten van Holland en Westvriesland gedaan; gelyk mede door de Heeren Staten der Provintie Utrecht op den 15 dito geschied is.

Den 2 Juny kwam alhier uit Vriesland aan haare Hoog Vorst. D. Mevrouwe *De Princesse Douariere van Oranje en Nassau*, en nam haar intrek op het Oude Hof.

Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prince Erf stadhouder heeft den 7 dito sessie genomen in het Collegie van de Ridderschap deezer Provintie, werdende met de vereischte plechtigheden geintroduceerd, gelyk mede den volgenden dag geschied is in de Vergadering van hun Ed. Gr. Mog. de Heeren Staten van Hol- en Westvriesland.

Amsterdam. Ingevolge eenige berichten van de *Barbados*, *St. Eustatius* en *Suriname* heeft men dat de *Colonie de Berbice*, door de Negers was afgeloopen. Vervolgens heeft men op verscheide tyden vernomen dat het Kasteel vermeesterd, de Gouverneur en desselfs Familie, als mede noch 22 Familien waren omgebragt; en dat de Engelsche Gouverneur van de *Barbados* twee oorlog Schepen, ieder van 20 stukken en 150 man, terstond derwaards had doen onderzeil gaan om de rebelleerende Negers, was 't moge-

gelyk t' onder te brengen; daar na weder, dat de voorsz. Gouverneur het Kasteel had in de lucht doen Springen en zich aan boord van een der aldaar leggende Scheepen gesalveerd. Zedert zietmen het volgende Schryven van de meergem. *Barbados* in dato den 26 April deezes jaars:

In 't begin van Maart maakten de sogenaamde *Crioelen* of *Negers* die tot het Kasteel behooren, een samenrotting van 3000 Man, en vielen met zulken verwoedheyd aan 't rebelleeren, dat zy niemant, 't zy Man, Vrouw of Kinderen, zelfs de Plantagie Slaven die eenige tegenstand deeden, spaarden. Den 3 Maart begonnen zy het Kasteel of Fort te belegeren: De Gouverneur defendeerde zig tot den 7 dito, als wanneer hy het Fort in de lugt deed springen, en zig op een op de Rivier legende Hollandse Schepen salveerde: Vervolgens konden de Muytelingen zig gemakkelyk van alles langs de Rivier meester maken. Veele van de Colonisten zogten een goed heenkomen met de vlugt, gelyk ook verscheyde Slaven van de Plantagien; zynde onder andere een Bestierder met meer dan 100 van zyn welmeenende Slaven gevlugt.

Zoo dra onse Engelse Gouverneur te *Barbados* hier van narigt gekregen had, zond hy aanstonts een Expresse derwaarts, om naauwkeurig onderzoek van zaken te doen. Deeze vertrok den 17 weder uyt de *Berbices*, toen aldaar alles in een slegte toestand was. Terstond by zyn terugkomst gaf onze Gouverneur ordres een Vaartuyg met alle noodwendigheden derwaarts af te zenden, het welk ook na verloop van 6 uuren in Zee stak: Voorts liet hy noch 3 Schepen uytrusten, op dewelke eenige Troepen wierden ingescheept met 50 Vrywilligers, die op bevel van den Gouverneur ten eersten geworven wierden. Die Schepen vertrokken 3 dagen naderhand; en men rekend dat 'er nu 300 Man gereguleerd Volk na de Colonie de Berbice zyn gezonden, die op verscheyde Plaatzen zullen post vatten, en zoo men hoopt, in staat wezen, om de Rebellen tot rede te brengen.

Magistratuuren en Amptenaren.

Hun Hoog Mog. Gecommitteerden hebben de Magistraats bestellingen veranderd en gecontinueerd als volgt.

Te *Sluys in Vlaanderen* tot Burgemeester van de Courpse de Heer *J. S Fabricius*; tot Burgemeester van Schepenen de Heer *J. Broekhuyse*, tot Voor-Schepen de Heer *P. A. de Jonge*; en tot Burgemeester van 't Vrye de Heer *B. C. van Dortmont*.

Te *Aardenburg* tot Burgemeester van de Courpse de Heer *J. Bibau*; tot Burgemeester van Schepenen, de Heer *A. Vermate*; en tot Schepenen de Heeren *J. van den Broeke*, *A. Calleuwart*, *J. Christiaansen* en *G. J. Picaor*.

Te *Oostburg* tot Burgemeester de Heer *J. Sony*, en tot Schepenen de Heeren *O. Bachens*, *J. de Hond*, *P. Bony* en *C. Serlé*.

Te *St. Anna ter Muyden* tot Burgemeester de Heer *J. de Ridder*; en tot Sche-

Schepenen de Heeren *P. Herni*, *J. Lamens*, *J. Scheers*, *F. Bokelaar*, en *J. van der Baan*.

Te *Biervliet* tot Burgemeester de Heer *Michiel Jansen*; tot Schepenen de Heeren *P. J. Brouwer*, *Jacob Blaukamer*, *Elias Boerman* en *Leendert Oosdorp*.

Te *Hulst* tot Burgemeester de Heer *B. J. van Vlissingen*; en tot Schepenen de Heeren *P. van den Bogaart*, President, *Pieter Tegelberg*, *Theodorus Franc. van Anssum*, *A. A. Wouters*, *W. E. T. Paris* en *J. P. Bodel*.

Te *Philippine* tot Burgemeester de Heer *Jan van Casteel*; en tot Schepenen de Heeren *Adriaan Coppelaar*, *Lambreckt van Dyk*, *Gerret Sylmans* en *J. van Fraaybove*.

By Hun Hoog Mog. is den Heer *U. St* aangesteld tot Schepen der Stad *Venlo*; en den Heer *N. van Masyk* tot derzelver Consul te *Aleppo* op de Syrische Kust en in het Koningryk Cyprus.

Door Hun Ed. Gr. Mog. is tot Raad in de Vroedschap der Stad *Rotterdam* verkozen de Heer Mr. *Thymon Abraham Elzevier*, in de plaats van den Heer Oud-Burgemeester *Prins*, die van desselfs Vroedschaps plaats vrywillig afstand heeft gedaan.

Den 24 Juny is tot Electeur der Stad *Schoonhoven* verkooren den Heer *Jan van der Geer*, in plaats van wylen Dr. *J. A. Block*; en tot Raden na de Vroedschap Dr. *Willem van Lil* en voorsz. Heer *van Geer*.

By zyne D. Hoogh. den Heere Hertog van Brunswyk, Veldmarschalk van den Staat enz enz. enz. zyn de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Luitenant.	Martin Krieger, in 't Regiment van den Prins van *Stolberg*.	
Sous Luit.	Gerardus Loeff,	
Kapitein.	Johan Anthony Wyttenbach,	*Sturler.*
Luitenant.	Pieter Poupaart,	*Smissaert.*
Luitenant.	H. van Esveldt,	*Bergé de Trips.*
Vaandrig.	P. F. Wauthier,	
Luitenant.	Willem Zollenburgh,	*Oranje Vriesland.*
Sous Luit.	Casimir Begtholt,	
Kollonel.	Joh. Chr. Fred. Schmid,	*Sprecher.*
Luiten. Kol.	Otto de Suartz,	
Luitenant.	H. J. Franken,	*Nassau-Weilburg.*
Vaandrig.	H. W Storm,	
Luit. Koll.	G. Fischers,	*Schmidt.*
Major.	Johan Bapt. de Salis,	
Kapitein.	J. T. de Enderlinde Montzwick,	
Major.	A. Otte,	*Smissaard.*
Kapitein.	Ph A. de la Calmette,	
Kapitein.	F. Staffart,	
Kapit. Com.	R. Weiff de Mollens,	
Luitenant.	C. G. van der Vlist,	*Kinschot.*
Vaandrig.	W. H. van Andel,	
Luitenant.	Samuel Amandruz,	*Smissaart.*
Vaandrig.	François Soulier,	
Luitenant.	Jean Pierre Baleine,	
Vaandrig.	Philippe de Villars,	
Kapitein.	Frans Laas van Burmania,	*Aylva.*
Mr. Chirur.	Ant. Ernst Schmid,	*van Coeverden.*

Ma-

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 30 May overleed te *Parys* zeeker *François Lacbenéy*, Ambachtsman, in den Ouderdom van 100 Jaren

Den 3 Juny is te *Schoonhoven* overleden in den Ouderdom van ruim 54 Jaren de W. Ed. Gestr. Heer *P. van der Vlist*, Raad en Oud-Schepen dier Stad.

Te *Edam* is overleden de Heer *Theodorus Munnekemolen*, regeerend Schepen der gemelde Stad.

Den 9 Juny 's avonds tusschen 9 en 10 Uuren ontstond te 's *Greveldduin Kapel* in de *Langstraat* een zwaare brand waardoor verscheide Gebouwen in de assche gelegd wierden.

Te *Groningen* is het tydelyke met het eeuwige afgewisseld den 7 Juny door den Heer *R. B. de Marees*, Oudste Burgemeester enz. den 8 door den Heer *Tiberus Lambergen*, Professor in de Medecynen enz. en den 9 door den Heeren Mr. *Lambertus Sylman*, gezworen der voorn Stad en Oudste practiseerende Advocaat.

Den 11 Juny overleed tot *Amsterdam* in den ouderdom van omtrent 45 Jaren de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jacobus Augustinus van Son*, Oud-Schepen dier Stad.

Den 15 Juny zyn van *Vlaardingen* ter *Haring-vangst* vertrokken 64 Schepen, benevens 8 Jagers, waar van 'er een direct uit Zee naar Hamburg zeilen moet. Het getal der Haring Schepen is dit Jaar uit de Maas 89 Schepen.

Den 19 dito is te *Meeuwen* een Kasteel naby *Gorinchem* overleden de W. Ed. Gestr. Heer Mr. *Diederik van Bleyswyk*, Vryheer van Eethen en Meeuwen, Raad en Oud-Burgemeester der opgemelde Stad en Ontfanger van de Graaflykheids Tollen aldaar enz. enz. enz.

Den 25 Juny voormiddags omtrent 11 uuren ontstond te *Utrecht* aan de Westzyde van de Voorstad buiten de Tolsteeg-poort, achter de Herberg de Zwaan, na het laden van een voer Hooi, een zeer geweldige brand, welk echter door de vlyt en het goed bestier der Regeering, gelukkig wierd gebluscht; zynde de Achterhuizen van de voorsz. Herbergh, en van de Hulk en andere afgebrand en de overige van dit blok onbeschadigd gebleven.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat alhier onder Voorzitting van Do. *Chr. Tifleyn* gehouden te worden, op Woensdag den 6 en 19 July (1763.)

Op Vrydag den 24 Juny (1763) is in de Nieuwe Kerk, door den Eerwaarden en zeergeleerden Heer *H. van Garél*, tot het H. Predikampt ingezegend, den Eerw. en veelgeleerden. Heer *Job. Christ. Baum*, beroepen Prdikant te *Zierikzee* werwaarts zyn E. vertrokken is, om aldaar (zo men zegd) door den voornoemde Heer *H. van Garél* aan zyne Gemeente te worden voorgesteld; waar van wy in 't vervolg onzen Leezeren meerder denken mede te deelen. De voorsz. Ingezegende Leeraar had tot zynen Text 2 *Timot.* 2. *vs.* 1. *Zo wees nu sterk myn zoon, door de Genade in Christus Jezus.*

Op Zondag avond den 26 Juny, zynde de Zondag van de Augsburgsche Confessie, heeft in de Oude kerk in de beurt van den Eerw. zeer gel. Heer *Jan Mulder* gepredikt, de Eerw. zeer gel. Heer *Christianus Retman*, Predikant te Leiden, en verklaard het derde Artykel van de Augsburgsche Geloofs belydenis waar uit zyn Eerw. voorstelde: 1. *de heilryke komst van den Messias in 't vleesch*; als ook 2. *de luisterryke dog*

ook verschrikkelyke komst van den Messias ten laatsten Oordeel; doende in zyne toepassing eene dankzegging aan deeze Gemeente voor de milde gifte, alhier ten verbeetering der Kerk van Leiden gecollecteerd.

UTRECHT. By deeze gemente zyn verkooren tot

OUDERLINGEN.

.... *Hundelym.* *Christiaan Flugel.*

DIACONEN.

Willem Hendrik Kroon. *Johannes Wildeking*
Jan Adam Meelboom. *Jurriaan Mulder.*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 5de *May* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Donderdag den 5 May.
'*t Kind* van Gerrit Meynssen. O. K.

Saturdag den 7 dito.
'*t Kind* van Willem Heuper. O. K.

Dingsdag den 17 dito.
Petronella Krap, Huysvrouw van Anthonies Boes. N. Z. K.
'*t Kind* van Jan Willem van den Bergh. O. K.

Woensdag den 18 dito.
'*t Kind* van Johan George Stuntz. N. K.

Donderdag den 19 dito.
Jan Dirkse de Groot. Z. K.
Evert Maters, Mr. *Koekebakker*. N. O. K.
Barttolt Ertman. W. K. H.
Tryntje Kuyter, Huysvrouw van Albert Kamphuyse. N. Z. K.
Johanna Elisabeth Crombosch, Huysvrouw van Josua van Arrewyhe. L. N. K.

Vrydag den 20 dito.
Jacobus Bronsveld. W. K.
Jacob Bos, *Schoenlapper*. K. K. H.
Christiaan van der Oudermeulen, Zoon van Christiaan van der Oudermeulen. N. O. K.
Willemina Peel, Weduwe van Pieter Bos. O. O. K.
Anna Imenske Bronkhorst, Huysvrouw van Nicolaas Kransbergen. L. K. H.
Sara Langly. E. N. K.

Saturdag den 21 dito.
Cornelis van den Hoven, *Schoolmeester in 't Huyssitten School*, in No. 2. O. O. K.
Gerritje Pieters, Weduwe van Dammes Buls. N. K.

Neeltje Andries, Weduwe van Hans Roos. A. K. H.
Arriaantje Bakker, Huysvrouw van Jan Warnyk. W. K.
'*t Kind* van Albertus Allebe. N. K.
'*t Kind* van Jan Boumeester. Z. K.
'*t Kind* van Johan Diederik Thöne. L. O. K.

Sondag 22 dito.
Styntje Andriesse laast Weduwe van Jan Steede. A. K. H.

Maandag den 23 dito.
Frans Franke. L. K. H.
Rasmus Lampe. A. K. H.
Lucia Poskens, Huysvrouw van Gerrit Toor. K. K. H.

Dingsdag den 24 dito.
Hendrik Spuyers. W. K.
Grietje Langerhuyse, Weduwe van Jan Blom. O. Z. K.

Woensdag den 25 dito.
Willem Stellingwerf. A. K. H.
Jan van Loo. A. K. H.
Barend Tol. K. K. H.
Hendrik Scheltema, jongste Zoon van Pieter Scheltema. Z. K.
De Zoon van wylen Laurens Kok. L. N. K.
Martha Siewers, laatst Weduwe van Anthoni Ruben. W. K.
Lysbeth Pietersz., Weduwe van Caut Jansz. Stickel. O. O. K.
Magdalena Kemper, Huysvrouw van Gerrit Meyer. L. N. K.
Alida Hackeman, Huysvrouw van Willem Simons. W. K.
Maria van den Dorp. E. N. K.
Maria van Loor, Bejaarde Dogter. N. K.

Don-

Donderdag den 26 dito.

Goosen Schaay, *Schipper op Uitrecht.* E. Y. K.

Andries ten Broek. K. K. H.

Anna Mangenus, laatst Weduwe van Dirk Brugman. L. O. K.

Johanna van Houten, Huysvrouw van Hendrik van Toorn. E. Y. K.

't *Kind* van Adriaan Ryke. W. A. K.

Vrydag den 27 dito.

Christiaan Penning. L. K. H.

Anna Maria Swart, Weduwe van Cornelis Benedictus van der Beeke O. K.

Swaantje Ten Bos, Weduwe van David van Frankendaal. O. K.

Elisabeth Terile, Huysvrouw van Reardus Sytsema. N. K.

Anna Roet, Huysvrouw van Gerrit Verlyn. K. K. H.

Saturdag den 28 dito.

Anna Kel, Huysvrouw van Pieter Baas Mr. *Timmerman en Heybaas.* N. Z. K.

Judith Delprat. W. A. K.

't *Kind* van Melchior Westering. O. K.

Sondag den 29 dito.

Hendrik Rutgers. W. K. H.

Jan Mulder. W. K. H.

Nicolaas Kransbergen. L. K. H.

Maandag den 30 dito.

Johannes Bruyns. L. O. K.

Geesje Menke, Weduwe van Barent Kot. Z. K.

Margareta Hoog, Judith Hoogen van wylen Cornelis Hoog. L. K. H.

't *Kind* van Cesar de Velay. W. A. K.

Dingsdag den 31 dito.

Frans Spyker, Mr. *Boommaker.* O. K.

Jan Peeterman, *Droog scheerder.* W. K.

Judith Reillard, Weduwe van Jan Cookey. Z. K.

Maria Permite, Weduwe van Jan Duple. L. K. H.

Anthonia Leegewey, Huysvrouw van Hendrik Tappé. W. K.

Donderdag den 2 Juny.

Amske Wiggers. Z. K.

Theodorus van Rynen, *Waagdrager in 't Wit boede Veen.* Z. K.

Jacoba Oostrum. N. K.

Kaatje de Bruyn, Huisv. van Jan Regwyk. O. O. K.

Vrydag den 3 dito.

Frans van der Boke, *Schoolmeester.* O K.

François Fourdinier. W. A. K.

Tryntje Starr, Huysvrouw van Simon Wouterse van Osenbrugge. O. O. K.

Geertruy Koning, Huisvrouw van Nicolaas de Myn. Z. K.

Wilhelmina Jacoba Vermeulen, Huisvrouw van Willem Tieleman Kever. O. K.

't *Kind* van Hendrik Stoop. N. Z. K.

Saturdag den 4 dito.

Adrianus van den Heuvel. A. K. H.

Elisabeth Delmar, Laast Weduwe van Pieter van Bitterswyk. W. K.

Jannetje Fouquet, Laast Weduwe van Hans Grys. W. A. K.

Maria van Veningen, Weduwe van Albertus de Marolles. N. K.

Barbara van Gessen, Weduwe van Willem van de Vyfer. E. N. K.

Sara Voet, Huisvrouw, van Stephanus van Ysendyk O. Z. K.

Elisabeth Ravens, Huisvrouw van Arent van Delft. W. K.

't *Kind* van Cornelis Brak. N. O. K.

Sondag den 5 dito.

Willem ter Wys. A. K. H.

Dingsdag den 7 dito.

Hendrik ten Kaate. N. K.

Henricus Josephus Grasper, Jongste Zoon van Jan Bernardsz. O. K.

Jan Berkman Jongste Zoon van Jan Berkman. Z. K.

Geertruy Poort Weduwe van Gerrit van Leeven. N. Z. K.

Jannetje Vriesekolk, Huysvrouw van Albert Hudde. N. K.

Geertruy van Maarhuysen. W. K.

Maria Bravert. N. K.

't *Kind* van Hendrik Beth. E. Y. K.

Woensdag den 8 dito.

Kristina Scholten, Weduwe van Jan Hartman O. K.

Aaltje Willems van der Hoek, Weduwe Jacobus Swigters N. K.

Anna Dravena, Huisvrouw van Joan

Adam Bartelsman L. N. K.
Femmetje Jagers, Huysvrouw van Hendrik Jan Scholten W. K.

Donderdag den 9 dito.

Coenradus Wishoff. N. K. H.
Geertruy Martieni, Weduwe Ferdinand Santwyk. L. N K.
Amerentia van Soest, Weduwe van Gysbert Boljart. L. K. H.
Clasie Jonas, Weduwe van Andries Vork. A. K. H.
Aaltje van den Broek, Huysvrouw van Thomas Trox, W. K.
Johanna Verbeek, Huysvrouw van Leendert van der Spit, de Jonge K. K. H.

Vrydag den 10 dito.

Johannes Hynings. A. K. H.
Anna Maria Lafeber, Huisvrouw van Pieter Gresante. W. K. H.
Elisabeth Branthout. N. K.
Margareta Catharina Karsseboom. O. K.

Saturdag den 11 dito.

Pieter Kaartjes. N. Z. K.
Willem Reynders. N. K.
Jan Armand Teschemaker. N. K.
Hendrik Alberts. O. K.
Gerrit Maanbeek. K. K. H.
Helena van Orssagen, oudste Dogter van Dirk van Orssagen. A. K. H.

Sondag den 12 dito.

Aaltje Janse, Meyer Weduwe van Hendrik de Munter. A. K. H.
Neeltje Kryne Jong, Huisvrouw, van Klaas Bakker. K. K. H.

Maandag den 13 dito.

Anna le Blan laast Weduwe Jacob Guillot. O. K.
Jannetje Doedes Huysvrouw van Harmanus Waterbuur. Z. K.
't *Kind* van Willem Franke. L. N. K.
't *Kind* van Pieter de Goeje. W. K.

Dingsdag den 14. dito.

Willem Otterbeek *Makelaar*. N. K.
Pieter Sweers. O. K.
Jannetje Brouwer Huisvrouw van Jan Hopmeyer. O. O. K.
Otto Bly. W. K. H.
Hendrikje Rinkinks, *Bejaarde Dogter*. L. K. H.

Woensdag den 15 dito.

Hendrik van Bemmel. O. K.
Cornelia Maanders. N. Z. K.

Donderdag den 16 dito.

Mr. Jacobus Augustinus van Son, *Scheepen*. Z. K.
Jan Godfried Scholten, *Musiek Instrument maker*. L. O. K.
Marten den Bel, *Mr. Timmerman*. W. K.
Coenraat Coeguies. W. K.
Pieter Scheltema, *Makelaar*. Z. K.
Cristina Lindeboom, Laast Weduwe van Poulus Eggers. L. N. K.
't *Kind* van Louwerens Meyboom. L. K.

Vrydag den 17 dito.

Jeronimus Nolthenius. N. K.
Jurriaan Klaasen. A. K. H.
Cornelis Richelman. L. N. K.
Marretje Coens, Huysvrouw, van Klaas Warnaar. A. K. H.
Anna Constant, Huysvrouw van Johannes Sanina. W. K. H.

Saturdag den 18 dito.

Abraham Amman. L. O. K.
Jurriaan Schult, *Mr. Goudsmit*. L. N. K.
Gerard Schouten. O. K.
Hendrik van Snellenbergh, *Scheeps Beschieter op de O. I. Comp. Werf*. O. O. K.
Johanna van Scharpenseel, Huysvrouw van Gysbert van Schonevelt. O. K.
Maria Rabberingh, Huysvrouw van Claas de Greeff. Z. K.
Maria Bomer, *Bejaarde Dogter*. N. K.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 13 *Juny* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Agtergragt (*G. Rebel J. van der Hart Hendriksz.*, *P. van der Biet* en *C. Mooy*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Utrechtsestraat en Reguliers gragt. *f* 3850, in slag *f* 300, verkogt.

Agtergragt (Dezelve Een Huys en Erve, op de) naast de bovengemelde tusschen de Utrechtse straat en Reguliers gragt. *f* 4075 in slag *f* 85 verkogt.

Dwarsboomsloot (*J. van den Berg J. Schreuder Willemsz.* en *D. Gerard Romer*

mer, Een Huys en Erve, op) 't tweede van het Sakslootje. *f* 4550 in slag *f* 50 verkogt.

Dwarsboomsloot (Dezelve Een Huys en Erve, op) naast het bovengemelde op de hoek van 't Slootje. *f* 2025 verkogt.

Goudsblomsgragt (*N. Bremer*; Een Huys en Erve, op de) of Fransepad. *f* 1400 in slag *f* 25 opgehouden.

's Graveland (*J. Schoonhoven*, Een Tuyn en Huyzinge te) *f* 1400 in slag *f* 100 opgehouden.

Keyzersgragt (*B. Tideman* en *J. Schoonhoven*, Een Huys en Erve op de) Westzy, tusschen de Lelygragt en Westermarkt. *f* 21000 in slag *f* 2000 verkogt.

Koningstraat (*N. Bremer J. Heckbuysen* en *A. Alens*, Een Huys en Erve, in de lange) Noordzy. *f* 4600 in slag *f* 500 verkogt.

Nieuwe Zyds Agterburgwal (*J. Cloppenburg J. van Wattens* en *N. Bremer*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Mol en Mostertpotsteegen. *f* 3600 in slag *f* 550 verkogt.

Pypemarkt (*W. Ebbenhorst B. Tiedeman L. Hoop* en *G. Cleene Hendriksz* Twee Huizen en Erven, op de hoek van den) bezuiden het Stadhuis, in een Koop. *f* 9600 in slag *f* 700 verkogt.

Reguliers Breestraat, (*J. Lafrens*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in een Koop, op de) Noodzy. *f* 8200, in slag *f* 1700, opgehouden.

Slykstraat, (*J. Cloppenburg J. van Wattens* en *Nicolaas Bremer*, Een Huys en Erve, in de) *f* 1000, in slag *f* 500, verkogt.

Slykstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) naast het bovengemelde. *f* 2850, in slag *f* 150, verkogt.

Slykstraat (Dezelve Twee Huizen onder een Dak, in de) byde Agterburgwal, in een Koop. *f* 2550, in slag *f* 200, verkogt.

St. Anthonis Breestraat (*J. Cloppenburg*, Een Huys en Erve, op de) Oostzyde, by de Nieuwmarkt. *f* 3950, in slag *f* 200, ophouden.

Tuinstraat, (*G. Rebel*, *J. van der Hart Hendriksz*, *P. vander Biet* en *Claas Mooy*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, tusschen de Princengragt en eerste Dwarsstraat. *f* 1900, in slag *f* 2, verkogt.

Zouwtkeets Burgwal (*J. Slebes*, *Hendriksz. D. van Schorrenbergh*, *M. van der Linden*, *J. Huygen*, *G. de Roy* en *Jolle Jolles Laurensz.*, Een Zoutkeet, met dessels losse en vaste Gereedschappen, genaamd de Wassende Maan, op de) 800, in slag 600, verkogt.

Zoutkeets Burgwal (Dezelve Een dito, geleegen als vooren, genaamd de Weereld. *f* 400, in slag *f* 300, verkogt.

De onderstaande *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 27 *Juny* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Bennebroek, (*C. Twisk*, Een Erfpagt op een Erf te) groot *f* 5: —— : —— 's Jaars. *f* 140, in slag *f* 8, verkogt.

Bennebroek, (Dezelve Een Erfpagt op een Weyde agter de Kerk te) groot *f* 52: —— : —— 's Jaars. *f* 1475, in slag *f* 150, verkogt.

Bennebroek, (Dezelve Een Erfpagt op de Poddeberg in) groot *f* 8: —— : —— 's Jaars. *f* 180, in slag *f* 75, verkogt.

Blom-

Blomdwarsstraat (*A. Hanenberg*, Een Huis en twee Agterhuizen en Erven, in een Koop, in de tweede) *f* 1925, verkogt.
Heemelryk, (*A. Rutgers*, Drie Huyzen en Erve, in een Koop, in het groot) agter de Lutherse Nieuwe Kerk. *f* 800, in slag *f* 200, opgehouden.
Heemsteede, (*C. Twisk*, Een Kamp Land of Weyden, geleegen aan 't Esse Laantje onder in) Huur gebruikt werdende door Cornelis van der Horst, 's Jaars voor *f* 57 : —— : —— *f* 1150, in slag *f* 459, verkogt.
Heemsteede (Dezelve Een Erfpagt op een Kleerbleekery tot) by de Heeren Laan, op de Santvaart, groot *f* 50 : —— : —— 's Jaars. *f* 1000, in slag *f* 400, verkogt
Heemsteede (Dezelve, Een Erfpagt op een Erf te) groot *f* 6 : —— : —— 's Jaars. *f* 160, in slag *f* 30, verkogt.
Heemsteede (*C. Twisk*, Een Erfpagt op een Erf, aan de Heerenweg, ne by de blaauwe Steen tot) groot *f* 14 : —— : —— 's Jaars. *f* 360, in slag 100, verkogt.
Heeren Santvaart, (*C. Twisk*, Een Erfpagt op een dito aan de) groot *f* 30 : —— : —— 's Jaars. *f* 650, *f* 110, verkogt.
Kerkstraat, (*J. Kaakenbos*, *E. de Meza* en *P. Grauwenbaan*, Een Huys en Erve, in de) tusschen de Binnen-Amstel en Utrechtschestraat. *f* 3300, in slag *f* 100, verkogt.
Kerkstraat, (*A. Rutgers*, Een Huys en Erve, in de) tusschen de Spiegel en Vyzelstraaten Zuidzy. *f* 2400, in slag *f* 450, verkogt.
Langebrugsteeg, (*J. Cloppenburg*, Een Huys en Erve, als mede nog een Agterhuys en Erve, met een vrye Gang, in de) *f* 8350, in slag, *f* 250, verkogt.
Leidsestraat, (*J. Ottens de Jonge* en *J. Molerus Stoltekamp*, De helft in een Huis en Erven, op de) tusschen de Keizersgragt en Kerkstraat. *f* 3800 in slag *f* 100 verkogt.
Negelantiersstraat, (*W. Ebbenhorst* en *G. Rebel*, Twee Huizen en Erven, in de) Noordzy, het derde en vyfde huis bewesten de eerste Dwaarsstraat, in een Koop. *f* 4150, *f* 700, verkogt.
Oude Kennissteeg, (*P. de Hoen*, en *J. Lafrens*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy *f* 8100, in slag *f* 250, verkogt.
Oude Waal, (*A. Hanenberg*, Een Huis en Erve, op de) *f* 5050, in slag 100, Opgehouden.
Pypenmarkt, (*J. Ottens de Jonge* en *J. Molerus Stoltekamp*, Een Huis en Erve, op de) in de Melkmeisjessteeg *f* 325, in slag *f* 70, opgehouden.
Roozestraat, *R. Hageman*, Een Huis en Erve, in de) Zuydzy, tusschen de eerste en tweede Dwaarsstraat. *f* 3000, in slag *f* 35, opgehouden.
Scheepene Kennis, (*P. de Hoen*, en *J. Lafrens*, Een ten Lasten Hendrik de Jong. in dato 27 Feb. 1759 voor den tyd van 8 Jaaren, tegens den Intrest van 2½ per Cto. 's Jaars, groot *f* 5000 : —— *f* 50 ½ Per cento, verkogt.
Slootje, (*P. de Hoen*, en *J. Lafrens*, Een Huys en Erve, zynde twee Woningen onder een Dak, op het) tusschen Dwarsboomsloot en de Keizers Dwarsstraat *f* 1675, in slag *f* 5 verkogt.
St. Janstraat. *J. Ottens de Jonge* en *J. Molerus Stoltekamp*, Een Huis en Erve, in de) *f* 3150, in slag *f* 500, verkogt.
Uylenburg, (*J. Knakenbos*, *E. de Meza* en *P. Grauwenbaan*, Een Huys en Erve, op), of Agterstraat, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat Westzy. *f* 1550, in slag *f* 100 verkogt.

RE-

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE MERCURIUS,
VEERTIENDE DEEL.

DE

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, benevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN &c.

Als mede het voornaamste KERRNIEUWS *der*

LUTHERSCHE GEMEENTENS

deezer Provintiën;

Naamlyst der *Overleedenen* en *Verkoopingen* van de *Huizen* met de *Pryzen*, dienstig voor MAKELAARS &c.

VYFTIENDE DEEL.

AGT STUKKEN,

Van July tot December 1763.

Met Kunst Plaaten opgehelderd.

TE AMSTERDAM,

By BERNARDUS MOURIK,

Boekverkooper in de Nes, by de groote Vlees-Hal, 1763.

MAANDELYKSE NEDERLANSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JULY 1763.

vervolg der MEMORIE

van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

Litera A. *No.* 2.

Copie Missive.

Edele Mogende Heeren,

MYn Heeren den ondergeschreven heeft gedagt geen attentie te moeten maaken op de twee cretique Advisen van de Kapiteyn Jan Hœufft, als niet te meriteeren. Edog op de agterbakze Discoursen van gemelde Kapiteyn, is den ondergeschreven als geforceert om die eenigzints te beantwoorden, zoo veel ten respecten van de hooge Krygs-Raad als personeelyk voor zig, als President van dezelven. Daarom by d'eer heeft de nevensgaande Articulen aan Uw Edele Mogende toe te zenden, daar by nog by moet voegen, dat aan de hooge Krygs-Raad, in geene manieren is gebleeken, ja zelfs geene redenen tot de allerminste soubçons zyn voorgekomen, dat de Kapitainen Bisdom en Limborgh van der Kraght, zig te eeniger tyd in hunnen dienst verloopen hebben in dronke drinken, daar by Kapiteyn Jan Hœufft met zyn critiquig Advis van 13 Maart 1761. een schynzel van geeft, deze critique, als ook die ten opzigte van de Regeering, met de recommandatien van kundigen, ervaaren Persoonen aan te stellen tot Kapitainen ter Zee, past aan geen Officier, en was van den Kapiteyn Hœufft, het allerminsten te wagten, die zyn Schip Hilversbeek twee à drie maalen in een reys aan de grond gezeylt heeft, het zelven verlaten, dat door de Zee

luyden van het Eylandt Wieringen van de grondt is afgebaalt en te Amsterdam in 's Lands Dock is gebragt. Waar mede hier afscheyde, en blyve met behoorlyk respect

Edele Mogende Heeren,

Myn Heeren Uw Ed: Mog.
Ootmoedigen en Geh: Dienaar

(Get:) C: *SCHRYVER.*

Na Collatie met zyn Origineel
bevonden te accordeeren

C: *BACKER, Junsf.*

Amst: 6 Juny 1761.

De Edele Mogende Heeren
Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit residerende te Amsterdam.

Littra A. *No.* 3.

Copie.

Articulen ter beantwoording en wederlegging van de tegengestelde Advisen van Capt. Jan Hoefft, over het geluyd in dato 13 Maart 1761. te Amsterdam, en Dordrecht den 2 April 1761.

DEe 's Winters als wanneer het sterk mist, en de Veerman op Buyksloot afvaart, luyd het klokje aan het Tolhuys, op dat geluyd vind die Veerman den ingang van het Buyksloter Canaal. Zoo meede wanneer de Veerman van het Tolhuys afvaart, luyd de klok aan de Nieuwe Stads Herberg, en vind die plaats als vooren.

Wanneer een Vloot of Esquader by den anderen zeylt, werden zy door Kanonschoten by den anderen gehouden, en om malkanderen geen schade toe te brengen, met aan boord zeylen, werden Charges met hand geweer geschoten, de Trommel geslagen, de klokken geluyd, als dat geluyd niet dienstig was, zoude alle Zeeluyden, van alle tyden af, daar geen gebruyk van gemaakt hebben; en dat eg-

egter zommige Scheepen ſepareeren, of den anderen ſchade toe brengen, zyn daar deze voorſchreven middelen geen oorzaak van, maar wel de onkunde van zommige commandeerende Officieren.

Dat in 't kleyn goed bevonden is, word *geproponeert* om in 't groot *te probeeren*, of het zelve in 't gebruyk gebragt kan werden, te meer, daar de zaak van weynig koſten is, in comparatie van de groote ſchadens die 'er van geleeden zyn. en nog van te wagten ſtaan. Wanneer een Esquader of Vloot Scheepen in een Haven ten Anker legt, en de Barquaſſen of de Chaloupen van boort af zyn, om 's Lands dienſt te verrigten, heeft men wel een ſignaal gegeven met het luyden van de Klok, met tuſſchen pooſen, en differente Trommelſlagen, waar op de Vaartuygen hun Schip hebben kunnen diſtingeeren van anderen, en vinden, dit is iets daar de Capt. Hœufft geen ondervinding of kennis van ſchynt te hebben.

Aangaande het geluid van de Kanonſchooten, is wel een remarque of critique te maken, die eenig fondament heeft, daar de Kapt. Hœufft niet aan heeft kunnen denken, ter bekragtiging van zyne ſentimenten zig bedienende alleen van zyne afkeuringe, zonder ſuffiſante reeden te geeven; die remarque beſtaat daar in, dat het luyden van een Klok een continuëel geluyd is, zoo mede het geluyd van de Trommel, *dat het gehoor ſterk fixeert* en daar door een peyling te giſſen is, nagenoeg tot het oogmerk, zoo als hier te vooren is gebleken.

Een Kanonſchoot, of twee na malkanderen geven yder ſchot, *een ſlag*, dat de peyling zoo gemaklyk niet maakt als het geluyd van de Trommel, *daarom is voorgeſlagen* om van de Kanonſchoten eerſt een proef te neemen, alvorens iets poſitief te bepalen, en de propoſitie aan het Hof van Groot Brittagne te doen.

Edog de twee peylingen op het Zuyd- en Noord-Voorland, met het gehoor gecalculeert op twee à drie ſtreeken yder; daar die veir of ſes ſtreeken van den anderen kruyſſen, ſtaat den Zeeman met zyn beſtek in het midden, en nauwkeurig genoeg, om zyn coers te veranderen, de Banken mis te zeylen, daar van geëyſt is een proef te neemen.

Zoo die Peylingen tegens verwagting by het nemen van een proef niet volkomen nagenoegen uytvallen, zoo is nogtans *zeeker ja onwederſprekelyk* dat het geluyd van de Kanonſchooten den Zeeman zal waarſchouwen, naby het gevaar gekomen te zyn, dat hem als dan zal doen veranderen van meſures, het zy by occaſie daar van af te wenden ofte wel te laten dryven, ook wel ten Anker te komen, en afwagten dat het duyſter weer opklaard, &c.

Daar zyn exempels, dat de ſignaalſchooten, van de Ooſtindiſche Retourvloot, gehoort zyn by 's Lands Esquader, dat op zodanigen ſtreek van 't Compas als zy de ſchoot gehoort hadden, voort zeylden, en by 't opklaren van de miſt de Ooſtindiſche Retourvloot ontdekten.

Hier te vooren is gezegt, dat het Klokke luyden, of by continuatie de Trommel te roeren het gehoor beter fixeert, als een enkelde ſlag van een Kanonſchoot, om dat geluyd af te peylen op het Compas, daar van ook een verbetering, in de proefneming zal kunnen geprobeert werden, met eenige Kanonſchoten zoo ſchielyk op malkander als een heyge vuur ofte wel als de ſlagen van het Kanon dat geproeft word, te doen hooren, zoo zal het gehoor zig beter fixeeren, en tyd hebben van de peyling beeter te neemen, het welk maar eenige ponden Buskruyd meerder zal doen koſten.

De Kapt. Hœufft argumenteerd by conſequentietrekking, uyt het Advis van de hooge Krygs-Raad met *Eenparigheyd* genomen, *uytgezondert* de Kapt. Hœufft, als of! wanneer hy in 't geval quam, zoude gecommandeert werden by een Schipper van een Galjoot, ofte Jong Officier, &c. Voor eerſt is die geforceerde conſequentie uyt het Advis van de hooge Krygs-Raad niet te haalen, en de Kapt. Hœufft toont aan met deze zyne *bygebaalde geforceerde Critiques*, dat hy ten eenemaal onkundig is, van het gebruyk dat een commandeerende Officier maakt van zyne Fregatten, Galjoots, of Advis-Jagten, die onder zyn commando ſtaan. Alle andere Critiques in de twee Adviſen van de Kapt. Hœufft vervat, zyn van dezelve natuur, condemneerende generaliter het gantſche Advis van de hooge Krygs-Raad, *Egter! met erkentenis van zommige periodens niet te begrypen*

Waarom den ondergeſchreven Officier zig niet zal vermoeyen met die te wederleggen, latende het verwaant onderwys daar in vermeld, *van nugtere* en *bequame ſubjecten* tot Zee-Officieren aan te ſtellen, ter remarque en attentie van de Regeering die zulks aangaat, alleenlyk de perioden van het bidden daar in niet begrypen, maar daar op antwoorden, dat het oeffenen van de Godsdienſt, altoos goed is, dog op zyn tyd, wanneer Gods weer en wind zulks toelaat, dat! wanneer het een vliegende ſtorm waayt of dat een Zeeman by een nakent gevaar is, een yder voor en in zig zelven moet bidden, en dat! al werkzaam zynde, in zyne bezigheeden, wel uyt te kyken, de handen uyt de mouw te ſteeken en te arbeyden dat nodig is *zyn pligt te betragten*, het welk ook Godsdienſt is zonder pedanterie.

Waar mede den ondergeſchreven van deeze harrewarrige materie zal affcheiden. Actum in Amſterdam den 22 May 1761.

(Was get.) *C: SCHRYVER.*

Na Collatie met zyn Origineel bevonden te accordeeren

C: BAKKER, Janſz.

(Het vervolg hier na)

AFRICA. *Tunis.* Van Gerbi eene Grensſtad deezer Regeering, naby den Staat van Tripoli gelegen, heeft men den 22 Juny (1763) door eenen Boden de onaangename tyding bekomen, dat de Bezetting, onderſteund door een gedeelte der Ingezetenen, tegen den Baſſa en de Leden der Regeering aldaar was opgeſtaan, en dezelve benevens hunne Bedienden en ſlaven, welke hunne Heeren trachtten te verdedigen, hadden omgebracht. De byzonderheden van deezen opſtand zyn als noch onbekend, edoch zullen wy die eerlang kunnen verneemen.

EUROPA. *TURKYEN. Conſtantinopolen.* Het is niet zeer vreemd, in dit Ryk beroertens te zien ontſtaan by 't overlyden van den Sultan of derzelver Viziren: dit is echter niet geſchied by 't ſterfgeval van *Rachim Pachab*, vermits de voorzichtige ſchikkingen van zynen Opvolger, den tegenwoordigen Groot Vizier, alles in volkomen ruſt hebben weeten te behouden.

Den Groot-Admiraal is van hier in zee geſtooken met drie Oorlogſchepen en negen Galeyen, om den jaarlykſchen Tribuit in den Archipel op te halen.

Ali-Aga, Gunſteling van wylen den Groot-Vizir, die zedert de dood van dien Miniſter in hechtenis zat, is gewurgd geworden, en zyn lighaam twee dagen na den anderen voor het Hotel van de Munt ten toon gelegd, hebbende op de borſt een geſchrift, met de woorden: *Alia Aga, Perſiaan, is ter dood gebragt ingevolge een wettig vonnis van den Mufti.*

PORTUGAL. *Liſſabon.* Eenige onzer Oorlog Scheepen verzeld van twee Engelſche, de *Lord Clive* en de *Embuſcade*, hebben het Fort van *Nova Colonia* dusdanig beſchoten dat de Spanjaarden genoodzaakt werden, te capituleeren; edoch een Bom op 't eerſtgemelde Schip gevallen zynde, en het zelve met al het volk, benevens de ſchatten door de onzen en de Engelſchen, op de Spanjaarden Buit gemaakt, in de lucht geſprongen zynde, ſtaaken de laatſtgemelde de roode Vlag wederom op, en werden dus de onzen genoodzaakt na *Rio de Janeiro* te rug te keeren.

SPANJE. *Madrid.* Zyne Majeſteit heeft verſcheide Militaire Promotien gedaan, en is inzonderheid daar by bedacht om de Officieren, die zich in den laatſten Oorlog wel gekweeten hebben, te belonen.

ITALIEN. *Romen.* Verſcheide Hoven intereſſeeren zich nopens

pens de Bisschops verkiezing van Luyk, ten voordeele van den Prins Clemens, en inzonderheid dat van Dresden, hebbende de Paus dieswegens een schryven ontfangen van den Koning van Polen, Vader van voorn. Prins: van welke Uitwerking dit zal zyn moet de tyd ontzwachtelen. Van den Grave van Oultremont is desgelyks een schryven aan zyn H. in geloopen.

Genua. Men verstaat, dat de zaak van Corsica by den Senaat nader in ernstige deliberatie genomen en in omvrage gebragt zynde, *of men den Oorlog tegens de Rebellen voortzetten, dan staken zoude?* by meerderheid van stemmen geresolveert is: dat, *indien men van gene Mogendheid Troepen in soldy bekomen kan, om den Generaal Matra te renforceeren en de Rebellen t'onder te brengen, men van een Oorlog zal afzien, die de Republiek reeds meer gekost heeft, dan 't gantsche Eiland Corsica waardig is.*

INGERMERLAND. *Petersburg.* De intrede van hare Majesteit de Keizerin in deze Stad blyft op den 9 July, nieuwen styl, bepaalt, en men zegt, dat de vreugdebedryven over haar retour 8 dagen zullen duren. Volgens de laatste Brieven van Moscou zal hare Keizerl. Maj. den 27 Juny de te rug reize van daar aannemen en moet de Grootvorst eerst sedert den 23 dito onder weg zyn. Alle de buitenlandse Ministers zyn reeds alhier geretourneert, uitgenomen de Zweedse, die zich by den Heer Cancelier op 't Land bevind. Ook is de nieuwe Deense Envoyé Baron van Osten alhier aangekomen, en word de nieuwe Spaanse Minister Marquis d'Herreria binnen weinig dagen verwacht.

POLEN. *Warschauw.* Vervolg der Deductie wegens *Courland*, enz. ziet ons voorgaande stuk bladz. 210.

De Hertog Ferdinand, laatste der Kettlers, in 't volgende jaar 1737 overleden zynde, wilde de Fortuin met de wereldse grootheden speelen door Hem tot Opvolger te geven een Man, die tot een zo hoge waardigheid niet geschapen scheen te zyn, Ernst Johan van Biron (of veel eer Buhren) van een gemene afkomst in Courland, had in 1730 het Recht van inboorlingschap verzoekende, zelf erkent, dat hy geen Courlands Edelman was; doch door de gunst van de Keizerin Anna schielyk tot de waardigheid van Graaf en de charge van Groot Kamerheer van Rusland verheven zynde, bestont hy zyne inzichten tot op de Hertoglyke Kroon uit te strekken. Zyne weldoenster appuyeerde hem met alle hare magt, en hy wist daarvan de onderscheide raderen met zo veel kracht te doen speelen, dat de Courlandse Adel zich genoodzaakt zag, hem voor Hertog te verzoeken; welk verzoek ook door het Russise Hof zeer sterk ondersteunt wierd.

Gewis

Gewis zoude de Koning uit zich zelven nooit aan het doen van zodanig een keuze gedacht hebben; doch het viel bezwaarlyk een magtige Naburin, wier Vriendschap Polen zo noodzakelyk was, te weigeren. Daar en boven hield die Vorstin, als Hertogin Douariere van Courland, een gedeelte der Domeinen; formeerde belemmerende Pretensien; gaf alle hare Rechten over aan den Graaf van Biron, ingeval hy met dat Hertogdom bekleed wierd, en stelde hem in staat, alle de schulden van 't zelve af te doen. De Koning de kracht dier redenen kennende en in een zo importante zaak niets zonder rype deliberatien willende doen, convoceerde in 't zelve jaar 1737 den Senaat te Fraustadt. Die Vergadering was van Advis, dat zyne Majesteit zich naar de omstandigheden moest schikken en de Investiture van Courland aan den Graaf van Biron verlenen, onder voorwaarde dat de nieuwe Vasal het Leen van Schulden en alle buitenlandse Aanspraken zoude ontheffen. Derhalven accordeerde de Koning den Grave een Provisioneel Diploma. De Courlandse Commissie reguleerde de Voorwaarde overeenkomstig de Constitutie van 1736 en verknochte wel byzonder aan dezelve, als een volstrekt noodzaaklyke Voorwaarde *sine qua non*, de verplichting van de Schulden van 't Leen af te doen en alle de Landeryen van 't Domein uit de vreemde handen te trekken.

Hier op gaf de Koning den Grave van Biron een Diploma van Investiture, gedateerd den 4 April 1739. Doch deze verliet het Russise Hof niet, presteerde de hulde niet in persoon, en wel verre van 't Leen van zyne schulden te ontheffen, deed hy niet, gelyk wy wel haast zien zullen, dan dezelve te denatureeren en zwarer drukkende te maken: ook kwam hy zyne Staten niet in bezit nemen, noch ontfing ooit van dezelve de hulde noch eed van trouwe. Derhalven had zyn Etablissement in 't Hertogdom Courland zyn beslag niet, en hy had de voorwaarde der Investiture niet vervult, toen de zelve heerschzucht, welke hem te hoog verheven had, hem weder tot niet deed nederstorten. Door zyn voorspoed verblind en met een zo luisterryk geluk niet te vreden, bestond de Graaf van Biron, in plaats van zyn plicht als Prins en Vasal in acht te nemen, in plaats van zelf zorge te komen dragen voor de Onderdanen, over welke hy wilde regeeren, na de dood zyner Weldoenster ook Rusland onder den naam van Regent te bestieren. Dan hy wierd welhaast gearresteert, van alles ontzet en met zyne Familie naar Siberie gevoert.

Het Hertogdom Courland wierd enigen tyd in zyn naam door een Regeringsraad gegouverneert; doch het Russise Hof deed al 't geen aan 't zelve behoorde, wegligten, en verzocht zelfs de Domeingoederen te sequestreeren, om uit de Revenuën de grote sommen Gelds te vinden, welke het den Graaf van Biron beschuldigde uit het Keizerlyk Tresoor ontvreemt te hebben. De sequestratie wierd by een Rescript des Konings van den 2 January 1741 geaccordeert.

Kort daarna, te weten in de maand April van 't zelve jaar, publiceerde het Hof van Rusland een Keizerlyk Edict, behelzende dat Ernst Johan Biron schuldig aan gekwetste Majesteit, de dood verdient had; doch dat hy door een louter uitwerksel van goedertierenheid van die straffen ontslagen zynde, met zyne Zonen tot een eeuwige gevangenis verwezen was. Zo dra dat Edict te Mittau was afgekondigt, cesseerde de Regering Raad in den naam van Biron te gouverneeren en deed dien naam uit de publieke Gebeeden wissen. De Koning niets willende overhaasten, en echter verlangende op een gevoeglyke wyze in 't bestier van Courland te voorzien, ordondonneerde als Opperrechtvoerend Heer der Regering, het Hertogdom in zyn naam te gouverneeren.

Het is zeker, dat de Graaf van Biron met zyne Zonen tot een civile dood gecondemneertt zynde door een Mogendheid, van wie hy zich vrywillig een Onderdaan gemaakt had door zich aan haren dienst te verbinden en haar getrouwheid te zweeren; Biron zeg ik, en zyne Zonen, volgens de grondregelen van 't Leen Recht, van 't publiek Recht en dat der Volken, voor dood gehouden en 't Leen als vacant aangemerkt moest worden.

Het Russise Hof merkte het ook als zodanig aan, doende bereids den 22 Juny 1741 door den Kamerheer van Buttler, zyn Minister, demarches dienvolgende doen en den Prins Lodewyk van Brunswyk by den Adel recommandeeren, ten einde de Standen den Koning verzochten, hem hun ten Hertog te geven. Die Prins bevond zich te Mittau, en boodt aan, het Leen van alle schulden en vreemde Pretensien te ontheffen: ook scheen hy in staat te zyn die beloften te volbrengen, en 'er lag Courland zo veel gelegen aan zich van alle Pretensien van Rusland te ontslaan, dat de Adel niet in twyfel trok, den Koning door een Gedeputeerden te smeken, dat het Hem als Opperheer behaagde, de Investitur der Hertogdommen Courland en Semigallie aan den Prins van Brunswyk te geven.

Om tyd te hebben en alles ryplyk te overwegen, melde zyne Majesteit den 17 October aan de Opper-Raaden, in zyn naam alle Acten van Gouvernement te verrichten, zendende hun tot dat einde een nieuw Zegel en zeggende in zyn Rescript, „ dat nodig was, *in de* „ publieke Acten den naam en het gezag van den Hertog te supprimeeren tot dat men van zyn zaak volkomen kennisse had en van „ den vlek van infamie, waarmede hy was belast, oordeelen konde."

Ondertusschen continueerden de Courlandse Adel en 't Hof van Rusland zelve hunne aanzoeken ten faveure van den Prins Lodewyk van Brunswyk; doch aleer de Koning zich naar Warschauw konde begeven en ten dien opzichte een besluit nemen, steeg de Keizerin Elizabeth op den Troon van Rusland, en sprak men niet meer van den Prins van Brunswyk, die Courland toen niet meer te stade kwam en geenzins in staat was, het van alle Pretensie van den kant van Rusland te konnen ontheffen. De

De in dat Keizerryk voorgevallen Revolutie scheen den Birons gunstig te zyn, wordende zy uit Siberië gerappelleert en naar Jaroslaw gebragt. De Koning, wiens kenmerken de zagtzinnigheid en goedertierenheid zyn, oordeelde de gelegenheid gunstig, om die zaak overeenkomstig zyne gronden eindelyk af te doen. Zyne Majesteit, die reeds ten faveure van Biron aanzoek by 't Russise Hof gedaan had, was voornemens hem, indien hy onschuldig was, door zyne Intercessie te ondersteunen, of ten minsten te weten, waarnaar zich met opzicht tot Courland te gedragen en in 't zekere geinformeert te zyn, of voor den Gevangen eenige herstel overig bleef. Derhalven herhaalde de Koning zyne instantien by de nieuwe Keizerin, niet twyfelende, of een Prinses, door hare goedaardigheid zo bekend, zoude den Graaf ontslaan, zo hy alle genade niet onwaardig was, en zelfs, door hem hare Pretensien op de inkomsten van Courland te cedeeren, hem in staat stellen, de essentieele Voorwaarden zyner Investiture te vervullen: doch de Keizerin ongetwyfelt van de misdryven van den Gevangen te zeer overtuigd, weigerde enig gehoor aan sollicitatien te geven en wende zelfs pogingen aan, om den Prins van Hessen Homburg de Hertogdommen, die Zy als vacant aanmerkte, te doen bekomen.

(*Het vervolg in 't stuk voor half Augustus.*)

DUITSCHLAND. *Weenen.* De wervingen, tot voltallig maken onzer Troepen, werden in alle de Staten hunner Keizerlyke Koningl. Majesteiten, met zo veel iever voortgezet, als of men wederom eenen Oorlog te duchten had.

Mentz. Den 5 July (1763) is de Verkiezing tot Aarts-Bisschop en Keurvorst alhier eenparig uitgevallen op den Hoogw. Groot-Dekan van ons Aartsstift, den Baron *Emmericus Josephus van Breidbach-Burresheim.*

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen.* De voornaamste voorwerpen der Raadsvergadering ten Hove, zyn. De herstelling van de Eendracht tusschen het oude en nieuwe Ministerie; de eenigheid tusschen de verscheide ordens van den Staat en de ophouding van het ongenoegen van het volk; het doen stand houden van de generale Vrede en de verbeetering van den Koophandel in 't algemeen. De Koningin gaat niet meer uit haar vertrek, en men verwacht alle ogenblikken haare bevalling te zullen verneemen.

VRANKRYK. *Parys.* Na men verneemd hebben de Indianen langs de *Ohio*, begonnen met het pleegen van Geweldenaryen tegen de Engelsche Troepen, welke, by aldien daar in niet in tyds voorzien word, gevolgen zoude kunnen hebben.

NEDERLANDEN. *Amsterdam.* De opstand der Negers in de Berebices is van zodanigen aart en van zo veel belang voor onzen Vaderlanderen en veele andere, dat wy geoordeeld hebben, niet beeter te kunnen doen, dan aan de zelven mede te deelen, verscheide echte Brieven, als noch niet in 't licht gegeven zynde, waaarby hunne weetgierigheid voldoening vinden kan.

DAG VERHAAL.

Het eerste Schryven gedagtekend *Isequebo* is van den volgende inhoud.

Myn Heer en waarde Vriend.

Met de alderuiterste droefheid en niet zonder veel traanen te storten, moet ik UEd. bekentmaaken de bedroefde en genoegzaame ondergang van onze Colonie *de Berbice* en Ingezeetenen, benevens myn vlugt met myn Vrouw en Kinderen om ons leeven te salveren, 't Was op den 27 Febr. 1763 dat ik een circulaire brief van den Heer *Joh. Chr. George* ontfing gedagtekend als booven waar van den inhoud aldus is.

Myn Heeren en waarde meede Burgers.

Heeden zyn 'er 4 Plantagien door de rebelleerende Slaven afgeloopen, te weeten de Plantagien *Altenklingen*, *de Juliana*, *van de Graaf* en die van *Pieter van Staaden*, waar van de meeste Christenen zyn vermoord. Des Compagnies Plantagie, *Vlissingen* is meede in groote nood, en schiet schoot op schoot, der halve zal het hoog nootig zyn dat yder een zyn eige Plantagie verzekert; hier mede na UEd. in de protectie Godes bevole te hebben

Myn Heeren en waarde mede Burgers UEd. Dienaar

Des anderen daags ontfing ik weeder een circulaire brief van onzen Burger Luitenant *Ch. Fr. Séjourné* gedagtekend 28 dito behelzende

Myn Heeren en meede Burgers.

Door dien ons land is in groote nood, zo verzoeke om adsistentie en te compareeren onder de wapenen op de alarmplaats de Compagnies Plantagie *Markay*; cito, cito; verblyve met haast

Deeze 2 brieven heb ik aan den Kapitein *Kunckler* myn Buurman gezonden, en na gedaane lecture zond hy dezelve aan my wederom zonder eenig antwoord daar op te doen. De volgende dag ging ik zelfs by hem, vraagde wat hy van dit geval en bedroefde toestand van ons land dagt, waar op hy my antwoorde: myn lieve Buurman 't is met ons en de Colonie gedaan. Den dag daar aan zynde den 1 Maart zach ik myn Buurman *Kunckler* voor by myn Plantagie met zyn tentvaartuig, en nog 2 wel belade vaartuigen met goederen, passeeren; ik

ik niet weetende wat dit zeggen wilde, zond terstond myn oudste Zoon op zyn Plantagie om te zien waarom de slaaven daar zoo een geweld maakten; myn Zoon wederom koomende raporteerde my dat Kunckler was weggeloopen, om door het bosch naar het fort te vlugten.

Zo dat hy zyn Plantagie met alle de nieuwe aangekogte slaaven verlaaten had, my alleen in de buurt laatende.

Ik en kan UEd. niet exprimeeren in wat naare omstandigheden ik toen my zelfs bevond, aan de eene zyde consideereerde ik dat het van myn eed en pligt was, als meede ook om de intressen van UEd. en de belangen die ik daar in heb, van het land zoo lang te beschermen als immer mogelyk was, tot dien einde begaf ik my met myn Vrouw en Kinderen onder de Waapenen na de alarm plaats en liet het bewind van myn plantagie over aan myn meesterknegt tot nader order.

Den 2 arriveerde ik op de voorzeide alarm plaats alwaar 5 of 6 burgers in de waapenen stonden en de rebellen afwagtten; maar wat bedroefden voor ons al te smertelyke tyding! te hooren dat de Heer *George* met zyn Vrouw en famille en goederen, zig had geretireerd op de Comp. Plantagie de *Peere Boom* als mede alle de Burgers uit de booven en middel divisien, zo dat 'er in dat district meer dan 30 Plantagie verlaaten waaren, waar van de rebellen zig meester gemaakt hebben.

Op den 3 zonde wy een vaartuig na de *Peereboom* met 2 gewaapende Burgers om te recognosceeren, dezelve raporteerden, dat de rebellen reeds op de *Peereboom* geposteerd laagen en zeer sterk en meenigvuldig waren; ondertussen hielden wy goede wagt maar vrugteloos; in de nagt omtrent 11 uuren hoorden wy vreeslyk met de snaphaan schieten op de *Peereboom* 't welk tot 12 uuren duurden; 's anderen daags zynde den 4 zonden wy een vaartuig als booven om te recognoceeren, 't zelve kwam ten 9 uuren wederom met raport dat de rebellen de burgers overwonnen hadden, en dat meest alle de Christenen zo Mannen Vrouwen als Kinderen door de rebellen vermoord waaren, op dat gerugt wierden wy genoodzaakt onze post te verlaaten, door dien wy veel te zwak waren om tegen zoo een groote overmagt te staan. Zy waaren zo als geraporteerd is wel by de 1000 sterk daar wy in tegendeel maar met ons 8 Burgers waaren instaat om een Snaphaan te kunnen lossen, zo dat wy haar victime zouden geweest zyn, hadden wy het niet met de vlugt ontkoomen, ik begaf my met Vrouw en Kinderen na myn Plantagie daar vond ik myne slaaven aan de waterkant staan om ons te ontfangen. Zy toonden veel blydschap van my weder te zien; drie van myn slaven kwamen by my in huys en begosten zeer te huilen, myn Vrouw en Kinderen beklagende, en zeiden my dat ik hoe eer hoe liever moest weggaan als wy niet om 't leeven wilde gebragt zyn: ik moest dan resolveeren om Plantagie en slaaven te verlaaten; na het fort konden wy niet koo-

men want alle de weegen door het bosch of in het savaan, waren door de rebellen bezet, zo dat wy den weg van de rivier Temerary moesten inslaan; in deeze omstandigheid vraagde ik aan myne slaaven of zy my wilde volgen, maar antwoorden wy hebben goede kosttuinen die willen wy niet verlaaten, als dat lompe volk hier op de Plantagie komt zullen wy die kappot maaken; de zelfde dag vertrok ik met 4 van myne neegers die gepresenteerd hadden myn goed te dragen, als ook myn vry indiaan, zyn Wyf en Kind; den 5 marcheerden wy het bos in met myn Buurman *van Daalen*, zyn Zoon en bedienden. Wy hadden pas een dag gegaan of wy ontmoetten een oude Indianin die zeer verbaast aankwam zeggende na de *Berbice* te gaan van Temerary te koomen, daar de negers de Christenen en Indianen doodsloegen; wy vervolgde egter de weg na Temerary denkende dat het daar niet erger kon zyn als in de Berbice; na veel zwervens, honger, kommer en dorstgeleden te hebben, zyn wy den 8 dito boven in de Rivier Temerary aangekoomen, alwaar wy 2 nagten onder den blooten heemel hebben geslaapen, eer wy Indianen tot secours kreegen, om ons by de Christenen te brengen. De slaven die ons goed droegen zyn agtergebleven met alle onze bagagie, de Indiaan en zyn Wyf hebben ons ook in de nagt verlaaten. Den 12 dito zyn wy by de Heer *J. Heiliger* gearriveerd die ons met open armen heeft ontfangen; wy zyn 4 weeken by hem gebleeven en hebben veel goeds genooten; wy wierden gewaar dat, hetgeen de Indianin ons in 't bosch gezegt had, eenigzins waar was: de negers begonnen daar ook tegens haar meesters op te staan, maar door de goede zorg van zyn Exc. den Heer Gouverneur *Storm van 's Gravesande* en de Raad van *Issequébo* is zulks gestuit en door het spoedig expedieeren van een wel bemand Oorlogschip en 2 Kaapers die uit de *Barbados* hier gearriveerd zyn om de rivier te dekken en de rebellen te brideeren, zo dat UEd. hier door zien kan dat het rebelleeren der Slaaven in deeze gewesten byna generaal is. Den 24 is tyding gekoomen dat de Gouverneur *Hogenheim*, het Fort *Nassau* verbrand heeft, na het geschut vernagelt te hebben en met alle de inwoonders op de Scheepen geretireert is. Den 16 April zyn wy hier tot *Issequebo* gearriveerd en by zyn Excell. zeer Vriendelyk ontfangen die neffens de Hr. *A. Spoors* ons met nieuwe Kleederen, alzo wy naakt waaren, voorzien heeft. Wy zyn by de Hr. *Spoors* gelogeert, en zullen in *Issequebo* blyven om te zien of onder Gods zeegen de *Berbice* weder herwonnen zal werden. Den 22 arriveerde hier een Vaartuig uit de Berbice met verscheide persoonen met een pas van de Gouverneur; Zy hadde de Berbice moeten verlaten om het gebrek dat zy daar leeden; Zyn Excell. de Hr. *Storm van 's Gravesande* ontfing ter zelver tyd een Brief van onzen Gouverneur, behelzende dat op den 2 door de Rebellen op de *Dageraad* geattaqueerd was geweest, maar ze had afgeslagen door behulp van 100 Soldaaten en eenige Officieren uit *Surinaamen*

ont-

ontfangen. Van de Rebellen zyn 40 gesneuvelt en van de blanken 3 dooden en 7 gequets. De Plantagie *de Herstelling*, houd mede stand 30 negers zyn daar te rug gekoomen, zo is my door die Persoonen gezegt. Zyn WelEedl. meld ook dat 'er 2 Scheepen uit de *Berbice* na Patria gezeild zyn, als Capitein Roelof Laurens en een Slaaf haalder; met de zelve gaan over verscheide familien waar onder de Heer *Abram Wys*, de Heer *J. Harkenrot*, Secretaris en Fiscaal. Ik kan myn zelve niet genoeg verwonderen, waarom de Gouverneur, de zelve heeft laaten gaan, om reden dat alle de lands zaaken op de verantwoording van den Secretaris zyn.

Een zeeker perzoon genaamde Charbon (*); die met een van de gemelde Scheepen overgaat is by de rebellen gevangen geweest, hy heeft veel onder hen lieden uit gestaan, zy hebben hem naderhand voor haar Ambassadeur by onzen Gouverneur gebruikt; zy hebben hem afgesonden na alvoorens hem voorsien te hebben van kleederen, hoed met point d'Espagne en geld benevens een present met een Brief voor den Heer Gouverneur inhoudende vreeden conditien; te weeten zy pretendeeren de helft van de Colonie na booven in de rivier in eigendom te possedeeren als meede ook de vrye handel met de inkoomende Scheepen, en ook gesoute vlees en spek te hebben dat de Gouverneur van nu af aan gehouden zal zyn haar lieden te leveren, waar voor zy dan de gereed staan de producten van de booven Plantagien in betaling te geven, en de andere helft van de Colonie benede de Rivier willen zy aan de Christenen laaten; tot nakoming van dien offereren zy het gemelde present bestaande in een paar goude schoen gespen, dito broek en hals gespen. Gemelde Charbon, indien God hem behoude reize verleendt zal daar van aan UEd. meer kunnen zeggen. Zoo als ik verstaan heb verwagt de Gouverneurs secours over Barbados, God geve dat het zelve spoedig mag arriveren, dan zal onder Gods Zeegen kans zyn om de *Berbice* wederom te winnen.

Myn buurman Kunckler, zoo als my gezegt is, is in het afdryven op Kapt. R. Laurensen zyn schip, zeer elendig gestorven, God wil zyn ziel hoop ik in genade aangenomen hebben, hy heeft voor zyn vertrek een gedeelte van zyn goed in de gront laaten steeken en zyn Meubilairen goederen, kisten en kasten zyn in de Indiaanen haar huisen getransporteerd, ik denk dat daar van niets zal te regte koomen want de Indiaanen houden het met de Negers.

Ik heb by myn vertrek van myn Plantagie aan myn agtien Neger-Slaven een schriftelyke verklaaring gelaaten, behelsende dat zy zig niet tegen my hebbe gerebelleerd nog het minste kwaad gedaan, ik denk dat deze precautie voor haar lieden en voor my van groot nut zal zyn, by aldien de *Berbice* hernomen word; twe baale Katoen waaren

(*) Ziet zyn eigen handig schryven hier na.

ten klaar, benevens een vat Cacau en een vat Coffy, die ik dogt met Kapt. Laurens mede te geven, als meede ook de Catoen van de nieuwe recolte die voor handen was, maar de almogende God heeft daar anders over gelieven te disponeren; daar was geen kanst om myn producten te laaden, want de passagie van de Rivier was door de Rebellen geslooten, zoo dat de zelve op de Plantagie zyn blyven staan; verders heeft myn volk my belooft, niet van de Plantagie te zullen gaan, en haar werk te doen als van te vooren en de producten in te zamelen; hier mede breke af, en blyve enz.

Het 2de Schryven is van *Curacao* den 13de May.

Myn Heer,

Met het grootste leedweezen moet ik thans de pen opvatten, om Uw wel Ed. eenige omstandigheden te melden, van het treurig gevaar aan onze Colonie overgekomen. Het was den 27. February tegens den avond wanneer ik de narigt kreeg dat de Slaaven der Plantagien *Hollandia* en *Zeelandia* het pakhuys open gebrooken, geweer en amminitie bemagtigd, en alreeds op de Plantagie *Lelienburg* met vaartuigen overgegaan, en alles opengeslagen en gerooft hadden. 'k Zond aanstonds een circulaire Brief naar beneden, op dat de Ingezeetenen ten eersten zig zouden hebben wel gewapend te begeeven, op *Mon-Repos* en *Rosenburg* alwaar zy my zouden vinden, en met geweer kruidt en loot verzien, begaf ik my immediaat op gezegde Plantagie, alwaar ik vernam, dat de Negers der Plantagien *Hollandia* en *Zeelandia*, *St. Elisabeth*, *de Juliana*, *Lelienburg* en *Hoogstraaten* alreeds hun Plantagien afgelopen en uitgeplundert hadden; verders zeiden my de Heeren *de Graaf* en *Barkey*, dat zy uit de Kerk van boven komende, en voor by de Plantagie *Hollandia* varende, van de Negers daar zelfs op hen geschoten was, egter dat zy het door schielyk riemen van hun vaartuig ontsnapt waren. Zy bevonden zig zonder geweer, alzo dit op hunne Plantagien alreede door de muytelingen bemagtigd was, gelyk mede dat van de Directeuren der Plantagien *St. Elisabeth*, *Altenklingen* en *Juliana*, die ik ook op *Rosenburg* vond. Dus byna zonder wapenen en manschap zynde, verzogt ik den Heer *Hattinga*, Kapitein der Militie, die zig ook gevallig daar vond, naar het Fort te gaan, en aan den Heer Gouverneur te verzoeken, ons eenige chalouppen met volk tot assistentie ten spoedigsten toe te zenden, waar op wy eenige van onze Slaven die wy meenden nog iets te durven betrouwen, op de uitkyk heen en weer op de wegen der Plantagie posteerden, om niet onverhoeds over Land besprongen te worden. 't Geraas van 't schieten, schreuwen en breeken op *Lelienburg* ging die nagt geduurig voort, en het mompelen en klaagen van de Slaven op *Rosenburg* en die met onze vaartuigen waren en die wy wel wisten, de eerste occasie zouden waarneemen, om zig by den oproerigen hoop te voegen, ons deed wel gauwe wagt houden tot 10. Uuren s'nagts, als wanneer wy door 't geroep aan de

de overzyde der rivier verstonden, dat de muytelingen op die zy de ons alreeds naar beneden gepasseerd, en op de Plantagie *Castres* met plunderen, roven en breeken beezig waren. Wy moesten hierop resolveeren, om niet geheelyk afgesneden te worden, ons mede in de Vaartuigen te begeeven, en tot gemelde Plantagie af te zakken, alwaar wy vernamen, dat zy daar al reeds gedaan, en verders naar *Westzouburg* ingeslagen hadden. Op *Westzouburg* gearriveerd zynde, vonden wy alles in rep en roer en de Planter en Meester gingen immediaat aan het bergen van eenige goederen en slaven derzelve Plantagie. Over elven zagen wy sware brand naar boven omstreeks de Plantagie *Rosenburg*, waar uit wy oordeelden, dat zig de oproerigen van *Castres* weer naar boven gewend hadden, om ons op *Rosenburg* te verrassen; het geen ook zeer ongelukkig voor ons zoude gebeurt hebben, zoo wy niet van hunne beweging naar benede toe, kennis (als voren gezegt) gekregen hebbende, dezelve agter aan gevolgt waren. Vermits wy nu ook verstonden, dat ze de Pont der Plantagie *Hollandia* deden laden, met de geplunderde Goederen en Provisien, quamen wy op de gedagten, dat zy het naar boven in de Rivier zouden wenden, en met het geroofde en onder hun complot zynde volk en slaven Landwaards in zig begeeven, alvorens men zoude in staat weezen hen te vervolgen. En met verwondering ziende, nog niemand van beneden tot onze hulp gekomen was, nam ik het besluit van my zelven ten schielykſten naar 't fort te begeeven, om van den Hr. Gouverneur eenige Chalouppen met Scheeps volk, en wat verders aan 't fort zoude konnen werden gemist, te versoeken, en met de vloedt weer naar boven te gaan en hen te vervolgen, om daar door aan de van ons afgesneedene Inwoonderen naar boven, Lugt en occasie te geven zig by ons te voegen.

Te middernagt op de Plantagie *Antonia* gekomen zynde, bevond ik volgens rapport van de meesterknegts, dat nog alles wel by ons volk was, egter wierden zy beneffens *Diro* zeer verslagen, toen zy van het volk op 't Jagt alle de omstandigheden vernamen; ik sprak hen moed in, en zeide dat ik met de aanstaande vloedt zoude weerom weezen, met een goed secours; dat ingeval zy vernamen, dat de te zamen gecomplotteerde slaven ondertussen verders naar *West-Souburg* en *Petit-Bayonne* afquamen, zy het pontje met de gereed zynde 8 vaten Coffy en 2 balen Catoen beneffens eenige Kost voor 't volk op het jagt riemende, en myn Kist met Linnen en Kleeragie zouden naar 't Fort zenden, en het overigen stille houden, tot ik zoude weerom weezen. Alleer ik vertrok vernamen wy door eenige van boven gevlugte Negers, dat de oproerigen, kort naar wy ons van *Rosenburg* in de Vaartuigen begeeven hadden, te Water en te Land daar zelfs aangekomen waren, en verneemende dat wy juist vertrokken waren, uit verwoedheyt van ons niet gevonden te hebben, het huys in brand gestooken, en zig verders naar boven gewend hadden, zynde

de de Huysvrouw van *Job. Dell*, *J. Saint* en Nigt, *Veltbuysen*, Planter op *Eliendam*, en verscheidene die zy niet kosten opnoemen, alreeds van hen waren vermoordt geworden. Alzo juist de Man en Broeder van de gesneuvelde Juffrouw present waren, veroorsaakten het zelve de aldergrooste verslagenheid in de Gemoederen van onze kleine trouppe, en wy hadden veel moeyten de buitensporige uitwerkingen hunner droefheyt te beteugelen.

Vervolgens liet ik de op de Plantagie bevindelyke geweeren, kruydt en loot om de securiteit in myn vaartuig zetten, en vertrok. Aan de Plantagien *Zubli-Lust* met aanbreek van den dag gekomen zynde, verstond ik dat narigt was, dat de muitende Slaven alreeds op *West-Zouburg* waren komen afzakken; dit deed my besluiten zelfs beneffens die burgers die by my waren, weer over land naar boven de Plantagie *Solitude* te keeren, naar alvorens nog een burger aan den Heer Gouverneur gedepecheerd te hebben, met herhaalt verzoek om ons assistentie te zenden. 'k Had myn vaartuig aan *Zubli-Lust* gelaten en alleenig over land eenige volk met my laten gaan, waar van ik immediaat de Indiaan *Collecoeb* uitzond, om over land naar *Margaretha Christina* te gaan, en op de Plantagie *Antonia* te vernemen of het gerugte waar was, hy kwam over negen Uure te water weerom in een coeriaal beneffens *Diro*, *Jeremias*, *Moses*, en *Stina*, die my zeiden, de muitelingen als dull op *West-Zouburg* te werk gingen, en naar zig van 't daar zelfs gevondene meester gemaakt te hebben, alles gingen verdestrueeren, en den paarde knegt wegens ziekte agter uitgebleven, ook alreeds vermoordt hadden: verders dat zy *Diro*, die wegens groote confusie onder ons volk met moete 't Pondtie had geladen gekreegen en afgezonden, egter zoo schielyk niet gaan konnende, als de Coerjaal, nog agter uit was. Vervolgens quaamen verscheide Canoos met vrye Indiaanen, die zig naar Temerary wilden begeeven, als ook eenige Slaven die het van *West-Zouburg* ontvlugten. Wy verstonden van dezelven, dat myn Pondt door de weglopers was nagezet en ingehaalt, en van hen bemagtigd zynde naar eenige weerstand van het daar op riemende volk, myn goed opengeslagen en geroofd geworden, waar door ik op een rys arm en van alle noodzakelykheden beroofd wierd, en zelfs aan geen verschooning te komen wist. Tot 'smiddags over 1. uuren nog geen hulp verneemende en brand op de Plantagie *West-Zouburg* gewaar wordende, besloten wy te zamen over land naar *Zubli-Lust* te rug te gaan; daar zelfs gekomen zynde, vonden wy twee Burgers, die de Gouverneur alleen aan 't Fort kon missen, met de narigt dat het Schip van Kapitein *Christ. Kock* ordre had de rivier op te gaan en ons te ondersteunen; het geen ook zeekerlyk van effect had konnen zyn, zo men ons teffens 30 à 40 Man weerbaare Lieden toegesonden had.

't Voorzeide Schip quam dien Avond iets voorby de Stelling der Plantagie *Zubli-Lust* ten Anker, en vervolgens verstonden wy, dat

de

de Rebellen ook op de Plantagie *Antonia* gekomen waren, alles open gebrooken, Provisie, dranken enz. en al myn Goed geroofd en bemagtigd hadden; dat zy zig daar zelfs gelegerd hadden, en hun Schild-wagten op hoge bomen daar omtrent geplaatst die op alle voorby passeerende vuur gaven. Den slaafhaalder weinig haast makende de rivier verders op te dryven, bleven de weinige byeen zynde Christenen op *Solitude* en *Zubli-Lust* verdeelt. Den 2 Maart verloor ik al myn by my hebbende Volk, die het neffens verscheiden ander Volk op een vlugten stelden, om redenen van een valse allarm die den slaafhaalder veroorsaakte, met Scherp te schieten op een van boven komende Vaartuig, waar door wy en onze Vaartuigen zonder Volk en leedig bleven leggen. De 4 's middernagts kwaam gemelde Schip eyndelyk aan de plantagie *Solitude*, juyst toen wy ook tyding ontvingen, dat de Inwoonderen boven de Kerk en daar om streeks gelegene Plantagien, zig neffens hunne Vrouwen en Kinderen op de Plantagie *Peereboom* begeeven hadden, om daar zelfs de oproerige, zoo mogelyk te stuyten; dat zy, door de Negers geattaqueerd, het wegen gebrek van Water niet lang hadden konnen uithouden, en met hen om vryen aftogt hadden moeten accordeeren; dat die ontrouwe, ziende de Christenen vertrekken, en mogelyk berouw krygende, de buyt dus te laten ontsnappen, op hen in de Vaartuigen vuur hadden gegeeven, waar door hunne roeyers verschrikt in het water gesprongen, en zy in de Vaartuigen of gedood wierden, of gedeeltelyk levendig met hun Vrouwen en Kinderen in de handen der weglopers vervielen, die hen naar eenige dagen over harde quellingen aangedaan te hebben, allen elendig om het leeven gebragt hadden, en den heele troep nu op weg naar 't Fort zig zoude begeeven, om het zelve te Water en te Lande in te sluyten.

Deeze bedroefde narigt noodzaakte ons mede de Plantagie *Solitude* en *Zubli-Lust* te verlaten, en ons in het Fort *Nassau* te begeeven. Deeze fortres door Gouverneur en Raden, de Militaire, en Burger-Officieren, separatelyk, en nauwkeurig onderzogt zynde wierd dezelve in ongeloofelyke slegte staat bevonden, de rooraarden der Canons vergaan, en alle het beneden staande zwaar Geschut alreeds, vernageld, om dat het wegens bouwvalligheyt der Fortres zint verscheiden Jaren niet meer had durven afgeschooten worden. De bezetting der Militaire, en presente Burgers waren ook niet toerykende eene van de vier zyden der fortres te bezetten, dus men eindelyk tot het hard besluyt moest overgaan om het zelve te verlaten, en op de Schepen zig te retireeren. Vervolgens de Rivier afdryvende, wierden wy over land van een Party s'nags vervolgt, die uit het bosch op ons en de Schepen vuurden, niet tegenstaande men hen met grof geschut en hand-geweer, hoe wel wegens de donkerheit der nagt van weinig effect, te keer ging. Den 11. 's avonds van de Plantagie de *Dageraad* afgedreven zynde, verstonden wy kort hier

na, dat een groote Pondt met volk van de Colonie s'nagts op voorm. Plantagie door een troep oproerigen, overvallen en bemagtigd was.

En alzo *Diro*, *Stina*, *Martha* en *Louis* tot daar toe by my gebleeven waren en zig altoos by het volk van de voormelde pondt hielden, raakten ik de zelve tot myn groot leedweesen ook quyt, en had toen niemand meer, die voor my iets deed of eenig Linne bewiesch, waar van ik buyten dien heel slegt voorsien was. Aan Zeekant gekomen zynde konden om de Post *St. Andries*, wegens onwilligheid der overgebleevene Slaven maar eenige geringe verschanzinge geworpen worden, die met 5 stukken van de Scheepen bezet wierden den 25 of 26 Maart kregen de Kapiteins *Rameloo* en *Pynappal* op hun herhaalde voorstellinge, dat zy niet toelangelyk op de Schepen voorsien waren, om die menschen aan hun boord verdeelt, boven hun Scheeps Equipagie onderhoud te verschaffen, ordre om zig tot het Vertrek gereed te maken. Dien Avond kwam een secours van 100 man uit Surinamen, waar van 75 Man naar eenige schermutzelingen met d'oproerige op de Plantagie de *Dageraad* post vatten, en 25 Man na *Canje* op de Plantagie *Fredriksburg* gepolteerd zynde, wierden den 6 April door de Negers geattaqueerd, en naar verlies van 3 dooden en verscheiden gequetsten genoodzaakt die Post te verlaaten en aan Zeekant te komen. Den 10 wierden de Kapiteins *Pynappel* en *Kock* verwigtigd om te vertrekken, en den 13 's nagts ligte de vrouw *Maria* het Anker maar kosten niet eerder als den 15 over de banken in Zee raaken, en vermits wy door schaarsheyt van wind *St. Eustatius* niet op zeylen konden, wierd het naar Curacao gewend alwaar wy naar verscheiden ongemakken, den 29 April gelukkig aanlanden en vermits Kapt. *Pynappel* thans met allen spoed zyn Schip in staat stelt hoope wel haast mondelyks uitvoerelyker berigt van al het gebeurde U Wel ED. te konnen mede deelen, waar toe my thans tyds gelegenheid en gerustheyt ontbreeken.

EXTRACT

Uit een *BRIEF* gedateerd te *CURACAO den* 22 *May*, 1763.

Twyffele geensints of UE. zult voor den ontfangst van dezen de bedroefde Omstandigheeden op de Colonie van de Berbices vernoomen hebben, veroorzaakt door den Opstand der Slaaven tegen de Christenen, die generaal op alle de Plantagien geweest is.

Denk niet, dat ik al te wreed met de Slaaven gehandeld heb; want zoo zy my gehaat hadden, zouden zy gelegendheid gehad hebben om my te vermoorden. De Heer Mittelholzer zond my in den nagt een Neger om te zeggen, dat ik spoedig by hem komen zoude met al myn Volk, Kruid, en Geweer, dewyl de Negers alle de Christenen beneden aan de Rivier vermoorden: Terstond als ik by hem gekomen was, laadden wy onze Snaphaanen, en hielden wagt tot den volgende ogtent, toen wy een besluit namen om op de Plantagie

de

de *Peereboom* te gaan, daar een Vergadering van wel dertig Christenen was.

Wy gingen dan derwaards met al ons Volk, 't geen ons getrouw bleef tot op het oogenblik dat de Rebellen ons kwamen aantasten, want toen voegden zy zig alle te zamen: Wy schooten uit de Vensters, en de Negers uit het Bosch, het welk duurde van des ogtents ten negen, tot des avonds ten zeven uuren: Een Neger van de Plantagie *Oosterleek*, genaamd Cosala, liet ons vraagen of wy met hem wilde Vrede maaken: Wy antwoorden van ja: Zy kwamen dan tot ons, en wy maakten met hen een Accoord: Zy beloofden ons geen kwaad te zullen doen, en dat zy ons naar het Fort wilden overbrengen: Maar wy waren naauwlyks op het Vaartuig of dat Gespuis begon wederom met veel verwoedheid op ons te schieten.

Ik wierd by ongeluk door *drie* kleine Kogels of Loopers geraakt, *één* op myn borst, en *twee* op de rug. Wy besloten dan na de andere zyde van de Rivier over te steeken om in het Bosch te vlugten doch daar was geen kans om aan land te komen: Wy sprongen dan in 't water om ons te redden: Sommige van de onzen hadden het ongeluk van te verdrinken, doch ik kwam eindelyk, hoewel niet zonder groote moeite, aan land: Myne gekreege Wonden waren oorzaak dat ik ter naauwernood een Snaphaanschoot ver in het Bosch gaan konde. Een korte poos daar na hoorde ik zoo zwaar schieten, dat ik meende dat een Schip tot ons Secours kwam: Ik begaf my terstond na de kant van de Rivier om te verneemen wat het was: Daar komende vond ik den Heer Mittelholzer op de Aarde leggen om den nagt af te wagten, en dan verders een goed heenkomen te zoeken: Over deze ontmoeting waren wy zeer verheugd, zoo dat ik my ook nederleide, doch naderhand veel moeite had om weder over end te ryzen.

Eindelyk hebben wy agt dagen in het Bosch gezworven, eer wy op de Plantagie *Doornboom* komen konden: Wy hadden honger en dorst, weshalven wy langs het Bosch na een groote Sloot gingen aan den Oever van de Rivier; doch alzoo wy drie Negers aldaar bespeurden, weeken wy wederom boschwaards in, en gingen vervolgens op de Plantagie *Oosterleek* om wat Indiaans Koorn, bekend onder den naam van *Mays*, te plukken: Dit gedaan hebbende begaven wy ons eenige Voetstappen dieper in het Bosch om onze *Mays* te nuttigen: Ondertusschen zagen wy een Neger aankomen met een Sabel in de hand, maar by geluk kreeg hy ons niet in 't oog: Niet lang daar na kwamen 'er tien, die ons zagen, zoo dat wy ons haastelyk zogten elders te verbergen, maar geen bekwaame plaats vindende wierpen wy ons op de aarde, omtrent drie Roeden van elkander af: Zy ontdekten *Mittelholzer*, en één der Negers wilde hem terstond dood schieten; doch *Mittelholzer* onder het geroep van *neen*, *neen*, nam zyn Sabel en kapte den Neger de hand af: Hier op nam hy zyn Ge-

weer en verjoeg alle de andere, die daar by waren: Eindelyk is *Mittelbolzer* ongelukkig in hunne handen vervallen, en naderhand heb ik hem erbarmelyk hooren schreeuwen: Het is ten uitersten te verwonderen dat de Negers my niet gezien hebben.

Ik liep nog vyf à zes dagen in het Bosch, maar door honger en dorst vervoegde ik my weder op de Plantagie *Oosterleek*, daar de Slaaven, zoo als ook die van de Plantagie *Doornboom* my alle mogelyke Goedheeden beweezen: Des avonds kwam daar een Vaartuig vol met Rebellen, die my alles afnamen tot op myn Hembd en Broek: Ook dreigden zy my des anderen daags *twee hunderd* Zweep slagen te zullen geeven, en dan het hoofd af te houwen; doch zy vervoerden my op de Plantagie *Hollandia en Zeelandia*, alwaar *drie* Christenen, onder dewelke zig de weduwe Johanssen bevond, in de *Tronck* geslooten zaten, zynde een Boei, of een zwaar Blok met Gaten, en yzere Beugels daar over heen, waar in de Beenen geslooten worden: Ik was de *vierde*, welke in de Tronk raakte. Des anderen daags geesselden zy ons, en twee wierden om 't leven gebragt: zes dagen lang zat ik in de Tronk, en kreeg ten minsten *vyftig* Zweep-slagen: Egter deeden zy my telkens hoopen, dat zy my geen leed zouden doen, om dat ik jong was, en voor hen zoude kunnen schryven: Eindelyk maakten zy my los, en ik ging hier en daar met hen.

Toen zy nu berigt kreegen dat de Christenen met de Schepen boven na de Rivier kwamen, gaf my de Bevelhebber van de *Rebellen* Order om naar onzen Gouverneur te gaan, en hem te vraagen, of hy den Vreede maaken wilde, mits dat de halve Colonie aan hen wierd ingeruimd: men gaf my een *Johannes*, en een Zak-Horologie; Ook liet men my een paar Schoen gespen uitkiezen, op Voorwaarde dat ik moest wederkomen, of anders de allerwreedste Dood te wagten had: Zy gaven my wyders twee Indiaanen en een Carjaar mede: Eindelyk kwam ik op de Plantagie de *Dageraad*, daar de Wel-Edele Heer Gouverneur met het Secours van Surinamen was.

UE. kunt ligtelyk begrypen hoe groot myn Vreugde was, toen ik my aldus van hen verlost zag. Het is my onmooglyk UE. verders omstandiglyk myn wedervaaren te schryven: Ik heb in al dien tyd veel pyn aan myne Wonden gehad: Op voorzorg van den Predikant ben ik alhier by braave Lieden geplaatst, die my zeer veel Vriendschap bewyzen: Dagelyks komt een Chirurgyn my verbinden; Zoo ik met des Hemels bystand wederom de kragten kryg om te kunnen gaan, zal ik hier een Conditie zien te krygen: zoo niet, zal ik met het eerst vertrekkende Schip naar het Vaderland komen.

Extract uit een ander schryver. Surinamen 27 April 1763.

Het secours van hier is den 28 Maart op *Rio de Berbice* gearriveerd en hebben den Gouverneur reeds gevonden aan de Brandwacht met nog 22 overblyvende weerbaare mannen, de Vrouwen en Kinderen op de aldaar ter Rhede leggende Scheepen, na dat hy by zyn retraite

het

het Fort Nassouw, agter zich in brand had gestoken, en dus de geheele Colonie aan de Rebellen overgegeeven.

De onzen daar gearriveerd zynde hebben post gevat seven uuren van den mond op de hooft Plantagie de Dageraad, daar de Gouverneur zich thans bevind met 90 koppen, zo Burgers als onze hulptroepen: Een detachement is gelaaten op de brandwacht, en een ander gezonden om post te vatten in *Rio Canje*, waar reeds post gevat is op de Plantagie Fredriksburg met ordre om door te gaan tot de Plantagie Sterensburg van de Heer Fizeaux om de Communicatie met *Rio Curantyn* weer open te krygen, zynde van hier ook 10 man tot versterking van onze post in de Corentyn gezonden.

De Gouverneur klaagt over de onwilligheid en lachiteit van de Inwoonders en over de vier aldaar leggende Scheepen &c.

De Rebellen hebben 60 a 70 Blanken zo vermoord als gevangen genomen; het Opperhoofe heeft een Juffrouw George Dochter van de Raadsheer George, oud 22 Jaaren tot zyn wyf genomen, na dat zy Vader, moeder, drie broeders en suster heeft moeten zien vermoorden, met verscheiden anderen, tot haar geselschap is geconserveerd haar suster oud tien Jaaren, en nog een meisje van dito ouderdom, genaamd Middelholster.

De Rebellen hebben reeds drie attacquen op de onzen gedaan doch zyn gerepousseert met agterlating van zeeven dooden zonder ons eenig leed te doen. Men meld nog dat de onze 5 gevangen genomen hebben, daar onder 2 Opperhoofden, en een jonge die kwam spionneeren.

Toen hebben zy eenen Charbon, die by haar gevangen genomen was vrygesteld, na dat zy hem deerlyk met zweepen &c. hebben mishandelt, en door een brief aan den Gouverneur geproponeerd Vreede te maaken, dat zy de halve Colonie weer willen cedeeren doch d'andere helft zelfs behouden, 't geen in tegen termen is beantwoord; waar op een tweede Brief is gekomen met termen van affectie voor den Gouverneur waar in zy de schuld geeven van die Rebellie aan de wreedheden van zommigen blanken, die zy ook noemen.

't Getal der Rebellen word gereekent op 3000 waar onder 5 a 600 met geweer, hebbende de blanken by hunne Retraite al hunne amunitie en geweer op de Plantagies gelaaten in handen der Rebellen.

Ten tyde van 't begin der Rebellie kan men rekenen dat pas 150 blanken in de Colonie zich bevonden, militairen en al gereekent, dus is 't niet te verwonderen dat de Rebellen van dit tydstip hebben geprofiteerd.

Zoo 'er spoedig secours uit het Vaderland komt, flateren wy ons dat die Rebellen schielyk zullen werden t'ondergebragt.

NEDERLANDEN. 's Gravenhage. Den 23 July (1763) hadden wy 't vermaak alhier in gewenschte welstand te zien aankomen, zyne

ne Doorl. Hoogh. den dapperen Prins *Ferdinand van Brunswyk*, en intrek te neemen by zyne Doorl Hoogh. den Heer Hertog *Louis van Brunswyk*, Veld-marschalk van den Staat enz. enz. enz. desselfs Heer Broeder. De zucht om dien beroemden en teffens Christelyken Veldheer te zien is zo groot, dat het Plein of de Paraden Plaats werwaards zyne Hoogheid zich den volgenden dag begaf om het Regiment Hollandse Guardes te voet te zien paradeeren, voor de meeste nieuwsgierigen ongenaakbaar was.

By Gecommuniteerde Raden van hun Ed. Gr. Mog. is eene Publicatie gearresteerd in dato 20 July 1763 en na de respective Steden afgezonden, *waarby de In-en Opgezetenen te Hilversum en andere plaatzen in het Gooyland wel scherpelyk gelast worden 's Lands bedienden der Collecte in 't minste niet te insulteeren, te schelden of te bedreigen, en wel inzonderheid zich van alle dadelykheid te onthouden* enz.

N. B. *Vermits wy de gewoonte hebben om verscheide Kunst-platen, in dit ons Maandelyks werk in te voegen, zo heeft den leezer in ons volgende stuk voor half A*ugustus *een fraaje zinspeelende Kunst-plaat op de gesloote Vrede te wachten.*

Magistratuuren en Amptenaren.

Tot Professor Philosophiæ te *Harderwyk* is aangesteld de Eerw. Dr. *A. J. Dryfhout*, A. L. M. Philosophiæ Doctor, en Predikant te *Zuylen*.

Tot Raad in het Collegie ter Admiraliteit t'*Amsterdam*, als mede tot Curator van de Provintiale Academie te *Groningen* is benoemd den Heer *J. W. Folkers*, Raadsheer dier Stad en Gedeputeerden Staat der Provintie, in de plaats van wylen den Heer *R. B. de Mavees*.

Tot Raad in de Vroedschap der Stad *Vlissingen* is aangesteld de Wel Ed. Gest Heer Mr. *Jan Cornelis van Hoorn van Burgh*, in plaats van wylen den Heer *Jacob Clyver*.

By den Raad van Stade is de Heer Mr. *François Reygerbos*, als 's Lands Advocaat aangesteld in de plaats van wylen den Heer Mr. *Jan Testas van Breugel*.

Door hun Ed. Gr Mog. is de Heer Mr. *Gillis Graafland*, aangesteld tot Raad Ordinaris in den Hogen Rade in Holland, in de plaats van wylen den Heer Mr *Berend Willem Ruis*; gelyk mede de Hoog Ed. geb. Heer *Christiaan Frederik Anthony*, *Grave van Bentink*, Heer van Varel en Kniphausen, tot Kastelein, mitsgaders Bailjuw en Dykgraaf van de Stad, den Lande en 't Grootwaterschap van *Woerden*.

Den 25 July 1763 zyn tot Schepenen der Stad *Leyden* verkooren de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Michiel Pompe van Slingeland*, Mr. *Cornelis Speelman*, Ridder Baronet, Heer van Heeswyk en Dinter, Mr. *Theodorus Schrevelius*, Mr. *Jan van der Burgh*, Mr. *Simon Drolenvaux*, Mr. *Johan Alexander van Lanschot*, Mr *Nicolaas van Bonchem*, en Mr. *Jacob Bartram van den Steen*; zynde de zes eerstgem. Heeren tot Schepenen

ner Commissarissen over de Gemeene Lands Middelen benoemd.

Ten voorsz dage zyn door de Ed. Heeren Bewindhebbers der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Amsterdam, zes Schepen in dienst gesteld en ter commando opgedragen; namelyk het Schip *Schoonzicht* aan Schipper *Cornelis van der Stam*, lang 140. *Keukenhoff* aan Schipper *Jan van Daalen*, 150. *Wiltryk* aan Schipper *Hendrik A. Tieding*, 136. *A-Schat* aan Schipper *Cornelis Kuyper*, 150. *Ruyteveld* aan Schipper *Izaac van den Berg*, 150. en *'s Lands Welvaaren*, aan Schipper *Pieter Fruyt*, 140. voeten. De eerste na *Bengalen*. de tweede en derde na *Batavia*, en de drie laatstgem. over *Batavia* na *China* gedestineerd.

Zyne Hoogheid den Heer Veld-Marischalk Hertog *Louis van Brunswyk* heeft de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld tot.

Luitenant Joseph Thirion in 't Regiment van - - - - *Kinschot.*
Vaandrig Izak Snellen - - - - - - - - - - -

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 23 Juny had men te *Groningen* en in derzelver omtrek, een zeer geweldige Stormwind, waar door veele Boomen uit de grond gerukt, en 't Veldgewas en de Boomvruchten grootelyks beschadigd zyn geworden.

Den 27 Juny zag men te *Lions* gebeuren waar van nog geen voorbeeld ooit is gezien geworden; een uitbroeizel der Helsche geesten alleen is bekwaam een dus verfoeyelyk werktuig uit te vinden om zynen medemensch te benadeelen; zie hier 't geval: Zeeker Heer *Delion* Koopman en Fabriqueur in Stoffen en Gebordduurde werken, kwam dien dag, met een zyner Neven van het Land en ontfing te huis komende van zyne Bedienden een vier kante doos van omtrent 21 Duimen in breedte en hoogte; deeze Heer, in 't denkbeeld zynde dat daarin eenige zaken zyner Fabriek betreffende dingen waren, deed dezelve op een Tafel, in de Eetzaal zetten, om ze na de maaltyd te openen, 't geen hy dan ook voornam te verrichten, en geassisteerd zynde door twee jonge Lieden welke met hem gespysd hadden, niet weinig verbaast stond, toen dit helsche instrument open gaande, met een yselyke slag op en in verscheide stukken sprong, waar door Tafel, Vensters, Glazen, en verdere Meubelen verbryzeld, en den voorsz. Heer aan 't lighaam gezengd en geschroeid werd. Geen mensch is echter daar by omgekomen, maar wel de naby staande Huizen die sterk geschokt zyn geworden. Men vermoed dat in dit schadelyk instrument zeeker quantiteit buskruid zal geweest zyn 't welk door middel van een of meer Pistolen of eenig ander werktuig, in dezelve opgesloten, zal aangestooken zyn op 't oogenblik dat men het opende.

Den 28 Juny gevoelde men te *Weenen*, gelyk mede in verscheide andere gedeeltens van Duitschland eenige lichte schuddingen eener Aardbeving welke aldaar geen nadeel toebragten, maar in Hongaryen, en zonder twyffel naar de Turksche Grenssen veel meer schade zullen veroorzaakt hebben. Gelyk men dan ook reeds vernoomen heeft dat de Stad *Comorra* in Hongaryen deerlyk daar door is geteisterd geworden.

Den 29 Juny had men in den omtrek van *Joinville*; eene plaats in Vrankryk, een verschrikkelyk onweer, verzeld van buitengemeen groote hagelsteenen; waar door de aanstaande schoone Oogst is vernield geworden en eene uitgestrekte streek Lands van 22 Dorpen, waar over zich dit onweer heeft uitgestrekt, deernis waardig t'aanschouwen is.

Den

Den 30 Juny had men te *Donauwerth*, in derzelver omtrek en by na door gantsch Beieren een aller verschriklykst Onweer van Donder en Blixem, verzeld van Hagel waar onder eenige steenen waren ter groote van meer dan een vuist; waar door niet alleen de Veld Vruchten ter nedergeslagen, en verplet, maar ook Daken en Glazen verbryzeld zyn geworden; meenigte van klein Vee als Ganzen, Eenden, Hoenders enz. zyn dood gebleven en veele op het Veld zich bevindende menschen deerlyk gekwest.

Ten voorsz. dage ontstond te *Granville* eene Stad in Vrankryk een zeer geweldige brand waar door binnen weinig tyd 98 huizen in de assche gelegd en 196 huisgezinnen, die dezelve bewoonden, tot den bedelstaf zyn gebragt geworden.

Te *Madrid* is onlangs overleden Don *Christoph Portocarrero*, Marquis van *Barcarotte*, Graaf van *Montijo*, Grande van Spanje van de eerste Classe, Ridder van het Gulde Vlies: zynde in veele gewichtige onderhandelingen en Bezendingen gebruikt geweest, en wel inzonderheid te *Frankfort* by de Verkiezing van Keizer *Karel den VII.* ter gelegenheid van welke het aandenken van dien Minister, noch lange by den Inwoonderen dier Stad, in pryswaardig aandenken zal blyven.

Den 1 July overleed te *Woerden* in den ouderdom van ruim dertig Jaren den Hoog Ed. Geb. Heer *Jacob Georg Rutger*, *Baron van den Boetselaar*. *Languerak*, Heere van *Schoten*, Kastelein van den Kasteele, mitsgaders Bailjuw en Dykgraaf der Stad, Lande en groote Waterschappe van *Woerden*.

Den 2 July namiddag ten half drie uuren kwam de eerste Haring Jager in de Maas, en omtrent half zes uuren te *Vlaardingen* binnen, mede brengende $14\frac{1}{4}$ tonnen, waarvan een vierde ton werd gekocht tot 570 guldens de ton, voor reekening van een Koopman tot *Amsterdam*, en de overige tegen 460. gulden de ton door den Heer *N. van der Werff*, Raad in de Vroedschap en Substitut Balliuw van *Vlaardingen*.

Den 3 dito stierf te *Monnikkendam* in den ouderdom van 65 Jaren en 5 dagen de Heer Mr. *Willem Houting*, President Burgemeester en Raad dier Stad, mitsgaders Bewindhebber der West-Indische Compagnie ter Kamer van het Noorder kwartier enz.

Den 5 dito overleed in 's Hage de Heer Mr. *Johan Festus van Breugel*, 's Lands Advocaat van Holland en van de Hooge Generaliteits-Collegien.

In de nacht tusschen den 9 en 10 dito is te *Londen* in een Bierbrouwery in de Voorstad Wapping een hevige brand ontstaan, waar door niet alleen honderd en vyftig huizen maar ook veele Magazynen in de assche gelegd zyn.

Den 15 dito overleed in *'s Hage* in den ouderdom van 80 Jaren en eenige dagen de Heer Mr. *Cornelis van Schuylenburg*, wegens de Provintie Zeeland Gecommitteerd in den Raad van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit in West-Vriesland en 't Noorder kwartier.

Op Saturdag den 16 dito zyn tot *Amsterdam* op de doorloop der Beurs, ter weerzyden even binnen de Yzere hekken, en aan de andere zyde op de Beurs binnen het groote hek agter de pylaar No. 1., Armbussen geplaatst, ieder op een voetzuil, op welke bussen men leest, *Almoeseniers Weesbuis*, zynde aldaar gezet in de plaats van de mannen welke voorheen op den middag met Arm-bussen aan de ingangen der Beurs stonden.

Den 27 dito namiddag is te *Amsterdam* in den ouderdom van byna 36 Jaaren, na een ziekte van eenige dagen, overleden de Eerw. en Geleerde Heer Do. *Harmanus Genet*, Predikant in de Gereformeerde Gemeente aldaar; zynde in 't Jaar 1759 van Delft in deze Stad beroepen.

Utrecht. De Leden van den Kerkenraad, der Hervormde Gemeente dezer Stad, twee agter een volgende Jaaren in dienst blyvende, zo gaat jaarlyks een zeker getal af, en eenige Nieuw verkorenen komen aan; welke nieuw verkoren Heeren op Zondag den 24 July 1763. in haar dienst bevestigd zyn door den Eerw. en Hoog geleerde Heer *Franciscus Burmannus Franc. Zoon Franc. Klein Zoon* Th. Doct. & Profr. en Predikant alhier. De Naamen dier Heeren zyn dit Jaar.

OUDERLINGEN die aan blyv.
Mr. *Jacob Vervoorn*,
Adrianus van Soomeren,
Jan Hendrik van der Slot,
Roelof van Ghiesen,
Christoffel Dinant,
Adrianus Korf,
Gerard van Schalkwyk Adr. Zoon.

OUDERLINGEN op Nieuw ver.
Ysbrand van Hamelsveld,
Huybert van Zyst,
Johannes Bosch,
Jan van Ommeren,
Harmanus Mulder,
Jacob Haasbroek,
Gerardus van Thiel,
Hendrik van Heuven,
Mr. *Steven Jacob van Muyden*,

DIACONEN die aan blyven.
Mr. *Justus de Vry* Boekhouder,
Johannes Niepoort Junior,
Anthony van Goudoever,
Roelof Mos,
Jan van Vlissingen,
Jan Broesterhuizen,
Arnoldus Koopman,
Jan Willem van Schalkwyk à Velden,
Proc. *Wilhelmus Geerling*,
Hendrik van Dullum,
Not. *Pieter van Schoonhoven*,

DIACONEN op Nieuw verkoor.
Jan Hendrik Boonebakker,
Arnoldus Kok,
Evert Schimmel,
Izaak Doedes,
Roeland de Meyere,
Gerardus Bettink,
Not. *Huybert Nicolaas van Schalkwyk à Velden*,
Leendert Noordyk,
Steven van Schuppen,
Johannes Bernhardus de Meyere,

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoon Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op woensdag den 3 en 17 Augustus onder Voorzittinge van Do. Jacobus Boon.

Den 30 Juny (1763) is de Heer *Stephanus Blomhoff* tot Kerkmeester verkooren in de plaats van den Heer *Hendrik Wilkens*, welk daar voor heeft bedankt.

Mejuffr *Anna Dravina*, Huisvrouw van den Hr. *Joan Adam Bartelsman*, op den 30 Juny overleeden zynde, is in haar plaats, tot Buitenmoeder van het Weeshuis verkooren, Mejuffr: *Catharina Maria Beerens*, Huisvrouw van den Hr. *Hendrik de Wilde*, Jansz.

Op vrydag den 15 July (1763) is alhier in den ouderdom van 77 Jaren overleden, *Jan Christiaan Dobuyzen*, Voorzanger van de Oude-Kerk, na dat hy dit ampt tot groot genoegen der Gemeente, ruim 32 Jaaren in de voorsz. Kerk, en voorheen 10 Jaren in de Niewe Kerk, had waargenomen. Hy werd den 26 February 1731 tot Voorzanger der eerst gemelde Kerk, aangesteld in de plaats van Barent Dionys, en verrichten zyn laatste dienst op Sondag voormiddag den 10 July 1763, wanneer hy van een hevige koorts werd aangetast die hem vyf dagen daar na uit dit tydelyke heeft weg gerukt.

Al voor langen tyd zyn de Hervormden in veelen Plaatsen van het Duitsche Ryk het voorwerp van vervolging geweest, thans ziet men daar van weder een Staaltje in een Memoriaal door den Keur-Saxischen Directoriaal gezant te *Regensburg* ter dictatuur gebragt en aan hem door de Luthersche Gemeente te *Cronenburg* toegezonden; vervattende eene ontleding van eene menigte zware verdrukkingen omtrent de Religie, die zy van den Keur-Menzischen Opper-Amptman, aldaar ondergaan en verdragen moeten: de klachten daar in behelzen het weigeren van het Burgerrecht aan de kinderen van die Gemeente; het vervullen van meest alle vacante plaatzen in de Magistratuure met Roomsgezinde onderwerpen; het opdringen van eenen Schoolmeester, die geheel en al onbekwaam is; en voornamelyk de onlangs tegen wil en dank van die Gemeente geschiede verkiezing en aanstelling van den Adjunct-Predikant, zoon van den Predikant *Justus*, enz; hebbende deeze laatste zich gedurig met Roomschgezinden opgehouden, en de eerste meer bekwaamheid tot de jacht, en genoegenheid tot vermaken, als tot den Bybel en Predikstoel enz.

Vervolg van de opkomst der Luthersche Gemeente *te* ZAANDAM.
(ziet February 1763 bladz. 58.)

15 *Franciscus Cappelegraam*, Proponent geboortig van Amsterdam werd in 1758 beroepen, in 1759 ingezegend en bevestigd in de N. Kerk tot Amsterdam door Do. *Jan Mulder*, predikende over *Mat.* 23 *vs.* 8. waar na zyn E. zyn Intree-Predikatie hield op 28 January des voorn. jaars over 2 *Cor.* 4 *vs* 5. en den 19 Febr. 1760 het tydelyke met het eeuwige verwisselde, werdende in desselfs plaats beroepen.

16 *Petrus Albertus Moninx*, Predikant te Hoorn, beroepen den 20 April 1760, hield zyn Intree-Reden op den 25 May, hebbende tot onderwerp derzelve de woorden van den *Prophet. Zach.* 6 *vs* 12 13

Van den Opkomst der Lutherse Gemeente in het Stigt van UTRECHT *en ten eersten in de Hoofdstad* UTRECHT.

De allereerste van de vaste Predikanten die de Lutherse Gemeente binnen Utrecht bediend heeft, is geweest Johannes Cnaterius die 1608 op zyn eigen goedvinden na Utrecht van Amsterdam vertrok, en aldaar beroepen is, zynde die Gemeente en den Predikant van

we-

wegens het salaris ondersteunt geworden, door zekere Collecteurs gekomen uit Frankfort en Hamburg, 't welk het respect. Consistorie van Amsterdam in besit en bezorging had, 't geen ook het Jaarige daar toe gecontribueert heeft.

In de zelve tyd is in een Particulier-huis, hebbende gestaan in een straat genaamt de Lynmarkt, daar tegenwoordig nog het zogenaamde Luthersse gangetje is, de Godsdienst en Vergaderinge gehouden, tot dat meerder tyd 1617 zyn Vorstlyke Doorlugtigheid Fredrik de Negenden, zynde de derde Zoon van Hertog Johan den Vierden tot Saxen-Weimar, tusschen de Maand van May en volgende in deeze Nederlanden zynde, een verzoek gedaan heeft aan zyne Excellentie Prins Maurits van Oranjen, om by haare Hoog Mogende de Heeren Staaten, vryheid van openbaare Godsdienst te verkrygen 't welk ook by dezelve uitgewerkt en verkregen is. Waarop door gemelde Hertog van Saxen-Weimar een aanzienlyke schenkagie die de gezamentlyke Weimarse Vorsten hadden uitgemaakt en te zamen gebragt, aan de Ouderlingen en Voorstanders van de Lutherse Gemeente is overgelevert om een *Kerk* voor hen te bouwen, 't welk ook geschiet is, en door Gods zegen tot heden nog staat, dog zy is in laatere Jaren vergroot en met een Orgel verzien. Zie hier van in de Lyk-Predikatie van Johannes Colerus gedaan in s'Gravenhage 1695 over Maria Stuart, en Hend. Hollenhagen Jubel Predikatie 1717. by de eerst genoemde Pagie 19. en de andere Pagie 14 en 15.

Daar zyn voor lange Jaaren al geweest twee Leeraars een in de Hoogduitsche en een in de Nederduitsche talen.

Naam Lyst der Predikanten die by deze Gemeente gestaan hebben en nog staan

De 1ste was Johannes Cramerius. gekomen van Amsterdam 1608 en aldaar overleden 1613.
De 2de was Hibbaeus Magnus beroepen 1613 overl. 1618
De 3de was N. C. Henricus Clessius beroepen 1618.
De 4de was M. Justus Zythophaeus beroepen 1625 obiit 1627
De 5de was M. Johannes Coenringh beroepen 1627 overl. 1648
De 6de was Joh. Adam Hoenerfanger beroepen 1639 obiit 1671.
De 7de was Fredricus Zwetgius beroepen 1648 overl. 1668.
De 8de was. Johnnnes Baars beroepen van Kampen 1669 overl. 1705
De 9de was Artus Georg Velten beroepen van Delft 1671 vertrok na Amsterdam 1673 *(Het vervolg hier na.)*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 19de *Juny* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Sondag den 19 Juny.	*Maandag den 20 dito.*
Jochem Thomasse *Lyndrayer*, K. K. H.	Hendrik Fleutwaart, *Jongman*. O. K.
Grietje Maas, K. K. H.	

 An-

Anna Mulder, Weduwe van Jan van Munster. E. K.
't *Kind* van Cornelis Jacob van der Lyn O. K.
't *Kind* van Johannes Fredrik Bysig. L. N. K.

Dingsdag den 21 *dito.*

Harmanus Inen, *Schuytemaker op de O. I. Comp. Werf.* O. O. K.
Johannes Westrik. N. K.
Hendrik van Hees, *Schippers Knecht op het Haarlemmer binne Veer.* N. K.
Pieter Tromp, *Scheeps Timmerman by de Admiraliteyt.* A. K. H.
Sophia Margaretha Schuman, Huysvrouw van Johannes 't Schey. O. K
Gerritje Hendriks, Huysvrouw van Ryndert Jansen. A. K. H.
't *Kind* van Pierre Riche. N. Z. K.

Woensdag den 22 *dito.*

Anna Debora Bredius, Huysvrouw van Jan Putter Gerritz. N. Z. C.
't *Kind* van Antoni Rogiers.

Donderdag den 23 *dito.*

Cornelis van Vollenhoven. N Z. K.
James Wert, *Capitein.* E. N. K.
Margreta Warnink, Weduwe van Harmanus Coster. O. Z. K.
Aafje de Bie Weduwe van François Foudrinier. W. A. K.

Vrydag den 24 *dito.*

Pieter de Waal. E. N. K.
Frans Philipzon. L. N. K.
Agatha Kerkhof, Huysvrouw van Jan van Speeck. N. Z. K.
't *Kind* van Eduart Alcock. E. N. K.
't *Kind* van Fredrik Ludeken. Z. K.

Saturdag den 25 *dito.*

Hiemke Margreta van Eetzel, Huysvrouw van Johannes Duman. L. N. K.
Styntje Kinkhooren, Huisv. van Hendrik Cardinaal. N. O. K.
Elisabeth Catharina van Raalt, Huysv. van Pieter Wulner, Junior. L. O. K.
't *Kind* van Jan Groeneveld. E. N. K.
't *Kind* van Cornelis van Eck, Junior. N. O. K.

Maandag den 27 *dito.*

Clasina Boon, Weduwe van Wilhelm van Pembroek. O. K.
Barta Elisabeth Robidé, Jongste Dogter ven Wylen Jan Isaac Robidé O. K.
't *Kind van* Hendrik van Eyl. N. K.

Dingsdag den 28 *dito.*

Gerrit Lotten, Jongste Zoon van de Weduwe Jan Lotten. N. K.
Elisabeth Bouman, Weduwe van Jan van Alnen. O. K.
't *Kind van* Cornelis Twisk. N. K.

Woensdag den 29 *dito.*

Johan Friederich Scheur. L. O. K.

Donderdag den 30 *dito.*

Willem de Weyn. O. K.
Abraham Vuur, Mr. *Schoenmaker.* A. K. H.
Geertruy Andries, laast Weduwe van Martinus Gysbergen. L. O. K.
Tryntje Wolff, Huysvrouw van Dirk van der Plaat. N. O. K.
't *Kind van* Bernardus van der Woude. E. Y. K.

Vrydag den 1 *July.*

Jan Carstens. Z. K.
Hendrik Hotap. K. K. H.
Elisabeth Bruyning, Weduwe van Judocus Paets. O. K.
't *Kind van* Gerrit Mast. N. Z. K.

Saturdag den 2 *dito.*

Jan Hubert, *Kaarsemaker.* Z. K.
Maria Schoppe, Huysvrouw van Gerrit Coersen. W. K.
Alida ten Boom. W. K.
't *Kind van* Harmanus Loofs. W. K.

Sondag den 3 *dito.*

Benjamin Peper. L. K. H.
Hendrik de Haas, *Lid uit de Broederschap van de verbeterde Eendragt.* W. K. H.
Johanna Saabels, Huysvrouw van Barent de Bruyn. K. K. H.
Ida Ter Welberg. W. K. H.
Margaretha van Ree. L. K. H.

Maandag den 4 *dito.*

Jurriaan Wysman. L. O. K.
Christoffel Mallingkrok, *Bakker in 't Gasthuys.* L. O. K.

Ger-

Dingsdag den 5 dito.

Bartholomeus van Lank. O. K.

Gerrit Elburgh, *Oudste Timmermans-knegt, in de Nieuwe Kerk.* L. K. H.

Hester van Riemsdyk, Huysvrouw van Wilhem Kleyszen. N. O. K.

Woensdag den 6 dito.

Steven Vermeulen. W. K.

Michiel Laars. W. K.

Cornelis Kootwyk, Mr. *Silversmit.* E. N. K.

Steven Vogel. L. K. H.

'*t Kind van* Evert Conge. L. O. K.

'*t Kind van* Frans van der Straten. W. K.

'*t Kind van* Hendrik Moll, Anthonisz. W. K.

'*t Kind van* Pieter Noom. W. K.

Donderdag den 7 dito.

Wynand Putz, Mr. *Broodbakker.* W. K.

Leonart Ulje. O. K.

François Bodin. L. K. H.

Johanna Bruyninkhoff, Weduwe van Bart Haagerbeer. L. K. H.

Geertruy Sellekers, Weduwe van Otto Numyer. L. K. H.

Willemyntje Franse van der Meer, Huysvrouw van Johannes Fabricius. W. K.

Geertruy van Coesvelt. O. K.

'*t Kind van* Dirk Kleyn. W. K.

Vrydag den 8 dito.

Abraham van Asperen. W. K.

Wouter Schaap, *Schippers Knegt op 's Gravenhagen.* Z. K.

Debora van der Veen, Huysvrouw van Hendrik van den Bos. L. K. H.

Tryntje van Velpen, Huysvrouw van Dirk Wansbeek. K. K. H.

'*t Kind van* Pierre Arnaud W. A. K.

Saturdag den 9 dito.

Reynier Beerenburg, Mr. *Chirurgyn.* O. K.

Johannes Topsvoort. W. K.

Dirk Doornhaag, *Meesterknegt van het Katbuyzers Kerkof.* K. K. H.

'*t Kind van* Jean Marchand. N. K.

Sondag den 10 dito.

Pieter Ruyl. K. K. H.

Magdelena Koppe, Huysvrouw van Barent Hage. A. K. H.

Maandag den 11 dito.

Jan Eggeraadt. N. O. K.

Louis Clergue, Mr. *Franse Broodbakker.* W. A. K.

Dingsdag den 12 dito.

Wiggert Ankes. Z. K.

Barbara Bruyn, Laast Weduwe van Jacob Schelten. E. Y. K.

Gesina Kuyper, Huysvrouw van Herman Nuwenhuys. L. K. H.

Aaltje Kuylenberg, Huysvrouw van Jan van der Poll. K. K. H.

Woensdag den 13 dito.

Cornelis de Bruyn. W. K.

Alida Mignon, Weduwe van Gerrit ten Sythoff. O. K.

'*t Kind* van Hendrik van Riel. O. K.

Donderdag den 14 dito.

Jacob Cousynsen, twede Zoon van Evert Cousynsen. E. Y. K.

Elisabeth Charlotta Becu, Jongste Dogter van Abraham Becu Charlesz. W. K.

Vrydag den 15 dito.

Jan Kraal. N. O. K.

Margaretha Bekker, Weduwe van Tieleman Broekhuisen. N. K.

Zusanna Zaal. N. K.

Saturdag den 16 dito.

Fransina Pol, Husyvrouw van Gerrit Harmeyer. N. O. K.

Sondag den 17 dito.

Clara Anna Wishoff, Dogter van Georg. Jacob Wishoff. A. K. H.

Maandag den 8 dito.

Willem Glashorst. N. O. K.

Jacobus Boursje. Z. K.

Elisabeth Voorn, bejaarde Dogter. O. O. K.

Dingsdag den 19 dito.

Jan Christiaan Dohuysen, *Voorsanger, in de Lutersche Gemeente.* L. O. K.

Hendrik Sluyter. E. Y. K.

Joannes van Daal. N. Z. K.

Margaretha Wagenaar, Weduwe van Arie Bosman. Z. K.

Grietje Faber, Huysvrouw van Harmanus Harprink. W. K.

Susanna Tiesia Tadel. Z. K.

De

De volgende *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 4 *July* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Peerceelen verkogt.

Brouwersgragt (*H. Laarman*, *P. Slagregen* en *H. van Noorle*, *de Jonge*, Een Huys en Erve, op de) het tweede Huys van de Korte Princengragt. *f* 6550, in slag *f* 450, verkogt.

Fransepad (*J. Willaars* en *G. Jarman*, De Helft in een Huys, op het) op de hoek van 't Brille Hofje. *f* 210, verkogt.

Fransepad (Dezelve, Een Huys en Erve, op het) op het Brille Hofje. *f* 180, verkogt.

Grafsteede (*C. Pullen* en *H. Hoogewal*, Twee) naast elkanderen, in een Koop, in de Wester Kerk, het eene in de Middelkerk, No. 266. en de andere aan de Zuydzy, No. 205. *f* 700, in slag *f* 10, verkogt.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, in de Middelkerk, No. 304. *f* 400, in slag *f* 50, verkogt.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, als boven No. 30. *f* 425, in slag *f* 30, verk.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, aan de Zuydzy, No. 177. *f* 450, in slag *f* 30, verkogt.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, als boven No. 228. *f* 410, in slag *f* 40, verk.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, als boven No 240. *f* 360, in slag *f* 50, verk.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, aan de Noordzy, No. 139. *f* 310, in slag *f* 70, verkogt.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, naast het bovengemelde No. 140 *f* 275, in slag *f* 90, verkogt.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, aan de Noordzy, No. 196. *f* 385, in slag *f* 90, verkogt.

Grafsteede (Dezelve) Een dito, als boven, No. 207. *f* 360, in slag *f* 30, verkogt.

Kerkstraat *D. van Schorrenberg* en *J. Roose*, Een Huys en Erve, in de) by de Utrechtsestraat Noordzy. *f* 6500, in slag 600, verkogt.

Kerkstraat (Dezelve) Een Stal, Koetshuys en Erve, in de) Oostzy, tusschen de Leidsche en Spiegelstraaten. *f* 7500, in slag *f* 1500, verkogt.

Koningsdwarsstraat (*B. Tideman* en *P. van der Heyden*, de helft in Een Huys en Erve, in de Korte) Westzy. *f* 850, in slag *f* 450, verkogt.

Sloterdyk (*C. Pullen* en *J. Schoonhoven*, Een Thuyn en Huyzinge, in de Banne van) aan de Sparendamsedyk. *f* 400, in slag *f* 225, verkogt.

Smallepad (*J. Willaars* en *G. Jarman*, Een Huys en Erve, op het). *f* 250, in slag *f* 5, verkogt.

St. Olofspoort (*H. Laarman*, *P. Slagregen* en *H. van Noorle*, *de Jonge*, Een Derdepart in een Huys en Erve, in de). *f* 1500, in slag *f* 100, verkogt.

Weeteringsdwarsstraat (*D. van Schorrenberg* en *J. Roose*, Een Huys en Erve, in de tweede) Zuydzy. *f* 2275, in slag *f* 80, verkogt.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 11 *July* 1763, deeze volgende *Perceelen* verkogt.

Haerlemmerpoort *L. Jacobsen*, *F. Römer Danielsz.* en *D. G. Römer*, Een Moestuyn met vier Kampen Weyland, groot vyf Morgen 460 Roeden, buiten de)

de) op de laage Weg, aan de 400 Roeden, op het Tuynpad, en nog drie Morgen 545 Roeden Lands, in Sloterdyker Buiten Polder, alles in een Koop. *f* 3000, in slag *f* 1700, opgehouden.

Otterspad (*P. van der Land*, *N. S. van Winter*, *C. van Vrede* en *J. Broekhoven*, Een Lynziedery, met zyn Huizingen en Gereedschappen aan het eind van het) aan de Weetering. *f* 11900, in slag *f* 1500, verkogt.

Weesper Poort (*B. Tideman*, Drie Huyzen nu geapproprieerd tot een Huys, zynde een Herberg, genaamd de Ysbreeker, met zyn Stallinge, &c. mitsgaders de Helft in vier Kampen Weyland, alles in een Koop, buiten de) aan den Amstel. *f* 4900, in slag *f* 100, opgehouden.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 16 *July* 1763, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Angeliersstraat (Een Agtstepart in een Huys, Agterhuys en Erve, in de) in de Bussemakers Gang *f* 225, in slag *f* 10, verkogt.

Dwarsboomsloot (Een Huys en Erve, Geapprobeerd tot een Stal, op) in de Boomsteeg. *f* 1250, in slag *f* 300, verkogt.

Overtoomschen Weg (Een Huys en Erve, Tuin enz. op den) voorby de Pestbrug tusschen de Vroege Morgenstondt en Kuypersgang, daar Lang gewenscht boven de Deur staat. *f* 2025, in slag *f* 50, verkogt.

Overtoomschen Weg (Een Huys en Erve op den), naast het bovenstaande, op den Hoek van en in de Vroege Morgenstonds Gang. *f* 2000, in slag *f* 200, verk.

Overtoomschen Weg (Een Loots en Erve, op den) in de Kuipersgang. *f* 450, in slag *f* 100, verkogt.

Overtoomsche Weg (Een Plaizier Tuyn en Erve, op den) in de Vroege Mor- Vroegenstonds Gang *f* 550, in slag *f* 50, verkogt.

Overtoomsche Weg (Een Huys en Erve, op den) op den anderen Hoek van dege Morgenstonds Gang. *f* 800, in slag *f* 100, verkogt.

Overtoomschen Weg (Een Huys Agterhuis en Erve, mitsgaders een groote Loots, daar agter op den) naast het bovenstaande en bewoond by een Glanzer, met nog een Agterhuis en Erve agter de bovengemelde Loots, en uitkomende in de Vroege Morgenstonds Gang. *f* 2050, in slag *f* 250, verkogt.

Overtoomschen Weg (Een Huys en Erve, op den) naast het bovenstaande. *f* 750, in slag *f* 250, verkogt.

Overtoomschen Weg (Een Huys en Erve, aan 't einde van den) by den Overhaal, bewoond by een Kuyper, *f* 450. in slag *f* 200, verkogt.

Plantagie (Een Getimmerte of Opstal met deszelfs Loots, in de) op Stadsgrond, ter zyde de Nieuwe Stads Herberg. *f* 1600, in slag *f* 175, verkogt.

Raapenburgerstraat (Een Huys en Erve, in de) *f* 3175, in slag *f* 300 verkogt.

Ridderstraat (Een Huys en Erve, in de) Westzyde tusschen de twee Dwarsstraaten, daar de Zeeploeg in den Gevel staat. *f* 2400, in slag *f* 200, verkogt.

Weteringstraat (Twee Huyzen en Erve, een in de) Westzyde, op den hoek van de eerste Weteringdwarsstraat; en een daar naast in de zelfde Dwarsstraat. *f* 5000, in slag *f* 250, verkogt.

De

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 18 *July* 1763, verkogt:

Bagynensteeg (*G. de Rooy* en *J. Steenbergen*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde. *f* 1775, verkogt.

Cingel (*P. Grim*, Een Koetshuys en Stalling, op de) Westzy, by het Koningsplyn *f* 12500, in slag *f* 1000, verkogt.

Cingel (*C. Twisk* en *A. Meileman*, Een Huys en Erve op de) Oost zyde 't tweede Huys benoorden de Heysteeg, en een Huys en Erve in de Heysteeg in een Koop. *f* 12500, verkogt.

Groene Burgwal (*B. Sligtenborst* en *D. van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, op de) of Verwersgragt, Oostzyde. *f* 4000, in slag *f* 500, verkogt.

Huidestraat (*B. Sligtenborst* en *D. van Schorrenberg*, Twee Derdeparten in twee Huyzen onder een Dak, in de) Noordzyde. *f* 2150, in slag *f* 1100, verk.

Kalverstraat (*P. Grim*, Een Huys en Erve, in de) het vyfde Huys van de Bagynesteeg. *f* 15100, in slag *f* 1600, verkogt.

Kalverstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) het derde Huys van de Watersteeg. *f* 10400, in slag *f* 2600, verkogt.

Kalverstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) het sesde Huys van de enge Capelsteeg. *f* 7600, in slag *f* 550, verkogt.

Kalverstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) over het bovengemelde Perceel. *f* 7000, in slag *f* 850, verkogt.

Katoendrukkery (*C. A. van den Bosch* en *J. Rooze*, Een) genaamd het Huys de Vraag, met zyn Rieten Stamp Wind Moolen, Afkokery, en Lootsen, in de Bannen van Slooten aan de Slooter Weg. *f* 18000, in slag *f* 5800, opgeh.

Loenen (*P. Grim*, Een Hofsteede, met deszelfs Landeryen, Huizingen, Stallingen enz. genaamd Vegtlust, geleegen te) aan de Vegt onder Holland. *f* 13500, in slag *f* 100, verkogt.

Loenen (Dezelve, Een Huizinge, Erve en Plaisir Plaatsje, genaamt Helling-Rust te). *f* 1800, in slag *f* 400, verkogt.

Marken (*G. de Rooy* en *J. Steenbergen*, Een Huys en Erve, op) Noordzyde. *f* 3200, in slag *f* 300, verkogt.

Nieuwezyds Voorburgwal (*G. Rebel* en *A. de Clercq de Jonge*, Een Huys en Erve, op de) by de Haerlemmersluys. *f* 4600, in slag *f* 850, verkogt.

Oostbylemer (*P. Grim*, Een Boeren Bruiker met deszelfs Landeryen, Huismans Wooningen, Stallingen enz. groot 34 Morgen in de). *f* 3500, in slag *f* 800, verkogt.

Slooterweg (Dezelve, Een Boeren Bruiker, met deszelfs Landeryen, Huismans Wooningen, Stallingen enz. groot circa 33 Morgen, 223 Roeden, op de). *f* 5400, in slag *f* 600, verokgt.

Verwerstraat (*B. Sligtenborst en D. van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, in de). *f* 775, in slag *f* 100, verkogt.

Zaag Moolenspad (Dezelve, Een Thuin en Huizinge, genaamd Moolenzigt, ten einde het eerste). *f* 925, in slag *f* 100, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS I. STUK 1763.

vervolg der MEMORIE

van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

Litera A. *No.* 4.
Copie.

WY ondergeschreeve Officieren, van 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek, onder commando van den Heer Kapitein Jan Hœufft, verklaaren by deeze gehoort te hebben dat den Kapitein Hœufft gezegt heeft tegens de Lootzen, van genoemde Schip, onder zeil en mistig weer zynde, zal het wel lukken, zullen wy niet dienen te ankeren, was het niet beeter dat wy wagtten tot het weer op klaart? waar op de Lootzen hebben gezegt: geen swaarigheid Myn Heer, als de Schuit maar voor zeylt.

Alle 't welke voorsz. staat presenteeren wy des noods zynde met Eede te bevestigen. Actum aan Boort van gem: 's Lands Schip, aan de grond zittende buyten Texel den 3 January 1750.

(*Was getekent*)
MATTYS SLOOT.
C: GRULLE.

In kennisse van my,
A: DE QUAY,
Schryver.

Litera A. No. 5.
Copie.

WY ondergeschreven Stuurlieden van 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek, onder commando van den Heer Kapitein Jan Hœufft, verklaaren by deezen gehoort te hebben dat den Kapitein Hœufft gezegt heeft tegen de Lootzen, wanneer 't gemelde Schip aan de grond vast raakten, had gy myn Raad gevolgt, wy zouden dan nog in Texel leggen, waar op zy niets tot haar verschooning in bragten.

Alle 't welke voorsz. staat presenteeren wy des noods zynde met Eede te bevestigen. Actum aan Boort van gem: 's Lands Schip aan de grond zittende buyten Texel, den 3 January 1750.

(*Was getekent*)

HENDRIK P; MULDER.
TOMAS MIDDELMEER.

In kennisse van my,

A: DE QUAY,

Schryver.

Litera A. N. 6.
Copie.

Relaas van het gepasseerde in het na Zee zeilen met 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek, onder commando van den Wel-Edele Gestr. Heer Capt. Jan Hœufft, op den 3 January 1750.

DEs 's morgens omtrent 9 uuren gingen wy met genoemde 's Lands Schip onder zeil, mistig weer zynde, dog komende nu en dan een blink, en hebbende een Voorzeilder, en boven dien twee Lootzen aan boort, in 't Gat komende wierd het heel donker van mist, en raakten met genoemde 's Lands Schip tusschen elff en twaalff uuren met hoog water vast op de Noorder Grond, tusschen de tweede en derde Ton, waar op aanstonds de Ankers zyn uytgebragt om het genoemde Schip met de volgende vloet daar weder af te winden, dog konden, wat moeyte daar omtrent gedaan wierd, niet reusseeren, waar op dien selfden nagt de Chaloup met een Officier na Land gezonden is, om Ligters te bekomen, die den 5den daar aan volgende aan boort quamen, daar wy ons Geschut en andere

re swaarte in losten, waar op het Schip den 7den derzelver Maand vlot raakten, en in Texel binnen quam.

Actum in 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek, ten Anker in Texel den 6 February 1750.

(Was getekent)
JAN HOEUFFT.
M. SLOOT.
J. ALEWYN.
Jb. de KETH.
Jb. de WILDE.
TOMAS MIDDELMEER.
CHRISTIAAN CORNELIS.
G. van CRANENBURG.
G. BRAAK.
PIETER F. CLICGNETT.
HENDRIK RIETVELD.
HENDRIK P. MULDER.
CLAAS de VRIES.
My present
A. de QUAY.
Schryver.

Litera A. *N.* 7.
Copie.

WY ondergeschreven Officieren verklaaren by deeze, op den Eed aan 't Landt gedaan, dat op den 18 deezer het 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek, in 's Lands Diep op de Zout Bolle aan de Grond is geraakt met laveeren, om in Texel binnen te komen, en dat als doen aan boort waaren twee Lootzen, met naame Gerret Swaan van Petten, en Albert Trooft, en dat boven dien nog de Schuit, met de Lootsman Jan Blom by het Schip was om voor te zeilen, dat het Schip altoos zeer prompt en veerdig in het wenden is geweest, en dat alle Maneuvres, na behooren en ter requisitie van de Lootzen, zoo in het onder zeil gaan, als met laveeren aanstonds zyn gedaan, hebbende de Kapitein alleen belet, dat geduurende de mist, geen zeyl is gemaakt om in het gat te steeken.
Actum Amsterdam 25 December 1750.

(Was getekent)
JAN HOEUFFT.
G. van CRANENBURG.
M. SLOOT.
G. BRAAK.
JACOB ALEWYN.
JACOB de KETH.
HENDRIK RIETVELD.
T. MIDDELMEER.
C. CORNELISSEN.
My present
A. de QUAY.
Schryver.

(Het Vervolg hier naa)

PORTUGAL. Lissabon. Den 9 July is van de Taag onder zeil gegaan, een Vloot van 19 koopvaarders, onder geleide van 3 Oorlog Schepen, de wil hebbende na *Rio de Janeiro* en *Para*, van waar men eerst daags de Retour Vloot alhier verwacht, zynde dezelve in May laastleden herwaards gestevend: men ziet ze met verlangen te gemoet alzo men verzekerd is dat dezelve van groote waarde zyn zal.

SPANJE. Madrid. De Graaf van Rosenberg, Minister Plenipotentiaris van hunne Keizerlyke Majesteiten, den 26 Juny laastleden de Ratificatie van het Huwelyks-Contract, tusschen de twede Infante *Maria Louisa*, den 24 Nov. aanstaande 18 Jaren bereikende, en den Aarts Hertog *Pieter Leopold* die den 17 May naastvolgende 17 Jaren zal hebben afgelegd, ontfangen hebbende, werd den Afgezant in een particuliere audientie by den Koning toegelaten, waar in hy die Princes formeel ten huwelyk verzocht; en vervolgens overhandigde hy aan haar Koninglyke Hoogheid het portret van gemelden Aarts-Hertog, het welk met Edelgesteentens van groote waarde omzet was.

ITALIE. Romen. Den 18 July (1763) hield de Paus geheim Consistorie en benoemde tot Cardinalen de Heeren *Simon Buonacorsi* van Macerata, en *Andreas Negroni*, Romein.

INGERMERLAND. Petersburg. Den 15 Juny is op bevel en onder hand teekening van haar Keizerlyke Majesteit te *Moscouw* en door het gantsche Ryk gepubliceerd het volgende

MANIFEST.

WY CATHARINA II., door Gods genade Keyzerin en Zelfs-Heerscheresse van alle Russen &c. &c. Daar is geen Ryk in de Wereld, wiens Souverainen en Regeeringen niet alle mooglyke moeite aanwenden, om aan deszelfs Inwoonders den hoogsten top van Welzyn te bezorgen: Ook zyn 'er geene Onderdaanen, die, zoo zy met gezond Verstand en Oordeel begaafd zyn, niet hunne eige Welvaart, Rust en Vrede wenschen zouden, terwyl het waare Geluk van de Regenten zelfs in het Welzyn der Onderdaanen bestaat, en het Welzyn der Onderdaanen op de eenpaarige Zugt der opregte Zoonen van het Vaderland voor het algemeene Welzyn gegrondvest is.

Wy hebben die Regel van den dag af dat Wy den Rus Keyzerl. Throon hebben beklommen, opgevolgd, en zullen met Gods Bystand als eene Moeder voor haar Kinderen nooit nalaaten, om derzelver Nut en algemeen Best te betrachten, in welk voornemen ons God met zyne heilige hand wil regeren en ondersteunen. Uit

Uit dien hoofde wenschen en begeeren wy insgelyks, dat alle onze getrouwe Onderdaanen eenig en alleen hun schuldige pligt betragten, en zig in tegendeel van alle vermeetele en onbetaamelyke Redeneeringen onthouden zullen; Egter verneemen wy tot ons uiterste Verdriet, dat 'er Lieden van slegte Zeden en verkeerde Begrippen zyn, welker Gedagten en Poogingen op niets minder dan op het gemeene Best en hunne Rust gegrond zyn; Dat zy over Zaaken, die hen niet aangaan, en van dewelke zy nogte geen regt Begrip nogte een genoegzame Kennisse hebben, op eene zonderlinge wyze redeneeren, en wel in zo verre, dat zy niet alleen de Burgerlyke Regten en de van Ons gegeevene Ordonnantien, maar ook de Goddelyke Wetten door vermetele Uitleggingen verbasteren, zonder te bedenken, welk Nadeel en Gevaar zulks veroorzaaken kan.

Alhoewel Wy nu diergelyke snoode Uitleggers als schadelyke Verstoorders zoo van onze als de algeemene Rust volgens hunne Verdiensten zouden moeten tugtigen, willen Wy hen egter, voor dat Wy daar omtrent de uiterste strengheid gebruiken, volgens onze aangeboore Lands-Moederlyke Mededogendheid vermaanen, dat zy zig van alle schadelyke Redeneeringen, door dewelke de Vrede en Rust gestoord worden, onthouden moeten &c.

COURLAND. Mittau. Den 22 July (1763) werd onzen regeerenden Hertog *Johan Ernst*, door den Adel en de Inwoonders van dit Land ingehuldigd. De pracht en staatsie ter deezer gelegenheid, was onbeschryflyk groot; en het volk ten hoogsten voldaan, dat het voortaan, door een Protestanschen Opperheer zal geregeerd worden, heeft eene vreugde getoond, die zeer na eene verrukking van zinnen zweemde.

POLEN. Warschouw. Vervolg der Deductie wegens *Courland*, van 't voorgaan Stuk bladz. 109.

De Courlandse Adel bevond zich in een verdrietigen toestand, ziende alle de Domeingoederen in handen der Russen en het Land in verwarring. Om daar uit te geraken, moest men of de herstelling van Biron of een nieuwen Hertog verkrygen. De gevoelens waren verschillende en enige van begrip, dat men de Fortuin niet moest tegengaan, wanneer zy zelve het eigenzinnig werk harer eerste Caprice verbreekende, hen verloste van een Prins, weinig geschikt om hen te beheerschen, en die zich aan een vreemde Mogendheid onderwerpende, door zyne feil een vlek onbestaanbaar met de souvereine waardigheid, op zich gehaalt had. Eindelyk dreef het medelyden boven, of veelliever de Courlandse Adel wilde zich schikken naar de bezorgde equiteit, die den Koning zo veel omzichtigheid deed gebruiken, om wegens de vacature van het Leen geen twyfel over te laten; en die Adel voegde zyne smekingen by de verzoeken van zyne

Ma-

Majesteit. Doch dezelve geschiedden vruchtloos voor den Graaf van Biron en zelfs zag de gemelde Adel, in den jare 1755 een nadere poging willende doen en een Gedeputeerden naar Petersburg zenden, denzelven terugkomen, hebbende het Russise Hof hem Pasporten geweigert.

De Koning niets willende verzuimen, 't zy tot herstel der Birons, zo zulks billyk en mooglyk was, 't zy om de Vacature van een Leen, 't geen niet altoos in dien staat van onzekerheid konde blyven, volkomen te constateeren, vroeg zyne Majesteit eindelyk het Russise Hof, of het, daar de Vader zonder herstel gecondemneert was, niet ten minsten de Zonen wilde ontslaan? De Keizerin antwoordde steeds, dat Biron zich aan gekwetste Majesteit had schuldig gemaakt, het Keizerlyk Tresoor beroofd en dat de sterkste redenen van Staat zich tegens zyn ontslag, gelyk ook tegens dat van zyne Zonen kanteden; zulks die gantsche Familie als *civiliter mortua* en buiten herstel moest aangemerkt worden.

Van dat tydstip af konde de Koning zonder de minste bedenklykheid het Leen vacant verklaren en uit krachte der Constitutie van 1736 een nieuwen Vasal 'er mede investeeren. Over deze waarheid kan geen schaduw van twyfel overig blyven by die acht slaan willen op de feiten, hier boven ontvouwd, en waar van de bewyzen zonneklaar zyn. De Investiture, aan Ernst Johan Biron verleend, nietig geworden door de essentieele Voorwaarde met inzicht van welke alleen het Leen hem gegeven was; een Voorwaarde geheel onderscheiden van die men gemeenlyk in de Acten van Beleening of Investiture vind, welke van den staat van Vasal devolveeren. Het komt alhier aan op de noodzakelyke Clausul van een *Contractus onerosus*, op 't Verdrag, 't geen men noemt *do ut des*, 't welk nul word en ophoud my te verpligten zodra gy aan uwen kant niet doet 't gunt ik van u te verwachten en begeert had. De fouten tegens de voorwaarden, aan de hoedanigheid van Vasal verbonden, brengen het verlies van 't Leen zonder Proceduren niet mede, vermits dezelve bewezen moeten worden, vermits de vervulling van zodanige voorwaarden als min of meer geschied kan worden aangemerkt, en vermits derzelver niet volbrenging door wettige verschoningen te rechtvaardigen is.

De Voorwaarde, op welke het aankomt, is een volstrekte Clausul, waarvan het defaut, uit wat oorzaak het ook zoude mogen spruiten, zelfs die van een hogere magt en belet, waarin gene de minste schuld van den Contractant plaats heeft, het Contract breekt en zich terstond door 't *factum* zelve toont. Wel verre van het Leen van zyne schulden te ontheffen, had de Graaf van Biron dezelve oneindig zwarer gemaakt door ze in publieke Schulden van een Staat aan een Staat te hervormen. Hy was oorzaak, dat Rusland sedert een lange reeks van jaren alle de Goederen van 't Hertoglyk Huis in beslag

beslag hield voor niet gespecificeerde Sommen, welke het hem beschuldigde uit het Keizerlyk Tresoor ontvreemt en naar Courland gevoert te hebben. Hy bevond zich onmagtig om 't Leen, te bevryden en te redden uit de ongelegenheeden, waarin hy het tegens een magtigen Nabuur gestort had. Hy had noch hulde in persoon aan den Koning gepresteert, waartoe hy volgens de Wet verplicht was (*), noch de hulde en eed der Courlanders ontfangen. In een woord zyn Etablissement in 't Leen had zyn beslag niet, toen hy met zyne Zonen in den staat van een civile dood viel, die deugdlyk geconstateert wierd, en weswegens zo vele plechtige Verklaringen van de Souvereine, aan welke hy zich onderworpen had, geen twyfel meer overig lieten. Men konde niet onderstellen, dat hy, noch iemand zyner Descendenten ooit in staat zouden geraken, Courland te beheerschen noch de plichten van een Vasal jegens den Koning en de Republiek vervullen. De nakomelingschap van den Graaf van Biron konde eeuwen lang in de slaverny blyven, waarin hy dezelve door zyn misdryf gestort had. Moesten dan de Onderdanen van Courland zonder Opperhoofd in een onzekeren staat vol opschudding en gevaar en voor altoos onder den naam van beslagen in handen van Vreemden blyven? Wat reden konde den Koning en de Republiek van Polen verplichten, een groot Leen in een zo verdrietigen en het Vaderland zo nadeligen Staat te laten en zich van de diensten van een Vasal te ontzetten, om een Man, die niet in zyn ongeluk gestort was door haar te dienen, maar veeleer door den den raad ener maatloze heerschzucht te volgen, in verachting van 't geen hy verschuldigd was aan Onderdanen, welke men hem had toevertrouwt, en aan de Kroon, van welke hy afhing? Eindelyk vond zich Ernst Johan van Biron, door zyn wettigen Rechter schuldig aan gekwetste Majesteit verklaard zynde, bevlekt met infamie en onbekwaam om te Regeeren (†); en wat zyne Zonen betreft, hadden zy nooit enig recht op de Hertogdommen Courland en Semigallie verkregen, maar enkel een hoop, die door 't misdryf van hunnen Vader vernietigt was. Volgens de Grondregelen van 't Leen-Recht is het nieuw Leen door de daden van den eerst geinvesteerden voor zyne gantsche Familie verloren, en kan zelfs met consent van den Opperheer door hem gealieneert worden, vermits van den tyd af van de dood van den eersten Verkryger geen Recht op 't Leen aan zyne Descendenten heeft konnen worden overgedragen.

De Investiture, den Grave van Biron verleend, dus nietig en als niet gebeurt zynde, zo door de nakoming aan zyn kant, van een essentieele Voorwaarde *sine qua non*, als door zyne civile dood en die zyner

* *Acta Commissionis S. R. Maj. ex mente Constitutionis novellæ, Mitaviæ mense Julii*, 1717 *celebratæ.*

(†) *Hornii Jurispr. Feudalis Cap.* XXIII. *Sect.* 17.

ner Zonen, voorgevallen, aleer de Acte zyner Investiging en stelling in 't bezit van het Hertogdom Courland geheel voltrokken was; bleef de Constitutie van 1736 in hare volle kracht, en vond zich de Koning gemagtigd en zelfs verplicht, Courland van een anderen Hertog te voorzien. Het oogmerk dier Constitutie is in dezelve duidelyk uitgedrukt, zynde drievoudig en strekkende tot de volgende einden: 1. *Om Courland in zyne oude Regerings-form te handhaven*; 2 *te bezorgen, dat de militaire Subsidien door den Prins Vasal volgens zyne verbintenissen aan den Koning en de Republiek gelevert worden*; en 3 *het Leen door middel van een Prins, die de Investiture van 't zelve verkrygen zoude, van Schulden te ontheffen*. Geen dier Voorwerpen voortaan door de Birons konnende vervult worden, heeft de Koning daarin ten vollen voorzien door de Investiture aan zyne Koningl. Hoogheid den prins Carel te geven gelyk wy zo straks zullen zien.

Niemand twyfelde, of zyne Majesteit had het Recht, van dat Leen te disponeeren; ook soliciteerden Hem sedert lange verscheide ministers en Senateurs van 't Ryk daar van een Etablissement voor een der Prinsen zyne Zonen te maken: doch zyne Majesteit had plichten jegens zyne Kroon, jegens de Republiek in 't algemeen en jegens Courland in 't byzonder te vervullen; moest men dat Hertogdom uit een verdrietigen en neteligen toestand redden en voor de rust van 't zelve en de zekerheid van deszelfs Gouvernement zorgen, gelyk de Stenden van dat Land niet aflieten Hem daarom te smeken. Het Lot der Birons door een agtienjarige volharding en zo veelvuldige Declaratien van Rusland niets twyfelachtigs overig latende, konden 's Konings goedheid en zorgvuldige equiteit geen langer uitstel vergen. Doch eene zaak weêrhielt zyne Majesteit nog: Hy wilde, ingevolge de Intentien van de Republiek, zeker zyn, dat het Leen door den Prins, dien Hy 'er mede beleende, van allen Schulden en buitenlandse Pretensien ontheven zoude worden (*).

Ondertusschen wist zyne Koningl. Hoogheit de Prins Carel in 1758 te Peterburg zynde, de achting en toegenegendheid van de Keizerin Elisabeth te meriteeren. Die grote en edelmoedige Vorstin nam uit eige beweging voor, te arbeiden, om hem de Hertogdommen Courland en Semigallie te doen verkrygen; deed op nieuw aan den Adel declareeren, dat men Biron en zyne Familie als niet meer in wezen zynde moest aanmerken, en gaf dien Adel te kennen, dat de Stenden niets nuttiger voor het Land konden doen, dan den Prins Carel van den Koning voor hunnen Hertog te verzoeken. Ten zelven tyde deed hare Keizerl. Majesteit den Koning verzoeken, aan dien zelven Prins de Investiture der vacante Hertogdommen te verlenen.

Tegens alle reden zoude het aangelopen hebben, zich te onttrekken,

(*) *Constitutie van den Pacifications Rykdag van 1736 Sect. 269 en Sect. 59.*

ken, daar zodanig een verzoek geschiedde door een magtige Nabuurin, die door middel harer Pretensien en 't beslag, 't geen daarvan 't gevolg geweest was, de rust en 't heil van Courland enigermate in hare handen had. Derhalven beantwoordde de Koning haren Voorslag met betuigingen van erkentenis; doch deed teffens, volhardende by het gebruiken der omzichtigste behoed-middelen in een zo importante zaak (door Memorien, die in de Keizerlyke Archieven te Petersburg gevonden moeten worden) aan de Keizerin vertonen, dat Hy nog niet zeer gezet op het verschaffen van een Etablissement aan een der Prinsen, zyne Zonen, niet aflaten konde, die zaak als ten uitersten gewigtig te achten in aanmerking dat by 't verlenen der Investiture aan den Prins Carel daarin zyn gezag, zyne eer en de Rechten zyner Kroon gewikkelt waren. Derhalven verzocht de Koning, alvorens zyn besluit te nemen, nieuwe verzekeringen, dat het lot der Birons zonder herstel gedecideert was, en verlangde daarenboven te weten, of de Keizerin, van 't beslag der Domeingoederen ten faveure van zyne Koningl. Hoogheid renuncieerende, dien Prins daardoor in staat zoude stellen, de essentieele Voorwaarde, op welke de Koning hem volgens de Constitutie van 1736 de Investiture konde verlenen, te vervullen.

(Het vervolg hierna)

DUITSCHLAND. *Weenen.* Alhoewel de laatste Couriers, door den Baron van Penckler van *Constantinopolen* herwaarts afgezonden en op de frontieren opgehouden om quarantaine te houden, noch niet zyn aangekomen, weet men niet te min, door voorgaande Depeches van dien Minister, dat de Treves tusschen dit Hof en de Porten was vernieuwd geworden, met de allerkrachtigste verzekeringen van den Sultan, dat hy de onderlinge vriendschap meer en meer wilde aankweeken en ongekrenkt onderhouden. Wyder verneemd men dat *Achmet-Effendi* door den opgemelden Sultan tot Ambassadeur by den Koning van Pruyssen benoemd, eerstdaags van *Constantinopolen* stond te vertrekken, en door den Heer *Boscamp* eertyds Minister van zyne Pruissische Majesteit by den Chan der Tartaren, op de Grenssen van Poolen zal opgewacht en naar Berlyn geleid worden. Onlangs is een Courier van die Vorst, benevens den Janitsaar, welk hem escorteerde, by de plaats genaamd *de veertig Kerken* vermoord, en van zyne Depeches beroofd gevonden. Dit is de twede Courier welk na het Hof van Berlyn gaande dit ongeluk is overgekomen zedert dat de Koning van Pruissen eenen Minister te *Constantinopolen* heeft. In weerwil van de gemelde verzeekeringen van den grooten Heer, is men nochtans niet

gantschlyk gerust, aangezien de groote toerustingen welke in het Turksch Ryk gemaakt worden, en daarom gaan hier de wervingen van Recruten ter voltallig making onzer Regimenten, en het verzorgen der Vestingen van Hongaryen van al het nodige, hun gang. Ondertusschen zal zich deeze zaak wel haast ophelderen.

Regensburg. Van wegens Keur-Beyeren is eene Memorie aan den gezamentlyke Gezanten medegedeeld, tegen eene diergelyke, uit naam van de Wolfsteinse Allodial-Erfgenamen, tot voorspraak der Protestantsche Onderdanen van *Sultzburg* en *Pirnbaum*, waar in van wegens gemelde Keurvorst, onder andere gezegd word, geenzints van meening te zyn, de voorsz. Protestanten in 't minste te benadeelen, maar dat hy veel meer, strikte beveelen heeft afgevaardigd, waarby aan de Roomschgezinden verboden word de Lutherschen te beledigen, en teffens ook aan de laastgemelde gelast, omdesgelyks alles te vermyden, waar door zy hunne Party misschien reden geven tot mishandelingen.

Munchen. Men ziet thans alhier eene Keurvorstelyke ordonnantie waarin een middel tegen de beeten van dolle Honden, Katten, en andere beesten word aangeweezen, aan de zodanigen die met een diergelyk ongeluk mogten overvallen worden; en teffens gelast dat alle Apothekers enz. het kruid hier onder te noemen zullen moeten planten en aankweeken, ten einde het overal by de hand zy; zynde de inhoud van het bevel voornoemd, aangaande het bereiden van deze Medicyn, als volgt: Men plukt 's middags van 11 tot 12 uuren met steel en al het zogenaamde *Gauchheil*, of *Vogelkraut*, met een roode Bloem, in 't Latyn genaamd *Anagallis flore Phœnicio*, en in 't Hollands *Guichelheil*; daarna laat men dit Kruid of Bloemen met de steel in huys op eene bequaame plaats, niet vochtig zynde, langzamerhand droogen, en bewaard het verder in een digt Linnen Zakje; wanneer zulks nu in de Gevallen hier boven gemeld aan den Patient geappliceert word, die werkelyk gebeten is, of met diergelyke Beesten omgaat, dan word zo wel Bloem als steel klein tot een Poeyer gewreven, en ter zwaarte van een half tot een heel Quint met *Gauchheil-Water* ingenomen, doch indien dat niet by de hand is, met Thée of Soupe; ook kan daar van tot meerder zekerheid na 6, 8 of 10 uuren weder een gelyke Portie, en 's anderendaags insgelyks een derde gebruikt worden; aan Beesten, die van anderen op de voornoemde wyze beschadigt

zyn,

zyn, kan men daarvan een Quint tot een half Loot op Brood, Zout, Aluyn, in warme Drank, of ook wel met Water ingeeven; zo dra het droog is, kan dit Kruyd gepulveriseert worden; doch men moet het zelve op eene drooge plaats, die niet te heet is, bewaaren.

Berlyn. Alhoewel men voor geene nieuwe onlusten beducht is werden nochtans de Wervingen gestadig voortgezet, zonder twyffel ter voltalligmaking der Regimenten. Deezer dagen zyn te *Glogau* in Silesie van wegens den Koning ingedaagd, dertien Onderdanen, welke zich tegen de beveelen van zyne Maj. buiten 's Lands begeven hebben. Eerstdaags staat onzen Monarch de revu te doen over de Garnizoenen van deeze stad, Potsdam, enz. zullende dezelve ten dien einde in onze nabuurschap verzamelen. De Heer Sternickel, Secretaris van Ambassade van den Koning van Polen Keurvorst van Saxen, voor eenigen tyd, aan dit Hof eene Memorie hebbende overgegeven, heeft daar op dit volgende antwoord bekomen:

Wy hebben niet nagelaten, aan den Koning de Memorie te overhandigen, dewelke de Secretaris van Ambassade van zyn Maj. den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, de Heer Sternickel, ingelevert had, behelzende klagten teegen de troepen van zyn Maj., dewelke door Polen gemarscheert zyn. Na dat we dienaangaande de nodige onderrichting hadden bekomen, zyn wy gelast geworden aan gem. Heer Secretaris van Ambassade tot antwoord te geeven;

Dat de Koning niet heeft konnen vermyden, de manschap, nodig tot het escorteeren der Oostenrykschekrygsgevangenen, over den Poolschen bodem te doen marscheeren; dat zyn Maj., ingevalle eenige van zyne Officieren of gemeenen by die gelegenheid op 't grondgebied der Republiek eenige buitenspörigheden mogten begaan hebben, ten dien opzigte in der daad niet verantwoordlyk is, doch dat zyn Maj., wel verre van diergelyke onbehoorlyke daden te billyken, uitdruklyk bevel heeft doen afgaan, om alle de geenen, die zich daaraan schuldig mogten gemaakt hebben, op te zoeken, te arresteeren en na vereisch van zaken te straffen.

In gevolge van dat bevel zyn reeds twee Officieren, dewelken daaraan schuldig bevonden zyn, voor hun leeven na de vesting Stettin in bewaring gebragt, en men is beezig, eenige andere, waarover in deezen meede geklaagt is geworden, insgelyks op te speuren, doch 't is tot nu onmogelyk geweest, hen te vinden. De com-

commissie te Driesen is opgeheeven, en de Burgemeester, die zich aldaar tot richter opgeworpen had, is in bewaring genomen, ook is aan verscheide Heeren en andere ingezeetenen van Polen, en inzonderheid aan 't klooster Krone, terug gegeeven 't geen hen op een onrechtmatige wyze ontnomen was.

Daar beneevens heeft de regeering in de Neuemark bevel uitgevaardigt, om aan de onderdanen der Republiek, dewelken noch wel gegronde bezwaarnissen in te brengen mogten hebben, 't spoedigste en billykste recht te doen, en ten einde in vervolg alle reedenen tot klagten voor te komen, zyn de detachementen, dewelken alsnoch in Polen lagen, terug ontboden geworden. Aan de andere kant is echter in Polen genoeg bekend, dat geduurende den laatsten Oorlog verscheide Polen zich de omstandigheeden ten nutte gemaakt hebben, om in 's Konings Staten in te vallen, en dat zy ook eenige Pruissische onderdanen hebben berooft en mishandelt, enz.

De bezwaarnissen, dewelken de legations Secretaris Benoit nodig acht, zonder uitstel aan het ministerie van den Koning en de republiek van Polen voor te houden, behelzen; *Dat verscheide Pruissische onderdanen, die de rechtmatigste eisschen in Polen hebben, zeedert veele jaren 't aan hen verschuldigt recht hebben trachten te verkrygen, doch tot nu te vergeefs, en wel een recht, by ontstentenis van 't welk de beleedigde partyen in de noodzaaklykheid gesteld worden, om zich zelven dat recht te verschaffen.*

By gevolge zou niet te verwonderen weezen, byaldien eenige onderdanen van den Koning, zich tot die uitersten gebragt ziende, getracht mogten hebben, zich met geweld weeder dat geene te verschaffen, 't welk met geweld ontnomen of onthouden geworden is. Voor 't overige weet men met zeekerheid, dat een groot aantal marodeurs, dewelken aan het onderzoek en de wrake der Polen overgelaten zullen worden, onder den naam en in de uniforme van Pruissische troepen een gedeelte van de excessen gepleegt hebben, waarover geklaagt word.

Vermids men den Koning derhalven de ongereegeltheeden niet toeschryven kan, die onlangs door eenige van zyne onderdanen in Polen zyn bedreeven; ongereegeltheeden, dewelke zyn Maj. reeds ten deele heeft verholpen, en dewelken hy zich aanbied zoo veel mogelyk voortaan teegen te gaan, zoo hoopt zyn Maj., dat

zyn

zyn Maj. de Koning van Polen en de Republiek aan zyn Maj. geneigtheid en aan 't oprecht verlangen, 't welk zyn Maj. heeft om zich van alle mogelyke middelen te bedienen tot onderhouding en bevestiging der vriendschap met dezelven, alle recht wel zullen willen doen.

GROOT-BRITTANIEN. Londen. Zyn Kon. Hooh. de jonge Prins van Wales is aan de mazelen onpasselyk geweest, doch bevind zich jeegenswoordig t'eenemaal buiten gevaar. De Koning heeft den Grave van Darling benoemt tot Gouverneur van het Kasteel van *Carlisle*, in de plaats van den Generaal-Major Stanwix, en de Lt. Kolonel Isaac Barre tot Gouverneur van 't Kasteel van *Sterling*, in de plaats van den Grave van Loudon, die Gouverneur van *Edenburg* geworden is, enz.

Men verzekert, dat noch een reductie onder de troepen des Konings zal geschieden, niet door het afdanken van eenige geheele Regimenten, maar door in dezelven een zeeker aantal per Compagnie te verminderen, door welk middel alle de Officiers zullen in dienst blyven, ten einde in tyd van nood altoos van bequame Officiers verzien te weezen. De aanzienlyke krygstoerustingen ter Zee in Vrankryk verschaffen hier hoe langs hoe meer stoffe tot allerlei redeneeringen en gissingen, te meer, dewyl men van goederhand tyding bekomen heeft, dat de Koning van Vrankryk 30 Oorlogscheepen van linie te *Brest* en te *Toulon* met allen spoed doet uitrusten en bemannen.

De jongste berichten van *Parys*, meldende, dat het afgaan en aankomen van expressens van en na *Versailles* en *Madrid* zeedert eenige dagen zo druk is geweest, dat men noodwendig daar uit moet opmaken, dat tusschen die twee hoven zaken van de uiterste importantie op het tapyt zyn, wekken insgelyks de aandacht van onze Politieken op. Het gerucht, het welk gelopen heeft, als of eenig misverstand ontstaan ware, waar door de onzen gedraalt hadden, om *Martinique*, *Guadaloupe*, enz., aan de Franschen t'ontruimen, is t'eenemaal ongegrond, vermids by het Vreedes-Tractaat is vastgestelt, dat byaldien de Fransche troepen, geschikt, om bezit van die Eilanden te neemen, aldaar mogten aankomen, eer en alvorens onze Troepen bevel tot het ontruimen van dezelven hadden ontfangen, de eerstgemelde troepen als dan te *St. Lucia* zouden moeten aan land stappen.

Het

Het geen, waar van men tans alhier meest spreekt, is van den nieuwen Oorlog, die in America tusschen de onzen en de Indianen is ontstaan, en dewelke men vreest, zeer noodlottige gevolgen te zullen hebben, vermids het aantal der vyandlyke Indianen van dag tot dag toeneemt, en zy reeds verscheide van onze Kolonisten en anderen op een onmenschlyke wyze vermoort hebben. In onze gedrukte Nieuwspapieren ziet men dienaangaande zeer omstandige en droevige verhalen, en onder anderen heeft men ook ontfangen den volgenden Brief uit *Nieuw-York*, gedagteekent den 27 Juni laastleeden;

Myn Heer; UEd. zal uit de publieke Nieuwspapieren konnen zien, dat een nieuwe Indiaansche Oorlog ontstaan zy. Wy konnen onmogelyk de oorzaak daar van naspeuren, vermids de Indianen zedert een geruimen tyd nergens over geklaagt hebben. Het eenige, dat men als een schynreeden daartoe by brengt, is, dat men verzeekert, dat de Fransche Commandant in het landschap der Illinois hen, eer hy noch wist, dat de Vreede gesloten was, tot eenen opstand heeft aangezet, hen beloovende, dat by aldien zy wilden trachten, de Engelschen van de Ohio en de meiren te verdryven, zy door de Franschen van Louisiana daarin geholpen en by gestaan zouden worden. Zy hebben onder anderen ook den Ridder Robert Davers, die enkel uit een begeerte, om vreemde Lande te bezigtigen, uit Engeland was gearriveert, om 't leeven gebragt, terwyl hy bezig was, eenen Officier te helpen, om een passasie in het meir Huron te peilen, enz."

VRANKRYK. Parys. Op de Scheeps Timmerwerven van verscheide Zee-Steden deezes Ryks, werd by continuatie gearbeid aan het bouwen van Scheepen, nochtans is men verzeekerd dat zulks met geen ander oogmerk geschied dan alleen om 's Konings Marine in beeter Staat te stellen. De Commissarissen van 't Chatelet, gelast met het opmaken van 't Proces van den Heer *Bigot*, gewezene Intendant van Canada, staan op 't punt het zelve te eindigen: Dezelve zullen, hun rapport aan de Rechters doen, die als dan zyn Vonnis zullen pronuncieeren, wanneer men verneemen zal of hy schuldig is dan niet, of wat'er van die Zaak is. Men heeft alhier eenige Observatien gepubliceert, betreffende de Ziekte van 't Hoornvee, alsmede een Remedie om hetzelve daarvan te preserveeren en te geneezen; die Plaag openbaart zig eerst op de Tong in den Mond van het Beest, met een of meer Blaasjes, die in 't begin wit zyn, daarna zig rood vertoonen, en eindelyk byna geheel zwart wor-

worden, waarna dezelve berſten en kankeragtige Zweeren of Puyſten nalaaten, waardoor de Tong gekurven word: De Remedie daartegen om de Beeſten te geneezen, beſtaat in Speceryen in Roode Wyn geweekt; de Applicatie van 't gebruyk van dit Middel, word in de Obſervatien, die op ordre van het Gouvernement in de Koninglyke Drukkery gedrukt zyn, aangewezen. Daar is een Arreſt van den Raad van Staaten in het licht gekomen, waarby dat van den derden April 1762, aangaande de Geeſtelyke Beneficien en Oeconomie der Jeſuiten, geconfirmeert word; daar door is mede aan de Intendanten der Generaliteit van 't Koningkryk volkomen magt verleent, om na bevinden daarin te procedeeren en te voorzien.

De onweeren, welke dit Ryk zedert eenige weeken zo deerlyk geteiſterd hebben, houden noch niet op en daarvan ziet men weder een nieuw bewys, in een Schryven van *Nantes* gedagteekend 28 July (1763) *Zedert het Jaar* 1725 *heeft men zodanige zwaare en continueele Regens in deze Geweſten niet gehad, waardoor alles in deze Quartieren bederft, als nu geduurende twee Maanden: Het veelvuldige Water heeft niet alleen alle Veld-Vruchten vernield, of weinig hoop tot den aanſtaanden Oogſt overgelaaten, maar ook de Expeditie der Schepen uyt deze Haven na elders belet, zo dat wy van de Voordeelen, die wy door den geſlotenen Vrede verwachteden, voor eerſt niet kunnen profiteeren: Onder anderen viel 'er in den nacht tuſſchen den* 21 *en* 22 *Juny, eene zo groote menigte Water, dat daar door de gegravene Greppen, ter ophouw van het nieuwe Hotel der Rekenkamer, in min dan twee uuren ter hoogte van eenige Voeten onderliepen; hetzelve Ongeval is zedert noch driemaalen gebeurt, en men heeft veel moeite gehad de Aarde daarin, die zeer week geworden was, 't zamen te houden. Den* 21 *dezer, omtrent drie uuren 's namiddags, viel het Gety of Vloed, in de Rivier de* Loire, *een Myl beneden deze Stad, en omtrent* 10 *van de Zee gelegen, zeer ſchielyk, en daalde ter laagte van een Voet, waarna het kort daarna wederom tot een en een half Voet, met de grootſte ſnelheid, rees; eenige dagen daarna is diergelyk Geval noch eens gebeurd.*

Vermits deeze MAANDELYKSE MERCURIUS *heeft begin genomen, met de aanvang van de laaſte geeindigde Oorlog in 't Jaar* 1756. *en nu door 't ſluyte der Vreede* 1763. *is geeindigt, hebben wy niet ondienſtig gegagt deeze heughelyke gebeurtenis voor 't vergeeten te beveiligen, door een Zinſpeelende Kunſtplaat die wy den Leezer benevens een uitlegging van de zelve meede deelen.*

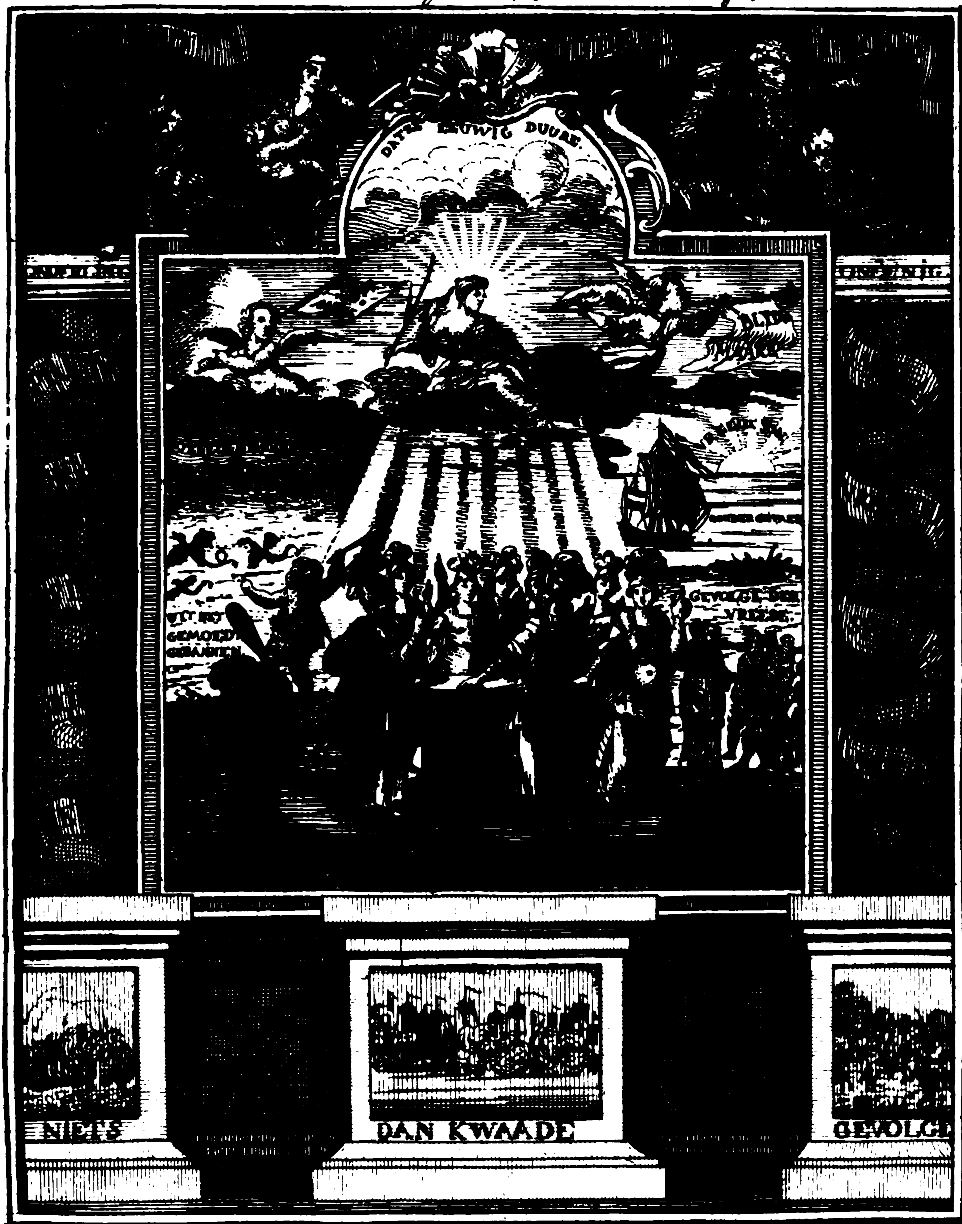
VER-

VERKLARINGE
DER NEEVENSTAANDE
PLAAT.

Gy voegd o! aklig tuig des Oorlogs beſt vàn buiten,
Die als een vuile ſchil, deez' eedele Vrugt moet ſluiten,
Al wat ge *om ydele Eer*, ſteets om uw heenen voerd,
Is 't geen dat Land en Zee op 't allerfelſt beroerd.
Door uw treurt Weeuw en Wèes, van hulp en trooſt verlaten.
Gints werd de ſchoonſte Stad, door woedende Soldaten
Belegerd; elk om 't Lyf te bergen, laat zyn goed,
Men ſchreef te regt by Uw; *ten Koſte van veel Bloed*!
Veel aangenamer is die Vrugd te zien van binnen,
Elk Menſch ſcheint hier op nieuw zyn Leeven te beginnen.
Verkwiklyk Reuk altaar, waar op elk Vorſt zyn hand
Met Vreugde rykt, en zweerd een vaſte Vriendſchaps band.
O aangenaame geur! Ja met driedubbele Reeden
Schreef men aan uwen voet; *Herſtellinge der Vreede*!
Zie hoe me aan de eene zy, gedrogten doemt ten vuur,
Terwyl een andere, in dit gelukkig uur
Het Krygsgeweer vernield, Elk ſchynt hier t' zaam te ſpannen
Om wat na twiſt gelykt, *uyt het gemoed te bannen*.
Gy trooſtelooſe hoop, door de armoê heel verſugt,
Schep moed, zie tot uw trooſt hier de eerſte *Vreedens Vrugt*,
Wanneer mildadigheid, gereet met oopen armen
Door Liefde aangezet, zig uwer komt ontfermen.
Gy Zeeman Juich vry, want gy zyt het die geruſt
Ook *zonder 't minſt gevaar*, bezeilt een Verre kuſt.
O! Huisman, zijt verheugd, nu gy na zo veel leiden
Uw Land beploegen moogt, uw beeſten voert ter weiden.
Men ziet de Stad herbouwt, die eer een openveld
Gelyk was, ag wat Vreugd, dit 's door de *Vree herſteld*,
Elk Mens vergeet zyn ſchaa en ſchynt niets meer te ſchromen,
Zo ras de *Vreede Zon* te voorſchyn is gekomen.
Met Regt gedenkt men uw, den Sterveling zo veel waard
Als 't Leeven byna zelf, als zynde *niet van de aard*.
Blyf dan o! Vreede, die op nieuw komt nederdalen,
Zo lang de Wereld ſtaat, decz' Landen dog beſtralen,
De Vrugt dier zeege plukke, en men zo voor als naar
Uw guldene opkomſt noeme, een *overblyde maar*.

N. KONSÉ.

In de Mercurius, Augustus 1763. Eerste Stuk Pag. 48.

B. MOURIK Excudit.

NEDERLANDEN's Gravenhage. Den 3 Augustus is zyne Doorl. Hoogheid, Prins *Ferdinand* met een Jacht na Utrecht vertrokken, zeer voldaan zynde over alle beleefdheden, geduurende desselfs verblyf alhier, van een iegelyk als om stryd genoten.

Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder, verzeld van zyne Doorl. Hoogh. den Heere Veldmarschalk, is den 13 Augustus 1763. een keer na Soestdyk gaan doen.

Hun Ed. Gr. Mog. hebben een Ordonnantie doen publiceeren van dato 29 July, *betreffende het stuk van de Pilotage, en de verplichtingen der Zee-Lootzen van de Maas en het Goereesche Gat, bestaande in 46 artikelen.*

Utrecht. Vermits ons dit stuk is mede gedeeld, oordeelen wy 't onzen Leezeren niet te moeten onthouden:

KORT VERHAAL *der Feestvieringe des eersten Eeuwgety's van* HET BOEKVERKOOPERS, BOEKDRUKKERS *en* BOEKBINDERS GILDE, *in* UTRECHT, *den 2 van Oogstmaand* 1763.

Lof verdient het, pryslyk is het, en derhalven 't karacter van rechtschapene gemoederen alsins overwaardig, gedaane diensten te erkennen, en verkregene voorrechten, 't zy aan byzondere Persoonen, 't zy aan Burgeryen, Genootschappen, Steden of Landen vergund, in eene dankbaare geheugenisse te houden: inzonderheid, wanneer zoodanige voorrechten, 't geweld der tyden tartende, na 't verloop der wisselende Jaaren vereeuwen, en alsdan op eene byzondere wyze verdienen herdagt te worden. – Dit bewoog de Ed. Groot Achtb. Magistraat van *Utrechts* Hoofdstad, (om van soortgelyke gevallen in andere Steden niet te melden) in den Jaare 1736. op een allerplechtigste wyze te vieren, het eerste Jubilé of honderdjaarig Feest hunner Hoogeschoole, en door onderscheidene Gedenkpenningen, ook van dat gelukkig tydstip, aan de Nakomelingschap blyk te geeven. Deeze dankbaare nagedachtenis prikkelde ook het loffelyk genootschap der Nederlandsche Boekdrukkers, in den Jaare 1740. het derde Eeuwgetyde te vieren, sints den braaven LAURENS JANSZOON KOSTER in 't wysheidkweekend *Haerlem*, het eerst de Drukletteren, en de weergalooze Kunst om daar mede Boeken te prenten, in 't ruw ontdekte en tot meer volmaaking aan den nakomelingen overliet. — Het zelve voorbeeld volgde in den Jaare 1744. (*) de Broederschap van Pictura alhier, een Eeuw na deszelfs instelling. Dit

(*) Namentlyk den 24. van Sprokkelmaand in dat Jaar, zynde de gedachtenis daar van bewaart, in een Gedicht van den beroemden Hoogleeraar op Utrechts Hoogeschoole, Dr. J. F. REITZ.

Dit zelfde dankbaar herdenken bewoog ook de veelvermogende Overlieden van *Utrechts* grootſte Gild, bekent onder den naam van dat der Marsluiden, in het afgeloopen Jaar 1762. hun eerſte Eeuwfeeſt te vieren, wyl het op dien tyd juiſt honderd Jaaren was geleden, dat zy tot een Ligchaam verzamelt, met gildebrieven voorzien, en daar door hunnen handel op een byzondere wyze bevoorrecht en beveiligt zagen. — Wat wonder dan, dat ook de nyvre Boekhandelaars in die zelve Stad, zich aangeſpoort vonden, om van het eerſte Eeuwgetyde, ſedert dat zy door het beſtel der waakzaame Overigheid, tot een Gild waaren gebragt, verloopen, ook de heugchelyke nagedachtenis plechtig te vieren. En het is van deeze Plechtigheid, wier eenig beweegrad de Dankbaarheid is geweeſt, dat wy thans een kort verhaal zullen mededeelen.

Schoon het zeker is, dat de loffelyke Boekhandel al vroeger, en wel kort na het ſluiten der gezegende Unie in *Utrecht*, waar door de zeven Nederlanden, op het nauwſt aan een verbonden zyn (en van welke heuchelyke gebeurtenis, wel haaſt, namentlyk in den Jaare 1779. de tweede Eeuw haar kring zal ſluiten,) ook in die Stad geoeffent is, was het echter eerſt in den Jaare 1663. den 2. February dat de Boekverkoopers, Boekdrukkers, en Boekbinders, op derzelver verzoek tot een Ligchaam gebragt, en aan hen onder het Burgemeeſterſchap der Heeren Mr. NICOLAAS HAMEL en Mr. HENRICK MOREELSE, een Gilde-Ordonnantie wiert geteekend; waar na zy als nog, niet onberoemt hunnen handel dryvende, zich gedraagen; terwyl zy van de voorrechten hen daar in toegevoegt, nu juiſt honderd Jaaren de vruchten mogten plukken. Dit noopte de Overlieden, aan welke thans het beſtier der Gildezaaken is toebetrouwt, te weeten de Heeren *Johannes Broedelet*, Academiedrukker, en *Pieter Muntendam*, Dekens. *Mattheus Viſch*, Busmeeſter, nevens *Jan Servaas Boſch*, en der Heeren Staaten Drukker *Willem Jan Roers*, Proefmeeſters, deezen tydkring met een vriendelyk Feeſt te ſluiten, en door een meer dan gewoone maaltyd, ten hunnen koſte vervaardigt, te herdenken het heugchlyk tydſtip van den Gildgeboorte. — Dit beſluit was reeds in het voorleeden Jaar 1762. met den Mededeken *Willem Kroon* genomen, doch de onverbiddelyke Dood heeft hem benyd, de genoeglyke uitvoering daar van, te zien en by te woonen; had die zyn leefdraad niet zo ontydig afgeknipt, zyn keurige Dichtgeeſt, had zich gewiſſelyk met meerder zwier op dit Feeſt doen hooren, dan nu door een zyner hoogſchatteren geſchied is.

Omme deeze plechtigheid te grooter luiſter by te zetten, was al van 't begin af vaſtgeſteld, daar toe te noodigen de roemwaardige opvolgers van hen, aan wien het Gild zyn opkomſt verſchuldigſt is, namentlyk den Hoog Geboren en Geſtrengen Heer, Jonkheer JAN FLORIS GRAAVE VAN NASSAU LALECK, Hoofdofficier enz. enz.; De Wel Edele Groot Achtb. Heeren Mr. J. A. VAN WESTREENEN en Mr. A. DOTEN, thans regeerende Burgemeeſters;

Ne-

Nevens de WelEdele Groot Achtb. Heeren Mr. A. J. VAN DER DUSSEN, Heere van *Dertshuizen*; Mr. C. B. WIELING, Mr. J. W. VAN MUSSCHENBROEK, en Mr. H. A. LAAN, alle Raaden in *Utrechts* Vroedschap, en tot de zaaken van dit Gild, uit dat aanzienlyk Ligchaam gecommitteerd; als meede deezer Stads Secretarissen Mr. J. H. VAN DER DOES, en Mr. J. F. ROELL, welke daar toe op het vriendelykste verzogt, ook alle, (op de eerste der Heeren Commissarissen na, die door omstandigheden belet was,) deezen blyden dag en deszelfs heugchlyk Feest met hunne hooge tegenwoordigheid vereert hebben, en door eene gepaste vreugde, aan de Overlieden en *genoodigde Boekbandelaars* (*) (welke, nevens de Stads Vendumeester *Joan Stouw*, wegens zyn' algemeene handel, ook in de zaaken van dit Gild niet geheel vreemd, meede dit Eeuwtyde hielpen vieren), deeden blyken, hoe rechtgeaarde Burgervaderen gaarne deelen in het heil en den bloeistaat van dezulke, die aan hunne zorge en waakzaamheid zyn toebetrouwt.

(*) Namentlyk Justus Reers, Gysbert Tiemen van Paddenburg, Nicolaas Muntendam, Abraham van Paddenburg, Jan van Ter Veen en Jacob Cornelis Ten Bosch.

(*Het vervolg den* 1 *Sept.*)

Magistratuuren en Amptenaren.

Den 27 July is de Wel Ed Heer Mr. *Nicolaas Willem Roëll*, aangesteld tot Advocaat der West-Indische Maatschappy tot *Amsterdam* in de plaats van wylen den Heer Mr. *Richard Karssebcom.*

Tot Meesterknaap van Gooyland en onderhoorige plaatsen, Hooge en Vrye Heerlykheden van Soest, Soestdyk, Baazen en Ter Eem enz. is aangesteld de Wel Ed. Gestr. Heer *Egidius van de Poll*, in de plaats van deszelfs Vader de Wel Ed Gr. Achtb Heer Mr. *Pieter van de Poll*, Oud-Burgemeester der Stad *Amsterdam*, die daarvan vrywillig afstand heeft gedaan.

Tot Advocaat van Haar Hoog Mogende is aangesteld de Heer Mr. *Herman Nederburgh*, in de plaats van wylen den Heer Mr. *Joh. Festus van Breugel.*

Door hun Ed. Groot-Mog. is uit een overgeleverde nominatie tot Vroedschap der Stad *Gorinchem* benoemd de Wel Ed. Gest. Heer Mr. *Abraham van Blyswyk*, Heer van Babilonienbroek, Secretaris dier Stad en Lande van Arkel, in plaats van wylen desselfs Heer Vader.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

In de maand Maart laatsleden trouwde een Officier van omtrent 40 Jaren Oud op 't Eiland *St. Dominique*, met eene zeer ryke Weduwe welke reeds 75 Jaren bereikt had. Dit in jaren zo zeer verschillende paar aan de Bruilofts tafel zittende, sprak de Bruid haaren Bruidegom aldus aan; *als gy genegen zyt om na bed te gaan, zie daar uw vertrek, het welk voor u bestemd is, en ik zal my na myn appartement begeeven. door aan u myn hand te geeven heb ik uw fortuin willen maaken, maar niets minder gezogt als uwe tederheid te koopen, vergun my by*

myne ouden dag uwe vriendschap; *dit is 't eenigste gevoelen dat men my kan inboezemen, en meerder begeer ik niet* De Bruidegom zyn Bruid omhelds hebbende betuigde haar zyne erkentenis, en voldeed aan haar verlangen.

Den 14 July had men in verscheide Provintien van Vrankryk yslyke Onweeren van donder, blixem, hagel, plasregens en stormwinden. waardoor op veele plaatzen onherstelbaare schaden is veroorzaakt.

Hoe groot de euveldaden onder 't menschdom zyn blykt by eene Vrouw te *Brunswyk* welke haar kind vermoord en in het water geworpen heeft.

Een niet minder krachtdadig bewys daarvan is 't volgende geval in de nabuurschap der voorsz. Stad gebeurd: een Carabinier verlof gekregen hebbende, om na huis te keeren, komt op den Weg 's avonds aan een Herberg, *de Kiewitsdam* genaamd, alwaar de Hospes hem heel verblyd wellekom heet, en wel getracteert hebbende na boven te Bed begeleid, waarna hy de Deur achter hem toesluit; 's nachts word 'er vreeslyk aan de Deur geklopt, en gedreigt, indien hy niet terstond opend, dat men met hem eveneens als die van beneden handelen zal; waarop de Carabinier opspringt, met 'er haast eenige Klederen aanschiet, en de Deur met den Zabel in de vuist ontsluit, en 4 Karels, die hem aanvallen, ontmoet; dog hy op dezelve inhouwende, treft den eenen zo gevoelig in den Arm, dat de anderen daardoor de vlucht neemen; hy vervolgt ze, maar beneden komende en den Waard gebonden vindende, dien hy los maakt, zegt hem dezelve, dat de Dieven zyn Vrouw en Dienstmaagd vermoord, en het Huis beroofd hadden, het welk de Ruiter bevind waar te zyn, dezelve spoed zig na den Stal, om die Fielten te vervolgen, het welk hy met alle mogelyke haast en yver, doch zonder succes verrichtende, de Moordenaars echter niet attrappeert, waar en hoe lang hy dezelve zoekt, aldus vervordert hy zyn Reize na Huis, en aldaar komende vind hy zyne Moeder bezig met het uitwassen van een bebloed Hembd die hem op zyn vraag na de reeden daarvan, antwoord: dat zyn Vader in een Herberg dispuut gehad had en gequest was; hy loopt daar op na de Slaapkamer en vind den Vader, met de uiterste schrik en verbaastheid, in den arm gehouwen te Bedde leggen.

Den 30 July overleed te *Rotterdam* in den ouderdom van omtrent 65 Jaaren Mejuffrouw *Machtildis van der Beek*, Weduwe Johannes Bakker, zynde een der *Drielingen* gebooren den 19 November 1698 waar van noch in leven zyn de Heer *Bernardus van der Beek*, en Mejuffrouw *Cornelia van der Beek*, Weduwe van den Heer *Anth. Witbold*.

De Steden *Kobelin* in Polen en *Duna* in Russisch Littauwen, zyn beide door brand byna ten eene male in de assche gelegd geworden.

Den 9 Augustus overleed in *'s Hage* de Heer *Adriaan Grande* President in den Hoogen Raad van Holland, Zeeland en West-Vriesland.

Den 28 July overleed te *Weenen*, *Oswald Zille*, Prevoost van de *Cent-Suisses* of honderd Zwitzersch der Guarde van Hunne Keizerlyke Majesteiten, in het 112de Jaar zyn's ouderdoms.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoonte Consistorie deezer gemeente staat gehouden te worden op woensdag den 7 en 21. September, onder voorzitting van D. *Wilhelm August Klepperbein*.

Alhier is in beide de Kerken van den Predikstoel bekend gemaakt, dat vermits het Voorzangers Ampt der Nieuwekerk *Vacant* is, een ieder die vermeent de vereischte bekwaamheid te bezitten, mits lidmaat

lidmaat van de gemeinte, van onbesprooken wandel, welgegrond in den Evangelischen Godsdienst en niet beneden vyfentwintig, noch boven vyfenveertig Jaren oud zynde, zich op den 17 Aug. (1763.) by 't Eerw. Consistorie in de Oude Kerk kan melden om vervolgens op Maandag den 22 derzelver Maand, namiddag ten 3 uuren, in de Nieuwe Kerk zyne gaven te doen hooren.

Van REGENSBURG verneemd men dat aldaar op Zondag den 24 July in de drie Evangelische Kerken, ten behoeven der door den nu geëindigden Oorlog geruïneerde Geloofs Genoten der Stad *Wittenberg* in Saxen, 2000 Florynen gecollecteerd zyn geworden.

Van CURACAO heeft men dat 20 Maart 1763 voormiddags de nieuw gebouwde Kerk aldaar plechtig was ingewyd geworden, door den Eerw. en zeer Gel. Heer *Johan Georg Muller*, zeer geacht Leraar dier Gemeente. Voor af wierd het *Te Deum Laudamus* en den 122 Psalm gezongen; en tot Text genomen 2 Chron. 7. vs. 1. in 't einde: *ende de Heerlykheid der Heeren vervulde het Huis.* Na de Predicatie werd gezongen de 150 Psalm, en na het spreeken van den zeegen, werd tot betuiging van een algemeen genoegen het Salvo uit het geschut van alle aldaar leggende Schepen gedaan, 't welk een kwartier uurs na elkander duurde.

's Namiddags had zyn Eerw. tot Text genomen 1 Petr. 2. vs. 5. *En ook gy, als de levendige steenen, bouwd u op tot een geestlyk huis, en tot een heilig Priesterdom, om te offeren geestlyke Offerhanden, die Gode aangenaam zyn door Jesus Christus*, na dat vooraf was gezongen Psalm 84, en na de Predikatie Ps. 132. de drie laatste versen. By deeze plechtigheid zag men een zeer talryke Vergadering, en onder dezelve den Gouverneur en de Kapiteins van 's Lands Oorlogschepen, en andere voorname perzonen; en werd ter deezer gelegenheid gecollecteerd Pesos 280, 2. makende *f* 672, 16. Hollandsch.

Het Orgel aangaande, zulks heeft een twede Feestdag gemaakt, zynde het zelve ingewyd op Zondag den 10 April daaraan volgende, en de Text was Ps. 92. vs. 2. 3. 4. 5. *'t is een kostelyk ding den Heere te danken, en uwen naam te lofzingen, gy, Allerhoogste. Des morgens uwe genade, en des nachts uwe waarheid te verkondigen: op de tien snaren en de Psalter; met speelen op de Harp: want Heere gy laat my vrolyk zingen van uwe werken, en ik roem van de daden uwer handen.* Voor de Predikatie werd gezongen: Alleen God in de hoogt, zy eer', en den 33 Ps. en na dezelve Ps. 150.

's GRAVENHAGE. Gedurende het verblyf van zyne Doorl. Hoogheid den Heere Hertog *Ferdinand van Brunswyk* in deeze Hof plaats, hebben de Heeren Predikanten en Gedeputeerde Ouderlingen deezer Gemeente, een plechtige Deputatie by dien Vorst afgelegd, waarby de Heer Predikant *Tonner*, (die voor vyf-en twintig Jaaren noch eens de eere heeft genoten by dien Vorst te verschynen) als oudste Leeraar deezer Gemeente, een deftige aanspraak deed, zeer toepasselyk op zyne Hoogheid en op allen zeegen en uitmuntende overwinnin-

winningen, welke den Heer der Heirscharen aan dien Held heeft verleend, die door den Vorst met de grootste Vriendelykheid werd beantwoord. Op Zondag daar aan volgende den 31 July heeft gemelde Vorst, benevens deszelfs Heer Broeder, zyne Doorl. Hoogh. de Heer Hertog *Louis van Brunswyk*, den Godsdienst in onze nieuw gebouwde Kerk bygewoond, onder het gehoor van den Heer Predikant *Sander*, dewelke over de Hooge Regeering van ons Land, en byzonder ook over de dierbaare perzoon zyner Doorl. Hoogheid den Heere Prince van Oranje en Nassau, Erf-Stadhouder enz. enz. enz. en over de aanweezende Heeren Hertogen, de allerdierbaarste zegewenschen en toepasselykste voorbiddingen heeft gedaan; zynde de toevloet van menschen by het uitgaan der Kerk zeer groot om hunne Hoogheden en de beide Hertogen van naby te beschouwen.

MIDDELBURG De Eerwaarde zeergeleerde Heer *Zacharias Feldman*, Hoogduitsch Leeraar by deeze Gemeente, heeft Zondag den 3 July(1763) zyn 25ste Jubilé als Herder deezer kudde gehouden, predikende dien namiddag uit Handelingen der Apostelen Cap. 20. vs. 26. en 27. *Daarom betuig ik u op heden, dezen dag dat ik rein ben van aller bloed: want ik heb u niet onthouden, dat ik niet zoud' verkondigd hebben all' den raad Gods:* neemende tot zyn Inlyding Jeremias Cap. 20. vs. 3. 't laatste gedeelte: *en ik heb u lieden nu drie en twintig Jaren, met vlyt gepredikt: maar gy hebt nooit willen hooren.*

Ook heeft de Eerw. zeer gel. Heer *Jan Hendrik Munnikhuyzen*, Leeraar te *Edam*, ter gelegenheid zyner overkomste in deeze Provintie, deeze Gemeente gesticht, predikende op Zondag namiddag den 31 July uit Matth. 7. vs. 28. 29. *En het gebeurde, toen Jesus deeze redenen voleindigd had, ontzette het volk zich over zyn leer: want hy predikte krachtiglyk, en niet als de Schriftgeleerden.*

ZIERIKZEE, op Zondag den 31 July (1763) hield onzen beroepen Leeraar de Eerw. veelgel. Heer Joh. Chris. Baum, alhier zyn Intrede, werdende daar toe des voormiddags aan de Gemeente voorgesteld, door den Eerw. zeer Geleerden Heer *Hermanus van Garél*, waardig Predikant t' Amsterdam, met de woorden uit 1 Petri 4. vs. 11. *Is 't, dat iemand spreekt, dat hy 't spreeke als Gods woorden;* predikende den Beroepenen des namiddags uit Psalm 43. vs. 3 *Zend u lichte, en uwe waarheid, op dat zy my leiden, en brengen tot uwen Heiligen berg, en tot uwe woning,* en tot zyn Inleiding neemende 2 Sam. 15. vs. 30 *maar David ging aan den Olyfberg op, en weende, en zyn hoofd was bewonden; want hy ging bewonden daartoe, alle het volk, dat by hem was had een iegelyk zyn hoofd bewonden, en gingen op, en weenden.*

NAAM LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 18de *July* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Maandag den 18 July	*Woensdag den 20 dito.*
't Kind van Simon Ewouts. E. Y. K.	Andries Wilson. A. K. H.

Maria

Maria Elisabeth van Muyswinkel, Huysvrouw van Hendrik Rieben. Z. K.
Elisabeth Ebbing, Huysvrouw van Gerrit Sluyter. E. N. K.

Donderdag den 21 dito.

Gerrit Smid. L. N. K.
Abraham Gruyder. O. K.
Lammert Golding, *Sleepers Baas*. N. Z. K.
Catharina Bruynvis, Weduwe van Justus de Veer. N. Z. K.
Anna Hofftyn, Huysvrouw van Anthony Ebeling. L. O. K.

Vrydag den 22 dito.

Jacob Delhaas. W. A. K.
Willem Hendrik Vech. O. K.
Trynatje Witsen, Weduwe van Willem Hendrik van Swieten. N. K.
Elsje Schoffers, Huysvrouw van Jacobus Muller. L. O. K.
Marritje Pelser. Bejaarde Dogter. O. O. K.

Saturdag den 23 dito.

Pieter Klint, *Schipper op Suriname*. L. N. K.
Jacobus van den Treyn. N. Z. K.
Jan Baars. A. K. H.
Judith Heurtin, Weduwe van Daniël Berlan. A. K. H.
't *Kind* van Pieter van Axsel. O. O. K.

Sondag den 24 dito.

Louwens Stelin. A. K. H.
Jan Tewis. L. K. H.
Hermen Barbers, Jongman. A. K. H.

Maandag den 25 dito.

Joan de Stoppelaar Danielsz. N. K.
Gysbert van Dyk, Mr. *Smit*. W. K.
't *Kind* van Arie Bruynink. W. K.

Dingsdag den 26 dito.

Abraham Loofs. W. K.
Brechje de Canck, Huysvrouw van Nicolaas de Canck. O. K.
Johanna van der Graaf, Huysvrouw van Pieter Hendrikse. L. K. H.
Vroutje Stoofvers. N. O. K.
'*t Kind* van Nicolaas Latterman. Z. K.

Woensdag den 27 dito.

Catrina Maasce, Weduwe van Johannes Norney. Z. K.
't *Kind* van Dirk van Meyrik. N. Z. K.
't *Kind* van Samuel van Breda. O. O. K.

Donderdag den 28 dito.

Johannes van de Raak, *Vulnisman van 't Almoesseniershuys*. A. K. H.
Jan de Man. L. K. H.
Tryntje Tichelaar, Weduwe van Machiel de Vogel. N. O. K.
Johanna Heekelaar, Huysvrouw van Jurriaan Holman. A. K. H.
Elisabeth Petronella Clause. Z. N. K.
't *Kind* van Matthys Tuxsen. L. O. K.
't *Kind* van Cornelis Berg. O. Z. K.

Vrydag den 29 dito.

Jan Leefferink. N. K.
Abraham Roos, *Fruit Kooper*. N. K.
David Valat. W. A. K.
Jurriaan Brouders, *Kaasdraager*. L. K. H.
't *Kind* van Hendrik Oogelricht. L. O. K.
'*t Kind* van Jan de Groot. O. K.

Saturdag den 30 dito.

Christiaan Schult. W. K.
't *Kind* van de Heer Jonas Witsen. N. K.
't *Kind* van Frederik van Odyk. O. O. K.

Sondag den 31 dito.

Willem Pieters. A. K. H.
Lysbet van der Meulen, Weduwe van Jacobus Erbele. A. K. H.
Johanna de Bruyn, Huysvrouw van Christoffel Visser. L. K. H.
Anna Elisabeth Blysenhym, Huysvrouw van Arnoldus Burgers. A. K. H.
Johanna Hagedoorn, Huysvrouw van Gerret Ranning. A. K. H.

Maandag den 1 Augustus.

Hermannus Genet, *Bedienaar des Goddelyken Woords*. W. K.
Guillaume Brun. W. A. K.
Abraham Janse. W. K.
Gerrit Vreedenburgh. N. Z. K.
Gillis de Latue. O. K.
Neeltje Seegers, Weduwe van Arent Koster. N. Z. K.
Anna Margaretha Burrier. L. O. K.
Marretje Vermeulen, Bejaarde Dogter. W. K.
't *Kind* van Lodewyk de Vries. Z. K.

Dingsdag den 2 dito.

Barent van Veelen, *Weger in de Waag*. Z. K.

Antonia Meyerink. O. K.
Magdalena van Gruningen, Dogter van wylen Jan van Gruningen. W. K. H.

Woensdag den 3 dito.

Bernardus Mylius, *Procureur*. W. K.
Johannis Bekker. Z. K.

Donderdag den 4 dito.

Alexander Thompson, *Schipper om de West*. E. N. K.
Willem Boogaart, *Letter Setter*. O. O. K.
Johanna Magdalena Lasthuyse, Huysvrouw van Roelof de Cerff. W. K.

Vrydag den 5 dito.

Samuel Lamsveld, *Ordinaris Stads Drukker*. N. K.
Abraham Tak, Mr. *Pompemaker*. Z. K.
Laurentius Geraerts. E. N. K.
Jacoba van Groenewegen, Weduwe van Hermanus Verbrug. N. K.

Saturdag den 6 dito.

Jan Gerritse Schutmer. O. K.
Frederik Steenbrink. L. O. K.
Harmanus van den Bos, *Bierdraager*. L. K. H.
Frederica Otterbos, Huysvrouw van Jacob van Homrigh, Z. K.
Magdalena Heinsen, Huysvrouw van Hendrik Ketelaar. W. K.
Diewertje Barnardus, Bejaarde Dogter. O. O. K.
't *Kind van* Tiebout Regters. W. K.

Sondag den 7 dito.

Barent Jansen, Jongman. A. K. H.

Maandag den 8 dito.

Barent Klippink. W. K.
Pieter Poorter, *Schipper op Gouda*. Z. K.
Eldert van Eeden. N. Z. K.
Alida van Malden, Weduwe van Pieter van Hooven. N. K.
Angenita van Vliet, Huysvrouw van Fredrik Hofman. N. K.

Dingsdag den 9 dito.

Cornelis Doesburg, *in 't Oude Manne Huis*. N. K.
Tymen Vierdeman, Mr. *Timmerman*. Z. K.
Johannes Preysler. O. K.
Leendert Leeman, Mr. *Steeper*. K. K. H.
Adrianis Groenendyk. L. K. H.
Maria Elisabeth Crammer. N. K.
Angenieta Mulder. Z. K.
Engeltje Rogge. L. O. K.

De volgende *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 8 *Augusty* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen verkogt.

Egelantiersstraat (*C. Hoeneker*, *B. Tideman* en *G. Scholten*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 4350, in slag *f* 1000, verkogt.
Engelse Poort (*P. de Hoen*, De Helft in een Huys en Erve, in de) op de Oudezyds Voorburgwal, by de Hal. *f* 200, in slag *f* 20, verkogt.
Grafstede *N. Bremer*, (Een) in het Middelperk van de Zuider Kerk, Letter F. N. 12. *f* 175, in slag *f* 60, verkogt.
Grafstede (Dezelve, Een) dito Letter G. No. 29. *f* 150, in slag *f* 30, opgeh.
Keizersgraft (*W. Kerfbyl*, *P. Croos* en *B. Stenberg*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, benoorden de Huidestraat. *f* 14000, in slag *f* 3000, verkogt.
Leidsepoort (*P. van der Land* en *M. Gunther Davidsz.*, Een Laaken Raam met zyn Huizing en Opstal, op Gasthuisgrond, buiten de) aan de Stads Cingel, benoorden de Pesthuissloot. *f* 2000, verkogt.
Oostenburgerstraat (*N. Bremer*, *J. Broekhoven*, *G. Eyssing* en *G. Beerman*, De Helft in een Huys en Erve, in de groote) Noordzy. *f* 1500, in slag *f* 40, verkogt.
Princengragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Elandsgragt en dito Straat. *f* 5500, in slag *f* 800, verkogt.
Roeters Eiland (*P. de Hoen*, De Helft in een Huys en Erve, genaamd het Varkens Tuintje, op het). *f* 1950, in slag *f* 100, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS II. STUK 1763.

vervolg der MEMORIE

van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

Litera A. *No.* 8.

Copie.

WY ondergeschreven Officieren verklaaren by dezen, op den Eed aan 't Land gedaan, dat wanneer door de Lootsman Cornelis Snooy, op den 15den dezer het 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek, op de Spaander is verzeylt geworden, het als doen zeer mooy en klaar weer was, en dat vermits de wind begon zuydelyk te loopen en het een Eb was, aan den Lootsman voornoemt, door diversche is aangeraaden geworden, om te Ankeren, maar dat hy des niettegenstaande heeft willen blyven voortzeylen.

Actum Amsterdam 25 December 1750. (*Was getekent*)

JAN HOEUFFT.
M. SLOOT.
G. BRAAK.
JACOB de BETH.
T. MIDDELMEER.
C. CORNELISSEN.

My present A. de QUAY, Schryver.

Littra A. No. 9.

Manhafte, Vrome, Discrete:

Wy hebben met veel verwondering en ongenoegen gezien dat 's Lands Schip van Oorloge Hilversbeek door de Loots op de Spaander Bank is geset; Wy approbeeren by desen dat UL: de Loots in hegtenisse heeft geset, en vinden goed dat UL: sigh addresseert aan den Officier van Enkhuysen, en deselve versoekt uyt naam van Haar Ed: Mog: om deselve te willen setten in de Boeyen, tot dat wy nader daar over met Haar Ed: Groot Mog: Commissaris van de Pilotagie sullen hebben gesprooken:

Verders senden wy van hier twee Kaagen waar in wy goedvinden dat UL: sult doen overneemen het loopende en staande Wand, als mede Ankers, alle de Rondbouten, Touwen en 't geen verders soude konnen worden geborgen.

En dit gedaan hebbende met zyn Volk, 't zy te Water 't zy te Land overkomt.

En indien UL: reeds van Boord te Enkhuysen mogt zyn gearriveert, zoo hebben wy aan de Kaag-Schippers wanneer aan Boord van 's Lands Schip van Oorloge zullen zyn gekomen, geordonneert te laaten waayen een witte Vlagh van de Mast.

Waar toe ons verlatende beveelen wy UL: in Godes Heylige Protectie:
In Amsterdam
18 *December* 1750.

De Gecomm: Raden ter *Adm.*
J: de WESTERHOLT.
Ter Ordonn: van dezelve,
Adv. Sec.
BAREND VAN LOO.

B.

Edel Mogende Heeren,

Gisteren ben ik aan Boort van myn onderhebbent Schip gearriveert, 't geen Ik zoo verre in gereetheyd heb gevonden, dat het zelve dien dag de laatste Behoeftens heeft ingekregen, en nu in staat zal zyn binnen een à twee dagen te kunnen in Zee zeylen, dog Ik hebbe ook te gelyk informatie gekregen, dat het zelve vry Lek is, werdende alle etmalen tegen twee voeten water gepompt, 't geen voor een Schip op een Rheede leggende al vry veel is.

Hebbe de eer, &c.

Edel Mogende Heeren,
Uw Ed: Mog: , &c.
(Was get:) JAN HOEUFFT.

In 's Lands Oorlogs Schip
Hilverbeek, ten anker in
Texel den 28 December 1746.

C. Re-

C. Relaas aan zyne Doorlugtigste Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, Erfstadthouder, Admiraal en Capitein Generaal der Vereenigde Nederlanden, &c. &c. &c.

Overgegeven door den ondergeschreve Kapiteyn ter Zee, aangaande deszelfs bevindinge van den staat van het 's Lands Oorlog-Schip Hilversbeek, in den Jaare 1749. en 1750.

VOor af dient tot informatie, dat het voornoemde Schip al in het Jaar 1741. om Lekkagie, is afgekeurt geworden om te kunnen doen een Reys na Curacao, en schoon zeedert dien tydt considerabel veel aan het zelve Schip is verlapt en vertimmert, zoo heeft zulks niet kunnen beletten, dathet in 't vervolg nog tweemaalen is afgekeurt om lekkage, en swakheyd, zo als hier vervolgens staat genoteert.

Den Heer Schout-Bynagt van der Wayen wierdt met het zelve in 't voorjaar van 1741. in dienst gebragt, en deedt een Kruystogt ter ontmoeting van de Oostindsche Retourvloot; dog het Schip was, of wiert op de reys zoodanig Lek, dat zyn Ed:, daar meede in 't najaar repatrieerende, met zyn Ed: Equipagie, moest overgaan op 's Lands Oorlog-Schip Assendelft, om daar meede te doen de reys na Curacao.

In den Jaare 1745. wiert het zelve Schip te commandeeren gegeven aan den Heer Schout-Bynagt Baron van Wassenaar, die het zelve, zonder daar meede in Zee te zyn geweest, afkeurde, en kreeg toen 's Lands Oorlog-Schip Teylingen.

In den Jaare 1747. is den Capiteyn van Buuren met het voornoemde Schip in dienst gebragt, en kwam in den Somer van 1748. met het zelve in Texel, en zoude wederom hebbe moeten uytzeylen na Curacao, dog zyn Ed: oordeelde het Schip om de lekkage, en swakheid daar toe niet in staat te zyn, en wiert toen afgedankt.

Verders dient het volgende Relaas van het geen Ik heb ondervonden tot bewys, dat 's Lands Oorlogs-Schip Hilversbeek in den Jaare 1749. en 1750. niet in staat is geweest om met alle gerustheyd te doen een reys na Curaçao.

Den 27sten December 1749, kwam Ik aan Boort, en hoorde toen, dat het Schip met innemen der behoeftens en vivres, zoodanig lek was geworden, dat in een Etmaal 23 à 25 Duymen water moesten

werden gepompt, niettegenstaande het zelve kort te vooren was gekielt, en met alle attentie gerepareert; en vermits die lekkage zeer te aprehendeeren was voor een Schip, 't geen pas gekielt, en waar in zeer veel was vertimmert, zoo oordeelde Ik noodig hier van kennis te moeten geven aan haar Ed: Mog: de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteyt; om het gevaar, waar in zoo veele Zielen door de lekkage zouden konnen geraken, niet te hebben tot myner verantwoording; Ik gaf dan daags daar aan door een Brief kennis aan Haar Ed: Mog: in zeer eenvoudige bewoordingen, zonder myn sentiment in 't alderminst te uyten wegens het in staat zyn, of niet instaat zyn van het Schip om te doen een zoo verre reys, in het alderbarste saaizoen, van hier na Curacao, en om van daar te vertrekken in de Orkaan-tyd, en vervolgens wederom te repatriëeren in het barste saaizoen, maar ter contrarie heb ik myn uyterste devoir gedaan om met den eerste goede wind Zee te kiezen, en myn reys te vervorderen; ten welken eynde Ik ook op den 31 December 1749. ben onder zeyl gegaan, dog door het ontfangen van een ordre van Haar Ed: Mog: was Ik genootzaakt weeder ten Anker te komen.

Den 25sten January 1750. zeylde Ik na zee met mooy weer, en zeer slegt water, Ik liet alle zeylen by maaken, en het Schip lens pompen, vier uuren daar na waaren by de Pomp 25 Duymen water, zynde 13 Duymen boven pyl, bedragende dus in 't Etmaal *78 Duymen* 's nagts liep de wind contrarie, waar door het Schip minder vaart liep, en de lekkage ook verminderde, dog moesten egter in 't vervolg tot dat wy den 30sten wederom in Texel kwamen, alle wagten 8, 9 à 10 Duymen water pompen.

Den 6den February 1750. ontfing Ik een order van Haar Ed: Mog: de Heeren Gecommitteerde Raaden ter Admiraliteit, waar by was gevoegt een Advis, door Vlag- en andere Officieren onderteekent. Ik was zeer gesurpreneert daar in te zien, dat het Schip Hilversbeek wierd goedgekeurt, niettegenstaande de ondervinding, die Ik in Zee reets hadde gehadt; maar Ik stelle vast, en moet besluiten, dat die Heeren door den Baas Bentam kwalyk zyn geinformeert geworden, alsmeede van die geene, die het Schip in Texel hadden gevisiteert, onder welke Persoonen ook niet genoemt werd den Meesterknegt van Gent, die het Schip het exacste hadde geëxamineert, en een openbaar Lek gevonden, 't geen hy zeyde dat door myn Timmerlieden niet konde werden gerepareert. Waar by ook nog is te noteeren, dat den Onder-Baas of Assistent May, aan Boort zynde, my heeft gezegt: indien dit Schip in Engelandt moeste gevisiteert werden, zoo zoude men het daar afkeuren, maar daar is in de gepasseerde Somer te veel in vertimmert om het nu hier af te keuren.

(Het vervolg hier na.)

EUROPA.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen. Alli Effendi* Agent van den Cham der Tartaren, is de gewoonlyke teekenen der investiture en bevestiging van den Sultam, bestaande in een Pels rok en Zabel, aan dien Prins, thans in de *Crim* zynde, gaan overbrengen. Wy hebben alhier zedert eenigen tyd noch in deeze Stad noch derzelver Voorsteden, noch zelfs uit de Havens van de Levant van bezmettelyke ziekte gehoord; doch tegenwoordig verstaat men dat zich de Pest aan boord, van een van *Smirna* gekomen fransch Schip, zou hebben geopenbaard. In *Georgien* zyn zware onlusten gereezen, en om dezelve te dempen, zal den Sultan een sterk Corps Troepen derwaarts zenden.

PORTUGAL. Lissabon. De Graaf van der Lippe-Bukkenburg een ontwerp gemaakt hebbende, om 's Konings Legers op een beeter voet te brengen en de Zoldaten beeter te excerceeren, zo is men thans bezig 't zelve door dit gantsche Ryk in oeffening te stellen.

SPANJE. Madrid. Thans hoord men niets meer, van het onderzoek, 't geen den Koning geordonneerd had te doen, na het gehouden gedrag van eenige onzer officieren, welke ten tyde der belegering en verovering van het Eiland *Cuba* aldaar gecommandeerd hebben.

SICILIEN. Messina. Het branden van den berg *Etna*, 't geen onlangs begonnen is, hield den 1 July (1763) noch geweldig aan: de vuurstorm die uit dezelve voortvloeid, was reeds twaalf mylen gevorderd, en vertoonde zich als een muur van gloeyend yzer die langzaam werd voortgeschoven; dezelve heeft tot noch toe, geen anderen schade veroorzaakt dan dat een menigte boomen in het Bosch van *Paverno*, daar door verbrand zyn, echter verzellen de schrik en angst dien geduchten vuurvloed alom.

DALMATIEN. Ragusa. Men heeft hier de grootste reden van de Wereld, om beducht te zyn, dat de Pest herwaards zal overslaan, dewyl ze zich reets tot in Bosnien heeft uitgestrekt, en tot op 6 mylen na aan de grenssen, en 8 mylen van de Hoofd Stad deezer Republiek is genaderd. De tyding van het vernieuwen der Treves tusschen den Roomschen Keizer en de Porte, word niet bevestigd; en vermits de Turken groote toerustingen maken, weet men niet wat daar van te denken, noch wat daar mede eigentlyk bedoelt word.

ITALIEN. Romen. De beide laatst benoemde Cardinalen (ziet

ons

ons voorgaande ſtuk bladz. 36) hebben aanzienlyke geſchenken van de Neven van den Paus en andere, over hunne creatie gedaan. De beruchte *Pagliarini*, eertyds Boekverkooper alhier, (van welkers geval wy geſprooken hebben in onze ſtukjes van January bladz. 2. Febr. bladz. 36. Maart Iſte ſt. bladz. 66. alle van den Jaare 1761. enz.) is door den Aller getrouwſten Koning aangeſteld tot Legations-Secretaris om de zaken van dien Vorſt by het Hof van Napels waar te nemen.

INGERMERLAND. Petersburg. Haar Keizerlyke Majeſteit heeft den 9 July (1763) haare plechtige Intrede alhier gehouden, en by die gelegenheid alle de Kamerheeren, dewelke Haar by de revolutie in 't voorleden jaar bygeſtaan hebben, met een zilver Tafel ſervies beſchonken.

POLEN. Warſchouw. Vervolg der Deductie wegens *Courland*, van 't voorgaande ſtuk bladz. 41.

De Keizerin nam in geen bedenken, de opheffing van 't Beſlag plechtig te beloven; en betreffende de Birons, deed, boven alle de Verklaringen harentwegen aan den Koning, aan de Stenden zelven van Courland en aan 't publiek gedaan (*), de Baron de Groſs, haar Extr. Envoyé en Miniſter Plenip., aan den Koning en de Republiek, en volgende Declaratie, welke hy aan wylen den Groot Cancelier overhandigde, en die deze in 's Lands Archiven liet regiſtreeren en bewaren:

„ Op het verzoek, vervat in de Pro-Memorie van zyne Excell. „ den Heer Groot Cancelier der Kroon, van heden, om hem „ in geſchrifte mede te deelen de ordres, waar mede de ondergete- „ kende Extr. Envoyé, zo ten faveure van zyne Koningl. Hoogh. „ den Prins Carel, als met opzicht van den gewezen Hertog van „ Biron en zyne Zonen, door zyn Hof belaſt is, heeft de onderte- „ kende de eer, zyne Excell. den Groot Cancelier te kennen te ge- „ ven, dat, *ten aanzien van de laatſtgen. de intentie van hare Majeſteit* „ *de Keizerin onveranderlyk is, dewyl hare belangen en gewigtige redenen* „ *van Haar Staat nimmer konnen gehengen, in 't herſtel van Biron of van* „ *zyne Zonen in 't Hertogdom Courland te conſenteeren; dat het daartegen* „ *hare Keizerl. Majeſteit aangenaam en der Republiek zelve nut zal zyn,* „ *zo Courland door de Verkiezing van zyne Koningl. Hoogheid den Heer* „ *Carel van een nieuwen Hertog voorzien en op die wyze in zyne oude Re-* „ *gerings form gehandhaafd worde.*

„ Op

(*) Onder andere by een Nota, aan den Hof-Raad Praſſe, gelaſt met de zaken des Konings te Petersburg, den 13 October 1758 overgeleverd, en uit een Declaratie van den Hof-Raad Simolin, Miniſter van Rusland, den 4 September 1758 aan de Stenden van Courland gedaan.

„ Op dien onwrikbaren grondslag is de ondergetekende gelast,
„ *steeds allen voorslag, dien men rakende het ontslag van den Hr. Biron*
„ *en van zyne Familie doen mogt, met oogmerk om de gewenschte Ver-*
„ *kiezing van zyne Koningl. Hoogheid den Prins Carel te benadeelen, bestem-*
„ *dig van de hand te wyzen en af te keeren.* Gedaan te Warschouw den
„ 23 October 1758. *(was getekend)* GROSS.

Konden dan den Koning enige twyffelingen of bedenklykheden overig blyven? Moest zyne Majesteit nog langer behoedmiddelen aanwenden? en waartoe bevond hy zich in dien toestand van zaken verplicht? Een Vasal, in plaats van zyne Staten te regeeren, verbind zich in dienst van een vreemde Mogenheid, vind by dezelve zyn ondergang en maakt door zyn stout bestaan, dat hy met zyne gantsche Familie in een eeuwige gevangenis verwezen word. Zonde de Opperrechtvoerende Heer van zyne diensten versteken, zouden de Stenden van 't Leen eeuwen lang zonder hoofd moeten blyven, en zonder te weten, onder wien Zy konden behoren? Ongerymd ware het, dit te begeeren; en nadien de civile dood, volgens alle Wetten, zo wel als de natuurlyke dood alle recht vernietigd, blyft niets overig, dan van de civiele dood van dien Vasal en zyne Zonen in 't zekere onderricht te zyn. Hoe nu anders bekomt men daarvan een echt, wettig en zeker bericht, dan door de Verklaring van den Souverein, aan wien zich de Vasal onderworpen had, door in zyn dienst te treden, en van wien alleen het lot van den Vader en de Zonen afhangd! Men verzoekt die Verklaring. De vreemde Souverein geeft dezelve Plechtig. Zy behelst, dat de gevangenis van den Vasal en zyne Zonen onherroeplyk eeuwig is, zulks men hem als dood moet aanmerken. Gewis heeft zodanig een Verklaring, in die omstandigheden gegeven, alle kracht van een openbaar Tractaat; zy is een verbintenis, door den Staat zelve aangegaan; en te beweeren, dat een Successeur de uitwerking 'er van kan vernietigen, zoude zyn alle fundamenten van de publieke zekerheid en rust der Volken omvere werpen. Die Successeur kan, zo hy wil, den schuldigen en zyne Familie genade bewyzen en 't zynent zelfs hen met goederen en eere overladen; doch met wat recht zouden hy jegens vreemde Prinsen of zelfs ten nadele van enkele Particulieren de uitwerking der plechtig gedane Verklaring van zyn Predecesseur willen herroepen? In zodanig een stuk verbinden de wil en de daden van een Vorst zyne Successeuren; en indien dit aldus niet ware, zouden de Tractaten niets anders zyn dan strikken, aan de goede trouw gespannen. Zo in dit byzonder geval, waarop het alhier aankomt, na alle de wyze voorzorgen door den Koning genomen, en de verzekeringen door Rusland gegeven, een Successeur van de Keizerin Elizabeth herroepen en vernietigen konde al 't geen die Vorstin ten aanzien van de Birons gedaan heeft; en zich niet vergenoegende met hen te ontslaan, hunne onrechtmatige Pretensien op

Cour-

Courland met zyne magt konde ondersteunen; zoude het blyken, dat het Keizerryk Rusland den Koning, den Prins zyn Zoon, den Stenden van Courland en zelfs de gantsche Republiek Polen een cruelle strik gelegt had, welke Republiek dat Ryk door zyne veranderlykheden en door de tegenstrydige daden zyner op eikander volgende Souvereinen, in een zaak van 't grootste aanbelang, in alle ongelegenheid en onrust zoude werpen. Die aanmerking is ongetwyfelt in de ogen van een ieder onzydig mensch overtuigend. Doch wat zal overig blyven, zo men, om dezelve compleet te demonstreren, 'er by voegt, dat de Keizerin Elizabeth zyne Koningl. Hoogheid den Prins Carel by een plechtige Acte en in alle forme, voor zich en hare Successeurs in qualiteit als Hertog van Courland en Semigallie erkent heeft? Dit zal men terstond zien.

De Koning dan van de Vacature van 't Leen wettig verzekerd zynde, was enkel bedacht, Courland een waardig Hoofd te geven, gelyk de Stenden van 't zelve Hem instantlyk smeekten, en van de goede geneigtheid van de Keizerin van Rusland te profiteeren. Zyne Majesteit zoude gemeent hebben, zich zelven en zyne Kroon te kort te doen en de Republiek, gelyk ook in het byzonder Courland, billyke reden van klagten te geven, indien Hy een zo fraye gelegenheid om die Provincie uit den neteligen toestand, waarin zy zich bevond te redden, verzuimt had. Men kent het gevaar van een lange Sequestratie onder vermogende handen. Sedert 18 jaren zag zich Courland in de magt der Russen, die gewenden het als een *Provincie* van hun Keizerryk aan te merken. Verscheide van hen hadden 'er Landgoederen voor hun leven verkregen. De Pretensien, uit krachte van welke de Sequestratie verzocht was, niet tot een vaste somme bepaalt zynde, konde het Beslag een oneindigen tyd geduurt hebben. Zo lange de Famielie van Biron in wezen was; had men een pretext, om de zaken in den zelven staat te laten, en het Land, zonder Opperhoofd, beproefde de onheilen van een Onheersching of wanorde en van de vrees van een nog noodschiklyker storing van rust, waar mede het bedreigt wierd.

Zyne Majesteit, wiens innerlyk gevoel van zyne grootmoedigheid Hem ten allen tyde zeker moet stellen, tegens de vreze van te schynen uit oogmerken van byzonder belang te handelen; zyne Majesteit, zeg ik, bepaald zynde door zyne verplichtigen jegens zyne Kroon en de Republiek, getroffen door de billyke beden der Courlanders, en bewilligende in de verzoeken van een edelmoedigen Geallieerden, convoceerde den Senaat, gelyk Hy in 1737 gedaan had, en wilde, dat die grote zaak nogmaals in zyne tegenwoordigheid onderzocht en in beraadslag genomen wierd. Alle de stemmen, 2 of 3 uitgezonderd, vereenden zich, om den Koning te smeken, het Leen vacant te verklaren en den Prins Carel, zyn Zoon, 'er mede te investeeren, gelyk zyne Majesteit daartoe by de Constitutie van 1736 geautoriseert was.

Mits-

Mitsdien confereerde de Koning de Hertogdom van Courland en Semigallie aan dien Prins, steeds onder voorwaarde van dezelve van Schulden en alle buitenlandsche Pretensie te ontheffen. Den 8 January 1759 ontfing zyne Koningl. Hoogheid de Investiture en leide, volgens de Wet, de hulde in persoon af. Kort daar na begaf Hy zich naar Petersburg, zo om de Keizerin zyn dank te betuigen, als om de noodzaakelyke Voorwaarde zyner Investiture te vervullen, door van zyne Doorl. Weldoenster de opheffing der Sequestratie en den afstand van alle aanspraak op Courland te verkrygen. Ook vervulde de Keizerin hare beloften en volvoerde haar werk by een autentieke Acte, eigenhandig door Haar ondertekend en met het Zegel van 't Keizerryk gemunieerd. In die Acte, gedagtekend den 16 July O. st (of 27 July N. st,) 1759 renuncieerde hare Keizerl. Majesteit *voor Haar en hare Opvolgeren* ten faveure van den Koning en de Republiek van Polen, en ten voordeele van zyne Koningl. Hoogheid den Hertog Carel, van alle hare Rechten op de Domeinen van 't Hertogdom, welks volkomen bezit Zy aan den gemelden Hertog en zyne Erven cedeerde. Hier op ging Zyne Koningl. Hoogheid bezit van zyne Staten nemen, en ontfing den 5 November 1759 te Mittau de hulde van den Adel en den eed van trouwe.

Dus op verzoek der Stenden en door 't gezag van den Koning en de Republiek in de beide Hertogdommen gevestigt en door zyne Onderdanen en alle de Mogendheden, met zyn Huis niet in Oorlog, erkent zynde, had zyne Koningl. Hoogheid niet te verwachten, in een zo rechtmatig bezit gestoort te worden. Doch de Erfgenaam van de Keizerin Elizabeth had sedert lange zyn oogmerk op 't Hertogdom Courland gehad, om daar van een Etablissement voor zyn Oom den Prins George van Holstein te maken. Vergramt geworden zynde door het in handen van zyne Koningl. Hoogheid te hebben zien overgaan, vattede Hy een geweldigen haat tegens den nieuwen Hertog op, en bereidde zich, zodra Hy den Troon van Rusland bestegen had, om zyne magt te gebruiken, ten einde zyn eerste doel te bereiken, deed troepen in Courland rukken, terwyl zyne Hoogheid van daar afwezig was, en ordonneerde, 'er de Domeingoederen te sequestreeren. Teffens rappeleerde hy de Birons uit hunne ballingschap en noopte den Vader, de Hertogdommen Courland en Semigallien ten behoeve van den Prins George van Holstein af te staan, gelyk men daar van het bewys vind in een Brief van Pieter Biron aan den Baron Knugge, zyn Agent waarin gezegt word, *dat de Acte van renunciatie niet meer existeert, vermits de Keizerin dezelve teruggegeven heeft.*

Zodanig een Acte, zonder toestemming van den Oprechtvoerenden Heer gedaan, was ongetwyfelt nul en diende enkel, om den Graaf van Biron van alle Recht op 't Leen, zo hem nog enig waare overiggebleven, te ontzetten. Het is gewis in een Vasal een daad van ontrouw, een Leen, waar van hy op generhande wyze disponeeren

kan, af te ſtaan; zonder zyn Opper-Heer te raadplegen, en nog wel aan een vreemden Prins, Oom van een magtigen Nabuur, zeer geneigd om zyne overmagt door middel van geweld te doen gelden.

De gevolgen van dat ſtrafbaar beſtaan hadden noodſchiklyk voor de vryheid der Courlanders en verderflyk voor Polen konnen worden: doch de Voorzienigheid bevrydde het Noorden van een Vorſt, die het bedreigde in vlammen te zetten. Alle de Naburen verheugden zich, hem geremplaceerd te zien door een grote Prinſes, wier wysheid en grootmoedigheid hun bekend waren. In 't byzonder moeſt den Koning en de Republiek van Polen die gelukkige verandering aangenaam zyn. Ook herriep de Keizerin Catharina de II., hun verlangen beantwoordende, ſpoedig de ordres, door Peter den III. gegeven, om de Domeingoederen van Courland te ſequeſteeren en daden van Autoriteit te doen in een Land, 't geen onder zyn Ryk niet behoort.

Ongelukkig draalde de Graaf van Biron weinig in 't vinden van een middel, om het Hof van Rusland ten zynen faveure voorin te nemen. De Keizerin ſchreef aan den Koning in dato den 13 Auguſti laatſtleden; en voet nemende uit de ſollicitatien, weleer ten aanzien van 't ontſlag van dien gewaanden Hertog van Courland gedaan, zonder acht te geven op 't geen daarna gevolgt was, zeide hare Keizerl. Maj. in haar Brief, dat Biron, thans ontſlagen, en zich in vryheid bevindende, om weder bezit van zyne Staten te nemen. Zy hoopte, dat de Koning hem indezelve wel zoude willen herſtellen. Zyne Majeſteit betuigde in zyn Antwoord van den 3 September zyne billyke verbaasdheid, te zien, dat de Keizerin de herſtelling verzocht van een Man die door het Ruſſiſe Hof zelve aan een gruwelyke misdaad ſchuldig en dien volgende civiliter en onherſtelbaar dood verklaart was; en dat hare Keizerl. Majeſteit niet geen het minſte acht ſloeg op de onwederſpreeklyke Rechten van zyne Koningl. Hoogheid den Prins Carel, Bezitter van 't Hertogdom Courland, waarin hy door den Koning zo plechtig geveſtigt was, uit krachte van een Conſtitutie van de Republiek; met advis van den Senaat, op de inſtante beden der Stenden van 't Hertogdom en op de recommandatie van Rusland. Om alle tegenſpraak te verſtommen en de Rechten zyner kroon te handhaven, verzocht zyne Majeſteit by 't zelve Antwoord de Keizerin, *alle Pretenſien van Biron aan Hem en de Republiek te renvoyeeren, als aan de enige Rechters en Souvereinen met opzicht tot het Leen, en alle andere onderneming te beletten, uitgenomen den enigen weg van Negociatie, tusſchen Mogendheden, Vrienden en Naburen in gebruik*; beloovende de Koning aan zyn kant, alles te doen, wat beſtaanbaar konde zyn met de waardigheit en de Rechten zyner Kroon en met die van den Prins, zyn Zoon, wettiglyk en 't Hertogdom Courland geveſtigd; door zich, zo veel mooglyk oude zyn, met de

de edelmoedige en mededogende intentien van hare Keizerl. Majesteit jegens de Familie van Biron te conformeeren.

De Koning konde geen gemodereerder en met zyne wysheid en rechtmatigheid beter overeenstemmend Antwoord geven: echter bediende zich het Russise Hof, zonder daarop enig acht te slaan, in plaats van Biron aan den Opperrechtvoerenden Heer van 't Leen te renvoyeeren, gelyk de Tractaten en alle soort van Rechten het verplichteden, terstond van daadlykheden in Courland.

Het voornaamste middel, 't geen de Aanhanglingen van den Graaf van Biron in 't werk stelden, om den yver van den Keizerin voorin te nemen, was, die Prinses te doen geloven, dat de Stenden van Courland hunnen ouden Hertog weder verlangden; weshalven men een aanvang maakte met den Adel aantezoeken, in zyne trouw jegens hem te volharden: ook liet de Hr. Simolin, Russise Staatsraad, niets onbezocht, om beroertens in 't Land te verwekken (*) en 't klein getal van die zyne Koningl. Hoogheid onderdanigheid weigerden te bewyzen, te vergroten. Hy follicteerden opentlyk den Adel, zich voor Biron te verklaren, durvende de Protectie van zyn Hof beloven aan die, welke naar zyn aanzoek luisterden, en dreigementen gebruiken, om de anderen te versagen. Doch ziende, dat verre het grootste en beter gedeelte der Courlanders, getrouw aan hunne plicht, verknocht bleven aan den Prins, dien den Koning en de Republiek hun op hun eigen verzoek gegeven hadden, onderstelde men dat de tegenwoordigheid van zyne Koningl. Hoogheid hun moed en getrouwheid fomenteerde, en formeerde men het ontwerp van dien Prins te verpsichten, zyne Staten te verlaten.

Den 24 December laatstleden zond de Hr. Simolin den Lt. Colonel Schröder naar het Tolhuis by de overvaart van de Rivier en deed het zelve met Rus-Keizerlyk Zegel verzegelen: ook begaf zich de zelve Officier kort daarna naar 't Posthuis, om den Postmeester te ordonneeren, de in handen hebbende gelden in kas te houden. Deze antwoorde, gene bevelen dan van den Hertog, zyn Heer, af te wachten; waarop de Russise Officier hernam, dat zo hy niet gehoorzaamde door zich aan 't beslag te onderwerpen, hy hem uit den huis zoude doen zetten en een anderen Postmeester in zyne plaats stellen, en plaatste terstond een Schildwacht voor de deur. Zyne Koningl. Hoogheid zond den Land-Hofmeester van Howe en den Cancelier Keyserling aan den Hr. Simolin, om hem te vragen, uit wat hoofde of op wiens autoriteit hy zich daden onderwond, zo strydig met de Rechten van den Koning, van de Republiek en de zynen? De Russise Staatsraad antwoordde met drift, dat hy de beveelen van de Keizerin gehoorzaamde, die hem geboden had, alle de inkomsten van 't Hertogdom te sequestreeren; 'er byvoegende; dat dat alles niet geschied

(†) *Zie zyne Circulaire Brieven van den 30 October (10 November) 1762.*

ſchied zouden zyn, zo men den Ruſſiſen troupen gene Winterquartieren geweigert had. Den zelven dag ſchreef hy aan alle die Hertoglyke Landeryen in pacht hadden, een circulairen Brief, in welken hy hun in naam van zyne Souvereine de Sequestratie aankondigde, en hun als een gebiedende Heer ordonneerde voortaan hunne Pachtgelden aan de Keizerlyke Kas te betalen; grondende ook die zo buitengewone beveelen op de weigering van Winterquartieren, en beſchuldigende zyne Koningl. Hoogheid, door dat reſſus zyne kwade intentien tegens de Keizerin opentlyk getoont te hebben.

De Hr. Simolin, volhardende in zyn ontwerp om zyne Koningl. Hoogheid te noodzaken, Courland te verlaten, deedt voor 't Hout Magazyn, tot gebruik van den Hertog geſchikt, een Wacht ſtellen, en 's nachts tuſſchen den 24 en 25ſten der gemelde maand een Schildwacht voor 't Huis der Archiven plaatſen. Des morgens verſtond men, dat het zelfde ook aan den molen, van waar het meel voor het Hof gehaalt wierd, geſchied was. De Opzichter der Vyvers, welke Viſch voor de tafel van zyne Koningl. Hoogheid leverde, kwam zeggen, dat hem de levering verboden was, en de Bailluw der twee Bailluages, met het onderhoud der zelve tafel belaſt, ontfingt insgelyks bevel door een Officier, met eenige Soldaten in die Bailluages gezonden, niets aan 't Hof te leveren. Eindelyk verzekerde de Ruſſiſe Staatsraad Simolin zich van 't Hooi-en Haver-Magaſyn, van de Munt, het Brouwhuis en zelfs van het Baſſe-cour, daar men 't gevogelte voor de tafel van den Hertog hield, latende niets onbeſlagen, om zyne Koninglyke Hoogheid alle middelen van beſtaan te benemen.

Het voorwendſel, waarmede hy zyne geweldadigheden beglimpt, is zo ſlecht uit gedacht als kwaadwillig verzonnen. Zyne Koningl. Hoogheid heeft nooit den Ruſſiſen troupen de Winterquartieren geweigert, maar alleen geklaagt, dat de Hr. Simolin, zonder aan Hem enige Requiſitie te doen, zelfs wilkeurig die Winterquartieren gerepartieert had; en heeft, zyne plichten als Vaſal wetende, 'er by gevoegt, dat Hy ten dien opzichte 's Konings ordres zoude vernemen. Doch zyne Koninl. Hoogheid den Ruſſiſen troupen gene de minſte reſiſtentie opponeerende, gelyk Hem daartoe zelfs het middel ontbrak, heeft zorge gedragen, dat die alomme de nodige ſubſiſtentie en gemakken vonden.

Dan, onderſteld zyne Koninl. Hoogheid hun daadlyk de Quartieren geweigert had, met wat recht durft de Hr. Simolin zich onderwinden, Hem daar over te ſtraffen en op eens anders grondgebied daden van autoriteit te plegen? Het Hof van Rusland had zich, in een zodanig geval, aan den Koning en de Republiek behoren te addreſſeeren, aan welke alleen een Hertog van Courland voor zyne daden verantwoordlyk is.

Doch men begrypt ligt, dat betigtingen van dien aart enkel geſchikt

schikt waren om hare Keizerl. Majesteit te verbitteren. Ook zyn de dadelyk-en geweldadigheden, zonder de minste achting voor den rang en de geboorte van zyne Koningl. Hoogheid en in verachting der Rechten van den Koning en de Republiek, door den Russisen Staatsraad voortgezet. Men heeft meer Troepen van Riga doen aanrukken, de Stad Mittau met dezelve opgevult, alle de Posten bezet, Wachten tot zelfs onder de vensters van den Hertog gestelt en zyne Koningl. Hoogheid in zyne Paleis geinvesteert.

(Het vervolg hierna.)

Dantzich. De Russische Troepen, welke eenigen tyd op de Grenssen van Lithauwen gecampeerd hebben, zullen thans, na men verneemd, voor een gedeelte daarin gerukt zyn, en het Hof van Petersburg heeft dien aangaande gedaan de volgende

DECLARATIE.

Het is bekent, dat geduurende de Onlusten in Poolen, van het Jaar 1703 *tot* 1716, *Keizer* Pieter *I., zo wel van de Natie als van den Koning van Poolen zelve verzogt wierd, om de Geschillen door zyne Tusschenkomst te assoupieeren; men reüsseerde daarmede in zo verre, dat 'er in 't laastgenoemde Jaar een Conventie onder Guarantie van Rusland gesloten wierd, dewelke in alle gevallen door beide de Partyen kan gereclameert worden; en vermits deze Conventie en de Clausulen der Guarantie op den Ryksdag in het Jaar* 1717 *geconfirmeert zyn, en de Gedaante van eene fondamenteele Wet der Kroon Poolen hebben aangenomen, zo is het uyt hoofde van dien, dat haare thans regeerende Rus-Keizerlyke Majesteit zig gerechtigd vind, in de verschilling die in Lithauwen ontstaan zyn, te treeden.*

DUITSCHLAND. Weenen. De geruchten, dewelken hier telkens verspreid worden aangaande de berichten, die ons Hof van Constantinopolen ontvangt, zyn zoo verschillende en strydig met elkander, dat men niet weet, wat men daarvan moet geloven of verwerpen, ten opzichte van het vernieuwen van de geëindigde wapenschorsing tusschen onze Souvereinen en de Ottomannische porte. Dan eens loopt een gerucht, dat die Treves voor eenen tyd van 24 Jaren vernieuwt zy: dan eens, dat die wapenschorssing slechts noch 10 Jaren zal duuren, en dan eens, dat de aangevangene negotiatie ten dien einde zeer grote zwarigheden ontmoet.

Den 6 Augustus wierd verzeekert, dat een Ambassadeur van weegens den groten Heer in 't begin van 't aanstaande Jaar in deeze stad te gemoet gezien wierd, en dat de Treves tusschen de twee

Mo-

gendheeden reeds zoo goed als vernieuwt was, doch dat het scheen, dat de porte eenig nadenken opvattede weegens de beweegingen van zeekere mogendheid in een landschap, aan de wederzydsche staten grenzende; en heeden word dit alles weeder teegengesproken, en de vernieuwing van het Tractaat gestelt, als noch verre te zoeken zynde.

Het is midlerwyl zeeker, dat byaldien de teegenwoorige Opper vizier dat hoge emplooi byde Porte bleef bekleeden, men reeden zou hebben, om zich met de hope te vleyen, dat die zaak na genoegen van ons Hof zoude uitvallen, doch vermids men beweert, dat die eerste Minister vorneemens is, dit zyn hoog emplooi neder te leggen, zoo zou wellicht konnen gebeuren, dat onder eenen nieuwen Oppervizier de aangevangene negotiatie quame te mislukken; en dit, zoo wel als de omzaglyke krygstoerustingen, die by de Porte zoo ter Zee als te Land gemaakt worden, is de reeden, waarom ons Hof noch steeds Troepen na de Grenzen van Hongarie doet afzakken, en bevel gegeeven heeft tot het formeeren van anzienlyke magazynen tot subsistentie van die Troepen.

De jongste berichten uit Hongarie behelzen, dat men tusschen de puinhopen van Comorra noch gestadig schuddingen van een aardbeeving gevoelt; dat de toevloed van inboorlingen uit andere plaatzen en van vreemdelingen aldaar ongemeen groot is, om de buitengewone en droevige uitwerkzelen van den verbolgenen afgrond te beschouwen; dat eenige 1000 arbeiders midlerwyl met allen yver beezig zyn met het opruimen der puinhopen; tenreinde die stad herbouwt zou mogen worden; en dat de omleggende gesandschappen 't hunne daartoe zoo veel mogelyk trachten toe te brengen.

Mentz. Wy bevinden ons in de uiterste verslagenheid, vermids onze nieuwe Aartsbisschop en Keurvorst, die in 't algemeen zeer bemind word, en die in den korten tyd, dat hy door den Albestierder geroepen is tot den eersten Keurvorstlyken hoed, reeds weezendlyke blyken van zyne liefde jeegens ons gegeeven heeft, geheel onverwacht door een heevige ziekte is overvallen. Zyn Keurv. Doorlt., een grote gelatenheid betonende in die oogenblikken, dewelken zyne getrouwe onderdanen doen beeven, heeft reeds om de laatste Kerk-rechten verzocht, dewelken hem dan ook

toe-

toegedient zyn geworden: terwyl in alle de Kerken publieke gebeeden zyn ingeſtelt, ten einde den Hemel om de herſtelling van dien welbeminde vorſt te ſmeeken.

Onze gebeden zyn verhoord: zyne Keurvorſtelyk Doorluchtigheid, onze Biſſchop is zeedert merklyk gebeeterd; zulks wy hoopen, het roer van Regeering, eerlang weder in zyne handen te zullen zien.

Berlyn. Binnen 3 à 4 weeken word Achmet-Effendi als Miniſter wegens de Ottomanniſche porte alhier te gemoet gezien, zullende hy, zoo men zegt, verſcheide koſtbare geſchenken voor den Koning overbrengen, daaronder twee fraaije Arabiſche paarden met prachtige chabrakken, en tuigen; 10 andere diergelyke paarden, zonder chabrakken; een hoofcierzel, Ryk met diamanten bezet; een ſabel of jagthouwer, waarvan 't geveſt meede met koſtbare juweelen bezet is; een tent of pavillioen, in een zaal en verſcheide kleinere vertrekken verdeelt, omboord met goude franjes, en met paarlen bezet; 12 prachtige goude en zilvere Indiſche ſtoffen; twee fraaije tapyten, van zyde geweeven, enz., wordende de waarde van die geſchenken op ruim 120000 piaſters begroot.

Hamburg. Den 7 Aug. (1763) overleed alhier en den ouderdom van ruim 40 Jaren, de Princes *Sophia Charlotta*, Dochter van Frederik Willem, Hertog van Holſtein Beck, Gravinne Douariere van Alexander-Aimelius, Burggrave van Dohna-Wurtemberg, en Gemalin van den Hertog Georg-Lodewyk van Holſtein Gottorp, Luitenant-Generaal van de Cavallerie in dienſt des Konings van Pruiſſen, en Stadhouder van het Hertogdom Holſtein-Gottorp.

Na men verneemd zou in Rusland als noch eene groote giſting in de gemoederen beſpeurd worden, welke, indien ze niet by tyds kan worden tegen gegaan, mogelyk van ergere gevolgen zou kunnen zyn; als mede dat het Hertogdom Courland zich in zeer haghelyke omſtandigheden bevind; waarom het zich laat aanzien, als of uit de donkere wolken, die het ſchynen over 't hoofd te hangen, eerlang een onweerbui ſtaat uit te barſten. In Polen ſchynd men van 't zelfde begrip te zyn; de Magnaten en Grooten komen daar dikwils by elkander, om middelen te beramen, zegd men, tot afwending van 't gevaar. De Graaf van Moniszeck, Groot-Generaal van de Kroon is, verzeld met eenige andere Bevelhebbers

bers en eenige der eerste Magnaten van *Warschouw* na *Dresden* vertrokken, om aan den Koning verslag te doen van de byeenkomst te *Bialistocn* gehouden: en waarin men verzeekerd, dat besloten zou zyn, dat de Republiek een aanzienlyk Corps vreemde Troepen in dienst zou neemen. Uit dit alles zou men met eenigen grond kunnen opmaken, of niet het naauwelyks gebluschte Oorlogsvuur, in dit gedeelte van 't Noorden, weder zou kunnen ontstooken worden.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. Den 16 Augustus (1763) werd der Britten blydschap vermeerderd door de geboorte van een Prins, zynde de Koningin s'morgens omtrent 10 uuren daar van verlost, integenwoordigheid van hare Kon. Hoogheid de Princes van Wales, en verscheidene Lords van den geheime Raad: Over deze groote Gebeurtenis wierd aanstonds het Canon van den Tower gelost. Eenige Regimenten zyn op marsch gegaan na de Provincien alwaar men vreest. dat de Heffing der Tax op de *Cyder* eenige ongeregeldheden mogt verwekken. De laatste Brieven van *Terraneuf* melden, dat de Engelsen zedert het Bericht van den geslootenen Vrede geheel gerustelyk de Visschery waarnemen, en door de Fransen daar in niet verhinderd worden.

Haare Majesteit en de jonggeboorene bevinden zich zedert na tyds omstandigheid in gewenschte welstand, en de Koning heeft van den voornamen Adel, wegens de bevalling van de Koninginne, de complimenten van gelukwensching ontfangen, en daar is order gegeeven om in alle de Kerken van *Londen* en *Westmunster*, den Hemel plegtig dank te zeggen over dit événement. De Lord Major heeft een generaale Vergadering van de Burgery, uitgeschreeven, om in dezelve een Adres van felicitatie aan den Koning, op te stellen.

De Admiraal Rodney, zeedert eenige dagen uit *America* geretourneerd zynde, ging zyne opwagting by den Koning maaken, die hem ten uiterste vriendelyk ontfing.

Behalven de opschuttingen in eeeige Noordelyke Provintien van Ierland, is 'er te *Dublin*, Hoofdstad van dat Koningryk, een oproer onder het Volk geweest, het geen veel bloed gekost heeft, zulks is op de volgende wyze toegegaan.

De Heer *Hendrik Cottingham*, Koopman en Weever, op een Vaartuig uit Vrankryk, den 7den deezer te *Dublin* met Zyde

Stof-

Stoffen gearriveerd zynde, zo rotten eenige honderd Weevers te zaamen, en klampte dat Schip aan boord, met intentie om de goederen in brand te ſteken; maar men had de precautie gebruikt van dezelve in de Magazynen van de Tollen te bergen. Zy zig bedrogen ziende, maakten klarigheid om het Schip zelfs te verbranden. Een Detachement Troepen, in tyds afgezonden zynde, belette hun zulks, en namen twee van de hoofden gevangen. De Muitelingen eiſchten toen de loslaating van die twee hunner Meedemakkers, en op de weigering begonden zy een hagelbui van ſteenen op de Troepen te werpen, het welk dezelve noodzaakte vuur te geeven. Dit, wel verre van hun af te ſchrikken, vervoerde dezelve zo verre, dat zy het werpen der ſteenen verdubbelden, en de Troepen tot deinſen noodzaakten. Op de ontſlaning van hunne Confraters blyvende aanhouden, dog zonder ſucces, gingen zy alle Stoffen op de Getouwen van den Heer Cottingham, ter waarde van eenige honderd Ponden Sterling, in ſtukken ſnyden. 's Anderen daags hongen zy den Heer Cottingham by zyn Huis in Beeltenis op, en zig met Wapenen voorzien hebbende, vuurden zy op den 9den den geheelen dag met de Troepen, en de Stad was in de uiterſte conſternatie.

De berigten uit Noord-America zyn by continuatie zeer facheus. De Wilden zyn thans meeſter van het Fort *Detroit* en eenige andere, waar van zy het Guarnizoen vermoord hebben. *Pitsburg*, en alle de Engelſche Etabliſſementen, ver afgeleegen van de Gefortificeerde Plaatſen naar de Meiren en de Gebergtens van *Apalagten*, zyn verwoeſt, en de Bezitters onmenſchelyk omgebragt. Die Verwoede hebben gedeclareerd, en beſloten, om de Engelſche Provintien een openbaare Oorlog aan te doen, en niemand quartier te geeven. Men weet dat verſcheide Tributen zig ten dien einde verbonden hebben, en dus zal het Gouvernement Troepen tegens dezelve moeten laaten aanrukken.

De Graaf van Rochefort, nieuwbenoemde Ambaſſadeur des Konings aan het Spaanſche Hof, zal binnen veertien dagen naar de Plaats zyner deſtinatie vertrekken, zynde deszelfs Equipagie reeds afgezonden. Het vertrek van de Graven van Hertford en Guerchy, die de Kroonen van *England* en *Vrankryk* zig reciproquelyk in qualiteit van Ambaſſadeurs zenden, zal omtrent die zelfde tyd plaats hebben.

 Alle

Alle Perfoonen van Rang, die na hunne Land-Goederen vertrokken waren, om 'er den Zomer te paffeeren, zyn alhier geretourneert, om den Koning over de gelukkige Bevalling van haare Majefteit van eenen Prins te feliciteeren: Onder dezelve telt men alle de Leden van het oude Minifterie, en onder anderen de Hertogen *van Newcaftle* en *Devonshire*, de Graven *van Hardwich* en *Temple*, de Heeren *Pitt* en *Legge*, als mede verfcheidene andere Perfoonen. De *Koningin* en de jonge *Prins* bevinden zig by continuatie in eenen gewenfchten ftaat van Gezondheid. Dezer dagen zyn verfcheidene Raads-Vergaderingen over den Inbreuk der Wilden in onze Etabliffementen in Noord-America gehouden, waarin, zo men zegt, beflooten is, om terftond een confiderabele verfterking van Troepen derwaards te zenden: Twee Regimenten Infantery, die te *Portsmouth* zyn, zullen ten eerften geëmbarqueert worden, en na Nieuw-York vertrekken; de reft der Troepen, derwaards gedeftineert, ftaat ten fpoedigften te volgen. Aan onze Militie in Noord-America is Ordre gezonden, van zig na de Plaatfen te begeeven, dewelke aan de Geweldenaryen der Wilden het meeft geëxponeert zyn. Tot heden toe hebben de Faliffementen t'Amfterdam, Hamburg en in andere Steden, geene Banqueroeten onder onze Kooplieden veroorzaakt; echter is eene groote Verandering in de Prys van onze publyke Fondfen ontftaan, vermits een groote Party Contanten uyt het Koningryk terug getrokken word. De Cours van gemunt Goud, als ook in Baaren, is nog zeer hoog; doende de Guinjes: die na buiten gezonden worden, meer dan een Schelling opgeld.

Den 19 Auguftus (1763) arriveerde te Douvres het Schip *the Hardwich* van Bengalen; dit Schip heeft aan de Ooft-Indife Compagnie de aangenaame Tyding gebragt, dat alle derzelver Schepen behouden in de diverfe Havens haarer deftinatie in Ooft Indiën gearriveerd waren. Onze Kuftbewaarders, gedeftineert om den Sluikhandel tuffchen Vrankryk en dit Koningryk te beletten, zyn zo vigilant en actif, dat ze reeds meer dan 20 Schepen, die Contrabanden in hadden, geconfisqueert hebben. De Heer *Keppel*, is met een gedeelte der Vloot uit de *Havana*, in 38 dagen te Portsmouth en Plymouth gearriveerd: Die Heer heeft de eer gehad den Koning te begroeten, van Den welke hy zeer gratieufelyk ontfangen is. De Misnoegden in Yrland zyn byna alle verftrooit; ook

ook is den Opstand te Dublin door de wyze Maatregulen van den Magistraat dier Stad, gestuit. De *Graaf van* EGREMONT, *Minister en Secretaris van Staat in het Departement van het Zuiden* &c., is alhier, door de gevolgen van eene Beroerte, overleden: Die Heer is in desselfs Tytels en Goederen door zynen oudsten Zoon, van 12 Jaaren, gesucсedeert; men gelooft, dat de Graaf *van Hallifax* met desselfs Charge, en de Heer *Charles Townshend* met die van Secretaris in 't Departement van het Noorden staat bekleed te worden.

VRANKRYK Parys. De Heer *van Gibova*: vermaard Ingenieur die de Stad *Schweidnits* zo manmoedigd verdeedigd, toen zyne Pruissische Majesteit dezelve laatstelyk belegerde, is uit den dienst der Keizerin-Koningin en die van onzen Monarch overgegaan.

In gevolge de tydingen uit *Provence*, zag men aldaar nooit voorheen zo veele Timmerlieden aan den Scheeps bouw arbeiden. Te *Marseille* begroot men derzelver getal op 3000, zonder te spreeken van die, welke na evenredigheid te *Brest*, *Rochefort Toulon* en elders daar aan beezig zyn; zulks men staat maakt dat 's Ko. Zee-macht binnen twee Jaaren, zo niet grooter, ten minsten zo groot, als ze voor den Oorlog was, weezen zal.

Men is in de Straat *St. Honoré* bezig met het oprechten van een Comptoir, onder den Naam *Bureau d' Indication et Location*, zullende dienen ter aanwyzing van de Woonplaatsen der voornaamste Kunstenaaren van diverse Kunsten, der Ambagtslieden, als mede van de Principaalste Hotels en mindere Herbergen alhier: Een yder kan aldaar insgelyks door gedrukte Boekjes en Registers aangaande de Prys die in de Logementen betaald, als mede hoe men daar getracteerd word &c. onderrigt bekomen; die geene dewelke zig aldaar willen doen Inschryven kunnen zulks verkrygen, mits iets daar voor by 't Jaar te betaalen. De Religieusen de la Mercy, die na Morrocco staan te vertrekken om de Christenen Slaven te lossen, hebben doen bekend maaken, dat zy gereed zyn om de Reize aan te neemen. De Koning heeft den Heer *d'Angy* van alle zyne Bedieningen als Advocaat in den Raad ontzet, vermits hy zig in een Memorie, tegens 's Konings verbod zelfs, van onbetaamelyke en injurieuse Termen bedient heeft; hebbende zyne Majesteit teffens gelast die Memorie te supprimeeren.

NEDERLANDEN, s' Gravenhage. Door hun Ed. Gr. Mog. is

eene waarschouwing na de Steden der Provintie Holland en West-Vriesland afgezonden vervattende: dat de Konynduinen, voor welke vermindering van Verponding of andere gratien zyn geaccordeerd, voor 't einde van dit jaar zullen moeten zyn gedepopuleerd en voortaan blyven, op pœne van verlies de verleende gratien enz.

Zyne Doorluchtige Hoogheid de Prins Erfstadhouder en de Generaal Veld-maarschalk Hertog van Brunswyk, een keer na 't Lusthuis *Soestdyk* gedaan hebbende, zyn den 20 Augustus in gewenschte welstand op de *Oranjezaal* te rug gekeerd, en vervolgens door een groot getal voorname Perzonen verwelkomt.

Amsterdam. Het Jaar 1763, kan te recht onder het getal der wonderjaren geteld werden. Desselfs aanvang was verzeld van strenge koude, vervolgens hebben de zware onweren hier en daar groote schade en verwoestingen aangericht', zo ten aanien der gebouwen als de Veld en boomvruchten, waar na in de maanden Juny, July en Augustus gevolgd is, van zwaare stort Reegens als mede eenen akeligen ramp voor den koophandel, bestaande in ontelbaare fallissementen van veel voornaame Kooplieden in onze Vader Stad, Hamburg, Berlyn en andere Koopsteeden meer. De onsteltenis en verslagenheid daar door veroorzaakt is bezwaarlyke te beschryven; en het algemeen geen kennis van den koophandel hebbende, ziet dusdanige gebeurtenisse by na aan als de beruchte en bekende Actiehandel en derzelver omwenteling; het volgende zal, zo wy meenen, in veele opzichten ons den oorsprong en de redenen van dit ongeval ondekken.

Het is bekend, dat de groote Commercie van Holland bestaat in het Credit, dat men aldaar, boven ander commercieerende Plaatsen, aan de Buitenlanders gewoon is te geven. Want de grootste Koopstad dier Republyk exporteert onder anderen, na het Noorden en Duitschland (om niet van andere Landen te spreeken) ten minsten driemaal zo veel in fyn Metaal en fyne Koopmanschappen, als de grove Goederen, welke aldaar vallen, importeeren. Waaruit dan spruit een nadeelige Balans voor Holland, zulks dat, om het geene zy daar by te kort komen, goed te maken, de Duitschers een Circulatie in Wissel Brieven uytgevonden hebben, die op niets, als op het Credit van het Papier berust, en dus alleen zo lang Cours houd, als dit Credit vigeert. Als wordende deze Wissel Brieven niet getrokken op reëele Effecten of Goederen, die de Acceptanten in handen hebben; neen maar alleen, om dezelven te disconteeren, om alzo het

van

van tyd tot tyd aan deze Balance te kort komende, te konnen goed maken. Terwyl nu ook mede in deze Circulatie is gebragt, het geene ter occasie van de laatste Oorlogs-Onlusten, in Duitschland, heeft moeten opgebragt worden, zo aan extraordinaire zwaare Contributien, als Brandschattingen, en Verlies op de verminderde Munt-Specien; als mede extraordinaire zware Onkosten, Verlies op de Wissel-Cours, en betaalde Disconto, is het zeker, dat die Balans zodanig is bezwaard, en dat daar door de quantiteit van Wissel-Brieven zo groot is geworden, dat eindelyk de Discontanten hunne Kassen zyn uitgeput, om dezelve Wissel-Brieven, het zy per Disconto, of voor contant Geld, meer aan te neemen. Men wil niet eens gedenken de Circulatie, die voor de zwaare Engelsche Negotiatien gestabileerd is, en de oneindige Sommen, die de Beleening in Holland op de gemelde Effecten heeft geabsorbeerd, hetgeen daar uit ligtelyk is op te maken, dat door die daar uit ontstaane Schaarsheid van Contanten de noodzakelyke Faciliteit van de Discontes, by zulk een zwaare Circulatie, heeft moeten worden belemmert, en derhalven daar uit een generaal Mis-Credit heeft moeten resulteeren. Want het onmogelyk ware eensklaps te realiseeren het geene invoege voorsz. het ideä'e boven het reëele importeert &c.

Utrecht. Vervolg van het Kort Verhaal der Feestvieringe des Eersten Eeuwgety's van het Boekverkoopers Boekdrukkers en Boekbinders Gilde, bladz. 51. van 't voorige Stuk.

De dag, ter uitvoeringe van het beraamde voornemen bepaalt, zynde op den 2. Augustus, wyl het wissevallig Saisoen in het vroegere gedeelte deezes Jaars, gepaart met andere beletzelen, daar toe niet gunstig was, is zulks ook op dien tyd met Luister verricht: hebbende de eerste Deken *J. Broedelet* daar toe vrywillig aangeboden, zyn zeer frayen Tuin, of liever Lustplaats, gelegen aan *Utrechts* lommerryke Maliebaan; in welken Hof, de ruime wandelwegen in een keurige ordre van bloemterrassen doorsneeden, om 'tstryd praalen met genoegzaam alle bekende, zoo in als voornamentlyk uitheemsche Gewassen, waar door dezelve voor geen wel ingerichten *Hortus Medicus* (*Kruidtuin*) behoeft te wyken, ja veelen overtreft, en deezen nyvren Boekhandelaar, tot een vermakelyke en tevens leerzaame uitspanning verstrekt. —— Hier was het dat by een vriendelyke Maaltyd, daar minder de kostbaarheid dan de keurigheid, minder de overdaad dan de goede smaak heerschte, de Feestviering in 't byzonder verrigt wierd, en door het matig gebruik van geest en hart verkwikkend vogt, het Eüwgetyde van *Utrechts* Boekhandelaars-Gilde, onder het geluid van Musikaale Instrumenten, dankbaar wiert gedagt. Lustig lieten deeze zich, by het drinken der hooge gezondheden hooren, terwyl een der aanzittende Gasten, zyne zucht tot de Nederduitsche Poëzy, den teugel vierende, in een, zoo

hy

hy uit het algemeen genoegen, vertrouwt, niet ongepast Gedicht, de vreugde hielp vergrooten, door het herdenken van 't verkregen heil en het uitboezemen van hartelyke wenschen over hen die Regeeren en hen die by de Regeering beschermt worden.

Ten einde nu deze plechtige Maaltyd, door gepaste Zinbeelden van een gemeene te onderscheiden, was door de nette hand van den kunstryken Suikerbakker *J. Boerma* vervaardig. een keurig *Dessert*: waar van wy alhier, ter gedachtenisse, de beschryving, immers van het voornaamste gedeelte, zullen laten volgen.

Het zelve verbeeld een grooten achtkanten Tempel, in een keurigen smaak, met extra fraaye Ornamenten, Lyst en Loofwerk versiert, op welkers buitenste Capiteelen door vier welgemaakte beeldjes, vertoont zyn de onderscheiden deelen der Zang en Speelkunst.

In het midden der binnenruimte des Tempels is geplaatst de afbeeldinge van LAURENS JANSZOON KOSTER, uitvinder der Boekdrukkunst en dus Hoofdpatroon van den handel, die daar uit voortvloeit: zoo en diervoegen in 't klein gevolgt, als dezelve gevonden word in de Artsenytuin op het Prinsenhof te *Haerlem*, de moederstad deezer nooitvolroemde Kunst, in de gedaante van een deftig man (*), (met een Laurierkrans om 't hoofd,) staande op een vierkante steenen voetstuk, houdende in de rechterhand een open boek, ten Titel voerende: Den Spiegel onser Behoudenisse / (†) en in de slinker de gesneden Drukletter B (§). Op het voetstuk leest men, aan de eene of voorzyde, dit byschrift: LAURENS KOSTER, *Vin-*

(*) Dat KOSTER in eene deftige gedaante voorkomt, is niet zonder reden; hy bekleedde in het Kerkelyke de waardigheid van *Koster*, en in het Burgerlyke die van *Schepen* der Stad Haerlem in 't Jaar 1431. Zelfs zyn 'er, die hem de Burgemeesterlyke waardigheid toeschryven: zie *Scriverius* Laurecrans der Stad Haerlem, bl. 116. en den outheidkundigen *J. Kortebrand*, Lof der Drukkunst, in de aanmerkingen bl. 44.

(†) Schoon het zeker is dat LAURENS JANSSEN wegens zyn *erfkosterschap* gebynaamt KOSTER, al vroeger, en wel in 't Jar 1428. letters in hout gesneden en daar meede, als met Figuuren, eenige boeken heeft geprent, is nochtans *den Spiegel der Behoudenisse*, het eerste werk dat door Hem met enkele gegootene Letters is gedrukt, in of omtrent den Jaare 1440. Ten waare men de *Grammatica Donati*, den voorrang wilde geeven; dan deeze niet voor handen zynde, houden wy den gedachten *Spiegel* voor het oudste Kind. Veel is hier over, zoo voor als tegen geschreven, men zie voornamentlyk *Scriverius* in zyn *Laurecrans*, *J. C. Seiz* derde Jubeljaar der uitgevondene Boekdrukkunst; en den Utrechtschen Rechts-Hoogleeraar *C. H. Trotz*, in zyne aantekeningen op *Hugo de primo scribendi Origine*, enz.

(§) Offchoon het beeld van KOSTER te *Haerlem* de Drukletter A. in de hand houdt, heeft men echter alhier liefst de B. verkoren, omme daar door, zoo wel Boekdrukken, als Boekverkoopen, Boekbinden, en Boekgebruiken te betekenen.

Vinder der Boekdrukkunst MCCCCXL. en aan de achterzyde: *Ter gedachtenisse opgericht wegens het eerste Jubilé van der Boekhandelaren Gilde in* Utrecht 17$\frac{1}{2}$63. Aan wederzyden van dit voetstuk, zyn in eene zittende gestalte geplaatst, twee Kindertjes, houdende in hunne handen een slinger, waar op geschreven is:

Omne tulit punctum. Cunctis et proficit Ævis.

Komende den zin dezer Latynsche dichtspreuken hier op uit; *Hy behaalt een algemeene goedkeuring en is in alle tyden nuttig.*

Op het hoofdstuk of opperste gedeelte des Tempels, is geplaatst het beeld van *Mercurius*, Patroon van den Koophandel in 't gemeen, en dus ook van die der Boeken in 't byzonder. ——— Hy is verbeeld in zyne gewoone gedaante, als een jongeling of jeugdig man, met vleugels aan hoofd en voeten, om deszelfs gezwintheid en yver te vertoonen; in zyne slinkerhand voert hy den Slangenstaf, de welsprekenheid, en in de rechten een Geldbeurs, het gewin uitbeeldende: Boven de Beurs houd hy een rol papier, op welkers zichtbaar gedeelte te leezen is:

Vivat den Boekhandel.

Op de hoeken des Tempels, ziet men vier keurlyke Zinnebeeldige Figuuren, alle kunstig uitgewerkt; en wel aan de voorzyde, voor het beeld van Koster aan den rechterhoek, het beeld der Eeuwe of honderd Jaaren, vertoond door eene deftige Vrouw, staande met haar eene voet op een kloot, die de rollende tyd kan verbeelden; in de rechterhand houd zy een Slang met den staart in den mond, beduidende de Eeuwe of honderd Jaaren, en in haar slinkerhand een Hoorn des Overvloeds, welke zy langs haar zyde laat nederhangen en daar uit bloemen, vruchten, graanen enz. nederstort.

Aan de voorlinkerhoek praalt: *De Dankbaare Gebeugenisse van verkregene weldaaden*, met opzicht op de van de Magistraat voor honderd Jaaren erlangde Gildevoorrechten: Zy is afgebeeld door een jonge Maagd, gekroond met een krans, gevlochten van Geneverbesien, wier hout nimmer veroudert of vermolmt en dus allerduurzaamst is. ——— Zy heeft in de eene hand een grooten spyker, als willende zy daar mede de weldaad, (afgescheurst door een rol papieren, welke zy in de andere hand vasthoudt en op welkers afhangend gedeelte geleezen word

Memoria Grata,
dat is
Het Dankbaar Gebeugen.)

aan den balk vasthegten. ——— Zy is geplaatst tusschen een edelmoedigen Leeuw en dankbaaren Adelaar, twee dieren die schoon redenloos, echter in erkentenis dikwerf het redelyk schepzel beschaamen, gelyk de dagelyksche ondervinding, met vergelyking der oude gebeurtenissen, helaas! te droevig leeraart.

Achter het meermaale genoemde Beeld van den Vader der Drukkunst,

kunst, ziet men aan den eenen hoek geplaatst, de afbeeldinge van MINERVA, van ouds gehouden voor de Godinne der Wysheid, door wier invloed de Boekhandel moet blyven leeven. ——— Zy word alhier vertoont in de gedaante van eene gewapende Jonkvrouw, verbeeldende, dat een die door de Wysheid bezielt word, gehard is tegen de aanvallen der wankelbaare Fortuin. Zy heeft op 't hoofd een helm in de gedaante van een Sphinx, vertoonende, zoo wel als de spies in haar rechterhand, de scherpheid des verstands, daar geen zaak, hoe moeyelyk ook, voor verborgen blyft; gelyk de Draak aan haare voeten liggende, uitdrukt de wakkerheid, zoo noodig in het leeren en voortzetten van goede kunsten en wetenschappen. In de slinkerhand houdt zy haar schild, versiert met Meduza's slangenhoofd; hier verbeeldende de voorzichtigheid der wyzen, gelyk de voorzichtigheid den slangen in 't byzonder eigen is; de Uil, aan *Pallas* geheiligt, om deszelfs scherp gezigt in de duisterheid, is meede aan den voet van haar schild geplaatst.

Eindelyk ziet men aan den vierden hoek, in de nisse der verdubbelde Pilaaren van den Tempel, het Beeld der ACADEMIE, als de plaats alwaar de Wysheid van ouds en nog haar gulden lessen doet hooren, afgebeeld door eene Vrouw, deftig van gelaat, zinspelende op de schranderheid van haar oordeel. — Zy heeft een' gouden kroon op 't hoofd, uitdrukkende hoe het hoofd van een Geleerdheitsminnaar, den proef als fyn goud moet konnen uitstaan; terwyl de verscheiden koleuren van het gewaad, waar mede zy is omhangen, uitbeelden de onderscheidene Wetenschappen, in haare gehoorzaalen geleeraart wordende. In de rechterhand bevat zy een Vyl, waar van de beteekenis en 't gebruik gevonden wordt in den daar omheen gevoegden slinger, met deeze woorden:

DETRAHIT ATQUE POLIT,

dat is:

Zy haalt af en polyst.

of zoo als men het ook zakelyk zoude konnen vertaalen

Zy beschaaft en polyst.

en in haar slinkerhand ziet men een Schild met het Wapen der Stad, en de gewoone Zinspreuk van *Utrechts* Hoogeschool

SOL JUSTITIÆ ILLUSTRA NOS.

dat is:

Zon der Gerechtigheid verlicht ons.

welk Wapenschild omgeven is met een krans van Laurier, Veil, en Mirth, nevens twee Granaatappelen; verbeeldende de drie eerste planten of derzelver blaaden, de onderscheidene deelen der Dichtkunde die in de Academie geleert worden, het Helden, Lier- en Herderdicht, en het loon 't geen hunne oeffenaars voorheen wierd toegereikt; terwyl de Granaatvruchten uitdrukken, de onderlinge eensgezintheid, welke stand moet grypen by zulken, die in de loopbaan

baan der wysheid, niet na den winderige prys van een goude of zilveren zweep, waar van de verdienste alleen in een onredelyk beest moet gezogt worden, maar na den eerkroon der vergelding, die de kundigheid schenkt, draaven. —— Zy heeft verder onder haar rechtervoet een stapel Boeken, die bronnen der kennis, en ter zyde haar het beeld van Sphinx, 't geen, gelyk wy boven reeds aanmerkten, de snedigheid des vernufts aanduidt.

Gelyk dus de vier hoeken of nissen des Tempels, met zinnebeeldige Vrouwenfiguuren versiert zyn, pronken de vier poorten of openingen met vier gehelmde en met spiessen gewapende Jongelingen, voorzien met schilden, welke zy voor zich houden, en op welke Zinnebeelden geplaatst zyn, betrekkelyk tot den BOEKHANDEL in alle deszelfs deelen, te weeten.

De eerste, het *Boekdrukken*, afgeschetst door een Drukpers, met het randschrift:

ALIT SAPIENTIA VIRES.
dat is:
Kundigheid voedt krachten

De twede, het *Boekbinden*, afgebeeld door een Binders Naaybank, waar op de losse en anders ligt verstrooide blaaden tot een ligchaam vereenigt worden, met het omschrift:

SPARSA COLLIGIT.
dat is:
't Verstrooide verzaamelt by.

De derde, voert in zyn Schild, het derde Deel der *Vaderlandsche Historie* zoo juist door Amsterdams Historieschryver *J. Wagenaar*, beschreven, als net te voorschyn gekomen uit de boekwinkel van den niet onvermaarden Boekhandelaar *I. Tirion*; en dit Boek, (zoo wel verkogt dat 'er mogelyk onder zwaare werken geen voorbeeld van is,) zal niet onvoeglyk de *Boekverkoopery* uitbeelden. —— Niet toevallig is hier juist het *derde Deel* geplaatst; het steunt op reden: dit gedeelte toch van dat beroemde werk, bevat de gebeurtenissen van ons Vaderland, sedert den Jaare 1256. tot den Jaare 1442, en sluit dus in zich dien tyd, dat den Boekhandel levendig wierd door de Vinding der Drukkunst, waar van men een kort doch redelyk goed verhaal vind bl. 504-507. van 't genoemde derde Deel. —— het byschrift van dit Zinbeeld is:

VIRTUS POST FATA SUPERSTES.
dat is:
De Deugd blyft na den Dood leven.

Eindelyk vertoont het vierde Beeld niet onaardig het *Boekgebruik.* —— Dit doch dient in 't leeven te blyven, zoo de drie eerste niet zullen sterven, immers aan een uitteerende ziekte kwynen. Het word hier afgeschaduwt door een geopent Boek, omgeven met dit byschrift:

SILENDO LOQUITUR.
Dus vertaalt:
Met zwygen spreekt het.

Dewyl de verdere stukken en cieraadien van dit keurlyk uitvoerig *Dessert*, meer algemeener zaaken behelzen, zullen wy de beschryving daar van, om buiten nootzakelykheid niet uitteweiden, achterwegen laaten.

Na dat het voornoemde Gezelschap zich dus op een aangenaame wyze, aan een' welbereiden disch vernoegt had, wierd vervolgens een avondwandeling door de sierlyke dreven van den Lusthof, (zynde die Hof, ten einde de duisterheid te gemoet te komen, met eenige honderden glaazen, geplaatst naar de regels der gezichtkunde, en voor de t'zaamgevloeide menigte aanschouwers van alderley rang, geen onaangenaam perspectief of doorzigt makende) na de geillumineerde Coupel *Oranjelust* gedaan. —— Onder welke vrolyke wandeling, de Walthoorens en andere Muzykinstrumenten, beantwoord door de snappende Echo, zich niet minder lustig dan onder den middag-en volgende avondmaaltyd lieten hooren, terwyl tusschen door een der genodigden een klein doch zindelyk Vuurwerk wierd afgestooken. —— Na het einde van een en ander, en het betuigen van 't ongemeen genoegen der onthaalde aanzienlyke Gasten tevens met dankzegginge voor de eere den Onthaalderen aangedaan, nam deeze Vreugdedag, byna tot den volgenden morgen gerekt, een genoeglyk einde; staande die gevolgt te worden door een algemeene Gildefeestviering van alle de Gildebroederen, die ten dien einde door de Bestierderen, na eenige dagen vertoevens, vriendelyk zullen worden verzogt, en waar toe den aanstaanden Woensdag, zullende zyn de 10. Augustus, beraamt is.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Tot Raad in de Vroedschap der Stad *Haerlem* is op den 17 Aug. aangesteld de WelEd. Gestr. Heer *Adolf Jan Hesbuyzen*, in de plaats van desselfs Heer Vader de WelEd. Gestr. Heer *Andries Hesbuyzen*, die daar van Vrywillig afstand heeft gedaan.

Door de vyf voorzittende leeden van Staat zyn tot Burgemeesteren der Stad *Middelburg* verkoozen de Heer en Mr. *Johan Constantyn Matthias* en Mr. *Pieter Davelaar van Kampen*; en tot Schepenen de Heer en Mr. *Pieter van Vissvliet*, Mr. *Cornelis Kien van Citter*. Mr. *Johan David Ghyselin le Sage*, Mr. *Anthony Huysman*, en Mr. *Daniel Radermacher*.

De E. E. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Maatschappy hebben het Schip *de Hoop* begeven, aan Schipper *Meyndert Teyden*, om met 't zelve na Batavia te stevenen.

Tot Pensionaris honorair der Stad *Goes* is aangesteld, de Heer Mr *Arend Willem van Kerchem*, Heere van Baarland, Oudelande en Bakendorp, enz.

By de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van het Zuider-Kwartier is tot Servies-Meester der Stad *Woudrichem* aangesteld, de Heer *Diederik* van

van Helten, Commies van 's Lands Magazynen ter opgemelde Stad.

Zyn Doorl. Hoogheid *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolfelbuttel Veldmarschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan, en aangesteld, tot,

Collonel.	Jan Marcus de Salve, in 't Regiment Infanterie gedestineerd na de Berebices. - - - *de Salve.*
Luit-Collon.	Robert Douglas
Eerste Major.	Caspar Christian Pasch.
Twede Major.	Cornelis de Brauw.
Kapitein.	A. F. Lutteken.
Kapitein.	François de la Croix.
Kapitein.	Jean Martin de Monchy.
Kapitein.	Hug Douglas.
Kapitein.	J. J. van Fischbach.
Kapitein.	Louis Blanc.
Kapitein.	Helmer Ernst Siborgh
Kapitein.	Henry Fourgeod.
Kapitein.	A. van Hamel.
Kapitein.	Antoine Perrin de Sallenouve.
Kapitein.	Willem Hendrik van Zwarin.
Kapitein.	Johan Adolph Meybaum.
Luitenant.	Jan Willem Visscher.
Luitenant.	Jan Willem Fransen.
Luitenant.	Pieter Moofer.
Luitenant.	Mattheus Stenneke.
Luitenant.	L. Aelmans.
Luitenant.	S. A. Chr. de Salve.
Luitenant.	Adr. Bommekker.
Sous Luit.	Johannes Kolff.
Sous Luit.	N. Henderson.
Sous Luit.	F. P. Grootfeld.
Sous Luit.	. . . Haanwinkel.
Sous Luit.	. . . Rechteren van Hemert.
Sous Luit.	Jacob Salomon de Bordenes.
Sous Luit.	Joris Middelaar.
Sous Luit.	Hend. Willem van Freest.
Sous Luit.	Sibert Rudolph Storm.
Sous Luit.	. . . . . Abé
Sous Luit.	Casper Erasme de Grande.
Sous Luit.	Gysbertus Bierman
Vaandrig.	J. Hoffman
Vaandrig.	C. de Vree.
Vaandrig.	Martinus Mookeren.
Vaandrig.	. . . . Van Dalen.
Vaandrig.	Willem Hendr. van Essen.
Vaandrig.	. . . . Rietmulder
Vaandrig.	. . . . Burghgraaf.
Vaandrig.	. . . . de Wilde.

Vaandrig.	Adr. Chr. Rapke. - -	*de Salve.*
Vaandrig.	Reinier van der Burgh. - - - - -	
Vaandrig.	Jan Hendrik van der Mylle. - - - - -	
Vaandrig.	Willem Bourquin. - - - - - - -	
Vaandrig.	Christiaan de Jong. - - - - - -	
Adjudant.	Laurens Ribbert. - - - - - - -	
Adjudant.	Charles Mestral. - - - - - - -	
Quartier Meest.	Jan Willem Burghgraaff. - - - - - -	
Chirurg. Maj.	Adam Koroknyai. - - - - - - - -	
Luit. Effect.	Levin Willem van Drebber. - -	*Buys.*
Cornet.	Egbert Jan Julien. - - - - - - -	
Sous Luit.	Jacob Tubern. - - -	*Orange Vriesland.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 13 Augustus overleed te *Gotha* in den ouderdom van ruim 56 Jaaren de Doorl. Vorst, *Lodewyk Ernst*, Hertog van *Saxen Gotha*, *Keur-Keulsche* en *Munstersche* Luitenant-Generaal enz oudste Broeder van den regeerende Hertog van *Saxen-Gotha Frederik de* III. enz. enz. . . . .

Den 16 dito overleed in 's *Hage*, de Heer *Bachman* gepensioneerd Kapitein in het Regiment Guardes Dragonders.

In de Parochie van *Chateauroux* na by *Embrun* in *Vrankryk*, bevind zich een Kind 't welk zedert den Jare 1760 zonder het minste voedzel te genuttigen heeft geleeft, en thans noch leeft; 't is wel teder en mager maar van een gezonde koleur en frisch van gelaat en behoud zyne krachten, in zo verre dat het boodschappen naar 't land doed.

's Nachts tusschen den 20 en 21 Augustus is op desselfs lusthuis na by *Groningen*, in den ouderdom van 68 Jaren, overleden de Wel Ed. Gestr. Heer *L. H. Emmen*, oudste Burgemeester dier Stad en Bewindhebber der West-Indische Compagnie ter Kamer van Stad en Lande, enz.

Den 21 dito stierf te *Londen* de Grave *van Egremont* een der Secretarissen van Staat zyn Groot-Brittannische Majesteit.

Te *Verona* is de Graaf *Nogarola*, (wiens grouweldaad te zien is in ons Stukje van Juny 1763 bladz. 217) op 8 verscheide plaatzen van 't lighaam met gloeijende tangen geneepen, de rechterhand af gekapten vervolgens gehangen geworden.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Ingevolge de bekendmaking (in ons voorgaande stuk bladz. 52. gemeld) hebben de zeven onderstaande perzonen op Maandag den 22 Augustus (1763) hunne gaven met leezen en zingen, in de Nieuwe Kerk, doen horen. Aan ieder van welke door den President Ds. J. BOON werd om voor te leezen opgegeven de zes eerste versen van het achtste Capittel der Boeks Nehemia, en te zingen drie versen uit den 102 Psalm: *Benjamin Webers*, *Casimirus Knackwoerst*, *Jan Stegman*, *Matthys de Pool*, *Roelof Syhof*, *Hendrik Fyn* en *Jan Kasten*; waaruit tot Voorzanger verkoren is, *Matthys de Pool*; de meenigte der Nieuwsgierigen was ter deezer gelegentheid zo groot, dat de kerk veel te klein was, om ze alle te kunnen omvatten. .

Ver-

Vervolg van de Opkomst der Lutherfcbe Gemeente *te* Utrecht (ziet July 1763. bladz. 27)

De 10de was. Paulus Wefling beroepen van Hoorn 1677 en vertrok 1678 na Leiden

De 11de was Joh. Herm. Adolphi beroepen van Aarnhem 1678 en overleden 1683

De 12de was Petrus Arnoldus Scheiblerus beroepen 1683 overleden 1684.

De 13de was. Enno Euwen beroepen van Maastrigt 1691 en overleden 1705.

De 14de was Henricus Michels beroepen van Vaals by Aken 1705 en vertrok na Amsterdam 1714.

De 15de was Henricus Hollenhagen beroepen van Munnikkendam 1705 en overleden 1740

De 16de was Johan Albertus Veltgen beroepen 1714 en overleden 1720

De 17de Was Johan Arnold Veltgen beroepen 1720.

De 18de Was Balthazer Kloekhof beroepen 1740 van Gouda, 1760 een Voorflag op zeer redelyke Voorwaarde steunende, aan zyn Kerkenraad gedaan hebbende, ten einde een derde Leeraar te verkiezen, viel het Lot op.

De 19de Johan Diederich Deiman Predikant te Zwol, hield zyn Intreereden den 18. May over Joh. 17. vs. 3.

Van de Lutherfche Gemeente binnen Amersfoort.

De Lutterfche gemeente binnen Amersfoort is een Kleine en geringe gemeente, en nog niet heel oud, hun Kerk staat omtrent in het midden van de Lange straat, verzien met een fraaye Tooren, wierd van oud genaamt de H. Geest Kerk, dezelve geheel vervallen zynde, is de Plaatse, het erve met den Tooren van de Ed. Agtb. Magistraat aan de Ledematen van de Lutherfche Gemeente geschonken, om 'er voor hen een Kerke, tot oefeninge van hun Godsdienst op te bouwen.

Naamlyst der Predikanten.

De Iste was, Wilhelm Georg Scheiblerus, die beroepen wierd omtrent den Jaare 1683 na dat hy omtrent 17 of 18 Jaaren de Gemeente bedient had, wierd beroepen tot Velt Prediker der Cuirassiers onder een Deens Regiment, dat te Arnhem in Guarnizoen lag. Waar op de Gemeente een tyd zonder Leeraar was, en resolveerde (tot groot nadeel der Kerk) te beroepen dien berugten verlopen Monnik, die zig voor Luthers uitgaf.

De 2de Johannes Christophorus Faber. Die nog niet lange daar gestaan hebbende, de Gemeente en veele eerlyke Lieden bedrogen heeft, gaande voort met het gelt, 't welk hy tot een Lotery (ten voordeele van de behoeftige Lutherse Kerk met Consent van de hooge Overheid aangeleid) reets zelf gecollecteert, en van an-

andere Collecteurs opgehaalt hadde, en met een verlaatende zyn Vrouw en Kinderen, die hy aldaar van alles berooft, in armoede liet zitten.

De 3de was Zacharias Dezius, die beroepen wierd 1707 de Gemeente 3 Jaaren getrouw bedient had, en van daar 1710, beroepen wierd na Rotterdam.

De 4de was Joan Henricus Vos, nog Proponent zynde, beroepen 1710 en vertrok 1715 na Hoorn.

De 5de was Anthonius Croese, Amsterdammer, nog Proponent zynde beroepen 1715 en vertrok 1718 na Woerden.

De 6de was. Johannes Wilhelmus Martini, van Leeuwaarde geboortig, nog Proponent zynde, beroepen 1718 en vertrok 1724 na Woerden.

De 7de was. Johannes Hermanus Manne, beroepen van Haerlem 1724 en vertrok 1730 na Monnikendam.

De 8sten was Balthazer Kloekhof Prop. beroepen 1730 vertrok 1734 na Gouda.

De 9de was. Johannes Lodewyk Battise beroepen van Munnikendam en vertrok 1741 na Zaandam.

De 10den was Philip. Lod. H. Muller van Leeuwaarde nog Proponent zynde, en tot het Predikt Ampt te Amsterdam in de oude Kerk van Do. Henricus Hageman ingezegent, na dat hy voorheen had Verklaart uit Lucas 12 vs. 42 tot 44. in 't Jaar 1745 en vertrok 1749 na Leeuwaarden. *(Het vervolg hier na.)*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, federt den 9de *Augusty* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Dingsdag den 9 Augustus.
Johannes Gerardus de Het. N. Z. K.
Woensdag den 10 dito.
Jacobus Leezenberg O. K.
Andries Matthysse. A. K. H.
Dorothea Maria Hahlo, *Geestelyke Dogter.* N. K.
Donderdag den 11 dito.
Jan Bekker. L. O. K.
Gerrit Bouman, Mr. *Broodbakker* N. Z. K.
Hendrik Messer, Mr. *Schilder en Glazemaker.* O. K.
Johannes Coenradus Kerkhoff W. A. K.
Johanna Elisabeth Heimenberg, Huisvrouw van Harmanus Remmers. O. K.
Anna Heyink, Huisvrouw van Gerrit Boode. N. K.
Anthonia Hofman, Huysvrouw van Abraham van der Velde. L. K. H.
Maria Blank. L. O. K.
't Kind van Christiaan Frederiks. L. O. K.
Vrydag den 12 ditto.
Johannes Walman. L. O. K.
Adolph van Rekellinghuysen, Mr. *Messenmaker.* O. K.
Hendrik Bomers. A. K. H.
Wilhelmus Schuts. A. K. H.
Elisabeth Westendorp, Huisvrouw van Jan ten Broeke. N. K.
't Kind van Cornelis Koopman. Z. K.
Saturdag den 13 dito.
Alida Puts, Weduwe van Gerrit Steenweg. W. K.
Beyske Brouwer, Huysvrouw van Carel Paus. A. K. H.

Jo-

Johanna Borders, Huysvrouw van Egidius Stagman. L. K. H.
't *Kind* van Hendrik van Blomberg. E. Y. K.

Sondag den 14 dito.

Hendrik Ludriks. K. K. H.
Jan Zoon Hendrikz. *Ligterman en Koorndrager.* K. K. H.
Dirk Huygen. W. K. H.
Cornelis Mighielse. A. K. H.
Pieterneltje Blok, Huysvrouw van Jan Claasen. van der Hengst. W. K. H.

Maandag den 15 dito.

Jan Koningsbrugge. E. N. K.
Cornelis de Kruyff. O. Z. K.
Antoon August Heman. A. K. H.
Sara Hageman, Huysvrouw van Christiaan Fredrik Lutkens. A. K. H.
't *Kind van* Martinus Domsma. W. K.

Dingsdag den 16 dito.

Willem de Waard, *Scheeps Timmerman.* K. K H.
Geertruy Geel, Weduwe van Jan Eldyk. K. K. H.
Anna Maria Sibmacher, Huysvrouw van Jacob Dull, *Resident van Zyn Koninglyke Majesteit van Denemarken.* N. K.
't *Kind* van Bernardus Lambertus van Coevenhoven. W. K.

Woensdag den 17 dito.

Gerrit Maal. O. K.
Harmanus Keettel, Mr. *Sleeper.* E. N. K.
Cornelis van Schuylenburg. K. K. H.
Teunis de Volder. A. K. H.
Clara Annetje Drever, Weduwe van Wynand Fuyskens. N. Z. K.
Johanna Burggraaf, Huisvrouw van Nicolaas Denger. N. Z. K.
Maria Sara den Danser, Huysvrouw van Jan Metz. O K.
Harmanna ten Caate, Dogter van wylen Mense ten Caate. O. K.
Catharina Dingelhoff, Dogter van Jan Dingelhoff. O. K.
't Kind van Claas Kloor. N. K.
't *Kind* van Dirk Sanders van Well. E. N. K.

Donderdag den 18 dito.

Guillaume Bernabé de Labat. W. A. K.
Cornelis van der Does. N. K.
Harmen Lindekamp, *Sleeper in de Brouwery de Haan.* O. K.
Carl Willem Sachse. L. N. K.
Lucas Hovelmeyer, Mr *Schoenmaker.* A. K. H.
Gerredina Kramer, Weduwe van Leonard Deutgen. A. K. H.
Anna Clara Klop, Huysvrouw van Aart Brugman. W. K.
Margaretha Mercer, Huysvrouw van Jan Beyle. K. K. H.
't *Kind van* den Wel Ed. Gestr. Heer Willem van Loon Jansz. W. K.
't *Kind* van Albertus Ryndes. N. K.

Vrydag den 19 dito.

Willem Jan van den Bergh. Z. K.
Aarnout Revius. O. K.
Maria Boterboer, Huysvrouw van Hendrik van Medevoort. O. K.
't *Kind van* Lucas Boon. L. O K.
't *Kind* van Johannes van Poelwyk. N. Z. K.
't *Kind* van Cornelis Wagenaar. W. K.
't *Kind* van Stephanus van Ysendyk. O. Z. K.

Saturdag den 20 dito.

Philippe Metayer. W. A. K.
Hendrik Holtkamp, Mr. *Knoopemaker.* W. K.
Saartje Raap, Huysvrouw van Pieter Veeris. N. K.
Maria Barbara Baart, Huysvrouw van Jan Graan. L. K. H.

Sondag den 21 dito.

Alieda Kerel, Huysvrouw van Leendert Paland. W. K. H.
Marie Furet, Huysvrouw van Hendrik Brimel.
Hendrik Strowy. L. K. H.
Anna Vris, Huysvrouw van Pieter Cannegieter. A. K. H.

Maandag den 22. dito.

Johannes die Arütiüm. L. O. K.
Antoinette Dantane, Weduwe van Charles Stievenie. W. A. K.

't *Kind*

't *Kind* van Jacob Rigagneau. N. K.
't *Kind van* Pieter de Neufville. N. K.
Dingsdag den 23 *dito*.
Willem Vryling L. N. K.
Claas Clouwer, *Turfdrager*. O. Z. K.
Hendrik Mattys Niemeyer, Bejaarde Jongman. L. O. K.
Jan Romburg, Zoon van Harmanus Romburgh. N. O. K.
Barent Wennemaers, Jongman. A. K. H.
Agatha Willemina Blank, Huysvrouw van Jan van Orsoy. N. K.
't *Kind* van Adolph Pot. N. K.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 22 *Augustus* 1763, verkogt:

Bolwerk (*H. Campen*, Een Vierdepart in een Koorn Moolen, genaamd de Kraay, met de helft in de Huyzinge aan de Noordzy, en Gereedschappen, gelegen in het) bezuiden de Haerlemmer Poort. *f* 4100, in slag *f* 600, verk.
Bolwerk (Dezelve, Een Agtstepart in een dito, genaamd de Haan, met een Vierdepart in een Huys en Kolfbaan, mitsgaders een Vierdepart in Vier Wooningen annex de anderen, zynde de Oostelyke Huizen aan de Oostzyde van de Moolen, op het eerste) bewesten de Utrechtse Poort. *f* 1800, in slag *f* 40, verkogt
Braak (*J. P. Heimbach*, Een Huys en Erve, op de) Zuydzy. *f* 4325, in slag 200, verkogt.
Egelantiersgragt (*M. Popel*, De Helft in een Huis en Erve, op de) Noordzy, bewesten de eerste Dwarsstraat. *f* 4100, in slag 900, verkogt.
Hoogstraat (*P. Suyderhoff* en *J. P Giraudet*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, daar de vergulde Klok uythangt. *f* 8000, in slag *f* 900, opgehouden.
Houtgragt (*J. Nieuwhoff*, Een Huys en Erve, op de) het tweede Huys van de Houtstraat. *f* 3900, in slag *f* 700, verkogt.
Lauriergragt (*N. S van Winter*, *S. Voltelen* en *D. H. Coetsé*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, het vierde huys voorby de eerste Dwarstraat. *f* 13800, in slag *f* 500, opgehouden.
Lisse (*C. Hoeneker* en *R. Hageman*, Een Buitenplaats, genaamd Dubbelhooven, met zyn Huizingen &c. geleegen tot) *f* 3000, in slag 200, verkogt.
Maarseveen (*N. Bremer* en *M. H. Medina Junior*, Een Buitenplaats, genaamd Diependaal, met zyn Huizinge &c. geleegen by Maarsen onder Nieuw). *f* 8500, in slag, *f* 1000, opgouhden.
Princengragt (*J. Posthumus* en *P. Posthumus*, Een Huis en Erve, op de) tusschen de Roose en Laurierstraaten. *f* 6800, in slag *f* 500, opgehouden.
Princengragt (*E. Croese*, *M. van der Linden*, *P. Suyderhoff* en *Daniel de Ruelles de Jonge*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, bezuiden de Reestraat. *f* 8000, in slag *f* 2200, opgehouden.
Utrechtse Dwarsstraat (*G. Jarman*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, tusschen de Utrechtsestraat en Amstel. *f* 1950, in slag *f* 50, opgehouden.
Weterings Dwarstraat (*N. Bremer*, Een Huys en Erve, in de tweede) Zuydzyde. *f* 1425, in slag *f* 1300, verkogt.
Weesperstraat (*P. Stiffry*, Een Huys en Erve, op de derde) Oostzy. *f* 2775, in slag 50, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand SEPTEMBER 1763.

vervolg der MEMORIE

van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

Maar Ik was nog het meeste verwondert, en gesurpreneert, dat in het zelve Advis genoegzaam wiert geposeert, en inwikkelender wys gezegt, dat Ik verzuymt zoude hebben myn reys te vervorderen. Ik moet wederom besluiten, en vastsellen, dat die Heeren niet hebben geweeten, dat Ik, den 31 December 1749. onder zeyl zynde om in Zee te loopen, een ordre ontfing, waar op Ik apsolut genootzaakt was weeder ten Anker te gaan, dog eer Ik zulks deede, hielt Ik tot myn gerustheyd en verantwoording, daar over Krygs-Raadt, waar in alle de Leeden eenpaarig van myn gevoelen waaren.

Den 23sten Maart zeylden weederom na Zee, bevonden de Lekkagie te zyn als vooren.

Den 30sten dito kwamen om de contrarie wind in Torbay ten Anker.

Den 7den April zeylden wy weederom van daar, de wind liep ten eersten contrarie, wy kruysten 2 á 3 Etmaalen op de hoogte van Leesart, met ruw weer van hagel-, regen- en wind-buyen, wy voerden weynig zeyl om de Lekkage, en het Schip te menageeren.

Den 10den dito bevonden, dat het water zoo sterk by de Voorsteeven was ingekomen, dat het zelve niet schierlyk genoeg na de Pomp kunnende loopen, 4 á 5 Duymen hoog in de Kruytkamer hadde gestaan, waar door de onderste laag kruyt was bedorven.

Den 15den hadden wy een zeer favorabele wind, 's morgens zeylden met alle de zeylen, uytgezondert de Bramzeyls, kreegen in 2 uuren 8 Duymen water boven pyl, weshalven Ik nootzaakelyk oordeelde te zyn, om de Lekkage te doen minderen, de volgende zeylen in te neemen: de Clayvert en alle de Stagzeyls, het Groot Zeyl, de Blinde, het Kruyszeyl, en voorts nog twee Reeven in ieder Marszeyl, namiddags was de wind, en 't weer, als mede de Lekkage nog als vooren, afneemende koelte.

In 't vervolg tot Curacao hadden altydt favorabele wind met weinig koelte, dierhalve verminderde de Lekkage eenigzints door de consumtie van het Water, en Victualie.

Den 18den Augusti vertrokken weeder van Curacao, hadden tot den 2 October altoos stilte, en slegt water, en het Schip zeer geligt, en ook te Curacao een Lek voorzien zynde, zoo was de Lekkage tot die tydt maatig, na proportie van de Uytreys te reekenen; maar na dato van primo October het weer van tydt tot tydt ruwer werdende, dog zonder zwaare stormen, of dat wy genoodzaakt waaren sterk zeyl te voeren, maar ter contrarie om na de Koopvaarders te wagten, altyd zeer weinig zeyl gebruikten, zoo vermeerderde de Lekkagie zoo sterk, dat het water niet meer by Duymen konde gereekent werden, en de Ketting-Pompen door het continuëel pompen zeer dikwils onklaar raakten, waarom Ik ordonneerde, met goedweer de Slagpompen te gebruiken, om by storm de Ketting-Pompen klaar te hebben; dog zonder storm wies het water tegens de Slagpompen aan, en op een dag na dat 26000 steeken met de Slagpomp waaren gepompt, moesten in een zelfde Etmaal nog 4600 slaagen, of omgangen met Ketting-Pomp werden gepompt welke laatste 4600 slaagen wy meer water hebben doen loosen, dan de 2600 steeken met de Slagpompen, maar egaal gereekent zynde, zoo zoude in dat Etmaal gepompt zyn geweest 52000 steeken; Ik laat aan oude, ervaarene, en neerstige Zeelieden, die altydt gewoon zyn geweest by steeken de quantiteit water te rekenen, oordeelen, of zoodanig een Schip bekwaam, en zoo sterk als het behoort kan geoordeelt werden te zyn om te doen een zoo verre Reys, op dewelke men maanden onderweg kan zyn, zonder op een Reede te kunnen komen, wanneer de nood zulks vereischte; dog God heeft ons merkelyk bewaart, niet-tegenstaande de Lekkage daar na nog kragtig vermeerderde, blykende zulks by het nog volgende Relaas.

Den

Den 9den November hadden wy na ons gissing de Sorles N: O: T: O: 46 mylen van ons, de wind was aan Z:, Marszeyls koelte men regen, dog slegt water moesten genoegzaam de geheele eerste wagt met de Ketting-Pomp pompen, zonder lens te krygen.

Den 10den dito 's morgens in de Honde-Wagt, zynde de wint aan het Z:T:O: gereefde Marzeyls koelte, dog slegt water, kwam den Commandeur Sloot my waarschouwen, dat niettegenstaande het Voormarszeyl, ingevolge myne gegevene ordres, reets was ingenomen, het water zoo sterk in 't Schip kwam loopen, dat schoon by continuatie met de Ketting-Pomp wiert gepompt, het water in het Schip nog bleef aanwassen, waar op ik ordre gaf om het Groot Marszeyl ook in te neemen, en my nader te waarschouwen, indien het water dan niet minderde om dan de Fok in te nemen, en het op Gods genaden te laten dryven; dog het behaagde den Almagtigen, dat nog in de zelfde nagt de wind minderde, en zeer favorabel na het Westen liep, verminderende toen ook het water in het Schip; wy gooyden die morgen grondt, en zagen daags daar aan de Engelsche Wal, en kwamen den 15 's avonts voor Gaats van Texel ten Anker, en vervolgens den 15 binnen.

Actum in 's Hage den 9 Februarii 1751.

(*Was getekent*)

JAN HOEUFFT.

D.

Edele Mogende Heeren,

N*A dat ik eergisteren met myn onderhebbend Schip, met zeer gewenscht weer en wind, over het Vlaak was gezeylt, heeft de Loots op een onverantwoordelyke wys het zelve op de Spaander Bank by Enkhuyzen vastgezeylt. Ik liet ten eersten een Werp-Anker uytbrengen, met myn Barkas en Chaloup; dogh vermits met den avond de wind begon op te wakkeren, konde dezelve niet weder aan Boord komen, en vermits het dien nagt, en vooral gisteren, zeer hart heeft gewaayt, ben ik in groote bekommernis voor het zelve, en de 24 à 26 Persoonen, die daar inwaaren.*

Het Schip is ten eersten zoo Lek geworden, dat ik het den eersten nagt met myn volk al niet lens konde houden, en tegenwoordig is het zelve genoegzaam vol water.

Ik ben bezig om in een Kaag, die van de nagt te vier uuren aan Boort

kwam te lossen al het 's Lands Goed, en dat van my zelve, het geene van eenige importantie is, want het Schip onmogelyk hier af kan komen, in met een hooge vloed, kragt van volk en pompen; dogh dan zal het zelve al nog geheel onttakelt dienen te zyn, en ontlost te worden van de resteerende Ballast, Ankers en andere swaarten.

Ik zal de Kaag aan Boord houden, om, wanneer het wederom mogt beginnen te waayen, met dezelve my en het volk te sauveeren; dog zoo lang als het goed weer blyft, zal ik aan Boord blyven; En wanneer ik het Schip moet verlaten, zal ik echter het Volk te Enkhuyzen by een houden, tot dat Uw Edel Mog: ordre zal hebben ontfangen.

Dezen zende ik met een Visser, genaamt Myndert Ram, te Enkhuyzen, die my beloost heeft Uw Edel Mog: ordre op deze aan my te zullen bezorgen. Derhalven verzoeke ik, dat Uw Ed: Mog: het adres aan voornoemde Visser op de ordres gelieft te laten stellen.

Ik zal de Loots in de boeyens laten sluyten, en bewaren tot Uw Ed: Mog: nadre ordres.

Deze in groote haast geschreven hebbende eyndige ik met Uw Ed: Mog: &c.

Edele Mogende Heeren,

Uw Ed: Mog: &c.

(*Was get:*) *JAN HOEUFFT.*

In 's Lands Schip Hilversbeek, op de Spaander Bank den 17 December 1750.

ASIA.

ASIA. *BATAVIA.* Zedert onze laatste (*ziet May laatstleden I stuk bladz.* 149) heeft men hier wel tydingen van de kust van Coromandel, edoch van weining belang, de voornaamste omstandigheden bestaan in 't volgende:

Na den 23 October 1762 zyn vier Fransche Schepen met vier andere, die zy op de Engelsen hadden prys gemaakt, ten spoedigsten van voorn. Kust verdweenen, op het bericht dat een Esquader, sterk *dertien* Schepen, onder commando van den Admiraal Tenker, derwaards stevende: Dit Esquader kwam ook werkelyk in de maand November aan die Kust, doch toen het zelve de Franschen aldaar niet vond, nam de voorn. Admiraal den weg na de Kust van Bengalen, in hope van hen aldaar te zullen betrappen: Doch men denkt, dat zyn aanslag vrugteloos zal uitgevallen weezen.

De twee magtige Indiaanse Koningen *Trevancaar* en *Sammoryn* hadden nog weinig lust om met elkander Vrede te maaken, hoewel de eerstgenoemde door zyne Vyanden aan de Noord-en Zuid-Zyde van zyne Staaten wierd aangetast, waar door hy genoodzaakt was geworden te rug te wyken.

Nopens de toestand der Zaaken op *Ceilon* kan men voor het tegenwoordige melden, " dat het Werk aldaar een zeer gunstigen keer voor de *Compagnie* gekreegen heeft; dat haare Troeppen bereids zeer verre in het Land van den Indiaansen Koning zyn doorgedrongen; en dat deze aldus in 't naauw gebragt aan den Gouverneur te *Colombo* den Voorslag heeft laaten doen, om alle de Europaanse Manschap, die hy nu en dan van de *Compagnie* gevangen gekreegen heeft, niet alleen op vrye voeten te stellen en na *Ceilon* te zenden, maar ook teffens aan hen een afgezant tot hun geleide mede te geeven, dewelke een *Vredes-Tractaat* met den gem. Gouverneur sluiten zou.

Hier is zedert opgemelde het volgende voorgevallen:

Den 8 November wierden geprojecteerd en aangelegt de Schepen *Zuiderburg* over Java, en de Bark *Leervis* direct na Ambon; de *Jager* over Macassar, *Leiden* en de *Batavier* over Java na Banda; de *Zee-Lely* na Ternaten, en de *Hercules* na Macassar: Den 16 Novemb. het Schip *Welgeleegen* na Ceilon, en de *Vrouw Geertruida* na de Kaap.

Den 19 November wierd tot *Kapitein Militair* bevorderd de Kapi-

pitein Lieutenant Johan Ludwig Marly Casimire; tot *Kapitein Lieutenant* de Lieutenant Jan Frederik de Wolff, en tot *Lieutenant* de Vendrig Green &c. Voorts tot *Resident* van Orien de Onder-Koopman Zacharias l'Honoré.

Wyders is de jongst uit Nederlanden aangekomen Predikant Everhard Heineke na *Banda* beroepen; en tot *Equipage-Meester* benoemd de *Onder-Stuurman* Aambeek; tot *Secretaris van de Politie* de Onder Koopman Jacob David Faukeran.

Den 22 November is de Opper Koopman Ludolph van Beusechem te Amboina na Nederland verlost; en de Koopman Alexander de Villeneuve tot *Opper-Koopman Hoofd-Aministrateur* aangesteld, om als *Fiscaal* vervangen te worden door den Onder-Koopman Wynand Bonvoust, die tot *Koopman* is bevorderd, zynde in plaats van dezen tot *Hoofd* van *Lariqua* aangesteld de Onder-Koopman en Boekhouder Jan Willem van Bleyenberg: Voorts is in plaats van den overleeden Olivier tot *Winkelier* benoemd de Onder-Koopman Johannes Houttuin, in zyn plaats tot *Kassier* de Onder-Koopman Hendrik Ouman; Wyders in plaats van Wylen Johannes de Maris tot *Kapitein* gevorderd de Lieutenant Hendrik van den Brink; en op *Ternaten* de Hoofd Administrateur Valkenaar tot *Opper-Koopman*.

Den 25 Nov. wierd de Fiscaal Matthias Diederik van Hake van Ternaten na Batavia verlost; en in zyn plaats tot *Koopman* en *Fiscaal* de bevorderd de Onder-Koopman Wolphert Johan van Lingen.

Den 30 Nov. is in plaats van het Schip de *Jager* over Macassar na Banda aangelegt het Schip *Noord-Nieuwland*.

Den 2 December is tot *ordinaris Lid* in den Agtbaaren Raad van Justitie aangesteld Jan van Oorschot, die voor weinig dagen alhier uit Nederland als *extraordinari Lid* was aangekomen.

Den 4 Dec. wierd het Schip *BorssElen* over Ceilon na de Kust van Coromandel aangelegt.

Den 17 Dec. deed de Kapitein Wolfert A. Brahee met Schipper Daniel Vervate een Verwisseling van Schepen, in diervoege dat de eerstgem. op het Schip *'t Slot van Capelle*, en de andere op het Schip de *Zee-Lely* geplaatst wierd.

Den 21 Dec. wierd het Schip de *Hercules* aangelegt na Timor, de *Jager* na Macasser, de Barkentyn het *Zeepaard* na Benjarmassing

fing en de *Vryheid* na Palembang: Dien dag wierd tot *Secretaris von Politie* en *Kassier* op de Kust van Coromandel aangesteld de Boekhouder en eerste gezwooren Klerk aldaar Johannes Haselkamp, in plaats van wylen den Onder-Koopman Paulus Lohman.

Den 23 December wierd de Onder-Koopman Zacharias l'Honoré als *Hoofd van Orien* ontslagen, en in zyn plaats benoemd de Onder-Koopman Adolf Bent, in wiens stede tot *Soldy-Boekhouder* van *Banda* bevorderd wierd de Onder-Koopman A. H. Gregory.

Den 7 January wierd de Ed. Heer Adriaan Bisdom, Oud-Directeur van Bengalen, naar het Vaderland verlost met behoudenis van Qualiteit en Gage.

Den 14 January wierd tot een *Na Schip* naar het Vaderland aangelegt het Schip *Bronstee*: En dienzelfden dag wierd in plaats van wylen Christiaan Willem Mei tot *tweeden Vendu Meester* dezer Stad aangesteld de Notaris Steven Lieve Garrisson &c.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* Alhoewel men by zeekere beweegingen meend te kunnen afneemen, dat den Sultan zou geneegen zyn iets tegen eene nabuurige Christen Mogenheid te onderneemen, zo vertrouwd men niet te min dat dezelve geen ander doelwit zullen hebben, dan den marsch van een sterk corps Troepen na *Georgien*, om de aldaar gereeze onlusten te dempen. Het Landhuis van wylen den Baron *van Hochepied*, Ambassadeur van de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, aan den mond der zwarte Zee leggende, is door den Roomsch Keizerlyken Internuncius Baron *van Penckler* gehuurd.

Achmet Effendi, benoemde minister van dit Hof by dat van Berlyn is den 20 July 1763, derwaarts vertrokken.

PORTUGAL. Lissabon. Het Ontwerp van den Grave van der Lippe-Buckenburg (waar van wy in ons voorgaande stuk bladz. 61 gesproken hebben) werd door onze nationale Troepen als iets ongehoords aangemerkt en eenige poogen zich tegen derzelver invoering, aan te kanten, het volgende geval dat men van *Elvas* meld geeft daar van een bewys: Een Corporaal van het Guarnisoen dier Stad kreeg Ordre, om 50 slagen met het vlak van den Deegen aan een Soldaat te geven, doch hy dit geresuseert hebbende te executeeren, begaf zig de Engelse Colonel de Heer *Anderson* na de Parade-Plaats, alwaar hy het geheele Bataillon bestaande in 250 Man gerangeert vond, dewelke zo dra zy hem van ver-

re

re vergamen, toeleg maakten van hem te massacreeren; de Colonel retireerde, doch een voornaam Portugees Officier van 18 Jaaren, voegde zig met den Degen in de Vuist by hem met belofte van hem tot den laatsten druppel Bloed by te staan, waarop de Heer *Anderson* de Zwitzerse Guarde commandeerde te laaden, doch zonder Kogels, het welk de Muitelingen ziende, en dat de Portugeese Officier met een Heldhaftigheid en presentie van Geest het Commando over die Guardes aannam, riepen ze *balta*, en refuseerden niet langer eenen nationaalen Officier te gehoorzaamen, dewelke hen gebood de *Wapen neder te leggen*, waar van zig de Zwitzers meester maakten, het welk geschied zynde, wierd het geheele Bataillon, except 4 Soldaaten, die de Party van den Engelsen Colonel gekoozen hadden, gevangen genomen; vier van dezelve zyn geharquebuseert, en de andere voor 6 Jaaren tot den Vestingbouw gecondemneert: De Portugeese Officier is door den Koning met 4 Goud-Stukken beschonken.

De Vloot onlangs uit *Brazilien* in dit Ryk gearriveerd bestaat in 54 koopvaardyschepen en een Oorlogschip, en derzelver lading werd 18 Millioenen cruzados waardig geschat.

ITALIEN. Romen. In het Consistorie, het welk in de maand September alhier gehouden zal worden, staat het Bisdom *Freisingen* in faveur van Prins *Clemens van Saxen* geproponeert te worden, met Permissie, van het canonicaat in dat Bisdom, het welke hy tot hier toe bezeten heeft, te behouden. Het is zeker, dat de Heer *Simonetti*, Secretaris van het *Sacro Consiglia*, het Bisdom *Benevento* zal aanneemen, op Voorwaarde, van by de aanstaande Promotie met een Cardinaals-Hoed voorzien te worden, zullende de Heer *Delci* als dan in desselfs plaats succedeeren; doch men weet tot dus verre noch niet, wie den laastgenoemden staat op te volgen.

Alle de Geschriften zo voor als tegen, wegens de Verkiezing van den *Graaf van Oultremont* tot Bisschop van Luyk, en die van Prins *Clemens van Saxen*, zyn publyk, doch nog niet gedrukt, maar in schrift, en rouleeren van hand tot hand; het voornaamste Point, waaruit de Party van de laastgemelden pretendeert, dat de Verkiezing volgens de Canonike Wetten geschied is, zoude bestaan in een *Compromis*, van de meerderheid der Capitularen, om den Graaf van Oultremont te verkiezen; doch welk Compromis, voor de Electie vernietigt, en door den Graaf van Oultremont

mont in het Capittel verklaard is geworden, dat dat Geſchrift maar gemaakt was, om de Stemmen te colligeeren, en Hy uit hoofde van dat Geſchrift niet begeerde geeligeert te zyn, en aan yder de Vryheid liet, te verkiezen wie zy wilden &c.: Het is zeker, dat Prins Clemens van Saxen magtige Begunſtigers heeft, en men is hier zeer verlangende, de Deciſie van die zo veel Gerucht makende Electie te verneemen.

INGERMERLAND. Petersburg. Haare Keizerlyke Majeſteit onze Souvereine voor eenigen tyd den Heer *d'Alembert* verzogt hebbende zich met de opvoeding van den Groot-Vorſt te willen gelaſten en dit verzoek door gemelden Geleerden niet opgevolgd zynde, (ziet Maart dezes Jaars I. ſtuk bladz. 71) zo heeft die Vorſtin daartoe verkooren den Heer *Dupleix*, lid der Franſche Academie, welk ook dien laſt op zich genoomen heeft, zullende daar voor genieten eene Jaarwedde van 20 duizend roebels of vyftig duizend guldens hollands geld, mitsgaders vergoeding van alle reiskosten, en teffens is aan hem geoorloofd zo veele zyner Vrienden als hy zal goedvinden mede herwaards te brengen. Van *Orenburg* word gemeld dat omtrent veele plaatzen tuſſchen den 53 en 55ſten graad Noorderbreedte leggende, deezen Zomer ongemeen veele Onweeren gevallen zyn, verzeld van hagelſteenen als duiven eyeren, en driehoekige hagelſteenen ter zwaarte van 3 en 4 ponden.

POLEN. Warſchouw. Vervolg der deductie wegens *Courland*, van 't voorgaande ſtuk bladz. 69.

De Graaf van Biron, niet onkundig konnende zyn, dat de Koning de Inveſtiture der Hertogdommen Courland en Semigallie aan den Prins Carel gegeven had, ontfangt tegens dien Prins vreemde ſecourſen, en in plaats van zich aan den Koning en de Republiek te wenden, om hun zyne redenen te ontvouwen en hun zyne herſtelling in het Leen te verzoeken, beſtaat hy eigener autoriteit of met hulp van een naburige Mogenheid zich weder in 't zelve te etabliſſeeren; begeeft zich in de maand January naar Mittau, geeft van zyne aankomſt kennis aan den Adel en convoceert de Stenden tegen den 10 February.

Door zyne vermetele onderwindingen had hy alle recht op de beide Hertogdommen verloren, zo hem enig overig gebleven was. Zich na al 't voorgevallene als Hertog op te werpen, en daarvan op een hoge wyze 't gezag te oefenen, zonder zyn herſtel verkregen of het zelfs van den Koning, den Opperrechtvoerenden Heer van 't Leen, verzocht te hebben, is ongetwyfelt een misdaad van ontrouw begaan; doch ſecours van vreemde troepen te verzoeken en te ont-

fangen, zonder zelfs middelen van recht te tenteeren; daden van geweld te verlangen en dezelve door middel dier troepen gepleegt zynde, goed te keuren; dezelve tot een steun te gebruiken, den Opperrechtvoerenden Heer met een naburige Mogenheid te behalen, is gewis zich in den hoogsten graad aan ontrouw schuldig maken.

Op hoe menigerlei wyzen is die gewaande Hertog van alle Rechten, welke hy op Courland konde hebben, vervallen. Hy heeft dezelve van den beginnen af verloren, door de noodzaaklyke Voorwaarde *sine qua non* zyner Investiture niet te vervullen, door te verzuimen de hulde in persoon aan den Koning te bewyzen en die der Stenden van 't Leen te ontfangen; vervolgens door een schandelyke misdaad, door zyne civile dood, door zyne crimineelen afstand van Courland aan den Prins George van Holstein; eindelyk door het nog crimineeler bestaan van zich weder in 't Leen te etablisseeren, zonder zich aan den Opperrechtvoerenden Heer te wenden, doch met behulp van vreemde troepen, en door den Zoon des Konings, plechtig door zyne Majesteit geinvesteerd, 'er uit te willen dryven.

De getrouwe Vriend van Biron, Simolin, heeft niet gemanqueert hem te ondersteunen door zyne ondernemingen en door circulaire Brieven, in welken hy den Adel van Courland den wil van zyne Souvereine te kennen geeft, als of die Adel van 't Russise Ryk afhing, en aan denzelven verklaart, dat de Keizerin *besloten heeft Biron in 't Hertogdom te herstellen*; dat zy hare beschutting belooft aan die, welke zich naar hare oogmerken schikken, en met hare ongenade bedreigt al wie zich daartegen durft verzetten.

De Hr. Simolin schaamde zich niet zodanige ondernemingen met het voorwendsel van 't handhaven van den Godsdienst en de Vryheden der Courlanders te beglimpen; even als of die dierbare en geheiligde voorwerpen van den kant van den Koning en de Republiek of van dien van zyne Koningl. Hoogheid den Hertog Carel in gevaar waren. Ook heeft hy den Magistraat van Mittau kennis gegeven, dat de Keizerin Ernst Johan Biron als echten en wettigen Hertog van Courland en Semigallie erkennende, besloten had, hem in die beide Hertogdommen te herstellen, en heeft dien Magistraat geordonneert, de nodige preparatien te maken tot de publieke Intrede van den Hertog, die hy denzelven geven wil; doch de Magistraat weigerende, iets zo strydig met zyn plicht te doen, heeft de Hr Simolin denzelven door een militaire Executie daartoe genoodzaakt: ook heeft, 't geen een nog schreeuwender attentat tegens de Rechten en onafhankelykheid der Kroon en Republiek van Polen is, dezelve Staatsraad Simolin, na de intrede van Biron te Mittau, zich den 26 January naar de Opper-Raden begeven en hun in naam van de Keizerin en onder de sterkste bedreigingen geboden, gene daad van gezag of bewind in naam van zyne Koningl. Hoogheid te ver-

richten

richten, maar daarby enkel den naam van Ernst Johan, hunnen enigen en wettigen Hertog, te gebruiken. Deze heeft zich onderwonden by circulaire Brieven, gedagtekend te Mittau den 26 January 1763, de zelve beveelen te geven.

De Koning door de rapporten van zyne Koningl. Hoogheid onderricht van al 't geen omging, schreef Hem, af te wachten de ordres, die zyne Majesteit Hem zenden zoude, na den Senaat over een zo zware zaak en waaraan de gantsche Republiek hooglyk gelegen ligt, geraadpleegt te hebben. Zyne Majesteit heeft den Raad tegens den 28 February geconvoceert, en intusschen de bekwaamste maatregelen, die in zyne magt waren, tot beschutting van den Prins, zyn Zoon en Vasal, en tot maintien van de Rechten zyner Kroon genomen; gelyk ook den Hr. van Borch, Kamerheer van Lyfland, aan de Keizerin gezonden, om aan die Vorstin te vertoonen, hoe zeer de onwederspreeklyke Rechten van Polen door de ondernemingen, die uit naam van hare Keizerl. Majesteit in Courland geschieden, gekwetst zyn; en om den voortgang der wanorders in die Provincie ten spoedigsten te stuiten, heeft de Koning twee Senateuren derwaards gezonden, naamlyk den Hr. van Plater, Palatyn van Mseislaw, en den Hr. Lipski, Castellan van Lenczyc, met zyn gezag bekleed en gelast om den Adel en de Ingezetenen in hun plicht te houden en de Supréme Rechten zyner Kroon te handhaven.

De tegenwoordigheid dier Gevolmagtigden is niet in staat geweest, de ondernemingen van den Staatsraad Simolin te stremmen, noch Biron en de Aanhanglingen der Factie te bedwingen. Een troep Edelen, door de Russen gewonnen of geintimideerd, en onder welke noch Regerings Raden noch Lands Amptenaren waren, heeft op de Convocatie van Biron by wyze van Landdag durven vergaderen, en heeft tot Marschal verkoren een Man, reeds bekend door zyne daden van ontrouw en rebellie tegens zyn wettigen Vorst. De Hr. Lipski deed hun door een Koninglyken Deurwaarder 's Konings Rescript intimeeren, waarby zyne Maj. den Adel tot getrouwheid vermaant, en alle onwettige byeenkomst verbiedt; en die verwoeden, welke hun Conventicul onder beschutting van een Russise Wacht hielden, gebruikten de stoutmoedigheid van 's Konings Rescript te verscheuren en met voeten te treden. Dat Geschrift op bevel der Koningl. Commissie aan de Deuren der Kerken en van 't Stadhuis geaffigeert zynde, heeft de Russise Lt. Colonel van Schroders 't zelve opentlyk durven afscheuren, ongetwyfelt op bevel van den Staatsraad Simolin, die vervolgens den Koningl. Deurwaarder, welke 's Konings Rescript getekent en aangeplakt had, heeft doen arresteeren en uit het Land leiden; en door Russise Soldaten belet, dat 't zelve Rescript naar de onderscheide Districten van Courland gebragt wierd. Thans doet hy de getrouw blyvende Leden van den Adel, die zich door zyne bedreigingen niet

laten verwrikken, allerlei vexatien beproeven, verdryft hen van de Landgoederen, welke zy van den Hertog verkregen hadden, en slingert hen door cruelle eisschen en militaire Executie.

De Insinuatien van den Russisen Staatsraad eindelyk, offschoon met bedreigingen gepaard, zyne Koninglyke Hoogheid niet hebbende konnen verplichten, zyne Staten te verlaten, verzocht de Graaf van Brouwn, Gouverneur Generaal van Lyfland, Hem den 12den der zelve maand (February) Audientie, en deed Hem in de Duitsche Tale de volgende Verklaring:

„ Hare Keizerl. Majesteit heeft my gelast, uit haren naam uwe „ Koningl. Hoogheid te vertonen, dat de Hertog Ernst Johan daad„ lyk bezit van zyne Hertogdommen genomen hebbende, en uwe „ Koningl. Hoogheid zelve getuigen zynde van 't genoegen, waar„ medé de gantsche Adel Hem als zynen ouden en wettige Heer „ ontfangen en erkent heeft; *is de wil* van hare Keizerl. Majesteit „ dienvolgende, *dat uwe Koningl. Hoogheid ten spoedigsten de Stad en* „ *het Land ruime*; uit vreze, dat uwe Koningl. Hoogheid, door „ een langer verblyf, voet geven mogt tot enige verkoeling of „ verandering der Vriendschap jegens den Koning en zyn Koningl. „ Huis, welke hare Keizerl. Majesteit anderzints voornemens is „ bestendig te onderhouden en by vervolg door de dierbaarste be„ tuigingen te doen blyken.

Zyne Koningl. Hoogheid antwoordde, „ met de volmaakste „ hoogachting voor hare Keizerl. Majesteit vervuld te zyn, en dat „ Hy zich beyveren zoude, Haar by alle gelegenheden zyne eer„ biedigheid te betuigen; doch dat Hy den Heer Gouverneur Ge„ neraal verzocht, die Vorstin te vertonen, dat Hy Hertog van „ Courland van de beveelen des Konings afhangende, zich by de„ ze gelegenheid onmogelyk naar den wil van de Keizerin konde „ schikken; te min, vermits Hy nog jongstleden een Rescript van „ den Koning had ontfangen, waarby Hem geboden wierd, te Mit„ tau te blyven, totdat zyne Mejesteit, volgens het Resultat van het „ aanstaande *Senatus Consilium*, Hem nadere ordres konde zenden: „ en dat hare Keizerl. Majesteit te rechtmatig was, om kwalyk te „ nemen, dat Hy zich bestiptlyk naar de beveelen van een Vader „ en Koning schikte, gelyk zyn eed van trouwe en zyn plicht van „ Vasal Hem noodzaakten." De Graaf van Brown weigerende, zyne Verklaring in geschrift te geven, dewyl hy daartoe geen bevel had, zeide zyne Koninglyke Hoogheid hem, „ dat Hy zelfs „ dat Declaratoir getrouwlyk zoude aantekenen en den Koning 'er „ van verslag doen."

Zie daar, hoe een Prins, Zoon en Vasal des Konings, in zyne eige Staten behandelt is door ministers van een naburige Mogendheid, die geen ander Recht, dan dat van geweld, op Hem heeft. Doch op de supreme Rechten van den Koning en de Republiek is

geen

geen meerder acht geslagen. Wy hebben zo even gezien, met wat stoutmoedigheid een Russis Officier 's Konings Rescript, aan de deuren der Kerken en van het Stadhuis aangeplakt, heeft durven afscheuren. Weinige dagen te voren had de Staatsraad Simolin in naam van zyne Souvereine aan zyne Exellentie den Heer Castellan Lipski de volgende Verklaring gedaan:

„ Hare Keizerl: Majesteit zal nooit gedogen, dat de Commissie, „ waarmede zyne Excell. de Heer Castellan en de Heer Palatyn „ van Plater van wegens zyne Majesteit den Koning in Courland „ belast zyn, plaats hebbe, noch dat de minste daad van Rechts- „ dwang in deze Hertogdommen Courland en Semigallie geoefent „ worde. De zaken, waarop het thans aankomt, zyn zaken van Staat, „ die de concurrentie van de gantsche Republiek vorderen, zonder „ dat de Koning en de Senaat zich dezelve alleen konnen aanmati- „ gen. Hare Keizerl. Majesteit erkent niet, noch zal ooit erken- „ nen, enen anderen Hertog, dan zyne Doorl. Hoogheid den ou- „ den Hertog Ernst Johan, met toestemming van de Republiek wet- „ tig geinvesteerd, en voor wiens herstelling zich de Koning met „ de Republiek zo menigwerf geinteresseert heeft (*). Hare Kei- „ zerl. Maj. is niet onkundig, dat deze Hertogdommen een Leen „ zyn, af hanglyk van 't gantsche Lighaam der Republiek en niet „ van den Troon der Koningen van Polen; en bygevolg zal de Kei- „ zerin nimmer dulden, dat in de Rechten en Vryheden der voorsz. „ Republiek (†), welke enkel van hare competentie zyn, de min- „ ste breuke geschiede."

(*Was getekend*) C. DE SIMOLIN.

(*Het Vervolg hierna.*)

(*) *De Koning alleen had op 't Advis van den Senaat den Graaf van Biron tot het Hertogdom Courland benoemt, en heeft zich na zyn hof te Petersburg voor hem geinteresseert.*

(†) *De Tractaten verbieden Rusland, zich met de domestieke zaken van Polen te bemoeyen.*

DENEMARKEN. *Koppenhage:* De laatste berichten wegens het Gezelschap der Geleerden op bevel van den Koning na Arabiën gezonden, zyn van den 20 en 21 January dezes Jaars, en behelzen het volgende: Dat het zelve den 29 October des voorledenen Jaars te *Gidda* geariveerd, en na zich aldaar 6 Weeken opgehouden te hebben, den 14 December van daar vertrokken is, en deszelfs Reize over de *Roode Zee* voortgezet heeft; den 29 dito was dit Gezelschap genoodzaakt geweest te *Lobeja*, noordelyke Haven in gelukkig Arabiën, 7 à 8 dagen Reizens of 50 Mylen van *Mecca*, binnen te lopen; zynde aldaar aan Land gestapt,

en van de Inwoonders, dewelke voor de Europeäanen inzonderheid geporteert zyn, zeer vriendelyk ontfangen, en stond verder de Reize na *Mecca* over Land te doen.

Den 3 Augustus laatstleden heeft zyne Majesteit eene Ordonnantie doen publiceeren, waarby den Staat van Hoogst derzelver Troepen als mede hun Getal en Soldy werd vastgesteld.

ZWEDEN. Stokholm. Den Minister des Konings van Spanjen by dit Hof resideerende, heeft deezer dagen in naam van zyn Meester aan onzen Senaat verklaard, dat zyne Catholyke Majesteit verstaan hebbende, hoe by 't laatst geslotene Vredes-Tractaat tusschen deeze Kroon en den Keizer van Marocco, onze Souverein zich verbonden had, om aan gemelde Keizer niet alleen, een zeekere quantiteit Krygsbehoeftens, maar ook een gewapend Schip enz. te zullen bezorgen, by aldien die berichten waar bevonden wierden, niet zou konnen nalaten, zyne gevoeligheid dies wegens te betoonen, en zodanige maatregelen te neemen, als de omstandigheden van zaken zouden komen te vereisschen enz.

Den Senaat verwonderd over een zo onverwachte Verklaring, heeft daar op aangemelde Minister geantwoord, dat die berichten van alle grond van waarheid ontbloot zyn dewyl in gemelde Vredes Tractaat niets diergelyks is vastgesteld geworden, en de geschenken voor den Keizer van Marocco geschikt, alleen bestaan in Stoffen enz.

Ter verhoeding van de gevolgen welke de te Amsterdam en Hamburg voorgevallen Faillissementen in onze Huizen van Negotie mogten te weeg brengen, is op verzoek van de meeste Bankiers dezer Stad een Commissie ingestelt ter liquidatie van de wederzydse Pretensien, spruitende uit geprotesteerde of niet geacceptêerde Wisselbrieven. Dezelve bestaat uit 2 Raden van 't Commercie Collegie en 5 Kooplieden, die den 10 Aug. benoemt zyn. Doch velen onderstellen, dat de afdoening van zaken daar door langer traineeren zal dan volgens het Wissel-Recht wel behoorde, en dat de insolvente Schuldenaars dus gelegenheid bekomen zullen, zich in tyds met de vlugt te salveeren. Ondertusschen heeft het Koninglyk Hof-Gericht geärresteert, dat alle Questien of Wisselzaken by den ordinairen Rechter volgens de Reglementen op de cambinale vorderingen, uitgeweezen moeten worden.

DUITSCH-

DUITSCHLAND. Weenen. Het Hof ontfangt noch van tyd tot tyd expressens van Versailles, en vaardigt 'er ook telkens eenige derwaards af, zonder dat derzelver depeches onder 't gemeen bekend worden, doch vermids de inhoud van die depeches nu en dan aanleiding geeven tot het houden van Raadvergaderingen ten Hove, zoo veronderstelt men billyk, datze van aangelegenheid moeten weezen, zo wel als de geenen, die de Keizerin telkens ontfangt van den Baron van Pencler, Haren Minister by de Ottomannische Porte.

Een andere zaak trekt ook de attentie van dit Hof zeedert eenige dagen tot zich; te weten, dat de Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, onze Souvereine heeft doen verzoeken om een aanzienlyk corps Oostenrysche Troepen, ten einde zich in gevalle van een of andere onaangename gebeurtenis in Polen, in staat te bevinden, om zyne vyanden met meer nadruk 't hoofd te konnen bieden. Men is echter van gedachten, dat vermids ons Hof noch niet ten vollen gerust is gesteld ten opzigte der oogmerken van de Ottomannise Porte, 't zelve dat verzoek aan zyn Poolsche Maj. niet zal konnen inwilligen.

Daar beneevens, alschoon de Keizerin geneegen mogt weezen, om zyn Poolsche Maj. by te staan, zoo meenen sommige te weeten, dat haar Keizerl. Maj. niet daartoe overgaan zal, vermids de Keizerin van Rusland zonder twyfel nimmer afzien zal van hare vaste resolutie, om den Hertog van Biron in 't bezit van de Hertogdommen Courland en Semigallie te handhaven, weshalven alle de pogingen en bemoeijingen van Polen, ten einde zulks te beletten, vruchtloos zullen moeten afloopen, ter oorzake van de aanzienlyke krygsmagt, die haar Ruskeizerl. Maj. derwaards kan, en des noods, zal zenden, zoo lang de Polen niet door een of andere voorname Mogenheid met een talryk corps Troepen ondersteunt worden, hoedanig een corps de Keizerin onze Souverein niet kan missen, zoo lang men noch niet ten vollen aangaande de oogmerken der Porte onderricht is.

Zeedert eenige dagen loopt hier een gerucht, dat de formeele beslissing der zaak, betreffende de Bisschoplyke verkiezing te Luik, welke beslissing teegen den 20 Sept. was vastgesteld, op verzoek van zeeker Vorst tot in November aanstaande uitgestelt is geworden. Men voegt daarby, dat de Paus, zeer sterk aangezocht

wor-

wordende zoo van weegens ons Hof, als van weegens dat van Versailles, ten behoeve van den Prins Clemens van Saxen, tans aan middelen doet arbeiden, om aan beide Partyen genoegen te geeven, en dat dus wellicht zou konnen gebeuren, dat die Prins erkent wierd als Souverein Bisschop van Luik, en dat de Grave d'Oultremont blotelyk bevestigt wierd in zyne verkiezing tot Bisschop, door aan hem een jaarlyksch en met die waardigheid over een komend pensioen toe te leggen, 't welk uit de revenuën van dat Vorstlyk stift zou worden gelicht; het geen de tyd zal moeten leeren.

Met betrekking tot de voortz. zaak van Courland en Semigallie, ziet men alhier eene Dclaratie van Hare Keizerlyke Majesteit van Rusland, aan den Resident des Konings van Polen, Keurvorst van Saxen, te Petersburg overgegeven, behelzende als volgd:

Haare Keizerlyke Majesteit heeft by den aanvang van Haare Regeering en altoos Haare liefde voor de vreede en de algemeene rust, laaten blyken. De zorg die Zy daar voor gedragen heeft, is door de Voorzienigheid gezegent geworden, en Zy heeft het vergenoegen van te zien, dat het Menschelyke geslagt, de zoetigheid van de Vreede begint te smaaken. Niets schynt aan Haare vergenoeging te ontbreeken, maar Haar weldoenend hart wend de oplettenheid verder, en wilde gaarne de minste alteratie vermyden en de goede verstandhouding, welke Zy verlangt met de andere Moogenheeden en voornamentlyk met Haare nabuuren, onder welkers getal zig Zyn Majesteit den Koning van Poolen, oude Vriend en Geallieerde van Rusland, bevind, aanqueeken. Aangemoedigt door deeze gevoelens, is het met leetwezen dat de Keizerinne ziet dat de Koning van Poolen, gantsch andere weegen ten Haaren opzigte inslaat, en Haare vriendelyke demarches niet dan met onvriendelykheid beantwoord.

1. Men heeft in de eerste plaats in de zaak van *Courland*, Haare Keizerlyke Majesteit, agt geevende op al het geen de waardigheid van den Koning von Poolen konde interresseeren, niet zien ophouden Haar regt te reclameeren, waar in Zy altoos het grootste vertrouwen gesteld heeft.

2. Niet alleen heeft Zy alle mogelyke attentie gegeeven op de aan Haar gedaane Vertoogen, raakende de schadens die de Poolen door de passagie der Russische Troupen mogten geleeden hebben; maar wagt thans alleen de nominatie van Commissarissen der Republieq, om de schadens te schikken en de vergoeding te ordonneeren.

3. Haare Keizerlyke Majesteit heeft zig niet vergenoegt van Syn Poolsse Majesteit van Haare vriendschap in die twee generaale voorwerpen, welke hunne respectieve Staaten raaken, te overtuigen.

Zy

Zy heeft niet minder ter harte gehad om dezelve blyken te geeven van haare personeele gevoelens voor hem en deszelfs Huis. Zy heeft zig reeds geinterresseerd, en zal zig altoos in het toekoomende interesseeren in alle favorable geleegenheeden, tot het bezorgen van een convenabel Etablissement aan Syn Koninglyke Hoogheid ven Prins Karel, Zoon des Konings. Des niet teegenstaande, heeft Syn Majesteit den Koning van Poolen, tot hier toe geen gehoor willen geeven aan eenige ouvertures van vergelyk nog voldoening op alle de voorwerpen der klagten van de Keizerinne.

Zonder te spreeken van het eeuwige Vreedens-Tractaat, tusschen Rusland en de Republieq Poolen vastgesteld, en welke in veele poincten door Poolen is verbrooken, beklaagt zig Haare Keizerlyke Majesteit.

1. Dat de Koning Haar, niet tegenstaande het door den Graaf van Keizerling, derzelver Ambassadeur, gedaane verzoek geen satisfactie bezorgt heeft, ten opzichte van het irreguliere gedrag van vier ministers, die een voor het Russische Hof en haare Souveraine zeer beleedigende Memorie geteekend hebben.

2. Over dat de Koning tot hier toe den gelegitimeerde Hertog van Courland nog niet erkent heeft.

3. Over dat de Wetten en de Vryheeden van Poolen, als meede de Vrienden van Rusland, zyn verdrukt, welke men buiten alle bedieningen en gratien houd, om dat zy de Vryheid en de Wetten souteneeren, en daar door zelfs de bescherming van Rusland verdienen, welke Guarandeerster van het Recht der Republieq zynde, geen verandering in haare Constitutien toestaan, maar dezelve tot een vaste steun verstrekken moet.

Zo veele demarches, strydig tegens de goede ordre en de rust van de Republieq Poolen, kunnen de Keizerinne niet dan onaangenaame voornemens inboesemen, dog altoos geleid wordende door de zelfde gevoelens van liefde voor de Vreede, nodigt Haare Keizerlyke Majesteit Syn Poolsche Majesteit op het allervriendelykste uit, om langs den weg van verzoening de zaaken van de Republiek te handelen, en offereerd te gelyker tyd, om daar aan met alle haar magt en als Vriendinne en Gurandeerster meede te werken, zo dra het den Koning zal behagen zig diesweegens te expliceeren en een Categoris Antwoord te geeven.

Ten einde Haare Keizerlyke Majesteit mag gedekt zyn voor alle blaam, indien tegens haar zin de zaaken van Polen een droeviger gedaante mogten bekomen, wil zy niet nalaten aan Syne Poolsche Majesteit kennis te geeven, dat haare particuliere agting voor zyn Persoon, haar vooral doet verlangen dat de zagte weg hunne tegenwoordige verschilen termineere, en de natuurlyke staat der vriendschap, goede verstandhouding en verbintenis, die tusschen hun moet subsisteeren, en welke de tederheid van den Koning van Po-

len voor zyn Koningryk, veel moeiten en ongerustheid zoude uitspaaren, herstellen mag.

Dresden Den 31 Aug. voormiddags arriveerde haare Koninglyke Hoogheid de Princes *Christina*, na eene absentie van 15 Maanden in Vrankryk, over Langensaltz en Leipzig gelukkig en in goede Gezondheid weder alhier, en wierd van zyne Majesteit den Koning, zo wel als van het geheele Koninglyke Huis, op het tederste ontfangen: *Te Langensaltz* is haare Koninglyke Hoogheid door den Magistraat en Burgery, onder het losschen van 't Canon en het gelui der Klokken, gecomplimenteert geworden, en vertoefde eenige uuren by de Hertogin Duariére van *Saxen-Weissenfels*, dewelke zig aldaar ophoud. De Koning heeft den Generaal-Major, Graaf van Renard, welke de 1200 Man Saxise Guardes commandeert, die steeds in Poolen blyven, tot Luitenant-Generaal benoemd. Alle Saxise Troepen, zo wel Infantery als Cavalery, staan gereed, om op de eerste Ordre in het by Zeitz afgestookene Camp te rukken alwaar dezelve de Revuë zullen passeeren.

De Vergaderde standen van dit Keurvorstendom zetten hunne deliberatien ieverig voort.

HAMBURG. Den 7 September (1763) 's morgens ten 8 uuren is zyne Doorluchtige Hoogheid, *Georg Ludewyk*, Hertog van Holstein-Gottorp, Stadhouder van het Russis-Holstein, Veld-Marchal van Rusland en Ridder van de Russise St. Andries-Orden &c. aan eene Apoplexie, waarvan hy den voorgaande dag overvallen was, overleden; en dus, tot groot Leedwezen van geheel Desselfs Doorluchtig Huis en alle Holsteinse Onderdaanen, zyne Gemalin, onlangs insgelyks alhier overleeden, in de Eeuwigheid gevolgd: Zyne Hoogheid was de 26 Maart 1719 gebooren, en heeft dus zyn roemwaardige Ouderdom tot 44 Jaaren, 5 Maanden en 3 Weeken gebragt.

Dit onverwacht sterfval is thans by na het eenigste onderwerp van redeneering alhier; de Overleedene is de Hertogin zyne Gemalin, op den 21sten dag na haar overlyden gevolgd, Het Lyk van die Vorstin was in de St. Michaelis Kerk in een ordinaire Kist by gezet, doch op bevel van haren Gemaal in een prachtige Kist begraven in een Kelder, welken die Hertog gekocht had. Zyn Hoogvstl. Doorl. had begeert, dat men Hem, hoe laat zulks ook verricht mogt zyn, daarvan rapport deed, 't geen ook zeer laat

laat in den nacht geschiedde; als wanneer hy zyn Kamerdienaar ordonneerde, iets voor hem te lezen; 't geen deze deed, doch bespeurde onder het lezen, dat de Hertog schreide en snikte. Na dat weenen geraakte zyne Vorstl. Doorl. in slaap, waar uit hy niet ontwaakt, maar met zware convulsien gestorven is. Zyne intentie schynt geweest te zyn, alhier een permanent verblyf te houden en zich van de Administratie der Holsteinse Staten van den Russisen Grootvorst te ontslaan, hebbende sedert de in Rusland voorgevallene Revolutie, (waarby wylen zyn Neef, de Keizer Peter IIIden gedetroneert en kort na zyn val overleden is) weinig genoegen genoten, maar veeleer verkozen uit zyne eige middelen, die toereikende genoeg waren, te bestaan, dan den last van eenes anderens Staatsbewind te dragen Het Lyk van zyne Hoog Vorst. Doorl. geopent zynde, zyn in de edele delen van 't zelve gene merken van aansteeking of verzwakking, maar in tegendeel alle blyken van een ongemeen gezonde constitutie bevonden; doch die Prins was zeer bloedryk, zeer corpulent en daarby ook zeer gedrongen en kort van hals (een gesteldheid, welke de Genees- en Ontleedkundigen weten dat geen hogen top van leeftyd bereiken kan). Zyne Hoogvorst. Doorl. laat 2 Zonen na, in welke de deugden en roemwaarde eigenschappen van hunnen Vader en Moeder, die beide hun in vier weeken tyds ontrukt zyn, zyn overiggebleven.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Koning, heeft bevel gegeven het Parlement, dat tot den 6 Sept. was uitgesteld, op nieuws tot den 11 October aanstaande te prolongeeren. Dewyl men zeer groote Debatten in 't zelve te gemoet ziet, had men voorgenomen den vermaarden Heer Pitt wederom aan 't hoofd der staatszaken te stellen; om door dit middel de verdeeldheden te doen staaken; maar die Heer heeft niet alleen op de Dimissie van het nieuwe Ministerie aangedrongen, alvoorens het Bestier van de Staats-Affaires weder op zig te neemen, maar ook teffens eene absolute Noodzaakelykheid doen blyken, om het Gedrag van alle de Ministers, dewelke Deel aan de Negociatie van het laatstgeslootene Vrede-Tractaat gehad hebben, te examineeren: Verklaarende die Staatkundige, dat gemelde Tractaat, niet alleen de Eer van het Koningryk bezwalkte, maar ook geenzins aan de Belangen van de Natie beantwoorde, dewelke hadden behooren te spruiten uit

de groote Succeſſen der Wapenen van Engeland: hetwelk aan de vyantlyke Mogenheden Tyd verſchaft zig dusdanig weder in ſtaat te ſtellen, dat dezelve in weinig Jaaren den Onderdaanen van Groot-Brittannien weder zeer hinderlyk kunnen zyn; waarop aan de Heer *Pitt* voornoemt in Antwoord gerepliceert is: Dat, vermits het gemelde Vrede-Tractaat by meerderheid van Perſoonen in het Parlement is goedgekeurt; van het grootſte gedeelte der Natie geapplaudeert, de getroffene Vrede zo voordeelig is als mohelyk te obtineeren en eindelyk het Voorweap van den Oorlog in allen deelen bereikt was; zo was het een Zaak van importantie geweeſt, om den alvernielenden Oorlog te doen eeſſeeren, ten einde de drukkende Laſten der Finantien &c. te doen ophouden en dus konde de Inſtantie van dien Staats-Miniſter niet geaccepteert worden: Gemelde Heer *Pitt* had reeds de Perſoonen, die hem in het Staats-Beſtier zouden aſſiſteeren, gedeſigneert; als mede het Advys van den Graaf *Bute* geſolliciteert, maar die Heer is gereſolveert eenen Tour in Europa te gaan doen, ten einde het Misnoegen van 't Volk te ſtillen: Doch hoewel de Propoſitien van den Sollicitant de Miniſteriale Bevrediging afgebrooken hebben, verlieſt men echter niet uit het Oog, om Maatregulen te beraamen, ten einde dit important Stuk te effectueeren, hebbende het Hof den 3 een Courier met nieuwe Propoſitien aan den Heer *Pitt* gezonden: Ondertuſſchen continueert zyne Tegen-Party bittere Reflexien tegen hem te produceeren.

Vermits echter alle deeze propoſitien niet geſuccedeerd hebben heeft de Koning eindelyk over de Vacant zynde plaatzen in het Miniſterie gediſponeert, en den Hertog van *Bedford* tot Préſident in den geheimen Raad; den Graaf van *Sandwich*, in plaats van den Graaf van *Hallifax*, tot Secretaris van Staat in het Noorder-, dezen laatſten tot Secretaris van Staat in het Zuider-Departement, in plaats van wylen den Graaf van Egremont, en den Graaf van *Hilsborough* tot eerſten Commiſſaris over de Bevorderingen en Uitbreidingen van de Commercie in America in plaats van den Graaf van Shelbourne, benoemt; verders zyn de Lord *Hyde* en den Heer *Hampden* tot Adjunct Directeurs-Generaal der Poſteryen, in plaats van den Graaf van *Egmont*, en deze laatſte, in plaats van den Graaf van *Sandwich*, tot eerſten Commiſſaris in de Admiraliteit aangeſteld: Ook zyn de Hertog van *Bedford* en

de

de Graaf van *Sandwich* en de Lord *Hyde* tot Leden van den Geheimen Raad gedeclareert: Dus is het Ministerie weder gereguleert, zonder dat eenig Lid van het oude daarin toegelaten is; doch de Koning is van de Talenten der genomineerde Persoonen volkomen gepersuadeert. Zyne Majesteit heeft den Heer *Dudlei Alexander Sidny Cosby* tot Groot-Brittannise Resident aan het Hof van Denemarken, en den Heer *Emanuël Matthias* tot Agent by de Hansée Steden Hamburg, Bremen en Lubek benoemt. De Voorstanders van het oude Ministerie continueeren te beweeren dat de Heer *Pitt* in desselfs Propositien nopens het reguleeren van het Ministerie als een oprecht Patriot gehandelt heeft; en dezelve blyven geduurig zeer oplettend omtrent de schaarsheid van Penningen in het Gouvernement, als mede wegens de Anticipatie van een gedeelte der Revenuën van de Kroon voor het toekomende Jaar: Men verondersteld vastelyk, dat 'er ergens een quaad gebruik van de uitgifte der Penningen moet gemaakt zyn, weshalven de Resolutie genomen is, om by de naaste Zitting van het Parlement dienaangaande Onderzoek te doen. De Graaf van *Bute* was, zo gezegt word, voorneemens zyn Verblyf geduurende drie Jaaren te Geneve te gaan neemen; doch verzogt zynde zulks niet te doen, gelooft men dat dezelve daarvan zal afzien.

Den 14 Septemb. 's morgens ten 11 uuren begaf de Koningin zich uit haar paleis na dat van St. James, werwaards ook de Prins van Wales en de jonggeborene Prins, zynde Hertog van Gloucester, gebragt, en vervolgens uit de vensters aan 't gemeen vertoont wierden, en vermids de plegtigheid van het toedienen van het Bondzeegel des H. Doops aan den laastgem. Prins reeds den 10 was vastgestelt, zoo nam de processie ten dien einde tusschen half 7 en 7 uuren 's avonds eenen aanvang in de volgende order;

1. De Prinses Augusta, begeleid door den Prins William. 2. De Prinses Louïsa, begeleid door den Prins Henry. 3. De Prinses Matilda, begeleid door den Prins Frederik. 4. De Prinses Amalia, begeleid door den hertog van Cumberland, en 5. Een aanzienlyk aantal personen van de groten adel. enz.; de geheele trein begaf zich na de grote raadkamer alwaar de Koningin op een der prachtigste staatziebeddens gezeeten was, die men ooit gezien had, zynde 't verheemelte, de gordynen en rabatten van kostbaar karmosynefluweel, bezet met goudene galonnen en franjes, en geheel-

lyk

lyk met wit ſatyn gevoert. Het bedde-ſprei was geheel van ongemeen kunſtig gewerkte kant, en had alleen 3780 ponden ſterling gekoſt.

Zoo draa het gantſche hoge gezelſchap aldaar by ëen gekomen was, wierd de plegtigheid des H. Doops ontrent den jonggeboren Prins verricht door den aartsbiſſchop van Canterbury, en aan zyn Kon. Hoogh. de naam van FREDERIK gegeeven. De gevaders waren hunne Kon, Hoogheden den Hertog van Cumberland, en de Prins Henry, de laatſte in naam van den Hertog van York; en de Koningen van Pruiſſen en van Denemarken, gepreſenteert door de Graven van Huntingdon en van Gower; en haar Kon. Hoogh. de Prinſes Amalia ſtond in perſoon als gemoeder. Na het eindigen van die plegtigheid begaf het hoge en ongemeen luiſterryke gezelſchap zich na de apartementen van de Koningin, alwaar 't zelve op de gewone ververſchingen, by diergelyke geleegenheeden gebruiklyk, onthaalt wierden, zynde aanmerklyk, dat de jonge Prins van Wales geduurende dien ganſchen tyd aan haar majts. rechte hand geplaatſt was.

VRANKRYK. Parys. De Koning Stanislaus, Hertog van Lotharingen en Bar, is den 23 Sept. van Lunevelle alhier aangekomen. De Vertogen van het Parlemen van *Rouan* maken ongemeen veel gerucht, en verſchaffen veele beezigheden aan het Miniſterie.

Den 9 Septemb. heeft het parlement een arreſt doen puliceeren, waarby aan de Clercquen van de Procureurs op rigoureuſe Straffe verboden word, in het toekomende Degens, Hartvangers, Rottingen of Stokken te dragen, welke Clercqen den 27 der voorledene Maand daaromtrent eene Vergadering hebben gehouden, en de daarin beſlootene Deliberatie aan den Procureur Generaal overgeleeverd, dewelke het Hof wel aangenomen, doch het Arreſt voornoemd geconfirmeert en aan de Griffiers en Deurwaarders van het Hof belaſt heeft, geene de minſte Geſchriften hieromtrent meer aan te neemen; maar wel acht te geven op de Contraventeurs van het gemelde Verbod: Aan de Procureurs word daarin verboden, van hunne Clercquen niet met Degens &c. te dulden, op Straffe, gelixeert in het bovenſtaande Arreſt.

Van *Lyons* word in dato den 5 Sept. 't volgende gemeld: Het Parlement van *Dauphiné* heeft de Zaak der Jeſuiten getermineert, en

en den 29 passato een Arrest doen publiceeren, waarby die Societeit vernietigd, en aan de gemelde zogenaamde Jesuiten belast word, derzelver Huizen te ontruimen, en zig van de verdere gemeene Zamenleeving te onthouden: Gemelde Parlement reserveert zig daarin van aan yder zogenaamde Jesuit een Pensioen tot Onderhoud toe te staan, en ordonneert tessens aan dezulke dier Vaderen, die buiten 's Lands geboren zyn, om voor den eersten October uit dit Koningryk te vertrekken.

NEDERLANDEN. Antwerpen. Men heeft alhier tyding dat thans te *Utrecht* een *Concilium* gehouden word, 't welk zo men zegd den 23 September (1763) begonnen is; dat de zoogenaamde Aartsbisschop van *Utrecht*, zoo als ook de Bisschoppen van *Haerlem* en *Deventer* in het zelve presideeren, en dat alle de Priesters van Holand het zy in Persoon of door Gedeputeerden daar by tegenwoordig zyn; Dat daarenboven verscheide Geestelyken uit Vrankryk gekomen zyn, om het zelve by te woonen en dat het Onderwerp van deze Kerkelyke Vergadering bestaat in de onderstaande Geschriften, welke by den Boekverkooper Rey te Amsterdam gedrukt zyn.

I. Omkering van de Religie als mede van de Goddelyke en Menschelyke Wetten door alle de Bullen en Brevetten, dewelke zedert byna twee honderd Jaaren zyn gegeven tegen *Baïus*, *Jansenius*, de vyf Stellingen en tegen den Pater *Quesnel*, of Verzameling van alle de Bullen, verzeld met historische en critique Aanmerkingen en veele zeer gewigtige Stukken, die een historisch Vervolg behelzen van de Ergernissen, met dewelke het Hof van Romen en de Jesuïten zedert twee honderd Jaaren de Kerk gelyk als overstroomd en in den elendigsten staat gebragt hebben. Onder dezen titel staan de Woorden uit het Boek dat *Regteren* XIX. 30.

II. Korte Inhoud van een plechtige Aanklagte, gedaan aan de Kerk en aan het generale *Concilium*, 't welk dezelve representeerd 1.) van een meenigte Bullen, Brevetten &c. van Bisschoppen van Romen, die de Religie zoo wel als de Goddelyke en Menschelyke Wetten om verstooten, en 2.) van de Bisschoppen van Romen en hun Hof zelfs, als de Auteurs van de Rampen en Ergernissen, die in de Kerk, den Tempel en het Heiligdom alles onder de voetwerpen.

III. Circulaire Brief en Denunciatie geadresseerd aan de Heeren Pasto-

Paſtoren der Kerken van Holland zoo uit het Diſtrict van het Aartsbisdom van *Utrecht*, als uit de Bisdommen van *Haerlem* en *Deventer* over die gewigtige Zaaken; Onder deze bevind zig een formeele Aanklagte, welke aan die Heeren in 't byzonder gedaan is, nopens de Bullen der Pauzen en wel in zonderheid van de *Bulle Unigenitus* als Ketterſch, en als de Standaard van de Verloochening, om dat dezelve het Evangelium zonder eenige dubbelzinnigheid veroordeeld &c.

Amſterdam. Men heeft hier verſcheide Brieven van *Smirna*, in dato 9 en 10 Auguſty, (1763) dewelke eenpaarig gewag maaken van den verſchrikkelyken Brand, dewelke aldaar tuſſchen den 5 en 6 van die Maand ontſtaan is by den Apotheker *Cobbe*, woonende in de *Franken* of *Europeaanen Straat*, die van het Tolhuis af tot aan het einde by de Tuinen geheel en al in de aſſche gelegt is: Eerſt zyn de Vlammen in het Franſche, vervolgens in het Italiaanſche en Hollandſche kwartier overgeſlagen tot by 't Kwartier der Grieken: De Brand is zoo geweldig geweeſt, dat vier honderd Huizen daar door verwoeſt zyn, zonder dat de Spuiten (alſchoon de voorn. Straat aan de Zeekant legt, en tot nu toe altoos van zulk een zwaaren Ramp bevryd gebleeven is) ofte andere aangewende Hulp-Middelen den ſpoedigen voortgang van de Vlam hebben kunnen ſtuiten.

Onder de afgebrande Gebouwen zyn de Huizen en Kerken van de Hollandſe en andere Conſuls, zoo als ook het Capucyner Klooſter, en de Magazynen der bovengem. Natien, hebbende voornaamentlyk de Koffy-Magazynen veel geleeden; Eenige Katoen Baalen, die een verſchrikkelyken Damp en zeer groote Wanorder veroorzaakten, zyn brandend uit de Magazynen gehaald, en met de onbeſchadigde in Zee geworpen.

Door dit Ongeluk zyn veele Familien in een zeer behoeftigen ſtaat gebragt, en bevinden zig ten eenemaal zonder Wooning: Veele hebben reeds hunne toevlucht op de aldaar leggende Schepen van hunne Natien genoomen, zoo als onder anderen de Hollanders op de Schepen van de Kapiteins Jan Jans Leuning en Hilkes enz.

Magiſtratuuren en Amptenaren.

Den 27 Auguſt. is tot derde Secretaris der Stad *Purmerende* aangeſteld de Heer Mr. *Cornelis van Neck*. Door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemee-

gemeesteren der Stad *Haerlem* zyn uit eene overgeleverde Nominatie van een dubbeld getal, tot Opper-Officieren in den Burger Krygsraad verkozen, de Wel Ed. Gestr. Heeren: Tot Colonel van de Cluveniers-Doelen *Dirk van der Waijen*, en tot Colonel van de St. Joris-Doelen Mr. *Paul le Leu de Wilhem*. Tot Fiscaal der beide Doelens Dr. *Nanning Berkhout*. Voorts tot Capiteinen: *Hendrik Croon*, *Johan Fredrick Godfried* Baron *van Freisheim*, *Wernerus Köhne*, Mr. *Jean Henry van Heemskerk*, Mr. *Gerard Jacob van Cattenburch*, *Eduard Peter* Baron *Ram tot Schalckwyk*, Mr. *Jacob Crommelin*, en Jonkheer *Hercules van Foreest*, Heer van beide de Egmonden: En tot Luitenant, Mr. *Jacob Adriaan van Assendelft*, *Jean Marchant Nicolaasz.*; *Rudolph de Burlet*, *Hendrik Pieter de Pauw*, *Pieter Eisenbroek*, *Willem Onder de Linden*, *Jan Doeble* en *Gerrit Kok*.

De Ed. Heeren Bewindhebbers der Oost-Indische Maatschappy ter Kamer *Hoorn* hebben het Schip *Lycoghton* aan Schipper *Klaas Stuyver*, en 't Schip *Westvriesland* aan Schipper *N. Hulleman* begeven.

Tot Burgemeester der Stad *Groningen* is aangesteld de Raadsheer *Pieter Alstorphius*; in desselfs plaats tot Raadsheer, den Heer *Jozeph Gockinga*, Land Schryver en Fiscaal, en in des laatsgemelden plaats de Heer *R. T. Iddinga*.

Leopold Ernst, Grave *van Firmian*, Bisschop te *Seggan*, is tot Vorst en Bisschop van *Passau* verkooren.

Den 8 Sept. zyn door de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Maatschappy de volgende Schepen begeven, als *Velsen* aan *H. A. Tieding*, in de plaats van 't Schip *Wiltryk* dat voorheen aan hem (ziet July laatstleden bladz. 23) en nu aan *P. Clemens* is opgedragen; *Bosch en Hoven* aan *P. S. Vlout*; *Luxenburg* aan *J. Beys*; en *de Liefde* aan *G. de Waal*.

De Heer en Mr. *Abr. Aeg. Rubbens*, Pensionaris der Stad *Tholen*, is aangesteld tot Ontfanger der Gemeene Middelen, over de gem. Stad en Eilande van dien naam; en in desselfs plaats tot Pensionaris de Heer Mr. *J. G. Blankert*.

Den 14 Sept. zyn uit eene overgeleverde Nominatie tot Schepenen der Stad *Haerlem* geëligeerd de Ed. Achtb. Heeren: Mr. *Jan Theodorus Kock*, Mr. *Zacharias Steenis*, Mr. *Paul le Leu de Wilhem*, Heer van Drongelen, Mr. *Aalst van der Hoolck de Bruyn*, Mr. *Gysbert Adriaan Patyn*, Mr. *Albert Fabricius*, Heer van Almkerk, en *Adolf Jan Hesbuizen*; en de vyf laatstgemelde Heeren tot Schepenen-Commissarissen.

Door de Ed. Achtb. Vroedschap der voorn. Stad is gedispicieerd den Wel Ed. Gestr. Heer *Elbert Testart*, Raad en Oud Burgemeester, tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit t'Amsterdam, tegens Mei 1764, in plaats van den Heer Mr. Carel van Dyk, Raad en Oud-Burgemeester en Hoog-Bailluw van Kennemerland &c., wiens Commissie alsdan geëxpireerd is; voorts heeft de Vroedschap voornoemd gedispicieert den Wel Ed. Gestr. Heer *Salomon van Echten*, Raad en Oud Burgemeester, om insgelyks tegen primo Mei aanstaande Sessie te neemen in de Provinciale Rekenkamer van Holland.

Door de Ed. Mog. Heeren Curatoren der Universiteit van Stad en Lande is aangesteld de Heeren *Gualtherus van Doeveren*, tot hiertoe *Prof. Med. Anat. Chir. & Artis Obstr.* met verhoging van desselfs Jaar wedde tot *Professor Med. Theor. & Pract. Chem. & Artis Obst.*; als ook de Heer *Petrus Camper*, thans *Professor honorarius Medicinæ* &c. t'Amsterdam, tot *Profess. Med. Anat. Chir. & Botanices* op de gemelde Hogeschool.

Uit eene overgeleverde Nominatie

zyn tot Schepenen der Stad *Dordrecht*, voor den tyd van twee Jaren, beginnende met *Michaëlis* aanstaande, of den 29 Sept. 1763, verkoozen de Heeren en Mrs. *Pieter Cornelis Pompe van Meerdervoort*, *Mattheus Onderwater*, *Bartholomeus van den Santheuvel*, en *Boudewyn Onderwater*; en tot Schepenen Commissarissen van de Gemeene Lands Middelen de Heeren Mrs. *M. Onderwater* en *Boudewyn Onderwater*.

Den 18 September dag der Verandering van de Magistraat van *Luyk*, werd door de Burgery dier Stad daartoe benoemd de Graaf *van Oultremont*, eerste Edelman, de Graaf *van Berlaimont de Bournonville*, deszelfs Schoonbroeder, en van wegens 't illuster Capittel (*den Bisschoppelyke Zetel Vacant zynde*) de Ridder *de Hervé de Grady*, Oud-Burgemeester, en *van den Steen de Saive*; waaruit by 't lot tot regeerende Burgemeesters aangesteld zyn, de Graaf *van Berlaimont* en de Ridder *de Hervé*.

Zyne Doorl. Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veld-Marschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld, tot

Luit. Coll. Tit.	Dirk Willem Hendrik van Brakel, in 't Regiment van	*de Salve.*
Coll. Com.	Carl Lod. Prins van Anhalt-Schaumburg.	*Waldek.*
Luitenant.	Frederik Willem Quell.	*d'Envie.*
Vaandrig.	Pieter Ferret.	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 6 en 8 Augustus (1763) is te *Constantinopolen* de hitte zo groot geweest, dat men aldaar geen geheugen had van diergelyke meer beleefd te hebben, zynde daar door verscheide Menschen gesmoord.

Den 1 September overleed t'*Amsterdam* in den ouderdom van 58 jaren de Ed. Achtb. Heer *Jan Testas*, Oud Schepen dier Stad.

Den 1 September, werd te *Carignan*, eene Stad in Piemont, aan de Rivier de Pô gelegen, een klein kruid Magazyn door den donder aangestoken, en sprong dus in de lucht; daarby zyn 4 Soldaten gedood en 6 gewond geworden.

Den 2 September 's avonds om negen uuren is te *Stokholm*, Hoofdstad van Zweden, een Vuur-kogel aan den Hemel gezien, met een staart, gelyk die van een Comeet; die echter schielyk verdweenen is.

Op Zondag avond den 4 dito ten 11 uuren is aan 't *Abkouder* Tolhek een droevig voorval gebeurd; eenige Zmousen komende aankloppen greepen den Tollenaar aan, drongen in Huis en bragten hem worstelende eenige wonden toe, waarna zy hem, de Vrouw en het Dochtertje bonden en de kleinodien en geld mede namen ter waarde van wel duizend gulden; in 't weg gaan heeft de Vrouw 'er 14 geteld, en het kind 'er twee van gekend, welk meermalen aldaar gepasseerdt waren; men heeft tot nu toe noch geen van deeze dieven ontdekt. Deeze benden op eenige andere plaatzen geweest zynde, moeten de Boeren, van den 15 September tot den 15 Maart, niet alleen op de Dorpen waaken, maar ook over al op de wegen patrouilleeren, van een en een half uur na Zonnen ondergang tot een en een half uur voor Zonnen opgang.

Te *Sommagne* een Dorp omtrent drie mylen van *Luyk* gelegen is in den ouderdom van 107 Jaren overleden, zeekere *Margareta Sohet*.

De regeerende Vorst van Waldek overleed den 29 Aug. (1763) te *Arolsen* in

in den ouderdom van 59 jaren.

Den 4 dito 's morgens omtrent quartier voor elf uuren had men te *Carlsrube* en *Rastad* vier sterke schuddingen eener Aardbeeving; waardoor echter niet de minste schade veroorzaakt wierd.

Op Zondag den 11 Sept (1763) is in de Luthersche Oude Kerk getrouwd een paar, waarvan de Bruid, noch vryster zynde, den ouderdom van 86 jaren bereykt heeft.

Den 13 Septemb. stierf in '*s Hage* de Heer *Quirinus Dannenbergh* Lid der Vroedschap aldaar.

Den 15 Sept. overleed in '*s Hage* de Heer *Johan Alex. van Smdyk*, Schoonzoon van den Heer van *Haren*, eertyds wegens de Provintie Vriesland Sessie in hun Hoog Mog. Vergadering hebbende.

De Nederlandsche Groenlandsvaarders, dit Jaar ter Walvisvangst uitvaren, zyn binnen de Havens deezer Landen te rug gekomen, behalven drie die verongelukt zyn, hebbende te zamen gevangen 569 Visfen makende 14528 Quartelen.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deezer Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 5 en 19 October onder Voorzitting van Do. *H. Hageman.*

Op Vrydag den 2 September heeft alhier voor de eerste reis zig laten hooren de Heer *Andreas Lutgerus Colver*, Proponent, in de beurt van Do. *Boon* in de Nieuwe Kerk, en verklaart uit Jesaias 33. v. 17. *Uwe Oogen zullen den Koning zien in zyne schoonheid: Gy zult het Land uitgebreidt zien.*

Van 's gelyken heeft op Woensdag den 7 Sept. in de Oude Kerk in de beurt van Do. *Mulder* voor de eerste reis zig laten hooren de Heer *Casparus Feilke* Proponent en Verklaart uit Rom. 3. v. 28. *Zo houden wy 't nu, dat de Mensch rechtvaardig word, zonder de Werken der wet (alleen) door het Geloof.*

Van DEUTICHEM heeft men dat de wel Ed. Achtb. Magistraat dier Stad, een Kerk tot Verrichting van den Godsdienst deezer Geloofsbelydenis overgegeven hebbende, en den aldaar nieuw beroepen Leeraar aangekomen zynde, de Inweying van dezelve geschied was den 25 Sept. (1763) zynde dien dag driemaal gepredikt, en het *Te Deum* onder Instrument-en Vocaal-musiek gezongen geworden.

Vervolg van de Opkomst der Luthersche Gemeente binnen AMERSFOORT (ziet Aug. 2de stuk bladz. 86.

De 11de was. Joan Michiel Boon nog Proponent zynde, en te Amsterdam op den 17de Dec: 1740 in de oude Kerk, van zyn E. Vader Jacobus Boon tot den Predikdienst ingehuldigt na dat hy vooraf had verklaart Deutern. 33 vs. 9. 10 en eerste gedeelte van het 11de vers. en vertrok 1752 na Delft.

12de was. Willem Noordenhout, Amsterdammer nog Proponent zynde, wierd te Amsterdam 1755 in de nieuwe Kerk van Do. W. August Klepperbein tot het Predikampt geordoneert, dog vooraf verklaart. 2 Timoteus 2 vs. 15. vertrok 1756 na Zwol.

De 13de was Johan Hendrik Meyer, nog Proponent, is inde maane van Mey 1757 in de Nieuwe Kerk alhier van Do. Jan Mulder tot den Predikdienst ingehuldigt, overleed den 14 April 1760.

De 14de Johannes Hamelau, Proponent geboortig van Amsterdam beroepen den 9 July 1760, tot het Predikampt in de N. Kerk tot Amsterdam den 1 Aug. Ingezegend en bevestigd, na dat hy gepredikt had over Rom. 10 vs. 17. Den 17 derzelver maand aanvaarden zyn E. den dienst deezer Gemeente met de woorden van den Proph. Jer. 1. vs. 6. 7.

Van den Oorsprong der Lutherse Gemeente te Culenburg.

Den Oorsprong ofte eerste beginselen, van de Evangelisch Lutherse Gemeente binnen de Stad of het Graafschap van Culenburg, zal moeten werden gehaalt van den Jaare 1566. als wanneer Floris de eerste Grave van Culenburg, getrouwt met Philippa Sidonia Gravinne van Manderscheid, na dat hy in den Jaare 1563 op den Ryksdag te Frankfort en vervolgens in den Jaare 1566 by de Vergadering van den Nederlandschen Adel te Brussel, van de gronden der waare Religie nader onderrigt was geworden en waarschynlyk daar toe genoegsaam was overgehaalt, op den 1 September 1566 aan die van de zo genaamde nieuwe of Protestantsche Religie, tot openbaare oeffening van haaren Godsdienst, heeft toegestaan en ingeruimt de Gasthuys Kerk aldaar volgens Placcaat, welk openbaarlyk van het Stadhuys verkondigt is op den 1 September 1566 welk Placcaat woordelyk te vinden is, by J. H. Manne in zyn naukerige aanmerkinge van het werk der Reformatie p. 408 en by A. Paauw Europa 's Lutherdom p. 297.

De voorgemelde Gasthuys Kerk binnen Culenburg, is volgens het getuigenis van G. Brand in zyn Historie van de Reformatie, een van de eerste in deeze Landen geweest, waarin de zuivere Leere des Evangeliums, met toestemming van de Hooge, Overheit openbaarlyk is verkondigt geworden. Dog als de voornaamste Fundateurs en Begunstigers van den Evangelisch-Lutherschen Godsdienst alhier, moeten aangemerkt worden GEORG FREDRIK Grave van Weldek, Piermond en Culenburg, in zyn leven Veld-Marschalk van den Staat der Verenigde Nederlanden, zynde getrouwt met Elizabeth Charlotta geboorene Gravinne van Nassauw Catzen-Ellebogen Vianden en Dietz, beyde de onveranderde Confessie van Augsburg toegedaan, die niet alleen de vervallene Gasthuys Kerk, die voor ruim hondert Jaaren aan die van de belydenis van de Augsburgsche Confessie was overgegeven en ingeruimt in den Jaare 1674 wederom aan de belydenis van die Confessie bevestigt, maar ook op haare eige Kosten in den Jaaren 1670 en 1677. wederom laten vernieuwen en opbouwen en tot dienst van de Evangelische Religie en de zelfde daaren boven gedoteerd en de begiftigt met een bequaam Fonds tot onderhouding van een Predikant en Custos in de zelfde

Ge-

Gemeente, als meede een fraaye wooninge voor den Predikant ten eeuwigen dagen; gelyk het zelve ook by de Eedele Mogende Heeren Staaten des Quartiers van Nymegen in den Jaare 1720 van den laatsten besitter, Ernst Fredrick Hertog van Saxen, Grave van Culenburg, by titule van koop en opdragt is over gekomen, en de tot dato begunstiglyk gemaintineert geworden. *(Het vervolg hier na.)*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 20ste *Augusty* 1763. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Saturdag den 20 Augustus

't *Kind* van Pieter Bleeker. O. O. K.

Maandag den 22 dito.

't *Kind* van Ryk Ottenhoff. W. K.

Dingsdag den 23 dito.

't *Kind* van Adam Meyer, *Boekverkooper*. Z. K.

Woensdag den 24 dito.

Dirk Steen. O. K.

Simon Bakker, Z. K.

Emilia Ida Goris, Huysvrouw van Hendrik de Gulicker. N. K.

Dorothea van Kortryk, Huysvrouw van Cornelis Arents, *Junior*. N K.

't *Kind* van Hendrik Boldood. N. Z. K.

Donderdag den 25 dito.

Maria van der Hoock, Weduwe van den Heer en Mr. Philip Gilles. O. K.

Jeanne Mestre, Weduwe van Pierre Lespinasse. W. A. K.

't *Kind* van Jacob Crammer Simonsz. N. K.

't *Kind* van Thomasz Huck. W. K.

Vrydag den 26 dito.

Lambartus Groenewout. W. K.

Willemtje van der Horst, Huysvrouw van Jacobus Coersel. L. K H.

Anna Maria Christiaense. L. O. K.

't *Kind* van Jacobus van Niel. O. Z. K.

't *Kind* van Jacob Kaupe. L. O. K.

Saturdag den 27 dito.

Jannetje Benting, Weduwe van Ruwart Faber. Z K.

Anna Booms, Huysvrouw van Klaas Rutgers. N. Z. K.

Geertruy Harmeling. A. K. H.

Sondag 28 dito.

Cornelia Tak, Weduwe van Jan Dooren. K. K. H.

Maandag den 29 dito.

Antony Keyser, Mr. *Schoenmaaker*. L. K. H.

Johanna Veening, laast Weduwe van Pieter Habet. N. K.

't *Kind van* Walles de Vries. W. K.

't *Kind van* Philip Hendrik Meyer. L. O. K.

't *Kind van* Hermanus van Velbert. L. N. K.

Dingsdag den 30 dito.

Johannes Beelemz. N. Z. K.

Jan Valk. L N. K.

Maria Roderfteyn, Huysvrouw van Christoffel Degenaar. O. K.

't *Kind van* Harmen Franke. L. N. K.

't *Kind van* Jan Hesseling. N. O. K.

Woensdag den 31 dito.

Baafje Wybrants, Huysvrouw van Frans van der Hoeven. L. N. K.

Gerritje Dyke, Huysvrouw van Jurrian Ekarius. W. K.

Donderdag den 1 September.

Abraham van Wylick. N. O. K.

Jan Schudderus. O. O. K.

Jurgen Snyders. L. K. H.

Steyntje Folkers, Weduwe van Adam Hidde. K. K. H.

't *Kind* van Jan Boevink. N. O. K.

't *Kind van* Dirk Bosker. N. O. K.

't *Kind* van Jacob Fortgen. N. Z. K.

't *Kind* van Hilbrand Mooy. O. O. K.

Vrydag den 2 dito.

Anna Baekmans, Weduwe van Adolph van Reklinghuyse. O. K.

Catharina Elisabeth de Roo, Weduwe van Clemens van der Horst. O. K.

Margaretha van Dokkum, Weduwe van

van Pieter van Vreeden. N. O. K.

Saturdag den 3 dito.

Gerrit Remmers. E. Y. K.

Sicco Brouwer, *Waagdrager.* W. K.

Catharina Giot, laast Weduwe van David Schut. W. K.

Jacoba de Jong, Huysvrouw van Sicco Brouwer. W. K.

Anna Ryke., Huysvrouw van Jacob de la Marlier. W. A. K.

Maandag den 5 dito.

Jacobus Doekes. N. K.

Johannes Val. W. K.

Bernardus Winkhoff. O. K.

Fransina Booy, Weduwe van Jan van Aarsdal. W. K.

Henrietta Schaay, oudste Dogter van Roelof Schaay. Z. K.

't *Kind* van Hendrik Ordykus. O. K.

Dingsdag den 6. dito.

Petrus Wilhelmus Pelgrom. O. K.

Jacob van Watere, *Veem Schuytevoerder.* E. Y. K.

Cornelis Gordyn. L. K. H.

Reyka van Rottenburg, Weduwe van Evert van Spuijenburg. W. K.

Cornelia van Overmeer, Huysvrouw van Adam Gruyter. K. K. H.

't *Kind van* Assuerus Veenenburg. N. O. K.

't *Kind* van Petrus Veekkens. Z. K.

't *Kind* van Gerrit van Reynbergh. N. Z. K.

Woensdag den 7 dito.

Hugo Pyselman. O. K.

Evert Peereboom. N. Z. K.

Dirk de Vos, *Confiturier.* O. O. K.

Anna Doeff, Huisvrouw van Abraham Muller. N. Z. K.

Grietje van der Velde, Huysvrouw van Heymen van der Velde. N. O. K.

't *Kind van* Hendrik Averes. N. Z. K.

't *Kind van* Lucas Versteegen. W. A. K.

't *Kind van* Jan Adam Charbon. W. A. K.

Donderdag den 8 dito.

Harman Meyer, Mr. *Paruykemaker.* L. K. H.

Jannetje Goosens van Utrecht, laast Weduwe van Jan Kaagman. E. Y. K.

Christina van Tunem, Weduwe van Lourens Ulrich. L. O. K.

Vrydag den 9 dito.

Margaretha Kalf, Weduwe van Hendrik Ottjes. K. K. H.

Swaantje Evers. L. N. K.

't *Kind van* Hendrik Schiltkamp. N. K.

't *Kind* van Bernardus van der Cloese. O. K.

Saturdag den 10 dito.

Arent van Delft. W. K.

Susanna de Vos, Huysvrouw van Adrianus Deknatel. N. K.

Aaltje Bartels, Huysvrouw van Philip Borkens. N. Z. K.

Maria Willebers, Huysvrouw van Arnoldus van Gunter. L. K. H.

Sondag den 31 dito.

Neeltje Boode, Huysvrouw van Jacob Loosdorp. K. K. H.

Maandag den 12 dito.

Harmanus Cornelisz. L. K. H.

Dingsdag den 13 dito.

Jan van Daalen, *Set Schipper op Weesp.* K. K. H.

Gerritje de Gooijer, Weduwe van Marten de Wit. W. K.

Poulina Massaard, Weduwe van Dirk de Wilde. Z. K.

Woensdag den 14 dito.

Jan Dingelhoef. O. K.

André Pierre Bellanger. W. A. K.

Magtelt Dansdorp, Huysvrouw van Barent Haas. L. K. H.

Geertruy Val, bejaarde Dogter. W. K.

Donderdag den 15 dito.

Arnoldus Veldhuys. N. K.

Helvert Hooft. W. K. H.

Marie de Campdomerc, Weduwe van Abraham de Sondier de Montnort. W. A. K.

Geertruy Borst, Weduwe van Anthony Kroll. O. O. K.

Doorette Wolfering, Huysvrouw van Willem Rooy. L. K. H.

't *Kind* van Frederik Reyne. N. K.

Vrydag den 16 dito.

Willem Horltmans, *Waagdrager in 't Clapmutsen Veem.* W. K.

Jacob van der Loo, Mr. *Schoenmaker.* L. K. H.

Hendrik Frux, Zoon van Joseph Frux. L. K. H.

Magdalena Suurman, Weduwe van wylen Willem Reuver. O. K.

Antje Stoffels, Weduwe van Pieter Koogh. L. N. K.

't *Kind* van Frans de Wilde. N. K.

't *Kind* van Isaac Ruttent. Z. K.

Saturdag den 17 dito:

Jan Hendrik Daalkelder, *Bleeker.* L. K. H.

Catherine Dulac, Weduwe van Charles Bernard. W. A. K.

Sara Haak, Huysvrouw van Jan de Vries. N. Z. K.

Elizabeth Bock, Huysvrouw van Jacobus Boon, *Leeraar der Onveranderde Augsburgsche Geloofs Belydenisse.* L. O. K.

't *Kind* van François Séjourné. W. A. K.

't *Kind* van Willem Jeronimus van Felsteren. N. K.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 5 *Sept.* 1763, deeze volgende *Perceelen* geveyld.

Blomstraat (*P. Poursoy de Jonge* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huis en Erve, in de) Zuydzy, voorby de eerste Dwarsstraat. *f* 2350, in slag *f* 95, verkogt.

Cingel (*B. Tideman*, *P. de Hoen*, *H. van Veen* en *W. van Eelen*, Een Huys en Erve, op de) benoorden het Koningsplyn. *f* 23400, in slag *f* 400, opgehouden.

Grafstede (*Doe Schim*, Een) in de Oude Kerk Z. Z. in de vyfde laag No. 74. *f* 150, in slag *f* 50, verkogt.

Grafstede (Dezelve, Een) in de Noorder Kerk in de middel Kerk No. 93. *f* 310, verkogt.

Grafstede (Dezelve, Een) in de Noorder Kerk Ooster Vak No. 44. *f* 150, in slag 30, verkogt.

Loyers Dwarsstraat (*P. Suyderhoff* en *A. Becu Charlesz.*, Een Huys en Erve, in de). *f* 1150, in slag *f* 200, verkogt.

Pylsteeg (*H. Moens*, *L. Nieuwenhuis* en *M. van der Linden*, Een Huys en Erve, in de) N. Z. *f* 7900, in slag *f* 100, opgehouden.

Roosestraat (*P. de Hoen*, *B. Stemberg* en *H. van den Berg*, Een Huis en Erve, in de) N. Z. bewesten de eerste Dwarsstraat *f* 3350, in slag *f* 150, verkogt.

Roosestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) naast het boven gemelde. *f* 3300, in slag *f* 100, opgehouden.

Tuynstraat (*F. Römer Danielsz.*, *C. Raket* en *D. G. Römer*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, voorby de laatste Dwarsstraat. *f* 875, in slag *f* 25, opgehouden.

Wittenburger Dwarsstraat (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de tweede). *f* 900, in slag *f* 125, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 10 *Sept.* 1763, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Boomsloot, (Een Huys en Erve, op) genaamt 't Bonte Huys. *f* 7000, in slag *f* 1500.

Klooster (Een Huys en Erve, in de Noordergang, bezuyden het Latynsche School,

School, op de Cingel, van Ouds getekend No. 27. zynde een gedeelte van 't) *f* 800, in slag *f* 1.

Marken (Een Huys en Erve, op) in de Markenstraat, over de Oude Stads Timmerwerf. *f* 925, in slag *f* 20.

Rechtboomsloot (Een Huys en Erve, op) Noord Oostzyde, tussen de twee Dwarstraaten over de Brouwery de Haan. *f* 8250, in slag *f* 2000.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 26 *September* 1763, geveyld:

Banne van Velzen (*C. Hoeneker*, *J. Lambers* en *J. Lambers de Jonge*, Een Buiten Plaats, genaamt Schoonenberg, met zyn Huizinge &c. in de) *f* 21000, in slag *f* 10000, verkogt.

Banne van Velzen (Dezelve, Een Erf agter de Plaats tegens de Duyn met zyn Boeren Wooning, Stalling &c. in de) *f* 1000, in slag *f* 900, verkogt.

Begyne steeg (*D. van Schorrenbergh* en *J. Rooze*, Een Huys en Erve, in de) Noordzyde. *f* 3850, in slag *f* 50, opgehouden.

Blommarkt (*C. Pullen*, *C. Hoeneker*, *W. van Eelen* en *H. Hoogewal*, Een Huis en Erve, op de) over de Weessluis. *f* 15800, in slag *f* 1400, verkogt.

Blomgraft (*D. van Schorrenbergh* en *J. Rooze*, Een Huys en Erve, op de) Noordzyde, in de Schavemaakers Gang. *f* 530, in slag *f* 30, verkogt.

Buiten Brouwerstraat (*H. Laarman*, *R. Steenbergen* en *A. van Slooten*, De Helft in een Huis en Erve, in de) *f* 1225 verkogt.

Buiten Velderse Polder (*G. Rebel*, Een Stuk Warmoesland, in de) by de Nieuwe Schager Laan, groot omtrent een Morgen. *f* 800, in slag *f* 80, opgeh.

Goudsbloms Dwarsstraat (*H. Laarman*, *R. Steenbergen* en *A van Slooten*, Een Huis en Erve, in de eerste) agter het Hoekhuis van de Lindegraft. *f* 3525, in slag *f* 175, verkogt.

Kerkstraat (*W. Brambach*, *J. Schoonhoven* en D. *de Haan*, Een Huys en Erve, in de) tusschen de Spiegel en Vyzelstraaten, Zuydzyde. *f* 4250, in slag *f* 150, opgehouden.

Keyzersgragt (*C. van Vreede*, *J. Siebes Hendrikz*, *F. Römer Danielsz.*, *I. Bruyn* en G. *D. Römer*, Een Huys en Erve, op de) Westzyde, by de Goude Keting. *f* 20300, in slag *f* 5600, verkogt.

Koningsplyn (*W. Brambach*, *J. Schoonhoven* en *D. de Haan*, Een Huys en Erve, op het) Zuydzyde. *f* 9000, in slag *f* 500, verkogt.

Lange Koningstraat (*N. Bremer* en *P. Suyderhof*, Een Huys en Erve, in de) *f* 4650, in slag *f* 450, verkogt.

Nieuwendyk (*A. de Clercq de Jonge*, Een Huys en Erve, op den) Westzyde, bezuyden de Armsteeg. *f* 7500. in slag *f* 500, opgehouden.

Princengragt (*W. Brambach*, *J. Schoonhoven* en *D. de Haan*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Vyzel en Spiegelstraaten. *f* 6800, in slag *f* 200, opgehouden.

Ratelwagts steeg (*H. Laarman*, *R. Steenbergen* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de) Westzyde, agter het Hoekhuys van de Angeliersstraat. *f* 1225, in slag *f* 2, verkogt.

Velser Broek (*C. Hoeneker*, *J. Lambers* en *J. Lambers de Jonge*, Een Kamp Wey en Hooyland, gelegen in de) groot circa vier Matt. *f* 500, in slag *f* 400, verkogt.

Warmoesstraat (*W. Brambach*, *J. Schoonhoven* en *D. de Haan*, Een Huys en Agterhuys, in de) Oostzyde, over de Papenbrugsteeg. *f* 6300, in slag *f* 400, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand OCTOBER 1763. EERSTE STUK.

vervolg der MEMORIE
van Kapitein
JAN HOEUFFT.
Tegen den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

I.

Memorie, inhoudende de redenen, om welke Ik ondergetekenden my niet hebbe kunnen conformeren met het Advis, door de hooge Scheeps-Krygs-Raadt, gehouden in Amfterdam den 13 Maart 1761. overgegeven aan Haar Ed: Mog: de Heeren Gecommiteerde Raaden ter Admiraliteit, residerende binnen Amfterdam, rakende het passeeren der Hoofden van het Canaal.

VOor af moet ik zeggen, dat nooit in myn gedagten zoude zyn gekomen, om op Papier te ftellen de redenen, die Ik hebbe gehadt om my niet te conformeeren met het Advis, in 't hooft dezes gemelt, maar vermits Ik de eenigfte der Leden van die Krygs-Raadt ben, die zig niet heeft geconformeert met het voorgelezen Advis van den Heer Luitenant Admiraal Schryver, en bevindende, dat deswegens by veelen verkeerde denkbeelden werden gemaakt, ook dat uyt myn, aan den Heer Luitenant Admiraal, als Prefident, overgegeven fchriftelyk Advis, conjectures, en confequentien werden gemaakt, die Ik niet be-oogt hebbe; zoo vinde Ik my genootzaakt tot het opftellen van deze Memorie.

Ik betuyge, dat Ik geen andere be-oogingen, of intentie gehadt hebbe met het overgeven van myn Advis, dan om aan te toonen, dat Ik my niet konde conformeeren met het Advis boven gemelt, en dat Ik geen andere middelen tot precautie voor ongelukken in 't passeeren der Hoofden wist uyt te denken, dan die altoos door een kundig, ervaren, waakzaam en voorzigtig Zeeman in 't werk zyn gestelt geworden.

Om dan nu tot de zaak te komen; Het Advis begint met het zenden van Galjoots uyt de Zeehavens dezer Landen met de Oorlog-Schepen en Koopvaarders.

Hier omtrent moet Ik vragende twee gevallen stellen (want dien aangaande werd in 't Advis niet uytgedrukt) eerstelyk of by het zenden van Galjoots, de Commandanten der Oorlog-Schepen zouden moeten werden gelast om die Galjoots te moeten volgen in haar te stellene Coersen, wenden, dryven, en Ankeren? of ook wel om by opkomende contrarie wind wederom een Haven te zoeken? waar toe zy dan nootzakelyk, zoo wel by dag, nagt, als in mist de Seynen zouden moeten doen, 't geen van een Galjoot-Schip niet na behoren kan geschieden.

Ten anderen of die Galjoots dan zouden moeten staan onder de ordres van de Commandanten der Oorlog-Schepen? in welke beyde gevallen Ik middag klaar zal aantoonen (onder verbetering) dat de verwagtene dienst van die Galjoots niet is te bekomen, te weten om in mist, of donkere sneeuwjagt de Hoofden, en de gevaarlyke Zee-Banken, Droogtens of Reven met minder gevaar te passeeren. Het eerste geval is by de Ed: Heeren Bewinthebberen der Oost-Indische Compagnie eens, en mogelyk meermalen gepractiseert geworden, en zekerlyk om zeer goede, en suffiçante redenen, die Ik ligtelyk zoude kunnen raden, maar niet zal noemen, om geen offensie aan wien het ook mogte zyn te geven.

Dat de Heeren Bewinthebberen de verwagte dienst in het zenden van die Galjoots niet hebben ondervonden, blykt uit het verhaal zelfs, gedaan in de eerste periode van het Advis, en verders ook daar uit, dat Haar Ed: daar mede niet hebben blyven continuëeren.

Dog in het Advis werd gezegt, dat de Galjoot-Schippers hare ordres kwalyk hadden uitgevoert, met te weinig het Loot te gooyen, en te kort voor uit te zeilen, waar aan Ik (geen Attestatien voor nog tegen gezien hebbende) geerne blindelings geloof wil geven, dog dit doet niets tot de zaak in questie, maar wel 't geen daar opvolgt in de tweede periode, namentlyk dat het Galjoot eenige mylen moet voornit zeilen.

(Het vervolg hier na.)

ASIA.

ASIA. *Batavia.* Zedert onze laatste (*ziet het voorgaande Stuk bladz.* 94) zyn alhier de volgende veranderingen in de Beampten voorgevallen: de Heer *Abraham Christoffel Coerts*, Opper-Koopman, Opperhoofd en Gezaghebber over den Oosthoek van Java's Noord-Oost-Kust, enz. is aldaar overleeden, en in deszelfs plaats als Opperhoofd opgevolgd de Heer *Hendrik Breton*, Opperkoopman en Hoofd-Administrateur te Samarang, enz.; in wiens plaats tot Opperkoopman bevorderd is de Heer *Harmanus Munnik*, Koopman; de Onderkoopman en eerste Clerk van de Politie, de Heer *Martinus de Bovie* is benoemd tot Secretaris, en de Onderkoopman de Heer *Evert Jan van Nieuwerkerk*, genaamd tot *Nieuwenbynn* tot tweede Pakhuis-Meester en Cassier, in de plaats van den overleden Onderkoopman *Izaak Constantyn Marthese*. Het Opperhoofd te Pallembang heeft zyn ontslag verkregen, en is in die plaats opgevolgd door den Hoofd-Administrateur van Bantem, den Ed. Heer *Izaak Mens*, die wederom vervangen is door den Onderkoopman *Jacob van Campen*, Junior, onder bevordering van Koopman, en deeze laatste is wederom opgetreden als Fiscaal, door den Onderkoopman *Jozeph Bajard*.

Ispahan. Dit Keizerryk, zedert meer dan veertig Jaren zo deerlyke geteisterd door alle de binnelandsche onlusten welke het zelve innerlyk verscheurd hebben, begind thans een zeekere rust te genieten, welke duurzamer schynt te zullen weezen, als alle die waarvan men in voorgaande tyden eenige vonken van hoop zag ontglimmen; *Kerun-Kan* is door het verslaan van *Fat-Ali-Kan*, aan het roer der regeering gebleven, en heeft door zyne wyze bestiering te weeg gebragt dat, niet alleen meer dan 15000 buiten het Ryk gevlucht Familien, zyn te rug gekomen, maar dat ook den Koophandel herleefd, de Caravanen veilig gaan en koomen, en men met grond hoopen mag dat eerlang alles in voorgaande bloei zal konnen hersteld worden. Die wyze en kloekmoedige Ryks bestierder, bezit, by eene zeer groote schranderheid, tessens eene nederigheid, welke weinig voorbeelden heeft; of schoon zonder Mededingers zynde, wil hy nochtans op geenerly wyze den tytel van Keizer aannemen, maar vergenoegd zich met die van *Sahelbelsaman*, dat is, *Meester van den tegenwoordigen tyd.*

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De ongelukkige brand te *Smirna* ontstaan (*ziet ons voorgaande Stuk bladz.* 110.) is alhier

Q 2 be-

bekend geworden, door het aankomen van twee kort op elkander volgende Janitzaren. Deeze tyding heeft groote verslagenheid onder de alhier woonende Christen Kooplieden verwekt, om zo veel te meer vermits men teffens vernomen heeft, dat veele van deeze ongelukkig gewordene menschen, door de Turken, Grieken en Joden, boven dien gekneveld worden, weigerende hen in hunne nesten van wooningen schuilplaats te vergunnen, anders dan met betaling van honderden ja zelfs, duizenden Leeuwendaalders.

De Ongenade van den *Bostangbi-Bachi*, Intendant der Lusthuizen, Fonteinen en Wateren van den Sultan, en een zyner grootste Vertrouwlingen maakt veel gerucht, zynde hy afgezet en op zyn Buitenplaats aan ons Kanaal geconfineerd. Men wil verzeekeren dat de in ongenade vervallen Heer gesproten zy uit Christen Ouderen en wel uit een Nederlandsche Familie, *van Breen* genaamd.

De Heer *van Rexin*, Minister van den Koning van Pruissen, heeft in hoedanigheid als Extraordinaris Envoyé zyn laatste Audientie by den Groot-Vizier gehad en blyft met het caracter van Envoyé by dit Hof resideeren.

PORTUGAL. Lissabon. Men heeft alhier berichten dat 'er te *Angola*, eene bezitting des Konings op de Kust van *Congo* in *Africa* geleegen, een yslyke zame zweering tegen den Gouverneur, de Troepen en de voornaamste Kooplieden gezmeed, maar door den eerste gemelden in tyds ontdekt, en dien volgens ook verydeld was.

De Veld-Marschalk Generaal Graaf *van Lippe-Buckenburg* bevindt zich noch in dit Koningryk en staat niet eerder naar Engeland terug te keeren, dan na dat hy de sterktens van dit Ryk gevisiteerd en in behoorlyke Staat van tegenweer, en de Troepen op een beeteren voet zal gebragt hebben.

Haare Koninglyke Hoogheid de Princes *van Brazilien* hoog zwanger zynde, word derzelver bevalling dagelyks te gemoet gezien.

In 't laatste van de Maand Augustus (1763) is den Baron *van Haasten*, Minister van haar Hoog Mogende aan dit Hof, alhier aangekomen, maar heeft als noch geen Audientie gehad.

SPANJE. Madrid Don *Ricardo Wall*, Secretaris van Staat wegens het Departement der buitenlandse zaken en die ook sedert 4 jaren met dat van den Oorlog belast geweest is, heeft in aanmer-

king

king zyner hoge jaren en afnemende Lighaams krachten zyne demissie van den Koning verzocht ten einde zyne overige dagen in rust te kunnen doorbrengen; en zyne Majesteit heeft hem dezelve wel gelieven te accordeeren. De grote begaafdheden en affabiliteit van dien Staats Minister verwekken een algemeen leedwezen over zyne resignatie. Alleen getroost men zich dezelve, vermits de Heer Wall van 't bewind der zaken afziet in een tyd, dat het Ryk een volle rust en vrede geniet. Zo men wil, is het Departement van Oorlog den Marquis *Squilace* geconfereert, die bereids met dat der Financien bekleed is, en het Departement der buitenlandsche zaken aan den Marquis *de Grimaldi* opgedragen.

Het frequent vertrek en arrivement van Couriers tusschen ons Hof en dat van Versailles geeft niet zonder reden voet te onderstellen, dat gewigtige Negociatien ten tapyte zyn, en dat waar is 't geen men zegt, dat de beide Hoven het laast gesloten Tractaat van Alliantie, bekend onder den naam van *Familie-Verding*, door nadere en nog byzonderer schikkingen trachten te confirmeeren. Uit het Departement der Marine zyn nieuwe beveelen geëxpedieert, om den arbeid aan 't herstel der Zeemagt van dit Ryk zonder ophouden voort te zetten en zo vele Matrozen in dienst te nemen, als men in de Zeevaart bedreven lieden in 's Konings Havens vinden kan; en door het Departement van Oorlog ordres uitgevaardigt, om de Militie gestadig te doen exerceeren en op zodanig een voet te brengen, dat dezelve in cas van vereisch steeds marschvaardig zy.

ITALIEN. Napels. De schaarsheid der Granen die zeedert eenige tyd in deeze Stad subsisteerd, en waar over het Volk opentlyk murmeereerd, trekt de attentie van het Gouvenement tot zig. De Regeerings-Raad heeft nodig geoordeeld verscheide Reglementen te maken, ten einde, den uitvoer van Graanen naar buiten 's Lands te beletten, en de quantiteit van de Rogge, Tarwe en Haver welke de Provintien van het Koningryk kunnen opbrengen, te ontdekken. Volgens een van die Reglementen, moeten de Eigenaars van Landeryen, zonder distinctie, een nette declaratie overleeveren zo wel van alle de Graanen die zy dit jaar ingezameld, als van het voorige Jaar overgehouden hebben.

Romen. De Cathedrale Kerk te *Hildesheim* en de ornamenten harer Sacristy ter gelegenheid van den laatsten Oorlog gedelabreert

zynde,

zynde, heeft de Bisschop van *Hildesheim* van den Paus verkregen, dat zyne Inwying 3 Maanden mag uitgesteld worden. De Kardinaal van York heeft by zyn retour van *Pisa* en *Bologne* O. L. V. van *Lorette* bezocht. De Heer Sforza Cesarini, President van den Raad der provincie Umbria, met 80 Soldaten van hier naar *Perugia* gezonden zynde, om onder weg door eenige andere Militie tot de sterkte van 400 mannen gerenforceert te worden, en vervolgens met behulp van alle de Sbirres dier Provincie de Muitelingen te beteugelen, heeft te *Foligno* halte gehouden, in afwachting van meerder renforten, vermits die Muitelingen meer dan 6000 in getal en meesters der Poorten zyn.

Deeze opstand voor wier gevolgen men bedacht was, is echter door het wys beleid van den Opgemelden Heer *Sforza Cesarini* tot stilstand gebragt. Vermits de voorraad van Granen schaarts is in den Kerkelyken staat, zyn drie Prelaten benoemd om ten dien einde naauwkeurige informatie te neemen, en het ontbreekende uit ankere Landen te doen komen. De uitspraak in de twistzaak wegens de Bisschops-Verkiezing van *Luyk*, is voor eerst tot in November uitgesteld. Den 16 September stond den H. Vader weder een keer na *Castel-Gandolfo* te doen en aldaar vyf of zes weeken verblyf te houden.

Florentien. De Prins van Lichtenstein alhier gearriveerd zynde, is naar *Loretto* vertrokken, om zich vervolgens naar *Modena* te begeven, met oogmerk om het huwelyk van de Princes, klein dochter van de regeerenden Hertog van Modena, met den derden Aartshertog van Oostenryk, waar toe de Vader der Princes, zynde den Erfprins van Modena, Hertog van Massa-Carrera, zyn toestemming niet wil geven, te bemiddelen ende eensgezindheid tusschen de beide Vorsten, Vader en Zoon te herstellen. Maar hoe groot en wereldkundig de bekwaamheden van gemelden Prins van Lichtenstein ook zyn, twyfeld men echter, of zyne Hoogheid in deezen zyn last zal kunnen slagen; aangezien men zedert vernomen heeft, dat de Hertog van Modena, na al het mogelyke, wat hem de Vaderlyke liefde konde inboezemen, langen tyd te vergeefs in 't werk gesteld te hebben, van den Erf-Prins deszelfs eenigste Zoon tot redenen te brengen, eindelyk is genoodzaakt geweest daar toe harde middelen te gebruiken; dat hy den Prins den 12 September (1763) had laten arresteeren en denzelven

ven onder bedekking van 24 Guardes na het Paleis *Sassuolo* doen brengen, al waar hy onder opzicht van een Generaal en den Commandant der Guarde du Corps naauwkeurig bewaard werd; dat hy niet uit zyn Apartement bestaande in drie kamers en een gaandery, vermag te gaan; dat deszelfs bedienden mede niet uit het gemelde kasteel derven komen, het welk buiten de 24 Guardes, met noch 100 Granadiers bewaard werd.

Venetien. Onze Republiek een Minister Plenipotentiaris naar de Regeringen van Barbaryen gezonden hebbende, heeft van denzelven tyding bekomen, dat hy den 8sten Augustus (1765) aan boord van een Hollands Schip behouden van *Algiers* te *Tunis* gearriveert en aldaar by den Hollandsen Consul den Heer van Nyssen, een goede bekende van hem, gelogeert was, die hem op de civielste wyze had ontfangen; dat hy zyn Caracter hebbende gedeployeert, de Bey hem en den Hr. Gervasoni, voornaam Koopman van Genua, een Appartement aan zyn Hof had doen inruimen, en dat hy zich flatteerde, aldaar zo wel in zyne Negociatie als te Algiers te zullen slagen; niettegenstaande het Gemeen morde, dat de Regering met zo vele Mogendheden Vrede maakte en onderhield, dat slechts de Maaltesen overig bleven.

Genua. Wegens de zaken van *Corsica* verneemd men thans niets naders, en zommige maken daaruit op dat alles op dat Eiland voor deeze Republiek den kreeften gang gaat. Men is wel zedert eenigen tyd in onderhandeling met het Hof van Weenen van dit Eiland te verruilen tegen het Landschap *Lunegiana*, maar dezelve schynt geen voortgang te zullen hebben, aangezien het voorn. Hof geen haast betoond, om de laatste hand aan dat werk te slaan, vermits het zelve, zo men zegd, begind te bespeuren, dat die verruiling niet zeer voordelig zyn zou, aangemerkt de Party der Misnoegden op dat Eiland zodanig boven dryft, dat ingevalle haare Keizerlyke Koninglyke Majesteit 't zelve onder haare bestiering geliefde te neemen, men groote moeite zou hebben, om deeze lieden tot reeden te brengen, door dien zy te veel met hunne by na behaalde vryheid op hebben, dan dat zy gewillig op nieuws den hals zouden willen buigen onder de heerschappy van welke Mogenheid het ook zou mogen weezen.

Het is daarenboven gewis, dat zeekere Mogendheid zich met alle Macht daar tegen aan kant, en dus het Hof van Weenen, 't

geen

geen zich geenen nieuwen Vyand wil op den hals halen, tegenhoud, om een einde van deeze Onderhandeling te maken.

INGERMERLAND. Petersburg. Een der voornaamste onderwerpen van de attentie en zorge van de Keizerinne, is de toeneeming der Traficquen in haar Keizerryk. Haare Majesteit heeft voor eenigen tyd een Commissie benoemd, gelast om alles te examineeren 't welk men tot grondslag in de met verscheide Moogenheeden te sluitene Commercie-Tractaaten, moet stellen.

De Generaal Graaf van Romanzow, die bevorens onze Troepen in *Pommeren*, en vervolgens die, welke in het *Holsteinsche* moesten rukken, gecommandeerd heeft, bevind zig zeedert veertien dagen in deeze Stad. Syne groote talenten en qualiteiten doen hem hoe langer hoe meer agten, en men is verzeekerd, dat de Keizerinne dien Heer met een bediening in een der Militaire Collegien zal begunstigen.

De Graaf van Czernichew, Broeder van den Generaal van die naam, en geweezene Ambassadeur van dit aan het Fransche Hof, word binnen korte alhier verwagt.

De geweezene Groot-Cancelier Graaf van Bestuchef legt aan een inflammatie in de keel gevaarlyk krank. Het door den Heer Betskoi overhandigde Plan tot het bouwen van een Vondelingen-Huis, is volkomen geapprobeerd.

Onlangs is aan den Resident van wegens den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen alhier ter hand gesteld de navolgende

DECLARATIE.

INgevolge het eeuwigduurend Verbond tusschen het Russische Keizerryk en de Kroon Poolen gesloten, moesten de Grensscheidingen der beide Staaten, door wederzydse te benoeme Commissarissen gereguleerd en vastgesteld worden; maar niet teegenstaande de herhaalde instantien van het Rus-Keizerlyke Hof, is die vaststelling der Limiten altoos door Poolen verschoven geworden, en men heeft zelfs daar aan niet eens begonnen te arbeiden. Intusschen hebben de Bewoonders van de beide Frontieren gestadige verschillen met elkanderen over hunne Bezittingen, gaande van de eene naar de andere kant, en bedryvende allerhande excessen. De Onderdaanen van de Republieq hebben zig voornaamentlyk met geweld meester gemaakt en bezitten Landen toebehoorende aan de Regimenten van klein Rusland, van Stardoubow, Czerniekbow en Kiow.

Rusland heeft die overtreeding toegestaan, in hoope dat de nette

en volstrekte vaststelling der Limiten, alles wederom in order zoude brengen; maar zeedert zo een lange tyd heeft men die nog niet kunnen verkrygen, en de Republieq schynt geenzints voorneemens om daar aan de hand te leenen. Deeze indecisie is reeden, dat een groot getal Domestiquen, Deserteurs van de Armee en Boeren met hunne Familien, van de Frontieren van Rusland naar Litthauwen en Polen overgaan, alwaar zy door de Heeren en inwoonders aangenomen worden, welke, niet tegenstaande de dispositien in het gemelde Vreedens-Tractaat bevat, weigeren die Vlugtelingen te rug te geven, wanneer men dezelve vraagt. Hun getal is reeds considerabel; dikwils verzamelen zy zig in Bendens, doen invallen op het Grond-gebied van het Keizerryk, en reetireeren zig, na allerhande zoorten van Roveryen, Moorden en desorders bedreeven te hebben in Poolen, alwaar zy een veilige schuilplaats vinden.

De ontvlugting van zo veel Russische Onderdaanen en hunne Roveryen verwekken schadens aan het Keizerryk, die niet anders dan aan de onbepaaldheid der Limiten kunnen toegeweezen worden. De gestadige klagten en de sterke instantien, welke Rusland aan Poolen gedaan heeft, om deeze desorders te doen eindigen, hebben tot hier toe niets anders gediend, als om de inwoonders van Poolen aan te moedigen, de Vlugtelingen van Rusland op te houden, welke van hun kant met meer stoutmoedigheid dan ooit nieuwe excessen bedryven.

Het Russische Hof kan deeze overtreeding van het Vreeden Tractaat, en de considerabele schadens, die daar van de gevolgen zyn, niet langer verdragen. Nademaal het ten uiterste noodzakelyk is die desorders te doen eindigen, en de verschillen tusschen de Bewoonders van de beide Frontieren te termineeren, word de Republieq *Poolen* vriendelyk verzogt van zonder uitstel Commissarissen te benoemen en te authoriseeren, om de Grensscheidingen der beide Staaten te reguleeren en vast te stellen, en wanneer het Russische Hof van deeze Nominatie bericht ontfangt, zal het zelve inmediaat haar Commissarissen afzenden; ten einde dat voor de beide Parthyen zo nuttig Werk te beginnen en te voltoyen. Indien *Poolen* dit verder uitsteld, zoude het Russische Hof genoodzaakt zyn van de Limiten alleen te reguleeren, zig gedragende na de dispositien van het Vreedens-Tractaat en de oude Bezittingen.

Het Russische Hof te gelyker tyd het besluit genomen hebbende van de Russische Vlugtelingen, die de groote Weegen onveilig maaken, en zig in *Poolen* en *Litthauwen* verhoolen houden, in het Keizerryk te rug te doen komen, heeft te dien einde een Detachement afgezonden om hun te vervolgen. Het Russische Hof vind zig genoodzaakt om die stap te doen, ten einde te voorzien in de zeekerheid en rust van die haarer Onderdaanen, welke de Frontieren bewoonen, en die geruineerd zyn of geëxponeerd leggen om het alle

dag te worden, door de invallen en geweldenaryen van die Rovers. Men kan deeze demarches des te minder blameeren, nadien het Russische Hof, niettegenstaande alle vriendelyke te dien opzigte aan *Poolen* gedaane representatien, nog geen voldoening heeft kunnen erlangen.

De Graaf van Mercy, Roomsch-Keizerl. Ambassadeur aan ons Hof, zal met den eersten van hier vertrekken. Daarentegen word, in deszelfs plaatse, weder hier verwagt de Vorst van Lobkowitz, als Plenipotentiaris van 't Hof van Weenen. Onderdaags vond men hier 3 Vrouwspersoonen, op hun Bed deerlyk vermoordt. De daaders hadden het Bed in brand gestoken, om tyd tot vlugten te winnen, doch de brand werd by tyds ondekt, Men wend alle mogelyke vlyt aan, om deze booswigten na te spooren, en hen voor zulk een gruweldaad, het verdiende loon te verschaffen. Den buitenlandsche Ministeren is, wegens de nog aanhoudende Rooveryen en Baldaadigheden, op hun verzoek, 4 Man tot een Lyfwagt vergund, niettegenstaande Haare Majesteit beslooten had, den zelven geen Lyfwagten meer toe te staan.

Den 31. Augustus werden op de Rivier, ter gelegenheid van het in 't water laten van twee nieuwgebouwde Oorlogschepen, veele vreugde teekenen bedreven, waar by de Buitenlansche Ministers genodigt waren. De Keizerinne en den Groot-Hertog begaven zig 's morgens met een talryk gevolg aan het Hotel van de Admiraliteit. Op het signaal dat Haare Majesteit gaf, wierd een van die Schepen, de St. *Januarius* genaamt, met veel succes in het water gelaten. Vervolgens ging die Souvereine, den Groot-Hertog, de buitenlandsche Gezanten en verscheide Hovelingen, aan boord van het andere Schip de St. *Eustatius* genaamt, en bleeven op het Dek, wanneer het zelve, onder het gejuig van een onnoemelyke meenigte van Menschen, die langs de Rivier stonden, van stapel in het water liep. Dit geschied zynde, begaf zig de Keizerinne met haar gevolg wederom naar het eerstgenoemde Schip, en spysde aldaar aan een Tafel van 16 Couverts, aan welke niet dan de Ambassadeurs en Veldmaarschalken wierden toegelaten. Den Groot-Hertog spysde aan een andere Tafel met de Ministers van den tweeden rang en verscheide Hovelingen. Haare Keizerlyke Majesteit betuigde een en andermaal haar genoegen over de fraayen netheid van die Scheepen, welke beide voor 60 stukken Kanon zyn geboord, en declareerde dat zy zig van dezelve in het

aanstaande Jaar, by haare te doene reize naar *Revel*, zoude bedienen.

ZWEDEN. Stokholm. De zorge, waarmede de Koning de Oeconomie en Spaarzaamheid, ten voordeele van dit Koningryk, betragt, is bekend: Vermits zyne Majesteit niet alleen op het Koninglyk Lust-Paleis *Drontingholm* zommige Fabriquen heeft doen aanleggen op Desselfs eigene kosten, maar ook onder anderen eene Staal-Smedery, waarin allerhande Instrumenten, kleine en fyne Gereedschappen, gevolgd na het Engels Model, op het konstigst vervaardigd worden. Haare Majesteit de Koningin doet niet minder derzelver Oplettendeid, wegens de belangen van de Onderdaanen blyken, vermits dezelve eene Fabricq, insgelyks op eigene kosten, heeft doen aanleggen, waarin Hollandse Kanten, en eene andere, waarin Zyde Linten &c. gefabriceerd worden, waarby 't cultiveeren van Zyde, onder Hoogst-derzelver eigen opzicht, reeds zedert eenige Jaaren waargenomen word: weshalven de Ryks-Standen, om derzelver Dankbaarheid daarover te betuygen, in de laatste Vergadering beslooten hadden, van 'twee Medailles aan haare Majesteiten op te dragen, op kosten van het Manufactuur-Fonds: Dienvolgens zyn dezelve door den vermaarden Medailleur *Fehrman*, ter zwaarte van 30 Ducaten yder, vervaardigd, en den 28 Augustus door acht Gedeputeerden van de Ryks-Standen, aan haare Majesteiten op het gemelde Paleis *Drontingholm* overhandigd; waarby de Graaf van *Reenstierna* twee welgepaste Redenvoeringen aan de twee hooge Persoonen deed: Die van den Koning verbeeld op de rechter zyde desselfs Borst-Beeld, met den Koninglyken Naam en Tytel voorzien, en op de linker eene menigte Oorlog en andere Gereedschappen: Die der Koningin vertoond op de rechter zyde mede derzelver Borst-Beeld, met het gewoonlyke Opschrift, en op het Revers, Minerva in een fraaije met Tapyten en allerhande Zyde-Stoffen vercierde Zaal, nederdaalende.

POLEN. Dantzich. Volgens zekere narichten heeft de reize van den Prins Primaat van *Warschouw* naar zyne Residentie ten doel, aldaar de voornaamste Heren der Partyen, in de oprechting van 't aanstaande Ryks Tribunaal geinterresseerd, te verwachten, en te trachten de onenigheden, welke ter gelegenheid van dat Gerichtshof hernieuwt mogten worden, te verhoeden en vooraf te beslissen. De zorge, door dien eersten Vorst des Ryks

met den Kroon Groot-Veldheer, gedurende hun verblyf te *Warschouw* aangewend, heeft de gevaren, waarmede wy ons door de binnenlandse beroertens en de inrukking van vreemde Troepen in Groot-Polen en Litthauwen bedreigd zagen, verdreven. De vertogen dier Heeren hebben den uittocht der gemelde Troepen, zo wel als van die in Pools Pruissen waren, te weeg gebragt en binnen het Ryk de rust herstelt. Hunne bemoeinissen heeft men ook te danken, dat het goed verstand met de Tartaren herstelt is. Het effect der onderhandelingen van de beide gemelde Magnaten met den Russisen Ambassadeur blykt onder andere uit het volgende.

Extract van een Brief van den Generaal Graaf van Soltikow aan zyne Excell. den Rus Keizerl. Ambassadeur Graaf van Kayserling, gedateerd te KOWNO *den 24 Augusti.* (4 September) 1763.

Eergisteren had ik de eer, door den Courier Vendrig Niriski den Brief te ontfangen, waarmede uwe Excell. my den 20sten (31sten) dezer begunstigt heeft. Ingevolge de bevelen, my door uwe Excell. gezonden, zal ik my den 26 Augusti (6 September) naar Kieidany op marsch begeven, ten einde naar ons Land terug te keeren. Alleen zal ik my aldaar zo lange ophouden, als nodig zal zyn om de Troepen van Provisien te voorzien. Ik heb zo even een Courier naar 't Hof geëxpedieert, om op de marsch de aanwyzing der Quartieren te bekomen. De Troepen zullen op hunnen terugtocht de bestiptste Krygstucht in acht neemen, en ik bid uwe Excell. verzekerd te zyn, dat ik daarvoor een byzondere zorge dragen zal &c.

Deeze stap van het Russische Hof heeft wel de vrees voor de stooring der gemeene rust, en teffens ook de gisting der gemoederen weg genomen, maar echter blyven de zaken van *Courland* als noch in den zelven toestand; en zo den Koning-Keurvorst niet kan den Prins, zyn Zoon van zyn recht op dit Hertogdom, doen afzien, zo schynd de Keizerin dat van den Hertog van Biron te blyven handhavenen: zulks 'er nog altoos een twist-appel over blyfd.

Warschouw. Vervolg en slot der Deductie wegens *Courland*, van 't voorgaande Stuk, bladz. 101.

Op deze Verklaring, die alzins vreemd en verbazend moest voorkomen, heeft zyne Excellentie de Heer Castellan Lipski, een Antwoord gegeven, 't geen verdient in zyn geheel gemeld te worden. 't Zelve luidde

Courland een Leen zynde, 't welk, conform de Constitutien van 't Ryk, van den Koning als zyne Opperrechtvoerende den Heer afhangt, staat het dienvolgende enkel aan zyne Majesteit den Koning

van

van Polen, van de zaken, die dat Leen betreffen, kennisse te nemen. Sedert Sigismund Augustus tot Augustus den III, die roemruchtig een Natie regeert, welke jaloers van hare Rechten en Vryheden is, heeft de Republiek nooit iets te zeggen gehad tegens het gebruik, 't geen hare Koningen van hunne Autoriteit en van de magt die zy Hun over de Hertogdommen Courland en Semigallie verleent heeft, gemaakt hebben. De Koning en de Senaat hebben niet de wetgevende magt, maar wel die van ter uitvoer te brengen 't geen door de drie Ordens van 't Ryk gereguleert is. By gevolg heeft de Constitutie van 1736 den Koning de magt gegeven ván den genen te investeeren, dien zyne Majesteit bekwaam zoude oordelen het Leen te vervullen. Sedert dien tyd zyn alle Ryksdagen ongelukkig gescheurt, en hebben de Koning en de Senaat de mening en den zin van dien van 1736, zo ten aanzien van Ernst Johan van Biron, als van zyne Koningl. Hoogheid den regerenden Hertog Carel gevolgt. Agtien achter een volgende jaren hebben de Koning en de Senaat, gelyk ook de Adel van 't Hertogdom vruchteloos het ontslag van den eerstgemelden gesolliciteert en de Senaat en de Adel van 't Hertogdom den Koning zyne Koningl. Hoogheid tot Hertog verzocht. De Declaratie van de Keizerin Elizabeth, roemruchter gedachtenis, heeft den Koning gedecideert; 't geen gevolgt is door een plechtig Verding, in den Jaare 1759 tusschen de Souvereine en zyne Koningl. Hoogheid gesloten. Derhalven is niets natuurlyker, dan dat de Koning op 't Advis van zyn Raad Senaateuren zend, om kennisse te nemen van de onlusten, in 't Hertogdom gerezen, en van de geweldadigheden, door de Rus Keizerl. Troepen in 't zelve gepleegd. Zonder het Recht der Volken deerlyk te kwetsen, en de Tractaten, tusschen Polen en Rusland subsisteerende, te krenken, kan men de beide gedelegueerde Senateuren niet beletten, het oogmerk hunner Zending te vervullen, 't geen de Wetten van 't Ryk en het bestendig gebruik autoriseeren. Zo hare Keizerl. Majesteit zyne Koningl. Hoogheid niet als Hertog erkent, is zulks een ongeluk voor dien Prins, doch het Leen des niet temin onder de Opperrechtvoerende magt des Konings. Zyne Rechten zyn in dat stuk onwederspreeklyk; en sedert meer dan twee eeuwen heeft de Republiek onzen Koningen de Rechten, Hun door haar op dat Leen verleend, nimmer betwist, maar enkel aan zich voorbehouden, wanneer het van aart veranderen moest, daar van kennisse te nemen, gelyk in onze Constitutien van 1569 en 1727 ligt te zien is.

Gegeven te Mittau den 26 January 1763.

(waren getekend) T., *Comes in Lippe, Lipsk Castell.*
LECZ, *Senator, plenip. mpp.*

Wie heeft den Hr. de Simolin last gegeven, de Koningl. magt in Polen palen te stellen, en de autoriteit, om op een gebiedende toon te verklaren, dat zyn Hof *nooit dulden zal*, dat zyne Majesteit

en

en de Senaat in het Ryk deze of gene zaak, waarin hy wanen mogt, dat de concurrentie van alle de Ordens van de Republiek noodzaaklyk zy, reguleeren? De Poolse Adel zal zich niet laten misleiden door het beuzelachtig onderscheid, 't geen de Hr. Simolin hier pretendeert te maken. Die Adel weet, dat de uitvoerende magt aan den Koning en de Senaat toevertrouwt is, en dat bygevolg, zich tegen zyne Majesteit te verzetten, wanneer Hy op Advis van den Senaat en volgens de Wetten op zyn eige Territoir handelt, is de Rechten en de onafhanglykheid der gantsche Republiek te schenden. Had niet de Koning zelf by zyn Brief van den 3 September de Keizerin verzocht, *de Pretensien van Biron aan zyne Majesteit en de Republiek*, als aan zyne enige Rechters en Souvereinen? met opzicht tot het Leen, *te verwyzen?*

Zo men ooit de Rechten der souvereiniteit opentlyk geschonden en de waardigheid van een onafhanglyken Staat met voeten getreden heeft; is zulks gewis by deze gelegenheid geschied. Een ieder ware en edelmoedige Pool zal bezwaarlyk zyne verontwaardiging tegen den Hr. de Simolin konnen bedwingen, die ongetwyfelt door dezen stap zyne beveelen overtreeden heeft. Hoe trotsch durft die Vreemdeling, in een voor Polen louter domestieke zaak, den Koning en en den Senaat Wetten voorschryven.

Het is onmooglyk, dat alle die zaken van de Keizerin van Rusland komen; want die Vorstin kent de Rechten der Souvereinen *en is* buiten twyfel onderricht van de plechtige Tractaten, welke Haar verbieden, zich met de domestieke zaken, van Polen, en in 't byzonder met die van Courland, te bemoeijen. De perpetueele Alliantie tusschen haar Keizerryk en Polen behelst uitdruklyk, *dat zich het Russische Ryk geen het minste Recht op Courland en Semigallie mag aanmatigen, noch enige Troepen in die Hertogdommen zenden, noch dezelve uit wat reden ook vexeeren.* De Vrede van Oliva en de Tractaten van Rusland met de Ottomannise Porte leggen dat Ryk dezelve verplichting op. Offschoon de Graaf van Biron het onwederspreeklykst recht had, zoude de wyze, op welke men hem souteneert, niet minder tegens het recht strydig zyn, vermits dezelve het gezag en de onafhanglykheid van den Koning en de Republiek aantast. Voor een buitenlandse Mogendheid is, in zodanige zaken, geen andere weg dan die van voorspraak. De verlichtheid en deugden van hare Keizerl. Majesteit gedogen niet te twyfelen, of Zy zal, eenmaal van den toestand der zaken wel onderricht zynde, de handelwyzen, in welke men haren naam misbruikt heeft, afkeuren en begrypen, hoe alzins rechtmatig 's Konings verzoek is van Biron met zyne Pretensien aan zyne Majesteit en aan de Republiek, als zyne enige Rechters met opzicht tot het Leen van Courland, te renvoyeeren.

Men heeft aan hare Keizerl. Majesteit durven zeggen, *dat de eenstemmige wenschingen van byna den gantschen Adel van Courland voor Bi-*

ron

ron zyn (*). Zo die Vorstin naar getrouwer onderricht horen wil, zal Zy vernemen, dat die gewaande Hertog in den beginnen gene andere Aanhangelingen heeft gehad, dan wargeesten, sedert lange voor zodanig bekend, en dat zyne party enkel aangewassen is door lieden, die door zyne beloften gewonnen of door de dreigementen en slechte behandelingen van den Staadts-raad Simolin verslaagt zyn. Hiervan kan zich hare Keizerl. Majesteit overtuigen door hare Troepen uit Courland terug te trekken en aan den Adel te verklaren, dat Zy enen iegelyk vry laat, het bestier van zyn geweten en eer te volgen. Tot hier toe blyven alle de Opper-Raden en Beampten van 't Hertogdom getrouw aan zyne Koningl. Hoogheid, gelyk de eer hen verplicht, nadat zy zelven Hem van den Koning verzocht hebben om hem te regeeren.

De Keizerin gelieve het oog te slaan op de historiese en getrouwe ontvouwing, in deze Deductie vervat, zo zal Zy van het goede recht van zyne Koningl. Hoogheid den Hertog Carel overtuigd blyven, en hare Keizerl. Majesteit zal bekennen, dat de Koning zich niet konde ontrekken; Courland van een nieuwen Hertog te voorzien, en dat zyne Majesteit in deze gantsche zaak de Wetten der rechtmatigheid, zorgvuldigheid geobserveert heeft, door de grondregelen van een goeden en wyzen, Vorst, een waren Vader des Vaderlands, te volgen.

Indien de Keizerin de Graaf van Biron onschuldig acht van de misdryven, om welke hy voorheen in Rusland veroordeelt geweest is, heeft een zo grote Vorstin de middelen om hem schadeloos te stellen en hem en zyne Famielie gelukkig te maken, zonder te gehengen, dat men in een naburige Provincie onrust verwekke en de dierbaarste rechten van een Staat, Geallieerde van haar Keizerryk kwetse. Dat Biron Courland verloren hebbe, zonder schuldig te zyn indien men het zo begrypt. Zulks is een onherstelbaar ongeluk voor hem; want hy geenzins herstelt kan worden in nadeel van zyne Koningl. Hoogheid, die wettig geinvesteert is, gelyk men ontegenzeglyk bewezen heeft.

Een billyk en loflyk mededogen moet in deze het licht van den geest niet benevelen, noch het hart van de strenge regelen der rechtmatigheid aftrekken. Hier komt geen Prins ten passe, geboren om te regeeren en door onderdrukking van 't erfdeel zyner Vaderen beroofd; maar een nieuw persoon, een heerschzuchtig man, zonder enige byzondere verdienste en zonder bewezen diensten, alleen door de Fortuin tot een hogen staat verheven, naar welken hy nooit zoude hebben durven staan en van welken zyne stoutmoedige onderwin-

(*) *Zie het Antwoord van 't Russise Hof aan den Roomsch Keizerl. Ambassadeur Graaf de Mercy.*

winden hem hebben nedergestort, zelfs aleer hy 'er in gevestigt was. Zo de blinde Fortuin haar eige werk vernietigt heeft, moeten noch Courland, noch de Republiek Polen hunne rust, rechten en waardigheid ter zyner herstelling opofferen.

De keten der zaken, in deze Deductie getrouwlyk ontvouwd, is genoeg, om de wysheid, rechtmatigheid en billykheid, die den Koning in deze zaak ten richtsnoer gestrekt hebben, in het klaarste daglicht te stellen. De Mogendheden van Europa, in 't byzonder hare Keizerl. Majesteit aller Russen, zullen zyne Majesteit recht doen, en de Poolse Natie, erkennende de zorgen, die de Koning tot handhaving der Rechten en Waardigheid van zyne Kroon aangewend heeft, zal zyne Majesteit krachtdadig souteneeren en de hand te bieden tot alle de maatregelen, die tot eer en heil des Vaderlands de bekwaamste geoordeelt zullen worden.

NB *Deze Deductie, getekend te* WARSCHOUW *den* 20 *February* 1763, *is door 't Poolse Hof aan alle zyne buitenlands resideerende Ministers gezonden, ten einde dezelve by Memorie aan de Hoven hunner Residentie mede te deelen.*

DUITSCHLAND. Weenen. Alles wat de opregting van een adelyke Duytse Guarde betreft, is reets gereguleerd. De Veldmarschalk Graaf van Linden, zal Chef of Kapitein van dat Corps zyn. De Generaal-Major Prins Karel van Lichtenstein, na de rang van Lieutenant-Veldmarschalk bekomen te hebben, staat tot eerste Lieutenant daar van, en de Graaf van Colloredo, Collonel Commandant van het Regiment van Lasci, tot tweede Lieutenant verkoren te worden. De andere Officieren zullen zyn, een eerste Quartier-Meester, een Majoor en vier tweede Quartier Meesters, alle met rang van Kapitein der Armée; en de 50 Guardes met rang van eerste Lieutenant, De Officieren en gemeene Guardes, zullen drie zoorten van Uniformen hebben, om zig daar van na geleegenheid te bedienen

De Paters de Triniteit-Orde hebben deezer dagen hunne Processie verricht. Dezelven hebben dit Jaar 77 Slaaven, uit handen der Ongeloovigen gelost: waar van 'er hier 19 gekomen zyn, om welke te beschouwen, de Keizerlyke Familie, van Schönbrunn hier in de Stad is gekomen, en vervolgens weder naar dat Lusthuis vertrokken. Men zegt, dat de Onderhandeling, die 'er, tusschen dit Hof en de Republiek Genua op het tapyt is geweest, wegens den afstand van 't Eiland Corsica, is afgebroken; alzo men thans bemerkt, dat de voorgeslagen Conditien, zoo voordeelig niet, voor 't Huis van Oostenryk waren, als men, in den begin-

ne

e gedacht had; en 't ook veel moeite zou inhebben, de Weerpannelingen, op dat Eiland, die van dag tot dag veld winnen, en hoe langer hoe meer toeneemen, t' onder te brengen.

De Graaf van Neuperg, Minister Plenipotentiaris van ons Hof by den Koning der beide Sicilien, heeft aan onze Souvereinen doen presenteeren een nieuwe Machine, door hem uitgevonden, en wier nut en algemeen gemak voor een ieder, die de Pen voert, deze inventie met recht onder het getal der fraaiste en nuttigste uitvindingen doet stellen, waar mede de groote Vernuften van verscheide Eeuwen tot hier toe de Kunsten en Wetenschappen verrykt hebben. Ook hebben hunne Keizerl. Majesteiten dat Werktuig als zodanig geconsidereert en door hun groot genoegen over 't zelve, nieuwe blyken gegeven van de byzondere Protectie, waar mede Zy de fraaye Kunsten vereeren. De Auteur van een zo voortreflyk Product van een stout en ondernemend Vernuft heeft het *den geheimen Copist* genaamt, vermits een ieder door middel dezer Machine al 't geen, waarvan hy Afscriften houden wil of waarvan hy verscheide Exemplaren nodig heeft, in eens dubbel tot driedubbel, dat is met 2, 3 en meer pennen te gelyk schryven kan. Hoe nuttig zulks voor Ministers van Staat, by Vredehandelingen en geheime Negociatien, in de Juridique en Notarieele Practyk, in den Koophandel, in 't Militair en op verre Tochten en in ontelbare meerdere betrekkingen zy, is ligt te beseffen. Nog is die Machine te fraayer om hare eenvoudigheid, en zal haar gebruik ten klaarsten tot een ieders begrip gebragt worden door een Beschryving, welke thans alhier in de Fransche en Hoogduitsche Talen gedrukt word met Figuren, door welke alle Nieuwsgierigen van haar gemak zullen worden overtuigt. In die zelve Beschryving belooft bovengemelde zyne Excell. het publiek een andere soortgelyke portative Machine, eenvoudiger nog dan deze, en van een byzonder gerief op de reize en in Campagne.

Offschoon het nut dezer nieuwe uitvinding eigentlyk bestaat in geheime Affchrifte van enig Opstel, Geschrift of Brief te konnen houden, in 't gemak van schryvende teffens verscheide Affschriften te verkrygen en dus den tyd van copieeren uit te winnen, acht men, dat indien zuks voor 3 Eeuwen in gebruik ware geweest, de Drukkonst mooglyk in onze dagen nog onbekend geweest zoude zyn, vermits de Wereld en inzonderheid de Geleer-

den door het gemak van den *geheimen Copist* veelvuldige Affchriften van hunne Gefchriften en van die van anderen konnende bekomen, min reden gehad zouden hebben, het gemis der Drukkunst te begrypen.

Mevrouwe de Marquise de Hernelles, Grootmeesteres van 't Huis van de Aardshertogin Elizabeth, de lucht van ons Land nadelig voor hare gezondheid bevindende, heeft hare Charge geresigneert en keert na *Brussel*. In de Maand October verwacht men alhier den Russisen Groot-Cancelier Graaf van Woronzow, die van *Petersburg* op weg is en 2 Jaren met reizen meent door te brengen, en wel het meeste gedeelte van dien tyd in Italie en de zuidlyke Provincien van Vrankryk, om in die koesterende Climaten de corruptien der verkoudheden van het Noorden te corrigeeren.

Van Dresden heeft men, dat de Heer eerste Minister Graaf van Bruhl federt het doorbreken zyner verzweering in de Borst bevindende tot geen verhaal van krachten te konnen komen, zich van alle tydlyke zorgen en bemoeiniffen ontflagen, van den Koning, zyn Heer, affcheid genomen, van den Hr. Hof-Prediker Herman den Zegen *in Articulo Mortis* ontfangen heeft en zich zeer boetvaardig tot zyn overgang in de Eeuwigheid bereidt.

Dresden. De Deliberatien op den Landdag worden nog steeds met goed Succes gecontinueert, en het Hof is ongemeen met Zaaken geoccupeert. Men houd de eene Conferentie na de andere, en by de laatste zoude het Befluit genomen zyn van wegens den Koning en de Republyk Poolen, nieuwe en nadere Propositien aan het Russife Hof te doen, dat, als het vervolgens de omstandigheden vereifchten, de Koning genegen was zig met den Prins *Carel*, Hertog van Courland, en de zig alhier bevindende Poolse Magnaaten na Warfchau te begeeven, alwaar alsdan eene algemeene Vergadering over de Courlandfe Twistigheden zal gehouden worden. Men continueert als nog te verzekeren, dat de Saxife Troupen na de geëindigde Revuë, in drie verfcheide Colommen na Poolen zullen marcheeren. In het geheele Keurvorstendom worden de Wervingen met goed Succes gecontinueerd, en de Regimenten worden niet alleen voltallig gemaakt, maar ook ieder Compagnie met 8 à 10 Man vermeerdert. Men regt ook verfcheide Benden ligte Troupen op, waartoe men geene andere als vrywillige aanneemt.

De

De Standen van dit Keurvorstendom zetten hunne vergaderingen gestadig voort, maar van het daarby beslotene lekt als noch niets uit, schoon aller Oogen der *Steuer*-geintereslendens daarop gevestigd zyn.

Berlyn. De Koning kwam den 28 September van Potsdam alhier aan, en zag den volgenden dag in gezelschap van den Prins van Pruissen, zynen neef en de Prinzen Hendrik en Ferdinand, zyne Maj. broeders, op den zogenaamden *Dänhoffschen-Platz*, de Regimenten van Lottum en Zeunert paradeeren: De Heer *van Pirch* is reeds den 25 September te Breslau aangekomen om *Achmet-Effendi*, Afgezant van den Turkzen Keizer, op de Poolsche Grenssen te gemoet te trekken, en op bevel des Konings herwaards tegeleiden. Men verlangd na desselfs aankomst, te meer vermits onze Voorvaderen daarvan zelfs geen voorbeeld gezien hebben.

GROOT-BRITTANIEN. Londen. Daar zyn deezer dagen verscheide Raadsvergaderingen ten Hove, in teegenwoordigheid des Konings, gehouden, waar in, zo men verzeekerd, gedelibereerd is, over de te neemene precautien teegens de gevolgen, die zouden kunnen ontstaan uit de animositeit, die tusschen het oude en nieuwe Ministerie subsisteerd.

Het is apparent, dat het Parlement niet dan teegens het einde van de aanstaande Maand November zal vergaderen. Een der eerste onderwerpen van de deliberatien zal de te accordeerene Dote aan de Princesse Augusta, aanstaande Gemalinne van den Erf-Prins van Brunswyk, wezen. Vervolgens staat 'er over verscheide publiecque zaaken geraadpleegd te worden, en men voorziet, dat 'er heevige debatten tusschen de beide partyen zullen weezen.

Daar is geen twyffel of het Gouvernement zal een nieuwe beleening moeten doen tot goedmaking van de onkosten tot den dienst van het aanstaande Jaar. Onder de omstandigheeden die dezelve vereisschen, moet den Oorlog teegens de Wilden gereekend worden.

De Koning goedgevonden hebbende, om eindelyk de Onkosten van den laatsten Oorlog in Duitsland te liquideeren; heeft ten dien einde Commissarissen benoemd, dewelke, alle zo wel extraordinaire Prétensien, als zulke aangaande Vreemde Troupen, die in Groot-Brittanniese Dienst geweest zyn, zullen onderzoeken en adjusteeren: De gemelde Commissarissen zullen het Comptoir

te Londen houden, alwaar zy de Reekeningen van alle de gemelde Prétensien tot den 31 December dezes Jaars, doch niet langer zullen aannemen: De voornoemde Reekeningen met derzelver bewyzen van echtheid, moeten na gedane examinatie en saldeering voor 't Parlement opengelegt en de Betaaling daarop verzogt worden, van 't geene bevonden zal zyn billyk te zyn; doch men zal geene attentie hebben op ongegronde Prétensien: De zodanige, die uit ongeduld de onvoorzigtigheid gebruikt hebben, om de Magazynen, door de Engelse Troupen in Duitsland achtergelaaten, in Beslag te neemen, zullen met haare Reekeningen van Prétensie gerenvoijeert en niet aangenomen worden, voor en aleer zy gegronde Beweegredenen van hun Gedrag aangetoond, en de Schade, door hun geweldadig, slecht en onbezonnen Gedrag veroorzaakt, vergoed zullen hebben.

De Raadsvergaderingen worden ten Hove als noch dagelyks voortgezet; men wil dat het voornaamste onderwerp daar van is, de bevrediging tusschen het oude en het nieuwe Ministerie, alsmede waar over in de aanstaande zitting van het Parlement zal gedelibereerd worden. Thans werd weder van een reis des Konings naar Hanover gesprooken, welke in 't voorjaar voortgang zou hebben. De vermaarde Heer *Wilkes* is van Parys alhier te rug gekomen; by de aanstaande zitting van het Parlement, zullen wy zonder twyfel den zelven weder ten toneele kunnen voeren en het vervolg van 't geen met hem is voorgevallen, den Leezeren gevoeglykst mededeelen; ondertusschen houd dezelve drukke conferentien met zyne vrienden en aanhangers.

Den 29 September werd de Heer *William Bridgen* tot Lord-Major dezer Stad, voor het toekomende Jaar, verkooren: De Heer *Beckford*, dewelke tot nu toe deze gewigtige Charge bekleed heeft, deed by deze gelegenheid een Aanspraak aan de Burgery deezer Stad, waar in hy de groote Talenten van zynen Opvolger verhief, en teffens declareerde, dat hy de Eer en Waardigheid van de Kroon, en de constitutionale Vryheid, Privilegien en Rechten zyner Mede-Burgeren, tot den laatsten druppel Bloed conserveeren zoude; hy vermaande voorts de goede Burgery tot getrouwigheid omtrent den Koning, en moderatie in hunne Onderhandelingen; het voornaamste oogmerk van dit Discours strekte maar alleen, om de

Burgery in hunne goede Sentimenten nopens het geslotene Vrede-Tractaat, te doen bestand blyven. Men spreekt wederom van eene Quadruple Alliantie, tusschen de Hoven van *Versailles*, *Stokholm*, *Koppenhagen* en *Dresden*. De uitvoer van Goud en Zilver is zo sterk niet meer als voor eenige maanden. Den 28 Septemb. gingen haare Majesteiten den jongen Olyphant, die achter de Tuin van het Paleis der Koningin gebragt was, zien, en betuigden daar over hun groot Genoegen: Dat Beest is zeer mak en handelbaar; het zelve zal na den Towr overgebragt worden.

VRANKRYK. Paryt. De Vertogen der verscheide Parlementen van dit Koningryk en derzelver gevolgen maken als noch veel gerucht. Men meend dat het Parlement deezer Stad kennis staat te neemen van de Zaak, waarin onlangs door den grooten Raad Vonnis gegeeven is, te weeten die tusschen de Paters Bernardynen en de Weduwe van den gepretendeerde Religieus: De twee Partyen kunnen wel niet aan het Hof appeleeren; doch de groote Raad deze Zaak noch niet in den grond onderzogt hebbende, wil thans weten wat van dien gepretendeerden Religieus, toen de gemelde Bernardynen hem opligteden, geworden is, en waar dezelve omtrent 64000 Livres, die hy bezat, gelaaten hebben; hoe het zy, het Hof wil van verscheidene circumstantien dienaangaande onderricht zyn. De Heer *Natoire*. Directeur van de Franse Academie der Schilder Kunst te Romen, deszelfs dimissie verzogt en geoptineert hebbende, heeft de Koning de Heer *Pierre*, Professor der Koninglyke Academie en eerste Schilder van den Hertog van Orleans, in dessels plaats benoemd. Daar is eene Ordonnantie van den Koning in 't licht gekomen, waarby zyne Majesteit, goed gevonden hebbende een zeker getal Paquet Booten tot gemak voor de Correspondentie onzer Eilanden te doen vervaardigen, ordonneert, dat 9 derzelven in de Haven van *Rochefort* moeten in gereedheid gebracht worden, enz.

NEDERLANDEN Besoyen in de Langstraat. Den 28 September Heeden, zynde de heuglyke dag, dat onze Heer en Vrouwe wierden ingehaalt, quam de Burgery ten 9 uuren 's morgens onder de wapenen, daar onder een corps van 16 Granadiers, 3 Byldragers, en 2 Tambours, beneevens hunne Officiers, welker Granadiers-mutzen pronkten met de fraai geschilderde wapenschilden van den Heer en Vrouwe, posteerende gem. Burgery zich aan de eerste eere-poort, zynde 'er 7 opgerecht, ten weeten 3 groote en 4 kleine.

Ten 10 uuren quam het corps jägers van Waalwyk meede onder de

wapenen, alle met hunne wel-taſſen over den ſchouwder hangende, en marſcheerende na de ávenue van Waalwyk, om gem. heer en vrouwe, die van het Kaſteel van Drunen komen moeſten, te recipieeren en herwaards te begeleiden. Ondertuſſchen wierden de Burgers van dit dorp door den Heer *van der Pol*, Kapitein van de Gardes te voet, die daartoe verzocht was, gerangeert en in twee reijen geſchaart, en ten 11 uuren paſſeerden gem. Heer en vrouwe met een talryk gevolg; onder eenen toevloed van duizenden van menſchen, dewelken uit de omleggende Dorpen byeen gekomen waren, om deeze inhaling te zien, door Waalwyk herwaards, wordende daarby de volgende ſtatieuze order in acht genomen;

1. De Kamerdienaar en de Kok van den Heer *de Wilhem*, beide te Paard, fraai uitgedoſt. 2. Het corps jagers van Waalwyk, beneevens hunne Officieren, met vliegend vendel en ſlaande trom, geleid wordende door den Heer droſſaard *Vlietboorn*. 3. De Heer *Hoeuft*, ritmeeſter van de Gardes te Paard, en de Hoog-Ed. Heer *Piek*, beide te Paard, de eerſte in rood met goud geborduurt, en de tweede meede in rood met goud gegalonneert. 4 Een charet, beſpannen met 6 fraaije Paarden, waarin gezeeten waren de Heer en Vrouwe, zynde beide gekleed in pompadour, ryklyk met goud bezet. 5. Een reiskoets; insgelyks met 6 Paarden beſpannen, zynde daarin gezeeten de freule *de Wilhem*, oudſte dochter van den Heer en Vrouwe, beneevens de Huishoudſter, de Kamenier, en den Heer *Sauryn*. 6. Een Phaetonswagen, beſpannen met 4 Paarden, met de overige perſonen van 't gevolg.

Na dat de trein aan de eerſte eere-poort gekomen was, ſtapte 't geheele gezelſchap uit de rytuygen en van de Paarden, en de Heer en Vrouwe ontfingen aldaar den eere wyn, die hen aangeboden wierd door den jongen Heer *Harmans*, zoon van den ſchout, en door de jonge Juffr. *Smits*, dochter van den Kapitein der Burgery van dit Dorp. Midlerwyl ſchaarde zich het meergem. corps jagers in eene rei, om wanneer de Heer en Vrouwe zouden gepaſſeert zyn, drie generale ſalvos te doen; dit verricht zynde, begaf zich de geheele ſtoet na het recht-huis, alwaar de Heer en Vrouwe de complimenten ontfingen van de Regeering, den Predikant, en den Paſtoor van deeze plaats, doende de Heer *Caſtelyn*, Predikant alhier, by die geleegenheid een welgepaſte aanſpraak, en voegende daarby alle bedenklyke zeegenwenſchingen over de perſonen en de familie van den Heer en Vrouwe, die zulks met veel minlykheid beantwoordden. Na het afleggen der complimenten ging het gezelſchap de verdere eere-poorten bezien, waarmeede ruim een uur wierd doorgebragt.

Vervolgens keerde de trein na het rechthuis, alwaar de Heer en Vrouwe, de Schout, de Secretaris, de Burgemeeſter en de Scheepenen, alsmeede eenige genodigden van diſtinctie van beide ſexen aan een tafel van 60 couverts ſpysden, paradeerende de gem. Grana-

diers geduurende de maaltyd voor het rechthuis, die by het drinken der hoge gezondheeden salvos schoten. By 't vallen van den avond wierd eenig geld onder het gemeen gestroit, en 's avonds wierd een fraai vuurwerk zeer schielyk afgeschoten, duurende 't zelve maar ontrent 2 minuten, waarna de Heer en Vrouwe de illuminatien gingen bezien, zynde alle de Huizen van dit Dorp geillumineert, en op de straten hier en daar taxis-bomen geplaatst, en op ieder een brandende kaars; en wordende de plegtigheid eindlyk besloten met een prachtig ball, 't welk tot laat in den nacht duurde.

Op de eere-poorten zag men onder anderen de volgende Chronosticha of tyd reegels; 1. PRÆNOBILI AC PRÆPOTENTI TOPARCHÆ PAGIDE BESOIJEN ERIGIMVR. 2. WILLECOM TE BESOIJEN, HOOG-EDEL HEER! 3. WAT BLIJTSCHAP GEEFT ONS DEEZE IN COMSTE! 4. CONGRATVLAMVR TIBI DECORI NOSTRO. 5. PRÆNOBILI TOPARCHÆ APPLAVDIMVS LÆTANTES. 6. TEN LAATSTEN MIJN HEER EN MEVROVW, ALLE BEDENCKLIJCKE BENEDICTIEN! enz.

Utrecht. De Hoog Geleerde Heer JOANNES DE CASTILLON, *Philosophiæ*, *Matheseos* & *Astronomiæ Professor* op de Universiteit dezer Stad, door zyne Majesteit, de Koning van Pruissen, met een voordeelig Beroep vereert zynde, zo heeft die Professor, na verkregene Permissie van de Ed: Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap dezer Stad, het zelve aangenomen, en schikt zig, om voor het einde van de maand October na Berlyn te vertrekken.

's Gravenhage. Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, die eene gewenschte gezontheid geniet, woond dagelyks de deliberatien der Hooge Staats Collegien by.

Hunne Doorl. Hoogh. de Vorst en Vorstinne van Nassau-Weilburg, werden, zo men wil, eerlang uit hunne Duitsche Staten, alhier te gemoet gezien.

Men verneemd dat Hun Hoog Mog. Den 22 September aan den Heer *Macary*, zynde een Fransman, geboortig van Agen in de Provincie *Gayenne*, en gepriviligeerd Machinist van den Koning van Vrankryk, voor den tyd van vyf en-twintig Jaaren, ter zekerheid van de Commercie en Scheepvaart, een uytsluytend Privilegie hebben toegestaan tot het maaken van een *Machine*, bequaam om de Beddens of Killen in de Rivieren, Haven en Gragten op te delven en dieper te maaken: De voorn. Heer *Macary* is tegenwoordig te *Rotterdam* beezig met het doen vervaardigen van een diergelyke Machine, dewelke in staat zal wezen om in de aanstaande Maand November gebruikt te worden.

Am-

Amsterdam. Alzo, voor eenige dagen, in diverse Nieuws-Papieren, geadverteerd is, dat by verscheidene Boekverkoopers, in deze Stad en elders, te bekomen was een prétense Naam-Lyst van de voornaamste Koopluiden van Amsterdam, die, by de tegenwoordige facheuse omstandigheden, waren staande gebleven; zo wordt hier mede aan het Publiek bekend gemaakt, dat de gemelde zogenaamde Naamlyst ten hoogsten erroneus en zeer defect is, zynde daar veele gerenommeerde Huyzen van Negotie uitgelaaten, waarom dezelve ook, op Ordre van Myne Heeren van den Gerechte, is opgehaald, en verboden te verkoopen.

De Ed. Heeren Bewindhebberen van de generaale Nederlandse Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie ter Vergadering van Zeventienen, présenteeren in de Maanden November en December, dezes Jaars 1763, in het openbaar te veilen de Goederen jongst uit Indiën aangebragt, en dat by Verdeelinge in de Kameren en ten dage als volgt: In de Kamer Amsterdam, op Maandag, den 14 November; in de Kamer Zeeland, op Donderdag, den 8 December; in de Kamer Delft, op Dingsdag, den 22 November; in de Kamer Rotterdam, op Donderdag, den 24 November, in de Kamer Hoorn, op Dingsdag, den 20 December, en in de Kamer Enkhuyzen, op Donderdag, den 22 December: Benevens de Goederen van Particulieren, en van voorige Jaaren overgehouden. De bovenstaande Goederen worden verkogt met een Stilstand tot den eersten September 1764: Edoch de Compagnie behoud aan zig de faculteit, om de Goederen, dewelke nog met de Schepen *Nieuw-Nieuwerkerk*, van Batavia, en *Noord Beveland*, van Ceilon, worden verwacht, indien voor den 15 October aanstaande, binnen deze Landen mogte komen te arriveeren, by de Kamer Zeeland op te veilen; doch eerst na expiratie van die tyd arriveerende, zullen derzelver Ladingen (met en benevens die van het nog van Bengalen manqueerende Schip *Visvliet*) van alle welke Retour-Schepen de Cargaas reeds zyn uitgegeven, opgeveilt worden by de gewoone daarop volgende Voorjaars Verkooping, ten dagen als nader by Biljetten zal worden bekend gemaakt, uytgenoomen alleen de Witte Peper, dewelke onder de boven genoemde Stilstand tot den eersten September 1764 begrepen is. Met de Afleevering van de Kruid-Nagelen, zal by de respective Kameren worden gecontinueerd tot de Prys van 85 *Stuyvers*

vers Bankgeld het Pond tot Ultimo Augusti 1765.

Den 9 October ontfingen de voornoemde Bewindhebberen de aangenaame tyding, dat de twee Schepen *A-Schat* en *'s Lands-welvaren*, den 27 September uit *Tessel* gezeild, den 29 dito op de Hoogte van Bevesier zich bevonden, en met een goede wind de Hoofden in stevenden: zulks het gerucht van hun vergaan, buyten alle waarheid is.

Den Leezer heeft in 't volgende Stukje te wachten, het afbeeldzel van 't standbeeld van Lodewyk den XV. te Parijs opgerecht na de Origineele Copy gesneeden.

In den Jaaren 1759 Maand September bladz. 111. en 1760 Maart IIde Stuk bladz. 160. bedeelden wy onzen Leezer ontwerpen van den Hr. *Anthony Grave;* thans is ons dit volgende ter hand gesteld.

PROJECT, Ter bekoming eener directe doorgaande circuleering en verversing van WATER, door de Grachten en Canaalen in en om de Stad AMSTERDAM.

WAnneer gestadiglyk het frisse-Ty Water by Vloeijen aan het Hooge der Stad ingelaten word, door de vier Westelyke Buiten-Sluizen; namentlyk, door de Oude en Nieuwe Haerlemmer- en Een-hoorn-Sluizen, onder door de Beurs, tot Verversing der Vis-Markten, ter hoogte als het Binnenpeil.

Uitloozen het vuile Water by Eb aan het Laage der Stad, door vyf Oostelyke Buiten-Sluizen; namentlyk, door de Sluis ten einde de Rapenburger Gracht en Nieuwe Zeedyk, Rapenburger- en St. Anthonis Schut-Sluizen, onder door de Nieuwe Markt, en door de Kolk Schut-Sluis.

Makende van het Hooge tot het Laage der Stad een directe doorgaande Circuleering en Verversing van Water, overal door en om de Stad, met snelder gang en minder omweg, als heden is gesteld; wegspuijende het dryvende Vuil en vuil Water.

Voornamentlyk als van den Avond tot den Morgen, met het luiden der Boomklok, de Deuren toe en pal gezet worden, dat die niet open gaan, en zo veel mogelyk by dag, te weeten in de Brouwers-, Lely- en Leidse-Grachten, als mede de Deuren in de Prince-Gracht by het Nieuwezyds Huis-Zitten-Huis.

Waardoor het fris Water, ingelaten door de Eenhoorn-Sluis, gedwongen word te stroomen uit de Prince-Gracht, door de Egelantiers-, Linde-, Goudbloems-, Palm- en Lynbaans-Grachten, door de Stads-Wal in de Vest en bygelegen buiten Canaalen; als mede uit de Lynbaans-Gracht door de Blom-Gracht en bygelegene Grachten,

door de Prince-Gracht naar den Binnen-Amſtel en Ooſtelyke uitloozende Buiten-Sluizen.

Wanneer by de Offies-Sluis, als mede in het Cingel by het Konings-Plein, Deuren gemaakt worden, om het door de Oude en Nieuwe Haerlemmer-Sluizen ingelatene fris Water te keeren (van den Avond tot den Morgen) op dat het aldaar door niet naar den Binnen-Amſtel ſtroomt; waardoor dat ingelatene fris Water gedwongen word te ſtroomen door de Heere en Keizers-Grachten, tot meerder ververſing en wegſpuijing der dryvende Vuiligheden en vuil Water naar den Binnen Amſtel en Ooſtelyke uitloozende Buiten-Sluizen; als mede door de Buiten-Nieuwe-Vaart en Vergaêr Boezem, zeven duizend Voeten ver van de Stad by Zeeburg, met de vroege Eb na Zee, van daar de dryvende Vuiligheden en vuil Water niet zo ſpoedig met de eerſte opkomende Vloed te rug dryft naar en in de Stad, als dat door de Eenhoorn-Sluis en buiten de Haerlemmer-Poort met de laatſte Eb uitſtroomt.

By Zeeburg door de Verlaat-Sluizen, en door de voorſchreevene vyf voorgeſtelde uitlaatende Buiten-Sluizen ten Ooſten aan het Laage der Stad en vroege Eb, zal men eenige tyd vroeger en ruimer loozen konnen, met een Verval van 2, 4 of meerder Duimen lager Buiten-Water, voor dat de Eenhoorn-Sluis kan beginnen te loozen.

Alzo het Opper-Water van de Beverwyk, Sparendam, Halfwegen Haerlem, boven Stads Binnen-Peil, by Eb alvoorens moet pasſeeren voorby de Eenhoorn Sluis, tuſſchen de hoek van de Voolewyk, zynde in het Y aldaar de naauwſte Paſſage voorby de Stad, en geringſte occaſie door de Eenhoorn Sluis te loozen.

Al is het, dat men by Eb het vuil Water in de Stad ophoud, als men uitloozen kan, volgens uſantie, door het toezetten der Eb-Deuren in de Sint Anthonis-, Nieuwe Markt- en Kolk-Sluizen, onder de Beurs, Oude en Nieuwe Haerlemmer-Sluizen.

Om het vuil Water te dwingen, dat het buiten de Haerlemmer-Poort, door den Dyk, by de Water-Moolens, en door de Eenhoorn-Sluis aan het Hooge der Stad uitlooſt.

Als mede door de Rapenburger Schut-Sluis, en onder door de eerſte nieuwe Water-Moolen, door zes Voeten wydte, in plaats van twintig Voeten wydte na Zeeburg als voor deeze, daar nu circa veertien voeten minder Uitloozing is, alzo nog geen Verlaat-Deuren by of naaſt de nieuwe Water-Moolen naar de Buiten-Nieuwe-Vaart zyn.

De Buiten-Nieuwe-Vaart en Vergaêr Boezem gerepareert zynde, zal door een Kis Kas, zo hoog boven Stads Binnen-Peil volgemaalen konnen worden, als de Moolens geſtelt zyn, om het Water op te konnen Werken, ter zelver tyd als men na buiten, by hooger Buiten-Water, niet kan uitmaalen, dat by Zeeburg veel vroeger als de andere Buiten-Sluizen zal konnen uitloozen.

Hoe

Hoe meerder diepte in de Grachten in en om de Stad, hoe meerder vuil Water dat uit, en fris Water ingelaten kan worden, en de Vaartuigen vlotter zullen konnen vaaren.

Blyvende de ordinaire Doorschutting der passeerende Vaartuigen door alle de Schut-Sluizen.

Door de Schut-Sluizen in de Binnen-Amstel word niet als by Doorschuttinge, in den Zomer, het vuil Water naar de Buiten-Amstel in onzer Nabuuren Vis-Water uitgelaaten.

De Buiten-Nieuwe-Vaart van de Stad tot aan Zeeburg, beslooten met de Diemer Zeedyk, en een Zomer-Kade op het Buitendykse Land, de Kruin aangelegt op de hoogte van 36 Duim boven Stads Binnen-Peil, van Zeeburg tot aan de Stads Wal by het Fune; verder een Zomer-Kade in de Binnen-Nieuwe-Vaart, van het Schut-Sluisje tot aan de nieuwe Zeedyk, sluitende ten Noordwesten de Zee-Sluis, formeert een Bassyn of Buitendykse Vergaêr- of Vang-Boezem, door der Wel-Ed. Groot Achtb. Heeren Voorvaderen wyzelyk uitgedagt (met veel ruimer Uitloozingen als heden is gesteit) en tot stand en effect gebragt, zal altoos zyn en blyven (als de ruime Uitloozing herstelt zal zyn) een nuttige volstrekt nodige Vergaêr- en Vang-Boezem, de aangelegde en nodige Onderhouds-Kosten wel waardig, om by Vloede duizende Tonnen vuil geworden Binnen-Water in te vergaderen, uit te maalen en uit te loozen, by vroege Eb, by Zeeburg naar Zee.

Terwyl men maar 12 à 15 Duimen fris Water in en uitkan of mag laten, en wel gebeurt, dat men in eenige dagen niet naar buiten kan uitloozen, wegens hooger Buiten-Water, door Noorde en Noordwestelyke Winden, daardoor het opgehouden vuil Water, in en om de Stad, langer stilstaat en vervuilt tot quaade Dampen, voornamentlyk omtrent de Haerlemmer Poort, en daar Ondieptens zyn.

Om die Reden word ter bekoming van meerder en directer doorgaande circuleering en verversing van Water, door en om de Stad, met needrige Eerbied op het kragtigste voorgesteld en aangeprezen.

Het inlaaten aan het Hooge der Stad door vier Buiten-Sluizen; het pal zetten der voorsz. Deuren in en by de Prince-Gracht, by de Offies-Sluis, en Konings-Plein, als mede in de Eenhoorn-Sluis by Eb, voornamentlyk van den Avond tot den Morgen; het gebruik van den Buitendykse Vergaêr-Boezem, volgens den eersten Aanleg, en vereischte gestelde Diepte in en om de Stad.

De Uitloozing aan het Laage ten Oosten der Stad, zonder ophouden als men uitloozen kan, na vereisch door vyf Buiten-Sluizen, en door de Vergaêr-Boezem by Zeeburg, zeven-duyzend Voeten van de Stad, met de vroege Eb naar Zee.

De Onkosten van dit PROJECT zullen zo exceffief en groot niet zyn geproportioneert tegen het Nut en Verversing, die men daardoor bekomt, ten voordeele der Gezondheid voor het Algemeen.

(is geteekend) ANTONY GRAVE.

Magistratuuren en Amptenaaren.

Tot Lector der Wiskunde in de Nederduitsche Taal is ter Hoogen Schole te *Leiden* aangesteld, den Heer *Jan Fas*, in de plaats van den Heer *J. Steenstra.*

Tot Schepenen der Stad '*s Hertogenbosch* zyn uit een overgeleverde nominatie verkozen de Heeren Mr. *Diederik Gregorius van Teilingen*, Mr. *Stephanus Rozendaal*, Jacobsz., Mr. *Hieronimus Gerbade*, Mr. *Christiaan Chombach*, *Cornelis de Buck*, Professor *Johannes Bon*, *Daniel Velters*, *Samuel Thomas Saijer*, en Jonkheer *Carel Hendrik Jacob* Baron *Sweers de Landas.*

Den 1 October, zynde de dag der verandering van de Magistraat der Stad *Brielle*, zyn uit een overgeleverde nominatie tot Schepenen verkozen de Edele Agtb. Heeren *Nicolaas de la Bassecour*, Mr. *George Marcus Warry*, *Frederik de Graaff*, Mr. *Leendert Voogd*, *Jacob Roest*, *Johannes van Dam* en *Cornelis van Yzendoorn.* Tot Schepenen Commissarissen over de Gemeenelands Middelen, de Heeren *Nicolaas de la Bassecour*, Mr. *George Marcus Warry* en *Jacob Roest*, alle welke Heeren Schepenen tot Oud-Schepenen hebben geëligeerd, de Edele Agtb. Heeren Mr. *Andreas van der Sluys* en Dr. *Adrianus de Mirell.* Voorts zyn tot Burgemeesteren verkozen geworden de Ed. Groot Agtb. Heeren Mr. *Leendert Voogd* en *Jan Aarnoud Gallas.* En eindelyk tot Raden in de Magistraat, de Heeren *Hendrik van der Salm* en *Augustinus van der Crap.*

By Hun Hoog Mog. is de Heer *Hermanus Vlieland*, aangesteld tot Schepen der Stad *Sluys* in de plaats van wylen den Heer *Jacob Fredrik Rhode.*

De 9 October is t' *Amsterdam* in den ouderdom van 86 Jaren en 6 Maanden, overleden den Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan van Loon*, Oud-President-Schepen, als mede Bewindhebber van de West-Indise Compagnie ter Kamer dier Stad.

Door zyne Doorl. Hoogh. de Heere Hertog *Louis* van Brunswyk, Veld Marschalk enz. enz. zyn de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld tot

Kapitein.	Eduard van Deyl in 't Regiment van	*Ruysch.*
Kapit. Com.	Frederik van Wiebel.	
Luitenant.	Carel Johan Chasse.	
Vaandrig.	Bastiaan de Maré.	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Schipper Frans Legie, van Oostende naar Passagie gezeild, is op den 16 Augustus laatstleden, door een Engelsch Vaartuig, zynde een Kotter, aan boord geklampt, op de hoogte van Bevesier, 3 mylen van de Wal, de zelve gaf voor een Koninglyke Kustbewaarder te zyn en het Schip te willen visiteren; hy dwong de voorn. Schipper en zyn volk, met geladene Pistolen in de hand, in de Cajuit te gaan, twee Passagiers van aanzien, namelyk de Prins *van Salm Salm* en de Graaf *de Baillot de la Tour*, moesten desgelyks hunne onbeschofte beveelen gehoorzamen, waarna zy verscheide stukgoederen open sneden, meede namen en andere baldadigheden pleegden enz.

Te *Daalem* in den Lande van Overmaze is overleden, *Jacob Philip de la Rochette*, gepensioneerd Kapitein ten dienste deezer Landen; en

Te *Sluys in Vlaanderen* de Heer *Jacob Frederik Rhode*, Schepen aldaar.

Den 24 September werd te *Bommel* een Vrouwsperzoon, wegens brandstich-

ftichting in de gevangenis gebragt, terwyl inmiddels een der Jooden, aldaar in hechtenis zittende, en waarvan wy gemeld hebben in ons 2de Stuk van May laatftleden bladz. 205, zonder twyfel dien tyd heeft weeten waar te neemen om de handen van het Gerecht te ontkomen. Deeze Jood genaamd *Coppelbegt*, heeft zo men zegt, zyne boeyens van de beene weeten te fchuiven en affpraak met de dienaars van de Juftitie gehouden.

Den 28 Sept. ftierf *te Medenblik* in den ouderdom van ruim 76 Jaren, de Wel Ed. Geftr. Heer *Cornelis van der Wolff*, Burgemeefter en Raad aldaar, mitsgaders Commiffaris tot de Pilotagie, Supperintendent tot de Vier Noorder Coggen, Bewindhebber der Weft Indifche Compagnie, Directeur van den Levantfchen handel enz. enz.

In het Dorp *Niederzaden* naby *Stettyn*, is eene Viffchers Vrouw in de Kraam gekomen van vier kinderen, welke alle gedoopt, edoch kort daar na overleden zyn.

Op Zaturdag den 1. October is tot *Amsterdam* in de Angelierftraat eenige wanorde ontftaan, door het apprehenderen eener Vrouw op wyn fluykery bevonden, en zo men zegd, door haare Buurvrouw verklikt, welke laatfte uit vrees voor het gemeen, zich uit haar huis by de nacht heeft moeten falveren; alles is nochtans in ruft gebleven, door de wyze voorzorgen der Burgery, welke op bevel van den Achtb. Magiftraat was onder de wapenen gekomen.

Te *London* overleed deezer dagen in het Weeshuis van Stepney, zeeker Vrouwsperfoon genaamd *Sara Gordon* in den ouderdom van 103 Jaren, die alle haare zinnen en verftand had zo goed had als iemand van 50 Jaren.

In de voorn. Stad is op den 27 September eene Vrouw van zeeker Arbeidsman, in de kraam gekomen van 4 Zoonen welke alle vier gedoopt en de namen van *Mattheus*, *Marcus*, *Lucas* en *Johannes* bekomen hebben.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Confiftorie deezer Gemeente Staat alhier gehouden te worden op Woensdag den 2 en 16 November (1763) onder voorzitting van Do. *Jan Mulder*.

Op Vrydag den 30 September is tot Kerkmeefter inde plaats van wylen den Heer Jan Valk verkoozen de Heer *Willem Roos*; en tot Commiffaris van 't Fonds de Heer *Stephanus Blomhoff*.

Alhier is overleden de Proponent *Andries Diderich Korffebergh*, van denwelken men iets grootfte verwachten had, en wiens equipagie gereed was om naar Duitfchlands Hooge Scholen te verryzen, hebbende tot dus verre zyne ftudiën volbragt onder opzicht van den Eerw. zeer Gel. Heer H. *van Garel*, geliefd Leeraar deezer Gemeente.

NB. By de Opkomft der Gemeente te Amersfoort, (*ziet 't voorgaande ftuk bladz.* 116) moet gevoegd worden;

Johannes Hamelau predikte zyn affcheids-reden den 31 Jan. 1762 uit den Zendbr. Judas vs. 20 en 21 en vertrok naar *Bodegraven*; in deffels plaats is beroepen.

Johan-

Johannes Hooyman, Proponent, t'Amsterdam in de Nieuwe Kerk ingezegend door Do. *Jacobus Boon*, na dat voorsz. Hooyman gepredikt had over Rom. I. 16.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 18 *September* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Sondag den 18 *dito.*

Nicolaas Keppelaar. W. K. H.

Christiaan Ooland, *Fluweelwerker*. L. K. H.

Henry Lupton, jongste Zoon van John Lupton. A. K. H.

Susanne Nettelenbos, Weduwe van Isak Horre. K. K. H.

Hendrina Olderson, Huysvrouw van Hendrik Roos. K. K. H.

Maria Daneman, Huysvrouw van Jan de Haas. A. K. H.

Elisabeth Alders, dogter van Teunis Alders. K. K. H.

Maandag den 19. *dito.*

Etienne Frederic Bundel. W. A. K.

Anthonie de Graaf. W. K.

Hendrik Kleefman, *Supoost in de Bank van Leening*. W. K.

Elias Guillot. O. K.

Matthys Andriesse, *Commandeur op de Admiraliteits Werf*. A. K. H.

Marretje Winke, laatst Weduwe van Goose Lammers. N. K.

Maria Pama, Huysvrouw van Joannes Lakeman, Mr. *Chirurgyn*. N. K.

Anna van Samte. O. K.

't *Kind* van Anthoni Singrilsra. O. K.

Dingsdag den 20 *dito.*

Jurriaan Tup. O. K.

Joseph Ferrimon, *geweesene Juwelier*. O. Z. K.

Jan ten Plas. K. K. H.

Harmina van Santen, Weduwe van Pieter Eysten. N. Z. K.

Marieke Kemmer, Huys en Kraamvrouw van Jan Fontyn. K. K. H.

Aaltje Planter, Huysvrouw van Hendrik van der Hans. E. Y. K.

Maria Cathrina Heydelaar, jongste Dogter van wylen Willem Heydelaar. Z. K.

't *Kind* van Wilhelm van Hoesen. N. K.

't *Kind* van Sybrand de Flienes N. Z. K.

Woensdag den 21 *dito.*

Jan ten Tye. O. K.

Pieter Hoene. L. K. H.

Sara van der Kerkhoven, Weduwe van Jacob de Jong. W. K.

Catrina Elisabeth Bitter, Huysvrouw van Roelof Rusche. N. Z. K.

Jannetje de Ruyter, Huysvrouw van Cornelis Steynen. K. K. H.

Catharina Swetering, eenigste Dogter van wylen Willem Swetering. K. K. H.

Donderdag den 22 *dito.*

Jan Putter. N. Z. K.

Gerrit van Vastriek. O. O. K.

Harmanus Ten Bruggekaater. L. K. H.

Aaltje Swart, Huysvrouw van Coenraad Doove. K. K. H.

Gerretje van Heerden, oudste Dogter van wylen Antonie van Heerden. L. K. H.

't *Kind* van Dr. Henricus Klyn. N. K.

Vrydag den 23 *dito.*

Barent Paats, Mr. *Boekdrukker*. N. K.

Jan Raasvelt, *Schoenlapper*. K. K. H.

Jan Arends Jongman. K. K. H.

Elisabeth van Omeringh, Huysvrouw van Cornelis van Campen. N. Z. K.

Johanna Woestenburgh, middelste Dogter van de Weduwe Paulus Woestenburg. N. K.

't *Kind* van Willem Jan van den Burg. N. O. K.

Saturdag den 24 *dito.*

Jacobus Dalens, jongste Zoon van wylen Dirk Dalens. N. O. K.

Barbara de Milde, Huysvrouw van Jacob

Jacob Schafinan O. K.
Tryntje Vels, Huysvrouw van Arent Beukhuysen. Z. K.
Marie Anne Godin, Huysvrouw van Jean Barailhy. W. A. K.
't *Kind* van Dirk Klumper Dirksz. N. K.
't *Kind* van Barent Lippinkhoff. N. Z. K.
't *Kind* van Ryndert van der Kaade. Z. K.
't *Kind* van Abraham Bakker. O. Z. K.
't *Kind* van Gerrit Halfman. O. K.

Sondag den 25 dito.

Jan Willemse. K. K. H.
Cornelis Berg, *Houtwerker by de O. Comp.* A. K. H.

Maandag den 26 dito.

Joannes Floresse. N. K.
Hendrik Wenker, Mr. *Broodbakker*. L. N. K.
Cornelis Anvers, *Turfdrager*. W. K.
Marie Vergniol. W. A. K.
't *Kind* van de Heer Mr. Johannes Siprianus van Ewyk. O. K.
't *Kind* van Johannes Selil. L. N. K.

Dingsdag den 27 dito.

Johannes de Jongh. L. N. K.
Mattheus van der Steen, Mr. *Koperslager*. N. Z. K.
Andries Diderich Korffeberg, *Proponent van de Onveranderde Augsburgsche Confessie*. L. O. K.
Bartholomeus van Beukere. A. K. H.
Willem Vermy. A. K. H.
Barendina Sneef, Huysvrouw van Jacob Voswinkel. L. N. K.

Woensdag den 28 dito.

Adrianus Molengraaff. O. K.
Barent Hoolmole. K. K. H.
Catharina Kraamer, Weduwe van Jan Raams. W. K.
't *Kind* van Albertus Berteling. E. N. K.
't *Kind* van Lambert Keyler. N. O. K.
't *Kind* van Heymen van der Velde. N. O. K.

Donderdag den 29 dito.

Hendrik Taal, *oud Kapitein ter Zee en Equipagie Meester in dienst van de Ed. Oost-Ind. Comp. a Caap de goede Hoop*. W. K.
Pieter van Schaagen. O. O. K.
Geertruy ten Bosch, eenigste Dogter van Jan ten Bosch. N. K.
't *Kind* van Christiaan Luneman. N. Z. K.

Vrydag den 30 dito.

Jan Scharschouw. Z. K.
Jan Roelofs, eenigste Zoon van Roelof Janzen. N. K. H.
Elisabeth de Cramer, Weduwe van Jan Gerfken. L. N. K.
Maria Beck, Weduwe van Christiaan Schult. W. K.
Anna Maria van Endhoven, Huysvrouw van Jacob Rynders. L. O. K.

Saturdag den 1 October.

Femia Leeskers, Huysvrouw van Dirk Cool. L. K. H.
Christina Elisabeth Knegtjes, Dogter van wylen Hendrik Knetjes. L. K. H.
't *Kind* van Jan Scheffer. N. Z. K.
't *Kind* van Jan van Eeden. N. O. K.

Sondag den 2 dito.

Maria Pietersz., laast Weduwe van Hans Brugman. K. K. H.
Cornelia Janse, Huysvrouw van Willem van der Heggen. L. K. H.

Maandag den 3 dito.

Engelje Lentfrink, Huysvrouw van Jan Werffing. A. K. H.
Maria Sligtenhorst. O. K.

Dingsdag den 4. dito.

Pieter Broers, *Bode op Zeeland*. N. Z. K.
Harmanus Roofeboom, *Vogel en Hoenderkoper*. N. K.
Kasper Wolle. L. K. H.
Margaretha de Graan, Weduwe van Isaak van der Heyde. N. O. K.
Hendrina Schevel, Huysvrouw van Gerrit Timmers. O. O. K.
Anna Dyman, Huysvrouw van George Schreuder. O. K.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 3 *October* 1763, deeze volgende *Perceelen* geveyld.

Haerlemmerdyk (*B. Bosch* en *B. Twisk*, Een Huys en Erve, op de) Noordey

't vierde Huys beooften de Dommerftraat. *f* 5400, in flag *f* 125, verkogt.

Kathuizers (*G. Rebel*, *A. van Asperen*, *D. van Schorrenberg* en *A. Roos*, Een Huys en Erve, in de) van ouds genaamd de Kleine Kathuizers. *f* 4050, in flag *f* 10 verkogt.

Keizergragt (*J. de Raadt*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, het tiende Huys beooften de Vyzelftraat. *f* 12100, in flag *f* 3000, verkogt.

Konyneftraat (*H. Laarman*, Een Huys en Erve, in de) by de Elandsgragt, *f* 1825, in flag *f* 100, verkogt.

Krom Elleboog of Roode Leeuwfteeg (*G. Rebel*, *A. van Asperen*, *D. van Schorrenbergh* en *A. Roos*, Een Huys en Erve, genaamd het Reigertje, in de) *f* 4000, in flag *f* 600, opgehouden.

Laurierftraat (*H. Laarman*, Een Huys en Erve, in de) by de Princegragt. *f* 3250, in flag *f* 550, verkogt.

Lelyftraat (*G. Rebel*, *A. van Asperen*, *D. van Schorrenbergh* en *A. Roos*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, tuffchen de eerfte en tweede Dwarsftraat. *f* 4550, in flag *f* 150, opgehouden.

Leprofenftraat, of Lazarusfteeg (*D. Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de) *f* 1625, in flag *f* 175, verkogt.

Palmftraat (*H. Laarman*, Een Huys en Erve, in de) by de Baangragt. *f* 650, in flag *f* 2 verkogt.

Prinfengragt (*P. de Hoen*, Een Huys, Tuyn en Erve, op de) Noordzy, het vyfde beooften de Utrechtfeftraat. *f* 7000, in flag *f* 600, verkogt.

Prinfengragt (*J. Huygen*. Een vierde part in een Huys en Erve, op de) by de Roofeftraat. *f* 925, in flag *f* 400, verkogt.

Roozenftraat (*D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, tuffchen de Prinfengragt en eerfte Dwarsftraat. *f* 1850, in flag *f* 250, verk.

Spiegelftraat (*J. de Raadt*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe) tuffchen de Keizersgragt en Kerkftraat. *f* 4700, in flag *f* 600, verkogt.

Vinkeftraat (*B. Bofch* en *B. Twiks*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, by de Prinfengragt. *f* 1975, in flag *f* 25, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderftaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 10 *October* 1763, geveyld:

Angeliersgragt (*J. Schoonhoven*, Een Huys en Erve, op de) N. Z. *f* 2700, in flag *f* 800, opgehouden.

Egelantiersgragt (*R. Benten*, *J. Steenbergen* en *I. Hen de Jonge*, Een dubbeld Pakhuys en Erve genaamd de Kraanvogel, op de) N. Z. tuffchen de twee laatfte Bruggen. *f* 5000, in flag *f* 1400, verkogt.

Lindegragt (Dezelve, Een Pakhuys en Erve genaamd de Klip, op de) [illegible]fchen de Blindemansfteeg en Baangragt. *f* 3000, in flag *f* 70, verkogt.

Oranjeftraat (*J. Schoonhoven*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de binne) W. Z. *f* 2800, in flag *f* 600, opgehouden.

Roofengragt (*D. van Schorrenberg* en *M. van der Linden*, Een Huys en Erve, op de) het derde Huys beweften de Brouwery 't Lam. *f* 3400, in flag *f* 100, verkogt.

Roofengragt (*R. Benten*, *J. Steenbergen* en *I. Hen de Jonge*, Een Huys, Pakhuys en twee Agterhuysjes en Erve, in een Koop, op de) N. Z. over de Brouwery 't Lam. *f* 6050, in flag *f* 1900, verkogt.

Utrechtfe Dwarsftraat (*D. van Schorrenberg* en *M. van der Linden*, Een Huys en Erve in de) *f* 2300, in flag *f* 20, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand OCTOBER 1763. TWEEDE STUK.

vervolg der MEMORIE
van Kapitein.
JAN HOEUFFT.
Tegen den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

MAar ik vraage dan, hoe zal een Galjoot, zoo verre vooruit zynde, in mist of donkere sneeuwjagt('t geen de zaak is daar het hier op aan komt) een Vloot of enkelt Schip kunnen geleiden? ja Ik durve zeggen, dat zulks onmogelyk is, zelfs niet met klaar weer in den nagt, zonder gevaar te loopen van in korten tyd van zoodanige Vloot, of enkelt Schip te zyn gesepareert; Ik hebbe by ondervinding, dat met zware mist in een Vloot de schooten van al de Schepen niet konden werden gehoort, schoon dezelven zoo naby den anderen waaren, als volgens Zeemanschap gebruykelyk is; Ik vrage dan nogmaals, hoe zullen de Mist-Zeynen van het Galjoot eenige mylen vooruit zynde, kunnen werden gehoort? vooral om dat daar op niet dan met zeer ligt Geschut kan werden geschoten; en moet hier ook in aanmerking komen, dat zoodanig convoyerent Galjoot, ten minste zoude dien te voeren twintig stukken Kanon, om volgens het vernieuwe Zeynboek tien schoten over een zyde te kunnen doen.

Aangaande dit eerste geval (het geen Ik by consequentie moet denken de intentie van het Advis te zyn, wegens het allegeren van het bovengemelde gepasseerde by de Compagnie) te weten om te staan onder de ordres van den Galjoot-Schipper, of wel van een Jong Officier (indien een Officier daar op het commando mogt beko-

men) zoo moet Ik voor my zelven zeggen, en ront uit declareren, dat Ik liever nooit eenige commissie kreeg, ja zelfs dat Ik liever van mynen dienst wilde zyn gedimitteert, dan dat Ik zoodanige ordres zoude moeten obedieeren, en daar door ten spot verstrekken, niet alleen van onze eige, maar ook van alle vreemde Natien.

Wat nu het tweede geval betreft, dat de Galjoots zouden moeten staan onder de ordres van de Commandanten der Oorlog-Schepen, daar ontrent werd in de tweede periode eerstelyk een relaas gedaan, hoe ten tyden van den roemens-waardigen Admiraal de Ruyter, by de ter dier tydt ge-equipeerde Vlooten, altoos gevoegt zyn geworden een groot getal kleine Vaartuygen; Ik beken, dat die Vaartuygen zekerlyk by een Vloot van groote nuttigheid zyn, en tot diversche, onnoemelyke diensten werden geëmployeert, dog niet by het geval in questie, want in mist, werden nooit Schepen, of Vaartuygen uit jaagen gezonden, 't geen bekent is by alle Zee-Officieren; waarom daar toe dan ook geen Zeyren zyn gestelt, en door de Commandanten der Vlooten, of Convoyer daar toe ook nooit particuliere Zeynen werden gegeven, en ook niet na behooren zouden kunnen werden gegeven, nog uitgevoert; ja zelfs heb Ik nooit Jagt-Zeynen gezien voor particuliere Schepen om by nagt te jagen, schoon dikmaals 's nagts gejaagt werd, dog niet om Land, of Droogtens op te zoeken, maar wel op Schepen, en is dan zoodanige jagt, of een continuatie van een jagt by daag begonnen, of wel by het onverwagt zien van vreemde Schepen, waar toe dan de behoorlyke Zeynen, en contra Zeynen zyn gestelt, daar de Commandant zig dan na kan rigten.

Wegens het geen in 't laast van de tweede periode verhaalt werd, namentlyk dat op den 27 January laastleden 180., en den volgenden dag nog 23 Schepen uit Texel na de Hoofden gezeilt zyn, daar op zal Ik alleen zeggen, dat Ik zulks uyt de Couranten mede heb vernomen, maar daar by ook geremarqueert, dan die Vloot niet by den anderen hoorde; by die Vloot waaren 9 Oorlog Schepen, die door hoogerhand zouden kunnen gelast geweest zyn, en mogelyk ook zyn geweest, om by den anderen te blyven zoo lang als de coursen na haare destinatien zulks permitteerden; maar Ik durf wel vaststellen, schoon Ik het niet absolut wete, dat van alle die Koopvaarders niet het vierde gedeelte zig heeft begeven gehadt onder de diversche Convoyen van die 9 Oorlog-Schepen, en dus zouden dan ruim de drie overige vierde gedeeltens, om de be-oogde dienst in 't voorzeilen van Galjooten te kunnen hebben, door hooger handt geordonneert moeten zyn geweest om met Convoy te zeilen, het geen aan alle commerciërende Onderdanen zeer onaangenaam, en ook aan de vrye Vaart, en Negotie, groote belemmering en schaden zoude hebben veroorzaakt, of wel zoo zouden anders een oneindig getal Galjoten noodig zyn geweest, om elk particulier Schip voor te zeilen.

(Het vervolg hierna)

ASIA. *Tripoli in Syrien.* De onlusten van de Afstammelingen der *Ahemeden* of *Muta-Alys*, zynde Mahomotanen van de Secte van Ali, aan de Bergen van Libanon wonende, zyn gantschelyk gestild. De Porte heeft dit volk nooit t'onder kunnen brengen. *Mahomed-Pacha*, Gouverneur van *Tripoli* en Africa, marcheerde in Maart (1763) met een groot getal Troepen derwaards, maar wierd in de engtens der gebergtens geslagen en te rug gedreven, en moest van zyn voornemen afzien, en heeft zedert de Christenen Maroniten veel nadeel toegebragt; doch een *Emir* van Baruth, heeft de gemoederen by wyze van onderhandeling gestild, door den welken het tribuit opgebragt zal worden.

ASIA. *Tunis.* De Heer *Zoutman*, Kapitein op een Oorlogsschip, in Hollandschen Dienst, is onderdaags op deze Reede aangekomen. Na eenige dagen hier getoefd te hebben, wierd hem, by den Bey, gehoor verleend, aan welken hy de medegebragte Presenten, uit naam van hunne Hoogmogende, overhandigde. De Bey ontfing dezelve zeer gracieuslyk, en verzekerde, dat zyne Onderdaanen geen de minste vyandelykheden tegen die van den Staat zouden oeffenen, byaldien de laatstgemelde daar toe niet eerst aanleiding gaven. En om zyn byzonder genoegen te betoonen, over de afgeleide Commissie van den Heer *Zoutman*, heeft hy denzelven een fraayen Zabel, met Zilver gemonteerd, en een Gordel met Goud geborduurd, gezonden, en daar by laaten verzoeken, dat hy dien, tot eene herdenking aan hem, en een blyk van zyne vriendschap, zou draagen.

EUROPA. *TURKYEN. Constantinopolen.* De Fransche, Britsche, Venetiaansche Ambassadeurs en de Hollandsche Legations-Secretaris kort na het ontfangen der tyding van den zwaren brand, te *Smirna* voorgevallen, goedgevonden hebbende by een vertoog aan *Tagier-Aga* Sultan Kiajasi en Bewindhebber van het Vakouf, de door dat onheil voor den koophandel ontstanen aanmerkelyken schaden en verliezen te ontvouwen, en mitsdien te verzoeken, dat het voor eenigen tyd te *Smirna* gereguleerd Tol-Tarif, zonder uitzondering van eenige Artikelen wierde geratificeerd; zynde dat vertoog van een zo gewenschte uitwerking geweest, dat gemelde Tagier-Aga, hen heeft doen te kennen gegeven, bereid te zyn het voorsz. Tarif, zodanig het zelve te *Smirna*, op gesteld en gesloten is, te ratificeeren. Teffens heefd hen dien Heer

bekend gemaakt, Memisch Aga, Tollenaar aldaar, te hebben afgezet, en den Saduk-Emeny van den overleden Tollenaar Izaac-Aga, in zyne plaats aangesteld met aanbeveeling van de respective Consuls aldaar te verwittigen, dat alle de Tolrechten, zedert den tyd der discussien nopens het Tarif, conform dit nieuwe Reglement, voldaan zullen worden. Weshalven de Gemelde Ambassadeurs en Legations-Secretaris terstond de kooplieden hunner Natie *te Smirna* van die Ratificatie en goede schikkingen verwittigd en geadverteerd hebben, wegens de achterstallige Tol-Rechten, ingevolge het nieuw Tarif, met den afgezetten Tollenaar te liquideeren; zynde deeze schikkingen ten uitersten voordeelig voor hen en voor den koophandel der Christen Natien in 't algemeen, in 't bezit blyvende van een Tarif 't geen door den Chatischerif van den Sultan voor altoos scheen vernietigd te zyn.

Den 1 September (1763) ontstond in de Stad *Scutari* tegen over deeze Hoofdstad, en aangemerkt als een van derzelver Voorsteden, en zeer zwaren brand, die op het vertrek der Post noch niet geblust was.

PORTUGAL. Lissabon. By eene Koninglyke ordonnantie, *is* den Militairen Staat van dit Ryk op een vasten voet gebragt, en bepaald geworden, dat de Regimenten Infantery voortaan zullen bestaan in 10 Compagnien ieder van 40 Man en die van de Cavallery in 8 Compagnien ieder mede van 40 Man.

ITALIEN. Romen. Den 23 September (1763) is door de Rechtbank van het Sacro- Consulto, waarby vyf Kardinalen assisteerden over de volgende Moord Vonnis gegeeven; te weeten: In de Maand December 1760 wierd de Heer *Octavio Frigiotti de Civita Nova*, reeds oud en bedaard, door 5 Moordenaars, op desselfs Buiten-Plaats, om het leven gebragt; 3 daar van wierden ten eersten by de Kop gevat, doch twee ontsnapten: Twee van de drie op heterdaad geattrapeerd, bekenden ten eersten hun Misdaad, doch de derde was te hardnekkig, en daartoe, na alle aangewende vruchteloose moeite, niet over te haalen: Ondertusschen had de Zoon van den ontzielden alle mogelyke vlyt aangewend, ten einde de twee ontvluchte Deliquenten te onderscheppen; dewelke; hoewel met veel moeite, eindelyk mede in de Kaars vloogen, en het Feit bekenden; waar na de Gouverneur van *Macerata*, aan den welken het Proces over deze Misdadigers toevertrouwd was, een van de

laat-

laatste in zo verre tot zyn Belangen overhaalde, dat hy valschelyk beleed, door den Zoon van den vermoorden hier toe omgekogt te zyn, ten einde aan alle de nagelaatene Goederen van den zelven te komen; waarin die listige Gouverneur heel wel reüsseerde, vermits dezelve tot zyn voordeel wist uit te strooijen en te accrediteeren, dat de jonge *Frigiotti* voornt., de Jurisdictie van hem Gouverneur ontvlucht, en van desselfs Buiten-Plaats alleen na deze Stad gekomen was, om zig voor het *Sacro-Consulto* van zyne quaade Consciente te zuiveren, en te belyden, dat hy werkelyk aan den Vader-Moord schuldig was, om aldus voor verdere Vervolgingen geprotegeert te zyn, dog het Bedrog van den Gouverneur is aan het ligt gekomen, en hy van zyn Officie berooft en in hechtenis gezet, voor zo lang als het *Sacro Collegio* goedvinden zal; de 5 Delinquenten zyn gevonnist, en worden tot nog toe in de Gevangenis gehouden.

Zedert wierd de geaccuseerde onschuldig verklaard en verzeld van veel Adel uit de gevangenis naar 't huis van een zyner Vrienden geleid. Cippolaro en Spiccia zyn opgehangen. Marconi, die de Tortuur zonder bekentenis heeft doorgestaan, heeft dat halsrecht moeten aanschouwen en is voor 10 jaren op de Gallyen geconfineert. Zekere Giovanni Natali en Catharina Natali, door den Notaris Crimineel en den Luitenant der Jurisdictie van Macerata tot Getuigen tegens den onschuldigen Hr. Frigiotti omgekocht zyn, de eerste voor 7 jaren op de Gallyen en de andere voor eeuwig uit den Kerklyken Staat gebannen; de gemelde Notaris Crimineel zyn leven lang tot de Gallyen gecondemneert en de gedachte Luitenant tot zo lange het dat Tribinaal behagen zal hem opdezelve geboeid te laten.

In deze Stad is een Engelse Dame gearriveert, zynde van den Huize van Stuart, Roomsch Catholyk, en voornemens, hare dagen alhier door te brengen en te eindigen.

Men wil, dat de Paus voornemens zy, voor 't Kers-Feest een kleine Promotie te doen, waardoor welligt de Prins Clemens van Saxen tot het Purper verheven konde worden. Van Pistoja heeft men, dat de Kardinaal Banchieri zich steeds in een gevaarlyken toestand bevind, en op den raad der Doctoren een aftapping van Water ondergaan heeft, zynde zyne Eminentie by profisie de quantiteit van 5 ponden geëxtraheert.

Multha. Het is eenige tyd geleeden dat het Esquader der Galjoten van den Grootmeester, by den Ridder de Saint Trojes gecommandeerd wordende, in deeze Have binnen quam, nieuwe Provisie in te neemen. Na vergeefsch op de Salatynsche Roovers gekruist te hebben, had het zelve by *Ceuta* twee Algerynsche Xebecquen en een Polacre, gemonteerd met 16 stukken Kanon; ontmoet, dog dezelve niet kunnen inhaalen, en zig dus met het doen van eenige Kanon-schooten, die van weinig vrugt waaren, moeten vergenoegen.

Geduurende die Krygstogt, sloeg den Ridder d'Annonville die op het voornoemde Esquader diende, voor, om te *Tripoli* de Fregat, welke gemeenlyk zeekere Sicard, Fransche Renegaat, commandeerd, in brand te gaan steeken. Zyn voorslag wierd goedgekeurd, en men gaf hem tot die Expeditie een Esperonare en eenige Xebecquen. Den Ridder naderde, tot uitvoering van zyn oogmerk, *Tripoli*, maar twee agter een volgende nagten miste hy de Haven. De Xebecquen intusschen jagt op een Barbaarsche Rover gemaakt, en een Vaartuig, het welke de Tripolitanen prys gemaakt hadden, hernomen hebbende, maakte alles op die Kusten in rep en roer, en dit deed de onderneeming van den Ridder d'Annonville misschen. De derde nagt liep hy in de Have, maar het gemelde Fregat tot op een Pistool-schoot na genaderd zynde, vond hy de gantsche Equipagie op haar hoede, en hoorde een schrikkelyk geschreeuw, zo in de Haven als in de Stad, dus 'er voor hem geen andere party als schielyk te retireeren, te kiezen was. By zyn retour vond hy deszelfs Xebecquen niet meer, welke door de stroom waaren weggedreeven. Na veel door gebrek van Water en Vivres uitgestaan te hebben, moest hy te *Lampadouse* binnen lopen, van waar hy vervolgens herwaarts is gekomen.

INGERMERLAND. Petersburg. Hare Majesteit de Keizerin heeft den Hr. *van Lewachow*, geschikt om den H. *Simolin* als Minister van dit Hof by de Ryksvergadering te Regensburg te remplaceeren, tot haren Minister by de Ottomanise Porte, en den Graaf *Soltikof*, Minister aan 't Fransche Hof, tot haren Minister by de gemelde Ryksvergadering benoemt. De Graaf van *Zante*, Zoon van den Opper Ceremoniemeester, en de Baron *van Mengden*, Kleinzoon van den Graaf van Munnich, zullen naar Ham-

Hamburg vertrekken, om zich, beide in qualiteit als Edellieden d'Ambassade, de eerstgem. naar den Heer *Gross* in den Hage en de laatstgemelde naar den Baron *Korff* te Koppenhagen te begeven. De Prins van Lobkowitz, benoemde Extr. Envoyé van 't Roomsch Keizerlyke Hof, word alhier verwacht, weshalven zich de Graaf Mercy d'Argenteau bereid, om kort na deszelfs aankomst naar Wenen te keeren. De Keizerin, die door een kleine indispositie belet geweest is in 't publiek te verschynen, bevind zich thans genoegzaam herstelt.

De menigvuldige moorden en dieveryen, welke alhier nog steeds geschieden, de Keizerin meer en meer overtuigende van de noodzaaklykheid der weder invoering van de Doodstraffe, heeft het hare Keizerlyke Majesteit eindelyk behaagt, den 15 Sept. in den Senaat zynde, de Ukase, tot die weder instelling strekkende, te tekenen en terstond te doen publiceeren; 't geen een algemeen genoegen verwekt heeft. Uit kracht van dien zyn de misdadigers, welke onlangs een gantsch Huisgezin hebben vermoord, door de Politie gecondemneert om levendig gerabraakt te worden. Doch vermits dezelve de eersten zyn, die ingevolge deze hernieuwing de dood moeten ondergaan; heeft de Keizerin hunne Sententie zodanig gemitigeert, dat zy, in plaats van op het rad, met den zwaarde ter dood gebragt zullen worden. Den 18, Feest der Orde van St. Alexander, adsisteerde hare Keizerl. Majesteit by de Processie naar het Klooster van dien Heiligen, doch om het slegte weêr niet te voet, als naar gewoonte. Des middags spysde hare Keizerl. Majesteit met de Ridders dier Orde, en des avonds was Bal ten Hove en de gantsche Stad geillumineert. De Keizerin te zeer vermoeid zynde, verscheen niet in 't publiek. De Graaf van Bestuchef in zyn Exilium twee Tractaatjes hebbende geschreven, heeft dezelve sedert zyn ontslag doen in druk brengen en zend dezelve thans aan den Adel, de buitenlandse Ministers en zyne goede Vrienden met 5 kleine Medailes in goud en zilver, verbeeldende op ene zyde zyn Portret en op het Revers een Rots in Zee, by een onweêr van donder en hagel tegens de woede der golven bestand, met de Inscriptie: IMMOBILE IN MOBILI, dat is, *in 't beweeglyke onbeweeglyk*, en 't Jaartal 1757. Den 19 Sept, wierd op het Theater van 't Hof de Comedie *l'Amphitrion* van Moliere, in de Russise tale overgebragt, met

veel

veel applaudissement gespeelt. De toevloed van lieden van allerlei rang was zo groot, dat velen om niet door 't gedrang gestikt te worden, te rug moesten keeren.

Na dat den Baron van Medem, Envoyé van den Graaf van Biron, Hertog van Courland, zyn afscheids-audientie by de Keizerinne heeft gehad, ontfing hy van Haare Koninglyke Majesteit niet alleen het gewoone present van 2000 Roebels, maar ook de Order van St. Anna, en wanneer hy afscheid van den Groot-Hertog nam, behaagde het Syn Keizerlyke Hoogheid hem met de teekens van die Orden te omhangen. De aan dien Minister gegeeven Recredentialen luiden als volgt:

DOORLUCHTIGE HERTOG,

UWe Hoogheid, deszelfs Kamerheer van Medem gerappelleerd hebbende, zo hebben Wy hem niet willen laaten vertrekken, zonder verklaaring te geeven van zyn goed gehouden gedrag. Getuigen geweest zynde van de gevoelens van toegeneegenheid, die Wy voor U hebben, en verzeekert van het besluit, waar in Wy zyn, om U en Uw Huis met alle onze bescherming te blyven begunstigen, kan by U daar van mondelyke verzeekering geeven. Waar op Wy zyn,

DOORLUCHTIGE HERTOG,

Petersburg den 29 Augusty 1763. Uwe Hoogheids toegedaane *(Was geteekend)* CATHARINA.

ZWEDEN. Stokholm. De terugkomst van hunne Majesteiten in deze Stad blyft nog onbepaald door de indispositie van de Koningin, die daaglyks meer of min acces van Koorts heeft. De Verkoping der Waren, door de beide laatst geretourneerde O. I. C. Schepen te Gottenburg aangebragt, en die bereids den 7den dezer stond te geschieden. Blyft uitgestelt, tot dat men met de te Amsterdam en Hamburg gefailleerde Huizen in order zal konnen geraden, vermits thans op die beide importante Steden weinig of niets gedaan word en alhier geresolveert is, nopens de van daar met protest teruggekomen en geaccepteerde Wisselbrieven den Acceptant buitenslands, in zo verre dezelve suffisant mogten zyn, aan te spreken en by manquement van dien den Tracent alhier het remboursement deswegens te vergen.

DUITSCHLAND. Weenen. Op 's Keizers Naamdag, den 4 Octob. is

is een kleine Militaire promotie geſchied. Het Huwelyk tuſſchen den Aartshertog Leopoldus en de Infante van Spanje zal eerſt, zo men wil, in het Jaar 1765 voltrokken worden.

Regensburg. Volgens berigten uit Freiſingen, is de Prins Clemens van Saxen, den 15 Sept. (1763), aldaar met alle Eerbewyzingen, en buitengemeene Vreugde teekenen ingehaald, zo wel van den kant van het Capittel, als van de Burgery, welke ieder om 't zeerſt hunne byzondere agting voor dien Prins betoond hebben. Dewyl dit Bisdom, onder de voorige Regeering vry wat in ſchulden is geraakt, en dus nog veel ten agteren is, heeft zyn Kon. Hoogh. den Baron van Bertheim, een' Man zeer ervaren in de Finantien, de Commiſſie opgedragen, om den ſlegten Staat der Kaſſe te herſtellen, en de ſchulden, zoo veel mooglyk is, af te betaalen. Naar dien de Graaf van-Brühl zo gevaarlyk ziek is, dat men geheellyk aan deszelfs opkomſt twyffelt, en die Miniſter zig ook reeds van alle Affaires ontdaan heeft, zo vermoed men deswegen, dat 'er gewigtige veranderingen, omtrent het Miniſterie der Keur-Saxiſche Landen, en by alle andere Departementen, daar toe betrekkelyk, zullen voorvallen. Volgens Brieven uit Weenen, is het Regiment Infanterie van den overledenen Vorſt van Waldeck, aan den Veldtuigmeeſter, Graaf van Maquire, opgedragen. Volgens Particuliere Brieven uit Frankfort, zouden de Gereformeerden aldaar, na veele moeiten, en onkoſten aangewend te hebben, eindelyk de vryheid vergund zyn, om in gemelde plaats eene Gereformeerde Kerk te bouwen; doch of dit waar is en op welke Conditien weet men nog niet.

Dresden. Onverwachte gebeurteniſſen treffen gemeenlyk tot in de ziel en veroorzaaken groote verſlagenheid; wy ondervonden dit meer dan al te wel door 't afſterven van onzen geliefden Vorſt *Fredrik Auguſtus*, Koning van Polen, Keurvorſt van Saxen enz. enz. enz.; zyne Maj. was zedert eenige dagen met een, echter niet zware, pyn bezet geweeſt. Den 5 October (1763) dankte die Vorſt in zyne particuliere Kapel den Hemel voor de beleving van den 30ſte Verjaardag zyner verkiezing tot den Poolſchen Troon, en klaagde weinig uuren daar na over hevige pyn en bezetheid, doch bekwam door een aderlating op den voet veel ruimte en ſcheen wel te moede te zyn: Ook verdween de vrees voor een pluris, welke de Doctoren uit de omſtandigheden hadden op-

gevat; maar na 3 uuren in den achtermiddag verergerde de Koning en kreeg omtrent half vyf uuren een beroerte, welke binnen weinig minuten desselfs levensdraad affneed. Zyne Majesteit was geboren den 7 October 1696; deed in het Jaar 1717 den 11 October te Weenen belydenis van de Rooms-Catholyke Religie; succedeerde den eersten February 1733 desselfs Heer Vader, Koning August de IIde, in het Keurvorstendom; wierd den 5 October desselven Jaars tot Koning van Poolen verkooren, en te Cracau den 17 January 1734 gekroond; begaf zig den 20 Augusti 1719 in 't Huwelyk met *Maria Josepha*, Dochter van weilen Keizer *Josephus*: Den 11 October in 't Jaar 1756 wierd het Saxische leeger door den Koning van Pruissen ingesloten, en zyne Majesteit wierd genoodzaakt na Warschau te retireeren en reverteerde van daar te Dresden den 30 April dezes Jaars: Van de 11 uit zyne Majesteits Huwelyk verwekte Princen en Princessen, zyn nog 10 in 't leven: Als I. de thans regeerende Keurvorst *Frederik Christian Leopold*, gebooren 5 September 1722, en den 20 January 1747 in het Huwelyk getreden met *Maria Anthonia*, Dochter van Keizer Karel de VII.; waar uit gesprooten zyn, *Frederik August Joseph*, thans Keur-Prins, gebooren 23 December 1750; *Carel Maximilian*, den 24 September 1752; *Joseph Maria Lodewyk*, den 26 January 1754; *Anthon Clemens*, den 27 October 1755; *Maria Amalia Anna*, den 26 September 1757; *Maximiliaan Emanuël*, den 13 April 1759; *Theresia Maria Josepha*, den 27 February 1761; II. *Maria Amalia*, geboren den 24 November 1724, en in den Echt getreden met Carel III., thans regeerende Koning van Spanjen, overleden den 27 September 1760; III. *Maria Anna Sophia*, gebooren den 29 Augusti 1728, en in het Jaar 1747 met den thans regeerenden Keurvorst van Beijeren, *Maximiliaan Joseph*, getrouwd; IV. *Franciscus Xaverius August*, gebooren den 25 Augustus 1730. V. *Maria Josepha* gebooren den 4 November 1731, en getrouwd in het Jaar 1747 met den Dauphin van Vrankryk; VI. *Karel Christian Joseph*, gebooren den 13 July 1733, en in het Jaar 1758 tot Hertog van Courland verkooren. VII. *Maria Christina* gebooren den 12 February 1735; VIII. *Maria Elizabeth*, gebooren den 9 February 1736; IX. *Albert August*, gebooren den 11 July 1738; X. *Clemens Wenceslaus Hubert*, Bisschop te Freisingen gebooren den 28 September 1739, XI. en *Maria Cunigunda*, gebooren den 10 November 1740.

Den

Den dag van 's Konings overlyden, is aan zyne Majesteit als Keurvorst opgevolgd, de geweezene Keur prins *Frederik Christian Leopold*, dewelke teffens de hulde van de Beampten en grooten ontfangen heeft. Maar wat aanbelangd de Kroon van Polen, zal de tyd moeten openbaaren, wie daar toe den Successeur worden zal. Inmiddels voerd den Primaat van dat Koningryk *Ladislas Lubinsky*, Aarts-Bisschop van *Gnesen*, het Ryksbestier geduurende dat den Troon vacant is.

GROOT BRITTANNIEN. Londen. De Koning heeft met goedvinden van 't Parlement een Acte doen publiceeren, waar door de Eilanden en Provincien, by 't laatste Vrede-Tractaat aan Engeland gecedeert, in 4 Gouvernementen zullen verdeeld worden, onder de Naamen van Gouvernementen van *Quebec*, van Oost *Florida*, van West *Florida* en van *Grenada*; verder ordonneert zyne Majesteit, dat de Gouverneurs van de respective Gouvernementen voornoemd, zo dra mogelyk, vergaderen zullen, om over de bequaamste Middelen te delibereeren tot het oprechten der Colonien aldaar; dat dezelve onder Wetten, gelykformig met die van Engeland, staan, en de Colonisten van de Beneficie dier Wetten onder 's Konings Protectie gaudeeren zullen. De Gouverneurs dier Landen zullen aan de gereformeerde en gepensioneerde Officieren en Soldaten, die geduurende den laatsten Oorlog in America gediend hebben, en zig thans aldaar bevinden, de gedestineerde Portien Land, vry van alle Rechten, hoe genaamd, den tyd van 10 Jaaren, uitdeelen; doch na expiratie derzelver zullen zy gehouden zyn de ordinaire Lasten te betaalen. De Indianen, die met Engeland in Alliantie zyn, of onder Protectie van den Koning staan, zullen in hunne Bezittingen niet gemolesteert noch ontrust worden, en de Groot-Britannise Onderdanen, dewelke op de Territorien der voornoemde Indianen woonen, die niet aan Engeland gecedeert zyn, zullen de Landeryen aan de rechte Eigenaars weder overleveren; ten zy dezelve goedvinden, zommige aan de Engelsen te verkoopen, in welk geval de Bezitneeming, door een generale Vergadering der Indianen en Engelse Gouverneurs in 's Konings naam geschiede zal. Aan de Engelse Onderdaanen word den vryen Handel met de Indianen, en zelfs Patenten *gratis* ten dien einde toegestaan; doch dezelve moeten zig aan de vastgestelde Reglementen onderwerpen. Voorts zyn tot Gouverneurs aangesteld de volgen-

gende Heeren: *Montagu Wilmott* van Nieuw Schotland; *James Murray* van Quebec; *James Grans* van Ooft-Florida; *George Johnftone* van Weft Florida; en *George Melvill* van de Eilanden Granada, Grenadines, Dominique, St. Vincent en Tabago.

Ons Gouvernement heeft 100 Tranfport-Schepen, afgedankt, die in dienft van de Kooplieden zyn overgegaan; dezelve hebben mede Ordre na America gezonden, tot het vervaardigen van een groot getal Vaartuygen, die zy nodig hebben: Zodanig is de Commercie zedert den geflootenen Vrede aangegroeid. Het Gouvernement neemt thans in confideratie, of het langer convenieert den Uytvoer van Graanen toe te ftaan, of denzelven te verbieden. Dezer dagen zyn verfcheidene Raadsvergaderingen te *St. James* gehouden; waarin onder anderen weder over de te neemene Maatregelen, tot Uytbreiding van onze nieuwe Acquifitien in America, gedelibereert wierd. Hoewel 's Konings Ordonnantie, niet dan afgedankte Officiers, Soldaaten en Matroozen tot zekere Portien Lands admitteert; echter is het Hof van Intentie, om alle de anderen, zo wel vreemde als nationaale, van de Gereformeerde Religie zynde, zulks insgelyks toe te ftaan.

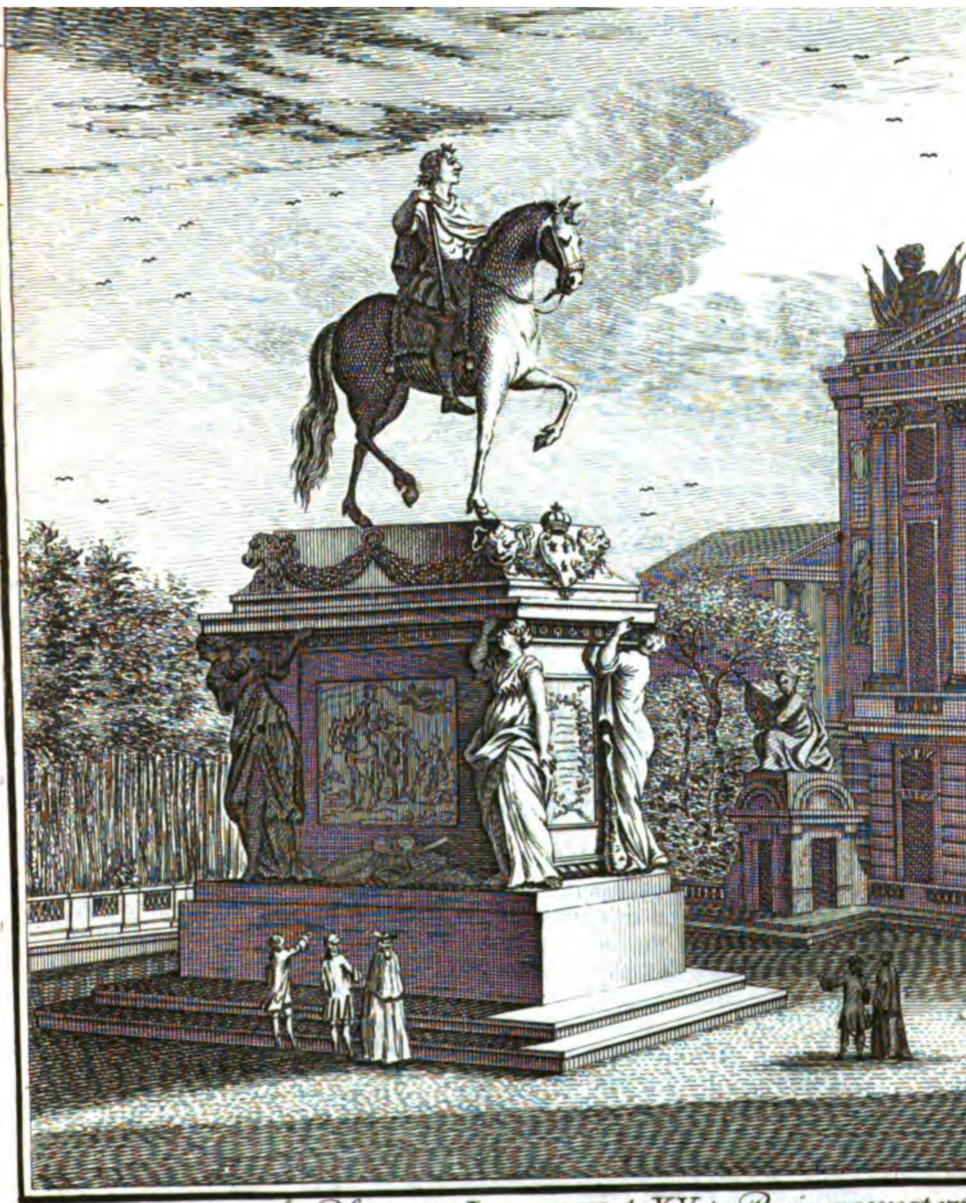
BESCHRYVING

van het

Nieuwe Plein van Lodewyk den XV, *en van het Standbeeld des Konings te paard op dit Plein opgerecht* 1763.

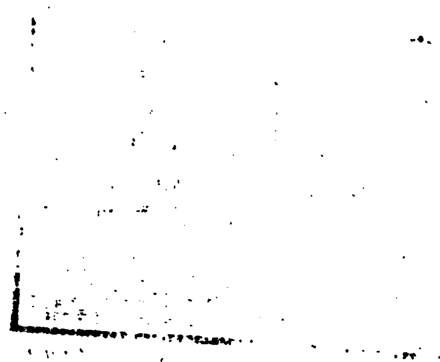
Dit Plein is gelegen tuffchen de Gracht welke de tuin der *Thuileries* bepaald, de oude Poort en de Voorftad van *S. Honoré*, de laanen der *Champs Elifées*, die van *Cours la Reine*, en de kaay van de Rivier de *Seine*; het beftaat in een vierkant van twee en zeftig en een halve roeden langte, op vier en veertig en een halve roede breete, tuffchen de binnenfte hekken. De vier hoeken van 't groote vierkant, formeeren vier afgefnede zyden ieder van elf roeden, en eindigen door prieelen of groote voetzuilen vercierd van drie kantige kappen, en waarboven een grondzuil is vercierd met kranffen van eeke bladen, en gefchikt om troepen marmere beelden, toepaffelyk op het onderwerp en op het Plein, te fchragen.

Twee van deeze afgefnede zyden na den kant der *Champs Elifées* zyn open, en geleiden tot twee rechthoekige toegangen, welkers eene genaamd is *Cours de la Reine*: aan dezelve zyde voor aan de *Champs Elifées* zyn vier pavilioenen met muur werk vercierd, tot gebruik

STANDBEELD op het Plein van LODEWYK de XV, te Paris opgeregt 176

B. MOURIK excudit.

bruik van den Oppaſter der Fonteinen, de Wacht en de Portier der *Champs Eliſées* en van *Cours de la Reine.*

De voorzyde der twee pavilioenen 't naaſt aan de groote laan der *Camps Eliſées* bepaald het begin der nieuwe plantagie.

Men komt op dit Plein, welk den Tuin der *Thuileries* met de *Champs Eliſées* te zamen voegd, door zes toegangen welker twee voornaamſte ieder twaalf en een halve roede breed zyn.

De grond van dit Plein door zyne Maj. aan de Stad geſchonken, onder beding van de uitzicht van zyn Paleis en van den Tuin der *Thuileries* niet te belemmeren, en zig te bepalen aan de gracht die dezelve afſluit, heeft haar doen reſolveeren dit rond om te doen af te ſnyden door groote grachten ter breedte van vyf of zes roeden en ter diepte van veertien voeten, welke alle met den anderen gemeenſchap hebben aan de zyde der *Champs-Eliſées*, door zeven ſteenen bruggen met bogen, eu die door hekken afgeſlooten zyn.

De binnenſte zyde der Wallen deezer grachten alle van ſteen, zyn vercierd met ketenen recht op en nederwaarts der voetzuilen van de hekken met uitſpringende tafels; de muuren zyn van boven voorzien van een lyſt waarop de hekken ruſten.

De grond der grachten moet met gras bewaſſen zyn, omringd met breede zand wegen.

De doortogten der bruggen hebben ronde boogen door hekken afgeſloten, welke met die van het binneſte des Pleins vereenigende met zeſtien zware voetzuilen geſchikt om metale Leeuwen en Phinxen te ſchragen, de ongelykheid der hoogte van de hekken van 't binnen Plein met die van buiten gelyk maken.

Die van 't binnenſte des Pleins geplaats op een voet boven de lyſt rondom 't Plein, hebben aanleiding gegeven tot een banket of wandelwegen boven de grond verheven, van waar men langs trappen komt alle tot de paſſagien der bruggen en toegangen, en tegen over de acht prieelen.

In 't midden van het Plein tegen over de middel laan van de Tuin der *Thuileries*, verheft zich een voetzuil ter hoogte van een en twintig voeten, van wit geaderd marmer van 14 ½ voet lang en 8 ½ voet breed, waarop geplaatſt is het metale Standbeeld des Konings te paart, van veertien voeten proportie, in een ſtuk den 6 May 1758 gegooten, na de teekeningen, en onder de opzicht van wylen den Heer *Bouchardon*, Ordinaris Beeldhouwer des Konings.

Aan de vier hoeken van de Voetzuil, vertoonen zich ſtaande en zyn geplaatſt op een voetſtuk van 4 voeten hoogte en 2 voeten buiten den rand der Voetzuil uitſteekende, vier metale beelden van tien voeten hoog, vertoonende deugden, gekenteekend door hunne hoedanigheden, dezelve onderſchragen, in onderſcheide houdingen, de uitſteekende rand van de Voetzuil van 32 duim hoogte op een en een halve voet uitſtek.

Het

Het voorste van de Voetzuil tegen over den Tuin der *Thuileries* vertoond twee deugde: die ten rechten vertoond de macht, en die ten linken de vrede; tusschen deeze beide beelden, en de hoeken is een marmere tafel van 5 voeten in 't vierkant, verrykt van twee metale lauwerier takken met gemaale goud verguld en met dit opschrift: LUDOVICO XV. *Optimo principi quod ad Scaldim Mosam Rhenum Victor pacem armis pace & suorum & Europe felicitatem quæsivit.*

Aan 't ander einde van de voetzuil en na den kant der *Champs Elisées*, vertoonen zich de twee andere deugden: ten rechten ziet men de Voorzichtigheid, en die ten linken beteekend de gerechtigheid; tusschen beide is een diergelyke tafel met een ander Latynsch opschrift: *Hoc pietatis publicæ monumentum præfectus & æditos decreverunt Anno MDCCXLVIII. Posuerunt Anno MDCCLXIII.*

In de twee groote zyden van de Voetzuil zyn twee verheven metaale beeldwerken van 7 ½ voet langte op 5 voet hoogte. Die na de kant der rivier vertoond de Koning op een Zegenwagen door de overwinningen gekroond, en door de Faam gevoerd na het volk dat zich ter aarde werpt; het ander verheeven beeldwerk, tegen over de groote gebouwen vertoond de Koning gezeten op Zegeteeken, gevende de vrede aan zyn volk; de Faam, welke dezelve aankondigd, houd haar trompet in de linker hand en een palmtak in de rechterhand: in de holte ziet men een man en zyn paard welke dood schynen.

Na beneden en te midden van deeze verheven beeldwerken, zyn op de voet geplaatst twee groote Zegeteekenen, van aloude harnassen, helmen, deegens en pieken van metaal gegoten.

De fries van de Voetzuil en de groote kornissing boven de voet, zyn voorzien van metale ornamenten. De uitsteekende rand is overdekt door een styltje of kroonwerk vercierd met vier Leeuwenmuilen aan de hoeken, aan welke gehecht zyn kranssen van lauwerier bladen, doorslingerd met horens van overvloed stortende verscheide vruchten; in 't midden aan de zyde der *Thuileries*, zyn geplaatst de Wapenen des Konings, en aan de zyde der *Champs Elisées* de Wapenen der Stad *Parys*, alles van metaal.

De Voetzuil is geplaatst op twee groote trappen van wit geäderd marmer, welke men voornemens is te omvatten met een wit marmer hek en binnenwaards een gracht, om den toegang tot dit gedenkstuk te verhinderen.

Men is desgelyks voornemens in 't vervolg te maken, en op den afstand van 16 roeden van 't middelpunt, en aan ieder zyde van de Voetzuil te plaatzen, twee groote fonteinen of marmere kommen vercierd met beeldwerk en onderscheide onderwerpen, zo ter verfraaying en cieraad van 't voorsz. Plein als ten nutte van 't gemeen.

De grond van het Plein, na den kant van de Voorstad van *St. Honoré*, tegen over de Rivier, is bepaald door twee groote voorgevels van

van gebouwen ieder van vier en twintig roeden langte op vyf en zeventig vooten hoogte, gebouwd en geplaatst op den afstand van acht roeden van het buitenste hek der grachten.

Wyders is men voornemens noch verscheide verfraayingen aan en om dit Plein te maken, het geen door zyn stand en verzieringen alreede een der fraaiste van Europa is.

De waarheid en de billykheid zelve verkondigen, den lof, welke verschuldigd is aan den grooten iever en de pogingen der Stad, ter spoedige vervaardiging van dit Plein, 't geen reeds zeer gevorderd is. Het is in dien iever en in deeze pogingen zelfs, dat men het getuigenis zal vinden, van de trouwhartige liefde der Burgers voor den beminden Monarch, ter eere van wien dit prachtig Gedenkstuk is opgerecht geworden.

De uitvoering en de ontwerpen van dit Plein zyn gericht na de teekeningen, en onder de opzicht van den Heer *Gabriel*, Schildknaap, en eerste Architect des Konings.

NEDERLANDEN. 's Gravenhagen. Haar Hoog Mog. de Heeren Staten der Vereenigde Nederlanden, hebben eene Publicatie na de respective Provincien en Steden doen afzenden, waarby verklaard werd: dat alle goude Ducaten op de munten deezer Landen worden gemaakt en geschikt, na een en de zelve instructie, en op een en dezelve voet en gehalte, en ook in alle de Provincien van tyd tot tyd, door een het zelve vaste Collegie van Raden en Generaalmeesters van de Munten deezer Landen worden geexamineerd, gewogen en geessayeerd, zo dat het intrinsique bestaan derzelver volkomen over eenstemd met die van de Hollandsche Munt, en de eene van geen meerder waarde is als de andere 't zy dezelve een Haantje, of een Schuitje, of eenig ander byteeken dragen enz.

Amsterdam. Op woensdag den 19 October (1763) is in het Nieuwe zyds Heeren Logement deezer Stad by appointement van de Ed. Achtb. Heeren Schepen door de Makelaars *Daniel Loofs*, *Anthony Lesturgeon* en *Izaak de Jonge Meyersz.* verkocht een extra ongemeen groote, schoone, heel gestrekte

DIAMANT LABORAAT.

Deeze Diamant-Laboraat staat bekend op het boek van den grooten Mogol, met den verheven naam van *Debiari Nouri*, 't welke in 't Nederduitsch beteekend *Werelds-Licht*. Dit is dezelve steen welk de wydberoemde Krygsheld *Thamas Kouli-Kan Schach Nadir*, in de beruchte Oorlogen (1739), door hem tegen den grooten Mo-

Mogol gevoerd, heeft veroverd, en is het kostlykste Juweel, zo van groote als schoonheid, dat onder den Schat, door hem tot buit bekomen, gevonden is; echter zou deeze steen waarschynlyk nooit zyn ontdekt geworden, by aldien *Thamas Kouli-Kan Schach Nadir*, het Schat-boek van den Mogolschen Keizer waarin dezelve, als bovengemeld is, aangeteekend stond, niet op een listige wyze ontdekt en vermeesterd had.

Dit wonderstuk, waar van den Leezer hierby de naauwkeurige afbeelding vind, in 't kooper gesneden, is gekogt door den Makelaar *Daniel Loofs*, voor zyn meester, voor de somma van 80,000 guldens wegende 351½ gryn.

Magistratuuren en Amptenaren.

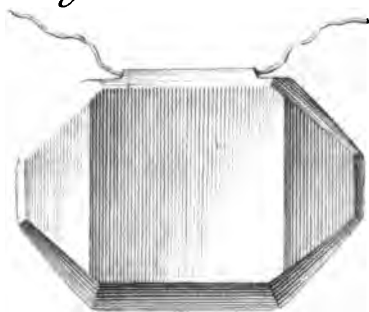
Den 12 October (1763) zynde de gewoone dag der jaarlykse verandering van de Regeering der Stad *Utrecht*, zyn gecontinueerd als Burgemeesteren, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Jan André van Westrenen* en Mr. *Arnoud Loten*. En voorts aangestelt tot Scheepenen, de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *Nicolaas Kien*, Mr. *François van Veldhuisen*, Mr. *Bartholomeus de Gruiter*, Heer van Groenewoude, Mr. *Meynard van Bueren*, *Jan Fredrik van Beeck*, Heer van Dykveld, *Hendrik Verbeek*, *Jacob van Dam*, *Adriaan Hendrik Eyck*, *Justus Godin*, Heer van Papendorp, Mr. *Hendrik Arnoud Laan*, Mr. *Adriaan Strik van Linschoten*, Heer van Polanen, en Mr. *Arnoldus Pit*. Tot Commissarissen ter waarneming van de Posteryen de Heeren *Isaak Verborcht* en Mr. *Joseph Elias van der Meulen*, Heer van Maarssenbroek. Tot Gecommitteerden ter Wees- of Momboir-Kamer, de Heeren Mr. *Martinus van Voorst*, Mr. *Arnoud Antony van Zurk*, *Egbert Antony de Leeuw*, en Mr. *Hercules van Hoornbeek*. Tot Gecommitteerde ter Finantie der Ed. Mog. Heeren Staten deezer Provincie, de Heer Mr. *Hendrik van Asch van Wyk*. Tot Gecommitteerden ter directie van de Stads Finantie, de Heeren *Isaak Ferdinand Godin*, Mr. *Cypriaan Berger*, Mr. *Pieter Paulus van den Bogaard* en Mr. *Gerard Blydenbergh*. Tot Thesaurier, de Heer Mr. *Abraham Jacob van der Dussen*, Heer van Derthuizen. Tot Kameraar, de Heer *Evert Post*. Tot Drossaard aan de Vaart, de Heer Mr. *Jan Leonard Wintgens*. Tot Commissarissen ter Ontfangst van de Impositien op de Wynen, het Geslagt &c., de Heeren Dr. *François Joan Lons* en Mr. *Cornelis Antony Vos*. En tot Commissarissen ter Ontfangst van de Impositien op het Gemaal en Bier, de Heeren Mr. *Carel Balthasar Wieling* en Mr. *Adriaan van Bronckhorst*.

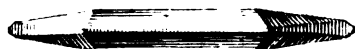
Door de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Maatschappy ter Kamer van Zeventienen thans te *Amsterdam* vergaderd zynde, zyn aangesteld, tot Extraordinaris - Raad van Neêrlands - Indiën de Wel Ed. Heer *Hugo Pieter Faure*, en tot Raad van Justitie Mr. *Jacob van Wyk*.

Den 20 October hebben de Ed. Mog. Heeren Staten van 't Hertogdom Gelderland en 't Graafschap Zutphen aangesteld tot Rechter van de Stad *Arnhem* en de grensen van de Veluwe, den Heer *Anthonius George* Baron *van Eck*, Heere van Nergena en Lid van het Corps der Edelen van 't kwartier van

de

Weegt 351½ Gryn

Dikte van de Laboraat

de Veluwe; tot *Ordinaris Raden* van den Provintialen Hove van *Gelderland* van wegens de Ridderschap van 't kwartier van de Veluwe, den Heer *Heilwig Theodorus*, Baron *van Lynden*, Heere van Onsteyn, en van wegens de Steden des gemelden kwartiers, den Heer Mr *Nicolaas Stephen Carel*, Baron *van Haarsolte*; tot *Raad Extraordinaris* van wegens de Ridderschap, den Heer *Alexander Diederich*, Baron *van Spaan* Heer van Bijoen, Overhage, en Rosande; en tot *Ontfanger* der Domeinen van 't meergemelde kwartier, den Heer Mr. *Johan Apeldoorn*, Burgemeester der Stad *Harderwyk*.

Den 20 October, zynde de dag der Magistraatsverandering te *Wyk te Duurstede*, zyn tot Burgemeesteren voor den aanstaande Jare verkoozen: de Ed Achtb. Heeren *Ysbrand Bruyn* en *Arnoud de Jonkheere*; en tot Schepenen de Ed. Achtb. Heeren *Jan van Wieringen* President, *Gerard Pauw*, *Dirk Bruyn* Georgesz, *Maximiliaan van Leeuwen*, *Willem Verbel*, *Matth. Alex. van Lobbrecht*, en *Frans van Beren*.

Zyn Doorluchtige Hoogh. *Louis*, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veldmarschalk van den Staat enz enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotie gedaan en aangesteld tot

Luitenant Frans Hend. van Kirherin, in 't Regiment van *Oudewater*.
Vaandrig Pieter Franken. - - - - - - - - - -

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 26 September (1763) is Haare Koninglyke Hoogheid de *Princes van Brazilien*, van een Prins in het Kraambedde bevallen.

Schipper *Ypen Thomas* van *Petersburg* te *Brest* aangekomen meld het volgende: den 26 September (1763) na gissing een en een halve myl van den hoek van Bevezier, ben ik door een Engelsche Kaper zeer slecht behandeld, dezelve was een Kotter met een wimpel van boven; hy draaide ons onder lei, en gaf een schoot, zo dat wy opbrasten, waarop zy met een sloep met volk aan boord kwamen en verwoed te werk gingen, gaande aanstonds in de Kajuit, braken myn kist open, namen, uitgenomen het Pruisisch geld, al myn Roebels en het Hollandsche, en verders een Rol zeildoek, Thee, Brandewyn, Genever enz. mede; hebbende vervolgens myn volk, met pistolen, zabels en bylen gedreigd, en wanneer zy 't goed in de sloep hadden, kwamen 'er noch twee andere, de een sloeg my in 't aangezicht, de andere brak myn voorste vinger aan stukken, en zyn daarop met hun buit weg gezeild.

Door den zwaren storm uit het Noord-Westen is den 8 October voor *Goerée* omgeslagen en gezonken, het schip van *Zacharias Storm* van *Petersburg* na *Ancona* moetende; het volk is gered maar de lading is weg.

's Nachts tusschen den 8 en 9 October is het huis van den Pastoor *Offerman* te *Dedem*, een Dorp drie uuren van *Arnhem* en twee uuren van *Doesburg* gelegen, door een bende Struikrovers opengebrooken, de twee Zusters van den Priester zyn gebonden en deerlyk geslagen, en voorts het huis van al het geld, goud en zilver, linnen, klederen en andere kostbaarheden beroofd: de Heer *Offerman* is ongekleed uit het venster gevlucht, en heeft zich in een hegge, in de koude geduurende een zware stortregen, een uur lang verborgen. Niet tegenstaande alle aangewende moeite heeft men tot noch toe die Rovers niet kunnen achterhalen.

Den 11 October (1763) overleed te Pur-

Purmerende in den ouderdom van ruim 67 Jaren de Wel Ed. Achtb. Heer *Sem Tonning*, Oud Burgemeester dier Stad, hebbende zyn Wel Ed. Achtb. voorlede Jaar afstand van zyn Vroedschaps Ampt gedaan, ten behoeven van zyn Zoon.

Den 22 October is te *Leyden* in den ouderdom van byna 74 Jaren overleden den beroemden Kunst Schilder en Historie schryver *Frans van Mieris*, zynde den 24 December 1689 binnen voorn. Stad geboren.

Den Hooggeb. Heere Jonkh. *Gysbregt Frederik van Dedem* Ontfanger der Gemeene Middelen over de Baronnie van Breda heeft het tydelyke met het eeuwige afgewisseld.

De Troepen gedestineert na de *Colonie de* BERBICE, bestaande in 2 Regimenten van 12 Compagnien ruim 600 man, hebbende ieder Compagnie 1 Capitein, 2 Luitenants, 1 Vaandrich, 3 Sergeanten, 3 Corporaals, 1 Tamboer. En elk Regiment 1 Major, 1 Assistent: de 2 Regimenten een Overste, een Luitenant Colonel, dewelke alle, na hunne Vergaderplaats en verblyf, ruim 10 weeken te *Naarden* gehad te hebben, en hun met daagelyks te exerceeren en twee Wagten aan de Poort te bezetten, en veel byposten te hebben beezig gehouden, zyn dezelve na *Muiden* vertrokken, van daar met Ligters na Texel in de volgende order; namentlyk woensdag den 19 October 1763. 's morgens om 6 uuren vertrokken vier Compagnien met hunne Officiers, met slaande Trommel in volle order de Poort uit; donderdag morgen wederom te 6 uuren, nog vier Compagnien als voren, en des na middags de overige 4 Compagnien, met hun Oversten en Luitenant Collonel, met slaande Trommels en vliegende Vaandels, onder 't aanschouwen van honderde van menschen, en veele van de voornaamste Burgers en andere deden hen tot *Muiden* uitgelyde, daar ook twee Regeerende Burgemeesteren van *Naarden* zig bevonden, om ook daar van eenige Heeren Officieren afscheid te neemen. Ook gebeurde daar dit aanmerkkelyk geval, voor eenige weeken was uit het Garnisoen te *Naarden* gedeserteerd een Corporaal, dog te *Amsterdam* geapprehendeert zynde, en onder een zwaar Commando van daar afgehaalt en te *Naarden* in de Provoost gebragt, en zyn vonnis door de Krygsraad opgemaakt zynde, wiert hy uit de Provoost op de parade plaats gebragt en hem het zelve voorgeleesen. Edog na dat dezelve nu onder escorte geslooten aan handen en voeten te *Muiden* was gebragt; met de vier laatstgem. Compagnie, zo wierd aldaar een kring geformeert, alwaar hy in 't midden wierd gebragt en door de Overste gevraagt; of hy nu zyne gedaane fout beleed, en beloofde hy voortaan als een braaf soldaat sig te gedragen, en zulks volkoomen beantwoort hebbende, wierd de Provoost (die van *Naarden* meede na *Muiden* was gegaan) geordonneert hem zyn boeijens af te nemen, daar na wierd hem door den Heer Oversten het zelve wederom afgevraagt, als buiten pyn en banden; en wederom 't zelve beantwoord hebbende, so ordonneerde de Heer Overste, den Heer Vaandrich van de Compagnie, om 't Vaandel drie maal over zyn hooft te zwaaijen, en zulks gedaan zynde, gaf de Vaandrich hem de hand en seide dat hy nu weer eerlyk was, en verklaarden hem dus weer in voorigen staat hersteld.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

In ons Stuk voor de Maand September laatstleden bladz. 115, deelden wy onzen Leezeren eenig bericht mede wegens de Kerk te *Deutichem*; vermits echter daar door derzelver weetgierigheid niet werd vol-

voldaan, zullen wy thans een historisch verhaal geven van den OORSPRONG, de STICHTING en de VOORTGANG der Gemeente dier Stad, mitsgaders de plechtige inwyding der Kerk aldaar.

Het heeft den Albestierder behaagd, zedert eenige jaren verscheide Famelien na *Deuticbem*, eene Stad der Provintie Gelderland, in het Graafschap Zutphen, te voeren; maar nademaal het Duitschers en zy van de onveranderde Augsburgsche Geloofs belydenis waren, moesten zy met zwaren kosten na *Doesburg* aan den yssel of *Emmerik* reizen, om eenige malen in 't jaar ter Tafel des Heeren te gaan; de Godsdienst aldaar in de Nederduitsche Taal verricht werdende, konden de meesten daar van weinig verstaan, ja zelfs bevonden zich onder hen verscheide Leden, die door voorvallende krankheden, en huislyke verhinderingen afgehouden werden, in veele jaren zich van de middelen ter Zaligheid te bedienen, zulks zich dan op den 28 May 1761 negen perzonen vereenigden, om (indien zy de vrye Oeffening van Godsdienst konden verwerven) ten hunnen kosten een Leeraar in het Cleefsche aan te spreeken, die by hen jaarlyks drie of viermaal, het Avondmaal kwam uitdeelen, waartoe zich de voorsz. perzonen schriftlyk verbonden en hebben op den 1 Juny daar aan volgende by den Achtb. Magistraat verzochten om den openbare Godsdienst in een burgerhuis te mogen houden. Deeze zonderlinge beede werd hen noch dien zelven dag toegestaan en door den Stads Secretaris overhandigd. Hier op beschikten dezelve alles zodanig dat op den 13 October (1763) hun eerste Godsdienst, met veel zegen en onder eene meenigte Toehoorderen en Lieden van andere Gezindheden, door den Heer *Ritter*, Predikant by de Gemeente, te *Werth* gehouden is. Dewyl echter de Gemeente dagelyks vermeerderde, heeft de Wel Edele Magistraat aldaar goedgevonden, hen verder voort te helpen, en deed aldus aan hunnen Kerkmeester, thans President van het Consistorie, den 11 January 1764 vragen, wanneer zy wederom Godsdienst plechtigheden konden te houden? 't welk juist drie dagen daarna zou geschieden, vermits den 13 der voorsz. Maand daartoe was vastgesteld, als wanneer haar Ed. Groot Achtb. wenschten bestemde plaatzen voor dezelve open te vinden, vermits zy in plechtigheid daarby wilden assisteeren, ten welken einde zy dien dag, een half uur voorheen op het Stadhuis vergaderden en *en Corps* na het Kerkhuis gingen. In 't midden der straat werden hun Ed. Gr. Achtb. gerecipieerd van den Kerkmeester en in huis door den Leeraar, dien Gode byzondere genade schonk, zo dat de Groot Achtb. Heeren bewogen werden te blyven, tot dat de Godsdienst gantschlyk geeindigd was, waarna zy den Leeraar zeer vriendelyk bejeegenden en hunne vergenoegzaamheid betuigden, en daar na weder tot het midden der straat uitgeleid werden, wanneer de Heer President welk teffens zitting in den Haag heeft, tegen den Kerkmeester zeide: *Houd aan om de Gasthuiskerk*, deeze echter geheel be-

 deesd

deesd, vermits 't een nieuwe arme Davids Gemeente is, daar voor bedankende, stelde hy haar onvermogen voor, maar bekwam tot antwoord: *Hoe bennen andere Kerken gebouwd? gy zoud gaauw de Acte hebben* (want de Kerk was zeer bouwvallig, dewyl zedert onheughelyke jaren geen dienst daar in gedaan is, na luid van hun voorschryven,) 't welk dus op vertrouwen van den Almachtigen den 9 Febr. (1763) is geschied en aan hunnen Gedeputeerden, den Kerkmeester, de zogenaamde Gasthuiskerk, in vollen eigendom en solemneel is overgegeven geworden, waar voor hy in den naam der Gemeente eene dankzeggingе deed. Hier op boden zich by den Kerkmeester aan, de Gereformeerde Heeren Koophieden, om de bouwstoffen te leveren en de Ambachtslieden verzochten om 't werk, met aanbieding van met hunne betaling, tot de Collecte te wachten. De Contracten werden daar van gepasseerd in 't byzyn der overige Leden der Gemeente, en den arbeid werd met alle macht op den 9 Maart (1762) begonnen. Den 16 dito hebben de Heeren van de Magistraat de Gecommiteerden ter hand gesteld zeer nadruklyke en beweeglyke brieven van voorschryving, aan zulke Persoonen welke de vermeerdering van den Hervormden Godsdienst ter herte gaat, om deze Gemeente behulpzaam te zyn, op dat dit heilzame werk verder tot stand mogt komen; 't welk dan ook door 's Hemels zegen en bystand in zo verre volbragt is, dat op den 25 September (1763) deeze Kerk plechtig en onder een zeer groote toevloed van menschen, waar onder verscheide Personen van Adel van beide de kunnen, en de Wel Ed. Groot Achtbare Heeren van de Magistraat, werd ingewyd. Dien dag was juist dezelve waar op voor twee honderd en acht jaren het vreugde feest, na den toemaligen bloedigen Religie Oorlog, door den Protestanten gevierd werd, 't geen den nieuw beroepen Leeraar Do. *Hesse*, (a) zeer zielroerend en beweeglyk erinnerde. De Groot Achtb. Magistraat heeft deeze plechtigheid door hunne tegenwoordigheid vereerd, zynde dien dag driemaal *en Corps* van het Stadhuis in de Kerk gekomen, in begeleiding van drie Stadsboden en verzeld van de hoog aanzienlyke Perzonen der Provintie; Voor de Kerk stond een wacht geposteerd, waardoor niemand gelaten werd, dan met een briefje van 't Eerw. Consistorie, vermits de Heeren van de Magistraat den 22., eene expresse vergadering belegd heb-ben-

(a) Zyn Eerwaarde is geboren te *Storkaw* by Berlyn, en by het Koninglyke School aldaar beroepen, maar vermits het beroep by de Gemeente te Deutzichem, is zyn Eerw. door de Heeren Magister Schultz en Professor Lange in Halle, te Berlyn losgemaakt, en te Werningroda voor het Hoog graaflyk Consistorie geexamineerd geworden, by welk examen zyn Excell. den ouden Graaf als President heeft gelfeven te fungeeren, en in tegenwoordigheid van veele Toehoorders van aanzien, door den Hoog Eerw. Heer Superintendent Ziegler behoorlyk ingezegend.

hebbende, alles aldus met den President van den Kerkenraad hadden beraamd; de gemelde wacht was voor en twee Stadsboden binnen de Kerk tot verhoeding van alle wanorde, en ter directie van den Kerkenraad overgelaten; en vermits aan denzelven van *Halle* waren toegezonden twee lofdichten en een herderlyke brief (*b*) zo heeft de President van den Kerkenraad, dezelve na de Predicatie, geduurende het preludeeren der Musiek, en voor het *Te Deum*, op een rood fluweel kussen met zilvere franjes bezet, 't welk de Vrouw gemalin van den Heer Burgemeester *Verbuel*, geboorene Baronesse *van Rouwenoort* had doen vervaardigen en aan den Eerw. Kerkenraad ter hand stellen, plechtlyk overgegeven.

De *Inwyinge-Predikatie* werd gehouden door den Eerw. Heer *Ritter* Predikant te *Nimwegen* hebbende tot zynen text *Jesaias* 57 vs. 15. De Voorafspraak was *Lucas* 12 vs. 32. De Liederen, welke alle met een verheven Musiek gepaard, gezongen werden, zyn: *Alleen God, in de hoogt' zy eer; Liefste Jesus wy zyn hier*; Het *Te Deum laudamus*.

De *Intree-Rede* werd gehouden door den Eerw. Heer *Christ. Fred. Hesse*, neemende zyn voorafspraak *Ps.* 111 vs. 4, de Text *Ps.* 119 vs. 18. De gezongene liederen zyn: *O Heilige Geest keer by ons in; Heer Jesu Christ u tot ons wend* en *Hoe schoon lichtet de Morgenster*, 't laatste vers.

De *Dank-Predicatie* werd desgelyks door voorsz. Eerw. Do. *Hesse* gehouden over *Ps.* 50 vs. 14. Zynde gezongen: *Nu danket alle God* enz. *Nu God lof het is volbracht*.

Ter deezer gelegenheid heeft den Heer *R. H. Huender*, Rector der Latynsche Schoole der opgemelde Stad de volgende Inscriptie opgesteld, welke op bevel van de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren van de Magistraat in de Kerk is opgehangen.

Concedente
Amplissimo Civitatis bujus Magistratu
Ædem banc
Reficiendam ornam damque curaverunt
Qui
Religionem Augustanem profitentes
Doetinchamiæ congregati
Sunt
Procurante J. G. Schroedero Seniore
HIC pasCVntVr oVes, bIC Vna In oVILetrabVntVr
NVMen Vt bIC VIVa reLLIgIone CoLant

NB. Het Zinnebeeld van de Luthersche Gemeente in deeze Stad.

(*b*) Deeze fraaje Lofdichten mitsgaders de herderlyke brief heeft den Leezer in 't volgende Stuk te wachten.

is eene opene Schaapstal, waarin een Herder zyne Schaapen dryft, waarop dit Chronodistichon ziet

Posteritati!
Nunc potiora nitent reparati limina Templi,
Et sumsit Vires hæc renovata Domus.
Præstitit hoc nobis prudens moderatio Patrum,
Quorum Posteritas nomina grata lege
C. A. H. de la lane de Duthay, W. H. Baro a Rouwenoort.
Fr: de Bruyn, Q. M. Verbeel.
J: Cramer; Jos. Olmius
A: Planten a Secretis
Livor abi mordax! populos dum Suscitat omnes
Christus, sit meritis vita beata Viris.

By dit alles kan men niet genoeg roemen alle de zonderlinge weldaden welke den Ed. Gr. Achtb. Magistraat en de Heeren Staten der Provintie aan deeze ontlooke Gemeente gedaan hebben, een voorbeeld zonder voorbeeld, alleen bekwaam om aller Namen onsterflyk te maken; niet alleen heeft men de vrye oeffening van Godsdienst toegestaan, maar ook daar toe een gebouw geschonken, en wat noch meer is, men heeft deeze als noch zwakke Gemeente, niet alleen de vrye en openbare Collecte binnen 't ressort der Generaliteit toegestaan, maar teffens ook begunstigd met brieven van voorschryven aan alle Keizers, Koningen enz. in een woord aan alle Goden der Aarde.

Wyders heeft de Groot Achtb. Magistraat den President, in 't afgeloopen Jaar, naar Hamburg gezonden en hem geboden een dusdanige liefryke behandeling van den Heeren Gereformeerden, den Achtb. Magistraat aldaar bekend te maken 't welk dan ook door den zelven op de doordringenste wyze geschied is.

(*Het vervolg den* 1 *December*)

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 5 *October* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag den 5 October.

Sophia Muller, Huysvrouw van Stephanus Brouwer. O. K.
Jannetie de Bie, Bejaarde Dogter. N. O. K.
'*t Kind van* Willem Tieleman Kever. O. K.

Donderdag den 6 dito.

Jan de Wolff. W. K.
Amelia Daalwyk, Huysvrouw van Gerard Hamaker. Z. K.
Dorothe Fronenbroek, Jonge Dogter. K. K. H.
'*t Kind* van Christiaan Immen. N. Z. K.
'*t Kind* van Jan Rondekrans. L. N. K.

Vrydag den 7 dito.

Izaak de Ridder, *Schuytevoerder* W. K.
Christina de Jongh, Weduwe van Willem Munst. O. K.
Maria Roghe, Weduwe van Jan Smits. O. O. K.
'*t Kind van* Adrianus Everhardus Vink. N. K.

Saturdag den 8 dito.

Jan Balde. O. K.
Isaak van den Bergh, Mr. *Bontwerker.* O. Z. K.

Jo-

Johanna Margaretha ten Hamm, Weduwe van Willem Veldtman. Z. K.
Hester Bronk, Huysvrouw van Jacob Schues. O. K.
Anna Nicolay, Huysvrouw van Jan Hanhoff. E. N. K.

Sondag den 9 dito.

Jacomyntje Joosten, Huysvrouw van Jan van der Vinding. A. K. H.
Elisabeth Scholte, Bejaarde Dogter. A. K. H.

Maandag den 10 dito.

Margaretha Masurel. Z K.

Dingsdag den 11 dito.

Cornelis van Gent, *Maakelaar.* E. N K.
Helena de Geer, Weduwe van Arie de Geer. W. K.
Anna Geertruy Bruyning, Huysvrouw van Jan Frederik Dreyer. N. O. K.
Anna Boelhouwer, Bejaarde Dogter. W. K.
Maria Catharina Gretser, oudste Dogter van Antony Gretser. N. K.
't *Kind van* Gerhard Wensel van Bentheim. N. K.

Woensdag den 12 dito.

Barent Pil, Mr. *Schoenmaker.* W. K.
Anthony Haak, Jongste Zoon van Arent Haak. E. Y. K.
'*t Kind* van Anthoni Schomees. W. K.

Donderdag den 13 dito.

Mattheus Sager, behuwt Vader van Capitein Jan Bouset. L. N. K.
Jurriaan Vogelzang. W. K.
Cecilia van Voorst, Huysvrouw van Jacobus Moerriaans van Gerrevink. N. K.

Vrydag den 14 dito.

Mr. Jan van Loon, *Oud President Scheepen.* N. K.
Johannes van Arrewyne, *Makelaar.* N. K.
Willemyntje de Leeuw, Weduwe van Anthony van Otterlo. A. K. H.
Geertruy Tetrode, Huysvrouw van Hendrik Bodisco. Z K.
Neeltje Rynders, Huysvrouw van Willem Kanjer. E. Y. K.
Femmetje Boelman, Huysvrouw van Jan van Wee. A. K. H.

De volgende *Makelaars*, hebben by *Publique* veilinge te *Amsterdam*, op Maandag den 10 *October* 1763, in 't Oude Zyds Heeren Logement, de volgende Perceelen geveild.

Diemer of Watergraafs Meer (*C. Hoeneker*, *G. Ravekes*, *B. Tideman*, *P. van der Meulen* en *C. Twisk*, Een Hofstede, genaamt Zorgwyk met zyn Huyzingen, Stallingen en Landeryen, groot circa 9½ Morgen, in de) by de Hartsvelder Brug. *f* 15200. in slag *f* 9500, verkogt.
Haerlemmer Plyn en korte Houtstraat (*B. Tideman*, *G. Rebel* en *H. van den Berg*, Een Huys en Erve, op de hoek van 't). *f* 5200, in slag *f* 1000, verk.
Houtstraat (Dezelve, Twee Huyzen en Erven, onder een Dak, in een Koop, in de korte) *f* 1400, verkogt.
Houtstraat (Dezelve, Twee Huyzen en Erven, in de korte) naast het bovenstaande, in een Koop. *f* 1325, in slag *f* 80, verkogt.
Hout (Dezelve, Een Huys en Erve, op de hoek van de korte en lange) naast het voren gemelde. *f* 1550, in slag *f* 350, verkogt.
Kerkstraat (*D. van Scherrenberg*, *R. Pietersz. Schoonegevel* en *G. de Rooy*, Een Huys en Erve, in de) Oostzyde, tusschen de Vyzel en Spiegelstraten. *f* 3700, in slag *f* 1000, verkogt.
Kerkstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) digt by de Vyzelstraat. *f* 3600, verkogt.
Lelystraat (*J. Kwiks*, *E. Croese* en *B. Stemberg*, Een Huys en Erve, in de Nieuwe) Noordzy. *f* 2000, in slag *f* 200, verkogt.
Rokkin (*L. Bousquet*, *J. van Wattens* en *J. Steenbergen*, Een Huys en Erve, op 't

op 't) Weftzyde, benoorden de Takfteeg. *f* 14500, in flag *f* 500, opgeh.

Taanftraat (*J. Kwiks*, *E. Croese* en *B. Stemberg*, Een Huys en Erve, op het Reaale Eyland, in de) Noordzy. *f* 1500, in flag *f* 125, opgehouden.

Vegt (*C. van Vreede*, *J. Siebes Hendriksz.*, *F. Römer Danielsz*, *I. Bruyn* en *D. G. Römer*, Een Buytenplaats, genaamt Sterre Schans, met zyn Huyzingen en Landeryen, aan de) in den Geregte van Loenen en Nieuwersluys. *f* 18000, in flag *f* 14500, verkogt.

Waagenplyn (*D. van Schorrenberg*, *R. Pietersz. Schoonegevel* en *G. de Rooy*, Een Nieuwe Hoeffmits Winkel-Huys en Erve, aan het) by de Haerlemmer Poort. *f* 6100, in flag *f* 100, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amfterdam*, hebben op Zaturdag den 22 *Octob.* 1763, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Oude Turfmark, (Vyf Agtiende Parten, in een Huys en Erve, op de) het zesde Huys van de Nieuwe Doelenftraat *f* 4050, in flag *f* 500.

Ridderftraat, (Twee Huyzen en hunne Erven, ftaande en geleegen in de) Noordzyde, genaamd de Bonte Huyzen *f* 2800, in flag *f* 500.

Zwaanenburgftraat, (Een Huys en Erve, in de) over 't Diaconie Weeshuys, naaft het Huys by Jan Schut bewoond. *f* 3300, in flag *f* 100

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 24 *October* 1763, deeze volgende *Perceelen* geveyld.

Amftel Kerftraat (*G. Rebel* en *P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de) by de Reguliersgragt. *f* 2950, in flag *f* 150, verkogt.

Beulingftraat (*J. Idemans*, *R. Steenbergen*, *J. Broers* en *P. Veeckens*, Een Huys en Erve, in de). *f* 4050, in flag, 475, verkogt.

Boomfloot (*A. Peereboom* en *A. Buys*, Een Huys en Erve, op Regt) Noordzyde, over Dwars Boomfloot. *f* 5425, in flag *f* 50, verkogt.

Driehoekftraat (*C. van Opboven*, Een Huys en Erve, in de). *f* 1050, in flag *f* 100, verkogt.

Dwarsboomfloot (*A. Peereboom* en *A. Buys*, De Helft in een Huys, Agterhuys en Erve, op). *f* 2600, in flag *f* 400, verkogt.

Dykftraat (*C. van Opboven*, Een Huys en Erve, in de korte) *f* 2800, verkogt.

Dykftraat (*C. van Opboven* en *F. Hollingerus*, Een Huys en Erve, in de Lange). *f* 3025, in flag *f* 8, verkogt.

Egelantiersgragt (*A. Peereboom* en *A. Buys*, Een Huys en Erve, op de) Noordzyde. *f* 4600, in flag *f* 500, verkogt.

Egelantiersftraat (Dezelve, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de) Noordzyde. *f* 2350, in flag *f* 80, verkogt.

Hoedemakerspad (*C. van Opboven*, Een Thuin en Huizinge, op het) daar 't Geloof boven de Deur ftaat *f* 600, in flag *f* 50, verkogt.

Keizersgragt (*C. van Vreede*, *L. Jacobfen*, *C. van Opboven* en *P. van Walree*, Een Huys en Erve, op de) over het Moolenpadt. *f* 13200, in flag *f* 4000, verkogt.

Nes (*W. Ebbenhorft* en *J. Lafrens*, Een Huys en Erve, in de) op de Hoek van de St. Pieters of Visch Poort. *f* 7600, in flag *f* 500, opgehouden.

Vlooijenburg (*G. Rebel* en *P. de Hoen*, De Helft in een Huys en Erve, op) in de Langeftraat. *f* 975, in flag *f* 20, opgehouden.

Zeedyk (*C. van Opboven*, Een Huys en Erve, op de) over de Olofs Kapel. *f* 10700, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand NOVEMBER 1763.

vervolg der MEMORIE

van Kapitein

JAN HOEUFFT.

Tegen den Luitenant Admiraal

CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

Op de 3 en 4 de periodes zal Ik niets zeggen, om dat die niet ter zaak zyn dienende, en om de extentie van dees Memorie niet te lang te maaken.

Wat nu de 5, 6, 7, en 8ste periodes aangaat, waar in verhaalt werd hoe de Heer Vice-Admiraal van Sommelsdyk in den Jaare 1725., het Fregat Tombago, onder de commando van Capt. Frensel in een swaare mist, of donkere sneeuwjagt had voor uit gezonden, om kennis van Land op te jagen; daar op vinde Ik genootzaakt om te moeren zeggen, dat in de 5de periode een abuys is ingeslopen, want daar wert gezegt, dat aan den Heer Vice-Admiraal door de swaare mist, of donkere sneuwjagt het gezigt der Engelsche vuuren op het Zuyd en Noort Voorlandt wierd benomen, &c.; daar op vrage Ik, hoe zal een vooruit zeilende, uit jagen gezonden Schip, dan in zulk donker weer, kennis van Land of vuuren kunnen bekomen? Ik antwoorde, dat zulks niet anders kan zyn, of hy moet daar met de Boegspriet tegens aan zyn; verders blyf Ik by myn boven gezegde, namentlyk dat nooit in mist Schepen uit jagen werden gezonden, nog kunnen werden gezonden, vooral niet om Land of Droogtens op te loopen, zoo als in dit geval wert gestelt, en daarom notoir een abuis moet zyn: maar om nu nog wat by dit geval te blyven, zoo stelle ik vast, dat den Heer Vice-Admiraal van Sommelsdyk den Capt. Frensel zal hebben uit jagen gezonden toen het nog klaar weer genoeg was, en

dat onder het jagen een swaare mist is overgevallen, of wel dat den Heer Vice-Admiraal het Schip Tombago, het ligste van dat Esquadre, en dus het minst aan het gevaar van Banken onderworpen, heeft gepostеerd gehad, om een quart op zyn hoogst een half myl vooruit te zeilen, (maar niet eenige mylen, zo als in de 2de periode van het Advis, aangaande de Galjoots gemelt werd) en dat op die wys het zeilen op, of tegens het Gom door het Schip Tombago, onder commando van de Capt. Frensel zal zyn veroorzaakt, die dan ook, volgens plicht, niet heeft nagelaten gehadt het ordinaire Zeyn te doen, gestelt voor alle Schepen, zoo wel die vooruit, als agter uit, te loefwaart of lywaart zyn, wanneer Land of Droogtens gewaar werden, en nog byzonderlyk wanneer daar op vast raken.

In de 9de periode wert gezegt dat het 's Lands Oorlog-Schip Zuyleveldt, met nog eenige Koopvaarders behouden zyn gebleven, en niet verloren gegaan op het Gom, gelyk het 's Lands Fregat de Meermin, en dat wel door de Nootscuooten, die dit Schip deedt; Ik wil wel bekennen, dat Ik zulks uit de verklaring van de Officieren van het gebleven Schip de Meermin niet kan besluiten, zoo als in de 9de periode gezegt werd, die verklaring ons te informeeren; maar Ik kan uit die verklaring wel een contrarie conclusie maaken, namentlyk, dat het Schip Zuyleveldt geen swarigheyd had van op het Gom te zeilen, want toen dat Schip gezien wiert, en heeft kunnen gekent werden zoo was zulks een blyk, dat het niet alleen geen mistig weer, maar zelfs klaar dag moet geweest zyn, en dus zoude de Capt. de Wilde dan een groote misslag hebben moeten begaan, met in zoodanig weer op het Gom te zeilen; en wat het wenden van het Schip van de Capt. de Wilde aangaat, zulks bewyst niets anders, dan dat de wind schraal was, en die Capt. toen bevreest van niet boven het Gom te zullen kunnen zeilen, en daarom met groot regt voorzigtigheid, en Zeemanschap geoefent heeft, met het zekere voor het onzekere te verkiesen.

(Het vervolg hier na)

AFRICA.

AFRICA. *Algiers*. Voor eenigen tyd had de Dei den alhier resideerenden consul van Vrankryk verzogt, dat hy eenen brief aan den Koning zyne meester wilde schryven, ten einde zyn Allerchr. Maj. te beweegen tot het geeven van bevel, dat de Fransche Scheepen voortaan geen Algerynsche vaartuigen zouden atraqueeren, en vermids des nietteegenstaande voor weinig dagen een van onze galjooten door de Franschen was in den grond geboort, zonder dat zy een eenig man der equipasie hadden willen bergen, zoo was de Dei van gedachten, dat de Fransche consul zyn verzoek had in den wind geslagen, en daarover niet aan den Koning zynen meester geschreeven had.

Dienvolgens deed de Dei den gem. Consul, benevens den Pater Vicaris en alle de overige hier wonende Franschen in de boeijen sluiten, doch zulks heeft slechts eenen dag geduurdt, vermids de Engelsche Consul aan den Dei voorgehouden heeft, of niet raadzamer ware, aan den Koning van Vrankryk zelve te schryven, ten einde te verneemen, of het in den grond boren van bovengem. galjoot met zyn kennisse en toestemmig zy geschied, waar op de Dei de gearresteerde Franschen weeder heeft doen ontslaan, terwyl een expressen na Vrankryk is afgevaardigt, om na den staat van 't voorgevallene te verneemen, en zyn Allerchr. Maj. ter zelver tyd te verzoeken, dat hy 't attaqueeren van onze vaartuigen door zyne onderdanen gelieven te verbieden.

AMERICA. *Suriname*. Het is eindelyk gelukt den Vrede volkomen te treffen, tusschen de Regeering deezer Stad en de Bosch-Negers van Auka en Saramaka, welke (als de oudste Dorpen, en daar 'er weinige of geene onder waren, die de Europeanen beleedigt hadden,) die geene geweest zyn, daar de Heer geweezen Gouverneur Mauricius Vrede mee wilde maken, om met derzelver hulpe de Colonie van de verdere te zuiveren; doch wiens goed voornemen in zyn tyd is gedwarsboomt en heeft geen effect gehad; zynde echter de Regeering door de Maatregulen by hen genomen, gerust, dat de gezamentlyke Bosch-Negers den Vrede zo wel zullen houden als de Nationale Indianen van het Land, gevende zy Bosch-Negers daaglyks blyken van hunne goede meening.

EUROPA. TURKYEN. *Constantinopolen*. Het nieuw Tarif voor *Smirna* (in ons voorgaande stukje gemeld) door den Tagier Aga goedgekeurd zynde, is den 19 September laatstleden ten overstaan,

van dien Amptenaar door den alhier zynde Tollenaar Generaal van *Smirna* ter eenre en door de Roomsch Keizerlyke, Franse en Britse Ambassadeurs, gelyk ook door den Secretaris der Hollandse Ambassade ter andere zyde getekend, geratificeert en de uitwisseling in behoorlyke forme geschied, bezittende dus een ieder der gemelde Ambassadeurs en de gedachte Secretaris een origineel Tarif. De Onder-Tollenaars der gemelde Haven nog steeds allerly captien wegens de Teskerees of Quitancien der betaalde Tolrechten zo van de uit de *Schalen der Levant* inkomende, als daar *Salonica* en andere Turkse plaatzen uitgaande goederen, heeft de gemelde Secretaris der Hollandse Ambassade twee satisfactoire Commandementen van de Porte verkregen, het een ten faveure van de voorsz. inkomende en het ander ten voordele der uitgaande goederen, waardoor alle hunne Knevelaryen gestuit en alle inconvenienten geremedieert zyn.

PORTUGAL. Lissabon. De Prins, waar van Haare K. H. De Prinses van Brasilien den 26 September bevallen was, is den 10 Octob. tot groote droefheid van het Hof overleden.

Den 2 October arriveerde alhier aanboord van 't Oorlog-Schip de *Centurion*, de Hertog *van York*, Broeder van den Koning van Groot-Brittanjen; die Prins houd zich alhier op onder den naam van Graaf *van Ulster* en geniet alle eerbewyzen.

ITALIEN. Romen. De beide Kardinalen *Valenti* en *Banchieri*, de aardsche pracht vaarwel gezegd hebbende, zo heeft zyn H. thans 10 hoeden te vergeven.

INGERMERLAND. Petersburg. De tyding van het overlyden des Konings van Polen ten Hoven gearriveerd zynde, is bevel aan den Generaal van Soltikow afgezonden, om met de Troepen, onder zyn commando staande, op de Frontieren van Polen half te behouden.

In de maand September (1763) heeft haar Keizerl. Majesteit het ontwerp tot oprechting van een Hospitaal, voor vondelingen en behoeftige kraamvrouwen, in de Stad *Moscou*, goedgekeurd, en opentlyk by den druk doen bekend maken dit volgende.

MANIFEST.

D*oor Gods genade Wy* CATHARINA II., *Keizerin en zelf-beheerscheresse van alle* Russen, *enz. enz. enz.* Doen hier meede allen en een iegelyk kond en te weeten;

Zich

Zich den armen en noodlydenden aan te neemen, en voor de vermeerdering van nuttige inwoners in eenen ſtaat te zorgen, zyn twee hoofd-pligten en deugden van ieder Godvruchtig regeerder. Vermids ons nu die pligten ſteeds aan 't herte leggen, zoo hebben wy het ontwerp en plan, ons door den Lt. Generaal Betzkoy voorgelegt, om in Moskou, als zynde de oude hoofdſtad van ons Ryk, door middel van een algemeene collecte en milde liefdegiften een vondelings-huis en een afzonderlyk hoſpitaal voor arme en onvermogende kraamvrouwen op te rechten, 't welk op ons uitdruklyk bevel door drie van onze werklyke geheime raden is onderzocht geworden, goedgekeurt en beveſtigt.

Dienvolgens beveelen Wy, zoo wel 't bovengem. ontwerp en plan in allen deele, als meede het aan ons dienaangaande gegeeven bericht, aangemerkt onze goedkeuring en beveſtiging daarvan, als een ryks-ordonnantie aan te zien, en 't zelve in alle gerechtigheeden in ons ryk ten opzigte van deeze en geene aan het vondelingshuis toegeweezene rechten en prerogativen, als een door ons gemaakte burgerlyke wet te houden, als zich by alle daartoe gehorende zaken en voorvallen na den inhoud van 't zelve te ſchikken; gelyk wy dan ook zoo voor ons als voor onze erfvolgers van de Rusʃ keizerl. Kroon op de plegtigſte wyze verzeekering doen, dat deeze Gode welbehaaglyke en algemeene milde ryks-ſtichting ten eeuwigen tyde onder de byzondere hoge Keizerl. beſcherming en voorzorge blyven zal.

Wy vleijen ons aan de andere kant met de hope, dat ook onze onderdanen, als waare zonen des vaderlands, uit een in het Euangelium aangepreezene liefde tot den naaſten, tot bevordering van 't algemeene welzyn, het voorbeeld van ons en van onzen veelgeliefden zoon en troonvolger navolgen, en zich ieder na vermogen beyveren zullen, om door milde liefdegaven 't hunne toe te brengen zoo tot den bouw als tot onderhoud van dit ten nutte van 't laad aangevangene werk, ten einde ook onze naaſte nakomelingen tot roem van onze eeuw reeds de vruchten van deeze ſtichting zien en genieten mogen. *Gegeeven te St. Petersburg den 12 September* 1763, *in het tweede jaar van onze regeering.*

(*Was geteekent;*) CATHARINA.

DUITSCHLAND. Augsburg. Het ſchynd thans zeeker dat de verkiezing van Roomſch Koning alhier in de naaſtkomende Maand December voortgang hebben zal, vermits verſcheide Miniſters wooningen voor hen en hun gevolg hebben doen huuren.

Dresden. Men ziet alhier eene recaputulatie der Levens gevallen en geſchiedeniſſen van de Regeering van wylen onzen Kooning.

FREDERIK AUGUSTUS, Zoon van den grootmoedigen, dapperen,

ren, sterken en luisterryken *Augustus* den II. en de Godvruchte Prinses *Christiana Eberhardina* uit het Markgraaflyk Brandenburgse Huis, wierd geboren den 7 October 1696; genoot een voortreffelyke Opvoeding; adsisteerde onder den titel van Graaf van Lausitz in den Jare 1711 by de Verkiezing en Kroning van Keizer Karel den VI; deed vervolgens een reize door Duitschland, Zwitzerland en Italie, ging den 27 November 1712 te Bologne tot den Roomsch Cathol. Godsdienst over; reisde in den Jare 1715 naar Vrankryk, en kwam, na dat het Keurvorstendom Saxen in den Jare 1717 in de verzekering van zynen Godsdienst geconfirmeert was, in den Jare 1719 te Dresden terug. Den 29 Augusti van 't zelve jaar wierd deszelfs Huwelyk met de Aardshertogin *Maria Josepha*, oudste Dochter van den Keizer Josephus, te Wenen voltrokken. De Garantie der in 't Huis van Oostenryk ingestelde Pragmatieke Sanctie en de nauwe Alliantie met het zelve zyn gevolgen van dien Echt geweest.

Na 't overlyden van Augustus den II. succedeerde Fredrik Augustus den zelven terstond den eersten February 1733 in de Keurvorstl. Regering, ontfing de Huldiging' in eigen persoon op verscheide plaatsen, en vernieuwde zynen getrouwen Saxen van den Evangeliesch Lutherschen Godsdienst, de zo genaamde Religions verzeekering. By het toen in Polen ontstaan *Interregnum* trachtte de reeds onder de vorige Regering in de Poolsche Geschiedenissen bekend geworden *Stanislaus Lerzinski* de Kroon te bekomen; doch het Keur *Saxise* Huis had reeds zo vele Vrienden in dat Ryk, dat aan een gewenschten uitslag der Verkiezing genoegzaam niet te twyfelen was, te meer vermits de Roomsch- en Rus Keizerl. Hoven zich bereid betoonden het gemelde Huis te favoriseeren en het laatstgen. inzonderheid zich grondde op het Tractaat, den 13 Nov. 1716 gesloten, en op den groten Pacifications Ryksdag van 1717 bevestigd. Wel is waar, dat de Verkiezing niet unaniem was; dan dewyl de *Pacta Conventa* van wegens zyne Keurvorstl. Doorl. van Saxen, Fredrik Augustus, door den Graaf van Wackerbarth bezworen wierden, wierd die Vorst den 6 January door een Deputatie genodigt, en den 17den met deszelfs Gemalin te Cracau gekroont. Stanislaus Leszinski, die ondertusschen door het Huwelyk van de Prinses, zyne Dochter, met den regerenden Allerchr. Koning Lodewyk den XV. aan de Kroon Vrankryk een magtigen steun vond, wierd den 12 September door den Primaat tot Koning van Polen uitgeroepen; doch welhaast verplicht zich naar Dantzig te retireeren, welke Stad belegert wierd. Eindelyk in 1735 by een Manifest zelf zyne Party geraden hebbende te zwichten, geraakte het Poolse Ryk weder in rust, gelyk ook de Oorlog tusschen Vrankryk en de Vorsten van den Huize van Bourbon tegens den Keizer en 't Ryk uitgeborsten, door de tekening van Preliminaria een einde nam. Stanislaus behield den Titel van Koning, de vrye dispositie zyner goederen en bekwam de Hertog-

togdommen van Lotteringe en Bar. Fredrik Augustes de III. wierd by den Vrede van Wenen en door gansch Europa als wettige Koning van Polen erkent, en al het overige op den algemenen Ryks Pacifications dag, die den 9 July een einde nam, gereguleert. (*Zie Rousset Rec. hist. T.* XI. XIII. en *Massuet Hist. de la derniere Guerre*).

In den jare 1763 stichte de Koning de Orde van St. Hendrik. De laatste Graaf van Hanau in 't zelve Jaar overleden zynde, behoorde Keur-Saxen hem in alle zyne nagelaten Ryks-Leenen te zyn opgevolgt; doch wierd door Hessen-Cassel en Hessen-Darmstadt gecontrarieert, pretendeerende het eerstgen. Huis inzonderheid de Munzenbergse Allodia. Echter trof men een Vergelyk, zodanig dat Darmstad de Lichtenbergse Landen, Keur-Saxen de Amten Frauensee en Landeck, gelyk ook het Hessis aandeel van Trefurt en andere vergoedingen bekwam. Polen zoude geheel in rust gebleven zyn, indien men zich niet verplicht gevonden had in Courland na 't overlyden van den laatste Hertog uit den Huize van Kettler, den Graaf Ernst Johan van Biron, een Favoriet van de Russise Keizerin Anna en haren Opper-Kamerheer, tot Hertog te verkiezen, 't geen den 13 Juny 1737 geschiedde. In 1738 wierd na 't overlyden van den laatsten Hertog Hendrik van Merseburg het gantsche aandeel van zyn Huis weder met het Keurvorstendom vereent, en in 't zelve Jaar trad de Prinses Maria Amalia, oudste Dochter des Konings, in Huwelyk met den thans regerende Cathol. Koning Karel den III. Ook heeft zyne Majesteit van zyne Kindskinderen, uit dien Echt gesproten, Ferdinand den IV. op den Troon der beide Sicilien gestegen gezien.

Toen de Keizer Karel de VI. den 20 October 1740 overleden en in het Huis van Oostenryk het manlyk oir in hem uitgestorven was, geraakte het Duitsche Keizerryk in een zo critiek *Interregnum* dat zyne Majesteit de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen by 't overgenomen Saxis Vicariat alle vorzichtigheid had aan te wenden, om by alle de uitbarstende onlusten in 't midden van Duitschland de rust en goede orde te behouden. Alle de Vorsten, die gegronde Pretensien op de Oostenrykse Erflanden meenden te hebben, kwamen met dezelve te voorschyn. De Garantie der pragmatieke Sanctie wierd aangevochten, en 't Keur-Saxise Hof zag zich verplicht, wel is waar, te verzekeren, dat het die Sanctie wilde maintineeren; doch echter onder de uitdruklyke voorbehouding, dat ingeval dezelve niet in hare volle uitgestrektheid geconserveert wierd, men geenzins afzien zoude van de Pretensien en Rechten welke het Koningl. Keurv. Huis waren geaccordeert. De keer, welke die importante zaak nam verplichte hierop den Koning, zig met de Huizen van Brandenburg en Beyeren, gelyk ook met de Kroon Vrankryk te allieeren, en men ontvouwde aan 't Publiek de deugdlykheid van 's Konings Rechten, waarby teffens verscheide bedenklykheden wegens het admitteeren der Boheem-

heemsche Keur-Stem, in de zaak der Keizerl. Verkiezing gevoegt wierden. In den daarop gevolgden Oorlog wierd het grootste gedeelte van Silesie door zyne Majesteit den Koning van Pruissen geconquesteert, Bohemen in den Jare 1741 door de Wapenen van zyne Keurvorstl. Doorl. van Beyeren en van deszelfs Geallieerden verovert en de gemelde Keurvorst in January van het volgende Jaar onder den naam van Carel den VII. tot Keizer verkoren. Den 11 Juny 1741 wierden de Preliminaria met Pruissen getekend, tot welke Keur Saxen den 28 July accedeerde en dus aan den Vrede van Breslau deel nam; waar op de Saxise Troepen terstond uit Silesie te rug trokken. Een nieuwe Alliantie van het Keur Saxise Huis met de Koningin van Hongaryen bragt te weeg, dat toen op nieuw een Pruissise Armee door Saxen en Lausitz in Bohemen viel, een Saxis Corps d'Armee den 22 October 1742 met de Hongaarse Armee conjungeerden. De gemelde Alliantie wierd den 20 December 1743 en den 13 May 1744 door andere Tractaten gevolgt, waarna de beruchte Waarschouwer Quadrupel Alliantie tusschen zyne Poolse Majesteit Fredrik Augustus, hare Hongaarse Majesteit Maria Theresia, zyne Britse Majesteit George den II. en hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal der Verenigde Nederlanden den 8 January 1745 getekent wierd.

De Keizer Carel de VII. te midden onder alle die gebeurtenissen in dezelve Maand van 't Jaar 1745 overleden zynde, aanvaarde zyne Majesteit de Koning van Polen op nieuw het Ryks Vicariat, voerde 't zelve met allen roem, gaf in de zaken der Keizerl. Verkiezing alle blyken van gematigdheid, door de Electie van zyn thans Regeerenden Keizerlyke Majesteit te bevorderen, en was enkel bedacht, om van zyn Keurvorstendom het gevaar af te weeren, waar in 't zelve geraakt was door een finale Vredebreuk, tusschen de Keur-Huizen van Saxen en Brandenburg ontstaan; doch welk gevaar door den Vrede van Dresden van den 12 December 1745 wierd gestuit.

In Polen zoude in de bovengemelde vyf Jaren alles in een ongestoorde rust geweest zyn, zo niet wegens Courland veranderingen voorgevallen waren. De Keizerin Anna van Rusland in den Jare 1740, te weten acht dagen na den Keizer Carel den VI., overleden zynde, was Joan de III. tot Keizer aller Russen verheven, en stond volgens de mening van de gemelde Keizerin de Graaf van Biron, Hertog van Courland, gedurende de minderjarigheid van dien jongen Vorst het Ryk als Regent te bestieren; doch dezelve wierd nog in 't zelfde Jaar gearresteert en naar Siberien in ballingschap gezonden. De Stenden van Courland tot de Verkiezing van een nieuwen Hertog willende treden, vonden daarin groter zwarigheden, dan zy zich verbeeld hadden, want op welken Prins zy ook hun oog lieten vallen, bespeurden zy, de intentien der Hoven van Warschouw en Petersburg polssende, steeds een van beiden voor een anderen geimporteerd.

Na den Vrede van Dresden van den 25 December 1745, bekwamen de Keurvorstlyke Landen, door de inlyving der Saxen Weissenfelse in dezelve in den Jare 1746, een merklyken aanwas, en het Koninglyk Keur-Huis zelf, bekwam in 't volgende Jaar 1747, door de gezegende Huwelyken met de Huizen van Bourbon en Beyeren het geluk, dat aanzienlyke Ryken en Landen van Europa, Vorsten uit Saxisen bloede tot hunne toekomstige Souvereinen te verwachten hadden. Toen in 1748 alle onmin tusschen de voornaamste Mogendheden, uit den Oorlog over de Successie in de Erflanden van wylen Keizer Carel den VI. gerezen, door den Vrede van Aken weggeruimt was, vleide zich Saxen, gelyk gantsch Duitschland, langen tyd Vrede te zullen genieten. De meeste Vorsten besteedden hunne oplettenheid ter uitbreiding van den Koophandel hunner Onderdanen en ter bevestiging van de zekerheid hunner Landen door onderscheide Alliantien. In Polen bleef nog alles in rust, en de onlust, te Dantzig tusschen de Magistraat en de Burgery gerezen, wierd bygelegt.

(Het overige hier na)

Berlyn. Den 8 November kwam de Koning in gezelschap van de Princen *van Pruissen* en *Ferdinand*, als mede den Erfprins *van Brunswyk*, en verscheide Generaals Personen, van Potsdam in deze Stad. Nadien de Turkse Gezant *Achmet Effendi*, zich met deszelfs gevolg van den 2den tot den 9den der voorsz. Maand, op het na by deze Stad gelegene Ridder-Goed *Weissensee* opgehouden had, als wanneer desselfs opentlyke Intrede gereguleerd was; zo heeft hy indien tusschen tyd niet alleen Personen van distinctie maar ook andere in de daar toe vervaardigde vertrekken, toegelaten om hem te zien: Dagelyks heeft dezelve zig met wandelen in de fraaye Tuinen aldaar gediverteert, en zig niet genoeg over derzelver schoone situatie en passagien langs de Waterkant kunnen verwonderen; doch in 't byzonder heeft hy deszelfs genoegen betuigd over het fraaye Prieel, hem ter Eere door den Koninglyken Gärtner, Heer *Wiegel*, na de Nieuwste smaak, vervaardigt, en met het Turkse Wapen voorzien, waarin hy dikwils onder een superbe Janitsaren-Musieq gezeten, en den Aanwezenden heeft doen Coffy schenken &c.; waarna hy Woensdag, den 9, 's morgens na het ontbyt, in 5 Koetsen, yder met 6 Paarden bespannen, met desselfs geheele Suiten van *Weissensee* voornoemd herwaards vertrokken is, neemende de Route door de zogenaamde Weiden-Allée na deze Hoofd- en Residentie-Stad en deed zyne Intrede op de volgende wyze: De Trein begon door de zogenaamde *Bernauer Landwehra* voorby het Koninglyke Paleis, voorgereden: I. Door den

Onder-Stalmeester van zyne Majesteit, Heer *Wolny*, te Paard. II. Twee Hand Paarden van den Major *Pirch*. III. De Hand-Paarden van de Markse Land-Stenden. IV. Twee Stal-Bedienden van zyne Excellentie, den Graaf van Finckenstein, eerste Minister van zyne Majesteit. V. Zes dito van den Koning zelve. VI. Twee Lands-Trompetters. VII. Drie Ridders, te weeten; de Heeren van *Arnim*, van *Ludicke* en van *Marchall*. VIII. Een Ritmeester met 50 Man van het Carabinier Regiment. IX. Twee Jagers van den Sultan te Paard. X. De Hand-Paarden van den Gezant. XI. Desselfs Stal-Meester. XII. Twee *Chiaus* te Paard. XIII. De *Capugilar Kibaja*, of Introducteur, te Paard. XIV. De Hof-Meester en *Iman Effendi*, of Geestelyke van den Gezant. XV, De *Hasadar*, of Schat-Meester, nevens den *Divan Effendi*, Legations Secretaris, te Paard, en op beide zyden van denzelven, drie Janitsaaren te Voet. XVI. De Koets van den gemelden Gezant met het Creditif. XVII. De *Chiodars*, of Laquyen van denzelven. XVIII. Twee *Chatiers*. XIX. De Gezant *Achmet Effendi* zelve; hebbende ter rechterhand de Koninglyke Major en Vleugel-Adjutant, Heer van *Pirch*, en ter linkerhand den *Hof-Tolk*, alle te Paard. XX. De Pagies van denzelven te Paard. XXI. De superbe Musieq van de Janitzaren. XXII. Desselfs kostbaare Bagagie. XXIII. Een Onder Officier met vier man, die den Trein besloot. 's Namiddags wierd op de Koninglyke Schouwburg, in tegenwoordigheid van zyne Majesteit. de Koning, en het gezamentlyke Koninglyke Huis, de Doorluchtige Brunswykse Princen, en de Hooge Adel &c., het Blyspel, *le Cavalier à la mode*, vertoond. Zyne Majesteit heeft den Heer *Janackaki Francopulo* uit Griekenland, wegens desselfs Geleerd- en Taalkundigheid tot Hof-Tolk aangesteld.

Hamburg. Te *Augsburg* word noch steeds de nodige toestel gemaakt tot het houden van 't Keurvorstelyk Congres tegen den 15 December, doch het is noch niet zeeker, of de verkiezing en kroning van den nieuwen Roomsch-Koning insgelyks in die stad zullen geschieden, dan of men de stad *Frankfort* tot die plegtige verrichtingen verkiezen zal. Sommige beweeren, dat een Roomschkoning nooit geduurende 't leven van den Keizer gekroont word, maar dat men daar meede altoos moet wachten tot na 't overlyden van zyne Keizerl. Maj., doch dit is onwaar, vermids de Aartshertog Josephus, toen noch maar 13 jaren oud zynde, in

1690

1690 te *Augsburg* tot Roomsch-koning op den 24 januari verkozen, en twee dagen daar aan gekroont wierd, niet tegenstaande zyn Vader, Keizer Leopold, eerst in 1705 overleed; den 12 December 1636 wierd Ferdinand III. te *Regensburg* tot Roomsch-Koning verkozen, en den 20 van die zelve maand gekroont; en de Aartshertog Ferdinand, oudste Zoon van den Keizer Ferdinand III., die in 1653 tot Roomsch-Koning verkozen en noch dat zelve jaar gekroont wierd, overleed zelfs voor den Keizer zynen vader.

In de zestiende eeuw wierd reeds getwist over de vrage, of men geduurende 't leeven van een regeerenden Keizer volgens de constitutien van het Duitsche Ryk wel tot het verkiezen van eenen Roomsch-koning konde overgaan, en onaangezien de sterke teegenkanting van Johannes, Keurvorst van Saxen, verkreeg Ferdinand I., broeder van Keizer Carel V. in 1531 echter de Roomsch-koninglyke waardigheid by meerderheid van stemmen, en hy wierd ook eindelyk in 1534 by het vergelyk van *Cadan* door 't Saxise hof als zodaanig erkent. Inzonderheid echter wierd de gem. vrage weeder leevendig by het Westphaalsche Vredes tractaat, en by *art.* VIII. van het tractaat van *Osnabrug* wierd §. 3. geresolveert: *Dat men op den naastvolgende Ryksdag nader over de verkiezing van eenen Roomsch koning delibereeren, en ten dien opzigte een besluit neemen zoude.*

Uit hoofde van 't voorn. artikel kreeg dit gewigtig point van het Duitsche Staats-recht een formeele decisie door middel van een afzonderlyke *Constitutie aangaande de Roomsch-koning-verkiezing*, waar ontrent men zich op de algemeene Ryksvergadering onderling verstond, en wier inhoud in de Verkiezing-Capitulatie van Carel VI., *art.* III. §. 11. voor de eerstemaal verscheen, en naderhand by ieder vacature van den Keizerl. troon vernieuwt wierd. In die constitutie worden drie gevallen genoemt, die het verkiezen van eenen Roomsch-koning geduurende 't leeven van den Keizer wettigen; naamlyk 1. De hoge ouderdom of aanhoudende onpasselykheid van zyn Keizerl. Majesteit. 2. Een langduurige afweezendheid des Keizers uit de landen des Duitschen Ryks; of 3. Eenige andere dringende noodzaaklykheid, waarvan de bewaring en 't welzyn des H. R. Ryks afhangt; en in het teegenwoordig tydsgewricht kan alleenlyk 't laatste geval in aanmerking

 ko-

komen by de aanstaande vergadering aan de Keurvorsten, dewelke doorgaans de *Keurvorsten-dag* genaamt word.

Cleve. Thans ademen wy hier een lucht in, vry verscheiden van den gepasseerden Winter. In plaats van lastige Winterquartieren, gevarieert door zo veele droevige vertoningen, zo geniet deze Stad tegenswoordig het byzondere geluk H. K. H. Mevrouwe de Princesse Amelia, Abdisse van Quedlinburg, die zich verwaardigt heeft dezelve gedurende dezen Winter tot verblyfplaats te verkiezen, te bezitten, hebbende H. K. H. zo door voorbeeldige godvrugtigheid, als door hare minzaamheid, goedertierenheid en gesprakzaamheid, die Haar zo eigen zyn, alle de herten zodanig tot zich getrokken, dat elk om stryd zich bemoeit haar met een opgewekt gemoed die eerbiedigste pligtplegingen te bewyzen, die zy anderszints aan Hare hoge Geboorte verschuldigt zyn. Behalven dit algemeen genoegen heeft de Koning, onze allergenadigste Souverein, gedurig aangedaan met een vaderlyke zorge om zynen onderdanen te soulageeren, niet alleen ene Vergadering van de Staten van Cleef, Meurs en Mark, waar van de solemneele opening den 7 Nov. in de Regering geschied is, goedgekeurt, om te delibereeren over het bepalen van de allerbequaamste en gepaste middelen, zo wel voor de zekerheid der Capitalen van die geene, dewelke in de droevige tyden wel geld aan 't land hebben willen opschieten, als dat de Chynsen getrouwelyk en naaukeurig zullen betaalt worden, maar ook om een zodanig heilzaam doelwit zo veel te meer te verhaasten, zo heeft het zyn Majesteit teffens behaagt, enen Commissaris uit het generaal Directorium van Berlyn in den Persoon van den Heer Geheime Financie Raad, Baron van Hagen, herwaards te zenden, om by deze deliberatien te assisteeren en te contribueeren dat de allerbillykste en nauwkeurigste maatregulen genomen worden, om een diergelyk arrangement en het soulaas van een land, dat zo veel geleden heeft, tot stand te brengen. Reets bespeurt men een grote levendigheid in de Stad, door het aankomen van zo veele Leden van de Stenden. Dit alles animeert de Hope van de Inwoonderen, en doet hunne allerzuiverste wenschen verdubbelen tot het verlangen der kostbare dagen van hunnen Souverein.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De Heer *Charles York*, Procureur-Generaal des Konings, heeft zyn Ampt nedergelegd. Wat daar-

daar de oorzaak van zy weet men niet, en daar word verscheidenlyk over gegist. Onder andere word 'er voorgegeven, dat het Ministerie hem gelast zou hebben, de vervolgingen in Rechten, tegen den Heer *Wilkes*, voort te zetten, waarin die Rechtsgeleerde zwaarigheid zou hebben gemaakt. De op handen zynde reize van zynen Broeder, uit den Hage herwaards, baart ook veel speculatie. Sommige willen dat die Heer mede alle zyne Ampten zal afleggen. Daar word gesproken, dat 'er een Extraordinaris en Plenipotentiaris Ambassadeur, naar Genua staat gezonden te worden, om aldaar eene gewigtige Commissie af te leggen. Men heeft hier, van *Lisbon* tyding gekregen, dat zyn Kon. Hoogh., de *Hertog van York*, aldaar, met alle de Eerbewyzen, aan zynen Rang en Staat verschuldigd, ontfangen is, en alleenlyk een goeden wind afwagte, om naar *Gibralter* te stevenen. Te *New-York*, en op andere plaatsen in de West-Indiën is ongenoegen ontstaan, om dat men vier stuivers daags heeft afgetrokken van de Soldy der Soldaaten, voor hunne Provisien, die zy te voren, voor niet, van 't Gouvernement hebben gehad. De Lord *Colville* heeft orden gekregen, om, met zyne Schepen, op de Kusten van America, naauwkeurig acht te geeven, dat de Stipulatiën van het Vredes-Tractaat, wegens de Visschery, stiptelyk, naargekomen worden. Eenige Kooplieden van *Pool* en sommige Inwooners van 't Eiland *Jersey*, hebben geklaagd, dat het Eiland *St. Pierre*, waar op zy eene Visschery hadden aangelegd, aan de Franschen is afgestaan, die van daar reeds veel Visch naar *Marseille* gevoerd hebben: waar op het Ministerie ten antwoord heeft gegeven, niet geweten te hebben, dat zy daar een Etablissement hadden opgeregt.

Het Hof heeft een omstandig verhaal doen publiceeren, van de Actie den 14 September (1763), omtrent *Niagara* in Noord-America, voorgevallen, waar van de voornaamste omstandigheden in 't volgende bestaan: een Convoy levensmiddelen, geëscorteerd door een Sergeant en 24 Gemeenen, gedestineerd naar 't voorsz. Fort wierd dien dag door 300 Wilden geattaqueert en opgeligt; zynde niet meer dan twee Voerlieden daar van ontkomen; twee Compagnien Infantery, gecommandeert door 4 Officieren, die het gemelde Convoy ontzetten wilden, zyn deerlyk gehavent; zynde daar van 75 Man benevens de Officieren gesneuveld, en

niet

niet meer dan 24 Gemeenen overgebleven; voorts was men genoodzaakt, om na 't Fort voornoemd en na dat van *Detroit* Secours te zenden; en de Belegeraars hadden van het Beleg van 't Fort *Pitt* afgezien. De Verschillen tusschen de gemelde Wilden en de Onzen zyn daar uit ontstaan, dat by de Tractaaten van het Jaar 1742 en 1760, zommige Districten aan dezelve afgestaan, maar allengskens door de Engelsen weder geoccupeert zyn.

Den 15 November (1763) begaf zich de Koning met de gewoonelyke Ceremonien na het Huys der Païrs, en de Gemeentens aldaar ontboden hebbende, opende zyne Majesteit de Zitting van het Parlement, met de volgende zeer genadige Aanspraak van den Throon:

MYLORDS EN EDELLIEDEN!

DE Herstelling der gemeene rust, op voordeelige en honorabele Conditien voor myne Koningryken, het eerste en grootste Oogmerk myner Regeering, en de heilzame Maatregelen, om dezelve te erlangen, gelukt zynde, door het sluiten van het definitief Vrede-Tractaat, het welk de goedkeuring van myn Parlement weggedragen heeft; dus om den geslotenen Vrede vast en duurzaam te doen zyn, zal ik niets nalaaten wat ten vervulling van de Conditien, *gestipuleert* in 't gemelde Vrede-Tractaat, strekken kan. Met de *grootste* voldoening kan ik Ulieden teffens verwittigen, dat alle de Mogendheden, die in den laatsten Oorlog tegens ons verbonden waren, My de sterkste Verzeekeringen hebben doen geven, dat zy daar omtrent eveneens ten uittersten genegen zyn; dus schiet 'er thans niet over, dan dat Wy met ernst bedacht zyn, de verkregene Bezittingen van Belang en Voordeelen te bevestigen en te cultiveeren, ten einde de Commercie en Welvaard van myne Koningryken uit te breiden: Nopens deze Voorstellingen heb ik Ulieden doen convoceeren. Het zal altyd myn ernstigste Wensch en Oogmerk zyn, om myne Onderdaanen de Genegendheid, die ik hen toedraag, werkelyk te toonen; geenzins twyfelende, of zy zullen dezelve volgens Plicht en Affectie beantwoorden.

EDELLIEDEN VAN 'T HUYS DER GEMEENTENS!

Ik zal Ordre geven, dat een echte Staat der benodigde Penningen, ten dienste van het loopende Jaar, voor Ulieden opengelegt worde; betreffende de groote Schulden, veroorzaakt door den laatsten Oorlog, voor het grootste gedeelte van dewelke noch niet voorzien is, dezelve vereischen Ulieder uiterste Overweeging en rype Attentie; ondertusschen wil ik Ulieden het in staat houden myner Vlooten ten hoogsten recommandeeren, waar door de Successen van Groot-Brittannien in den laatsten Oorlog voortgekomen zyn, en waar op de toekomende Bevorderingen van Groot-Brittann en voornament-

namentlyk ſteunen; voorts heb ik geordonneert, dat het Product der genomene Pryzen in den laatſten Oorlog, ten publyken Dienſt zal aangewend worden, ten einde de hevige Laſten van myne Onderdaanen ten deele te hulp te komen, gelyk ik by het ſcheiden van het laatſte Parlement beloofd heb; ten dien einde zal ik ook alle de Gelden, uit den Verkoop der Landeryen in de verkregene Acquiſitien in Noord-America ſpruitende, doen appliceeren: Verder word Ulieder uiterſte Overweeging vereiſcht, om de beſte middelen te beraamen, en ſchielyk in het werk te ſtellen, die tot de voorgemelde heilzaame Oogmerken en de publyke Revenuën dienſtig zyn: Dat zal het zekerſte middel zyn, om de Nationaale Schulden te verminderen, ter verligting myner Onderdaanen van die zwaare Laſten, die de Uitgiften tot den laatſten Oorlog op hen hebben gebragt; op dat teffens het publyk Credit op eenen vaſten voet beveſtigt worde.

MYLORDS EN EDELLIEDEN!

Gelyk het Welvaaren en Proſperiteit myner Onderdaanen, het eenigſte Doelwit van myne Zorg is, zo is myn grootſte wenſch, dat Gylieden de Middelen, die daar toe bequaam zyn, met eensgezindheid, en is het mogelyk, zonder hevige Debatten, geliefte te bevorderen; zynde de binnenlandſe goede Verſtandhouding zeer noodzakelyk, om de Gevolgen van eenen alvernielenden Oorlog te remedieeren; en ons in ſtaat te ſtellen van de beſte vruchten van den zoeten Vrede te plukken, als mede den Geeſt van Ongebondenheid en Tweedragt, ſtrydende tegen de Conſtitutioneele Wetten en Vryheden, te beteugelen; Ik vertrouw, dat myne Onderdaanen, voorgegaan door een goed exempel van Ulieden, de genomene Beſluiten, die ter Eer en Glorie van myne Kroon en derzelver Veiligheid en Voordeel ſtrekken, zullen onderſchragen en volgen.

VRANKRYK. Parys. Den 31 October (1763) wierden de huizen, der zogenaamde Jeſuiten, in dit Koningryk gelegen aan de meeſtbiedende verkocht. Men verzeekerd dat het ontwerp, genaamd, *de Rykdom van Staat* ten deele door ons Miniſterie in gebruik zal worden geſteld; en dat dienvolgens het getal der Generale Pachters tot op 36 verminderd is, zullende de Pacht op de Tabak alleen in weezen blyven: dit zo zynde zullen deeze Heeren verhinderd zyn binnen zo korte jaren groote ſchatten te vergaderen gelyk zy voorheen wel gewoon waren.

NEDERLANDEN. s'Gravenhage. De Marquis de Havrincourt, nieuwen Ambaſſadeur van den Aller Chriſtelykſten Koning alhier gearriveerd zynde, heeft den 9 November 1760 zyn eerſte particuliere Audientie by zyne Doorl. Hoogh. de Prins Erfſtadhouder gehad, by welke gelegenheid het Stadhouderlyke Hof ongemeen

gemeen talryk en brillant was; zynde de Heeren Edellieden alle in kostbaare Gewaden uitgedoscht: Ook waren de Heeren Officieren van de Guardes te Paard en Dragonders, mitsgaders van de Hollandse en Zwitzerse Guardes te Voet, die zig op expresse Ordre aan het Hof van zyne Doorluchtige Hoogheid bevonden, alle in hunne Staatsie Montuur gekleed, gelyk ook de Cent Suisses en Guardes du Corps, aan het gemelde Hof in ordre geschaard stonden, om zyne Excellentie af te wagten. De Ambassadeur vertrok ten half een Uur van desselfs Hotel in twee Koetzen, yder met 6 Paarden bespannen; zittende zyne Excellentie in de eerste, vier Edellieden in de tweeden, en staande achter yder van dezelve 4 Lacqueyen, in superbe Livryen uitgedoscht; neemende de route van de Lange Vyverberg, langs de Kneuterdyk, het Voorhout en de Lange Houtstraat tot op het Binnenhof, aldaar aankomende, stond de Hoofdwacht onder de Wapenen, terwyl zyne Excellentie met vliegende Vaandels, roerende Trommels en gespeel der Musicanten, wierd verwelkomt. De Ambassadeur uit desselfs Karosse getreeden zynde, wierd door zyne Doorluchtige Hoogheid aan de Trappen gerecipieert en na de Audientie-Zaal geleid. Aldaar gekomen en benevens zyne Doorl. Hoogheid gezeten zynde, leidde de Heer Ambassadeur zyn compliment af, het welk door zyne Doorluchtige Hoogheid op eene minnelyke wyze wierd beantwoord: Vervolgens wierd zyne Excellentie door zyne Doorl. Hoogheid by desselfs vertrek op gelyke wyze als by desselfs aankomst uytgeleide gedaan: Dezen middag ten een Uur, heeft zyne Doorluchtige Hoogheid aan gemelde Heer Ambassadeur een Contra-Visite gegeven, zynde by die gelegenheid het volgende Ceremonieel geobserveert: I. Een Hof Fourier. II. Een Officier, Trompetter, Onder-Officier en 24 Man van de Guarde te Paard. III. Een Onder-Stalmeester te Paard. IV. Een Koets met 6 Paarden, waar in twee van zyne Hoogheids Edelieden. V. Een dito Koets, met twee Edellieden. VI. De Gouverneur der Pages te Paard. VII. Vier Pages te Paard. VIII. Een Detachement Guardes du Corps, met een Brigadier en Trompetter. IX. Vier Hardloopers. X. Twaalf Lacqueyen. XI. Een Koets, zynde de Parade-Koets van zyne Doorl. Hoogheid, bespannen met 6 Paarden; waar in zig zyne Doorl. Hoogheid bevond, hebbende over zig zitten de Baron van

Wul-

Wulkenitz en de Heer Bigot, gaande ter zyde de Koets 16 Cent Suisses in hunne Plechtgewaaden. XII. Een Officier, Trompetter en eenige Guardes du Corps. XIII. Een Koets met 6 Paarden, waar in 2 Edellieden. XIV. Een dito Koets met 2 Edellieden. XV. Een Officier, Trompetter en 24 Man Guardes te Paard. De route wierd genomen van het Stadhouderlyk Quartier over het Binnenhof (alwaar de Wacht onder de Wapenen stond) langs het Plein, de Korte Pooten, de Heeregragt, de Princessegragt, het Nieuw Voorhout en het Tournoyveld tot aan de Woonplaats van den Heer Ambassadeur, zynde op de Lange Vyverberg. Zyne Doorl. Hoogheid aldaar gearriveerd zynde, wierd by het uittreeden uit de Koets, door den Heer Ambassadeur gerepicieerd en na binnen geleid, en na aldaar eenige tyd tot het verrichten der gebruikelyke Complimenten en Ceremoniën doorgebragt te hebben, weder na buiten tot aan de Koets geconduiseerd; wordende by het retour de route genomen langs de Kneuterdyk, het Voorhout, de Houtstraat en het Plein tot aan het Stadhouderlyk Quartier. Ondertusschen waren alle de Wegen, waar langs deze Staatsie passeerde, vervuld met een ongeloofelyke menigte Aanschouwers, die alle over de Magnifique train en inzonderheid over de deftige en vriendelyke houding van den Jongen Vorst ten uitersten verwondert en vergenoegd waren.

De Heeren Gedeputeerde Staten der Provintien Zeeland alhier aangekomen zynde, om ter verkiezing van eenen nieuwen President van den Hoogen Raade te treden, wierden dezelve op den 27 October (1763) door eene Deputatie uit 't midden van hun Ed. Gr. Mog., wegens hun arrivement gecomplimenteerd. De volgende dag begaf zich weder eene deputatie uit het midden van hun Ed. Gr. Mog., om gemelde Zeeuwsche Heeren Gedeputeerden af te halen, tot het verkiezen van voorsz. nieuwen President; werdende de deputatie bekleed door den Hoog Ed. Heer Grave van Bentink, Heere van Rhoon en Pendrecht wegens de Ridderschap, en de Heren de Wit, Burgemeester der Stad Dordrecht; van Zanen, Burgemeester der Stad Haerlem; Teding van Berkhout, Burgemeester der Stad Delft; Chastelain, Burgemeester der Stad Leiden; Elias, President Schepen der Stad Amsterdam; van der Does, Burgemeester der Stad Gouda; de Groot, Burgemeester der Stad Rotterdam; Winder, Burgemeester der Stad Alkmaar; en Abbekerk Crap. Burgemeester der Stad Hoorn.

Die Deputatie reed in tien Koetzen, met voor en agter gaande Bodens van Staat, en ter zyde gaande Liverei bedienden van het Binnenhof door de Houtstraat derwaards; aan 't Logement gekomen zynde, wierd dezelve door enige Zeeuwsche Heren gerecipieert en na binnen geleid, en na een kort vertoef traden de gezamentlyke Heren in de Koetzen, rydende langs den korten Vyverberg na de Hollandsche Vergadering, alwaar de Hoofwagt onder de wapenen stond, en de Heren by hunne aankomst met de spontons en vendels gesalueert wierden. Aan den ingang van de vergaderkamer wierden dezelven door eenige Hollandse Heren gerecipieert en na binnen geleid, vervolgens wierd met de gewone solemniteiten geprocedeert tot het verkiezen van een nieuwen President, en daar toe verkoren de Wel Ed. Gestr. Heer *Hendrik Mollerus*, Raadsheer in Gem Raad, wegens Zeeland; na het eindigen van welke plechtigheid de Heren Zeeuwsche Gedeputeerden weder uitgeleid en na hun Logement terug gebragt wierden.

Den 29 leide de gemelde Heer President, voor de Heren Staten van Holland en Zeeland den eed af, en wierd vervolgens door Heren Gedeputeerden uit haar Ed. Gr. Mog. Vergadering, als ook door de Heren Gedeputeerde Staten van Zeeland in den Hogen Rade geïntroduceerd en geinstalleert; by welke gelegenheid de Graaf van Bentinck, Heer van Rhoon en Pendrecht, een gepaste Aanspraak deed, die door den nieuw verkoren Hr. President beantwoord wierd.

Den 2 November gaf de Heer *Mollerus*, President van den Hoogen Rade, op het Huis van Prins Mauritz de plechtige Maaltyd, waar van men de beschryving in het volgende Stukje zal geeven.

Amsterdam. In ons Stukje voor de Maand September 1763 bladz. 112 maakten wy gewag van den schadelyken Brand te *Smirna*, den 5 en 6 Augustus laatstleden aldaar ontstaan; zedert hebben wy een particuliere Brief van daar ontfangen, vervattende het volgende omstandig

VERHAAL.

Den 10 Augusti. 1763, melden wy Ued het droevig noodlot der meeste Europeaanen, door den verschrikkelyken Brand veroorsaakt, by desen zullen wy Ued daar van wat omstandiger onderhouden: de soo genaamde 3 hoek alhier in *Smirna*, is wel bekent, aldaar begon

de

de Brand ruym een uur 's morgens den 6 dezer in het huys van Cobbe, een Amsterdammer van Geboorte, die de Hollandse Apoteker was, en aldaar enige Jaaren met zyn Huisgezin heeft gewoond, heeft nu een daat van een dwaas Mensch gedaan; (hy segt dat hy vroeg wilden uytgaan ofte opstaan), en niet wetende hoe laat het was, heeft hy vuur in syn bed geslagen, en het schynt dat het tontel, aan syn muggenet is gesprongen; NB. de meeste en wel de fatsoendelykste lieden, slapen alhier meest onder mugge netten, die van Neteldoek, fyn linnen of van Moskovis gaatjes doek ter preserveeringe voor 't steeken der lang beende mugge ofte méschieten gemaakt zyn, en heeft dus de Brand veroorsaakt; altoos in plaats van 't soo veel mogelyk te blussen, ofte om hulp te roepen, verliet hy syn huys met syn suster en kint, en sloot alles toe; Menschen die hem saagen zeiden hem te openen, om te sien of de brand niet geblust konde worden, ofte het huys neer te halen, kreegen tot antwoord dat 'er kruyd en swavel in huys was, waar op ieder zich retireerde; dit huys stond qualyk in de Brand of wy waren 'er by en vonden nog 10 a 12 andere menschen waar van een na onse Cancelier zond, om de brandspuyt, en konden ondertussen niets uytvoeren met Emmers en om dat de brand te hoog was; daar op kwam hy sonder Brand spuyt wederom maar ordonneerde eerlang deselve te laten komen, in tussen stonden de 3 hoeken der Francken straat in den Brand, en wy waren genoodzaakt ieder direct na syn huys te keeren, alzoo wy vreesden, 't selve Noodlot schielyk by ons souden hebben; thuys gekomen zynde vond men niet in de nagt schielyk draagers of arbeyders of ander volk.

Wy gingen aanstonds aan 't werk met onse 3 knegts en 3 grieken het eerste was eene groote party Balen Catoen die eerst ontfangen waren en nog alle niet genommert, soo die na Patria soude gaan, en in de Cortylan stonden voor 't magazyn, dezelve in Zee te werpen; sonder die weg ruyming konden wy anders in ons Magazyn by andere goederen niet komen; terwyl wy besig waren kwamen 'er 2 dragers ons tot hulp, en vervolgens kregen wy meerder lieden, die wy uyt sonden, om schuyten en booten enz. om goederen in te bergen, andere huysen die 20 en meerder uuren nog langer van dese bedroefde brand bevryt bleeven, hieuwen alle de vaartuygen voor haar, en andere vast. Een Comptoir beloofde ons een vaartuyg maar bedagt sig, en gaf dat aan een frans huys, dat wel 20 Uren na dat het onse al in de assche was gelegt, eerst in gevaar quam, had men soo gelyk het Christelyk was elkander geholpen, men had geene de minste goederen verlooren, want Scheepen lagen 'er genoeg, om alles te bergen, eer dat ieder gevaar hadde, in sulke omstanden heeft men gekent hoe trouw men elkander is dat eer na elkander ruine dan tot hulp strekte; die buyten de brand woonde deden zo men zegd haar best, soo veel mogelyk

tegen te houden, dat andere soude verlooren gaan en zy daar door, die anders sonder Crediet waren, groote luyden worden, als na de Brand gebleeken is; wanneer, wy om de Brand spuit riepen is deselve indien men geruchten geloven mag, tegen gehouden, tot dat ons huys en Magazyn ½ verbrand waren, en toen dezelve aankwam konde 't niet helpen, en men moeste hals over hoofd daar mede retireere; wie dit is, wil men, is nu by onsen Consul bekent, en segt het uyt wangunst heeft tegen gehouden; ons volk dan geen schuyten ofte vaartuygen konnende bekomen, quamen met 2 kleyne roey schuytjes aan, waar in wy eenig goed hebben geborgen, en soo lange gesalveert; onse boeken hebben wy geborgen aan boort van een Schip en een weynig huys Meubelen in een Tuyn, die wederom 't meeste gestoolen zyn en nog eenige Balen Catoen, Pakken Laken &c. Men konde onmogelyk meerder bergen, door de overhand der vlammen; van ons en andere syn meerder als 1200 Balen Catoen in zee geworpen en na de Brand syn 'er maar 500 soo gesont als beschadigt opgevist, en voorts soo wat half verbrande, die niet gekent konnen worden om dat de merken weg syn, ofte verbrand in Zee; 't yserwerk van de huysen en stukken hout sprongen van de in brand zynde huysen in Zee op de Bale Catoen en soo syn die in Zee verbrandt, geworden. Wy hebben 2 Fransche Kooplieden met elkandere aangestelt, die de onbekende Balen dewelke gevist worde, en syn gevist, als Commissarissen te verkoopen, en na aftrek der onkosten die penningen te verdeelen pro rato sy Catoen missen; 't is waaragtig dat veele huysen, die nu grooten opheff maken, van verliesen, na ons 12, 20 en 26 uren zyn aangetast; ja wat meerder is vaartuygen in voorraad hebben gehadt, en ledig laten leggen, niet een speld hadden behoeven te verliesen dat nu in teegendeel niet te verantwoorden is; 't vuur heeft tot op de 28 Aug. nog gesmeult de schade hier door veroorsaakt en de groote elende is onbeschryflyk; Een braaf Heer, die mede 't ongeluk heeft gehadt, en extra swaar gewerkt heeft, tot reddinge van een en ander, kon niet sien dat andere die toen nog bevryt waren, met lange pypen in de mond stonde 't treurtoneel te aanschouwen met laghen en vermaak daar in te scheppen, heeft dat chagryn soodanig getroffen dat hy de 8 Aug. daar op den geest gaf: 't getal der verbrande Huyse is eenige duysenden,

Magistratuuren en Amptenaren.

Door den Raad van Staten is de Heer *Benjamin*, Baron *van der Borgh*, aangesteld tot Ontfanger van de Gemeene Lands-middelen, over de Baronie van *Breda*, in plaatze van wylen den Baron *Gysbrecht Frederik van Dedem.*

By de Ed. Mog. Heeren Staten des Hertogdoms Gelre en Graafschaps Zutphen is tot Drost van *Wageningen* aangesteld de Wel Ed. Gestr. Heer *Rudolph Wilhem van Pabst*, Heer van Wolfsweert enz. Burgemeester der voornoemde Stad, in plaatze van den Hoog Ed. Heer Jonkheer *J. van Dedem* tot Vosbergen.

Tot

Tot Raad der Stad *Leiden* is aangesteld de Heer Mr. *Pieter Jan Marcus*, in de plaats van den Heer *Nicolaas van den Velden*, die daar van vrywillig afstand heeft gedaan.

Den 4 November is tot Electeur der Stad *Schoonhoven* verkoozen de Wel Ed. Gestr. Heer *Gerbrand van Overveld* in de plaatze van wylen den Heer *Pieter van der Vlist*.

De Heer *Cornelis van der Kop*, Procureur voor den Hove van Justitie in Holland, is door Hun H. Mog. geadmitteerd en erkend als Agent van Saxen Weimar en Eisenach en Saxen Coburg en Meinungen.

Den 10 November zyn tot Burgemeesteren der Stad *Leiden* aangesteld de Heeren Mr. *Johan van der Marck*, eerste en presideerende, Jonkheer *Nicolaas van Boetzelaar*, Heer van Dubbeldam en Kyfhoek, Mr. *Coenraad Teding van Berckhoud*, en *Mr. Jacob Heyns*; wyders is tot Thesaurier Ordinaris aangesteld de Heer Mr. *Nicolaas Willem van Leewen*, en als Thesaurier Extraordinaris gecontinueert de Heer *Pieter Caauw*; zynde ter zelver tyd benoemd de Heer *Diederik van Leyden* Heer der Stede Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht, om als Gedeputeerde in het Collegie ter Admiraliteit t'Amsterdam, tegen Mei aanstaande.

Ten voorz. dage zyn tot Burgemeesteren der Stad *Schoonhoven* verkoozen de Wel Ed. Gestr. Heeren *Willem van Solingen* en *Andries van Oosterhoud*; tot Schepenen de Heeren *Thomas van Kempen*, *Abraham van Vlissingen*, *Anthony Boon*, *Pieter de Groot*, *Johannes van Kempen*, Dr. *Christiaan de Jonge* en Mr. *Maarten Weevering*; en tot Schepenen Commissarissen de Heeren *Th. van Kempen*, *Johan van Kempen* en Mr. *M. Weevering*.

De Heer en Mr. *Pieter Belaars van Blokland* is door H. H. Mog. aangesteld, tot Secretaris van de Generaliteits Munt Kamer.

Den 21 November is de Heer Mr. *Jean Bichon*, Heer van Ysselmonde, Oud Burgemeester en Raad der Stad Rotterdam van wegens die Stad gecommitteerd in den Raad ter Admiraliteit op de Maze.

Zyn D. Hoogh. Louis, Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, Veld-Marschalk van den Staat enz. enz. enz. heeft de volgende Militaire Promotien gedaan en aangesteld tot

Collonel	Frederik, Vorst van Waldek van 't Regiment van	*Waldek.*
Cornet	Dirk Jan van Keppel. - - - - - -	*Kannenburg.*
Sous-Luit.	Johan Christian Smid. - - -	*Reehteren.*
Vaandrig	Johan Assuerus Korting. - - - - - - - -	
Luiten.	Jacobus Hanewinkel. - - - - -	*Kinschot.*
Vaandrig	Adriaan van der Vlist. - - - - - - -	
Vaandrig	John Kamaron. - - - - - -	*Gordon.*
Vaandrig	Henry Maclean. - - - - - - -	
Luitenant	Johan Alexander Hasenest. - - -	*d'Envie.*
Sous-Luit.	Pieter Johan van As. - - - - - - - -	
Vaandrig	Nicolaas de Jacobi. - - - - - - -	
Luitenant	Andreas Hermann. - - - - - -	*Waldek.*
Sous-Luit.	Joh. Heinrich Pfeiffer. - - - - - - -	
Sous-Luit.	Carl August Leonhardi. - - - - - -	
Adjudant	Frans Georg Wilhelm Hohman. - - - - - -	

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 25 October is de Heer Mr. *Nicolaas van den Velden*, Raad en Oud Burgemeester der Stad *Leiden* na dat dezelve ruim 38 Jaren lang in de Regee-

geering' geweest was, op desselfs verzoek op 't honorabelste van de voorsz. Regeering dier Stad ontslagen.

Ten voorsz. dage overleed te *Edam* in den ouderdom van 69 Jaren de Wel Ed. Gr. Achtb. Heer *Barend Heerman*, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester dier Stad.

Den 29 dito stierf te *Rotterdam* in den ouderdom van 52 Jaren, de Ed. Mog. Heer Mr. *Pieter Baalde*, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester dier Stad enz.

Den 5 November overleed te *Delft* in den ouderdom van ruim 34 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Johan Boogaert*, Raad in de Vroedschap en Thesaurier dier Stad.

Den 11 dito is te *Deventer* het tydelyke met het eeuwige afgewisseld, by de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Anthony Jan Persoon*, Burgemeester en Kameraar dier Stad, Gecommitteerde ter Generaliteit enz. enz. oud zynde ruim 60 Jaren.

Den 18 dito is door den Eerw. Grooten Kerkenraad met Diaconen der Nederduitsche Gereformeerde Gemeente, in plaatze van Do. *Jan Gysbert Moll*, die door H. Ed. Gr. Mog. op den 2 November, gunstiglyk, *salvo honore & emolumento* Emeritus is verklaard, een *negental* gemaakt en uit het zelve dit volgende *drietal*.

D. D. *Wilh. de Koning*; *Bernardus Wilh. Hulleshem*, en *Johan. van Dyk*, respective Predikanten te *Deventer*, *Kampen* en *Maastricht*.

De zeer Geleerde Heer *Pybo Steenstra* aangesteld zynde tot openbaar Leeraar der Wiskunst, Zeevaart en Sterrekunde t' *Amsterdam*, heeft op den 21 Nov. deeze Waardigheid met een plechtige Redenvoering, *de Origine & progressione Navigationis*, dat is, *over den voorsprong en voortgang der Scheepvaart*, in het *Athenæum illustre* aldaar, aanvaard.

LUTHERSCH-KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deeze Gemeente staat alhier gehouden te worden, den 7 en 21 December onder voorzitting van Do. *Harmanus van Gart*.

Op Zondag den 13 November 1763 heeft alhier de Eerw. en Veelgeleerde Heer, *Wilhelm August Klepperbein* een Jubile en Dank Predikatie gehouden, ter gelegenheid van zyn vyfentwintig Jarige Predikt dienst, als Hoogduitsch Leeraar by deeze Gemeente; Zyn Eerwaarde verklaarde des Avonds in de Oude Kerk de woorden van den Koninglyken Propheet *David* uit den 71 Psalm v. 5. 6. 7. 8. 9. *Want gy zyt myn toeverlaat, Heere Heere; myn hope van myner Jeugd aan, Op u hebb' ik my verlaten van Moeders Lyf aan; Gy hebt my uit myns Moeder lyf getrokken: Myn roem is altoos van u. Ik ben voor veelen als een wonder! maar, Gy zyt myn sterke toeverlaat. Laat mynen mond uwes roems en uwes pryses vol zyn dagelyks. Verwerpt my niet in mynen Ouderdom: Verlaat my niet wanneer ik zwak worde.* Waar uit zyn Eerw. voorstelde, *Davids gelovig Dank en Lof lied, over Gods Voorzienigheid.* Uit vers 5. 6. 7. en ten tweeden. *Het vertrouwent gebed. van David.* Uit vers. 8 en 9. Na deeze afhandelingen ging zyn Eerw. over tot de toepassing, en zeide dat geen mensch zig by *David* vergelyken kon, dog dat egter ieder gelovig Christen verplicht is, God te loven en te danken, over de wonderbare wegen die God met hem houd; en dat *Hy*, voornamentlyk als een Zielzorger

en

en Leeraar van deeze aanzienlyke Gemeente, waar over hem God, voor vyf en twintig Jaren gesteld heeft, op deezen avond zig verplicht vond, God te loven en te pryzen en te danken over de goddelyke wegen, die de Voorzienigheid met *hem* van 's moeders Lighaam af gehouden heeft. Dat hy *hem* van een oud geslagt heeft laten geboren worden, 't geen over de hondert Jaren het Prediktampt in *Silesien*, *Saxen*, *Oldenburg*, *en Jeverland* heeft bekleed, dat *hy* op twee na, van de agt Zonen, de Jongste geweest is die zyn Vader gedacht had, aan de studie op te offeren, dog dat *hy* de eenigste was, die nog in leven was; alhoewel hem zyn moeder in zyn tweede, en zyn Vader in zyn negende Jaar, door den tydelyken dood zyn ontrukt, zo heeft *hy* dog den loop zyner studie gelukkig volbragt, zo, dat *hy* 1734. te *Wustrum* als Leeraar wierd beroepen, welke plaats eigentlyk aanleiding gaf, dat het Eerw. Consistorie van *Amsterdam hem* in den Jaare 1737 verzogt twee Gast-Predikatien te houden, welke *hy* ook op den 1 en 4 December uit Jes. 59 v. 20. en Hebreen 10 v. 19 tot 23. gehouden heeft, die volbragt zynde ging *hy*, vertrouwent op de Goddelyke voorzienigheid, met vreugde na zyn Vaderland te rug, niet anders van gedagten zynde, als zyn leven in zyn voorz. Vaderland te eindigen, terwyl ook reets en ander Leeraar by de Gemeente te *Amsterdam* beroepen wierd, en *hy* in tusschen na *Oldorf* door een beroep overging: dog Gods wegen zyn niet der menschen wegen, de beroepen Leeraar te *Amsterdam*, bedankte, en *hy* wierd op den 5 August 1733. als Herder verkoren, welk Goddelyke en wonderbaar beroep, *hy* in de Vreeze des Heeren aannam, vertrouwende op de Goddelyke hulpe, om in zo een grote Wereld Stad het ampt van een Evangelisch Prediker te bekleeden, waarop *hy* den 14 Nov. 1738 in de Nieuwe Kerk zyn Intree deed met de woorde uit Exodus. 33. v. 13. En door de Goddelyke hulpe is het *hem* gelukt, dat *hy* de eerste van alle Hoogduitsche Predikanten is, die vyf en twintig Jaaren, deeze Gemeente na elkander bedient hebben, enz.

Voor, wierd gezongen, de zeven eerste verzen uit den 139 Psalm. en na, de twee eerste verzen uit den 103 Psalm. eerste Compositie.

LOF en ZEEGEWENSCH *aan zyn Eerwaarde.*

Daar zien wy, God zy dank! een vierde Eeuw verlopen,
Waarin ge O Hemel Tolk! onz' zielen hebt gespyst,
En in dees Vreemdelingschap, het Pad ten Hemel wyst,
Dien weg, die Jesus door zyn lyden, ons deed open,
Op dat wy, als wy uit dit Jammerdal hier gaan,
In witte zyde, voor den Troon van 't Lam eens staan.

Jehova die u heeft van s'moeder Lyf doen leiden,
Gaf u ten Herder ons, voor vyf en twintig Jaar,

Men

Men zag daar blykbaar in Gods wegen, wonderbaar!
Hy sta u verder, in u Ouderdom ter zyden.
Hy sterk u meer en meer altoos met nieuwe kragt,
Op dat gy 'sHeeren Roem maakt kond, ons nageslagt.

J. A. ARENS.

DEUTICHEM. De Lofdichten, door ons in ons voorgaande stukje, beloofd, zyn deeze volgende: Aan den Hoog Welgeb. Heer *Zeno Diederik Walraad*, Vryheer *van Tengnagel*, Heere der Graafschap *Bronkhorst*, Medelid der Ridderschap des Kwartiers van *Nimwegen* Ordinairis Gedeputeerde in Haar Hoog Mog. Vergadering wegens de Provintie *Gelderland*, residëerende te *Deutichem*.

Sinds Iünger Iesu, sind es Christen,
Die sich zu heilgen Kriegen rüsten
Und Gift und Martern om sich streun?
Dragoner, können die bekehren?
Kan ihre Wuth den Gott verehren,
Durch dessen Gnad un Huld sich Erd und Himmel freun?

Soll Blut den Weinberg Christi düngen?
Kan man durchs Schwerdt den Menschen zwingen,
Dass er ein Liebling Gottes sey?
Bedarf es Gott, dass wir ihn schützen
Und an dem Altar Blut versspritzen?
Schuf er zu seinem Dienst uns nicht vernüstig frei?

Stolz, Dummheit, Geiz und wilde Lüste,
(O! dass man es nie sagen müste)
Die machen den Verfolger dreist.
Vom Holzstoss winseln bange Stimmen;
Der Pfaffe, fuhllos, sieht ihn glimmen
Und ruchlos lüget er, ihn treibe Gottes Geist.

Flieh, flieh, blutgierges Ungeheuer,
Das durch Gefaengniss, Strick und Feuer
Die sanfte Lehre Christi schmaeht!
Die Hölle schikt den Aberglauben
Und rüstet ihn zu Mord und Rauben:
Die Waffen Christi sind Geduld, Lieb und Gebeth.

Er, als ein Vater seiner Kinder,
Beweint die Stadt, ermahnt die Sünder
Und fleht auf Golgatha für sie.
Sein joch ist sanft, sein Reich gelinde.
Er kam, dass er die Welt verbinde;
Er hiess uns Brüder seyn, doch würgen hiess er nie.

Als Petrus; kühn zur Rache, eilte
Bestrafte Iesus ihn und heilte

Die

Die Würkung der Vermessenheit.
Die ihr auf Petri Stule sitzet,
Mit Schwerdt und Bannstral um euch blitzet,
O! wisst: Als Petrus schlug, da war sein Fall nicht weit.

Was hast du, *freies Land*, erlitten,
Eh du die Wohlthat selbst erstritten:
Dass kein *Auto da Fe* dich schreckt!
Fahr fort, bei dir es zu erlauben,
Dass Cristen frei an Christum glauben;
Erhalt und dulde du, was Gott erhält und deckt.

Was höre ich? Welch ein Exempel!
In *Doetinchem* entsteht ein Tempel
Und Deutsche gehn und beten an?
Ja, eilet, preis't des Höchsten Güte
Und ehrt mit dankbarem Gemüthe:
Der *Staaten* gnädgen Wink, den *grossen*, *gütgen Mann*.

Herr, den die Welt als Staatsmann kennet,
Den *Doetinchem* mit Ehrfurcht nennet,
Weil *Du* dis Werk befördertest:
Gott selbst vergelte *Deine* Werke;
Er sey der *Deine* Schild und Stärke;
Im Tod' erfreue *Dich* noch einst das heutge Fest.

Aan de Heeren Burgemeesteren M. *Claudius Anth. Hend. de Lane de Dutbey*, Mr. *Franco de Bruyn*, Mr. *Johan Cremer*, *Wilb. Hendrik*, Vryheer *van Rouwenoort*, Heer van den Uylenpas, Mr. *Quiryn Maurik Verhuel*, Mr. *Josias Olmius* en de Heer *Adr. Planten*, Secretaris.

Verehrungswürdger Rath,
Ihr Väter Eurer Stadt,

Für deren Huld mein Herz den Herrn gelobet hat,
Als ich entzückt, vernahm, Ihr suchtet Christi Willen,
Durch Vördrung seines Worts, durch Liebe zu erfüllen!
Wie sehr hat dieser Schritt hier manches Herz gerührt.
O! nehmt hiermit den Dank, der *Euch* dafür gebührt.
Doch nein, wir sind es nicht, die *Euch* belohnen können,
Zwar will ich im Gebet oft *Eure* Nahmen nennen;
Nur der, zu dessen Ruhm *Ihr Eure* Kirchen mehrt,
Den durch Verträglichkeit und Duldung *Ihr* verehrt;
Er, der verlassnen Schutz, der *Euch* die frommen Triebe
Zu diesem Werke gab, zum Werke seltner Liebe:
Er sah die schöne That, und längst sah er sie schon;
Wie fein, wie lieblich ists, wenn wir, wie Christi Glieder

Einträchtig, hülfreich sind. Und sind wir den nicht Brüder?
Der Balsam, den die Flur dem Tau am Morgen gab,
Thaut fruchtbar auf die Flur, auf Blum und Saat herab:
So lohnt der gnädge Gott schon hier die guten Werke,
Das Gute, das wir thun, giebt uns zum Guten Stärke.
Umsonst wird also nicht der Tempel eingeweiht;
Wann wir verwest sind, einst in der fernsten Zeit,
Wird noch ein frommes Volk Eur Angedenken ehren,
Und, ehrfurchtsvoll, wird man *Euch*, *Stifter*, nennen hören.
Oft wird ein deutsches Volk dankbar gen Himmel sehn
Und, Doetinchem, mit Dir Dein Wohl vom Herrn erflehn.
Was sonst ein Fremdling blieb, kan nun ein Bürger werden,
Und dienet Gott mit Lust und nich mehr mit Beschwerden.
Ja, Glück und Ruhm ist es für eine freye Stadt,
Wenn Gott in ihr sein Volk in vielen sprachen hat,
Wenn, einer Freystadt gleich, oft von entfernten Zonen
In ihr die Völker fromm und froh beysammen wohnen.
Steh also unverrükt, Haus Gottes, stehe da!
Der Herr sey stets in dir mit seiner Gnad nah.
Er rüste selbst mit Kraft und Weisheit Deine Lehrer;
Er lenke, Bächen-gleich, die Herzen deiner Hörer.
Vergiss der Wolthat nie, die Dich gebauet hat;
Sey brünstig gegen Gott, fromm gegen Rath und Stadt.
So wort, als Sacrament, die dir dein Gott gegeben,
Bewahre mehr, wie Gold; sie sind dein wahres Leben.
Verträglich musst du seyn, man war es gegen dich;
Bemerk, dass Christi Geist stets von Verfolgern wich.
Zwar werd ich dich im Fleisch, geliebtes Haus, nie sehen,
Mein Weg geht nun zur Gruft, doch will ich für dich flehen.
Wie mancher Wunsch steigt heut für Dich zum Himmel auf!
Gott, hörst du unser Flehn? O! merke gnädig drauf!
Du aber, würdger *Rath*, schütz Deine neue Kinder,
Die Dir Gott anvertraut, und liebe sie nicht minder,
Wie Du die alten liebst. Einst nach der Pilgrimschaft,
Wann uns der Engel ruft; wann mit verklärter Kraft
Schnell unser Leib sich regt; dann wollen wir uns kennen,
Und froh in *Einer* Sprach Gott unsern Vater nennen!

(*De Herderlyke Brief in 't volgende Stuk*).

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 15 *October* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Saturdag den 15 *October.*
Gebrand van Hoorn. N. K.
Ysbrand Bruyn Abrahams Zoon, N. K.
Grietje Jansz. Koning, Weduwe van Pieter Jansz. de Geus. K. K. H.
Neeltje Pieterse Soetelief, Huysvrouw van

van Pieter Barendse Pol. L. K. H.

Sondag 16 dito.

Bernard Woudcrlyk. A K. H.
Barend Hageman. A. K. H.
Dirk Hiddens, eenigste Zoon van Dirk Hiddens. K. K. H.
Neeltje Janzè, Weduwe van Jan Schouten. A. K. H.
Tryntje Ariaans, Huysvrouw van Jacob Cornelisse. A. K. H.

Maandag den 17 dito.

Agneta Elisabeth Beyer, Weduwe van Jan van Beekhuysen, N. K.

Dingsdag den 18 dito.

Mattys Garst, *Dienaar van den Wel Ed. Gestr. Heer Hoofd-Officier.* N. Z. K.
Paulus Pieman, *in syn Ed. leeven Oud Schipper in Dienst van de Edele Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie deezer Landen.* Z. K.
Johanna Parent, Weduwe van Jan Wils. W. K.
Bernardina Geerlings, Weduwe van Jan Bosstadt. N. K.
Luytje Peeters, Huysvrouw van Harmen Schouten. N. O. K.
Agnes van der Veghs. W. K.
'*t Kind van* Sigfried Marcort. O. K.

Woensdag den 19 dito.

Hendrik Waterman. N. Z. K.
Johannes Steevens, *Koorendrager.* A. K. H.
Hendrik Pieters. A. K. H.
Hendrik de Beer. A. K H.
Styntje de Wanter, laast Weduwe van Jacobus Waldorp. W. K. H.
Anna van Papegem, Huysvrouw van Gerrit Koelink. Z. K.
Ida Devise, Huysvrouw van Martin Florenville, A. K. H.
Aagje Steen, eenigste Dogter van wylen Dirk Steen. O. K.
'*t Kind* van Christoffel Rust. N. K.

Donderdag den 20 dito.

Anthony van den Hoet. Z. K.
Jacobus de Jong, oudste Zoon van Huybert de Jong. L. K. H.
Johanna Vink, Huysvrouw van Anthony Carre Z. K.
Christina Hoevenaar, Dogter van wylen Nicolaas Hoevenaar. W. K.
'*t Kind van* Pieter Schellings. E. Y. K.

Saturdag den 22 dito.

Hermanus Fult. L. N. K.
Sara Maria Scherenbergh, Weduwe van David d'Orville Fredrik Philipsz. O. K.
Johanna Takel, Weduwe van Nicolaas Wittepaart Hoogzaad. N. O. K.
Gesina Koes, Huysvrouw van Dirk Smit. W. K.

Sondag den 23 dito.

Cornelis van der Hengst. L. K. H.
Jan Fredrik Voorraadt. A. K. H.
Jan de Jong. K. K. H.
Gerrit Klamp, Jongman. K. K. H.
Hendrik Jan Dikkerhof, Jongman. W. K. H.

Maandag den 24 dito.

Willem Offenberg, *Distilateur.* E. N. K.
Cornelis Prins, oudste Zoon van wylen Hendrik Prins. W. K.
Sara de Kemp, Huysvrouw van Diderik Pelt. O. K.
'*t Kind* van Pieter van Eyndhoven. N. K.

Dingsdag den 25 dito.

Pierre Aché, W. A. K.
Barent van Alm, O. Z. K.
Engelbert Kuyper. N. Z. K.
Engelina Korte. N. K.
'*t Kind* van Jan Fredrik Orman. N. Z. K.
'*t Kind van* Jan van Karnebeek. O. K.

Woensdag den 26 dito.

Hendrik Kuyper, *Bierdrager.* O. K.
'*t Kind* van Jan Fredrik Stout. O. K.
'*t Kind* van Jan Hendrik Joosten. W. K.

Donderdag den 27 dito.

Jacob Gleep. L. K. H.
Hendrik Juny. L. K. H.
'*t Kind van* Nicolaas de Mikker. N. K.
Twee *Kinderen* van Onno Jurriaansz. Meyer. Z. K.

Vrydag den 28 dito.

Frans Boekelman, *Mr. Verwer.* L. O. K.

Catharina Portoen, Huysvrouw van Jurian Siefken. N. Z. K.
Agneta Bruiningh, Huysvrouw van Arnoldus ten Nienhuys. W. K.
Barentje Beekhuyse, Huysvrouw van Arriaan Roos. A. K. H.

Saturdag den 29 dito.

Willem Behouwehover. O. O. K.
Anna Catharina Bartels, Weduwe van Fredrik Smeulen. L. O. K.
Neeltje Schollevanger, Huysvrouw van Hendrik Elle. E. Y. K.

Sondag den 30 dito.

Jan Schuts. A. K. H.
Jan Reurinx. A. K. H.
Ariaantje van der Meylen, laatst Weduwe van Jacobus de Wit. K. K. H.
Jannetje Bommer, Huysvrouw van Dirk van Dieren. W. K. H.
Josina Bas, Huysvrouw van Adrianus van Turenhout K. K. H.
Eva Kuypers, Huysvrouw van Joan Michiel Smit. W. K. H.

Maandag den 31 dito.

Gerrit Reessen. N. Z. K.
Wouter van Ozenbrugge, *VlotSchuytevoerder.* O. O. K.
Jacoba van Diest, Huysvrouw van Wessel Swart. O. K.
Cornelia Koerte, Huysvrouw van Willem Schuitelaar. O. K.
Sophia Hulk, Huysvrouw van François Bormeester. N. O. K.

Dingsdag den 1 November.

Vrouwtje de Vries, Weduwe van Jan Blok. N. K.
Johanna Luyters, Weduwe van Jurriaan Meybert. W. K.
Sebelia de Ridder, Weduwe van Cornelis van Beek. A. K. H.
Anna Duys, Huysvrouw van Pieter Daniels. K. K. H.
't *Kind* van Abraham de Visch. N. O. K.
't *Kind* van Christoffel Bormeester. L. N. K.

Woensdag den 2 dito.

Jan Voorn. W. K.
Anna van den Berg, Weduwe van Michiel Toorop. Z. K.
Hermina van Castrop, behuwde Dogter van Jan van Jagen. W. K.

Donderdag den 3 dito.

Vincent Bardewits. N. Z. K.
Jacob Bruyn. L. K. H.
Margreta Beugel. W. K. H.

Frydag den 4 dito.

Jean Henry Mahuet, *Mr. Chirurgyn.* W. A. K.
Fredrik Hamerstyn. A. K. H.
Marietje Riemer, Weduwe van Jan Troost. W. K.
't *Kind* van Christoffel Hendrik Clump. L. O. K.

Saturdag den 5 dito.

Frederik Galenus Regter. O. K.
Gomarus Nicolaas Wittig. O. K.
Adolf Kramer. A. K. H.
Jan Mensink. W. K. H.
Susanne van Vlierden, Weduwe van Jean Bomer. W. A. K.
Geertruy van Raan, Huysvrouw van Pieter van Raan. N. K.
Johanna Maria Krombuyzen, Weduwe van Melchior ten Hoven, *Heere van Reynauwen, Sleburgh &c.* O. K.
't *Kind* van Casparus Wynhout. N. K.
't *Kind* van Dr. Henricus van Doorum. N. K.

Sondag den 6 dito.

Siwert Pieterse. A. K. H.
Grietje Lammers, laatst Weduwe van Dirk Cornelisse van Ryne. K. K. H.
Mietie Jans, Huysvrouw van Abraham van Rynberg. W. K. H.
Elisabeth Willekens, Huysvrouw van Hendrik Huppe. A. K. H.
Willmyntie Ermhuysen, Huysvrouw van Lodewyk Sluyter. K. K. H.

Maandag den 7 dito.

Hendrik Backer. W. K.
't *Kind* van Casten Haan. L. O. K.

Dingsdag den 8 dito.

Pieter Pool, *Schipper op Harlingen.* N. O. K.
Christoffer Bernard Branus, *Bestelder*

van 't Binnenlandsche Post Comptoir. N. O. K.
Abraham Fult, jongste Zoon van wylen Hermanus Fult. L. N. K.
Jannetje Magen, Huysvrouw van Nicolaas Severs. N. K.
Agnes Hyink, Huysvrouw van Jan Wynber. O. K.
Josina ten Kate Hermans. N. O. K.
Cornelia van Waning, oudste Dogter van wylen Benjamin van Waning E. Y. K.
Reyntje Almenum, jongste Dogter van Wybrand Almenum. Z. K.

Woensdag den 9 dito.

Jan Cuypers, Jongman. A. K. H.
Arriaantje Groen, Weduwe van Jan Doedek. O. K.
Dirkje Nimwegen, Huysvrouw van Hermanus Elfers. N. Z. K.
Bernadina Muhl. L. N. K.
Anna Blavier. W. K.
'*t Kind* van Frederik Stoelman. L. O. K.
Twee *Kinderen* van Dirk Colling. L. N. K.

Donderdag den 10 dito.

Coenraad Meulman Junior, middelste Zoon van Coenraad Meulman. L. O. K.
Maria van de Ryp, Weduwe van Gosewyn Centen. N. O. K.
Marianne Savouret, Weduwe van Pierre Bordes. W. A. K.
Sophia Margaretha Adriaans, Huysvrouw van Johannes Schreuder. W K.
Debora Sara van Lobbrecht, Huysvrouw van Klaas de Vries. W. K.
Hendrikje Tornaar, Huysvrouw van Christiaan Vuur. N. K.
Elisabeth Vrymoedt. N. Z. K.
'*t Kind* van Cornelis de Jongh. N. Z. K.

Vrydag den 11 dito.

Mouris van Lyn. O. K.
Evertje de Hooven, Weduwe van Hendrik van Eekel. O. O. K.
Tryntje Klyze, Weduwe van Jan Ludolf Isering. L. K. H.
Catharina van Lodesteyn, bejaarde Dogter. N. Z. K.

Saturdag den 12 dito.

Anna Geertruy Goldenberg, Huysvrouw van Jan Hulshoff. K. K. H.

Maandag den 14. dito.

Harmanus Nieuwenhuys, Mr. *Silversmit.* W. K.

Dingsdag den 15 dito.

Albert van der Horst. Z. K.
Jacob de Bruyn, *Sluyswagter van de Rapenburger Sluys.* O. O. K.
Jan Vermy. A. K. H.
Abraham Sondermans. A. K. H.
Johanna Gerrits Steyn, laatst Weduwe van Hendrik van Bemmel. O. K.
Annetje Hendriksz, Weduwe van Pieter Roostee. O. O. K.
'*t Kind* van Jan Bierman. Z K.
'*t Kind* van Christiaan Wysbaart. W. K.

Woensdag den 16 dito.

Pieter Hendrik de Bas. W. K.
Johannes Klumper. *Schryf Meester.* Z. K.
Maria Bocko, *Geestelyke Dogter.* L. K. H.

Donderdag den 17 dito.

Lambertus Lepeltak, *Rustend Predikant van Schellinkhout.* O. K.
Willem Mets, *Turfdrager.* L. K. H.
Maria Mulder, Weduwe van Daniel Wigman L. O. K.
Dorothea Schermer, Huysvrouw van Johannes de Neff. N. K
Anna Raap, Huysvrouw van Gerrit de Lange. A. K. H.
'*t Kind* van Willem Vos. N. O. K.

Vrydag den 18 dito.

Christoffel Duyker, *Scheeps Timmerman by de Admiraliteit* A. K. H.
Willemyntje Janse, Weduwe van Jan Roelvink. A. K. H.
Maria Dupeyrou, Huysvrouw van Fredrik Berewout, *Oud Schepen.* N. K.
Alida Spoor, Huysvrouw van Jacobus Ottens. E. Y. K.
Margareta Lodewyks, jonge Dogter A. K. H.

Saturdag den 19 dito.

Anthony Reuvens. Z. K.
Jan Grimmen, oudste Zoon van Gerard

rard Grimmen. O. K.
Barbera van Elden, Huysvrouw van Albert Edeling. O. O. K.
't *Kind* van Adrianus van Lutterveld. N. K.
't *Kind* van Lucas Nieuwenhuys. N. Z. K.
Sondag den 20 dito.
Christoffel Scheeper. A. K. H.
Maandag den 21 dito.
Anna Trinnette, Weduwe van Salomon de Lavoye. W. K.
Anna Sophia Meyer, Huysvrouw van Harmen Berkman. L. O. K.
Magdalena Wattenberg, Huysvrouw van Otto Boyke. W. K. H.
Dingsdag den 22 dito.
Fredrik Buytenhuys, *Laken Bereider*. Z. K.
Jan Thierent. N. Z. K.
Martha Elisabeth Liubelg, behuuwde dogter van wylen Jacobus Hamminga. N. O. K.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 31 *October* 1763, deeze volgende *Perceelen* geveyld.

Brouwersgragt (*C. Twisks* en *B. Stenbergh*, Een Huys en Erve, op de) over de Langestraat. *f* 8600, in slag *f* 600, verkogt.
Binne Dommerstraat (*R. Pieterss. Schoonegeevel*, Een Huys en Erve, in de). 1525, in slag 6, opgehouden.
Fluweele Burgwal (*J. Cloppenburg*, *C. ten Kaate* en *G. Jurman*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Korte Niesel en Oude Kennissteeg, *f* 16000, in slag *f* 1100, verkogt.
Gouwenaar Steeg (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de) Westzy. *f* 1325, in slag, 85, verkogt.
Jonkerstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Zuidzy, tusschen de twee Dwarsstraaten. *f* 800, verkogt.
Keizersgragt (*G. Rebel*, *F. Rømer Danielsz.*, *J. Huygen* en *A. A. Loofs*, Een Huys en Erve, op de) Westzy, tusschen de Lelygragt en Prinsenstraat. *f* 20000, in slag *f* 5400, verkogt.
Keizersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Westzy, tusschen de Prinsenstraat en Brouwersgragt. *f* 18000, in slag *f* 4000, verkogt.
Keizersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Westermarkt-Sluis en Harteſtraat. *f* 11700, in slag *f* 2400, verkogt.
Passeerder Dwarstraat (*P. de Hoen*, Twee Huizen en Erven, in een Koop, in de) Westzy. *f* 900, in slag *f* 175, verkogt.
Tuinpad, (*N. Bremer*, Een Huis en Erve, onder de Jurisdictie van Slooten, over het Nieuwe) aan de overzyde van de Wetering. *f* 475, in slag *f* 25, opgehouden.
Turfmarkt (*C. Pullen*, *F. Rømer Danielsz.*, *H. Hoogewaal* en *D. G. Rømer*, Een Huys en Erve, op de Oude) naast de Poort van het Gasthuis Hoff. *f* 10250, in slag *f* 350, verkogt.
Weterings Dwarsstraat (*N. Bremer*, Een Derde Part in een Huys en Erve, in de tweede) Zuidzy, over L. 40. *f* 925, in slag *f* 300, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 7 November 1763 geveyld.

Angeliersgragt (*J. van Wattens*, Een Huys en Drie Agterhuysen, op de) *f* 7000, in slag 600, verkogt.

Angelierstraat (*A. Wigman* en *J. van den Bergh Dirksz*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de) Oostzyde. *f* 800, in slag *f* 50, verkogt.

Anthonies Breestraat (*J. Cloppenburg*, Een Huys, Pakhuys en Erve, in een koop, op de) tusschen de Nieuwmarkt en Hoogstraat. *f* 4900, in slag *f* 100, verkogt.

Houtstraat (*A. Wigman* en *J. van den Bergh Dirksz*., Een Huys en Erve, in de Korte) by de Stroo Markt. *f* 4550, in slag *f* 500, verkogt.

Joode Breestraat (*D. van Schorrenbergh*, De Helft in een Huys en Erve, op de). *f* 2700, in slag *f* 100, opgehouden.

Kerkstraat (*M. Popel* en *A. Buys*, Een Huys en Erve, in de) Noordzyde, tusschen de Weesperstraat en Binnen Amstel. *f* 2625, in slag *f* 200, verk.

Pietersstraat (*A. Wigman* en *J. van den Bergh Dirksz*., Een Huys en Erve, in de St.) in de Diamantesteeg, Westzyde. *f* 280, in slag *f* 100, verkogt.

Pylsteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) het zesde Huys beoosten de Warmoesstraat. *f* 3200, in slag *f* 50, verkogt.

Raampoort (*J. Roose*, Een Bleekery met zyn Huyzinge op Stads grond buiten de) op het lange Bleekerspad. *f* 600, in slag *f* 100, verkogt.

Reguliersgragt (*A. Menssendyk* en *C. Menssendyk*, Een Huys en Erve, op de) tusschen dito Dwarsstraat en Heerengragt. *f* 5100, in slag *f* 400, verkogt.

Roose Dwarsstraat (*D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de laatste of tweede Roose Dwarsstraat, Westzyde. *f* 1500, in slag *f* 100, verkogt.

Tuinstraat (Dezelve, De Helft in een Huys, Agterhuys en Erve, in de Korte). *f* 1775, in slag *f* 100, verkogt.

Weesperstraat (*H. Campen*, *C. Twiks* en *P. Stiffry*, Een Huys en Erve, op de) Westzyde, tusschen de Keizersgragt en Kerkstraat. *f* 4900, in slag *f* 200, verkogt.

Weesperstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) *f* 2100, in slag *f* 100, verkogt.

Weesperstraat (*M. Popel* en *A. Buys*, Een Huys en Erve, op de) Zuydzyde, tusschen de Heeren en Keizersgragten. *f* 3425, in slag *f* 250, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 14 *November* 1763, geveyld:

Bantemerstraat (*W. van den Bosch*, *C. Hoeneker* en *P. van Somerdyk*, Een Huys en Erve, in de Binne). *f* 4800, in slag *f* 200, opgehouden.

Blandstraat (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, genaamd de Drie Baarsjes, in de). *f* 3525, in slag 70, opgehouden.

Egelantiersstraat (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy. *f* 1450, in slag *f* 200, verkogt.

Heerengragt (*C. Hoeneker*, *J. Lamberts de Jonge*, *J. Havenaar* en *B. Carul*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Wolve en Hartenstraaten. *f* 39000 in slag *f* 3000, verkogt.

Nieuwendyk, *C. Pullen* en *H. Hoogewal*, Een Huys en Erve, op den) 't vyfde Huys van de Graavestraat. *f* 8025, in slag *f* 4400, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 21 *November* 1763, geveild.

Heeregragt (*J. P. Heimbach*, Drie Sestiende Parten in een Dubbelde Zoutkeet, met deszelfs Huyzingen, Pakhuyzen, Stal, Koetshuys, Tuyn en Erven,,

ven, genaad de Osfekop, 't Anker en de Nieuwe Keet, op de) aan de Vecht binnen de Stad Muiden. *f* 5100, in flag *f* 550, verkogt.

Spiegel Pleintje (*L. Olivier* en *A. Alens*, Een Huys en Erve, en Loots daar agter, op het). *f* 2700, in flag *f* 45, verkogt.)

Weesperstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Prinsegragt en Kerkstraat. *f* 4000, in flag *f* 350, verkogt.

Weesperstraat (*H. Lauverbek*, Een Huys en Erve, op de laatste) Oostzyde. *f* 3350, in flag *f* 250, opgehouden.

Zwaanenburgstraat (*A. Dias da Fonseca*, *I. Dias da Fonseca*, *D. Machorro*, *Moses Senior Henriques* en *M van der Linden*, Een Huys en Erve, in de) Oostzyde, tusschen de Stroomarkt en Houtstraat. *f* 11950, in flag *f* 55, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag*, den 28 *November* 1763, geveild.

Brouwersgragt (*J. van Wattens*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, bewesten de Heerenmarkt. *f* 14000, in flag *f* 1000, opgehouden.

Egelantiersgragt (*A. Folle*, Een Huys en Erve, op de) voorby de Madelievestraat. en Een Huys en Erve, in de Madelievestraat by de Egelantiersgragt. in een Koop *f* 2550, in flag *f* 100, verkogt.

Engelschesteeg (*J. Siebes Hendriksz.* en *C. van Ophooven*, Een Huys, Agterhuys en Erven, in een Koop, in de) en 't Agterhuys teegen aan in 't Heemelryk. *f* 6250, in flag *f* 300, opgehouden.

Heeregragt (*E. Croese*, *W. van Otterloo* en *A. de Mol van Otterloo*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, tusschen de Oude Spiegelstraat en Romains Arsteeg. *f* 10000, in flag *f* 600, verkogt.

Hol (*A. Folle*, Een Huys en Erve, agter de Nieuwe Kerk, in 't). *f* 525, in flag *f* 30, verkogt.

Keizersgragt (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, op de) over het Moolenpad. *f* 9800, in flag *f* 200, verkogt.

Koningsstraat (*H. Moens* en *J. Kwiks*, Een Huys en Erve, in de korte) Oostzy, bezuyden Dwarsboomsloot. en Een Huys en Erve, in de Boomsteeg Westzyde in een Koop. *f* 3200, in flag *f* 8, verkogt.

Lange Houtstraat (*N. Breemer*, Een Stal en Erve, in de) agter het Haerlemmerplyn. *f* 1000, in flag *f* 200, verkogt.

Negelantiersgragt (*C. van den Broek Cornelisz. P. Poursoy de Jonge*, *P. Stiffry* en *J. van Dyl de Jonge*, Een Huys en Erve, op de) by de Baangragt. *f* 1750, in flag *f* 10, verkogt.

Nieuwezyds Agterburgwal (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, genaamd de Wereld, op de) tusschen de Rozemaryn en Wyde Steegen. *f* 14600, in flag *f* 2200, verkogt.

Raapenburgstraat (*N. Bremer* en *D. van Schorrenbergh*, Een Huys en Erve, in de) Noord Westzy, over de Busschenschut. *f* 3450, in flag *f* 275, verkogt.

Rokkin (*C. van den Broek Cornelisz.*, *P. Poursoy de Jonge*, *P. Stiffry* en *J. van Dyl de Jonge*, Een Huys en Erve, op het) tusschen de Olyslaagerssteeg en Valbrug. *f* 15000, in flag *f* 5000, verkogt.

Rokkin (*P. de Hoen*, Een Huys en Erve, op 't) Westzy, tusschen de Kapel en Duyfjessteegen. *f* 9000, in flag *f* 600, opgehouden.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
Voor de Maand DECEMBER 1763.

vervolg der MEMORIE
van Kapitein
JAN HOEUFFT.
Tegen den Luitenant Admiraal
CORN. SCHRYVER.

BYLAGEN.

De 10de periode ſpreekt eerſtelyk, om het Gouvernement van Engelandt te perſuaderen, om Kanon of Mortieren te ſtellen op het Zuyd en Noord Voorlandt, om daar uit te laten ſchieten als het miſtig weer werd, of wanneer dikke ſneeuwjagt komt; verders behelzen de 10, 11, 12, 13, 14, en 15de periodes niets anders dan eenige Philoſophiſche ſpeculatien over het gehoor van de Kanonſchooten, waar omtrent Ik remarquere het groot verſchil der gevoelens, wegens het aangehaalde uit Benjamin Martyn zyn Philoſophiſch Onderwys, of Algemeene Schets, &c., en dat van den Heer van Muſſchenbroek, en de verdere aangehaalde exempelen, zonder benoeming van Autheuren, om daar uit de ſwakheid van de allegatien te doen zien; de dagelykſche ondervinding leert ook hoe onzeker de diſtantie is te calculeeren op het gehoor van een of meer Kanonſchooten, want zulks hangt af van weer, windt, geſteltheid van de lugt, qualiteit en quantiteit van het kruit, en meer diergelyks; Ik zal dierhalven myne concluſie hier uit vervolgens opmaken, en by de wederlegging van de 17de periode aantoonen, dat het ſtellen van Kanon op het Zuyd en Noort Voorlandt, om daar uit te ſchieten met miſt, en donkere ſneeuwjagt, niet alleen nadeelig voor den Zeeman zonde zyn, maar zelfs een oorzaak, dat daar door conſiderabel veel meer Schepen zouden vergaan, dan wel daar door zouden behouden worden.

De 16de periode illucideert niets wegens de zaak in questie, maar toont alleen aan, hoe de Zeelieden, om een Vloot in mist, zo veel als mogelyk is, by den anderen te houden, gewoon zyn te schieten; dog dit schieten zoo uit het Kanon als Handgeweer, nevens het Trommelslaan, Klokken luyden, &c. geschiet ook om den anderen niet aan boort te komen, en des niettegenstaande kan het nog gebeuren, dat de Schepen malkander aan boort zeilen, ook heeft men by ondervinding, dat als de mist wat lang continuëert, de Vloot verspreit, en van den anderen raakt, en strekt dus wederom tot een blyk van het fallissement omtrent het gehoor.

Nu volgt de 17de periode, die eigentlyk de zaak wegens het gehoor moet beslissen; daar in werd gezegt, dat een Zeeman wel zal kunnen distinguëren, of een Signaalschoot in mist dwars te Loefwaart, of dwars in Ley geschiet, het geen dan net het geopposeerde is, even als oost en west; gelyk dan ook is het geen verder volgt, te weten, voor uit of agter uit, te Loefwaart voor of agter uit, of te Leywaart voor of agter uit; hier op moet Ik voor eerst zeggen, dat Ik kan verklaren meer dan eens by ondervinding te hebben, dat wanneer in een swaare mist onverwagt een schoot wierde gehoort, alsdan op het Schip, daar Ik was, gedisputeert wiert, of de schoot te Loefwaart, dan wel aan Ley was geschied; nu vraag Ik, hoe kan volgens zulk onzeker gehoor een pyling genomen werden, en dat wel op omtrent twee streeken na? zoo als in die 17de periode tot conclusie werd gestelt; maar Ik wil nog verder gaan, en stellen hier eens, dat de pyling op omtrent twee streeken na konde geschieden, (het geen egter onmogelyk is) zo neme ik aan, en verbinde my om aan te toonen met het passen op de Kaart, dat een Zeeman, zig op de pyling van twee streeken misgiszing vertrouwende, en doorzeilende, zyn Schip, het zy op het Gom, de Polders of andere plaatzen (na rato dat de mispyling Zuyd of Noordwaarts is) zal verzeilen, ja zelfs daar door ook op de A Bank, ingeval men het Kanon zoo verre hoort als in het Advis wert gemelt, en dus dan door het schieten op het Zuyd en Noord Voorlandt altoos in gevaar zyn, Schip en leven te verliezen.

Hier by komt ook nog, dat een Zeeman, wetende dat op het Zuyd en Noord Voorlandt wert geschoten, en zig daar op vertrouwende, gerust zal doorzeilen, en ondertusschen, wegens de omstandigheid van het weer en de wind, al op het Gom, of andere droogtens zal konnen vast zitten, eer hy een schoot zal hebben gehoort.

Op de 18, 19, 20, en 21ste periodes heb Ik niets anders te zeggen, dan dat, of schoon de Vuuren absolut noodzaakelyk zyn, en tot groot dienst by klaar weer, zulks gants geen bewys is, dat het gehoor van Kanonschooten in het geval van mist, daarom ook goet zouden zyn.

By

By al het geen Ik boven tot wederlegging wegens het fchieten op het Zuyd en Noord Voorlandt heb gezegt, moet Ik ook nog nootzakelyk in aanmerking geven, hoe een Zeeman zoude kunnen werden misleid door het fchieten van kruifende Schepen, Esquaders en Convoyen, of ook wel door Schepen in Duyns en elders ten Anker leggende.

De intentie of fluytreden van de 22ste periode begryp Ik niet, en zal daarom daar niets op zeggen.

Al de overige periodes ftrekken principalyk tot advis om Loots-Galjooten te doen bouwen, en de Kaart van de Noort-Zee te verbeteren; daar op zal Ik alleen maar zeggen, dat ingeval de in gebruik zynde Kaart van de Noort-Zee niet goed is, het zekerlyk zeer nuttig zoude zyn, dat die wiert verbetert, en in allen gevallen, zoo is het nooit kwaat, om te examineeren of een Kaart goed, dan of die kwaad is.

Ik zoude nog veele remarques op het overige van het Advis met de Ampliatien kunnen maaken, maar vermits Ik de twee hoofdzaken van het voorzeilen der Galjoots, en het fchieten op het Zuyd en Noord Voorlandt reeds hebbe wederlegt, en om dees Memorie niet te lang te maaken, zo zal Ik eindigen.

Aldus geformeert in Dordrecht den 2 April 1761.

JAN HOEUFFT.

EUROPA. *TURKYEN. Conſtantinopolen.* Peſt en Brand zyn doorgaans de Geeſſels dezer Hoofd-en Reſidentie Stad; van de eerſt zyn wy dit Jaar tamelyk bevryd gebleven, maar van de tweede zeer veel benadeeld geworden, alzo daar door meenig gelyk nu noch onlangs, verſcheide Huizen zyn in de Aſche gelegd.

Hamza-Bacha Groot-Vizier, is door den Sultan afgezet en met behoud zyner Goederen tot Gouverneur van *Candia* benoemd, zynde in deſſelfs plaats tot Groot-Vizier aangeſteld de Gouverneur van Aleppo, *Muſtapha Bacha;* deeze is een Man van groote Bekwaamheid en nu ten vierden maale tot die poſt verheven.

PORTUGAL, Liſſabon. Zyn K. Hoogh. den Hertog van York is den 28 Octob. (1763) van hier naar *Gibraltar* geſtevend, alwaar de Vorſt, na men verneemd behouden aangekomen is.

SPANJE. Madrid. Ons Hof ſchynd thans niets meer ter harte te neemen, dan de herſtelling der Zee macht, wordende in verre de meeſte Havens van dit Ryk aan 't vervaardigen en uitruſten van Oorlogſchepen gearbeid.

ITALIEN. Romen. Het ſchynd dat de Paus zeer veele zwaarigheid vind in 't beſliſſen der verſchillen nopens de Luikſche *Biſſchops*-verkiezing, vermits men deſſelfs beloofde uitſpraak van tyd tot tyd uitſteld; gelyk dezelve nu wederom tot den 1, andere zeggen, tot den 10 December (1763), is uitgeſteld geworden.

POOLEN. Warſchouw. De Prins-Primaat, Regent der Republiek, neemd alle mogelyke maatregelen, om den Ryks-dag ter verkiezing van eenen nieuwen Koning, gelukkig te doen openen, en in middels de ruſt en veiligheid in 't gantſch Ryk te bewaaren: Men weet als noch niet wanneer deeze verkiezing zal konnen geſchieden, noch ook op wie de keuze vallen zal.

DUITSCHLAND. Weenen. Den 19 November (1763) werd de Aarts-Hertoginne-Infante een weinig onpaſſelyk en kort daar na openbaarden zich de kinderpokjes; en tuſſchen den 21 en 22 beviel die Vorſtin van een Prinſes, waar van zy ruim 7 Maanden zwanger was, welke jongeboorene echter kort daar na overleed. Dit ontydig bevallen en de ziekte der Kinderpokjes bragten haare Koninglyke Hoogheid binnen weinig dagen zo verre dat zy op den 27 der voorſz. Maand, de ſchuld der natuur betaalde, in den ouderdom van 21 Jaren, 10 Maanden en 26 dagen. Gemelde haare Koninglyke Hoogheid, Maria Elizabeth van Bourbon,

Prin-

Princes van Parma, Infante van Spanje, Aarts-Hertogin van Oostenryk, Princes van Hongaryen en Bohemen enz. was gebooren den 31 December 1741, en in den Echt getreden met den Aarts-Hertog *Josephus* den 6 October 1760; zynde uit dat Huwelyk thans nog eene Aarts-Hertogin, gebooren den 19 Maart 1762, in wezen: De Godsvrucht van de overledene Aarts-Hertogin, de aangenaame conversatie, waarin Dezelve niet dan mildaadigheid en Geneegenheid deed blyken om een yder dienst te doen, de Goedaartigheid van desselfs Gemoed, en zoo veele uitsteekende Qualiteiten, die haar de Liefde van een yder deed winnen, en beminnelyk maakten; zo veele uytstekende Hoedanigheden zullen nooit vergeeten worden: Doch helaas! de wrede Dood heeft ons dit dierbaar Pand ontrukt, waar door het Hof en de geheele Stad in de uiterste Droefheid, die niet uit te drukken is, gedompeld zyn: De *Aarts-Hertog* is ontroostelyk, en men heeft hem met de uyterste moeite zo ver overgehaald, dat hy zig in 't Paleis, het welk te vooren de Cancelary der Oostenrykse Nederlanden geweest is, geretireert heeft. Welk eene Droefheid dit zo onverwacht Voorval aan het Hof en by den Hertog van *Parma*, Vader van de overledene, als mede aan de Hoven van *Versailles*, *Madrid* en *Luneville* verwekken zal, is wel te denken, kunnende het smertelyk Verlies van het dierbaar Leven van onze teder beminde *Aarts-Hertogin*, in den eersten bloei haarer Jaaren, niet genoegzaam betreurd worden.

Dresden. Vervolg en besluit der Recapitulatie van de Levensgevallen van Koning Augustus de III. (*Ziet ons voorgaande Stuk bladz.* 185).

Doch welhaast ontstonden in 't Systema der politicke zaken van Europa verscheide omstandigheden, welker deerlyke gevolgen het grootste gedeelte van Europa in 't algemeen, en wel het Keurvorstendom Saxen in 't byzonder den zwaarst drukkenden en ruïneusten Oorlog dezer Eeuw hebben doen ondergaan. De in wezen gebleven verschillen tusschen Vrankryk en Engeland wegens de Grensscheidingen in America bersteden in 1755 in een openbaren Oorlog uit. De vrees, dat zich het vuur van dien Kryg tot in Duitschland mogt uitbreiden, en andere omstandigheden gaven oorzaak, dat den 16 January 1756 te Westmunster een Alliantie tusschen Engeland en Pruissen gesloten wierd; waar op den 2 May des zelven Jaars een andere gantsch onvoorziene tusschen de Huizen van Ostenryk en Bourbon volgde. Deze laatste een groten ergwaan van offensive inten-

tentien van het eerstgenaamde Huis en dat van Saxen verwekt hebbende, konde die achterdocht door de Declaratien der Ministerien op de gedane vragen niet weggenomen worden, maar bragt te weeg, dat de Keur Saxise Landen den 20 Augustus 1756 door de Koningl. Prussise Troupen geinvadeert en in bezit genomen wierden en Oostenryk en Pruissen met elkander in vollen Oorlog geraakten, terwyl zyne Majesteit, onze thans overleden Souverein, goedvond zich naar zyn Koningryk Polen te retireeren. Dewyl al het geen Saxen by dien bloedigen en allergedenkwaardigsten Oorlog is wedervaren, in een menigte Memorien van zyn Comitialen Gezant aan de Ryksvergadering overgeleverd, in andere publieke Acten en in Geschriften van allerlei soort ampel ontvouwt en beoordeelt is, behoeven wy slechts alhier aan te roeren, dat door Conclusa, Avocatoria en Decreten van den Ryks Hofraad in January 1757 alles te Regensburg by de Ryksvergadering in beweging gebragt; dat een Ryks Executions Armee verzamelt en de Garantie van den Westphaalsen Vrede by Vrankryk en Zweden gereclameert wierd; dat die beide Mogendheden zich ook als Garandeurs van den gemelden Vrede en vervolgens Rusland insgelyks in den Oorlog inlieten, en dat meest alle de Duitse Vorsten uit verschillende inzichten en door onderscheide omstandigheden 'er in wierden getrokken. Hoedanig voorts Bohemen en Silesie, de Opper-en Neder Saxise, Westphaalse en Franckise Kreitzen door de rampen des Oorlogs geleden hebben, ligt een ieder nog versch in geheugen.

In Polen had de Koning, behalven het grievend verdriet over de droevige wederwaardigheden zyner Erflanden en Onderdanen, de smerte van 't verlies van zyne Gemalin, de Koningin Maria Josepha, die den 17 November 1757 te Dresden in haar Paleis overleed; doch zyne Majesteit genoot te midden in die rampen in 't volgende Jaar het genoegen, dat zyne Koningl. Hoogheid de Prins Carel, zyn derde Zoon, door de Stenden van Courland tot hunnen Hertog verkoren wierd, waar op zyne Majesteit hem nog in 't zelve Jaar de Investiture in dat Hertogdom verleende.

Ondertusschen scheen men in Duitschland den Oorlog moede te worden, en of schoon enige Vredes Negociatien in 't volgende Jaar 60 min als het in 1761 te Augsburg geprojecteerd Congres niet tot stand kwamen, en de zaken door de in dat Jaar voorgevallene dood van de Keizerin van Rusland, een machtige en getrouwe Geallieerde van wylen den Koning, verergden en de Oorlog van een langer duur scheen te zullen worden, volgde echter eindelyk, dat na dat in 1762 de Vrede tusschen Vrankryk en Engeland gesloten was, den 15 February 1763 Duitschland en inzonderheid de Staten van Oostenryk en van de beide naburige Keurvorstendommen Saxen en Brandenburg uit een rampspoedigen ruineuzen en alzints neteligen Oorlog gered wierden, door een Vrede, op 't Jagt-Slot Hubertsburg getekend, en

waar

waar door alle getrouwe en patriotsche Onderdanen der beide gemelde Keur-Huizen de troost genoten van zich na het ondergaan van zo vele rampen te konnen herstellen.

In Polen ontstonden in de laatste Jaren des levens van wylen den Koning verscheide omstandigheden, welke zyne Majesteit de gewenschte en verkrege rust bitter maakten. Peter de III. in den Jare 1762 op den Russisen Troon geklommen zynde, ontdekte, dat by hem ten opzichten tot de Hertogdommen Courland en Semigallie Intentien plaats hadden, welke hy zocht ter uitvoer te brengen, en waar in men zelfs na zyn val en dood geen verandering bespeurde, vermits zich hare thans Regerende Rus-Keizerlyke Majesteit Catharina de II. voor het Systema van wylen haar Gemaal verklaarde en bestond, Johan Ernst van Biron, uit zyne ballingschap ontslagen, in zyne vorige Rechten te herstellen, een daad direct strydig met de onlochenbare Opper-Leenheerschappy van de Kroon van Polen over beide de gemelde Hertogdommen. Ondertusschen en nu de bovengemelde te Hubertsburg gesloten Vrede zyne Majesteit in staat stelde, aan zyn verlangen om zyn geliefd Saxen weder te zien, te voldoen, en ook niet lange daar na tot innigst genoegen van het Koninglyk en Keurvorstlyk Huis en van alle zyne getrouwe Saxische Onderdanen uit Polen te Dresden terug gekomen was, beraamde zyne Majesteit alle heilzame schikkingen, om zo wel de zaken van het Keurvorstendom als die van Polen ten besten te reguleeren: doch te midden in die zorgen en heilzame pogingen heeft de dood dien allerdierbaarsten Vader des Vaderlands op een zo onverwachte wyze weggerukt, als wy op zyn tyd gemeld hebben.

Derhalven ziet zich Saxen verplicht nog lange met smerte aan zynen grootmoedigen Fredrik Augustus te gedenken, die zich in voor en tegenspoedige omstandigheden jegens de hoge Magten van Europa, met welke hy in Alliantie was, ten allen tyde als een getrouw Bondgenoot gedragen en als een der voornaamste Stenden des Ryks de Rechten en Privilegien van het Lighaam van Staat van Duitschland ongekreukt getracht heeft te maintineeren; gelyk ook in alle wederwaardigheden, zyne Erflanden overgekomen, gepoogt hunne inwendige gesteldheid door Wetten en Verordeningen (wier uitvoering zyn afgesneden leeftyd verhindert heeft) te soulageeren. Ook zal de Kroon Polen nimmer vergeeten, dat zy onder de Regering van zyne Majesteit, gelyk gansch Europa getuigen moet, een duurzamen Vrede genoten heeft, zelfs in een tyd dat de bezitneming van het Koningryk Pruissen door een naburige Geallieerde den Polen grote ergwaan verwekte en bedreigde door onvermydlyke gevolgen van den Oorlog hunnen Staat te ontrusten. Insgelyks zoude de iever van wylen zyne Majesteit voor het welzyn der Republiek Polen zich onfeilbaar nog kenlyker hebben doen blyken, indien de onder zyne Regering uitgeschrevene Ryksdagen niet gestadig gescheurt

ſcheurt waren. Voor het overige is bekend, dat zyne Majeſteits Hofhouding prachtig was, en dat de goede ſmaak en begunſtiging van alle Konſten, Weetenſchappen, Koophandel enz. onder zyne vredelievende Regering, niet tegenſtaande alle verhinderende accidenten en rampen, meer geſtegen dan gedaald zyn.

Het is zeeker, dat zyne Keurvorſtelyke Doorluchtigheid, een der Mededingers van den Poolſchen Troon is, hebbende ten dien einde aan de Senatoren en Magnaten geſchreven deeze

CIRCULAIRE BRIEF.

MYN HEER,

GOd heeft ons giſteren door een zo verſchriklyken als onvoorzienen ſlag getroffen en den Koning myn Vader tot zich genomen, door een zachten dood voor den Overleden, maar allerbitterſt voor My, die geen tyd gehad heb My daar toe voor te bereiden. De billyke ſmerte, met welke Ik overladen ben, doet My een Koningryk niet vergeten, 't geen myn Vader en Grootvader zo dierbaar geweeſt is, noch de getrouwe Onderdanen, die blyken van een ware verknochtheid gegeven hebben. Ik begryp dat gy lieden een onherſtelbaar verlies geleden hebt, en het zoude My tot een grote trooſt ſtrekken, dat verlies te konnen helen. Ik ben voornemens de Republiek myne zorgen aan te bieden, gelyk ook allen byſtand, dien het in myne magt zyn zal haar te verſchaffen, zo zy My de Kroon verlenende My het ſtuur van Regering wil toevertrouwen; en Ik heb alle redenen te hoopen, dat indien de Poolſe Natie genegen is, My dien blyk harer toegenegenheid en vertrouwen te geven, alle Naburige Mogendheden 't zelve met vermaak zullen zien. Gy hebt aan wylen myn Vader zo veel bewyzen van toegenegenheid gegeven, dat Ik my van U de zelfde verknochtheid jegens myn Perſoon beloof; en Ik weet hoeveel gy kond mede werken om My dat genoegen te verſchaffen met het welke Ik verlang, om een Doorl. Natie te regeeren, die zich door hare trouw en verknochtheid jegens hare Koningen altyd gediſtingueert heeft. Zyt wel verzekerd, dat myne erkentenis met de grootheid van den dienſt overeenkomſtig zal zyn. Gy zult daar aan geenzints twyfelen, zo gy My het recht doet van te geloven, dat Ik met den zelven Geeſt als myne Voorouderen bezield ben. Ik bid God, dat hy de deliberatien der Republiek beſtiere en u, myn Heer, in zyne heilige hoede neme. Ik ben U toegenege Vriend.

FREDERIK.

Berlyn. Men ziet thans alhier de

LYST.

Van de koſtbare GESCHENKEN, *dewelken in teegenwoordigheid*

van

van den oppervizier Hajuga-bassa *ter hand gesteld zyn aan* Kesmi Achmet Effendi, *Gezant van den Groot-Sultan* MUSTAPHA, *die het karacter van* Tcocki *voort, om dezelven aan zyn Kon. Maj. in* Pruissen *over te brengen.* (uit de Turksche taal overgezet.)

1. Een grote pluim of veeder-bos, verrykt in 't midden met een grooten smaragd, zynde een tafelsteen, en daarboven een groten robyn, alles geëntoureert met 154 groote en kleinere Diamanten, hangende van den veederbos 4 Goudene keetens af. 2. Een goud harnas, bezet met eedelgesteentens, ziende men onder anderen op de borst-plaat een groten smaragd en 5 robynen; in 't midden op een Gouden knop, die tot de buiging dient, een groote Diamant, en de beide vlakten onder de borst geheel met Diamanten als overdekt. 3. Een *Recb-me*, zynde 't hoofdstel voor een paard; midden voor den kol staat een middelmatige Diamant, omgeeven of geëntoureert met 24 andere Diamanten, zynde voor 't overige alles, tot de neusriemen toe, met Diamanten bezet. 4. Een paar Goude styg-beugels, bezet aan de eene zyde met robynen en Diamanten, en aan de andere zyde met smaragden. 5. Een sabel, genaamt *Guadre*, zynde de greep van geëmailleert Goud, de knop een rode saphier, en de beugel en plaat, enz., Goud met Diamanten verrykt. 6. Een zadel en zadeltuig; de zadelknop bestaat in een groten smaragd, omzet met kleinere smaragden, robynen en Diamanten; de startriemen zyn op dezelve wyze verciert; het kussen, genaamt *Trjbitti*, is van zyde; het boven gedeelte van 't gebit is van louter Zilver met korallinen; de buikriem met Zilver geborduurt, en de gespen van Zilver, het dek onder den zadel van rood scharlaken, geborduurt en met franjes bezet, en de chabrak van blaauwe stoffe, meede geborduurt, bezet met paarlen, robynen en smaragden, en geheel rondom met Zilvere nageltjes. 7. Een dek over de chabrak heenen, van rood scharlaken, met Goud geborduurt. 8. Een ander paardentuig, zynde het hoofd-, neus-en borsttuig Zilver en verguld; de styg-beugels, de staartriemen en de zadelknop Zilver; de zadel van wit stof, en 't kussen van zyde; de toom, de buikriem en de lysten met zilver geborduurt; de chabrak van wit atlas met zilvere grote en kleine *Grajus*; het onder-en boven dek beide van scharlaken] met zilvere galonnen, doch 't laatstgem. is daar en boven in 't zilver geborduurt. 9 Een derde paardentuig, waar van alles, te weeten de styg beugels, de zadelknop de buikriemen, 't gebit, enz. zilver verguld is. 10. Een chabrak van blaauw fluweel, met Goud gestikt, en met zilvere knopjes en nageltjes. 11. Een Isabel koleurige hengst, zynde een Arabisch paard, genaamt *Kecblau*. 12. Een kastanje-bruine hengst. (Deeze is onderweege gestorven, doch de Ambassadeur heeft in de plaats van denzelven aan den Koning 't beste Paard uit zyne stoetery aangeboden).

13. Een Wallachische schimmel, genaamt *Tzabkiro*. 14. Tien stukken Constantinopelsche stoffen van verscheide koleuren. 15. Tien stukken gewaterde stoffen, van keemels hair geweeven, van verscheide koleuren. 16. Tien stukken dito, ongewaterde. 17. Tien tapyten, te Chio vervaardigt. 18. Zes paar matrassen van dezelve tapyten. 19. Zes stukken stoffen van Chio, verbeeldende een Turksche kamer. 20. Twee fraai gebloemde Persiaansche tapyten. 21. Vyftien stukken wit Indiaansch linnen. 22. Vyftien stukken dito, genaamt *Sudkandi*. 23. Tien stukken Constantinopelsche stoffen van verscheide koleuren, en met goude streepen, genaamt *Altun Oluo*. 24. Tien stukken Indiaansche stoffen, genaamt *Coutmi*. 25. Tien stukken wit linnen, genaamt *Berwetz*. 26. Tien stukken zeer fyn wit linnen. 27. Tien stukken dito, genaamt *Fiteli Berwetz*. 28. Tien stukken van verscheide koleuren, genaamt *Mebder Hame*. 29. Tien stukken dito gestreepte. 30. Tien stukken dito, genaamt *Musegere*. 31. Tien stukken Indiaansche *Beldar*, van verscheide koleuren. 32. Tien stukken dito, genaamt *Sevajlii*. 33. Tien stukken met zydene streepen en van verscheide koleuren, genaamt *Coubi*. 34. Tien stukken met goude en zilvere bloemen, genaamt *Sevai d'Alep*. 35. Tien stukken dito, andere soort. 36. Tien stukken veelverwige *Uki*, met goud en zilver, genaamt *Gulsarle-Einde*. 37. Tien stukken goud en zilver laken divers. 38. Tien stukken *Sevai d'Alep*, zonder goud of zilver. 39. Tien stukken veelverwige Indiaansche stoffen, met goud en zilver, genaamt *Beldar*. 40. Twee Indiaansche zydene tapyten. 41. Vyf stukken atlassen van verscheide koleuren, met franjes van goud en zilver-draad, genaamt *Ibram*. 42. Vyf stukken dito, genaamt *Ibram d'Alzer*. 43. Twee flessen rozen olie, genaamt *Idrichbeche* of *Koninglyke Reuk*. 44. Een Tent, genaamt *Obä*, van rood scharlaken, gevoerd met rood geborduurde atlas. 45. Een overdek over de tent by reegen-tyd, gemaakt van dubbeld gewascht linnen. 46. Twee stellingen tot de tent. 47. Vier grote kussens van rood atlas, met goud gestikt, en met boomwolle gevult. 48. Twee grote matrassen van geel *Contui*, met boomwolle gevult; 49. Vier grote chassinetten van parelmoer. 50. Twee paar pylaren tot de tent, met geleedingen. 51. Twee grote vergulde tent-knoppen van draadwerk. 52. Twee Persiaansche tapyten met grote bloemen; en 53. Een notenbomen tafel, met garnituren en matrassen; *alles afgezonden in den Jare 1177, op den 5 der Maand Mabunem.*

Frankfort. De Vergadering der Keurvorsten ter Verkiezing van den Roomsch Koning, was wel bestemd te *Augsburg* te zullen worden gehouden, maar zedert, op de Vertoogen van verscheide Keurvorsten, herwaards verlegd, zulks wy de opening daar van in den aanvang van 't Jaar 1764 te gemoet zien.

Bruns-

Brunswyk. Het Huwelyk van onzen Erfprins met de Princesse Augusta, oudste Zuster van den Koning van Groot-Brittannien, staat eerlang voortgang te hebben, en zyne Doorl. Hoogheid maakt zig gereed om eerstdaags naar *Londen* over te steeken ten einde het zelve te voltrekken.

GROOT-BRITTANNIEN. Londen. De veelvuldigheid der stoffe noodzaakt ons, die wegens dit Ryk, en inzonderheid den beruchten Heer *Wilkes* betreffende, tot het volgende Stuk uit te stellen.

NEDERLANDEN. Gendt. Op Zaturdag den 3 December (1763) zyn *Jan Mast*, oud 34 Jaren, en *Ferdinand Danneels*, oud 25 Jaren by Sententie van Myn Edele Heeren Schepenen van der Keure, van voor 't Stadt-huys gesleept op een Horde tot op de Vrydag-markt, en op een Schavot op een dwars Kruis gebonden, en aldaar hunne naakte Lichaamen tot vyf-maal met gloeyende yzere nyp-tangen genepen, midsgaders op het voorzeide Kruis gerabraakt, en elk een slag met een yzeren Hamer, wezende eenen Timmermans en eenen Schoenmakers Hamer, op hun hoofd ontfangen hebbende, zyn hunne levende Lichaamen als dan in het vuur geworpen tot dat 'er de dood navolgde: waar na zy gevoerd zyn ter gerecht plaatze buiten de Muydepoorte dezer Stad ende aldaar geleyd ieder op een Rat. De twee gemelde misdadige zyn ten vollen overtuigt geweest van op den 31. October leststleden in het Vrouwen-broeders straatjen dezer Stad, 's namiddags ten een nure aan de deur van Sr *Daniel Martinus van Beveren*, gewezenen vryen Kruydenier, te gaan bellen, den welken hun zelfs heeft ingelaten, ende na eenige pretexten genomen te hebben om met hem te geraken in gesprek, heeft *Ferdinand Danneels* naar eenige gehouden discoursen, by de welke zig als dan vermengelt ende vervoegt hadde *Anna Catharina van Beveren*, staande beyde op de Voor zaal, eerst de occasie gevat van hem met zynen Hamer eenen zoo vehementen slag op het hooft te geven, dat hy daar van is nedergezonken, gelyk hy ook op 't selve moment en maniere geslagen had *Anna Catharina van Beveren* zyne Suster, de welke voorders nog zoo ellendiglyk zyn geslagen geweest met de voorseyde Moort-Hamers, dat beyde hunne hoofden zyn gemorselt geweest, en hunne Hersenen zoodaniglyk verspreid, dat de zelve geen menschlyke gedaante meer en hadden, ende zig daar mede nog niet vergenoegende, is *Jan Mast* den eersten precipitantelyk naar boven geloopen, alwaar noch drie Gesusters woonden in de Voorkamer naast het Lieve-vrouwe broeders-brugsken, ende heeft de eerste die hem ontmoet heeft, te weten *Francoise van Haute*, insgelyks met zynen Moord-hamer plat ter aarde gesmeten, als wanneer *Ferdinand Danneels*, naar eenig gerucht, ook naar boven is geloopen, en op de voorgaande schroomelyke wyze helpen vermoorden *Marie* ende *Colete van Haute*

in het midden van hunne Kamer; welke Vrouwsperfoonen ook zoo onmenfchelyk geslaagen zyn geweeft dat zy zelfs daar zoodanigen fchroom van hebben gekregen, dat zy gedekt hebben de aangezichten der refpective vyf vermoorde Perzoonen; naar welk abominabel ende onnaturelyke Moorden bedreven te hebben, hebben zy alsdan voorders alle de Kaffen ende Koffers geopent, eene der benedendeuren met breeken en geweld geforceert, alle de Kleederen, Lynwaat ende verdere Effecten op de Vloer gefmeten, en eindelyk geftolen en mede genomen circa de 80. ponden grooten in Geld, in Goude en Silvere Specien, 6. paar Silvere Lepels en Vorken, 1. Diamant en Goud Kruis, 1. paar Goude Oor-Ringen, Goude Ringen, 1. Silvere Snuifdoos, eenige Ellen Valencynfchen Kant, die *Danneels* met een fchaar van 't Werk-kuffen heeft gefneden, een ftuk wit Lynwaat van in de 30. Ellen, een fwarte Zyden Halsdoek, benevens nog eenige Meffen met Silver beflagen, en andere, mitsgaders verdere Effecten, de welke zy gezaamentlyk onder 't drinken van 2 Bouteilles Wyn in den felven Huife hebben gedeeld enz.

Verders hebben zy nog bekent binnen defe Stadt gedaan te hebben verfcheide Diefftalten en Huisbraaken, als onder andere hebben zy op den Feeftdag van *St. Petrus* en *Paulus* van 't Jaar 1762. in 't Huis van *Joannes de Mey*, ftaande ontrent het Tucht-huis dezer Stadt, een oudt Vrouwsperfoon, alleen t'huis zynde, in den Kelder geflooten, en haar aldaar ontweldigt haaren Rink en Sleutels, doende haar verders declareren waar haar geldt lag, dat van haaren Neef, waar na zy geftolen hebben op de Bovenkamer uit de Kaffe eene fomme van meer dan 60. ponden grooten, gelegen hebbende in verfcheide kleine Sakken, naar welk begaan falt zy uit den huize zyn vertrokken, blyvende 't voornoemde Vrouwsperzoon in de Kelder geflooten.

Op den 25. October van 't zelve Jaar op den voormiddag zyn zy met een ander Perfoon (alhier in hechteniffe) gegaan ten Huife van Juffr. *Obftaele* beneden den Kalkoenfchen Haan omtrent den Quaethem, met intentie van haar benevens haar Dienft-maagd, ook met geweldt vaft te houden, en op te fluiten, terwyl dat eenen van hun al het Geldt, dat 'er in Huis was, zoude hebben geftolen, ter executie van welk gepremediteert fait zy alreeds de voorn. Juffr. *Obftaele*, benevens haare Dienftmaagd (in meening dat die maar alleen was) met gewelt hadden vaft genomen, maar de voorn. Dienftmaagd geroepen hebbende naa eene andere die boven was, zyn zy precipitantelyk uit den Huife geloopen, zonder dat hun iemant heeft gekent.

Op den 6. Febr. 1763. braaken zy, benevens eenen anderen complice, als nu vluchtig zynde, in 't Huis van de Gebroeders *Brouwer*, de welke in den namiddag gegaan waaren naer het Lof, alwaar zy geftolen hebben eene fomme van 2100. Guldens Wiffel-geldt.

Ook hebben zy, benevens eenen anderen complice, insgelyks

vluchtig,

vluchtig; gestolen uit den Kelder van Sr. *Pieter de Keersmaker*, Wynsteker dezer Stadt; eenige Aamen Brandewyn, en eenige honderden Bouteilles rooden en witten Wyn, de welke zy aan differente Perzoonen hebben verkocht enz.

s'Gravenhage. Vervolg van Bladz. 194. van ons voorgaande Stuk.

BESCHRYVING *van het* DESSERT, *het welk ter gelegentheid der plechtige Maaltyd van Hunne Edele Groot Mogende de Heeren Staaten van Holland, Zeeland en West-Vriesland, als meede van Hunne Edele Mogende de Heeren van den Hogen Rade van Holland, Zeeland en West-Vriesland, door den Wel Ed: Gestr. Heer Mr.* HENDRIK MOLLERUS, *als verkoren President in denzelven Hogen Rade gegeven, den* 2 *November* 1763. *op het Huis van Prins Maurits in 's Gravenhage.*

Naar de Inventie van den Konst-Schilder *Albertus Frese*, door Meesters Confituriers *Ambrosius Sassèlée* en *Gabriel Barckemeyer*, kunstig bewerkt en opgemaakt; aldaar ter Tafel is gebragt en gesteld.

AAn de lagerhand van de Tafel word verbeeld *de Oprechting Herstelling* en *Vernietiging* van *den Groten Rade te Mechelen*, in een *Antiek Gebouw*, dragende boven deszelfs ingangen de Wapenschilden van *Bourgondien*, *Oostenryk* en *Mechelen* en op de Balustrade, rondsom de Coupel van het Gebouw de Borststukken van *Carel van Bourgondien*, den 31. Graaf; *Maria*, Carels Dochter, de 32 Gravinne; *Maximiliaan*, den 33 Graaf; *Philippus van Oostenryk*, den 34. Graaf; *Carel* den II. den 35. Graaf; en *Philips* den III. den 36. en laatste Graaf van *Holland*. In een der Vertrekken ziet men Hertog *Carel van Bourgondien*, gezeten op een verheven gestoelte. Hy geeft een gezegelden Brief aan de *Nederlandsche Maagd*. welke geleid word van *Pallas*, die het Wapen van *Mechelen* op haar schild voerd. In dit Vertrek staat het Jaargetal 1463. In een ander Vertrek van het zelve Gebouw geeft de Aardshertog *Philips van Oostenryk* een gelyken Brief, gemerkt met het Romeinsch-getal I. en XVI; als betekenende *een President* en *zestien Raden*; aan dezelve *Nederlandse Maagd*; zynde dit Vertrek gemerkt met het Jaargetal van 1504. Voor op de Trappen van dit Gebouw vertoont zich de *Nederlandse Maagd*, als daar uitgaande; zy verscheurd een gezegelden Brief, terwyl zy het Wapen van *Spanje* onder de voeten treed. Omtrent haar staat het Jaargetal van 1581. In de *Allée* of Wandelplaats, die van dit tot het middelste capitaale Gebouw strekt, en een tyds verloop van 108 jaaren besluit, vind men, volgens hunnen rang geplaatst de *Afbeeldsels* of Borststukken van al zo veele *Presidenten*, als in denzelven *Groten Raad* te *Mechelen* geweest hebben; namentlyk Ao. 1504 *Jan Pieters Ridder*; 1521 *Joost Louweryn*; 1526 *Nicolaas Everaerdse*; 1532 *Lambert de Bryaerde*; 1556 *Everard Nicolai*; 1560 *Jan van Bergen*. Verders ziet men in deeze *Allée* de Standbeelden van *Heerschappy* en *Verdrukking*, met eenige *Eerzuilen* en *Monumenten*, betreklyk op de Nederlandsche Geschiedenissen van dien tyd.

Aan

Aan de hogerhand van de Tafel word afgebeeld *de Oprechting van den tegenwoordigen Hogen Raad over Holland, Zeeland en West-Vriesland* in een *Antick Gebouw*, 't welk boven zyn ingang praald met de *Wapens* van de *Provincien*, welke zig in dien tyd tot den voorsz. *Hogen Raad* voegden.

In een prachtig Vertrek is de *Nederlandse Maagd* met en benevens *Prins Willem den* I. zittende aan een Tafel, waar voor des Princen toenmaligen Secretaris *N. Bruyninx* staat, en uit 's Princen handen een gezegeld Geschrift ontfangt. In dit Vertrek gemerkt met het Jaargetal van 1681, ziet men het Wapen van *Antwerpen* en eenige toepasselyke *Zinnebeelden*, alle betreklyk op dien tyd: op de Balustrade, boven en rondsom staan de Borststukken van *Willem den* I, *Maurits*, *Frederik*, *Willem den* II, *Willem den* III, *Willem Carel Hendrik Friso*, *Anna* en *Willem den V*, in de *Allée*, strekkende van dit tot het voorsz. middelste capitaale Gebouw, en vertoonen eene reeks van 181 Jaaren, staan 14 Borstbeelden of *Afbeeldsels* van al zo veele *Presidenten* als zedert den aanvang van dezen *Hogen Raad* tot heden toe geweest zyn, als Ao. 1582 *Johan van Treslong*; 1583 *Arnoud Nicolai*; 1592 *Diderik van Egmond van der Nienburg*; 1596 *Jan van Banchem*; 1602 *Reynout van Brederode*; 1645 *Cornelis Haga*; 1655 *Reinier Pauw*; 1677 *François Fagel*; 1681 *Hendrik Druif*; 1691 *Huibert Rosenboom*; 1723 *Simon Admiraal*; 1724 *Cornelis Bynkershoek*; 1743 *Hendrik van Hees*; 1754 *Adriaan de Grande*. In het midden van deze *Allée* worden in Standbeelden vertoond de *Godsdienst* en *Vryheid der Republiek*, *beschermd en bekroond door de Hemelsche Voorzienigheid*.

In het midden van de Tafel staat een *Vorstelyk Hofgebouw*. van boven bedekt met de Wapens van Holland, Zeeland en West-Vriesland, in het welk de *Intreede* en *Plaatsneeming* des *nieuwverkoren President in den Hogen Raad over Holland, Zeeland eu Vriesland*, HENDRIK MOLLERUS, op de naauwkeurigste wyze word afgebeeld. De tweede Verdieping van dit Gebouw vertoond een fraay Coupel-Vertrek, waarin de *Keizer Justinianus*, op zynen Troon zittende, als luisterd na de uit den Hemel dalende *Godinne der Gerechtigheid*, die aan dien Vorst een Wetboek en Zwaard overrykt, terwyl de groote *Tribonianus*, nevens andere jonge *Regtsgeleerden* als met oplettenheid staan te luisteren na de beveelen van die Godinne, (gevolgd naar het Zinbeeld, dat in de Raadkamer van den meergemelden *Hogen Raad*, door den beroemden Konst-Schilder *H. Limburgh* is geschildert). Voorts ziet men op de Balustrade, boven en rondsom dit Gebouw 8 *Standbeelden*, verbeeldende de *Deugden* en *Qualiteiten*, die vereischt worden in een *President van dezen Raad*, enz. Als ook beneden op het Voorplein 8 dito andere gelyke Beelden, zinspelende op den Luister van de *Republiek* in het algemeen en dit *Hoog Gerechtshof* in 't byzonder.

Over deze blyde gebeurtenis der aanstelling van den Wel Ed: Gestr.

Gestr. Heer HENDRIK MOLLERUS in *s' Hage*, heeft die zelfde geleerde Man in *Amsterdam*, van den welken wy, op zynen tyd, de 8 fraaije Tydversen op de Mayboomen (zie May 1763 1ste Stuk bladz. 169) hebben medegedeeld, deeze volgende natuurlyke ongedwongene *Chronosticha* opgesteld:

PræsIDet HenrICVs MoLLerVs, res bona BeLgIs!
MDCCLXIII.

PræsIDe MoLLero CIVIs Lætare senatVs!
MDCCLXIII.

MoLLero patrIæ præsente appLaVDIte CIVes!
MDCCLXIII.

PræsIDII DVLCe DeCVs!
MDCCLXIII.

Het laatste, met Toepassing der bekende woorden van *Horatius* aan *Mecænas*.

Magistratuuren en Amptenaren.

Door hun Ed. Groot-Mog. zyn tot Burgemeesteren van *'s Gravenhage*, verkozen: de Ed. Achtb. Heeren Mr *Adriaan van der Goes* President, Mr. *Carel de Lille* en Mr. *Johan Patyn*; en tot Schepenen Mr. *Jan Hudde Dedel*, President, Mr. *Johan Dierquens*, Mr. *Carel de la Bassecour*, Mr. *Philippus Matthias Mestre*, Mr. *Abraham van Neck* en Mr. *Pieter van de Poel*; en tot Schepenen Commissarissen Mr. *Johan Dierquens*, Mr. *Carel de la Bassecour* en Mr. *Philippus Matthias Mestre*.

Te *Groningen* zyn de Generaliteits en Provinciale Commissien wegens de Ommelanden voor de jaren 1764 en 1765, op de volgende wyze gereguleerd, namelyk: *In de Staaten Generaal*, de Baron *M. Alberda*, Heer van Nyesteyn; de Baron *L. S. Rengers*, Heer van Farmsum, en de Baron *E. J. Lewe*, Heer van Aduard. *In den Raad van Staaten*, de Baron *E. J. Alberda*, Heer van Bloemersma. *In de Generaliteits Reekenkamer*, de Heer *B. du Chesnoy*. *In de Admiraliteit te Amsterdam*, de Heer *Van Menkel*, Heer van Bierum. *In de Admiraliteit te Harlingen*, de Baron *G. Alberda*, Heer van Dyxterhuys. *In de Gedeputeerde Staaten*, de Baron *L. T. Starkenburg*, Heer van Wehe, de Baron *U. A. Alberda*, Heer van Menkema; de Heer *Messing*, en de Heer *Willem Alberda*. *In de Provinciale Reeken-Kamer*, de Baron *E. T. Starkenborgh*, Heer van Leens; de Heer *Niehof*, en de Baron *D. O. de Hertoghe*, Heer van Peringe. En *in de Gecommitteerde Raaden*, de Baron *A. P. van Starkenborgh*, Heer van Thedema; de Heer *Aliersbof*, de Heer *J. Cleveringa*, de Baron *Piccard*, Heer van Slogteren; de Heer *E. Vriese*, de Heer *E. Brondsema*, de Heer *Jan Tempel*, en de Heer *Jan Jans*.

Den 26 November zyn by de Ed. Achtb. Vroedschap van *Schoonhoven* Gedispicieerd de Heer *N. de Fremery*, Oud Burgemeester en Raad, om wegens die Stad met May aanstaande voor den tyd van twee jaren te worden gecommitteerd in het Collegie van Gecommitteerde Raden, als mede de Heer *G. J. van den Bosch*, Oud Schepen en Raad, om met May 1764 zitting te neemen in de Provinciale Rekenkamer van Holland en Westvriesland.

Tot Commandant der Stad *Yperen* is aan-

aangesteld *J. L. de Casembroot*, Collonel-Commandant van 't tweede Bataillon van 't Regiment van Maleprade.

Door de Ed Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap der Stad *Monnikkendam* is tot Burgemeester dier Stad verkoren de Heer *Albertus van Wallendaal*, Luit. Coll. en Kap. ter Zee en dienste deezer Landen.

Door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap der Stad *Rotterdam*, is tot Bailluw voor den tyd van 3 Jaren aangesteld, aangaande met den 1 May aanstaande de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Paulus Bogaard*, in plaats van den Wel Ed. Gestr. Heer *Izaac van Alphen*, die Gecommitteerd is om op de voorsz. tyd Sessie te neemen in den Raad van Staten; gelyk ook de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jacob Gossart*, in de Generaliteits Reekenkamer.

De Heer *L. F. Bosc de la Calmette*, Collonel Com. van een Regiment ten dienste deezer Landen is aangesteld tot Groot-Major der Stad *Deventer*.

Den 23 December is by den Raad der Stad *Delft* gedespicieerd, om met den 1 May 1764 in 't Collegie van Gecommitteerde Raden zitting te neemen de Wel Ed. Gestr. Heer Mr *Jacob van der Leiy*, Raad en President Burgemeester, gelyk mede door Burgemeesteren enz. gedespicieerd is de Wel. Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan Theding van Berkhout*, Raad en regeerend Burgemeester om ter op gem. tyd Sessie te neemen in de Provintiale Reekenkaamer van Holland. Wyders is tot Thesaurier verkoren de Wel. Ed. Gestr. Heer Mr. *Th. van Lidth de Jeude*, Raad in de Vroedschap dier Stad.

Voor den Jaare 1764 zyn tot Burgemeesteren der Stad *Alkmaar* verkoren de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Cornelis Elias*, *Jacob van Cats*, Heer van Catz, Coulster Heilo en Oesdom, Vryheer van Veenhuyzen, Mr. *Willem Winder* en *Gerrit Martyn du Tour*; tot Schepenen de Wel. Ed. Achtb. Heeren *Pieter de Fremeri*, *Christianus Besemaker*, Mr. *Jacob van Foreest*, Vryheer van Petten en Nolmerban, *Pieter Elias* Cornelisz, Mr. *Daniel Ras*, Dr. *Nicolaas van Wyk de Vos*, en Dr. *Mattheus Hofkens de Couscelles*; en tot Schepenen Commissarissen de drie eerstgemelde Heeren gelyk wyders tot Thesaurier de Wel. Ed. Gestr. Heer *Jan Frederik de Mey*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

De 24 Novembre (1763) overleed te *Delft*, in den ouderdom van by na 41 Jaren de Wel Ed. Gestr Heer Dr. *Willem Box*, Raad in de Vroedschap en Havenmeester dier Stad.

Te *Venlo* is het tydelyke met het eeuwige afgewisseld by den Heer *N. van Dorth*, Schepen aldaar.

Den 28 dito overleed in *'s Haage*, de Heer Mr. *Jan Karsseboom* Oud Directeur van *Bengalen*; te *Deventer* de Heer *D. J.* Baron van *Grovestin*, Luitenant Generaal van de Infantery en Commandant der voorz. Stad en de Heer *W. van Haersolte*, Luitenant Collonel en Major effectief van 't Regiment van Brakel.

Den 1 December overleed te *Utrecht* in den ouderdom van ruim 83 Jaren de Heer Mr. *J. C. Looten*, Secretaris enz.

Den 17 December overleed te Dresden in den onderdom van ruim 41 Jaren *Frederik Christiaan Leopold*, Keurvorst van *Saxen* enz. enz enz.

LUTHERSCH KERKNIEUWS.

AMSTERDAM. Het gewoone Consistorie deeze Gemeente staat gehouden te worden op Woensdag den 4 en 18 January 1764 onder Voorzitting van Do. *Hermanus van Garel*.

De

De Eerw. Zeer Gel. Heer W. A. Klepperbein gezien hebbende 't geene in ons voorgaande Stuk bladz. 189 en 190 van zyne gedaane Predikatie gemeld is, heeft tot *eenige* Verbetering van dien het volgende ons laten toekomen;

Dat na in de Inlyding kortlings uyt het Ligt der Redenen betoogt en uyt de Heil. Schrift bevestigt zynde, dat de Almagtige God, die de Wereld geschapen heeft, ook door eene hoogst volkomene Voorsienigheid deselve met alles wat daar in is onderhoud en regeert na de Regelen van zyne oneyndige Weisheit, Magt, Goedheit en Geregtigheit, en deese sig voornamentlyk over de Menschen maar in het bezonder over de Vromen uytstrekke, beweezen was, dat de Koninglyke Digter de Maker van den 71. Psalm zy, en daar in alleen van zyne Perzoon handelde. En dienvolgens uyt de Text woorden was voorgestelt: *Davids andagtige Betragting van Gods wyse, magtige en goedertierene bysondere Voorsienigheid over hem*, en zulks betuygt hebbende voor God, ten eersten: *door zyn gelovig en roemvolle Lof derselve, ten anzien van zyne voorledene Levens Tyd*, in vs. 5. 6. 7. en ten tweeden: *door zyn vuurig en vertrouwend tweevoudig Gebed ten opzigt van zyne nog toekomen Levens Tyd, in vs.* 8 *en* 9.

In plaats van de Woorden: dat geen Mensch zig by David vergelyken kon, is gezegt, dat zyn Eerw. nog iemand onder zyne Toehoorderen zig by den Koning David in betragting van alle desselfs Levens Omstandigheden vergelyken, nog den Inhoud van de Text Woorden na den vollen Nadruk van dezelve op zig toepassen kon, dog dat egter &c.

In plaats van de Woorden: die zyn Vader gedagt had, aan de stu, die op te offeren, moet gelezen worden: en het Predikt-Amt tot de Studie in de Godgeleerdheid bestemt had en laten oplyden, dog dat *hy* door gods besondere Voorzienigheit de eenigste van alle tot den Predikdienst gekomen en nog in 't Leven was.

Agter de Woorden: welk Goddelyk en wonderbaar *of* hoewel middelbaar beroep, is te plaatzen: Alschoon de Gemeente te Oldorp door een Request by het Hof van Zerbst zig daartegen melde, na verkregen Dimissie, *hy* in de Vreeze &c.

By de Woorden: is het *hem* gelukt, dat *hy*, diende gevoegt te werden: in den Tyd van by na hondert Jaaren, de eerste van de hoogduytsche Predikanten is, &c.

Wustrum, moet heten Westrum.

Den 5 Augustus 1733 moet wesen 1738.

Dingsdag den 27 December 1763. is in *'s Hage* overleeden de Eerwaarde en zeer Geleerde Heer *Johannes Torner* oudste Luthersche Predikant aldaar.

Deutichem. De Herderlyke Brief, welke wy aan onzen Leezeren beloofd hebben, is in 't Hoogduitsch van den volgenden inhoud: Toeneeming van Gods knechten in de Genade, word uit Ps. 119. vs. 17 in de gewoonlyke Dinsdags Predikatie, den 3 Augustus

1763 in de St. Ulrechs Kerk voorgesteld; daar na tot opwekking en zegenwensch aan de te Deutichem nieuwegstichte Gemeente, toegedaan de Onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis, op derzelver vierige begeerte toegezonden, van Mag. Stephan Schultz. Leeraar der *St. Ulrichs* Kerk te Halle.

Helpt u volk Heer Jesus Christ en zeegend wat u erfdeel is, beschermd en hoed het t'aller tyd en verhefd het hoog in eeuwigheid.

Text Ps. 119. 17.

Doe wel aan Uwen knecht: op dat ik leve, en uw woord houde.

Waardste Broeders in den Heere, gy hebt gedeeltelyk by monde, gedeeltelyk by geschrifte eene Opwekking van my begeerd, welke by de inwying uwer Nieuwe Kerk tot een aandenken dienen zou. Schoon ik nu gewillig myn onvermogen bekenne, waarom, als mede uit hoofde myner tamelyk wydloopige Ampts-bezigheden, ik gaarne daar van was verschoond gebleven, zo dringd my echter het vergenoegen over den Voortgang van 't Ryk Christi, waar van de Nieuwe Gemeente en de verkregene Vryheid van den openbaren Godsdienst getuigen is, en de teedere liefde voor U myne Broeders, en voor uwen Leeraar dien gy uit myn huis hebt geroepen, en dien ik met overtuiging myn Broeder, ja wel myn Zoon in Christus noemen kan, uwe begeerte na myn zwak vermogen eeniger maten te vergenoegen.

Ik hoop, de bovengemelde Text uit den 119 Psalm, welke ik de volgende dag, toen ik u laatste schriftelyk verlangen ontfing, in myne gewoone Dingsdags Predikatie te verhandelen had, zal tot myn opwekkings schryven de beste stoff aan de Hand geven. Dienvolgens zal ik.

I. De 't zamenhang, en

II. Den inhoud van den Text aantoonen.

1. De geheele 119 Psalm is niet alleen de langste onder alle de Psalmen, maar ook een der wichtisten, wier Evangelischen inhoud als de grond des Geloofs en de daar uit volgende Zeedenleere, zo duidelyk en onder zo lieflyke veranderingen van spreekwyzen beschreven is, dat met eene matige beschouwing van Gods woord, ook het gemeenste kind Gods denzelven bevatten kan, inzonderheid wanneer de dagelykse oeffening en ervaring daar by komt.

Hy is na het Hebreeuwsche Alphabet, 't welk twee en twintig letters heeft, afgedeeld, en dierhalven in twee en twintig leden verdeeld, ieder van welke acht verzen vervat, men kan hem dienvolgens ook met recht het Hebreeuwsche gulden A. B. C. noemen. Den Geleerden tot opwekking van liefde en vlyt tot leering deezes als de Grond-Taal; een iegelyk Christen gelyk Gods woord in 't algemeen, aldus inzonderheid deezen Psalm als 't A. B. C. door betrachting en oeffening bekend te maken, waartoe wy dadelyk in 't eerste vers aangezet worden door de Woorden: *Welgelukzalig*, 't welk in de Grond text heet *Zalig zyn*, en hier door met den lieflyken aanvang

vang den eersten Psalm, en met de heerlyke Berg-Predikatie van onzen Heiland, overeenstemd.

De eerste acht Verzen welke ieder aanvangen met א (a) handelen van 't hoog welzyn der Gelovigen in 't algemeen, en wel in 't byzonder na den Kinderlyken Ouderdom des Christendoms; zulks dat daar uit kan betracht worden.

Vers 1. *Het hooge Welzyn der Christenen op Aarde.*

Vers 2. *De Vergenoeging aan de Getuigenissen des Heeren.*

Vers 3. *Het verstandige Gedrag der Kinderen Gods, en vermyding der dwaasheid en Oeffening der Godzaligheid.*

Vers 4. *De krachtige aanprikkeling tot eenen heilige wandel.*

Vers 5. *De teedere begeerte der Vroomen om rechtschapen te wezen.*

Vers 6. *De blydschap der Vroomen.*

Vers 7. *De gegronde Geloofsbelydenis der Vroomen.*

Vers 8. *Het gedrag der Vroomen in aanvechting.*

Nu volgd van 't 9 tot 't 16 Vers de ב (b) waar in dadelyk in 't 9de Vers, de jonglings ouderdom een's Christen uitdrukkelyk genoemd werd. Dienvolgens ik uit dezelve deeze betrachtingen heb gehad.

Vers 9. *De behoedzaamheid der jongeren des Heeren.*

Vers 10. *De uitrusting der Jongeren tegen 't afwyken van de richtsnoer der Goddelyke beveelen*

Vers 11. *De bewaring der jongeren tegen de zonden.*

Vers 12. *De groote Leer-begeerte der jongeren.*

Vers 13. *De geheiligde Lippen der Jongeren.*

Vers 14. *De innerlyk vergenoegde Jonger.*

Vers 15. *De aandachtige Jonger.*

Vers 16. *De hoogst verheugde Jonger des Heeren.*

Hierop volgd het derde Achtal van deezen Psalm, 't welk van de toeneeming by den volkomen of mannelyke ouderdom des Christendoms handeld, waarvan 't 17 vers, als onzen voorgenomen text, gedeeltlyk door de benaming der perzoon, gedeeltlyk door den inhoud, een duidelyk getuigenis aan den dag legd. En hier mede kom ik tot

II. *Inhoud van onzen Text; dewelke aantoond 't toenemen van den Dienaaren Gods in de Genade*

(1) Het toenemen zelfs,

(2) Het gevolg.

By 't eerst werden wy gevoerd (a) Op de Perzonen, welke toenemen (b) de weg (c) en 't toenemen zelfs.

Deeze Perzonen worden in onzen text Knechten of Dienaren genaamd, dit is, die alreeds door den kinderlyken en jongelingen Ouderdom gegaan, en thans tot den vaderlyken Ouderdom des Christendoms, konnen gerekend worden. Knechten der Gerechtigheid, welke van 't Knechtschap der zonden zo vry zyn geworden, dat dezelve

zelve by alle aanvallen niet over hen kan heerschen Rom. 6. 22. Knechten worden zy genaamd of Dienaaren, wegens hunne meerdere bekwaamheid, wegens hunnen naderen omgang met hunne Heere; wegens de meerdere geneegenheid en bereidwilligheid hunnen Naasten, inzonderheid de Kinderen en jongelingen des Christendoms met raad en daad aan de hand te gaan. Knechten of Dienaaren, aan welke de Heere zeekere ponden kan toe vertrouwen om met dezelve na des Heeren welgevallen te woekeren, Luc. 19 V. 12-14. Dienaren welke konnen uitgezonden worden om de Gasten ten Avondmaal der Bruilofte des Lams te verdigen. Matt. 22. V. 1 en volgende. Dit knecht- of Dienaarschap sluit de Kindschap Gods niet uit, maar steld dezelve veel meer ten Grondslag, gelyk dan den Apostel Paulus de gelovige Romeinen, welke hy in 't 6de hoofdstuk des briefs aan dezelve Knechten der Gerechtigheid noemd, en in 't 8ste hoofdstuk deszelven briefs Kinder noemd welke den Geest des Kindschap ontfangen hebben; aldus worden mede de Gelovigen met Gods barmhertigheid getroost onder de Afbeelding van eenen Vader dienenden Zoon Malach. 3. 17. *Ik zal ze verschonen*: leesd men aldaar, *zo als een Man zynen Zoon verschoond, die hem diend, En gy lieden zult daar en tegen wederom zien, welk een onderscheid 'er is, tusschen den rechtvaardigen en Godloozen en tusschen dien, die God diend, en dien, die hem niet diend.*

Wyders werden ook de H. Engelen met den naam van Gods dienaren genoemd; ja zelfs werd den Messias by Esajas 52. vs. 13 de wyslyk handelende Knecht, en in 't 53 Hoofdstuk vs. 11 de menschen gerechtmakende Knecht genaamd. By den Propheet Zacharias heet hy de Knecht *Zemach* en in 't 12de vers van 't 6 Hoofdstuk de Man *Zemach* want onder hem zal 't wassen, en hy zal den Tempel des Heeren bouwen: Uit dit alles volgd, dat de in onzen text genoemde Knechten of Dienaren Gods reeds verre gevorderde Gelovigen zyn.

(*b*) Deeze Dienaaren des Heeren naderen, om hun doelwit der toeneming in de volmaaktheid te beryken, tot den rechten bron, welke is de Heere der Heerlykheid. Deeze Heere is in de voorgaande versen meermalen genaamd geworden, maar hier word hy zonder byzondere benaming aangesprooken, 't geen de zamenhang van dit vers met de voorgaande versen aantoond, met den naam van *Jehova*, dat is het Weezen aller Weezens, die daar is, die daar was, en die daar komt, of zyn zal in de eeuwigheid der eeuwigheden. Die, wien zyne bedreigingen, aldus ook de genaden beloften, het Weezen geven kan; welker Alweetenheid, Almacht enz. wezendlyk is. By wien alleen de welle des Levens is Ps. 36. 10. tot deeze welle naderen zy met eene demoedige stoutmoedigheid. Doed wel, zegd onzen text, 't welk een bevel is van een Opperhoofd aan zynen onderhebbenden; maar eenen mindere aan zynen meerderen eene stout-

moedige beede noemen kan. Deeze Stoutmoedigheid der Dienaaren des Heeren is gegrond op deſſelfs Genaden bevel: Heere, ſtaat 'er Pſ. 27. 8: myn hart houd zich aan u woord; gylieden zult myn aangezicht zoeken, dit heeft myn gelovig hart gevat, dit genaden woord houde ik u voor, en zoek O Heere! u aangezicht.

(c) Maar de zaak, welke hier begeerd, demoedig en ſtoutmoedig afgezmeekt werd, is de vermeerdering der Genaden of 't toenemen in dezelve. Het woord in den Grondtext 't welk door Weldoen in 't Neerduitſch overgezet is, heeft de beteekening van ophoopen, vermeerderen, byvoegen גמל (*Gamel*) van 't welke het latynſche woord *Cumulari* (ophoopen) ſchynd afte ſtammen. De Griekſche Overzetting heeft 't gegeven *vergeld*; als eene Wedervergelding, 't geen zeer wel met de zaak overeenkomt, wegens de uitſpraak van Chriſtus Matth. 13. v. 12. Want wie daar heeft, dien word gegeven, op dat hy de volheid hebbe, of ook gelyk Johannes zegd in 't Evangelie 1 Hoofdſtuk: en van zyn volheid hebben wy alle genomen genaden om genade, dat is, de eene genade na de andere, en dit is dienvolgens zeer wel in 't Neerduitſch overgezet door Weldoen: doed wel, dat is, vermeerderd uwe genade, ja overſchud my met dezelve, dat ik de volheid hebbe. In den 13 Pſalm. vs. 6 roemd de Knecht des Heeren dewyl hy uit de anvechting, volgens den aanvang des Pſalms genadiglyk is verloſt geworden, door hoop op de Genade des Heeren, zo verheugd zich zyn herte vs. 6 dat de Heere zo gaarne helpt, ja hy wil den Heere zingen om zyn weldoen of vermeerdering van goedheden. In den 103 Pſ. in 't 2de vers moedigd hy zich aan om den Heere te loven en immers niet te vergeetende weldaden welke de Heere aan hem gedaan heeft. In den 106 Pſ. in 't 7 vers ſteld hy zyne ziele te vreede dat de Heere zyne Goedheid aan hem vermeerderd.

De zaak zelfs konnen wy noch met eenige ſpreekwyzen der Schriftuur ophelderen, dus heet het by Eſajas 55 op 't einde van 't 2de vers: hoord toch naar my en eet het goede, zo zal uwe ziel in Wellust vet worden, en vers 3: zo zal uwe ziel leven, Malach 4. 2. Werd den Dienaaren des Heeren toegezegd, dat over hen zal opgaan de Zon der Gerechtigheid, zy zullen uit en ingaan, en toenemen als de Meſtkalveren. In den 65 Pſalm. V. 10. word het begenadigde Volk vergeleeken met een bezocht, en uit de volle ſpringbron van God bewaterd en gebouwd land, welker Koorn wel geraden, wier voren, gendrenkt en wier geploegde met dauw bevochtigd welker gewas gezegend is, enz. By Eſajas in 't 66. Hoofdſtuk werden alle die over het bekommerde Jeruſalem zyn treurig geweeſt, tot vreugde en vrolykzyn opgewekt en aan hen beloofd dat zy zullen zat worden en zuigen aan de borſten van haar trooſt, van den meer als moederlyken trooſt des Verloſſers, Zy zullen zuigen en zig verheugen, van de Volheid des Meſſias zullen zy neemen genade

om

om genade. By Jeremias 31 vs. 14 werd het Volk den Messias beloofd, de Heere wil het hart der Priesteren vol vreugd maken en zyn volk zal de volheid myner gaven hebben, spreekt de Heere. Onzen Heiland spreekt van het woord; dat in een goed land gevallen is, 't welk vruchten gebragt en toegenomen heeft, zo dat het dertigvoudig, zestigvoudig, ja honderdvoudig gedragen heeft. O gelukzalige gesteldheid der Dienaren des Heeren, die dus tot de rechte welle komen en uit dezelve neemen genade om genade. Hier uit volgd nu na het 2de Deel van onzen text.

(a) De levendigheid in den Wandel en (b) de zorgvuldige bewaaring van des Heeren woord.

Dat ik leve, heet het in onzen text; wy mogen deeze woorden verstaan of wenschender, of biddender wyze, of als een vastgestelde zaak, zo is beide een gevolg van 't voorgaande toeneemen, en kan heeten; alzo zal ik leven, of beleefd, netter, en vaardig tot uwen Arbeid zyn gelyk een getrouw Dienaar, welk hoe meer hy door zynen Heer beschonken word, hoe vieriger en leveriger hy tot zyn 's Heeren dienst word. In 't andergeval kan 't aldus heeten, dat hy door de ontfangene genaden geschenken des Heeren in de begeerte gesteld word om ook de genade van den Heere te ontfangen om met de geschonkene goederen trouwlyk om te gaan, en met de aan hem toevertrouwde panden vierig, leverig en vrolyk te konnen woekeren. Wenschender wyze vinden wy dit woord in denzelven Ps. in 't 25 Vers, daar het na de Grond text heet: moedigd my aan na u woord en in 't 37 Vers andermaal na den grond text: Moedigd my aan op uwen weg. Maar als en gewisse stelling vinden wy het in den 118 Ps. vs. 17. Ik zal niet sterven maar leven; en de werken des Heeren verkondigen. Hier mede is nu.

(b) De Zorgvuldige bewaring van Gods woord verbonden, waar by wy eensdeels dat geene wat bewaard werd, en anderdeels de bewaaring zelfs aanmerken. Het is het woord des Heeren, dat bewaard zal worden, dit betreft zo wel de algemeene, als byzondere beveelen, gelyk mede inzonderheid de beloften des Heeren welke genade en waarheid bevatten: zulks dan wanneer 't in den Grond text, in 't meervoudig getal staat, zo toond het te gelyk aan, de Kerkelyke geschiedenis en de H. Schrift, daartoe behoord de Geschiedenis van den Stand der onschuld; die van den Val van het menschlyke geslacht; die van de Zondvloed, van den uittocht Abrahams; die van de Uitvoering der Kinderen Israels uit Egypten tot op Davids tyden, dewyl hy echter ook een Propheet was, zo is lichtelyk te denken, dat hy eenen na zyne bekwaamheid niet onduidelyken begrip van de Kerkelyke Geschiedenis des Nieuwen Testaments gehad heeft. Van de bewaaring zelfs gebruikt hy een dusdanig woord 't welk zich schikt voor de wachters op de muuren of voorposten, die op alle bewegingen in de Stad en der Vyanden voor

de-

dezelve acht hebben, welke waakzaamheid met eene Waakzame zorgvuldigheid gepaard gaat. Dienvolgens fluit dezelve in zich een vlytig leezen, een aandachtig betrachten, een veelvuldig herhalen en eene in de kracht des Heeren nuttelyk aanwending der H. Schriftuur.

Dit is kortelyk den Zamenhang van onzen text, met het voorgaande en den inhoud desselven. Thans myne Vrienden; laat ons deeze Waarheid tot onze proeving, opwekking en tot troost der hoope aanwenden.

(Het vervolg hier na)

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 23 *November* 1763. voor zo verre men dezelve heeft konnen bekomen.

Woensdag den 23 November.

Anna Schouten, Huysvrouw van Casper Gabriel Jong. A. K. H.

'*t Kind van* Christiaan Frederiks. L. O. K.

Donderdag den 24 dito.

Johanna Wolters, bejaarde Dogter. N. K.

'*t Kind* van Rynier Gink. O. K.

Vrydag den 25 dito.

Bartholomeus Ketel. N. K.

Jan Stevenze. L. O. K.

Josias Muller. N. Z. K.

Cornelis de Wit. A. K. H.

Aaltje Thyse van der Weel, Weduwe van Gerrit Heytgras. Z. K.

Anna Kallemynders, Weduwe van Jan Willyns. N. O. K.

'*t Kind* van Hendrik Schreuder. Z. K.

Saturdag den 26 dito.

Huybert Bastert. O. K.

George Hoffman. O. K.

Femmetje Goosens van Utrecht, Weduwe van Gysbert Hobbesak. E. Y. K.

Maria Bulsing, Weduwe van Jan Robbe. N. O. K.

Maria van Grootvelt, Huysvrouw van Robertus Rid. L. K. H.

'*t Kind* van Catel Eedel. O. K.

Sondag den 27 dito.

Thymen Hendriks van Thuyl. L. K. H.

Jan Casper Wiedebosch. A. K. H.

Hendrik Meerenvelt en zyn Dogter Steventje Meerentvelt. A. K. H.

Catharina van Westerom, Weduwe van Jacobus Koornhuys. L. K. H.

Elisabeth Heyligenberg, Jonge Dogter A. K. H.

Maandag den 28 dito.

Doe Schim. N. K.

Adam Reeman, *Assistent Boekhouder in de Wisselbank.* O. K.

Elisabeth Christina Trost, Weduwe van Jan Frederik Jansen. L. N. K.

Dingsdag den 29 dito.

Cornelis Ploos van Amstel. N. K.

Hendrik Laarman. W. K.

Hendrik de Harder. L. N. K.

Coenraat Eyk, Mr. *Broodbakker.* N. K.

Herman Cappelen. L. N. K.

Willemina van der Linden, Weduwe van Coenraad Drajers. N. O. K.

Anna Clara Saalevelt, Huysvrouw van Jan Michiel Weysenborn. A. K. H.

'*t Kind van* Jan Vroeg. W. A. K.

Woensdag den 30 dito.

Gerrit Braamberg. O. K.

Hendrik Deutgenius. O. K.

Barendina Cramers, Weduwe van Frederik Toebarkel. O. K.

Cornelia van Oostenryk, Weduwe van Dirk Schut. A. K. H.

Johanna Meyer, Huysvrouw van Gerrit van den Acker. W. K.

'*t Kind* van Harmanus Averdonk. N. K.

Donderdag den 1 December.

Jan Bloemink, Mr. *Broodbakker.* N. K.

Adria-

Adriana van Duuren, Weduwe van Jan van der Wouden. L. K. H.
Esther Elisabeth Delprat, Huysvrouw van Henry Chatelain. W. A. K.
Margaretha Jonk, Huysvrouw van Jan Willem Turk. W. K.
Catharina Noppe, Bejaarde Dogter. A. K. H.
't *Kind van* Pieter Kok. N. Z. K
't *Kind Kind* van Jurriaan Wensel. L. N. K.
't *Kind* van Willem Sigvriet. L. N. K.

Vrydag den 2 dito.

Isaak Graafland. O. K.
Lubbertje der Horst, Weduwe van Dirk Heynekamp. Z. K.
Bartha van 's Herenberg, Huysvrouw van Jan van Wyk. N. K.
Annatje Mandaal, Huysvrouw van Abraham van den Ende. Z. K.

Saturdag den 3 dito.

Barent Visser. L. N. K.
Wessel Janz., *Schuytevoerder.* O. Z. K.
Harmanus ten Rothuys. N. Z. K.
Margareta Rykhout, Weduwe van Joseph de Meyne. A. K. H.
't *Kind* van Jan van Daalen. L. O. K.

Sondag den 4 dito.

Hendrik Osier. L. K. H.
Agnieta Hendriekse Kok, Weduwe van Andries Vugtenaar. A. K. H.
Geertruy Wientjes, Huysvrouw van Cornelis Kruyswegt. L. K. H.

Maandag den 5 dito.

Gerrit Starrenberg. L. N. K.
Maria Willemsz., Weduwe van Jan de Jager. N. O. K.
Catharina Mignon, Huysvrouw van Gerrit Hagen. N. K.
't *Kind* van de Heer Jan Servaas Lynslager. W. K.
't *Kind* van Heyman van der Velde. N. O. K.
't *Kind* van Albertus Rynders.

Dingsdag den 6 dito.

Hendrik van Ligten. A. K. H.
Cornelia Maria Bors van Waveren, Weduwe Jean Deutz van Assendelft *Vryheer van Assendelft, Assumburg, Heere van Heems'kerk* en *Scheepen.*
Femmetje Rynart, Weduwe van Albert Klyze. K. K. H.
Maria Scholders. N. O. K.
't *Kind* van Daniel van Rosser. W. K.

Woensdag den 7 dito.

Harmanus Brinkman. L. O. K.
Gerrit Boelhouwer. O. K.
Jan van Steyn. W. K.
Joseph Plaato. A. K. H.
Maria Oomstee, Huysvrouw van Joan Arend Vos, *Apothecar.* L. N. K.
Margereta Bolten, Huysvrouw van Ruth van Onselder. W. K. H.
Alida van der Hoorn, *Begyntje*, E. N. K.

Donderdag den 8 dito.

Nicolaas Nieuwenhoff. N. Z. K.
't *Kind* van Jan Christiaan Lyding. L. O. K.

Vrydag den 9 dito.

Jan Hendrik Meyer. L. O. K.
Gerrit Koudys, Mr. *Wagemaker.* Z. K.
Neeltje Jansz. Blaauw, Huysvrouw van Lucas Smits. O. O. K.
Geertruy Koningstyn, Bejaarde Dogter. W. K.
Maria Letjes, oudste Dogter van wylen Klaas Letjes. L. K. H.

Saturdag den 10 dito.

Pierre Merle. W. A. K.
Anthonia Hennebo. N. Z. K.
't *Kind van* Petrus Benier. W. K.

Sondag den 11 dito.

Arnoldus ter Haar. K. K. H.
Nicolaas Richters. A. K. H.
Evert Wittenberg. A. K. H.
Jan Gerhard Hespe, Jongman. K. K. H.

Dingsdag den 13 dito.

Jodocus Rappard. N. K.
Johannes Kleinpenning. Z. K.
Paulus Chistianus Schrader, *Taal Meester.* L. O. K.
Catharina Hudde, laast Weduwe van Hendrik Raavens. W. K. H.
Christina Geertruy Besselink, Weduwe van Bernardus Dykman. A. K. H.

Geer-

Geertruy Pauw, Huysvrouw van Johannes Creyghton, *Procureur en Notaris*. N K.
Styntje Kol, bejaarde Dogter. N. Z. K
Anna Navis, bejaarde Dogter. O. O K.
't *Kind* van Matthys de Lange N. O. K.

Woensdag den 14 dito.

Abraham Siewers, *Kapitein om de West*. L. N. K.
Cornelia van Gent, Huysvrouw van Jacob van Wynbergen. N. O. K.
Sara Clemens, Huysvrouw van Michaël Smith. W K.
Maria Veltrup Dogter van Johannes Barend Veltrup. N Z K.

Donderdag den 15 dito.

George van der Myn. N K.
Antonie Krielaart W K.
Andries van Gennip. K. K. H.
Hendrik Wensel, Zoon van Cornelis Wenzel A. K. H.
Cornelia van der Wal, laast Weduwe van Jan de Nys. A. K H
Alida der Kinderen, Weduwe van Coenraad Parret. E. N. K.
Wynrecht Muyderman Huysvrouw van Hendrik Jan Schoenmaker. Z. K.
Johanna Antonetta van Laar Dogter van Lambertus Johannes van Laar. O K.
't *Kind* van Jan Kramer Z K.

Vrydag den 16 dito.

Frans Jacob Schumacher. N. K.
Auke Sinnema. Z. K.
Francisco Maria Turpia. O. K.
Catharina Scholten, laast Weduwe van Georgius van Zonhooven. *Rustend Leeraar in de Remonstrantse Gemeente te Leiden*. L. O K.
Maria van der Putten, Huysvrouw van Cornelis Warnene. O K.
Petronella van der Moolen, Huysvrouw van Barend Kriens N K.

Saturdag den 17 dito.

Cornelis van Leyen, *Baekhouder van 's Stads Fabrierq Ampt*. O. K.
Timotheus van der Boom. N K.
Gerrit Boode. N. K.
Jacob Geerts. A K. H.
Christiaan Cornelis Linkers, Zoon van Coenraad Linkers. N. Z. K.
Marietje van der Poel, Weduwe van Jan van Reenen N. K
Esther Susanne Giraudet, Huysvrouw van Jan van der Velde. W. A. K.

Sondag den 18 dito.

Roelof Pillekens. K. K. H.
Paulus Jurriaanse Bos, *Koorndraager*. L. K. H.

Maandag den 19 dito.

Volkert Hartigh. O. K.
Fredrik Sombrink, Jongman. O. K.
Johannes Rotting, oudste Zoon van Arnoldus Rotting. A. K. H.

Dingsdag den 20 dito.

Nicolaas Latterman, *Medicinæ Doctor*. Z. K.
Henricus van Stigt, *Bode van de Rekenkamer*. Z K.
Joost Nieuwhof *Makelaar*. Z. K.
Claasje Joon, Huysvrouw van Willem Drost. K. K. H.
Jannetje Thyn. Huysvrouw van Joan Rickels L K. H.
't *Kind* van Hendrik ten Houten. Z. K.

De volgende *Makelaars*, hebben op Maandag den 5 *December* 1763, deeze volgende *Perceelen* geveyld.

Brouwerstraat (*B. Groeje*, Een Huys en Erve, in de Buyte) *f* 3800, in slag *f* 450, verhoogt
Korte Jeslieeg (Dezelve, Een Huys en Erve in de) *f* 4300, in slag *f* 150, verk.
Kolk (*J. de Raadt* en *P. Suyderhof*, een Huys en Erve, op de) *f* 8100

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Maandag* den 12 December 1763 geveyld.

Heerestraat (*C. Rot*, *D. Elen*, *J. Stobes Hendriks*, *J. Lafrent*, *B. Stamberg*

en *D. H. Coetse*, Een Stal en Erve, in de) Noordzyde. *f* 2100, in flag *f* 400, verkogt.

Blauwe Erf Zuydzy (*A. van der Glint Anthonisz.* en *B. Stemberg*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op 't) over de Diakony Bakkery. *f* 3625; in flag *f* 500, verkogt.

Boomstraat (*B. van Bellekom* en *G. Beerman*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 3300, in flag *f* 10, opgehouden.

Heerengragt (*J. van den Berg*, *H. van Veen* en *P. Suyderhoff*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Leidsche en Spiegelstraaten. *f* 37000, in flag *f* 3000, opgehouden.

Jan de Vriesensteeg, *D. van Schorrenberg* en *G. de Rooy*, Een Huys en Erve, in de) op de Fluweele Burgwal. *f* 625, in flag *f* 300, verkogt.

Kerkstraat (*H. Campen*, Een Huys en Erve, in de) Oostzy, tusschen de Binnen Amstel en Utrechtsestraat. *f* 3900, in flag *f* 200, verkogt.

Lindestraat (*D. van Schorrenberg* en *G. de Rooy*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy. *f* 2500, in flag *f* 1, verkogt.

Nieuwendyk (*H. Moens*, Een Huys en Erve, op de) Oostzy, op de Zuyderhoek van de Baafjessteeg. *f* 5900, in flag *f* 1600, verkogt.

Nieuwendyk (*J. Schoonhoven*, *J. P. Heimbach* en *A. Molleman*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, by de Haerlemmersluis. *f* 9000, in flag *f* 4000, verkogt.

Oostzaanen *C. Boen*, *M. Jansz. Schaap* en *J. Blaauw*, Een Boeren Plaats of Bruiker, geleegen te). 1450, in flag *f* 125, verkogt.

Princengragt (*W. van den Bosch*, *C. Hoeneker*, *J. van Wattens*, *C. Roos Carelsz.* en *A. de Jong*, Een Huys en Erve, op de) over de Noorder Kerk. *f* 10650, in flag *f* 3600, verkogt.

Rokin (*C. Hoeneker* en *N. J. van Baggen*, De Helft in een Huys en Erve, op het) by de Wyde Lombertsteeg. *f* 2800, in flag *f* 16, verkogt.

Roozegragt (*J. van Wattens* en *H. H. Hageman*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, omtrent de eerste Brug, mitsgaders een Agterhuys en Erve, in de Bloemstraat in de Schouten Steeg, te zamen in een Koop. *f* 14600, in flag *f* 400, verkogt.

Treeftsteeg (*C. Rol*, *D. Elen*, *J. Slebes Hendrikz.*, *J. Lafrens*, *B. Stemberg*, en *D. H. Coetse*, Een Stal, in de) Zuydzyde, tusschen de Heerengragt en Cingel *f* 500, in flag *f* 400, verk.

Tuynstraat (*J. Schoonhoven*, *J. P. Heimbach* en *A. Molleman*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy. *f* 1200, in flag *f* 50, verkogt.

Turfmarkt (*J. Posthumus* en *C. van Vreede*, Een Huys en Erve, genaamd de Roozekrans, op de oude). *f* 13000, in flag *f* 100, opgehouden.

Warmoesstraat (*H. Moens*, Een Huys en Erve, in de) benoorden de Enge Kerksteeg. *f* 4000, in flag *f* 1000, verkogt.

Wolvestraat (*C. Rol*, *D. Elen*, *J. Slebes Hendriksz.*, *J. Lafrens*, *B. Stemberg* en *D. H. Coetse*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde. *f* 9550, in flag *f* 1300, verkogt.

Zoutkeet (*C. Boen*, *M. Jansz. Schaap* en *J. Blaauw*, Een) genaamd de Wereld, geleegen te Muyden aan de Westzyde van de Rievier de Vegt, by de Weesperpoort, beneevens een Heeren Huys, Thuyn en Stallinge, mitsgaders de Helft in een Zoutwater Schip, met zyn Toebehooren, in een Koop *f* 7300, in flag *f* 4200, verkogt.

Zout-

Zoutkeet (Dezelve, Een) genaamd de Wassende Maan, binnen deeze Stad op Stads Grond, op de Zoutkeets Burgwal omtrent het blaauw Hoofd. *f* 1650, in slag *f* 1600, verkogt.

Zoutkeet (Dezelven, De Helft in Een) genaamd de Wereld gelegen by het boven gemelde. *f* 800, in slag *f* 400, verkogt.

Zoutkeets Burgwal (Dezelve, De Helft in twee Pakhuyzen op de) onder een Dak. *f* 1100, in slag *f* 150, verkogt.

Myn Heeren van den Gerechte der Stad *Amsterdam*, hebben op Zaturdag den 17 *Novemb.* 1763, deeze volgende Perceelen geëxecuteert.

Angeliersstraat (Een Huys en Erve, in de) met twee Agterhuyzen, daar agter en hunne Erven, te zaamen in een Koop, by de Violettestraat, op de Noord-Oosterhoek, van de zoo genaamde Smidsgang. *f* 1525, in slag *f* 80, verk.

Laurierstraat (Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, by de Baangragt, in een gemeene Gang, thans genaamd de Jonge Craamers Gang, aan de Westzyde van de gemelde Gang, agter het Hoekhuys van de Laurierstraat. *f* 650, in slag *f* 30, verkogt.

Nes (Een Huys en Erve, in de) op den Noord-Westerhoek van de St. Pieterspoort. *f* 8800, verkogt.

Reestraat (Een Huys en Erve, in de) tusschen de Keizersgragt en Princegragt Noordzy, eenige Huyzen bewesten de Keizersgragt, daar de Ree in de Gevel staat. *f* 6050, in slag *f* 275, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Maandag*, den 19 *December* 1763, geveyld:

Betanniestraat (*P. de Hoen*, *D. van Schorrenberg*, *P. van der Heide* en *C. Roos Carlsz.*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde by de Cloveniers Burgwal. *f* 2625, in slag *f* 750, verkogt.

Blomstraat (*H. ten Hoeve* en *A. van Slooten*; Een Huys en Erve, in de) Noordzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat. *f* 1675, in slag *f* 60, opgeg.

Cloveniers Burgwal (*N. Breemer*, Een Huys en Erve, op de) over den Doelen. *f* 6500, in slag *f* 1300, verkogt.

Egelantiersgragt (*P. de Hoen*, *D. van Schorrenberg*, *P. vander Heide* en *C. Roos Carlsz.*, Een Huys en Erve, op de) Noordzyde, bewesten de eerste Dwarsstraat. *f* 12350, in slag *f* 400, verkogt.

Elandstraat (*M. van der Linden*, Een Huys en Erve, in de) Noordzyde by de Baangragt. *f* 1475, in slag *f* 1, verkogt.

Grafsteede (*J. Staats* en *C. Heeneker*, Een) in de Oude Kerk, No. 322. *f* 190, verkogt.

Grafsteede (Dezelve, Een) in de Nieuwe Kerk, Letter D. No. 322. *f* 360, in slag *f* 30, verkogt.

Grafsteede (Dezelve, Een) in de Engelsche Kerk, No. 92. *f* 180, in slag *f* 10 verkogt.

Gravelstraat (*J. Posthumus* en *P. Posthumus*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde. *f* 3200, in slag *f* 10, verkogt.

Halsteeg (*J. Staats* en *C. Heeneker*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy en Een Huys en Erve daar agter in het Slopje, in een Koop *f* 4650, in slag *f* 500, verkogt.

 Hal-

Heeregragt (*G. Elink*, *F. Römer Danielsz.*, *J. Carstens*, *B. Twiks*, *P. Byl* en *D. G. Römer*, Een Huys en Erve, op de) over de Bergstraat. *f* 45500, in slag *f* 2400, opgehouden.

Janhansenpad (*C. A. van den Bosch* en *B. Twisk*, Een Thuyn en Huysinge, en twee appart verhuurt wordende Woonhuyzen, in een Koop, op het). *f* 1925, in slag *f* 175, verkogt.

Laurierstraat (*J. de Raat*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde op de hoek van de eerste Dwarsstraat en Een Huys en Erve, in de Lavendelstraat daar agter in een Koop. *f* 4800, in slag *f* 400, opgehouden.

Laurierstraat (*H. Laarman*, *J. Huygen* en *G. van Waardenburg*, Een Huys en Erve, in de) Noordzyde by de eerste Dwarsstraat. *f* 2500, in slag *f* 50, verkogt.

Nieuwstraat (*C. A. van den Bosch* en *B. Twisk*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde by de Voorburgwal. *f* 4150, in slag *f* 100, verkogt.

Overtoomsche Weg (Dezelve, Een Huys en Erve, op de) het 2de Huys van de Oude Pestpoort, getekend N. 1. *f* 600, in slag *f* 40, verkogt.

Overtoomsche Weg (Dezelve, Een dito, op de hoek van dito Poort, getekend No. 9. *f* 550, in slag *f* 100, verkogt.

Overtoomsche Weg (Dezelve, Een dito, binnen dito Poort, getekend No. 5. *f* 100, in slag *f* 10, verkogt.

Overtoomsche Weg (Dezelve, Een dito, No. 6. *f* 160, verkogt.

Overtoomsche Weg (Dezelve, Een dito, No. 7. *f* 140, in slag *f* 7, verkogt.

Overtoomsche Weg (Dezelve, Een dito, No. 8. *f* 170, in slag *f* 2, verkogt.

Regulierss Dwarsstraat (*J. Cloppenburg* en *C. Bol*, Een Huys, Koetshuys, Stallinge en Erven, in een Koop, in de) beoosten de Vyzelstraat. *f* 5000, in slag *f* 700, verkogt.

Regulierss Dwarsstraat (*H. ten Hoove* en *A. van Slooten*, Een Derdepart, in een Huys en Erve, in de) Oostzy, by de Bootermarkt. *f* 450, in slag *f* 125, opgehouden.

Roosestraat (*H. Lauwerbek*, Een Huys en Erve, in de) Noordzyde by de Baangragt. *f* 675, in slag *f* 50, opgehouden.

Spiegelgragt (*C. A. van den Bosch* en *B. Twisk*, Een Huys en Erve, op de) Zuydzyde, by de Princengragt. *f* 3125, in slag *f* 350, verkogt.

Tuinstraat (*H. ten Hoove* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde, by de Prinsegragt. *f* 1200, in slag *f* 10, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Dingsdag*, den 20 *December* 1763, geveyld.

Goudsblom Dwarsstraat *J. Huygen*, De Helft in een Huys en Erve, in de middelste). *f* 950, in slag *f* 12, verkogt.

Hand Boogstraat (*G. Rebel* en *J. Huygen*, Een Huys en Erve, in de) *f* 7950, in slag *f* 200, verkogt.

Heerengragt (*I. van Eyk* en *H. Tak*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Spiegelstraat en Heisteeg. *f* 12100, in slag *f* 900, verkogt.

Kalverstraat (*C. Hoeneker*, *J. van Wattens*, *D. van Schorrenberg* en *A. Hunenberg*, Een Huys en Erve, in de) Westzyde, by de Heilige Weg. *f* 5030, in slag *f* 150, verkogt.

Kerkstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de) Zuydzyde, tusschen de Spiegelstraat en Vyzelstraaten. *f* 4000, in slag *f* 350, verkogt.

Keizersgragt (*A. Alons*, *E. Croese*, *F. J. Melissen* en *H. de Winter*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Lelygragt en Heerestraat. *f* 30000, in slag *f* 9050, opgehouden.

Konynestraat (*G. Rebel* en *J. Huygen*, Een Huys en Erve, in de) Westzyde. *f* 1450, in slag *f* 200, verkogt.

Lynbaansgragt (*B. van Belkom*, *G. Homburg* en *L. Tak*, Een Huys en Erve, op de) tusschen de Goudsbloemstraat en Gragt. *f* 2100, in slag *f* 100, verk.

Oetjenspad (*J. P. Heimbach*, Een Thuin daar Nooit Volmaakt voorstaat, met vier Huyzen, Loots en Erven, op het) *f* 1700, in slag *f* 10, verkogt.

Oetjenspad (Dezelve, Een Huys en Thuin, en nog twee Huyzen onder een Dak, in een Koop, op het) aan het einde. *f* 500, in slag *f* 60, verkogt.

Oetjenspad (*J. Gaubert*, Een Huys en Loots, op het) Noordzyde. En een Stal en Wagenhuys, met een Thuin daar agter, in een Koop. *f* 1400, in slag *f* 100, opgehouden.

Prinsen Eiland (*A. Alons*, *E. Croese*, *F. J. Melissen* en *H. de Winter*, Een Pakhuys, Loots en Erve, genaamd de Vreede, op het) *f* 4550, in slag *f* 500, verkogt.

Prinsengragt (*G. Rebel* en *J. Huygen*, Een Huys en Erve, op de) Noordzyde, agter het Hoekhuys van de Reguliersgragt. *f* 1600, in slag *f* 200, verkogt.

Roosestraat (*B. van Belkom*, *G. Homburg* en *L. Tak*, Een Huys en Erve, voor aan in de) Zuydzyde. *f* 2200, in slag *f* 175, opgehouden.

Tuinstraat (*A. Alons*, *E. Croese*, *F. J. Melissen* en *H. de Winter*, Een Stal en Koetshuys, in de) by de Prinsengragt. *f* 5300, in slag *f* 5000, verkogt.

Wittenburg (*B. van Belkom*, *G. Homburg* en *L. Tak*, Een Huys en Erve op) in de kleine straat. Noordzy. *f* 1625, in slag *f* 125, verkogt.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars* op *Woensdag*, den 21 *December* 1763, geveyld.

Angeliersstraat (*J. Cloppenburg*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, het agtste bewesten de Violettestraat. *f* 1900, in slag *f* 350, verkogt.

Baanbrugsteeg (*J. Huygen* en *C. Mooy*, Een Huys en Erve, in de) *f* 475, in slag *f* 100, verkogt.

Egelantiersstraat (*P. Bucherus Binel*, *P. Pourfoy de Jonge* en *A. Jollis*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, by de Baangragt. *f* 750, in slag *f* 10, verk.

Elandsgragt (*P. Suyderhoff* en *A. Buys*, Een Huys, vier Agterhuyzen en Erven, in een Koop, op de) Noordzy, tusschen de Prinsengragt en Dwarsstraat. *f* 7200, in slag *f* 100, verkogt.

Goudsbloemstraat (*B. van Belkom*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de) Zuydzy. *f* 2500, in slag *f* 100, verkogt.

Hoedenmakers Pad (*P. Bucherus Binel*, *P. Pourfoy de Jonge* en *A. Jollis*, Een Thuin en Huizinge, op het) buiten de Utrechtse Poort. *f* 900, in slag *f* 100, verkogt.

Jacobs Dwarsstraat (*J. Huygen* en *C. Mooy*, Een Huys en Erve, in de) *f* 1850, verkogt.

Kattenburgerstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de kleine). *f* 1400, in slag *f* 7, verkogt.

Keizersgragt (*P. Slagreegen* en *B. Stemberg*, Een Huys en Erve, op de) het derde Huys benoorden de Beerenstraat. *f* 9100, in slag *f* 500, verkogt.

Lin-

Linde en Kathuyzers Dwarsstraat (*C. Pullen*, *C. Roos Carlsz.* en *H. Hoogewal*, Een Huys en Erve, op de Zuydwest hoek van de). 1400, in slag *f* 10, verk.

Lindengragt *N. Breemer* en *G. Jarman*, De Helft in een Huys en Agterhuyt, op de) Zuydzyde *f* 2100, in slag *f* 70, verkogt.

Looyersstraat (*W. van Eelen* en *C. van Eelen*, Een Huys en Erve in Tween verdeeld, in de Oude). *f* 2900, in slag *f* 100, opgehouden.

Negelantiersstraat (*G. Rebel* en *P. A. Steunck*, Een Huys en Erve, in de) Noordzy, op de hoek van de Helletjes of tweede Negelantiers Dwarsstraat, *f* 5000, in slag *f* 100, opgehouden.

Nieuwelelystraat (*C. Pullen*, *C. Roos Carelsz.* en *H. Hoogewal*, Een Huys en Erve, in de) Zuydzy, beoosten de Scheepjes Dwarsstraat. *f* 3800, in slag *f* 200, verkogt.

Nieuwezyds Agterburgwal (*G. Beerman*, Een Huys, Agterhuys en Erve, op de) Oostzy by 't Spuy. *f* 3725. in slag *f* 250, verkogt.

Noorder Dwarsstraat (*P. Pourjoy de Jonge* en *I. de Hen de Jonge*, Een Huys en Erve, in het midden van de). *f* 2900, in slag *f* 200, opgehouden.

Stadhuis (*J. Posthumus*, *D. H. Stephan*, *J. P. Heimbagh* en *P. van der Biet*, Een Huys en Erve, bezuiden het) het vierde van de Kalverstraat. *f* 8050, in slag *f* 700. verkogt.

Vinkestraat (*J. Huygen* en *C. Mooy*, Een Huys en Erve in de) *f* 1675, in sla *f* 225, verkogt.

Weteringstraat (*C. van den Broek Cornelisz.* en *J. Gaubert*, Een Huis en Erve in de) by de Baangragt. *f* 4100. in slag *f* 100, opgehouden.

De volgende *Perceelen*, zyn door de onderstaande *Makelaars*, op *Donderdag*, den 22. *December* 1763. geveyld.

Goudsbloems Dwarsstraat, (*G. Homburg*, Een Huys en Erve, in de laatste) tusschen dito Straat en Lindengragt, *f* 2800, in slag *f* 20, verkogt.

Nes (*N. Bremer*, *J. van Hooft* en *A. van Slooten*, Een Huys en Erve, in de) Westzy, tusschen de Heeremieten en Naarder steegen, *f* 7600, in slag *f* 400, verkogt.

Getal der *Huyzen*, *Hofsteeden*, *Landeryen*, enz. welke geduurende het geheele Jaar 1763, op het Heeren Logement t'*Amsterdam* zyn verkogt geworden, benevens derzelver gantsche beloop.

Perceelen.		Somma.	Perceelen.		Somma.
20	*January*	*f* 80674:-	41	*July*	*f* 184635:-
26	*February*	115422:-	15	*Augustus*	63875:-
43	*Maart*	142273:-	18	*September*	125803:-
29	*April*	97642:-	51	*October*	312875:-
20	*May*	75702:-	30	*Novembre*	184923:-
30	*Juny*	103120:-	71	*December*	301836:-
168		*f* 614833:-	226		*f* 1173947:-
			168		614833:-
			394		*f* 1788780:-

RE-

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,
VYFTIENDE DEEL.

Hamburg

REGISTER.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 06438 1521